E-8-13

B-8-#

LIBRARY OF
THE UNIVERSITY
OF ILLINOIS

FROM THE LIBRARY OF
CONTE ANTONIO CAVAGNA
SANGIULIANI DI GUALDANA
LAZELADA DI BEREGUARDO
PURCHASED 1921

016.87
F11b
1754
v. 5-6

Rare Book & Special
Collections Library

JO. ALBERTI FABRICII
LIPSIENSIS
S. THEOLOGIÆ INTER SUOS D. ET PROF. PUBL.

BIBLIOTHECA LATINA
MEDIÆ ET INFIMÆ ÆTATIS
CUM SUPPLEMENTO
CHRISTIANI SCHOETTGENII
EDITIO PRIMA ITALICA
A P. JOANNE DOMINICO MANSI
CLERICO REGULARI CONGR. MATRIS DEI LUCENSI

E MSS. editiſque Codicibus correcta, illuſtrata, aucta.

Accedunt in fine vetera plura monumenta tum a Fabricio olim tradita, cum hic primo adjecta

TOMUS V.

PATAVII, Ex Typographia Seminarii. MDCCLIV.
Apud Joannem Manfrè.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

http://www.archive.org/details/bibliothecalatin56fabr

REVERENDO ATQUE OMNI VIRTUTIS ET ERUDITIONIS LAUDE DIGNISSIMO VIRO

JOANNI ALBERTI,

ECCLESIASTÆ HARLEMENSI CELEBRATISSIMO

616.87
F11b
1754
v.5-6

8da24

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

NOn dememini, Vir egregie, ab aliquo tempore in magno ære Tuo me eſſe, qui ſuperiore anno macταſti me munere & jucundiſſimo & honeſtiſſimo. Nam honeſtiſſimum quidem duco jure merito, quo publice edere Tibi placuit tam inſignitam ſignificationem benevolentiæ in me Tuæ, atque in ea ipſa, meum jungere Nomen Nomini Venerandi noſtri VVOLFII, cujus ut virtutem, merita in Eccleſiam & litteras mirari ac ſuſpicere, ita amorem ac benevolentiam obſervanter colere nunquam deſinam, donec vivam. Jucundiore autem donatione, cum arrha hac nobili amicitiæ Tuæ decorari ecqua alia a Te potui, quam quæ ſacri Novi Teſtamenti tabulis, Græciſque litteris illuſtrandis tam feliciter a Te impenſa opera, non poteſt a me conſuli ſine fructu, ac ſine magna voluptate? Ego ſane, ex quo Obſervationes Tuas Philologicas in ſacros Novi Fœderis libros evolvi, & acutam judicii vim atque eruditam modeſtiam Tuam cum ingenioſa diligentia conjunctam, pariter ſum admiratus; Itaque & hoc novum Tuum ſtudium gloſſariis ſacris a Te impenſum plane video eſſe ejuſmodi, quod ſacrarum Græcarumque litterarum ſtudioſis non inficiandam allaturum ſit utilitatem, effecturumque ut majus alterum opus & difficilius quod ab aliquo moliris tempore, & in quo jam deſudas, tanto cupidius a Te omnes exſpectent. Eſt illud nova, emendata & diligentiſſime illuſtrata gloſſarii Heſychiani editio, in quo, theſauro non libro, notum eſt quæ opes Græciæ lateant, quæ lux ſacris etiam ſcriptoribus Novi Teſtamenti & LXX. Interpretibus in illo afferatur. Hoc igitur magnum opus & dignum ἐσσομένοισι πυθέσθαι præclaraque quæ affecta habes alia, ut auſpicato & rebus lætis abſo-

483741

abſoluta videas, ut diu bene pergas de bonis litteris promereri, diuque laudibus Tuis præſens interſis, ita voveo ex animo, ut Te rogem, grati animi mei pignus qualecunque hoc accipias, ac pro gratiſſimo luculentiſſimoque munere Tuo, tenuis redhoſtimenti loco præſens Volumen, proxima mihi natum fœtura, patiaris Tibi a me offerri, amorique Tuo porro habere me commendatum non deſinas. Scripſi Hamb. VI. Cal. Aprilis, Anni Chriſtiani 1736.

BIBL.

BIBLIOTHECA
MEDIÆ ET INFIMÆ
LATINITATIS.
LIBER XII.

M*Abilius Novatus*, Inſuber, poeta, in quem aſperiores luſus atque invectivæ Angeli Politiani in libro epigrammatum T. 3. Opp. edit. Gryphianæ p. 303. ſeq.

Macaber auctor *ſpeculi morticini*, ſive *ſpeculi choreæ mortuorum*, non tamen Latine ab eo compoſiti ſed rhythmis Germanicis, ſed quos Latinis circa Ann. 1460. reddidit *Petrus Deſrey Trecacius* Orator. Latinos vulgavit Goldaſtus ad calcem ſpeculi omnium ſtatuum totius Orbis terrarum, auctore *Roderico* Zamorenſi. Hanov. 1613. 4. Antiquior hæc eſt chorea mortuorum ſimilibus pleriſque ejuſdem argumenti poetarum ac pictorum luſibus, quos Paulus Chriſtianus Hiſcherus, noſter cum viveret amicus deſcripſit in peculiari libro, jucundo lectu atque erudito Dreſdæ A. 1705. 8. (*a*) Sunt autem vel imagines mortis, adpoſitis verſibus, ære deſcriptæ vel ligno in libro aliquo, ut in Hartmanni Schedelii Chronico, Norimb. 1493. fol. In marginibus officiorum Eccleſ. quotidianorum Pariſ. 1515. 8. in quo figuræ LXVI. In Georgii Æmilii imaginibus mortis, Lugd. 1542. 1547. 8. Colon. 1567. 8. &c. Vel in templis, arcibus, baſilicis, ut Mindæ in Weſtphalia A. 1383.

Lubecæ in porticu templi Mariani A. 1463. (*b*)

Annæbergæ A. 1525.

Dreſdæ in arce Georgii Ducis. 1534.

(*a*) *Beſchreibung des ſo genannten Todten-Tanzes, vvie ſelbiger an unterſchiedlichen orten ſonderlich in Hertzog Georgens Schloſſe in Dreſden zu ſehen.*

(*b*) Vide Venerandi Senioris Jacobi a Mellen *gründliche Nachricht von Lübeck* 1713. 8. pag. 84. ſeq. Nathanaelis Schlott, Gedanenſis *lübeckiſchen Todten Todten-Tanz*, 1701. & Ejuſd. *Poetiſche Blätter*. ibid. 1702. 8. pag. 57. ſeq.

Baſileæ in Cœnobio Auguſtinianorum, auctore Jo. Holbeinio pictore Clariſſimo A. 1543. (*a*)

Lipſiæ in aula Aurbacenſi &c.

Macarius Monachus Romanus, amicus Rufini Aquilejenſis, qui ejus *opuſcula adverſus fatum & Matheſin* laudat invectiva I. in Hieronymum, Macarioque huic apologiam ſuam dedicavit pro Origene. Librum *adverſus Mathematicos* ſive Aſtrologos Genethliacos in urbe Roma ab eo ſcriptum Gennadius cap. 28. teſtatur, ad quem notas, ſi placet, conſule.

Maccæus: vide ſupra in *Bachiario* T. I. p. 161. ſeq.

Macer, inquit Sigebertus c. 13. de S. E. *ſcripſit metrico ſtilo librum de viribus herbarum*. Non dubito innui ab eo libellum quem hodie habemus, & de cujus editionibus dixi in Bibl. Latina IV. c. 12. Nam veteris Æmilii Macri Veronenſis, Ovidio laudati poema hujus argumenti una cum aliis ejus ingenii monumentis pridem intercidit: hujus autem quod exſtat longe raucius tinnientis quam ab Auguſtei ævi olore exſpectes, auctorem *Odonem* in veteri Codice reperit Gaudentius Merula: & lectum ab eo hortulum *Strabi Galli*, docet ipſe c. 25. ubi de liguſtico. Confer clariſſ. Viri Jo. Baptiſtæ Morgagni Epiſtolam in Serenum Sammonicum p. 66. ſeq.

De *Æmilio Macro* præter Gyraldum alioſque & Onuphrium in Antiquitatibus Veronenſibus lib. VI. p. 146. conſulendus Brouckhuſus ad Tibulli lib. 2. eleg. 6. & de eodem atque de *Licinio Macro* Voſſius in Hiſtoricis & Poetis Latinis: de *Bæbio Macro* Caſaubonus ad Spartianum p. 49.

Philippus Macerius, ſive *de Mazzeriis* (Maſeriis, de Maizieres) miles Picardiæ, (*b*) regni Cypri Cancellarius circa A. 1370. ſcripſit *vitam Petri Thomaſii* ſive *Thomæ*, Cretenſis Archiepiſcopi An. 1366. defuncti, editam a Bollando Tom. 2. Januar. 29. p. 995. 1022. *Officium Præſentationis B. Virginis Mariæ*, de quo Spondanus ad A. 1372. n. IX. pag. 579. ſub nomine *Philothei Achillini*; ſomnium Viridarii, ſive *libros duos dialogi* inter Clericum ac Militem *de juriſdictione Regia & Sacerdotali*. Pariſ. 1516. & in Goldaſti Monarchia Imperii T. I. p. 58. 229.

Gerardus Machetus ſupra Tom. 3. p. 42.

Machutus Cambrius, aliis *Maclovius*, clarus circa A. 540. laudatur a Lelando cap. 39. qui tamen viri hujus, inſigniter ut ait litterati, monumentum nullum teſtatur ad manus ſuas perveniſſe. Neque *epiſtolas* ejus inſpexerunt, qui eas memorant Baleus Centur. I. c. 56. vel Pitſeus p. 69.

Macrobius Diaconus, ſtudium S. Cypriani ingeniumque ſecutus: cujus *centum Capitula* ex utroque Teſtamento adverſus verſutias hæreticorum celebrata ab auctore appendicis ad Hildefonſum de S. E. c. 2.

Macrobius in Africa Presbyter, deinde Romæ occultus Epiſcopus Donatiſtarum, Optato II. 4. hiſt. Donatiſtica memoratus. Presbyter adhuc ſcripſit *librum ad Confeſſores & Virgines*, valde laudatum Gennadio c. V. de S. E. & Honorio II. 5. Trithemio c. 107. *Epiſtolam ad* plebem Carthaginienſem *de paſſione Maximiani & Iſaaci Donatiſtarum* edidit ſed non integram nactus Mabillonius T. 4. Analect. p. 119. (edit. novæ p. 185.)

De *Macrobio* Saturnalium ſcriptore dictum in Bibl. Latina III. 12. De *Joanne* defloratore Macrobii, ſupra T. IV. p. 98.

Michael Madius infra, *Michael*.

Mæonius Aſtyanax res ſi non aliorum Imperatorum, certe Macriani Tyranni ſcripſiſſe videtur, ut colligas ex Trebel-

(*a*) Icones ære deſcriptæ exſtant curante Matthæo Meriano Francof. 1649. & 1725. 4. Verſus autem adſcripti Germanice, lucem jam A. 1584. Latinis elegis pridem viderunt in Caſparis Laudiſmanni decennalibus humanæ peregrinationis.

(*b*) Qui Venetum vel Siculum faciunt, non certis teſtimoniis nituntur. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 354. Oudinum T. 3. pag. 2127.

bellio Pollione, cujus locum jam a Voſſio notatum memini.

Paulus Maffeus ſive *Maphæus*, Veronenſis Canonicus Regularis defunctus A. 1440. Ejus Scripta: *Meditationes paſſionis D. N. Jeſu Chriſti*, & liber *de colenda Juſtitia* ad Antonium Gradenicum, Patricium Venetum. Vide Gabrielem Pennotum in hiſtoria Ordinis Clericorum Canonicorum pag. 817. * Epiſtolam contra duellum ad Nicolaum Marchionem Eſtenſem dedit, quam ſupereſſe adhuc in Codice 5076. Vaticano monet Cl. Georgius in diſquiſitione de Nicolai V. erga literas, & literatos patrocinio. Ejus etiam opuſculum ſervat Codex 774. Bibliothecæ Univerſitatis Taurinenſis hoc inſcriptum titulo: *Breviſſimum directorium archicomunes interrogationes habendas a Sacerdote & plus & minus ſecundum quod videtur tempori, & ſtatui expedire confitentium. Hoc opuſculum compoſuit D. Paulus Maffeus Veronenſis Regularis Canonicus de Congr. Salv. Lateran. de Urbe.*

Epiſtolas ejus nonnullas e MS. Codice dedit Martene Vet. Monum. T. III. p. 873. &c. Dedit & libellum de Virginitate, cujus ipſe meminit in Epiſtola VI. ad Iſotam Nogarolam Veronenſem Virginem eruditionis fama celebrem, cujus nomini idem opuſculum inſcripſit.

Magantium inſignem, ſeculo ſexto vergente, apud Britannos, penitiore rerum naturalium cognitione Philoſophum Lelandus c. 28. celebrat, nulla tamen ejus ſcripta referens.

Magdalius Jacobus, Gaudenſis Ord. Præd. Conventus Colonienſis Pœnitentiarius circa A. 1500. ac deinceps. Criticæ ſacræ atque emendandis Latinis Bibliorum Codicibus laudabile ſtudium impendit poſt *Lanfrancum* de quo ſupra T. IV. pag. 240. *Alcuinum* de quo T. 1. pag. 53. *Nicolaum Lyranum*, *Robertum Groshead Lincolnienſem* alioſque, & quos ipſe laudat *Jacobum Fabrum* ac *Laurentium Vallam*. Edidit enim Coloniæ ad Adamum Bopardum Theologum. A. 1508. 4. *Correctorium Bibliæ* Vet. & Nov. Teſtamenti, cum difficilium quarundam dictionum interpretatione. Laudat hocce Correctorium Rich. Simon lib. 3. Bibl. ſelectæ c. 34. qui de aliis etiam Correctoriis Biblicis videndus lib. 2. hiſt. Criticæ Novi Teſtamenti c. 9. Uti de Magdaliano V. C. Joannes Henricus a Seelen in ſingulari ſchediaſmate, edito Lubecæ 1728. 4. Etiam carmine valuiſſe Magdalium, ſubjuncti correctorio elegi *de Maria Magdalena* & *de divo Joſepho*, & præmiſſa libro Epiſtola verſibus ſcripta teſtantur. Sed quod ſubjicitur *compendium Bibliæ*, verſibus 257. argumenta librorum ſacrorum complexum, obſcurius eſt, nec cum Alexandrino aliiſve conferendum, de quibus Tom. 1. pag. 68. De cæteris ejus ſcriptis conſulendus Jacobus Echardus Tom. 2. Bibliothecæ Dominicanorum, pag. 44. quæ ſunt: *Paſſio D. N. Jeſu Chriſti* ex Eccleſiæ doctorum ſententiis poſtillata, cum gloſſa interlineari Alberti Magni: & *Polylogus de compaſſione Chriſtiferæ Virginis Mariæ*. Colon. 1505. 1508. 8. Pariſ. 1510. 1515. 1518. 8. *Ærarium* ſive *Dictionarium poeticum elucidativum*. Colon. 1506. 4. *Expoſitio parabolarum Alani* de Inſulis (de quibus ſupra Tom. 1. p. 35.) Colon. Carmina varia, ut *Neumachia Eccleſiaſtica*, *Vita Salomes*, matris S. S. martyrum Machabæorum, diſtichis LXXIII. ibid. 1517. *Legenda ſeu vita & miracula Alberti Magni*, ad calcem vitæ Alberti, ſcriptæ a Rodulpho Noviomago, editæque Colon. 1490. 8.

Magdeburgenſis Archiepiſcopatus inſtitutio A. 967. a *Joanne XIII.* (*a*) exſtat apud Meibomium T. 1. ſcriptor. German. pag. 731. *Anonymi Chronicon Magdeburgenſe* ab exordio Archiepiſcopatus, & geſta Archiepiſcoporum uſque ad An. 1512. (ſed alio auctore ab An. 1350.) id. T. 2. pag. 269. 371. Conferendæ emendationes ex Codice Dreſdenſi, apud Clariſſ. Menckenium Tom. 3.

A 2 ren-

(*a*) Adde Acta Sanctor. Tom. 1. Junii pag. 916. ſeq.

ſcriptorum rerum Germanicarum pag. 359. 374. Fragmenta quædam ex Chronica Magdeburgenſi Manuſc. ab A. 990. ad 1000. edidit Caniſius Tom. V. antiquar. Lect. Parte 2. pag. 340. (edit. novæ Baſnagianæ Tom. 3. p. 64. 65.) Omitto alia de quibus Caſpar Sagittarius, in Antiquitatibus Archiepiſcopatus Magdeburgenſis, Jen. 1684. 4. & de quibus Vir celeberrimus Urbanus Godfrid Siberus de illuſtrium Alemannorum meritis diſſerens pag. 170. Conſtat illud tum ex antiquis Magdeburgenſium Chronicis, a Pomario (*a*) & Dreſſero (*b*) editis, tum ex vetuſtis Magdeburgenſium membranis, quas Auguſto Boſio teſte, illuſtris ille Magdeburgenſium Conſul, Otto Gverriceus, (*c*) cum Alemannorum familia arctiſſime conjunctus, in potentiſſimi Boruſſorum Regis Bibliothecam, Ptolemaica munificentia adornatam intulit: tum vero ex Chronico Manuſcripto in tres libros diſtincto, & a Scriba Scabinatus Magdeburgenſis Seculo XIV. ante trecentos annos confecto, quod Conſultiſſimi Viri *Andreæ Okelii*, Scabinatus Regii Boruſſici in Ducatu Magdeburgico Senioris, & Conſiliarii aliis honoribus functi, perque literatum orbem celebratiſſimi, & ab *Antonio Pagio* aliquoties jure meritoque citati, beneficio inſpicere licuit.

De Chronico quod ab aliis laudatur ſub nomine Annaliſtæ *Saxonis*, ab illuſtri Leibnitio editum, ab aliis *Eggehardo*, ſive *Eccardo*, de quo ſupra Tom. 2. pag. 79. tribuitur, a quibuſdam *Chronicon* vocatur *Magdeburgicum*, vide Bibliothecam Philol. Theol. Bremenſem T. 7. p. 98.

De aliis Chronicis Magdeburgenſibus dictum ſupra in *Georgio Torquato*. T. 3. p. 36. & *Eccone* Tom. 2. pag. 80.

Jura Miniſterialium Magdeburgenſium vide ſis in nobiliſſ. Lunigii Corpore Juris Feudalis pag. 2022.

Seb. Beſſelmaieri narratio de obſidione Magdeburgenſi An. 1550. ſeq. Magdeb. 1552. 4. & in Sim. Schardii ſcriptoribus rerum German. T. 2. Confer Bælii Lexicon in *Lotichio*, & V. C. Seb. Kortholti diſſ. Kil. 1703. 4.

Conradus de Magenberg, ſupra T. 1. p. 417.

Martinus de Magiſtris, infra *Martinus*.

Magnetius apud Sigebertum cap. 89. cognomen *Rabani Mauri*, de quo ſuo loco.

Magninus Mediolanenſis, Medicus circa An. 1300. *Regimen Sanitatis* quod inter *Arnoldi Villanovani* An. 1312. defuncti opera pag. 658. exſtat, ſibi traditur addendo & immutando nonnulla appropriaſſe. De aliis ejus ſcriptis Lindenius, Merklinus, Mangetus in Bibl. Medica. * Scripſit etiam parvum opuſculum *de myſterio baptiſmatis*, quod an idem ſit cum opuſculo ejuſdem tituli a Martene de antiquis Eccleſiæ Rit. T. 1. pag. 158. vulgato, illi demum agnoſcent ajunt Scriptores Hiſtoriæ litterariæ Gallicæ Tom. IV. p. 427. qui forte opuſculum iſtud a Sirmondo indicatum poſſident.

Hunc Magninum diverſum omnino eſſe ab Arnoldo Villanovano probat Argelatus in Bibliotheca Mediolanenſi. Opus ejus inſcriptum Regimen ſanitatis lucem vidit primo Lovanii An. 1482. Alia ejus opera cum nonnullis Avicennæ Lugduni 1717. in 4.

Magnonis notæ Juris ſive ſiglæ & abbreviationes editæ in Dionyſii Gothofredi auctoribus linguæ Latinæ p. 1481. & in Eliæ Putſchii Grammaticis pag. 1542. 1679. ubi & alterius auctoris explanatio notarum Juridicarum p. 1666. 1683. Edidit etiam Frid. Tiliobroga ſive Lindenborgius cum Valerio Probo de notis antiquis, Lugd. Bat. 1599. 8. Carolo Regi, incertum Calvone an Ma-

gno

(*a*) Jo. Pomarius 1587. 4. 1589. fol. poſt Andream Wernerum, 1584. 4. ſed ambo Germanice.

(*b*) Matthæus Dreſſerus in Chron. Saxonico 1596. fol. itidem Germanice.

(*c*) Stanislai Lubieniecii Theatr. Comet. Tom. 1. pag. 245.

gno lucubrationem ſuam auctor dicavit his præmiſſis verſibus:

Hæc Juris σωμᾶτα libens Rex accipe Carle,
Offert devotus quæ tibi Magno tuus.

Magnus Haconis ſive Haquini F. Rex Norvvagiæ ab A. 1263. ad 1280.

Ejus teſtamentum An. 1277. ſcriptum edidit Arnas Magnæus, Hafniæ 1719. 8. Vide Acta Eruditor. T. VIII. ſupplementi pag. 320. De *legibus* ab eo emendatis, unde nomen etiam *emendatoris Legum* tulit, conſulendus Thormodus Vorfæus Tom. IV. Hiſt. Norvvagiæ pag. 349. ſeq. ubi etiam Epiſtolæ ejus quædam & Conſtitutiones.

Magnus Aurelius Caſſiodorus. Senator. ſupra *Caſſiodorus.*

Magnus Felix Ennodius: ſupra, *Ennodius* T. 2. p. 100.

Magnus Hund ſive *Canis*, Medicus Lipſienſis circa An. 1500. primus, ut notant, auctor figurarum ſive delineationum anatomicarum, ligno quamquam ruditer deſcriptarum, quales conſpiciuntur in ejus *anthropologio* excuſo Lipſiæ 1501. Vide J. Zachariæ Plathneri ſchediaſma de hoc Magno editum ibid. 1735. 4.

Jacobus Magnus, ſupra Tom. IV. p. 13.

Joannes Magnus (Svecice *Stor*) Lincopenſis Gothus, Hadriani VI. quem pridem Lovanii docentem audiverat, Nuncius An. 1522. in Svecia, atque inde Archiepiſcopus Upſallienſis, uſque ad A. 1527. quo multis chartis & monumentis ſecum aſportatis Romam petiit, Guſtavum I. Regem Romana Sacra abrogantem non ferens, (*a*) obiitque exul Romæ An. 1544. de quo plura Joannes Meſſenius in Chronico Epiſcoporum Svecicorum & V. C. Jo. Mollerus in hypomnematibus ad Jo. Scheferum de Svecorum ſcriptis pag. 363. ſeq. & Jo. Hubnerus noſter in Centuria VII. Bibl. hiſtoricæ Hamb. pag. 69. ſeq. Scripſit *Gothorum Sveonumque Hiſtoriam* a Magogo & primis originibus uſque ad ſua tempora *libris XXIV.* editam poſt auctoris obitum ab *Olao* ejus fratre Rom. 1554. fol. cum variis iconibus: & ſine illis Baſil. 1558. 1517. 8. Argentorat. 1607. 8. Verſio Svecica quam in carcere Orebroenſi dicitur compoſuiſſe Rex *Ericus XIV.* nunquam vidit lucem: prodiit autem verſio Interpretis Regii *Erici Schrœderi* Guſtavo Adolpho Regi dicata Holmiæ 1621. fol. De ſcriptis quibus *Petrus Parvus* aliique Dani ſcriptores fidei Joannis Magni detraxere, *Joannes* vero *Meſſenius* ſub Jani Minoris nomine latens eandem aſſeruit, vide laudatum Mollerum p. 366. ſeq.

Hiſtoria Metropolitana, ſeu Epiſcoporum & Archiepiſcoporum Upſalienſium, edita ab eodem Olao fratre Rom. 1557. fol. ſubjunctis quibuſdam *Epiſtolis* auctoris. Diverſus ab hoc & longe junior *M. Jonas Magnus* Wexionenſis Svecus, qui ex Profeſſore Upſalienſi Epiſcopus Scarenſis A. 1651. diem obiit, ac præter ſynopſin Hiſtoriæ Univerſalis laudeſque Guſtavi I. & Guſtavi Adolphi elogium, varia ſcripſit, de quibus Jo. Scheferus in Svecia litterata p. 99. ſeq.

Olaus Magnus Præpoſitus Stregnenſis, Joannis frater & comes in exilio, operumque ejus editor, & poſt fratris obitum An. 1544. a Paulo III. miſſus in Concilium Tridentinum & Archiepiſcopus Upſalienſis deſignatus, ſed nunquam uſus illa dignitate, exul & ipſe Romæ defunctus, de quo & ipſo Meſſenium, Mollerum & Hubnerum juvabit conſulere. Scripſit præter *tabulam terrarum Septentrionalium & rerum mirabilium in eis & Oceano vicino*, cum variis animalium figuris, Venet. 1539.

De Gentium Septentrionalium variis conditionibus, ſtatibus & moribus libros XXII. itidem cum figuris primum editos Romæ

(*a*) Damianus a Goes in deploratione Gentis Lapponicæ: *Joannes Magnus vir optimis parentibus ac divitibus natus, ſacrarum litterarum non vulgariter peritus, probitate vitæ ſpectatiſſimus, Eccleſiæ Romanæ ita addictus, ut ejus cauſa ampliſſimum Upſaliæ Archiepiſcopatum plus minus quadraginta millium aureorum in ſingulos annos, & una cum fundo paterno amiſerit: cujus dignitatis ac bonorum jactura ab fluctibus fortunæ agitatus, in Pruſſiæ Gedani diu tenuiter victitans latuit.*

mæ 1555. fol. Baſil. 1567. fol. inde miſſos in compendium a *Cornelio Scribonio Graphæo* Flandro, Antvverp. 1558. & ibid. 1562. atque recuſum Ambergæ 1599. Francof. 1618. 1622. Lugd. Bat. & Amſt. minore forma: ut Italicam Remigii Florentini, Venet. 1561. fol. Germanicas duas, Anglicamque & Belgicam verſionem operis non contemnendi prætereaṁ.

Epitomen duplicem revelationum S. Birgittæ Svecicæ (de qua ſupra Tom. 1. p. 280.) Romæ in fol. publicatarum, ex Jo. Meſſenii fide memorat Jo. Scheferus p. 27. de Svecorum ſcriptis.

Magnus Richobergenſis, in Bajoaria, Noricus, flamen Auguſtinianus ſub Imp. Henrico VI. cujus Chronico uſum ſe eſſe teſtatur libro ſexto Joannes Aventinus. Conſtat Henricum VI. imperitaſſe ab An. 1190. ad 1198. *Chronicon* autem *Reichersbergenſe* quod ex editione rarius obvia Monachienſi Chriſtophori Gevvoldi, 1611. 4. recuſum non ita pridem in Joannis Petri Ludevvici T. 2. ſcriptorum de rebus Bambergenſibus, Lipſ. 1708. fol. illud, inquam, Chronicon incipiens ab Adamo, in An. 1194. definit. Unde perquam probabilis eſt conjectura præclari Voſſii, qui hoc Reicherſbergenſe Chronicon ab Aventino innui ſuſpicatur.

Rupertus Magnus, infra *Rupertus Tuitienſis*.

Magnus Archiepiſcopus Senonenſis, cujus *de Baptiſmo* ſcriptum manu exaratum Cangius evoluit, Archiepiſcopatum geſſit ab An. 804. ad 815. Vide Sammarthanos Tom. 1. p. 619.

Magnus Unnonis, Monachus Brigittanus & Confeſſor generalis Waſtenenſium Cœnobitarum in Svecia, defunctus A. 1470. Hunc illuſtris Ericus Benzelius in notis ad Jo. Vaſtovii vitem Aquiloniam pag. 75. teſtatur & libris utiliſſimis, eruditionis, & aſſiduitate in ſopiendis diſcordiis inter Monachos ortis diligentiæ ac integritatis opinionem ac famam meruiſſe. Refert idem ſe præter Magni hujus & Cardinalis Joannis de Turrecremata *Epiſtolas* miſſas ultro citroque, evolviſſe etiam ejuſdem tractatum *de devoto modo vivendi in conſideratione beneficiorum Dei, ſcilicet creationis, redemtionis & conſervationis, & in diſcuſſionem conſcientiæ per veram contritionem & firmum propoſitum emendandi & confitendi de peccatis, ad* Chriſtoferum *Dei gratia Daciæ, Sveciæ, Norvegiæ, Sclavorum, Gothorumque Regem*. * Diverſum a libro inſcripto de modo videndi hic a Fabricio indicato illum eſſe arbitror libellum de modo vivendi ab eodem editum authore, quem indicat Diarium Waſtenenſe ad Annum 1451. Eſt enim liber ille vivendi regula a Fratribus, & Monialibus S. Birgittæ præſcripta communi Fratrum illorum, & Sororum approbatione & ſigillo tamquam vivendi regula ab omnibus ſervanda firmatus. Hæc enim lego in Diario illo: *Confeſſor magnus iſto tempore compillavit modum vivendi & ſtatum, quem tenerent familiares in curia, ſive Fratres, & ſorores; ſed poſtea per eundem eſt in aliquibus punctis immutatus, & de novo ſigillis conventuum approbatus*. Obitus ejus dies & annus definitur ibi 1470. Dominica infra octavam B. Laurentii Additur: *hic fuit Baccalaureus S. Theologiæ & ultra XX. annos erat confeſſor generalis Vazſtenenſis. Habuit etiam multos labores pro conſervatione ordinis tam in curia Romana, quam in monaſteriis noſtri Ordinis. Ipſe etiam procuravit nobis defenſorium ſuper revelationes cæleſtes Matris noſtræ S. Birgittæ contra adverſarios & impugnatores ipſarum revelationum. Obiit autem anno a profeſſione ſua regulari* 35.

Mago Monachus & Presbyter, ex cujus ante quinquennium tum defuncti ſchedis *Rudolphus* monachus Fuldenſis, juſſu Rabani Mauri, Abbatis ſui ſcripſit *Vitam S. Liobæ* Virginis & Abbatiſſæ, editam a Surio 28. Sept.

Antiquiores ſunt quam ut in præſentem cenſum referantur *Mago Agrimenſor*, ex cujus libris fragmenta inter ſcriptores rei agrariæ pag. 255. ſeq. edit. Goe-

Goeſianæ : & *Mago* Carthaginienſis, quem *ruſticationis parentem* maxime ſe venerari ait Columella, teſtatus ejus XXVIII. volumina ex Senatus conſulto in Latinum ſermonem ex Punico converſa fuiſſe. De hoc in Bibl. Latina lib. 1. cap. 2.

Richardus de Maideſton, (*Madſton*, *Maidſtone*) Anglus, cujus poema *de concordia inter Regem Richardum & Cives Londinenſes* A. 1393. ſervatur Manuſcr. in Bibliothecis Angliæ, ſicut etiam *Lectiones* ejus & *Quæſtiones* cum *Determinationibus*. Nec non liber : *Protectorium pauperis*, in Codice Bodlejano 3629. varia variorum ſcriptorum Opuſcula continente, cui titulus : Faſciculus Zizaniorum Magiſtri Jo. Wiclefi cum tritico. Neſcio unde conſtiterit Oudino T. 3. p. 1170. hujus faſciculi collectorem fuiſſe Thomam Waldenſem ſeu Netterum. Neque enim hoc in Catalogo Manuſcriptorum Angliæ pag. 174. ſignificatur, in quo pag. 82. etiam memoratur Maidſtonii tractatus *de anulo*.

Oliverius Mailard, Ordinis Minor. Vicarius Generalis, defunctus A. 1502. de quo Waddingus p. 270. Auctor ille plurium ſermonum, quales (*a*) Michaelis Menoti, Gabrielis Barlette & ſimilium : ex minore Britannia, Theologus Pariſienſis, in quibus ut abundare quandoque ſe oſtendunt ingenio, ita a gravitate Apoſtolica longius paſſim recedunt, & de miſero guſtatu ſtatuque ſuorum temporum inſignitum perhibent teſtimonium, ut poſt Henr. Stephanum in pluribus locis Apologiæ pro Herodoto, notavere nuper Theologus Baſileenſis celebris Petrus Roques in Paſtore Evangelico Gallice edito Baſil. 1723. 4. pag. 133. ſeq. & C. E. Jordanus in hiſtoria itineris ſui litterarii, itidem vulgati Gallice, Hagæ Com. 1735. 8. p. 162. ſeq.

Sermones de Adventu, habiti A. 1494. in templo S. Joannis de Gravia, prodiere Pariſ. 1507. & 1515. 8. cum ſermonibus quatuor communibus per Adventum & Dominicalibus.

Sermones de tempore. Lugd. 1498. & Argentorat. 1506.

Quadrageſimale duplex Pariſ. 1498. forma majore octava, ſubjuncto ſermone *de Juſtitia*, ex quo excerpta quædam in Matagonis de Matagonibus (Franciſci Hotomanni) monitoriali adverſus Italo Galliam p. 77.

Sermones de Sanctis & communi Sanctorum. Lugd. 1507. & Argentorat. 1514.

Contemplatio diffuſa in Salutationem Angelicam Pariſ. 1507.

Sermones XV. de ſtipendio peccati & Gratiæ præmio, atque ſermo *in S. Annam*. Lugd. 1498. atque Argentorati : quibus quindecim ſermonibus peccatum mortale docet fugiendum eſſe, quoniam eſt 1. amaricativum Conſcientiæ. 2. beſtialitatis introductivum. 3. diſſipativum charitatis. 4. Dæmonis lætificativum. 5. excœcativum mentis. 6. fatuitatis inductivum. 7. generativum egeſtatis. 8. honoris annullativum. 9. indignationis Divinæ promeritivum. 10. chariſmatum Divinorum diſſipativum. 11. libertatis deſtructivum. 12. maledictionis incurſivum. 13. Naturæ læſivum. 14. oppugnativum meriti Chriſti. & 15. Pœnitentiæ ſacramentalis ſubſtractivum.

Antonius Majus, cujus funebrem quandam orationem excuſam in Italia Geſnerus memorat, is eſt patria Brixienſis, cujus Epiſtolam philoſophicam atque hiſtorialem ſive fabellam A. 1501. ſcriptam Veronæ de ſpiritibus qui apparuerant in Garda, Veronenſis diœceſeos villa, editamque Brixiæ memorat Voſſius p. 680.

Chronica de Mailros, ſive Monaſterii Mailroſenſis ſive Melroſenſis in Scotia, Ord. Bened. ab A. C. 735. ad A. 1270. non uno ſed incertis auctoribus, edita in Joannis Felli collectione ſcriptorum rerum Anglicarum, Oxon. e theatro Sheldoniano 1684. fol. Vide Gvilelmi Ni-

(*a*) Menoto Maillardum & Barlettum jungit Franciſcus Crucimanius pag. 327. Bibliothecæ Gallicæ.

Nichols Bibliothecam hiſtoricorum Angliæ pag. *62*. ſeq. & Scotiæ p. 79. ſeq. & in appendice pag. 347. ſeq. ubi exhibet notas triplices Joannis Jameſoni in illud Chronicon, primas quidem quibus probat illud eſſe ab Anglo & Scoticarum rerum parum perito interpolatum: ſecundas quibus illuſtratur, & tertias pauciſſimaſque illas quibus corrigitur.

Joannes Mailros. Supra Tom. 4. pag. 139.

Gvilelmuss Major. Supra Tom. 3. pag. 162.

Joannes Major. Supra Tom. 4. pag. 98.

Hugolinu Malabranca Urbevetanus, Theologus Pariſienſis, & ab A. 1368. Præpoſitus Generalis, Ordinis eremitarum S. Auguſtini, & ab A. 1371. ad 1374. Epiſcopus Ariminenſis & Patriarcha (non CPolitanus ut Oudino Tom. 3. pag. 1141.) ſed Hieroſolymitanus. Vide Ughellum Tom. 2. pag. 428. & Philippum Elſſium pag. 301. encomiaſtici Auguſtiniani. Scripſit Commentarium *in IV. libros Sententiarum*, *de Deo uno & Trino*, *Quodlibeta*, *Quæſtiones in VIII. libros Phyſicorum Ariſtotelis*. *Commentarium in Boethium de Conſolatione Philoſophiæ*. *Sermones de tempore & de Sanctis*. * Præter ea, quæ de libris viri hujus docti Fabricius adnotavit, addere quædam juvat ex P. Gandolfo in diſſertatione de ducentis Auguſtinianis. Sunt vero libri hi omnes cum cæteris in MSS. Codicibus adhuc latentes. *Quæſtiones ſuper Prædicamenta*, *& periermenias*. *De Idiomatum differentia*. *De principiis Ordinis*. *De Deo Trino, & uno*. *De ſacris diſciplinis &c.*

Malachias (Hibernis *Malmedoic O Mongair*) ex Abbate Banchorenſi Epiſcopus Connorenſis in Hibernia, atque ſi Alberico pag. 252. Chronici, & 271. fides, ab A. 1126. certe ab A. 1132. Archiepiſcopus Armachanus, nam Annum 1134. ponunt Jac. Waræus in Hibernia ſacra pag. 14. & de Hiberniæ ſcriptoribus pag. 54. Caveus, aliique qui & A. 1137. ſponte ſe abdicaſſe, atque inde ſemel iterumque petiiſſe Romam, & in ſecundo itinere deceſſiſſe perhibent in Cœnobio Claræallenſi An. 1148. 2. Nov. Vide iterum Albericum pag. 316. Morienti *S. Bernardus* adfuit, & vitam (*a*) ſcripſit defuncti & duos in ejus memoriam ſermones habuit, ut dixi ſupra Tom. 1. pag. 224. ubi notavi etiam Sanctis adſcriptum a Clemente III. A. 1190. Reliquiæ in Hiberniam translatæ A. 1194. Ad hunc Malachiam Epiſtolæ Bernardi 315. 316. 317. (edit. Mabillonian. 341. 356. 357.) Scripſiſſe fertur ſub Innocentio II. *Prophetiam de futuris Pontificibus Romanis* quales ſupra memoravi *Joachimi* Abbatis & *Anſelmi* Marſicani, & qualis ab *Arabe* quodam de Pontificibus inde futuris quadraginta A. 1414. Imperatori Sigiſmundo oblata fertur in Concilio Conſtantienſi, atque nuper admodum cum Bulla Benedicti XIII. de habendo A. 1725. Concilio Beneventano, Germanice etiam verſa A. 1725. 8. lucem vidit. Malachiæ divinatio incipit a Cæleſtino II. & non modo ad Pontifices noſtræ ætatis progreditur, ſed poſt præſentem *Clementem XII.* quem verbis: *Columna excelſa*, voluit notare, ſuperſunt adhuc vaticinia ſive ænigmata de aliis futuris viginti: 1. *Animal rurale*. 2. *Roſa Umbriæ*. 3. *Urſus velox*. 4. *Peregrinus Apoſtolicus*. 5. *Aquila rapax*. 6. *Canis & coluber*. 7. *Vir religioſus*. 8. *De balneis Etruriæ*. 9. *Crux de Cruce*. 10. *Lumen in Cœlo*. 11. *Ignis ardens*. 12. *Religio depopulata*. 13. *Fides intrepida*. 14. *Paſtor angelicus*. 15. *Paſtor & nauta*. 16. *Flos florum*. 17. *De medietate Lunæ*. 18. *De labore Solis*. 19. *Gloria olivæ*. 20. *In perſecutione extrema S. R. Eccleſia ſedebit: Petrus Romanus qui paſcet oves in multis tribulationibus: quibus tranſactis civitas ſepticollis diruetur & Judex tremendus judicabit populum ſuum*.

(*a*) Exſtat & apud Surium, V. Novembr. & in Thomæ Meſſinghami florilegio Sanctor. Hiberniæ pag. 352.

ſuum. Primus hæc vaticinia additis notis *Franciſci Alphonſi Ciacconii*, Ord. Præd. ad Clementem VIII. uſque edidit *Arnoldus Wion* Tom. 1. ligni Vitæ pag. 307. 311. lib. 2. cap. 20. Venet. 1595. 4. Prodiere deinde cum annotationibus *Hieronymi Joannini* Ord. Præd. Latine & Italice, ibid. 1605. 4. ſæpius etiam recuſa Romæ ut A. 1689. atque alibi, ut in *Thomæ Meſſinghami* florilegio Sanctorum Hiberniæ pag. 376. in Henrici Engelgrave Cœleſti pantheo, emblemate V. §. 1. & in Gabrielis Bucelini hiſtoria univerſali: etiam in prima continuatione Europæ hodie imperantis quæ Petro Ambroſio Lehmanno curante Germanice prodiit Hamb. 1697. 121. pag. 123. ſeq. & Italice Venet. 1689.

Quantum his tribuendam ſit fidei, docebunt *Claudius Franciſcus Meneſtrierius* S. J. in libello edito Pariſiis 1689. 4. (*a*) cui titulus: *refutation des propheties fauſſement attribuées à S. Malachie ſur les elections des Papes*: Germanice verſo a *M. Chriſtiano Wagnero*, τῷ μακαρίτῃ Lipſiæ 1691. 4. atque defenſo in philoſophia imaginum (*b*) ænigmaticorum Parif. 1694. 12. contra *Joannis Germani*, Ciſtercienſis additiones editas Neapoli 1675. 4. *Petrus Petitus* lib. 3. de Sibylla c. 10. pag. 347. ſeq. *Daniel Papebrochius* in propylæo ad Acta Sanctorum Maji pag. 1216. *Samuel Andreæ* diſſ. de ſucceſſionibus Rom. Pontificum ſecundum prænotionem Malachiæ Hiberno adſcriptam. Marpurg. 1677. 4. *Dan. Guilelmus Mollerus* in diſſ. de Malachia Propheta Pontificio, Altdorf. 1706. 4. *Michael Corpenius* in obſervationibus editis Gallice, Abbatis villæ 1659. 4. & *Theodorus Crugerus*, Lycei Luccavienſis Rector in commentatione hiſtorica de ſucceſſione continua Pontificum Romanorum ſecundum vaticinia Malachiæ, a dubiis *Franciſci Carriere* (in digeſtis Chronologiæ Pontificiæ uſque ad Alexandrum VII. Colon. 1619.) *Menetrierii* & aliorum vindicata. Witteberg. 1723. 4.

Cætera Malachiæ huic tributa ſunt *Vita S. Cuthberti*, poſt Monachum coævum Lindisfarnenſem & Bedam (*c*) ſcripta ad Davidem Regem Scotiæ, ſed nec in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 20. neque alibi quod ſciam typis exſcripta. *Epiſtolæ* ad S. Bernardum alioſque, *Conſtitutiones* communes, ac *de legibus cœlibatus* & Novarum *traditionum* liber. Neque horum quicquam editum comperi, licet memorantur a Baleo XIV. 85. atque inde a Waræo, aliiſque & a Viſchio pag. 236. Bibliothecæ Ciſtercienſis, qui etiam ex pervetuſto Codice Monaſterii Elnonenſis laudat diſtichon hoc Malachiæ familiare:

Spernere Mundum, ſpernere ſeſe, ſpernere nullum,
Spernere ſe ſperni: quatuor hæc bona ſunt.

Malachias Hibernus alter junior, Ord. Minor. circa A. 1310. cujus *Conciones* memorat Baleus XIV. 91. ac præterea *Venenum Malachiæ*, ſive librum *de veneno ſeptem peccatorum mortalium deque remediis ipſorum*, editum typis Henrici Stephani avi, Pariſ. 1518. 4. Vide Mich. Maittairii annales typographicos Tom. 2. pag. 312.

Ricordanus Malaſpina, Patricius Florentinus ſcripſit Hiſtoriam antiquam Florentinam ab Urbis Originibus uſque ad A. C. 1281. Sed opus Joanni Villano (*d*) aliiſque ex merito laudatum ſcripſit Italice non Latine, quod opus poſt editiones Florentinas A. 1568. 4. & 1718. caſtigatius, adhibito Manuſcripto Codice illuſtriſſ. Marchionis Giugni, Civis Florentini recudi fecit celeberrimus Muratorius in theſauro ſcriptorum Italiæ Mediolanenſi, tomo octavo: una cum continuatione *Jacchetti Malaſpinæ* ex fratre Nepotis uſque ad A. 1286. (non 1296. ut eſt in Ephemeridi-

(*a*) Acta Erud. 1601. pag. 144. 312.
(*b*) Journal des Sav. 1695. pag. 666.
(*c*) Supra Tom. 1. pag. 188.
(*d*) Vide Julium Nigrum pag. 484. hiſt. Scriptorum Florentinorum.

dibus eruditor. Pariſ. A. 1733. pag. 490. edit. Amſt.)

Saba (*a*) *Malaſpina* Romanus, Decanus Malthenſis & Secretarius Pontificis Joannis XXI. ſcripſit *rerum Sicularum ab A.* 1250. *ad* 1276. *libros ſex*, (non duodecim ut legas in ephemeridibus eruditorum Pariſ. A. 1733. pag. 489.) editos primum a Baluzio Tom. 6. Miſcell. pag. 197. 348. Pariſ. 1713. 8. ex Codice in fine mutilo, qui ex Codice Vaticano emendari ac ſuppleri poteſt, ut notatur in Diario eruditorum Italiæ Tom. XXI. pag. 437. Baluzii editio recuſa in tomo octavo theſauri Italiæ Muratoriani : & in Jo. Baptiſtæ Caruſii tomo ſecundo Bibl. Hiſtoricæ Siciliæ : ac denique in theſauro Siciliæ Burmanniano parte quinta : ſubjunctis etiam continuationis loco libris VIII. *Nicolai Specialis*, de quo infra ſuo loco.

Galfredus de Malaterra, ſupra Tom. 3. pag. 9.

Carolus de Malateſtis, Gregorii XII. Procurator ad ſacram unionem perficiendam in Concilio Conſtantienſi. Hujus Epiſtolæ A. 1415. ſeq. datæ in Clariſſimi Hardtii Hiſtoria illius Concilii Tom IV. pag. 177. 341. 346. & 380. *Nereidum cantus* ad Joannem Auſtriacum, ſive Carmen epicum quod incipit : *Littore cum primum claſſem deduxit Ibero*, in Gruteri deliciis poetarum Italorum, in limine tomi ſecundi. * Epiſtolam illam Anonymi ad Cardinales Piſis congregatos vulgatam apud Martene Vet. Mon. pag. 966. quam ego transferendam duxi in volumen VI. pag. 995. 8. Supplementi Conciliorum, ad Carolum Malateſtam referendam duxi, ut ibidem admonui. Eſt etiam ibid. apud Martene, & in Supplem. Concil. prolixa narratio actorum, & geſtorum inter Carolum de Malateſtis, & Cardinales Piſis exiſtentes pro extinctione ſchiſmatis.

Pro *Sigiſmundo Pandulpho Malateſta* Principe, Epiſtola ante A. 1465. ſcripta a *Roberto Valturrio*, Ariminenſi ad Machomet Bei, magnum Admiratum & Sultanum Turcicum, in Baluzii Miſc. Tom. IV. pag. 524.

Malchionis Presbyteri & Rhetoris Antiocheni quædam profert Petrus Diaconus libro ad Fulgentium, veteri Latina, ut videtur, uſus verſione. Malchionem enim ipſum circa A. 270. clarum, Græce non Latine ſcripſiſſe nemo dubitat. Vide quæ notavi ad Hieron. cap. 71. de S. E.

Nicolaus Malhermi, ſive *Malherbius*, Venetus Monachus S. Benedicti Ord. Camaldulenſium, *Biblia integra*, ut ipſe profitetur, *ſecundum proprietatem litteræ de verbo ad verbum* tranſtulit Italice, Vulgatam potius quam Hebraicos vel Græcos fontes ſecutus. Poſt primam editionem Venetam (*b*) A. 1471. fol. ad Laurentium, Theologum Venetum ſæpius lucem vidit & ibid. 1477. & 1507. & variis in locis ut notatum Jacobo Longo in Bibliotheca Biblica, eumque ſecuto Oudino Tom. 3. pag. 2664. ſeq.

Malleacenſe Chronicon, Abbatiæ S. Maxentii in Pictavienſi diœceſi : ſive excerpta ex Chronico majore ab Orbe condito ad A. C. 1140. ex *Julii Flori* floribus Hiſtoriarum, aliiſque edita a Labbeo Tom. 2. Bibl. novæ Manuſcr. pag. 190. 221.

Malleacenſis Monachus, infra *Petrus Malleacenſis*.

Felix Malleolus, ſupra Tom. 2. pag. 155. *Felix*.

Thomas Malleolus, ſupra Tom. 4. p. 225. de *Kempis*.

Gvilelmus Malmesburienſis, ſupra Tom. 3. pag. 152.

Malogranatum, titulus libri, ſupra *Gallus* Tom. 3. pag. 14.

Malſchani neſcio cujus *Artem*, Grammaticam ut ſuſpicor, in Bibliothecæ San-

(*a*) Non *Salla* ut apud Balluzium T. VI. Miſc. pag. 197. & Oudinum Tom. 3. pag. 482.

(*b*) Impreſſa in membranis exſtat hæc editio Uratislaviæ in Bibl. celeberrima Rhedigeriana ſive Eliſabethana. Vide Gottlob Krantzii memorabilia illius Bibl. pag. 72.

Sangermannianæ Codice 540. Cangius evolvit.

Joannes Malvernæus, ſupra Tom. 4. pag. 100.

Jacobus Malvetius, de quo Tom. 4. pag. 14. ubi dictis adde, Malvecii hujus, nobilis Mutinenſis *Chronicon Brixianum* ab origine Urbis ad A. 1332. quod auctor A. 1412. propter peſtilentiam apud Brixienſes graſſantem in amœnas Benaci oras profugum ſe compoſuiſſe teſtatur, vulgavit illuſtris Muratorius Tom. XIV. theſauri rerum Italicarum, (*a*) Mediolan. 1729. fol.

Claudianus Mamertus. Supra Tom. 1. pag. 384.

Mammothreptus, μαμμόθρεπτος, (*b*) mamma ſive lacte nutritus: ſive a trahenda vel tractanda mamma *Mammotractus*, vel *Mammotrectus*: titulus libri in gratiam rudium clericorum exponentis ordine Biblico voces vocumque ſignificationem, orthographiam, accentus in Bibliis Latinis prologiſque Hieronymi, deinde in antiphonis & reſponſoriis, in hymnis: in Legendis Sanctorum, Homiliis & declaratione Regulæ S. Franciſci: cum brevi declaratione de menſibus Hebræorum, de feſtis, veſtibus, Sacerdotibus, de interpretibus S. Scripturæ, de divinationibus, de nominibus Dei, de expoſitione, qualitatibus & dimenſione (*c*) S. Scripturæ, de comparatione teſtamentorum ad invicem & de quatuor Synodis, de orthographia & de accentibus. Opus abſolutum A. 1466. auctor *Joannes Marcheſinus*, Ord. Minor. de quo infra, ſuo loco. Prodiit primum Moguntiæ (*d*) 1470. fol. Venetiis 1476. 1479. 1489. 1492. 1496. 4. & 1485. 1498. 1495. 1506. 8. Habeo etiam editionem in fol. ſine loco & anno, & ad calcem vocatur *liber expoſitorius totius Bibliæ ac aliorum quæ in Eccleſia recitantur*. Prodiit itidem Mediolani 1481. Argentorati (1487.) 1489. fol. 1494. 4. Norimbergæ 1489. 1494. 4. Metis (1509.) 1511. 4. Pariſ. 1510. 1522. 8.

Mamutius de quo Chriſtianus Daumius Epiſtola ad Nic. Heinſium data A. 1679. Tom. IV. ſylloges Burmannianæ pag. 255. *Habeo nunc mecum ex Paulina Lipſienſium Bibliotheca membranaceum grandem Codicem*, *in quo* Mamutii *neſcio cujus* de virtutibus elegia *plus mille conſtans verſibus*, *Oroſius*, *Arator*, *Rigæ & Prudentii nonnulla*, *ut Pſychomachia*, *Hamartigenia*, *Hymni*.

Manaſſes I. Remenſis ab A. 1068. Archiepiſcopus, in Concilio Auguſtodunenſi A. 1079. ob varia crimina quæ ipſi objiciebantur damnatus, in proximo Lugdunenſi Concilio A. 1080. *Apologiam* obtulit Hugoni Dienſi Epiſcopo, Gregorii VII. in Gallias legato, quam edidit Mabillonius Tom. 1. muſei Italici parte 2. pag. 119. 127. qui de hoc Manaſſe videndus pag. 117. ſeq. Sammarthani in Gallia Chriſtiana Tom. 1. pag. 507. ſeq.

Epiſtola ad Gregorium VII. in tomis Concilior. Labbei X. pag. 362. Harduini VI. pag. 1569. &c. confer. Gregorii VII. lib. ſextum Epiſt. 2. 3.

Manaſſes Sveſſorum ſive *Sveſſionenſis* Epiſcopus ab A. 1103. ad 1108. cujus donationem Eccleſiæ monaſterio Novigentino factam edidit Dacherius notis ad Guibertum Novigentinum pag. 625. ſeq.

Antonius Mancinellus, ſupra Tom. 1. pag. 126.

B 2 *Do-*

(*a*) Act. Er. 1730. pag. 54. Bibl. Italique Tom. IV.

(*b*) Auguſtinus ſerm. 2. in Pſ. XXX. Tom. 4. Opp. pag. 120. *mammothreptus*, *quales dicuntur pueri qui diu ſugunt*, *quod non decet*.

(*c*) Caput de dimenſione S. Scripturæ integrum ita ſe habet: *Scriptura ſacra dimenſione quadruplici variatur*. *Habet enim* latitudinem *in deſcriptione duorum teſtamentorum*. Longitudinem *in deſcriptione temporum & ætatum*. Sublimitatem *in deſcriptione trium hierarchiarum gradatim ordinatarum*, *ſcilicet Eccleſiaſticæ*, *Angelicæ & Divinæ*. Profunditatem *in deſcriptione myſticarum intelligentiarum*.

(*d*) Cangius præf. gloſſarii Lat. §. 50. Jacobus le Long Bibl. Biblica in Marcheſino pag. 845. Oudinus Tom. 3. pag. 2562. Vide & Poſſevinum ad Pachymerem Tom. 2. pag. 495. Antonium Reiſerum Manuſcr. Bibl. Auguſtanæ p. 97. Miſcellanea Lipſ. Tom. VII. pag. 46. ſeq. Diarium eruditorum Italiæ Tom. 13. pag. 286. &c.

Dominicus Mancinus præter poema *de paſſione Domini* Trithemio cap. 955. laudatum, ſcripſit jam ſenex & Friderico Severinati, Epiſcopo Malleacenſi dicatos Lipſiæ 1516. edidit elegos *de quatuor Virtutibus*, *& Officiis ad bene beateque vivendum pertinentibus*: poſt repetitas editiones Baſil. 1543. Antvv. 1559. recudi curavit V. C. Hermannus ab Hardt Helmſtad. 1691. 8. ſubjuncta *Martini* Braccarenſis formula honeſtæ Vitæ. * Ejus tractatus de Paſſione Domini metrice deſcripta, cujus & Trithemius meminit, plus vice ſimplici lucem aſpexit; prodiit enim in 4. abſque loco, & anno; iterumque in 8. abſque loco & anno, ac demum una cum Hieronymi Vallenſis aliorumque ſacris poematibus in 12. Antverpiæ 1548.

Gvilelmus Mandagotus ſive de *Mandagoto*. Supra Tom. 3. pag. 154.

Joannes de Mandevilla, ſupra Tom. 4. pag. 100.

Joannes Mandvvithus. Tom. 4. pag. 101.

Manegaudus, *Manegaldus*, *Manegoldus* de quo Anonymus Mellicenſis cap. 105. *Manegoldus Presbyter*, *modernorum magiſter magiſtrorum*, *ſtrenuus aſſertor veritatis fuit*, *a qua nec promiſſis nec minis ſchiſmatici Regis* (*a*) *flecti potuit*. *Quin imo in diſſenſione illa quæ inter* Gregorium VII. & Henricum IV. *exorta fuit*, *pro tuenda juſtitia laboravit uſque ad vincula*. *Exſtat ad eum ſcripta quædam exhortatoria Ivonis Epiſcopi Carnotenſis Epiſtola*, quadrageſima inter Ivonianas.) *Hic* textum Eſaiæ *Prophetæ paginalibus clauſulis diſtinxit*. *Super* Matthæum *vero gloſſas continuas ſcribit*. *Scribit quoque ſuper* Pſalterium, *opus præſtantiſſimum*, *ſuper topazium & aurum obryzum pretioſum*. Hujus ut videtur opuſculum pro Gregorio VII. ſed jam defuncto & poſt A. 1080. ante A. 1101. ſcriptum *adverſus Wolffelmarum* Colonienſem edidit laudatiſſimus Muratorius tomo quarto anecdotorum Latinorum, Patavii 1713. 4. Quæ autem *contra Epiſtolam Wenerici* ſcripturum ſe promittit, nuſquam exſtant. Haud dubie idem *Manegundus* eſt, quem Henricus Gandavenſis cap. 28. *ait ingenii ſui monumenta in expoſitione* Pſalmorum *& Epiſtolarum* Pauli, *poſteris reliquiſſe*. Huic Manegoldo Teutoni tribui a nonnullis Commentarios in Pſalmos, Coloniæ 1536. fol. editos, Miræus ex Jo. Molano annotavit, quos tamen *Remigii* Autiſiodorenſis Epiſcopi eſſe communis eſt perſuaſio. Veriſimile etiam Clariſſimo Muratorio viſum de eodem mentionem fieri in Ptolemæi Lucenſis Annalibus ad A. 1690. *Per idem tempus floruit in Teutonia quidam Philoſophus*, *cui nomen Menegaldus*, *cujus uxor & filiæ in Philoſophia fuerunt permaximæ*. Anonymus apud Andream du Cheſne Tom. IV. de rebus Francor. pag. 89. *Hoc tempore tam in Divina quam in humana Philoſophia floruerunt Lanfrancus Cantuariorum Epiſcopus*, *Gvido Langobardus*, *Maingaudus* Teutonicus, *Bruno Remenſis*, *qui poſtea vitam duxit eremiticam*. Fuit hic Magiſter *Manegoldus de Lutenbach* inter primos Canonicos & Præpoſitus Canonicorum Regularium *Murbacenſium* in Alſatia, de quo Bertholdus Conſtantienſis in appendice ad Hermannum Contractum ad A. 1093. & 1098. & Auctor incertus ad A. 1090. apud Urſtium Tom. 2. pag. 83. Diverſus adeo a duobus ejuſdem temporis, *Manegoldo Abbate S. Georgii* in Svevia quem a Monachis ſuis occiſum (*b*) refert idem Bertholdus ad A. 1100. & a *Manegoldo Raitenburchenſi Decano*, cujus librum pro defenſione Gregorii VII. compoſitum ipſo adhuc vivente, tamen ab ipſo non approbatum memorat Gerlachus præpoſitus Reicherſbergenſis apud Clariſſ. Pezium Tom. 2. Anecdotorum parte 2. pag. 491. Confer ejuſdem prolegomena ad illum tomum pag. XXIX. ſeq. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. pag. 32. ſeq. * Opuſculum a Muratorio editum Ion-

(*a*) Ita vocat homo Papæ, Henricum IV. Imp.

(*b*) Acta Sanctor. Tom. 3. Februar. pag. 52.

longe diverſi eſt argumenti ac cenſuit hic Fabricius. Totus enim in eo eſt ut demonſtret haud ita probanda eſſe veterum Paganorum ſcripta, ut omnia indiſcriminatim admittantur, cum plura in eis eſſe evincat, quæ dogmatibus fidei noſtræ adverſantur. Hæc contra Wolfelmum uſque ad cap. XXIII. diſputantur; tum vero duobus tantummodo capitibus de cauſa Gregorii VII. agitur, quæ adjeciſſe ſe in præfatione operis author profitetur eo quod ſciret Wolfelmum Dominum Papam Gregorium polluto ore laceraſſe; ideo ait: *aliquid de illo adnectendum duxi*.

Maneghaudus Abbas S. Michaelis ad Moſam circa An. 1150. cujus diploma de renovanda memoria Ducis Volfaudi edidit Baluzius Tom. IV. Miſc. pag. 463.

Alius *Manigoldus* Svevus ex *Abbate Gremſmünſterenſi Epiſcopus Paſſavienſis* A. 1206. de quo monumenta Tegernſeenſia apud eundem Pezium Tom. 3. parte 3. pag. 523.

Ab his omnibus ut videtur diverſus *Menegaldus* ſive *Menengaldus* ſcriptor *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ* Manuſcriptæ in variis Bibliothecis, quæ incipit: *Aſſyriorum Regum potentiſſimus olim fuit Ninus, qui bellum finitimis inferens Regibus* &c. Judice Luca Holſtenio (*a*) *auctor nullius judicii nec pretii, quorum centuriæ reperiuntur paſſim in Bibliothecis Monaſteriorum, qualis Petrus Comeſtor, Vincentius Belluacenſis*, (*b*) *aliique ejus farinæ conſarcinatores, qui quum nullum ſuis hiſtoriis initium reperire poſſent, ab exordio Mundi repetebant, ut mali Poetæ Trojanum bellum gemino ordiuntur ab ovo. Forte ſub finem ad particularem alicujus Gentis hiſtoriam, & ad ſua tempora delabitur, quæ uſui eſſe poſſent ad illorum temporum cognitionem: quod de proximo & in præſenti deſperandum*.

Jannotius Manettius. Supra Tom. IV. pag. 24.

Manfredus de Cruce, Decretorum Doctor, Abbas S. Ambroſii Mediolanenſis, Philippi Mariæ ducis Mediolanenſis ad Concilium Conſtantienſe Legatus, cujus *Orationem ad Sigiſmundum Rom. Imp.* in illo Concilio A. 1415. habitam edidit Hermannus ab Hardt Tomo V. hiſtoriæ Concilii Conſtantienſis pag. 109. 114. * Obiit anno 1425. De illo nonnulla habet Puricellus in diſſert. Ambroſiana n. 19.

Fulgentius Manfredus, Venetus Ord. Minor. junior qui A. 1606. ſcripſit Exceptionem per edictum Cardinalium in cauſa Veneta. Exſtat apud Goldaſtum T. 2. Monarchiæ Imperii pag. 483. 485.

Manfredus Poeta & Mathematicus, cujus *carmina de computo anni* leguntur ad calcem tomi primi operum Bedæ venerabilis pag. 425. ſeq. & breve ſcriptum *de emboliſmorum ratione* pag. 405. 452. Idem an vero alius *Hieronymus Manfredus* Medicus & Aſtronomus Bononienſis circa A. 1455. cujus *Centiloquium de Medicis & infirmis* prodiit Bononiæ 1483. 4. Norimb. 1530. 8.

Manfredus de Monte Imperiali, Medicus, ſcriptum *de ſimplicibus* in Codice Regio Pariſ. 334. Cangius evolvit.

Manfredus Potentinus ſive *Potentiæ* in Lucania Epiſcopus A. 1119. ſcripſit *vitam Gerardi* Patria Placentini, Epiſcopi Potentini, deceſſoris ſui, quam vulgavit Ughellus Tom. 7. Italiæ ſacræ p. 135. 138. (edit. primæ pag. 178.)

Manfredus Siciliæ Rex A. 1266. extinctus, de quo Antoninus Mongitor T. 2. Bibl. Siculæ pag. 29. ſeq. Ejus *Epiſtolas quinque* edidit Baluzius Tom. 1. Miſc. pag. 475. 483. ſeq. Ejuſdem additiones ad *Friderici II.* Imp. librum *de arte venandi cum avibus* (de quo ſupra Tom. 2. pag. 207.) prodiere Auguſtæ Vindel. 1576. 1596. 8. *Epiſtola* de victoria adverſus exercitum Papæ Innocentii IV. apud Bzovium ad A. 1254. n. VI.

Manfredus Terdonenſis Ord. Minor. Provinciæ Januenſis ac cuſtodiæ Papienſis, circa A. 1360. ſcriptor *Polylogii* ſive

(*a*) Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. p. 29.

(*b*) Multis tamen aliis hic præſtat.

ve expoſitionis vocabulorum S. Scripturæ. Vide Waddingum pag. 246.

Manfredus Vercellenſis Ord. Præd. circa A. 1433. in partibus Langobardiæ nunciavit propinquum Antichriſti adventum & quaſi tempore ſuo eſſet futurus, induxit ad hoc ſuas rationes ex Scripturis, præcipue ex Apocalypſi: inde multis ad eum confluentibus auctor fuit tertii Ordinis Monachorum & Monialium de pœnitentia S. Dominici. Vide Antoninum Florentinum ſummæ hiſtoriarum tit. 22. cap. 7. §. 8. Tom. 3. pag. 494. ſeq. *Prædicabat Bernardinus* (*a*) *contra eum, arguens factum illud, & Manfredus contra Bernardinum, in aliquibus doctrinæ ſuæ eum ſugillans.*

Nicolaus Maniacutius, Canonicus Ord. S. Auguſtini regularis, Lateranenſis Baſilicæ, circa A. 1180. ſcripſit *Catalogum Romanorum Pontificum* a Petro Apoſtolo ad Alexandrum III. verſibus hexametris Leoninis. Incip.

Si vis Pontifices Romanæ noſcere ſedis,
Carminibus noſtris perlectis ſcire valebis.

Edidit Onufrius Panvinius in annotatt. ad Platinam in vita Alexandri III. pag. 207. & Daniel Papebrochius cum notis in propylæo Act. Sanctorum Maji pagina 27. Hunc Catalogum *Nicolao Montacutio* Anglo circa A. 1466. claro præter rem tribuit Pitſeus pag. 657. & ante eum Baleus VIII. 25. Vide & Oudinum Tom. 3. pag. 2696.

Anicius Manlius Torquatus Severinus Boethius Supra, *Boethius*. Tom. 1. pag. 251.

Jacobus Manlius. Supra, *Jacobus* Brigantinus Tom. IV. pag. 7.

Manlius Rallus ad quem J. Jovianus Pontanus libro 2. Hendecaſyllabon:

Manli deliciæ Attici leporis
Atque idem Latiæ lepos Camœnæ,
Cantas dum teneros Lycinnæ amores
Et Coi numeris refers Philetæ &c.

Lucas Mannellus. T. IV. pag. 281.

Manſvetus Archiepiſcopus Mediolanenſis, qui contra Monothelitas A. 679. Synodum habuit, (*b*) Synodicamque ad Conſtantinum Pogonatum, Imp. CPolitanum miſit, quæ cum Manſveti expoſitione fidei exſtat in tomis Conciliorum ante acta ſextæ Synodi A. 680. & ſeparatim ex Codice Anglicano prodiit cum notis Geverhardi Elmenhorſtii, Lugd. Bat. 1618. 4.

Gvalterus Mapes. Supra Tom. 3. pag. 117.

Maphæus Vegius ex Laude Pompeja Laudenſis, Inſuber, Martini V. Papæ Datarius, diem obiit Romæ A. 1458. primo anno Papæ Pii II. ſepultus in capella quam ipſe Vegius adductis A. 1430. Oſtia reliquiis B. Monicæ, (*c*) S. Auguſtini matris ædificari fecerat. De eo Trithemius cap. 762. & ſcriptor Vitæ ſubjunctæ libris de educatione puerorum, in edit. Baſil. 1541. 8. & in Bibl. Patrum iiſdem præmiſſæ: Jovius in elogiis, Ghilinus Tom. 2. Niceronus in memoriis de vitis eruditorum Tom. 26. pag. 83. & additiones ad Naudæana pag. 194. Scripta ejus, curante Andrea Schotto in Bibliothecæ Patrum Colonienſis ſupplemento A. 1622. atque inde in Bibl. Patrum Lugdunenſi tomo XXVI. exſtant hoc ordine:

De educatione liberorum & claris eorum ſtudiis ac moribus libri VI. pag. 633. Prodierat eximium hoc opus Mediolan. 1491. 4. Pariſ. 1511. 4. Baſil. 1541. 8.

De perſeverantia Religionis libri VI. ad Eliſabeth & Monicam, ſorores. pag. 689. Prodierant ex Joannis de Butrio, Monachii Clarævallenſis recenſione, Pariſ. 1511. 4.

De quatuor hominis noviſſimis, morte, judicio, inferno & Paradiſo *meditationes*. pag. 745. Prodierant cum libris de

(*a*) *Bernardinus Sonenſis*, de quo ſupra Tom. 1. pag. 217. Confer Raynaldum ad Annum 1419. n. 13.

(*b*) Confer Pagium ad A. 679. n. IV. ſeq.

(*c*) Adde Baronium ad Martyrolog. Rom. IX. April. Acta Sanctor. Tom. 1. Maji 4. pag. 491. Tillemontii memorias H. E. tomo VIII. pag. 477.

de educatione liberorum, Baſileæ.

Philalethes, ſeu Veritas inviſa exulans, dialogus ad Euſtathium fratrem pag. 755. præmiſſa ejuſdem argumenti elegia *Cornelii Gnaphei* Aloſtani. Prodierat cum quibuſdam Luciani dialogis, Argentorat. 1515. 4. & cum præf. Udalrici Fabri, Thorenburgenſis, Viennæ 1516. 4. De Gallica verſione Lugd. forma minore a D. V. Z. edita quæ hunc dialogum perperam Luciano tribuit, & de altera verſibus Gallicis, Petro du Val interprete, Lugd. 1552. vide Niceronum Tom. XXVI. pag. 89.

Supplementum libri XII. Æneidos Virgilianæ pag. 759. Incipit: *Turnus ut extremo devictus Marte profudit*. Sæpius prodierat in variis Virgilii editionibus, ut notare me memini in Bibl. Latinæ lib. 1. cap. 12. ubi etiam de Gallica hujus ſupplementi metaphraſi a Petro de Mouchant adornata.

Aſtyanax, ſive de morte Aſtyanactis, poema quod incipit: *Muſa, refer quæ cauſa metum poſt diruta Trojæ*. pag. 764. prodierat curante Laurentio Abſtemio, Fani 1505. cum pſeudo-Pindaro Thebano & variorum epigrammatibus, quorum nonnulla omiſſa in ſecunda Franciſci Polandi editione A. 1515. Vide additiones ad Naudæana pag. 198.

Velleris aurei libri IV. quorum initium: *Egregium canere Æſonidem juveneſque Pelaſgos* pag. 766. Editi fuerant una cum Aſtyanacte Vegii a Franciſco Modio Colon. 1589. 12.

Antoniados ſive de vita & laudibus S. Antonii, *libri IV.* ad Eugenium IV. pag. 773. Incip. *Non hic Pegaſides, non ficta & inania, Muſæ*. ex editione Antvverp. 1559.

Declamatio ſeu Diſputatio *inter Solem, terram & aurum*, audiente *Deo* & homine aſſiſtente. pag. 777. Lucem viderat Pariſ. 1511. 4.

Præter hæc in Bibliothecis Patrum obvia, exſtant *Vita S. Bernardini Senenſis*, edita in Actis Sanctorum T. V. Maji 20. p. 287. *Poemata & Epigrammata* edita una cum aliis a Franchino Gafurio, Laudenſi, Muſicæ artis laude celebrato A. 1521. In his elegiæ *de fraudibus ruſticorum* & epigrammata *contra* (*a*) *vitam ruſticam* compoſita ab eo anno 1422. & poema cui titulus *Pompejana*, A. 1423. Ipſe vero natus A. 1407. præcocibus igitur ingeniis jure ſuo accenſendus. Quod præterea memoratur a Trithemio *de laudibus divæ Monicæ*, præter præfationem de hoc argumento libris de liberorum educatione præmiſſam: intellige *libros tres de vita & obitu B. Monicæ & Officium Translationis ejuſdem*. Sed & hæc & in Actis Sanctor. Tom. 1. Maji pag. 491. memorata, Vitam & *Officium S. Auguſtini & Officium Converſionis ejuſdem: & Vitam & Officium B. Nicolai Tolentinatis*, & cætera memorata Trithemio, *In Pſalmos Pœnitentiales* & *de re militari*, & cum *Epiſtolis* multis librum *de conditione humana* quem imperfectum reliquit, nemo, quod ſciam, in lucem protulit. Librum *de Verborum in jure civili ſignificatione* quem Vincentiæ A. 1477. editum ſcribit Simlerus, alterius Maphæi eſſe mihi perſuadeo. * An Maphæus iſte ſcripſerit libros tres de vita, & obitu S. Monicæ plane ignoro; illud compertum mihi eſt indicatum a Trithemio opus de laudibus D. Monicæ libro uno conſtitiſſe; nec forte aliud eſt, quam carmen quoddam ab eo editum, qua occaſione ſtatuam S. Monicæ erexit Romæ, qua de re Trithemius. Carmen vero iſtud prodiit excuſum in collectione Venetiis edita anno 5320. cujus hic eſt titulus: *opuſculum multarum bonarum rerum* (ſic) pag. 113. Incipit:

Salve lux matrum mater ſanctiſſima ſalve
Salve Auguſtini Monica digna parens.

Hæc ipſa carmina legi excuſa in Sanctuario Papienſi Jacobi Guala impreſſo Papiæ an. 1505. Vide ibid. l. 4. cap. 15.

Maphæi Vegii de felicitate & miſeria Dialogus extat MS. in Bibliotheca Pi-

(*a*) *Tria luſtra peregi, ætatis meta iſta meæ.*

Piſtorienſi. Vide commentarios ejuſdem Bibliothecæ p. 1. pag. 6.

Celſus Maphæus, *Veronenſis* de cujus apologia pro Canonicis regularibus contra *Ambroſium* Coriolanum, Eremitarum Generalem, vide Bzovium ad A. 1484. n. 4. ſeq.

Paulus Maphæus, *Veronenſis*, ſupra *Maffeus*.

Guilelmus de Mara. Supra Tom. 3. pag. 154.

Marbodus, *Merboldus*, *Marbottus*, *Marbadus*, *Mardebanus*, *Merobaudus*, *Merbodæus*, a Baleo II. 50. & a Pitſeo pag. 185. Leyſeroque pag. 369. de poetis Medii ævi, cognomento *Evanx* dicitur, quod Evacem de gemmis viſus eſt carmine expreſſiſſe, ut mox ſum dicturus. Natione Britannus ex Magiſtro Scholarum & Archidiacono Andegavenſi Epiſcopus A. 1096. Redonenſis in Britannia Armorica Galliæ uſque ad A. 1123. quo Monachus ad S. Albinum Ord. Bened. Andegavi obiit ætat. 88. Multa ſcripſit verſu & proſa, quorum nonnulla, ſex Epiſtolæ nimirum, liber de gemmis, variaque Carmina, juſſu Ivonis, Redonenſis Epiſcopi vulgata Redonis: 1524. ſed plura curante præclaro Viro D. Antonio Beaugendre, Presbytero Ord. Bened. edita ad calcem Operum Hildeberti Cenomanenſis, (*a*) Pariſ. 1708. fol. hoc ordine, & præmiſſa, inter aliorum elogiorum delectum, *Monachorum & Conventus S. Albini Andegavenſis Epiſtola encyclica* de ejus obitu, in qua *Oratorum Rex*, *Gallicanæ eloquentiæ arcem obtinuiſſe* traditur, atque ſi *Ulgerio* ejus in Scholæ magiſterio ſucceſſori credimus, (*b*) *ceſſit ei Cicero, ceſſit Maro junctus Homero.*

1. *Epiſtolæ* VI. pag. 1387. ex quibus *prima* ad Raynaldum Martigne, Andegavenſem Epiſc. ſæpius edita in Patrum Bibliothecis, ut Lugd. Tom. XXI. pag. 157. atque inter Hildeberti Epiſtolas *ſecunda* & *tertia* ad Ingilgerium, ſive Ingungerium ſolitarium & Sacerdotem. *Quarta* ad Vitalem, *Quinta* parænetica ad ancillam Chriſti Agenoridem, & *ſexta* ad Robertum Arbricellenſem, oppugnata a Natali Alexandro Sec. XI. & XII. diſſ. V. artic. 2. Tom. VI. pag. 800. ſeq. Hiſce ex veteri Redonenſi editione Anni 1524. exhibitis & ad Manuſcriptos Codices caſtigatis addi poterat *ſeptima* ad Hildebertum ex Dacherii Tom. XIII. ſpicilegii pag. 295. (Tom. 3. edit. novæ pag. 430.)

2. *Vita S. Licinii*, Epiſcopi Andegavenſis pag. 1418. edita in Actis Sanctorum T. 2. Febr. 13. pag. 682.

3. *De Vita S. Roberti*, Abbatis Caſæ Dei libri II. pag. 1433. ex iiſdem Actis Tom. 3. April. 24. pag. 317. & in Mabillonii Actis Benedictinis Sec. VI. parte 2. pag. 184.

4. *Vita S. Magnobodi*, Confeſſoris pag. 1490. ex Manuſcr. Mabilloniano, & præmiſſa pag. 1463. ejuſdem Magnobodi vita ſcripta ante Marbodum ab Anonymo.

Scripta Carmine.

5. *Hiſtoria Theophili pœnitentis*, Vicedomini Adanæ in Sicilia, pag. 1507. Incip.

Quidam magnorum Vicedomnus erat meritorum,
Theophilus nomen, tenuit quoque nominis omen.

Ex Actis Sanctor. Tom. 1. Febr. 4. pag. 487.

6. *De ſeptem fratribus Maccabæis* pag. 1517. ex veteri edit. Redonenſi A. 1524. Incip. *Antiqua Legis jus ſolvens juſſio Regis.*

7. *De S. Laurentio*, pag. 1519. ex eadem Redonenſi editione & ex Manuſcr. Regio n. 274. Incip. *A Decio tentus, gladioque furente peremtus*. Scriptam metrice paſſionem S. Laurentii a Mar-

(*a*) Supra Tom. 3. pag. 257. Acta Erud. 1709. p. 145. Oudinus Tom. 2. pag. 946. Bibl. Latina IV. 2.

(*b*) Bulæi Hiſt. Academ. Pariſ. pag. 522. Epiſtola illa encyclica in Marbodi laudem & Ulgerii carmen leguntur etiam in Edmundi Martene T. 1. anecdotor. pag. 355. 357.

Inter editiones præſtat illa Stephani Baluzii, qui in notis ad S. Cyprianum pag. 609. *Utinam Harduinus voluiſſet ſequi editionem meam geſtorum, quæ certe, abſit verbo invidia, multo melior eſt quam ille dedit.*

Marcellinus Presbyter Luciferianus circa A. 384. de quo ſupra in *Fauſtino*.

Marcellus Epiſcopus Africanus inter eos quorum nomine S. Cyprianus ſcripſit Epiſtolam in edit. Pamel. & Baluz. LXVIII. (Oxon. LXVII.)

S. Marcellus I. Romanus Papa ab A. 308. & Martyr. Januar. A. 310. de quo Acta Sanctor. Tom. 2. Januarii 16. pag. 3. ſeq. ubi & carmen in ejus laudem ſcriptum a S. Damaſo, editum primum a Baronio ad A. 309. n. 7. atque *Acta S. Marcelli*, auctore Anonymo, aliaque pag. 9. libris duobus auctore *Urſione*, Abbate Altimontenſi. De *decreto* apud Gratianum Cauſa XX. quæſt. 1. cap. 10. quo pueris minori ætate oblatis monaſterio, ad ſeculum regrediendi poteſtas anno ætatis decimo quinto conceditur, vide Petrum Couſtant in Epiſtolis Pontificum pag. 314. ſeq. *Epiſtolam ad Epiſcopos per Antiochenam provinciam conſtitutos* & alteram *ad Maxentium* exhibet & falſitatis convincit Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 393. ſeq.

Marcellus II. cognomine Cervinus, Papa A. 1555. ab April. 9. ad 1. Maji de quo conſules Paulum Colomeſium in Italia Orientali pag. 77. ſeq.

Marcellus Burdegalenſis, Medicus *Empiricus*, Theodoſii Magni archiater, de cujus libro Medicamentorum, ejuſque editionibus dixi in Bibliotheca Latina IV. 12. 3.

Marcellus quem *Marci* præfecti Urbis F. & ex Simonis Magi aſſecla (*a*) diſcipulum S. Petri Apoſtoli venditant, ſcriptor commentitius variorum Actorum de quibus Sigebertus cap. 1. & ex eo Trithemius cap. 4. Mentio hujus Marcelli apud Pſeudo-Abdiam lib. 1. cap. ult. qui ex ejus Actis etiam nonnulla repetit αὐτολεξεί. Libellum *de mirificis actibus B. Petri & Pauli*, & *de magicis artibus Simonis magi* ad SS. Nereum & Achilleum, pro Chriſto in Pontiana Inſula relegatos, recudendum curavi in parte tertia Codicis Apocryphi Novi Teſtamenti pag. 632. 653. Ex eodem Ordericus Vitalis Epiſtolam *de conflictu Simonis Petri & Simonis Magi* fere integram deſcribit lib. 2. Hiſt. Eccleſ. pag. 392. ſeqq. (in ſcriptoribus Normannicis Andreæ du Cheſne) laudato autore Marcello, (non Lino, ut affirmat vir doctus in diſſ. de Patribus Apoſtolicis pag. 55.) Sub Marcelli nomine idem ſcriptum integrum primus edidit & notis illuſtravit Florentinius ad Martyrolog. Hieronymianum pag. 103. 111. Fragmentum illius vulgavit ex codice Lateranenſi Paulus Aringhus, Romæ ſubterraneæ lib. 2. cap. 5. num. 9. & ex Flaviniacenſi codice Lud. Jacobus a S. Carolo ad calcem Bibl. Pontificiæ pag. 487. Integrum quoque pridem ediderat Fridericus Nauſea in Paſſionibus Apoſtolorum ſed ſub nomine *Philalethæ Euſebiani* Colon. A. 1531. 4. Epiſtolam Marcelli ad Nereum & Achilleum ante Lud. Jacobum a S. Carolo vulgavit Laurentius Surius ad diem 12. Maji, unde poſtea legitur etiam in Actis Sanctor. Tom. 3. Maji 12. pag. 9. ſeq. in Actis SS. Nerei & Achillei. Suppoſititiis adſcribent quicunque attente legerint univerſi. Vide Joannem Heſſels, Lovanienſem doctorem in cenſura de quibuſdam ſanctorum hiſtoriis cap. 6. Henſchenium Tom. 3. Actorum Maji pag. 10. Tillemontium Tom. 1. memor. Hiſt. Eccleſ. pag. 498. & 781. ſeq. Gerh. Joannem Voſſium de hiſtoricis latinis lib. 3. pag. 736. Ittigum, appendice de hæreſiarch. pag. 8. ſeq. & diſſ. de patribus Apoſtolicis pag. 55. ſeq. ubi etiam memorat ſuppoſititias *Eutychis Victorini* & *Manis* ad Marcellum literas, quæ in Actis *Nerei* & *Achillei* exhibentur, de quibus Papebrochius

(*a*) Ita Pſeudo-Linus, & Pſeudo-Marcellus ipſe, atque inde Sigebertus, & Martyrologium Romanum 7. Octobr.

chius Tom. 7. Act. Maji in addendis ad illa acta: *Fingunt etiam Epiſtolas ad iſtum* (Marcellum) *a Sanctis ex inſula Pontia & ab hoc ad illos datas de Simonis Magi & Petri Apoſtoli conventione, argumentis ex Hegeſippi apud Surium fragmento deſumptis, quas Epiſtolas merito explodes.*

Reliqua Sigeberto memorata ſunt, quæ omnia in eadem ad Nereum & Achilleum Epiſtola leguntur: *De obitu S. Petronillæ Virginis*, Filiæ B. Petri Apoſtoli: Confer Acta Sanctor. Tom. 7. Maji 31. pag. 420. *De Paſſione S. Feliculæ* Virginis & Martyris. Vide eadem Acta Tom. 2. Junii 13. pag. 666. *De paſſione S. Nicomedis*, presbyteri & Martyris. Vide Baronium ad Martyrolog. 15. Septembr.

Marcellus Memorialis, cui *geſta Collationis Carthaginienſis*, cum Donatiſtis A. 411. habitæ debemus, ut conſtat ex Epiſtola Marcelli hujus præmiſſa ad Severianum & Julianum, quos dilectiſſimos & in Chriſti nomine venerandos appellat. Prodiere illa primum curante Papyrio Maſſono Pariſ. 1589. 8. atque emendatiora a Petro Pithœo 1596. 8. deinde in tomis Conciliorum, Regia, Labbei, Harduiniana, & in Optato Pariſ. 1676. ſed maxime recenſita novo Stephani Baluzii ſtudio, in ejus tomo primo Conciliorum, atque inde in Optato Dupinii & in Coleti Veneta editione Conciliorum tomo III. Diverſus hic Marcellus *Memorialis* a *Marcellino notario*, de quo ſupra. S. Auguſtini breviculum hujus Collationis exſtat inter præclari illius Doctoris opera Tom. IX. edit. Benedictin. Amſt. pag. 371.

Marcellus Palonius, patricius Romanus interfuit prælio Ravennatênſi A. C. 1512. feſto reſurrectionis Chriſti 3. Id. April. quo victoria penes Gallos ſtetit ſed non incruenta, adverſus Julii II. exercitum. De illo prælio illaque clade duos ſcripſit libros carmine epico, quod elegantiſſimum Hieronymus Rubeus apud Voſſium p. 677. appellat. Prodiit Romæ 1513. Hujus Marcelli epigramma in Andream Matthæum Aquivivum exhibet Gruterus in deliciis Poetarum Italorum Tom. 2. pag. 175.

Marcellus S. Petri diſcipulus. Supra *Marcellus Marci F.*

Marcellus Nolanus *Presbyter* ſcripſit ſive ſcriptam heroico verſu a S. Paulino Nolano, proſæ ſenſibus explicavit & Leoni Nolano Epiſcopo dicavit *vitam S. Felicis* Confeſſoris & Presbyteri Nolani, defuncti ut videtur poſt A. 312. Edidit Jo. Bollandus Tom. 1. Januar. 946. 948. Leo ille Epiſcopus Nolanus circa A. 535. Vide Ughellum Tom. 6. pag. 253.

Marcellus Ravennas. Supra *Marcellus Palonius*.

Ulpius Marcellus ICtus Antoninorum tempore, ſcriptor notarum in Salvium Julianum, Pomponiumque, ſed antiquior quam ut a me hoc loco memorari debeat.

Marcerius Anglus, Hiſtoricus cujus *Chronicorum opus* ex Joannis Baconthorpii prologo quarti ſententiarum, quæſtione decima memorat Jo. Baleus XI. 19. ex Baleo Pitſeus pag. 886. aliique.

Joannes Marcheley. Supra T. IV. pag. 101.

Marchelmus. Vide ſupra, in *Marcellino*, Anglo. Dubito an diverſus habendus quem Pitſeus ad A. 772. referens S. Marcellini fratrem facit pag. 155. atque ſcripſiſſe *interpretationem ſomnii Ludgeri*.

Jacobus de Marchepallu, ſupra Tom. IV. pag. 14.

Joannes Marcheſinus e Regio Lepidi, Mutinæ vicino Ord. Minor. circa A. 1450. ut recte Sixtus Senenſis, non ut Waddingus & alii, 1300. nam *Mammothreptum* ſuum, quo inprimis inclaruit, & de quo ſupra pag. 11. abſolviſſe ſe ſignificat A. 1466. Alia ejus ſcripta apud Waddingum pag. 247. ſeq. Oudinum Tom. 3. pag. 2562. & Joannem Guaſco in hiſtoria litteraria Regii Lepidi, edita Italice 1711. 4. pag. 12.

ſunt

ſunt *Sermones de Sanctis* & tractatus *de purgatorio & de vitiis*.

Franciſcus de Marchia. Supra Tom. 2. pag. 195.

Jacobus de Marchia Picenus, ex monte Brandonis agri Aſculani, Ord. Minor. S. Franciſci de Obſervantia, defunctus A. 1436. & Beatificatus A. 1624. ab Urbano VIII. vide bullarium Laur. Cherubini T. IV. p. 19. ſcripſit contra Fraticellos in Italia, Manichæos in Boſnia & Croatia, Patarenos & Arianos in Hungaria: & Cruciatam prædicavit contra Turcos. Ejus *dialogum contra Fraticellos* Manuſcr. habuit Waddingus ut ipſe refert pag. 184. ubi etiam memorat ejus tractatum *de adoratione ſanguinis Chriſti in triduo effuſi*. Duo *Quadrageſimalia*. *Adventualia* totidem: *Sermones de Sanctis*, in quibus *quatuor de S. Franciſco*. Tractatum *de admirabili gloria Virginis Mariæ*. *Locos communes* diviſos quinque partibus, quorum ſingulæ variis iterum tractatibus diſtinguuntur. Addit etiam *Piſanellam ſummam* ab eo recenſitam, & Doctrinam *Scoti* redactam in tabulas: ſcriptaque *Quodlibeta* & Commentaria *in IV. libros Sententiarum*. Confer Oudinum Tom. 3. p. 2625. ſeq. * Dialogus Jacobi de Marchia contra Fraticellos an certum ejus opus fuerit, adhuc verſamur in ambiguo. Eſt enim apud me ejuſdem opuſculi codex recenti manu ex vetuſto alio deſcriptus ad Cardinalem Leandrum de Colloredo olim pertinens, qui titulum hunc eadem qua cætera manu adſcriptum præfert: *Dialogus contra Fraticellos B. Jacobi de Marchia, de cujus identitate, quod ita fuerit a Beato ſcriptus, dicunt FF. MM. quod certe non conſtat*. Dialogi author totus eſt in defendendo Joanne XXII. definiente Chriſtum, & Apoſtolos jus aliquod ſaltem, ut vocant, naturale in iis quibus utebantur rebus obtinuiſſe.

Joannes Marchinellus, ſupra Tom. 4. pag. 101.

Nicolaus de Marchono Italus de Civitate Caleni, Notarius, iter ſuſcepit in Palæſtinam A. 1394. cujus deſcriptio manu exarata in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi num. 5785. vide Oudinum Tom. 3. pag. 1269.

Joannes de Margia. Vide ſupra Tom. 4. pag. 101.

Marculfus, Monachus ut ajunt Pariſienſis, ad Landericum (non Pariſienſem A. 660. Epiſcopum tempore Dagoberti Regis, ut cum multis aliis putat Labbeus Tom. VI. Concil. pag. 530. formulam de privilegio & Conceſſionem Legis ad Privilegium ex Marculfo referens) ſed ad Landericum Epiſcopum Meldenſem, qui circa ætatem Pipini & Caroli M. floruit, (a) ſcripſit *de formulis (b) publicorum privatorumque negotiorum libros II.* Editi primum una cum aliis incertorum auctorum formulis ab Hieronymo Bignonio viro inſigniſſimo cum notis eruditis Pariſ. 1613. 8. & meliore atque auctiore editione 1666. 4. recuſi etiam, ſed ſine notis in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. 7. Pariſ. Tom. 2. ſupplem. & Lugd. Tom. XII. Recenſitis autem a laudatiſſimo Baluzio tomo 2. pag. 369. non Bignonii ſolum notæ illæ auctiores, ſed etiam novæ Baluzii acceſſere. Pariſ. 1677. fol. Longe utiliſſimas eſſe haſce formulas ad Francicas & Germanicas antiquitates illuſtrandas, multi jam monuerunt: Salmaſio autem notante, lib. de lingua Helleniſtica pag. 23. *Latina & Romana illorum temporum lingua ſic differunt proprie ut Divionenſis & Burgundica. Et ſic de aliis. Mixta porro illa quam ſolœciſmis & barbariſmis ſcatere dicit Iſidorus, (c) præcipue locum habuit*

(a) Vide Jo. Launoji aſſertionem inquiſitionis in chartam immunitatis pag. 616. ſeq. & inquiſitionem ipſam pag. 25.

(b) Formula proprie eſt norma judicii quam Princeps vel Magiſtratus judici ſententiam dicturo præſcribit: Unde interdum & pro ſententia ſumitur. Vide Valeſium ad Ammiani lib. XIV. cap. 1.

(c) Vide Colomeſii Bibl. ſelectam cap. 34. Gaſſendo in vita Peireſcii ad A. 1624. Bignonius hic vocatur *magnum bonarum litterarum & arcis legum ac juſtitiæ apud Senatum lumen*.

habuit ac viguit Juſtiniano Imperante, *ut conſtat ex multis monumentis & maxime ex illo inſtrumento Plenariæ ſecuritatis*, (*a*) *quod ſcriptum eſt anno Juſtinianei Imperii XXXVIII. & nuper editum ex Bibl. Regia*, *ex qua olim id deprompſeramus*, *& ex involuto & inextricabili pæne charactere*, *qualis illo tempore tabellionum fuit*, *evolveramus*. *Eadem mixta ſcriptæ fuere Marculfi formulæ*; *ſicut in Codicibus antiquis reperiuntur*. Inſignem Codicem harum formularum, annorum amplius DCC. ſervo nactus ex ſectione Bibl. Gudianæ.

Marcus Romanus *Papa* A. 336. a 16. Januar. ad 7. Octobr. ad quem Epiſtola ſub Athanaſii & Ægyptiorum Epiſcoporum nomine, in Blondelli Pſeudo-Iſidoro pag. 436. una cum Marci ad eoſdem *Epiſtola* ſimiliter ſuppoſititia pag. 438. de numero Capitulorum ſive Canonum Concilii Nicæni. Confer Ludovici Jacobi Bibl. Pontificiam pag. 156. ubi etiam Epitaphium quod Marci memoriæ S. Damaſus conſecravit. De ejus *Decreto*, quo conſtituiſſe traditur ut Epiſcopus Oſtienſis pallio utens Epiſcopum Urbis Romæ conſecraret, vide Petrum Couſtant in Epiſtolis Pontificum pag. 350. Tillemontium Tom. VII. Memoriarum H. E. pag. 268.

Petrus Marcus Subdiaconus, atque Innocentii III. Papæ Corrector litterarum. Vide Andream du Cheſne Tom. V. rer. Francor. pag. 727.

Marcus Antonius Sabellicus. Infra, *Sabellicus*.

Marcus Aventicenſis, infra *Marcus Lauſanenſis*.

Marcus neſcio quis circa A. 115. cujus *Epiſtola* ad G. devotam fœminam de viſione A. 1149. *Tungdali* militis Hybernienſis a ſe in Latinum converſa exſtat in Edmundi Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 490.

Marcus Poeta, *S. Benedicti* Caſinenſis circa A. 610. diſcipulus & familiaris, teſte Sigeberto cap. 33. *vitam S. Benedicti a Gregorio Magno* (libro ſecundo dialogorum (*b*)) *deſcriptam deſloravit heroico breviloquio & pauca* (de miraculis S. Benedicti) *ſuperaddidit*. Prodiit in Proſperi Martinengi Brixienſis tomo tertio Poematum veterum, curante Arnoldo Wiono, Rom. 1590. 4. & in Mabillonii Sec. 1. Benedictin. pag. 28. jampridem lecta Paulo Diacono & Aldrevaldo, ut Jo. Baptiſta Maurus ad Petri Diaconi cap. 3. annotavit. Idem Petrus docet Marcum ſcripſiſſe *de ſitu & conſtructione Cœnobii Caſſinenſis*. Edidit Angelus a Nuce ad calcem Chronici Leonis Oſtienſis, qui hujus carminis meminit III. 29. Exſtat etiam tomo IV. theſauri Italiæ Muratoriani pag. 605. Incipit: *Cæca profanatas coleret dum turba figuras*. Vide & infra *Marcus Maximus*.

Marcus Caſſinenſis, idem cum ſuperiore.

Marcus de Cottnis Bohemus Sigiſmundi Imp. archiater circa A. 1428. cui oblatam de infirmitate ſua a Joanne Abbate Lambacenſi informationem edidit Bernardus Pez in Prolegomenis ad T. 2. anecdotor. pag. XXXVIII.

Marcus Georgius, ſupra *Georgius*, T. 3. pag. 35.

Marcus Marulus, infra *Marulus*.

Marcus Maximus, Epiſcopus ut ajunt Cæſarauguſtanus, ſcriptor commentitius *Chronici*, ſive continuationis Pſeudo-Dextri ab A. C. 430. ad 612. Edidit cum amplis commentariis Franciſcus Bivarius Madrit. 1651. fol. & hunc Marcum eundem facit cum Marco Benedictino de quo ſupra. Perinde falluntur qui Marcum Benedictinum confundunt cum Marco Eremita, Græco ſcriptore ſententiarum, de quibus in Bibl. Græcæ tomo VIII. pag. 349. ſeq. Marco Maximo fidei quantum ſit tribuendum, pete a Nic. Antonio lib. V. Bibl. veteris Hiſpanæ cap. 2.

Marcus Paulus, Venetus cum fratre ſuo A. C. 1269. adiit regiones Orienta-

ta-

(*a*) Lib. IX. Origg. cap. 1.

(*b*) A. C. 564. vide Bibl. Latinam lib. 1. cap. 10. §. ult. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI. pag. 134.

Marbodo teſtatur Sigebertus cap. 158. Ediderat Surius ad 10. Auguſt.

8. *Paſſio S. Victoris* ex editione Redonenſi, ſed caſtigata ad duos codices Manuſcript. pag. 1527. Incip. *Cum ſtudeat Dæmon ſanctis inferre polemon* (πόλεμον.)

9. *Paſſio S. Mauritii & Sociorum ejus*, itidem ex Redonenſi editione Anni 1524. ex duobus Manuſcr. emendata. Incip. *Dum cohibere parat Gallos, quos conglomerarat*. Sigebertus cap. 158. de Marbodo: *Scripſit metrice paſſionem Thebæorum, quaſi pedibus vadens in ſententiam Eucherii Lugdunenſis Epiſcopi, qui eam urbana proſa ſcripſerat ad Silvium Epiſcopum*. Adde ſi placet quæ de Eucherii lucubratione dixi ſupra Tom. 2. pag. 116. ſeq.

10. *Vita S. Thaiſidis* ex duobus Manuſcr. pag. 1541. Incip. *Vitam cujuſdam mulieris carmine dicam*.

11. Paſſio SS. Martyrum *Felicis* & *Adaucti* pag. 1543. Incipit:

Felix fide, felix actu, Felix quidam nomine
Romæ natus & nutritus & Sacerdos ordine.

12. De Vita *B. Maurilii*, Epiſcopi Andegavenſis & Confeſſoris libri duo pag. 1546. Prior incipit.

Quod de Maurilio tentat mea dicere Clio.

13. Varia Carmina, preces & hymni, pag. 1555. 1582. in quibus aliqua minime contemnenda.

14. *Liber Ruth* redditus carmine p. 1582.

Judicis unius ſub tempore geſta canemus. &c.

15. *De raptu Dinæ* Geneſ. XXXIV. pag. 1585.

Diſcite clauſtra pati qui parcitis integritati.

16. Liber ad Diſcipulum *de ornamentis verborum*, pag. 1587. ex editione veteri Redonenſi ex pluribus Manuſcr. emendata & ſuppleta. Incipit:

Verſificaturo quædam tibi tradere curo.

17. *Liber decem capitulorum* itidem ex Redonenſi editione pag. 1595. 1. de apto genere ſcribendi. Incip. *quæ juvenis ſcripſi, ſenior dum plura retracto pœnitet*. 2. de tempore & ævo, *poſt decies ſextum currit mihi ſeptimus annum*. 3. de meretrice, 4. de matrona, 5. de ſenectute, 6. de fato & geneſi, 7. de voluptate, 8. de vera amicitia, 9. de bono mortis, 10. de reſurrectione corporum.

18. *Carmina* (*a*) *varia* præmiſſo tetraſticho ad *Robertum* Lincolnienſem Epiſcopum p. 1615.

Tot vivas annis, quot minis labitur annis,

puto legendum:

Tot vivas annis quot rivis labitur amnis.

19. *Epitaphium Caroli M.* & *Lanfranci* Archiepiſc. aliaque carmina varii argumenti pag. 1625. 1634. (*b*) in his poſtremo loco ponuntur *Proverbia Catonis Philoſophi*, quæ hoc loco adſcribam, quo magis pateat per ſimilem fictionem Catoni tribui diſticha de quibus ſupra T. 1. pag. 365.

PROVERBIA
CATONIS PHILOSOPHI.

Utilibus monitis prudens accommodet aures.
Non læta extollant animum, non triſtia frangant.
Diſpar vivendi ratio eſt, mors omnibus una.
Grande aliquid caveas timido committere cordi.
Nunquam ſanantur deformis vulnera famæ.
Naufragium rerum eſt mulier malefida marito.

(*a*) Præter illa in edit. Redonenſi A. 1524. Carmen in laudem Hildeberti ediderat Hommeyus in ſpicilegio Patrum pag. 419. & aliud de tribus inimicis hominis, mulieribus, avaritia & ambitione pag. 547.

(*b*) Quod pag. 1629. tanquam ineditum profert Carmen hoc initio: *Ordo Monaſticus Eccleſiaſticus eſſe ſolebat*: pridem editum a Flacio ſine nomine auctoris, in aliis Codicibus *Gualoni* tribuitur. Vide ſupra Tom. 3. pag. 110.

Tu ſi animo regeris, Rex es: ſi corpore, ſervus.
Proximus eſto bonis, ſi non potes optimus eſſe.
Nullus tam parcus, quam prodigus ex alieno.
Audit quod non vult, qui pergit dicere quod vult.
Non placet ille mihi, quiſquis placeat ſibi multum.
Juri ſervitium defer, ſi liber haberis.
Vel bona contemni docet uſus, vel mala ferri.
Ex igne ut fumus, ſic fama ex crimine ſurgit.
Irridens miſerum, dubium ſciat omne futurum.
Quanto major eris, tanto moderatior eſto.
Alta cadunt odiis, parva extolluntur amore.
Criminis indultu ſecura audacia creſcit.
Quemlibet ignavum facit indignatio fortem.
Divitiæ trepidant, paupertas libera res eſt.
Tunc homo culpandus, quando eſt in crimine caſus.
Fac quod te par ſit, non alter quod mereatur.
Diſſimilis cunctis vox, vultus, vita, voluntas.
Ipſum (*a*) *te cruciat, te vindicat invidus ipſe.*
Semper pauperies quæſtum prædivitis auget.
Magno conficitur diſcrimine res memoranda.
Terra hominis patria eſt, qua naſcimur & tumulamur.
Aſpera perpeſſu fiunt jocunda relatu.
Acrius appetimus nova, quæ jam (*b*) *parte tenemus.*
Labitur ex animo benefactum, injuria durat.
Tolle mali teſtes, levius mala noſtra feremus.
Vir conſtans, quicquid cœpit, complere laborat.
Sæpe dolor ſiccat lacrymas, & gaudia fundunt.
Injuſtus qui ſola putat proba quæ facit ipſe.
Triſtibus afficiar gravius, ſi læta recordor.
Omne manu factum conſumit longa vetuſtas.
Quid cautus caveas, aliena exempla docebunt.
Haud ullum tempus vanitas ſimulata manebit.
Condit fercla fames, plenis inſuavia cuncta.
Doctrina eſt fructus dulcis radicis amaræ.

20. *Liber de gemmis* qui incipit: *Evax* (*c*) *Rex Arabum legitur ſcripſiſſe Neroni.* pag. 1637. Hic primum inter Marbodi carmina prodierat Redonis 1524. deinde ſub Marbodei, Galli Cenomanenſis nomine vulgatus a Pictorio Villingenſi: Friburgi 1531. 8. atque additis ſcholiis Alardi Amſtelodami, Colon. 1539. 8. Hinc Janus Cornarius tanquam librum quintum ſubjecit Macri (*d*) libris IV. de herbis, hoc titulo: *Macri ſive ut quædam exemplaria habent, Merboldi Epiſcopi, aut potius Incerti auctoris de naturis lapidum liber.* Francof. apud Chriſt. Egenolphum 1540. 8. Longo poſt tempore velut antea ineditus ſub *Evacis* (*e*) nomine lucem vidit e Bibliotheca Henrici Rantzovii, Sereniſſ. Danorum Regis per Holſatiam & Dietmarſiam legati, curante Henrico Mol-

(*a*) *f.* ſe.
(*b*) *f.* quam quæ parte.
(*c*) Editiones quædam Plinii XXV. 2. *Præter hos Græci auctores medicinæ prodidere: ex his* Evax *Rex Arabum qui de ſimplicium effectibus ad* (Tiberium) *Neronem ſcripſit.* In Manuſcr. verba hæc deſiderari notarunt Salmaſius præf. ad homonyma hyles jatricæ p. 15. & Harduinus.
(*d*) Liber quintus Macri vocatur etiam in Codice Bibl. Paulinæ Lipſ. de quo Fellerus pag. 369.
(*e*) Sub *Evacis* nomine laudari ab Henrico Mediolanenſi notavit Barthius pag. 704. ad Claudian. Apud Albertum Magnum; Vincentium Bellovacenſem alioſque venit nomine *Lithiarii* ſive *Lapidarii*: vide Tom. XIV. Bibl. Græcæ pag. 118. Ex Alberti M. de mineralibus etiam *Bruno* de Colonia *Lapidarium* collegit proſario ſermone, qui Manuſcr. Lipſiæ in Bibl. Paulina teſte Fellero pag. 291.

Mollero. Lubecæ 1575. 8. apud Joannem Balhornium, ac recuſus Lipſiæ 1585. 4. Pluribus poſtea quam centum annis interjectis V. C. Jacobus Gronovius ad calcem Dactyliothecæ Abrahami Gorlæi Lugd. Bat. 1695. 4. edidit expolitum a ſe *Marbodæi* Galli Poetæ vetuſti carmen de gemmis, auctum in fine verſibus XCIII. & præmiſſis duabus Epiſtolis una tanquam Tiberii ad Evacem (*a*) & altera Evacis ad Tiberium. Denique Beaugendrius collatis editionibus & Codicibus Manuſcriptis recenſito veterem Gallicam addidit metaphraſin auctoris non multo, quam Marbodeus fuit, junioris, quæ incipit:

Evax fut un multe riche Reis
Lu regne tint des Arabais.

Addidit etiam pag. 1679. Marbodi *carmina de XII. lapidibus pretioſis* Apocalypſ. XXI. 19. quorum initium: *Cives cœleſtis patriæ Regi regum concinite:* & pag. 1681. proſario ſermone eorundem *lapidum pretioſorum myſticam ſeu moralem applicationem.*

21. Poſt indicem poſtremo loco ſequitur *Metaphraſis Cantici Canticorum*: Incip.

Quem ſitio votis, nunc oſcula porrigat oris.

De hac Sigebertus c. 158. *Marbodus, Redonenſis Epiſcopus, Cantica canticorum ad integrum expoſuit metrico lepore & allegoriam exornans.* Laudat & Trithemius cap. 339.

Deſiderantur in Beaugendrii editione *Vita S. Alexii* Confeſſoris, ſub ſeculi V. initia Romæ, vel Edeſſæ in Syria quæ exſtat in Actis Sanctor. Tom. IV. Julii 17. pag. 264. 256. Incipit:

Præſtans magnatis ſummæ vir nobilitatis
Stemmate Romanus effulſerat Euſemianus.

Vita S. Gualteri ſeu *Gauterii*, Abbatis & Canonici Stirpenſis in diœceſi Lemovicenſi, qui A. 1070. obiit: exſtat proſario ſermone a Marbodo compoſita in iiſdem Actis Tom. 2. Maji XI. pag. 701. 706.

Vita S. Florentii Martyris, quam exſpectare jubemur ad 22. Septembris.

Joannes Marchanova. Supra Tom. IV. pag. 101.

S. Marcellinus Romanus, Papa ab A. 296. 30. Jun. ad A. 304. Octobr. 24. de quo Acta Sanctor. Tom. III. 26. Aprilis pag. 412. ſeq. ubi thurificaſſe Diis, libroſque ſacros tradidiſſe in perſecutione Diocletianea, ſed egiſſe deinde pœnitentiam & Martyrium obiiſſe traditur. Quanquam Petrus Couſtant in Epiſtolis Pontificum pag. 310. totum illud de lapſu Marcellini, fabulam eſſe a Donatiſtis excogitatam probat ex Auguſtino, & *Sinueſſani* in Campania Concilii Acta de Marcellini condemnatione, quæ exhibet etiam in appendice pag. 29. ſuppoſita eſſe non dubitat: quæ etiam eſt ſententia Natalis Alex. Papebrochii in propylæo ad Acta Sanctor. Maji pag. 43. Antonii Pagi ad A. 302. n. 18. ſeq. Tillemontii T. V. memoriar. pag. 613. & Noriſii Cardinalis Tom. IV. Opp. pag. 128. ſeq. *Epiſtolæ duæ Decretales*, una *ad Salomonem Epiſcopum* & altera *ad Epiſcopos per Orientales provincias conſtitutos* exhibetur & fraudis convicta rejicitur a Blondello in Pſeudo-Iſidoro pag. 389. ſeq.

Ammianus Marcellinus, de quo in Bibl. Latina III. 12.

S. Marcellinus ſive *Marchelmus Brigantius* Anglus Presbyter & Monachus *Eboracenſis*, S. Willibrordi diſcipulus (*b*) in Hibernia, ac deinde Trajecti poſt A. 720. traditur ſcriptor *Vitæ S. Sviberti* Friſiorum Apoſtoli, quæ exſtat apud Surium 1. Martii & defenditur ab Ægidio Celenio in clypeo Svibertino: ſed ſuppoſita (*c*) arguitur multis argumentis ab Henſchenio Tom. 1. Act. Sanctor. Martii pag. 70. ſeq. & Tom. 3. ubi de S. Luidgero 26. Martii pag. 638. ſeq. In hujus vitæ capite ſexto, *Elegit ergo*, (Egbertus, Archiep. Ebo-

(*a*) In Beaugendrii editione pag. 1687.

(*b*) Vide Lelandum cap. 104. Baleum II. 19. & Pitſeum pag. 152.

(*c*) Oudin. Tom. 1. pag. 1677. ſeq.

boracenſis) *& congregavit inſtar duodecim Apoſtolorum, duodecim Apoſtolicos viros, in fide conſtantes, ex diverſis Monaſteriis ad prædicandum Germanis Catholicam fidem. Fuerunt autem hi miſſi: Willebrordus, Svibertus, Acca, Wigbertus, Wilibaldus, Winibaldus, Lebuinus, duo Evvaldi, Werenfridus, & ego minimus omnium Marcellinus, qui hanc hiſtoriam ſicut & ſancti Willebrordi conſcripſi*. Hanc *S. Willebrordi vitam* Manuſcriptam, ex Molano memorat Baronius ad Martyrolog. Rom. 7. Novembris, ſed nemo adhuc in lucem protulit quod ſciam: uti nec vitam *S. Willeici* Canonici Trajectenſis, aut librum *de tyrannide Rabdi* Friſiæ Regis, quorum meminit Voſſius II. 29. pag. 287.

Marcellinus ſub Juſtiniano Imp. *Comes* de quo Caſſiodorus libro priore inſtitutionis Divinarum litterarum c. 17. *Marcellinus etiam IV. libros de temporum qualitatibus & poſitionibus locorum pulcherrima proprietate conficiens itineris ſui tramitem laudabiliter percurrit: quem vobis pariter dereliqui*. & cap. 28. *Marcellinus quoque de quo jam dixi, pari cura legendus eſt, qui Conſtantinopolitanam Civitatem & urbem Hieroſolymorum quatuor libellis minutiſſima narratione deſcripſit*. Hos Marcellini libros ac libellos hodie deſideramus. Exſtat autem Chronicon de quo idem Caſſiodorus cap. 17. *Chronica vero, quæ ſunt imagines hiſtoriarum, breviſſimæque temporum commemorationes, ſcripſit Græce Euſebius, quem tranſtulit Hieronymus in Latinum, & uſque ad tempora ſua deduxit eximie. Hunc ſubſecutus eſt ſupraſcriptus Marcellinus Illyricianus, qui adhuc patricii Juſtiniani fertur egiſſe cancellos: (a) ſed meliore conditione (b) devotus, a tempore Theodoſii (c) uſque ad fores (d) Imperii triumphalis Auguſti Juſtiniani opus ſuum Domino juvante perduxit, ut qui ante fuit in obſequio ſuſcepto gratus, poſtea ipſius imperio copioſe amantiſſimus appareret*. Hoc Marcellini Chronicon primus edidit *Antonius Schonhovius*, Pariſ. typis Wechelianis 1546. 8. quanquam ante Schonhovium *Joannes Cuſpinianus* integrum fere ſuis in Caſſiodorum commentariis inſeruerat: ſed illi demum vulgati a Nicolao Gerbelio ſunt Baſileæ 1553. fol.

Inde recuſum Chronicon in Bibliothecis Patrum Bignæanis, Pariſienſibus & Colonienſi, atque ex recenſione *Onufrii Panvinii* ad calcem ejus faſtorum, Heidelberg. 1588. fol. & in Euſebio Joſephi Scaligeri, Lugd. Bat. 1606. fol. Denique ex Codice Tiliano integrius & emendatius hoc Chronicon vulgatum eſt a *Jacobo Sirmondo* cum Chronico faſtiſque Idacii, Pariſ. 1619. 8. atque ex Sirmondo in nova editione Euſebii Scaligerani Amſt. 1658. fol. & inter Sirmondi opera Tom. 2. pag. 349. Pariſ. 1696. Venet. 1729. fol. ubi novo ſtudio annotatæ variæ quædam lectiones & emendationes ex Codicibus Bibl. Victorinæ, Bibl. Jeſuitarum Pariſ. & Codice Brugenſi, ex quo notationes quædam *Petri Franciſci Chifletii* etiam conſignatæ in prolegomenis ad tomum ſecundum Sirmondi Operum, num. III. Addam Anonymi Mellicenſis teſtimonium cap. 56. de S. E. *Marcellinus, natione Romanus, Chronicam ſcripſit, in qua ſagacis ſui ingenii evidens indicium dedit*.

Marcellinus Notarius & Martyr in Africa circa A. 431. a Donatiſtis peremtus. Vide Acta Sanctor. Tom. 1. April. 6. pag. 539. ſeq. Juſſu Honorii & Theodoſii Impp. præfuerat *Collationi Carthaginienſi* A. 411. cujus geſta, vel geſtorum certe epitomen habemus. Vide ſi placet dicta Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 393. ſeq. dictiſque adde illuſtriſſimi Noriſii Cardinalis hiſtoriam Donatiſtarum cap. XIII. Tom. 4. Opp. pag. 537. ſeq.

In-

(a) Fuiſſe Cancellarius.
(b) Ita recte Garetius pro dictione.
(c) Magni ab A. C. 379.
(d) Prima tempora ſive uſque ad Conſulatum quartum Juſtiniani A. C. 534. Cætera enim quæ uſque ad Juſtiniani finem ſive ad A. C. 557. ſequuntur, ab alio licet antiquo ſcriptore addita eſſe Sirmondus non dubitat.

tales, Perſiam Tartariamque, & apud magnum Cham Presbyteri Joannis victorem gratioſus, per annos XVII. negotiis imperii illius, legationibuſque per diverſas terras ejuſdem obeundis dexteritatem ſuam probavit, Venetias deinde cum aliis popularibus ſuis A. 1295. reverſus, *libros tres* jucundos lectu *de regionibus Orientalibus* ſcripſit, in quo & fides & judicium auctoris, a viris præclaris celebratur. Scripſit autem Italice, non Latine: Titulus eſt: *del maraviglie del Mondo per lui vedute* 1. *del coſtume di varii paeſi, & dello ſtrano viver di quelli:* 2. *della deſcritione di diverſi animali*. 3. *del trovar dell' oro e dell' argento*: *e* 4. *delle pietre pretioſe*. Exſtat in collectionibus itinerariorum, ut Jo. Baptiſtæ Ramuſii Venet. 1559. fol. Sed *Latine* vertit, cujus adhuc inedita eſt interpretatio, *Franciſcus Pipinus* (*a*) Bononienſis Ord. Præd. circa A. 1320. de quo ſupra Tom. 2. pag. 198. ſeq. ubi etiam de alia verſione *Latina* ſæpius edita, & recenſita noviſſime ab Andrea Mullero Greifenhagio, Coloniæ Brandenb. ſive Berolini 1671. 4. quanquam commentarius in Paulum ab eodem promiſſus Mullero lucem nunquam vidit. Verſio *Anglica* exſtat in collectionibus hodœporicis Richardi Hakluit, Lond. 1598. fol. Samuelis Purchaſſii Lond. 1625. fol. Jo. Harriſii &c. *Belgica* in ſylloge itinerariorum ampliſſima quam XXVIII. in octavo voluminibus Lugd. Bat. 1707. 8. vulgavit Petrus von der Aa, qui *Gallicam* quoque exhibet tomo ſecundo collectionis editæ Lugd. Bat. 1719. 4. recueil des voyages &c.

Marcus Poeta, ſupra *Marcus S. Benedicti*.

Marcus de Summa ripa in ſubalpinis Sabaudiæ, Italus, Ord. Minor. Profeſſor Theologus in Conventu Taurino circa A. 1419. cujus *Bonum Quaternarium* hoc eſt *Quadrageſimale*, ſive ſermones in Quadrageſima habitos laudat Waddingus p. 248.

Marcus Toletanæ Eccleſiæ Canonicus, auctor Latinæ verſionis *Alcorani*, quæ cum Alcorano Muhamedis Arabice exarato elegantiſſime & auro paſſim exornato ſervatur in Biblioth. Cæſarea, teſte Lambecio Tom. 2. pag. 979. Idem fortaſſe Marcus Toletanus cujus verſionem libri *Galeno* ſuppoſiti de motibus manifeſtis & obſcuris ex Arabica Joannitii verſione, Bibliothecarum Medicarum ſcriptores memorant.

Marcus Vigerius Savonenſis Ligur, Ord. Minor. nepos *Marci Vigerii* Epiſcopi Nolani, Epiſcopus Senogallienſis & ab A. 1505. Cardinalis interfuit Concilio Lateranenſi A. 1512. & Romæ A. 1516. defunctus pro funere laudatus eſt a Camillo Porcario. Vide Ciacconium in vitis Cardinalium pag. 1374. ſeq. Waddingum pag. 248. & H. Warthonum ad Caveum. Scripſit *Decachordum Chriſtianum* de præcipuis Incarnati Verbi myſteriis ad Julium II., Fani 1507. & *de excellentia Inſtrumentorum Dominicæ Paſſionis* Rom. 1512. quæ ambo ſcripta recuſa Pariſ. 1517. Haganoæ 1517. & Duaci 1607. *Apologiam pro Julio II. adverſus Concilium Piſanum*, imperfectam ab eo relictam Julio II. mortuo, notat Ciacconius. *De dignitate ferri lanceæ Chriſti & veſtimentorum ejus* quod Manuſcr. in Vaticana Waddingus memorat, neſcio an diverſum a parte libri de excellentia Inſtrumentorum Dominicæ Paſſionis. *Dialogum de tollendis abuſibus Eccleſiæ*, ex Geſnero Simlerus memorat.

Marcus Viterbienſis Ord. Minorum Generalis & ab A. 1366. Cardinalis, defunctus A. 1369. Scripſit *Summam Caſuum Conſcientiæ* & *Sermones de tempore*. Vide G. Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 419. ubi ex Paulo Corteſio refert ab eo præſcriptam *legem certam negotiatoriæ vitæ, ex qua minus in agendo ſoleat animæ excitari morſus*.

Marcus Ulmenſis Svevus Ord. Minor. circa A. 1400. a Waddingo pag. 249. traditur *Dictionarium in univerſam ſa-*

(*a*) Perperam excuſum *Ripinus*, in Galeria di Minerva Tom. 1. pag. 277.

cram Scripturam compoſuiſſe. Incip. *Abſtinentia multipliciter ſumitur*.

Marcvvardus, *Marquardus*, Abbas *Fuldenſis* circa A. 1151. Vide Joannis Friderici Schannat corpus traditionum Fuldenſium n. DCL. pag. 271. & Chriſtophori Brovveri antiquitates Fuldenſes lib. 3. cap. 13.

Marcvvardus Raſis, ſcriptor Practicæ, Simlero memoratus, junior ille eſt *Joannes Marquard* Medicus Viennenſis, cujus practica empirica recuſa morborum interiorum a capite ad calcem Spiræ A. 1583. atque inde ſæpius, ut a Bibliothecæ Medicæ ſcriptoribus jam eſt notatum.

Marcvvardus de Wadſaſſen in Bavaria Ord. Ciſterc. librum de vita contemplativa abſolvit A. 1360. Præterea ejus librum *de Doctrina Evangelica*, & *Conciones morales* laudat Carolus Viſch pag. 245. Bibl. Ciſtercienſis.

Joannes Mardelegus, *Mardeley*, *Marfeldus*, ſupra Tom. 4. pag. 101.

Marganenſis Abbatiæ in Wallia Annales ab A. 1066. ad 1232. editi a Thoma Galeo Tom. 2. ſcriptorum veterum rerum Anglicarum (*a*) pag. 1. 19. Oxon. 1687. fol.

Margareta Abbatiſſa Vaſtenæ ſive Vaſtenenſis Cœnobii Virginum Ord. S. Brigittæ in Svecia circa A. 1430. tradidit *Vitam S. Brigittæ Svecicæ* (de quo ſupra T. 1. p. 279. ſeq.) editam (*b*) cum notis ab illuſtri Viro Erico Benzelio Upſaliæ 1711. 4. Ab hac diverſa *Margaretha Pineria* Dominæ ſuæ *S. Principis Joannæ*, Alphonſi V. Portugalliæ Regis filiæ, Ord. S. Dominici, A. 1490. defunctæ *vitam* compoſuit, editam a Papebrochio in Actis Sanctor. Tom. VII. Maji 12. pag. 723. 758. Verum hæc Luſitanice ſcripſit, ut prior illa Svecice, neutra Latine: ſed Latinam verſionem veterem utriuſque ab iis quibus dixi editoribus vulgatam habemus.

Joannes Margarinus ſupra T. 4. pag. 79.

Antonius Maria Viſdominus, ſupra Tom. 1. pag. 128.

Joannes Maria Cataneus Tom. 1. pag. 362.

Joannes Maria Politianus ſive *de Polluciis* Tom. 4. pag. 102.

Paſſio S. Mariæ, Tertulli Principalis ancillæ & circa A. 104. Martyris vulgata in Baluzii Miſcellaneis Tom. 2. pag. 115. 123.

S. Mariæ Virginis nomini ſuppoſitæ Latino ſtylo *Epiſtolæ ad Ignatium*, *ad Meſſanenſes* & ad *Florentinos*, de quibus abunde dictum in Codice Apocrypho Novi Teſt. (ubi etiam ipſæ Tom. 1. pag. 841. ſeq. exhibentur) & in Tom. XIV. Bibl. Græcæ pag. 276. ſeq.

Chronicon Monachi Cœnobii *S. Mariani* apud Altiſſiodorum Ord. Præmonſtraſtenſis. Vide infra *Robertus Marianus*.

Marianus Genazzanenſis (Geneſtanenſis, Zinizanenſis) Italus Eremita *Auguſtinianus*, & poſt aditam bis Hieroſolymam, Ordinis Auguſtiniani A. 1497. Generalis non diu poſt (*c*) Sveſſæ defunctus. Inter *orationes* ejus laudatur illa quam A. 1487. ad Innocentium VIII. habuit. Laudantur etiam *ſermones* ejus atque *Epiſtolæ*. Quantum autem valuerit dicendo, age diſerto Politiani ſtylo expreſſum videamus. Ita enim ille libro IV. Epiſt. 6. ad Triſtanum Chalcum:

Scribis Marianum Genazanenſem Theologiæ conſultum, qui ſacras iſtic ad populum conciones habet, tanta eſſe omnium admiratione apud vos, ut eorum facile fidem, quæ de ipſo in Miſcellaneis (*d*) *præ-*

(*a*) Bibl. univerſelle Tom. XI. pag. 397.

(*b*) Journal des Sav. 1711. Jul. pag. 112. Oudin. T. 3. pag. 2316.

(*c*) In appendice ab Trithemium c. 1. traditur obiiſſe A. 1500. Sed apud Philippum Elſſium p. 465. A. 1498.

(*d*) Præf. ab Laurentium Medicem: *Quo mihi etiam videtur admirabilior deliciæ tuæ* Marianus *hic* Genazanenſis *nec in Theologia cuiquam ſecundus, & omnium quos in Eccleſia concionatos audivimus non prudentiſſimus modo ſed & facundiſſimus, cujus neque ſuſpecta populis ad bonam frugem tendentibus eloquentia, quoniam vitæ incredibili ſeveritate commendatur: nec e diverſo triſtis aut reformidabilis auſteritas, quoniam poetica delinimenta, pulcramque iſtam litterarum varietatem, nitorem, delicias non aſpernatur.*

prædicavimus, abſolverit: Iri ad hunc plenis undique viis, allici lepore verborum, ſuſpendi ſententiarum gravitate, flecti omneis orationis impetu, & viribus. Fatebor quid mihi uſu venerit, cum primum hic apud nos concionari cœpit. Acceſſi ut audirem, ſic quomodo alios conſueveram, explorabundus, & pæne (ut verum dicam) contemptim. Sed ut habitum vidi hominis, & ſtatum, quaſique indolem quandam in oculis, & vultu minime vulgarem, cœpi aliquid expectare jam quod eſſem probaturus. Ecce tibi igitur, præfari incipit. Arrigo jam tum aures: canora vox, verba electa, grandes ſententiæ. Denique agnoſco inciſa, video membra, ſentio circumductum, capior numero: tum partiri pergit, attendo: nihil impeditum, nihil inane, nihil ibi quod caudam traheret. Texit deinde argumentorum nexus, illaqueor: retexit, expedior: inſerit alicubi narratiunculas, ducor: modulatur carmen, teneor: jocatur nonnihil, rideo: premit, urgetque veris, do manus: tentat affectus mitiores, ſtatim mihi per os lacrymæ: clamat iratus, terreor, ac veniſſe jam nollem. Denique pro re ipſa, quam tractat, & figuras variat, & vocis flexus, & ubique actionem geſtu commendat. Mihi vero etiam (ut fatear) creſcere in ipſo pulpito, nec ſupra ſui modo, ſed omnino ſupra hominis menſuram ſæpe eſt viſus. Ac dum ſic omnia, quaſi ſingula contemplor, ceſſit miraculo judicium. Putabam fore tamen, ut conſumpta poſtmodum novitate, minus in dies me caperet. Cæterum contra accidit: idem enim poſtridie, quaſi alius audiebatur, ſed illo ipſo melior, qui pridie viſus optimus. Nec tu illud corpuſculum contempſeris. Invictum, infatigabile eſt: ut non aliunde magis reparare vires, quam de laboribus ipſis videatur. Quis inde autem tantum vocis, tantum ſpiritus, tantum virium, ac laterum ſperaret? Adde quod & ruſticatus quandoque ſum, domique cum ipſo familiarius egi: & quidem nihil vidi placidius, nihil tamen etiam cautius. Non ejus abſterret ſeveritas, non item corrumpit facilitas. Alii cum ſe magiſtros eccleſiarum profitentur, credunt ſibi jus eſſe in homines vitæ, & necis: itaque ſic intemperanter poteſtate abutuntur, ut nunquam ſupercilium, nunquam pædagogi vultum, & verba illa tetrica deponant. Hic autem noſter ſic modum tenere didicit, ut in ipſo tantum pulpito cenſuram exerceat: cum deſcendit, invicem civilitas excipiat. Quare ſic a me, ſic a Pico item Mirandula meo (bone Deus, quo viro?) frequenter aditur, ut nullo magis quam ſermone illius, & conſuetudine triſtitiam literati laboris diſcutiamus. Nam Laurentius ipſe Medices, elegans ingeniorum ſpectator, quantum homini tribuat, non modo ſubſtructo protinus inſigni S. Galli cœnobio oſtendit, ſed multo etiam magis aſſiduitate quadam, cultuque: ſic ut unam cum illo ambulatiunculam omnibus ferme vitæ urbanæ diſcurſibus anteponat. Itaque te quoque hortor, inſpicias hominem (ſi potes) & explores, etiam de proximo, laudabis & hic Politiani tui judicium. Nec illi moleſtus unquam venies, neſcit offendi. Non enim is eſt, qui lucem refugiat, & oculos: puto, quia bona conſcientia teſtibus omnino gaudet, quamvis utique non deſideret. Vale 6. Calend. April. 1489.

Liber de vita & heroicis actionibus religioſorum S. Auguſtini per octingentos annos, & ejuſdem ordinis Conſtitutiones, Ordinationeſque quæ fuere pertanti temporis, a Mariano digeſtæ interciderunt. Vide Philippi Elſſii encomiaſticon Auguſtinianum pag. 465.

Marianus Florentinus Ord. Minor. ſcriptor *Faſciculi Chronicorum* Ordinis ſui, diſtincti in libros V. & adhuc inediti, qui deſinit in A. 1486. de quo videndus Jo. Launojus libro de auctore librorum de imitatione Chriſti, capite VII. & Julius Niger in Florentinorum ſcriptorum Hiſtoria pag. 397. ubi traditur etiam ſcripſiſſe hic Marianus *Catalogum* ſive *breviorem hiſtoriam piorum fratrum Laicorum ſui Ordinis*, & *vitas CLIX. mulierum Ordinis S. Claræ: Itinerarium Urbis Romæ diſtinctum in Capita XVIII.* & *hiſtoriam de translatione ha-*

habitus ſancti Patris Franciſci a Monte acuto Florentiam, cui translationi auctor ipſe interfuit A. 1504.

Marianus Scotus ſive Hibernus, Monachus Ord. Bened. Coloniæ, Fuldæ, Moguntiæ, nec non Ratisbonæ, ubi Mathematicas & ſacras litteras docuit, atque iterum Moguntiæ, ubi defunctus A. 1088. De hoc præter Baleum XIV. 45. Voſſium pag. 384. Caveum ad A. 1059. Oudinum Tom. 2. pag. 698. Jac. Waræum de ſcriptoribus Hiberniæ lib. 1. pag. 50. alioſque laudatos a Labbeo Tom. 2. de S. E. pag. 52. adeunda Acta Sanctor. Tom. 2. Februar. p. 361. ſeq. & Georgius Makenzie in opere de vitis ſcriptorum Scotorum, Edinburgi 1708. fol. Anglice editis Tom. 1. pag. 99. 109. Exſtant ejus *Chronicorum* Annalium *libri III.* quorum primus ἀκέφαλος & ſeptem primoribus capitibus mancus ab hexaemero incipit tamen, tertiuſque deſinit in Annum Chriſti 1083. De continuatione *Dodechini* uſque ad A. 1200. dixi Tom. 2. pag. 43. de *Florentii* Vigornienſis ad A. 1117. p. 517., & de Roberti *Folioti* excerptis p. 526. quam deflorationem Mariano ipſi prælatam ſcribit Wilhelmus Malmesburienſis lib. IV. de geſtis Pontificum Anglor. pag. 286. Prodiit Mariani Scoti Chronicon, Joanne Heroldo curante Baſil. 1559. fol. & in tomo uno Joannis Piſtorii, Francof. 1613. fol. Meliorem editionem adornare molitum Joannem Haſium, Silvæducenſem Jeſuitam, ex Alegambio didici. Anonymi *Mertonenſis calculationem de univerſali tempore*, Mariano oppoſitam, quam ajunt Manuſcriptam ſervari Oxoniæ in Bibl. Mertonenſi, nemo adhuc in lucem protulit: ſicut nec duplo auctiorem Chronici Mariniani Codicem de quo ex Briano Tvvino Voſſius. Locum *de Joanna Papiſſa* in Manuſcr. Francofurtenſi alia manu adſcriptum reperit W. E. Tentzelius, ut ipſe teſtatur An. 1698. dialogorum menſtruorum pag. 535. Conferenda interim notata Frid. Spanhemii de Papa fœmina cap. 2. T. 2. Opp. pag. 583. Cætera Mariani ſcripta ſunt: *Concordia Evangeliſtarum*, Manuſcr. in Bibl. Cottoniana pag. 30. *Scholia interlinearia & marginalia in Epiſtolas Pauli*, αὐτόγραφον Manuſcr. in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio Tom. 2. pag. 749. *De computo univerſali* in Mariani Chronico & *emendatione Dionyſiani calculi* cui annos XXII. addidit, videndus Joannes Fordun in Scotorum hiſtoria Tom. 1. ſcriptorum XV. Thomæ Galei p. 689. Gvil. Malmesburienſis loco laudato, ac Sigebertus cap. 159. de S. E. Quæ ipſe denique ſparſim de ſe Marianus, illa junctim offert Miræus ad jam dictum Sigeberti caput.

Marianum Toletanum, de quo Hildefonſum conſulere Cangius jubet, nullum reperio, & *Montanum* ſcribere Cangius voluit, de quo infra, ſuo loco. Eſt quoque commentitius *Marianus Poeta*, patria *Calagurritanus*, quem Pſeudo-Haubertus Hiſpalenſis tradit diem obiiſſe A. 450.

Marinus (*a*) *I.* Galleſianus Tuſcus, antea Conſtantinus nomine: ex Archidiacono Romano, Papa ab A. 882. Decembr. 23. ad 884. Febr. 23. Ejus *privilegium Monaſterio Solemniacenſi* Ord. Bened. diœceſis Lemovicenſis *conceſſum* exſtat apud Sirmondum Tom. 3. Concilior. Galliæ pag. 520. atque inde in magnis Conciliorum collectionibus. De *Epiſtolis* ejus ad Errardum Archiepiſcopum Senonenſem & ad Joannem Archiepiſcopum Rothomagenſem mentio apud Ludovicum Jacobum p. 159. Bibl. Pontificiæ.

Marinus II. (aliis *Martinus III.*) Romanus Papa ab A. 942. Nov. 13. ad A. 946. Maji 26. Ejus *privilegium conceſſum Leoni Abbati monaſterii S. Vincentii ſuper Vulturni fontes*, ex *Joannis* Monachi Chronico ejuſdem Monaſterii edidit Baronius ad Ann. 944. n. XXIV. aliud *Gvidoni Abbati Cœnobii Vizeliacenſis*, in ſpicilegio Dacheriano. Tom. 3. pag. 464. (edit. novæ Tom. 2. pag.

(*a*) Aliis *Martinus II*, vide Jacobum Lenfant in hiſt. Concilii Conſtantienſis pag. 537.

pag. 504.) Aliud *Danieli Abbati S. Petri Solemniacenſis*, apud Ughellum in Valentino Portuenſi Epiſcopo Tom. 1. Italiæ ſacræ pag. 133. (edit. novæ pag. 113.) De *epiſtola* exprobratoria *ad Siconem* Epiſcopum Capuanum vide Leonem Oſtienſem lib. 1. Chronici Caſinenſis cap. 57. (60.) & Franciſcum Pagium in breviario Pontificum T. 2. p. 217. ſeq.

Marinus Barletius. Supra Tom. 1. p. 175.

Marinus Becichemius, Scodrenſis Dalmata, bonas litteras docuit Brixiæ, & Leonardo Lauretano, Principi ab An. 1501. ad 1520. Veneto, Venetoque Senatui *panegyricum* dixit, qui una cum *Centuria Epiſtolicarum quæſtionum* editus eſt ab Angelo Britannico, deinde auctoris ipſius cura An. 1506. fol. additis præter eaſdem quæſtiones, caſtigationibus ad *Apulejum*, *Victorinum* & *Ciceronis de Oratore*, *de inventione* & *ad Herennium*: nec non præceptionibus *de componenda Epiſtola*, *funebrique* & *nuptiali oratione*, *de dialogo componendo* & *de imitatione*. Secunda quæ ibidem promittitur Quæſtionum centuria, dubito an lucem viderit: ſed amplas ejus prælectiones *in Plinii præfationem* habeo editas Nic. Beraldi cura cum Eraſmi præfatione Pariſ. 1519. fol. In his prolixa & vehemens invectiva in *Raphaelem* Regium, in qua ſe *Joannemque Calpurnium* Brixienſem, præceptorem ſuum tutatus, *Orationis* meminit quam habuit in ejus funere: & pagina LXXI. pollicetur eundem ſe contra *Regii* calumnias defenſurum, tribuſque libris annotationes Regii in *Plinium*, *Ovidii* Metamorphoſes & *Quintilianum* confutaturum. In Patriæ ſuæ & majorum ſuorum laudes excurrit pag. LXXVI. inter elogia quibus a poetis & viris doctis ſuæ ætatis mactatus eſt Becichemus, pag. LXXXIX. hoc affert Bernardini Laurini, quo ſcribit eum ætatis annum XIV. vix egreſſum diſertiſſima *Oratione* M. A. Maurocenum, Brixiæ prætorem tunc agentem celebraſſe. Puto falli Hendreichium qui pag. 473. pandect. Brandenburg. editionem Operum Becichemii Neapolitanam commemorat, Anni 1481. fol.

Marinus Sanutus, cognomento (*a*) *Torſellus*, Patricius Venetus claruit quinque itineribus in Palæſtinam atque Orientem ſuſceptis, unde natum ipſi opus quod An. 1321. Joanni XXII. Regibuſque Franciæ, Angliæ, & Siciliæ pluribuſque Cardinalibus dicatum & *tribus* diſtinctum *libris*, *Secreta fidelium Crucis* inſcribitur, editumque a Jacobo Bongarſio in geſtis *Dei* per Francos, tomo poſteriore, quem prope integrum complet. Francof. apud Wechel. 1611. fol. ſubjunctis pag. 289. ſeq. ejuſdem Marini *Epiſtolis XXII.* ad Pontificem, ad Andronicum Palæologum Imp. CPolit. alioſque Viros Principes, quos ad expeditionem in terram ſanctam novis viribus ſuſcipiendam hortatur. Vide Bongarſium in prolegom. Voſſium pag. 797. & H. Warthonum ad Caveum. Tractat opus Sanuti de terræ ſanctæ recuperatione & conſervatione, illiuſque hiſtoriam ad An. 1420. uſque perſequitur, cum ejuſdem Palæſtinæ & vicinarum provinciarum deſcriptione Geographica, & mappis Geographicis tribus: quarta enim de mari mediterraneo, propter defectum Codicis Manuſcripti deſideratur.

Marinus Sanutus, Junior, Leonardi F., itidem Patricius Venetus, adhuc poſt A. 1522. ſuperſtes, de quo Voſſius pag. 667. & auctor appendicis ad Trithe-

(*a*) H. Warthonus ad Cavei hiſtor. lit. S. E. ad Annum 1312. de hoc Sanuto: *Organa pneumatica quæ hodie uſurpantur*, *Italis* Torſelli *dicta*, *primus omnium in Eccleſiam induxit*: *inde datum ei* Torſelli *nomen*. Habuit hæc Warthonus a Bongarſio, cujus hæc ſunt verba: Torſelli *non nativum ſed inditum nomen docet Sanſovinus lib. 6. deſcriptionis Venetiarum. In æde S. Raphaelis, Venetiis, ait inſtrumenti Muſici cujuſdam formam exſtare*: *ei nomen* Rigabello: *cujus in Eccleſiis uſus fuerit ante* organa *illa* pneumatica, *quæ hodie uſurpantur. Rigabello ſucceſſiſſe aliud quod* Torſello *dictum ſit*, *cujus Venetias uſum induxiſſet homo Germanus*: *hunc quum favore Marini noſtri ſuſtentaretur*, *cauſam cognomini dediſſe ut* Torſellus *inde diceretur. Inſtrumenta illa qualia fuerint*, *nec nos ſcimus. Noſter vero &* Torſellus *dictus eſt &* Torxellus *&* Torſelli.

themium de S. E. capite VIII. Ante hos Jac. Philippus Bergomenſis in Chronico ad A. 1498. *Marinus Sanutus optimi Patricii Veneti Leonardi filius : vir non ſolum litterarum multarum apprime eruditiſſimus, ſed & in adminiſtranda Rep. admirabilis : per hoc tempus in dicendi facultate atque in quocunque genere doctrinarum, clarus habetur. Qui cum ſit acri ingenio Vir, ac ſingulari doctrina inſignitus, licet aſſidue publicis negotiis ſit deditus, nunquam tamen a ſcribendo & componendo tractatus, deſiſtere videtur : nam cum ſit ſumma modeſtia præditus, nihil tanti facit quam librorum ſupellectilem habere perpulchram : & cum ſit propter ipſius eminentem doctrinam inter viros doctrinis excellentes merito annumerandus, etiam illius opuſculorum tituli hic ex more ſunt annotandi. Scripſit itaque hic præclariſſimus Patricius ingenioſe & erudite, primo* de Magiſtratibus Venetis librum unum. De vitis Principum Venetorum omnium uſque ad hæc tempora, librum unum (ab An. 421. ad 1493. quod opus eximium ſcriptum Italice vulgavit celeberrimus Muratorius tomo XXII. ſcriptorum rerum Italicarum) *Item* de bello Gallico quoſdam libros, *quos Latine, vulgariterque* (Italico idiomate) *conſcripſit, ut a doctis pariterque indoctis legerentur. Et alia quædam. Ejus autem ſumma felicitas atque voluptas eſt librorum tam novorum quam veterum jugis elucubratio.* Hujus Sanuti *Vitis Ducum Venetorum* ab A. C. 421. ut dixi ſive ab Originibus Urbis uſque ad An. 1493. deſcriptis præmittitur

Index Scriptorum & Monumentorum, quibus uſum ſe in illis Vitis tradendis Sanutus profitetur :

Ad A. 726. *Paolo Diacono* delle coſe de' Longobardi.
806. Una *Cronica antica Veneta*.
959. 1085. 1143. 1172. 1342. 1354. & alibi, *Andrea Dandolo*. Cronica Veneta grande.
959. 976. 991. 1096. 1102. 1172. 1207. 1224. & alibi, *Contarini* Cronica Veneta.
Ad A. 976. 1071. *Pietro Damiano*, Vita di San Romoaldo.
991. 1071. 1085. 1126. 1130. 1185. 1305. & alibi, *Pietro Dolfino* Cronica Veneta, detta Dolfina.
1085. 1372. & 1380. *Rafaele Careſino* Cronica Veneta.
1085. *Bernardo Giuſtiniano* Storia Veneta.
1102. 1137. 1149. 1202. 1224. 1289. 1330. & alibi, *Marcantonio Sabellico* Storia.
1102. 1155. 1177. 1181. 1282. *Chronicon Fratrum Sancti Salvatoris*.
1166. 1445. Chronicon *Bartholomæi Veronenſis* Ord. S. Benedicti.
1176. Fra *Pietro di Chioggia*, Cronica.
1177. Chronicon Domini *Alexandri Papæ tertii*.
1177. *Liber Malonus* apud Sanctum Petrum de Urbe Roma.
1201. *Liber Albus* Cancellariæ Venetorum.
1202. 1330. *Biondo* Forliveſe, Storia.
1282. Liber vetus translationis Sanctorum utriuſque, Nicolai & Theodori.
1293. Libro *Luna*.
1293. Libro *Piloſus*.
1300. Libro *Cerbero*.
Ad A. 1305. *Zaccaria da Pozzo*, Cronica.
1308. *Dante* nell' inferno Capitol. 28.
1310. Libro, *Papyrus*.
1312. *Commemoriale primum*.
1312. & 1310. Libro, *Presbyter*.
1312. *Cronica Fiorentina*.
1316. *Libro Pactorum* il terzo.
1319. Libro, *Phroneſis*.
1327. 1339. 1343. Libro, *Spiritus*.

1343.

1343. 1381. *Commemoriale octavum.*
1349. *Notatorio* quarto.
1350. *Commemoriale tertium.*
1354. *Andrea Dandolo*, *Mare Magnum*, *dell' origine delle famiglie di Venezia.*
1354. *Andrea Dandolo*, *Compendio ſtorico di Venezia*, in Latino.
1355. 1356. 1373. Libro, *Novella.*
1358. Liber Vigeſimus ſecundus *Conſilii Venetorum de Quadraginta.*
1359. Libro ſecondo *de' Pregadi.*
1359. *Hiſtoria ſacræ Legis & Antiquitates.* Particula *de Alexandro III.* Papa.
1364. *Commemoriale Septimum.*
1364. *Franceſco Petrarca* Epiſtola de Victoria Venetorum nella ricuperatione di Candia.
1366. *Libro ſegreto*, *Kappa.*
1267. *Libro H.*
Ad A. 1379. 1380. Libro trigeſimo ſexto *de' Pregadi.*
1381. *Notatorio*, *Roſa.*
1382. *Notatorio ottavo.*
1381. Libro trigeſimo quarto, libro trigeſimo terzo *Rogatorum.*
1382. Libro trigeſimo ſettimo *de' Pregadi.* Libro trigeſimo ottavo.
1387. *Notatorio Nuovo.*
1387. 1388. 1406. Libro, *Leona.*
1392. Libro quadrageſimo ſecondo *de' Pregadi.*
1398. *Notatorio undecimo.*
1410. *Capitulare Dominorum Advocatorum Communis.*
1415. Libro, *Urſa.*
1415. *Poggio* Fiorentino della morte di *Girolamo Boemo.*
1420. *Tommaſo Mocenigo*, libro degli aringhi fatti da lui.
1452. Notatorium Collegii.
1473. *Coriolano Ciprio Dalmata*, Storia.

Marius Eccleſiæ *Aventicæ* ſive *Aventicorum*, (hodie *Lauſannenſis*) in Helvetia Epiſcopus, qui A. 585. Concilio Matiſconenſi ſubſcripſit, ante A. 598. defunctus: idem Auctor *Chronici* ab An. 455. ubi *Proſper* deſinit, uſque ad An. 581. quod cum Appendice *Anonymi* uſque ad An. 624. edidit ex pervetuſto Petri Franciſci Chifletii Codice Andreas du Cheſne Tom. 1. ſcriptorum rerum Francorum pag. 210. 261. Pariſ. 1638. fol. Vide Sam. Baſnagium ad Annum 581. n. 10. Carolum le Cointe Tom. 2. Annal. Francorum p. 219. ſeq. 447. &c.

Marius Georgius, Venetus. Vide ſupra *Marcus Georgius*. Tom. 3. p. 35.

Joannes Marius. Supra Tom. 4. pag. 102.

Marius Lauſannenſis Epiſcopus, ſupra *Marius Aventicenſis.*

Marius Maximus. De hoc præter Voſſium II. 3. audiendus Caſaubonus ad Spartiani Hadrianum cap. 2. *Marius Maximus Hiſtoriæ Auguſtæ ſcriptor* (poſt Svetonium) *inter primos e Latinis: unde pleraque conſtat deſumpta quæ hiſce continentur libris uſque ad Alexandrum Severum: in quo Principe videtur Marius* (exorſus a Trajano) *ſcribendi feciſſe finem, ipſe ni fallor eorum temporum æqualis.* (*a*) *Opus ſuum in ſeptenorum librorum tomos aliquot tribuerat, nam alibi* (*b*) *eum Spartianus* in primo ſeptenario *laudat. Scribit Ammianus Marcellinus* (*c*) *fuiſſe ſuo ſeculo multos, qui in ſummo veterum omnium ſcriptorum faſtidio hunc ſolum ex hiſtoricis, e Poetis unum Juvenalem mirarentur, ac ſtudioſe lectitarent. Qui ſi judicio pari Maximi hiſtoriam ac Juvenalis ſatyras probarunt, næ actum male nobiſcum, quibus ejus viri omnia monumenta perierunt. Sed non omnium*

(*a*) Præfectus Urbi poſt Adventum, tempore Macrini Imp. ut ex Dionis lib. 78. pag. 904. Valeſius bene notavit.

(*b*) In Antonio Geta cap. 2.

(*c*) Lib. XXVIII. cap. 4.

mnium de tanta Marii Maximi præſtantia idem fuit judicium: nam Flavius Vopiſcus (*a*) *ſcriptor elegantiſſimus longe aliter de eo pronunciat , libelli ejus initio quo Firmum & alios tres minuſculos Imperatores poſteris tradidit . Laudatur Marius Maximus & a veteri Juvenalis Interprete* . (Sat. IV. ad v. 53.) ubi de Palfurio Sura, Conſularis viri filio.

Marius Mercator , Afer (*b*) potius , ut videtur natione quam Campanus vel Apulus , idemque Laicus potius atque ex Auditorialium Scholaſticorum numero qui in Romanis judiciis pridem militaverat , (*c*) quam presbyter vel Epiſcopus . Hunc Auguſtinus in Epiſtola ad eum ſcripta (*d*) *Dominum dilectiſſimum & in Chriſti membris ſinceriſſima charitate prædicandum filium appellat*. Pelagianorum & Neſtorianorum acris adverſarius , ita tamen ut neutiquam faceret cum Eutyche : (*e*) Plura collegit, ex Græco Latine vertit, nonnulla & de ſuo addidit Pelagianis oppoſita & Neſtorianis. Sunt autem in prima Gerberonii editione:

1. *Commonitorium Lectori , adverſum hæreſin* Pelagii & Celæſtii *vel etiam ſcripta* Juliani : *a Mario Mercatore , ſervo Chriſti*.

2. *Liber ſubnotationum ad* Juliani *Pelagiani capitula* ex libris ad Florum pag. 9. & ex libro tertio de quatuor ad Turbantium pag. 28.

3. *Theodori Mopſveſteni ſermo a Mario Mercatore expoſitus & confutatus* , p. 54. cum *duabus Epiſtolis* Marii pag. 68. & 70. & *tractatu* Neſtoriani cujuſdam a Mario Mercatore translato , qui incipit: *Contumelias quidem in me hæreticorum arbitror*. p. 75.

Hæc quæ vocat *Acta Marii Mercatoris*, S. Auguſtini, Eccleſiæ Doctoris diſcipuli, primus e Manuſcr. Vaticano edidit , & notis eruditis illuſtravit *Gabriel Gerberonius*, ſub *Rigberii*, Theologi Franco-Germani latens nomine, Bruxellis 1673. 12. ex qua editione cum Gerberonii notis recuſus Mercator eſt in tomo XXVII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 129. Vide & Concilia Labbei T. 2. pag. 1512. Sub idem tempus longe plura Marii undique eruit & præter Vaticanum Bellovacenſi etiam uſus Codice , additiſque Græcis quæ Mercator transtulit monumentis , ampliſſimiſque & Pelagianam atque Neſtorianam hiſtoriam inſigniter illuſtrantibus diſſertationibus vulgavit *Joannes Garnerius* (*f*) S. Jo. Pariſ. 1673. fol. quæ cum a Caveo diligenter recenſeantur , repeti hoc loco a me non eſt neceſſe. Tractatus autem pag. 75. Gerberonianæ editionis quem apud Garnerium reperire ſe potuiſſe negat , exſtat Tom. 2. edit. Garnerianæ pag. 34. Denique ſinceriorem ac meliorem hujus ſcriptoris editionem ad trium Codicum Manuſc. fidem alienis omnibus reſectis dedit laudatiſſimus Vir *Stephanus Baluzius* Pariſ. 1684. 8. cum notis : qui etiam Actionem ſextam Concilii Ephesini a Mario verſam Latine primus vulgavit in ſua Conciliorum collectione Tom. 1. pag. 609. ex duobus Manuſcr. Pariſ. 1683. fol. *Editionem aliam* inquit Cotelerius Tom. 3. monument. pag. 602. *quam Baluzianam nihil moror, propterea quod illius adornator* (Garnerius) *vir venerandæ memoriæ , ingenioſas conjecturas ſuas malo exemplo textum facere ſoleat* . Adde quæ adverſus Garnerium monuit Cardinalis Noriſius, (*g*) & in cenſura Baroniana Pagius ad An. 452. num. IX. *Libros Hypognoſticon* qui exſtant inter S. Auguſtini Opera , Mario Mercatori tribuendos ſuſpicantibus quibuſdam , non temere aſſentiendum docet Tillemontius Tom.

(*a*) In vita Firmi , Saturnini , Proculi & Bonoſi .

(*b*) Ita Gerberonius, Caveus , Tillemontius & alii .

(*c*) Jo. Garnerius prolegom. pag. VII.

(*d*) In editione Benedictinorum primum edita Epiſtola XCIII. ſcripta A. C. 418. Sed diu etiam poſt S. Auguſtinum A. 430. defunctum ſuperſtes adhuc fuit Marius A. 450. ut a Baluzio & aliis annotatum .

(*e*) Tillemont. Tom. XV. memoriar. pag. 41.

(*f*) Giornale de' letterati di Roma An. 1674. pag. 91. Vide etiam pag. 96. ubi de Righeriana editione .

(*g*) Menagiana Tom. 1. pag. 357.

Tom. XV. memoriar. p. 138.

Marius Philelphus, infra, *Philelphus*.

Marius Plotius Sacerdos, ut vocatur in Manuſcr. Iſaaci Voſſii; ſcripſit *librum de metris* ad Maximum Simplicium CL. V. Hunc ex Manuſcr. Andreæ Schotti & Jo. Wovverii primus edidit Elias Putſchius in Grammaticis veteribus, Hanov. 1605. 4. pag. 2623. 2663. Habuit & Manuſcr. Hadrianus Junius, & refert ipſe notis ad emblemata ſua atque editurum ſe promiſit in litteris ad Georgium Fabricium, inter Junii Epiſtolas p. 457. Voluit etiam Plotii editionem curare Joſephus Scaliger, & locum ejus illuſtrat Jac. Cujacius XIII. 10. Obſervationum.

Claudius Marius Victor ſive *Victorinus*. infra, *Victor*.

Joannes Markeley. Supra Tom. IV. p. 101.

Henricus de Marleburg Vicarius Eccleſiæ Ballyſcadenſis ſive Balliſcadanenſis in diœceſi Hiberniæ Dublinenſi. Scriptor *Chronicorum excerptorum* de medulla diverſorum Chronicorum, præcipue *Ranulfi* Monachi, aliorumque, una cum quibuſdam capitulis de Chronicis Hiberniæ. Incipiunt a tempore nati Chriſti, deſinuntque in anno Henrici VI. Regis duodecimo (Chriſti 1434.) Exſtant Manuſcr. in Bibl. Cottoniana. Vide ejus Catalogum pag. 97. atque Oudinum T. 3. p. 2425.

Joannes Marletinus, de *Marliano*, *Marrey*, *Marro* &c. ſupra Tom. IV. pag. 102.

Marquardus, ſupra *Marchvvardus*.

Leo Marſicanus. Supra, *Leo*.

Marſilius ab Ingen ſive *Inghen*, Trajectenſis diœceſis, non Anglus ſed Germanus, Pariſiis Heidelbergam vocatus circa A. 1386. a Ruperto Duce Bavariæ & Comite Palatino Rheni, inter primos novæ ejus Academiæ Doctores plantatoreſque: idem Canonicus & Theſaurarius Eccleſiæ S. Andreæ Colon. defunctus Heidelbergæ A. 1394. 13. Calend. Septembr. Scripſit præter *Dialecticam* notabilem & *commentarios in Ariſtotelem*, etiam *Quæſtiones in IV. libros Sententiarum*, quas manu Marſilii ſcriptas ſervari in Bibl. Heidelbergenſi notavit Trithemius cap. 668. Sed hæ typis etiam exſcriptæ ſunt Argentorat. 1501. fol. ut jam notatum a Miræo, Labbeo aliiſque. Confer Acta Franconica, *Geſchichte der Gelehrten in Francken*, Sylloge tertia Norimb. 1726. 8. pag. 194. ſeq. ubi præfatio illius editionis & plura in Marſilii laudem, atque inter alia etiam hoc tetraſtichon:

Quam ſuperat Phœbus radiantia ſidera Cœli,
Ut cedunt magno flumina parva mari:
Tantum Marſilius Sophiæ præcellit honore,
Heidelbergenſis lux & origo Scholæ.

Joannes Baleus VII. 5. qui Anglis ad ſcriptum vocat *de Ingelne*, tribuit illi etiam librum *de religione Clericorum*. * Hunc eſſe Marſilium credo, cujus in MS. Codice Bibliothecæ Piſtorienſis nuper deſcriptæ a Cl. P. Franciſco Antonio Zacharia S. J. editæſque Taurini 1752. extant *ſuppoſitiones Magiſtri Marſilii Pariſienſis*. An idem ſit opus cum commentariis in Ariſtotelem, vel ejus Dialectica dicant docti.

Marſilius Ficinus. Supra *Ficinus*, T. 2. p. 165.

Marſilius ſive *Maſſilius Mainardinus* (*a*) de Padua ſive *Patavinus* Ord. Minor. Ann. 1312. Rector Univerſitatis Viennenſis, ut patet e diplomate apud Lambec. Tom. 2. pag. 257. defunctus A. 1328. *Impium quidem ſed doctum hominem* vocat Nic. Comnenus Tom. 2. hiſt. Gymnaſii Patavini pag. 154. nam impietas ejus hæc fuit ſcilicet, quod pro Domini ſui Ludovici Bavari Imp. juribus a Joanne XXII. Pontifice indigna (*b*) perpeſſi ſcripſit circa A. 1324.

(*a*) Aliis vitioſe Menandrinus.

(*b*) Vide continuatorem Gvilelmi de Nangis ad A. 1317. Tom. 3. ſpicilegii Dacheriani pag. 73. edit. novæ: atque alios ſcriptores illorum temporum.

Defenſorem Pacis : dictiones ſive libros III. adverſus uſurpatam Romani Pontificis juriſdictionem, editos Baſileæ 1522. fol. cum præf. Licentii Evangeli Sacerdotis, atque in Goldaſti Monarchia Imperii T. 2. p. 154.

Tractatus *de translatione Imperii* in antilogia Papæ, a Matthia Flacio & Wolfgango Weiſſenburgio edita Baſil. 1555. 8. & in Simonis Scardii ſyntagmate de juriſdictione Imperiali, Baſil. 1566. Francof. 1618. fol. & apud Goldaſtum Tom. 2. p. 147. & in Eduardi Brovvn tomo ſecundo faſciculi rerum expetendarum ac fugiendarum, Lond. 1690. fol. p. 55.

De juriſdictione Imperii in cauſis matrimonialibus, apud Goldaſtum Tom. 2. pag. 1383. Eandem in ſententiam Guilelmi Occami & infinitorum aliorum teſtimonia ac judicia adduxit defenſitavitque Joannes Launoius libro cui titulus: *Regia in Matrimonium poteſtas*. Pariſ. 1674. & T. 1. Opp. Genev. 1731. fol.

Examen judiciale *Franciſci* Veneti, aſſeclæ Maſſilii de Padua & *Joannis* de Janduno, A. 1328. apud Baluzium T. 1. Miſc. p. 311. *Jacobi Almaini* adverſus Marſilium Tom. 2. Opp. Jo. Gerſonis edit. novæ p. 1039. * Ejus præfecturam in Viennenſi Academia nonniſi ex hallucinatione Fabricii proceſſiſſe admonet Cl. Lambacher in Not. ad Biblioth. Civicam Vindobonenſem p. 156. Lambecianum enim diploma, unde Fabricius id eruit, non eſt quidem Academiæ Viennenſis, ſed Pariſienſis.

Marſilius de Padua idem cum *ſuperiore*.

Gvilelmus Martellus, ſupra Tom. III. p. 154.

Gargilius Martialis, ibid. p. 50.

S. Martialis Lemovicenſis, Apoſtolorum ut ajunt diſcipulus, & Apoſtolus Aquitaniæ, a Gregorio Turonenſi qui primus ejus meminit lib. 1. Hiſt. Francor. cap. 28. longe junior traditur, & ſub Decio Imperatore, hoc eſt non ante A. C. 249. Lemovicinis Epiſcopus deſtinatus fuiſſe. Quare audiendus vir doctus Joannes Cordæus ſive Cordeſius, Canonicus Lemovicenſis, qui in ſingulari diſſ. Gallice ſcripta (*a*) probat S. Martialem Lemovicum Antiſtitem neutiquam fuiſſe unum ex LXX. Chriſti diſcipulis, multoque minus Anno quadrageſimo reſurrectionis Dominicæ agere inter homines deſiiſſe in Gallia, quod tamen Baronius ad An. 74. communi multorum errore (*b*) & Conciliorum Lemovicenſium An. 1029. 1031. Pictavienſis An. 1023. Pariſienſis An. 1024. & Bituricenſis A. 1531. auctoritate ductus contendit: ſed anno Imperii Philipporum ultimo tantum, Decii primo, ipſoque & Annio Grato COSS. & Fabriano Romæ Epiſcopo, ſcilicet A. C. 250. in Aquitaniam & Lemovicum provinciam veniſſe.

Huic Martiali *duæ* tribuuntur *Epiſtolæ*, Latine (*c*) ſcriptæ, una *ad Burdegalenſes*, eorumque Epiſcopum Gilbertum, & altera *ad Toloſanos*: inventæ A. 1060. vel 1100. vide Labbei Bibl. Manuſcriptor. Tom. 2. pag. 288. 298. Eaſdem poſt edit. Badianam An. 1521. repetitas in micropresbytico, Orthodoxographis & in Patrum Bibliothecis, ſeorſim cum notis edidit Geverhardus Elmenhorſtius, Hamburgi (*d*) 1614. 4. ut alias editiones in Tom. 1. hiſt. lit. Galliæ pag. 408. a Benedictinis notatas prætercam. Spurias eſſe docet præter hos alioſque Nic. Nourritus apparatu ad Bibl. Patrum Tom. 1. diſſ. IX. & Dionyſius Sammarthanus Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ. Caſimirus Oudinus T. 2. pag.

(*a*) Gallice inſerta eſt operi Carmelitæ, Bonaventuræ de S. Aimable pro Apoſtolatu Martialis, tribus Voluminibus in fol. Lemovici editis 1676. 1683. 1685. Tom. 1. pag. 146. Eadem diſſertatio Latine verſa exſtat in Franciſci Boſqueti Hiſtoria Eccleſiæ Gallicanæ. Tom. 2. pag. 50. & in Actis Sanctor. Tom. V. Junii pag. 535.

(*b*) Confer quæ notavi in libro de Luce Evangelii pag. 390. ſeq. & quæ de commentitiis Martialis Actis ſupra in *Aureliano*. Tom. 1. pag. 153.

(*c*) A Gvil. Morcellio Græce editas, præter rem tradit cap. 18. auctarii Miræus.

(*d*) Non Helmſtadii, ut apud Labbeum legas Dupiniumque & Oudinum.

2. pag. *66.* ſeq. Vide & Caſp. Bartii adverſaria lib. XLV. capit. 7. & 21. Auguſtinum Varennium parte I. rationarii p. 153. ſeq. Tho. Ittigium diſſ. de Patribus Apoſtolicis p. 72. ſeq. *Unſchuldige Nachrichten* A. 1705. pag. 807. ſeq.

Radulphus Tungrenſis: *Benedictionem Epiſcopalem Martialis Epiſcopus, Apoſtolorum diſcipulus ex magiſterio Apoſtolorum tradidit, quas probabile ſequentium ſtudium auxit, & Ambroſius dicere cœpit.* Confer Jacobum Goarum ad euchologium Græcorum p. 922.

Martianæ Leges. Vide infra *Molmucianæ*.

Martianus Minutius Felix Capella. Supra *Capella* T. 1. p. 330.

Martiniana quæ a Jo. Boccacio XII. *6.* Geneal. Deor. a Gvalvaneo Flamma aliiſque citatur, eſt Chronica *Martini Poloni*, de quo ſuo loco.

Martinianus Monachus, cujus lucubrationem *de Monachorum laude & inſtitutione* evolvit Cangius in Bibl. Sancti Germani de Pratis Codice 456. * Lucubratio *de Monachorum laude, & inſtitutione* enunciatur etiam a P. Mabillon in Tom. III. Annalium, ex qua Epiſtolam operi præfixam directamque *J. Reverendiſſimo Patri* evulgavit in Appendice pag. *645.* edit. Lucenſis. Idem P. Mabillon ex conjectura tantummodo ſuſpicatur Scriptorem hunc in Resbacenſi Monaſterio in diœceſi Meldenſi ſito Monachum extitiſſe, atque vixiſſe circa initia ſæculi X. Vide etiam Hiſtoriam litterariam Galliæ Tom. VI. pag. 95.

S. Martinus I. Tudertinus, Papa Romanus ab A. C. *649.* Jul. 1. & exul ab An. *652.* & in exilio defunctus An. *654.* 16. Sept. (al. A. *660.*) Vide Sirmondi Opera T. 3. pag. 465. ſeq. Hiſt. Miſcellam XIX. 7. & 13. & de temporum ratione Martini I. & quinque deinceps Pontificum, S. Eugenii, Vitaliani, Adeodati, Domni, & S. Agathonis, Carolum le Cointe T. 3. annal. Francor. p. 456. ſeq.

De Epiſtolis XVII. quæ in tomis Conciliorum Græce partim, partim Latine ex naſtaſii Bibliothecarii (*a*) vel alterius veteri verſione leguntur: & de *Synodo Lateranenſi* An. *649.* ſub hoc Martino habita dixi in Bibl. Græca T. XI. pag. 465. ſeq.

Martinus II. Papa, ſupra *Marinus I.*

Martinus III. Papa, ſupra *Marinus II.*

Martinus IV. Gallus, antea *Simon de Bria*, Papa Romanus ab A. 1281. Febr. 22. ad A. 1285. Mart. 28. Ejus *Epiſtolæ V.* in tomis Conciliorum; Una ad Eduardum I. Regem Angliæ de duello inter Carolum Regem Siciliæ & Petrum Aragonum Regem prohibendo, etiam apud Agvirrium Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 534. Proceſſus habitus contra Regem Petrum, in Dacherii ſpicilegio Tom. 2. pag. *649.* (Tom. 3. edit. novæ pag. *684.* *689.*) & ejuſdem argumenti Epiſtola apud Andream du Cheſne T. V. rer. Francorum p. 874. Plura apud Bzovium ad A. 1281. num. X. & XI. atque inde in Conciliorum tomis ut apud Harduinum Tom. VII. pag. 889. Epiſtolæ XIII. apud Waddingum T. 1. annal. Ord. Minor. ad A. 1281. 1285. & in appendice.

Martinus V. Papa ab Ann. 1417. 11. Nov. in Concilio Conſtantienſi uſque ad A. 1431. Febr. 20. qui in epitaphio ſuo *temporum ſuorum felicitas* appellatur. Gentilitio nomine antea vocatus *Odo Columna*. De *Concilio Dortuſano* quo Tortoſæ in Hiſpania Clementem VIII. Antipapam abdicare ſe, & Cardinales qui cum ipſo fecerant agnoſcere ſe & Schiſmati longo finem imponere coegit, vide Bzovium ad A. 1429. num. 48. 82. Agvirrium Tom. 3. Concil. Hiſpan. p. 648. &c. Ejus *Epiſtolæ IV. ad Uladislaum Poloniæ Regem*, in Jo. Petri de Ludevvig reliquiis monumentorum veteris ævi Tom. V. pag. 403. 405. 408. 410. Aliæ quinque *ad Henricum Regem Angliæ*, pag. 411. 413. 414. 416. 417. Una *ad Henricum Wintonienſem* Epiſcopum

(*a*) Tom. 3. Sirmondi Opp. p. 506. Bibliotheca Patrum Tom. XII. edit. Lugd. pag. 842. ſeq.

pum pag. 420. & *ad Valentinum Epiſcopum* p. 422. *Bullæ XVI.* in Laetii Cherubini bullario, Tom. 1. p. 309. ſeq. in quibus pag. 333. eſt *indictio generalis Concilii Baſileenſis*. Plures Bullæ, Brevia, Epiſtolæ ac Conſtitutiones in Annalibus Bzovii, Raynaldi &c. & in Conciliorum tomis, atque in Hermanni ab Hardt Actis Concilii Conſtantienſis Tom. 1. pag. 21. 23. 25. Tom. II. pag. 21. Tom. IV. p. 1500. 1518. 1536. ſeq. 1559. 1568. ſeq. Jacobum Lenfant pag. 737. 748. 749. 758. 766. &c. *Sermo de translatione corporis S. Monicæ B. Auguſtini Matris Oſtia Romam*, editus (*a*) Romæ 1587. editore Auguſtino Fivizanio, & in Hiſtoria Auguſtiniana, Toloſæ 1641. pag. 473. quanquam non multum illi tribuunt Acta Sanctor. Tom. IV. Maji pag. 488. ſeq. *Approbatio regulæ Monachorum Hieronymianæ*, præmiſſa in editionibus Operum S. Hieronymi, ut noviſſima Jo. Marcianæi Tom. V. p. 341. Teſtamentum & Ceremoniale Curiæ Romanæ, quod Manuſcr. in Bibl. Barberina memorat Lud. Jacobus p. 161.

B. Martinus Sabariæ natus in Pannonia, Epiſcopus ab An. 375. in Gallia *Turonenſis*, defunctus Attico Cæſarioque COSS. (*b*) A. 397. XI. Novembr. ætatis 81. Confeſſor, doctrinæ & ſanctitatis laude celebratiſſimus. Ejus vitam & laudes ſcripſere proſario ſermone quidem *Severus Sulpitius*, *Gregorius* Turonenſis, *Alcuinus*, & *Odo* Abbas Cluniacenſis ſermone in feſtum S. Martini T. V. theſauri anecdotorum Edmundi Martene pag. 618. Carmine autem *Paulinus* (non Nolanus ut Baronio perſuaſum ad Martyrolog. Rom. XI. Nov.) ſed *Petrocorius*: *Sidonius Apollinaris* Carmine quod IV. 18. Epiſt. legitur: tum *Venantius Fortunatus*, *Gvibertus* Abbas Gemblacenſis, de quibus ſingulis ſuo loco, & *Petrus Baroccius*, *Epiſcopus Bellunenſis* quem laudat Petrus Delphinus Epiſtola XXXI. ſcripta Ann. 1475. in Edmundi Martene Tom. 3. monumentor. veterum pag. 976. E recentioribus præter Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 734. de S. Martino conſulendi Joannes Maan in opere de Eccleſia Turonenſi Pariſ. 1667. fol. Tillemontius tomo decimo memoriarum, & Benedictini in hiſt. litteraria Galliæ Tom. 1. parte 2. p. 413. ſeq. ut Frid. Bechmanni diſſert. Jenæ 1697. 4. editam & Jo. Chriſtianum Fromannum in anſere Martiniano, Lipſiæ 1683. 4. ſimiliaque ſcripta prætercam. De tranſlatione Corporis S. Martini, Salisburgum ut ajunt facta, ita tractant Act. Sanctorum editores Tom. VI. Junii p. 135. ſeq. ut illi traditioni non multum fidei videantur tribuere. De ætate S. Martini & quorundam ejus geſtorum Ordine, anno emortuali, nec non de S. Briccio illius ſucceſſore, Joſephi Antelmi Epiſtola ad Antonium Pagium lucem vidit Pariſ. 1693. 12. (*c*) Fertur ſub S. Martini hujus nomine *Profeſſio Fidei de S. Trinitate*, (neutiquam confundenda cum formula honeſtæ vitæ, quæ Martinum Dumienſem auctorem habet:) Prodiit primum ex Jodoci Clichtovei editione Pariſ. 1512.) tum curante Petro Pithœo una cum aliis aliorum Galliæ Theologornm opuſculis 1586. 4. præterea in Bibliothecis Patrum univerſis: & in tomis Conciliorum: & T. 1. Sirmondi Concil. Galliæ p. 26. & cum ſcholiis Thomæ Beauxamis ad calcem vitæ a Severo Sulpicio ſcriptæ, Pariſ. 1571. 8. Sed & in Caſparis Barthii notis ad Gallum Confeſſorem Francof. 1623. 8. p. 120. qui Barthius apographum ex membranis priſcis Theodori Pulmanni, atque editionem Trajectinam A. 1514. contuliſſe ſe profitetur, ut Combefiſius Tom. VIII. Bibl. Concionatoriæ p. 470. Manuſcriptum Codicem Bibl. Mazarinianæ. Denique Chriſtianus Daumius hancce profeſ-

(*a*) Vide Lud. Jacobi Bibl. Pontificiam pag. 161. 480.

(*b*) Confer Carolum le Cointe Tom. 1. Annal. Francor. pag. 203. ſeq.

(*c*) Journal des Sav. 1693. pag. 88. edit. Amſt.

feſſionem ſubjunxit Hieronymi Græci Theologi dialogo de SS. Trinitate & Gennadii CPolitani viæ Salutis atque aliis quibuſdam monumentis in libello edito Cygneæ 1677. 8. Judice Conrado Samuele Schurzfleiſchio in Epiſtola ad Criſtophorum Arnoldum pag. 756. *neque formæ ſtyli, neque doctrinæ talis Epiſcopi congruens eſt, planeque diverſum auctorem præfert*. Ut Lector per ſe judicet, eam integram, eſt enim breviſſima, hoc loco adjungere juvat.

B. Martini, Turonenſis Epiſcopi, Profeſſio fidei de Trinitate.

Clemens Trinitas eſt Una Divinitas. Ut autem per Sacramentum cognoſcatur, unitas eſt ab eo qui eſt, & Spiritus Sanctus, a quo qui eſt, & Unigenitus. Sic exiſtens Divinæ Naturæ, Lucis, Spiritus, a ſeſe per naturam, per ſubſiſtentiam majeſtatis, poteſtatis, virtutis, Divinæ lucis. Unus in duobus, & uterque in idipſum. Pater in Filio, Filius in Patre, Uterque in Spiritu Sancto: ſic tribus perſonis confitemur corpus præſcientiæ, quod ſuper omnia cuncta concludit. In hoc myſterium ergo credimus eſſe ex nullis exſtantibus cuncta orta. Quod myſterium mens humana concipere non poteſt, nec oratoria lingua enarrare, neque diffuſi ſermonis Bibliothecarum volumina. Si totum mundum libri repleant (a) Divina ſcientia non poſſit inenarrabilis enarrari: qui eſt indicibilis, nullo modo poſſit deſcribi, neque concludi, aut verbum aut ſubſtantia propria Divinitatis ſuæ, qui eſt fons Divinæ lucis, luminis, ſubſtantiæ, ſua natura. Sileat lingua oratoria, quia deficit ſermo de indicibili. Cum conſummaverit mens humana de Divina majeſtate dicere, aut diſſerere, tunc incipit. Quanta ſit autem Divina Clementia, nemo ſcit, niſi qui genuit, & nemo comperit ſecreta Patris, niſi is, qui per naturam, naſcendi initium amiſit. Omnis ergo manſuetudo & modeſtia peritorum convertatur ad Prophetam: de Dominica auctoritate præſumat dicendo: Credidi propter quod locutus ſum. (*b*) *Quod autem per myſterium, ſimplex ſit profeſſio, ut fundamentum Eccleſiæ ſolidatæ Apoſtolica auctoritate prædeſtinatio ſequens præſumat, dicens*: de cætero nemo mihi moleſtus ſit: (*c*) *Ego credo in Chriſtum & hunc crucifixum, quia cum confitetur filium hominis, confitetur & Spiritum Sanctum; Quia e Spiritu Sancto & Maria Virgine Mediator naſcitur. Cum confitetur primogenitum, neceſſe eſt de unigenito qui teſtimonium dicat, unum & ſolum ſine origine eſſe, in tertiam perſonam Patrem confitetur exiſtentis Divinæ naturæ, Lucis, Spiritus, ut dixi, qui ſecundum naturam, ut ſupra dixi, eſt unus in duobus, & uterque in idipſum; Pater in Filio, Filius in Patre, Pater in Spiritu Sancto, unum in Sancta Eccleſia, nunc & in immortalia ſecula ſeculorum, Amen.*

Martinus Abbas, Ord. Minor. Juris peritus, æqualis atque æmulus Azonis circa A. 1200. Ejus *ſummam Alphabeticam* Juris laudat Waddingus pag. 250.

Martinus Alphonſus de Melo, Luſitanus circa A. 1383. defunctus, ſcriptor *Hiſtoriæ ſui temporis*. Vide Nic. Antonium IX. 7. Bibl. Vet. Hiſpanæ §. 332.

Martinus Alphonſi, Cordubenſis, Auguſtinianorum Vicarius Generalis in Hiſpania, clarus circa A. 1470. Ejus ſcripta apud Philippum Elſſium pag. 470. encomiaſtici Auguſtiniani: & Nic. Antonium Tom. 2. Bibl. vet. Hiſpan. pag. 201. *In Hexaemeron*. *In Epiſtolas Pauli* Commentarii & Quæſtiones. *In Apocalypſin*. *Logica*. *Philoſophia*. Et Hiſpanice, *De proſpera & adverſa fortuna*: *Hortus nobilium Virginum* ad Iſabellam Reginam. *De laude Virginitatis* ad puellas religioſas.

Martinus Alvevicus ſive de *Alvevvick* Northumbriæ: Lelando c. 325. *Alaunovicanus*, Anglus Ord. Minor. defunctus Ann. 1336. Scripſit *flores temporum* ſive *Chronicon*, quod ut a Martino Polono di-

(*a*) Joh. 21. 25.
(*b*) Pſal. 116. 10.
(*c*) Galat. 6. 16.

diſtinguatur, *Martini Minoritæ* (*a*) appellari conſuevit: hoc ab initio ſæculi ſive ab orbe condito ipſe ait ſe auctor produxiſſe ad An. 1290. Primus edidit vel ediidiſſe ſe putavit, (editionem enim Ulmenſem A. 1486. Oudino T. 3. pag. 910. memoratam non innuit ſe vidiſſe) Jo. Georgius Eccardus Tom. 1. Corporis ſcriptorum medii ævi p. 1551. addita pag. 1631. ad 1640. continuatione *Hermanni* Ord. S. Gvilelmi Januenſis, de qua ſupra Tom. 3. p. 239. Cætera Martini Alvevici ſcripta apud Baleum V. 26. Pitſeum pag. 432. & Waddingum pag. 251. ſunt: *Commentarius in IV. libros Sententiarum*, & *Diſputationes Theologicæ ac Philoſophicæ*.

Martinus Azpilcueta, infra *Navarrus*.

Martinus de Boſco Gvalteri Ord. Minorum Turonenſium Guardianus circa A. 1415. ſcripſit *vitam Mariæ de Mailliaco* cujus a Confeſſionibus ſacris fuerat, editam cum notis in Actis Sanctor. T. 3. Martii 28. pag. 737. 747.

Martinus Braccarenſis. Infra *Martinus Dumienſis*.

Martinus Carſulanus. Supra Tom. 1. p. 354.

Martinus de Clivo ſive *Clivius* Anglus Monachus Ord. Bened. Cantuarienſis ſeculo XV. cujus nihil præter *Homiliarum librum* a Baleo XII. 24. & Pitſeo p. 887. ex Nicolai Brigami venationibus rerum memorabilium memorari video.

Martinus Corbejus ſive de *Corbenis* Toloſanus, Auguſtinianus, charus Bernardo de Roſſergio, Archiepiſcopo Toloſano circa Ann. 1452. Ejus ſcripta: Commentarii in *Canticum Canticorum* & *in Epiſtolam Pauli ad Romanos*. *In Canonem Biblicum*. *In IV. libros Sententiarum*. *De fide Catholica*. *De ſumma Trinitate*. *In Decretal. de celebratione Miſſarum*. *Sermones* ad clerum populumque. Commentarii *in Logicam* & *Phyſicam Ariſtotelis*, *libroſque de Anima*. *Super artem veterem* (Grammaticam Ælii Donati.) Vide Philippi Elſſii encomiaſticum Auguſtinianum p. 469.

Martinus Cremonenſis JCtus, ſcriptor gloſſarum in leges Civiles, adverſarius *Bulgari*. Confer Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 274. propinquus *Joannis Boſſiani* ſive *Baſſiani* circa An. 1158. de quo ſupra Tom. 4. p. 59.

Martinus Pannonius, ex *Dumienſi* in Gallicia Abbate Archiepiſcopus in Luſitania *Braccarenſis*, interfuit Synodis Braccarenſibus Ann. 561. & 572. (*b*) diemque obiit An. 580. De illo præter laudatos a Labbeo Tom. 2. de S. E. p. 60. 61. conſulendus Mabillonius Tom. 1. Act. Sanctor. Ord. Bened. Sec. 1. ad A. 580. Georgius Cardoſius in Hagiologio Luſitano, Tamajus Salazar in Martyrolog. Hiſpan. & Acta Sanctor. 20. Martii Tom. 3. pag. 86. ſeq. Nic. Antonius lib. IV. Bibl. vet. Hiſp. cap. 3. Tom. 1. p. 215. ſeq.

Scripſit *nulli in litteris ſecundus ſuis temporibus habitus* teſte Gregorio Turonenſi V. 38. hiſt. Francor. librum *de differentiis quatuor virtutum*, quem legiſſe ſe teſtatur Iſidorus Hiſp. cap. 22. de S. E. & Regi Mironi dicatum ab auctore fuiſſe ſcribit Anonymus Mellicenſis cap. 38. Sigebertus c. 19. Theodomiro (alii Ariamirum vocant) Regi Gallæciæ. Laudat ex Iſidoro etiam Honorius III. 26. Hic eſt qui *Senecæ* tributus ab aliis vel *Ciceroni* etiam: & ſub titulo: *formula honeſtæ vitæ* ſæpius prodiit. Ita vocat etiam Trithemius cap. 221. de S. E. & II. 13. de illuſtribus Benedictinis. Cum præfatione ad Mironem (Theodomiri ſucceſſorem) Regem edidit Pictavis 1544. Elias Vinetus: Præfationem illam, quia deeſt apud Boethium Eponem in heroicis & Eccleſiaſticis quæſtionibus Duaci 1581. & in aliis editionibus, tanquam ineditam vulgavit Dacherius, Tom. X. ſpicilegii pag. 626. (edit. novæ Tom. 3. pag.

(*a*) De duobus Manuſcriptis Lipſienſi & Berolinenſi vide Maſſoni hiſt. Criticam Reip. litterariæ Gallice editam Tom. X. pag. 188.

(*b*) Agvirre Tom. 2. Concil. Hiſpan. pag. 292. & 316.

pag. 312.) Sine illa legitur in Gilberti Cognati operibus, Baſil. 1562. fol. parte 3. pag. 74. ſubjuncto libello *de paupertate* p. 77. *de contemtu bonorum temporalium & voluptatum* pag. 79. & *de his qui volunt eſſe docti ſed non boni* p. 83. 84. At in Bibliothecis Patrum ut Lugdun. T. X. p. 38. illorum loco ſubjungitur *libellus de moribus*, quem cum Commentario ediderat Leodegarius a Quercu Pariſ. 1556. 4. addito libello *de paupertate*. Præter hanc formulam honeſtæ vitæ etiam alia Martini opuſcula edidit Tamajus Salazar in Martyrologio Hiſpanico ad 20. Martii pag. 313. ex Bibliotheca Garſiæ de Loayſa, ut ſunt *de repellenda jactantia*: *De ſuperbia*. *Exhortatio humilitatis*. *De iræ habitu & effectibus & quomodo leniatur*, ad Vitimirum Epiſcopum Aurienſem. *De celebranda die Dominica Paſcha* (nec ante XI. Kal. April. nec poſt XI. Kal. Majas.)

Tranſtulit & teſte cap. 117. Sigeberto per manum Paſchaſii Diaconi *interrogationes & reſponſiones plurimas Sanctorum Ægyptiorum Patrum*, in Dumienſi Cœnobio. Hæ editæ ſunt ab Heriberto Roſvveydo una cum vitis Patrum per XLIV. Capita, illiuſque operis librum ſeptimum conſtituunt quod Roſvveidus digeſſit illuſtravitque Antvverpiæ 1615. 1618. fol.

Capitula LXXXIV. ex Orientalium Synodis translata de Græco in Latinum, ſubjiciuntur in tomis Conciliorum Synodo Braccarenſi An. 572. dicata Nitigiſio Epiſcopo Lucenſi. De his dictum Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 65. ſeq.

Narrat præterea Iſidorus ſe legiſſe ejuſdem *Volumen Epiſtolarum*, in quibus hortatus eſt Vitæ emendationem, & converſationem fidei, orationis inſtantiam, eleemoſynarum diſtributionem, & ſuper omnia culturam virtutum omnium pietatem. Has Epiſtolas hodie deſideramus, neque videtur habuiſſe Trithemius, ſed ex Iſidoro Epiſtolas Martini morales commemoraſſe. Neque adhuc quod meminerim lucem vidit quam edere promiſit ex Manuſcr. Eccleſiæ Toletanæ Cardinalis Agvirrius *Epiſtola ad Bonifacium Epiſcopum*, *de trina merſione*, nec altera adverſus ſuperſtitiones. Ad Martinum Epiſtola Venantii Fortunati præmittitur ejus libro quinto Carminum: cujus carmen ad Martinum etiam exhibet laudatus Agvirrius T. 2. Concil. Hiſpan. p. 324.

Denique eodem Iſidoro & Honorio teſtibus, Martinus hic converſis in Gallæcia ab Ariana impietate ad Fidem Catholicam Svevorum populis *regulam Fidei & ſanctæ Religionis* conſtituit, copioſaque *præcepta piæ inſtitutionis* compoſuit.

Carmina quædam pauca a Sirmondo edita cum Eugenio Toletano Pariſ. 1619. 8. & Tom. 2. Sirmondi operum pag. 907. leguntur etiam in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. X. p. 386.

Teſtamentum relectum in Concilio Toletano X. A. 656.

Epitaphium ipſe ſibi hoc compoſuit in Eccleſia S. Martini Turonenſis a Theodomiro Rege conſtructa:

Pannoniis genitus tranſcendens æquora vaſta
Galliciæ in gremium Divinis nutibus actus
Confeſſor, Martine, tua hacce dicatus in aula
Antiſtes, cultum inſtituit ritumque ſacrorum:
Teque, Patrone, ſequens famulus Martinus eodem
Nomine, non merito, hic in Chriſti pace quieſco.

Martinus Sillanianus *de Fano*, JCtus præceptor Joannis Andreæ Bononienſis clarus circa A. 1320. Ejus ſcripta, de quibus Marcus Mantua p. 482. *de modo ſtudendi*, & *de negativa probanda*, nec non *de jure emphyteutico*. His ex Trithemii cap. 530. de S. E. adde *de actionibus* & *de judicio cauſarum*. Fallitur idem Mantua, qui Sillanianum a Fanenſi diſtinguit.

Martinus Fuldenſis, incertum an Monachus, cujus *Chronicon*, quod ille a na-

nato Chriſto cœperat, Joannes Georgius Eccardus editione dignum habuit ab A. 716. ad An. 1379. edidit itaque Tom. I. Corporis ſcriptorum medii ævi pag. 1641. 1732. repertum in Codice Eccleſiæ S. Ægidii Hanoveranæ. *Strictim enarrat memorabiliora, & candorem animi oſtendit, dum inſolentiam Paparum dignitati Imperatorum ſuo tempore inſultantium graviter taxat. Idem Juris Canonici peritiſſimus fuit, & quæ hiſtorica in eo occurrunt, ſuis locis ſollicite citat.* Gloſſas *item* in Decretum, *Hugvvitionis & aliorum diligenter evolvit. Confirmavit præterea dicta ſua teſtimoniis* Eginhardi, Aimoini, Gotfridi Viterbienſis, Vincentii Bellovacenſis *ac* Martini Poloni, *auctorum ea ætate celebrium, & nunc editorum. Ex ineditis vero provocat ad Richardum* Pictavienſem *& ad* Cuſentinum Epiſcopum. Hæc de Martino illo laudatus Eccardus.

Martinus Gonſalvus, Conchenſis poſt medium ſeculi XIV. propter varios incredibiles errores jactatos in Hiſpania damnatus ab Archiepiſcopo Toletano, atque flammis traditus. Vide Natalem Alex. Sec. XIII. & XIV. cap. 3. artic. 16. T. VII. p. 109.

Martinus Herbipolenſis, de quo Trithemius Chron. Hirſaug. ad An. 1393. T. 2. pag. 296. *Hoc ipſo anno Magiſter* Martinus *Inquiſitor hæreticæ pravitatis a Sede Apoſtolica deputatus venit per Sveviam in Herbipolim: ubi facta inquiſitione hæreticos nonnullos ex ſimplicioribus & ruſticanis invenit de ſecta* flagellantium *&* Fratricellorum, *quibus ad unitatem fidei Catholicæ reverſis, pro ſalutari pœnitentia* Crucem contra *infidos* Turcas *impoſuit, quæ illo tempore prædicabatur. Ex Herbipoli profectus Erpfordiam, ſimili pravitate infectos plures invenit*, Beghardos, Beguttas *& alios: quorum aliqui cremati ſunt ignibus, aliqui vero pœnitentiam egerunt ſuper erroribus ſuis, reliqui fugam inierunt.*

Martini Junioris Geometria Manuſcr. citatur a Cangio.

Martinus Goſia, Cremonenſis JCtus, diſcipulus Irnerii, circa A. 1158. pro Friderici I. decertavit Juribus, dicitur etiam *gloſſator Bononienſis*, quoniam parentes ejus a Gibellinis Bononia expulſi fuerant. Vide Gvidonem Pancirollum lib. 2. cap. 14. Hic adeo non ſolitus jurare in verba Magiſtri, ut in eo reprehendat Marcus Mantua pag. 496. quod *ſolus erat in opinionibus, licet totus mundus teneret contrarium.*

Martinus Garratus *Laudenſis* JCtus de cujus ſcriptis Geſnerus in Bibl. * In Bibliothecæ Felini Codice MSS. 244. extat Martini de Laude tractatus *de Principe;* item *de primogenitura*, item *de conſcientia; de ordinibus Eccleſiaſticis, de repræſaliis.* Porro tractatus *de Primogenitura* typis vetuſtis expreſſus prodiit in fol. abſque loco & anno.

Martinus de Lauduno ſive *Laudunenſis*, Gallus, Vallis S. Petri Carthuſiæ Prior circa A. 1180. cujus *Epiſtolam paræneticam* ad Novitium Carthuſianum de non repetendo Ordine laxiore, edidit Theodorus Petrejus Colon. 1607. unde recuſa eſt in Tom. XXVII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 493. 507.

Martinus Legionenſis, infra *Martinus Presbyter.*

Martinus Lutherus noſter, de quo dixi in Centifolio Lutherano, multa etiam Latine ſcripſit, genium ſcholarum, in quibus inſtitutus fuerat, longe exſuperantia: nec minorem in illis δεινότητα & vim probans lectoribus ſuis quam in vernaculis Operibus. Optem igitur ut & Biblia (*a*) ejus Latina vir idoneus aliquis, & Epiſtolas, & alia non ab aliis in Latinum converſa ſermonem, ſed ipſius ingenio, captu, animo, ſtylo concepta Latine, novo collecta ſtudio digereret, recenſeret, recenſitaque junctim ederet.

Martinus Magiſter (des Maiſtres) Ia-

nii

(*a*) De his nuper accurate Venerandus noſter Jo. Georgius Palmius, Paſtor ad S. Petri ædem meritiſſimus, in libro de Codicibus V. & N. T. quibus Lutherus in Verſione ſua Germanica uſus eſt, pag. XLV. ſeq. Hamb. 1735. 8.

nii Turonenſis filius, deinde Doctor Theologus Pariſ. & a Confeſſionibus atque eleemoſynis Galliæ Regis Ludovici XI. defunctus A. 1482. de quo Jo. Launojus in hiſtoria Gymnaſii Navarrei p. 592. ſeq. (Tom. IV. Opp. parte 3. lib. 2. cap. 9.) H. Warthonus ad Caveum ad A. 1473. & Oudinus Tom. 3. pag. 2641. Scripta Martini hæc ſunt:

Tractatus conſequentiarum in vera divaque Nominalium via, Pariſiis apud Antonium Denidelum.

Expoſitio perutilis & neceſſaria *ſuper libro Prædicabilium Porphyrii*, Pariſiis anno MCCCCXCIX.

Summa quæſtionum Theologicarum, Manuſcr. in Bibl. S. Victoris Pariſ. de qua Oudinus T. 3. p. 2642.

Quæſtio de Fato, quæ præfixa eſt compendio Alberti Magni in octo Phyſicorum libros de cœlo & mundo & de elementis, Pariſiis apud Dionyſium Roceum.

De quatuor virtutibus Cardinalibus laudatiſſimum Scholaſticis volumen ſcripſiſſe teſtatur Gvagvinus in vita Ludovici XI. De Fortitudine liber unus, prodiit Pariſiis anno MCCCCLXXXIX. apud Wolphangum Hopilium.

De temperantia, jejunio &c. liber unus, ibidem anno MCCCCXC.

Artificioſa contemplatio ſuper *Salve, Regina miſericordiæ:* cum expoſitione *in Orationem Dominicam*, & *Angelicam Salutationem*. Pariſ. 1521. 4. Præter rem ab aliis tributa Anſelmo Lucenſi.

Non vidi, inquit Launojus quæ *de Rhetorica* Martinum ſcripſiſſe notat Guaguinus Epiſt. 63.

Non vidi quoque *de Juſtitia* librum, quem illi Cranſtonus ex fama tribuit præf. quæſtionum libro Martini de fortitudine additarum.

Breve *Chronicon S. Martini Maſciacenſis* Ord. Bened. diœceſ. Bituricenſis: ab Ann. 732. ad 1013. in Labbei Bibl. nova Manuſcr. Tom. 2. 732. 733. & Annales Francorum ab A. 726. ad 1296. ex Codice S. Martini Maſciacenſis id. p. 733. 736.

Martinus Mindonienſis in Hiſpania Epiſcopus, ex Pſeudo-Luitprandi fide habetur a quibuſdam *Martinus Dumienſis* de quo ſupra. Vide Nic. Antonium T. 1. Bibl. vet. Hiſpan. p. 218.

Martinus Minorita, ſupra, *Martinus Alvevicus*.

Martinus Navarrus, infra *Navarrus*.

Octavianus de Martinis infra, *Octavianus*.

Martinus de Padua, teſte Joanne Gerſone cap. 8. de auferibilitate Papæ, ſtatuit *quemlibet Epiſcopum in ſua diœceſi eſſe Papam*.

Martinus Pannonius ſupra in *S. Martino*, Archiep. Turon. & in *Martino Dumienſi*.

Martinus Strepus, Oppavienſis e Sileſia, quæ regno Bohemiæ adhærebat & Poloniæ etiam computabatur, unde *Poloni* cognomen: ſive quod ad primatum Poloniæ vocatus eſt a Nicolao III. (certe patria nec Carſulanus, nec Gallus nec Scotus) Monachus Ord. Præd. Pontificum Clementis IV. Gregorii X. Innocentii V. Joannis XXI. ac denique A. 1277. Nicolai III. major Pœnitentiarius, & anno interjecto Archiepiſcopus Gneſnenſis, nec diu poſt defunctus, de quo præter Simonem Starovolſcium in Polonorum ſcriptorum hiſtoria c. XIII. Carolum Viſchium in Bibliotheca Ciſtercienſium, quibus Martinum præter rem accenſet, p. 238. ſeq. Caſpar. Sagittarium introduct. in hiſt. Eccleſ. p. 68. ſeq. & Antiquitatt. regni Thuringici II. 11. p. 241. Morlierium, Doctorem Sorbonicum in libro: eſſais de Litterature Tom. 2. pag. 334. ſeq. Voſſium p. 484. & ad obſervata ad eum Sandii: Labbeum Tom. 2. pag. 62. de S. E. Caveum ad An. 1277. Oudinum Tom. 3. pag. 531. &c. Lambecius T. 2. pag. 860. ſeq. Jacobus Echardus in Bibliotheca Dominicanor. Tom. 1. pag. 361. Niceronus Tom. XIV. memoriarum de viris eruditis editarum Gallice p. 195. ſeq. Martinus Hanckius de Sileſiis indigenis eruditis cap. VIII. pag. 34. 61. & Jo. Georgius Eccard prole-

gom. ad ſcriptores medii ævi, T. I. n. XX.

Nihil celebrius ejus *Chronico ſummorum Pontificum atque Imperatorum Romanorum*, per annorum quinquagenas: cujus quidam Codices in Clemente quarto deſinunt, ipſe profitetur ſe illud produxiſſe uſque ad A. 1277. atque collegiſſe ex neſcio quo *Craſino* (al. apud Montfaucon. pag. 49. Diarii Ital. *Tito Livio*) *Oroſio*, *Damaſi* de geſtis Pontificum; *Paulo Diacono*, Chronicis *Bobini* (al. Bonizzi) Sutrini Epiſcopi, nec non *Gilberti* (de quo ſupra T. 3. pag. 57.) *Richardi* Cluniacenſis, *Gervaſii* (non Ricobaldi ſed Tilberienſis de quo Tom. 3. p. 54.) *Extodii* ſive *Eſtodii* (al. Methodii) *Gotfridi* Viterbienſis, *Vincentii* Bellovacenſis & *Decreto* ac *paſſionibus Sanctorum*. Cætera quæ poſt Annum 1277. ſequuntur, addita ſunt a *Ptolemæo Lucenſi* uſque ad An. 1249. & a *Bernardo Gvidonis* ad A. 1316. Prodiit hoc Chronicon primum cum Mariano Scoto editum a Joanne Heroldo Baſil. 1559. fol. Deinde ſeparatim a Suffrido Petro Antvv. 1574. 8. ſub falſo *Archiepiſcopi Conſentini* titulo, & contra auctoris mentem tributum in *libros quatuor*. Hinc ex ſinceriore Codice a Jo. Fabricio Cæſare, Canonico Gladblacenſi, Ordin. Præmonſtrat. Coloniæ 1616. fol. quam editionem exprimit noviſſima Argentoratenſis 1685. fol. ad calcem Æneæ Sylvii de rebus Friderici III. De *Gallica* verſione D. Verneroni, Canonici Leodienſis & Sebaſtiani de Mamerot, quæ cum auctario uſque ad A. 1503. prodiit Pariſiis, & de inedita *Germanica* Jo. Lud. Zolmanni, vide ſis Jac. Echardum Tom. 1. pag. 370. Chronicon Martinianum cum XV. vel XVI. collatum Codicibus in lucem dare voluit illuſtris Leibnitius (*a*) cum cujus notis (*b*) & cum additamentis ex Manuſcr. Codice Jenenſi cum *continuatione* ex Manuſcr. chartaceo Lipſienſi & duobus Hofmannicis & appendice Ratisbonenſi habuit atque edere promiſit Jo. Andreas Schmidius ὁ μακαρίτης. Continuationem & additamenta ab A. 1163. ad A. 1343. debemus Jo. Georgio Eccardo T. 1. Corporis ſcriptorum medii ævi pag. 1413. 1460. quam ipſe Continuationem *Auſtriacam* appellat, appendicem Ratiſponenſem, ni fallor, vocaverat Caſpar Sagittarius. Continuationem uſque ad An. 1482. Manuſcriptam, memorat Catalogus Bibl. Jo. Burchardi Menchenii pag. 818. Voluit edere hoc Chronicon etiam Joachimus Joannes Maderus, & poſt ejus fata Caſpar Sagittarius.

Quoniam vero primus auctor a quibuſdam habetur Martinus Polonus traditionis de Joanna Papiſſa, (Vide Mabillonii iter Italicum p. 27.) ideo graves in eum invectivæ Jo. Hardingi, Florim. Ryamundi & Joannis Bernartii, qui multorum & gravium errorum poſtulat libro de utilitate hiſtoriæ pag. 113. aliis viciſſim eum ſtrenue defendentibus ut facit Alexander Coocke dialogo de Papiſſa Joanna pag. 64. ſeq. Certe quamquam in Martini Codicibus Manuſcriptis bene multis illa narratio legitur, ut docet Frid. Spanhemius Filius Tom. 2. Opp. pag. 596. 597. 598. tamen negari non poteſt in aliis bene antiquis & neutiquam contemnendis deſiderari, ut a Lambecio T. 2. pag. 869. & apud Oudinum Tom. 3. pag. 535. ſeq. & a Jacobo Echardo Tom. 1. pag. 365. ſeq. fuit demonſtratum: quorum obſervatis licet addere, quod in Bibl. Paulina Lipſienſi (*c*) tria exſtant Chronici Martiniani exemplaria, unum membranaceum, in quo de Joanna ne γρῦ; alterum chartaceum quod his tantum verbis ejus facit mentionem: *Huic (Leoni) ſucceſſit Joannes mulier Papa: de hoc in Chronica Ratiſponenſi*. In tertio denique, itidem chartaceo, tota narratio perinde ut in Suffridi Petri editione legitur. Sed vero admittendum

&

(*a*) *Neuer Bücher Saal* A. 1712. parte XIV. pag. 145.

(*b*) E. Tentzelii *Monathl. Unterredungen* An. 1694. pag. 1061.

(*c*) Acta Erud. Tom. 1. ſupplem. pag. 286.

& illud, quod jam ante Martinum eandem rem Anaſtaſius, Gervaſius Tilberienſis, Stephanus de Borbone & alii tradidere: ſicut ejus æquales item & poſt Martinum alii innummerabiles.

Laudati Echardi fide notare juvat, A. 1477. 4. typis Taurinenſibus prodiiſſe Martini Poloni Chronicon ſummorum Pontificum & Imperatorum ac de ſeptem ætatibus Mundi. *At Martini noſtri opus non eſt, ſed ſcriptoris recentioris, alterius omnino ſtyli, & longius productum.* Hæc Echardus Tom. 1. pag. 369.

Fuit & alius *Martinus Polonus* itidem ex celebri Prædicatorum Ordine, ſed longe junior, atque inter Lutheri noſtri adverſarios circa An. 1534. de quo idem Echardus T. 2. p. 88.

Cætera Martini prioris ſcripta ſunt: *Summa juris Canonici*, quæ *Martiniana* vocatur, & *Margarita Decreti*, ſive Concordantiæ & tabula Decretorum & Decretalium Alphabetica, poſt primam editionem Argentoratenſem An. 1486. ſæpius excuſa ibidem & Venetiis, Lugduni ac Pariſiis una cum Decreto & Decretalibus.

Memorabilia Romæ, ſive quæ Chronico in quibuſdam Codicibus præmittuntur *de quatuor majoribus regnis, & Romanæ Urbis exordio, incremento, ædificiis & regimine uſque ad Imperatorem Auguſtum.*

Deſcriptio terræ ſanctæ.

De ſchiſmate Eccleſiæ Græcorum.

Hiſtoria de Guelfis.

Sermones de tempore & *de Sanctis*, ſuper Epiſtolas & Evangelia, cum *promtuario* exemplorum. Argentorat. 1484. 4. 1486. 1488.

De diverſis miraculis, idem fortaſſe cum exemplorum promtuario.

Conſentinis Archiepiſcopis Martinum ab Ughello Tom. IX. pag. 218. præter rem accenſeri, & *Cuſentinum Archiepiſcopum*, cujus & ipſius Chronicon a Ptolemæo Lucenſi, Martino Fuldenſi, Jo. Gerſone de ſtatu V. & N. Teſt. aliiſque citatur, diverſum eſſe a Martino Polono Chronici ſcriptore: alterius vero nomen ignorari, notarunt Muratorius Tom. XI. ſcriptorum Italiæ pag. 745. Eccardus prolegom. ad ſcriptores medii ævi Tom. 1. n. XXIII. Niceronus Tom. XIV. pag. 200. * Vetus eſt controverſia, necdum plene definita, num Archiepiſcopus Cuſentinus, qui Chronicon Romanorum Pontificum dedit, quo Ptolemæus Lucenſis uſum ſe profitetur in Eccleſiaſtica hiſtoria ſua contexenda, idem cum Martino authore Chronici habendus ſit. Ac de Cuſentino Martini Archiepiſcopatu dubius hæret Ughellius, nec ego certi aliquid proferre poſſum. De chronico vero, quo Ptolomæus Lucenſis tam ſæpe provocat, aliud plane fuiſſe opus judico a Martiniano. Poſtremum enim iſtud uſque ad annum 1277. porrigitur. Cuſentinus vero hiſtoriam ſuam *ab Adam, uſque ad tempora Friderici ſecundi perduxit*, quæ ſunt verba Ptolomæi Hiſt. Eccl. lib. 18. cap. 44. Nec inſuper Martinus opus ſuum ab Adam exorditur, ſed ab initio potius regni Babylonici. Ibi pariter Cuſentini opus grande volumen implere ſcribit: *In ſuis magnis hiſtoriis*. Martiniana vero hiſtoria haud magnæ molis volumen eſt. Ait inſuper Ptolomæus ignorare ſe nomen Archiepiſcopi Cuſentini; cum viciſſim Poloni nomen ad faſtidium uſque recantet. Denique utrumque opus eadem in periocha diſtinguit ita ſe exprimens eodem lib. 18. cap. 40. *Hæc omnia partim habentur a Richardo, partim a Cuſentino, & partim a Martino.*

His igitur ita ſe habentibus non inani conjectura permotus ſuſpicor ex argumenti ſimilitudine deceptos quoſdam duo diſtincta opera in unicum conjunxiſſe. Unus vero error alterum induxit; cum Martinus nomen ſuum chronico a ſe ſcripto præfixerit, Cuſentinus vero nomen tantummodo dignitatis, ex quo factum eſt, ut amborum opus unum idemque cenſeretur; factum etiam, ut qui Martinianum opus legerint, nec alterum Cuſentini habuerint

in conſpectu, ſed tantummodo norint ex ſcriptorum veterum teſtimonio, opinarentur, Martinum Polonum ad Cathedram Cuſentinam aſcendiſſe.

Sed quinam ille fuit Archiepiſcopus Cuſentinus Chronici hujus a Martiniano diverſi author? Id ſane me fugit. Si ex tempore, quo ſcribebat conjectari licet, vix alter judicandus eſſet a P. (forte Petro) *Cuſentino Canonico* viro probo, & literato, qui in diſcordia a Capitulo Eccleſiæ Cuſentinæ electus, æmulum paſſus eſt alterum virum potentem, & factioſum, cui ceſſit coactus. Vide Ughellium Tom. IX. pag. 214. novæ editionis. Hæc omnia ſub Friderico II. accidiſſe idem Ughellius adnotat, nec ultra Fridericum II. Cuſentini hiſtoriam excurriſſe ex Ptolomæo Lucenſi, paulo ſuperius animadverſum eſt.

Hiſtoriæ illæ *de quatuor majoribus Regnis: De Romanæ urbis exordio, incremento, ædificiis & regimine uſque ad Imperatorem Auguſtum* extant in Martiniani chronici membranaceo Cod. MS. Biblioth. Can. Lucenſium ſæculi XIII. Ita vero ſunt connexæ, immo inſertæ in chronico, ut non diverſum quid ab ipſo referre videantur, ſed in unum cum illo opus coaleſcant. Quare miror, cur a nonnullis codicibus avelli potuerint. Suſpicio autem hæc mea aliam inducit, num ſcilicet eædem illæ manus, quæ e Martiniano opere portiones iſtas ſubduxerant, tollere etiam potuerint laciniam a Martino adjectam de Joanna Papiſſa. A Martino adjectam dixi; nam codex iſte meus tam proxime ad Martini Poloni ætatem accedens fabellam hanc retinet non quidem ut in aliis codicibus margini adjectam, ſed ſcriptioni reliquæ conjunctam & cohęrentem. Supereſt conjecturas exhibeam, quæ tantam Chronico antiquitatem vindicant. Definit Codex iſte in Nicolao III. cujus vita deſcribitur, tum eadem manu nudum Martini IV. nomen legitur. Succedunt eodem ordine, & methodo reliqui Pontifices, ſed manu omnino a priori diverſa. Quo conjectura iſta ferat, docti intelligent. Quamquam vero Martinus chronicon ſuum ea confecerit arte, ut ex oppoſito Pontifices Romani, & Romani itidem Imperatores deſcripti exhibeantur, author tamen noſtri codicis, utroſque ſeorſum poſuit; incipit enim ab imperatoribus, quibus abſolutis tum demum ab exordio Pontificum Romanorum Chronicon repetit.

In præfatione, quæ cum excuſa omnino cohæret, recitat catalogum ſcriptorum, ex quibus profecit, inter quos eſt *ex chronicis Eſcodii*, quod & in editis & MSS. pluribus Codd. legitur, quamquam multi corruptionem ſuſpicantur pro *Oroſii*.

Martinus Presbyter, Manuſcriptus pridem Viennæ apud Wolfgangum Lazium teſte Voſſio pag. 783. *Chronicon* ſuum dicavit Innocentio III. quem conſtat A. 1216. rebus humanis valedixiſſe: itaque diverſus fuit non modo a Martino Polono, ſed etiam a Martino Minorita, & utrumque ætate anteceſſit.

Martinus Raymundi, ſive *Raymundus Martini* potius, Catalanus, Ord. Præd. vir eruditus & peritus linguarum Hebraicæ, Chaldaicæ & Arabicæ ad quarum linguarum ſtudium Raymundus alter de Pennaforti eum invitaverat. *Pugionem fidei* ſive opus præclarum adverſus Mauros & Judæos ſcripſiſſe ſe profitetur A. C. 1278. ab initio Mundi ex computo Judæorum A. 5038. Pugio ille, quo ſtrenue in ſuis adverſus Judæos ſcriptis uſi ſunt *Porchetus de Sylvaticis*, *Petrus Galatinus* aliique, tribus partibus dividitur, & recenſitus ex Manuſcriptis quatuor, & notis inſignibus illuſtratus eſt a Joſepho de Voiſin, editusque a Philippo Jacobo Mauſſaco Pariſ. 1651. fol. atque inde a Doctore meo Jo. Benedicto Carpzovio, Theologo Lipſienſi, qui præmiſit eruditam introductionem in Theologiam Judaicam & *Hermanni* Colonienſis opuſculum de Converſione ſua (de quo ſupra Tom. 3. pag. 238.) ſubjunxit, Lipſiæ 1687. fol. De Raymundo ipſo præter laudatum

tum Carpzovium, Oudinum Tom. 3. pag. 647. Bæliique Lexicon in *Martin*, conſulendus Paulus Colomeſius in Hiſpania Orientali pag. 209. ſeq. Nic. Antonius Bibl. vet. Hiſpan. VIII. 6. Tom. 2. pag. 59. ſeq. & Jacobus Quetif Tom. 1. Bibl. ſcriptorum Dominicanorum p. 396. ſeq. Laudat Raymundum Nicolaus Lyranus ad Hoſeæ IX.

V. C. Jo. Chriſtophorus Wagenſeilius in telis igneis Satanæ, inter alia vulgavit Hebraice & Latine *diſputationem inter R. Nachmanidem* ſive Moſen Gerundenſem Judæum *&* *Chriſtianos*, *Paulum* Ord. Præd. *ac Raymundum* hunc, præſente Jacobo, Tarraconenſis provinciæ Rege habitam A. 1263. De Paulo illo confer Colomeſii Bibl. Orientalem Hiſpanam pag. 209. ſeq. & laudatiſſimi noſtri Wolfii Bibliothecam Hebræam T. 3. pag. 911. qui & *Eſdræ Edzardi*, de litteris hiſce immortaliter meriti notas ad Raymundi pugionem exhibet Tom. 4. pag. 572. 638.

Ejuſdem Raymundi *Capiſtrum Judæorum* Manuſcr. Bononiæ, laudatur a Joanne Hornbeeckio prolegomenis libri de convincendis Judæis pag. 7.

Confutationem Alcorani quam memorat Poſſevinus, neſcio an quiſquam oculis uſurpaverit.

Martinus Scotus, Ordinis, ut ajunt, Ciſtercienſis, ſcriptor Chronici, confictus ut videtur ex Martino Polono, & Mariano Scoto, cujus Chronicon cum Martiniano primum lucem vidit. Conſule, ſi placet Voſſium pag. 474. ſeq.

Martinus Sculthorpius Nordvolicenſis Anglus, Carmelita, Theologus Cantabrigienſis circa A. 1430. Hujus *Conciones ſacræ* laudantur a Lelando cap. 478. *Determinationes* etiam addunt Baleus XII. 55. Pitſeus pag. 621. atque Alegrius pag. 339.

Martinus Segonius, vitioſe apud Simlerum *Cegonius* & apud Voſſium pag. 818. *Segovius*, Novomontanus ex Novomonto Myſiorum ſive Serviæ ad Moravum fluvium, laudatur inter ſcriptores quibus Joannes Cuſpinianus eſt uſus, præcipue in rebus Amurathi ſecundi qui Novomontum cepit A. 1439. Ex eodem Segonio nonnulla de ſepulchro Chriſti adducit Joannes Bohemus, Aubanus in libro de gentium moribus.

Martinus Sillanianus, JCtus ſupra *Martinus de Fano* a quo præter rem apud Marcum Mantuam diſtinguitur. Neque alius opinor qui apud Cangium *Martinus de Sulmannis* vel *Silimani*.

S. Martinus Turonenſis Epiſcopus, de quo ſupra p. 36. ſeq.

Chronicon Epiſcoporum *Martisburgenſium*, ab A. 968. ad 1500. editum a Joanne Petro Ludevvig T. IV. reliquiarum veteris ævi pag. 329. 587. ſubjuncto pag. 588. *Alexandri V.* diplomate A. 1409. de Merſeburgenſis Epiſcopi Cancellariatu Academiæ Lipſienſis. Ad Chronicon iſtud conferendæ emendationes & ſupplementa ex Codice Archivi Electoralis Dreſdenſis, apud Jo. Burchardum Menckenium Tom. 3. ſcriptor. rerum Germanicar. pag. 161. 164.

Martius de Werdena, auctor *Florilegii* ſive libri in quo *flores Poetarum* de virtutibus & vitiis ſelectos & libris X. digeſtos exhibet. Colon. 1505. 12. Chriſtiani Daumii Indicem ſcriptorum, e quibus flores ſuos hic decerpſit Martius, & ſpecimina quædam dare me memini in Bibliotheca Latina IV. 2.

Martonani, Liber ad Monachos Manuſcr. laudatus Cangio.

Martyrologiorum ſcriptores referre me memini Bibl. Græcæ V. 32. T. IX. p. 35. ſeq. & in libro de luce Evangelii per totum orbem propagata c. XI. p. 210. ſeq. * Quamquam Cl. Fabricius fuſius de Martyrologiis hic agere ſupervacaneum duxit, lectoribus ad Bibliothecam Græcam remiſſis, facile tamen veniam ab eruditis impetravero, ſi ea, quæ de vetuſto Hieronymi Martyrologio a Florentinio noſtro Lucenſi vulgato, animadvertere mihi licuit poſt inſpectum, collatumque diligenter codicem illum membranaceum Bibliothecæ Canonicorum S. Martini Lucenſis, ex quo opuſculum iſtud acceptum eſt, hic ex-

expreſſero. Florentinio quidem Codex ejuſdem Martyrologii duplex præſto fuit; alter quidem bibliothecæ ſuæ privatæ, alius vero idem eſt, cujus memini ſæculi, ut judicat author, XI. Scripturam præfert Codex iſte Cathedralis Lucenſis, ſed & facile eſt XII. cum in ejus exordio folia ſint quædam continentia chronicon quoddam aduſque annum 1105. perductum eadem vel ſimili, ut apparet qua codex reliquus, manu delineatum. De altero Codice nihil habeo, quod hic admoneam, cum nondum viderim. In edendo vero Martyrologio illo utroque Codice ita uſum credo Florentinium, ut alterutri indiſcriminatim ſe conformaret; qua de re cum nec lectores admonuerit, nec ſigno aliquo adjecto unius ab altero diſcrimen notaverit; hinc factum eſt, ut excuſum illud Martyrologium neutrum ſatis accurate repræſentet.

Marullus Calaber Poeta, Attilæ Hunnorum Regi poſt captum A. C. 452. Patavium, Carmen recitavit quo laudes ejus ita extulit in Cœlum, ut & ipſum Deum & Divinæ ſtirpis prolem appellaret: ſed Attila re per interpretem cognita adulationem indignatus, carmen (*a*) juſſit in ignem conjici, atque ſi Philippo Callimacho (*b*) fides, Poeta propemodum ipſe vivus ab ipſo una cum carmine exuſtus eſt.

Marcus Marulus, Patricius Spalatenſis A. 1510. ad Dominicum Papalem miſit verſa Latine a ſe ex Dalmatico idiomate, *Regum Dalmatiæ & Croatiæ geſta* ab A. 538. ad 1079. Edidit Joannes Lucius ad calcem ſex librorum Hiſtoriæ Dalmaticæ, quos ipſe ſcripſit publicavitque Amſt. 1666. fol. pag. 302. 309. Notæ Lucii in Marulum pag. 444. 450. Maruli breve ſcriptum quo *S. Hieronymum* non Italum fuiſſe ſed Dalmatam evincit, *contra Jac. Philippum Bergomenſem*. pag. 457. ſeq. De ejuſdem *Evangeliſtario* de Spe, Fide, Charitate, libris VII. Colon. 1529. 1532. 8. & de ejus *religioſe vivendi inſtitutione* libris VI. exemplis e S. Scriptura petitis Pariſ. 1513. 4. ac deinde ſæpius, vide Geſnerum: & de verſione Gallica, Germanica, Hiſpanica, Bælium in Lexico. Exſtat & Italica Remigii Florentini; Venet. 1610. 4. Et *de humilitate & de gloria Chriſti*, Venet. 1596. 4. Joſepho Alchaini interprete. * Anno 1510. ad Thomam Nigrum Can. & Archipreſbyter. Spalatenſem mittit libellum Parabolarum L. quem excuſum habeo in 8. Venetiis formis Laurentii de Roſis Tarviſini Anno incerto editionem curante Franciſco Lucenſi, qui omnium Maruli operum editionem dedit. Habere ſe paratum opus alterum ejuſdem Maruli *de Imitatione Chriſti* idem Franciſcus profitetur. Denique libri *de Inſtitutione bene vivendi* prior editio eſt Veneta Anni 1506. in 8. Evangeliſtarium lucem primo vidit Venetiis apud Jacobum Leuci An. 1516. rectam operis editionem curante Franciſco de Conſortibus Lucenſi cantore Eccleſiæ S. Marci.

Michael Marullus CPolitanus, vel, Nic. Comnenum ſi audimus, Cretenſis, Græcas litteras a Zacharia Calliergo ſive Scordyllio, Latinas a Sabellico edoctus utraque lingua valuit, & ſcriptis *Epigrammatibus*, aliiſque *Carminibus* etiam parum piis famam conſecutus. Ejus libri IV. Epigrammatum & totidem Hymnorum Latine prodiere Bononiæ 1504. 4. Pariſ. 1529. 8. 1582. &c. Carmen de *Principum inſtitutione* exſtat ad calcem Beliſarii Aquivivi libellorum Baſil. 1578. 8. cum Manuelis Palæologi præceptis Regiæ educationis. Extinctus eſt in fluvio Hetruriæ Cecina An. 1500. in quem obitum exſtat Petri Criniti nænia. De hoc Marullo Jovius in elogiis pag. 52. Gaddius T. 1. de ſcriptoribus pag. 270. & Tom. 2. pag. 23. ſeq. & in elogiis Italice editis: Voſſius Poet.

(*a*) Nicolaus Olaus, Metropolita Strigonienſis in Attilæ vita cap. 15. pag. 885. Amœnitatt. litterar. Tom. IX. pag. 668.

(*b*) In vita ejuſdem Attilæ pag. 861. ad Bonfinii Ungaricor. calcem.

Poet. Latin. pag. 81. Bælius in Lexico, Morlierius in libro Eſſais de literature T. 2. p. 65. Memoriæ litterariæ Trevoltinæ A. 1703. p. 295. edit. Amſt. Diarium eruditor. Italiæ Tom. 17. p. 326. Nic. Comnenus hiſtoria Gymnaſii Patavini Tom. 2. pag. 184. Lambecius T. 6. pag. 279. ubi etiam effigies ære deſcripta, ſicut & apud Bullartium T. 2. Academiæ ſcientiar. pag. 319.

Pandulphus Maſca Piſanus, Rom. Eccleſiæ Presbyter Cardinalis ab A. 1182. uſque ad 1202. vel amplius, ſcripſit *libri Pontificalis* Damaſiani *ſupplementum* a Leone IX. ad Innocentium III. ſive ab A. C. 1049. ad 1198. Prodiit Venetiis 1547. 1600. &c. ac noviſſime in Tomo tertio theſauri ſcriptorum Italiæ Muratoriani ex Manuſcriptis: Vita Gregorii VII. Victoris III. Urbani II. Paſchalis II. Gelaſii II. Calliſti II. Honorii II. Innocentii II. Cœleſtini II. Lucii II. Eugenii III. Anaſtaſii IV. Adriani IV. & Alexandri III. De hoc Cardinali G. Joſephus Eggs in purpura docta Tom. 1. pag. 95. & Oudinus Tom. 2. p. 1690.

* *Pandulfus Maſca* Vide infra *Pandulfus*.

Matthæus Maſius, infra *Matthæus*.

Antonius Maſſanus, ſupra Tom. 1. p. 128.

Gvilelmus Maſſetus Tom. 3. pag. 155.

Maſſilius de Padua ſupra *Marſilius*.

Maſſus, poſt Dionyſium & Maſſonum tertius ut ajunt Pariſienſium Epiſcopus, a quo tradunt ſcripta Martyria Sanctorum Dionyſii, Ruſtici, Eleutherii. Sed nemo illa proferre, nemo actis apud Franciſcum Boſquetum Tom. 2. hiſtor. Eccleſ. Gallicanæ pag. 68. obviis illam antiquitatem vel fidem aſſerere hactenus potuit. Vide Voſſium p. 740. & Benedictinorum hiſtoriam litterariam Galliæ Tom. 1. parte 2. p. 49. ſeq.

Antonius a Matelica. Supra T. 1. p. 128.

Hugo Matiſconus ſupra Tom. 3. pag. 295.

Matronianus, ſupra *Latronianus* T. 4. p. 246.

Matthæus Anglus, monachus *S. Albani*, infra *Matthæus Paris*.

Matthæus de Aqua ſparta Tudertinus, ab An. 1287. Ord. Minor. Generalis & R. E. Cardinalis ab A. 1288. & Epiſcopus Portuenſis ab Ann. 1291. ad 1302. Scripſit *in Jobum & Pſalmos: in Epiſtolam ad Romanos: In IV. libros Sententiarum. Sententiarum Inventarium. Quæſtiones Quodlibeticas. Pentiloquium de potentia Papæ* Librum *contra Nicolai cujuſdam Galliæ Miniſtri ſcriptum* declarationi Regulæ Ordinis ſui per Nicolaum IV. factæ oppoſitum & *Sermones*. Vide Antoninum Florentinum ſummæ hiſtor. tit. XXIV. cap. 9. §. 10. Tom. 3. pag. 781. ſeq. Trithemium c. 507. Alphonſum Ciacconium de Cardinalium Vitis pag. 785. Waddingum pag. 252. Ughellum Tom. 1. Italiæ ſacræ p. 139.

Matthæus Canonicus *Auguſtanus*, infra *Matthæus de Pappenheim*.

Matthæus Aulæ Regiæ in Bohemia Pragam prope Monachus Ord. Ciſterc. poſt Ann. 1400. ante Concilium Conſtantienſe cum Joanne Huſſo ſæpius concertavit, deinde Monaſterium Veteris Cellæ ingreſſus compoſuit commentarios *in tres quinquagenas Pſalmorum: in Evangelium Matthæi & in Hymnos Eccleſiæ* atque *in quatuor libros Sententiarum*. Pleraque horum Manuſcripta in Bibl. Paulina Lipſienſi. Vide Oudinum T. 2. p. 2240. * Hujus viri docti oratio habita in Concilio Conſtantienſi ſervatur in Cod. MS. Bibliothecæ Cæſareæ Vindobonenſis Cod. Theologico num. 527. hoc titulo: *Sermo F. Matthæi de Aula Regia Ordinis Ciſtercienſis S. Theologiæ Profeſſ. factus Dominica IV. poſt feſtum SS. Trinitatis in Concilio Conſtantienſi in illud: Eſtote miſericordes*.

Matthæus Bandellus a Caſtro novo, Ord. Præd. a Voſſio p. 677. inter Hiſtoricos Latinos memoratur propter *Orationem* An. 1513. *coram Senatu populoque Firmano habitam*, qua origo & res geſtæ Firmanæ Civitatis ita luculenter exponuntur, ut Archivis Urbis digna judicata fuerit. Scripſit etiam *vitam* Patrui ſui *Vincentii Bandelli*, Magiſtri Or-

Ordinis, cui A. 1504. morienti adfuit. Et ex Italico Joannis Certaldei Latine vertit (non ut Poſſevino Voſſioque viſum ex Latino Italice) *Titi Romani*, *Egeſippique Athenienſis fabulam de vera ratione amicitiæ*, ediditque Mediolani 1509. 8. De aliis ejus, & quæ Italice ſcripſit, Vide Jacobum Echardum de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 2. pag. 155. ſeq. qui idem teſtatur in vivis adhuc fuiſſe Anno 1555.

Matthæus Renaud *Bapalmenſis*, ex Regis Galliæ Caroli VI. Confeſſario Epiſcopus in Gallia Bononienſis ſive Bolonienſis ab An. 1403. ad 1414. Scripſit *Vitas Pontificum Romanorum*.

Matthæus de Bappenheim, infra *Matthæus de Pappenheim*.

Matthæus Bononienſis Italus ab Anno 1405. Generalis Ordinis Minorum, de quo Poſſevinus in apparatu & Alegre in paradiſo Carmelitici decoris pag. 326. ſcripſit tres libros *in ſummulas Petri Hiſpani* & librum *Quæſtionum Theologicarum*.

Matthæus Boſſus de quo ſupra Tom. 1. p. 264. ſeq.

Matthæus Candidus Leontinus, ſcriptor de rebus Siculis ab A. C. 1435. ad 1445. Vide Antonium Mongitorem T. 2. Bibl. Siculæ p. 56.

Matthæus Auctor *Chronici Auſtriaci* ſed fabuloſi, & ſcripti Germanice de quo Lambecius T. 2. p. 473. 475.

Matthæus de Cracovia ſive arce *Chrochove*, quem nomine Cracoviæ deluſi Polonum plerique faciunt, cum Germanum fuiſſe, & genere Pomeranum doceant Jo. Petrus Ludevvig Tom. 2. ſcriptor. Bamberg. pag. 499. & Bernardus Pez præf. ad Tom. 1. anecdotor. pag. VI. ubi *Sermonem* ejus *de emendatione morum & Cleri* in Synodo Archiepiſcopali Pragenſi A. 1384. habitum & *librum de ſqualore* (al. *de praxi*) *Curiæ Romanæ* commemorat: qui editus Baſil. 1551. & in Ed. Brounii faſciculo rerum expetendarum & fugiendar. Tom. 2. p. 584. Lond. 1690. fol. Praga pulſum cum aliis Teutonibus & Huſſitis, deinde in Pariſienſi Gymnaſio litteras docuiſſe narrat Trithemius cap. 654. de S. E. Inde in Heidelbergenſi Academia docendo laudem conſecutus & Ruperti Imp. Cancellarius, R. E. Cardinalis & ab A. 1405. Epiſcopus Wormacienſis, defunctus A. 1410. (*a*) de quo Joannes Fridericus Schannat in hiſtoria Epiſcopatus Wormacienſis pag. 407. ſeq. Cætera ejus ſcripta ſunt *Rationale Divinorum operum* ſive *opificiorum*, dialogus Patris & Filii *de Prædeſtinatione*, & *quod Deus omnia bene fecerit*, libri VII. ad Henricum Epiſcopum Warmienſem. (*b*) *De contractibus*. *De celebratione Miſſæ frequentanda & intermittenda*. MS. Sander. Tom. 2. pag. 77. ſive *Conflictus rationis & conſcientiæ de ſumendo vel abſtinendo corpore Chriſti*, ſive ut in editione Memmingenſi A. 1491. inſcribitur: tractatus de eo, utrum deceat Sacerdotes continuare Miſſas, vel Laicos frequenter communicare. *Epiſtolæ ad diverſos*. *Sermones & Collationes* Manuſcriptæ in Bibl. Cæſarea. Vide Lambecium Tom. 2. p. 776. & Oudinum T. 3. p. 1110. * In libro veteri inſcripto: *Onus mundi*, ſine loco & anno edito in 4. mentio quædam fit de ſcripto ejuſdem Matthæi his verbis: *Matthæus de Cracovia in ſua poſitione quam fecit coram Alexandro VI. in Janua* &c. Sic ibi lego; ſed quomodo cohæreat Alexander VI. cum anno 1409. quo Matthæus vixit? Forte legendum pro Alexandro VI. Urbanus VI.

Matthæus S. Dionyſii Abbas, a Matthæo Vindocinenſi diverſus. Vide infra in Matthæo Vindocinenſi.

Matthæus rectius aliis *Matthias Doring* ſive *Thoring*, Ord. Minor. Provinciæ Saxoniæ Miniſter Generalis vixit Bernæ apud Helvetios circa An. 1450. clarus ſcripto *Defenſorio Nicolai Lyrani adverſus Paulum Burgenſem*, quod cum Lyrani gloſſis in Sacram Scripturam ſæpius lucem vidit, de quibus infra in *Ni-*

(*a*) Non 1309. ut vitioſe excuſum in Trithemii libro de luminaribus Germaniæ cap. 124. pag. 147.

(*b*) Non Wormacienſem, ut ibid.

Nicolao. Vide Diarium Theologicum, *Nachrichten von Alten und Neuen*. An. 1720. p. 550. ſeq.

Matthæus Ebroicenſis Normannus Gallus Ord. Præd. tempore Caroli VI. Regis qui ab Ann. 1380. ad 1422. Galliæ imperitavit. De eo appendix ad Trithemium de S. E. cap. 28. *Profundiſſimus Scripturarum indagator, vir utique religione plenus ac litteris, ſuper* Pentateuchum, Eſaiam *& alios quam plures veteris ac novi Teſtamenti libros egregiam fecit poſtillam, quæ in libraria communi Conventus Ebroicenſis habetur. Libros ejus, cum per quaternos diſperſi eſſent recollegit frater* Robertus Baigvardus, *Theologiæ Doctor & Confeſſor Chriſtianiſſimi Francorum Regis Caroli VII.* Eadem Jacobus Quetif T. I. pag. *699.* Oudinus Tom. 3. pag. 1168. &c.

Matthæus Grabon, ſive *Grabeen*, Ord. Præd. Conventus Wiſmarienſis (ſive ut Herm. ab Hardt ſuſpicatur, Vinarienſis) Provinciæ Saxoniæ ac Merſburgenſis, diœceſeos Trajectenſis; inde Lector in Conventu Groningenſi, ſcripſit *Concluſiones contra devotarias extra congregationem approbatam viventes*, quæ ad examinandum oblatæ Martino V. in Concilio Conſtantienſi A. 1417. apud laudatum ab Hardt T. 3. pag. 106. cum judicio Petri de Alliaco p. 112. & Joannis Gerſonis pag. 115. ſubjuncta Matthæi revocatione pag. 119. Eadem obvia in Jo. Gerſonis operibus Tom. I. edit. novæ p. 467. ſeq. Confer de hoc Matthæo Jacobum Quetif T. I. pag. 759. ſeq.

Matthæus Gritus Mediolanenſis Ord. Præd. circa Ann. 1262. cujus nihil niſi *Sermones* de tempore & de Sanctis per annum commemorat idem Quetifius T. I. p. 210.

Matthæus Herbenus Trajecti ad Moſam Scholæ Servatianæ Rector *libros* ſuos *de natura Cantus & de miraculis vocis* A. 1496. dicavit Joanni Camerario Dalburgio, Antiſtiti Wormacienſi: quos Manuſcriptos in Bibliotheca illuſtris Raymundi de Kraft evolvit Ulmæ Svevorum V. C. Jo. Georgius Schelhornius Tom. 3. amœnitatt. literar. pag. 82. ſeq. Ejuſdem Matthæi *Carmen de miraculis S. Servatii* & librum *de origine rebuſque geſtis Trajectenſium* in illa urbe Manuſcr. memorat Miræus de Scriptoribus Seculi XVI. cap. 2. Ejus *inſtitutiones ſcholaſticas* aliaque Svveertius in Athenis Belgicis pag. 555.

Matthæus Laudunenſis. Vide ſupra in *Ægidio* Delphenſi T. I. p. 21.

Leonardus Matthæi de Utino. Supra T. IV. p. 267.

Matthæus Mareſchallus, infra *Matthæus de Pappenheim*.

Matthæus Maſius Ordinis Eremitarum S. Auguſtini de Monte ſancto in Piceno S. Mariæ in Georgio, *minimus repetitorum Grammaticæ* ſcripſit *vitam S. Gerii* circa A. 1270. defuncti, dicavitque Martino, Priori Eccleſiæ S. Pauli de monte Sancto, & egregio Phyſico, Magiſtro Petro de Monte Sancto. Edidit Henſchenius T. VI. Act. Sanctor. Maji 25. p. 159. 161.

Matthæus de Mataſſelanis JCtus Bononienſis, cujus *Conſilium de profectione Gregorii XII. ad Urbem Saonam* edidit Bzovius ad A. 1407. p. 270. ſeq. * Viri hujus docti extant impreſſa *ſingularia dicta etiam notabilia collecta, & notata per compendium* abſque loco & anno impreſſionis. Editio eſt vetuſta. Ita pariter & tractatus *de ſucceſſoribus ab inteſtato* junctim editus cum Petro de Ubaldis de Peruſio de Beneficiorum permutatione, Cataldino de Boncompagnis de Viſſo De translatione S. Concilii Baſileæ ad Civitatem Ferrariæ, & de robore, effectu, importantiaque literarum, & capitulorum ejuſdem, (De hoc Vid. Fabricium v. *Cataldinus*) aliiſque fol. Bononiæ typis Ugonis Rugerii, & Benedicti Hectoris An. 1489. die 18. Februar. *Tractatus ſuper electione opinionis*, tum & alius *Exſtenſionis*, quibus accedunt contrarietates Bartoli de Saxoferrato, quas explicuit dictus D. de Mataſſelanis. Prodierunt hæc omnia junctim cum aliis aliorum tractatibus Venet.

Venet. 1472. per Joannem de Colonia, & Vindelinum de ſpira fol. *Repetitio L. Filium* C. de familiis herciſcund. Senis 1493. fol. *Sex dubia legalia* cum conſilio quodam. Senis 1493.

Matthæus Palmerius Florentinus, Jo. Argyropuli & Pauli Corteſii diſcipulus, interfuit Concilio Florentino An. 1439. & Ann. 1453. pro funere laudavit Carolum Marſuppinum Aretinum Secretarium Reip. Florentinæ, deinde poſt ſummas dignitates, variaſque legationes obitas cum honore ac laude, diem obiit A. 1475. pro funere laudatus ab *Alamanno Rinuccino*, qui inter alia poematis Italici, ternario carmine & tribus libris centumque capitulis ab eo ſcripti & Leonardo Datho, Secretario Apoſtolico dicati meminit his verbis: *Poſtremo etiam poeticam auſus tentare facultatem, hunc quem ſuo pectori ſuperpoſitum cernitis prægrandem librum ternario carmine* (in terza rima, ad Dantis imitationem) *compoſuit, quem propterea* Vitæ Civitatem (Città di Vita) *nuncupavit, quod animam terrena corporis mole liberatam varia multipliciaque loca peragrantem, ad ſupernam tandem patriam civitatemque perducit, ubi beata vita fruatur ævo ſempiterno.* In hoc poemate, quod Manuſcr. in Medicea Florentina, in Ambroſiana Mediolani, & apud Carolum Thomaſium, heredem Caroli Strozzii ſupereſt: In hoc, inquam, poemate Palmerius cum Origene ſenſiſſe viſus fuit, erroremque ejus de animabus, tertio quodam genere angelorum, ob peccatum in corpora detruſis, comprobaſſe: quam ob cauſam illud fortaſſe zelo quorundam Cortonæ flammis datum eſt, non Palmerius ipſe, de quo hoc apud Trithemium cap. 797. traditur: illum enim rebus proſperis in ſenio (*a*) & honore apud Florentinos ſuos defunctum docent Diarii eruditorum Italiæ auctores, qui de hoc Palmerio accurate ut ſolent atque erudite Tom. X. pag. 424. 471. & Tom. XI. pag. 289. Muratorius Tom. XIII. Theſauri rer. Italicarum: Julius Niger in Florentinorum ſcriptorum hiſtoria pag. 404. ſeq. Voſſius pag. 576. Labbeus &c. Palmerius dicavit libros quatuor *de vita Civili*, dialogi more ſcriptos Italice, Alexandro ab Alexandro, qui prodiere Florentiæ 1529. 8. & Gallice tranſlati Pariſ. 1557. 8. Sed Latinæ ejus lucubrationes præteriri a me non debent, quæ ſunt:

1. *De temporibus* ad Petrum Mediceum, Coſmi F. ab Origine rerum ad A. C. 1448. Hujus operis prior pars ab Orbe condito ad Chriſtum natum digeſta in duodecim periodos, & altera a nato Chriſto uſque ad A. C. 448. lucem non vidit, ſed Manuſcripta adhuc ſupereſt in variis Bibliothecis Italiæ. Nam loco illius, Chronicon Euſebii Hieronymique ac Proſperi ſumens Boninus Mombrizius, Palmerianum illis ſubnexuit tantummodo ab A. C. 448. uſque ad 1448. Mediolani circa A. 1475. fol.

Condidit Euſebius, tecumque, Hierony-
me, Proſper:
Matthæi pars eſt ultima Palmerii.

Secuta eſt editio Veneta 1483. 4. in qua acceſſit *Matthiæ Palmerii* Piſani continuatio ab Anno 1450. ad 1481. Eadem obvia in edit. Pariſ. 1518. 4. apud H. Stephanum avum, ut in Baſileenſibus ex officina Henrici Petri 1529. 1536. fol. & ad calcem Operum Euſebii a variis verſorum Latine cum præf. Jo. Jacobi Grynæi 1570. fol. ubi video ſubjunctam Matthiæ Palmerii continuationi *Eruditi cujuſdam* temporum continuationem ab A. 1482. cum additione ad A. 1570.

2. *De captivitate Piſarum* a Florentinis expugnatarum A. 1406. ad Nerium Capponium liber editus Sleſvici 1656. 8. cujus etiam Italica verſio Manuſcr. fuit apud Raphaelem Trichet du Freſne. Hanc hiſtoriam ſatis ornate compoſiteque ſcriptam laudat Bernardus Rucellaius in præf. ad ſuam ejuſdem belli Piſani hiſtoriam. Ex Sleſvicenſi editio-

(*a*) Anno ætatis ſeptuageſimo. Giornale de' letterati d' Italia Tom. XXI. pag. 391.

tione ſed ad Manuſcr. Codicem emendata recuſus hic liber in theſauro ſcriptorum Italiæ Burmanniano Tom. VIII. parte 2. & in Muratoriano Tom. XIX.

3. *Vita Nicolai Acciajoli*, magni Seneſchalli Siciliæ & Hieroſolymorum, ad Eduardum Acciajolum. Prodiit in tomo XIII. theſauri rerum Italicarum Muratoriani. Exſtat & Italica Donati Acciajoli verſio vulgata Florent. 1588. 4. ad calcem hiſtoriæ domus illuſtris Ubaldinorum.

4. *Hiſtoria Florentina* ſive *Annales ab Anno* 1432. *ad* 1474. una cum *hiſtoria Concilii Florentini*, Manuſcripta in Bibl. Strozziana.

5. *Orationes*.

6. *Epiſtolæ*.

* In editione Baſileenſi an. 1536. fol. datur Matthæi Palmerii continuatio chronici Proſperi ab an. 449. uſque ad totum annum 1449. Tum ſuccedit ab anno 1450. uſque ad totum annum 1481. Matthiæ Palmerii Piſani continuatio; cui eruditus quidam Germanus alteram continuationem adjecit uſque ad totum annum 1501. Dein ſuccedit tertius alter Germanus telam proſequens uſque ad partem anni 1536. Hæc vero poſtrema additio cum ſuperveniſſet typographo poſtquam totum volumen abſolverat, in quo poſt prius Anonymi additamentum ſuccedebat Caſſiodori, & Hermanni Contracti Chronicon; ideo folia illa, in quibus tertiam hanc continuationem dare diſpoſuit, ſuo quidem loco poſt priorem appoſuit, ſed pagellarum numeros interrupit. Ita folium poſtremum primæ editionis ſignatur num. 154. quod vero dein proxime ſequitur folium, numerum exhibet 208. & ſic deinceps uſque ad finem additionis. Tum iterum prior numerorum ſeries reſumitur 155. &c.

Matthæus Mareſchallus de Bappenheim ſive *Pappenheim* de Bieberbach J. U. D. & Canonicus Auguſtanus defunctus A. 1511. cui debemus ſervatum *Chronicon Auſtrale* ſive *Auſtriæ* antiquum ab Anno 852. ad 1343. quod minus integrum in prioribus Freherianis editionibus, integrum & locis etiam parallelis aliorum veterum Annalium & Hiſtoricorum illuſtratum edidit Burchardus Gotthelf Struvius in ſua ſcriptorum Germ. Freheri editione Tom. 1. pag. 431. 491. Et *Chronici Auguſtenſis* antiqui excerpta ab A. 973. ad 1104. pag. 493. 508. & partem *Chronici Monaſterii S. Udalrici & Afræ* Ord. Bened. apud Auguſtam Vindelicorum ab A. 1152. ad 1265. pag. 509. 536. ſubjunctis pag. 536. 500. laudati Struvii notis, quibus confertur editio poſtremi hujus Chronici Caniſiana Tom. 1. Antiquar. Lectionum pag. 229. ſeq. ſub *Henrici Steronis* nomine, de quo ſupra Tom. 3. pag. 229. ſeq. Excerpta ex *Chronico Elvvangenſis* in Svecico Circulo *Monaſterii*, ab eodem Matthæo ab A. 1095. ad 1477. apud eundem Freherum edit. Struvianæ Tom. 1. pag. 675. 699. Scripſit idem Matthæus *de antiquitate & initio Civitatis Epiſcopatus Auguſtani* qua hiſtoria uſus in Annalibus ſuis Matthæus Gaſſerus: & tractatum *de origine & familia Dominorum de Calatin* qui hodie ſunt Domini a Pappenheim. Auguſtæ Vind. 1553. fol. Vide Struvium pag. 430. Hoc poſtremo ſcripto uſus eſt Wolfg. Lazius libro VIII. de gentium migratione pag. 574.

Matthæus Paris Anglus, Monachus S. Albani, Ord. Bened. Cluniacenſis, Vir egregius qui magna Henrici III. Regis Angliæ uſus gratia diem obiit A. 1259. Inter hiſtoricos rerum Anglicarum, judicio, fide ac libertate nullo inferior. Ejus *Hiſtoria major* rerum Anglicarum ab initiis Gvilelmi Conquæſtoris ſive ab A. C. 1066. ad 1259. una cum continuatione *Gvilelmi Riſhangeri* ab A. 1259. ad 1273. (de qua ſupra Tom. 3. p. 196.) edita primum Matthæo Parkero Archiep. Cantuarienſi curante Lond. 1571. fol. & fideliter recuſa, ac neutiquam, ut viſum Baronio & Poſſevino, ab hæreticis interpolata, Tiguri 1606. fol. deinde ſingulari ſtudio Wilelmi Vats, Doctoris Theologi Lond. 1640. Pariſ. 1644. atque iterum

Lond. 1684. fol. qui Manuſcriptos Codices & *Chronicon minus*, ſive Epitomen, Gvilelmi Lambardi manu exaratam circa A. 1565. & in priore parte uſque ad A. 1235. contulit Chronicon *Rogeri Wendoveri*, cujus veſtigiis auctorem inſtitiſſe apparet, ſubjunxitque ineditas antea Matthæi *Vitas duorum Offarum* Merciæ Regum, patris & filii, e quibus filius Cœnobium S. Albani condidit, cujus reliquiæ recens inventæ A. 793. (*a*) & *viginti trium S. Albani Abbatum*, nec non *librum additamentorum* quem Matthæus ſupplendis vel illuſtrandis variis hiſtoriæ ſuæ locis compoſuit. Singularem quoque laudem merentur additæ a Watſio Variæ Lectiones, vocum barbararum gloſſarium, adverſaria, indiceſque. *Hiſtoriam ab Orbe condito uſque ad Annum 1066.* Manuſcriptam in Bibl. Sidnejana memorat Pitſeus pag. 338. ex qua profeciſſe Matthæum Weſtmonaſterienſem, ſive potius totum expreſſiſſe notat poſt Caveum alioſque Gvil. Nichols in Bibl. hiſtoricorum Angliæ pag. 62. Præterea Baleus IV. 27. memorat *Deſcriptionem Mundi* ſive tabulam geographicam rudem, præmiſſam hiſtoriæ in Manuſcr. Regio Lond. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 28. ſeq. *Hiſtoriam Hybernienſium* quæ incipit: *Magnus Patricius Hybernorum*. Confer hiſtoriam Matthæi Pariſ. ad A. 1152. *Vitam Eadmundi* Richii Archiepiſcopi Cantuar. quam laudat etiam Lelandus cap. 249. ex *Richardo Vicanio* & *Rogero Bacone* profeciſſe eum teſtatus. *Vitam S. Guthlaci*, & *S. Wolſtani* Epiſcopi. *Chronica majora Cœnobii S. Albani*, & *de paſſione S. Amphibali*. Matthæum *Paridem* hunc ſcriptorem vocant nonnulli, ut Joannes Picardus ad Anſelmum Cantuarienſem pag. 575. alii ut Matthæus Weſtmonaſterienſis pag. 349. Pariſium.

Matthæus Patavinus Auguſtinianus charus Clementi VI. quem Papam fuiſſe conſtat ab A. 1342. ad 1352. Ex ſcriptis ejus nihil a Poſſevino, vel Philippo Elſſio pag. 478. encomiaſtici Auguſtiniani memorari video quam *Sermones*, neque editos illos ſed Veronæ Manuſcriptos.

Matthæus Platearius, Medicus Salernitanus, quem ſecutum ſe eſſe teſtatur Ægidius Corbejenſis qui circa A. 1198. ſcripſit, ut dixi ſupra T. I. p. 20. ſeq. itaque Medicarum Bibliothecarum ſcriptores non minus de ætate Plätearii falluntur, quam de prænomine, cum vocant *Jo. Platearium*. Ita vero laudatus Ægidius præf. ad libros IV. de virtutibus & laudibus compoſitorum medicamentorum editus a B. Polycarpo Leyſero in hiſtoria poeſeos medii ævi pag. 505. *Laudes & virtutes omnium medicaminum ſecundum Antidotarii ſeriem exponamus: ſubſtramentum & materiam noſtræ expoſitionis ſumentes* gloſſas ſuper antidotarium (*Nicolai*) *a Magiſtro Matthæo Plateario editas conſtituentes*. Scripſit & *librum de ſimplici medicina* frequenter laudatum in Vincentii Bellovacenſis Speculo Naturali (vide Bibl. Gr. Tom. XIV. pag. 120.) tum *practicam* brevem *morborum curandorum*. De editionibus vide Lindenium, Merklinum, Mangetum.

Matthæus Polonus (diverſus a Matthæo de Cracovia Pomeraniæ, ſupra pag. 48.) Cracovienſis ex Cracovia Poloniæ metropoli, defunctus A. 1410. cujus apud Poſſevinum atque alios memorantur *Expoſitio Eccleſiaſtæ*, *Cantici Canticorum*, *Matthæi* & *Epiſtolæ ad Romanos*, nec non *liber de amore charitatis*.

Matthæus de Rubeis Urſinus, Romanus, Ordinis Minorum Patronus, Cardinalis ab A. 1261. uſque ad 1306. quo obiit Peruſii, illoque intervallo duodecim Pontificum electioni interfuit. Ejus ſcripta: *Expoſitio in Pſalmos*. *Sermones ſacri*, *Epiſtolæ* ad diverſos & *liber de auctoritate Eccleſiæ*. Vide G. Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. I. p. 197. 200.

Matthæus Scornus, Eccleſiæ Montis S. Mar-

(*a*) Confer Acta Sanctor. 22. Junii Tom. IV.

S. Martini, Præmonſtratenſis Ordinis, Cameracenſis diœceſis Canonicus, poſtea Ninovenſis Monaſterii, ejuſdem Ordinis Abbas nonus, *ſcripſit* Sermones *diverſos ut erat vir ſingularis doctrinæ ac pietatis, & Eccleſiaſtes diſertiſſimus. Item* Commentarios in Davidis Pſalmos *&* in Eſaiam Prophetam. *Hic anno Domini* 1195. *abjecta Præfectura, quietis amans ad ſuos Montis S. Martini confratres reverſus ibidem ſancte obiit*. Hæc de eo Joannes le Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſi p. 305.

Matthæus Sylvaticus, Mantuanus, qui Salerni verſatum ſe teſtatur (*a*) A. C. 1297. reliquit nobis vaſtum opus per lexici modum compoſitum quod Pandectas Medicinæ inſcripſit, dicavitque Roberto Siciliæ Regi A. 1336. Laudatur a Trithemio cap. 565. De illius editionibus Bonon. 1474. Neapol. 1474. Venet. 1478. 1480. 1489. 1498. 1523. Lugd. 1478. Taurini 1526. fol. dixi in Bibl. Latina IV. 12. Editionem Lugd. 1541. memorat Philippus Picinellus in athenæo ſcriptorum Mediolanenſium pag. 418. ex Bibliothecarum Medicarum ſcriptoribus, qui monent annotationes additas a Simone Genuenſi & Dominico Martini de Soſpitella. Opus haud dubie præclarum atque utile, ſi emendate ſcripta & accurate expoſita eſſent quæ in illo offeruntur. Sed cum vocabula Arabica quando ſunt ſcripta Hebraicis vel Latinis litteris licet non vitioſe, tamen multum negotii ſoleant faceſſere etiam illius linguæ peritis, ut omnes fatentur, atque oſtendit Reineſius libro de lingua Punica: quantum neceſſe eſt crucem figere ſcripta perverſiſſime, atque ita expreſſa, ut ſingulis propemodum non paginis ſed verſibus Oedipo ſit opus, de quo veterem Ottonis Brunfeldii & juſtam querimoniam attulit Cangius præf. ad gloſſar. §. XLVIII. Quam peritus ſcriptor hic fuerit linguæ Græcæ, pro captu & more illorum temporum, innumeris prodit locis. Exemplo ſit: *Obtalmia eſt apoſtema oculi, dictum ab ob quod eſt contra, &* talmon *quod eſt oculus, quaſi contra oculum*. Vel etiam hoc: *Dia Græce, quando eſt una pars per ſe, debet ſcribi per jota & non per y, ut diamargariton: Dya vero quando ſignificat duo, per y debet ſcribi, unde Dyalogus, id eſt duorum ſermo. Dialectica vero per jota debet ſcribi, & eſt dictum, rationalis diſciplina. Dyalektika ſcribitur per y ut dicit Græcus. &c.* Vix eſt ut Arabice multo doctiorem fuiſſe ſtatuamus hunc Pandectarium, quamquam Hiſpanos & Arabes ſe conſuluiſſe profitetur in voce *Maaleb*. Adducit quoque interdum Perſica vocabula, ſed rariſſime, ut in voce *barſegaſten*, & *ſebeſten*. Pleraque autem quæ explicanda ſibi ſumit, Græca omnia vel Arabica Latinis utcumque expreſſa litteris ſunt, in Latinis verſionibus Medicorum Græcorum vel Arabum obvia. Alia Latina ipſa, pauciora tamen. Non dubitandum interim, eruditus ſi lector acceſſerit, poſſe ex hoc libro eum diſcere non contemnenda, atque in Medicis antiquis, præcipue vero in Latinobarbaris ejus ope intelligere, quæ alioqui obſcura lectores fugere neceſſe erat futurum. Exempla vide ſis apud doctiſſimum Reineſium pag. 673. & multis aliis Variarum ejus Lectionum locis, & Almelooveenium pag. 654. ad Cœlium Aurelianum. Indicem ſcriptorum ab hoc Matthæo laudatorum dedi Tom. XIII. Bibl. Græcæ pag. 324. ſeq.

Matthæus Spinellus de Juvenatio (Giovezzano, civitate Apuliæ) teſtatus A. 1253. ſe fuiſſe natum annos XXIII. & in caſtris Conradini ſe verſatum Anno 1268. quo victus ille eſt a Carolo die 24. Auguſt. ſcripſit (ſed Italice) *Ephemerides Neapolitanas* ſive *Chronicon* ab Anno 1247. ad 1268. cujus *verſionem Latinam* vulgavit Papebrochius parte 2. Conatus ad Catalogum Pontificum pag. * 40. 49. tomo VII. Act. Sanctor. Maji: atque inde Joannes Baptiſta Caruſius T. 2. Bibl. hiſtoricæ regni Siciliæ p. 1089. Ita-

(*a*) In voce *bruchus*.

Italicum vero originarium Spinelli opus dialecto Apula Lud. Antonius Muratorius Tom. VII. theſauri rerum Italicarum pag. 1055. ſicut articulatim diſcerptum dederat Jo. Antonius de Summonte in tomo ſecundo hiſtoriæ Neapolitanæ edito Italice Neapoli 1601. 4. Cenſura Joannis Bernardi Tafuri obvia in ſylloge cui titulus: raccolta di opuſcoli ſcientifici & filologici, tomo ſexto p. 309. ſeq. Venet. 1732. 12.

Matthæus Udalrici F. ſupra, *Matthæus de Pappenheim*.

Matthæus oppido Galliæ *Vindocinenſis* oriundus, laudatuſque Henrico Gandavenſi c. 23. qui Bartholomæo Turonenſi ab A. 1177. ad 1206. (*a*) Archiepiſcopo, *Tobiadem* ſuam ſive Metaphraſin libri Tobiæ, verſibus elegiacis ſcriptam dedicavit, neceſſario diverſus exiſtimandus eſt a Matthæo, Cuſtode regni Galliæ ſub Ludovico nono, ſancto Galliæ Rege, & ab A. 1260. Abbate S. Dionyſii (*b*) in quem epitaphium A. 1286. quod incipit:

Hic jacet Abbatum ſpeculum ſpeciale probatum,
Qui dedit Eccleſiæ magnum virtute decorem,
Archiepiſcopii renuit Turonenſis honorem &c.

Parum credibile utique quod Oudinus Tom. 3. pag. 483. diſputat, Tobiadem Bartholomæo dicatam eſſe pridem defuncto, licentiaque poetica a Matthæo honoratos ejus manes tanquam vivi ac ſpirantis. Aliud longe tinniunt verba quibus illum alloquitur hunc in modum:

Eccleſiæ Turonenſis apex, ovium ſpeculator,
Ut ſpeculum, præſul Bartholomæe fave.

& cum de Engelbaldo præſule A. 1157. defuncto avunculo ejuſdem dixiſſet:

Hunc rea mors rapuit, cujus digniſſimus hæres
Tractas emerita ſceptra paterna manu.

Porro ſubjungit:

Vive, vale, decus Eccleſiæ, diſpone precanti
Portum, naufragium pelle, medere rati.
Suſcipe Tobiæ titulos, cum fratre Decano,
Ut timidum duplex ſtella ſerenet iter.
Gaudeo luce nova vos præluceſcere &c.
Vivite felices fratres, quos corpore ſolo
Eſſe duos, eadem mens probat eſſe duos &c.

Certe igitur diverſus a Tobiæ Metaphraſte *Matthæus S. Dionyſii Abbas*, ad quem *Epiſtolæ* S. Ludovici noni A. 1270. defuncti & ſucceſſoris ejus Philippi tertii, & Abbatis ad Philippum hunc, Galliæ Regem qui anno uno ante Abbatem obiit. Exſtant Epiſtolæ illæ apud Dacherium Tom. 2. ſpicilegii p. 548. ſeq. & Tom. 3. edit. novæ pag. 663. 664. 666. 669. 670. & Petri de Condeto ad eundem Matthæum p. 667. de pace inita cum Rege Tunicenſi. Auctor vero *Tobiadis*, quam male *Thebaidem* dixere nonnulli, teſtatus ſe ex latina Hieronymi translatione Metaphraſin iſtam ſuam condidiſſe Libri Tobiæ:

Ut ſacra Hieronymi tradit translatio, proſam
Qualicunque metro Vindocinenſis arat.

Et aliquot verſibus interpoſitis:

Transfert Hieronymus, exponit Beda, Matthæus
Metrificat, reprobat livor, amicus habet.

Atque in Epilogo:

- - - *Has fonte beati*
Hieronymi præſens urceus haurit aquas.

Memoratur Vindocinenſis ab Henrico Gandavenſi, libro de viris illuſtribus pag. 166. cap. 23. Citatur a Vincentio Bellovacenſi in ſpeculo Morali, & ab æquali ejus Thoma Walleis: Allegant eum aliquoties auctor florum Poeticorum, non Alanus quidem, ut viſum Bar-

(*a*) Sammarthani Tom. 1. pag. 770. ſeq.

(*b*) Vide Felibienium libro V. hiſtoriæ Abbatiæ S. Dionyſii: Sammarthanos Tom. 4. pag. 336. Sandium ad Voſſii pag. 508.

Barthio, ſed junior quidam, item Sparanus in Roſario. Laudat ipſe Gvalterum ſcriptorem Alexandreidos, de quo ſupra Tom. 3. pag. 107. *Vobis Hexametrum deſit* Galteridos, *uti Pentametris elegis Vindocinenſis amat*. Ejuſdem Matthæi *Poetica* ſive *Poetria*, ut tum vocabant, quæ ignota cæteris, ſoluta partim, partim ligata oratione laudatur non ſemel ab Hieremia de Montagnone, cive Paduano, in Epitoma ſapientiæ, uti docet Daumius in præfatione ad Hieronymi Græci φιλοπονίαν. Hæc Poetria uti & ſcriptum aliud Matthæi Vindocinenſis *de æquivocis* in Bibl. Regis Galliæ & Bibliothecis Angliæ Manuſcr. vide Oudini Tom. 3. pag. 484. Non vero Poetriam a Tobia diverſam Daumius Manuſcriptam habuit, uti legitur in Bibliotheca curioſa Hallervordi; ſed Tobiam Vindocinenſis, & id ipſum fortaſſe Manuſcr. quod a Gevartio Barthius acceperat, ex quo centum circiter verſus aliquot locis emendatis inſeruit lib. XXXI. Adverſariorum capite ultimo: ubi integrum Vindocinenſem editurum ſe recepit in corpore omnium Poetarum, quod ſeculis diſtinctum moliri ſe teſtatus eſt. Tametſi vero corpus illud Poetarum lucem non adſpexit, Joannes tamen Heringius JCtus & Syndicus Bremenſis, Matthæi Tobiadem ex duobus Manuſcriptis edidit Bremæ Anno 1642. 8. Neque prima iſta fuit Vindocinenſis editio, uti exiſtimavit Heringius, ſed extat etiam Lugdunenſis A. 1505. in forma quarta majore, cum comment. inter auctores octo morales, & ex eadem editione Argentoratenſis A. 1510. utraque Heringiana longe, præſertim circa finem, auctior. Sed & alia Lugdunenſis per Joannem Rænerium A. 1538. 8. apud Theobaldum Paganum, at ſine commentario. Denique Oporiniana a. Joh. Heroldo procurata A. 1563. 4. Quarum editionum notitiam Cl. Daumii diligentiæ debere me libenter profiteor. Cæterum vir Clariſſimus atque doctiſſimus Joachimus Fellerus, pro ſingulari ſua benevolentia ac humanitate, qua omnes bonarum literarum ſtudioſos, dum viveret, complectebatur, A. 1690. copiam mihi fecit Vindocinenſis manu exarati a docto quodam viro, in cujus Manuſcripti margine paſſim variæ lectiones annotatæ erant. Deſinit ille codex in verſu 1510. hoc eſt in fine capitis decimi Tobiæ. Ex Manuſc. Gvelpherbytano Varias Lectiones quaſdam offert Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poeſeos medii ævi p. 766. In pericopam illam, quam a Barthio in Adverſariis editam ſupra eſſe dixi, notas quaſdam conſcripſerat Andreas Rivinus, quas itidem Manuſcriptas oculis uſurpare me memini. Aliquot etiam Matthæi Vindocinenſis loca illuſtrata leges in Epiſtolis Reineſio Daumianis pag. 344. in quibus & paſſim de Bartholomæo illo agitur, cui Matthæus Tobiam ſuum dedicavit.

Matthæus Weſtmonaſterienſis, Anglus Monachus Ord. Bened. ſcripſit *flores hiſtoriarum* ab exordio Mundi uſque ad A. C. 1307. unde *Florilegi* nomen tulit: *Matthæum Pariſium* ſecutus, in parte priore potiſſimum, & Rogerum Wendoverum alioſque, rerum Britannicarum diligens annotator: non diu ultra A. 1306. videtur ipſe ætatem protuliſſe; nam falluntur viri præclari (*a*) qui *hiſtoriam* ad A. 1377. *continuatam* ei tribuunt, cum in Manuſcriptis Codicibus Bibliothecarum Anglicarum exſtent ſane continuati hi flores hiſtoriarum, ſed alio ſtylo, aliiſque auctoribus: ut ab *Adamo Muremuthenſi* (*b*) uſque ad A. 1336. ab alio uſque ad A. 1380. & a monacho Roffenſi ſive *Eadmundo de Hadenham* ad A. 1377. Vide Gvilelmi Nichols

(*a*) Baleus VI. 31. Jocelinus de Hiſtoricis Angliæ Manuſcr. apud H. Warthonum, Voſſius p. 536. & Pitſeus pag. 519. qui cum ait additionis annorum LXX. mentionem facere Matthæum ad A. 1259. pag. 369. non eſt audiendus. Ad *librum* enim *additamentorum* provocans reſpicit additamenta Matthæi Pariſii ad A. 1259. Idem Pitſeus *hiſtoriam amplam* Matthæi editam Londini A. 1570. a *libris tribus florum Hiſtoriarum*, A. 1601. Francofurti editis perperam diſtinguit.

(*b*) De hoc ſupra Tom. 1. pag. 10. ſeq.

chols Bibliothecam hiſtoricorum Angliæ pag. *66*. Henricum Warthonum prolegom. ad Tom. 1. Angliæ ſacræ pag. XXXI. ſeq. atque Oudinum T. 3. pag. 700. ſeq. Matthæi flores Hiſtoriarum in A. 1307. deſinentes, in quibus annum a feſto Michaelis auſpicari conſuevit, prodiere curante Matthæo Parkero, Archiep. Cantuarienſi Lond. 1567. fol. atque emendatiores Francof. 1601. fol. una cum *Florentio* Vigornienſi, de quo ſupra Tom. II. pag. 172. *Chronicon Weſtmonaſterienſe & Chronicam ſani Eadmundi*, quod Weſtmonaſterienſi tribuunt Baleus & Pitſeus, nemo adhuc in lucem protulit.

S. Matthiæ Apoſtoli Acta, quæ ab Anonymo ſcripta jactantur olim Hebraice, & ab interprete, Monacho Trevirenſi amplificata recenſuit Bollandus in Actis Sanctor. Tom. III. Febr. 24. p. 441. 454. ex quatuor MSS. & collata Wolfgangi Lazii editione ad calcem Pſeudo-Abdiæ, variiſque breviariis. Confer pag. 433. ſq. Quam parum fidei his ſit Actis tribuendum, norunt omnes & notavi in Codice apocrypho Novi Teſtamenti p. 782. ſeq. Idem dicendum *de ſupplemento hiſtoriæ miraculorum S. Matthiæ Apoſtoli*, auctore Monacho Trevirenſi, quod vulgavit Bernardus Pez Tom. II. theſauri anecdotorum Parte 3. p. 7. 26.

Matthias de Beheim Saxo incluſus (*Cluſener*) Hallenſis, Latine quæ ſcripſerit non mihi compertum, ſed ex Latino vertit Germanice A. 1343. quatuor Evangelia: atque ut videtur An. 1355. Pſalterium, Magnificat & Symbolum S. Athanaſii. Utraque MSta Lipſiæ in Bibl. Paulina. Vide Joach. Felleri catalogum p. 79. & 68. ſeq. Oudinum T. III. p. 955.

Matthias Bohemus, idem *Matthias de Janavv*, vel etiam *Matthias Pariſienſis* Caroli IV. Imp. a Confeſſionibus ſacris, ſed quoniam Joannis Militii inſiſtens veſtigiis, abuſus Eccleſiæ tolli vehementer ſuadebat, ab eodem Carolo in gratiam Innocentii VI. dimiſſus & exul, ſcripſit circa Annum 1370. librum prolixum *de Antichriſto*, ex quo nonnulla excerpta leguntur apud Flacium in Catalogo teſtium Veritatis pag. 968. ſeq. edit. primæ. Scripſit & de vita Chriſtiana, & de hypocriſi, & pro Communione ſub utraque. Vide M. Georg Cunradi Riegeri, Paſtoris Eccleſiæ Stutgardienſis librum de fratribus Bohemis editum Germanice pag. 78. ſeq. Zullighovii 1734. 8.

Matthias Doringus, ſupra *Matthæus Doringus*.

Matthias Farinator de Vienna Auſtriæ, Carmelita ſcripſit circa Annum 1330. juſſu Joannis XXII. librum Moralitatum cui titulus *Lumen fidelis animæ*, ordine digeſtum Alphabetico. Prodiit 1477. duobus Voluminibus. Vide Launojum de auctore librorum de imitatione Chriſti pag. 94. ſeq. & de ejus exemplis naturarum aliiſque ſcriptis & verſionibus Poſſevinum atque Alegrium.

Magiſtri *Matthiæ Hillardi* de Legenitz, Poſtillæ ſuper Epiſtolas Dominicales MStæ in Bibl. Paulina Lipſienſi, teſte Fellero p. 170.

Matthias a Michou, ſive *de Michovia* Canonicus & Medicus Cracovienſis ſcripſit *Chronica rerum Polonicarum*, dicata Sigiſmundo Regi, & deſinentia in A. 1506. libris IV. Cracoviæ 1521. fol. & Italice Annibale Maggi interprete Venet. 1562. fol. Ejuſdem Matthiæ *de Sarmatia Aſiana & Europæa* libros duos habes in Jo. Huttichii Sylloge navigationum & itinerum Baſil. 1563. fol. pag. 482. & in Jo. Piſtorii corpore Hiſtoriæ Polonicæ T. I. pag. 121. 150. Baſil. 1582. fol.

Matthias Monachus S. Martini Tornacenſis (quod cœnobium ſeculo ſeptimo conditum a S. Eligio Epiſcopo Noviomenſi) ſcripſit *in Regulam S. Benedicti*.

Matthias Palmerius Piſanus, Abbreviator & Secretarius Pontificis defunctus A. 1483. die XXI. ſeptembris. de quo Jo. Ciampinus de Abbreviatoribus

de Parco Majori, II. pag. XIII. & Diarium eruditorum Italiæ T. XX. pag. 102. ſeq. Vertit e Græco Latine *Ariſteæ hiſtoriam de LXX. Interpretibus*, quæ Paulo II. dicata prodiit primum in Bibliis Latinis excuſis Romæ 1472. fol. Norimb. 1475. fol. Pariſ. 1511. 4. deinde recuſa ſæpius ut notavi in Bibl. Græca III. cap. 11. pag. 317. Verſio *Meteorologicorum Ariſtotelis* quæ Manuſcr. in Bibl. Regia Pariſ. & *libri ſexti Herodoti*, quam Manuſcr. ſervat Bibliotheca Vaticana, lucem necdum vidit, ſicut nec *hiſtoria belli Italici*, cujus in epitaphio ejus fit mentio. De labore quo *Chronicon Matthæi Palmerii* ab A. 1449. ad A. 1481. continuavit, quæ etiam ſæpius edita fuit continuatio, dixi ſupra p. 50. in *Matthæo Palmerio*.

Matthias Pariſienſis, ſupra *Matthias Bohemus*.

Matthias Svecus, de quo ſupra in Brigitta Svecica Tom. 1. pag. 279.

Joannes Matthias Tiberinus. Supra T. IV. pag. 103.

Joannes Mattioti. ibid.

Joannes Mauburnus. ibid.

Maugantius Anglus, Medicus Archiater Vortigerni Regis & Mathematicus ſive Genethliacus circa A. 470. a Baleo Centur. 1. cap 47. atque inde a Pitſeo pag. 89. traditur ſcripſiſſe *de Magia naturali* librum neſcio an cuiquam viſum mortalium, certe *Expoſitionem in Apulejum* non dubito commentitiam pronunciare, quæ tota hauſta ſcilicet ex eo quod Maugantius a Rege ſuo interrogatus de *Ambroſio Merlino*, num ex incubo dæmone crederet generatum, reſpondiſſe fertur Apulejum libro de Deo Socratis teſtari, dæmones incubos aſſumtis hominum figuris cum mulieribus non raro coire.

Gvilelmus Maulius. Supra Tom. 3. pag. 155.

Mauricius Anglus, (*a*) ſive Hibernus Ord. Præd. (Hiſpanus (*b*) aliis, ſed in Anglicanis quibuſdam & in Codice Gymnaſii Navarrei Pariſienſi Bellovacenſis Gallus (*c*) Ord. Minor.) circa A. 1290. ſcripſit *Diſtinctiones* per abecedarium ſive alphabetum ad prædicandum utiles & in variis Bibliothecis Italiæ, Galliæ, Angliæ Manuſcriptas. In ſola littera A. diſtinctiones LXXXIX. Prima pars uſque ad litteram E prodiit Venet. 1603. Uſus hac opera Petrus Berchorius in ſuo Dictionario, de quo infra. Pitſeus huic Mauritio etiam commentarios *in Eſaiam*, *Jeremiam* & *Baruchum* tribuit.

Mauricius Catanæ in Sicilia ſecundus poſt pulſos Saracenos Epiſcopus ab A. 1124. ad 1143. de quo Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 61. Ejus *Epiſtola de translatione S. Agathæ Virginis* in Actis Sanctor. Tom. 1. Februar. V. pag. 637. 643. & apud Catanæ ſacræ ſcriptores Petrum Garreram, Rocchum Pirrum, Jo. Baptiſtam de Groſſis, & in ſanctis Siculis Octavii Caetani.

Mauritius Sommerſet, Anglus, Monachus *Fordanus*, ſive *Fordenſis* Ord. Bernardini ſive Ciſtercienſis ſcripſit carmen *de Schemate Pontificali* ad Reginaldum Bathonienſem Epiſcopum circa A. 1180. Vide Lelandum cap. 215. *Epigrammata* & alia carmina addunt Baleus III. 30. & Pitſeus pag. 260.

Mauricius Gaufridi, Gallus Armoricus Ord. Præd. in ſacra pagina Profeſſor, circa A. 1470. ſcripſit ad Chriſtophorum Epiſcopum Trecorienſem *Vitam S. Yvonis*, presbyteri Trecorienſis in Britannia Armorica defuncti A. 1303. Exſtat in Actis Sanctor. Tom. IV. Maji 19. pag. 581. 608. cum notis Dan. Papebrochii. Adde Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 846.

Mauritii Gibellini, Legum Doctoris & Canonici in Hibernia circa A. 1327. Tuamenſis, *poemata* memorat Jac. Waræus pag. 66.

Mauricius Hibernicus. Vide ſupra *Mauricius Anglus*.

Tom. V. H *Mau-*

(*a*) Pitſeus pag. 375. Poſſevinus, Cangius, Oudinus Tom. 3. pag. 572.

(*b*) Nic. Anton. Tom. 2. Bibl. vet. Hiſpan. pag. 269. Bulæus Tom. 3. Academ. Pariſ. pag. 699.

(*c*) Vide Jacobum Quetif Tom. 1. de ſcriptoribus Dominicanis pag. 484.

Mauricius Hibernicus Portu Fildæus *Flos Mundi* dictus, Ord. Minor. Theologiam docuit Patavii, & A. 1512. Concilio Lateranenſi interfuit, denique Archiepiſcopus in Hibernia Tuamenſis obiit A. 1513. Vide Jo. Gamertem ad Solini cap. 35. Jac. Waræum de ſcriptoribus Hiberniæ p. 78. Hic poſt *Burliferum* ſcripſit additiones ad margines *Scoti*, atque alia quibus Scotum illuſtravit. Vide Poſſevinum, & H. Warthonum ad Caveum, ſed qui Diſtinctionum opus & Dictionarium male ad eum referunt, quod eſt antiquioris Mauritii Angli, de quo ſupra. Dicitur & *vitam Scoti*, & *Compendium Veritatum* libris quatuor carmine leonino compoſuiſſe, præter *enchiridion fidei*, editum A. 1509.

Mauricius Hiſpanus. Supra in *Mauricio Anglo*.

Mauricius Morganius Cambrenſis Anglus, laudatus Lelando cap. 188. ſcripſiſſe carmina vario metrorum genere & epigrammata atque Epiſtolas traditur clarus circa A. 1210. Vide Baleum III. 64. & Pitſeum pag. 274. ſeq.

Mauricius Ord. Minor. Supra, *Mauricius Anglus* & *Mauricius Hibernicus Portu Fildæus*.

Mauricius Ord. Præd. Supra *Mauricius Anglus* & *Mauricius Gaufridi*.

Mauricius de Soliaco, *Pariſienſis* Epiſcopus A. 1163. interfuit Concilio Turonenſi, atque A. 1196. diem obiit ſupremum. Ejus *exhortationes ad Presbyteros*, & *Sermones* per totum annum tam de Dominicis quam Feſtis laudat Henricus Gandavenſis cap. 14. & Trithemius cap. 413. De Codicibus Manuſcriptis vide Oudinum Tom. 2. pag. 1585. ſeq.

Petrus Mauricius & *Mauricius Poeta*. Infra *Petrus Venerabilis*.

Mauricius Portu Fildæus, ſupra *Mauritius Hibernicus*.

Mauricius de Praga, Theologus A. 1417. in Concilio Conſtantienſi. Ejus *Conſilium de Eccleſiaſtico ſtatu emendando* in V. C. Hermanni ab Hardt hiſtoria illius Concilii Tom. 1. parte 17. pag. 860. 874. Tractatus *contra Jacobum Bohemum* de communione Corporis & Sanguinis Chriſti: id. Tom. 3. pag. 779. 803. & alii libri duo ejuſdem argumenti, pag. 805. 826. 883. * In Vindobonenſi codice extat *ſermo Magiſtri Mauritii de Praga S. Theologiæ Prof. Dominica VII. poſt feſtum Pentecoſten* in illud: *Attendite a falſis Prophetis*. Cum vero ejuſdem codicis MS. fere omnes orationes in Concilio Conſtantienſi ſint habitæ, nullus dubito, quin hæc pariter ibidem perorata ſit. Eſt etiam ibidem ejuſdem authoris ſermo alter in eodem Concilio recitatus anno 1416. hoc propoſito themate: *hæc vidua erat*.

Mauricius Reganus, ſervus & interpres Dermitii, filii Murchardi regis Lageniæ in Hibernia, claruit A. 1171. *Scripſit ſatis diligenter hiſtoriam de rebus in Hibernia geſtis ſuo tempore, quam quidam amicus ejus in verſus Gallicos tranſtulit, unde Anglice etiam reddidit Georgius Carevv, eques auratus, Momoniæ Præſes ſub Eliſabetha Regina, poſtea Totneſiæ Comes*. Hæc Jac. Waræus pag. 56. ſeq.

Mauricus de Revalia, Livonus, Ord. Præd. Prior circa A. 1281. de cujus variis *Epiſtolis* vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 411.

Mauricius ex Trecenſi Archidiacono Epiſcopus Cenomanenſis ac denique *Rothomagenſis* ab A. 1231. ad 1234. Archiepiſcopus, cujus Epiſtolæ quinque ad Decanos Rothomagenſes editæ a Dacherio Tom. 2. ſpicilegii pag. 520. (edit. novæ Tom. 3. pag. 614. ſeq.)

Mauricius de Soliaco, ſupra *Mauritius Pariſienſis* Epiſc.

Mauricius Sommerſet, ſupra *Mauritius Fordanus*.

Mauricius de S. Victore, cujus *Sermonem in Epiphania* in Sangermanenſi Cod. 648. evolviſſe Cangius ſe teſtatur.

Franciſcus Maurolycus, Nobilis & Abbas Meſſanenſis, Mathematica eruditione & ſcriptis pluribus etiam hiſtoricis clariſſimus, junior tamen quam ut a me commemorari debeat; obiit enim A. 1575.

A. 1575. major octogenario, de quo accurate & diligenter Antoninus Mongitor Tom. 1. Bibl. Siculæ pag. 227. ſeq. ſed venit mihi in mentem ei locum hic dare, quoniam Baluzio viſum fuit Tom. 2. Miſcellaneorum pag. 323. 344. ex Manuſcr. edere loca quædam inſignia conſilio omiſſa in ejus libro ſexto compendii rerum Sicanicarum, editi Meſſanæ 1562. 4.

Franciſcus Mauroy, (*a*) Monachus Clarævallenſis, Ord. Ciſterc. circa A. 1153. ſcripſit Carmine elegiaco *vitam S. Bernardi*. incipit: *Inclyta dum tenui molimus geſta ſuſurro dicere*. Sub *Philothei* Monachi nomine exſtat ad calcem Operum S. Bernardi Tom. 2. edit. ultimæ Mabillonianæ p. 1311. Brixienſem ſe auctor innuit pag. 1321.

Ælius Maurus laudatur a Spartiano in Vita Severi cap. 20. Vide Voſſium pag. 17.

De *S. Mauro* Glannafolienſi apud Andegavos Abbate, S. Benedicti diſcipulo & Regulæ Magiſtri ſui in Galliis commendatore, vide ſi placet quæ dicta ſupra, ubi de *S. Fauſto*. Tom. 2. pag. 147. ſeq.

Maurus Lapius, ſupra Tom. 4. pag. 244.

Rabanus Maurus, infra, *Rabanus*.

Maurus Ravennatenſis Archiepiſcopus conatus Archiepiſcopatui ſuo autocephaliam conciliare, & ſe ſubducere Romani Pontificis auctoritati, quamobrem & a Papa Vitaliano circa A. 668. percuſſus anathemate, auſus eſt & ipſe ad ſe citare Papam, eique *litteras obligationis* ſive excommunicationis mittere, eique poteſtatem Miſſam canendi interdicere. Vide Agnelli vitas Pontificum Ravennatenſium, notis Benedicti Bachini illuſtratas parte 2. pag. 275. ſeq. Ejus *Epiſtola* ad Martinum I. data *adverſus Monothelitas* exſtat cum Græca verſione in Actis Concilii Lateranenſis A. 649.

Maurus Roſtius, Abbas Iburgenſis, qui *Vitam S. Bennonis* a deceſſore ſuo *Norberto* Abbate Iburgenſi ſcriptam A. 1118. proſario ſermone, redegit in compendium, atque elegis non incultis eſt complexus, quos Norberto ſubjunctos edidit Jo. Georgius Eccardus Tom. 2. corporis ſcriptorum medii ævi p. 2195. 2196.

Maurus ex Monacho S. Martini Ord. Bened. in monte Pannoniæ, (*b*) *Quinqueeccleſienſis* in Pannonia ſive Hungaria Epiſcopus circa A. 1030. brevi narratione ſcripſit *vitas Zoerardi*, dicti Andreæ, *&* *Benedicti*, Eremitarum in Hungaria circa A. 1020. quas exhibet Surius ad 1. Maji, ſed Poloni & Hungari eorum memoriam recolunt menſe Julio, itaque & Actorum Sanctor. editores eaſdem offerunt T. IV. Julii 17. pag. 336. 337. collatis, præter Surium, Legendario Cracovienſi Joannis Dlugoſſi A. 1511. vulgato, & editionibus, Gononi atque Mabillonii.

Mavvornius Anglus Worgrefii diſcipulus & ſub illo Abbate Monachus Glaſconienſis, Congelli (*c*) inſtitutum ſecutus: inde Epiſcopus circa A. 620. Scripſit *Annales Patriæ ſuæ*, ut ex Lelando notat Baleus X. 7. His Pitſeus pag. 107. addit *Conciones*, & *Quæſtiones* ex ſacris Scripturis explicatas.

Joannes Maxentius, ſupra Tom. 4. p. 103.

Maxentius Patriarcha *Aquilejenſis* circa A. 813. ad 827. Vide Ughellum T. V. pag. 38. Ejus *Epiſtola ad Carolum M. de ritibus Baptiſmi eorumque ſignificatu* edita a V. C. Bernardo Pezio Tom. 2. theſauri Anecdotorum parte 2. pag. 7. ſubjunctis pag. 12. 16. ex eodem Manuſcripto Codice Ratisbonenſi *collectaneis* ejuſdem fortaſſe ſcriptoris de eodem argumento.

Maximianus, *Grammaticus*, *verſificator*, *qui in Academia Pariſienſi prælegi pueris ſolebat*, *vixit ante A.* 1200. Hæc

H 2 Can-

(*a*) Ita recte apud Viſchium pag. 112. Bibl. Ciſterc. nam *Mauros* vitioſe apud Leyſerum in hiſt. poematum medii ævi pag. 418.

(*b*) Vide Voſſium II. 42. pag. 358. ſeq.

(*c*) De hoc ſupra Tom. 1. pag. 409. ubi pro A. C. 53. legendum 530.

Cangius, illum, ut non dubito, Maximianum intelligens, cujus verſus *in Virgilium* & in *Ciceronem* leguntur inter XII. Poetarum Scholaſticorum Carmina in antiquis poematibus Petri Pithœi: & cujus *Elegiæ ſex de incommodis ſenectutis*, toties ſunt editæ ſub falſo Cornelii Galli, Auguſtei ævi poetæ nomine, ut dixi in Bibl. Latina lib. 1. cap. 14. Ejuſdem *regulam metricam*, *carmen de virtute & invidia*, *de ira*, *patientia atque avaritia* memorat Labbeus Bibl. nova Manuſcriptor. pag. 63. Reineſio judice meliores ſunt ejus verſus quam ut cum ſemibarbaris cenſeantur, ævi tamen non optimi, Epiſt. ad Daumium pag. 203. ubi plures Maximianos refert, & pag. 207. confinio ſeculi ſexti & ſeptimi ſuſpicatus fuiſſe hunc Maximianum, ex Abbate monaſterii S. Gregorii Romæ, Epiſcopum Syracuſanum, cariſſimum Gregorio M. & familiarem litteratorem. Citantur Maximiani verſus a *Jeremia*, Cive *Paduano*, Judice *Montanario* (de Montagnone ſive Montanianæ, oppidi ad Lenerum amnem ditionis Venetæ) circa A. 1270. cujus *Compendium moralium notabilium* Manuſcr. in Bibl. Patavina teſte Tomaſino pag. 23. Eandem puto *Sapientiæ epitomam* quam ad Reineſium miſit Daumius pag. 205. hujuſque partem, *de auctoribus ſcientiarum*, quam Simlerus memorat. Hujus Montanarii, qui A. 1281. Veronæ obiit, Carmen heroicum *de luna cleri* ſive de clericis in choro canentibus laudat Nic. Comnenus Tom. 2. hiſt. Gymnaſii Patavini pag. 277.

Maximilianus I. Friderici III. filius & ab A. 1494. ad 1519. Imperator, commemorandus hoc loco, quoniam *de rebus a ſe geſtis* commentarios, exemplo Cæſaris Latine ſcripſiſſe traditur, ut ex Gerardi Roii libro hiſtoriæ Auſtriacæ octavo extremo notavit Miræus. Quanquam Jo. Cuſpinianus eum *ſupra patriam linguam*, *Latine*, *Gallice & Italice eleganter locutum* teſtatus, addit, *ab indocto imbutum præceptore*, *caſtrenſe Latinum*, *vel*, *ut vulgus loquitur*, *militare*, *didiciſſe*. Sed dignior laus, quod eodem Cuſpiniano teſte, *Maximiliani ductu litteræ Hebraicæ*, *Græcæ ac Latinæ*, *elegantiores quoque diſciplinæ quaſi in Germania primum ortæ ſunt*, *ac paulatim ſuccreverunt*, *& tandem vi ac impetu quodam eruperunt*, *quia bona ſtudia fovit*, *litteratos amavit evexitque*, *ac præmia digna largitus eſt*. Vide hujus Imperatoris diploma A. 1501. *de inſtaurandis ſtudiis humanitatis*, editum & illuſtratum a Clariſſ. Viro Joanne Henrico van Seelen, Lubec. 1723. 4. atque in ejus ſelectis litterariis pag. 488. ſeq. *Conſtitutionem de Notariis* in Diario Berolinenſi, Bibl. Germanique Tom. XXX. pag. 224. Omitto ſcripta complura quæ dictaſſe aliis in calamum, vide Jo. Jacobi Moſeri præf. ad Joſephi Grunbeckii vitas Friderici III. & Maximiliani I. editas Tubingæ 1721. 8. vel Germanice compoſuiſſe Maximilianus perhibetur apud memoratum Grunbeckium pag. 82. & Lambecium Tom. 2. pag. 970. & quæ Manuſcripta in Bibl. Cæſarea aſſervantur. In illis poema etiam Germanicum, de Imperatoris variis geſtis ac periculis, *der* Tevvrdanck, impreſſum Norimbergæ 1517. fol. Auguſtæ 1519. ac deinde minoribus typis Francof. 1553. 1564. 1598. Ulmæ 1679. 1693. fol. cujus latina metaphraſis auctore Richardo Sbrulio, Forojuliano, Manuſcripta in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio Tom. 2. pag. 986. incipit:

> *Magnanimum canimus, rutilans quem tollit olympo*
> *Gloria, Phœbeis redimitum tempora lauris.*

Hoc poema Germanicum Maximiliano offerens Melchior Pfintzingius, Patricius Norimbergenſis, in Epiſtola dedicatoria ſe auctorem ejus diſerte profitetur. Confer celeberrimi Jo. Davidis Kœleri diſſ. de inclyto hoc poemate editam Altdorf. 1719. 4. & Jo. Hubneri noſtri Bibliothecam hiſtoricam Hamb. Centuria 3. cap. 15. pag. 87. ſeq. Vitam

tam M[illegible]iliani I. & obitum culto carmine elegiaco decantavit Bartholomæus Latomus, quod ex editione Auguſtana 1519. 4. recudi hoc ipſo anno 1735. Coburgi in 4. curavit vir celeberrimus Jo. Gerhard Meuſchenius in limine Tomi primi de Vitis ſummorum virorum: laudans præter Pfitzingium, Cuſpinianumque Vitæ Maximiliani ſcriptores a Frehero Tom. 2. rerum Germanicarum exhibitos Conradum Celtem, Pirkheimerum, Georgium Sibutum, Pandulphum Collenutium & Michaelem Coccinium.

Maximinus Trevirenſis ſeculo IV. adverſus Arianos quædam in litteras miſiſſe colligitur ex S. Athanaſio: ſed nihil ex illis tulit ætatem. De ipſo Acta Sanctor. 29. Maji.

Maximus Cæſarauguſtæ, Civitatis in Hiſpania Epiſcopus interfuit Conciliis Barcinonenſi A. 599. Toletano A. 610. & Egarenſi A. 614. ac teſte Iſidoro Hiſp. cap. 33. de S. E. *multa verſu proſaque* componere inſtituit. Scripſit & brevi ſtylo *hiſtoriam de iis quæ temporibus Gothorum in Hiſpaniis acta ſunt*, hiſtorico & compoſito ſermone. Hiſtoriam Gothorum vocat Honorius III. 39. *Chronicon* Maximo ſuppoſitum ab A. C. 468. ad 644. cum præmiſſa ſub ejus nomine Epiſtola ad Argebatum Epiſcopum Portugalenſem, exſtat ad calcem Bibliothecæ veteris Hiſpanæ Nic. Antonii T. 2. pag. 279. 285. qui plura ad fidem ejus infirmandam notavit Tom. 1. pag. 212. ſeq. 239. ſeq. &c. Idem docet falſo *Marcum Maximum* appellari, ut apud Pſeudo-Luitprandum fit & in commentitio Maximi epitaphio: falſo etiam venditari Benedictinum & confundi cum Marco S. Benedicti diſcipulo. In editione Chronici, quod ſub Marci Maximi nomine commentariis ut vocat apodicticis illuſtratum edidit Franciſcus Bivarius Madrit. 1651. fol. incipit illud ab A. C. 430. (ubi Pſeudo-Dexter deſinit ſcilicet) & producitur uſque ad A. 612. ſubjunctis additionibus commentitiis, S. Braulionis, Helecanis, Tajonis & Valderedi, Epiſcoporum ſcilicet Cæſarauguſtanorum.

Maximus Epiſcopus qui Sigeberto cap. 113. teſte ſcripſit librum *de Eccleſiaſticis miniſteriis & de habitu clericorum*.

Marcus Maximus, ſupra in *Maximo Cæſarauguſtano*.

Marius Maximus, ſupra *Marius*.

S. Maximi Abbatis Martyris in Gallia circa A. 625. Genealogia & Acta Martyrii apud Bollandum Tom. 1. Januar. 2. pag. 91. 94.

Pacificus Maximus Aſculanus, Grammaticus & Poeta circa A. 1490. de cujus regulis Grammaticis proſa & metro: & de invectiva in Politianum & poematibus de Lucretia, de Virginia, de bello ſervili Spartacio, de bello Cyri Perſarum Regis, de bello Syllæ & Marii, ac XX. libris elegiarum videndus Geſnerus.

Maximus Rejenſis, ſive Regienſis in Gallia Narbonenſi ab A. 433. Epiſcopus ſubſcripſit Concilio Regienſi A. 439. Arauſicano Anno 441. & Epiſtolæ Synodicæ Leonis Papæ A. 451. Vide Sammarthanos Tom. 3. pag. 935. Vitam hujus Maximi debemus *Dynamio*, de quo ſupra Tom. 2. pag. 70. *Homilias* quaſdam ſub *Eucherii* Lugdunenſis, vel *Euſebii* Emeſeni, *Cæſarii*, aut *Iſidori* nomine editas, Maximo Regenſi tribuendas eſſe, vide Jo. Savaronem ad Sidonii IV. 3. pag. 232. & Bibliothecam Concionatoriam Franciſci Combefiſii, Tillemontiumque Tom. XV. memoriarum pag. 400. qui etiam pag. 392. ſeq. poſt Savaronem notat homiliam 34. inter Euſebianas, eſſe illam quam *Fauſtus* ſucceſſor Maximi hujus, deceſſoris ſui memoriæ conſecravit.

Maximus Taurinenſis Eccleſiæ Epiſcopus, (ut de eo Gennadius cap. 40. de S. E.) vir in Divinis Scripturis ſatis intentus & ad docendum ex tempore plebem ſufficiens, compoſuit *in laudem Apo-*

Apoſtolorum (*a*) tractatus, & *in Joannis Baptiſtæ nativitatem*, (*b*) & generalem *omnium Martyrum* homiliam. (*c*) Sed & *de capitulis Evangeliorum*, (*d*) & *de Actibus Apoſtolorum* (*e*) multa ſapienter expoſuit. Fecit & duos *de S. Euſebii* (*f*) *Vercellenſis Epiſcopi & Confeſſoris Vita*, tractatus: & *de SS. Cypriani* (*g*) & *Laurentii* (*h*) *martyrio*: & *de ſpiritali Baptiſmi gratia* (*i*) librum edidit. *De avaritia*, (*k*) *de hoſpitalitate*, (*l*) *de defectu Lunæ*, (*m*) *de eleemoſynis*, (*n*) de eo quod ſcriptum eſt in Eſaia I. 22. *Caupones tui miſcuerunt vinum aqua*: (*o*) *De paſſione Domini*, (*p*) *de jejunio ſervorum Dei generali*, (*q*) *de jejunio ſpeciali Quadrageſimæ*, (*r*) & *quod non ſit in eo jocandum*: (*ſ*) *de Juda traditore*, (*t*) *de Cruce Domini*: (*u*) *de ſepulchro Domini*, (*x*) *de reſurrectione ipſius*, (*y*) *de accuſato & judicato apud Pilatum Domino*, (*z*) *de Kalendis Januariis*. (*a*) Homilias *de Natali Domini*, (*b*) Homilias *de Epiphania*, (*c*) *de Paſcha* (*d*) & *Pentecoſte* (*e*) multas: *de hoſtibus carnalibus non timendis*, (*f*) *de gratiis poſt cibum Deo agendis*, (*g*) *de pœnitentia Ninivitarum* (*h*) & multas alias ejus *homilias de diverſis* habitas (*i*) legi, quas nec retineo. (*k*) Moritur (*l*) Honorio & Theodoſio (*m*) regnantibus. *Hæc de Maximo Taurinenſi Gennadius*, de quo plura in actis Sanctor. T. V. Junii 25. pag. 48. ſeq. & Tillemontius Tom. XVI. memoriar. pag. 31. ſeq.

Pro-

(*a*) In natali Apoſtolorum Petri & Pauli, inter editas Homilia L. LI. LII. LIII. LIV. Harum prima etiam inter Auguſtinianas legitur. Sic pleraſque alias homilias quæ Maximo Gennadii auctoritate vindicantur, inter *Ambroſianas* & *Auguſtinianas* legi, a viris doctis annotatum eſt. Vide Latinum Latinium pag. 164. ſeq. Bibl. ſacro profanæ: Labbeum Tom. 2. p. 69. ſeq. Caveum ad A. 422. Tillemontium Tom. XVI. memoriar. Nempe ut notat in Bibl. Concionatoria Combefiſius, *quæque Eccleſia ſermonum ſuorum manipulo eos deligebat qui ex uſu magis eſſe viderentur, quantumvis ipſe manipulus alterius, cujus plures eſſent aut potiores, nomen præferret*.

(*b*) Homilia XLVII. XLVIII. XLIX.

(*c*) Homil. LXIV.

(*d*) Ut Homil. LXII. ad Matth. XVIII. 1. *Quis major in regno Cœlorum*: in feſto S. Michaelis.

(*e*) Ut Homil. XLV. in Actor. VII. 55. in Natali S. Stephani.

(*f*) Homil. LVIII. LIX. Solemnitas hujus Euſebii Cal. Auguſti.

(*g*) Homil. LX. LXI. Quinque alios Maximi in S. Cyprianum ſermones exſpectamus a laudatiſſimo Muratorio.

(*h*) Homil. LV. LVI. LVII.

(*i*) Homilia XVI. de Baptiſmo Chriſti & XVII. & XVIII. qui de gratia Baptiſmi inſcribitur, non liber ſed ſermo brevis.

(*k*) Homil. LXVIII. & LXIX.

(*l*) Homil. LXXII.

(*m*) Homil. LXXIII. adde ſextam e Mabillonianis.

(*n*) Homil. LXX. LXXI.

(*o*) Homil. LXXIV. adde e Mabillonianis undecimam.

(*p*) Homil. XXVIII.

(*q*) Homilia XIX.

(*r*) Homilia XX.

(*ſ*) Hanc inter editas non reperio, niſi ſit XIX. in die Cinerum ad Matth. VI. 16. *Cum jejunatis, non eritis ſicut hypocritæ* &c.

(*t*) Homilia XXVII.

(*u*) Hom. XXIX.

(*x*) Hom. XXX. XXXI. adde e Mabillonianis duodecimam.

(*y*) Homil. XXXIX.

(*z*) Homil. XXV. quæ & inter Auguſtinianas, & XXVI.

(*a*) Homil. X. adde quintam & VII. VIII. IX. ex illis duodecim quas Mabillonius edidit.

(*b*) Homilia III IV. V. VI. VII. VIII. IX.

(*c*) Homilia XI. XII. XIII. XIV. XV.

(*d*) Hom. XXXVI. XXXVII. XXXVIII. XXXIX. XL.

(*e*) Hom. XLII. XLIII. XLIV.

(*f*) Homilia LXVI. adde primas tres vulgatas a Mabillonio.

(*g*) Hom. LXVII.

(*h*) Homil. XLI. adde quartam a Mabillonio editam.

(*i*) Inter illas fuerit Homil. I. & II. de Adventu: XXIV. in ramis Palmarum: XXVII. de Juda traditore: XXXII. XXXIII. XXXIV. XXXV. de ſancto latrone, pœnitentia Petri & oſtiaria ancilla. In natali S. Agnetis. LXIII. in Natali SS. Taurinenſium Octavii, Aventitii & Salvatoris. LXV. in traditione Symboli.

(*k*) Non memini, non teneo memoria.

(*l*) Ita Codices Manuſcripti atque editi ante Miræum. Sed Miræus Baronium ſecutus, *floruit*.

(*m*) Trithem. cap. 123. *ſub Theodorico claruit*. Ubi iterum Miræus pro Theodorico ex Gennadii codicibus reponit Theodoſium. Sed ex Honorio Voſſius pag. 216. conjiciebat emendandum potius Gennadium & apud eum legi oportere *Moritur Odoacro & Theodorico regnantibus*, hoc eſt ante A. 490. Certe interfuit adhuc Concilio Romano Maximus A. 465. cum jam rebus humanis valedixiſſet Theodoſius A. 450. Vide Ughellum Tom. IV. pag. 1022.

Prodierunt S. Maximi homiliæ LXXIV. de quibus hactenus ad Gennadii locum dixi, primum cum nonnullis S. Chryſoſtomi Latine verſis, apud Gymnicum Colon. 1535. 8. & cum Salviano, Paciano, Sulpitio Severo, Dorotheo Tyrio & Haymonis hiſt. Eccleſ. edente Petro Galeſinio Rom. 1564. fol. & Pariſ. apud Mich. Sonnium: & cum Leone I. Chryſologo &c. Pariſ. 1614. 1623. fol. & in Theophili Raynaudi heptade Præſulum Chriſtianorum, cum Leone I. Chryſologo, Fulgentio Ruſpenſi, Valeriano Cemelienſi, Amedeo & Aſterio Amaſeno Lugd. 1633. fol. Pariſ. 1661. 1671. fol. & cum homiliis Chryſologi, Colon. 1678. 4. & in Bibliotheca Patrum Colonienſi in tomi quinti, & Lugdunenſi, in tomi ſexti limine. Recenſuit etiam ſparſim inſertas Bibliothecæ ſuæ Concionatoriæ Franciſcus Combefiſius: ſicut XVII. ex illis leguntur in veteri Homiliario, de quo infra in *Paulo* Diacono.

Si quis novam homiliarum S. Maximi editionem adornare velit, quas dignas meliore luce pridem pronunciavit Jo. Mabillonius, illis adjunget primo loco has *duodecim* quas eidem Mabillonio debemus, in limine partis ſecundæ tomi I. Muſei Italici, Pariſ. 1687. 4. I. II. III. *De Barbaris non timendis ei qui Deum timet, & de S. Heliſæo*. IV. *de Ninivitis*. V. *de Kalendis Januariis*. VI. *de defectu Lunæ*. VII. *ante Natale Domini*. VIII. *de Natali* & IX. *poſt Natale Domini Salvatoris*. X. *de hæreticis peccata vendentibus*. XI. *quod non debent Clerici negotiari*. XII. *Præfatio de Corpore Domini*. Habuit & alias undecim Homilias ex iiſdem antiquis Codicibus Mabillonius, ſed quas edere cunctatus eſt, quod Maximo illas deberi non ſatis haberet exploratum. Ex illis ſunt Homiliæ *ſex*, quas ex ejus ſchedis vulgavit Edmundus Martene Tom. IX. veterum monumentorum pag. 133. ſeq. I. *de hoſpitalitate*. II. & III. *de eo quod ſcriptum eſt* Eſ. LVIII. 1. ſicut tuba exalta vocem tuam. IV. V. VI. *de Zachæo* ad Luc. 19. Et quas Muratorius dedit T. IV. anecdotor. Latinorum.

Sermonem *in Annunciationem S. Mariæ*, e Codice Pratenſi edidit Combefiſius in Bibl. Concionatoria. Alium *in Aſſumtionem B. Virginis* laudat Octavius Cajetanus in Opuſculo de ejus Conceptione.

Quinque ſermones ineditos *in S. Cyprianum* ex Bibl. Ambroſiana editurum ſe recepit celeberrimus Muratorius T. 1. anecdot. Latin. p. 16.

Denique *libellos ſex de Sacramentis* qui S. Ambroſio a Lanfranco atque in editis ejus Operibus tribuuntur, Mabillonius in antiquiſſimo S. Galli Codice reperit inter ſermones S. Maximi, atque ita quidem, ut ſinguli ſex libri ſingulos ſermones conſtituant pro totidem hebdomadæ diebus, ſeptimus autem ſermo incipiat ab extrema parte libri ſexti, a verbis: T. 2. edit. Benedictin. p. 385. Aliud: *Pſalmorum David licet unus libellus ſit*.

De viro perfecto prolixior Epiſtola ad amicum ægrotum, quem pag. 70. 71. dilectiſſimum filium appellat, & in qua inter alia defendit miracula reliquiarum Gervaſii & Protaſii quæ tempore S. Ambroſii facta dicuntur. Exſtat inter S. Hieronymi opera Tom. V. edit. novæ Marcianæi p. 52. 71. Incip. *Ecce iterum ad te ſcribo*. * Neſcio an operum S. Maximi antiquior alia data ſit editio, quam Veneta anni 1508. in qua tamen non opera ipſa S. Maximi, ſed ejus tantummodo ſermo de laudibus B. Mariæ Virginis; *pro feſto Conceptionis vel ſanctificationis ejus*; nempe Annunciationis. Incipit: *Licet omnium Sanctorum*. Vix dubito eumdem eſſe ſermonem, quem dein Combefiſius in ſuam Bibliothecam Concionatoriam tranſtulit. Veneta illa editio hanc S. Maximi Orationem inter multas S. Zenonis & S. Cæſarii continet.

Animadvertere etiam juvat Sermonum S. Maximi geminos reperiſſe me in MS. Codice Bibliothecæ Canonicorum

rum

rum majoris Eccleſiæ Lucenſis, quos non prodiiſſe ratus mihi deſcribendos curavi ſuo demum tempore evulgandos. Prior eſt de jejunio quadrageſimæ; incipit: *Sæpe intimatum eſt*. Altera vero de die natali Domini; incipit: *ſanctam & deſiderabilem*.

Maximus Victorinus, Grammaticus. Infra, *Victorinus*.

Franciſcus de Mayronis, ſupra Tom. 2. pag. 195.

Jo. Caſpar de Mayslſtain Doctor Decretorum & multis annis Rector & quodammodo fundator Scholæ Juriſtarum ſtudii Viennenſis, laudatus a Joanne de Spira, Priore Ord. Bened. circa A. 1430. in tractatu: num liceat Abbati non exemto abſolvere ſuos Monachos ab excommunicatione majori in Caſibus Papæ non reſervatis.

Philippus de Mazeriis, ſupra, *Macerius*.

Joannes Mearus, Supra Tom. 4. pag. 103.

De *Mechtilde* ſive *Machtilde* Germana, Sanctimoniali, mira & pugnantia a ſcriptoribus traduntur, ita ut de diverſis illos ejuſdem nominis virginibus loqui non ſit dubitaturus qui *Engelhardum* de quo ſupra Tom. 2. pag. 98. Acta Sanctor. Tom. 3. Febr. pag. 485. & 626. Poſſevinum, Miræum cap. 466. auctarii, Caveum ad A. 1280. Oudinum Tom. 3. pag. 240. alioſque evolverit: Mihi quidem Mechtildis, cujus Viſiones ſive *ſpiritualis Gratiæ libros V.* habemus, illa videtur de qua Trithemius in Chronico Spanheimenſi ad A. 1154. *Anno Craftonis* Abbatis *tertio obiit* Machthildis *ſanctimonialis Virgo*, *ſoror quondam Bernhelmi Abbatis*, *hic juxta monaſterium noſtrum in principio ſuæ inſtitutionis* (ab A. 1125.) *recluſa: obiit in incluſorio ſuo IV. Cal. Martii*, *in cujus tranſitu Angelorum concentus & laudes auditæ*, ac Viſiones *quædam oſtenſæ ferebantur. Sepulta eſt in choro fratrum ante gradus presbyterii*, *non ſine opinione ſanctitatis. Reliquit poſt ſe in eadem cella quinque* ſorores *Virgines Chriſto conſecratas atque devotas*, *quarum iſta ſunt nomina:* Sophia, *quæ cum ea de S. Albano venerat*, *quæ & eodem anno prid. Cal. Maji obiit:* Gerlindis, Demodis, Luitgardis & Gertrudis, *quæ Domino in ſanctæ Virginitatis propoſito uſque ad vitæ terminum ſervierunt*. Idem confirmat Trithemius in Hirſaugenſi Chronico ad eundem A. 1154. pag. 136. ſeq. edit. Freherianæ, ubi addit Mechtildi adhuc in carne viventi teſtimonium ſanctitatis perhibitum a *S. Hildegardi*. Quinque libri Viſionum ſcripti a Mechtilde ſunt primum Germanice, ſed vetus Latina verſio edita Pariſ. 1513. fol. apud H. Stephanum avum, una cum S. Hermæ Paſtore, *Wettini* Monachi viſione, & Revelationibus *S. Hildegardis*, fratriſque *Roberti*, & *S. Eliſabethæ:* de quibus ſingulis, ſicut *Gertrude* quoque quæ Mechtildis defunctæ meminit, dictum eſt ſuo loco. Exſtant & editiones Mechtildis viſionum Lipſiæ & in Belgio & cum Evangelio Nicodemi, Lentuli Epiſtola, Viſione Iſaiæ Prophetæ, S. Alberti Epiſcopi Agrippinenſis & Sibyllæ Erythrææ vaticinio Venet. 1522. 8. tum Colon. 1536. Venet. 1558. 1568. &c. atque ex Italica verſione, Mantuanis typis teſte Poſſevino, & Venet. 1589. * De editionibus Operum Virginis hujus ſanctæ nihil hic addendum ſuccurrit. Quæ tamen ait Fabricius de conſcripto a S. Mechtilde *ſpiritualis gratiæ* libello; hæc mihi quidem non probantur. Ita enim lego in poſtremo capite libri II. *Iſte liber fere totus a perſona illi familiari*, *cui ſecreta ſua revelare conſueverat*, *ita conſcriptus eſt*, *ut hæc Dei ancilla ignoraret; ſed dum a quodam didiciſſet*, *in tantum contriſtata eſt*, *ut omnino conſolari non poſſet*. In lib. V. cap. XXI. *Sufficere jam volumus.... licet multa poſſemus addere &c. Hæc autem ad Dei ſolius gloriam*, *& proximorum utilitatem protulimus: & quia indignum putavimus*, *ſi utilia non tantum nobis*, *ſed & futuris ſilentio tegerentur. Si ipſius venerandæ perſonæ vitam*, *& converſationem venerabilem &c.* Hæc ſane

ne

ne verba libri hujus a Mechtilde diverſum demonſtrant.

Mecklenburgicorum ſive *Megapolitanorum* ſcriptorum Hiſtoricorum Bibliothecam exſpectamus a Viro clariſſimo *Davide Richtero*, Lycei Guſtrovienſis Rectore.

Chronicon *S. Medardi* Sveſſionenſis, Auctore Monacho ejuſdem Cœnobii Ord. Bened. ab A. C. 497. ad 1260. edidit Dacherius Tom. 2. ſpicilegii pag. 781. (edit. novæ Tom. 2. pag. 486. 492.) Locum unum alterumque illuſtrat Hadr. Valeſius in Valeſianis pag. 81. ſeq.

Medelocenſium ſive *Mediolacenſium* in Comitatu Hollandiæ Monachorum, *Vitam & miracula S. Adalberti* Diaconi ſeculo octavo clari Egmondani edidit Laur. Surius ad 25. Jun. Sinceriora atque integriora cum notis Henſchenii Tom. V. in Actis Sanctor. Junii p. 97. 103. additis per Egmondanos Monachos aliis miraculis poſt A. 1332. pag. 104. 109.

Joannes Meder, ſupra Tom. 4. pag. 103.

Ludovicus Mediarota, Patavinus, Patriarcha Aquilejenſis & Cardinalis defunctus A. 1465. cujus laudantur *Epiſtolæ ad Franciſcum Barbarum*. Vide Oudin. Tom. 3. pag. 2442. * Ex epiſtolis Ludovici hujus ad Barbarum geminæ leguntur excuſæ in collectione epiſtolarum Franciſci Barbari ab Em. Quirino adornata. Vide epiſtolam 186. & 187. ejuſdem collectionis.

Medibardus, *Medivvardus*, Vitam S. *Walpurgis* A. 780. 25. Febr. defunctæ quam proſa Wolfardus presbyter tradiderat, rhythmo condidit poſt A. 1150. *Proſam Wolfardus*, *rhythmum fecit Medivvardus*. Utramque edidit Bollandus T. 3. Febr. 25. Wolfardi pag. 523. & Medibardi pag. 551. 553.

Medingaudus, ſupra, *Medibardus*.

Mediolanenſe Chronicon, ſupra, *Arnulfus* Tom. 1. pag. 143. Annales ab A. 1230. ad 1302. Capita CLXIV. in celeberr. *Muratorii* theſauro Scriptorum Italiæ Tom. XVI. pag. 641. 840. Vide etiam quæ de Mediolanenſi Civitate atque in S. Ambroſium, in ejuſdem theſauri Tom. II. parte 2. pag. 688. 689. De theſauro illo qui & ipſe Mediolani excuditur, & cujus jam XXIV. tomi prodiere, dixi in Conſpectu theſauri litterarii Italiæ, Hamb. 1730. 8. Andream Alciatum, Triſtanum Chalcum, & alios de rebus Mediolanenſibus ſcriptores exhibuit elegantiſſimus *Grævius* tomo ſecundo & tertio Antiquitatum Italiæ, ut notatum in eodem Conſpectu pag. 82. ſeq. in quo pag. 293. ſeq. præterea laudantur qui hiſtoriam litterariam Mediolanenſem illuſtrandam ſibi ſumſere. His addes *Bartholomæi Corte* ſive Curtii notitias hiſtoricas de Medicis ſcriptoribus Mediolanenſibus, Mediolan. 1718. 4. & *Joſephi Antonii Saxii*, eruditiſſimi viri de ſtudiis litterariis Mediolanenſium antiquis & novis prodromum ad hiſtoriam litterario-typographicam Mediolanenſem 1729. 8. Præter hanc hiſtoriam, quam optamus quam primum in dias luminis auras proferri, exſpectare etiam jubemur *Jo. Caſparis Berettæ*, Monachi Caſinenſis, & Doctoris in Gymnaſio Ticinenſi publici Hiſtoriam litterariam Senatus Mediolanenſis. * Quæ hic Fabricius tantis votis exoptat, nunc tandem obtinuimus; nam Cl. Saxius produxit tandem hiſtoriam typographico-literariam Mediolanenſem, cujus fidem dederat in Prodromo hic a Fabricio indicato. Lucem publicam aſpexit laudatiſſimum opus Mediolani an. 1745. & a cœpta Mediolani typographia ideſt ab anno 1465. vel 1469. ad annum uſque 1500. perducitur. Accedunt appendicis loco in fine epiſtolæ duæ, quarum prior eſt Cardinalis Quirini ad Saxium de Brixienſium ſuorum in re typographica meritis; altera Saxii, qua illi reſpondet. Integram etiam ſcriptorum Mediolanenſium Bibliothecam habemus traditam a Cl. Philippo Argelati, excuſam Mediolani an. 1745. Vol. 4. in fol.

Joannes Meerhout. Supra Tom. IV. pag. 103.

Meffreth, Germanus, Presbyter Miſnenſis Eccleſiæ circa A. 1443. ſub Joanne Epiſcopo Miſnenſi, & ſuperſtes adhuc A. 1476. Ejus *Hortulus Reginæ*, ſive Sermones de Sanctis & Dominicales per annum integrum prodiere in fol. ſine loco & anno, tum Norimb. 1487. fol. Baſil. 1488. fol. ſed & Monachii 1615. B. Virginem immunem ab originali labe fuiſſe negat Meffrethus, quod reprenditur ab editoribus, atque *Joannes a Lapide* Carthuſianus in præmonitione ad Baſileenſem editionem non dubitat hæreſeos arguere eum, quicunque poſt promulgatam ab Academia Pariſienſi, Concilio Baſileenſi & Sixto IV. Pontifice definitionem contrariam, idem cum Maffretho affirmare non dubitat. Vide H. Warthonum ad Caveum, & Jo. Godfridum Olearium in Bibl. ſcriptorum Eccleſ. pag. 481.

Megenfredus ſive *Meginfridus*, ex Fuldenſi Monacho Ord. Bened. ubi ſcholarum regimen A. 986. ſuſceptum per annos XXIV. geſſit, Magiſter Parthenopolitanus ſive Præpoſitus Magdeburgenſis, inter Hiſtoricos eximium locum promeritus circa A. 1010. Vide Trithemii Epiſtolam apud Lambecium Tom. 3. pag. 342. & quæ idem Trithemius in Chronico Hirſaugienſi: Tom. 1. pag. 128. ſeq. allatiſque a Voſſio pag. 360. ſeq. & Chriſtoph. Brovvero antiquitatt. Fuldenſ. lib. 1. cap. 14. adde hæc Jo. Latomi apud Menckenium τὸν μακαρίτην T. 3. ſcriptorum rer. Germanicar. pag. 440. *Sed in contrarium ut ego ſentiam*, Meginfridi, *ſolidiſſimæ authoritatis viri me compellit ad amuſſim exquiſita diligentia, qui temporibus Ottonis ſecundi & tertii Imperatorum monachus Fuldæ vivens in humanis*, libros XXIV. hiſtoriarum de temporibus Gratiæ *compoſuit*, *in quibus aliter multo ſenſit ac ſcripſit quam auctores incerti omnes memorati*. Hos libros nemo adhuc, quod ſciam protulit in lucem, neque ſatis mihi conſtat ſit ne ab Chronico hocce diverſa *hiſtoria Fuldenſis monaſterii* quam idem Trithemius ait Meginfridum *inter cætera ingenii ſui opuſcula* complexum diligenter, Abbates ſingulos ſecundum ordinem temporis ſibi adinvicem ſuccedentes inſeruiſſe, & unius cujuſque geſta breviter annotaviſſe: *eorum quoque Cœnobiorum, quibus vel Monachos ex Fuldenſi miſſos novit, vel Abbates, pari ratione meminit quorum & ſucceſſiones Abbatum, & memorabilia facta interſerendo compendioſe deſcripſit*. Vitam *quoque* S. Bonifacii Martyris *ex monacho primi Moguntinenſis Eccleſiæ Archiepiſcopi Merginfridus, carmine deſcripſit heroico, libros duos*: Vitam St. Sturmii, *primi Abbatis Fuldenſis metrice compoſuit*: Vitam *ſeu geſta* S. Rabani, *ex quarto Abbate Fuldenſis* Cœnobii, *ſexti Archiepiſcopi Moguntini*, *proſaice compoſuit*. Vitam & paſſionem, S. Sonderoldi, *ex Monacho Fuldenſis Cœnobii Moguntinenſium noni Archiepiſcopi*. Vitam St. Hildeberti, *ex Abbate Fuldenſis Monaſterii Moguntinenſium Eccleſiæ XII. Archiepiſcopi*. *Alia inſuper multa compoſuit* &c. Hæc Trithemius Tom. 1. Chronici Hirſaug. ad A. 986. p. 129. Mirum non memorari ab eo librum *de Vita & virtutibus B. Emmerammi*, quem ſub Meginfridi Magdeburgenſis Præpoſiti nomine edidit Caniſius in limine tomi ſecundi Lectionum antiquar. (edit. novæ Baſnagianæ Tom. 3. pag. 88.) De *Arnoldo* ſive *Arnolfo*, altero ſcriptore vitæ ejuſdem Emmerammi, Epiſcopi Pictavienſis, qui A. 652. obiit, dictum ſupra Tom. 1. pag. 140.

Meginhardus, Monachus Fuldenſis Ord. Bened. ſcripſit circa A. 880. opuſculum ſeu ſermonem *de Actis & translatione corporis S. Ferrucii Martyris*, editum a Surio ad 28. Octobr. Vide Voſſium pag. 322. Oudinum Tom. 2. pag. 338.

Meginhardus ſive *Meinhardus*, Herbipolitanus Epiſcopus (primus ut puto hoc nomine qui præfuit ab A. 1018. ad 1033. nam fuit & Mainhardus II. Comes de Rottenburg ab A. 1085. ad 1088.)

1088.) ſcripſit *explanationem in Cantica Canticorum*, quam opus eximium vocat Anonymus Mellicenſis cap. CXI.

Vita Meinvverci Epiſcopi ab A. 1009. ad 1036. Paterbrunnenſis ſive Paderbornenſis, qui ex ſtirpe magni Ducis Witikindi duxit originem, edita primum fuit a Chriſtophoro Brovvero in ſideribus Germaniæ, Mogunt. 1616. 4. deinde integrior cum notis ab Adolpho Overham viro erudito, Neuhuſii 1681. 8. ac denique ab illuſtri Leibnitio Tom. 1. ſcriptorum rer. Brunſvvic. pag. 517. 564. ſubjuncta pag. 565. 575. Vita B. Heimeradi, de quo ſupra in *Egberto*, T. 2. pag. 108.

Sigiſmundi Meiſterlini, exarationem rerum geſtarum inclytæ Civitatis Nevvronbergenſium, ſive *Chronicon Noribergenſe* ab A. 1360. ad 1480. primus edidit Jo. Petrus de Ludevvig tomo octavo reliquiarum veteris ævi pag. 1. 149. qui de auctore hæc præfatur: *Vixit Meiſterlinus circa A.* 1480. *Principio Antiſtes fuit templi quod in Urbe Sebaldo ſacrum. Deinde ſpartam obiit eandem in Cœnobio Grundlachenſi, in Urbis vicinia. Scripſit a Noribergenſi Senatu conductus, Patronis Ruperto Hallero & Nicolao Kreſſio* &c.

Joannes Melber auctor *Variloqui*, editi Argentorat. 1488.

Antonius Melius ſupra Tom. 1. p. 129.

Laurentius Melliſluus, ſupra Tom. IV. p. 250.

Melchiades ſive *Miltiades* Epiſcopus Romanus ab A. 311. 2. Jul. ad A. 314. 3. Januar. Confer Petri Couſtant Epiſtolas Romanorum Pontificum p. 322. ſeq. Ei tributam *Epiſtolam* de primitiva Eccleſia & munificentia Conſtantini Magni Imp. erga eandem, exhibet, & ſuppoſitam eſſe probat Blondellus in Pſeudo-Iſidoro pag. 422. ſeq. ſicut etiam *Decretalem* ad Marinum, Benedictum, Leontium & cæteros Hiſpaniarum Epiſcopos pag. 426. quam perinde ut Binius in notis genuinam tamen contendit eſſe Agvirrius Cardinalis Tom. 2. Concil. Hiſpan. pag. 74. ſeq. Vide Baluzium ad Lupi Ferrarienſis Epiſtolam CXXX. De *Decretis* Melchiadi ſolitis tribui videndus idem Couſtant pag. 335. ſeq. & de actis cum eo in cauſa *Donatiſtarum* pag. 323. ſeq.

Gvilelmus de Melitona, ſupra Tom. III. pag. 155. ſeq.

Melckinus Melchinus ſive *Mevinus Avalonius* (de *Elvano* Avalonio ſupra T. 2. pag. 94.) Camber Britannus, Aſtrologus & Hiſtoricus circa A. C. 550. Bardorum ſtudiis impendio adhæſiſſe traditur a Lelando cap. 25. Ejus librum *de rebus Britannicis*, & alium *de Arthuri menſa rotunda* & *Antiquitates ſuæ* gentis memorat Baleus Centur. 1. cap. 57. ex Baleo Pitſeus pag. 97. Voſſius pag. 243. ſeq.

Mellicenſis ſive *Medlicenſis* Monaſterii in Auſtria inferiore Ord. Bened. *Chronicon* a nato Chriſto incipiens ſed ſcribi cœptum A. 1123. & a variis continuatum uſque ad A. 1564. edidit V. C. Hieronymus Pez, Monachus Mellicenſis Tom. 1. ſcriptorum rerum Auſtriacarum pag. 166. 288. addita etiam pag. 297. Hiſtoria fundationis Cœnobii Mellicenſis circa A. 1000. pag. 297. 301. & Necrologium Mellicenſe pag. 304. 312. Hiſtoriam fundationis etiam ediderat Lambecius Tom. 2. pag. 627. 633.

Anonymus Mellicenſis de Scriptoribus Eccleſiaſticis CXVII. duodecimi ſcriptor ſeculi. Luci datus ab Hieronymi fratre Bernardo Pezio, Bibliothecario Mellicenſi ad calcem Bibliothecæ Benedictinæ, Auguſtæ Vindel. 1716. 8. unde ei locum dedi in Bibliotheca Eccleſiaſtica Hamb. 1718. fol. Pezii autem & hoc aliiſque, de quibus in *Agnete*, in *Eynvvico*, *Pothonne*, *Trudeberto*: & præclaro tetratevcho Anecdotorum Opere, & undecim Bibl. aſceticæ voluminibus præclariſſime promeriti de hiſce litteris, non poſſum meminiſſe quin ejus hoc ipſo A. 1735. extincti obitum vehementer doleam: doleamque fata interceſſiſſe *Bibliothecæ* ejus *Mellicenſi*, tribus in fol. proferendæ Voluminibus

 quo-

quorum primo notitiam locupletem ducentorum Codicum Manuſcriptorum dare voluit qui in Bibliotheca Mellicenſi adſervantur: ſecundo Catalogum Manuſcriptorum totius Auſtriæ cum Criticis obſervationibus: & tertio inedita veteris ævi monumenta. De *Annalibus Mellicenſibus* P. Anſelmi Schramb in Abbate quinquageſimo ſecundo qui A. 1700. electus eſt deſinentibus, editiſque Viennæ Auſtriæ 1702. fol. vide Acta Erud. Tom. V. ſupplementi pag. 253.

Melito Aſianus, Epiſcopus Sardenſis in Lydia, inter ſecundi ſeculi ſcriptores Græcos laudatus, de cujus lucubrationibus dixi Bibl. Gr. lib. V. cap. 1. pag. 148. ſeq. & præter Caveum alioſque dixere Tillemontius Tom. 2. memoriar. pag. 408. ſeq. & Halloixius Tom. 2. ſcriptorum Orientalium pag. 827. ſeq. A. Cangio in nomenclatore ſcriptorum quibus ad Gloſſarium mediæ & infimæ Latinitatis uſus eſt, memoratur, non ob commentitium librum *de tranſitu B. Virginis* qui ſub Melitonis nomine in Bibliothecis Patrum exſtat Latine: ſed quoniam ejus *Clavis* ex veteri Latina verſione exſtat Pariſiis in Bibliotheca Collegii Jeſuitarum Claromontani, continens ut notat Labbeus Tom. 2. de S. E. pag. 87. *explicationem variarum S. Scripturæ Vocum*, ad eum fere modum quo in S. Eucherii formulis ſpiritualis intelligentiæ leguntur. Pretioſum hocce Antiquitatis monumentum cum emendationibus Sirmondi editurum ſe promiſit, a quo tam multa alia præclara exſpectamus, Magnus Cruſius, Theologus hodie Gœttingenſis in continuatione ſpicilegii Patrum a Jo. Erneſto Grabio continuati. Vide ejus diſſ. Epiſtolicam A. 1728. editam Lipſ. 4. pag. 13.

Mellifluus cognomen *S. Bernardi Claraevallenſis* tum alibi tum in editione ſermonum Norimbergenſi A. 1495. fol.

Mellitus Laodicenus Epiſcopus, ſub cujus nomine Latine exſtat liber commentitius de paſſione S. Joannis Evangeliſtæ, de quo dictum in Codice Apocrypho Novi Teſt.

Mellitus de quo Antonius Pagius ad A. C. 567. n. 7. *Exſtat in Bibliotheca Colbertina* Melliti brevis temporum expoſitio *Manuſcripta*, *cujus initio profitetur Auctor ſe in medium adducere quæ ab antiquioribus Scriptoribus accepit*, *& temporum ſummam ab exordio Mundi uſque ad Auguſti Heraclii annum quintum*, *vel Siſebuti Regis quartum* (A. C. 614.) *breviter notare*.

Melroſſenſe Chronicon. Supra, *Maılros*.

Meluſinus neſcio quis cujus Chronica Manuſcripta in Bibl. Gvalteri Copi extitiſſe notavit Voſſius p. 714.

Marcellus Memorialis. Supra, *Marcellus*.

Blaſius Menaleſius, Ordinis Vallis Umbroſæ Generalis ſcripſit *Vitam S. Joannis Gvalberti*, Ordinis illius conditoris, defuncti A. 1073. Certe ejus nomen Surius incerta conjectura putavit præfigendum Vitæ quam edidit ad XII. Julii ex Manuſcr. Codice nullum auctoris nomen præ ſe ferente. Sed in Actis Sanctorum Tom. 3. Jul. 12. alii duo antiquiores ejuſdem Gvalberti vitæ ſcriptores exhibentur *Andreas* de Strumis, patria Parmenſis pag. 343. & *Atto* Abbas Vallumbroſanus, poſtea Epiſcopus Piſtorienſis pag. 365. Præterea *Hieronymi* Radiolenſis, Monachi Vallumbroſani libri III. de Gvalberti hujus miraculis ad Laurentium Medicem qui A. 1492. obiit pag. 382. 453. De illa Suriana autem pag. 315. indefinitum relinquitur, ut fit etiam a Voſſio pag. 462. ſitne ejus auctor Menaleſius iſte, an vero, ut Poſſevino potius viſum Jacobus Fornerius qui poſtea Benedictus XII.

Menengaldus ſive *Menengardus* neſcio quis, cujus Hiſtoriam Eccleſiaſticam ineditam memorat Labbeus pag. 386. Bibl. novæ MSS.

Mengotus ſive *Megingotus* Trajectenſis, non mihi notus niſi ex Udalrici Babenbergenſis Codice Epiſtolari apud

Jo.

Jo. Georg. Eccardum Tom. 2. Corporis ſcriptorum medii ævi, in quo pag. 313. 328. leguntur quæ vel ſcripſit ipſe vel ab aliis ſcripta aut reſcripta in unum libelli corpuſculum redegit, de ea quæſtione, utrum fas ſit arctioris vitæ propoſito obligatum renunciare atque ad dimiſſa reſilire, quod diſtricte ab eo negatur.

Michael Menotus, Gallus Doctor Pariſienſis Ord. Minor. circa A. 1500. *Lingua aurea* dictus ſuæ ætati, in cujus ſermonibus tamen perinde ut *Maillardi* & *Gabrielis Barlettæ* plura inepta & ſacro loco atque argumento indigna leguntur, quorum nonnulla ridet & ridenda lectoribus ſuis propinat H. Stephanus in Apologia pro Herodoto cap. 15. pag. 339. ſeq. cap. 29. 31. &c. adde Petri Roques Paſtorem Evangelicum pag. 133. & Andreæ Riveti Opera Tom. 2. pag. 329. 939. Tom. 3. pag. 37. Sermones ejus Quadrageſimales Turoni habiti prodiere Pariſ. 1525. Præterea ejus tractatum de fœdere & pace ineunda per mediam pœnitentiam tanquam oratricem ibid. 1526. editum memorat Waddingus pag. 261.

Joannes de Meppis, ſupra Tom. IV. pag. 104.

Marius Mercator. Supra, *Marius*.

Iſidorus Mercator. Supra, *Iſidorus*.

Antonius de Mercede, Alphonſi Aragoniæ Regis ad Concilium Conſtantienſe Legatus, cujus Parentatio in exequiis Ferdinandi Regis Aragoniæ A. 1416. 30. April. habita exſtat apud Hermannum ab Hardt in Hiſtoria illius Concilii pag. 129. 138. Inter alia Regem pag. 134. laudat his verbis: *Fuit magnanimus ut* Alexander, *prudens ut* Brutus, *animoſus ut* Hector *& fortis velut alius* Machabæus. *Fuit abſtinens ut* Fabricius, *conſtans ut* Xenocrates, *oblivioſus injuriarum ut* Julius. *Fuit clemens ut* Titus, *juſtiſſimus ut* Traianus, *liberalis ut* ſecundus Tiberius: *generaliter, in omnibus temperatus. Templorum Dei fundator & Patronus ut* Conſtantinus: *ut* Juſtinianus, *æquiſſimus: totus gratus ut* Theodoſius: *victorioſus ut* Heraclius, *felix ut* Carolus Magnus: *Eccleſiæ defenſator ut* Otto, *& pro peſtifero Eccleſiæ ſchiſmate exſtirpando noſtri invictiſſimi Cæſaris* Sigiſmundi, *comes individuus & ſocius dilectiſſimus indefeſſus*.

Joannes Mercius, ſive *Mercianus*, ibid.

Joannes de Mercuria, Ord. Ciſterc. cujus errores damnati Pariſiis A. 1347. Vide Bulæi hiſtoriam Academiæ Pariſ. Tom. IV. pag. 298. & Bibliothecam Patrum Tom. XXVI. edit. Lugd. pag. 483.

Paſſionis S. Mercurii ſub Decio Martyris, Acta edita ab Edmundo Martene T. VI. monumentor. pag. 743. 750. & Acta translationis pag. 751. 756.

Antonius Mericutius, infra *Mincuccius*.

Ambroſius Merlinus Camber, quem Merlino Caledonio familiarem & in faſtigio cognitionis rerum naturalium eminentem laudat Lelandus c. 27. Eundem cap. 26. ubi de eo pluribus diſſerit, ingenio, arte & induſtria rebus præpolluiſſe omnibus, & Mathematicarum peritiſſimum fuiſſe teſtatur. Claruiſſe traditur circa A. 480. & Britannis prædixiſſe excidium ac clades inferendas per Saxones, Danos ac Neuſtrios: & Regibus fortunam variam ut Vortigerno ignem, Aurelio, apud quem gratia plurimum valuit & Utherio venena, Arthuro exitum dubium, quæ eventus comprobavit. Scripta ei apud Baleum Centur. 1. cap. 48. tribuuntur: *Super arce Vortigerni*, & *Epitaphium ſexti Regis*, tum *contra Vortigerni Magos* & *ſuper quodam Cometa*. Videntur autem hæ particulæ ejus *prophetiarum*, quas cum expoſitione ſive gloſſa Manuſcriptas ſervari Cantabrigiæ in Collegio S. Petri teſtatur pag. 90. etiam *tres libros Vaticinalis hiſtoriæ* memorans, Latine Manuſcriptos Oxoniæ in Collegio Mertonenſi, & Cantabrigiæ, Gallice vero in Collegiis S. Petri & S. Benedicti. Nonnulla Merlini vaticinia Chronico ſuo inſeruit *Galfredus* Monemu-

muthenſis, de quo ſupra Tom. 3. pag. 10. In Bibl. Cottoniana pag. 76. Manuſcriptæ Prophetiæ quædam de Anglia & Scotia, Merlini, Sibyllæ & de Aquila, verſibus confictæ: & Egerlini de aſino coronato &c. proſa. Citatur prophetia Merlini in Chronico Alberici ad A. 1136. pag. 278. & ad A. 1139. pag. 286. Nic. Triveti pag. 237. 253. &c. & ab Orderico Vitali lib. XII. ad A. 1127. pag. 887. ubi ait ejus vaticinia per ſexcentos annos in pluribus manifeſte completa fuiſſe.

Merlinus Caledonius, ſive Silveſtris, Scotus, Thelesini Helii vatis diſcipulus, Merlino autem Cambro ætate ſuppar, etiam ipſe *prophetias* conſignaſſe traditur. Vide Lelandum cap. 27. Baleum Centur. 1. cap. 65. & Pitſeum pag. 101. Verſus ſexaginta divinatorios hexametros de rebus Italicis, in Eſtenſi Bibl. ſub Merlini nomine reperit vulgavitque illuſtris Muratorius ad calcem tomi octavi ſcriptorum Italiæ.

Addam & tertium *Merlinum Coccajum*, Mantuanum, licet paullo juniorem, & cujus verum nomen *Theophilus Folengus*. Monachus is Caſinenſis fuit Ord. Bened. & rebus humanis valedixit A. 1544. cujus effigiem, vitam, ſcripta & laudes reperire licet in Jac. Philippi Thomaſini elogiis Patav. 1644. 4. editis pag. 71. Hujus inprimis innotuit opus *phantaſiarum Macaronicarum*, (*a*) in XXV. diſtributarum partes, ſive poema Latinum ludicrum, quod Italicis & Etruſcis vocibus, interdum ruſticis mixtum ac variatum, non neglecta metri harmonia nec poetico deſtitutum ingenio aut lepore, facta & mores hominum jocoſe perſtringit, præmiſſa ſimili joculari ſcribendi genere *Zanitonella*, de Tonelli erga Zaninam amoribus, & ſubjunctis libris tribus *Moſchea*, de bello muſcarum ac formicarum: nec non libello Epiſtolarum atque Epigrammatum. Prodiit Venet. 1581. 8. 1613. 8. Franciſcus Vavaſſor libro quem ludicræ dictionis uſui oppoſuit p. 453. *Tantum dico, Merlinum Coccajum in Italia, & Antonium de Arena in Gallia, qui ſemilatinæ ſcriptionis ludicræ auctores vel primi fuerunt vel præcipui, non admodum ſibi a multiplici ſpurcitie rerum & verborum caviſſe*. Citatur hic Merlinus a Franciſco Rabelæſio non diſſimilis viro ingenii pluribus locis, ſed ut Menagio probe obſervatum, *libri de patria diabolorum*, memorati lib. 3. cap. 11. nihil aliud ſunt quam macaronicæ tres poſtremæ, quibus inferi a Merlino ad exemplum Dantis deſcribuntur. * Antiquior operis Coccaji editio producta eſt Venetiis an. 1517. in 8. Probatiſſima eſt editio ejuſdem operis Amſteledamenſis anno 1692. in 8. Ejuſdem auctoris eſt alterum opus de Paſſione Domini hexametro verſu, quod utrum lucem aſpexerit ignoro. Italice etiam ſcripſit il *Tri per uno* tum *Il libro della Gatta*; & *il Giano*.

Merobaudes Gallus, ſupra *Marbodus*.

Merobaudes Hiſpanus Scholaſticus cui in Poetis Chriſtianis Georgii Fabricii pag. 763. tribuitur Carmen verſuum undetriginta quod incipit:

Proles vera Dei cunctis antiquior annis.

Incertum idemne de quo Idacius Chronico ad A. C. 427. *Merobaudes natu nobilis, & eloquentiæ merito, vel maxime in poematis ſtudio veteribus comparandus, teſtimonio etiam provectus ſtatuarum*. Vide Nic. Antonium lib. 3. Bib. vet. Hiſpan. cap. 3.

Meropius Pontius Anicius Paulinus; infra, *Paulinus*.

Bartholomæus Merula, Mantuanus, Protonotarius Apoſtolicus, ſcripſit ad Marcum Georgii Cornelii, Senatoris Ve-

(*a*) Folengius ipſe in apologia poematum ſuorum Macaronicorum: *Ars iſta poetica nuncupatur ars macaronica, a macaronibus derivata; qui macarones ſunt quoddam pulmentum farina, caſeo, butyro compaginatum, groſſum, rude & ruſticanum. Ideo Macaronica nil niſi graſſedinem, ruſticitatem, & vocabulazzos debet in ſe continere*. Conferendus Octavius Ferrarius in Originibus Italicis, & Ægidius Menagius in Italicis, Gallicisque, in voce *macaroni*.

Veneti, Reginæ Cypri fratris filium circa Annum 1499. commentarios *in Ovidii libros de amoribus*: Deinde ad eundem M. Cornelium jam Cardinalem & Patriarcham CPolitanum, quem eloquentiæ præceptis imbuerat, enarrationes *in Ovidium de Triſtibus*, & A. 1497. in libros *de Ponto*, & ad Franciſcum Georgii Cornelii equitis & decemviri filium in libros *de arte amandi & de remedio amoris*. Mediolan. 1510. fol. ut recentiores editiones prætercam.

Bernardini Merulæ commentarios *in Vitruvium*, quos per plagium ſibi vendicare voluerit Gaudentius Merula, laudat Antonius Majoragius in Apologia contra Gaudentium pag. 29. & Annotationes in Vitruvium inter Gaudentii Merulæ ſcripta refert Simlerus.

Gaudentius Merula Novarienſis ſub eadem fere tempora inclareſcere cœpit, cujus libri tres *de antiquitate & origine Gallorum ciſalpinorum* prodiere Lugd. 1536. atque cum *querela apologetica* A. 1537. Mediolani ſcripta, recuſi Bergomi 1592. 8. inde in Andreæ Schotti Italia illuſtrata, Francof. 1600. fol. & in Grævii theſauro Antiquitatum Italiæ T. 1. Lugd. Bat. 1704. fol. Ejuſdem Merulæ *memorabilium libri quinque* Lugd. 1556. De alius illius ſcriptis vide, ſi placet Simlerum. Apologia quam dixi Majoragii in Gaudentium Merulam, una cum ejus Oratione de auro prodiit Ultrajecti 1660. 4. qua declarat a ſe minime relegatum eſſe Ciceronem ac Terentium, ut ille finxerat in dialogo: & centum amplius ejus errores notat contra uſitatam Ciceroni ac Terentio locutionem.

Georgius Merula, Alexandrinus Statielenſis in ditione Mediolanenſi, Franciſci Philephi, ſed parum gratus, diſcipulus, præceptor Triſtani Chalci, quem non magis gratum fuit expertus. Humaniores litteras cum laude per multos annos docuit Venetiis, & ab A. 1482. Mediolani, diemque obiit A. 1494. major ſeptuagenario. De eo præter Politianum libro Epiſtolarum undecimo, Jovium, Voſſiumque ac Ghilinum conſuli poſſunt auctores eruditi Diarii eruditorum Italiæ T. XVII. p. 291. ſeq. & T. XVIII. p. 334. Jo. Hubnerus noſter in Bibl. hiſtorica Hamburgenſi Centur. VI. pag. 26. & Niceronus tomo VII. memoriarum de viris eruditis pag. 86. ſeq. ubi ſcripta etiam & ſcriptorum editiones accurate referuntur. Ea ſtrictim a me memorari ſatis fuerit, atque inprimis celebranda opera quam in veterum ſcriptis emendandis atque illuſtrandis poſuit, in *Plauto*, *ſcriptoribus rei ruſticæ*, Virgilio Plinioque: *Ciceronis libris de finibus*, *Declamationibus Quintiliani*, *Auſonio*, & quos ex Bibliotheca Bobienſi eruit, *Velio Longo* de Orthographia, & *Terentiano Mauro*: Tum commentariis in *Ciceronis Orationem pro Ligario* & *Epiſtolam ad Lentulum* lib. 1. Epiſt. 9. in *Statium* item, & quibus iniquiorem ſe Domitio Calderino præbuit, *in Juvenalem* ac *Martialem*. Animadverſionibus denique in *Galeoti* Martii libros de homine, de quibus ſupra Tom. 3. pag. 5. Vertit etiam ex *Xiphilino* Vitam Imperatorum Hadriani, Nervæ, & Trajani: & deſcriptionem Montisferrati & conflagrationem Veſevi montis. Sed præcipuam ingenii laudem tulit ſcriptis eleganter *libris X. Antiquitatis Vicecomitum Mediolanenſium*, ab origine Urbis uſque ad A. 1323. qui poſt editiones duas Mediolanenſes & duas Pariſienſes prodiere in tomo tertio theſauri Antiquitatum Italiæ Græviani Lugd. Bat. 1704. fol. omiſſa quam prima editio exhibet Merulæ præfatione ad Ducem Lud. Mariam Sforziam. *Bellum Scodrenſe* de Scodra a Turcis obſeſſa & a Venetis fortiter defenſitata menſe Majo Anni 1474. Prodiit Venetiis in 4. dicatum Jacobo Merulæ & Franciſco Gambarino. Voluit etiam edere Allatius libro συμμίκτων quarto, quem cum aliis ſeptem adhuc deſideramus. Contra Cornelium Vitellium Merulæ obtrectatorem legenda Pauli Romulejenſis pro Georgio apologia Venet. 1482. 4. * Totam illam Voſſii narratiun-

tiunculam de Philelpho adeo acerbe ferente invectivam in ſe ſcriptam a Merula, ut ex animi ægritudine contracto morbo vitam intra triduum abſolverit, tanquam futilem, & nullo innixam fundamento rejicit Niceronius Tom. 7. Illam tamen aſſerit Cornelius Vitellius in libello contra Georgium Merulam, cujus præfationem ad Hermolaum Barbarum ſcripſit, hæc in ea narrans: *qui diſcipuli* (Georgii) *ingratitudine commotus, ut par erat, octogenarius ſenex, tanto dolore conflictatus eſt, ut triduo vitam exhalaverit.* Merulæ *antiquitates Vicecomitum Mediolanenſium* nondum integræ prodierant, quo tempore Fabricius ſcribebat, cum prior tantum decas lucem aſpexerit; ſecundam nemo hucuſque detexerat. Prodiit tandem in Tom. XXV. Rer. Ital. nuper an. 1751. excuſo, quamquam non integra, cum imperfectum opus auctor reliquerit. Librum quartum, & annum 1342. non ſuperat.

Liceat his *Paulum Merulam* Gvilelmi, Secretarii Dordraceni F. adjungere, licet juniorem: ſaltim ut a prioribus tanto rectius diſtinguatur. Inter Doctores publicos Leidenſis Academiæ Juſti Lipſii ſucceſſor inclytus, diem obiit Roſtochii, quo valetudinis cauſa ſe contulerat A. 1607. nondum quinquagenarius: de quo præter Bibl. Belgicæ ſcriptores Valerium Andream, Svveertiumque & Meurſium Athen. Belg. pag. 159. ſeq. Jo. Kirchmannus Oratione de vita & obitu Pauli Merulæ, Roſtoch. 1607. 4. & Lugd. Bat. 1672. 12. & in Henningi Wittenii memoriis Philoſophor. Tom. 2. pag. 8. Thomas Crenius Tom. 2. animadverſ. pag. 110. ſeq. Adolphus Clarmundus Tom. VII. vitarum pag. 91. Hieron. Ghilinus Tom. 2. theatri ſui p. 209. & Niceronus in limine tomi XXVI. memoriarum de eruditor. vitis. Ex ſcriptis ejus primo loco referam narrationem rerum adverſus *Angelum Merulam* tragice geſtarum ab Inquiſitoribus, quorum ſententia Montibus propter Religionem A. 1557. 27. Jul. vivus eſt combuſtus. Lugd. Bat. 1604. 4. Tum Hiſtoriam Eccleſiaſticam ac Politicam 1200. annorum, quam *Gvilelmus Merula* Pauli F. additis annis quadringentis ad A. 1614. perduxit. Lugd. Bat. 1615. fol. Cætera ſunt *Willerami* editio Lugd. Bat. 1598. 8. de quo infra ſuo loco, fragmenta *Annalium Ennii* cum notis, ibid. 1595. 4. *Eutropius* cum *Paulo Diacono*. Lugd. Bat. 1592. 8. Lugd. Bat. 1594. 8. Vita Eraſmi & libri duo Epiſtolarum. 1607. 4. Vita Franciſci Junii 1595. 4. utraque ab ipſo Eraſmo conſignata & Junio. Urbis Romæ deſcriptio. 1599. Coſmographia generalis libris III. & Geographia Europæ in genere, tum Hiſpania, Gallia, Italia libris IV. Amſt. 1605. 4. 1621. 1636. Diatriba de ſtatu Reip. Batavicæ, edente Joach. Morſio. Lugd. B. 1618. 4. Cynegetica, Belgice: & praxis Civilis Curiæ provincialis apud Batavos, itidem Belgice. 1592. 4. De hiſtoria ejus Belgica vide Baudii Epiſtolas pag. 250. 254. Diſſertatio de oceano & maribus, Lugd. Bat. 1633. 8. Opera alia poſtuma Lugd. Bat. 1684. 4. de quibus acta Erud. 1685. p. 28.

Joannes Merylinch, Monachus Anglus Glaſtonienſis, cujus *Hiſtoriam* rerum in Anglia ſpeciatim & Hibernia geſtarum primis novem annis Joannis XXII. Pontificis (A. C. 1316. ad 1325.) edere inſtituit paullo ante obitum ſuum hoc ipſo anno 1735. Vir meritiſſimus de bonis literis & de patriæ ſuæ hiſtoria Thomas Hearne.

Meſſianus Presbyter, cum Cypriano Tolonenſi & Stephano Diacono ſcriptor *vitæ* Magiſtri ſui *Cæſarii Arelatenſis* (qui A. 542. diem obiit) ad ſororem ejus Cæſariam Abbatiſſam. Exſtat apud Vincentium Barralim in Chronologia Lerinenſi Lugd. Bat. 1613. 4. & Mabillonium Tom. 1. Act. Sanctor. Ord. Bened. pag. 669. Partem ediderat Surius ad 27. Auguſt. Vide ſupra in Cæſario Tom. 1. p. 865. & Cypriano pag. 1260. Voſſium p. 243. * Extat etiam Meſſiani

ni hujus epiſtola ad Viventium ex MS. codice Arelatenſi a Mabillonio Annalium Tom. I. in appendice vulgata in qua cæleſte viſum per noctem objectum S. Cæſario narrat. Extat etiam ſupplex libellus a Meſſiano ſecretario oblatus Symmacho Papæ pro juribus Eccleſiæ Arelatenſis aſſerendis. Vide Conciliorum Tom. 4. pag. 1310. edit. Pariſienſis.

Hiſtoriam liberationis *Meſſinæ* in Sicilia a Saracenorum dominatu A. 1063. per Comitem Rogerium Normannum factæ, ſcriptam A. 1160. vulgavit Baluzius tomo ſexto Miſcellaneorum pag. 174. 196.

Metellus Tegernſeenſis in confinibus montium Tyrolis Monachus S. Quirini Ord. Bened. non circa A. 1060. ſed 1160. ut recte Caſp. Bruſchius ex Cod. Manuſcr. Tegorino ſive Tegernſeenſi, Oudinus Tom. 2. p. 780. Acta Sanctor. Tom. 3. Martii pag. 545. & Jacobus Baſnagius: ac nuper oſtenſum in A. C. Auguſtiniani Arnolfo ſive defenſione Arnolphi Bavariæ Ducis, Monachii 1735. 4. pag. 29. Scripſit Horatiano carminum genere & metro Lyrico *Quirinalia* ſive *geſta S. Quirini* circa A. 269. Martyris. *Quinque* primis *odis* de Philippo canit Imperatore celebratiſque ab eo ludis ſecularibus (Confer Petrum Taſſnum de anno ſeculari cap. 8. Tom. VIII. theſauri Græviani pag. 508. 617.) Tum eodem Philippo A. C. 249. cum filio itidem Philippo occiſo, illiuſque ex Severa filium ac hujus fratrem facit Quirinum, quem poſt necem patris puerum ſeptennem, ac tum cum matre baptizatum refert, viginti deinde annis elapſis ſub Claudio II. palma martyrii decoratum, quæ aliis *quinque odis* perſequitur. Sequuntur dein *octo odæ* quibus continetur hiſtoria translationis ſacri corporis Roma poſt A. 746. ad Cœnobium Tegernſeanum. Inde *Odæ ſex & quadraginta*, quibus patrata interceſſione S. Quirini miracula celebrantur. Denique opus concluditur *decem eclogis* bucolicorum Quirinalium, quo iterum varia recenſentur miracula, potiſſimum in ruſticis punitis, quia vota ſolvere neglexerunt. Edidit ex M. Velſeri apographo Henricus Caniſius in appendice tomi primi Antiquarum Lectionum (T. 3. edit. novæ Baſnagianæ parte 2. pag. 117. 196.) atque inde partem Mabillonius Tom. 3. Act. Sanctor. Benedictin. pag. 663. Non Metellum ſed Acta antiquiora ejuſdem argumenti, proſario ſcripta ſermone, qualia ſecutus & carmine expreſſiſſe Metellus videri poteſt, edidit Henſchenius Tom. 3. Act. Sanctor. 25. Martii pag. 545. 553. Conferre etiam licebit tres vetuſtas de S. Quirino Sequentias, quas ex Manuſcripto Tegernſeenſi edidit Bernardus Pez Tom. 3. anecdotorum parte 3. pag. 590. 594.

Hugo Metellus, ſupra Tom. 3. pag. 296.

Metenſium Epiſcoporum Chronicon ab Apoſtolorum temporibus uſque ad A. 1260. editum a Dacherio Tom. VI. pag. 661. (edit. novæ Tom. 2. pag. 224. 233.) *Tres*, inquit Dacherius, *Chronici hujus ſcriptores obſervavimus. Primus quæ retulit, ab hiſtoriæ Metenſium Epiſcoporum auctore Paulo, Diacono Aquilejenſi magna ex parte mutuatus eſt, & ad Poponem Epiſcopum* (A. 1120.) *pervenit. ſecundus ſtylum duxit uſque ad Bertrannum* (A. 1200. circiter:) *tertius denique finem fecit in Jacobo LIX. Epiſcopo, anno videlicet* 1260.

Chronicon breve *S. Vincentii Metenſis* ab Ann. 511. ad 1279. vulgatum a Labbeo Tom. 1. Bibl. novæ Manuſcriptor. p. 344. 347.

Anonymus Metenſis Ord. Præd. ſcriptor *Chronici* circa A. 1274.

Jodocus Metzlerus Cœnobii Sangallenſis junior quidem eſt, ſcripſit enim An. 1606. ſed hoc loco a me refertur quoniam ejus *libros duos de Viris illuſtribus Monaſterii S. Galli* edidit Bernardus Pez Tom. 1. anecdotorum parte 3. p. 357. 626. Confer, ſi placet, ejus diſſert. Iſagogicam tomo illi præmiſſam p. LXXXIX.

Michael Angelus, de cujus vaticiniis ſub Sixto IV. editis, Epiſtola Petri Delphini A. 1495. data exſtat apud Edmundum Martene Tom. 3. collectionis vett. monumentorum p. 1153.

Michael Anglicus (Langlois) Francus Bellimontenſis, Juris utriuſque Profeſſor & Poeta circa Ann. 1550. de cujus ſcriptis videndus Simlerus, & liber ſuperiore Anno 1734. editus Pariſiis, ſingularitez hiſtoriques & litteraires pag. 278. ſeq. Alius *Michael Anglicus*, infra *Michael Magiſter*.

Michael Angrianus, aliis *Ancrianus*, *Aignanus*, rectius *de Aygvanis* Bononienſis, Carmelitarum ab A. 1381. Generalis, Vitam produxit ad An. 1396. ſive ut Petrum Lucium ſecutus Alegrius, An. 1416. Creditur hic verus auctor Commentarii non contemnendi *in quinque libros Pſalmorum*, qui ſæpius lucem vidit ſub *Incogniti* nomine, & ab aliis refertur ad *Petrum Berchorium*, (*a*) ſed a Joanne a S. Angelo, (*b*) aliiſque Michaeli vindicatur. Prodiit incogniti nomen præferens Mediolan. 1510. Compluti 1524. Lugd. 1581. 1588. 1602. Pariſ. 1613. & præfixo Michaelis nomine Venet. 1603. 1623. Lugd. 1652. 1673. Memorantur præterea ejus Lectura *in Pſalmos Pœnitentiales*, & Commentaria *in Michæam*, & *in quatuor Evangeliſtas*. *In IV. libros Sententiarum*. *De Conceptione B. Mariæ*. *Quadrageſimale*. *Lexicon inchoatum Theologicum* ad litteram C. uſque. Tabulæ ſivæ Indices in Decretum, in Gregorii Moralia, Commentarii in Ariſtotelis Ethica, in Valerium Max. &c. Vide Lud. Jacobum in Bibl. Carmelitana.

Michael de Baculeto, vix notus niſi ex Sanderi Bibl. Belgica Manuſcriptor. parte 2. pag. 70. ubi memoratur tractatus ſive *ſermo de Sacramento Altaris*, auctore M. Michaele de Baculeto, S. Theologiæ Profeſſore in Univerſitate Colonienſi, Monacho S. Bavonis, Gandavi A. 1372. Incipit: *Memento mirabilium ejus quæ fecit*.

S. Michaelis Bambergenſis Cœnobii Antiquitates ſive diplomata XXX. illud ſpectantia juris publici fecit V. C. Joannes Fridericus Schannat in collectione prima Vindemiæ litterariæ, Lipſ. 1733. fol. p. 41. 50.

Michael de Blaubein, ſive *Blaupain*, infra, *Michael Magiſter*.

Michael Cæſenas, Italus Ord. Minor. Generalis de quo ſupra Tom. I. pag. 319.

Michaelis Carrarienſis, qui Voſſio p. 600. aliiſque memoratur, integrum nomen eſt *Jo. Michael Albertus Carrara*, ſive *de Carrara* Bergomenſis Hiſtoricus, Philoſophus, Poeta, Medicus qui obiit in Patria ſua A. 1490. Hic præter *tutelam* ſive apologiam *vitamque Gvidonis Carraræ*, parentis ſui Philoſophi ac Medici, defuncti An. 1457. ſcripſit *Hiſtoriarum Italicarum libros XL*. *De bello Veneto* per Jacobum Antonium Marcellum in Italia geſto poema heroicum. *De B. Clara* de monte Falco Ord. Eremitar. S. Auguſtini libros IV. *De Urſulæ Patavinæ præconiis*, *Admiranda*, *acta ludis Megalenſibus*, Calixto III. Sacerdote maximo, Frederico IV. Cæſare & Franciſco Foſcaro Venetorum Duce. *Orationem in funere Bartholomæi Coleonii*. *De regimine ſanitatis* libros VII. *De cauſa errorum in medicinis*. *De peſtilentia* ad Franciſcum Diedum. *In Aphoriſmos Hippocratis*. *Iſagogarum* librum ſive *introductionem Medici*. *De fato & fortuna*, *Stromata* ad Dominicum Georgium. *De origine omnium ſcientiarum*. *De uxoribus non ducendis*. Commentaria in *Ariſtotelis* libros de anima, nec non Phyſicos atque Metaphyſicos In *Commentatorem*, de natura ac cognitione ſimplicium.

De

(*a*) *Michaelis Ximenii Baranconis* Incognitus per ſe cognitus, ſive diſſertatio comparativa, in qua Petrum Berchorium verum eſſe auctorem commentarii in Pſalmos diſputat. Madrit. 1720. 8. Ejuſdem Incognitus apertius cognitus, ibid. 1722. 8. & Concluſio allegationis in lite ſuper certitudine Autoris Incogniti in Pſalmos, ſive ſupplementum duplicis tractatus pro Petro Berchorio ibid. 1728. 8.

(*b*) Jo. a S. Angelo in diſſ. apologetica pro Incognito per ſe cognito. Madrit. 1721. 4. Acta Erud. Tom. X. ſupplem. pag. 281.

De Incarnatione Domini noſtri Jeſu Chriſti. *De ejuſdem paſſione*, *in quo Vetus & Novum Teſtamentum conjungit*. *Bucolicum carmen* ad Petrum Ponzonum, Cremonenſem. *Orationes*, atque lingua Italica Comœdias, triumphos aliaque poematia. Vide Jo. Philippi Bergomenſis Chronicon in extremo libri decimi, Donatum Calvum in ſcena litteraria ſcriptorum Bergomenſium, & Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIX. p. 446. ſeq.

Michael de Charcano, ſive *Carcano*, Mediolanenſis Ord. Minor. circa Ann. 1480. Ejus *Quadrageſimale* ſermones XI. *in Decalogum* prodiere Venet. 1492. *Quadrageſimale de pœnitentia* & ejus partibus. Venet. 1487. *Quatuor noviſſima*, Colon. 1492. *De commendatione virtutum & reprobatione vitiorum*, Mediolani 1495.

Confeſſionale, Venet. 1513. 8. De peccato in genere. De tribus præcipuis peccatis, ſuperbia, avaritia, luxuria. De quatuor reliquis peccatis capitalibus invidia, ira, acedia, gula, & earum filiabus: per Adventum & Quadrageſimam Venet. 1476. 4. *De fide Chriſtiana liber* Baſil. 1479. Vide Trithemium cap. 865. Waddingum p. 259. H. Warthonum ad Caveum: & Reiſeri indicem Manuſcriptorum Bibl. Auguſtanæ p. 99. 104.

Michael de Duren, infra, *Michael Herbrand*.

Michael Franciſcus, Inſulenſis Flander Ord. Præd. Philippi Auſtriæ Archiducis a Confeſſionibus, obiit in Patria Ann. 1502. de quo Jacobus Echardus T. 2. p. 7. ſeq. ſcripſit Quodlibetum *de veritate fraternitatis Roſarii* ſeu Pſalterii B. Virginis, Colon. 1476. 4. ac deinde ſæpius. Deciſionem Quodlibeticam *ſuper ſeptem principalibus B. Virginis doloribus* una cum *Officio de compaſſione S. Mariæ*. Antvv. 1494. 4. Determinationem *de tempore adventus Antichriſti*, ejuſque ingreſſu in Mundum, progreſſu & egreſſu, & de novitatibus quæ jam de eo currunt. Colon. 1478. 4. *De abuſibus aulicorum*. *Quadrageſimale* & *Adventuale* de arte moriendi, quod *Mortis cellarium* nuncupatur. *In Antiphonam*: Salve Regina.

Michael de Furno Inſulenſis etiam ipſe & Ord. Præd. Magiſter in Theologia Pariſ. circa Ann. 1340. Scripſit *in Cantica*, *Danielem*, *Matthæum*, *Lucam*, *Joannem* & *Collationes* ſive *Sermones de Sanctis*. Vide iterum Jac. Echardum T. 1. p. 596. ſeq.

Michael de Gyrio, infra, *Michael Pragenſis*.

Michael Herbrand de Duren, Prior Carmelitarum, Conventus Crucennacenſis diœceſeos Moguntinæ circa Ann. 1410. de quo Trithemius de S. E. cap. 713. & de luminaribus Germaniæ cap. 149. Scripta ejus, præter *Sermones* de tempore & de Sanctis, *Commentarii in libros Ethicorum Ariſtotelis*. Collationes Synodales multas addit Alegrius pag. 331.

Michael de Hombaſio non notus mihi niſi e Cangio, qui ejus ſcriptum *de modo ſignificandi* evolvit in Bibl. Sangermanenſi, Codice 530. infra *Mich. de Morboſio*.

Michael, Ord. Minor. *Inquiſitor* hæreticæ pravitatis in Arelatenſi, Aquenſi, Ebredunenſi & Viennenſi provinciis, cujus Sententiam contra quatuor Minoritas combuſtos in Maſſilia Ann. 1318. edidit Baluzius Tom. 1. Miſc. p. 198. & 272. ſeq. Epiſtola Joannis XXII. ad hunc Michaelem, ibid. pag. 195.

Michael Lochmaier, Canonicus non Patavinus in Italia, ſed Patavienſis, ſive Paſſavienſis in Bavaria, Theologiæ & Juris Canonici Doctor circa Ann. 1496. Hujus eſt *Parochiale Curatorum*, poſt editiones Lipſ. 1497. Haganoenſem 1498. & Pariſ. 1513. recenſitum a Gvilelmo Neſeno, Anaxipolitano, Baſil. 1514. 4. diviſum in tractatus decem: 1. de jure parochiali quid ſit & in quibus conſiſtat. 2. de decimis & primitiis. 3. de oblationibus. 4. de pœnitentiis recipiendis. 5. de Miſſis audiendis. 6. de ſepulturis & remediis animarum. 7. de Canonica portione. 8.

de benedictione nubentium. 9. de collatione Sacramentorum & 10. de redditibus qualitercunque Curato provenientibus. *Sermones de Sanctis* ſive promtuarium ſermonum in Evangelia feſtivalia totius anni, nec non in Eccleſiarum dedicationes & primæ Miſſæ celebrationem, Haganoæ 1497. 1500. 1512. 1516. 4. cum ſermonibus Pauli de Waan. Vide Robertum Gerum ad Caveum, & Tobiæ Eckardi notitiam Manuſcriptor. Bibl. Quedlimburgenſis p. 54.

Michael Blaupain, cognomento *Magiſter*, patria Cornubienſis, Anglus circa A. 1420. Poeta & ſcriptor *Hiſtoriæ Normanniæ* quam memorat Voſſius p. 474. ex Pitſei pag. 322. Non diverſus hic a *Michaele Tregorio* primo Academiæ Cadomenſis doctore, ac denique Archiepiſcopo Dublinenſi, de quo idem Pitſeus p. 662. Huetius Origg. Dadomenſ. cap. 18. Waræus Hiberniæ S. p. 116. & ex Lelandi c. 527. Baleus VIII. 14. ubi & Lecturam *in IV. libros Sententiarum*, & *Quæſtiones Ordinarias*, & librum de Origine Studii ſive Academiæ Cadomenſis. Ejus aculeatum carmen contra Henricum Abrincatenſem ſive Abrincenſem memorat Lelandus c. 200. Incip. *Archipoeta vide quod non ſit*. Alia ejus carmina & Epiſtolas Baleus IV. 10. Hunc eſſe quem Michaelem Anglicum Jo. Raviſius Textor in Cornucopiæ appellat, eidem Pitſeo notatum: eſt autem Textoris Cornucopiæ libellus cum Officina ejus editus, in quo referens ordine alphabetico res omnis generis, annotat quibus in locis reperiantur & frequentiſſimæ, & ſuo in genere meliores.

Michael Magiſter, infra, *Michael Scotus*.

Marcus Antonius Michael, Patricius Venetus A. 1516. compoſuit *deſcriptionem agri & urbis Bergomatis*, quæ cum Franciſci Bellafini de origine & temporibus ſive fatis Urbis Bergomi prodiit Venet. 1532. 4. atque inde in theſauro Scriptorum Italiæ Burmanniano, Tom. IX.

Michael de Maſſa, Ord. Eremitarum S. Auguſtini, defunctus Pariſiis A. 1336. de quo Trithemius cap. 923. Poſſevinus &c. Scripta ejus: *Vita Chriſti* quæ Manuſcripta Lipſiæ in Paulina, teſte Fellero p. 162. *In Eſaiam*. *In quatuor Evangeliſtas*. *De paſſione Domini*, *De quatuor Virtutibus*. *Sermones*. * Ceſſit e vita Ann. 1337. Scripſit *in quatuor libros ſententiarum*; *in libros omnes Vet. Teſtamenti Commentarios*; *de tribus virtutibus Divinis*; *de meritis & efficacia bonorum operum*; *notabilia quoque ac quæſtiones*; & reliquos omnes libros hic a Fabricio indicatos. Vide P. Gandolfo in Diſſertatione de 200. Auguſtinianis.

Michael Mediolanenſis, ſupra, *Michael de Charcano*.

Michael de Morboſio, Grammaticus, cujus liber inſcriptus: *Modi ſignificandi* Manuſcriptus in Bibliothecis Belgii teſte Sandero p. 105.

Ex Necrologio Abbatiæ *S. Michaelis* Ulterioris Portus ſub Archiep. Rothomagenſi, excerpta apud Dacherium in notis ad Gviberti Novigentini Opera p. 633. ſeq.

Michael Ord. Minor. Supra, *Michael Inquiſitor*.

Michael de Platea, ſive *Platienſis* Siculus Ord. Minor. Hiſtoricus clarus circa A. 1370. *Hiſtoriam Siculam Nicolai* Specialis, deſinentem in A. 1337. continuavit ab exceſſu Friderici II. Aragonii Siciliæ Regis uſque ad Ann. 1361. more computandi Siculo (1362. more Romano) Vide Antonini Mongitoris Bibl. Siculam Tom. 2. pag. 78. Editurum ſe recepit ex Codice Manuſc. D. Friderici de Vigintimiliis, Equitis Panormitani, Antonius de Amico Maſſanenſis, inter alios rerum Sicularum ſcriptores quos retuli in Conſpectu theſauri litterarii Italiæ p. 161. ſeq.

Michael Pragenſis, Carthuſiæ prior Gyriacenſis & Agsbacenſis, defunctus A. 1401. Ejus dialogus *de Cuſtodia Virginitatis* in duos diviſus libros exſtat in Bibl. aſcetica V. C. Bernardi Pezii Tom. 2. pag.

2. pag. 97. 170. Liber *de regimine principum* ad Rupertum Bavariæ Ducem laudatus a Bohuslao Balbino Miſc. hiſtor. Bohem. decad. 1. lib. 7. p. 124. nondum lucem vidit quod ſciam.

Michael (*a*) *Ritius* Patricius Neapolitanus, Juriſconſultus, & Ludovici XII. Galliarum regis a conſiliis, ejuſque ad Julium II. Orator edidit Romæ anno CIↃIↃV. libros tres *de Regibus Francorum*; eoſque Gvidoni, regni Cancellario, dedicavit. Idem libros tres fecit *de Regibus Hiſpaniæ*; quos perducit uſque ad Philippum, Caroli V. parentem. Adhæc compoſuit librum unum *de Regibus Hieroſolymorum*. *Deque Regibus Neapolis*, *&* *Siciliæ*, libros IV. Item *de Regibus Hungariæ* libros II. qui ex Bonfinii tribus primis decadibus contracti cum Bonfinii hiſtoria conjunguntur. Stylus purus eſt, ac terſus; ut in Epiſtola operibus præmiſſa judicat Janus Parrhaſius, ac Vaſæus in Chron. Hiſp. c. IV. Poſt Mediolanenſem, & Baſil. 1517. 4. aliaſque tres ſexta editio horum Ritii ſcriptorum lucem vidit Neapoli 1645. 4. In Nicolai Toppi Bibl. Neapolitana pag. 216. memoratur ejus Oratio coram Julio II. habita editaque Romæ in 4.

Michael Rubertus Zenobii F. Florentinus ſcriptor Hiſtoriæ ab Orbe condito ad ſua tempora, non A. 1430. floruit, ut Poccianto, Voſſio, Cangio perſuaſum, ſed Ann. 1530. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 188. & Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum p. 416.

Michael Savonarola, aliis *Joannes Michael* Patavinus, Ordinis Militaris S. Joannis Hieroſolymitani Medicus docuit inde Patavii, non ante An. 1440. defunctus. Vide Nic. Comnenum To. 1. hiſtoriæ Gymnaſii Patavini pag. 286. Scardeonium pag. 210. Portenarium p. 271. &c. Scripſit *Speculum Phyſiognomiæ* quod Theodorus Gaza ex Latino Græcum reddidit. Librum *de balneis* ac ſpeciatim Italiæ & aquis calidis Aponenſibus aliaque plurima quæ apud Scardeonium, & in Bibliotheca Medica Merkliniana pag. 643. & Mangeti Tom. 4. p. 161. poſſunt videri.

Michael cognomento *Scotus*, patria Anglus, Dunelmenſis, Mathematicus inſignis atque inter Philoſophos quos Magiæ reos peragere non dubitavit hominum ſive inſcitia ſive invidia. Diem obiit An. 291. de quo conſulendi præter Lelandum c. 232. Baleum IV. 67. & XIV. 52. Pitſeum pag. 374. Naudæi apologiam pro Magis p. 495. ſeq. Leonardus Nicodemus in additionibus ad Bibl. Neapolitanam Nic. Toppi p. 174. ſeq. & Georgius Mackenzie T. 1. de vitis Scotorum p. 197. 214. Scripta ejus ſunt: liber *de ſecretis Naturæ* ſive *de procreatione hominis & Phyſionomia* ad Fredericum II. Imp. (quem librum *Alberto* Magno alii tribuunt. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. de ſcriptis Dominicanorum p. 183.) *De chiromantia*. *In ſphæram Joannis de Sacro Boſco*. *In Ariſtotelis* pleraque, ſpeciatim *in Meteora contra Averroem*, & aliud in eadem Meteora quod incipit: *Tibi Stephane depromo hoc opus*. *De conſtitutione Mundi*. *De ſubſtantia Orbis*. *Aſtrologorum dogmata*. *Imagines Aſtronomicæ*. *De ſignis planetarum*. Quæſtio curioſa *de natura Solis & Lunæ*, in tomo quinto theatri Chymici. *Menſa Philoſophica*. *Abbreviationes Avicennæ*. Inter libros Manuſcriptos Caroli de Montchal, Labbeu pag. 203. Bibl. novæ Manuſcriptor. libros XIX. *Ariſtotelis* (X. Græce tantum habemus) *de hiſtoria animalium* ex Arabico in Latinum translatos a Michaele Scoto, quem ob hanc ipſam operam in libris Philoſophi poſitam laudat Rogerus Baco libro de linguarum utilitate.

Michael Tregorius, ſupra, *Michael Magiſter*.

Michaelis de Ungaria, Doctoris Theologi Sermones prodiere Coloniæ 1496. 8. apud Hermannum Baumgart de Ketvvich. Nulla hujus Michaelis mentio in Da-

(*a*) Voſſ. hiſt. Latin. pag. 667.

Davidis Czvvittingeri ſpecimine Hungariæ litteratæ.

Michas Madius de Barbazanis de Spalato cujus *Chronicon de geſtis Pontificum & Imperatorum* non integrum ſed pars ſecundæ partis ab An. 1290. ad 1330. in lucem data a Joanne Lucio in hiſtoria Dalmatica p. 370. 380.

Michelinus de Cæſena, ſupra, *Michael Cæſenas*.

Mico Levita, cujus notitiam debeo V. C. Jo. Lodovico Hockero, qui in Catalogo Manuſcriptorum Bibliothecæ Heidelbergenſis p. 24. Flores Auguſtini ſive expoſitionem ex S. Auguſtino collectam memorans *in fine voluminis primi*, inquit, *adparet Alphabetum vocabulorum CLIII. ad cognoſcendam ſyllabarum quantitatem*, *a* Micone Levita (*a*) *e poetis*, *una cum verſibus*, *quibus inſerta ſunt*, *paginis duabus excerptorum*: *quo de labore*, *qualem & Smetius deinde ſuſcepit*, *ipſe Auctor ita præfatur*:

Omnibus amatoribus ſapientiæ, Mico levita parvum totum quod eſt. *Notum ſit omnibus*, *quia cum degerem vobiſcum ephipata* (*b*) *cœpi reprehendere pueros verba lectionum noſtrarum non tantum de litteris quantum de correptione vel productione quorundam bannitarum*. (*c*) *Qua de re commotus & zelo utilitatis accenſus cœpi diligentius perſcrutari monimenta poetarum*, *atque de ſingulis quæ varietatem patiebantur verborum exempla affigere auctorum*: *ita ut prius verbum præfigerem*, *deinde exemplum veræ oſtentationis ipſius*, *poſt hæc nomen auctoris vel libri*. *Quod opus parvum ut cuique placuerit*, *memor eſſe Miconis dignetur*: *qui non typho hoc elationis*, *ſed utilitate cunctorum opus aggreſſus ſum*. *Currit autem commode per alfabetum*, *ut facilius inveniatur quod ab amante requiritur*. *Incipit*:

Alfabetum. *Hoc diſcant omnes ante alfa & beta puellæ*. Juvenalis.

Accidit. *Accidit hæc feſſis etiam fortuna Latinis*. Virgilius.

Finit: Venetus. *Hic Venetus ſtagnante Pado*, *fuſuſque Britannus*. Lucretius.

Micrologus de Eccleſiaſticis Obſervationibus, ex quo de Officio Miſſæ, capita XXII. vulgata a Joanne Cochleo in ſpeculo antiquæ devotionis Colon. 1549. fol. ad quæ pag. 196. præfatus, *Cum pius* inquit, *& eruditus Vir* D. Michael Weſtermannus, *antiquitatum eximie ſtudioſus perſcrutator*, *fecerit mihi copiam vetuſtorum aliquot librorum videndorum ex Bibl. Cathedrali* Wormacienſi, *inter quos* duo Micrologi titulum *habebant*: *viſum eſt mihi* ſaltem partem quandam *ex iis breviter excerpere* &c. Eandem partem pluribus Manuſcriptis uſus recenſuit Georgius Caſſander, in cujus operibus ex edit. Colon. 1561. emendatior rec uſa legitur pag. 121. 135. teſtati editionem Cochleanam *ita mendoſam eſſe*, *nonnunquam etiam mutilam*, *ut merito non edita dici poſſit*. Integrum Micrologum primus cum ſtudioſis antiquitatis communicavit Jacobus Pamelius, Antvverpiæ 1560. 8. conſtantem capitibus LXII. Pamelii editionem ſecutus, ſervata etiam Pamelii præfatione Melchior Hittorpius in ſylloge de Divinis Catholicę Eccleſiæ officiis ac myſteriis, Colon. 1568. fol. pag. 434. inde ſeparatim Venet. 1572. 8. atque iterum in ſylloge ſcriptorum ejuſdem argumenti Pariſ. 1610. fol. & in editionibus Bibliothecæ Patrum omnibus Pariſ. 1575. T. IV. & 1589. T. VI. & 1610. 1624. 1644. T. X. & in noviſſima Lugdunenſi T. XVIII. p. 469. Tempus ſcriptoris magis conſtare videtur quam nomen. Pamelius in Codice ſuo *Rabani* nomen reperit: Mabillonius in ſuis *Joannis* vel *Joannis Epiſcopi*, incertus cujus, niſi quod Gallum potius quam Germanum eſſe diſputat, commentario prævio in Ordine Rom. Tom. 2. muſei Italici p. V. Caſſander ait inveniſſe ſe tributum *Bernoldo* Presbytero Conſtantienſi: Alii re-

(*a*) Hic videtur *Myco* Diaconus & Monachus, cujus verſus elegos in feſtum S. Richarii refert auctor Chronici Centulenſis apud Dacherium Tom. 2. ſpicileg. edit. novæ pag. 300. b.

(*b*) Epiſtata, Magiſter, ὁ ἐπιστάτης.

(*c*) Syllabarum. Vide Cangium.

referunt ad *Bernonem* Augienſem, alii denique ad *Gvidonem* Aretinum, errore manifeſtario. Sed verum auctorem eſſe *Ivonem*, ab A. 1098. Carnotenſem Epiſcopum, ex auctoritate antiquiſſimi Codicis Lambethani, fidem facit H. Warthonus (*a*) ætas ſcriptoris ſane pulchre convenit. Poſt Gregorium VII. A. 1085. defunctum, quem reverendæ memoriæ Papam vocat Micrologus, innuit ſe ſcripſiſſe cap. 14. 17. 24. 50. ita tamen ut per ipſum vivum ac ſpirantem accepiſſe ſe quædam profiteatur. Similiter cap. 17. poſt Anſelmum Lucenſem extinctum A. 1068. & poſt Concilium Moguntinum Ann. 1080. cap. 25. cujus auctoritatem rejicit. Librum Comitis ſive Lectionarium S. Hieronymi laudat eodem c. 25. & Ordinem Romanum pluribus locis. Albinum ſive Alcuinum cap. 60.

Micrologus, de vita Caroli Magni, Auctor librorum trium illius argumenti Manuſcriptor. in Bibl. Cæſarea, & ſcriptorum ab Anonymo poſt Ann. 1165. cujus hæc ſunt verba in prologo (*b*) quem edidit Lambecius Tom. 2. pag. 329. ſeq. & Bollandus Tom. 2. Act. Sanctor. Januarii 28. p. 875. *Egregia ipſius Caroli geſta & triumphalem bellorum ejus hiſtoriam aliis relinquimus, qui in Catalogo virorum fortium & in Chronicis ejuſdem multifariam reperitur, & nos officioſa ſedulitate alias* Micrologum *conſcripſimus*. Vide ſupra Tom. 1. p. 348. & in *Herimberto* Tom. 3. p. 236.

Micrologus Muſicus auctore *Gvidone* Aretino circa A. 1030. de quo ſupra T. 3. pag. 128.

Joannes Miletus, ſupra Tom. IV. p. 104.

Joannes Militius ſive *Militz*. ibid.

Milo Criſpinus, Cantor Beccenſis Cœnobii in Normannia Ord. Benedict. circa A. 1150. ſcripſit *Vitam Lanfranci* Archiepiſcopi ab A. 1070. ad 1089. Cantuarienſis, editam a Dacherio cum Lanfranci Operibus Pariſ. 1646. fol. & in Actis Sanctor. T. 6. Maji 28. p. 832. 847. cum notis Henſchenii, & in Mabillonii Sec. VI. parte 2. p. 340. Ad calcem Lantfranci Dacheriani exſtant etiam ſcriptæ ab eodem Milone *vitæ* ſive compendia Vitarum Abbatum quatuor Beccenſium, qui Herluino Abbati primo & Anſelmo ſecundo, Anno 1109. extincto ſucceſſerunt, *Gvilelmi de Bellomonte*, *Boſonis*, *Theobaldi* qui ab A. 1137. & *Letardi* qui ab An. 1139. ad 1149. præfuit. Vide de his Abbatibus Sammarthanos T. 4. Galliæ Chriſtianæ p. 139. ſeq. De vita Herluini quam *Gilbertus* Criſpinus ſcripſit, dixi Tom. 3. pag. 56. & de *Eadmero* ſcriptore Vitæ Anſelmi, Tom. 2. pag. 210. Hoc Anſelmo archipræſule narrante quædam ſe audiviſſe profitetur in Lanfranci vitam. 54. adeoque cum eo verſatus ante An. 1109. Vitis Abbatum Beccenſium Milo ſubjungit brevem notitiam *de nobili genere Criſpinorum* cui ipſe ſcilicet, ut Gilbertus, vitæ Herluini ſcriptor originem debebat.

Milo Monachus S. Amandi ſive Amandopolitanus ad fluvium Elnonem, in Belgio, in diœceſi Tornacenſi, Ord. Bened. ſcientia litterarum clarus circa A. 840. & deinceps uſque ad 871. quo diem obiit. Scripſit adhuc juvenis *Vitam S. Amandi* Trajectenſis Epiſcopi defuncti A. C. 684. verſibus hexametris (e vita quam proſario ſermone *Baudemundus* (*c*) compoſuerat) ad Haiminum, Monachum Vedaſtinum, libris IV. Edidit Henſchenius in Actis Sanctor. T. 1. Febr. pag. 873. 888. cum notis: & Mabillonius Sec. 2. Act. Sanctor. Bened. pag. 719. ſeq. Incipit, præmiſſa elegia: *Feſta propinquabant noſtri veneranda Patroni*. *Liber* 1. *Arbiter Omnipotens hominum rerumque Creator*.

Sermonem de translatione corporis S. Amandi, ejuſque ordinatione & dedicatione templi in Actis Sanctor. T. 1. Febr. pag. 889. 891. & alterum *de elevatione Corporis S. Amandi*. p. 891. 893. & in Ope-

(*a*) Vide ſupra in *Ivone* Tom. 4. pag. 206. ſeq.
(*b*) Reſpicit Sanderus Bibl. Belg. Manuſcriptor. pag. 114.

(*c*) Supra Tom. 1. pag. 184.

Operibus *Philippi Havdengi* Pariſ. & Duaci 1621. fol.

Sermonem de S. Principio fratre B. Remigii Remenſis, Epiſcopo An. 506. defuncto Sveſſionenſi, editum a Surio 27. Septembris.

Libros II. *de laude pudicitiæ & ſobrietatis* Manuſcriptos in Bibl. Cantabrigienſi: qui initio manci in Bibl. Leidenſi. Meminit Sigebertus c. 105. Incip. *Glorioſo Regi Carolo* (Calvo) *Milo ſupplex. Principibus priſcis vatum placuiſſe Camœnas*. Prologum vulgavit Magnus Cruſius in diſſ. Epiſtolica p. 42. ſeq.

Conflictum veris & hyemis. Incip. *Conveniunt ſubito cuncti de montibus altis*. Edidit Oudinus Tom. 2. p. 326. 328.

De S. Cruce Carmen hexametrum duplex, in modum ſphæræ ingenioſiſſime compoſitum Manuſc. Elnone ad S. Amandum, teſte Miræo ad Sigeberti c.105.

Carmina *de laude parcitatis*, eidem Calvo Regi poſt Milonis obitum obtulit *Hucbaldus* propinquus ejus ac diſcipulus, verſibus quos edidit Edmundus Martene T. 1. anecdotor. p. 46.

Milo poeta tuus, noſter didaſcalus idem,
Ingenium cujus hoc bene prodit opus.
Carmine qui quondam vitam *deſcripſit* Amandi,
Præſulis eximii, detulit atque tibi.
Hunc quoque conſcriptum veſtro ſub honore libellum
Dum cuperet votum concelebrare ſuum,
Occidit humanę perſolvens debita vitę &c.

De arte metrica librum memorat Valerius Andreas Bibl. Belg. p. 676.

Epiſtolas ad diverſos Trithemius cap. 283. de S. E. & de illuſtribus Benedictinis II. 50. Epitaphium Milonis iu Actis Sanctor. Tom. 3. Jun. 16. p. 16. ab Hucbaldo ut ſuſpicor ei poſitum:

Milo Poeta, Sophus, cubat hoc ſub marmore clauſus
Carmine dulciloquus, qui librum Sobrietatis
Edidit, & ſanctum pulchre depinxit Amandum,
Floribus exornans, metro proſaque venuſtans,
Tanti Pontificis palmam, caput (a) *atque Coronam.*

Alius *Milo* Archiepiſcopus *Beneventanus*. A. 1074 de quo Edmundus Martene T. VI. monumentor. pag. 1053. atque Ughellus Tom. VIII. pag. 88. ubi Synodica ejus in Synodo Beneventana A. 1075.

Milo Abbas *Luxovienſis* circa A. 1000. vide Mabillonii Analecta p. 218. edit. novæ.

Milo nuncius Henrici *Remenſis* Archiep. ad Alexandrum III. cujus mentio in Alexandri Epiſtolis apud Edm. Martene Tom. 2. novæ collectionis p. 742. 816. 248. 966. Alius tamen ut videtur *Milo de Thebio* id. p. 751.

Milo Epiſcopus Morinorum *Teruanenſis* de quo Albericus ad A. 1155. *In Norberto fides, in Bernardo charitas, in Milone refloruit humilitas*. Robertus de Monte ad A. 1139. *Florebat hoc tempore Gallicana Eccleſia per viros religione ac ſapientia illuſtres, Milonem Morinenſem Epiſcopum, humilitatis virtute præcipuum*. Ejus diploma Ann. 1142. apud Miræum in Codice donationum T. 1. p. 389. edit. novæ.

Gvilelmus de Miltona, ſupra T. III. p. 155. ſeq.

Joannes Milvernæus ſupra T. IV. p. 100.

Joannes Milverodunus. Supra T. IV. p. 104.

Gvido de Mimo. Supra *Gvido S. Germani* T. 3. p. 132.

Gvilelmus Minardi. Supra T. 3. pag. 155.

Mindenſis Eccleſiæ *Chronicon* Auctore Anonymo ab A. 780. ad 1474. editum ab Henrico Meibomio Tom. 1. ſcriptorum rerum Germanicar. pag. 550. 573. mittuntur rhythmi de fundatione illius Eccleſiæ:

Annis Chriſti octingentis
Sed bis decem ex his demtis
Templum primum conditur
Petri Cephæ ad honorem &c.

Chro-

(a) Val. Andreas & Oudinus, *capit.*

Chronicon breve Epiſcoporum Mindenſium ab A. 780. per annos octingentos ediderat Jo. Piſtorius ad calcem magni Chronici Belgici Francof. 1607. 1654. fol. p. 723. una cum triginta ejus Eccleſiæ privilegiis pag. 734. illorumque a Carolo V. Imp. confirmatione pag. 754.

Jannes Minius. Supra Tom. IV. pag. 104.

Antonius Mincuccius (Erico Mauritio *Mericutius*) de Prato veteri, Juriſconſultus Bononienſis, cujus *libros ſex de feudis* ſive de uſibus feudorum; Friderici III. Imp. juſſu compoſitos & An. 1428. abſolutos, inſcriptoſque Sigiſmundo Imp. primus ex Bibl. Regia Pariſienſi vulgavit vir celeberrimus Joannes Schilterus, ad calcem Codicis Juris Alemannici Feudalis, in Comitiis Noricis A. 1280. promulgati, editique Argentorat. 1696. 4. & 1728. fol. Vide Erici Mauritii diſſertationes pag. 117. ſeq. & Acta Erud. 1697. p. 161. * Eſt etiam ejuſdem Antonii *repertorium ſuper operibus Bartoli de Saxoferrato cum additionibus, & ſuppletionibus ſine loco & anno editum in fol.* Conſilium ejus quoddam reperi excuſum in Bibliotheca Felini in eodem compactum volumine parte I. Conſiliorum Barbaciæ Mediolani An. 1490. ſive cum eodem opere excuſum, ſive ſeorſum loco & anno ignotis. Denique in Cod. 427. MS. extat membranaceum volumen eleganter ſcriptum auro & picturis ornatum, in quo continetur materia feudorum e ſcriptis Feudalibus Oberti de Orto, & Gherardi Cacapiſci in 6. libros diſtributa ab Antonio Minuccio de Prato veteri cum gloſſis Jacobi Columbini Bononienſis: (non Regienſis ut in Pancirolo aliiſque lego) In fine eſt privilegium a Friderico I. Imperatore & Henrico ejus filio datum civitatibus ſocietatis Lombardiæ cum gloſſis Godofredi Juriſconſulti Bononienſis. An opus iſtud omni ſui parte editum ſit viderint docti. Profecto in Actis Eruditorum An. 1697. de gloſſis Jacobi Columbini nihil lego.

Minutius Felix. Supra, *Felix*.

Joannes Miræus. Supra Tom. IV. p. 104.

Hugo de Miro Mari. Tom. III. pag. 296.

Miſnenſis terræ *Chronica* deſinentia in A. 1486. edidit V. C. Burchard Gotthelf Struvius Tom. 2. actor. litterar. faſcic. 7. Jen. 1720. 8. una cum annalibus Vetero Cellenſibus *Hiſtoriam Miſniæ Marchionum* uſque ad A. 1375. complexis. Utraque non ſine auctario in Jo. Burchardi Menckenii T. 2. rerum Germanicar. pag. 313. 377. adde Tom. 3. p. 165. ſeq. & aliud *Miſnenſe Chronicon* ab An. 1301. ad 1497. ibid. Tom. 3. pag. 55. 64.

Ægidius Gvilelmus Miſſalius ſupra in *Ægidio* T. 1. p. 22.

Joannes Miſthelburg. T. IV. p. 104.

Raymundus Mithridates Romanus, circa A. 1495. clarus linguarum Hebraicæ & Chaldaicæ peritia, ſcripſit de tropis Hebraicis, atque interpretatus eſt Eleazari junioris (*Elieſeris* parvi) libros ſeu Capita XIV. rerum Divinarum, ſive myſteria arcana Cabbaliſtica. Vide Colomeſii Italiam Orientalem pag. 16. & celeberrimi Wolfii noſtri Bibl. Hebraicam T. 1. p. 190. & T. 3. pag. 114. ſeq.

Mixtatus, ſupra in *Albertino Muſſato* T. 1. p. 39.

Mochimus, Meſopotamius Presbyter apud Antiochiam, quem Gennadius c. 71. ait contra Eutychen ſcripſiſſe: & *Modeſtus* cujus opus adverſus Marcionem ab Euſebio XV. 25. Hiſt. & Hieronymo cap. 32. de S. E. una cum aliis ei tributis ſyntagmatibus memoratur, neque exſtant hodie, neque Latine ſed Græce videntur ſcripſiſſe, itaque præteriri a me hoc loco debent.

Modeſtus Polentonus, infra *Polentonus*.

Modoinus ſive *Motuinus* Æduenſis ſive Auguſti montis (*a*) (Auguſtodunen-

(*a*) Veteri Gallorum lingua *dunum*, montem ſignificat.

nenſis) Epiſcopus, Concilio ad Theodonis villant An. 835. (*a*) interfuit, eumque laudant Florus Lugdunenſis, Strabo Augienſis & Theodulfus Aurelianenſis in ſuis carminibus atque Epiſtolis: & Ludovici Pii diploma ei datum pro Auguſtodunenſis Eccleſiæ libertate exſtat apud Sammarthanos T. 2. Galliæ Chriſtianæ p. 35. ſeq. Modoini *Epiſtolam ad Theodulfum Aurelianenſem* ſcriptam verſibus elegis, quæ incipit: *Ludere nemo poteſt verſu ſine lege polito*, cum Theodulfi carminibus ad Modoinum & Aigulfum de ſuo exilio ſcriptis edidit Caniſius T. V. antiquar. Lect. parte 2. (edit. novæ Tom. 2. parte 2. pag. *69*.) inde exſtat in Theodulfo Sirmondi ad calcem libri quarti ejus carminum T. 2. Opp. Sirmondi p. 1090. & in Bibliotheca Patrum T. XIV. edit. Lugd. p. 48.

Moguntinas res medii & recentioris ævi præclare illuminatas accepimus a duumviris clariſſimis Georgio Chriſtiano Joannis, & Valerio Ferdinando Gudeno. Ac Joannes quidem rerum Moguntiacarum tria hactenus Volumina (*b*) in lucem dedit, quorum *primo* exhibetur opus præcipuum *Nic. Serarii S.* J. rerum Moguntinarum libri V. pridem editi Moguntiæ 1604. 4. Colon. 1624. 4. ſed præſenti editione nova annotationibus & ſchematibus Genealogicis emendati illuſtratique una cum ſupplemento ad præſens uſque tempus, & indicibus locupletiſſimis.

Tomo *ſecundo* exſtant Jeſuitarum Antverpienſium, a quibus Acta Sanctorum eduntur, & Joannis Mabillonii, ex Actis ejus Benedictinis Commentarii hiſtorici de Sanctis Moguntinenſibus, *Creſcente*, *Aureo* & *Juſtina*, *Albano*, *Lullo*, *Rabano* & *Bardone*.

Anonymi narratio de cæde *Arnoldi* Archiepiſcopi Moguntini A. 1160. perpetrata, Latine converſa ab editore ex Chronico Germanico Manuſcr. Auguſtinianorum Moguntinenſium. *Conradi*, ſive *Chriſtiani* ſecundi potius, Archiepiſcopi Moguntini Chronicon de quo dictum ſupra T. 1. pag. 42. Prodierat illud (*c*) Baſileæ 1532. 1537. fol. & 1555. 8. & ex Petri Pithœi editione cum Othone Friſingenſi & aliis 1569. fol. & Tomo 1. Urſtiſii pag. 565. & in Reuberi ſylloge pag. 450. ac denique ex Georgii Helvvichii recenſione cum ejus notis Frf. 1630. 8. quam novus editor eſt ſecutus.

Georgii Helvvichii, Moguntinæ Eccleſiæ vicarii, narratio de Moguntia occaſione diſſidii inter duos Archiepiſcopos Dietherum & Adolphum Naſſovium devicta An. 1462. ex edit. Francof. 1626. 8.

Jacobi Manlii (Mennel) Friburgenſis, Maximiliani I. a Conſiliis, hiſtoria collatæ An. 1518. Cardinalitiæ dignitatis a Leone X. in Albertum Moguntinum, ex Freheri tomo ſecundo rerum German. pag. 397. (edit. novæ 709.)

Georgii Helvvichii elenchus *nobilitatis Moguntinæ*, ex edit. Mogunt. 1623. 4. Syllabus *Prælatorum* ac *Canonicorum*, *Suffraganeorum* & *Vicariorum* Moguntinenſium recens confectus & ad præſens uſque tempus perductus.

Eccleſiarum Collegialium Moguntin. *S. Petri*, *S. Stephani*, (ubi etiam de capite *S. Annæ* huic Eccleſiæ furtim ſubtracto) *S. Victoris*, *B. Mariæ Virginis ad gradus*, *S. Crucis*, *S. Joannis*, *S. Mauricii* & *S. Gangolfi* Chronica recens continuata.

Georgii Helvvichii Chronicon Monaſterii, jam Collegiatæ Equeſtris ad S. Albanum, ab editore illuſtratum notis & perductum ad præſens tempus. *Joannis Antonii Wittichii* Catalogus Abbatum *Monaſterii D. Jacobi in monte ſpecioſo*, cum notis & continuatione editoris.

Ejuſdem editoris breves diſſertationes de

(*a*) Non 853. ut bis excuſum in Baſnagii Caniſio Tom. 2. parte 2. pag. *60*.

(*b*) Act. Er. 1723. pag. 434.

(*c*) Jo. Hubneri Bibl. hiſt. Hamb. Centur. 1. pag. *226*.

de origine, fatis, ſtatuque Cœnobii *Carthuſianorum*, *Carmelitarum*, *Auguſtinianorum*, *Dominicanorum*, *Franciſcanorum* & *Capucinorum*, extra & intra mœnia Moguntina, & Parthenonum in Urbe, *albarum Dominarum*, *D. Claræ*, *D. Agnetis*, *Sororum de tertia S. Franciſci regula*, & *Congregationis B. Mariæ Virginis*.

Additiones ad G. Helvvichii & alia pleraque in hoc ſecundo Volumine ſcripta.

Scriptorum Hiſtoriæ Moguntinenſi cum maxime inſervientium tomus *novus* ſive *tertius* Francof. 1727. fol. luci datus, in quo hæc continentur:

1. *Georgii Helvvichii* Moguntini Vicarii, defuncti A. 1632. antiquitates Cœnobii Laurishamenſis, ex edit. Francof. 1631. 4. p. 1. cum aliquot tabularum veterum appendice recens adjecta pag. 109.

2. *Jo. Mauricii Gudeni*, hiſtoria Erfurtenſis libris V. pag. 121. Duderſtad. 1675. Auctor Conſiliarius Moguntinus obiit A. 1688.

3. *Jo. Andreæ Schmidii*, de Conciliis Moguntinis diſſertatio auctior editione Helmſt. 1137. 4. cum notis pag. 281. adde T. 2. introduct. Sagittarianæ in H. E. p. 1188. 1204.

4. *Joannis Huttichii*, A. 1544. defuncti collectanea Antiquitatum in urbe atque agro Moguntino repertarum pag. 315. ex edit. Mogunt. 1520. & ad calcem vett. Inſcriptionum Petri Apiani, Ingolſtad. 1534. fol. cum tribus additamentis, de mole glandiformi ex W. E. Tentzelii dialogis A. 1698. p. 669. Pyramide Druſi in agro Moguntino. Inſcriptionibus quibuſdam. Adde Chriſtiani Gotthelf Blumbergii *Eichelſtein oder* Neronis Claudii Druſi monumentum deſcriptum Germanice, Chemnit. 1698. 12. & 1700. ex Latino 1690.

5. Monumenta ſepulchralia A. 1714. Moguntiæ eruta, cum ſcholiis *Caroli Guſtavi Heræi* p. 345. ex editione Anni 1721. 8. poſt ejus poemata Germanica recuſa A. 1733.

6. *Wilh. Erneſti Tentzelii* Moguntinenſium moduli majoris aliorumque cum veterum tum recentiorum nummorum brevis deſignatio pag. 355. ex Germanico, Gothæ 1696. fol. *Entvvurf etlicher Ghur-Mayntziſcher* medaillen, cum appendice quatuor nummorum pag. 371. ſeq.

7. *Nic. Seelænderi* ſylloge bracteatorum ſive cavorum nummorum Moguntinenſium, ex Germanico A. 1725. Latine, pag. 373. cui ſupplementa quædam addita in præfat.)( )(ſeq.

8. *Caroli Guſtavi Heræi* ſeries Archiepiſcoporum Moguntinenſium, monumentis numiſmatum Cæſarianorum poſteris ſervata, & ab editore in tabulas redacta. pag. 389. ex edit. Viennenſi in folio patenti, tabulis V. cum appendice trium nummorum memorialium p. 392.

9. *Theodorici Greſemundi* de Meſchede, junioris, hiſtoria & carmen de S. Cruce prope Moguntiam violata, pag. 393. edit. Argentorat. A. 1514.

10. *Joannis Arnoldi Bergellani* de chalcographiæ inventione poema encomiaſticum pag. 421. ex. edit. Moguntina An. 1541. exſtat & ad calcem Anton. Verdierii ſupplementi Bibl. Geſnerianæ, & in Tentzelii Bibl. curioſa An. 1704. p. 986.

11. S. Sedis Moguntinæ, Collegiique Metropolitani facies ſub initium Ann. 1568. p. 445. ex *Ægidii Periandri* Bruxellenſis Nobilitate Moguntinæ Diœceſis, Metropolitanæquæ Eccleſiæ, carmine deſcripta elegiaco. Mogunt. 1568. 8. Archiepiſcopus, Præpoſitus, Decanus, Cuſtos, Scholaſticus, Cantor, Canonici XX. Domicellares XVII.

12. Georgii Chriſtiani Joannis de Patriciorum veterum Moguntinenſium familiis, diſcrimine, juribus, contentionibus & fatis commentariolum. pag. 449. 464.

Val. Fred. de Gudenus, Cameræ Imperialis Aſſeſſor & ex immediato Ordine Equeſtri Imperii, circuli Rhenani

ſuperioris, ſylloge 1. (*a*) Variorum Diplomatum, monumentorumque veterum antea ineditorum & res Germanicas, imprimis vero Moguntinas inſigniter illuſtrantium & ab editore illuſtratorum Francof. 1728. 8. addita notitia Codicum antiquorum rariorum, Moguntiæ in Capituli Metropolitani Bibliotheca latitantium, & elencho Cancellariorum Electoralium Moguntinorum ab A. 1093. ad 1728.

Vita S. Bilihildis, Duciſſæ Franciæ Orientalis & primæ Abbatiſſæ veteris Monaſterii Moguntiæ ſub Clodoveo I. edita & illuſtrata a P. Ignatio Gropp, Benedictino. Wirceburg 1731. 4.

De Epiſcopis & Archiepiſcopis Moguntinis *Sammarthani* Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 344. ſeq. atque editionis novæ Tomo V. *Joannis Latomi* Catalogus uſque ad Ann. 1582. cum notis *Hermanni Ulrici de Lingen*, Tom. 3. rerum Germ. Menckenii p. 407.

De *Joannis Gamanſii* S. J. Metropoli Moguntina inedita atque ineditis ad Serarium acceſſionibus vide Leibnitiana pag. 156. & G. Chriſtianum Joannis præf. ad T. 1. rerum Moguntinar.

Georgii Helvvichii de nobilitate Eccleſiæ Moguntinæ ejuſque Canonicorum. Francof. 1614. 4.

Ejuſd. Icones Electorum XIII. Moguntinenſum 1624. fol.

Idem promiſit Antiquitates Moguntinas, & Catalogum Prælatorum & Canonicorum Eccleſiæ Moguntinæ.

Hermanni Conringii aſſertio Juris Moguntini in coronandis Regibus Romanorum, Francof. 1656. 4. iteratæque vindiciæ ejuſdem Juris, & caſtigatio anti-Conringianæ defenſionis Juris Colonienſis. ibid. 1664. 4. & T. primo Operum Conringii junctim editorum curante Jo. Wilhelmo Goebelio. Brunſvigæ 1730. fol.

Moiſſiacenſe Chronicon, ſive ex illo Chronico excerpta ab initio Regni Francorum uſque ad A. C. 819. in Andreæ du Cheſne T. 3. rerum Francorum p. 130. 148. Quoniam ex *Bedæ* libro de ſex Mundi ætatibus auctor quædam deſcripſerat, hinc in Codice Moiſſiacenſis Cœnobii, liber Chronicorum *Bedani* presbyteri inſcribitur. Patrum emendato apographo uſum Ducheſnium, & antiquum Codicem exſtare in Colbertina, notavit Baluzius ad Marcam Hiſpanicam p. 230. Præterea *Chronologiam & ſeriem Regum Gothorum* qui tam in Gothia Gallica quam in Hiſpaniis regnarunt, uſque ad Caroli Martelli, Francorum Principis tempora, ex Codice Moyſſiacenſis Cœnobii, apud eundem du Cheſnium, Tom. 1. pag. 818. 820. Moyſſiacum Monaſterium celebre diœceſeos Cadurcenſis in Gallia Ord. Bened. de quo Sammarthani Tom. IV. p. 679.

Joannes de Molendinis, ſupra *Joannes* Morlandinus, T. IV. p. 106.

Joannes Molines, ſupra Tom. IV. p. 105. ſeq.

Guiardus Molinæus. Tom. III. pag. 123.

Conradus Molitor, ſupra Tom. I. pag. 417.

Georgius Molitoris, Nuenburgenſis, (non Nurenburgenſis, ut apud Simlerum) Theologiam docuit Erfordiæ diemque obiit A. 1484. de quo Trithemius in luminaribus Germaniæ c. 221. ſcripſit *in quatuor libros Sententiarum. de paſſione Domini. Sermones* & *Quæſtiones*.

D. Ulricus Molitor, Conſtantienſis, Doctor Decretorum Studii Papienſis & Curiæ Conſtantienſis cauſarum Patronus, ſcripſit Dialogum *de Lamiis & Pythonicis mulieribus* ad Sigiſmundum Imp. exſtat cum Jac. Sprengeri malleo maleficarum in edit. Francof. 1580. 8. Tom. 1. p. 664. 716.

Molmutinæ Leges & *Marcianæ* in Britannia, de quibus ex Gaufredo Ranulphus Higdenus in Polychronico lib. III. in XV. ſcriptoribus Thomæ Gale pag. 214.

(*a*) Vide Acta Erud. 1729. pag. 130. & Chriſtiani Gottlieb Buderi Bibliothecam ſcriptorum Germanicorum pag. 98.

214. ad Annum Urbis Romæ conditæ 285. *Circa hæc tempora* Dumvvallo *Molmucius , filius Ducis Cornubiæ cœpit regnare apud Britannos , qui interfectis Regibus Lœgriæ , Cambriæ & Albaniæ , Inſulam ſolus obtinuit , Diadema ex auro ſibi fecit* , Leges *quæ Molmutinæ appellantur compoſuit , quas poſtmodum Gildas in Latinum , deinde Rex Alvredus de Latino tranſtulit in Anglicum* . Et ad An. 406. *Circa hæc tempora regnavit apud Britannos Gvitelinus , filius Gurguncii , cujus uxor Marcia cunctis artibus pæne imbuta* Legem *edidit Marcianam* .

Boninus Mombritius , Patricius (*a*) Mediolanenſis præclaram operam poſuit ſub tempora naſcentis typographiæ in publicandis bonis ſcriptis : ſed quæ editiones rariſſime hodie reperiuntur . Sunt illa Chronica Euſebii , Hieronymi , Proſperi & Matthæi Palmerii uſque ad A. 1448. (*b*) Mediolan. 1475. fol. Scriptores hiſtoriæ Auguſtæ , 1475. (*c*) fol. Papiæ gloſſarium , 1476. (*d*) 12. Decembr. fol. Sanctuarium ſive Vitæ Sanctorum collectæ ex Codicibus Manuſcriptis & dedicatæ Cicho Simonetæ , Ducum Mediolanenſium Secretario , duobus in fol. Voluminibus , ſine anni nota . Valuit idem Mombritius carmine ; nam non modo editionibus ſuis epigrammata quædam breviaque carmina præmiſit , ſed etiam carmine heroico ſcripſit libros ſex *de paſſione Dominica* , quos reſpiciens Daumius pag. 28. Epiſt. ad Reineſ. *Mombritium de paſſione Domini , quem habeo , novi inventu eſſe rariſſimum* . Prodiit Lipſiæ 1499. 4. *Heſiodi Theogoniam* Latinis expreſſam verſibus , & Borſio Eſtenſi , primo Ferrarienſium Duci dicatam , editamque in quibuſdam Heſiodi editionibus Baſileæ & Lipſiæ , memorat Gyraldus lib. 1. de poetis ſui temporis pag. 28. De priore opere Julius Cæſar Scaliger in hypercritico pag. 729. *Mombritius generoſioribus utitur dicendi legibus : & quum multa admittit , conſtat ſibi tamen , neque dejicitur de animi commotione* . Ejuſdem inedita apud Labbeum laudata in Bibl. nova Manuſcriptorum p. 319. *de varietate fortunæ* ad Galeatium Sfortiam , Mediolani Ducem & p. 325. *Bucolica* ad Galeatium Mariam Vicecomitem & pag. 333. *de nuptiis Triſtani Vicecomitis* .

Monachus Florentinus , Archiepiſcopus Acconenſis ſive Ptolemaidis in Phænicia , de recuperata A. 1191. Ptolemaide , editus a Baſilio Joanne Heroldo Baſil. 1564. fol. cum *Gvilelmo* Tyrio .

Joannes Monachus , Cardinalis . Supra T. IV. p. 105. Oudinus T. 3. p. 690.

Monaldus Juſtinopolitanus , Dalmata Ord. Minor. defunctus circa A. 1340. Scripſit *Summam Caſuum Conſcientiæ* ſive *Summam Juris Canonici* , idem enim opus eſt , quæ ab ipſo *Monaldina* atque *aurea* conſuevit appellari . Prodiit Lugdun. 1516. 8. Quæſtiones *in IV. libros ſententiarum* , & *Sermones* Varios . Vide Trithemium cap. 576. Labbeum T. 2. de S. E. p. 95.

Monaldus de Ancona , Ord. Minor. Religionis Chriſtianæ prædicator fortis & conſtans inter Saracenos ac Martyr An. 1288. de quo Waddingus ad illum annum & Oudinus Tom. 3. p. 874.

Monaldus de Monaldeſcis , Urbevetanus , Archiepiſcopus Beneventanus ab An. 1303. ad 1332. Vide Ughellum T. VIII. edit. novæ pag. 143. ſeq.

Monaldus de Roſariis Carmelita , Doctor. Pariſ. defunctus Burdigalæ Ann. 1508. Ejus libros tres de partibus pœnitentiæ & Sermones Quadrageſimales memorat Miræus Auctarii c. 421.

Antonius Monelianus . Supra Tom. 1. p. 129.

Mo-

(*a*) Ita vocant Geſnerus in appendice Bibl. Simlerus aliique .

(*b*) Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 446.

(*c*) Salmaſius eumque ſecuti , ut Illuſtris Joſephus Antonius Saxius de ſtudiis literariis Mediolan. pag. 130. ad Annum 1465. nominant . Sed A. 1475. veriorem puto . Vide Catalogum Bibliothecæ Cardinalis du Bois pag. 354.

(*d*) Hanc Papiæ editionem Mediolanenſem ipſe poſſideo . Oudinus Tom. 3. pag. 2660. memorat Venetam 1496. 19. April. ſed eam ab ipſo Mombritio non puterm curatam eſſe .

Monetus ſive *Moneta*, Cremonenſis Profeſſor Artium Bononiæ, atque inde inter primos S. Dominici diſcipulos, circa A. 1225. ſcripſit *Summam contra Catharos & Waldenſes*, libris V. Opus Manuſcr. Venetiis, Neapoli, Bononiæ & Pariſiis in variis Bibliothecis. Vide Oudinum T. 3. pag. 91. Editurum ſe promiſerat Gretſerus ad Reinerum, T. 25. Bibl. Patrum Lugd. pag. 277. * De ætate ſancti hujus ſcriptoris nihil habeo certi, quod proferam; de ſcriptis vero admonendi ſunt Eruditi Summam illam adverſus Catharos & Valdenſes, quæ multis ſæculis omnino jacuit in pluteis Bibliothecarum ſepulta, productam fuiſſe tandem in lucem publicam Romæ An. 1743. operam hanc utilem publico præſtante P. Fr. Thoma Auguſtino Ricchinio Sacri Indicis a ſecretis meritiſſimo, qua de re publico nomine viro eruditiſſimo meritas gratias agimus, nobiſque adgratulamur, quod votis noſtris adeo egregie ſit ſatisfactum; nam operi illi Ricchinius præmiſit de vita, & ſcriptis P. Monetæ diſcuſſionem diligentem, ac de Catharis & Valdenſibus juſtum commentarium, ne quid dixerim de adnotationibus hinc inde ſparſis, quibus totum opus illuſtrat, & ornat. Ex eodem P. Ricchinio diſcimus eidem Monetæ auctori deberi etiam *commentarios in Ariſtotelis Logicam; & ſummam caſuum conſcientiæ*.

Andreas Mongayus Colomeſio p. 20. Italiæ Orientalis, ſed Nic. Comneno p. 293. hiſt. Gymnaſii Patavini *Bongaius Alpagus*, Bellunenſis, Philoſophus & Medicus Orientales litteras circa Ann. 1506. docuit Patavii, & verſionem Avicennæ ſive Ebenſina, factam a Gerardo Cremonenſi emendavit. Vertit & Serapionem atque alia Arabum, etiam Syrorum doctorum ſcripta: & de vitis atque artibus Philoſophorum & Medicorum Arabum ac Græcorum commentatus eſſe traditur.

Joannes Monſterbergius, Monachus Chemnicenſis, auctor vel continuator Chronici Chemnicenſis, cujus fragmentum ab A. 1408. ad 1516. ex Codice Petri Albini, hodie Archivi ſive Tabularii Dreſdenſis vulgavit celeberrimus Menckenius T. 3. ſcriptor. rerum Germanicar. p. 157. 159.

Joannes Monſtreletus. Supra T. IV. p. 105.

Nicolaus Montacutius, Hiſtoricus Anglus circa A. 1466. quem Baleus VIII. 25. Pitſeus pag. 657. ac Voſſius p. 633. notant ſcripſiſſe ſcalam temporum a Chriſto nato, & de Regibus atque Epiſcopis Angliæ, nec non carmina atque epigrammata: ſed male ad eum referunt Catalogum Pontificum Rom. de quo ſupra in *Mtniacutio*.

Adamus de Montaldo, Genuenſis Ord. Eremitarum S. Auguſtini circa Ann. 1480. Scripſit *de laudibus familiæ de Auria*, quod ſcriptum Tomo XXIII. theſauri rerum Italicarum (*a*) publici juris nuper fecit illuſtris Muratorius. Hujus Montaldi carmen heroicum *de paſſione Chriſti* Manuſc. ſervatur in Bibl. Paulina Lipſienſi, ut jam dicere me memini ſupra Tom. 1. pag. 10. * Longe plura ſcripſit, quam quæ hic a Fabricio indicantur; dedit enim *ad Callixtum III. de clara vita Divi Alphonſi Regis. Cohortatorium ad eundem Papam pro Conſtantinopoli metrice. Ad eumdem Pontificem de clara vita excellentiſſimi Arnoldi Rogerii Alexandriæ Patriarchæ oratio. De laudibus Summi Pontificis Sixti IV. oratio. Ad Sixtum Pontificem carmen. De paſſione Domini carmen* impreſſum abſque anno, & loco. *Tractatus de familia Cybo Genuenſi. in ortographiam Joannis Aretini proœmium. De laudibus B. Chriſtinæ de Vicecomitibus* apud Bollandiſtas in T. 2. Februariii. *De dolore B. Mariæ Virginis in Paſſione*. Ejus pariter ſunt *Carmina contra Antonium Raudenſem acrem Lactantii Firmiani cenſorem;* quæ carmina ſæpius excuſa lucem primum vidiſſe credo in editione Lactantii Romana A. 1468. Vide P. Gandolfo in Diſſertat. de ducentis Auguſtinianis.

Mon-

(*a*) Acta Erud. 1733. pag. 450.

Montenarius, Vide ſupra in *Maximiano*.

Montanus primæ ſedis provinciæ Carthaginis *Toletanus* Epiſcopus præfuit Concilio II. Toletano An. 527. (al. 531. Miræo 524.) cujus Canonibus in Conciliorum tomis & apud Agvirrium T. 2. pag. 296. ſeq. notis etiam illuſtratæ ſubjiciuntur *Epiſtolæ duæ*, una ad fratres filioſque territorii Palentini, & altera ad Theoribium, ſive Turibium Monachum, a Turibio Epiſcopo, Priſcillianiſtarum oppugnatore diverſum. Videndus Hildefonſus libro de S. E. c. 3. & Martyrologium Hiſpanum Febr. 23.

Montanus hæreticus, auctor Montaniſtarum, Eccleſiam turbare cœpit ab A. C. 172. nulla autem ejus ſcripta ad nos pervenerunt, neque Latine ſcripſiſſe videtur ſed Græce.

Antonius de Monte Falcone. Supra T. 1. p. 129.

Conradus de Monte Puellarum, ſupra T. 1. p. 417.

Gvido de Monte Rocheri, ſupra Tom. III. p. 133.

Gvilelmus de Monte, Tom. III. pag. 156.

Gvilelmus de Monte Serrato. T. III. p. 155.

Joannes de Monte. Tom. IV. p. 105.

Petrum Jacobum Montefalchium Voſſius p. 664. ait clarum An. 1497. reliquiſſe opus de Vicentinis, deinde ſcripſiſſe de cognominibus Deorum ac de ſacris celebrantibus. Libellus de cognominibus Deorum prodiit Peruſiæ 1525.

Petrus de Monte, Venetus, pro Eugenio IV. ſcripſit circa Ann. 1432. in Concilio Baſileenſi librum cui titulus *Monarchia* excuſum Romæ 1537. & in tractatu tractatuum ſive Oceano Juris Tom. 13. pag. 144. Vide Oudin. Tom. 3. pag. 2378.

* *Petrus de Monte* non alius eſt ab eo Petro de Monte, de quo Fabricius infra differit. Vide ibidem adnotationem meam.

Philippus de Janua ſive *de Monte Calerio* in ſubalpinis, Ordin. Minor. Papæ Benedicti XI. circa A. 1336. Pœnitentiarius, ſcripſit Commentaria *in Geneſin* & alias quaſdam S. Scripturæ partes: in *Poſtillam ſuper Evangelia Dominicalia totius anni*, in compendium miſſam a Janſelmo Canova, Ord. Minor. Lugd. 1510. 1515. 1541. tum *Quadrageſimale*, & Conciones *de Euchariſtia*, *Sermones de Sanctis*. Vide Waddingum p. 294. & Oudinum T. 3. p. 896.

Joannes Monteſonius. Supra *Joannes* T. IV. p. 105.

Nicolaus Montignius, ex Canonico Viconienſis Eccleſiæ in Hannonia, Præmonſtratenſis Ordinis, factus Abbas Monaſterii de Caſtello S. Martini ad Scarpum fluvium prope Montigneam, Tornacenſis diœceſis, ſcripſit *Annales* ejuſdem *Monaſterii Viconienſis* & *Hiſtoriam martyrii & translationis ſanctarum undecim millium Virginum*. *De miraculis S. Blaſii*. *Memoriale reliquiarum Viconienſis Eccleſiæ*, & alia quæ Viconiæ adſervantur. Hæc Joannes le Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſis Ordinis p. 307. Valerius Andreas p. 692. qui A. 1308. eum floruiſſe teſtantur. Addit Voſſius pag. 791. elogium illius præclarum apud Anonymum qui Viconienſes Annales ſupplevit. * Monaſterii Viconienſis hiſtoriam non integram quidem Montignius ſcripſit; ſed ſupplementum tantummodo ab Anno 1217. uſque ad ſua tempora; tum etiam in præcedenti hiſtoria ab aliis ſcripta interpolationes quaſdam adjecit. Vulgavit hæc omnia P. Martene Vet. Monum. Tom. IX. pag. 296.

Montis Sereni Chronicon, ſupra *Conradus Lauterbergenſis* Tom. 1. p. 415.

Petrus de Mora, Beneventanus, Cardinalis Diaconus ab A. 1205. ad 1216. ſcripſit *Alphabetum* ſive Dictionarium *in Arte Sermocinandi*, Manuſcriptum in variis Bibliothecis. Vide Oudinum T. 2. p. 1721. ſeq. & de libro *Decretalium Innocentii III.* per Moranum collecto G. Joſephum Eggs in purpura docta T. 1. p. 122.

Be-

Benedictus Morandus. Supra T. 1. p. 206. ſeq.

Gvilelmus di Morbeka, Brabantinus Ord. Præd. Clementis IV. & Gregorii X. Pœnitentiarius, & deinde Archiepiſcopus Corinthi A. 1280. (*a*) linguarum Græcæ & Arabicæ peritus, & Philoſophus, cui *Witelo* ſive *Vitellio* dicans perſpectivam ſuam, ſive libros decem Optices, *Veritatis amatorem* & *univerſalium entium amore ſtudioſo devinctum* illum nuncupat. In gratiam Thomæ Aquinatis A. 1273. omnes libros *Ariſtotelis* de Græco in Latinum, verbum e verbo tranſtuliſſe traditur, *qua translatione Scholares adhuc hodierna die utuntur in Scholis*, (*b*) inquit auctor Chronici Slavici ad An. 1279. Vertit & *Simplicium* in Ariſtotelis IV. libros de Cœlo, qui ex *Gvilelmi Morbeti* hoc eſt Morbekæ noſtri interpretatione editi exſtant Venetiis 1540. fol. Deinde Simplicium in prædicamenta Ariſtotelis: tum *Galeni*, libros tres de alimentis ad Roſellum de Aretio, Medicum præcipuum: & *Hippocratem* de prognoſticationibus ægritudinum ſecundum motum Lunæ. *Procli* etiam Platonici Philoſophi de Providentia & eo quod in nobis, vulgatum a me T. VIII. Bibl. Græcæ pag. 465. ex Codice Holſteniano: & librum de decem dubitationibus circa Providentiam, & alium de malorum ſubſiſtentia. Utriuſque excerpta dedi ibid. pag. 498. 502. ſeq. Etiam elementationem Procli Theologicam a Gvilelmo de Morbeka Latine verſam notat illuſtris Leibnitius T. 1. Epiſtolarum pag. 421. atque in Bibliothecis Galliæ, Angliæ & Germaniæ adhuc ſervari illam verſionem notavit Oudinus T. 3. pag. 469. & Jacobus Quetif Tom. 1. p. 390. qui etiam tractatum Gvilelmi ineditum *de arte & ſcientia Geomantiæ* commemorat.

Joannes Morellus, Canonicus Regularis S. Dionyſii Remenſis, ſcriptor *Vitæ S. Erminiæ* varias viſiones & apparitiones A. 1395. illi factas referens. Joannis Gerſonis de illa judicium ac cenſura legitur Tom. 1. Opp. edit. novæ pag. 83. atque ideo Morelli hoc loco mentionem facere volui, quamquam Gallice ille non Latine ſcripſerit.

Otho Morena, Lotharii III. & Conradi II. Regis Legatus ſcripſit *Hiſtoriam rerum Laudenſium* (in Ducatu Mediolanenſi) cui ultimam manum addidit filius, *Acerbus Morena*. In hac hiſtoria illuſtrantur res geſtæ a Friderico I. Imperatore ab A. 1153. ad 1168. Hanc primus edidit atque eruditis notis illuſtravit Felix Oſius, Mediolanenſis, Profeſſor Patavinus, Venet. 1639. fol. Cum iiſdem recuſa legitur in tomo tertio theſauri Antiquitatum Italiæ Græviani, & ſine illis notis in tomo primo ſcriptorum Brunſvicenſium illuſtris Leibnitii pag. 806. Denique diverſa in multis ex Codd. Bibliothecæ Ambroſianæ, cum editione Oſiana ex adverſo poſita, & in Oſii notarum locum adjunctis novis celeberrimi Joſephi Antonii Saxii, Bibl. Ambroſianæ præfecti, & Anonymi Ord. Benedict. Monachi (Domni Caſparis Barettæ) in tomo ſexto Scriptorum Italiæ theſauri Muratoriani.

David Morganius, ſupra Tom. 2. pag. 16.

B. Mor apud Voſſium p. 680. & 819. ſcriptor *Vitæ B. Jacobi de Mevania*, de quo ſupra Tom. IV. pag. 6. edidit Leander Albertus libro de Viris illuſtribus Ord. Præd. Bononiæ 1517. fol. pag. 255. Integrum nomen *Bartholomæus Mortarius*, Italus, ejuſd. Ordinis, de quo Jacobus Echardus Tom. 2. pag. 86. ubi etiam *Orationes* illius memorantur.

Morigniacenſe Chronicon ſive Mauriniacenſis Monaſterii in diœceſi Senonenſi (*c*) auctoribus *Theulfo* & aliis Monachis ab A. 1108. ad 1147. libris II. editum in Ducheſnii Tom. IV. rerum Francor. pag. 359. 389. * Dominus de la Curne de S. Palaye Commentarium ſcripſit in iſtud Chronicon inſertum in opere *Memoires de litterature* Tom.

(*a*) Jacobus Quetif de ſcriptoribus Dominicanis T. 1. pag. 389.

(*b*) In Erpoldi Lindenbrogii ſcriptoribus Septentrionalibus pag. 206. edit. a me curatæ.

(*c*) Sammarthan. Tom. IV. Galliæ Chriſtianæ pag. 668. ſeq.

Tom. XV. Monet ibi Lectores ſuos non ſatis accurate inſcribi in titulo Chronicon &c. ab An. Chriſti 1108. uſque ad Annum 1147. Non enim definit in reditu Ludovici VII. qui Anno illo reverſus eſt, ſed ulterius excurrit uſque ad obitum Thevini Abbatis Morigniacenſis, quem ultra triennium vitam prorogaſſe author commentarii hujus arbitratus eſt.

Morimundenſis Cœnobii, Ord. Ciſterc. a Papienſibus deſolati A. 1237. Hiſtoriam a ſynchrono ſcriptam edidit Ughellus Tom. IV. ubi de Archiepiſcopo Mediolanenſi Gvilelmo Ruzolio p. 183. 196.

Joannes Morlandinus, ſupra Tom. IV. pag. 106.

Daniel Morlaye. Tom. II. p. 12.

Thomas de la Moor, ſive *Morus*, Miles ſive nobilis Anglus, cujus commentarii de vita & nece Eduardi II. Angliæ Regis ab A. 1307. ad 1326. exſtant inter ſcriptores rerum Anglicarum a Cambdeno editos Francof. 1602. fol. ſed exſtant ex veteri Latina verſione Walteri Bakeri; nam Morus Gallice, non Latine ſcripſit. Vide Oudinum T. 3. pag. 799. & Gvilelmum Nichols in Bibliotheca Hiſtoricorum Angliæ pag. 79. ſeq.

Alius *Thomas Morus*, natus Londini A. 1480. Vir ingenio & meritis præſtans & Cancellarius Angliæ, notas ob cauſas Regis Henrici VIII. juſſu ſecuri percuſſus A. 1535. cujus vitam præter *Thomam Stapletonum* (*a*) *Henricumque Hodderdonum* (*b*) ſcripſit gener *Gvilelmus Roperus*, (*c*) vulgatam a Thoma Hearne Oxon. 1716. 8. & *Thomas Morus* abnepos (*d*) poſt auctorem Romæ A. 1625. extinctum editam Lond. 1627. 4. & nuper A. 1726. 8. ibidem recuſam: quibus addi poſſunt Auctor expoſitionis fidelis de morte Thomæ Mori, (*e*) & Georgius Lilius Britannus (*f*) in Mori elogio: Antonius Wood, (*g*) Jo. Jacobus Boiſſardus (*h*) Iſaacus Bullartus (*i*) Adolphus Clarmundus (*k*) ac præter Jovium alioſque innumerabiles Niceronus Tom. XXV. memoriarum de viris eruditis pag. 216. Opera Mori Baſil. 1563. Lovanii 1566. & noviſſime Francofurti 1689. fol. Latine prodierunt, *Hiſtoria Richardi III.* Angliæ Regis. *Ad Lutherum reſponſio* An. 1522. pro Rege Henrico VIII. quam ſub *Gvilelmi Roſſei* nomine ediderat. *Expoſitio paſſionis Chriſti*, ſcripta in Carcere. *Quod pro fide mors fugienda non ſit*. *Imploratio Divini auxilii*, ex Pſalmis. *Utopia* ſive de Optimo Reip. ſtatu libri duo, (toties recuſa & in alias verſa linguas, ut dixi in Bibliographia Antiquaria cap. 14. §. 16. ubi de aliis aliorum ſimilis argumenti atque inſtituti ſcriptis.) *Poemata* Mori atque *Epigrammata* ingenioſa & amœna ſeparatim edita a Beato Rhenano, & Pirkaimero dicata Baſil. 1520. 4. Dialogi *Luciani* e Græco verſi, & Declamatio qua *Luciani Tyrannicidæ* reſpondetur. *Epiſtolæ* ad diverſos cum Eraſmi ad Morum Epiſtolis & ad Huttenium de Mori vita, & Gvilelmi Corvini Nucerini ad Philippum Montanum ejuſdem argumenti. Denique, Opera Mori Anglice viderunt lucem Lond. 1557. 4.

Moſomenſis Monaſterii Ord. Bened. in diœceſi Remenſi *Chronicon* ab A. 971. ad 1033. editum a Dacherio Tom. VII. ſpicilegii pag. 623. cum appendice ad A. 1212. (edit. novæ Tom. 2. pag. 561. 573.)

Joannes Moven. Supra, Tom. IV. p. 106.

(*a*) Libro de tribus Thomis, Duaci 1588. Colon. 1599. 1612. 8. & inter Stapletoni opera Pariſ. 1620. fol. & ante opera Thomæ Mori.

(*b*) Lond. 1662.

(*c*) Acta Erud. 1718. pag. 475. Bibl. raiſonnèe T. VI. pag. 470.

(*d*) Acta Erud. 1727. pag. 31. Journal des Sav. 1726. Jul. p. 422.

(*e*) Pariſ. 1535. & in V. C. Frid. Jac. Beyſchlagii ſylloge opuſculorum pag. 243. 257.

(*f*) Ibid. pag. 238. 242. ex edit. Bal. 1571. 8.

(*g*) Antiquitatt. Oxon. Tom. 2. pag. 358. ſeq.

(*h*) Tom. 2. imag. 48. pag. 120.

(*i*) Tom. 1. Academiæ ſcientiar. p. 45.

(*k*) T. 3. vitarum p. 32.

Ægidius Moviſius (*Muiſius*, *Mucidus* &c.) Abbas S. Martini Tornacenſis, Ord. Bened. ab A. 1331. ad 1353. quo ætat. 83. diem obiit ſupremum. Scripſit *Chronicon de rebus geſtis Comitum Flandrenſium* ab A. 972. ad 1348. & de rebus geſtis Annorum 1349. ad 1352. ubi prolixa de deſtructione Judæorum & de ſecta flagellantium narratio. Præterea Valerius Andreas p. 27. Bibl. Belg. memorat tractatum *de his quæ temporibus ſuis ante & poſt promotionem ſuam in Cœnobio Martiniano acciderunt*, & *de Conſuetudinibus* in illo ſolitis obſervari: & *Catalogum Abbatum Cœnobii ſui* ad ſua uſque tempora, rhythmo Latino & Gallico: ut librum lamentationum aliaque rhythmo ſcripta Gallico prætercam. Supra in *Ægidio Mucido* T. 1. pag. 23.

Gviardus de Moulins. Supra Tom. 3. pag. 123.

Moyſſiacenſe Chronicon ſupra *Moiſſiacenſe*.

Mucianus, infra *Mutianus*.

Ægidius Mucidus ſupra Tom. 1. pag. 23. & paullo ante, *Moviſius*.

Walterius de Muda, Monachus B. Mariæ de Thoſan (Doeſt) in Flandria, circa A. 1284. cujus *Compendium Vitæ B. Thorphimi* ſive *Thorfinni*, Epiſcopi Hammariæ in Norvvagia, defuncti in exilio, ſcriptum verſibus hexametris, edidit Carolus Viſch Bibl. Ciſterc. pag. 316. 317. Incip.

Spirat odore nimis flos hac in humo (*a*) *tumulatus*.

Joannes de Muhlbach, *Muhlberg*. *Joannes Multonus*. Supra Tom. IV. p. 106.

Mundinus de Lentiis, Florentinus, Medicus & Anatomicus celebris, cujus *Anatome omnium humani corporis interiorum membrorum* ſæpius vulgata poſt primam editionem Papienſem Anno 1478. Vide Bibliothecas Medicas Lindenii, Merklini, Mangeti quibus addenda editio A. 1550. inſpecta Cangio, in cujus pag. 170. vixiſſe ſe teſtatur A. 1315. In iiſdem Bibliothecis & *Canones* Mundini *ſuper Meſuen*, cum Joannis Meſuæ operibus ſæpius editi memorantur. Floruit Meſue inter Medicos Arabes celebris, verſus medium ſeculum nonum. Ab hoc Mundino alii Mundinum Medicum Bononienſem diſtinguunt, eique Anatomiam malunt adſcribere: alii tertium quoque Mundinum inducunt Forojulienſem, cui *Synonyma Medica* tribuunt. Sed ego nihil explorati de illis potui reperire. * MS. Codex Bibliothecæ Cæſenatenſis, ſcriptus, ut ego conjicio, ſæculo XIV. non ambiguum præbet argumentum diſtinguendi Mundinum alterum a Florentino ejuſdem nominis plane diverſum; Tum & errorem arguit eorum, qui ſynonima medica Mundino attribuunt. En igitur illud, quod mihi inſpiciendum occurrit eandem bibliothecam viſenti in pluteo 14. *Synonima Magiſtri Simonis de Janua cum additionibus Magiſtri Mundini de Forojulio*.

Joannes Mundratus. Supra Tom. IV. pag. 106.

Mucius, *Mucianus*, infra, *Mut*.

Munio ſive *Martinus*, Mindonienſis ſive Vallobricenſis in Hiſpania Epiſcopus circa Ann. 1130. ut docet Nic. Antonius VII. 4. Bibl. veteris Hiſpanæ T. 2. p. 13. Quanquam Cangius eum cum altero confundens Munione, ait diem obiiſſe An. 1299. citans Vaſæum Chronici Hiſpaniæ cap. 4. cujus locum etiam attulit Voſſius p. 402. In eo nihil de illo anno, ſed cum laude mentio *hiſtoriæ Compoſtellanæ*, quam cum *Hugone* Gallo, Portulacenſi Antiſtite compoſuit de primordiis, ſucceſſibus & incrementis Eccleſiæ Compoſtellanæ continuatam deinde a *Gerardo* Canonico Compoſtellano. Utut laudata a multis, tamen a nemine adhuc in lucem publicam prolata eſt hæc hiſtoria quod ſciam.

Munio itidem Hiſpanus Ord. Præd. Generalis, qui inde Epiſcopus Palentinus atque illa quoque dejectus dignitate, Romæ A. 1299. in Cœnobio S. Sabi-

(*a*) Non *Hamo* ut Leyſerus pag. 1010. hiſt. poeſeos Latinæ medii ævi.

binæ rebus humanis valedixit. Hic Munio in vita S. Catharinæ Senenſis cap. 4. T. 3. Act. Sanctor. April. 30. pag. 872. traditur Sororibus de pœnitentia S. Dominici Regulam ſive *modum vivendi redegiſse in ſcriptis*.

Joannes Munſingerus ſive *Muntzingerus* Rector Scholæ Ulmenſis A. 1384. oratione habita & ſcriptis deinde emiſſis contendit corpus Chriſti in ſacra Cœna non eſſe *Deum*, atque ideo nec adorandum adoratione latriæ. Inde inter teſtes Veritatis relatus a Flacio p. 907. edit. primæ, & Joanne Wolfio lectionum memorabilium Tom. 1. pag. 691. Conferendum Judicium *Magiſtrorum Academiæ Pragenſis* de propoſitionibus quibuſdam Jo. Munſingeri editum a V. C. Jo. Georgio Schelhornio Tom. VIII. amœnitatum litterariar. p. 511. & *Magiſtrorum Viennenſis Academiæ* Tom. XI. p. 222.

Conradus a Mure ſupra Tom. 1. pag. 417.

Murenſis Cœnobii in Helvetia Ord. Bened. Origines circa A. 1130. & Acta fundationis in tomo ſecundo ſcriptorum de rebus Bambergenſibus, illuſtris Jo. Petri de Ludevvig pag. 399. ſeq. Frf. 1718. fol.

Joannes de Muris, *de Muro Vallium*, *Joannes Murrhonus*. Supra T. IV. pag. 107.

Muſæus, Maſſilienſis Eccleſiæ Presbyter qui ante An. 461. obiit, excerpſit hortatu Venerii Epiſcopi Maſſilienſis *Lectiones* totius anni feſtivis diebus aptas, *reſponſoria* etiam Pſalmorum, capitula temporibus & Lectionibus congruentia. Deinde ad Euſtachium Epiſcopum, Venerii ſucceſſorem, ſcripſit *Sacramentorum* egregium & non parvum Volumen, & *Homilias*. Hæc de eo Gennadius c. 79. ex Gennadio Honorius II. 78. Trithemius cap. 172. aliique. Non dubium eſt ex Lectionibus hiſce & reſponſoriis atque Sacramentorum libro plura hodie ſupereſſe. Vide Mabillonium lib. 1. de liturgia Gallicana cap. IV. Joſephum Mariam Thomaſium præf. ad Codices Sacramentorum, editos Rom. 1680. 4. & Jo. Pinium diſſ. de Liturgia Moſarabum p. 28. ſeq. ante Tom. VI. Act. Sanctor. Julii.

Muſſatus, ſupra *Albertinus* T. 1. pag. 39.

Joannes de Muſſis. Supra Tom. IV. p. 107.

Mutianus Scholaſticus, hoc eſt vir idoneus cauſis agendis in foro, Caſſiodori tempore, hoc eſt circa A. C. 550. utriuſque linguæ peritia clarus, in gratiam ejus Latine vertit *S. Chryſoſtomi homilias XXXIV. in Epiſtolam ad Hebræos*. Hæc verſio viri, ut ab eodem Caſſiodoro cap. VIII. Divinar. Lectionum appellatur, diſertiſſimi, doctique Henrico Savilio judice ac diligentis interpretis, etiamnum exſtat excuſa Coloniæ 1487. fol. cum prologo editoris Lilii Tifernatis ad Nicolaum V. & homiliis Chryſoſtomi de Jobo & patientia per Joannem Koelhoef de Lubek. Prodiit & Colon. 1530. 8. apud Joannem Gymnicum, atque inde Latinis Chryſoſtomi editionibus inſerta ex Wolfgangi Muſculi & Philippi Montani recognitione, ubi quandoque perperam *Mutius* pro Mutiano appellatur, quemadmodum & in Huetii libro de claris interpretibus. Conſulendum & Volumen duodecimum editionis Græco-Latinæ Montfauconianæ. Codicem Manuſcr. Heilsbrunnenſem, in quo multa ab editis diverſa reperit, memorat Jo. Ludevvig Hockerus in Bibliotheca Heilsbronnenſi pag. 25. Magna eſt hujus Muciani auctoritas apud Gabrielem Danielem (*a*) auctorem diſſ. de judiciis Criticorum & nuperi interpretis Gallici ſuper loco Chryſoſtomi homilia 3. in Epiſt. ad Hebræos, Pariſ. 1691. 4. Neſcio unde hauſerit Sirmondus ad Facundum, eumque ſecutus Colomeſius Obſervatt. ſacr. pag. 227. quod ſcripſit verſum a Mutiano etiam *Chryſoſtomum in Epiſtolam ad Philemonem*. Tranſlatum ab eo fuiſſe librum *Gaudentii de* *Mu-*

M 2

(*a*) Recueil de diverſes ouvrages, Pariſ. 1724. 4. Tom. 3. pag. 602.

Muſica, Caſſiodorus libro de Muſica teſtatum reliquit. Illa Mutiani verſio hodie non exſtat, exſtat autem Gaudentii liber Græce & Latine vulgatus inter Muſicos veteres a Marco Meibomio, Amſt. 1652. 4. de quo dictum in Bibl. Græca III. 10. p. 264. ſeq. Liber *Facundi* Hermiannenſis contra hunc Mucianum, ſive ut ſubinde appellat *Mocianum*, qui adverſus Occidentales Epiſcopos cum damnatoribus trium capitulorum communicare nolentes ſcripſerat, ſæpius prodiit in Facundi editionibus Pariſ. 1629. 8. & cum Optato, ibid. 1675. fol. & in Sirmondi Operibus T. 2. p. 825. Pariſ. 1696. & Venet. 1729. fol.

Mutinenſes Annales ab An. 1131. ad 1336. in theſauro ſcriptorum Italiæ Muratoriano T. XI. pag. 53. quibus adde *Mutinenſis urbis deſcriptionem* ſubjunctam vitæ S. Geminiani, Epiſcopi Mutinenſis, auctore Anonymo qui circa A. 910. floruit. In ejuſdem theſauri T. 2. parte 2. p. 691.

Huldricus Mutius Profeſſor Baſileenſis, cujus Chronicon ex probatioribus Germanicis ſcriptoribus in Latinam linguam translatum atque XXXI. libris Germanorum origines, mores, inſtituta, leges & memorabilia pace belloque geſta uſque ad menſem Auguſtum An. 1539. perſequens edidit Piſtorius T. 2. ſcriptor. Germaniæ Frf. 1584. 1613. & Ratisbonæ 1726. fol. ſecutus editionem Baſileenſem Anni 1539. de aliis ejus ſcriptis vide ſi placet Simlerum.

Mycon Diaconus, ſupra *Mico*.

Joannes de Mylis, *Joannes Mylvertonus*, ſupra T. IV. p. 107.

Myrſontius ſive *Myſrontius*. Inter ſcriptores rei agrimenſoriæ p. 254. & 255. edit. Goeſianæ *Latinus & Myſrontius togati Auguſtorum*, *de locis ſuburbanis vel diverſis itineribus*, *pergentium in ſuas regiones*. De ſcriptoribus hujus argumenti dictum in Bibl. Latina IV. 11.

Joannes de Myza. Supra Tom. IV. p. 107.

LIBER XIII.

JOannes Nælduyk ſive de *Nælduyeo* Eques Hollandus defunctus A. 1489. Scriptor *Chronici Hollandiæ & Seelandiæ* a Theodorico Comite primo ad A. 1460. Sed neſcio an Latine legatur; nam Belgice Manuſcr. exſtat in Cottoniana p. 25. & prodiit Goudæ An. 1478. & ex Petri Scriverii recenſione Amſt. 1663. 4. Vide Oudinum T. 3. p. 2729.

Nagoldus ſive *Nalgodus*, vitioſe *Nalgendus*, Monachus Cluniacenſis, circa An. 1090. (*a*) ſcriptor *vitæ S. Odonis* Abbatis ab A. 926. ad 944. Cluniacenſis. Vide Andreæ du Cheſne Bibliothecam Cluniacenſem p. 1633. Exſtat apud Mabillonium T. V. Sanctor. Benedict. pag. 186. & *Vita S. Majoli* Abbatis Cluniacenſis An. 994. defuncti in Actis Sanctor. Tom. 2. Maji pag. 658. 668.

Naldus Naldius, Florentinus circa A. 1470. Hiſtoricus & Poeta: amicus Marſilii Ficini, qui eum *Phœbi delicias* appellat lib. 1. Epiſt. Tom. 1. Opp. pag. 620. Scripſit *vitam Jannotii Manetti* editam a celeb. Muratorio Tom. XVIII. theſauri rerum Italicarum & in Tom. IX. theſauri Burmanniani. De illa Diarium eruditorum Italiæ Tom. XI. pag. 340. ſeq. *Elegos* ejus laudat Hugolinus Verinus, lib. 2. de illuſtratione Florentiæ pag. 36. *notus & eſt elegis Naldus*. Et Politianus Epigrammate p. 297.

Dum celebrat Medicem Naldus, dum laudat amicum
Et pariter gemino raptus amore canit,
Tam lepidum unanimes illi ornavere libellum
Phœbus, Amor, Pallas, Gratia, Muſa, Fides.

Ejus *Haſtiludium*, ad Julianum Medicem, *Bucolica* ad Laurentium Medicem, & *Miracula in templo S. Annunciatæ de Florentia* memorat Julius Niger,

(*a*) Oudin. Tom. 2. pag. 867.

ger, in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum p. 418.

* *Naldi Florentini*. Carmen in laudem Barbaciæ Siculi J. U. Conſultiſſimi exſtat impreſſum in fronte operis ejuſdem Andreæ Barbaciæ *de Verborum obligationibus* fol. Bononiæ 1497.

Nangii Chronicon. Supra *Gvilelmus de Nangis*, ſive *de Nangiaco*. T. 3. p. 156.

Nanno Stavrienſis, Friſo Philoſophus, circa A. 880. (non 1380. ut apud Kœnigium) a quo Radbodum Epiſcopum XIV. Trajectinum in ſeptem artibus excellenter imbutum ſcribit Joannes de Beka in Chronico Trajectino pag. 22. Scripſiſſe traditur in *Platonem* de Legibus & Rep. atque *Ariſtotelis* libros de Cœlo & Mundo atque Ethicam univerſam illuſtraſſe. Vide Suffridum Petri, Valerium Andream Svveertium.

Joannes Naſo ſive *Naſus*, ſupra T. IV. p. 107.

Petrus de Natalibus Venetus, Epiſcopus Equilinus (*a*) ſive Jeſulanus (aliis Eſculanus, Auſolanus) ſub Patriarcha Gradenſi, antea Plebanus exiſtens (*b*) SS. Apoſtolorum Venetiarum diœceſis Caſtellenſis A. 1396. ſcribere inchoavit *Catalogum Sanctorum* cum illorum Vitis & pro menſium numero diviſum in libros XII. quem jam Epiſcopus abſolvit A. 1372. Jacobo de Viragine (de quo ſupra Tom. 4. pag. 20.) & multis aliis diligentia & delectu præferendus. Prodiit primum (*c*) Vicentiæ 1493. fol. cum nonnullis *Sanctorum nuperrime Canonizatorum* geſtis, ſubjectis ab *Antonio Verle*, Nobili Vicentino: Hinc Argentinæ 1502. Lugd. 1508. 1514. & ex emendatione *Alberti Caſtellani*, Veneti, Ord. Præd. qui & ipſe Vitas plures addidit, Venet. 1516. 4. Denique Lugd. 1543. fol. * Catalogus Sanctorum authore Petro de Natalibus Epiſcopo Equilino prodiit equidem primum Vicentiæ anno hic adnotato curante Antonio Verle. Additamentum vero ab eodem Verle confectum eſt non de Sanctis tantummodo nuperrime *canonizatis*; id enim nullibi legitur in eadem additione, ſed de aliis nonnullis ſanctis indiſcriminatim, quamquam fateor duos vel tres ibi reperiri Sanctos tum recens in Divorum catalogum adlectos. Nec vera ſcribit Fabricius, diviſos nempe libros ab authore ſuo pro numero menſium; nam totum opus concluditur undecim libris; in duodecimum vero contulit author omnium Sanctorum, de quibus in ſuperioribus egerat, indicem alphabeticum.

Eſt autem apud me editio ejuſdem operis Veneta Anni 1616. a F. Alberto Caſtellano curata, in qua nihil lego de vitis Sanctorum a Verlio adjectis. Viciſſim autem Caſtellanus nihil de ſuo ibi dedit, niſi vitam S. Rochi Confeſſoris.

Martinus de Aſpilcueta Navarrus Canonici & Civilis Juris Conſultiſſimus, natus Ann. 1491. Hic Salmanticæ primum, deinde Conimbricæ Jus Pontificum docuit, hinc Romam profectus Pio V. Gregorio XIII. & Sixto V. charus fuit obiitque Romæ A. 1586. ætatis nonageſimo quinto. De quo Pancirollus de claris Legum interpretibus III. 55. Tomaſinus in elogiis A. 1630. editis pag. 79. Janus Nicius Erythræus in limine pinacothecæ primæ: Iſaacus Bullartius T. 2. Academiæ ſcientiar. pag. 30. Ghilinus Tom. 1. p. 168. Andreas Sauſſayus in Bellarmino continuato p. 30. Dupinius Bibl. Eccleſiaſt. Tom. 16. pag. 135. Sed inprimis Nic. Antonius Tom. 2. Bibl. novæ Hiſp. pag. 74. ſeq. & Niceronus Tom. V. memoriarum, editarum Gallice de eruditorum vitis, ſub init. Scripta Navarri junctim edita Rom. 1590. Lugd. 1597. & Romæ ac Venetiis, quæ auctior eſt editio commentarios aliquot poſt auctoris obitum repertos & 1594. 4. vulgatos ſimul complexa, 1602. fol. Tomus quintus & ſextus, Conſiliorum ſeu Reſponſorum libros quinque exhibet, editos etiam Lugd.

(*a*) Diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI. pag. 419. ſeq.

(*b*) Id. pag. 459.

(*c*) Id. pag. 466.

Lugd. 1591. 4. duobus Vol. Manuale ſive Enchiridion Confeſſariorum ad Gregorium XIII. Rom. 1584. 4. Cætera recenſentur diſtincte a Poſſevino, Bellarmino & Nicerono.

Omitto *Petrum Navarrum*, Ducem Hiſpanum, qui primus per cuniculos tormentario pulvere repletos propugnacula disjicere, arceſque evertere docuit circa A. 1503.

Joannes Nauclerus ſupra T. IV. p. 107.

Nazariani Annales breves de rebus Francicis ab A. 707. ad 790. ſcripti in Cœnobio Laurishamenſi ad Rhenum, in quo S. Nazarii corpus collocatum traditur: editi a Frehero in Corpore hiſtoriæ Francicæ: inde a Ducheſnio T. 2. rerum Francorum pag. 3. 6. & ex alio pleniore Codice Gvelferbytano a Burchardo Gotthelf Struvio inter annales Fuldenſes & Chronicon Laurishamenſe in nova editione rerum Germanicarum Freheri T. 1. p. 79. 82.

Nazarius Auctor *Panegyrici*, tertiis quinquennalibus dicti Conſtantino M. A. 321. & fortaſſe alterius etiam, habiti Treveris A. 313. Vide quæ in Bibl. Latina II. 22.

Nebridius (*Nifridius*, & vitioſe *Tigridius* Epiſcopus in Hiſpania Egarenſis, aliis perperam Agathenſis, aliis Barcinocenſis) frater Juſti Urgelitani, Juſtiniani Valentini atque Elpidii, pluribus Synodis interfuit ab Ann. 516. ad 546. ſripſiſſe etiam quædam teſtatur Iſidorus Hiſpalenſis c. 21. de S. E. nullum tamen ſcriptum nominans de titulo. Vide Nic. Antonium lib. IV. Bibl. veteris Hiſpanæ cap. 1.

Ælius Antonius (*a*) *Nebriſſenſis*, (*de Lebrixa*) inter primos litterarum inſtauratores in Hiſpania, docuit Salmanticæ ac denique Compluti, Ximenio Mæcenate uſus: atque cum in omni genere ſcientiarum ſcriptorumque verſatus & peritus linguarum potuiſſet pro varia & late patente eruditione ſua quodcunque nomen aliud eruditæ artis ac doctrinæ cum laude & ſuffragio doctorum ſibi uſurpare, nihil tamen, Vive (*b*) teſte, dici & haberi maluit quam Grammaticus, quanquam decoratus deinde non modo Grammatici & Rhetoris, ſed etiam Chronographi ſive Hiſtorici Regii titulo ac dignitate. Diem obiit Compluti apoplexia correptus A. 1522. 2. Jul. annos natus LXXVII. De hoc Viro præter alios conſulendus Nicolaus Antonius T. 1. Bibl. novæ Hiſpanæ pag. 104. 109. cui jungi poteſt Colomeſii Hiſpania] Orientalis p. 223. ubi Jovii aliorumque multorum præclara teſtimonia: & Jacobus Gaddius Tom. 2. de ſcriptoribus pag. 91. ſeq. Dupinii Bibl. Eccleſ. Tom. XIV. pag. 120. (*c*) Clarmundus Tom. VII. vitarum p. 37. Jo. Hubnerus Centur. VIII. Bibl. hiſtoric. Hamb. p. 55. ſeq. Ghilinus T. 2. p. 71. Acta Erud. A. 1683. pag. 225. &c. Sed ecce tibi ejus ſcripta:

Ars Grammatica contexta verſibus, ſæpius excuſa ac pueris ediſcenda tradita in Hiſpania, Catholicorum Regum privilegio, ut notatum Valerio Andreæ in Catalogo ſcriptorum Hiſpaniæ pag. 14. ſeq. verſa etiam Hiſpanice ab auctore in gratiam Eliſabethæ Reginæ.

Introductiones in Latinam Grammaticam, ſeu *de ſermone Latino* libri V. cum commentariis tum Antonii ipſius, tum aliorum, etiam Fabiani filii frequenter editæ, de quibus videndus Nic. Antonius Tom. 1. Bibl. novæ Hiſpanæ pag. 106. ſeq. additum etiam *parvum vocabularium* vocum ſcholaſticis magnis neceſſariarum.

Repetitiones ſive Lectiones *decem*, Salmanticæ A. 1507. ſeq. editæ Grammatici pleræque argumenti & ſexta, ſeptima & octava de menſuris, ponderibus & numeris.

In-

(*a*) Cognomen ejus ignorare ſe non diffitetur Naudæus in libro *Maſcurat* pag. 97. negatque ſe illud uſquam potuiſſe reperire, perinde ut nec Roberti Sorbonici, Petri Aponenſis, Gentilis de Fulgineo, Petri Alliacenſis, Nicolai de Clemangis, Ambroſii Calepini, Petri Marſi, Antonii Minturni & Andreæ Alciati.

(*b*) Vives 2. de cauſis corruptarum artium p. 72.

(*c*) Acta Erud. 1703. pag. 256.

Inſtitutiones linguæ Græcæ apud Cantabros Lucronii editæ, teſte Andrea Reſenio.

Grammatica linguæ Caſtellanæ. Salmanticæ 1492. 4. Compluti 1517. 4.

Dictionarium in quatuor tributum partes, quarum *prima* voces Latinas cum Hiſpanica verſione exhibet: *ſecunda*, regionum, urbium, montium, fluminum nomina propria. *Tertia* recentiores ac vulgares eorundem appellationes. *Quarta* denique voces Hiſpanicas cum Latina interpretatione. Hoc Dictionarium plus ſimplici vice, & plus quam decies mille vocabulis auctum Nebriſſenſis ipſe vulgavit, editionibus autem pluribus poſt illius mortem repetitis & a Nic. Antonio pag. 107. memoratis addenda melior, expreſſa ex Madritenſi, & variis non contemnendis locupletata acceſſionibus, in lucem data Lugduni 1683. fol. de quo Acta Erud. illius anni pag. 225. Tironibus magis quam provectioribus utile hoc Lexicon notat Vives lib. 3. de tradendis diſciplinis pag. 296. pro illa tamen ætate de induſtria & doctrina auctoris teſtari ſatis poteſt.

De aſſe, Latine & Hiſpanice, ad Eliſabetham Reginam.

De Seſtertiis.

De Digitorum ſupputatione. Granatæ 1535.

Eleganzias Romanzadas, ex Stephani Fliſci Synonymis. Antiquariæ 1586. 4. teſte Nic. Antonio.

Lexicon Latino-Gallicum Pariſ. 1523.

Dictionarium trilingue. Gadd.

De liberis educandis.

Collationes Antiquitatum ad Joannem de Ponſeca, Palentinum Epiſcopum, editæ Hiſpali.

Etymologicon, non editum ut videtur.

Artis Rhetoricæ compendioſa coaptatio ex Ariſtotele, Cicerone & Quintiliano. Compluti 1529. 8. Granatæ 1583.

Index verborum veterum & raro uſitatorum apud *Terentium*, ordine Alphabetico, una cum dictionario, cui etiam juncta præter *Valerium Probum* de notis antiquarum litterarum, *Verba Legum XII. Tabularum* ex Aymari Rivallii Allobrogis hiſtoria Juris Civilis.

Ecphraſes in *Virgilium*, ad uſus tironum. Granatæ 1546. 4.

In *Perſium* Pariſ. 1527. 8. apud Rob. Stephanum & Lucronii 1529. 8.

In *Juvenalem*, in obſcuriora *Plinii*, in *Aratorem*, necdum, ut puto, edita.

In *Prudentii* hymnos ſive librum κα-θημερινῶν, & in Pſychomachiam, Lucronii 1512. 4. & Jo. Sychardo recenſente Baſil. 1540. 8. & in Prudentio Joannis Weitzii, Hanov. 1613. 8.

Sedulii opus Paſchale & in illud enarrationes. Compluti 1524. 4. & Baſil. 1541. 8. cum Juvenco.

Segmenta ex Epiſtolis Pauli, Petri, Jacobi, Joannis & ex Prophetis legenda per anni circulum. *Orationes* ſive preces, & *Hymni* cum expoſitione, *Homiliæ* diverſorum Auctorum *in Evangelia* per annum. Granatæ 1541. 4.

Sanctorum Acta, ſive *Vitæ* quædam cum additionibus marginalibus. Lucronii 1527.

Homiliæ tres ad Juvenes de vinea ſpirituali, exſtant in Orthodoxographis Baſil. 1569. fol. p. 1934.

De litteris Hebraicis.

Quinquagenas tres locorum ſacræ Scripturæ non vulgariter enarratorum compoſuit Nebriſſenſis, cum a Cardinali Ximenio (a) cooptatus eſſet inter eos qui Bibliis Complutenſibus in lucem edendis operam ſuam addixiſſent cum Demetrio Luca Cretenſi, Didaco Lopide Stunica, Ferdinando Nonio Pinciano, aliiſque: ſed *quinquagena tertia* tantum lucem vidit, voces Sacrarum litterarum quinquaginta erudite illuſtrans ordine Alphabetico. Pariſ. 1520. 4. Baſil. 1543. 8. & cum Angeli Caninii locis Hebraicis Novi Teſt. Antvverpiæ 1600. 8. recenſente Gaſpare Bellero, qui & Gaſparis Varrerii diſſertationem de Ophira regione adjunxit. Recuſa eſt hæc quinquagena, ſicut Caninii & Varrerii jam dictæ lucubrationes quoque in Criticis ſa-

(a) Alvarus Gomeſius de vita Ximenii lib. 2. p. 43.

ſacris Anglis Londini, Francofurti & Amſtelodami excuſis, tomo octavo. Quinquagena prima & ſecunda ſuppreſſa eſt per cenſuram Didaci Dexæ, Dominicani, Epiſcopi Palentini, qui tunc Inquiſitorem hæreticæ pravitatis in Hiſpania agebat, poſtea Arciepiſcopus Hiſpalenſis. Siquidem ut a Nebriſſenſi in *apologia ad Ximenium* (*a*) ſcriptum eſt, *bonus ille Præſul in tota quæſtione ſua nihil magis laborabat, quam ut duarum linguarum* (Hebraicæ & Græcæ) *ex quibus religio noſtra pendet, neque ullum veſtigium relinqueretur, per quod ad dignoſcendam in rebus dubiis certitudinem pervenire poſſemus. Apologiam autem hanc ſcripſimus, quo tempore apud* Quæſtorem Maximum hæreticæ impietatis *accuſabamur, quod ignari ſacrarum litterarum auſi ſumus ſola Grammaticæ artis fiducia incognitum opus attrectare*.

Rerum a Ferdinando Catholico & Eliſabetha, Hiſpaniarum Regibus geſtarum decades duæ ſive potius *decadis* primæ libri primores ſeptem (*b*) & *decadis ſecundæ libri quatuor primores* ſive tres cum quarti parte, deſinente in Anno 1485. nec non *belli Navaricenſis* ſive *Navarrenſis* de occupata An. 1512. Navarra ſuperiore *libri duo*, una cum Roderici Archiepiſcopi Chronicis prodierunt edente filio Xanto JCto, Granatæ, 1545. fol. & in rerum Hiſpanicarum ſcriptoribus variis a Rob. Belo collectis Francof. 1579. tomo ſecundo: nec non in Andreæ Schotti Hiſpania illuſtrata tomo 1. Francof. 1603. Exſtant & Gallice verſi hi libri Francof. 1573. & Hiſpanice Valliſoleti ſive Pinciæ 1565. fol. Nebriſſenſem vero a Ferdinando Pulgari, qui Hiſpanice res Ferdinandi ſcripſit, argumentum Decadum ſuarum ſumſiſſe, recte negant Vaſæus ac Sepulveda, cum Nebriſſenſis ipſe in prologo ad Ferdinandum, ſcripto An. 1509. profiteatur ſe iis quæ tradit interfuiſſe, vel illa accepiſſe ab iis qui præſentes interfuere. Majori diligentia & fide quam dictionis elegantia ſcripſiſſe, Jo. Marianæ eſt judicium lib. XXVI. hiſt. Hiſpan. cap. 5.

Coſmographia ad D. Joannem Stunicam, Archiepiſcopum Hiſpalenſem atque *introductorium in Coſmographicos libros*.

Vafre dicta Philoſophorum, carminibus Latinis reddita. *Epithalamium* in nuptiis clariſſimorum Luſitaniæ Principum, *Alphonſi & Eliſabethæ*. *Salutationes* aliquæ ad Patriam, & Carmen *de profectione Regum ad Compoſtellam*. Granatæ 1534. 4. & Antiquariæ 1577. 4.

Lexicon juris Civilis, contra inſignes quoſdam Accurſii errores. Antvverp. 1527. 8. Lugd. 1537. Pariſ. 1549. 1594. Venet. 1606. 1612. 8.

Lexicon Artis Medicamentariæ, Compluti 1518. & interpretatio vocum *Dioſcoridis*.

Alexander Neckam. Supra T. 1. pag. 66.

Nellus de S. Geminiano, Florentinus JCtus celebris circa An. 1420. ſcripſit tractatum *de Bannitis*, & alium *de teſtibus*. Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum p. 419. * Tractatum Nelli *de reprobatione teſtium* impreſſum vetuſtis typis, ſed loco & anno incertis, cum adjuncto alphabetico indice manu Felini ſervat ejuſdem Felini Bibliotheca Codd. 166. Tractatus de Bannitis abſolutus A. 1423. prodiit Piſciæ A. 1486. fol.

De *Nennio*, ſive *Ninno* uno an duobus, junioriſque familiari *Samuele* Britanno, & de *Elboto* ſive *Elvodugo* Præceptore ita obſcura & incerta ſunt omnia, ut definire aliquid vix ac ne vix quidem liceat. Ajunt vetuſtiorem *Nennium*, Audacem cognomine Luddi Regis, Caſſibellanique, manu Julii Cæſaris neci dati fratrem (*c*) ex Bardorum cantionibus & Flaminum ſcriptis rerum Britannicarum hiſtoriam patrio ſermo-

(*a*) Nic. Antonius q. 109. Imbonatus Bibl. Latino Hebr. p. 315.

(*b*) Culpæ plagiariorum defectum illum tribuit Voſſius pag. 658.

(*c*) Gvil. Nicholſon Bibl. hiſtoricorum Angliæ p. 33. Baleus Centur. 1. c. 20.

mone compoſuiſſe. Eam Latine verſam deinde a *Nennio* juniore, Bannochorenſis Cœnobii Monacho primum, poſtea Abbate circa A. 620. Hunc alii eundem cum *Gilda Hibernico* (*a*) faciunt circa A. 860. (de quo ſupra T. 3. p. 61.) alii confundunt cum *Dinotho* (*b*) circa An. 601. (de quo ſupra Tom. 2. pag. 29.) Joannes Lelandus cap. 47. narrat ſe in Bibliotheca quadam Nennium *de Origine Britanniæ* vidiſſe, ſed deprehendiſſe pro theſauro carbones, & ſcriptum totum ſplendidis mendaciis, anilibus fabulis & prodigioſa confuſum barbarie. In aliis inde Bibliothecis incidiſſe in *duo exemplaria plane antiquiſſima, ex quibus deprehendi non incorruptam auctoris hiſtoriam. Multa illic de Britannorum origine & genealogiis ac urbibus, tum de Arturio & Saxonum tyrannide. Liquet eum Britannum fuiſſe ex multis vocabulis, quæ interſerit, Britannicis, ſtuduiſſe quoque illum in finibus Scotorum Hibernienſium: de quorum rebus geſtis pauca, ſed antiqua ſcribit. Inciderat Henricus Venatodunenſis* (*c*) *quadringentis ab hinc annis in Nennii hiſtoriam, ſed nomine ignotam: id quod eo maxime liquet loco, quo fortia Arturii bella recitat.* Hoc eſt *Eulogium Britanniæ* ſive *Hiſtoria Britonum* capitibus LXV. (*d*) auctore Nennio, quam inter ſcriptores XV. edidit Thomas Galeus Tom. 1. p. 93. 115. una cum appendice duplici pag. 116. 118. & Variæ lectiones Codicum Cantabrigienſium, Cottonianorum, aliorumque, quorum alii *Gildæ*, alii nomen Nennii præferunt p. 119. 133. Jungendus & Leibnitius, qui Tom. 1. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 32. 40. cum notis ſuis exhibet excerpta ex Nennio de Anglo-Saxonum introitu in Britanniam. In hoc Eulogio omnia reperiuntur, quæ per ſex librorum titulos Nennio tribuunt Baleus Centur. I. cap. 74. eumque ſecuti Pitſeus pag. 106. Voſſius p. 263. & alii: *De origine Britannorum, de urbibus eorundem, Eulogium Britanniæ, apologia quædam, Coſmographia hiſtoriæ Mundi* & *additiones Gildæ*. Addit Pitſeus in Morvvicenſi Carmelitarum Bibliotheca ſervatam quandam hiſtoriam Nennii, ad quam annotationes ſcripſerit *Samuel* Britannus. Non magna eſt Nennii auctoritas apud Henricum Mauritium (*e*) in defenſione Epiſcopatus diœceſani p. 153. ſeq.

S. Neotus Adulphus (ſive Adulphi Ethelvvolphi) filius Reguli Cantiorum, Ecberti Regis Viſiſaxonum nepos: Harinſtocenſis in Anglia Monachus, defunctus A. 883. prid. Cal. Aug. quo memoria ejus recolitur. Duos de hujus Neoti vita libros Manuſcriptos vidiſſe ſe narrat Lelandus cap. 113. Ejus *exhortationes ad Regem Ælfredum* pro Gymnaſio Oxonienſi condendo A. 873. & *ad Martinum II.* pro ejuſdem confirmatione, memorat Baleus II. 23. & Pitſeus pag. 167. ſeq. S. Neoti *Chronicon*. Vide ſupra, *Aſſerius*.

Nerius Capponius, nobilis Florentinus, *Cini Capponii filius*, qui monumenta hiſtorica *de rebus Florentinorum*, quæ Pater ab A. 1378. ad 1419. deduxerat, continuavit uſque ad A. 1465. Utriuſque lucubrationes vulgatæ a celeberrimo Muratorio Tomo XVIII. theſauri rerum Italicarum, (*f*) & in Tomo XX. Vita Nerii Capponii ſcripta a *Bartholomæo* Platinenſi. Vide & Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum pag. 237. & 419.

Nerius Donati filius, cujus & Patris *Annales Senenſes* ab A. 1352. ad 1381. ſed Italice ſcriptos eidem laudato Muratorio debemus, qui illos tomo decimo quinto (*g*) theſauri inſeruit.

Nesheimenſe Chronicon.

Neſtor Dionyſius, Novarienſis Advo-

(*a*) Oudinus Tom. 2. pag. 73.
(*b*) Vide Caveum ad A. 620.
(*c*) Henricus de Soliaco, Wintonienſis Epiſcopus de quo ſupra Tom. 3. pag. 229. ſeq.
(*d*) In Manuſcr. Parkerian. pag. 13. cap. LXXV.
(*e*) Acta Erud. 1692. pag. 395.
(*f*) Acta Erud. 1732. pag. 564. ſeq. & A. 1733. pag. 396.
(*g*) Acta Erud. A. 1730. pag. 395.

catus (*a*) Ord. Minor. (*b*) ſcripſit & Duci Ludovico Sfortiæ dedicavit *Lexicon* pro illa ætate non penitus (*c*) adſpernandum, poſt Gaſparinum *Barzizum*, Georgium Merulam, Domitium Calderinum, Tortellium, Nic. de Lyra *Vallæque* elegantiarum libros & poſt *Mammotreptum*, *Papiam*, *Britonem*, *Ugutionem* & *Catholicon Joannis de Balbis* &c. de quibus ſuo loco, & quos laudat de nomine ac ſubinde etiam redarguit, Ugutionem ſomniantem præcipue. Lexicon illud poſt editiones primam in Italia, & ſecundam Anni 1488. (*d*) & Pariſienſem Anni 1496. & *quartam* Argentor. 1502. quam laudat Cangius §. 51. præf. habeo recenſitum a Joanne Tacuino & quintum editum Argentorat. 1507. fol. ſubjunctum exhibens ejuſdem Neſtoris *de octo partibus Orationis*, *de compoſitione eleganti*, *&* *notandis quibuſdam* nec non librum *de ſyllabarum quantitate*. * Auctoris hujus olim mihi occurrit editio ſecunda, quæ Venetiis prodiit Ann. 1488. atque in ea plures parum nobis notos ſcriptores ab eodem Neſtore ſive laudatos, ſive expenſos offendi. Nonnullos mihi tunc exſcripſi, quos hic exhibeo, ut olim feſtinanter adnotavi, Albinus, Alexander, Alexander Nekam, Acrom, Aufidius, Apulegius, & Apulejus, Auſuſtius, Claudius Quadrigarius, Hoſalius, Julianus, Tedicus, Niſus, Parmeniſcus, Macer de Herbis, Pronapides, Petrus Riga, Serenus Lyricus, Serenus Phyſicus, Titinius, Tyrianus, Tobias, Valgius, Usbicus, Ugannius, Viſellus. Cęteros ut magis notos nihil moror. Ex his nonnullos hic habes a Fabricio illuſtratos, ſive a me expenſos, de cæteris ne nomen quidem novi.

Neſtorius hæreſiarches A. 439. defunctus de quo Gennadius cap. 53. aliique in Bibl. Græca Tom. IX. p. 282. ſeq. a me laudati, ſua Græce non Latine ſcripſit: de quorundam tamen veteri Latina verſione dictum ſupra in *Mario Mercatore*.

Ægidius Nettelet, ſupra Tom. 1. p. 23.

Thomas Netterus Vallidenus ſive *Waldenſis* (*e*) ex vico Walden in agro Angliæ Eſſexienſi, Carmelita, apud Henricum IV. V. & VI. Angliæ Reges gratioſus, Conciliis Piſano & Conſtantienſi interfuit, obiitque Rothomagi Anno 1430. de quo Lelandus cap. 532. Baleus VII. 84. Bzovius ad An. 1430. n. 80. Pitſeus pag. 616. ſeq. Algerius p. 337. & Oudinus Tom. 3. pag. 2214. ſeq. Ejus ſcripta: *Doctrinale Antiquitatum Fidei Eccleſiæ Catholicæ* adverſus Wicleſitas & Huſſitas tripartitum (*f*) ad Martinum V. Pariſ. 1532. fol. Salmanticæ 1556. & Venet. 1571. fol. Liber *contra hæreſes Joannis Wicklefi & Joannis Ouldcaſtel*. *Rationes & motiva & reprobationes XLV. articulorum Wiclefi & ſectatoris Joannis Huſs*, Manuſcriptæ in Bibliothecis Angliæ. Memorantur præterea apud Lelandum: Commentaria *in Geneſin*, *Exodum*, *Leviticum*, *Proverbia Salomonis*, (*g*) *Acta Apoſtolorum*, *Epiſtolas Pauli* & *Canonicam Petri Epiſtolam*. *In IV. libros Sententiarum*. *Defenſorium Pacis*. (*h*) *De Evangelica Veritate*. *De fide*, *per dialogos VII. Quæſtionum ordinariarum* liber, & alius *Determinationum*. *De religione perfectorum*. *De corpore Chriſti*. *De paupertate Chriſti*. *De præſcientia & prædeſtinatione*. *De indulgentiis*. (*i*) *De Divinatione*. (*k*) *Sacræ Conciones*. *Epiſtolæ*. (*l*) *Ora-*

(*a*) Laz. Auguſtinus Cotta in Muſeo Novarienſi p. 234.

(*b*) Waddingus Bibl. Ord. Minor. pag. 262.

(*c*) Paulus Merula ad Ennium pag. 549. gloſſas Neſtoris negat manibus terendas eſſe rudium vel indoctorum.

(*d*) Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 250.

(*e*) Neutiquam a ſecta. vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIV. pag. 28.

(*f*) Pars ſecunda *de Sacramentis*, tertia *de Sacramentalibus*.

(*g*) Baleo *in Sapientiam Philonis*, Pitſeo *Salomonis*.

(*h*) *Libri duo*. Pitſeus pag. 619.

(*i*) Idem Pitſeus tractatum *de Indulgentiis*, *jejuniis* &c. habet pro *parte quarta Doctrinalis*.

(*k*) *Ad Principes*. Id.

(*l*) *Epiſtolæ CLXIV. ad diverſos*. Baleus & Pitſeus.

rationes ad Principes . De re Grammatica . Commentarii in Iſagogen Porphyrii . In Ariſtotelis Prædicamenta & de Sophiſticis Elenchis . In Phyſica , de Cœlo & Mundo , Meteororum libros , & de anima , libros Metaphyſicorum , Ethicorumque . Introductio ad Naturalia , & liber Naturalium Quæſtionum . Addit Baleus : *Reſponſa in Concilio Piſano . Ad Clerum in eodem Concilio . Coram Sigiſmundo Rege . Ad Conſtantienſe Concilium . Propoſitiones ad Principes . Gravamina Fratrum contra Oxonienſes . In remediarium converſorum .* (*a*) *Sermones in funere Regis . Collationes ſolennes . Sermones coram Rege . Sermones ad Clerum Oxonienſem . Summulas Logicales* . Pitſeus *Lecturas* & *Ambaſiata* . Ab eodem collectus *faſciculus Zizaniorum Magiſtri Joannis Wicklefi cum tritico* , ſive opuſculorum XXXIX. varii argumenti , quæ recenſentur in Catalogo Manuſcriptorum Bibl. Bodlejanæ num. 3629. p. 174. & apud Oudinum T. 3. p. 2216.

Neubrigenſis . Supra , *Gvilelmus Litle* T. 3. p. 156.

Nevelonis , Corbejenſis Monachi , varia Patrum loca in Bibl. Sangermannianæ Codice 394. lecta in Cangio .

* Scripſit pariter Martyrologium Simul & Necrologium in quo nomina eorum apparent , qui Abbatiam Corbejenſem ſuis largitionibus ditarunt . Martyrologium vero nihil eſſe aliud quam epitomen amplioris Martyrologii Adonis Viennenſis affirmant ii , quibus conſulere in MS. Codice opus illud datum fuit . Vide authores Hiſtoriæ literariæ Gallicæ Tom. VIII. p. 591. qui & monent vixiſſe Nevelonem circa A. 1096.

Ambroſius Nicander Toletanus commentitius Poeta noni ut fingunt ſeculi & ſcriptor *martyrii S. Cyriaci* de quo Nic. Antonius in Bibl. nova Hiſpana T. 1. p. pag. 53. ſeq. & veteris Tom. 1. p. 372. ſeq. ubi *hecatoſtichon* illi tributum , *de æde Lauretina* .

Nicaſius de Voerd , ſive *Vordanus* Mechlinienſis Brabantinus , inter cœcos eruditos memorabilis , Sacerdos & Theologiæ ac juris Canonici Doctor defunctus Coloniæ An. 1492. De eo Trithemius cap. 876. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 234. Valerius Andreas p. 678. Sveertius p. 571. &c. Ejus *caſus* & *commentarii in IV. libros Inſtitutionum* , quos Coloniæ centum amplius auditores ex ejus ore excepere , prodierunt Colon. 1493. Lipſiæ 1541. Lugdun. 1566. fol. Idem Lovanii explicavit *IV. libros Sententiarum* , & *Quæſtiones varias* diſputavit in Scholis , varioſque *Sermones* ſacros habuit . *Arbor Conſanguinitatis , affinitatis , conſanguinitatiſque ſpiritualis* cum apoſtillationibus *Mag. Joannis Stehelin* , prodiit Colon. 1508. 4. & ſine anno ac loco , præmiſſum auctoris epitaphium habens a *Rudolpho Langio* . Scripſit & ad me , inquit Trithemius , quaſdam non inelegantes Epiſtolas , in quarum una ſatis copioſa omnem hiſtoriam fortunæ ſuæ contexuit , & ſi prædicta opuſcula feciſſet , interrogatus pridem a me , humiliter confeſſus fuit .

Niceas , (*b*) *Romacianæ* (*c*) *Civitatis Epiſcopus , compoſuit ſimplici & nitido ſermone* competentibus ad Baptiſmum (*d*) Inſtructionis libellos ſex : *in quibus continet* primus *qualiter ſe debeant habere Competentes qui ad Baptiſmi gratiam cupiunt pervenire* . Secundus *eſt de Gentilitatis erroribus : in quo dicit ſuo pæne tempore* Melodium (*e*) *quendam patrem familias ob liberalitatem , &* Gadarium *ruſticum ob fortitudinem ab Ethnicis*

(*a*) Pitſeus : *converſorium* , rectius ut videtur .

(*b*) Paulino & aliis , etiam in nonnullis Gennadii Codicibus rectius *Nicetas* . Vide Tillemontium Tom. 10. memoriar. pag. 621. ſeq. Acta Sanctor. Tom. 4. Jun. 22. pag. 243.

(*c*) Romacianam Daciæ mediterraneæ intellige , cujus ut & Daciæ Ripenſis Epiſcopus Nicetas A. 391. interfuit condemnationi Bonoſi . Vide Tillemontium pag. 622. & Pagium ad A. 369. VI. ſeq.

(*d*) *Competentes* ex Catechumenis atque Audientibus dicebantur , qui poſt inſtructionem Fidei jam erant Baptiſmi Candidati . Vide Cangium & Joſephi Vicecomitis de ritibus Baptiſmi lib. 3. cap. 1. ſeq. Nicetæ libelli hodie non exſtant : habemus autem ejuſdem argumenti Catecheſes Cyrilli Hieroſol. & Joannis Chryſoſtomi .

(*e*) Al. *Melchidium* , *Melgidium* , *Meladium* .

cis eſſe inter Deos translatos. Tertius *liber de fide unicæ Majeſtatis*. Quartus *adverſus Genethlologiam*. Quintus *de Symbolo*. (*a*) Sextus de agni Paſchalis *victima*. *Edidit &* ad lapſam virginem *libellum* (*b*) *pene omnibus labentibus, emendationis incentivum*. Hæc de Nicea Gennadius c. 22. atque ex eo Honorius II. 22. & Trithemius c. 118.

Nicetas Aquilejenſis Epiſcopus, ad quem Epiſtola LXXVII. Leonis Magni data A. 458. vide Queſnellum ad Leonem, & Noriſii hiſt. Pelagianam lib. 2. c. 12. p. 166.

Nicetas Dacianus, idem cum *Nicea* de quo ſupra.

Nicetas Epiſcopus, cujus ſcripta quędam manu exarata in Codice Pomposiani Monaſterii complexo S. Ambroſii & Fulgentii de SS. Trinitate & Fulgentii de creaturis a *Deo* de nihilo creatis. Scripta illa Nicetæ in Epiſtola Henrici clerici ex illo Monaſterio ad Stephanum Philoſophiæ fonte decenter imbutum A. 1093. data & a celeberrimo Montfaucono vulgata in Diario Italico p. 84. hæc ſunt: *De ratione Fidei*. *De Spiritus S. potentia*. *De diverſis appellationibus Domino noſtro Jeſu Chriſto convenientibus*.

Niceti Epiſcopi *librum de Fide* commendat Caſſiodorus cap. 16. Inſtitutionum Divinarum. Incertum an eundem cum libro quinto *Niceæ* de quo ſupra.

Nicetium Trajectenſem circa A. 536. quem memorat Cangius Epiſcopum, nullum reperio, neque meminit citato loco Dacherius: qui etiam *Nicetii* Lugdunenſis, qui eadem vixit tempeſtate ait nihil exſtare, quod eum auctorem opuſculorum ſub Nicetii Trevirenſis nomine editorum poſſit ſuadere.

S. Nicetius Trevirenſis ab A. 527. ad 566. Epiſcopus, de quo Baronius ad Martyrolog. Rom. V. Decembr. Sammarthani T. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 717. ſeq. & Oudinus Tom. 1. p. 1449. ſeq. Nicetii Epiſcopi tractatus *de vigiliis* perperam tributus *S. Hieronymo* atque inter ejus ſcripta editus, ſed auctori ſuo reſtitutus a Dacherio T. 3. ſpicilegii (edit. novæ T. 1. pag. 221.) ubi inſcribitur *de vigiliis ſervorum Dei*, nec tamen de Monachorum ſed de Laicorum vigiliis agitur, nec Abbatis hic ſermo eſt ad Monachos, ſed Epiſcopi populum alloquentis, ut bene obſervavit Valeſius ad Sozomeni VIII. 8. pag. 162. Subjunxit Dacherius Sermonem *de Pſalmodiæ bono*, quem una cum ſuperiore ad Nicetium ſive Nicetam Dacorum Epiſcopum (hoc eſt *Niceam* de quo ſupra) retulere Codices Manuſcripti inſpecti Labbeo p. 26. Bibl. novæ Manuſcriptorum. Exſtant & ejus *Epiſtolæ duæ* a Sirmondo primum T. 1. Concilior. Galliæ p. 310. 322. & a Carolo Cointio Tom. 2. Annal. Francor. p. 80. & 25. atque inde in tomis Conciliorum vulgatæ, una *ad Juſtinianum Imp.* qua eum extrema ætate in hæreſin Phantaſiaſtarum & Aphthardocetarum prolabi viſum revocat ab errore: & altera *ad Chlodoſvindam* (Gregorio Turonenſi IV. 3. & 35. Glotſindam) Reginam Langobardorum, ut Alboinum Regem ſponſum ſuum ab errore Arianorum ad fidem Catholicam adducat.

S. Nicolaus I. cognomento *Magnus* (*c*) Romanus patria, & Papa Romanus ab A. 858. 25. Mart. ad A. 867. Nov. 12. cujus *Epiſtolæ* centum circiter exſtant junctim editæ in tomis Conciliorum Binii Tom. VI. ſive tomi tertii parte I. & Regia Tom. XXII. Labbei Tom. VIII. Harduini Tom. V. & maxime Coleti Veneta Tom. X. ubi appendix etiam tertia ex Baluzii Tom. V. Mi-

(*a*) Videntur falli qui hunc putant eſſe librum de Symbolo, qui legitur in appendice ad tomum ſecundum Operum S. Ambroſii pag. 321. edit. Benedictin.

(*b*) Libellus hujus argumenti exſtat inter S. Hieronymi Opera & S. Ambroſii Tom. 2. pag. 305. Sed Hieronymi eſſe ille non poteſt, cum auctor ſe prodat Epiſcopum. S. Ambroſium nihil vetat de eodem argumento ſcripſiſſe, uti fecit etiam S. Baſilius. Omitto quod Novatianiſmi arguitur hujus auctor libelli a Poſſevino & aliis. Vide Oudin. T. 1. pag. 1249. 1250.

(*c*) Gonzalo Illeſcas Tom. I. pag. 283. Labbeus Tom. 2. de S. E. p. 127.

V. Miſcellan. pag. 479. 485. 487. & Dacherii Tom. 12. ſpicileg. pag. 42. (Tom. 1. edit. novæ p. 596.) Earum omnium notitiam tradidi Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 530. ſeq. Ex his Epiſtolas ſexdecim cauſam Photii ſpectantes & in iiſdem illam *ad Michaelem Imperator.* quam ab ipſo ſcriptam notavit Anaſtaſius Bibl. & *Decreta* ex Gratiano in unum collecta & ſub XX. titulis digeſta edidit Jo. Cochleus, Lipſiæ 1536. 4. Inde Romæ 1542. fol. Coloniæ atque alibi recuſa notavit Lud. Jacobus Bibl. *Pontificiæ* pag. 163. Alias Epiſtolas quaſdam Jo. Cordeſius edidit cum Hincmari Remenſis Epiſtolis Pariſ. 1615. 4. Longe plures ex iiſdem Epiſtolæ obviæ in tomo tertio Conciliorum Galliæ, recenſente Sirmondo, & apud Baronium Tom. X. Annal. *Reſponſa ad Conſulta Bulgarorum*, Capita LVI. vulgavit Franciſcus Turrianus cum Conſtitutionibus Apoſtolicis ex Græco, Canonibuſque Nicænis LXXX. ex Arabico Latine verſis, Antverp. 1578. fol. inde Baronius ad A. 866. num. 7. De *Salomone* Rege Martyre in Britannia Aremorica, ad cujus legationem capita reſponſionum Nicolai I. Papæ publicavit Sirmondus T. 3. p. 275. conſulenda Acta Sanctorum T. VI. Junii 25. pag. 248. ſeq. Præter Epiſtolas laudatas a Sigeberto c. 102. Durandus IV. 21. de Officiis & Trithemius c. 277. Nicolao I. tribuunt *Sequentiarum* uſum in Eccleſiis Gallicanis ad Miſſas cantandarum, Notgero Abbate S. Galli procurante. Confirmationem fundationis Monaſterii Vizeliacenſis dedit Dacherius ad Gvibertum Novigentinum p. 655. ſeq. * Pontificis hujus Epiſtolas, quæ ad hanc diem ſine Ordine, & confuſe datæ fuerant a Collectoribus, nunc mea opera in Chronologicum Ordinem digeſtæ ſunt; quam Chronotaxim vide in Supplemento meorum Conciliorum T. I. pag. 965. Decreta etiam nonnulla ejuſdem Pontificis, quæ olim reperi in MS. Codice Lucenſi, ibidem adjeci cum Epiſtolis aliis ejuſdem huc illuc palantibus. Vide ibid.

Nicolaus II. antea dictus *Gerardus de Burgundia*, ex Epiſcopo Florentino Papa Romanus ab A. 1059. Jan. 31. ad A. 1061. Jun. 24. Ejus *Epiſtolæ IX.* in tomis Conciliorum, de quibus Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 582. Lud. Jacobus etiam laudat Papyrium Maſſonum in ſua Epiſtolarum Pontificiarum collectione, Pariſ. 1611. edita. *Decreta*, apud Ivonem, Gratianum &c. atque in Baluzii Tom. VII. Miſc. pag. 67. 68. *Bulla* A. 1060. data in ejuſdem Baluzii appendice ad Marcam Hiſpanicam pag. 1145. *Decretum de electione Romani Pontificis* apud Jo. Georg. Eccardum Tom. 2. Corporis Scriptorum medii ævi pag. 21.

Nicolaus III. antea *Joannes Cajetanus Urſinus*, Romanus, ob morum honeſtatem *Compoſitus* dictus teſte *Volaterrano*: fuit Papa ab A. 1277. Nov. 25. ad A. 1280. Auguſt. 23. *Super Regulam S. Franciſci* expoſitionem edidit, quam inter alias Decretales de Verborum ſignificationibus inſeri ordinavit, teſte Nic. Triveto ad A. 1277. Ludovicus Jacobus pag. 165. teſtatur *Regeſti* ejus ſive *Epiſtolarum* duo Volumina in Bibl. Vaticana aſſervari, ex quibus in tomis Conciliorum nullas reperio, paucas apud Bzovium, plures vero apud Raynaldum in Annalbus ad illos annos: & in Laur. Cherubini Bullario Tom. 1. pag. 181. duas Conſtitutiones. Idem Lud. Jacobus Nicolao III. etiam tribuit librum *de electione dignitatum*. Epiſtola *ad Philippum III. Francorum Regem* edita a Dacherio Tom. XI. pag. 381. (edit. novæ Tom. 3. pag. 683.) alia a Baluzio T. VI. Miſc. p. 440.

Nicolaus IV. Picenus, Aſculanus, antea dictus *Hieronymus*, Ord. Minor. ex Epiſcopo Præneſtino Papa Romanus ab A. 1288. Febr. 22. ad A. 1292. April. 14. Hujus *Conſtitutiones VI.* exſtant in Bullario Cherubini Tom. I. pag. 185. ſeq. atque in his etiam illa pro Benedictinis, Congregationis Cluniacenſis, quam Pariſ. 1619. 8. editam Caveus memorat ex Lud. Jacobo, qui etiam tria hujus Nicolai volumina *Epi-*

piſtolarum in Vaticana ſervari pag. 166. eſt teſtatus. Ex his Epiſtolis centenæ fere publicatæ a Waddingo in Annalibus Ord. Minorum, appendice ad Tomum ſecundum: a Raynaldo etiam paucæ quædam, & plures a Bzovio ad illos annos quibus Nicolaus præfuit. A Trithemio cap. 510. traditur etiam ſcripſiſſe: *In aliquot libros S. Scripturæ*. *In libros IV. Magiſtri Sententiarum*. *Sermones* de Sanctis & de tempore. *Summas* varias addit Lud. Jacobus: ſed quod pag. 165. ei quoque tribuit librum ad Patres Congregatos in Conciliis Generalibus Patavii, emendandum eſt ex Waddingi Bibliotheca Ord. Minor. pag. 173. ubi laudat ejus *Epiſtolam egregiam ad Patres Capituli Generalis Patavini*.

Nicolaus V. Lucenſis, antea dictus *Thomas Lucanus Sarzanus*, ex Epiſcopo Bononienſi Papa ab A. 1447. Mart. 6. ad 1455. Mart. 25. inſtaurandis litteris præclarus eruditorum Mæcenas atque ἐργοδιώκτης, cujus vitam a *Jannotio Manetto* (*a*) libris quatuor traditam exſpectamus ab illuſtri Muratorio. Orationem Æneæ Sylvii de morte Eugenii IV. & creatione Nicolai V. edidit Baluzius Tom. VII. Miſc. pag. 525. *Conſtitutiones quatuor* Nicolai V. exſtant in Bullario Laertii Cherubini Tom. 1. pag. 374. quarum prima eſt A. 1447. de *Concordatis* (*b*) cum Friderico III. & Principibus Germaniæ, quæ obvia eſt etiam apud Bzovium ad A. 1448. n. 1. *Epiſtolas XII.* ad Carolum VII. Regem Francorum, ad Gvilelmum Franciæ Cancellarium & ad Franciſcum Sforziam, Ducem Mediolan. edidit Dacherius T. IV. ſpicileg. pag. 334. (edit. novæ Tom. 3. pag. 767. 774. 776. 777. 779. 784. 790. 794.) repetitas etiam una cum aviſamentis de extinguendo ſchiſmate, in recentioribus Conciliorum editionibus (ut dixi Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 684.) & in noviſſima Coleti, tomo XIX. Plures Epiſtolæ obviæ apud Raynaldum, Bzoviumque & tomo quinto Annalium Waddingi. Epiſtolam ad Palæologum Imp. Cpolitan. cum Græca verſione Theodori Gazæ memorat Lud. Jacobus pag. 167. Bibl. Pontificiæ: & aliam datam ad Canonicos Belnenſes. Privilegium Majori Monaſterio S. Martini Turon. datum edidit Dacherius ad Gvibertum Novigentinum pag. 593. ſeq.

Nicolaus V. antea Petrus de Corbario Rainalluccius, Ord. Minor. *Antipapa* ab A. 1328. 12. Maj. ad A. 1330. Auguſt. 25. Ejus *Confeſſio* qua Papatui in manus Joannis XXII. Avenione renunciavit, legitur tum alibi tum in Baluzii Papis Avenionenſibus Tom. 1. pag. 146. cujus Baluzii de hoc Nicolao conſulendæ notæ ſunt pag. 702. ſeq. & 1417. Conferendus etiam *tenor converſionis, abjurationis & reconciliationis* in Edmundi Martene Tom. 2. anecdotorum pag. 807. 815. atque ibidem plura ad hunc Antipapam ſpectantia, in Joannis Papæ XXII. proceſſu adverſus Ludovicum Bavarum Imper. Plura etiam apud Raynaldum, Bzovium, Spondanum & in tomo quarto breviarii Pontificum Antonii Pagi, pag. 90. ſeq.

Gloſſulam ſuper Chriſti imitatione huic Nicolao tribuit Baleus XIII. 39. atque ex eo Simlerus & Ludovicus Jacobus pag. 236. Bibl. Pontificiæ. Idem Baleus vitioſe Remalutium vocat pro Rainalluccio.

Nicolaus Abbas, infra, *Nicolaus Tudeſcus*.

Nicolaus Acciajolus. Supra Tom. 1. pag. 3.

Nicolaus Anglus, Monachus *S. Albani* Ord. Bened. cujus eſt *Epiſtola* inter Epiſtolas Petri Cellenſis IX. 9. quam ſequitur perinde dentata Petri reſponſio. Fallitur Lelandus c. 156. eumque ſecuti Baleus II. 79. & Pitſeus, p. 208. qui ajunt Nicolaum Abbatem ſani S. Albani librum ſive ut Baleus & Pitſeus,

(*a*) Supra Tom. 4. pag. 24.

(*b*) Confer. Jo. Schilteri notas ad calcem Franciſci Duareni librorum VIII. de ſacris Eccleſiæ miniſteriis & beneficiis. Jen. 1699. 8. Georgii Branden collectanea 1694. 8. Jac. Frid. Gregorii de gravaminibus nationis Germanicæ p. 237. ſeq.

ſeus, libros duos *de Conceptione B. Virginis* ſcripſiſſe ad Hugonem Abbatem ſani Remigii. Nam ut ex illis Epiſtolis videre eſt, ſcripſit de eo argumento ad Petrum, ex Cellenſi Abbatem S. Remigii Remenſis, & poſtea ab A. 1182. Carnotenſem Epiſcopum.

Nicolaus Albergatus ſive *de Albergatis* Bononienſis, Ordinis Carthuſiani gloria, Legatus ad Concilium Baſileenſe, Ferrariam item & Florentiam: Epiſcopus ab A. 1417. Bononienſis & ab A. 1426. R. E. Cardinalis Presbyter, defunctus Senis, cum Eugenium IV. comitaretur A. 1444. Vide Ughellum Tom. 2. pag. 31. ſeq. qui præter Orationem in funere ejus habitam a Poggio Florentino, (*a*) laudat vitæ ſcriptores Jacobum Zenonem, Epiſcopum Feltrenſem, Joannem Leonem Romanum Ord. Præd. in opere Manuſcr. de Concilio Baſileenſi, alioſque multos, quibus adde G. Joſephum Eggs purpuræ doctæ libro 3. n. XIV. Tom. 2. pag. 66. ſeq. & ejuſdem novum ſupplementum pag. 568. ubi de recentiore ejuſdem familiæ ornamento *Nicolao Albergato* ab A. 1644. ad 1686. Cardinali differens, etiam alios ſenioris Albergati vitæ & virtutum prædicatores celebrat, Bonaventuram Caballum ab Amantea Ord. Minor. & Ludovicum Donium Attichium, Epiſcopum Eduenſem. Scripta ejus ab Iſmaele Bumaldo pag. 172. de doctis Bononienſibus, ab Ughello aliiſque memorantur: *Recollecta* multæ lectionis de inexcuſabili peccatoris nequitia: *Orationes* ad Venetos & ad Philippum Ducem Mediol. pro pace: *Sermones* multi atque *Epiſtolæ*.

Nicolaus de Albertinis de Prato, Hetruſcus, Ord. Præd. ex Epiſcopo Spoletano Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis ab A. 1303. ad 1321. Ejus *Acta Legationum* ſub Bonifacio VIII. Benedicto XI. Clemente V. & Joanne XXII. in archivis Romanis ſervari non dubitat Jacobus Quetif Tom. 1. Bibl. Dominicanor. pag. 547. ubi etiam ejus tractatum *de paradiſo*, atque alium *de Comitiorum Pontificalium habendorum ratione* commemorat.

Nicolaus de Alexandria Statiellorum Liguriæ (a Nicolao Alexandrino Myrepſo, Græco Medico longe diverſus) Ord. Præd. circa A. 1433. ſcripſit *in IV. libros Sententiarum*. id. Tom. 1. p. 782.

Nicolaus de Alſentia, infra, *Nicolaus Crutzenacenſis*.

Nicolaus Amatus, Scholaſticus circa A. 1397. cujus Commentarium in priora & poſteriora Analytica Ariſtotelis Cangius evolvit in Bibliotheca S. Germani de Pratis, Cod. 806.

Nicolaus Ambianenſis, cujus librum *de fide Catholica*, Manuſcriptum memorat Sanderus pag. 361. Idem etiam *Chronicon* compoſuit, quod in Codice Puteano 125. Cangius evolvit, & Labbeus p. 14. Bibl. novæ MSS.

Nicolaus de Vercellis Abbas *S. Andreæ* de Sexta prope Januam ſive Genuam Ord. Ciſterc. circa A. 1290. cujus *Sermones* de feſtis Sanctorum, Manuſcriptos evolvit Oudinus Tom. 3. pag. 656.

Nicolaus de Aneſiaco Aruernus Ord. Præd. circa A. 1320. ſcriptor *tabulæ ſuper Decretales*. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 549.

Nicolaus Anglicus, Supra, *Hadrianus IV.* Tom. 3. pag. 178.

Nicolaus ab Aquapendente Hetruriæ, Auguſtinianorum Provincialis Romanus defunctus A. 1456. cujus laudantur Tractatus *de peccato originali*, itemque alius *de Baptiſmo* & *Quadrageſimale* & *Sermones de Sanctis*. Vide Philippi Elſſii encomiaſticon Auguſtinianorum p. 501.

Nicolaus ab Aquavilla Ord. Minor. circa A. 1317. cujus *Sermones* de Nativitate, de Sanctis & de tempore per anni circulum a Waddingo pag. 262. ſeq. memorantur.

Nicolaus Kempht *de Argentina*, diſcipu-

(*a*) Poggi Orationem cum vita Albergati a Jacobo Zeno & Carolo Sigonio ſcripta edidit Georgius Garnefelt, Carthuſianus. Colon. 1618. 4.

pulus Nicolai de Dinkelſpuhel, Magiſter Viennenſis, Monachus Carthuſianus ab A. 1440. & ab A. 1451. Prior Carthuſiæ Gemnicenſis in Auſtria, defunctus centenarius A. 1497. Ejus dialogum tripartitum *de recto ſtudiorum fine ac ordine & fugiendis vitæ vanitatibus* edidit Bernardus Pez Tom. IV. Bibl. aſceticæ pag. 257. 492. Ejuſdem librum *de diſcretione*, præcipue in Religioſis ſive Monachis, id. Tom. IX. pag. 381. 532. Cætera ejus ſcripta ex laudati Pezii prolegomenis ad Tom. IV. referre juvat; ſunt enim hæc: *Regulæ Grammaticales*. *Diſputata ſuper libris Poſteriorum Ariſtotelis*. *Alphabetarium Divini amoris*, quod Gerſoni alii, alii Joanni Nidero maluerunt tribuere. *De proponentibus Religionis ingreſſum*. *Memoriale primorum principiorum in Scholis Virtutum*, ſive *Modus vivendi in Ordine*, *præcipue Carthuſienſi*. *De charitate ſive amicitia vera & ficta*. *De peccatis Charitati contrariis*. *Documenta SS. Patrum* contra prædicta vitia. *De ſuſpicionibus*. *De tendentia ad perfectionem*. *De modo confitendi venialia peccata*. *De affectibus formandis in Horis*, ſive in Officio Divino. *Expoſitio Canonis & totius Miſſæ*. *De modo tenendi ſe in Capitulo*, ſive de Capitulo Religioſorum. *De colloquio*. *Super ſtatuta Ordinis Carthuſienſis*. *De ſtabilitate*. *De tribus eſſentialibus omnis Religionis*. *De ſollicitudine Superiorum habenda erga ſubditorum Salutem*. *De confirmatione & Regula approbata Ordinis Carthuſienſis*. *De regno Dei*. *De oſtenſione regni Dei*. *Tres gradus aſcendendi in triplici triclinio mentis*. Tractatus quinquepartitus *de Myſtica Theologia*. *Expoſitionis Cantici Canticorum*, *libri VIII*. *De modo perveniendi ad perfectam Dei & proximi dilectionem*. *Collationes* ſeu ſermones breves ſuper Evangelia Dominicalia de ſenſu anagogico perducente ad unionem mentis cum *Deo*. *Sermones in Evangelia Dominicalia* ad reformandos Religioſorum mores. *Appendix de quibuſdam feſtis* ad jam dictas Collationes. *Liber Sermonum ſuper Epiſtolas & Evangelia totius anni*. *Sermones in feſta Sanctorum*.

Nicolaus de Arimino, Ord. Minor. & S. Theol. Profeſſor circa A. 1413. ſcripſit vitam & *geſta Raynaldi Concoregii* ex Epiſcopo Vicentino Archiepiſcopi ab A. 1303. ad 1321. Ravennatis. Edidit Ughellus Tom. 2. Italiæ ſacræ pag. 382. 387. edit. novæ.

Nicolaus Aſtonus, Anglus Theologus & A. 1360. Cancellarius (*a*) Oxonienſis, cujus Lecturas Ordinarias & Quæſtiones ſuper Magiſtrum Sententiarum memorat Pitſeus pag. 888. ex Balei XII. 18.

Nicolaus Auguſta, Venetus, Ord. Præd. defunctus A. 1446. ſcripſit *concordantias antilogiarum Ariſtotelis*. Commentaria in libros ejus Logicos: & Poſtillas ſuper libros Biblicos pleroſque. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 806.

Nicolaus de Auximo, ſive *Auximanus*, Picenus, Ord. Minor. familiaris Bernardini Senenſis circa A. 1427. Palæſtinam juſſu Martini V. adiit, ibique Vicariatu Provinciæ S. Angeli & locorum ſanctorum functus eſt: atque Hieroſolymis redux in Cœnobio Aræ Cœli diem obiit ſupremum. De eo præter Poſſevinum, Waddingus Tom. V. Annalium & Bibliothec. Ord. Minor. pag. 263. & H. Warthonus ad Caveum. Ejus ſcripta: *Summa Caſuum Conſcientiæ*, Venet. 1494. *Supplementum ad Summam Piſanellam*, Mediolan. 1484. Venet. 1489. 4. *Interrogatorium Confeſſorum* Venet. 1489. 8. *Liber legis Canonicæ*, ſive librorum Juris Canonici epitome. *Sermones*, *Quadrageſimale*, atque Italice: *Commentarius in regulam Ord. Minorum*.

* Sunt apud me editiones duæ ſupplementi ad ſummam Paſinellam authore Nicolao de Auximo, quarum, ut apparet, vetuſtiſſima in fine mutila eſt, ut locus & tempus editionis deſideretur. Alter vero codex ſignatur Venetiis anno 1477. (non ergo 1489. ut hic) Poſtremum vero hoc in fine adjun-

(*a*) Anton. Wood Antiquitatt. Oxon. Tom. 2. pag. 117.

junƈta exhibet conſilia Alexandri de Nevo negantis fas eſſe vocari Judæos, ut fœnerationem exerceant.

Nicolai de *Auximo* Tractatus de Vanitatibus extat in MS. codice Latino 776. Bibliothecæ Taurinenſis. Ejuſdem *ſpiritualis Quadriga* extat in MS. cod. Felini; qui forte liber nihil eſt aliud, quam Quadrageſimale hic a Fabricio indicatum.

Nicolaus Bagnatorius, Brixianus Ord. Præd. circa A. 1516. ſcripſit *Vitam Conradini Bornada*, Brixiani ex eodem Ordine, defuncti Bononiæ A. 1429. Edidit Leander Albertus in opere de illuſtribus Viris Ord. Prædicatorii pag. 249. Laudant Voſſius pag. 816. & Jacobus Echardus Tom. 2. Bibl. Dominicanor. pag. 34.

Nicolaus Baleo VII. 52. *Bayarde*, *Bajardus* Pitſeo pag. 588. aliis *de Briacho Briatho*, rectius *da Byard*, (de Biardo, de Viardo:) non Anglus ſed Gallus, nec ad A. 1410. ſed ad A. 1250. referendus. Vide eandem Bibl. Dominicanorum Tom. 1. pag. 123. ſeq. Scripſit *Summam de abſtinentia*, tum *Diſtinctiones* Theologicas, ſive conceptus prædicabiles: Placita Theologica & Lectiones, Sermoneſque de tempore, Quadrageſimales & de Sanctis.

Nicolaus Barianus (vitioſe *Barſanus*) Placentinus, Auguſtinianus circa A. 1490. ſcripſit *Cauſam Vitalianam* de præcedentia Auguſtinianorum præ Franciſcanis. Cremonæ 1500. Tractatum *de Monte impietatis*, ſive contra uſuras menſarum quæ montes pietatis vocantur, Cremonæ 1496. & cum Dorothei Aſciani ſive Matthiæ Zimmermanni libro de montibus pietatis Romanenſis & *Franciſci Papafavæ* JCti Patavini deciſione contra montes pietatis Lipſ. 1670. 4. *Quadrageſimale*. *Quodlibeticum LXXVII. quæſtionum prædicabilium*, Bonon. 1501. 4. Vide Poſſevinum, Elſſium & H. Warthonum ad Caveum. * Vixiſſe certo conſtat uſque ad annum 1501. an vero ulterius ignoratur. Præter libros hic a Fabricio indicatos ſcripſit etiam *diſtinctionum Theologicarum* librum unum, ac *placita Theologica* cum *ſermonibus de Sanctis*. Hæc P. Gandolfo in diſſert. de ducentis Auguſtinianis.

Nicolaus de Bibera ſive *Bibrach*, Thuringiæ oppido, Teutonicus, Gymnaſii Erfordenſis Magiſter circa A. 1290. Scripſit teſte Trithemio cap. 504. tam metro quam proſa non pauca opuſcula: præter *Epiſtolas* tamen nihil aliud commemorat quam *de cavendo malo* librum, cui titulus eſt, *occultus*, quem carmine & ſoluta oratione compoſuit Erfordiæ. Nec plura refert Trithemius libro de luminaribus Germaniæ cap. 93. Ex illo libro quem Manuſcriptum evolvit Flacius (impreſſum enim Erfordiæ noli Hendreichio credere) nonnulla affert in Catalogo teſtium Veritatis pag. 865. ſeq. editionis primæ. Ex Flacio Jo. Wolfius Tom. 1. lection. memorabilium pag. 564.

Nicolaus e Bitonto, ſive potius *Bittonio* (al. Brittonio) Umber Ord. Minor. circa A. 1413. cujus nihil niſi *Sermones Quadrageſimales* a Waddingo memorari video.

Nicolaus Bituntinus Epiſcopus, infra *Nicolaus Buthroti*.

S. Nicolaus Boccaſinus, Tarviſinus, ſupra *Benedictus XI.* Papa, T. 1. p. 196.

Nicolaus Bonetus Hiſpanus Ord. Minor. circa A. 1480. Hujus *Poſtilla in Geneſin & Commentarius in IV. libros Sententiarum* a Waddingo pag. 263. memoratur: *Commentarius in Metaphyſica Ariſtotelis* prodiit Barcinone 1493. & Venet. 1505. His adde tractatum *de Conceptione B. Virginis*, juſſu Clementis V. ſcriptum & *formalitates e doctrina Scoti*. De monſtroſo ejus errore ſupra in *Andrea Boucher* Tom. 1. pag. 92. & in *Eymerico* T. 2. p. 131.

Nicolaus Borgheſius ſive *Burgenſius*, Eques & Senator Senenſis, circa A. 1483. ſcriptor *vitæ S. Franciſci Senenſis* Ord. Servor. B. Mariæ Virginis, * de qua Voſſius pag. 714. *Vitæ B. Peregrini Latioſi*, Ordinis Servorum, Forolivii in Æmi-

Æmilia defuncti poſt A. 1330. quæ exſtat in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 30. pag. 837. 839. *Vitæ S. Catharinæ Senenſis*, editæ Venet. 1501. ex qua in iiſdem Actis pag. 977. quædam afferuntur. Denique *Vitæ Joachimi Senenſis*, adhuc, quod ſciam, ineditæ, & *Vitæ Jacobi Philippi* Presbyteri, Ord. Servor. defuncti Faventiæ in Æmilia, quæ prodiit in Archangeli Gianii, Florentini centuria tertia Annalium illius Ordinis, editorum Bononiæ 1622. fol. atque inde in Actis Sanctor. T. VI. Maji 25. pag. 167. 169. * Vita Joachimi Picolominei Senenſis, & Franciſci Patritii itidem Senenſis prodiit Lucæ anno 1725. in Appendice ad Vitas Italicas eorundem Joachimi, & Franciſci, quas vulgavit P. Benedictus Angelus Maria Canali Ord. Servor. Adjecit in fine vitam S. Peregrini Latioſi ab eodem Burgheſio ſcriptam, quam Bollandiſtæ conquiſitam nullibi repererant.

Nicolaus Boteleshamus Anglus, Carmelita, Pariſiis inter Sorbonicos ac deinde Cantabrigiæ Theologiam docuit, obiitque A. 1435. Vide Lelandum cap. 544. qui ei tribuit *Commentarios in Petrum Langobardum* & librum *Theologicarum Quæſtionum*. Addit Baleus VII. 94. *Tabulare ſtudentium*, *Concioneſque* & *Lecturas* & *in Cantica Ridevallis*. Baleum ſequuntur Pitſeus pag. 625. Poſſevinus, Simlerus, Alegrius pag. 342. Hendreichius pag. 970. pandect. Brandenburg. Ridevallum intellige *Adilredum* Abbatem *Riedvallenſem* de quo ſupra T. 1. p. 11. ſeq.

Nicolaus Botrontinenſis. Infra, *Nicolaus Buthroti*.

Nicolaus de Braia poſt obitum Ludovici VIII. Francorum Regis qui ab A. 1223. ad 1226. præfuit, ſcripſit ejus geſta carmine heroico, illudque dedicavit Epiſcopo ab A. 1228. ad 1248. Pariſienſi, Gvilelmo Aruerno. Incipit:

Magnanimi Regis Ludovici fortia geſta
Quam probus extiterit, quæ bellica Gallia vidit &c.

Editum eſt a Franciſco du Cheſne Tom. V. rerum Francorum pag. 290. 322.

Nicolaus Breakſpeare, ſupra *Hadrianus* IV. T. 3. p. 178.

Nicolaum Brechendolum ſive *Brehemdalum* Grammaticum Anglum Cangius laudat ex Pitſeo, qui pag. 889. ejus librum *de verbis deponentibus*; atque alium *de verborum ſignificationibus* memorat. Baleo XII. 85. *Breckendale* appellari video.

Nicolaus Brigamus, Anglus JCtus, ſcripſit *Venationes rerum memorabilium*, & *rerum quotidianarum libros XII.* Sed junior eſt; nam a Baleo IX. 48. traditur claruiſſe A. 1550. *Poemata* etiam illius memorat Pitſeus pag. 750.

Nicolaus Brunfeldus Pitſeo pag. 889. laudatus Hiſtoriographus Anglus, ſcriptor Chronicorum, maxime de rebus patriæ ſuæ. Apud alios altum de hoc ſilentium.

Nicolaus Bungeius ſive *de Bungey* Anglus Norfolcienſis, Sacellanus Epiſcopi Londinenſis circa A. 1440. Scripſit *adnotationes Chronicorum*, ut Gvil. Botonero teſte (non Nicolao Brigamo, ut legas apud Voſſium pag. 633.) referunt Baleus XI. 45. & Pitſeus p. 628.

Nicolaus Burgenſius, ſupra *Nicolaus Borgheſius*.

Nicolaus natione Germanus, Ord. Præd. Epiſcopus *Buthroti*, ſive *Botrontinenſis* in Albania, ſcripſit ad Clementem V. *relationem de itinere Henrici VII. Italico & de rebus ab A.* 1310. *ad* 1313. quibus ipſe vixit. Edidit Baluzius Tom. 2. Paparum Avenionenſium pag. 1143. 1230. & poſt Baluzium Muratorius T. IX. theſauri rerum Italicarum. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 736. & Jacobum Quetif, Tom. 1. pag. 522. qui notat vitioſe hunc Nicolaum a quibuſdam *Bituntinum*, *Botudinenſem*, *Bondinenſem* vel *Bomdomitinum* appellari.

Nicolaus Cantolupus (Cantilovve) Anglus, Carmelitarum Prior (non Epiſcopus ut vocatur apud Alegrium pag. 345.) diem obiit Northamtoniæ Anno 1441. Ejus *hiſtoriam de Antiquitate & Ori-*

Origine Univerſitatis Cantabrigienſis edidit cum Thomæ Sprotti Chronico Thomas Hearne, Lond. 1719. 8. Scripſit præterea *in primum librum Sententiarum*, & *de laude ſui Ordinis*, teſte Lelando c. 547. Addit Baleus VIII. 5. (cui male *Cantilepus* dicitur) *Chronicon epitomen* a rerum originibus, *Hiſtoriarum appendices*, a temporibus Innocentii III. & *Quadrageſimales Conciones*. Eadem Pitſeus pag. 635. Encomium Ordinis ſui, ſive partem ejus priorem vidiſſe ſe refert Brianus Tvvyne in apologia Academiæ Oxonienſis, ſed omnia repleta ait miris ac ſtupendis fabulis, ut Voſſio pag. 560. jam notatum.

Nicolaus Canonicus regularis Cœnobii *Cantipratani*, circa A. 1240. ſcripſit ſupplementum *Vitæ S. Mariæ Oigniacenſis* compoſitæ a *Jacobo de Vitriaco*. Prodiit in Actis Sanctorum Tom. IV. Junii 22. pag. *666. 676.*

Nicolaus Canuſſinus, Cividalenſis ſive Forojulienſis circa A. 1516. ſcripſit res Cividalenſes in libro *de patriæ reſtitutione* adverſus Sabellicum. Non notus eſt mihi hic ſcriptor adhuc ineditus niſi ex Voſſio, quem ſi placet vide pag. 682.

Nicolaus Capoccius ſive *Capocienus* Romanus, Honorii IV. Pontificis abnepos, Cardinalis Epiſcopus Tuſculanus diem obiit A. 1378. Collegium Peruſinum, *la Sapienza vecchia*, fundavit ac *Regulas* pro illa ſcripſit, quibus Juvenum mores inſtruerentur ad doctrinam & pietatem. Exſtat teſte Oldoino pag. 499. Athenæi Romani, ejus *Volumen litterarum negotialium ad diverſos*. Exſtat in Bibliotheca, videlicet Vaticana, in qua etiam alia ad Juriſprudentiam pertinentia hujus Nicolai ſcripta, ſi fides G. Joſepho Eggs, Tom. 1. purpuræ doctæ pag. 386.

Nicolaus Miſcinus (Miſquinus, Moſchinus) *Caracciolus* Neapolitanus, Ord. Præd. ex Meſſanenſi Epiſcopo Cardinalis defunctus A. 1389. ſcripſit *Summam de Pœnitentia*, & *tractatum de Incarnatione Verbi*. Præterea *depoſitionem de vera Canonica electione Urbani VI. Acta trium* ejus *legationum ad Peruſinos, Venetos & Carolum III. Siciliæ Regem*. Vide Jac. Quetif Tom. 1. pag. *696.* & Baluzii Papas Avenionenſes Tom. 1. pag. 1242.

Nicolaus Germanus, *Cardinalis* Presbyter S. Laurentii in Damaſo, & Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarius a Lucio II. creatus A. 1144. Peritus Hebrææ, Græcæque Linguæ, cujus *de S. Scripturæ emendatione* commentarium laudat Baronius ad A. 1145. n. 1. Argumentoſum opus vocant Auguſtinus Oldoinus in Athenæo Romano pag. 505. & G. Joſephus Eggs in ſupplemento purpuræ doctæ p. *67.*

Nicolaus Gallus, Narbonenſis, *Carmelitarum* Ordinis Prior Generalis ab A. 1266. ad 1272. Scriptor *Sagittæ igneæ*, de laudibus Carmelitici Ordinis, & Antiquæ Carmeli religionis deploratio. Vide Trithemium cap. 506. & Alegrium pag. 263. ſed & Flacium, qui huic Nicolao locum tribuit in ſuo Teſtium Veritatis Catalogo pag. 864. edit. primæ, ut ex Flacio Jo. Wolfius lection. memorabil. Tom. 1. pag. 543. Hanc ſagittam elegantiſſimis characteribus impreſſam, notavit ex Lucio Poſſevinus. De Manuſcripto Cottoniano vide Oudinum T. 3. p. 465.

Nicolaus Viſchel, *Ciſtercienſis* Monachus Cœnobii S. Crucis in Auſtria, Germanus circa A. 1410. Hujus *Sermones* & libros III. de laudibus B. Virginis quos *Imaginem S. Mariæ* inſcripſit, laudat Trithemius cap. 708. & in luminaribus Germaniæ cap. 161. Vide ſis & infra, *Paltramus*.

Nicolaus Monachus ex *Cluniacenſi Clarævallenſis*, hoc eſt *e nigro*, *albus*, (*a*) S. Bernardi ab Epiſtolis, deinde falſarius deprehenſus (*b*) atque profugus in Italiam, ejuſdem Bernardi adverſarius de quo Angelus Manriquez, Viſchio pag. 249. laudatur in Annalibus Ciſtercienſibus tomo ſecundo ad A. 1145.

O 2 1148.

(*a*) Petrus Cellenſis IV. 1. pag. 155.

(*b*) Adde S. Bernardi Epiſt. 84. & 98.

1148. 1151. 1171. Ejus *Epiſtolæ LV.* cum Jo. Picardi notis, editæ primum in auctario Bibl. Patrum Pariſ. A. 1610. deinde in Colonienſi ac recentioribus Pariſienſibus, ac denique in Lugdunenſi Tom. XXI. pag. 517. 553. Petri Cellenſis ad hunc Nicolaum Epiſtolæ libro quarto exſtant, in cujus ſecunda pag. 160. mentio *Sermonis* Nicolai *de S. Victore*. Atque *ſermones XIX.* inter Petri *Damiani* opera Tom. 2. reperiri, a Jo. Picardo jam notatum: reperiuntur etiam in *S. Bernardi* operibus, Volumine V. vide ſupra Tom. 1. pag. 225. ſeq. & Tom. 2. pag. 8. Exſtat & *liber Sermonum* ad Henricum Campaniæ Comitem, in Bertrandi Tiſſier Bibliotheca Ciſtercienſi tomo 3. pag. 193. Bono fonte 1669. fol. *Epiſtolam* ad eundem Henricum, qua ei ait mittere ſe Epiſtolas Papæ, & Cancellarii aliorumque *perſonatorum* virorum, ſcriptas per biennium, edidit Baluzius Tom. 2. Miſc. pag. 234. & aliam deprecatoriam ad Wilhelmum ab Anno 1175. Archiep. Remenſem pag. 237.

Nicolaus de Clemangis, ſupra Tom. 1. pag. 390.

Nicolaus de Crutzenach, Teutonicus ex Comitatu Spanhemenſi, diœceſeos Moguntinæ, Theologus Viennenſis defunctus Viennæ A. 1491. de quo Trithemius cap. 874. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 232. Ejus ſcripta: Commentarius *in IV. libros Sententiarum*, Liber *de puriſſima Conceptione B. Mariæ ſemper virginis*: *Sermones* de tempore & de Sanctis. *Orationes* multæ & variæ *Quæſtiones* in Scholis diſputatæ.

Nicolaus de Alſentia, Carmelita Conventus *Crutzenacenſis* ſuperſtes adhuc A. 1495. teſte eodem Trithemio in luminaribus Eccleſiæ cap. 286. Scripſit *in Exodum*. *In Apocalypſin*. *In Officium Miſſæ & Canonis* prolixum Volumen, & *ſermones* de tempore & de Sanctis.

Nicolaus S. Crucis in Auſtria, ſupra, *Nicolaus Ciſtercienſis*.

Nicolaus de Curbie Ord. Minor. poſtea Epiſcopus Aſiſinatenſis, ſcripſit *Vitam Innocentii IV.* ab A. 1243. ad 1254. Papæ, quam edidit Baluzius Tom. VII. Miſcell. pag. 353. 405.

Nicolaus de Cuſa, ſupra, *Cuſanus* Tom. 1. pag. 438.

Nicolaus de Dacia, Hungarus Ord. Præd. Theologus Aſtronomiæ & artis Medicæ peritus circa A. 1464. de cujus Manuſcr. congerie anaglypharum aſtronomicæ facultatis, adeundus Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 827.

Nicolaus Dathus. Supra Tom. 2. pag. 14.

Nicolaus Dinckelſpuhel, Doctor Viennenſis, patria Svevus. Supra T. 2. p. 29.

Nicolaus Dionyſii, Waddingo pag. 267. *de Nyſe*, Ord. Minor. Provincialis defunctus Rothomagi A. 1509. Præter *Gemmam prædicantium* tribus libris, *ædificatorio*, *deſtructorio* & *reparatorio*: ſive ſermones quam plurimos, Rothomagi, Baſileæ, Argentinæ, Pariſiis & Brixiæ editos, ſcripſit *Speculum mortalium* ſive de quatuor noviſſimis, Pariſ. 1518. & *Reſolutionem Theologorum*, ſive *Commentarium in IV. libros Sententiarum* Rothomag. & Venet. 1568. 1574.

Nicolaus Donis, Germanus Ord. Bened. Monaſterii ut ferunt Reichenbacenſis, laudatus Trithemio cap. 836. de S. E. & illuſtr. Benedictin. II. 143. & in luminaribus Germaniæ cap. 206. quo teſte emiſit opus mirandum *in Coſmographiam Ptolemæi* cum picturis noviſque tabulis elegantiſſime ordinatis & diligentiſſime correctis dicatum Paulo II. Pontifici, quem conſtat menſe Julio A. 1471. rebus humanis valedixiſſe. Idem opus præter Trithemium laudat Marſilius Ficinus ſcribens ad Federicum Urbinatium Ducem: memorans quoque (*a*) *Franciſci Berlingherii*, Nicolai F. Coſmographiam cum univerſi Orbis terreni figura oblatam eidem Duci Federico. Doniſii opus an typis editum ſit, dubitat Voſſius de ſcriptoribus Mathem.

(*a*) Lib. VII. Epiſt. Tom. 1. Opp. 824. b.

them. cap. 70. §. 11. pag. 413. Sed non dubitandum eſſe docet Beughemius p. 114. incunab. typograph. ubi memoratur etiam Nicolai Germani *tractatus de locis ac mirabilibus Mundi* cum ejus Ptolemæo, laudatus a Trithemio atque editus Ulmæ 1486. fol. nec dubium eſt exſtare vetuſtiores editiones, ut Ulmenſem A. 1482. *Opus Donni Nicolai Germani ſecundum Ptolemæum*. (*a*) vel Romanam ejuſdem anni, de qua IV. 14. Bibl. Græcæ pag. 413. Denique *Epiſtolas* ejus ad diverſos ex Trithemio laudant Geſnerus, Simlerus &c.

Nicolaus Donati, Lucenſis, itidem Benedictinus, ſed paullo junior, cui hiſtoriam de rebus geſtis Senenſium & libros duos de bello Hetruſco inter Carolum V. Imp. & Henricum II. memorat Arnoldus Wion Tom. 1. ligni Vitæ pag. 443.

Nicolaus Dorbellus, ſive *de Orbellis* Andegavenſis provinciæ, Turonenſis Gallus, Ord. Minor. Theologiam docuit in Gymnaſio Pictavienſi. De illo Bergomenſis ad A. 1454. Trithemius cap. 815. Waddingus pag. 268. H. Warthonus ad Caveum, & Oudinus Tom. 3. pag. 2546. Scripſit *in IV. libros ſententiarum* ex ſententia Joannis Scoti, Haganoæ 1503. 4. Pariſ. 1511. 1517. 8. 1520. 8. *Logicam* ſecundum eundem Scotum, Parmæ 1483. & *in Summulam Petri Hiſpani* libros VII. Venet. 1516. 4. Commentarios *in Ariſtotelis* Phyſica, Metaphyſica, Ethica & de anima: Baſil. 1503. una cum libro *de ſcientia Mathematica*, qui prodierat Bonon. 1483. *Sermones* in Epiſtolas Quadrageſimales. (*b*) Lugd. 1491.

Nicolaus Dorhin, infra, *Nicolaus Durham*.

Nicolaus Monachus Anglus *Dunelmenſis*, Ord. Bened. Cluniacenſis, ſcriptor *Vitæ S. Godrici* Eremitæ, quam Matthæus Paris notat ex Godrici dictantis ore eum excepiſſe. Exſtat vita hæc in variis Angliæ Bibliothecis ut notavit Oudinus Tom. 2. pag. 1503. De Godrico vide ſupra T. 3. p. 73. ubi notavi diem obiiſſe A. C. 1170. De alia ejuſdem vita ſcripta a *Galfrido* & in Actis Sanctor. 21. Maj. edita ibid. pag. 10.

Nicolaus Durham, ſive ut apud Lelandum cap. 406. *Duramus*, Dunelmi ſive Durhami natus, Thrithemio cap. 633. vitioſe & Alegrio pag. 335. *Dorhin*, Anglus, Novicaſtrenſis Cœnobii Carmelita, Philoſophus & Theologus Oxonienſis circa A. 1360. Scripſit *determinationes Quæſtionum*, & *in Longobardi IV. libros Sententiarum*. Addunt Baleus VI. 40. & Pitſeus ad A. 1370. pag. 507. librum *contra Wiclefi articulos*, neſcio quæ *Doctorum Originalia*, miſſaque in compendium ſcripta longiora *Sententiariorum*.

Nicolaus Eimericus, ſive Eymericus, ſupra T. 2. p. 131.

Nicolaus Euboicus, ſive Euripontinus, (di Negroponte) non Saguntinus (*c*) patria, neque Saguntinus in Hiſpania Epiſcopus, (*d*) ſed Sagudineus (Segundinus, Secundinus) proprio nomine, de quo accurate auctores Diarii eruditorum Italiæ Tom. XXIV. pag. 375. ſeq. Hic eſt e Matthæo Palmerio ad A. 1439. *Latinæ & Græcæ Linguæ atque elegantiæ princeps laudatiſſimus, qui frequenti Concilio* (Florentino) *medius aſſiſtens, multis & eruditis viris audientibus, me quoque teſte viſente audienteque, diſputantium verba atque ſententias tum Græce tum Latine prolatas, mira celeritate ultro citroque in utramque linguam fideliſſime & ſummo ornatu reddebat*. Græcorum *Confeſſionem de verbis conſecrationis & tranſſubſtantiationis* a *Beſſarione* in illo Concilio propoſitam ex Latina Nicolai Euripontini verſione edidit Mabillonius Tom. 1. Muſei Italici pag. 243.

(*a*) Amœnitatt. litterar. Tom. 3. pag. 134. Frid. Jac. Beyſchlagii ſylloge pag. 224.

(*b*) Vide Geſneri Bibl. pag. 522. b.

(*c*) Ita Nic. Antonius Tom. 2. Bibl. Hiſpan. veter. p. 194. §. 580.

(*d*) Ita Voſſius pag. 601. (cui vitioſe *Joannes Nicolaus Buboicus*.) Caveus ad A. 1439. in hiſt. lit. Scriptorum Eccleſiaſticorum.

243. profeſſus pag. 246. neſcire ſe num idem ille ſit cum Nicolao Euboico, de quo non eſt dubitandum : perinde uti conſtat hunc eſſe Nicolaum ἑρμηνέα τῶν Γραικῶν, cujus verſionem Græcam diſſertationis *Juliani*, Cardinalis S. Angeli de quæſtione illa *an liceat Symbolo Fidei aliquid addere etiam ſi verum*, Manuſcriptam in Bibl. Cæſarea memorat Lambecius Tom. V. pag. 153. Laudatur ab Ænea Sylvio in Coſmographia pag. 452. & pag. 307. quo poſteriore loco etiam mentio libri *de origine & familia Ottomannorum*, quem Æneæ dedicavit laudatum Jovio ac Cuſpiniano, (*a*) atque luci datum Lovanii edente Jo. Ramo A. 1553. 8. & cum Laonico Chalcondyla Baſileæ 1566. fol. Vide laudatum Diarium eruditorum Italiæ Tom. 18. pag. 419. Ineditam autem *de expugnatione Conſtantinopolitana* narrationem, quæ fuiſſe apud Franciſcum Sanſovinum traditur in eodem Diario Tom. XIV. pag. 384. *Nicolao* Fulginati tribuit Allatius, qui eam edere voluit libro συμμίκτων quarto. Nondum etiam lucem vidit, ſi unquam exſtitit verſio librorum ſeptem *Arriani* de Alexandri M. rebus geſtis, Segundino auctore, qui Bartholomæo Facio eoſdem libros vertenti non defuit. Neque quiſquam in lucem hactenus protulit *Epiſtolam ad Andronicum Calliſtum Philoſophum* Labbeo (*b*) memoratam ac Sylburgio (*c*) de Michaelis Apoſtolii adverſus Theodorum Gazam libello Viterbii ſcripto A. 1462. ſtylo ſatis eleganti de Ariſtotele & Platone. Neque *Conſolationem* ad Jacobum Antonium Marcellum, Patricium Venetum de obitu Valerii filii : neque *Orationem* Neapoli A. 1433. ad Regem Aragonum Alphonſum habitam de potentia Teucri (Imperatoris Turcorum Muhamedis II.) & ejus perſona, moribus, intellectu & ſapientia. Sed iterum iterumque lucem vidit Latina libri *Onoſandri* de Optimo Imperat. verſio ad Alphonſum Regem, Venetiis cum Vegetio, & Baſileæ 1541. 1558. 1570. 8. Nec non *Plutarchi* de Civili inſtitutione, ad Marcum Donatum, Patricium Venetum : Brixiæ 1485. 8. Exſtat etiam in Latino Plutarcho H. Stephani Tom. 3. moralium pag. 47. * Non ante multos annos prodiit in lucem Nicolai hujus Sagundini (ſic enim ſe appellat) epiſtola data Venetiis XII. Kal. ſeptemb. ad Cardinalem Tuſculanum, in qua fuſe deſcribit hiſtoriam naufragii ſui, quod paſſus fuit haud procul a Veneto portu, dum in Candiam pergeret. Vid. Tom. II. *Miſcellanea di Varie operette* Venetiis 1740. quo in opere altera adjuncta eſt Petri Parleonis Ariminenſis conſolatoria ad eumdem Sagundinum naufragium illud perpeſſum.

Nicolaus Fachineamus ſive *Fakinham* Nordfolcienſis Anglus, Ord. Minor. Magiſter Provincialis, Theologus Oxonienſis obiit A. 1407. Ejus ſcripta : *de fraternitate Chriſtiana* : *de ſchiſmatibus Eccleſiæ* : *ſuper unione Eccleſiæ*. Et contra Wicleſitas *de valore Miſſæ*, *de ſuffragiis viatorum* & *de Oratione*. Vide Bzovium ad A. 1415. n. ult. pag. 489. ſeq. Baleum VII. 29. & Pitſeum pag. 583. ſeq. Waddingum pag. 263. ſeq. Non diverſus mihi videtur *Nicolaus Falconius* quem Lelandus cap. 385. circa idem tempus ſcribit fuiſſe Promagiſtrum ſive Protomagiſtrum chordigerorum Angliæ, & ſcripſiſſe *de unitate Eccleſiæ* libellum ſchiſmatis tunc late graſſantis remedium præſentiſſimum.

Nicolaus Falco, cujus Codex Manuſcriptus Oxonii in Bibl. Mertonenſi jam memoratus Voſſio pag. 495. hac epigraphe : *Liber hiſtoriarum partium Orientis*, *quem ego* Nicolaus Falcon *ſcripſi primum Gallico idiomate*, *& de Gallico tranſtuli A.* 1307. Vide ſupra in *Aithono*, T. 1. pag. 34.

Nicolaus Falcuccius, Florentinus Medi-

(*a*) Vide Voſſium pag. 594.
(*b*) Bibl. Manuſcriptorum pag. 101.
(*c*) Pag. 40. catalogo Manuſcriptorum Bibl. Palatin. Adde Diarium erudito. Italiæ Tom. 14. pag. 387. & Tom. 15. pag. 303.

dicus, defunctus A. 1412. & a Nicolao Nicolio, de quo infra, probe diſtinguendus. Ejus *ſermones VII. Medicinales* prodiere Venet. 1491. & 1533. fol. quatuor Volum. Ex his ſermo ſecundus recuſus in Opere Veneto de febribus. Præterea Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. pag. 424. memorat Commentarium ejus *in Aphoriſmos Hippocratis* a Jo. Baptiſta in Theodoxio Parmenſi vulgatum Bononiæ 1522. 8. nec non *Antidotarium*, & Opus bipartitum Manuſcr. in Bibl. Regia Pariſ. & Florentina S. Marci, *de ſubjecto Medicinæ* & *de diſpoſitionibus febrium:* a Nicolao Nicolio exactiſſime emendatum.

Nicolaus Farinula, rectius de *Freauvilla* Gallus Neſtrius, Ord. Præd. Philippi Pulchri, Regis Francorum a ſacris Confeſſionibus, atque inde Cardinalis defunctus A. 1324. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 555. ſeq. & Baluzius in Papis Avenionenſibus Tom. 1. Ejus ſcripta, præter *Sermones* & *libros rituales* priſca diſciplina rudius digeſta ſunt *Acta legationis Gallicæ*, *Epiſtola* ad Patres Ordinis in Comitiis Generalibus Lugduni A. 1318. congregatos, *Inſtrumenta duo* de manerio ſuo ſive prædio Rothomagenſi, & de procuratore qui illud irrevocabiliter poſſidendum traderet Conventui Dominicanorum. Denique *teſtamentum*.

Nicolaus de Ferneham ſive *Ferenhamus* Anglus, bonis artibus & Medicinæ operam dedit Oxonii, Pariſiis, Bononiæ, inde Henrici III. aulæ Medicus, ac denique Epiſcopus Dunelmenſis ſive Dunholmenſis A. 1241. De eo Matthæus Paris ad A. 1229. pag. 244. & ad Annum 1241. pag. 382. & 388. Matthæus Weſtmonaſterienſis ad A. 1241. pag. 304. Lelandus cap. 263. Baleus IV. 3. qui *practicas Medicinæ*, & librum *de viribus herbarum* ait ſcripſiſſe, ut ex Baleo Pitſeus pag. 313. Abdicaſſe ſe Epiſcopatu A. 1249. & A. 1259. de vita diſceſſiſſe notavit Franc Goodvvinus de præſulibus Angliæ II. pag. 122.

Nicolaum de Flii, Epiſcopum & ipſum Dunelmenſem circa A. 1201. ex Pitſeo p. 889. Cangius memorat. Sed apud Goodvvinum aliosque, inter Dunelmenſes præſules nullum Nicolaum Filium reperio. Hiſtoricum tamen Anglum Pitſeus appellat, qui juvenis ad hiſtorias ſcribendas appulerit animum, atque inter alia retulerit Simonem Thurvaium, virum electiſſimum, repente omnium rerum captum oblivione & repueraſcere cœpiſſe.

Nicolaus de Florentia, Medicus defunctus A. 1012. ſcriptor *antidotarii* memorati a Sandero p. 195. Biblioth. Belgicæ Manuſcriptæ.

Nicolaus de Florentia Ord. Minor. ſcriptor *Speculi Confeſſionis* quod a Sacra Congregatione indici prohibitorum librorum inſertum notat Julius Niger p. 424. hiſtoriæ Scriptorum Florentinorum.

Nicolaus Florentinus, magiſtro uſus Ludovico Marſilio, Auguſtiniano, civibus ſuis auctor fuit ut Manuelem Chryſoloram ad docendas Græcas litteras arceſſerent, & deinde Gvarinum, Jo. Auriſpam, Franciſcum Philelphum: mortique vicinus Bibliothecam ſuam DCCC. inſignibus Codicibus refertam publicis ſtudioſorum uſibus conſecravit. Elogium dictum a Poggio in ejus funere edidit præterito auctoris nomine Edmundus Martene Tom. 3. monumentorum p. 727. junctis pag. 737. 739. 741. Ambroſii Camaldulenſis, Thomæ Pontani & Poggii Florentini Epiſtolis quibus luctum communem ſuper ejus obitu teſtantur. Confer quæ infra in *Nicolao Nicolio*.

Nicolaus de Fractura, Abbas S. Vincentii ad Vulturnum, circa A. 1299. Ejus commentarium *in Regulam S. Benedicti* Cangius evolvit in Bibl. S. Germani de Pratis, Codice 806.

Nicolai Fulginatis, de expugnatione Conſtantinopolitana A. 1453. facta edere voluit Allatius libro συμμίκτων quarto. Incipit: *Gothos evertiſſe Romam, & inſæviſſe adverſus cives*. Vide quæ ſupra in *Nicolao Euboico*.

Ni-

Nicolaus Gallicus, ſupra *Nicolaus Carmelitarum* Generalis.

Nicolaus Gallus, Monachus Sveſſionenſis S. Medardi, congregationis Cluniacenſis, circa A. 1110. ſcripſit Vitam S. Godfridi Epiſcopi ab A. 1104. ad 1118. in Gallia Ambianenſis, quam exhibet Surius 8. Novembr. Vide Arnoldum Wion Tom. 1. ligni Vitæ pag. 443.

Nicolaus Gallus, ſive Hahn, priore longe junior, natus Cothenis A. 1516. atque A. 1570. extinctus. Docuit Mansfeldæ, Ratisbonæ, Witebergæ, Magdeburgi, ac Ratisbonæ iterum: Theologus doctrina & Zelo clariſſimus, amicus Flacii quem etiam in adornandis Centuriis Magdeburgenſibus, atque in diſſuadenda adiaphororum temeraria ſuſceptione adjuvit: animans etiam poſtremis annis conſilio ac doctrina ſua naſcentes in Auſtria Stiriaque Eccleſias Evangelicas. De eo Joſua Opitius in Oratione funebri: Melchior Adamus pag. 156. ac cæteri laudati in Diario Theologico *Sammlung von Alten und Neuen*, Anno 1733. p. 213. 214. atque Clariſſimus Jo. Henricus van Seelen in philocalia Epiſtolica pag. 28. ſeq.

Nicolaus Gelantius, Andegavis natus & ibidem Pontificatus: Epiſcopus in Gallia Andegavenſis ab A. 1260. ad 1290. Vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 137. ſeq. Ejus ſtatuta Synodalia in Synodis XXV. ab A. 1261. ad 1282. publicata edidit Dacherius Tom. XI. ſpicilegii pag. 201. (edit. novæ T. 1. pag. 726. 734.) ſubjunctis ſucceſſoris ejus in Epiſcopatu, *Gvilelmi Majoris* (le Maire) ſtatutis per Synodos XVII. ab A. 1291. ad A. 1314. pag. 735. 747.

Nicolaus Gorraus, ſive *Gorhamus*, unus enim eſt idemque, ſupra Tom. 3. pag. 76. & 77.

Nicolaus Græcus Albanenſis, clarus in Anglia circa A. 1249. qui Roberto Lincolnienſi traditur operam ſuam præſtitiſſe in transferendis ſcriptoribus Græcis, de quibus infra in *Roberto*. Vide Lelandum cap. 240.

Nicolaus de Hanapis, ſupra Tom. 3. pag. 187.

Fratris *Nicolai de Hangvevilla* Sermones Manuſcriptos memorat Sanderus p. 270. Bibl. Belgicæ.

Nicolaus de Harcileg, ſive *Harcilech*, Friburgenſis Ord. Præd. circa A. 1355. ſcripſiſſe traditur Commentarium *in Epiſtolam Judæ*. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 641. Tractatum *de abuſionibus Clauſtri*, addes ex Poſſevino: atque ubi de *Nicolao Teutonico* diſſerit (qui ab hoc non eſt diverſus) Commentarium in Cantica Canticorum, & librum de aſſenſu Cordis, atque alium *de arte prædicandi*.

Nicolaus Harlemius, infra *Nicolaus Simonis*.

Nicolaus Haſtifragus ſive *Breakſpeare*. Supra, *Hadrianus IV.* Tom. 3. pag. 178.

Nicolaus Hoſtreshamus, Medicus Anglus circa A. 1443. ſcripſit teſte Baleo VIII. 8. & Pitſeo pag. 636. *Practicam Medicinæ*, & *Antidotarium*, tum *Modum conficiendi & diſpenſandi*, *de febribus*, *contra dolorem renum*, & *Viaticorum neceſſariorum libros VIII.*

Nicolaus Hydruntinus, Magiſter Hydruſſæ, Græce quidem ſcripſit pleraque contra Latinos ſub ſeculi XIII. initia: tamen utriuſque Linguæ peritus nonnulla Latine quoque ſive compoſuit ſive ex Græcis ſuis aliorumque vertit, ut notatum Allatio cap. XIII. 4. de conſenſu utriuſque Eccleſiæ pag. 701. Caveo ad A. 1201. & Oudino Tom. 3. pag. 13.

Nicolaus de Jamſilla, Gibellinorum addictus partibus, ſcriptor *Hiſtoriæ de rebus geſtis Friderici II. Imp. & filiorum* Conradi & Manfredi, Apuliæ & Siciliæ Regum ab A. 1210. ad 1258. quæ in lucem edita eſt ab Ughello Tom. 8. p. 752. (edit. novæ Tom. X. pag. 562.) Jo. Georg. Eccardo Tom. 1. Corporis medii ævi pag. 1025. Canuſio Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 675. lacunis etiam quibuſdam e Codice Meſſanenſi ſuppletis: & melior denique & integrior

grior

grior a Muratorio (*a*) Tom. VIII. theſauri rerum Italicarum pag. 489. qui nomen auctoris etiam reſtituit, docuitque *ſupplementum* de rebus geſtis ejuſdem Manfredi, Caroli Andegavenſis & Conradini Regum ab A. 1258. ad 1265. deberi Sabæ *Malaſpinæ* ſcriptori Gvelphicarum partium, de cujus VI. libris rerum Sicularum ſupra pag. 10.

Nicolaus Jaquerius Divionenſis Gallus Præd. obiit Gandavi A. 1472. de quo Jacobus Quetif 1431. in Bibliotheca Dominicanorum T. 1. p. 847. ſeq. Interfuit Concilio Baſileenſi, A. 1431. in quo habiti ab eodem *Sermones* duo, Manuſcripti in Bibl. Cæſarea. Cætera ejus ſcripta ſunt: *Dialogus* cum Joanne Rabizano *de communione unius Sacramenti*, contra Huſſitas, Tornaci 1466. *Flagellum hæreticorum faſcinariorum* (Waldenſium) Francof. 1581. 8. Tractatus *de calcatione Dæmonum*. *Excerpta quædam* ex tractatibus quorundam tempore Concilii Baſileenſis *adverſus ſectam Bohemorum*, & ſpeciatim ex libro Magiſtri *Joannis de Turrecremata*, Cardinalis. * In MS. codice Aquicinctenſi, de quo Martene Itiner. Liter. II. pag. 80. F. Nicolai tres ſunt orationes in concilio Baſileenſi dictæ. *Collatio in Dominica I. in Quadrageſima*. *In Dominica III. poſt octavam Paſchæ per F. Nicolaum*. *In Dominica poſt Epiphaniam per F. Nicolaum*.

Nicolaus de Javvir, ex cujus gravi Oratione in Concilio Conſtantienſi A. 1417. habita adducit nonnulla V. C. Hermannus ab Hardt, prolegom. ad Tom. V. p. 27.

Nicolaus Inſulenſis de Furno Sermones Manuſcripti memorantur a Sandero parte 2. Bibl. Belgic. p. 135.

Nicolaus Kenton, ſupra Tom. IV. pag. 223.

Nicolaus Kus, Sacerdos Roſtochienſis, Magiſter & Baccalaureus formatus Theologiæ: inter teſtes Veritatis refertur a Joanne Wolfio ad A. 1511. Tomo 2. lectionum memorabilium pag. 27. ubi refert eum Roſtochio pulſum, Weſtmariam primum ſive Wiſmariam, deinde in Livoniam conceſſiſſe, ibique diem obiiſſe. Scripſit *harmoniam Evangeliorum*, & Saxonica lingua librum prolixum quem inſcripſit de triplici funiculo, ex quo teſtimonia quædam a Wolfio afferuntur.

Nicolaus de Laine, Abbas S. Gerardi, Ord. Bened. in Comitatu Namurcenſi, defunctus A. 1448. Ex ejus ſcriptis nihil video memorari a Valerio Andrea & Svveertio, niſi tractatum *de translatione ſalutiferæ Crucis*.

Nicolai Lackemanni, Commentarium in librum primum Sententiarum Manuſcriptum in Bibl. Monaſterii Benedicto Burani notavit Bernardus Pez T. 3. anecdotor. parte 3. pag. 629. Vide infra *Nicolaus Lockmann*.

Nicolaus Lanckmann de Falckenſtein, Cappellanus Cæſareus & Orator in Portugalliam, cujus *hiſtoria deſponſationis Friderici III.* facta A. 1451. *cum Eleonora Luſitanica* prodiit Auguſtæ Vindel. 1503. 8. atque inde in Freheri Tom. 2. rerum Germanicarum pag. 51. Adde edicta ſupra in Falckenſteinio, Tom. 2. p. 142.

Nicolaus S. Mariæ & S. Lamberti *Leodienſis* ſive *Leodicenſis* Canonicus, circa A. 1120. ac deinceps: ſcripſit ad Wedericum, Abbatem Letienſis Eccleſiæ, *geſta S. Lamberti* Pontificis ſive Epiſcopi ab A. 656. ad 696. Leodienſis, & Martyris, cujus memoria 17. Septembr. recolitur, edita cum Godeſchalci, Stephani & Reneri de eodem Lamberto lucubrationibus a Joanne Chapeavillo Tom. 1. geſtor. Pontificum Tungrenſium pag. 371. 490. Leodii 1612. 4. *Triumphum* reliquiarum *S. Lamberti Martyris de caſtro Bullonio* in expeditione Bullienſi A. 1141. contra Rainaldum I. Comitem Barrenſem. Exſtat in eodem Opere Tom. 2. pag. 577. 602. *Algeri* Scholaſtici Leodienſis *elogium*, in Analectis Mabillonii Tom. 1. pag. 303. (edit. novæ in fol. p. 129. 130.)

(*a*) Acta Erud. 1727. pag. 209. Journal des Sav. 1733. pag. 485. Bibl. Italique Tom. 16. pag. 223.

130.) De hoc *Algerio* ejuſque ſcriptis ſupra Tom. I. pag. *69*. ſeq.

Nicolaus Leonicenus. Supra Tom. IV. pag. *267*.

Nicolaus Leonicus Thomæus. ibid.

Nicolaus de Linna ſive *Linenſis* de Norfolcienſi ſuburbio Anglus, Carmelita circa A. 1357. Mathematicarum rerum peritus & laudatus Gothofrido Chaucero in libro de Aſtrolabio & Joanni Somæ, Carmelitæ & ipſi, atque Mathematico. Vide Lelandum cap. 370. qui Nicolai hujus laudat *Canones Tabularum*, & librum *de Zodiaci natura*, & *de Planetarum domibus*. Longe plura addunt Baleus VI. 25. Pitſeus pag. 505. & ex eo Algerius pag. 307. quos ſecutus Cangius ad A. 1370. refert hunc Nicolaum. Sunt autem illa: *De aſtrorum judiciis*. *De eclipſi Solis*. *De uſu aſtrolabii*. *de Mundi revolutione*. *Aſtrologorum dogmata*. *De ſphæra judiciali*. *De figuris & ſignis*. *De variis genituris*. *Pro ægrotantibus liber*, & *pro Ordine Carmelitano*.

Nicolaus de Lira ſive *Lyra*, neutiquam Anglus, ut multis (*a*) viſum, nec Flander ſive Brabantinus, (*b*) ſed Normannus, Lyræ in diœceſi Ebroicenſi natus, ut plures (*c*) ex ejus epitaphio jam docuere, quod etiam infra apponam. Judæis natum parentibus (*d*) atque ex Judæo Chriſtianum factum, non certo conſtat, niſi *Nicolaus* exjudæus, antea *Donim* ſive *Mabin* dictus fuerit cujus cum Jechiele Judæo diſputationem a Wagenſeilio (*e*) editam habemus, idemque hic ſit cum Lyrano noſtro, ut Clariſſ. Hardtio perſuaſum, qui etiam notat Judæos poſt finitam illam diſputationem Anno 1306. a Rege Philippo expulſos Gallia fuiſſe. Certe Lyranum Judæis mature dediſſe operam, ut Hebraicarum litterarum peritiam ſibi compararet, ſcripta ejus teſtantur (*f*) Inter Franciſcanos nomen profeſſus ſuum circa A. 1291. (*g*) in Cœnobio Normanniæ Vernolienſi, poſtea Pariſiis Theologiam docuit, *Doctor planus & utilis*, Judæorum fortis adverſarius, & ſacrarum litterarum interpres non pœnitendus. Quanta fuerit auctoritate, conſtare inter alia poteſt ex eo, quod Joanna Philippi V. conjux, Franciæ Regina (*h*) Burgundiæ Comes, A. 1325. codicillis teſtamenti ſui executores nominavit Petrum Bertrandi, Epiſcopum Æduenſem: Thomam de Sabaudia, Petrum de Palude, & fratrem Nicolaum de Lira, Ord. Minor. in Burgundia Provincialem. Sed maximam laudem meruit commentariis ſuis, & valde ſenex diem obiit Pariſiis A. 1340. Epitaphium ejus genuinum ita ſe habet:

Ne meme ignores, properans dum plurima luſtras,

Qui

(*a*) Trithemio cap. 553. Baleo V. 12. Thomæ Fullero, in opere: the vvorthies of England, Tom. 2. pag. 217.

(*b*) Ita Antonius Julianus apud Valerium Andream Bibl. Belg. pag. 690. ex epitaphio ſuppoſititio quod incipit: *Stemmata majorum* &c.

(*c*) Jo. Mabillonius des etudes Monaſtiques pag. 673. Rich. Simon. Bibl. Critique Tom. IV. cap. 29.

(*d*) Ita Bergomenſis ad A. 1319. *ajunt hunc primum Judæorum doctorem fuiſſe & præterea ipſorum linguam optime agnoviſſe*. Sixtus Senenſis, Bellarminus de S. E. Jo. Buxtorfius de punctorum antiquitate pag. 155. laudans Abarbanelem ad Eſ. XXXV. (ubi non de Lyrano ſed Paulo Burgenſi hoc legitur) Jac. Heilbrunnerus *fernere Entdeckung des Pabſtthums* Tom. 1. pag. 89. Bulæus Tom. IV. Acad. Pariſ. pag. 976. Waddingus pag. 265. H. Warthon ad Caveum: Hermannus ab Hardt, Jac. Baſnage aliique infiniti.

(*e*) In telis igneis Satanæ.

(*f*) Jo. Saubertum vide in palæſtra diſſ. pag. 29. & laudatiſſimi Wolfii Bibl. Hebr. Tom. 1. p. 912. & Tom. 3. pag. 838. M. V. la Croſe entretiens pag. 229. Imbonatum pag. 167. Bibl. Latino-Hebr. & qui de Lyrano diligentiſſime, Mich. Henr. Reinhardum in pentade conatuum ſacrorum pag. 149. & in Diario Theologico *Sammlung von Alten und Neuen* A. 1720. pag. 229. 246. 379. 549. Georgium Serpilium de ſcriptoribus Biblicis tomo VII. parte 2. pag. 293. ſeq. Henricum Scharbau in Judaiſmo detecto pag. 80. Nic. Staphorſtum Hiſt. Eccleſ. Hamb. Tom. 3. pag. 302. adde laudatum Wolfium Tom. 3. p. 838. 431. & Tom. IV. pag. 718.

(*g*) Waddingus Tom. 2. Annal. Minor.

(*h*) Labbeus Tom. 2. de S. E. pag. 120. De aliis octo curatoribus teſtamenti Reginæ conſtitutis vide Launoji hiſtoriam Gymnaſii Navarrei pag. 21.

Qui ſum, ex his noſces, qui pede buſta teris.
Lyra *brevis vicus Normanna in gente celebris*
Prima mihi vitæ Janua ſorſque fuit.
Nulla diu mundi tenuit veſania natum.
Protinus evaſi Relligione Minor.
Vernolium *admiſit currentem ad Sacra tyronem,*
Et Chriſti docuit me domitare jugo.
Ut tamen ad mores legis documenta beatæ
Abdita planaret ſimplicitatis iter,
Artibus ipſe piis, & Chriſti Dogmate fretus
Pariſiis cæpi Sacra Magiſterii.
Et mox quæque vetus, & quæque recentior affert
Pagina Chriſticolis, ſplendidiora dedi.
Littera nempe nimis quæ quondam obſcura jacebat,
Omnis per partes clara labore meo eſt.
Et quos ſæpe locos occidens litera tradit,
Hos typice humanis actibus exhibui.
Exſtat in Hebræos *firmiſſima condita turris*
Noſtrum opus, haud ullis comminuenda petris.
Inſuper & noſtri releguntur ſæpe libelli,
Quos in ſenſa Petri (*a*) *quattuor arte tuli.*
Eſt quoque quodlibetis *non irrita gloria noſtris,*
In quæ (*b*) *tu juſtus arbiter eſſe potes.*
Non tulit hæc ultra vitam proferre merendo
Omnipotens Dominus, quo ſumus & morimur.
A Cruce *tu cujus numeres ſi mille trecentos,*
Adjungens uni quattuor & decadas,
Illo me rapuit mors omnibus æmula cyclo
Cum micat Octobris terna vigena (*c*) *dies.*
I jam quo tendis Nicolai illectus amore,
Quo doctore tibi Lex reſerata patet.

Ex ſcriptis Lyrani præcipuum ſunt *Poſtillæ perpetuæ, ſive brevia Commentaria in univerſa Biblia*, quæ A. 1292. cœpta cum A. 1330. abſolviſſet, hac clauſula gratias egit Deo, quam ex Codice Colbertino edidit Baluzius Tom. 1. Paparum Avenionenſ. p. 808.

Explicit poſtilla ſuper ſecundum librum Eſdræ & ſuper libros non canonicos, Magiſtri Nicolai de Lyra, ordinis fratrum Minorum, qui & Deo gratiaram actiones in fine totius libri ſeu operis reddit in hunc modum: Ego igitur gratias ago Deo, qui dedit mihi gratiam ſcribendi ſecundum modulum ingenii mei, ſuper omnes libros in Biblia contentos, primo ſuper illos, qui ſunt in Canone, incipiendo a Geneſi, & percurrendo uſque ad finem Apocalypſis: poſtea ſuper libros illos, qui non ſunt de Canone, incipiendo a libro Tobiæ, & terminando in libro, qui dicitur ſecundus Eſdræ: ut ſic per hanc diſtinctionem librorum & ordinationem appareat ſimplicibus, qui libri ſint canonici & qui non, & qui majoris autoritatis & qui minoris. Et quoniam probabiliter timeo defeciſſe, tum propter magnitudinem operis, tum propter ſcientiæ meæ parvitatem, ideo de defectibus veniam poſtulo, & de aliis ad laudandum Deum mecum legentes invito, deprecans humiliter, & devote, ut apud Deum me velint ſuis orationibus adjuvare.

In hanc *Poſtillam*, libris LXXXV. comprehenſam hoc exſtat Sixti Senenſis decaſtichon ad calcem libri tertii Bibliothecæ Sanctæ:

Hiſtoriam Hebræis, & Græcis fontibus hauſtam
Hieronymo *diſces duce.*
Allegorias, Anagogenque recludent
Origenes, Ambroſius.
Exponent ſenſus formandis moribus aptos
Chryſoſtomus, Gregorius.
In dubiis, altaque locis caligine merſis
Aurelius *lucem feret.*

P 2 *Ai*

(*a*) Petri Lombardi. (*b*) Al. *in qua.* (*c*) Al. *novena.*

At brevis, & facilis non eſt ſpernenda tyroni
Lyrenſis *expoſitio*.

Prima editio Romana 1471. fol. quinque Voluminibus.

Hanc ſecutæ Colon. 1478.

Venet. 1483. 1488.

Noribergæ 1487. ex qua editione excerpta quædam a Marco Eſchero ſelecta offeruntur in Bibl. Hiſt. Theologica Bremenſi Tom. 2. pag. 389.

Et cum additionibus *Pauli* Burgenſis & replicis *Doeringii*, (de quibus ſupra p. 48. & T. 2. p. 44.) Norimb. 1492. 1497. Confer Theophili Sinceri *Nachrichten von lauter alten und raren Büchern* V. *Stück* pag. 259. ſeq.

Atque additis gloſſulis tam marginalibus *Anſelmi* Laudun. quam interlinearibus ordinariis *Hugonis* a S. Caro & Walafridi *Strabi*: ac præter Lyrani *Moralitates* in Biblia, ejuſdem *libello trium quæſtionum Judaicam perfidiam in Catholica fide improbantium*. Baſil. 1498. ſex Vol. & 1501. 1509. ſeq.

Pariſ. 1520.

Lugd. 1529.

Venet. 1588.

Ex meliore editione Franciſci Fevardentii, Jo. Dadrei & Jacobi de Cuilli, Lugd. & Pariſ. 1590. fol. ſex Voluminibus.

Eandem ſecutæ.

Veneta.

Duacenſis 1617. cura Theologorum Duacenſium.

Antvverpienſis 1634. ex recenſione D. Leandri a S. Martino, Benedictini: & in Bibliis maximis Joannis de la Haye, Pariſ. 1660.

Repertorium ſive Index in Nicolaum Lyranum ſuper Biblia. Memmingæ 1490. fol.

De *Diegi* ſive *Didaci Dezæ* defenſorio pro Thoma Aquinate adverſus Lyranum, dixi ſupra Tom. 2. pag. 27.

Biblia cum Lyrani gloſſis, Germanice dialecto Saxonica, Lubec. 1494. fol.

Poſtillæ *in Pſalmos*, ſeparatim editæ Pariſ. 1483. 4. & ſine loci notatione 1497. fol. Pariſ. 1500. Lugd. 1509. 1520. & *Gallice* Pariſ. 2. Vol. 4. regnante Carolo VIII. & *Germanice*.

Gloſſæ *in Apocalypſin*, redditæ Italice per Fredericum Venetianum, editæque circa A. 1480.

Moralitates in IV. Evangelia, Manuſcriptæ in Bibl. templi Petrini hujus Urbis Hamburgenſis.

Rerum Judaicarum peritus, & *R. Salomonis Iſaaci* ſui ſectator diligens, in Veteris Teſtamenti expoſitione longe ſupra alios temporis ſui interpretes ſapuit, in Novum Teſtamentum viſus eſt longe minus operæ pretium feciſſe: ut notavit Rich. Simon III. 33. hiſt. Criticæ Novi Teſt. pag. 477. ſeq. & diu ante Simonem monuerat Lutherus noſter ad ultima verba Davidis Tom. VIII. Opp. Altenburg. pag. 305. qui Lyranum quoque ſenſui litterali diligentius inſiſtentem laudat in Geneſeos II. 9. id. Tom. IX. pag. 44.

Cætera Lyræ opuſcula ſunt:

Tractatus de Meſſia, ſive *Probatio Adventus Chriſti per Scripturas a Judæis receptas:* una cum reſponſione ad Judæi argumenta XIV. contra veritatem Evangeliorum. Prodiit Francofurti 1601. in 8. cum libro Hieronymi de ſancta Fide, de quo ſupra Tom. 3. pag. 246.

Diſputatio contra perfidiam Judæorum, quæ una cum ejuſdem Præceptorio, Lugduni & Pariſiis edita fuiſſe a Miræo traditur. Certe prodiit Venetiis 1483. & Noribergæ 1493. ad calcem Poſtillarum in Biblia, hoc titulo: *Incipit libellus editus per Magiſtrum Nicolaum de Lyra, ordinis minorum, Theologiæ profeſſorem, in quo ſunt pulcherrimæ quæſtiones Judaicam perfidiam in catholica fide improbantes.*

Quæſtio de Incarnatione Verbi, adverſus Judæos.

Libellus contra Judæum quendam, ex ipſis verbis Evangelii ſec. Matthæum Chriſti Divinitatem ejuſque doctrinam impugnantem. Prodiit una cum præcedente opuſculo, ad calcem Poſtillæ, Lugduni 1529. Neſcio hoccine an aliud Manuſcr.

nuſcr. in Bibl. Uffenbachiana : *Reprobatio cujuſdam Judæi tractantis & ſonantis contra Evangelium infinita*, *in oppido Duderſtadt A.* 1324.

Præceptorium, *ſ. Expoſitio in Decalogum legis Divinæ* trivaria, Lutetiæ, in ipſis fere artis Typographicæ initiis, literis Gothicis editum, ſine anni mentione. ii. 8. & Colon. 1497. 8. Vide ſupra in *Henrico de Vrimaria* Tom. 3. pag. 232.

Tractatus de idoneo miniſtrante & ſuſcipiente SS. Altaris ſacramentum. Prodiit una cum *S. Thomæ* libello de mirabilis quidditate & efficacia Venerabilis Sacramenti, & *Incerti* expoſitione Dominicæ Orationis, in Germania in 4. ſine loci vel temporis mentione.

Contemplatio de Vita & Geſtis S. Franciſci, a Luca Waddingo, una cum opuſculis S. Franciſci edita Antverp. 1623. 4.

Tractatus de differentia noſtræ Translationis ab Hebraica littera in Vetere Teſtamento, ſcriptus A. 1333. editusque Rothomagi in 8. in ipſis fere typographiæ incunabulis. De illo rarius obvio libro videndus Rich. Simon in cenſura Bibl. Eccleſ. Dupinianæ Tom. 1. pag. 354. ſeq. & falluntur qui ajunt illum inſertum eſſe Bibliis maximis Joannis de la Haye.

Quæſtiones V. & N. Teſtamenti, ſive *Liber Differentiarum Novi & Veteris Teſtamenti una cum explicatione nominum Hebræorum*. Editionem antiquam ſine loco & anno laudat Jacobus le Long pag. 879. Bibl. exegeticæ. Etiam Manuſcriptus in Bibliotheca Ducali Urbini.

De corpore Chriſti liber unus, memoratus Waddingo pag. 266. Bibliothecæ Franciſcanorum, ex Balei V. 12. & Trithemii cap. 553.

Commentarii in quatuor libros Sententiarum, ſed omnium optimi in tertium.

Plura *Quodlibeta Theologica*, ut de Chriſti adventu, de impletione Legalium: de Virginali privilegio. Horum & ſuperiorum Commentariorum in Epitaphio mentio.

Tractatus de Animæ clauſtro. Extat Manuſcr. Oxonii in Bibliotheca Bodlejana Claſſ. Laud. c. XI. 3.

De Viſione Divinæ Eſſentiæ ab animabus ſanctis a corpore ſeparatis, contra Joannem XXII. Incipit: *qui elucidant me*. Inter alia Opuſcula Manuſcr. in Bibl. Colleg. Merton. Oxon. N. CLXXXVII. & cum aliis ejuſdem Operibus in Cod. Colbertino 149. teſte Baluzio: item in Bibliotheca Minorum, Toleti Manuſcr.

Collationes quædam Baleo memoratæ.

Sermones de Sanctis, *liber unus*. Incipit: *In baculo meo tranſivi Jordanem*.

Sermones de tempore lib. I. Incipit: *Hora eſt jam*, *nos de ſomno ſurgere*. Uterque hic ſermonum liber Manuſcriptus habetur in Bibliotheca Minorum Toleti, litera X. num. 109.

Poſtillæ in Epiſtolas & Evangelia Quadrageſimalia Venet. 1500. 1516. & 1588. 8. cum quæſtionibus Antonii Botontini.

Meminit & Labbeus.

Jam dicta de Lyrano concludere juvat ejus elogio, quod ex veteri Codice laudatus Reinhardus vulgavit:

Gloria Francorum, decus Eccleſiæque Minorum
Splendida lux: clarus interpres erat Nicolaus.
De Lyra dictus: ſit in æternum benedictus.
Plantula Franciſci: fuit ut roſa florida Chriſti
Vineto fructum faciendo multiplicatum.
Hic opus egregium pro commoditate ſtudentum
Fecit: Poſtillas componens textibus aptas.
Hic vetus atque novum Teſtamentum prius atrum,
Expoſuit, clarum reddens quaſi luce coruſcum,
Aptum Latinis illud faciens & Hebræis.
Sic duo ſincere munuſcula cum muliere
Paupere donavit: Templum quibus ædificavit

My-

Myſtice conceſſum nolens inhumare talentum.
Adventum Chriſti, partum quoque Virginis almum,
Ex libris vatum dudum probat eſſe repletum.
Omnes Judæos contraria verba locutos
Reprobat: errores confundens funditus omnes.
Sed quidam Paulus *nuper converſus Hebræus,*
Plurima poſtillis qui ſub ſpecie pietatis
Addidit, ornando cum verbis, ſed reprobando
Mente tenus, tanti confundens dogma magiſtri.
Quem tamen eximius Matthias *voce* (*a*) Turingus.
Nomine condictus: Doctor multum venerandus,
Summi Pontificis mandato vicit, apertis
Scripturis Sanctis, rationibus inſuper aptis,
Confundens totum quod erat ſic ficte locutum:
Dictus namque pater Doctor fuit atque Miniſter
Saxoniæ, fratrum nuper ſub veſte minorum,
Hunc vivum novi, ſua dogmata ſæpe notavi,
Ego patris tanti nova per metra magnificavi
Laudes eximias ſpeciali carmine dignas,
Quando pater dictus fuit in Kyritz tumulatus.
Quem, pie Chriſte, tuis digneris jungere ſanctis,
Ut queat æternam Doctorum ferre coronam.
Digreſſum feci: Nunc ad laudes Nicolai
De Lyra redeam: breviterque ſingula claudam.
O celebris Lyra, tua concrepat en lyra mira
Carmina, dulciſonis Mundo reſonantia plectris.
O dulcis Lyricen, diverſum nobile carmen
Promſiſti vivens & adhuc reſonare ſepultus
Non ceſſas, ſonum facis hic & ubique locorum:
Eſt Tua poſtilla veneranda ſtudentibus apta
Præ cunctis gloſſis, quas totus continet orbis,
Es quia mellifluus verbis, ſenſuque profundus:
Vox Tua non urbe ſolum ſed verius orbe
Perſonat in toto, celebris Pater ergo valeto.

Nicolaus Lockmann ſive *Lackmann*, Teutonicus Ord. Minor. in Saxonia Magiſter Provincialis, circa A. 1440. præter *Sermonum* de tempore librum, & de Sanctis, aliumque *Quæſtionum* variarum, ſcripſit *in IV. libros Sententiarum* Vide Trithemium de S. E. cap. 789. & de luminaribus Germaniæ cap. 173. Waddingum pag. 265.

Nicolaus Maniacutius, ſupra pag. 14. ibique dictis adde, in Catalogo Manuſcriptor. Bibl. Cottonianæ p. 68. memorari verſus Nicolai Manuacutii ad incorrupta Pontificum nomina conſervanda, ne videlicet dicamus Eleutherium pro Eleuthero, & Hilarium pro Hilaro, & ad ſciendum qui ſint antiquiores. Incip.

Primo Papatus Petrus eſt in ſede locatus,
Qui conſederunt, Linus Cletuſque fuerunt.

* *Nicolaus Maniacutius* Canonicus Reg. Lateranenſis Baſilicæ. Alius ab hoc eſt Nicolaus Maniacorius diaconus tit. S. Damaſi, cujus *Suffraganeus Bibliothecæ* inſcriptum opuſculum extat in cod. 289. latino Venetæ Bibliothecæ S. Marci, de quo ſic ſcribit doctiſſimus Zanettus in commentariis ejuſdem Bibliothecæ Tom. 2. pag. 128. *Nicolai Manicoriæ diaconi tituli Damaſi Suffraganeus Bibliothecæ. Præmittitur epiſtola ad* Pe-

(*a*) Supra pag. 40.

Petrum Baſilicæ S. Petri Canonicum, cujus initium: *Cum corruptum Regum volumen in veſtro reperiſſetis armario*, auctor præcipue verſatur in aliquibus ſacrorum librorum Veteris Teſtamenti locis ad veram lectionem redigendis, agitque ſub initium de modis, quibus ſolent ſcripturarum exemplaria depravari. Cardinalis iſte florebat ſub Lucio II. Pontifice. Nicolaus vero Canonicus Lateranenſis ſub Alexandro III. vivebat.

Nicolaus Marianus ſive *de Marianis*, Mantuanus; non Ord. Minorum ut calami errore eſt apud Cangium, ſed Prædicatorum, vixit circa A. 1313. neque ex ſcriptis ejus aliud commemoratur quam tractatus *de quarta funeralium*. Vide Jacob Quetif T. 1. p. 519.

Nicolaus a S. Martino, agri Mantuani oppido, Ord. Præd. circa A. 1312. non alius ut videtur a ſuperiore, quanquam apud Poſſevinum alioſque diſtinguitur, *Sermones* ejus memorantibus.

Nicolaus Martini de Prato, ſupra, *Nicolaus de Albertinis*.

Nicolaus Maugerius Siculus, circa A. 1424. Latine ex Græco vertit hiſtoriam *de Arcadio Imp. in urbe Theſſalonica obſeſſo*: & *hiſtoriam Comitis Rogerii* in Sicilia. Utrumque Manuſcr. in Bibliotheca Principis Melitelli, memorat Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 93.

Nicolaus Minorita, infra, *Nicolaus Specialis*.

Nicolaus Abbas *Monacenſis*, infra, *Nicolaus de Tudeſcis*.

Nicolaus Montacutius, Anglus cum *Nicolao Maniacutio* de quo ſupra pag. 14. & 118. non confundendus, vixit circa A. 1466. ſcripſitque *de Regibus Anglorum*. *De Anglorum Epiſcopis*. *Scalam temporum a Chriſto nato*. & *Epigrammata* quædam. Vide Baleum VIII. 25. Pitſeum pag. 657. & Voſſium pag. 633. Sed quæ de Pontificibus Romanis ab eo ſcripta tradunt verſibus Hexametris, illa Maniacutio tribuenda eſſe docui.

Nicolaus Montignius. Supra *Montignius*.

Nicolaus Mutinenſis, JCtus laudatus a Bergomenſi ad A. 1334. & a Trithemio cap. 586. ſcripſit Lecturas *in Digeſta* & *Codicem* Juſtinianeum.

Nicolaus Mutius Venetus, Ord. Minor. circa A. 1238. Ex ejus ſcriptis Waddingus pag. 267. laudat Opera *S. Gregorii Magni* per materias ſive locos communes ab illo diſpoſita.

Nicolaus Narbonenſis, ſcriptor Sagittæ igneæ. Supra *Nicolaus Carmelitarum* Prior Generalis.

Nicolaus de Neapoli, JCtus circa A. 1300. cujus nulla ſcripta memorantur a Nicolao Toppio in Bibl. Neapolitana pag. 222. Scripſit tamen in Inſtituta, Pandectas & Codicem. Vide Geſnerum. * Doctor iſte non tantum ſcripſit quædam, ut optime hic notat Fabritius, ſed & ejus commentarii in libros codicis prodierunt Papiæ an. 1491. fol.

Nicolaus Nicolius, nobilis Florentinus (cum Medico Nicolao, cognomine Falcuccio, de quo ſupra, non confundendus) Poccianto *Coſmographus*, *hiſtoricus*, *Philoſophus inſignis* dicitur, unde Voſſius pag. 544. eum ait *opuſcula quædam reliquiſſe ad Coſmographiam*, *Philoſophiam & Antiquitatem pertinentia*. Sed verius eſt nihil ſcripſiſſe quidem (vide Julium Nigrum p. 429. hiſt. ſcriptorum Florentin.) ſed fautorem fuiſſe litterarum maximum, atque Chryſoloram, Gvarinum & Joannem Auriſpam Siculum non pepuliſſe Florentia (ut Philelfi criminationem ſecutus ſcribit idem Voſſius) ſed ut Florentiam vocarentur etiam Philelfus ipſe, auctorem fuiſſe. Vide quæ ſupra (idem enim eſt) in *Nicolao Florentino*, & Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 161. ſeq. Quanto autem ſtudio flagraverit bonos ſcriptores perveſtigandi aliorumque conſecrandi uſibus, intelligere licet ex Oratione Poggii habita in ejus funere (obiit A. 1436. ætatis 73.) ex qua hæc pauca adſcribam, uti leguntur apud Edm. Martene Tom. 3. monument. pag. 730.

Hac

Hac ratione vitæ imbutus, duas res, quæ fere ab omnibus ſummo ſtudio expetuntur, aperte contempſit, divitias videlicet & honorum cupiditatem. Cum enim eſſet philoſophiæ præceptis, non tam legendo quam agendo eruditus, eam normam vivendi optimam judicavit, quæ otio litterarum vacaret, neque opibus inſerviret, neque ambitioni. Igitur bonarum artium curæ deditus, ac ſuo contentus, quidquid temporis dabatur a privatis rebus, aut legendo, aut ſcribendo, aut amicorum negociis impertiendo accommodabat. Solertiſſimus omnium fuit in emendis ac comparandis libris, fructuoſiſſima ac pulcherrima negotiatione, quos adeo multos atque egregios tum Latinos tum Græcos, ab extremis uſque Europæ finibus conquiſivit, ut omnes Italos, pace reliquorum dixerim, ſuperarit librorum copia optimorum. In quo beneficentiam ſuam liberalitatemque attendite. Communes erant libri ſui omnibus, etiam ignotis, præſto aderant, aut legere volentibus aut tranſcribere, neque ulli omnino recuſabantur, qui aut doctus eſſe videretur aut vellet doceri, ut publica quædam bibliotheca & ingeniorum ſuſtentaculum domus ejus exiſtimaretur. Etenim eos, qui libros ſuos occultarent, neque cum ceteris participarent, cum eſſent editi ad communem viventium utilitatem, quodammodo abhorrebat, affirmans hujuſmodi homines teneri crimine expilatæ hæreditatis. Quod autem egregiam laudem meretur, ſummam operam curamque adhibuit ad perveſtigandos auctores, qui culpa temporum perierant; qua in re vere poſſum dicere omnes fere libros, qui noviter tum ab aliis reperti ſunt, tum a me ipſo, qui integrum Quintilianum, *plures* Ciceronis *noſtri orationes*, Silium Italicum, Nonium Marcellum, Lucretii *partem, multoſque præterea e Germanorum Gallorumque ergaſtulis mea diligentia eripui, atque in lucem extuli, Nicolai ſuaſu, impulſu, exhortatione, & pæne verborum moleſtia eſſe Latinis litteris reſtitutos.*

Nicolai Niſſeni Sermonem de Venerabili Sacramento corporis Chriſti citat Bzovius ad A. C. 1414. n. 26. pag. 374. Vide ſupra *Nicolaum Dionyſii*.

Nicolaus Notarius S. Bernardi. Supra, *Nicolaus Claravallenſis*.

Nicolaus Nus, cujus carmina de primitivo Congregationis Affliginienſis, Ord. Bened. fervore & Angelis etiam admiranda ſanctitate, memorat Sanderus in Bibliotheca Belgica Manuſcr. parte 2. pag. 151. ubi ait auctorem vixiſſe videri circa A. 1130.

Nicolaus Occamus, Anglus Ord. Minor. circa A. 1320. de quo Lelandus c. 326. ubi de *Gvilelmo* Occamo de quo ſupra Tom. 3. pag. 157. & de *Joanne* Occamo, ſcriptore Quodlibetorum. Hunc vero Nicolaum ait ſcripſiſſe libellum *de latitudine Oppoſitionum*, ingenioſi *indicium* Aſtrologi; ita enim ibi legendum, non ut ab Antonio Hallo editum eſt, atque ut legerunt Baleus, Pitſeus & Waddingus, proprium inde alterius ſcripti titulum configentes, *judicium*. Addit deinde ab aliis memoratum Opus *de Verbo* Divino: & commentarios *in Petri Longobardi IV. libros Sententiarum*. Addunt Pitſeus pag. 410. & Waddingus pag. 267. *Quodlibeta Scholaſtica*, quæ Baleo V. 17. *Sophiſtica* appellantur.

Nicolaus Orbellus, ſive *de Orbellis*. Supra *Nicolaus Dorbellus*.

Nicolaus Oremus ſive *Oreſmius* Normannus, vir doctus & cordatus, peritus etiam Mathematicarum litterarum cui Joannes Galliæ Rex magnanimus & eruditionis amans filium ſuum, Caroli V. Sapientis nomine deinde clarum, inſtituendum commiſit. Theologus Pariſienſis Gymnaſium Navarreum regendum ſuſcepit A. 1356. & Epiſcopus ab Anno 1377. Lexovienſis, defunctus eſt A. 1382. De eo præter Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 650. & Launojum in hiſtoria Gymnaſii Navarrei parte 3. pag. 455. ſeq. adeundus Huetius in Originibus Cadomenſibus cap. 24. Mihi ſatis fuerit notitiam ſcriptorum ex Launojo, obſervationibus quibuſdam meis locuple-

pletatam cum lectore communicare.

Edita :

Liber de *de mutatione Monetæ*, a bono Principe non permittenda. Exſtat in Bibl. ſanctorum Patrum, Pariſ. Tom. IX. 1589. 1644. Colon. Tom. XIV. & Lugd. Tom. XXVI. pag. 226. Prodiit & in appendice Operum Joannis Gerſonis (ut notat Geſnerus, qui male refert ad Gvil. Oremum fratrem) ac ſæpe ſeparatim, & Joanne a Fuchte curante, Helmſtad. 1622. 4. & in Dav. Thomani ab Hagelſtein Actis publicis monetariis Tom. 1. pag. 247. Auguſtæ 1692. fol.

Juxta eſt Salus mea ut veniat, Sermo A. 1364. coram Urbano V. & Cardinalibus habitus, qui ab Flacio Illyrico Centuriatore in Catalogum teſtium veritatis relatus eſt, pag. 878. edit. primæ & in Tom. 1. lectionum memorabilium Jo. Wolfii pag. 648. ſeparatim quoque editus a Sal. Geſnero Witteb. 1604.

Epiſtola Luciferi ad Prælatos *Eccleſiæ*, edita a Flacio. Magdeb. 1549. 8. & in Jo. Wolfii Lect. memorabil. Tom. 1. pag. 654.

Tractatus *de Antichriſto*, ejus Miniſtris, adventu, ſignis propinquis & remotis, & S. Scriptura, editus ab Edmundo Martene Tom. IX. monumentorum pag. 1274.

Ariſtotelis Politica & *Œconomica* cum Gloſſematibus Gallice verſa, Lutetiæ in fol. anno MCCCCLXXXVI. apud Antonium Verardum.

Decem libri *Ethicorum Ariſtotelis*, & plures libri *Ciceronis* & aliorum auctorum Gallice verſi, Lutetiæ anno MCCCCLXXXVIII. apud eundem, fol.

Franciſci Petrarchæ de remediis utriuſque fortunæ liber Gallice verſus, editus Lutetiæ anno MDXXXIV.

Tractatus *de Sphæra* Gallice verſus, L. capita continens, Lutetiæ anno 1546. apud Simonem Lignanum.

Inedita :

Tractatus *de Communicatione Idiomatum*, in Bibliotheca Vaticana Navvar, & alibi.

Tractatus *de Dici de omni in Divinis*, in Bibliotheca Victorina, de quo Poſſevinus.

Tractatus *de Divinationibus contra Judiciarios Aſtronomos*, & Principes in talibus ſe occupantes : ſive utrum res futuræ poſſint præſciri per Aſtrologiam. in eadem Bibliotheca, cujus meminerunt Thomas Lexovienſis & Joannes Picus Mirandulanus.

Tractatus *de proportionibus proportionum*, ibidem, cujus meminit Joannes Picus Mirandulanus.

Tractatus *de Latitudine Formarum*, ibidem & in Bibliotheca Navarrica.

Tractatus *de Arte Prædicandi*, in Bibliotheca Sancti Victoris.

Tractatus *de Malis venturis ſuper Eccleſiam*, ibidem.

Rationes & cauſæ plurium Mirabilium in Natura, ibidem.

Plura *Quodlibeta* & diverſæ *Quæſtiones*, ibidem.

Tractatus *de Configuratione Qualitatum*, ibidem.

Scriptum *contra Mendicationem*, ibidem.

Tractatus *de Uniformitate & Difformitate Intentionum*, ibidem.

Deciſio Quæſtionis, *Utrum oporteat in omni caſu judicem judicare ſecundum allegata & probata*, ibidem.

Tractatus *de Proportione Velocitatum in motibus*, in Bibliotheca Navarrici Collegii, & Auguſtinianorum Pariſienſium ad Pontem Novum.

Tractatus *de Inſtantibus*, ibidem.

Sacræ Conciones in unum volumen redactæ, numero *centum & quindecim*, in Bibliotheca Auguſtinianorum Pariſienſium. Horum ſermonum tituli & argumenta apud Launojum pag. 459. ſeq. videantur.

Nicolaus Panormitanus in Sicilia Epiſcopus, infra, *Nicolaus de Tudeſchis*.

Nicolaus de Pennaforti, auctor ſummæ Theologicæ, quam Cangius evolviſſe ſe innuit in Bibliotheca Sanger-

 man-

mannenſi, Codice 525. Notior S. Raymundus de Pennaforti, de cujus Raymundina ſumma aliiſque ſcriptis, infra, *Raymundus*.

Nicolaus Perottus Franciſci F. extinctus An. 1480. 13. Decembr. bene noſcetur ex hoc ipſius epitaphio apud Bzovium ad eundem annum n. 50. *D. O. M. Nicolao Perotto Saxoferratenſi ob reconditam eruditionem, linguarum principum peritiam, ſingularemque facundiam, nec non illuſtria rei litterariæ monumenta, Beſſarioni (a) inprimis Cardinali ſapientiſſ. eximie charo: tum Friderico III. Imperatori Auguſto a Conſiliis, & ab eodem Poetica laurea (b) Bononiæ ornato, inde Eugenio IV. Nicolao V. Calliſto III. & Pio II. Max. Pontificibus, præcipue ob egregie in Orientali Eccleſia cum Romana tempore Ferrarienſis & Florentini Concilii unienda navatam operam longe chariſſimo, Umbriæ Tuſciæque Præſidi* Archiepiſcopo Sipontino, (c) *de Chriſtiana Rep. univerſa Italia, patriaque optime merito, cujus iſta majoribus, tyrannide extincta libertatem ac felicitatem debet, Torquatus Perottus, Urbani PP. VIII. a cubiculo intimo* (poſtea Epiſcopus Amerinus) *Gentili ſuo L. M. P. Anno Domini MDCXXIII.* Plura de hoc Nicolao præter Jovium, Bergomenſem, Trithemium c. 840. Volaterranum, Voſſium, Anton. Varillaſium lib. IV. anecdotor. Florentinor. Clarmundum T. VI. vitarum pag. 66. Jacobillum in Bibliotheca Umbriæ, Antonium Brunum in tribus Gratiis, in Thalia: Thomam Pope Blount in cenſura Scriptorum: Auguſtus Oldoinus de ſcriptoribus Peruſinis pag. 252. ſeq. Pompejus Sarnelli in Chronologia Archiepiſcoporum Sipontinor. pag. 305. Ughellus T. VII. Italiæ S. pag. 557. Leonardus Nicodemus p. 182. ſeq. additionum ad Nic. Toppi paginam 223. Bibl. Neapolitanæ: Bælii Lex. *Perot*, ſed præcipue auctores Diarii Eruditorum Italiæ Tom. XIII. pag. 439. 468. atque inde Niceronus in memoriis eruditorum T. IX. p. 374. ſeq. Mihi ſcripta Perotti ſtrictim referre ſatis fuerit, atque edita inprimis, tum inedita.

Latine vertit e Græco elegantius quam fidelius (d)

Polybii libros V. primores, ad Nicolaum V. editos primum Romæ 1473. fol. ac deinde ſæpius ut dixi III. 30. Bibl. Græcæ pag. 757. etiam apud Aldum, Venetiis in fol. & 1521. 8. & Florentiæ apud Juntas 1522. 8. Quod vero Jovius ſcribit fuiſſe qui dicerent verſionem antiquam a Perotto interceptam ſibique vindicatam per plagium, id H. Stephano ridiculum viſum pag. 116. de infidis Græcæ linguæ Magiſtris: nec credibile Diarii eruditorum Italiæ autoribus T. 13. p. 452.

Hippocratis Jusjurandum editum cum Alex. Benedicti, Medici Veronenſis quinque libris Anatomiæ. Pariſ. 1519. 4. & Argentor. 1528. 8.

S. Baſilii Orationem de invidia, ad calcem Cenſorini, ex Philippi Beroaldi recenſione, circa A. 1500. 4.

Scripſit ipſe:

Cornu copiæ, ſive commentariorum linguæ Latinæ opus ad Fredericum, Urbini Ducem, & Eccleſiaſtici exercitus Imperatorem *in* Epigrammata CXLVII. ſive totum *librum Spectaculorum & librum Epigrammatum Martialis*: edente Pyrrho Perotto (e) auctoris pro-

(a) Perottus Beſſarionis Card. contubernalis in Conclavi poſt Pauli II. obitum (non Pii II. ut Menagius p. 10. lectionum in Carmen VII. Petrarchæ) tres Cardinales Beſſarionem de ſuffragio ſuo offerendo allocuturos repulit, cauſſatus ab eo ſtudiis intento neminem admitti. Electo deinde Sixto IV. Beſſarion, Hem, inquit, Perotte, intempeſtivo officio tuo hodie tu mihi tiaram, tibi galerum ademiſti. Vide Menagiana Tom. 2. pag. 128. Tom. 4. pag. 117. edit. Amſt.

(b) Gratias Imperatori Perottus extemplo præſens egit hiſce verſibus:

Cinxiſti viridi, Cæſar, mea tempora lauro,
Ecce meas ornat ſacra corona comas.
Non mea me virtus tali nunc munere dignum
Sed dulce effecit Principis ingenium.

(c) Ab A. 1458.

(d) Certe iniquius eſt judicium Jani Parrhaſii, qui in vertendo Polybio *infantiſſimum* Perottum appellat Epiſt. 37.

(e) *Nihil fere de meo addidi*, inquit Pyrrhus, *præ-*

propinquo Venet. 1492. 1494. & apud Aldum 1499. & Pariſ. 1500. typis luculentis, & Venet. 1504. cum Benedicti Brugnoli additionibus & Argent. 1506. Pariſ. 1510. atque iterum ex autographo auctoris emendatius Venet. apud Aldum 1513. 1517. 1526. & Baſil. 1521. 1526. & 1536. fol. & Tuſculani 1522. 4. Index locuples operi præmiſſus facit ut pro Lexico hoc opus habitum fuerit a multis, qui ut Calepinus ſtrenue illo uti non dubitarunt.

Epiſtola ad Franciſcum Sipontinum de locis *Plinii* ſenioris XXII. in ejus procœmio ad Hiſt. naturalem emendandis in edit. Romana A. 1470. Exſtat ad calcem cornucopiæ p. 1033. 1049. editionis Aldinæ, ut alias jam prætercam, ſubjuncta *Cornelii Vitelli* Corithii ſive Cortonenſis, Epiſtola ad Parthenium Benacenſem, qua Perottus reprehenditur.

Rudimenta Grammatices ad Pyrrhum nepotem ſuum Venet. 1476. primo Tarviſii n. 1476. Neap. 1478. 1483. fol. Pariſ. 1479. fol. Colon. 1522. 4. Lugd. 1541. 8. Venet. 1564. 8.

De metris ad Jacobum Schioppium, Veronenſem. Venet. 1497. 4. & cum Diomede atque aliis Grammaticis 1522. fol.

De generibus metrorum quibus *Horatius* Flaccus & Severinus *Boethius* uſi ſunt, ad Helium Perottum fratrem. Venetiis ante editiones quaſdam Horatii Aldinas.

Oratio nomine Communitatis Bononienſis habita A. 1452. pro jucunda receptione *Frederici tertii* Regis Romanorum prodiit Rom. 1475. fol. inter alia variorum ſcripta collecta ab Alberto de Eyb. Hanc octavam eſſe inter Perotti Orationes XXX. notat Jacobus Gaddius Tom. 2. de ſcriptoribus pag. 242.

Inedita Perotti ſunt 1. verſa e Græco: Monodiæ *Ariſtidis*, *Libanii*, *Beſſarionis*.

Ariſtotelis libellus de Virtutibus & Vitiis, ad Federicum Feltrium, Urbini Ducem.

Enchiridion *Epicteti* Philoſophi, ad Nicolaum V. Pontificem.

Plutarchi libellus de fortuna Romanorum.

Hæc habuit, atque ut vulgaret rogatus fuit Torquartus Perottus a Leone Allatio pag. 246. apum Urbanarum.

Pleraque *Beſſarionis*, de quibus T. X. Bibl. Græcæ p. 402. ſeq.

Oraculum de Iſthmo, de quo Franciſcus Philelphus in Epiſtola data ad Perottum A. 1463. *Apollinis oraculum quoddam, quod dicitur* περὶ τοῦ Ἰσθμοῦ *e Græco abs te nuper, Pater humaniſſime, traductum luculentiſſimis perpolitiſque verſibus divertit ad me perinde atque ad hoſpitem amantiſſimum tui. Excepi id ſane, utut fuerat, liberaliter honorificeque, ſumque non minus ejus eloquentia quam prædictione futurorum delectatus, miratuſque quod Græce & natum & educatum, tam apte tamque eleganter Latinam Linguam didiciſſet. Nec enim intelligo fieri poſſe, ut Græco ſermone aut pulchrius loquatur, aut eruditius, quam a te Latine loqui edoctum ſit*. Conferenda ab iis, quibus ad manus eſt, Beſſarionis ſive etiam Georgii Gemiſti deſcriptio Iſthmi.

2. Ab ipſo compoſita:

In *P. Papinii Statii* ſylvas, expoſitio.

Scholia in *Martialem*.

Oratio habita *in Conventu Mantuano* tempore Pii II.

Epiſtolæ ad *Nicolaum V.* ad *Alphonſum* Aragonum Regem, & ad alios. Ad *Beſſarionem* in laudem libri *Beſſarionis*, qui *defenſio Platonis* inſcribitur.

In Georgium Trapezuntium, qui Turcos

præterquam loca quædam, quæ Nicolaus, quoniam impuritate quadam, atque obſcœnitate verborum caſtis ac pudicis auribus execrabilia viderentur, curſim breviterque tetigerat, ipſe latius expoſui, nihil tam fœdum eſſe exiſtimans, quod non turpiſſimum ſit ignorare. Verecundiorem Nicolaum quam iniquum præ ſtudio Pyrrhum lector pudens ac ſanus magis probabit.

coſ omnibus Imperatoribus præſtantiores eſſe voluit. Etiam hæc habuit Manuſcripta Torquatus Perottus, atque in lucem dare voluit, teſte Allatio quem de inimicitiis Perotti & Trapezuntii vide libro de Georgiis p. 380. ſeq.

Orationes aliæ ineditæ XXVIII.

Epiſtolæ Romanæ, *Peruſinæ* & *Recuperationes Feſulanæ*. Epiſtolis Perotti *nihil eſſe jucundius* judicium eſt Floridi Sabini: *nihil gravius*, Sabellico judice, niſi quod in ſimultates & aperta convicia interdum deſcivit.

In *Poggium* Florentinum pro Laurentio Valla.

In Domitium Calderinum.

Commentarius in Horatii Odas, teſte Antonio Bruno Epiſt. ad Jo. Franc. Lauredanum, apud Allatium in apibus Urbanis p. 247.

De conſcribendis Epiſtolis.

De puerorum eruditione.

Vita Cardinalis Beſſarionis.

Commentarii rerum ſuæ Patriæ & *elogia illuſtrium Saxoferratenſium*.

Fabellas ſe ſcripſiſſe adoleſcentem, & ex *Avieno* quaſdam tranſtuliſſe jambico carmine, teſtatur Perottus ad Epigramma Martialis 77. atque deinde verſus affert, quos *Phædri* eſſe conſtat, unde plagii eum arguerunt viri docti. Sed ut bene notatum a V. C. Petro Burmanno præf. ad Phædrum novis & pulcherrimis curis ab eo expolitum editumque Leidæ 1727. 4. adhuc exſtat Manuſcripta apud Italos Perotti *epitoma fabularum Æſopi, Avieni & Phædri* ad Pyrrhum Perottum fratris filium, cujus primi verſiculi & titulus ipſe a furti crimine facile eum abſolvunt. Ita vero epitome illa incipit:

Non ſunt hi mei, quos putas, verſiculi,
Sed Æſopi (a) *ſunt, & Avieni, & Phædri:*
Quos collegi, ut eſſent, Pyrrhe, utiles tibi,
Tuaque cauſa legeret poſteritas,
Quas edidiſſent viri docti fabulas,
Honori & meritis dicavi illas tuis,
Sæpe verſiculos interponens meos,
Quaſdam tuis quaſi inſidias auribus,
Solet quippe juvare iſta varietas &c.

Obiit ut dixi Perottus A. 1480. ſenex apud Sentinum, ſive Saxoferratum in villa viridariis & fontibus peramœna, quam a pingui otio *Fugicuram*, teſte Jovio, veluti *Pauſilypum* Vedii Pollionis appellaverat. * Inter opera Perotti omiſſa hic ſunt gemina hæc opuſcula; *Simplicii in Politica Ariſtotelis verſio*, ac denique *Tatiani oratio ad Græcos* ab eodem verſa, quæ indicat & expendit Zeno in Diſſertat. Voſſianis T. I. p. 256.

Nicolaus Polonus, Epiſcopi Poſnanienſis Sacellanus, cujus *Sermones* per annum, Staravolſcius ad cap 41. hecatontadis ſive centuriæ ſuæ ſcriptorum Polonorum celebrat, cum *Nicolao* altero itidem *Polono* circa An. 1430. qui Poſſevino & Roberto Gero vitioſe *Nicolaus de Plove*, ſive *Plovius*; aliis *Pluveus* vel *Plonius*, Staravolſcio *de Blonie* oppido Maſoviæ, quinque a Varſovia milliaribus. Hic Decretorum Doctor & in Plocenſi primum, deinde in Poſnianienſi Eccleſia ſanctus Prædicatoris munere, denique Epiſcopus Poſnanienſis, ſcripſit præter *Conceptus Theologicos* ſive *Sermones* de tempore & Sanctis, Argentorat. 1498. alia varia poſt editionem Argentorat. 1493. recuſa in Oceano Juris, ſive tractatu tractatuum Venet. 1584. in Tomo XIV. quidem *de interdicto Eccleſiaſtico* p. 333. *de excommunicatione* pag. 363. *de irregularitate*, pag. 400. *de Sacramentis & eorum adminiſtratione* p. 77. *de Sacrificio Miſſæ* ſive de Divinis Officiis pag. 91. ex edit. Pariſ. 1514. Tomi XV. autem parte

(a) Æſopum intelligit Perottus non Græcum fabularum ſcriptorem, ſed *Accium* cujus fabulæ elegis ſcriptæ verſibus laudantur ſub Æſopi nomine a Florilego, ab Eberhardo Bethunienſi, aliiſque. De Accio illo vide Julium Cæſarem Scaligerum lib. IV. poetices pag. 729. & Bibliothecam Latinam lib. 2. cap. 3.

te 2. *de horis Canonicis* pag. 664. Præterea exſtat Thomæ Aquinatis *Confeſſionali* adjunctum Opus de Sacramentis & Cenſuris Eccleſiaſticis, Pariſ. 1551. 8. & 1586. Lugd. 1565.

Nicolaus Pontius, Theologus Oxonienſis, Wicleſiſtarum adverſarius circa An. 1410. de quo Lelandus c. 460. & qui *Determinationes* ejus atque opus *contra Wicleſiſtas* memorant Baleus VII. 35. & Pitſeus p. 588.

Nicolaus a Prato. Supra *Nicolaus de Albertinis*.

Nicolaus Radclifus, (vitioſe *Radelif*) Lelando cap. 453. *Radoclivus*, Anglus, Monachus atque Archidiaconus ad S. Albanum, Ord. Bened. circa A. 1390. adde Baleum VI. 80. & Pitſeum pag. 544. ſeq. Scripſit *Viaticum animæ ſalubre* libris duobus contra Joannem Wiclefum, qui in dialogis ſuis Nicolaum ſub canis nigri, Petrum Carmelitam ſub albani canis nomine perſtringit. Tum librum *pro imaginum cultu*, aliumque *quæſtionum diverſarum*. Traditurque apud Bzovium ad A. 1415. n. LVIII. pag. 489. Wiclefum in privatis colloquiis, in domeſticis exhortationibus, in ſcholaſticis diſputationibus & in publicis inſectatus concionibus, donec tandem ſcriptis quoque libris eum oppugnavit.

Nicolaus Riſtonus, Lelando cap. 489. *Riſcodunus*, Anglus circa Ann. 1410. librum ſcripſit *de tollendo ſchiſmate*. Vide Baleum VII. 57. & Pitſeum pag. 592. qui etiam *Sermones* ejus memorat.

Nicolaus Ritzonis, non Toloſanus ut Trithemio cap. 665. viſum, aliiſque, ſed Catanenſis Carmelitarum Prior Provincialis in regno Siciliæ circa Ann. 1372. ſcripſit *Quadrageſimale* duplex & *Sermones* de tempore, de Sanctis & de B. Virgine in præcipuis ejus feſtivitatibus. Vide Antoninum Mongitorem T. 2. Bibl. Siculæ pag. 95. qui præterea pag. 94. alium inducit *Nicolaum Riccium* ſive de *Rizzo*, Saccenſem, Carmelitam & ipſum, & Siculæ Provinciæ Priorem Definitoremque, qui An. 1411. *librum Sententiarum* explicuit Bononiæ, ſcriptor etiam *Sermonum Quadrageſimalium* in eadem Urbe habitorum. Alii ut Alegrius pag. 307. paradiſi Carmelitici decoris, hunc cum ſuperiore confundunt, unumque & eundem eſſe non dubitant.

Nicolaus Roſſelli, non Tarraconenſis ſed Majoricenſis, ex Balearium inſularum metropoli Ord. Præd. Magiſter in Theologia & Lector in Conventu Barcinonenſi, & mox ab A. 1351. Inquiſitor in Aragonia generalis & ab An. 1356. ad 1362. Cardinalis, de quo Nic. Antonius Tom. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ lib. IX. cap. 6. §. 286. ſeq. Jacobus Quetif in Bibliotheca Dominicanorum Tom. 1. pag. 649. ſeq. & Baluzius in Papis Avenionenſibus T. 1. pag. 941. Ejus ſcripta: *Commentarius in Matthæi Evangelium*. *Romanorum Pontificum geſta*, prægrandi volumine, cum appendice *de quadruplici Juriſdictione Romanæ Eccleſiæ in regnum utriuſque Siciliæ*, *Acta ut Inquiſitoris in Aragonia generalis*, (in quibus & proceſſus A. 1351. contra *Franciſcum Baiuli*, Ord. Minor. qui ſanguinem Chriſti in paſſione effuſum prædicaverat fuiſſe ſejunctum a Divinitate, atque ideo in triduo mortis non fuiſſe adorandum cultu latriæ, qua de controverſia dixi ſupra in *Joanne Morlandino* Tom. IV. pag. 106. *Hiſtoria Ordinis ſui*, ſive Prædicatorum: *Epiſtolæ*. *Teſtamentum*.

* Ex Chronicis aliiſque libris & chartis Apoſtolici archivi collegit excerpta, ex quibus deſumptæ ſunt vitæ Romanorum Pontificum, ſed non omnium. Illi enim quorum vitam digeſſit, ſunt Leo IX. Stephanus IX. Nicolaus II. Alexander III. Gregorius VII. Tum omiſit Victorem III. Urbanum II. Reſumpſit vitas Paſchalis II. Gelaſii II. Callixti II. Honorii Papæ, Innocentii II. Cæleſtini II. Lucii II. Eugenii III. Anaſtaſii IV. Adriani III. Alexandri III. Omiſit dein reliquas uſque ad Gregorium IX. in quo ſiſtit. Omnes haſce Ro-

Romanorum Pontificum vitas ex Cardinali Aragonio vulgavit Muratorius Rer. Ital. Tom. 3. pag. 274. Cave tamen credas nihil tetigiſſe Aragonium Cardinalem in ſuis excerptis de præcedentium, & reliquorum Pontificum hiſtoriis; nam præter vitas illas a Muratorio vulgatas, iterum argumentum illud reſumpſiſſe ex Codice MS. quem ſervat Bibliotheca Canonicorum Majoris Eccleſiæ Lucenſis diſco. Semel enim de ſingulis agit incipiens a S. Petro uſque ad Innocentium II. Iterum vero ſingulorum geſta tangit, ea vero tantummodo quibus utriuſque gladii poteſtatem exercuerunt. Incipit a Felice II. quem ait excommunicaſſe Conſtantium Imperatorem Arianum, & definit in Clemente VI. qui diris devovit *Dominum de Mediolano Eccleſiæ & Clericorum hoſtem & inimicum manifeſtum*.

Eorumdem excerptorum portio eſt tractatus de jure Eccleſiæ in Siciliam, cujus tamen titulus mendoſe hucuſque relatus eſt; non enim agitur in eo de quadruplici juriſdictione Eccleſiæ Romanæ Eccleſiæ; ſed titulus ita enunciatur: *Tractatus de juriſdictione Eccleſiæ ſuper Regnum Apuliæ & Siciliæ, in quo oſtenditur quadrupliciter ad ipſam ſolam Eccleſiam pertinere*. An vero opuſculum iſtud Nicolaum auctorem habuerit non ſatis conſtare arbitror; multa enim in excerptis illis ab alio, quam a ſe compoſita collegit Aragonius; cujus rei gratia titulum his præfecit: *cumulatio F. Nicolai Cardinalis Aragoniæ ex diverſis regiſtris, & libris Cameræ Apoſtolicæ & aliis diverſis libris & chronicis* &c.

Quoniam vero Excerpta Cardinalis Aragonii ſatis nota ſunt nomine; rem vero pauci norunt, quod integra in lucem nondum prodierint; juvat indiculum rerum, quæ in illis continentur, exhibere, allata ſingulorum inſcriptione ab eodem Cardinali præfixa prout legitur in MS. eorum Codice Lucæ in Bibliotheca Canonicorum majoris Eccleſiæ ſervato.

Excerpta ex variis libris Romanæ Curiæ per Nicolaum Cardinalem Aragonienſem.

I. Eſt primo Bulla Clementis ad Carolum Regem Siciliæ Filium Ludovici Regis Franciæ. Bulla inveſtituræ ejuſdem regni incipit: *Clemens Epiſcopus* &c. *Conſtituti* &c. Continentur in ipſa pariter literæ Annibaldi; & Joannis Card. ad eumdem Carolum ea de cauſa datæ. Incipiunt: *Excellentiſſime* &c. *Quoniam ad ſubſtinentiam*. Datæ ſunt literæ illæ Pontificis Peruſii per manum Mag. Michaelis de Toloſa Vicecancellarium S. R. E. 11. non. Novemb. indict. IX. 1265. Pontificatus Clementis IV. Anno I. Indicantur atque excerpuntur literæ iſtæ Annibaldi, & Joannis a Raynaldo ad An. 1265. num. 14.

II. Sequitur *modus faciendi homagium D. Papæ de Regno Siciliæ, quando confertur Regi*. Incipit: *Notandum quod modus* &c.

III. Literæ Cardinalis ad eumdem Clementem *ſuper exactione ſolutionis cenſus debiti, per quas appareat, quod cenſus iſte ceſſare non debeat, etſi Rex Siciliæ, & omnes ejus partes ad plenum non poſſideant*. Incipiunt: *Sanctiſſimo* &c. *Carolus* &c. *Veſtræ literas Sanctitatis*. Recitantur integræ literæ *Papæ ad Carolum*. Incipiunt: *Habet hoc humana*. Literæ regis ſignantur Anno 1266. 1. Septembris indict. X. Regni Anno 2.

IV. Reſponſio *Bonifacii VIII. facta D. Carolo in Siciliæ Regi ſuper ſucceſſione dicti regni*: *Cariſſimo* &c. *Habuit ſane conſultationis* &c. Datum Romæ apud S. Petrum VI. cal. Martii, Pontificatus Anno III.

V. Literæ *Caroli Siciliæ Regis ad Gregorium ſuper ſolutione cenſus pro regno Siciliæ*: *Chariſſimo* &c. *Diu eſt clementiſſime* &c. Datum Neapoli 1275. die XII. Julii indictione III. regni X. Sunt in Raynaldo ad An. 1275. num. 54.

VI. Tractatus de juriſdictione Eccleſiæ *ſuper regnum Apuliæ & Siciliæ, in quo*

quo oſtenditur quadrupliciter ad ipſam ſolam Eccleſiam pertinere. Incipit: *Quæſtio movetur* &c. Laudantur ibi hiſtoriam Coſentini, Martini, & Richardi.

VII. *Forma Confirmationis factæ per Bonifatium ſuper tractatu pacis habito inter DD. Carolum de Francia Robertum primogenitum Regis Siciliæ, & Regem Ferdinandum ex altera ſuper inſula & regno Siciliæ, & jure quod habet Eccleſia: Bonifacius* &c. *Rex pacificus* &c. Datum Anagniæ 12. Kal. Jun. Pontificatus An. IX. Apud Raynal. ſed ibi ſignantur XI. Kal. Junii.

VIII. *Infeudatio Bonifacii VIII. de regno Sardiniæ, & Corſicæ, Jacobo Aragoniæ Regi: Bonifacius* &c. *Super Reges, & regna* &c. Datum Romæ apud S. Petrum prid. non. April. Pontificatus An. 3. Dat ſed non integras has literas Rayn. A. 1297. num. 1.

IX. *Donatio facta Innocentio III. & Romanæ Eccleſiæ per Joannem Regem Angliæ de toto regno Angliæ, & inſulæ Hiberniæ, quæ deinde duo Rex & ſui ſucceſſores tenebunt in feudum ab Eccleſia Romana, cujus erant vaſſalli, & feudatarii ſub cenſu annuo mille marchorum ſterlingorum, quæ faciunt quatuor millia Florenorum, quæ donatio facta fuit per modum ſatisfactionis & emendæ concordi conſilio omnium Baronum, & nobilium Angliæ, & Hiberniæ in Londonis apud S. Paulum* 3. Octobris 1213. regni Joannis 14. Joannes &c. Univerſati veſtræ &c.

X. *Copia inſtrumenti, quod magiſter Siricius Cameræ D. Papæ Clericus Nuncius Sedis Apoſtolicæ in Anglia ad curiam adportavit*. Incipit, *Lex quæ Anglice Delenaye vocata eſt, latine vero lex Danorum. Denarius B. Petri prædictus per hunc modum colligitur in Anglia. Ex Cantuarienſi Diœceſi lib.* 7. *&* 18. *B.* &c.

De prædicto denario B. Petri ita legitur in Chronicis cap. de Leone Papa IV. qui cœpit An. 846.

Adaulphus Rex &c.

De valore diverſarum monetarum: Quia in hoc libro frequenter &c. *Unus morabatinus valet unum Florenum* &c.

XI. Statutum Nicolai IV. ferens *ut ex omnibus, quæ recipit Romana Eccleſia, fiant duæ partes æquales, quarum una ſit D. Papæ, & altera ſignetur Sacro Collegio Card. inter eos ex æquo dividenda: Nicolaus* &c. *Cœleſtis altitudo* &c.

XII. Inſtrumentum donationis *factæ ſacro Collegio Cardinalium per Benedictum XII. Ann.* 1324. *de medietate omnium cenſuum viſitationum* &c. *debitarum Collegio Card. pro tempore vitæ Benedicti*. Incipit *Anno a nativitate* &c. *die* 24. *Decembris Avinioni in Palatio Apoſtolico* &c.

XIII. Incipit *revocatio Gregorii Papæ X. de conſuetudine, quod Sedis Ribaldis dabatur eleemoſyna in Palatio Papæ in feſto carniſprivii, & ſtatuit quod hæc erogarentur pauperibus aliis communiter etiam ipſis Ribaldis, qui ad Papam venerint in feſto carniſprivii circa horam veſperarum*. Incipit: *Quia dicebatur eſſe* &c.

XIV. *Quod proventus Capelli debeat dividi Cardinalibus abſentibus, exceptis legatis ex conſtitutione Clementis V.* Incipit: *Item Dominus* &c.

XV. *Quod Camerarius ſive Clerici ſacri Collegii debent intereſſe computo de receptis, & adminiſtratis ex Conſtitut. Benedicti XIII. An.* 1334. *die* 23. *Decembris*.

XVI. *Quod Camerarius ſacri Collegii debet habere copiam libri cenſualis ex conſtitutione ejuſdem Benedicti*.

XVII. *Quod Camerarii ſacri Palatii habent procedere contra Prælatos non ſolventes commune ſervitium ex Decreto Camerariorum & ſacri Collegii Anni* 1324. *die* 25. *Aprilis*.

XVIII. *Quod priores, qui fiunt per electiones ad commune ſervitium teneantur, idque continetur in eodem Decreto*.

Quod Eccleſia vacans bis in Anno teneatur tantum unum commune ſervitium ſolvere ex Declaratione facta Anno 1331. *die* 4. *Septembris*.

XIX.

XIX. *Quod Prælati habent ad ſolvendum commune Servitium pro primo termino 9. menſes , & pro ſecundo totidem ex Declaratione An.* 1350. *die* 20. *Decembris .*

XX. Sequuntur *Donationes & largitiones factæ ab Imperatoribus aliiſque Romanæ Eccleſiæ . I. eſt Donatio Conſtantini . Sequitur Donatio Ludovici Imperatoris tempore Paſchalis Papæ , Henrici I. Imperatoris , Henrici IV. Imperatoris .*

XXI. Gregorii Papæ VII. litteræ *ex quibus apparet Eccleſiam habere unum denarium in regno Franciæ a quolibet annuatim ſolvendum* . Succedunt aliæ literæ ejuſdem , *ex quibus pariter dignoſcitur Romanam Eccleſiam retrahere quædam ex Hungaria , & Hiſpania* . Literæ etiam Alexandri (forte IV.) ad Guillelmum Regem Anglorum memorantes *deditionem Regni factam a Joanne Rege Romanæ Eccleſiæ . Alexander* &c. *Guillelmo Regi* &c. *Novit prudentia tua* &c. Item ejuſdem Alexandri ad Regem Danorum pro re ſimili , fragmentum eſt epiſtolæ incipiens : *Quapropter* . Extat apud Muratorium in loco de quo infra .

XXII. Gregorii VII. literæ Demetrio Regi Cuſcorum , & Reginæ quod regnum illud ad Romanam Eccleſiam pertineat . Incipiunt : *Filius veſter limina* . Literæ aliæ Gregorii VII. in quibus agitur de Synodo habita in Dalmatia a Geizone SS. Bonifatii ; & Alexii Abbate , & a Folvino Foroſempronii Epiſcopo An. D. Incarnat. 1076. *Ego Demetrius* &c. Utramque iſtam epiſtolam affert Cencius in libro Cenſuum S. R. E. vulgato a Muratorio in Antiquitatibus Medii Ævi Tom. V. pag. 639.

XXIII. *Regnum Aragoniæ fuit Romanæ ſub certo cenſu . Petrus Rex* &c.

XXIV. Aliæ ſimiles literæ ſimilem ſubjectionem aliorum regnorum ferunt.

XXV. Poſt hæc ſuccedit brevis tractatio de Pontificibus , qui jura Eccleſiæ ſtrenue defenderunt etiam contra Reges , & Imperatores .

XXVI. Succedunt aliæ formulæ ſacramentorum præſtandorum ab Imperatoribus , Regibus , Epiſcopis , Abbatibus .

XXVII. Sequitur *de mirabilibus civitatis Romæ* . Incipit *Murus civitatis Romæ habet turres* 361. *caſtella , ideſt merulos* 6900. &c.

XXVIII. *De hiſtoria Eccleſiaſtica , quare Cyrus Rex Perſarum vocatus fuit Chriſtus , & de* 70. *annis captivitatis Babylonicæ expoſitis hiſtorice & allegorice .*

XXIX. Succedunt *ordinationes , & geſta ſummorum Pontificum uſque ad Innocentium II.*

XXX. Sequentia ſunt de Italia , ſcilicet de ejus nomine , ſitu , & provinciis ; & ſunt excerpta de hiſtoria Eccleſiaſtica .

XXXI. Liber locorum ſanctorum Terræ Jeruſalem Fretelli Archidiaconi .

De diviſione totius orbis , quam fecerunt tres filii Noe , & de Patriarchis .

De Machometo , ejuſque prole , & ſucceſſione .

XXXII. Geſta Romanorum Pontificum a Leone Papa IX. & deinceps ſicut in Fabricio commemoratum eſt .

XXXIII. Poſt geſta Paparum ſequitur privilegium Friderici II. quo intuitu Innocentii III. abolet uſum *intromittendi ſe in electionibus prælatorum , & poſſeſſionibus Eccleſiæ , & cæteris ſpiritualibus . In nomine* &c. *regnum noſtrum tuae* &c. Datum apud Egram Anno 1213. indict. I. Regni Romani I. Siciliæ XVI. die 4. id. Jul.

XXXIV. Aliud ejuſdem Friderici ſpondentis auxilium pro recuperandis terris Eccleſiæ Honorio III. *In nomine* &c. *Ego Fridericus II.* &c. Datum Agenovæ 1219. menſe Sept. indict. 8.

XXXV. Ejuſdem *caſſatio ſtatutorum contra Eccleſiaſticam libertatem* . Fridericus &c. *Cum divæ memoriæ* &c. Datum apud S. Leonem in [illegible] 1220. indict. 9. VIII. Cal. Octobris .

XXXVI. Ejuſdem in ſolemni curia Capuana pro reſignandis in manu Ho-

no-

norii Papæ privilegiis. *Prædilecto* &c. *Pervenit ad nos* &c. Datum apud Tranum 3. Martii Indict. IX.

XXXVII. Ejuſdem *conceſſio facta Innocentio III. de Comitatu Fundano* &c. *poſt obitum R. Comitis Fundani: Sanctiſſimo* &c. *De gratia veſtra* &c. Datum Romæ 1212. Aprili menſe indict. 15.

XXXVIII. Ejuſdem ſpondentis Papæ ſe deducturum milites in ſubſidium Terræ Sanctæ: *Fridericus* &c. *per præſens ſcriptum* &c. Datum apud S. Germanum An. 1225. menſe Jul. indict. 13.

XXXIX. *Innocentii Papæ donatio facta ab Innocentio Papa Epiſcopo Maglonenſi de Comitatu Melgoni ſive Montisferrati* ſub certo cenſu. Datum Laterani 4. id. Aprilis Pontificatus An. 18.

XL. Pacta concordiæ inter Clementem III. & ſenatores, populumque Romanum *Sanctiſſimo* &c. *Dignitas Senatus, populique* &c. Actum quadrageſimo quarto anno Senatus indict. 6. die ult. Maji.

XLI. Concordia Eugenii III. cum Friderico I. Imperatore: *Venerabili in Chriſto. Regiæ majeſtatis dignitas* &c. Datum Conſtantiæ 1152. die X. cal. April. indict. 15.

XLII. Clemens IV. admittit in gratiam Galvanum, & Fridericum Lance. *In nomine* &c. *Univerſis* &c. *F. Franciſcus Tarracinenſis* Ep. &c. *Nuper a SS. & Reverendiſs.* &c. Actum in domo Toudin de Fraſſo An. 1267. ind. 10. Pontificatus Clementis 2. Febr. die V.

XLIII. Citatio ejuſdem Friderici coram Papa Clemente IV. *Clemens* &c. *De vultu glorioſi* &c. Datum Viterbii 12. Cal. Nov. An. 3.

XLIV. Literæ Caroli I. Siciliæ regis ad Petrum Aragoniæ &c. qui venerat in Inſulam Siciliæ cum claſſe, applicuitque Trapanam die 29. Auguſti A. 1282. quod illam vellet ſibi acquirere titulo Conſtantiæ Uxoris ſuæ, filiæ Manfredi Regis. *Carolus* &c. *ſi de ſanæ mentis* &c. Datum &c.

XLV. Literæ Petri ad eundem: *Petrus* &c. *De tua magna arrogantia* &c. Datum &c. *Carolus jam fere tota inſula expoliatus literas ſequentes dedit ad victorem: Carolus* &c. *Petro* &c. *De ſpelunca quam inhabitas* &c.

XLVI. Literæ Petri ad eumdem. *Petrus* &c. *De ſpelunca, quam dicis* &c.

Literæ Caroli primogeniti ejuſdem Caroli captivi Regis Aragoniæ, quam captivitatem ſubivit in pugna ante civitatem Neapolitanam commiſſa ad Petrum Regem. *Sereniſſimo Principi* &c. *Inopinati eventus caſus fortuiti* &c.

XLVII. Literæ Eduardi Regis Angliæ ad Clementem VI. ut moderetur *exactiones pecuniarum pro Beneficiis, & juſpatronatus reſtituantur ſuis Dominis*. Datum apud Vaſco Septembri menſe An. 1343. regni Franciæ 4. Angliæ 17.

XLVIII. Jura Eccleſiæ Romanæ in Regno Poloniæ pro denario S. Petri, & aliis *Sanctiſſimo in Chriſto* &c. *Joanni Summo Pontifici Henricus Rex Eleſiæ hæres regni Poloniæ* &c. *Ad agendas gratiarum debitas actiones* &c. Datum Colgoriæ in vigilia S. Joannis Baptiſtæ A. 1323.

XLIX. Aliæ literæ regis Poloniæ cum tranſumptis diverſorum inſtrumentorum, ut *Summus Pontifex ſibi provideat de ſubſidiis contra Tartaros: Sanctiſſimo* &c. *Joanni* &c. *Uladislaus Rex* &c. *Cum conſtet*. Datum Cracoviæ in vigilia SS. Trinitatis 12. Kal. Junii.

L. Inſtrumentum publicum proteſtationis, *videlicet ne per acquiſitionem Wratislavienſis terræ per Joannem Regem Bohemiæ factam præjudicium Eccleſiæ Romanæ cauſaretur factæ per P. de Alverna nuncium Apoſtolicum in partibus Poloniæ in præſentia dicti Regis, quam proteſtationem idem Rex gratam habuit, & obtulit ſe paratum obedire Sedi Apoſtolicæ. Datum in civitate Wratislavienſi A. D.* 1327. *die VII. menſis Aprilis*.

LI. Item ſunt *duæ epiſtolæ ejuſdem tenoris diverſis ſigillis ſigillatæ continentes finantiam per cives & incolas Culmen. ac Pomeraniæ Wratislavienſis diœceſis de dena-*

nario B. Petri pro arregariis Romanæ Eccleſiæ debitis.

LII. Item *qualiter ſcripſit D. Joannes Papa XXII. Epiſcopo Wratislavienſi, qui compoſitionem, & finantiam faciam inter incolas & cives Culmen. & Pomeraniæ de denario B. Petri ſolvendo per ipſos gratas & ratas habuit, & habet dans eidem Epiſcopo poteſtatem eos abſolvendi a ſententiis, quas incurrerant ex retardatione ſolutionis denarii antedicti; & conſtituerunt procuratores ſuos dicti incolæ, & cives, qui juraverunt in animas eorum perpetuis temporibus ſolvere præfatum denarium B. Petri cameræ Apoſtolicæ in Quadrageſima*. Actum anno Domini 1334. Pontificatus dicti D. Joannis Papæ Anno 19.

LIII. Item *tranſumptum unius inſtrumenti ſeptem ſigillis ſigillatum ſuper ſolutione ejuſdem cenſus*. Datum XIII. Cal. Maji A. D. 1335. Pontificatus D. Joannis XXII. 19.

LIV. Item quædam literæ patentes *Comitatus Cracoviæ directæ D. Benedicto Papæ XII. in quibus Conſules dictæ civitatis ſe debere fatentur certas granas ſeu granatus auri, & nonnull. eorum cives etiam ſingulariter alias granas hic expreſſatas*. Datum Cracoviæ 25. die Maji An. D. *1336.*

LV. Item *aliud inſtrumentum publicum continens copiam literarum, & proceſſuum contra Uratislavienſem, occaſione cenſus denarii B. Petri factum in præſentia Nuntiorum Apoſtolicorum in partibus Poloniæ deſtinatorum ſub An. D.* 1329. *die* 1. *Novembris Pontificatus D. Benedicti Papæ XII. An.* 5.

LVI. Item unum *aliud inſtrumentum continens quomodo Aineſtes Ep. Tragen. auctoritate Sedis Apoſtolicæ de civibus ſeu habitatoribus Wratislavienſ. Regni Poloniæ recepit ſolemnem obligationem ſuper ſolutione denarii B. Petri, ut videlicet a quolibet humano capite recipiatur unus denarius ſingulis annis ſolvendus in quadrageſima, & quomodo amovit a dicto loco ſententiam interdicti A. D.* 1343. *die* 17. *Decembris*.

LVII. Item eſt *quædam alia patens litera D. C. Papæ VI. miſſa per Epiſcopum Pragenſem notificando eidem concordiam, & ea quæ continentur in ſupradicto inſtrumento*. Actum An. D. 1343. die XVIII. Decembris.

LVIII. Item eſt quædam alia patens litera *Ducis de Evvidincz diœceſis Wratislavienſis ſuper ordinatione ſolutionis cenſus denarii B. Petri deinceps in perpetuum annuatim pro quolibet corpore humano cameræ Apoſtolicæ ſolvendo, exceptis Clericis & nobilibus cum aliis civitatibus illius diſtrictus de eodem negotio, ad quam ſolutionem cenſus futuri cum aliis civitatibus illius diſtrictus de conſenſu dicti Ducis conceſſerunt poſſe compelli per cenſuram Eccleſiaſticam deinceps; de prædictis vero cenſibus non ſolutis concordaverunt in forma certa hic expreſſa. Actum Avvindicz An. D.* 1352. *X. Calend. Martii*.

LIX. Item aliæ *literæ cum ſigillis civitatum Ducatus Evvindicz ſuper cenſu denarii B. Petri in diœceſi Wratislavienſi cum aliis ſuper eodem negocio*. Actum Evvindicz. A. D. 1352. X. Cal. Martii.

LX. litteræ *teſtimoniales D. Caroli Imperatoris Romanorum, in quibus confitec tur quod denarius B. Petri E. R. levardebet in certis terminis hic expreſſis, ai ſolvi per præſentes literas præcepit*. Datum Pragæ A. 1357. XVI. Cal. Maji Imperii ſui anno 3.

LXI. Item *quinque inſtrumenta publica, in quibus Nuntius Apoſtolicus, & collector in partibus Poloniæ confitetur ſe recepiſſe a Prælatis hic expreſſis tunc collectoribus denarii B. Petri Eccleſiæ Romanæ debiti certas marchas & pecunias argenti hic contentas, & per eum receptas A. D.* 1358. *die X. Maji Pontificatus D. Innocentii Papæ VI. Anno VI.*

LXII. Item *quædam literæ Regis Poloniæ apertæ a tergo ſigillatæ confitentis ſe & Regnum ſuum eſſe in obedientia, & ſubjectione S. R. E. & in ſignum hujuſmodi ſolvitur ibidem cenſus, qui vocatur denarius B. Petri R. E. & eſt ſine data ſigillatæ a tergo in cera alba*.

LXIII.

LXIII. Item *quædam aliæ literæ clauſæ , quas miſit Ep. Pragenſis ſignificans quod in civitate Wratislavienſi , ubi recepit mandatum Apoſtolicum ſuper denario B. Petri , proceſſit cum maturitate , & magna deliberatione , & finaliter recepta a civibus obligatione , quod de quolibet humano capite recipiatur unus denarius monetæ ibi currentis , qui denarius non mutatur in pondere . Et interdicti ſententias contra ipſos dudum latas relaxavit , ſeu amovit . De tempore autem ipſo ceſſaverunt videlicet per X. & VII. Annos , quomodo poſſint æſtimari ſunt opiniones ; ſecundum magis rationabiles videtur , quod recurratur ad regiſtrum Sedis Apoſtolicæ ad ſciendum quantum ſingulis Annis ante tempus rebellionis conſuevit haberi ; & cum ipſe haberet copiam regiſtri , repertum eſt , quod aſcendit pro quolibet Anno ad 8. marchas & 64. ſcotos ponderis Polonici ; & non eſt data niſi dumtaxat die XX. menſis Decembris .*

Nicolaus Sagundinus , *Saguntinus* , *Secundinus* , *Segundinus :* vide ſupra in *Nicolao Euboico* .

Nicolaus Salconus , vitioſe pro *Falcone* qui juſſu Clementis V. librum *Aithoni* Armeni ex ore ejus Gallice exceptum vertit Latine , Pictavis A. 1307. Vide ſupra T. 1. p. 34. & Oudinum T. 3. p. 630. ſeq.

Nicolaus Siculus , infra *Nicolaus de Tudeſcis* .

Nicolaus Simonis , Harlemenſis Batavus Prior Carmelitarum , defunctus A. 1495. (al. 1511.) Scripſit *Vademecum* ſive Sermones de tempore & de Sanctis . *Conſultationes* , *Repetitiones* & *Diſputationes* . Venet. 1487. 1497. *De poteſtate Papæ* , *Imperatoris & Concilii* libris IV. in lib. 2. Decretal. de foro competenti , c. ſi quis contra Clericum . Mediolan. 1495. 1510. *Chronicon temporum* , *Hiſtoriam Ordinis ſui* . *Vitas SS. Patrum* & *de ſacris mulieribus* . *Farraginem fragmentorum* . *Vitam S. Cyrilli* Carmelitæ , *Vitam S. Annæ* . *Conſiliorum* (non Conciliorum , ut excuſum apud Poſſevinum) duo Volumina . Vide Trithemium de Carmelit. Simlerum , Valerium Andream , Svveertium , Alegrium , H. Warthonum .

Nicolaus Smeregus , Notarius Vicentinus de Burgo Bericæ , ſcriptor *Chronici Vicentini* ab Ann. 1200. ad 1279. quod cum continuatione *Anonymi* ad A. 1312. editum ex Felicis Oſii recenſione cum Albertino Muſſato aliiſque , curante Laur. Pignorio Venet. 1636. fol. Hanc editionem expreſſit theſaurus ſcriptorum Italiæ Burmannianus tomo VI. Lugd. Bat. 1732. fol. & ex duobus Codicibus Bibl. Ambroſianæ caſtigatam V. C. Joſephi Antonii Saxii ſtudio , exhibet tomus octavus theſauri ſcriptorum Italiæ Muratoriani , Mediolan. 1726. fol.

Nicolaus Specialis , Netinus , Senior , Friderici II. Regis Siciliæ ad Benedictum XII. Papam Legatus . Ejus *Hiſtoriæ Siculæ libri VIII.* hiſtoriam bellorum inter Reges Siciliæ & Aragoniæ ab A. C. 1282. ad 1337. geſtorum perſequentes , vulgati ſunt a Stephano Baluzio in appendice ad Marcam Hiſpanicam Petri de Marca , Pariſ. 1688. fol. pag. 597. & in tomo theſauri Muratoriani undecimo , Mediolan. 1727. fol. & in Burmanniano theſauro Antiquitatum Siciliæ parte V. Lugd. Bat. 1722. fol. nec non in tomo ſecundo Bibliothecæ hiſtoricæ regni Siciliæ , quam Panormi 1723. fol. in lucem dedit Jo. Baptiſta Caruſius . Promiſit etiam ex duobus Manuſcriptis Codicibus emendatiores edere Antonius de Amico , Meſſanenſis , in Corpore quod molitus jam pridem eſt ſcriptorum rerum Siculatum , in quo etiam exhibere voluit *Michaelis de Platea* ſive *Placia* Siculi , Ord. Minor. cujus fragmentum Rochus Pyrrhus dederat , hiſtoriam ab exceſſu Friderici Aragonii , ſecundi hujus nominis , Regis Siciliæ , uſque ad Ann. 1361. (more computandi Siculo , & 1362. more Romano) ex Codice Manuſcr. D. Friderici de Vintimigliis , Equitis Panormitani , Marchionis Hieracii fratris . Ex iſto Nicolao Speciali ,

tunc necdum edito, quem *Nicolaum Minoritam* vocat, produxerat nonnulla laudatus Baluzius in notis ad Papas Avenionenſes. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 957. ſeq. & quæ ſupra in *Malaſpina*, *Michaele de Platea*, atque in *Nicolao Jamſilla*.

Nicolaus Stanfordus, Lelando c. 360. *Stenofordus*, Viſchio *Stafardus*, Anglus, Monachus Bernardinus ſive Ciſtercienſis circa An. 1310. Ejus *Moralitates in Geneſin* idem Lelandus memorans, teſtatur ſe admiratum, quod homo ejus ætatis tam argute, tam ſolide, tam ſignificanter potuiſſet ſcribere. *Conciones* aliquot addunt Baleus IV. 87. Pitſeus pag. 399. & Viſchius p. 251.

Nicolaus Svaſhamus, Anglus, Carmelitarum Prior, Theologus Cantabrigenſis & Cancellarius, defunctus An. 1449. Ejus *libellos duos de rebus Theologicis* innotuiſſe ſibi refert Lelandus cap. 454. quorum tituli apud Baleum XI. 76. Pitſeum pag. 641. & Alegrium p. 349. ſunt *Ordinarium Lectionum*, & *Determinationes*.

Nicolaus Sveſſionenſis. Supra, *Nicolaus Gallicus*.

Nicolaus de Suſato Weſtphalus, Teuto, Gymnaſii Heidelbergenſis decus & columna, interfuit Concilio Conſtantienſi A. 1417. Ex ejus ſcriptis laudantur *Quæſtiones* tum aliæ tum in Sententiarum libros, & *Sermones* multi. Vide Jo. Trithemium cap. 777. de S. E. & de luminaribus Germaniæ c. 169.

Nicolaus de Syghen, Profeſſor Erfurtenſis, circa A. 1470. auctor continuationis Chronici *Lamberti Schafnaburgenſis* ab A. 1068. ad 1352. Vide ſupra, T. IV. p. 237.

Nicolaus Taborita, cujus dialogum cum Ænea Sylvio exhibet Bzovius ad A. 1451. n. IX.

Nicolaus Tarviſinus. Supra in *Benedicto XI.*

* *Nicolaus Tegrimius* J. U. D. patricia Lucenſi familia natus poſt varias functas nomine Reipublicæ ſuæ legationes ad ſummos Pontifices, alioſque Italiæ principes Clericali tandem militiæ adſcriptus Cathedralis Eccleſiæ Lucenſis Archidiaconum egit, orator ſummus ſcripſit vitam Caſtruccii Caſtracani Lucenſis urbis Domini, vel ſi mavis, tyranni. Prodiit An. 1496. in 4. Mutinæ, recuſa Pariſiis 1546. in 16. inſerta a Cl. Muratorio T. XI. Rer. Ital. demum una cum Etruſca verſione Georgii Dati Florentini Lucæ 1742. quam editionem curavit vir Cl. Joannes Tegrimius ex eadem, qua Nicolaus, familia prognatus. Hanc editionem præcedit vita Tegrimii a P. Alexandro Pompejo Berti Congregationis meæ viro erudito diligenter conſcripta: Ego vero adnotationes meas paſſim Hiſtoriæ huic Caſtrucii adjeci.

Scripſit etiam orationem nomine Lucenſium a ſe habitam coram Alexandro VI. An. 1492. obſequium religioſum illi nomine ejuſdem Reipublicæ præſtiturus. Excuſa eſt vetuſtis typis ſine loco & anno. Tum & aliam coram Pio III. & aliam denique coram Julio II. recitatam excuſas abſque loco & anno. Exſtant aliæ plures in Cod. MS. quem ſervat Bibliotheca Cl. Franciſci Mariæ Florentini, in quo pariter extat ejuſdem Tegrimi nondum edita hiſtoria belli Florentini contra Lucenſes ab A. 1431. ad A. 1438. Scripſiſſe etiam fertur de rebus ſuis commentarium ignoto mihi in loco ſervatum. Obiit A. 1527.

Cum pariter juris ſcientia clareret, plura inſignium Juriſconſultorum Scripta typis evulganda curavit tum Lucæ, cum Nuptiani ubi ruſticabatur.

Nicolaus Teutonicus Ord. Præd. quem Cangius hoc loco memorat & 1355. ait vixiſſe, idem eſt cum *Nicolao Harcilego*, de quo ſupra.

Nicolaus Thomæus ſupra *Leonicus*.

* *Nicolaus de Tinkelſpil* Baccalaureus in Theologia in univerſitate Viennenſi, quem floruiſſe colligo Ann. 1401. Scripſit opuſculum *de tentatione Chriſti a Diabolo* quod me offendiſſe ſuccurrit in Codice MS. Viennenſi Biblio-

the-

thecæ Benedictinorum Abbatiæ S. Mariæ Scotorum.

Nicolaus Trajectenſis, cujus commentario *in Boethium* de Conſolatione nullum meliorem ait ſe reperiſſe Antoninus Florentinus parte 3. hiſtor. lib. 23. cap. 11. Tom. 3. pag. 681. & *Nicolaus Treverth* cujus commentarium Manuſcriptum in Senecæ Tragœdias evolvit Cangius, neuter videtur diverſus a *Nicolao Trivetto*, de quo mox: quamquam laudatus Cangius ſcribit Treverethum vixiſſe circa A. 1360.

Nicolaus Trivettus (*de Treveth*, *Traveth*, ſive *Triveth*) Thomæ Trivetti Juſtitiarii Militis ſive Equitis Angli filius, (*a*) Ord. Præd. in conventu Dominicanarum Londinenſi Prior, diem obiit anno Eduardi III. Angliæ Regis ſecundo ſive A. C. 1328. proximus ſeptuagenario: Grammaticus, Poeta, Rhetor, Hiſtoricus, Mathematicus, Philoſophus, & Theologus. Præter *Chronicon generale* (*b*) ab Orbe condito per quinque ætates ad natum Chriſtum uſque & aliud Gallice ſcriptum a nato Chriſto ad Henrici II. tempora, & *Catalogum Regum Angloſaxonum* durante heptarchia necdum quod ſciam, edita, Latine compoſuit, Gvil. Malmesburienſem continuaturus, opus eximium, *Hiſtoriam Plantageniſtarum* ſive *ſex Regum Angliæ*, a Comitibus Andegavenſibus originem ducentium *Stephani*, *Henrici II. Richardi I. Joannis*, *Henrici III.* & *Edvvardi I. Annales*, ab An. 1136. ad 1307. in quibus geſta Anglicana potiſſimum perſequitur, ita tamen ut Pontificum, & Imperatorum res, Regumque Galliæ plerumque conferat. Primus edidit ex Codice Bigotiano per Hadrianum Valeſium emendato Dacherius Tom. VIII. ſpicilegii (edit. novæ T. 3. p. 143. 231.) Caſtigatiores deinde ſeparatim ex Codice Glaſtonienſi & Mertonenſi, recenſente V. C. Antonio Hallo, (*c*) Oxon. 1719. 8. cui nitidæ editioni teſtimonia virorum doctorum de Trivetto ampla & copioſa præmittuntur. His merito adjunges Jacobum Quetif Tom. 1. Bibl. Ordinis Præd. p. 561. ſeq. qui de hoc ſcriptore ut ſolet diligenter & accurate eſt commentatus. Sed laudato Hallo debemus etiam veteris *Anonymi* ſcriptoris *Continuationem Trivetti Annalium* ad Ann. 1336. editam una cum Adamo Murimuthenſi aliiſque Oxon. 1722. 8. de qua dixi ſupra T. 1. p. 106.

Cætera Trivetti ſcripta ſunt: Commentaria *in Geneſin*, *Exodum*, *Leviticum*, *Paralipomena*, *Pſalterium*, & in alios quoſdam Sacræ Scripturæ libros, *dicta SS. Patrum concatenando*, ut eſt apud Pitſeum.

In Epiſtolas S. Pauli ad Senecam & Senecæ ad S. Paulum.

Quodlibeta Theologica. *Quæſtiones variæ*. *De perfectione Juſtitiæ*. *De Miſſa & ejus partibus libri VII.* *De officio Miſſæ* ſive *Ordo Miſſæ*, *Speculum Sacerdotale*. Manuſcr. in variis Angliæ Bibliothecis teſte H. Warthono.

De peccatis. *De virtutibus*. *De fato*. *Scutum Veritatis contra impugnantes ſtatum perfectionis*.

In S. Auguſtinum de Civitate Dei, adjutore Thoma Walleis. Toloſæ 1488. Venet. 1489. Friburgi 1494.

Expoſitio hiſtoriarum externarum, *quarum fit mentio apud S. Auguſtinum*.

Flores in Regulam S. Auguſtini.

In Boethium de Conſolatione Philoſophiæ. *In librum de diſciplina Scholarium*.

In Valerii ad Rufinum libellum de uxore non ducenda, qui legitur inter S. Hieronimi Opera.

De computo Hebræorum, Manuſc. in Bibl. Collegii Mertonenſis. *De Aſtronomia*. *Canones de conjunctionibus*, *oppoſitionibus & eclipſibus Solis & Lunæ*.

In Ariſtotelis problemata.

In Titum Livium. *In Declamationes Senecæ* Patris.

In

(*a*) Vide ejus Chronicon ad A. 1272. apud Dacherium Tom. 8. pag. 626. (edit. novæ Tom. 3. pag. 230.

(*b*) Jac. Quetif Tom. 1. pag. 564.

(*c*) Acta Erud. 1722. pag. 105.

In Senecæ Philoſophi opuſcula. In tragœdias Senecæ.

In transformationes Ovidii.

In Juvenalem.

Vide Lelandum cap. 332. Baleum V. 24. Pitſeum pag. 420. H. Warthonum ad Caveum. * Quid ſit operis labor Trivetti in Declamationes Senecæ, intelligimus ex titulo ejuſdem operis in Bibliotheca Epiſcopi Piſtorienſis ſervati, de quo amiciſſimus P. Zacharia in ſua Bibliotheca Piſtorienſi nuper Ann. 1752. vulgata Taurini. En titulum hunc: *Declamationes Senecæ bene & pulchre moralizatæ*.

Nicolaus de Tudeſco, Catanenſis Siculus, diſcipulus Zabarellæ, Abbas Panormitanus, Ord. Bened. *Juris* Pontificii *Lucerna*: docuit Catanæ, Senis, Parmæ & Bononiæ: etiam Romanæ Rotæ auditor, creatus dehinc A. 1434. Panormitanus Archiepiſcopus, ab Alphonſo Aragoniæ Rege miſſus ad Concilium Baſileenſe (*a*) & A. 1440. ab Antipapa Felice factus Cardinalis, diem obiit A. 1445. de quo diligenter Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ p. 98. Ejus ſcripta:

In quinque Decretalium libros Commentaria, Venet. 1492. ac deinde ſæpius & inter opera, novem (*b*) tomis junctim edita Venet. 1617. fol. prioribus *tomis ſeptem*. Adde Hieronymi Fantoni de Ferrariis, Ord. Præd. Compendium univerſæ Lecturæ Abbatis Panormitani ſuper Decretales, Venet. 1564. 4.

Commentaria in Epiſtolas Clementinas & earum gloſſas. Pariſ. 1516. 8. atque inter opera, quorum *tomi ſeptimi* partem poſteriorem abſolvit.

Conſilia CCXXV. (non CXVIII. ut Labbeus Tom. 2. pag. 113. de S. E. & ex eo alii) Lugd. 1537. fol. atque in *tomo octavo* Operum.

Quæſtiones VII. & Lugduni cum Conſiliis, & *tomo* Operum *octavo*.

Repetitio in cap. 9. Per tuas, *de arbitris* tit. 43. lib. 1. Decretalium Gregorii IX. una cum *Quæſtione* in Parmenſi Gymnaſio diſputata. Lugd. 1587. & *tomo octavo* Operum.

Proceſſus Judiciarius, ſive *Practica in omnibus fere Curiis obſervari ſolita*. ibid.

Theſaurus ſingularium in jure Canonico deciſorum, conſcriptus in Concilio Baſileenſi, & ſecundum Ordinem alphabeticum pro faciliori uſu diſpoſitus. Tomo Operum *nono*, una cum additionibus Jacobi Anelli de Bottis ad Commentaria, Conſilia & Quæſtiones: nec non Gvalvarii Bononienſis repertorio, & tractatu de differentia Legum Canonumque.

In operibus Nicolai omiſſus eſt liber *pro Concilio Baſileenſi*, memoratus Trithemio cap. 781. de S. E. & II. 139. illuſtr. Benedictin. & libris prohibitis in Romano Indice adſcriptus: Sed vulgatus plus ſimplici vice, & a Gerbaſio, verſus Gallice editusque Pariſiis 1697. (*c*) proxime etiam ex editione veteri Lugdunenſi Ann. 1518. iterum vulgandus (*d*) cura V. C. Georg. Ludovici Oederi.

Omitto alias ejus *Diſputationes*, *Deciſiones Rotæ Romanæ*, *Concluſiones* gloſſarum Clementinarum, *Commentarium inchoatum in Decretum*. * Editio commentarii ab hoc Nicolao conſcripti multo antiquior eſt, quam quæ hic indicatur a Fabricio; nam inter Codices Felini MSS. occurrit Cod. 149. *Abbatis ſuper tertio libro Decretalium lectura impreſſa Romæ per Magiſtrum Georgium Laur. de Herbipoli ſub An.* 1480. Item Cod. 151. *Nicolai Abbatis prima pars ſuper ſecundo Decretalium, Venetiis per Joannem de Colonia, & Jo. Manthen de Gheretzem An.* 1473. Cod. 151. *eodem Abbatis ſuper tertio Decretalium per Joannem Vindelinum An.* 1472. Codice 152.

(*a*) Jac. l' Enfant hiſt. Belli Huſſitici & Concilii Baſil. T. 2. p. 176.

(*b*) Hanc editionem recenſet Labbeus. Priorem Venetam 1592. octo tomis, Bellarminus. De antiquioribus Poſſevinum licebit conſulere.

(*c*) Laudat & argumentum hujus libri exponit Dupinius Tom. XII. Bibl. Eccleſ. p. 98.

(*d*) Bibl. Germanique Tom. XXVIII. p. 156.

152. *Abbatis ſecunda pars ſuper ſecundo Decretalium impreſſa per Joannem de Colonia, & Joannem Manthem de Gheeretzem An.* 1479. Item *Abbatis tertia pars ſecundi Decretalium Venetiis per Joannem de Colonia ſociumque ejus Jo. Manthem An.* 1476. Item Cod. 153. *Abbatis ſecunda pars in ſecundum Decretalium An.* 1471. *ſine nota impreſſoris & loci*. Item Cod. 154. *In tertium librum Decretalium Venetiis per Jo. de Colonia, & Jo. Manthen An.* 1478. Item Cod. 157. *Ejuſdem ſuper quartum & quintum Decretalium Venetiis per Jo. de Colonia, & Jo. Manthem An.* 1477. Item Cod. 158. *Idem opus Romæ per Magiſtrum Georgium Laur. de Herbipoli An.* 1475. Item Cod. 160. MS. *Eſt repetitio in cap. Eccleſia Sanctæ per me Nicolaum Abbatem Maniacenſem An. Dom.* 1425. *in civitate Senarum*. Altera *repetitio in cap. Per tuos facta* ab eodem in ſtudio Bononienſi A. 1432. (hanc indicavit Fabricius) Item *repetitio in cap. Si quis; per me Nicolaum de Sicilia Decretorum Doctorem in almo ſtudio Senenſi An.* 1419. Item *repetitio* ejuſdem *ſuper ſtante ſtatuto*. Item ejuſdem *repetitio* in materia juramenti. Item Cod. 161. edita *conſilia & allegationes ejuſdem An. D.* 1425. *cum tabula compoſita per D. Philippum Bologninum Ferrariæ per Mag. Petrum de Arancio A.* 1475.

In eodem MS. Codice 160. præter Repetitiones illas ſuperius indicatas eſt & altera in cap. *Cum eſſes*. Sunt pariter ejuſdem authoris orationes duæ. Altera jam ſæpius excuſa pro Concilio Baſileenſi, cujus hic Fabricius meminit. Hunc vero titulum in MS. præfert: *Sermo de ſuperioritate Concilii ad Papam editus & compoſitus a RR. in Chriſto Patre & Domino Domino Nicolao de Sicilia tit. SS. XII. Apoſtolorum S. R. E. Presbytero Cardinali* (a Felice V. antipapa renunciato) *digniſſimo vulgariter nuncupato Panormitano, in jure canonico monarcha jure merito uno ex legatorum* (*ſic*) *de latere pro S. Concilio Baſileenſi pro SS. D. N. Felice divina providentia Papa V. miſſo ad regiam majeſtatem Regis Romanorum Fridericum ad Francfordiam pro pace & unione Eccleſiæ fiendis ſub An.* 1442. *de menſe Junii, & coram auditoribus præfati Sereniſſimi Regis*. Altera vero, quam codex offert Panormitani oratio ſcribitur: *Sermo D. Nicolai Siculi Archiepiſcopi Panormitani habitas in Concilio per eum Baſilienſe pro honore & conſervatione Concilii ad probandum, quod congregatio ipſa diſſolvi non deberet infectis arduis incumbentibus non obſtantibus rationibus* Legati *Papæ Eugenii deſiderantis & petentis concilium juſſu ſuo diſſolvi*. Incipit: *Maximum onus*. Orationem hanc nondum editam ego primus ex hoc Codice evulgavi in meo Concil. Suppl. Tom. 4. p. 1352. Poſt hæc Vindobonam, bono aſpirante numine profectus in Bibliotheca Cæſarea nonnulla reperi, quæ orationi huic cauſam & argumentum præbuerunt. Tumultus Baſilienſium cernens Julianus Card. Legatus abſtinendum cenſuit a congregatione in qua norat aliquid decernendum eſſe contra Pontificem, niſi recederet a conſilio diſſolvendæ Synodi. Cauſas abſentiæ ſuæ per literas Patribus illum invitantibus expoſuit, eaſque literas ibidem nactus ſum. Reſpondit hiſce Archiepiſcopus Panormitanus omniaque refutavit, quæ pro Pontifice legatus adduxerat. Tum legatus longa oratione coram Patribus habita factum ſuum & juſtitiam Pontificis defendit, eamque pariter orationem cum ſuperioribus omnibus mihi deſcripſi in Concil. Suppl. T. VI. a me vulgata. Non quievit Panormitanus, Conciliumque ea oratione defendit, cujus hic memini, incipientem. *Maximum onus*. Neque hæc pariter deeſt in MS. Cæſareo.

Nicolaus Tuſcus. Supra, *Nicolaus de Albertinis*.

* *Nicolaus Ubaldus Peruſinus*, quem ipſum eſſe credo Nicolaum Baldi alterius a celebri Juriſconſulto ſed ejus filium, ut diſco ex Pancirolo l. 2. c. 72. Auditorem ſacri Palatii egit, ſcripſitque tractatum de Succeſſionibus ab inteſtato, & alterum tractatum de Succeſſionibus ab inte-

teſtato Clericorum regularium & ſæcularium; utroque jam edito, priori quidem Romæ An. 1471. altero vero ibidem an. 1473. Priori legimus in margine adjectam hanc adnotationem manu Fellini Sandei: *Suſpenſus* (Nicolaus) *ab officio per Sixtum*, *mortuus eſt præ dolore*. *Cauſa ſuſpenſionis fuit quod ſtans ad feneſtram dixit*: *Dicite Cardinali veſtro*, *me non emiſſe Auditoratum* (Palatii Apoſtolici) *prout ipſe Pileum*.

Nicolaus Viſchel. Supra *Nicolaus Ciſtercienſis*.

Nicolaus de Ultricuria A. 1348. Pariſiis revocare coactus LXI. articulos a Papa Clemente VI. damnatos, libellis ejus & Epiſtolis igni traditis, quibus illi continebantur. Propoſitiones illæ damnatæ ſæpius prodiere in Bibliothecis Patrum, ut in noviſſima Lugdunenſi Tom. XXVI. pag. 483. Confer ſupra *Joannes de Mercuria*.

Nideraltahenſis in Bojaria Monachus Benedictinus, ſcriptor *vitæ S. Alrunæ*, Marchionis Chambenſis, quam edidit Bernardus Pex T. 2. anecdotorum parte 3. p. 253. 265.

Nicolaus Voigelt ſive *Wigeli*, Germanus, Friburgi vixit circa A. 1438. Hujus *commentariolum de indulgentiis*, ex Eyſengreinio memorat Poſſevinus.

Nicolaus Uptonus ſive *Uppodunus*, Anglus, caſtra primum ſecutus ſub Duce Thoma de Monte acuto, Comite Sarisburienſi: deinde Eccleſiæ Vellenſis & Sarisburienſis circa A. 1430. Canonicus, miſſus A. 1452. ad Nicolaum V. ut Oſmundum Epiſcopum inter Sanctos referret. Ejus *libros quatuor de ſtudio & officio militari* ad Humfridum Ducem Glóceſtriæ, quorum quartus de diverſis ſignis in armis depictis ſive de inſignibus Anglorum Nobilium curioſe diſputat, primus Joanni Seldeno dicatos vulgavit notiſque eruditis illuſtravit Edoardus Biſſæus, addito *Joannis de Bado aureo* (de quo ſupra T. IV. pag. 53.) tractatu de armis, quem & ipſum Uptoni eſſe non ſatis certa conjectura editor ſuſpicatur, & Henrici Speelmanni aſpilogia. Lond. 1654. fol. Vide Lelandum c. 536. & Baleum VII. 98. cujus exemplo Pitſeus p. 635. ſeq. ex uno Uptoni opere quaterna nobis effingit: *Leges ſpeciales*. *De officio militari*, *Delineationes armorum* & *de colorum inſigniis*.

Nicolaus de Wachenheim. (vitioſe *Wackenheim* apud Poſſevinum) Teutonicus, cum in Heidelbergenſi Gymnaſio per annos ferme quinquaginta Philoſophiam & Theologiam docuiſſet, obiit A. 1480. de quo Trithemius cap. 864. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 222. Ejus ſcripta: *Quæſtiones Sententiarum*, pluresque *Sermones*, *collationes* & *orationes*.

Nicolaus Walkingtonus, Anglus Monachus Kirkehamenſis Ord. fratrum regularium: non Ciſterc. ut ipſe fatetur Viſchius pag. 252. Bibl. Ciſterc. circa A. 1193. præter librum *de virtutibus & vitiis*, etiam ſcripſit *hiſtoriam* de Duce *Waltero Eſpec* quem virum magnum & potentem vocat Joannes Haguſtaldenſis ad An. 1132. Vide Baleum III. 35. & Pitſeum pag. 260. ſeq. Elogium ejuſdem Walteri & Orationem An. 1138. ad milites habitam exhibet Ethelredus Rievallenſis de bello Standardii p. 338. 339. ſeq.

Nicoloſa Sanuta pro reſtitutione ornamentorum Matronarum, Manuſcr. memoratur a Sandero in Bibl. Belgica parte 2. p. 221.

Niconis Grammatica inter Codices Manuſcriptos qui A. 1250. fuere in Monaſterio Benedictoburano in Auſtria, memoratur apud Bernardum Pezium Tom. 3. Anecdotorum parte 3. pag. 622.

Joannes Nider. Supra Tom. 4. pag. 108.

Nideraltahenſis. Supra p. 136.

Theodorus de Niem ſive *Nihem*, Weſtphalus Germanus, per triginta ſeptem annos & ultra, curiam Romanam ſectatus ſub quinque Pontificibus, Gregorio IX. Urbano VI. Bonifacio IX. Innocentio VII. & Gregorio XII. Ex

cle-

clerico Lucenſi & litterarum Apoſtolicarum abbreviatore Epiſcopus electus Verdenſis contra Ottonem, Magni, Ducis Brunſvicenſis filium: quo prævalente Romam reverſus & Epiſcopatus Cameracenſis dignitate ornatus diem obiit in Concilio Conſtantienſi, non ante A. 1417. Scripſit

Tres libros de ſchiſmate, quibus res ab An. 1378. ad 1410. laudato ſtudio perſequitur. Prodiere Norimbergæ 1532. fol. atque cura Simonis Schardii, Baſil. 1560. fol. addito *libro quarto*, diviſo in ſex partes, cui titulum *Nemus* (*a*) *Unionis* auctor indidit. Libros priores in multis locis pleniores, in pluribus variantes ab editis habere ſe teſtatus eſt Henricns Meibomius nepos T. 1. pag. 3. Ex libro primo de ſchiſmate, excerpta *de geſtis Ottonis Tarentini*, *Ducis Brunſvicenſis* exhibet illuſtris Leibnitius T. 2. ſcriptor. Brunſvicenſ. p. 50. 56. Ex libro tertio excerpta *de Poteſtate Pontificis atque Imperatoris*, *&* *an Imperator in temporalibus ſubſit Pontifici*, apud Goldaſtum T. 2. de Monarchia Imperii pag. 1376. 1379. cum Epiſtola *Joannis Leodienſis* Epiſcopi & Cardinalis ad Theodoricum a Niem, Protonotarium Eccleſiæ Rom. quatenus Papæ ſit obediendum. Libri quatuor recuſi Baſil. 1566. fol. Norimb. 1592. Argentorat. 1608. & 1629. cum Zabarella & Jo. Mario Belga.

De neceſſitate reformationis Eccleſiæ in capite & membris, V. C. Hermannus ab Hardt Tom. 1. Concilii Conſtantienſis parte 7. edidit ſub nomine *Petri de Alliaco:* ſed Niemii eſſe ipſe deinde deprehendit, illique auctori reſtituit p. 28. prolegomenon.

Exhortatio ad Rupertum, *Regem Romanorum*, ut a diuturno ſomno excitatus Pontificum ſchiſma exſtirpet & Imperii jura reformet, exſtat apud Goldaſtum Tom. 2. de Monarchia Imperii pag. 1381. b. 1384. b. Idem fortaſſe liber Niemii *de reformatione Eccleſiæ Romanæ*, quem Manuſcr. in Bibl. Cæſarea Geſnerus pridem memoravit.

Privilegia ſive Jura Imperii circa inveſtituras Epiſcopatuum & Abbatiarum, reſtitutas per Papas Imperatoribus Romanis, & ſimul variæ hiſtoriæ ad eorum illuſtrationem utiles, in Simonis Schardii ſylloge de juriſdictione Imperiali, Baſil. 1566. fol. pag. 785. 859. Argent. 1609. 1618. 4.

Vitas Pontificum Romanorum a Nicolao IV. uſque ad Urbanum V. una cum continuatione Anonymi ad An. 1418. additis Imperatorum geſtis. In Jo. Georgii Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi T. 1. p. 1461. 1550.

Hiſtoriam & Vitam Joannis XXIII. Papæ primus edidit Henricus Meibomius avus, Francof. 1620. 4. inde familiam ducit in tomo primo ſcriptorum rerum Germanicarum, quos præclaro ſtudio recenſuit Henricus Meibomius nepos, Helmſt. 1688. fol. p. 5. 50. * Geminos diſtinguendos eſſe Niemios ſub eodem Theodori nomine, vel forte alterum quidem ſub Joannis, alterum ſub Theodori nomine demonſtraſſe mihi viſus ſum in nota ad An. 1400. Annalium Raynaldi. Eccardus in corpore Hiſtor. medii ævi Tom. I. Chronicon quoddam Pontificium evulgavit nomine Theodorici, vel Theodorici vel Theodori Niemii, in cujus calce hæc legebatur adnotatio: *finis Chronici Theodorici Niem famoſiſſimi literarum Apoſtolicarum fundatoris Hoſpitalis Alimannorum in urbe*, *qui obiit & ſepultus eſt Trajecti Leodicenſis Diœceſis in Eccleſia S. Gervaſii*, *in qua erat Canonicus An. D.* 1400. Theodoricus iſte quicunque tandem is fuerit, alius profecto cenſendus eſt a Theodoro *librorum de ſchiſmate* auctore, qui & poſt Annum 1410. vel 1417. ut hic Fabricius monet, deceſſit, & Epiſcopum Cameracenſem, non Canonicum S. Gervaſii Leodienſis egit. Forte tamen Theodoricus iſte Eccardianus Joannes appellandus erat, ut legit Codex Tridentinus ejuſdem Eccardiani Chronici ab eodem Eccardo in

(*a*) Non *Niemus*, ut excuſum apud Oudinum Tom. 3. pag. 1256.

Præfatione ad Tom. I. indicatus. Cum vero Anonymus Vaticanus, quem ſæpe laudat Raynaldus in Annalibus, & auctor Anonymus vitæ Innocentii VI. a Baluzio vulgatæ cum Chronico iſto ita conveniant, ut ne verbis quidem diſcrepent, unus idemque Joannes ſeu Theodoricus Niemius horum omnium auctor cenſendus eſt. Juvat inſuper animadvertere ex ejuſdem Eccardi teſtimonio Engelhuſium in Chronico opus illud Niemii de ſchiſmate deſignare ſub nomine Chronici Theodorici Niemii *minoris*; ex quo non obſcure indicentur Theodorici Niemii duo, quorum alter ſenior; alter, nempe auctor *de ſchiſmate*, junior extiterit.

Ermoldus Nigellus. Supra T. 2. p. 108.

Nigellus Wirekerus, Monachus & Præcentor Cantuarienſis, Regum temporibus Henrici II. Richardi I. & Joannis circa An. 1280. ad 1200. De illo præter Lelandum c. 202. Baleum III. 50. & Pitſeum pag. 270. Flacius in Catalogo teſtium Veritatis, & Jacobus Thomaſius ὁ μακαρίτης, ſingulari de hoc Nigello diſſertatione Lipſ. 1679. 4. Scripta ejus apud Lelandum: *Diſtinctiones ſuper Novum & Vetus Teſtamentum*: atque Excerptiones ex *Gvarnerio Gregoriano ſuper Moralia in Jobum*, de quo Gvarnerio (Homiliario aliis nuncupato) dixi T. 3. pag. 121. De Nigelli *Brunello* ſive *ſpeculo ſtultorum* illiuſque editionibus dictum ſupra Tom. 1. pag. 285. Vide & Tom. IV. pag. 133. Ab hoc ſpeculo diverſus liber eidem Lelando memoratus *de abuſu rerum Eccleſiaſticarum*, qui incipit: *Sincere & ſine ſimulatione*, quanquam dedicatus eidem Gvilelmo, Elienſi Epiſcopo, cui Brunellum Nigellus conſecravit: ſicut etiam verſus continentes *Monita Moralia*, de virtutibus & vitiis rebuſque ſacris, miſcellaneiſque aliis, Manuſcriptos in Bibl. Cottoniana. Cætera apud Baleum & Pitſeum ſunt: ad eundem Gvilelmum *Epiſtola de eruditione Prælatorum*: *Commentarii Numerorum*, hoc eſt, ut intelligo, in Numerorum librum; *De vitiis Curatorum*. Incip. *Sentite de Domino in bonitate*. *Monita ad Amicum*. Incip. *Poſtquam triſtis hiems Zephyro*. *Contra barbariem*. Incip. *Si mihi credideris linguam cohibebis*. Cum horum aliquibus commune aliquid habere videntur quæ exſtant in Bibl. Cottoniana, in qua & alia de quibus apud Pitſeum ſilentium: & notata ab Oudino Tom. 2. p. 1654. ſeq. Verſus ad Honorium, Priorem Cantuarienſem *de ligno dulci*, *de Monachis*, *Epiſtola parænetica*. *De S. Catharina*, *Epitaphium Emmæ* &c. *Miracula S. Mariæ Genitricis Dei libris III.* ubi *de S. Dunſtano*, *de Juliano Apoſtata interfecto*, *de S. Ildefonſo* & aliis. Verſus *de vita & virtutibus Monachorum*. Incip.

Quid deceat Monachum vel qualis debeat eſſe,
Quid jubet ut dicam, porrigat ipſe manum.

Paſſio S. Laurentii Martiris, Incip.

Palma triumphalis roſeo redimita cruore
Divitiis cunctis digno præcellit honore.

Vita S. Pauli, *primi Eremitæ*, Incip.

Juſſit adorari Decius ſimulacra Deorum,
Vir ſitiens pœnas & cædem Catholicorum.

Verſus rhythmici *contra flagitioſos temporum mores*. &c.

Ex *Nigelli Fratris de Regali loco* excerptis Manuſcriptis nonnulla de Judæis in Anglia affert Antonius Wood in Antiquitatibus Oxonienſibus ad An. 1143. T. 1. p. 51.

Franciſcus Niger, de quo pauca ſupra T. 2. p. 197. Venetus Doctor, cujus integrum nomen *Peſcennius Franciſcus Niger* Matheſeos peritus, cujus libellus *de ratione Epiſtolas ſcribendi* excuſus Venet. 1488. 4. Friburgi 1499. 4. Daventriæ 1501. 4. *Grammaticæ libri XIV.* ad Leonardum Bottam, equitem Mediolanenſem.

Epiſtolæ, ex quibus una ad Jacobum Comitem Purliliarum A. 1492. de qua ſupra T. 4. p. 17. Alia præmiſſa libris Aſtro-

Aſtrologicis Julii Firmici, editis apud Aldum 1499. fol.

Prætereo alios hoc nomine juniores, *Franciſcum Nigrum*, Baſſanenſem circa Annum 1540. ac deinceps: cujus ſunt liber de ſitu & moribus Rhetorum, & Regulæ elegantiarum, & tragœdia: *liberum arbitrium*, aliaque quæ poſſunt apud Simlerum videri.

Franciſcum Nigrum Cyriacum, cujus exſtant libri tres Controverſiarum forenſium & diſquiſitio atque allegationes de jure ſucceſſionis in Ducatum Mantuæ. Francof. A. 1628. 1629.

Franciſcum Petrejum Nigrum, cujus libros tres Nuptiarum Britannicarum excuſos Mediolani 1559. 8. habet Bibliotheca Barberiniana.

Franciſcum Nigrum, auctorem Lexici Italico-Latini plus ſimplici vice editi, & diviſi in libros X. ordineque rerum vocabula & locutiones Dantis, Petrarchæ, Boccacii, Bembi aliorumque primæ claſſis in lingua Italica ſcriptorum digerentis. Mihi ad manus eſt editio Veneta 1568. fol. præferens nomen auctoris *di M. Franceſco Alunno da Ferrara*. Titulus priorum editionum: *le ricchezze della lingua volgare* A. 1551. 1556. 1557. Sed poſteriorum A. 1562. 1568. 1575. *della fabbrica del Mondo*.

Jo. Franciſci Nigri, Bononienſis filios duos *Alexandrum Nigrum*, Canonicum, cujus hiſtorico myſtica lectio Maniliani Bononienſis monumenti laudatur in Bibliotheca Aproſiana pag. 42. & *Blancum Nigrum* pictorem eximium, cujus ſylloge, Bononiæ 1658. fol. edita inſcribitur: Prima Cruciata, ſive ſocietas armorum Chriſtianorum, Cruce inſignium.

Julium Nigrum Ferrarienſem S. J. defunctum Ann. 1720. Æt. 72. cujus hiſtoria poſtuma de Scriptoribus Florentinis, qua paſſim uſus ſum in hoc opere, prodiit Ferrariæ 1722. fol. De hoc Nigro conſuli poteſt Hieronymi Barufaldi Epiſtola inſerta Tom. XXXIV. Diarii eruditorum Italiæ p. 276. ſeq.

Nicolaum Nigrum Venetum, Poetam Italum, qui octonis rhythmicis verſibus bellum inter muſcas, cimices & formicas geſtum cecinit, eodemque metri genere D. Nicolai res geſtas, comœdiam Candidam & aliud drama Animæ felicis nomine. Vide Erythræi pinacothecam I. p. 248. ſeq. &c.

Petrus Niger, (*Schvvart*) Germanus, Ord. Præd. Hebraicas litteras a Judæis edoctus in Hiſpania apud Salmaticenſes, atque Theologiæ ſtudio operatus in Galliæ Academia Montispeſſulana; & deinde in Germaniæ Friburgenſi atque Ingolſtadienſi: denique Herbipoli, ubi docuit, evocatuſque Budam a Matthia Hungariæ Rege, ibi poſt A. 1481. diem obiit. Scripſit opus eximium *contra perfidos Judæos de conditione veri Meſſiæ* ad Pſalm. CXVIII. 22. *Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus eſt in caput anguli*. Opus dicatum Epiſcopo Ratisbonenſi Henrico III. de Abſperg, editumque primum Eslingæ 1475. 4. *imo in fol.* apud Conradum Fyne Loca veteris Teſt. citare ſolet Hebraice, litteris Latinis deſcripta cum interlineari Latina verſione. Recuſum deinde Norimbergæ 1477. Neque aliud eſt quam liberior verſio Germanica ſuperioris operis, atque uberius explicata & undecim diſtributa libris, quæ inſcribitur כוכב משיח *ſtella Meſſiæ*, & Germanice prodiit Eslingæ 1477. 4. Vide de hac Germanica editione laudatiſſimum Wolfium noſtrum Tom. IV. Bibl. Hebr. pag. 525. ſeq. & de Latina Tom. 2. p. 1037. & 1110. ſeq. & Jacobum Quetif de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 1. pag. 861. ſeq. Scripſit præterea hic Niger & Matthiæ Regi dedicavit *Clypeum Thomiſtarum adverſus omnes Doctoris Angelici obtrectatores*. Venet. 1481. 1504. fol. Neque diverſus ab hoc Nigro eſt *Petrus Teuto* cujus tractatus *contra Indos* memoratur apud eundem Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 855. Neque enim legendum *contra Indos*, ſed *contra Judæos*.

Radulphus Niger, cujus Chronicon

Manuſcriptum laudat Antonius Wood in Antiquitatibus Oxonienſibus ad A. 1170. Tom. 1. pag. 55. atque alibi.

Syllanus de Nigris, Papienſis Medicus cujus expoſitio in Rhaſis librum nonum ad Almanſorem prodiit Venetiis 1483.

Joannes de Nigro Monte, Juris Canonici Doctor, cujus Diſputatio A. 1436. in Concilio Baſileenſi habita, qua B. Virginem in peccato originis conceptam fuiſſe negavit, Manuſcripta Baſileæ. Vide Oudinum T. 3. p. 2391.

Ninianus Monachus Cantuarienſis, Ord. Bened. ſcriptor *Eulogii* ſive *Chronici* in quinque libros diviſi ab Orbe condito uſque ad A. C. 1367. Manuſcr. Oxonii, de quo idem Oudinus T. 3. p. 1089.

Auguſtinus Niphus, Jopolitanus Calaber jam *Eutychii* vel *Philothei* jam *de Medices* vel *Magni* cognominatus appellatione Philoſophus Peripateticus celeberrimus docuit Patavii, Piſis, aliiſque Italiæ locis, denique obiit major ſeptuagenario Sveſſæ in terra Laboris poſt A. 1545. quo expoſitiones ſuas in Ariſtotelis Hiſtoriam animalium dicavit Paullo III. Vide Cornelium Tollium de litteratorum infelicitate pag. 426. edit. Menckenianæ. Scripſit quam plurima, ex quibus primum Venetiis Anno 1492. fol. lucem viderunt libri ſex de Intellectu & de Dæmonibus, recuſi Venet. 1503. 1527. Cætera illius a Nicolao Toppio in Bibl. Neapolitana pag. 4. ſeq. ſed plenius & accuratius recenſentur a Gabriele Naudæo in judicio de Niphi ſcriptis, edito Pariſ. 1645. 4. cum opuſculis ejus moralibus ac politicis: atque inde a Leonardo Nicodemo in addendis ad Toppium p. 3. ſeq. & a Nicerono in memoriis Gallice editis de viris eruditis T. XVIII. pag. 63. ſeq. Præter hos de Nipho conſulendi Jovius in elogiis pag. 171. Bælius in Lexico & C. A. Heumannus in Actis Philoſophor. parte XVII. pag. 764. ſeq. Opera Philoſophica Niphi ſex Voluminibus in fol. junctim edita Venetiis A. 1559. exſtant in Bibl. publica Leidenſi.

Nithardus S. Angilberti filius, Caroli M. nepos ex Bertha filia, Abbas S. Richarii Ord. Bened. in Gallia diœceſeos Ambianenſis, atque in prælio adverſus Danos extinctus An. 853. Vide Sammarthanos Tom. IV. p. 787. ubi de Angilberto, & pag. 788. Paulum Petavium in ſyntagmate de Nithardo, edito Pariſ. 1616. 4. & in tomo ſecundo Andreæ du Cheſne de rebus Francorum pag. 351. Voſſium II. 34. Baluzium ad Lupi Epiſt. 55. & Caſp. Barthium XLVI. 9. Adverſar. quo judice *cordatus hic ſcriptor & prudens, proque iis temporibus egregie diſertus, qualem ſane decuit virum tanto genere oriundum, tanta rerum experientia ſubnixum, nam & legationibus inter filios Ludovici Pii functus eſt, & turmis nonnullis a partibus Caroli Calvi præfuit hic Nithardus, ſatis cætera laudatus, modo odio in Lotharium minus indulgeret ſuo.*

Scripſit ad fratrem Lotharii, (Carolum Calvum ut videtur) *de diſſenſionibus filiorum Ludovici Pii* ab A. C. 814. quo Carolus M. obiit, ad annum uſque 843. libros IV. editos primum a Petro Pithœo inter ſcriptores coætaneos duodecim Pariſ. 1588. Francof. 1594. 8. p. 433. 488. Inde in Andreæ du Cheſne T. 2. de rebus Francor. p. 359. emendatiores ex Manuſcr. Alexandri Petavii: denique in Jo. Georgii Kulpiſii ſcriptoribus rerum Germanicarum, quos Æneæ Sylvio de rebus Friderici III. ſubjicit, Argentorat. 1685. & 1702. fol. p. 83. Bonaventuræ Vulcanii Excerpta ex hiſtoriarum Nithardi libro tertio, in ejus ſylloge de litteris & lingua Getarum Lugd. Bat. 1597. 8. pag. 67. continent repetitam ex Nithardo *formulam fœderis* inter Ludovicum, Ludovici Pii filium & Carolum Calvum *lingua utraque, Theotiſca & Romana*, de qua formula dixi ſupra T. IV. pag. 287. * Authores Hiſtoriæ Literariæ Gallicæ T. V. p. 204. cenſent inſignem hunc Gallicum ſcriptorem Mona-

naſticam profeſſionem nequaquam exercuiſſe; quod enim Monachus extiterit, nulla alia conjectura Scriptores Gallici ſibi olim perſuaſerunt, niſi quod ejus cadaver eamdem cum Angilberto patre ſuo Abbate S. Richarii ſepulturam habuerit; cum tamen ex vulnere in bello accepto obiiſſe conſtet, multo probabilius hinc ſuſpicantur iidem Hiſtoriæ literariæ Gallicæ Scriptores T. V. pag. 205. militem egiſſe, atque obiiſſe, quo tempore Normanni Neuſtriam, & Ambianenſem tractum hoſtiliter excurrebant An. 858. vel 859.

Adamus Nizardus, ſupra Tom. 1. p. 10.

Nizo Abbas Mediolacenſis, ad Saravum fluvium in diœceſi Trevirenſi *vitam S. Baſini* ſeculo VII. extremo Archiepiſcopi Trevirenſis, non ante ſeculum decimum videtur ſcripſiſſe, quæ cum notis exſtat in Actis Sanctor. T. 1. Martii 4. p. 315. 320.

Noboas ſive *Roboas*, Diaconus Caſinenſis circa Ann. 1120. quem Petrus Diaconus cap. 42. ait præter *ſermones* de totius anni feſtivitatibus, ſcripſiſſe *Vitam* S. Confeſſoris Chriſti *Leonardi*. Exſtat, ſed interpolata apud Surium 6. Novembr.

Leonardus de Nogarola, Protonotarius Apoſtolicus, cujus liber *de beatitudine* prodiit Vicentiæ 1485. fol. & alter *de Mundi æternitate* ibid. 1486. & Bononiæ 1481. Idem traditur jubente Sixto IV. conſignaſſe *Officium Conceptionis B. Mariæ Virginis*. * De hoc viro, quem inter Claros Vicentinos recenſet Petrus de Brutis Catarenſis in Dalmatia Epiſcopus in Epiſtola ad Oliverium Arziganenſem, cujus memini V. *Oliverius*; hæc habet idem Petrus in hac ipſa Epiſtola: Fuit *Leonardus Nogarolus ſummus Theologus. Venerandus Pater ille illuſtrandæ veritatis cauſa SS. PP. ſcriptis & rationibus quampluribus Benedictæ Virginis conceptionem adeo illuſtravit, ut in poſterum ab aliquo impugnatum iri videam minime .... ob quam rem celeberrimum, ut ita dixerim, officium a Sixto Pontifice Maximo perlectum fuit ſummopere approbatum.*

Ludovicus Nogarola (*a*) Comes Veronenſis, junior quam ut de eo referre debeam, & de quo conſuli poteſt Niceronus Tom. 12. memoriar. pag. 305. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. 9. pag. 118. ſeq. ubi etiam exſpectare jubemur Octavii Alecchi opus de ſcriptoribus Veronenſibus. Præter alia ſcripſit hic Nogarola Timotheum dialogum *de Nili incremento*. Venet. 1552. 4. Mediolan. 1626. 4. Vertitque *Plutarchi* Platonicas quæſtiones, & *Jo. Damaſceni* libellum de his qui in fide dormierunt. Veronæ 1532. 4. *Ocellum Lucanum* de natura Univerſi, Venet. 1559. 4. De aliis ejus editionibus dixi lib. 2. Bibl. Græcæ cap. 13. *Epiſtolam* vero ad Adamum Fumanum, Canonicum Veronenſem, *de illuſtribus Italis qui Græce ſcripſerunt*, quam Nogarola Ocello ſubjunxit, & inde Tho. Galeus, Cantabrigiæ 1671. 8. ego recudendam curavi Hamb. 1709. 8. cum variorum ſupplementis ad Voſſium de Hiſtoricis Græcis Latiniſque.

Nonnitus poſt Joannem Biclarienſem Epiſcopus in Hiſpania Gerundenſis, laudatur ab Hildefonſo Toletano cap. 10. de S. E. ſed nullum ejus ſcriptum memorante. Interfuit Concilio Toletano IV. A. C. 633. Vide Nic. Antonii Bibl. veterem Hiſpanam IV. 5. T. 1. p. 228.

S. Norbertus Clivenſis, Ann. 1120. *Præmonſtrati* in diœceſi Laudunenſi condidit Ordinem obſervantem regulæ S. Auguſtini, & A. 1125. confirmatum a Papa Honorio II. inde Archiepiſcopus ab A. 1127. ad 1134. Magdeburgenſis, & Sanctis adſcriptus A. 1215. de quo ſupra in *Hugone* diſcipulo, Tom. 3. p. 298. Jo. Chryſoſtomus von der Sterre in Vita S. Norberti, Antvverp. 1656. 8. Præcipue Papebrochius in Actis Sanctor.

(*a*) De fœminis eruditis hujus gentis Nogarolarum Angela, Genevra, Antonia & Iſota conſulendus Gaddius T. 2. pag. 106.

ctor. T. 1. Junii 6. pag. 804. ſeq. & Janningus Tom. 6. pag. 21. ſeq. & 30. ſeq. ubi contra Philippum Mullerum: Ludovicus Hugo in vita A. 1704. edita Gallice, atque in Annalibus Ordinis Præmonſtratenſis. Joannes Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſi pag. 395. ſeq. Caſp. Sagittarius in hiſtoria S. Norberti, Jen. 1683. 4. Jo. Georgius Leukfeld in antiquitatibus Præmonſtratenſibus: Philippus Mullerus in vindiciis Norbertinis de reliquiis S. Norberti e Cœnobio B. Virginis Magdeburgenſi Pragam nunquam translatis, Jen. 1683. 4. Jo. Chriſtophorus Olearius in diſſ. Epiſtolica de numo S. Norberti, Arnſtad. 1704. 4. Samuelis Waltheri diſſ. Norbertum male conſecratum coli. Magdeburg. 1728. 4. &c.

Hujus Norberti unicus exſtat *Sermo* exhortatorius ad Inſtituti ſui alumnos, ſæpius editus, etiam in Bibl. Præmonſtratenſi pag. 402. & in Bibl. Patrum Lugd. T. XXI. pag. 118. De cæteris ejus ſcriptis ita laudatus Paige p. 304. *Sanctus Patriarcha noſter Norbertus, qui multos interpretatus eſt Sacræ Scripturæ libros, qui extant Manuſcripti in Bibliotheca Cappenbergenſis Monaſterii in Weſtphalia. Scripſit quoque de Viſionibus ac Revelationibus ſibi Coloniæ & alibi factis libros tres; Item Sermones de obitu Sanctorum ad populum, ut teſtatur Gvilelmus Eiſengrenius in Catalogo teſtium veritatis orthodoxæ Eccleſiæ Doctorum. Scripſit præterea luculenter & doctiſſime de brevitate & caducitate vitæ humanæ; De ſuaviſſimo Chriſti Jugo; de reſtitutione regularis vitæ ac diſciplinæ, & præclarum opus pro defenſione Innocentii Papæ ſecundi, contra Petrum, Leonis filium Pſeudopapam; Quæ bellorum ſtrage perierunt.*

Norbertus Abbas ſecundus *Iburgenſis*, Ord. Bened. ſcripſit circa A. 1118. *Vitam Bennonis* Epiſcopi Oſnabrugenſis A. 1088. defuncti, qui primus ejuſdem Cœnobii Iburgenſis fundator, primuſque Abbas fuerat. Edidit Jo. Georgius Eccardus Tom. 2. Corporis medii ævi p. 2161. 2194. Vide & ſupra *Maurus Roſt*.

Nothebertus qui Voſſio p. 278. idem Lelando c. 98. Baleo II. 8. & Pitſeo pag. 141. rectius *Nothelmus* Londinenſis. Etiam a Beda, qui ei quæſtiones in libros Regum dedicavit, T. 4. Opp. pag. 333. *Nothelmus* appellatur. Scripta quæ ei a Baleo & Pitſeo atribuuntur, nuſquam exſtant.

Antiquitatum Nordgavienſium Codex Diplomaticus, ſive Diplomata CCCCXX. quibus res Epiſcopatus Aureatenſis ſive Eichſtettenſis in Franconia Germaniæ ab octavo uſque ſeculo quo condi illum contigit, præclare illuſtrantur, prodiit Francof. 1733. fol. editore illuſtri viro *Joanne Henrico de Falckenſtein*, (*a*) Conſiliario & Nobili aulico Eichſtettenſi, qui & notas hiſtoricas, genealogicas & geographicas, & mappam veteris Nordegaviæ Geographicam adjunxit, ac præter hodœporicon *Wilibaldinum*, & anonymum vitæ Wilibaldi ſcriptorem addidit ſtatuta diœceſana Epiſcopatus Eichſtettenſis. Eidem laudato Falckenſteinio debemus opus duplex, editum Germanice quorum unum *Antiquitates Nordgavienſes*, (*b*) origineſque Epiſcopatus & ſucceſſiones Epiſcoporum Eichſtettenſium perſequitur, editum Francof. 1733. fol. Alterum *de memorabilibus univerſæ Nordgaviæ* (*c*) ab ultimis temporibus, de provinciis Principibuſque. Svobaci 1734. fol. duobus Volum. Sub idem tempus *antiquitates Ethniciſmi Nordgavienſis*, itidem Germanice juris publici fecit V. C. *Jo. Alexander Dœderlinus* (*d*) Lycei Weiſſenburgenſis Rector, Ratisbonæ 1734. 4.

Normannica Gens, inquit Ordericus Vitalis ad A. 1135. lib. XIII. p. 903. *ſi ſecundum Legem Dei viveret, & ſub bo-*

(*a*) Acta Erud. A. 1733. pag. 484. *Arbeit der Gelehrten im Reich* 2. *Stück* pag. 175.

(*b*) Acta Erud. A. 1734. pag. 252.

(*c*) Id. pag. 458.

(*d*) Id. pag. 461.

*bono Principe unanimis eſſet, Chaldæis ſub Nabuchodonoſore, & Perſis ac Medis ſub Cyro & Dario, & Macedonibus ſub Alexandro par, invincibilis eſſet, ut in Anglia & Apulia, Syriaque frequens victoria teſtimonium illis perhibet. Cæterum quia*diſcordia ipſos ab invicem ſegregat, & in ſua viſcera lethaliter armat, exterorum victores a ſeſe ſuperantur, & vicinis hoſtibus cum ludibrio ſpectantibus, mutuis ictibus immiſericorditer jugulantur, unde ſuæ matris oculi crebro lacrymantur.*

Normannicarum Legum Codex ex Manuſcr. Pithœano editus in Jo. Petri Ludevvig reliquiis veterum monumentorum Tom. VII. pag. 149. 418. Interpretem Legum, longe antiquiorum licet, non ante Ann. 1250. verſionem illam condidiſſe, editor diſputat in prolegomenis p. 50.

Normannicarum rerum ſcriptores, ſupra T. 1. p. 102.

Levoldus Northovius ſupra, *Levoldus*, T. IV. p. 270.

Speculum *Notariorum*, tabellionum & ſcribarum, in quo XXIII. quæſtiones circa eorum officia & praxim reflectuntur. Oppenheimii 1514. 4.

Notgerus, *Nothegerus*, *Notkerus* natus in Svevia, Epiſcopus XLVI. ab Ann. 972. ad 1008. (*a*) *Leodienſis*, apud Othonem III. Imperatorem, quem cognatione attingebat, gratioſus in Epiſtola ad Werinfridum Abbatem Stabulenſem, *vitæ S. Remacli*, apud Surium 3. Septembr. & geſtis Pontificum Tungrenſium, Trajectenſium, Leodienſium a Chapeavillo præmiſſa profitetur ſe *non hujus Remacli modo ſed & cæterorum ſuæ ſedis Pontificum tempora & geſta, quæ undecunque potuere corradi, ad ſua uſque tempora collegiſſe*. Geſta autem illa primorum Epiſcoporum XXVII. non ſub Notgeri ſed ſub *Harigeri* Abbatis Lobienſis nomine edita ſunt a Joanne Chapeavillo, T. 1. ſylloges ſuæ de Epiſcopis Leodienſibus 1612. 4. ut dixi ſupra T. 3. pag. 189. & Harigero auctori tribuuntur a Sigeberto cap. 138. Veriſimile tamen videtur, non diverſum opus fuiſſe quod a Notgero ſuſceptum, & ab Harigero Notgeri amico aliiſque conjuncta opera perfectum eſt, ut non abſurde ſuſpicatur Oudinus T. 2. pag. 484. Atque in *vita S. Remacli* apud Surium & apud Chapeavillum T. 1. pag. 82. ſeq. multa ad verbum eadem. Exhibet autem Surius ad 3. Septembris ſub Notgeri nomine & *vitam S. Remacli*, vigeſimi ſeptimi ab Ann. 650. ad 653. Epiſcopi Leodienſis, & *libros duos de ejus miraculis*, in quorum ſecundo monaſterium Stabulenſe a Danis A. 883. exuſtum ita refertur, ut auctor illo ſe nuncio conſternatum teſtetur: *& ecce perfertur ad nos triſtiſſimus* &c. Itaque antiquioris ſcriptoris verba hæc ſunt, (*b*) neque tamen ideo de Notgero aliquo ſeniore horum librorum auctore cogitandum. *Vita S. Landoaldi* Archipresbyteri Sec. VII. Rotgani ſociorumque Amantii Diaconi, Adriani Martyris, Juliani, Vencianæ & Adeltrudis libris II. ſcripta juſſu Notgeri ab eodem Harigero, atque Notgero auctori inde tributa cujus etiam Epiſtola A. 980. ad Womarum Abbatem Gaudenſem data præmittitur: exſtat apud Surium 19. Martii, & cum Henſchenii notis in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii pag. 35. 41. *Vitam S. Hadelini* Presbyteri circa A. 690. in Belgio, eadem Acta ſub Nodgeri nomine offerunt Tom. 1. Febr. 3. p. 372. 376. & Mabillonius Sec. 2. Benedictin. p. 1013.

Notgerus Balbulus, diſcipulus Iſonis & Marci ſive Marcelli Scotigenæ: Monachus Sangallenſis Ord. Bened. & Preſbyter defunctus A. 912. Sanctis etiam adſcriptus An. 1514. de quo vitæ ejus ſcriptor Ekkehardus Minimus junior De-

(*a*) Anſelmus & Ægidius in Notgeri vita Tom. 1. Chapeavilli pag. 201. ſeq. Jo. Bollandus Tom. 1. Februar. pag. 368. ſeq. Sammarthani Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 640. Carolus le Cointe T. 3. annal. Francor. p. 191. ſeq. Alius Nocherus, ſi Anonymo Mellicenſi cap. 65. credimus Abbas Augienſis. Infra, *Notgerus Balbulus*.

(*b*) Adde Voſſium II. 38. pag. 332. & II. 41. pag. 353.

Decanus S. Galli apud Goldaſtum T. 1. rerum Alemannicarum p. 226. 247. Caniſium Tom. VI. antiquar. lect. p. 934. (Tom. 3. edit. novæ p. 552.) & Henſchenium T. 1. Act. Sanctor. April. *6*. p. 579. Joannem Mabillonium Tom. V. Actor. Benedictin. Vide & Gundlingiana XXVI. *6*. &c.

Ejus librum *de interpretibus Divinarum Scripturarum* edidit Bernardus Pez in limine tomi 1. Anecdotorum, una cum *Sequentiarum* libro 1. p. 17. 41.

Hunc Notkerum Ekkehardus cap. *9*. refert ritum modulandi in Eccleſia correxiſſe ad melodias moris Romani, & Gregorii Magni antiphonarium: Deinde cap. *16*. ait eum ſocios docuiſſe diſciplinam Angelicam *in jubilis Sequentiarum* agendam, probatis Nicolao I. Papæ. Et cap. 20. exemplaſſe ſive deſcripſiſſe Epiſtolas Canonicas Græcas a Luitvvardo Vercellenſi ſibi præſtitas: Deniqne (*a*) ſubjungit: *tranſtulit idem ſanctus vir Pſalterium de Latina in Barbaricam* (Theotiſcam) *linguam, ſicut hodie eſt in armario*. Hoc Ekkehardi teſtimonio adducti viri quidam eruditi verſionem Pſalmorum Notkero Balbulo tribuerunt, quam Notkero Labbeoni rectius adſcribi mox videbimus. In prologo ad Luitvvardum, Vercellenſem Epiſcopum, cujus meminit & Anonymus Mellicenſis cap. *65*. quemque integriorem edidit Mabillonius Sec. V. Benedictin. Notkerus ait ſe pertinaciter inſiſtere elaborando metro *de vita S. Galli*. Hi ſunt libri tres quos hexametris ſcriptos verſibus exſtare Manuſcriptos notavit Vadianus. Vitam S. Galli, dialogi ſcriptam more vidiſſe ſe Goldaſtus retulit. Nonnulla Notkeri *carmina* ſacra exſtant inter epigrammata & hymnos ſacros illuſtrium virorum Monaſterii S. Galli apud Caniſium T. V. parte 2. antiquar. Lect. pag. 728. ſeq. (edit. novæ Baſnagianæ Tom. 2. parte 3. p. 190. ſeq.) & in Bibl. Patrum Lugd. Tom. 27. pag. 508. ſeq. In his pag. 513. etiam occurrunt verſus ad Regem Chriſtum ſuſcipiendum, quos ex Antiphonario Manuſc. Biblioth. Helmſtadienſis edidit Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poeſeos medii ævi p. 274. Incip. *Ave beati germinis*. Ad illud autem breve ſcriptum, quod apud eundem Caniſium legitur, & in Tom. 27. Bibl. Patrum p. 511. dicatum Lautberto fratri, & *ſignificationem litterarum alphabeti Cantilenis ſuperſcriptarum* explicans, ad illud, inquam, ſcriptum referenda ſunt non modo quæ habet Sigebertus c. 108. ſed etiam hæc Eckehardi, in Balbuli vita cap. IX. *In ipſo quoque primus ille* (Romanus Metenſis) *litteras Alphabeti ſignificativas notulis, quibus viſum eſt, ſuſum aut juſum, ante aut retro aſſignati excogitavit, quas poſtea cuidam* Lamperto *amice quærenti B. Notkerus Balbulus dilucidavit, cum & Marcianus, quem de nuptiis miramur, virtutes earum ſcribere molitus ſit*.

Uſus Notkerus antiquioribus Martyrologiis Adonis, Rhabani &c.

Martyrologium vulgatum ab eodem Caniſio Tomo VI. pag. *761*. exſtat in nova editione Baſnagiana T. 2. parte 3. p. 89.

Idem Notkerus Balbulus putatur Sangallenſis ille auctor *librorum duorum de vita Caroli Magni*, ad Carolum Craſſum quos poſt Caniſium T. 1. p. *961*. (edit. novæ T. 2. parte 3. pag. 57.) & Andream du Cheſne Tom. 2. rerum Francorum pag. 107. emendatiores edidit Sim. Frid. Hahnius, ut dixi Tom. 1. pag. 346. Vide & Oudinum Tom. 2. pag. 323. Gundlingiana XXVI. pag. 93. Dupinium Tom. 8. Bibl. Eccleſ. p. 56. Barthium XLVI. 8. adverſar. &c. * Omiſit Fabricius Notkeri hujus Epiſtolam ad F. Rutpertum, in qua ſe de obtrectationis crimine purgat, quam vulgavit P. Pez, & Heuberus in Cod. Diplomatico pag. 108.

Cum in Officina libraria proſtantes libros geminos ab Hahnio editos offendiſſem, legiſſemque in operis præfatione dari ibi Monachi Sangallenſis vitam Ca-

(*a*) Edit. Henſchenianæ cap. 37.

Caroli Magni multo quam quæ ex Caniſio prodierit, correctiorem, avide libros mihi popoſci. At facta cum Caniſiano illo collatione vana ſpe deceptum me ſtatim intellexi; nam præter quam raro duo iſta inter ſe diſcrepant, in illis in quibus diſſentiunt interdum, vulgata editio præferenda eſt novæ. Caniſianus Codex integrior eſt altero, qui deſinit in cap. XXX. Caniſiano. Depravatæ lectionis exempla unum alterumve accipe: Cap. I. edit. Caniſ. *Unum eorum, nomine Clementem, in Gallia reſidere præcepit . . . . . Alterum vero nomine Albinum in Italiam direxit*. Codex Hahnii Cap. I. *Unum eorum in Gallia reſidere præcepit . . . . alterum vero nomine in Italiam direxit*. Caniſius Cap. V. *Tum ille tali auctoritate roboratus Reſponſorium intonuit*. Hahnius: *Tunc ille tali auctoritate roboratus impoſuit*. Fatendum eſt tamen & eximias interdum Codicem illum offerre lectiones, ac periodos quaſdam hiulcas ſanare; cum tamen rariora hæc ſint, ut vix unam & alteram pagellam impleant, præſtabat, meo quidem judicio; paucas haſce variantes dare quam opuſculum totum recudere.

Notkerus Doctor, Pictor & *Medicus* ſive Phyſicus & artis Theoricæ Magiſter, idem qui pro ſeveritate diſciplinarum *Piperis granum* cognominatus fuit, clarus & ipſe poſt ſæculi decimi medium in Sangallenſi monaſterio. De hoc Eckardus alter, libro de caſibus Monaſterii S. Galli cap. 13. T. 1. Goldaſti Alemannicor. p. 55. ſeq. Peritiam ejus in arte Medica & pictoria pluribus celebrans, nullum tamen ejus ſcriptum nominat, tantum ait eum feciſſe Othamaro Abbati decoras *antiphonas*, & hymnum: *Rector æterni metuende ſecli*, & hymnum *de una virgine non martyre*, Eckehardo ſeniori, Decano circa An. 970. Notkeri Medici doctoris *hymnus de S. Othmaro* exſtat inter Sangallenſia a Caniſio edita, atque inde in Bibl. Patrum Lugd. T. 27. p. 516.

Notkerus Monachus Sangallenſis tertius, ſtudio & doctrina laudatiſſimus cognomento *Labeo*, defunctus Anno 1022. Hunc Labeonem, ut recte Jo. Metzlerus lib. 1. cap. 44. de illuſtribus Sangallenſibus, non vero Otfridum, ut viſum Lambecio (*a*) nec Notkerum Balbulum ut quibuſdam aliis perſuaſum fuit, (*b*) auctorem eſſe veteris *Theotiſcæ* quam habemus verſionis atque expoſitionis *Pſalmorum* Davidis & cæterorum *Canticorum Biblicorum*, *ſymboloque Apoſtolici atque Athanaſiani*, erudite demonſtratum eſt a Bibliothecario Sangallenſi clariſſimo Bernardo Franckio, (*c*) & a præclaris Viris (*d*) qui Lipſiæ laudatiſſimo ſtudio & conjuncta opera hoc jam agunt, ut non minus linguæ Teutonicæ veteris origines & antiquitates clariſſime pateant atque illuſtrentur, quam præſentis Germanici idiomatis purioris cultura ac nitor majore ſemper pulchritudine & gratia ſeſe commendet intelligentibus. Editionem hujus præclari monumenti Notkeriani debemus illuſtribus Viris Simoni de la Louvere, qui illud ex Codice Sangallenſi curavit deſcribendum: & Joanni Schiltero, qui Latine verſum illuſtratumque notis prælo deſtinavit, & nobiliſſimo denique Jo. Georgio Scherzio qui poſt Schilteri fata illud recenſuit, vulgavitque in tomo primo theſauri Antiquitatum Teutonicarum, Ulm. 1727. fol.

Vertit etiam idem Notkerus ſimili lingua Theotiſca *librum Jobi* & in eum *Gregorii M. moralia*: & quæ in Bibl. Sangallenſi ſervari Manuſcripta laudatus

(*a*) T. 2. Bibl. Vindol. p. 459. ſeq. & 757. ſeq. Lambecium ſecuti, Mabillonius, Hertius, & ex parte Schilterus, qui Otfridi laborem a Notkero interpolatum fuiſſe ſibi perſuaſit.

(*b*) Eckehardo minimo cap. 20. vitæ Balbuli, eumque ſecutis Vadiano, Dupinio, Jac. Baſnagio, aliiſque.

(*c*) In diſſ. hiſtorico critica, Notkeri pſalterio præmiſſa in tomo I. theſauri Schilteriani.

(*d*) *Beytrage zur critiſchen Hiſtorie der deutſchen Sprache von einigen Mitgliedern der deutheſchen Geſellſchafft in Zeipzig*, *achtes StucK*, T. 2. p. 576. ſeq.

tus Franckius pag. x. teſtatur, *Boethium* de Conſolatione Philoſophiæ, *Martianum Capellam* de nuptiis Mercurii & Philologiæ, atque Organum *Ariſtotelis*.

De gloſſis *Keronis*, quem cum Notkero eundem facere voluerunt viri doctiſſimi, dixi T. IV. p. 224.

Notkerus Abbas Sangallenſis ab Anno 968. ad 975. cujus avunculum Notkerum Medicum (de quo jam dixi) fuiſſe docet Eckehardus Junior, quem hiſtoriographum Sangallenſes appellant, apud Goldaſtum Tom. 1. rerum Alemannicarum pag. 58. ubi plura de Notkero Abbate, nullorum tamen ejus ingenii monumentorum mentio. Fallitur itaque Eckehardus minimus, qui in vita Notkeri Balbuli, cap. 4. ibid. pag. 228. Notkerum phyſicum a Piperis grano diſtinguit, eundemque poſtea Abbatem factum fuiſſe tradit.

Nothelmus, ſupra *Notbertus*.

Notingus Conſtantienſis Epiſcopus ab A. 919. ad 934. Ejus additiones ad *Remedii* Curienſis Epiſcopi Canones pro Eccleſiis Alemannicis collectos videtur memorare Goldaſtus Tom. 2. Alemannic. pag. 154. (132.) furto ſibi abreptos cum bona Remedii parte conqueſtus. Scripſiſſe in Evangelia notant Sammarthani T. 2. p. 544.

Notkerus, ſupra, *Notgerus*.

Gvilelmus Nottingamus, ſupra T. 3. pag. 157.

Novallicienſis Monaſterii (*la Novaleſa*) Ord. Bened. ad radices montis Cimiſii in Seguſina Italiæ valle (*a*) *Chronicon* ſcriptum circa A. 1060. ex quo fragmentum de expeditione Caroli M. adverſus Langobardos, & aliis ejuſdem in Italia geſtis, & de obitu ejus ac ſepulchro per Ottonem III. Imp. viſitato exhibet Andreas du Cheſne Tom. 2. rerum Francor. pag. 223. 229. atque alia fragmenta ex libro quarto, quinto, ſexto ab A. 906. ad 1024. pag. 635. 653. Integriora cum emendationibus celeberrimi Muratorii in Tomo 2. ſcriptorum Italiæ, parte 2. p. 694.

Novatianus Presbyter Romanus, auctor ſchiſmatis adverſus Cornelium, Romanum Epiſcopum cujus Cathedram invadere auſus eſt A. C. 251. Hic cum Novato recuſavit apoſtatas ſive perſecutionis tempore lapſos, quamlibet pœnitentes recipere. Scripta ejus recenſet Hieronymus c. 70. Catalogi, ad quem notata pridem, nolo repetere: tantum addo librum Novatiani *de S. Trinitate* inter ſcripta Tertulliani ac Cypriani frequentius vulgatum, ſeparata autem editione tanquam Arianiſmi præcurſorem commendatum a Wilhelmo Whiſtono Lond. 1709. 8. ab eo tempore illuſtratum, Catholicæque ſententiæ vindicatum eſſe a duobus novis editoribus Edmundo Welchmanno (*b*) Lond. 1724. 8. & a Joanne Jackſon. 1728. 8. *Epiſtola cleri Romani nomine ſcripta* ante ſchiſma *ad S. Cyprianum* inter Cyprianicas eſt trigeſima edit. Oxon. & trigeſima prima apud Pamelium, Baluziumque: atque hic ipſe videtur *libellus* quem *de negatoribus recipiendis*, a Novatiano cum adhuc in Eccleſia degeret ſcriptum fuiſſe teſtatur Pacianus Epiſtola 3. Epiſtola *de cibis Judaicis*, & ſcriptum *de vera circumciſione*, quæ inter S. Hieronymi ſcripta ſæpius prodiere, Novatianum habere auctorem videntur. Confer Oudinum Tom. 1. pag. 283. Cætera quæ adhuc deſideramus ſcripta, Hieronymo memorata ſunt: *de Paſcha* (*c*) *de Sabbatho*, *de Sacerdote*, *de Oratione*, *de Inſtantia* (Sophronius: περὶ τῶν ἐνεστώτων) & *de Attalo* (Pergameno Martyre, cujus memoriam Eccleſia 2. Junii celebrat.)

Novatus Presbyter Carthaginienſis, (*d*) tempore S. Cypriani Epiſcopi, non ipſe Epiſcopus (*e*) auctor dogmatis quod ab eo nomen habet Novatiani de

non

(*a*) Jo. Jac. Chifletius pag. 191. Opp. Hiſtoric.

(*b*) Nevv memoires of litterature T. 2. p. 122. ſeq.

(*c*) Ita veteres Paſcha *Paſchæ*, pro Paſcha Paſchatis. Vide Baluzium ad Epiſt. Cypriani XX. p. 72.

(*d*) Hieronymus cap. 70. de S. E. *Novatus Cypriani Presbyter.*

(*e*) Vide Pearſon. annal. Cypriani A. 350. §. XXI. Baluzium ad Cypriani Epiſt. 49. pag. 144.

non recipiendis lapſis bigamiſque. Hic Novatiano Romano favit adverſus Cornelium, & Novatianum habuit dogmatis ſui approbatorem. Scripta autem Novati nulla extant.

Novati Catholici *ſententia* ſive *homilia ad fratres* de humilitate & obedientia & calcanda ſuperbia, occurrit in omnibus Patrum Bibliothecis, ut in tomo III. edit. Pariſ. 1575. & in tomo V. Lugd. 1672. pag. 1082. Exſtat etiam in Holſtenii appendice Codicis Regularum pag. 78.

Servilius Novianus Voſſii, aliis *Nomanus* vel *Numanus*, rectius *Nonianus*, ſed antiquior quam ut a me referri hoc loco debeat, fuit enim inter eos quos juvenis audivit Quintilianus. Vide Caſaubonnm ad Sveton. in Perſii vitam, & Burmannum ad Inſtitutt. Orator. X. 1. pag. 914.

Novientenſis Hiſtoria a Monacho quodam Cœnobii Novienti ſive Apri Monaſterii (*Eberſm. nſter*) in Alſatia Ord. Bened. ſcripta circa A. 1235. antiquiorum ſubinde verbis res geſtas referens teſte A. C. Auguſtiniano in defenſione Arnolphi Bavariæ Ducis quam edidit Monachii 1735. 4. p. 153.

Novus Magiſter de quo Jo. Trithemius in Chronico Hirſaugienſi ad A. 1315. pag. 112. edit. Freherianæ: *Magnus hæreticorum numerus fuit in Auſtria, Bohemia & terris vicinis. Nam ſicut quidam ex eis Viennæ crematus, nomine* Novus Magiſter, *confitebatur, fuerunt eorum in Auſtria, Bohemia & in confinibus ejus pluſquam octoginta millia* (*a*) *hominum, omnes in eam ſectam jurati & profeſſi, præter eos qui in aliis terris erant.*

Hermannus Comes *Nuenarius* ſive *de Nevenare*, Neaetius, (*de nova aquila*) (*b*) Canonicus primum tum Præpoſitus ſummi templi Colonienſis, eruditis litterarum inſtauratoribus, Mæcenatibuſque meritus accenſeri, diem obiit A. 1530. in Comitiis Auguſtanis, ut ab Henningeſio aliiſque eſt notatum. Vitam ejus a nobiliſſimo Viro Jacobo Burckhardo jampridem exſpectamus, quam promiſit parte 2. de linguæ Latinæ fatis pag. 480. & parte 3. vitæ Ulrici Hutteni pag. 68. atque alibi, & de quo idem præclara quædam monuit in parte prima vitæ ejuſdem Hutteni pag. 148. ſeq. & in Commentario de Latinæ Linguæ fatis parte 1. pag. 331. ſeq. Conſulendæ & celeberrimi Viri, Jo. Frid. Chriſtii, Noctes Academicæ Obſerv. XIX. pag. 248. ſeq. Primam editionem *Eginhardi de vita Caroli Magni* huic Nuenario debemus, vulgatam cum *Annalibus* Anonymi ab A. 714. ad 829. Colon. 1521. 4. De inſecutis editionibus dixi Tom. II. pag. 84. ſeq. & 87. de Annalibus illis pag. 87. & Tom. IV. pag. 251. Præter lectu dignam *ad Carolum V. Epiſtolam* adjuncta etiam Nuenarii *brevis narratio de origine & ſedibus Francorum in Gallia Belgica*, quæ in editt. Eginhardi, Colon. 1561. Francof. 1617. & Trajecti ad Rhen. 1711. 4. deinde recuſa (*c*) etiam in collectione ſcriptorum Germ. Hegvagiana Baſil. 1532. fol. & cum Pirkaimeri deſcriptione Germaniæ Baſil. 1585. 8. Jen. 1684. 8. & in Andreæ du Cheſne Tom. 1. ſcriptorum de rebus Francor. pag. 172. 175.

Oratio pro Carolo V. electo Rom. Imperatore A. 1519. & ad electum Regem gratulatio, utraque Francofurti in Comitiis habita, utraque edita ibidem in 4. una cum Oratione Legatorum Gallicorum pro ſuo Rege, & Jacobi Sobii, Legum Doctoris exhortatione ad Carolum Auguſtum jam deſignatum. Exſtat etiam utraque Tom. III. Freheri ſcriptorum Germanicorum, edit. novæ Struvianæ p. 173. 181. una cum ejuſdem Nuenarii Comitis *Epigrammatibus* tribus in Caroli V. electionem

T 2 pag.

(*a*) In Chronico Hirſaugienſi Trithemiano edit. Sangallenſ. 1690. fol. Tom. 2. pag. 140. *octo millia*.

(*b*) *Ar* ſive *Arn*, aquila. Vide Jo. Georgii Wachteri gloſſarium Germanicum p. 81. ſeq. Jo. Frid. Chriſtii noctes Academ. p. 248. & Frid. Jac. Beyſchlagii ſyllogen pag. 896.

(*c*) Chriſtii noct. Academ. p. 252. Jacobi Longi Bibl. Hiſtoricorum Galliæ n. 6450.

pag. 180. obviis etiam T. 2. Schardii p. 850.

Pſalmi CIII. CIV. XLI. XXXVII. XCVII. CXXXVII. XC. CXLIII. carmine pulchro heroico expreſſi, & carmine elegiaco *Canticum Regis Ezechiæ* apud Eſaiam cap. XXXVIII. & *Pſalmus II.* tum *Paſſio Chriſti in ſeptem horas digeſta*. Haganoæ 1532. Vide laudati Chriſtii noctes pag. 253. ſeq. Illa de paſſione Chriſti carmina exſtant etiam cum hymnis Georgii Fabricii, Lipſiæ 1552. 8.

Libellus *de febri ſudatoria* ſive ὑδροπυρετῷ Britannico, Colon. 1529. 4. atque deinde ſæpius, ut in Bibliothecis Medicis eſt annotatum.

Annotationes aliquot herbarum, & *quo pacto in explicandis illarum deſcriptionibus procedere oporteat*, in tomo ſecundo herbarii Ottonis Brunsfelſii, Argentorat. 1537. fol.

Recenſuit etiam *Octaviani Horatiani*, veteris Medici Latini libros quatuor de re Medica, quos a patruo ſuo emendatos poſt ejus obitum cum *Albucaſis* Chirurgi Arabis libris tribus verſis Latine edidit Gvilelmi fratris filius Heremannus Comes de Nevenare junior, dicavitque Heremanno Archiepiſcopo Colonienſi, Argentorat. 1532. fol.

Denique *Epiſtolas* ejus multas, atque ex his aliquas inter Reuchlinianas lucem vidiſſe Geſnerus annotat. Inde etiam quæ in Jo. Henrici Maji vita Reuchlini pag. 458. ſeq. & apud clariſſ. Burchardum in parte 1. hiſtoriæ Lat. linguæ pag. 337. ſeq.

Petrus a Numagen, Trevirenſis, Canonicus Tigurinus circa Annum 1483. & ultra A. 1500. Præter varios Codices ejus manu deſcriptos, Tigurini ſervant illius narrationem *de Nicolao Subſylvano* Helvetio, qui longo tempore ſolitarius ſine cibo vixiſſe creditur: & tractatum *de ſpirituum apparitionibus & phantaſmatibus*. *Examen XXIV. errorum quos Græcis Latini tribuunt*. *Locos communes* &c. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2731.

Nuno Sancius, Dominus Ruſcinonis A. 1217. cujus edictum de pace ſive tregua ſervanda exſtat apud Dacherium Tom. VIII. ſpicilegii pag. 368. (edit. novæ T. III. p. 587.)

LIBER XIV.

O*Bucinus* ſive *Obicinus*, Obacinenſis, Monachus Lemovicenſis dioeceſis, Ord. Ciſterc. ſcripſit libros tres *de vita S. Stephani*, *Abbatis Obacinenſis* A. 1159. defuncti. Vide Viſchium p. 252.

Obbertus, infra *Olbertus*.

Obbo ſive *Offo*, aliis *Ouvo*, *Obo*, Presbyter Ravennatenſis ſub initia Seculi XIII. ſcriptor *Hiſtoriæ univerſalis ſui temporis*, quem cum Annalibus Venetis conſpirantem in rebus Alexandri III. Pontificis & Friderici I. Barbaroſſæ ſequi ſe profitetur Sabellicus, Enneadis IX. libro V. Tom. 2. Opp. pag. 719. 720. Loca ex ejus operis adhuc inediti *libro ſeptimo* & *octavo* produxere Hieronymus Bardus, Florentinus & Fortunatus Olmus ſive Ulmus Caſinenſis: & ex utriſque Thomas Reineſius Epiſt. LVII. ad Rupertum pag. 517. ſeq. Confer Jo. Hubneri noſtri Bibliothecam Hamburgenſem Centur. X. p. 181. ſeq. Nec plura de hoc Obbone qui ſingularibus diſſertationibus diſcuſſere traditionem de Alexandro III. calcante A. 1177. collum Friderici, & pronunciante dictum Davidicum Pſ. XCI. 13. Jo. Gerhardus præf. ad Tom. 2. Confeſſionis Catholicæ, Jo. Daniel Artopoeus, Jo. Burchardus Majus, Chriſtoph. Auguſtus Heumannus, aliique.

Albertus Monachus *Oberhaltahenſis*, Ord. Benedict. in Bojaria, ſcripſit *vitam S. Alberti* ſive *Adalberti* Monachi in Oberaltaich, defuncti A. 1301.

Exſtat in Bernardi Pezii theſauro anecdotorum Tom. 1. parte 3. pag. 537. 554.

Obertus aliis *Umbertus* vel *Albertus*, *Epiſcopus* Genuenſis circa A. 1060. ſcriptor *vitæ S. Syri* poſt A. 330. Epiſcopi

pi Genuenſis & Confeſſoris. Editam a Mombritio, offerunt Acta Sanctor. T. V. Junii 29. pag. 481. ſeq. Syri diem feſtum ab Eccleſia Genuenſi celebrari VI. Julii notavit Ughellus Tom. 4. pag. 839. qui pag. 844. ex Archivo Genuenſi exhibet *donationem* ab hoc Oberto A. 1052. factam Eccleſiæ S. Syri Confeſſoris Genuenſis.

Obertus ab Orto ſive *Horto* JCtus cujus crebra in libris Feudorum mentio, quos etiam diſperſos in ordinem redegiſſe traditur, ut notavit Jacobus Alvarottus procemio lecturæ in uſus Feudorum. Claruit temporibus Friderici I. circa A. 1158. Vide Gvidonem Pancirollum II. 14. de claris Juris interpretibus.

* *Obertus* ab *Horto* Mediolanenſis, vel ſaltem in aula Mediolanenſi cauſarum patronus. Una cum Gherardo Cacapiſci de re feudali ſcripſit; ſed cum opus illorum nullo digeſtum eſſet ordine; ideo Antonius Mencuccius de Prato veteri indigeſtam hanc ſtruem diſtribuit in ſuas partes & capita adjectis ad opportuna loca adnotationibus Jacobi Columbini, quem Pancirolus Regienſem dixit, in codice vero, de quo inferius, lego Bononienſem. Opus iſtud in ſex libros diſtribuitur, ex quibus priores quinque rem feudalem jam olim a Roberto ſocio traditam digerunt, ſextum vero ex conſtitutionibus Friderici I. idem Antonius compegit & adjecit.

Confectum ab Antonio Mincuccio opus in Bibliothecæ Felini membranaceo, egregioque codice ſæculi XV. nactus ſum, & ex illo ea quæ hic tradidi, accepta ſunt. Vide ſuperius V. *Mincucius*.

Julius Obſequens, de quo Bibl. Latinæ lib. III. cap. 4.

Gvilelmus Occam, ſupra T. 3. pag. 157.

Nicolaus Occam, ſupra pag. 120.

Occo Scharlenſis, ex pago Scarle, Friſius tempore Othonis primi ſive Magni Imp. fertur fuiſſe ſcriptor *Originum Friſicarum* quas ſequi ſe profitentur Bernardus Furmerius, Leovardienſis, & Martinus Hamconius: laudant Suffridus Petri, & teſte Svveertio pag. 587. Occonis hiſtoriam Joannes Ulieterpius (qui A. 1370. obiit) vertit in linguam Belgicam, Andreas vero Cornelius continuavit. Sed Valerius Andreas pag. 704. antiquos Friſiorum rhythmos in vulgarem linguam (Belgicam) ab Occone tradit translatos eſſe, ac perinde fabuloſum in pleriſque agnoſcit ſcriptorem, ac Cappidum Stavrienſem vel Alvinum Snecanum. Exigua etiam hujus Occonis auctoritas apud Ubbonem Emmium, Voſſiumque.

Ocheſenhuſanus Monachus in Svevia, ſcriptor *Vitæ* nobilis Viri *Henrici* Svivaldenſis (*a Zvvifaltach*, ſive *Zvvifalten*) Prioris ante A. 1084. Ocheſenhuſani. Exſtat apud Caniſium Tom. V. 2. pag. 670. (Tom. 3. edit. novæ Baſnagianæ pag. 331. ſeq.)

Bernardus Ocricularius Florentinus, circa A. 1500. hic eſt aliis *Oricellarius*, Julio Nigro p. 106. hiſtoriæ ſcriptorum Florentinorum *Bernardus Rucellai*. De ejus *hiſtoria* dixi Tom. 1. pag. 233. De eodem Eraſmus: *Hujus hiſtorias ſi legiſſes, dixiſſes alterum Salluſtium, aut certe Salluſtii temporibus ſcriptas: Nunquam tamen ab homine impetrare licuit, ut mecum Latine loqueretur.*

Octavenus JCtus, ſed Hadriani temporibus, itaque antiquior quam ut a me referri debeat.

Octavianus de S. Gelaſio Epiſcopus in Gallia Engoliſmenſis ab A. 1492. ad 1502. de quo Sammarthani Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 584. Latine neſcio an multa ſcripſit, ſed ex Latino Gallicis verſibus tranſtulit Æneidem *Virgilii*, & *Ovidii* Epiſtolas (non A. 1446. ut excuſum apud Labbeum Bibl. Manuſcript. p. 319. ſed A. 1496.) & Gallice vertit *Bonifacii Simonettæ* librum de perſecutione Eccleſiæ, ut omittam librum Gallice ab eo editum de quo idem Labbeus pag. 351. le Verger d' honneur de l' entrepriſe du voyage de Naples de Charle VIII. Confer Bibliothecas Gallicas Antonii Verdierii, & Franciſci Grudei Crucimanii, cujus dolendum

eſt

eſt non exſtare ad quam pag. 529. atque alibi provocat Bibliothecam Latinam ſcriptorum Gallorum quinquies vel ſexies mille.

Octavianus de Martinis Sinueſſanus, (*a*) tempore Sixti IV. Advocatus Conſiſtorialis, (*b*) cujus *Oratio de Vita & meritis Bonaventuræ Cardinalis* Sanctis adſcribendi A. 1482. habita, prodiit & cum S. Bonaventuræ operibus & apud Surium 14. Jul. & Tom. 3. Act. Sanctor. Julii pag. 824.

Octavianus ſive *Octavius Ubaldinus*, Florentinus, ex Epiſcopo Bononienſi Cardinalis ab A. 1244. ad 1272. inter ſcriptores Latinos mediæ ætatis laudatur a Cangio, quanquam ſcripta ejus, præter Carmina Italica Creſcimbenio memorata, referri nulla meminerim. Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum pag. 438. ſeq.

Octavius Cleophilus, vero prænomine *Franciſcus*, Octavii filius Phanenſis ſive Fanenſis, Poeta & Litterator, extinctus Centumcellis in Italia A. 1490. quo anno lucem Romæ vidit ejus *Faneis* ſive de bello Fanenſi libri III. heroico carmine. De vita ejus Franciſcus Polyardus, Fanenſis. De ſcriptis etiam Voſſius lib. III. de Hiſtoricis Latinis pag. 810. ſeq. cui adde quod Octavii Epiſtolas amorum ad Juliam ſub *Bernardi Cillenii* nomine edidit Goldaſtus inter Catalecta Ovidii. Francof. 1610. 8. & ſub genuino nomine *Franciſci Octavii* Gruterus Tom. 2. delic. Poetar. Italor. pag. 136. 145.

Octavius Horatianus Medicus, circa A. 390. de quo Bibl. Latin. IV. 12. & ſupra in *Nuenario*.

Oddo, infra *Odo*.

Odelricus, infra *Uldaricus*.

Odendunus, (*c*) *ut ego accepi*, inquit cap. 310. Lelandus, *Monachus Eoveshamenſis* (*d*) *fuit*, *idemque Philoſophus ac Mathematicus inprimis illuſtris*. *Scripſit* librum de motibus planetarum, *qui &* theoricam *refert*, *ac* Almanac *reverſionis eorum: quo opere &* Profacium *Judæum* (*e*) *ſecutus eſt*. Bertholetus (*f*) *Medicus dixit mihi*, *ſe aliquando legiſſe Odenduni elegantem* de mutatione aeris *libellum*.

Odericus ſive *Odoricus*, *Ordericus* de Forojulio ſive e portu Naonis oppido Fori Julii, Ord. Minor. defunctus Utini A. 1331. de quo præter Waddingum Bollandus in Actis Sanctor. Tom. 1. Januarii 14. pag. 983. ſeq. ſcriptor hic *Hiſtoriæ peregrinationis ſuæ* ut vocat Trithem. cap. 560. ſive *Itinerarii* ſexdecim annorum *per partes ſive regiones Infidelium*, ut inſcribitur in Codice Cottoniano pag. 74. Ab aliis idem ſcriptum vocatur liber *de mirabilibus Mundi*, vel etiam *de diverſis ritibus & conditionibus hujus Mundi*. Vide Voſſium pag. 510. Exſtat in Lucæ Waddingi annalibus Minorum tomo tertio ad A. 1331. num. 11. & in Bollandi Actis Sanctor. T. 1. Januar. pag. 986. 991. additis etiam notis: & Tom. 1. April. 1. pag. 52. ſeq. Etiam Gallice hoc itinerarium exſtat in Bibl. Cottoniana pag. 75. Joanne Longo interprete. A Waddingo autem præter *Sermones* diverſos atque *Epiſtolas* multas traditur itidem ſcripſiſſe *Chronica compendioſa* a Mundi exordio, ad finem ferme Pontificatus Joannis XXII. ex illiſque Chronicis loca quædam in Annalibus Minorum hinc inde producuntur etiam a Baluzio ex Codice Colbertino num. 5496. in notis ad Papas Avenionenſes pag. 1412. 1417. ſed hic negat Odoricum habere auctorem, Franciſcanum tamen ſcriptorem con-

(*a*) Non Sveſſanus, ut apud Voſſium pag. 607. Oudin. Tom. 3. pag. 2606.

(*b*) Carolus Cartarius in Syllabo Advocatorum ſacri Conſiſtorii pag. 56.

(*c*) Baleo X. 73. *Odingtonus*, circa A. 1280.

(*d*) *Eveshamenſis*, Ord. Bened. Confer Pitſeum pag. 362.

(*e*) *Profacium Judæum Anglicum*, circa A. 1260. cujus tabulas motus octavæ ſphæræ idem Baleus memorat X. 74. & ex eo Pitſeus pag. 342. Hujus Profacii tabulas, quibus uſi etiam Alphonſinarum tabularum auctores, edere voluit inter Mathematicos veteres Eduardus Bernardus. De aliis ejus ſcriptis vide Venerandi noſtri Wolfii Bibl. Hebræam n. 1846. Tom. 1. pag. 988. & Tom. III. pag. 944.

(*f*) *Bartheletus*.

conſitetur, illorumque æqualem temporum, ſed qui narrationem ſuam continuaverit uſque ad Benedictum XII. hoc eſt ultra A. 1334.

Odericus ſive *Oldericus*, *Odelricus*, *Odelerius*, *Odelerius*, *Ordericus*, *Vitalio*, Odelerii F. ſcriptor eximius, hæc de ſe ipſe in extremo libri XIII. ſive ultimi: *Ecce ſenio & infirmitate fatigatus librum hunc finire cupio, & hoc ut fiat, pluribus ex cauſis manifeſta expoſcit ratio. Nam ſexageſimum ſeptimum (a) ætatis meæ annum in cultu Domini mei Jeſu Chriſti perago: & dum Optimates hujus Seculi, gravibus infortuniis ſibique valde contrariis comprimi video, gratia Dei roboratus ſecuritate ſubjectionis & paupertatis tripudio. En* Stephanus *Rex Anglorum in carcere* a Mathilde Andegavenſi Comitiſſa) *gemens detinetur &* Ludovicus *Rex Francorum expeditionem agens contra* Gothos *&* Gvaſcones, *pluribus curis crebro anxiatur. En præſule defuncto* (*b*) Luxovienſis *Cathedra caret Epiſcopo, & quando vel qualem habitura ſit pontificem neſcio. Quid amplius dicam? Inter hæc, omnipotens Deus, colloquium meum ad Te converto, & clementiam Tuam, ut mei miſerearis, dupliciter exoro. Tibi gratias ago, ſumme Rex, qui me gratis feciſti, & annos meos ſecundum beneplacitam voluntatem Tuam diſpoſuiſti. Tu es enim Rex meus & Deus meus, & ego ſum ſervus Tuus & ancillæ Tuæ filius, qui pro poſſe meo a primis Tibi vitæ meæ ſervivi diebus. Nam Sabbato Paſchæ* (*c*) *apud* Attingesham *baptizatus ſum, qui vicus in Anglia ſitus eſt ſuper* Sabrinam, *ingentem fluvium. Ibi per miniſterium* Ordrici *Presbyteri ex aqua & Spiritu Sancto me regeneraſti, & mihi ejuſdem Sacerdotis, patrini ſcilicet mei, nomen indidiſti. Deinde cum quinque eſſem annorum, apud urbem* Scrobesburiam (*d*) *Scholæ traditus ſum, & prima tibi ſervitia Clericatus obtuli in baſilica Sanctorum Petri & Pauli, Apoſtolorum. Illic* Siguardus, *inſignis Presbyter per quinque annos Carmentis Nicoſtratæ litteras* (*e*) *docuit me, ac Pſalmis & Hymnis, aliiſque neceſſariis inſtructionibus mancipavit me. Interea prædictam baſilicam ſuper* Molam *flumen ſitam, quæ patris mei erat, ſublimaſti & per piam devotionem* Rogerii *Comitis* (*f*) *venerabile Cœnobium conſtruxiſti. Non tibi placuit ut illic diutius militarem, ne inter* parentes, *qui ſervis tuis multoties oneri ſunt & impedimento, paterer inquietudinem, vel aliquod detrimentum in obſervatione Legis Tuæ, per* parentum *carnalem affectum incurrerem. Idcirco, glorioſe Deus, qui Abraham de terra, patriſque domo & cognatione egredi juſſiſti,* Odelerium (*g*) patrem meum *aſpiraſti, ut me ſibi penitus abdicaret, & Tibi omnimodo ſubjugaret.* Rainaldo *igitur* Monacho *plorans plorantem me* (*h*) *tradidit, & pro amore Tuo in exilium deſtinavit, nec me unquam poſtea vidit. Decennis itaque Britannicum mare transfretavi, exul in* Normanniam *veni, cunctis ignotus neminem cognovi. Linguam, ut Joſeph in Ægypto, quam non noveram, audivi: ſuffragante tamen Gratia Tua, inter exteros omnem manſuetudinem & familiaritatem reperi. A venerabili* Mainerio *Abbate in monaſterio* Uticenſi, (*i*) *undecimo ætatis meæ anno ad* monachatum *ſuſceptus ſum, undecimo-*

(*a*) A. C. 1142. Idem in limine libri XI. pag. 802. *Pontificum Regumque ſenex nunc ſcriptito geſta, Sexagenus ego pueris ea do manifeſta.*

(*b*) Joanne Epiſcopo Lexovienſi qui obiit A. 1141. XII. Cal. Junii. Vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 648.

(*c*) A. 1075. *apud Ettingesham, in Eccleſia S. Eattæ Confeſſoris.* Vide lib. V. pag. 548.

(*d*) A. 1079. adde Andreæ Ducheſnii præf. ad ſcriptores Normannicos.

(*e*) Latinas litteras ſignificat, ex noto verſiculo Eugenii Toletani; *Quas Latini ſcriptitamus edidit Nicoſtrata.* Vide Codicem Pſeudepigraphum Veteris Teſt. pag. 343.

(*f*) Charta donationis Rogerii, Comitis Scrobesburienſis, apud Ordericum lib. V. pag. 579. ad A. 1082.

(*g*) Odelerium Conſtantium, Aurelianenſem, Rogerii a Conſiliis. Vide lib. V. pag. 561. Oudinum Tom. 2. pag. 1259.

(*h*) A. 1084.

(*i*) S. Ebrulfi, (S. Euroul) in diœceſi Galliæ Lexovienſi, Ord. Bened. Vide Sammarthanos Tom. 4. Galliæ Chriſtianæ pag. 347. ſeq. ubi etiam de ſex Abbatibus, quos reveritum ſe Odericus profitetur.

moque Kal. Octobris, Dominico clericali ritu tonſuratus *ſum. Nomen quoque Vitalis pro Anglico vocamine, quod Normannis abſonum cenſebatur, mihi impoſitum eſt, quod ab uno ſodalium* S. Mauricii (*a*) *cujus tunc Martyrium celebratur, mutuatum eſt. In præfato Cœnobio LVI. annis Te favente converſatus ſum, & a cunctis* fratribus & contubernalibus multo plus quam *merui, amatus & honoratus ſum. Sex Abbates, quia Tui fuerunt vicarii, ut patres & magiſtros reveritus ſum*, Mainerum & Serlonem, Rogerium & Gvarinum, Ricardum & Rannulfum. *Idibus Martii cum XVI. eſſem annorum, juſſu* Serlonis *electi*, Gislebertus *Luxovienſis Antiſtes mihi ſtolam impoſuit* Diaconi: *in quo gradu XV. annis Tibi libenter miniſtravi. Denique XXXIII. ætatis meæ anno* (*b*) Gvilelmus *Archiepiſcopus Rotomagi XII. Kal. Januarii oneravit me* Sacerdotio. *Eodem vero die CCXLIV. Diaconos & CXX.* (*c*) *conſecravit Sacerdotes cum quibus ad ſanctum Altare Tuum in Spiritu S. devotus acceſſi, jamque XXXIV. annis cum alacritate mentis Tibi ſacra miniſteria fideliter perſolvi.* Hæc Ordericus, qui præcepto Rogerii Abbatis ſui rogatum a ſociis, *annualem hiſtoriam* ſimpliciter recitare ſe ait libro XIII. p. 898. reſpiciens opus illud quod ætatem tuliſſe gaudemus, & cujus editionem promiſerat Franciſcus a Cruce Cenomena Bibl. Gallicæ pag. 252. ſed primus ex Codice Joannis Bigotii aliiſque duobus vulgavit Andreas du Cheſne in Hiſtoriæ Normannorum ſcriptoribus antiquis Pariſ. 1619. fol. pag. 319. 925. Eſt autem opus Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, ſive ut in fine libri ſeptimi vocat, *Uticenſis hiſtoriæ* tripartitum, diviſum in libros XIII. quorum duo primi partem *primam* conſtituunt, & res a Chriſto nato deſcribunt uſque ad A. 1140. Pars *ſecunda* libris tertio ad ſextum uſque perſequuntur bellicos Normannorum eventus in Francia, Anglia, Apulia: Monaſteriorum fundationes, Epiſcoporum & Abbatum totius pæne Neuſtriæ ſeriem ac geſta, plurimaſque alias res memorabiles, præcipue ſub Gvilelmo II. Duce cognomine notho luculenter exponuntur. Parte *tertia* denique, ſive libro ſeptimo ad ultimum tertiumdecimum uſque plura referuntur de morte Gvilelmi Regis A. 1087. tribuſque ejus filiis Roberto, Gvilelmo & Henrico: itinere item Hieroſolymitano A. 1097. & variis aliis illorum temporum eventibus. Antonius Pagi ad A. 1141. n. 7. *Ex Orderici Hiſtoria multa ad ſupplendos Annales Eccleſiaſticos mutuati ſumus; nam licet hic Auctor non raro in Chronologiam peccet, multa tamen ſcitu digniſſima in medium profert, & ſincere narrat. Exiſtimo eum ante mortem Opus ſuum reviſiſſe; librum enim primum finiens, ait tunc* Lotharium *dominari Alemannis*, Ludovicum *Francis*, Stephanum *Anglis &* Ranimirum *Monachum Hiſpanis, & tamen* Lotharius Imp. *anno MCXXXVII. obiit, eodemque anno* Ranimirus *regnum Aragoniæ dimiſit, & in ſuum Monaſterium reverſus eſt. Præterea librum ſuum XIII. in Stephani Regis captivitate abſolvit. Nullum neque in Bibliotheca Regia, neque in aliis Pariſienſibus hujus Hiſtoriæ exemplar Manuſcriptum ſupereſt; cujus ope errores aliqui, qui in eam irrepſere, emendari poſſent, & interpolationes, ſi quæ forte ſint, dignoſci.*

* *Odericus* alter Canonicus Eccleſiæ Senenſis ſcripſit *ordinem officiorum Senenſis Eccleſiæ*, quem in MS. codice ab Huberto Benvoglientio olim ſibi communicatum teſtatur Muratorius in Antiqu. Medii Ævi tom. V. pag. 766. Obiit Odericus an. 1225. Ind. IX. die IX. Cal. Februarii, ut ex vetuſti libri authoritate monet Muratorius.

Oderiſius Abbas Caſinenſis & Cardinalis Presbyter ab A. 1087. ad 1105. a Petro Diacono cap. 28. de viris illuſtribus Caſinenſibus *verſificator mirabilis* cele-

(*a*) De S. Mauricii paſſione ſupra in *Eucherio* Lugdunenſi. Tom. 2. pag. 116.

(*b*) A. 1107.

(*c*) Idem narrat Ordericus libro XI. p. 833.

lebratur. Addit idem ſcripſiſſe nonnulla, *quæ*, inquit, *quia præ manibus habentur, omitto referre*. Neque Jo. Baptiſta Marus in notis nominat niſi *Epiſtolam ad Monachos Floriacenſes*, editam a Matthæo Laureto de exiſtentia Corporis S. Benedicti in monaſterio Caſinenſi cap. 26. pag. 122. Oderiſii maxima per litteras uſum eſſe amicitia Alexium Comnenum Imp. CPolit. ab eodem Maro traditur, ſed ubi exſtent illæ litteræ non docet. *Librum Sermonum ad feſta totius anni* memorat Poſſevinus ex Arnoldo Wiono.

Odilbertus, infra *Olbertus*.

S. Odilo Abbas Cluniacenſis quintus Silviniaci in Gallia ab A. 994. defunctus A. 1049. æt. 87. de quo *Loſtaldus* ſive *Joſtaldus* & Petrus *Damiani* in vita, de quibus ſupra: Trithemius cap. 314. de S. E. & illuſtr. Benedictin. II. 75. Labbeus Tom. 2. de S. E. pag. 127. & Ruinartus ſeculo ſexto Act. Sanctorum Ordinis Benedictini. Vitam ſcriptaque exhibet Andreas du Cheſne in Bibl. Cluniacenſi, edita Pariſ. 1614. fol. Ac ſcripta quidem hæc ſunt:

Vita S. Majoli Abbatis, deceſſoris ſui, p. 279. Bibl. Cluniacenſ. & apud Surium XI. Maji & in Actis Sanctor. T. 2. Maji p. 684. Vide ſupra in *Nagoldo*, a quo & ipſo vitam S. Majoli ſcriptam habemus.

Hymni quatuor de eodem S. Majolo. pag. 291. Bibl. Cluniacenſ.

Epiſtolæ aliquot S. Odilonis ad Fulbertum, & Fulberti, atque aliorum ad Odilonem, col. 349.

Vita S. Adheleidis (*a*) *Imperatricis* cui morienti S. Odilo adfuit: *& liber de ejuſdem miraculis*, col. 353. ex antiquæ Lectionis Henrici Caniſii Tomo. V. parte 2. pag. 398. (edit. novæ Tom. 3. pag. 73.) Exſtat & apud Surium 16. Dec. atque in illuſtris Leibnitii Tom. 1. ſcriptor. Brunſvic. pag. 262. Hæc autem primum Lotharii, Regis Italiæ uxor, ex quo Emmam, Francorum Reginam peperit; deinde Othoni I. Germaniæ Regi ac deinde Imperatori nupta, Othonis II. mater Othonis III. avia extitit, vixitque uſque ad diem 16. Decembris anni 999.

Sermones (*b*) *XIV. de Feſtis Domini, B. Virginis ac Sanctorum* cum hymnis de aſſumtione & nativitate S. Mariæ pag. 371. & in Bibl. Patrum Colon. Tom. X. & Lugd. Tom. XVII. pag. 654.

Statutum ejuſdem S. Odilonis Abbatis *de defunctis*, exſtat in Bibl. Clun. p. 338.

Credulitas ſive Symbolum, & *Oratio in Crucem adorandam* p. 370. & in Bibl. Patrum Colon. & Lugd.

Præter hæc Odilonis a Ducheſnio vulgata, *Sermonem de Nativitate S. Mariæ* & alterum *de S. Cruce* edidit Edmundus Martene Tom. V. theſauri anecdotorum pag. 622. ſeq. & *Epiſtolas III.* una cum Joannis XX. Epiſtola ad Odilonem, Dacherius Tom. 2. ſpicilegii pag. 286. (edit. novæ Tom. 3. pag. 381.)

Odilo Monachus S. Medardi apud Sveſſionenſes in Gallia Ord. Bened. circa A. 930. ſcripſit ad Ingrannum Cœnobii ſui Decanum, poſtea Anno 932. Epiſcopum Laudunenſem: *de tranſlatione reliquiarum S. Sebaſtiani Martyris & Gregorii M. Papæ* in Sveſſionenſe S. Medardi A. 926. facta, (*c*) quod ſine nomine auctoris edidit Bollandus Tom. 2. Januarii 20. pag. 278. 295. ſed Auctori reſtitutum ſuo & præfatione ejuſdem locupletatum Mabillonius Sec. IV. Benedictin. pag. 383. Verum Epiſtolam ad eundem Ingrannum *de adventu & ſuſceptione corporum SS. Martyrum Tiburtii Marcellini, & Petri, Marcelliani & Marci, Probi & Hyacinthi, Marii & Marthæ, Audifax & Abacum, Abdonis & Sennis*, editam ab eodem Mabillonio pag. 411. ſuppoſititiam & nullius fidei eſſe diſputat Papebrochius in Actis Sanctorum T. 1. Junii 2. pag. 206. ſeq.

(*a*) Vide Voſſium pag. 371. (*b*) Odilonis *exhortationes* laudat Petrus Blæſenſis Epiſt. 123.
(*c*) Confer Pagium ad A. 826. n. 3.

ſeq. * Præter hæc ſcripta a Fabricio indicata Scriptores Hiſtoriæ Literariæ Gallicæ memorant ejuſdem epiſtolam a P. Martene vulgatam ad Hucbaldum Monachum S. Amandi, ſicut & eidem vindicandos cenſent ſermones tres, quos ſine nomine auctoris vulgatos legimus in Bibliotheca Floriacenſi Tom. 2. pag. 136. Vide Hiſtoriam illam ibidem Tom. VI. pag. 175.

Odingtonus ſupra, *Odendunus*.

Odo Abbas Anglus, infra *Odo Cantianus*.

Odo Abbas, ſcriptor *vitæ Gregorii Turonenſis*. Infra in Odone Cluniacenſi.

Odo ſive *Oddo Aſtenſis* in Liguria Monachus Benedictinus circa A. 1120. ſcriptor expoſitionis per contemplationem exaratæ *in Pſalmos* ad Brunonem Epiſcopum in Campania Romana Signinum, ſive Signienſem de quo dictum Tom. 1. pag. 287. ſeq. Exſtat in Pſalmos pleroſque ad calcem operum Brunonis Venet. 1651. fol. & in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi Tom. XX. pag. 1816. 1871.

Odo ſive *Odoardus* ex Scholaſtico *Aurelianenſi*, Abbas S. Martini Tornacenſis, Ord. Bened. & ab A. 1105. Epiſcopus Cameracenſis, ſed defunctus Aquicincti in exilio A. 1113. De illo Amandus de Caſtello ex Priore Aquicinctienſi Abbas Marchianenſis in Epiſtola prolixa de ejus vita & obitu, Manuſcripta in Bibl. S. Martini Tornacenſi, teſte Sandero pag. 108. Henricus Gandavenſis cap. 4. & ibi Aub. Miræus: Trithemius cap. 371. de S. E. & illuſtr. Benedictin. I. 118. Labbeus T. 2. de S. E. pag. 128. Sammarthani Tom. 1. pag. 237. Ejus hæc Manuſcripta Tornaci in Bibl. S. Martini exſtant teſte Sandero p. 107. *Super Canones Evangeliorum*, (Jacobo Longo pag. 883. Bibl. Biblicæ: de Concordia Evangeliſtarum libri duo). *De originali peccato* libri III. *De Canone Altaris*, ad Vulbodonum, dilectum filium. Diſputatio *contra Judæum*, *nomine Leonem*, de adventu Chriſti, Filii Dei, dialogus dicatus Acardo, Phidemenſi Monacho. Tractatus, *quid ſit blaſphemia S. Spiritus*. Homilia in Lucæ XVI. *de villico iniquitatis*. *Expoſitio Canonis in honorem S. Trinitatis*. In Eccleſia Jacobæa Cathedrali Tom. 2. Catalogi Manuſcriptorum Angliæ pag. 244. habetur Odo Cameracenſis de Canone miſſæ, & ſuper Canonem Evangelii. Idem *in Pſalmos*. Ex his *expoſitio Canonis Miſſæ* diviſa in quatuor diſtinctiones ad Odonem ſive Vulbodonum quem *dilectum filium ſuum ſub venerabili Abbate Hafliginenſi Fulgentio Dominicis caſtris militantem* appellat, edita a Franciſco Titelmanno, Antvverp. 1523. Lugd. 1556. inde in Bibliothecis Patrum Pariſ. 1575. tomo 4. & 1589. 1624. 1644. tomo VI. & Colon. tomo XII. & Lugd. T. XXI. pag. 221. ubi deinde ſequuntur ejuſdem Odonis opuſcula ſacra, quæ primus Andreas Schottus in tomo decimoquinto Bibliothecæ Patrum Colonienſis A. 1622. vulgaverat: *De peccato originali* libri III. pag. 227. *Dialogus cum Leone Judæo*, *de adventu Chriſti Filii Dei* pag. 241. *De blaſphemia in Spiritum S.* pag. 245. *In Canones Evangeliorum* pag. 247. *Homilia de villico iniquitatis* Luc. XVI. pag. 249. 251. *Collationum librum* & *Parabolas*, quæ Manuſcripta memorat Miræus, nemo adhuc in lucem protulit, uti nec Odonis Aurelianenſis *Carmina* quæ Manuſcripta evolvit Cangius. * Authores Hiſtoriæ litterariæ Gallicæ præter hæc omnia ſcripta Odonis addunt opuſcula alia quædam Dialectica velut illud, quod inſcribitur *Sophiſta*; aliud quod eſt *Complexionum*, ac denique tertium in quo diſputat *de re & eſſe* an idem ſint.

Odo Bellenſis. Infra, *Odo Cantianus*, & *Odo Morimundenſis*.

Odo I. Belluacenſis ex Abbate Corbejenſi Epiſcopus ab Anno 866. ad 880. Vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 373. ſeq. ubi etiam ejus Decretum de Canonicis quinquaginta S. Petri Bellovacenſis.

Scripſit *vitam S. Luciani* Epiſcopi, Ma-

Maximiani Presbyteri, & *Juliani* Diaconi quos ferunt Apoſtolos Bellovacenſium & ſocios Dionyſii Pariſienſis. Exſtat in Actis Sanctor. Tom. I. Januarii VIII. pag. 461. 466. Confer Tillemontium Tom. IV. memoriar. pag. 537. ſeq.

Ejuſdem Odonis *reſponſiones ad decem objecta Græcorum* (Photii) quas perinde ut Hincmarus, & quorum ſcripta habemus Bertramus Corbejenſis atque Æneas Pariſienſis Epiſcoporum Galliæ hortatu conſignaſſe traditur, (*a*) interciderunt. De Ænea dictum Tom. I. pag. 27. de Bertramo pag. 243. * Hujus pariter Odonis eſſe cenſetur collectio Canonum IX. Concilii Pontigonenſis an. 876. habiti: quam legas apud Labbeum Tom. XI. Venetæ editionis pag. 289. ſunt qui hos Canones pro Concilio lectos & approbatos cenſeant; alii vero malunt inſciis Patribus prodiiſſe; qua de re vide Authores Hiſtor. Gallicanæ Litterariæ Tom. V. pag. 533. qui & notant obiiſſe hunc Præſulem an. 881. die, ut Necrologia ferunt, 28. Januarii.

Odo Cameracenſis, ſupra, *Odo Aurelianenſis*.

Odo Canonicus Regularis circa A. 1160. cujus *Epiſtolas VII.* edidit Dacherius T. 2. ſpicileg. pag. 225. (Tom. 3. edit. novæ pag. 529.) plenas præceptis atque monitis de obſervantia Canonicæ Profeſſionis recte præſtanda.

Odo Severus, (*b*) Anglus e Danis oriundus Archiepiſcopus *Cantuarienſis* ab A. 933. ad 958. cujus *Conſtitutiones* tempore Regis Angliæ Edmundi latæ de officio Regis, Magiſtratuum & Cleri & de juribus Eccleſiæ rite conferendis, Capitula X. una cum *Epiſtola Synodali* ad Epiſcopos ſuffraganeos, exſtant in Speelmanni Tom. I. Conciliorum V. Angliæ p. 415. 418. & in Conciliorum tomis, ac noviſſima Veneta Coleti editione, tomo XI. Ejuſdem Epiſtolam præmiſſam *vitæ Wifredi* Eboracenſis ab A. 803. ad 829. Archiepiſcopi metrice ſcriptæ a *Fridegodo* edidit Henr. Warthonus Tom. 2. Angliæ ſacræ pag. 50. Fridegodum ſine illa Epiſtola vulgaverat Mabillonius Sec. V. Benedictin. p. 283.

Odo patria lingua *Wode* ſive Sylva, *Cantianus* ſive *Cantuarienſis* Monachus & ex Priore Cantuarienſi, Abbas A. 1175. S. Martini de Bello, in Anglia Ord. Bened. Hic Prior, poſt necem Thomæ Becketi Cantuarienſis Archiepiſcopi, quæ A. 1170. accidit, fortiter decertavit pro jure liberæ electionis Archiepiſcopi Cantuarienſis, contra aulicorum conatus aſſerendo. Confer Oudinum T. 2. pag. 1512. ſeq.

Ejus ſcripta; *Commentarii in Pentateuchum* Manuſcripti Cantabrigiæ in Bibl. S. Bened. quos cum veterum monumentis fere pares facere ſe teſtatus eſt Epiſcopus Londinenſis Stocholegus apud Lelandum, cap. 180.

Moralia ſuper Pſalmos MSS. Oxonii in Bibl. Balliolenſi.

Homiliæ *in aliquot onera Eſaiæ*. Vide Poſſevinum in Odone Abbate Anglo.

Commentarii *in IV. Evangelia* MSS. ibid.

In Epiſtolas Pauli.

Sermones ſuper Evangelia Dominicalia & feſta Sanctorum Manuſcripti in Bibl. Bodlejana. Conciones *ſuper Epiſtolas* etiam ex Balei II. 97. Pitſeus pag. 227. memorat.

Liber *de inventione S. Milburgæ*. Vide tamen infra in *Odone Caſtillioneo*.

Libri III. *de Vitiis & virtutibus animæ*.

De moribus Eccleſiaſticis.

De libro vitæ, memorat Baleus II. 97.

De onere Philiſtim.

Ex *Epiſtolis* quas non infeliciter ab eo ſcriptas Lelandus prædicat, ſpeciatim ad Adamum fratrem, Monachum Ciſterc. Igniacenſem, tractus Remenſis in

(*a*) Vide Dupinium Tom. 7. Bibl. Eccleſiæ pag. 109. Lelandum cap. 180.

(*b*) Vide Voſſium p. 345.

in Gallia; unam edidit Mabillonius T. 1. Analect. pag. 349. (edit. novæ pag. 477.) Alteram præmiſſam *V. libris miraculorum fere* 400. *S. Thomæ Cantuarienſis Archi-Epiſcopi & Martyris* vidiſſe ſe MS. in Ciſtercienſium Gallorum Bibliothecis teſtatur Oudinus Tom. 2. pag. 1510. & 1513.

Odo ſive Ato, Otho *Caſtillioneus*, ſive de Caſtro Rodulphi, Sveſſionenſis Gallus, Abbas Urſicampi Ord. Ciſterc. inde Epiſcopus Cardinalis ab Anno 1244. ad 1273. & legationibus in Galliam Angliamque nobilis. Scripſit *ſummam Quæſtionum* Theologicarum & moralium. *Sermones* de tempore & de Sanctis alioſque CXXXI. de diverſis materiis, quorum primus in unctione Caroli in Regem Siciliæ A. 1266. & ultimus in funere Clementis IV. A. 1268. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 201. Idem a quibuſdam traditur ſcripſiſſe de inventione *corporis S. Milburgæ* Virginis Wenlochiæ in Anglia defunctæ A. 722. Vide Acta Sanctor. Tom. 3. Febr. 23. pag. 391. Sed illa lucubratio rectius refertur ad *Odonem Cantianum* de quo ſupra.

Odo, de Ceritona, infra *Odo Shirton*.

Odonis de Ciceſtre, cujus Summam de Pœnitentia, in Bibl. Sangermmanienſi Cod. 323. evolvit Cangius, idem fortaſſe cum Odone Morimundenſi.

Odo Ciſtercienſis, vide *Odo Caſtillioneus*, *Odo Morimundi* & *Odo Shirton*.

S. Odo (*a*) *Cluniacenſis*, de quo audire juvat Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 129. cui obſervationes meas adjunxi. Odo, Muſicus, ex Canonico & Archi-Cantore S. Martini Turonenſis, Monachus, ac deinde Cluniacenſis ſecundus Abbas, Bernonis Abbatis primi ſucceſſor ab anno 927. uſque ad annum 942. quo (*b*) obiit apud Turones die 18. Novembris, & in Eccleſia S. Juliani ſepultus eſt. De eo præter *Nagoldum* de quo ſupra pag. 92. & *Joannem* (*c*) Italum, Cluniacenſes Monachos Odonis diſcipulos, qui vitam magiſtri ſui diverſis libris deſcripſere, videndi Floardus in Chronico ad annum 942. Glaber Radulfus, & Ademarus Cabannenſis, Sigebertus in Chronico ad annos 912. & 937. & Catalogi de S. E. c. 124. ubi eleganti ingenio præditum, *in homiliis ſcribendis, & declamandis, ac maxime in componendis in honorem Sanctorum cantibus*, prædicat; Aimoinus libro 2. de Miraculis S. Benedicti, aliique præſertim recentiores, Jo. Trithemius de S. E. cap. 292. & II. 51. illuſtr. Benedictin., qui Remigii Autiſſiodorenſis Monachi auditorem fuiſſe memorat, Baronius ad Martyrolog. Rom. 18. Nov. & Poſſevinus; qui multa pro more ex variis congerens, ex uno duos Odones facit Abbates Cluniacenſes I. & II. At Duchesnius collatis operis cum Martino Marrier in Cluniacenſ. Bibliotheca anno 1614. fol. Pariſiis excuſa, poſt varia elogia S. Odonis quædam opuſcula edidit. Hæc dumtaxat occurrunt, recuſa etiam in Bibl. Patrum Colon. Tom. X. Lugd. tomo XVII.

Vita S. Geraldi Aurelianenſis Comitis libri quatuor ad Aymonem Abbatem, Bibl. Cluniacenſ. pag. 65. & Gallice Bertrando de Compaigne interprete, Aurillaci 1715. 8.

Tractatus (*d*) *de Reverſione B. Martini Turonenſis a Burgundia*, cui præmittuntur epiſtola Fulconis Boni, Andegavorum Comitis ad Odonem Abbatem & ejuſdem ad Fulconem reſponſum, pag. 113.

Tra-

(*a*) In Bibl. Cluniacenſi pag. 123. *Beati* Adæ, *alias* Odonis. Anonymo Mellicenſi cap. 75. *Otto venerabilis Abbas Cluniacenſium, qui Monachorum gemma, diſcipulorum ſuorum gloria fuit.*

(*b*) Paulo ante obitum deſignatus Abbas *Floriacenſis*. Vide Caveum, & Bibl. Floriacenſem Joannis a Boſco.

(*c*) Supra Tom. 4. pag. 65. Prologum in Vitam S. Odonis ad Hugonem Abbatem S. Petri edidere Edm. Martene & Urſinns Durant in itinere litterario quod prodiit Gallice Pariſ. 1717. 4. Tom. 1. pag. 173.

(*d*) Suppoſitum contendunt Claudius Molinetus & Guido Alexius Lobineau diſſ. 3. ſur la mouvance de Bretagne, aſſentientibus etiam auctoribus Memoriar. lit. Trevoltin. A. 1712. pag. 666.

Tractatus ejuſdem Odonis, *quod Beatus Martinus par dicitur Apoſtolis* pag. 123. Hic & præcedens jam fuerant excuſi edente Jodoco Clichtoveo una cum Sulpitio Severo de vita Martini & Gregorio Tur. Pariſ. 1511. 4. atque in Bibl. Vet. Patrum, Pariſ. 1589. 1624. Tom. VII.

Sermones quatuor I. In Cathedra S. Petri, ſi tamen eſt Odonis, cum ſit conſutus ex duobus S. Leonis ſermonibus, tertio ſcilicet in die anniverſario ſuæ aſſumtionis, & primo in natali S. Petri pag. 127. II. In veneratione ſanctæ Mariæ Magdalenæ (*a*) pag. 131. III. de S. Benedicto Abbate pag. 138. IV. de combuſtione baſilicæ B. Martini Turonenſis. A. 903. pag. 145.

Collationum ſeu Occupationum libri III. ad Turpionem Epiſcopum Lemovicenſem. pag. 159. a celeb. Jacobo Sirmondo Societatis Jeſu communicati. Monachis utiliſſimos vocat Anonymus Mellicenſis cap. 75.

Antiphonæ VII. *de beato Martino* Turonorum Archiepiſcopo. p. 262.

Ejuſdem verſus & Hymni, de Sacramento Corporis & Sanguinis Domini, de Maria Magdalena & de eodem S. Martino. pag. 263.

Ejuſdem S. Odonis II. Cluniacenſium Abbatis libri XXXV. Moralium S. Gregorii Papæ in Job excerpta ſtudio & diligentia ejuſdem Domini Martini Marrier, Monaſterii S. Martini de Campis S. Lutetiæ Pariſiorum Profeſſi e vetere Manuſcr. eruti ac in lucem poſt Bibliothecæ Cluniacenſis editionem emiſſi ſunt ex officina Nivelliana ſumptibus Sebaſtiani Cramoiſy anno 1617. in 8. & in Bibl. Patrum Colon. Tom. X. & Lugd. Tom. XVII. Nec latet nos, inquit Andreas Quercetanus, alia multa ſcripſiſſe Patrem hunc, nempe librum *de Translatione S. Benedicti*, cujus meminit Aymoinus Monachus, alterum *de Contemptu Mundi*, ſicut teſtantur Geſta Pontificum Lemovicenſium, *ſermoneſque* plures ac *Hymnos* ut eſt apud Trithemium: ſed nullum adhuc invenire licuit qui vel aliquem eorum publici juris facere aut poſſet aut vellet. Sermonem in feſto S. Martini edidit Edmundus Martene Tom. V. theſauri anecdotor. pag. 618. Incip. *Sacra hæc hodierna ſolennitas*. Dialogum *de arte Muſica* laudat Anonymus Mellicenſis cap. 75. *Chronicon ſuccinctum* Manuſcript. ſervatum Cantabrigiæ in Bibl. Collegii S. Benedicti Caveus memorat, & ante Caveum Voſſius pag. 342. qui addit etiam *Vitam S. Mauri* Manuſcr. in Bibl. Vaticana. Sed illa eſt Odonis Glannofolienſis, de quo mox. De *vita Gregorii Turonenſis*, vide ſupra Tom. 3. pag. 101. * Præter hymnum in laudem S. Martini, qui legitur in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi, alter etiam de eodem Sancto ab Odone editus eſt, legendus apud Mabillonium Annal. Tom. III. in append. pag. 659. edit. Lucenſ.

Tractatus *de reverſione B. Martini* ab auctoribus Hiſtoriæ litterariæ Gallicanæ abjudicatur Odoni, quod ſcilicet nec ſtylum ejus ſapiat, nec ſatis congruat dignitati Fulconis Comitis Andegavenſis, (qui S. Odonem educavit) ut Monachum illum ita alloquatur: *condeſcendat parvitati meæ veſtra ſublimitas*. Ita pariter & tractatus quod *B. Martinus dicatur par Apoſtolis*, judicibus iiſdem ſcriptoribus fœtus eſt S. Odonis non ſincerus. Quin & Adam Abbati Perſennæ vindicandus eſt ut ex collectione epiſtolarum ejuſdem Adami vulgata a P. Martene Anecd. Tom. 1. pag. 738. &c. agnoſcimus. Inſuper Chronicon ſuccinctum Thomæ Lachenſi vindicandum eſſe docet Chronicon Comitum Andegavenſium apud D' Achery Spicileg. Tom. X. pag. 400. Vide hæc omnia in eadem hiſtoria litteraria tom. VI. pag. 251. Reliqua opera S. Odonis tum deperdita cum ſuppoſititia ſatis accurate ibi recenſentur.

Odo Danicus, ſive qui e Dania duxit originem, Lelando cap. 180. memoratus,

(*b*) Exſtat & in Joannis a Boſco Bibl. Floriacenſi & in Actis Sanctor. Tom. V. Julii 22. pag. 218.

tus, idem cum Odone Cantuarienſi Archiep. de quo ſupra.

Odo de Deogilo (de Dueil) Gallus ex Abbate S. Cornelii Compendienſis A. 1153. ad 1168. Abbas *S. Dionyſii*. Vide Sammarthanos Tom. IV. Galliæ Chriſtianæ pag. 335. Ejus libri ſeptem quos Monachus adhuc & comes itineris Regis & a ſacris & ſecretis ſcripſit *de profectione Ludovici VII. Regis Francorum in Orientem* vulgati ſunt a Petro Franciſco Chiffetio, S. J. in Sylloge cui titulus: S. Bernardi Claræavallenſis Abbatis illuſtre genus aſſertum. Divione 1660. 4. Vide Pagium ad A. 1147. Oudinum T. 2. pag. 1443. & Jacobum Longum n. 6996. Bibl. hiſt. Francor.

Odo de Duaco, Theologus Sorbonicus, errorum accuſatus, de quibus damnari eum contigit ab Alexandro IV. Anno 1256.

Odo Epiſcopus, ſupra in *Odone Bellovacenſi*.

Odo Floriacenſis Abbas. Supra in *Odone Cluniacenſi*.

Odo Monachus *Foſſatenſis*, ſcripſit anno 1058. vitam *Domni Burchardi* Comitis Melodunenſis, qui apud Hugonem Capetum & Robertum ejus filium gratioſus, diem obiit A. 1012. Exſtat in Brolii ſive Jacobi du Breul, Benedictini ſupplemento Antiquitatum Pariſienſium, Pariſ. 1614. 4. & in Andreæ du Cheſne T. IV. ſcriptorum de rebus Francorum p. 115. 114. & Gallice Sebaſtiano Roulliardo interprete, in ejus hiſtoria Civitatis Melodunenſis. Pariſ. 1628. 4. * Sub hujus ſcriptoris nomine legimus indicata apud Montfaucon Bibliothecarum pag. 1278. *Vitam S. Mauri* metro & proſa ſcriptam, quam in neſcio qua (neque enim indicat) Gallica Bibliotheca extare dicit. Scriptores Hiſtoriæ litterariæ Gall. Tom. VII. pag. 494. cenſent vitam illam S. Mauri proſa ſcriptam aliam non eſſe ab ea, quæ jam olim ante Odonem prodierat, forte tamen ab hoc ipſo Odone recenſitam. Alteram vero metro ſcriptam facile huic ipſi Odoni tribui poſſe cenſent. Monent inſuper ex Mabillonio in Actis SS. Benedictinorum Tom. 2. pag. 596. calamo ejuſdem Odonis deberi Reſponſoria in honorem S. Barolini primi Abbatis Foſſatenſis, quæ olim in officio feſti ejuſdem Sancti apud Cœnobitas illos canebantur.

Odo Canonicus Regularis S. Victoris, & Prior, atque inde Abbas *S. Genovefæ* Pariſienſis diem obiit Anno 1166. cum A. 1165. Philippum Auguſtum Regem Galliæ de fonte Baptiſmi ſuſcepiſſet, quem ritum veteribus monumentis expreſſum licet videre in Joannis Ciampini diſſertatione inſerta Muſeo Minervæ Venetæ T. 2. p. 78. ſeq. & in Mabillonii itinere Italico p. 73. Ejus *Epiſtolæ VII.* editæ a Dacherio T. 2. pag. 525. (edit. novæ Tom. pag. 529.) *Sermones VIII.* Manuſcripti in Codice Abbatiæ S. Victoris, de quibus Oudinus T. 2. p. 1256.

Gerardus Odonis. ſupra Tom. 3. pag. 43.

Odo Abbas *Glannofolienſis* S. Mauri ad Ligerim Ord. Bened. A. 868. in gratiam Almodi ſive Adelmodi, Archidiaconi Cenomanenſis ſcripſit *Hiſtoriam translationis S. Mauri* Abbatis A. 584. ætatis 92. defuncti, quæ edita eſt in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii (*a*) XV. p. 1051. 1060. cum Jo. Bollandi notis. Et in Mabillonii Sec. IV. Act. Benedictin. parte 2. pag. 165. Conferendæ etiam Claudii Chaſtellain notæ ad Martyrologium Rom. 15. Jan. ubi præterea de *Vita* ejuſdem *Mauri*, quam a *Fauſto* ſcriptam & interpolatam ab Odone memoravi ſupra Tom. 2. pag. 148. & veraciſſimam appellat Leo Oſtienſis. Confer Carolum le Cointe Tom. 1. Annal. Francor. pag. 608.

Gvilelmus Odo. Supra T. 3. p. 158.

Jacobus Odo ſive de *Oddis*. Supra Tom. IV. p. 15.

Magiſter Odo. Infra, *Odo Shirton*.

Odo interpolator Vitæ *S. Mauri*. Supra, *Odo Glannofolienſis*.

Odo

(*a*) Non Februarii, ut excuſum in Longi Bibl. Hiſt. Galliæ quam vide n. 5028. 5029.

Odo ex Abbate Belliprati Abbas *Morimundenſis* in diœceſi Galliæ Lingonenſi, Ord. Ciſterc. defunctus A. 1161. teſtibus Sammarthanis Tom. IV. pag. 674. ubi opuſcula ejus quædam a Philippo Segvino in Bibl. Manuſcriptor. recenſita notant. Illa ſunt memorata etiam Viſchio pag. 254. Bibl. Ciſterc. *De ſignificationibus numerorum. De numerorum figuris. De liberis appellationibus. De myſteriis figurarum. De regulis generationum. De cognitionibus & interpretationibus numerorum. De ſignificationibus unitatis. De relationibus & earum myſteriis.* Lelando cap. 180. pag. 213. hic eſt *Muremundenſis*, ubi refert librum ejus de *analyticis ternarii*, ſervatum in Bibl. Corinienſi, ſive Cirenceſtrenſi. Baleus III. 19. præterea huic Odoni tribuit, de quo dubitaverat Lelandus, (*a*) *Dialogum de religione Chriſtiana & Judaica*, Leone & Odone interlocutoribus: præterea *Chronicon* quod rectius refertur ad Othonem Friſingenſem: atque *analytica numerorum*, quæ a libello de triade ſive ternario diſtinguens Jacobus Faber præf. ad Euclidem, Odonem hunc Mathematicum peritum celebrat. Liber *de tribus hierarchiis & de tribus gradibus quibus per eas pervenitur ad Salutem:* & *Enchiridion* ſeu *dialogus inter Magiſtrum & diſcipulum cum Micrologo artis Muſices*, Manuſcripta teſte Labbeo, quibus adde tractatum *de translatione reliquiarum S. Benedicti* ad monaſterium Floriacenſe. In Felleri Catologo Manuſcript. Bibl. Paulinæ Lipſienſis pag. 161. memoratur Odo Morimutenſis abbas *de tranſitu Bernardi*. Apud Labbeum pag. 208. Bibl. Manuſcript. *Sermones* Odonis de Morimundo, Ord. Ciſterc. Ex his nonnulli obvii in Combefiſii Bibl. Concionatoria.

Odo Muſicus. Supra *Odo Cluniacenſis*, & *Morimundenſis*.

Odo ex Cantore Bituricenſi *Pariſienſis* Epiſcopus, ab A. 1197. ad 1208. (*b*) de quo Petrus Blæſenſis Epiſt. 126. & auctor notarum ad illas Epiſtolas in Tom. XXIV. Bibl. Patrum Lugd. pag. 1351. ſeq. Sammarthani Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 437. ſeq. Hujus Odonis Conſtitutiones Synodicæ, ſub titulis IX. digeſtæ leguntur in tomis Conciliorum Binii Tom. VII. ſive Tom. 3. parte 2. Regia Tom. 28. Labbei Tom. X. Harduini T. 6. parte 2. & in noviſſima Veneta Coleti Tom. XIII.

Odonis Rameſegani libellum de pœnitudine memorat Lelandus cap. 180.

Odo ſive Oddo Abbas S. Remigii *Remenſis*, cujus Epiſtola ad Thomam Comitem ſcripta circa A. 1135. de quodam miraculo Thomæ Apoſtoli apud Indos, edita a Mabillonio Tom. 1. Analect. p. 334. (edit. novæ pag. 464.)

Odo Severus, ſupra in *Odone Cantuarienſi* Archi-Epiſcopo.

Odo Shirton ſive *de Sheritona* Anglus Ord. Ciſterc. Lelando p. 213. c. 180. *Shirodunenſis*, ubi multarum *Concionum* non infelicem ſcriptorem appellat, Baleo III. 18. *de Ceritona* & Pitſeo pag. 245. *Ceritonenſis*, clarus circa A. 1180. quem in Theologia Magiſtrum ſuum laudat Joannes Sariſberienſis Epiſt. 268.

Ejus *libri duo LX. Parabolarum* in laudem ejus qui eſt Alpha & Omega, præter rem tributi ab aliis *Gaufrido Claræváll.* vel *Odoni Cantuar.* Manuſcripti in Bibliothecis Angliæ. Vide Oudinum T. 2. pag. 1498. & 1513. & 1623. ſeq. ubi & de ejus *Summa de pœnitentia*, & *homiliis de tempore* editis Pariſ. 1520. & ſermonibus *de Sanctis*. Baleus neſcio quod *Partium opus* commemorat, & *Beſtiarium* ſive *Brutarium* in quo Æſopi fabulas ex Græco Latine expreſſas expoſuit: tum *Narrationes*. Eadem ex Baleo Pitſeus, & pag. 252. Viſchius Bibl. Ciſterc.

Odo Sveſſionenſis, ex Cancellario Pariſienſi Monachus in Grandiſylva Ord. Ciſtercienſ. & ex Abbate Urſicampi in diœceſi Noviomenſi Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus ab Anno 1244. Vide Ughellum Tom. 1. pag. 235. ſeq. qui

pag.

(*a*) Supra pag. 154. in Odone Aurel. (*b*) Albericus pag. 447. Chron.

pag. 197. inter Præneſtinos Epiſcopos perperam Odonem notat appellari, pro *Cono* ſive *Conone*. Hujus Odonis Tuſculani, quem rectius ſub Innocentio IV. quam ſub Eugenio III. vixiſſe dixiſſet, *Commentarium ſuper Jeremiam* memorat Labbeus Bibl. nova Manuſcript. pag. 369. & *Quæſtiones* pag. 25. Poſſevinus duo grandia Volumina *Sermonum* Manuſcripta in Bibl. Vaticana.

Odo Tuſculanenſis Epiſcopus, cujus Epiſtola ad Innocentium IV. Papam de geſtis A. 1249. Inſula Cypro contra Infideles ab exercitu Chriſtiano, exſtat T. VII. (*a*) ſpicilegii Dacheriani pag. 213. (edit. novæ Tom. 3. pag. 624.) Idem hic cum ſuperiore.

Odo de Vavcemani, ſupra in *S. Germani* T. 3. p. 133.

Odo Abbas Urſicampi, ſupra, *Odo Sveſſionenſis*.

Odobonus ſive *Odo* Medicus, ſi Gaudentio Merulæ credimus, auctor poematis hexametri de virtutibus herbarum, de quo ſupra, in *Macro*. Vide Tom. XIII. Bibl. Græcæ pag. 39. Omitto *Oddum de Oddis* Medicum Patavinum qui A. 1558. diem obiit, *Galeni anima* prædicari ſolitus, de cujus ſcriptis Nicolaus Comnenus in hiſtoria Gymnaſii Patavini Tom. 1. pag. 313.

Odoceus Monachus, doctrinæ & pietatis nobile plane exemplar, laudatus Lelando cap. 30. Epiſcopus poſt Telinum Landavenſis, Franciſco Godvvino de præſulibus Angliæ pag. 619. *Oudoceus*. De ſcriptis ejus nihil comperi.

Odofredus ſive *Ottofredus* Beneventanus, Bergomenſi ad A. 1199. & Trithemio cap. 425. *Rofredus* Juriſconſultus, qui ſcripſit *Quæſtiones Juris Civilis*. *Quæſtiones Juris Canonici*, & *Summam Juris*.

Odofredus Beneventanus, junior, inter Azonis diſcipulos celebratiſſimus, docuit Jus Civile Bononiæ, obiitque A. 1265. De hoc Trithemius cap. 444. Bergomenſis ad A. 1240. & Guido Pancirollus II. 35. de claris Legum Interpretibus. Ejus ſcripta: *De arte notariatus*. *De libellorum formatione* ſive de formulis actionum quarum uſus eſt in Judiciis. *De ordine Judiciario*. Commentaria *in Pandectas* & *Codicem*, commendata inprimis a perſpicuitate. *Feudorum compendium*. *De Curatore bonisdando*. *De reſtitutione dotis*. *De percuſſionibus*. *De poſitionibus & interrogationibus*. Gloſſæ *ad ſummam Azonis*, Præceptoris: in tit. *de pace Conſtantiæ*. De primo & ſecundo Decreto &c. * In codice membranaceo Bibliothecæ Felini extant Friderici I. conſtitutiones inſcriptæ *de Pace conſtantiæ* cum notis & perpetuis commentariis Odofredi hujus. Quia vero commentarii iſti ſubduntur compendio Feudorum ab Antonio Mincuccio de Prato veteri confecto, ut ex hoc ipſo codice intelligo; ideo forte nonnullis obrepſit, ut *Feudorum compendium* Odofredo tribuerent.

Odorannus Monachus S. Petri Vivi Senonenſis Ord. Bened. A. 1045. ſcripſit *Chronicon* ab A. 675. ad 1032. quod edidit Andreas du Cheſne Tom. 2. rerum Francorum pag. 636. 641. Fragmentum dederat Petrus Pithœus inter XII. ſcriptores coætaneos pag. 214. 215. Baronius ad A. 875. n. 7. ſeq.

Odoricus, *Oldericus*, ſupra *Odericus*.

Henricus de Oerſchet in Bethleem juxta Lovanium Auguſtinianus, cujus Hiſtoria *de cladibus Leodienſium* A. 1669. a Carolo Audace, Burgundiæ Duce illatis Manuſcripti in Bibl. Cottoniana pag. 131.

Oetbertus cui *vitam S. Friderici*, Epiſcopi Ultrajectini in Belgio Anno 838. Martyris tribuunt Acta Sanctor. Tom. IV. Julii 18. pag. 460.

Offellus cujus verſum laudat Jo. Sariſberienſis Epiſtola 192. *Qui coarat vulpi, ſulcos variare neceſſe eſt*.

Offo. Supra, *Obbo*. Alius *Offo* Anglicus circa A. 610. de quo Baleus XIII. 52. ex Seb. Munſteri Coſmographia.

Ofilius Sergianus, infra *Ovidius*.

Ogerius Alferius, infra Gvil. *Ventura*.

Oge-

(*a*) Non tomo III. ut excuſum in Longi Bibl. Hiſt. Gall. n. 7112.

Ogerius Lucedii Abbas, cujus *Sermones* editi ſunt inter S. Bernardi opera, ut dixi Tom. 1. pag. 226. Tractatum Manuſcr. *de laudibus Deiparæ* memorat Oudinus Tom. 2. pag. 1417. * Ex tractatu ejus de laudibus S. Dei genitricis, qui extat MS. in cod. 761. Bibliothecæ univerſitatis Taurinenſis integram præſtationem evulgarunt viri doctiſſimi, qui commentarios ejuſdem Bibliothecæ ſcripſerunt tom. 11. pag. 240.

Gilbertus de Oilandia. Supra T. 3. pag. 57. *Gilbertus de Hoylandia*.

Ericus Olai. Supra Tom. 2. pag. 107.

Olbertus ſive *Obbertus* aliis *Albertus* (ſupra T. 1. p. 44.) auditor Harigeri Abbatis Laubienſis, & Fulaerti Epiſcopi Carnotenſis: ex Laubienſi Monacho Abbas Gemblacenſis A. 1012. ac denique S. Jacobi Leodienſis, ubi diem obiit A. 1048. Ex *vitis Sanctorum* quas ſcripſiſſe eum teſtatur Sigebertus cap. 142. unica ætatem tulit *hiſtoria inventionis, miraculorumque & translationis S. Veroni* Confeſſoris, de ſtirpe Carolidarum, ad Comitem Hannoniæ Raginerium, edita & notis illuſtrata a Georgio Galopino, monaſterii in cella S. Gisleni monacho Benedictino. Montibus 1636. atque inde ab Henſchenio in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 30. pag. 845. 850. Etiam *cantus* in honorem Sanctorum compoſuiſſe Olbertum Sigebertus annotat: & Burchardum (*a*) Epiſcopum Wormatienſem ejus provectum Magiſterio, celebre illud Canonum volumen edidiſſe, quod inter Olberti ſcripta perperam refert Svveertius p. 588. Athen Belg. *Hiſtoriam veteris & novi Teſt.* memorant præter Svveertium Valerius Andreas pag. 706. Bibl. Belg. & ad Sigebertum, Miræus; Sed Valerium ex libro Sigeberti de geſtis Abbatum Gemblacenſium hauſiſſe, quæ de Olberto tradit, neutiquam crediderim Oudino hoc affirmanti Tom. 2. pag. 539.

Olbertus, Odelbertus, Odelpertus, Odobertus, Alibertus, Alepertus, Odilbertus, Edelbertus, Olibertus, Oldibertus, Oldobertus, Archiepiſcopus ab A. 805. ad 814. Mediolanenſis, de quo Ughellus Tom. 4. Italiæ ſacræ pag. 75. Ejus *Epiſtolam* ad Carolum M. cum indice capitum XXII. libri adhuc inediti *de baptiſmo* & Manuſcripti in Bibl. Augienſi prope Conſtantiam, vulgavit Mabillonius Tom. 4. Analect. pag. 317. (edit. novæ pag. 76. ſeq.) Ejus *chartam donationis* edidit Ughellus loco laudato.

S. Oldegarius ſive *Ollegarius*, ex Epiſcopo Barcinonenſi Archiepiſcopus Tarraconenſis defunctus A. 1136. Vita ejus ab Anonymo, Gerundenſi Canonico ſcripta exſtat in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 6. pag. 482. 498. *Epiſtolam* ad Innocentium II. edidit Cardinalis Agvirrius Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 342. una cum altera ad Raymundum, Auſonenſem Epiſcopum. Adde Nic. Antonii Bibl. vet. Hiſpanam lib. VII. cap. 5. Tom. 2. pag. 14.

Oldenburgenſe Chronicon. Supra *Joannes Schiphovver*.

Oldibertus, ſupra *Olbertus*.

Oldonius Voſſii, Cangiique, infra *Ordonius*.

Oldradus ſive *Olradus Biſdominus*, Senenſis Ord. Præd. Jacobo Quetif Tom. 1. Bibl. Dominicanor. pag. 403. *Odoardus Viſdomini*, circa A. 1287. ſcripſit juſſu Honorii IV. *Vitam B. Ambroſii Sanſedonii*, Senenſis Ord. Præd. A. 1285. defuncti, adjutus in illo labore a tribus ejuſdem Ordinis fratribus Gisberto Alexandrino, Recuperato de Petra mala, & Aldobrandino Papparono. Exſtat in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 20. pag. 181. 200.

Oldradus de Ponte, Laudenſis Italus, Dini auditor, amicus Joannis Andreæ, Juris utriuſque conſultiſſimus docuit Bononiæ, inde Patavii, & Advocatus Conſiſtorialis defunctus eſt Avenione A. 1335. Ex ejus ſcriptis ſola *Conſilia* laudat Trithemius cap. 577. quæ etiam edita ſunt Venetiis, atque Manuſcripta in Patavinis (*b*) aliiſque Italiæ Bibliothecis: *Reſponſorum* Volumen appellat Gvi-

(*a*) Confer Voſſium pag. 369. ſeq.

(*b*) Vide Tomaſinum pag. 4. b.

Gvido Pancirollus, qui de hoc Oldrado videri poteſt, lib. 2. de Legum interpretibus cap. 52. teſtatus plura ſcripſiſſe quæ interierunt, & præclara in Jus Civile commentaria edidiſſe, quæ Gazalupus pag. 505. vocat Lecturas, aitque earum raram copiam reperiri. * Oldradi hujus conſilia in Bibliotheca Felini cod. 295. edita ſunt Romæ apud S. Marcum anno 1476.

Olivarius ſive *Oliverius* Weſtphalus, ex Canonico Paderbornenſi Scholaſticus *Colonienſis* & ab A. 1223. Paderbornenſis Epiſcopus, denique ab A. 1226. Epiſcopus Sabinenſis & Cardinalis: de quo Nic. Schatenius in annalibus Paderbornenſibus, & Jo. Georgius Eccardus in prolegomenis ad tomum ſecundum ſcriptorum medii ævi num. VI. Hujus Oliverii *Epiſtola* ad Engelbertum Archi-Epiſcopum Colon. *de captione Damiatæ* & de iis quæ vidit in Oriente geſta A. 1218. 1219. exſtat in Jacobi Gretſeri horto Crucis, atque inde in Jac. Bongarſii geſtis Dei per Francos pag. 1185. 1192. Caſp. Barthii ad Oliverium notæ in Jo. Petri Ludevvig reliquiis monumentorum veteris ævi Tom. 3. pag. 554. ſeq. *Hiſtoria Regum terræ ſanctæ*, ab A. 1095. ad 1212. in laudati Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi Tom. 2. pag. 1355. 1395. Quæ deinde ab eodem Eccardo pag. 1397. 1450. ſubjicitur *Hiſtoria Damiatina*, diviſa capitibus XLV. & uſque ad A. 1322. producta partem a capite XI. ad XIX. eadem eſt cum Epiſtola quam a Bongarſio editam dixi: partem uſque ad cap. 27. etiam inſerta hiſtoriæ Hieroſolymitanæ Jacobi de Vitriaco: & uſque ad caput XXIV. a Tho. Galeo in hiſtoriæ Anglicanæ ſcriptoribus quinque, Oxon. 1687. fol. pag. 435. ſeq. repetita, utrobiqne non appellato Oliverii nomine. Conferendus etiam Jacobi de Vitriaco liber tertius hiſtoriæ Orientalis ab antea editis diverſus, quem ex Codice Bigotiano, nunc Bibl. Regiæ vulgavit Edmundus Martene Tom. 3. theſauri anecdotorum pag. 268. ſeq. Ab hac Oliverii hiſtoria Damiatina non diverſus eſt liber *de expeditione Hieroſolymitana* quem Manuſcr. Lovanii ad S. Martinum ſervari notavit Svveertius pag. 588. Athen. Belg. & Voſſius pag. 715. atque ſub eodem titulo etiam habetur (capitibus decem primoribus integrior editione Bongarſiana) in Codice Manuſcr. Gudiano 303. ſed in quo capita ab Eccardo edita poſtrema de Damiata A. 1220. iterum amiſſa, deſiderantur. Vide Catalogum Bibl. Gudianæ pag. 568. ſeq. atque Oudinum Tom. 3. pag. 35. ſeq.

Junior eſt *Petrus Joannes Olivarius*, Valentinus Hiſpanus cujus *ſumma capita in Ciceronis Philoſophiam moralem* una cum ſcholiis in *Somnium Scipionis* prodiere primum Pictavis 1535. 4. De ejus notis *in Melam* Pariſ. 1536. & deinde ſæpius editis, & de iis quæ ad *Ciceronis libros de finibus*, *librum ſecundam Plinii*, ſcripſit, dixi in Bibl. Latina. Etiam *Porphyrii* Iſagogen, Prædicamenta *Ariſtotelis*, librum de enunciatione & priora reſolutoria caſtigaſſe edendaque Wechelio dediſſe Pariſiis Græce, annotat ex Geſnero Nic. Antonius, qui de hoc Olivario conſulendus Tom. 2. Bibl. Hiſpanæ novæ pag. 164. Scholia tamen Olivarii in Solinum quæ idem memorat, ex male intellectis Geſneri aut Simleri verbis, exſtare uſquam dubito. Titulos Capitum XVIII. libri *de Prophetia & Spiritu Prophetico* Baſil. 1543. 4. editi recenſet Geſnerus pag. 550. Bibl.

Oliverius Arzignanenſis, cujus commentarius in Valerium Maximum ſæpius cum Valerio lucem vidit poſt editionem Mediolanenſem 1508. fol. ut dixi in Bibl. Latina lib. 2. c. 5. * Prior editio operis Oliverii hujus Mediolanenſem a Fabricio hic indicatam anni 1508. longe ſuperat; prodiit enim Venetiis typis Gulielmi Tridentini cognomento Animamia an. 1491. fol. An vero huic anni 1491. altera etiam antiquior Veneta anni 1488. præceſſerit, cum ego nondum viderim, ignoro. Laudatur tamen

men a Fabricio Bibl. Lat. lib. 2. cap. 5.

Oliverius de Langhe ſive Longus, Prior ad *S. Bavonem* Ord. Benedict. juxta Gandavum circa A. 1450. ſcripſit teſte Valerio Andrea pag. 706. & Svveertio pag. 588. hæc quæ in Bibliothecis Lovanienſibus & Gandavenſibus inedita aſſervantur: *De Sacramento Euchariſtiæ & de tenendis ac credendis circa Euchariſtiæ ſacramentum. De defectibus circa Miſſam. De reditibus ad Vitam. De vitio Simoniæ in Religione.* Vitam *B. Coletæ* Virginis, Reformatricis Ordinis S. Claræ A. 1447. defunctæ, ex Latino *Stephani* Juliani tranſtulit in linguam Belgicam ſeu Flandricam, de qua vide Acta Sanctorum Tom. 1. Martii 6. pag. 533.

Oliverius, Vincentio Bellovacenſi *Elmerus*, aliis *Egelmerus*, Malmesburienſis Anglus Ord. Bened. defunctus Anno 1060. de quo Baleus II. 51. & Pitſeus pag. 187. Mathematicarum diſciplinarum non imperitus ſcripſit: *De ſignis planetarum. De Aſtrologorum dogmatibus. De Geomantia*, ita enim legendum etiam apud Pitſeum, ubi *de Geometria* excuſum legitur.

Oliverius Longus, ſupra *Oliverius S. Bavonis*.

Oliverius Maillardus. Supra pag. 7.

Oliverius Saxo Cangii, & *Oliverius Scholaſticus* non diverſus ab *Oliverio Colonienſi*, de quo ſupra.

Lupus de Oliveto, rectius *de Olmeto*, ſupra T. IV. p. 294.

Petrus Joannes Olivus, e caſtro S. Mariæ Seignani oppidi Gallus, Ord. Minor. initia dediſſe viſus ſectæ *Begardorum* ſeu *Begvinorum* & *Fratricellorum* Fratrumque de pœnitentia de tertio ordine B. Franciſci. Vide Odorici Raynaldi Annales ad A. 1312. Tom. XV. pag. 101. ſeq. Abr. Bzovium ad A. 1199. num. 39. Henr. Spondanum ad A. 1278. num. 20. & ad 1297. n. 7. Lucam Waddingum in annalibus Minorum, tomo ſecundo, Oudinum Tom. 3. pag. 584. ſeq. & Jo. Georgii Schelhornii amœnitates litterarias Tom. IX. pag. 678. ſeq. Diem obiit Narbonæ A. 1297. 6. Martii. Ejus *profeſſionem Fidei* habes apud Bulæum in hiſtoria Academiæ Pariſ. Tom. 3. pag. 535. Ex ejus *Poſtilla* ſive *Commentarius in Apocalypſin*, qui Manuſcripti ſervantur Venetiis atque in aliis Italiæ & Galliæ Bibliothecis, nonnullæ de Eccleſiæ fatis & Pontificum tyrannide Divinationes exſtant apud Steph. Baluzium Tom. 1. Miſc. pag. 213. ſeq. 283. 287. & cum Gallica verſione ac notis Iſaaci Larrey, ipſo inſcio editis Amſt. 1790. 8. Vide & Natalem Alex. Tom. VII. Hiſt. Eccleſ. edit. in fol. pag. 97. ſeq. & Novellas litterarias Gallice editas tomo decimo Amſt. 1719. 8. pag. 471. *Poſtillæ ſuper Geneſin* Manuſcriptæ Venetiis teſte Thomaſino pag. 105. *In XII. Prophetas Minores* in Bibl. Colbertina Cod. 2056. notante Jacobo Longo p. 885. Bibl. exegeticæ, ubi perperam tradit Olivum claruiſſe A. 1325. *Super quatuor Evangelia*, ibidem Manuſcripti Venetiis. Scripſit etiam *in Epiſtolas Canonicas* commentarios quos cum poſtillis in Matthæum & Apocalypſin flammis adjudicatos fuiſſe notat laudatus Schelhornius pag. 679. Cætera Olivi ſcripta apud Baluzium notis ad Papas Avenionenſes pag. 752. & Waddingum pag. 284. Bibl. Franciſcanorum memorata hæc ſunt: *Confeſſiones & litteræ aliquot ad Magiſtros Pariſienſes*, qui condemnaverant dicta ſua. Tractatus *de Sacramentis*, & tractatus *emtionum & venditionum*, & *de uſuris*, & quædam *Quæſtiones & tractatus Logicales. Poſtillæ ad omnem ferme ſacram Scripturam*. Poſtilla *ſuper librum B. Dionyſii de Angelica Hierarchia*. Opus cui titulus *Miles armatus*. Aliud quod *Exercens* inſcribitur. *Expoſitio regulæ Fratrum Minorum. Quæſtiones diſputatæ*, atque inter alias *de Papæ & Concilii auctoritate*, nec non *de paupere rerum uſu* ſive *de paupertate. Allegationes ſuper articulis tractatis per Dominum Papam* (Joannem XXII.) *de poſtilla ſuper Apocalypſin*. Liber *de laudibus & excellentia B. Vir-*

ginis, in quo modum exceſſiſſe viſus eſt, teſte Waddingo, etiam præcipuis Ordinis Franciſcani Patribus.

Joannes Olnay. Supra Tom. IV. pag. 111.

Olympius natione Hiſpanus, Epiſcopus ſcripſit librum fidei *adverſus eos* (Priſcillianiſtas, ut videtur) *qui naturam & non arbitrium in culpam vocant, oſtendens non creatione ſed inobedientia inſertum naturæ malum*. Hæc de eo Gennadius ante A. 495. libro de S. E. cap. 23. De eodem S. Auguſtinus lib. 1. contra Julianum Pelag. cap. 3. *Olympius Hiſpanus Epiſcopus vir magnæ in Eccleſia & in Chriſto gloriæ, in quodam ſermone Eccleſiaſtico*: Si fides *inquit*, unquam in terris incorrupta manſiſſet, ac veſtigia defixa tenuiſſet, quæ ſignata deſeruit: nunquam protoplaſti mortifera tranſgreſſione mortiferum vitium ſparſiſſent in germine, ut peccatum cum homine naſceretur. Idem repetit cap. 7. *Sanctus Olympius dicit* &c. atque rurſus eum laudat cum Irenæo, Cypriano, Reticio, Hilario, Gregorio, Baſilio & Ambroſio II. ult. & III. 17. Incertum idemne hic Olympius Epiſcopus, quem ſtatim poſt Concilium Romanum A. 320. Carthaginem miſſum narrat Optatus lib. 1. de ſchiſmate Donatiſtarum c. 26. licet hoc veriſimile viſum Tillemontio T. VI. memoriar. p. 60. Veriſimilius aliis idem viſus Olympius de quo ad Pammachium (*a*) S. Paulinus Epiſt. 37. quemque *Lampium*, vocans, ab eo apud Barcilonam in Hiſpania ſacratum ſe ſcribit Epiſt. 47. ad Alypium. Commenta Pſeudo-Dextri & Pſeudo-Juliani de Gennadii Olympio, variaſque Hiſpanorum ſcriptorum hallucinationes, Olympium Æni Thraciæ Epiſcopum, (*b*) quem Ariani ſede ſua pepulere, cum Hiſpano confundentium, diluit Nic. Antonius lib. 2. Bibl. veteris Hiſpanæ cap. 7.

Joannes de S. Omero. Supra Tom. IV. p. 111.

Omnibonus de quo Albericus in Chron. ad A. 1156. *Eodem anno, id eſt Friderici Imperatoris quinto, quidam Magiſter egregius* Omnibonus *nomine, librum* de concordia diſcordantium Canonum *diligentiſſime ordinavit in duas partes. Primam partem in XXVI. Diſtinctiones, ſecundam in Cauſas XXXVII. per quæſtiones diverſas artificioſe propoſitas. Hic liber a nomine auctoris*, Omnebonum. *Et hunc ſecutus eſt tempore Alexandri* (*III.*) *Papæ Gratianus Cardinalis, qui multa addidit, ita quod de XXVI. Diſtinctionibus centum Diſtinctiones fecit, ſed per ipſum iſta doctrina facta eſt magis authentica*.

Omnibonus Leonicenus, propinquus Nicolai Leoniceni, de quo ſupra Tom. IV. pag. 267: Vicentinus patria & Venetiis auditor Emanuelis Chryſoloræ, Græcæ ipſe & Latinæ linguæ peritus, ac Jo. Trithemii judicio cap. 753. Philoſophus & Rhetor celeberrimus. Diem obiit A. 1524. ſi credimus Antonio Orlando Origin. typographiæ pag. 356. *Quintiliani* inſtitutiones ex ejus emendatione excudit nitide Nicolaus Jenſon Gallicus, Venetis 1471. fol. de qua editione vide Chriſtiani Gottlieb Schvvartii indicem librorum Seculo XV. impreſſorum pag. 65. ſeq. *Valerius Maximus* cum Omniboni expoſitione, poſt editiones Venetam 1482. & Mediolanenſem 1487. fol. prodiit etiam alibi, ſicut itidem quæ ſcripſit in *Ciceronem de Oratore*, una cum Oratione de laudibus eloquentiæ prodiit Vicentiæ 1476. fol. Scripſit & in Tullii *Lælium* & *de Officiis*, nec non in *Salluſtium*, in *Lucani* Pharſaliam, Venet. 1475. Brixiæ 1486. de quibus dixi in Bibl. Latina: & in Græca de iis quæ ex Græco Latine tranſtulit, ut præter Æſopicas fabulas nonnullas, libellum Xenophontis de venatione, atque S. Athanaſii duos con-

(*a*) Verba Paulini ſunt: *Scriptis ſancti Viri, fratris noſtri, Epiſcopi Olympii, communis unanimi, accepi, tam inopinatum mihi quam inopinatum tui mœroris indicium*, extincta Pammachii uxore Paulina.

(*b*) Vide Acta Sanctor. Tom. 2. Junii 12. pag. 505.

contra Gentes & hæreticos, qua verſione ſingularem laudem tuliſſe notat Geſnerus p. 527. Memorantur & ejus Orationes: tum ſcanſiones ſive libellus de arte metrica Venet. 1491. 4. * Præter hæc omnia viri hujus opera a Fabricio indicata extant etiam quædam ejus epiſtolæ in collectione epiſtolarum Franciſci Barbari ab Em. Cardinali Angelo Maria Quirino adornata. Ex epiſtola 126. ibidem legenda ab Omnibono ex Tarviſio data an. 1441. diſcimus virum hunc tunc juvenem ſtudiorum ſuorum tyrocinium poſuiſſe in Æſopicis fabellis edendis. Cum vero an. 1441. id ætatis egerit, ut poſſet Æſopicas fabellas ex Græco dare, vix credo vitam producere potuiſſe uſque ad an. 1524. tunc enim vitam plus nimis longius, quam poſſet credi, prorogaſſet.

Dedit inſuper Omnibonus *Grammatices erudimenta*, quæ junctim cum *libello de arte metrica* habeo impreſſa Vicentiæ an. 1506. ex recenſione Franciſci Vitalis Bodiani alias Frucantiani.

Omnium Sanctorum Monaſterii, Ord. Præmonſtratenſis in diœceſi Argentoratenſi, *documenta* vetera XXII. vulgavit V. C. Jo. Fridericus Schannat in Vindemiis litterariis, collectione prima pag. 142. 151.

Malachias Omongair. Supra *Malachias*.

Oneſimus ſcriptor Vitæ Probi Imperatoris ab A. 276. ad 282. Latine ſcripſerit an Græce nou eſt plane exploratum, quamquam Latinis Hiſtoricis a Voſſio pag. 184. accenſetur. Sæpe laudatur a Vopiſco in Proculo cap. 13. in Bonoſo cap. 14. in Caro, ubi diligentiſſime vitam Probi ait ſcripſiſſe cap. 4. & 7. in Carino c. 1. & 19.

Ongarellum qui ante annos trecentos ſcripſerit, edere voluit illuſtris Leibnitius in Volumine rerum Italicarum, ſcriptorum bonam partem ineditorum aut auctiorum. Vide ejus Epiſtolas ad diverſos a Clariſſ. Chriſtiano Kortholto nepote editas, Tom. 1. pag. 393.

Onithon, Sutrinus Epiſcopus ſcriptor *Chronici Pontificum Rom.* in Lud. Jacobi Bibl. Pontificia pag. 408. & apud Voſſium pag. 715. e Lelando memoratur. Sed nullus apud Ughellum Onithus T. 1. Italiæ ſacræ inter Sutrinos Epiſcopos pag. 1273. ſeq. * Quis profecto adeo hebeti eſt ingenio, ut non intelligat ſub hac nominis larva deliteſcere Bonitonem ſeu Bonizonem Sutrinum Epiſcopum, cujus chronicon Pontificum Romanorum vel præceſſit, vel inſertum eſt canonum collectioni ab eo confectæ? Vide ſupra *Bonizo*.

Onno, infra *Ouvo*.

Onofrius Steccutus de Viſdominis Florentinus, Auguſtinianus, ex Volaterrano ab A. 1384. Epiſcopo Epiſcopus Florentinus ab A. 1390. ad 1400. Denique Epiſcopus deſignatus Comaclienſis obiit A. 1403. De eo Ughellus Tom. 3. pag. 160. ſeq. Tom. 1. pag. 1457. & T. 2. pag. 484. ſeq. edit. novæ, Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. pag. 435. Et auctor Chronici Oldenburgenſis apud Meibomium Tom. 2. ſcriptor. Germ. pag. 167. qui notat *multa eum digna confeciſſe opuſcula*, *Acta Apoſtolorum interpretatum eſſe*, *ſuper Evangeliis feciſce commentarios*, *& innumeros edidiſſe tam ad populum quam ad Clerum ſermones*. Hiſce *harmoniam Evangeliſtarum* & *Commentarios in librum primum ſententiarum* addit Philippus Elſſius pag. 537. encomiaſti Auguſtiniani.

Huic Onufrio ſubjungere liceat, juniorem quidem, ſed quem nolim indictum hoc loco prætermittere, *Onufrium Panvinium*, Veronenſem, Eremitam Auguſtinianum. Hunc Iſaacus Caſaubonus *Patrem hiſtoriæ Romanæ*, Joſephus Scaliger & Juſtus Lipſius *Patrem omnis hiſtoriæ* jure merito celebravere. Hic Thuano judice *vir ad omnes & Romanas & Eccleſiaſticas antiquitates eruendas natus*, & Paulo Manutio *antiquarum helluo hiſtoriarum*, Lazari Bonamici diſcipulus fuit (*a*) & Theologi

(*a*) Nic. Comnenus Tom. 2. hiſt. Gymnaſii Patavin. pag. 220.

gi Patavini Hieronymi Girelli, Brixienſis: Deinde Romæ Antonii Auguſtini, Rotæ auditoris uſus Bibliotheca (*a*) & apud Marcellum Cardinalem Cervinum, mox Pontificem, & apud Pium IV. & maxime apud Cardinalem Farneſium gratioſus, hunc Patronum ſuum in Siciliam dum proſequitur, obiit Panormi 18. Kal. April. A. C. 1568. cum annum ætatis tantummodo undequadrageſimum attigiſſet. *Effigies* ejus ante libros antiquitatum Veronenſium conſpicitur, & in Iſaacii Bullartii Academia ſcientiarum Tom. 1. p. 157. nec non apud Cornelium Curtium pag. 146. alioſque ubi & ſymbolum ejus, bos junctus aratro & ad altare proſpiciens cum lemmate: *in utrumque paratus*. *Elogia* præmiſſa libris de ludis Circenſibus & de triumpho in tomo nono theſauri Græviani: tum collecta a Martino Hanckio de Rom. rerum ſcriptoribus & a Thoma Pope Blount pag. 515.

Scripta Onufrii recenſentur a multis, ac ne memorem Hieron. Ghilinum, Paulum Freherum alioſque, præter Onufrium ipſum in Antiquitatibus Veronenſibus p. 163. ſeq. operam in ea parte poſuere Poſſevinus in apparatu: Antonius Teiſſerius in elogiis Thuaneis T. 2. pag. 306. Franciſcus Ariſius in Cremona litterata T. 2. pag. 312. Comnenus Tom. 2. hiſt. Gymnaſii Patavini pag. 220. præcipue Philippus Elſſius in encomiaſtico Auguſtiniano pag. 537. Dupinius To. XVI. Bibl. Eccleſ. pag. 96. de illis potiſſimum quæ ad Eccleſiaſticas antiquitates faciunt diſſerens: Dan. Gvil. Mollerus diſſ. de Onufrio §. 14. ſeq. Altdorf. 1697. 4. Martinus Hanckius de Rom. rerum ſcriptoribus T. 1. & 2. capite 59. Chriſtianus Henrici in vitis eruditiſſimorum in re litteraria virorum, editis Francof. 1713. 8. Dominicus Adolphus Gadolfius in diſſ. hiſtorica de ducentis celebrioribus Auguſtinianis ſcriptoribus p. 274. & Niceronus in memoriis virorum illuſtrium editis Gallice Tom. XVI. pag. 332. Spero tamen non plane actum me acturum ſi & ipſe Onufrii lucubrationes breviter hic retulero.

Auguſtiniani Ordinis Chronicon per annorum ſeriem digeſtum a S. Patre noſtro Auguſtino ad annum CIƆDL. & ad creationem Julii Papæ III. Liber excuſus eſt Romæ apud Antonium Bladum in 4.

Chronicon Romanorum Pontificum a S. Petro uſque ad ſua tempora, editum ſæpius cum Platina.

Romanorum Pontificum & Cardinalium S. R. E. ab eiſdem a Leone Papa IX. ad Paulum Papam IV. per quingentos poſteriores a Chriſti natali annos creatorum *Chronicon* ſive *Epitome* impreſſa Venetiis apud Michaelem Tramezinum ex Muſeo Jacobi Stradæ 1557. fol. & auctior emendatiorque Venet. 1567. 4. 1573. fol. Lovan. 1572. fol. Colon. 1574. fol. Colon. 1624. 4. ut omittam editionem interpolatam in Jo. Gvalteri ſive Jani Gruteri T. 1. Chronici Chronicorum Eccleſiaſtici p. 189. Francof. 1614. 8. *Ego ſane ſcio*, inquit Baluzius T. 1. de Papis Avenionenſibus p. 751. *Onuphrium ſæpe erraſſe in opere ſuo de Pontificibus Romanis & Cardinalibus. Et tamen non facile ab ejus opinionibus diſcedo, quando mihi teſtimonia non ſuppetunt adverſus ea quæ ab illo traduntur. Puto enim deberi magnam Viro doctiſſimo reverentiam.*

De Epiſcopatibus, titulis & Diaconiis Cardinalium liber, una cum ſuperiore Epitome Venet. 1567. 4. & Pari. 1609. 4. & in laudato Chronico Chronicorum Eccleſiaſtico T. 1. p. 707. 741.

Chronicon Eccleſiaſticum a Julii Cæſaris temporibus uſque ad Imp. Maximilianum II. Colon. 1568. fol. Lovan. 1573. fol. & Italice Venet. 1674. 4.

Platina *de vitis Pontificum* reſtitutus cum ſexaginta ad eas adnotationibus, & additione Pontificum a Sixto IV. uſque ad Pium IV. Venet. 1557. 4. 1562.

(*a*) Caſp. Sagittarius introduct. in Hiſt. Eccleſ. pag. 120.

1562. 4. Lovan. 1572. fol. Colon. 1574. fol. Colon. 1611. 4. 1626. 4. & Italice, *aggiunte al Platina delle Vite de' Papi*, Venet. 1563. 4. 1613. 4.

De primatu Petri & Apoſtolicæ ſedis poteſtate contra Centuriarum Magdeburgenſium auctores, libri III. Veronæ 1589. 4. Venet. 1591. 4. & in Joannis Thomæ Rocaberti Bibliotheca maxima Pontificia, tomo XVII. Prima tantum pars hujus Operis tribus libris conſtans lucem vidit: de ſecunda quæ fuit apud Antonium Columnam, Cardinalem & de tertia vix inchoata ab auctore, vide Dupinii T. 16. Bibl. Eccleſ. p. 97. edit. Amſt.

De Bibl. Vaticanæ initiis, Bibliothecariorum & cuſtodum Catalogus, cum Jo. Baptiſtæ Cardonæ Epiſcopi Dertoſani conſilio de Bibliotheca Eſcurialenſi, diſſ. de diptychis, & expungendis hæreticorum nominibus. Tarracone 1587. 4. & in Joachimi Joannis Maderi ſyntagmate de Bibliothecis. Helmſt. 1666. & 1702. 4. p. 83.

Elogia & imagines XXVII. ſummorum Pontificum. Rom. 1568. fol. Antvverp. 1572. fol. Imagines Imperatorum XXIV. a Julio Cæſare Rom. 1578. fol.

Faſti Magiſtratuum libris V. a Romulo Rege uſque ad Imperatorem Cæſarem Ferdinandum I. Auguſtum, cum Commentariis, Venet. apud V. Valgriſum, 1558. 1573. fol. & cum iiſdem Commentariis, Heidelberg. 1588. fol. Conferre cum his juvabit alios faſtorum ſcriptores de quibus dixi in Bibliographiæ antiquariæ cap. XIV. §. 10.

Faſtorum appendix, in qua ſex Faſtorum Conſularium auctores emendatius & correctius excuſi ſunt, ibid. Faſti concinnati ab Onufrio, M. Verrii Flacci Conſularia & triumphalia fragmenta. M. Aurelii Caſſiodori, Proſperi Aquitanici, Incerti auctoris & Marcellini Comitis Chronica.

De ludis ſecularibus liber, & ſecundus de Sibyllis & carminibus Sibyllinis: tertiuſque de antiquis Romanorum nominibus & familiis ſubjuncti Faſtis in editt. Venet. & Heidelberg. Primus & ſecundus exſtant etiam in Gaudentii Roberti miſcellaneis Italicis eruditis T. I. Primus in tomo nono theſauri Græviani & tertius in ſecundo. Liber de Sibyllis ex edit. Venet. 1567. 8. excuſus ante Sibyllina Græce & Latine edita Pariſ. 1599. 1607. 8. & ad calcem Danielis Claſenii de oraculis Gentilium. Helmſt. 1673. 4.

Reſp. Romana, id eſt Urbis, Civitatis & Imperii commentariorum libri III. Venet. 1558. 8. Pariſ. 1588. 8. & in Jo. Jac. Boiſſardi antiquitatibus & topographia Romanæ Urbis, Tomo I. Francof. 1597. 1627. fol. & in theſauro Græviano liber I. Tomo 3. pag. 203. & liber II. & III. in Tomo I. p. 193. 343.

Eorum quorum maxima in Italia Imperia fuere, ſive de Imperatoribus Romanis, Græcis & Latinis, deque Gothis, Longobardis, Francis, Germanis, Hiſpanis & aliis nationibus, cum eorum genealogiis & arboribus a Cæſare Dictatore uſque ad Ferdinandum Imp. libri III. excuſi Baſileæ apud Oporinum 1558. fol.

De Comitiis Imperii & poteſtate Imperatoris liber I. excuſus Baſileæ 1558. fol. & inter ſcriptores de Imperatorum inauguratione Hanov. 1613. & ſeparatim Frid. Horteldero curante Argentorat. 1613. 8.

De Antiquis Chriſtianorum in Urbe baſilicis, ædibus & templis ſive de ſeptem Eccleſiis liber Rom. 1570. 8. Colon. 1584. 8.

De urbis Romæ ſtationibus ſive ſolennibus ad diverſa templa proceſſionibus libellus, ad calcem Platinæ, Lovan. 1572. fol. Colon. 1574. fol. 1600. 1611. 1626. 4. una cum *interpretatione vocum quarundam obſcuriorum Eccleſiaſticarum*, ſive libello *de officiis Eccleſiaſticis* qui etiam cum Chronico Eccleſiaſtico prodiit Colon. 1568. fol.

Antiquitatum Veronenſium libri VII. qui-

quibus octavi libri loco Inſcriptionum antiquarum Veronenſium ſylloge ſubjicitur, prodiere Veronæ 1647. fol. Ex hoc opere decerptus liber ſextus de Urbis Veronæ Viris doctrina & bellica virtute illuſtribus prodierat Veronæ 1621. 4.

De ludis Circenſibus libri duo, quibus univerſa fere Romanorum Veterum ſacra ritusque declarantur. Antvverp. 1596. Venet. 1600. Pariſ. 1601. Et cum notis Joannis Argoli, atque additamento Nic. Pinelli, Patav. 1641. fol. & ex Patavina editione in tomo nono theſauri Græviani.

De triumpho liber cum libris de ludis Circenſibus ſæpius editus, & ſeparatim illuſtratus a Joachimo Jo. Madero, Helmſt. 1676. 4. ex qua editione recuſus tomo nono laudati theſauri Græviani Confer Commentarium in lib. V. Faſtorum pag. 338. 346. edit. Commelinianæ.

Deſcriptio triumphi Romanorum ampliſſimi ex lapidum monumentis deſumti. Antvv. 1556. 4.

De ritu ſepeliendi mortuos apud veteres Chriſtianos & de eorum Cœmeteriis, una cum Cronico Eccleſiaſtico Colon. 1568. fol. & cum Pontificum vitis Lovan. 1572. 8. Colon. 1174. fol. & ſeparatim Rom. 1581. 8. atque Gallice Pariſ. 1613. 8.

De baptiſmate Paſchali, *origine & ritu conſecrandi Agnos Dei* liber. Rom. 1560. 4. 1630. 8.

Inedita Onufrii:

Annalium Eccleſiaſticorum Volumina duo, ſive Centurias duas primores delineaſſe & primam eorum graphidem poſuiſſe traditur, quas deinde perfecit atque elaboravit Cæſar Baronius. Onufrii autographon in Bibl. Vaticana evolviſſe innuit Emanuel Schelſtratenus.

Vitæ Patriarcharum quatuor primarum ſedium, quas editas Romæ ait Draudius, atque inter edita Onufrii refert Nic. Comnenus T. 1. hiſt. Gymnaſii Patavini pag. 220. nunquam, ut puto lucem viderunt, ſicut nec *Vitæ Archi-Epiſcoporum & primatum primariarum Eccleſiarum Occidentis*, vel quorum meminit Antonius Verdierius, *de antiqua apud Gentes Religione ſive potius ſuperſtitione*, *de ſacrificiis*, *auguriis*, *aruſpicinis*, *ſortibus*, *ſacris epulis*, *ludis ſcenicis*, *gladiatoriis*, *& feriis libri XII.* aut libri quinque *de varia creatione Papæ ſive Pontificum Romanorum*. Non omittendum autem quod idem Comnenus pag. 221. narrat inedita Onufrii multa fuiſſe apud Allatium, quæ ille ut videtur ex Vaticanis Codicibus deſcripſit. *Exſtabant*, inquit *duobus tomis ingentibus in cimeliis biblicis Leonis Allatii*, *ubi ea vidimus*, *& qua licuit in opus annorum*, *quod parabamus*, *excerpſimus*. *Ea nos hercule non tanti habenda cenſuimus*, *quanti edita: in quibus quamvis non omnia recentiori Criticæ & emunctæ naris hominum judicio reſpondeant*, *ſunt attamen multa maximi facienda*, *indicantque ac plane comprobant*, *ſummam Panvinii ac venerabilem poſteris eruditionem*.

Ipſe Onufrius p. 164. antiquitatum Veronenſ. inter lucubrationes ſuas non excuſas refert *antiquarum totius terrarum Orbis Inſcriptionum librum*. (*a*) *Chronicon univerſale ab Orbe condito ad annum MDLX. De origine ſacrorum Ordinum libros II. De origine Cardinalium. De antiquis inſtitutis Romanæ Eccleſiæ. De antiquis ejuſdem* (*b*) *Officiis & Magiſtratibus*. Et *Bibliothecæ libros VI.* His ex Philippo Elſſio brevem *collectionem Conciliorum Generalium ac Provincialium* licet adjungere, & *hiſtorias familiarum*, Frangipaniæ, Sabellæ, Maximorum, Cenciorum, Matthæorumque.

Magnum ritualium veterum opus Manuſcr. Romæ in Bibl. Pontificia Palatina & apud Pariſios in Regia, ex quo præfationem Onufrii vulgavit Mabillonius

(*a*) Apud Philip. Elſſium pag. 540. *De porticibus*, *una cum tribus millibus Inſcriptionum Romanarum*.

(*b*) Eccleſiæ Romanæ, non Urbis Romæ ut legas apud Elſſium loco citato.

nius T. 2. Muſei Italici p. 165.

Chronicon vetus *Onufrianum*, ex quo excerpta dedit Onufrius in Commentariis ad faſtos Conſulares, de quibus ſupra.

Onulfus, ſupra in *Everhelmo*.

Onus Eccleſiæ, liber *Joannis Chiemenſis*, de quo ſupra Tom. IV. pag. 64. ſeq.

Gvilelmus de Oona. Supra Tom. 3. p. 171.

Joſephus Opitius, cujus ſermones Dominicales editi Argent. 1484. & de Philoſophorum & Poetarum informi fide. Norimb. 1477. fol.

Publilius Optatianus Porphyrius, de quo S. Hieronymus in Chronico ad A. C. 328. Conſtantini Magni 23. *Porphyrius miſſo ad Conſtantinum inſigni volumine, exilio liberatur*. Volumen iſtud ætatem tulit, præmiſſas habens Porphyrii ad Conſtantinum, & Conſtantini ad Porphyrium litteras: varioque carminis & difficillimæ ſtructuræ genere, laudes & *panegyricum* texens *Conſtantino Magno*, non modo per acroſtichides & teleſticides, ſed multis aliis artificiis numero poſituque litterarum ludentibus, jam figuras varias ut carm. 2. altaris, 12. fiſtulæ & 24. ſeq. organi hydraulici; (*a*) jam ſenſus varios, ut carmine XI. nomen proprium litteris diverſicoloribus per medios verſus currentibus (*b*) offerens. Ante Criſpum A. C. 324. interfectum ſcripſiſſe notat Velſerus, quia illius ſic meminit: *Criſpe avis melior*. Etiam Chriſtianum fuiſſe Porphyrium hunc, non ut Beda de arte metrica arguit, & aſſentitur Tillemontius (*c*) paganum recte Scaliger & Velſerus obſervarunt. Vide Carmen IX. in quo hæc verba: *Filius atque Pater, & Sanctus Spiritus, unum, faveas votis*. Hoc poema repertum Viennæ a Joanne Stabio, editumque inter poemata vetera Petri Pithoei Pariſ. 1590. 12. & Genev. ac Lugd. 1596. 8. & cum interpretatione Marci Velſeri, Auguſtæ Vindel. 1595. fol. & ad calcem operum Velſeri Norimb. 1682. fol. addito ſpicilegio Critico Chriſtiani Daumii, quo Velſeriana editio inprimis cum Pithœana diligenter confertur. *Epigrammata* hujus Porphyrii citantur a Fulgentio lib. 2. Mytholog. & in expoſitione Virgilianæ continentiæ. Citatur etiam ab Amalario Epiſt. ad Jeremiam Senonenſem Archiep. T. 3. ſpicilegii Dacheriani edit. novæ p. 330. & a Milone Elnonenſi apud Edmundum Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 45. ſed qui ambo eum cum Porphyrio Philoſopho confundunt, quod etiam deinde factum eſt a Baronio ſed qui ad An. 325. hunc errorem diſerte retractavit. Porro facile aſſentior Tillemontio, qui in hiſtoria Imperatorum Tom. IV. pag. 364. non diverſum putat Optatianum Porphyrium a Publilio Optatiano, qui præfecturam Romæ per paucos dies geſſit A. 329. atque iterum A. 333. ut refert vetus ſcriptor libelli de præfectis Urbis apud Ægidium Bucherium in doctrina temporum pag. 239. Neque omittendum quod Conſtantinus in Epiſtola libello Optatiani præmiſſa eum *fratrem chariſſimum* appellat.

Svetonius Optatianus, non notus niſi ex Flavio Vopiſco, qui *vitam Taciti* Imp. ab eo traditam refert cap. XI.

S. Optatus, Milevitanus (*d*) in Numidia Africæ, Epiſcopus circa A. C. 370. ſcripſit adverſus *Parmeniani*, Donatiſtarum Carthagine Epiſcopi *tractatus* Catholicis oppoſitos, VII. libros illos celebratiſſimos *de ſchiſmate Donatiſtarum*.

Prima editio parum emendata *Jo. Cochlei* ex Bibl. Cuſana prope Trevirim

(*a*) Confer Fortunii Liceti commentarium in Porphyrii aram Pythiam Patav. 1630. 4. de organo hydraulico, Auguſti Buchneri notas ad Venantii Fortunati hymnum de reſurrectione Chriſti pag. 27.

(*b*) Hoc *ſpargere litteras* vocat Rabanus, qui a Porphyrio hoc didiciſſe ſe profitetur in ſimilis artificii poemate de quo infra in Rabano.

(*c*) Tom. IV. hiſt. Cæſarum pag. 609.

(*d*) Acta Sanctor. Tom. 1. Junii IV. pag. 396. ſeq. Tillemont. Tom. 6. memor. Hiſt. Eccleſ. pag. 142. ſeq.

rim Mogunt. 1549. fol. ad calcem librorum Conradi Bruni de hæreticis, tantum *ſex libros* exhibet, ſeptimo omiſſo, quem tempore interjecto additum ab auctore (*a*) probabile eſt, ſiquidem libro primo c. 7. tantum ſex libros Optatus promittit, nec plures memorat Hieronymus in Catalogo c. 110. Honorius lib. 1. cap. CXI. Trithemius c. 76.

Eoſdem emendatiores ex Manuſcripto Eſpencæi vulgavit illuſtravitque *Franciſcus Balduinus*, vir egregius Pariſ. 1563. addito etiam minutioribus typis *libro ſeptimo*: atque iterum collatis aliis duobus Manuſcriptis Tiliano & Maceræano ibid. 1569. Ex priore Balduini editione expreſſa verſio Gallica *Petri Vieli*, Theologi Pariſienſis, 1564. 8. cujus meminit Crucimanius, pag. 420. Bibl. Gallicæ. Poſterior Balduiniana recuſa Heidelbergæ (*b*) apud Commelinum A. 1599. & Pariſ. 1603. atque in Patrum Bibliothecis univerſis. Nic. Rigaltium novam Optati editionem molitum teſtatus eſt Launojus pag. 31. diſſ. de Victorinis, ſed illa nunquam lucem vidit. Prodiit autem An. 1631. Optatus bis, ſemel Pariſiis in fol. cum obſervationibus Balduini ac *Gabrielis Albaſpinæi*, nuper tunc extincti Epiſcopi Aurelianenſis: atque iterum Londini in 8. curante *Merico Caſaubono*, qui & notas eruditas addidit. Pariſienſi editioni, quam curavit *Carolus Paulinus*, S. J. adjuncta ſunt varia vetera monumenta ad hiſtoriam Donatiſtarum ſpectantia, quæ a Labbeo T. 2. de S. E. p. 136. ſeq. enumerantur. *Philippus* inde *Priorius* omne punctum tulit vulgato Pariſ. 1679. fol. Optato nitide cum obſervationibus, paginæ cuivis ſtatim ſubſtratis, Balduini, Albaſpinæi, Merici Caſauboni, *Caſp. Barthii*, propriiſque: ſubjuncta itidem veterum monumentorum ad Donatiſtas ſpectantium ſylloge. Denique vir meritiſſimus de antiquitate Eccleſiaſtica *Lud. Ellies du Pin* collatis quinque Codd. Manuſcriptis Optatum de integro recenſuit & pluribus reſtituit locis, ac præter hiſtoriam Donatiſtarum & geſta Collationis Carthaginienſis aliaque ad hiſtoriam illam ſpectantia vetera monumenta & Geographiam Epiſcopalem Africæ, notas ſuas, integraſque aliorum adjunxit Pariſ. 1700. fol. (*c*) Hæc editio repetita Amſtelodami eſt, licet Lutetiam Pariſiorum & ipſa præferens 1702. fol. quæ notas ſingulis paginis ſubjectas exhibet, quas Pariſienſis ad calcem voluminis legendas offerebat.

Alius *Optatus* junior *Epiſcopus* ad quem circa A. 418. S. Auguſtini Epiſtola 157. (edit. novæ 190.) ne dicam de *Optato Gildoniano*, Epiſcopo Tamugadenſi, favente Donatiſtis, de quo Tillemontius T. VI. memoriar. p. 180. ſeq. aut de *Optato Aurelianenſi* Epiſcopo Sec. VI. cujus memoria 31. Auguſti colitur, de quo Acta Sanctor. Tom. 1. Junii p. 397.

Oranius ſive *Uranius* (vitioſe *Oſanius*) Presbyter ſcripſit ad Pacatum (Voſſ. p. 224. Paratum) *Epiſtolam de obitu S. Paulini* Epiſcopi Nolani cui morienti præſens adfuit Ann. 431. Exſtat apud Surium ad Jun. 22. & cum notis Papebrochii in Actis Sanctor. Tom. IV. Junii pag. 198. Conferendus etiam Petrus Franciſcus Chifletius in Paulino illuſtrato.

Nicolaus de Orbellis, ſive *Orbillis*, ſupra in *Nicolao*.

Ordericus Vitalis. ſupra, *Odericus*.

Ordo Cameracenſis & Atrebatenſis Eccleſiæ, qualiter diebus Dominicis vel feſtivitatibus Sanctorum agendum, exſtat ad calcem Codicis Canonum Eccleſiæ Romanæ, ex Bibl. Pithœana editi Pariſ. 1687. fol. pag. 368. 369.

Ordo Officii ſecundum B. Hieronymum & alios SS. Eccleſiæ Doctores, ſcri-

(*a*) Confer Tillemontium Tom. VI. memor. hiſt. Eccleſ. pag. 715. 71?.

(*b*) Non Witebergæ, ut apud Poſſevinum legitur.

(*c*) Acta Erud. 1701. pag. 193. Hiſt. des ouvrages des Sav. 1700. Septembr. pag. 409. Oudinus Tom. pag. 581.

ſcriptus circa A. 1200. & reviſus per *D. Nicolaum Tegrimum* Archid. Ann. 1514. Manuſcr. Lucæ in Bibl. S. Martini, ut notatum in Diario eruditorum Italiæ T. 27. pag. 307. * Liber iſte, quem adhuc ſervat Bibliotheca Canonicorum S. Martini Lucenſis, nihil eſt aliud præterquam Ordo Officii in Eccleſia Majori Lucana recitandi pro more ejuſdem Eccleſiæ, ſeu juxta conſtitutam in ea diſciplinam. Codicem hunc recenſivit Nicolaus Tegrimius, de quo V. *Nicolaus Tegrimius*; in qua tamen recenſione nihil de ſuo adjecit, vel immutavit contentus legiſſe, & nomen ſuum in calce ſcripſiſſe. Codex iſte poſt medium Sæculi XIII. deſcriptus eſt.

Ordo Romanus de officio Miſſæ ſive Ordo Eccleſiaſtici Miniſterii Romanæ Eccleſiæ, vel qualiter Miſſa celebretur, jam ante Caroli M. tempora (*a*) notus liber Eccleſiaſticus, ſed ut ſolet in talibus fieri, temporum & locorum varietate vehementer alteratus, qua de re videndus J. Mabillonius commentario prævio in Ordinem Romanum. Primus Ordinem Romanum quadruplicem edidit *Georgius Caſſander* Colon. 1561. 8. recuſum inde inter Caſſandri opera p. 97. 103. 108. 113. 120. Pariſ. 1616. fol. & inter ſcriptores de Divinis Officiis curante *Mel. Hittorpio*, Colon. 1568. fol. & Pariſ. 1610. fol. Sed apud Hittorpium ſequitur pag. 19. 160. *Ordo Romanus antiquus de reliquis anni totius officiis ac miniſteriis*. Non ſine cauſa *Joſephus Maria Thomaſius* has editiones teſtatus eſt ſe habere pro farragine diverſorum rituum ſecundum varias conſuetudines. Editum a Caſſandro Ordinem ſecundum, quem cæteris antiquiorem judicat, amplius quam media parte integriorem ex Codice Abbatiæ S. Galli in lucem protulit *Mabillonius* Pariſ. 1689. 4. in tomo ſecundo Muſei Italici, in quo poſt Commentarium prævium Mabillonii ſuccedunt Ordines Romani quindecim, Caſſandrinus ſecundus, hinc primus ac quartus: Deinde 4. fragmentum veteris Ordinis Romani de Miſſa Pontificali pag. 61. 5. de Miſſa Epiſcopali, Ordo primus pag. 64. & 6. ſecundus p. 70. qui eſt tertius apud Caſſandrum p. 103. Ordo proceſſionis ſi quando Epiſcopus feſtivis diebus Miſſam celebrare voluerit, & apud Hittorpium p. 6. 7. Ordo ſcrutinii ad electos (baptizandos) qualiter debeat celebrari, pag. 77. ex editione Joſephi Mariæ Thomaſii, (*b*) collata cum pervetuſto Codice Colbertino. 8. de Ordinatione ſacrorum Miniſtrorum pag. 85. 9. de gradibus Romanæ Eccleſiæ p. 89. 10. Qualiter agendum ſit quinta feria in Cœna Domini p. 97. 11. *Benedicti*, B. Petri Canonici liber de Eccleſiaſtico Ordine totius anni, ſcriptus ante An. 1143. ad Guidonem de Caſtello, poſtea Papam Cæleſtinum II. pag. 118. 12. Cardinalis *Cencii de Sabellis* (*c*) poſtea *Honorii III.* Papæ de Conſuetudinibus & obſervantiis Preſbyterio vel Scholari & aliis Eccleſiæ Romanæ in præcipuis ſolennitatibus p. 167. 13. Cærimoniale Romanum *Gregorii X.* juſſu editum. p. 221. 14. Ordinarium *Jacobi Cajetani* ſive *Gajetani* (*d*) Cardinalis p. 243. 15. *Petri Amelii*, Epiſcopi Senegalenſis liber poſt A. 1397. ſcriptus de cærimoniis Romanæ Eccleſiæ p. 448. 16. Index ſollemnium Collectarum & ſtationum Eccleſiæ Romanæ pag. 544. Subjuncta appendix in qua eclogæ *Amalarii* Abbatis in Ordinem Romanum pag. 549. *Joannis* Diaconi liber de Sancto Sanctorum ſive de Eccleſia Lateranenſi pag. 560. *Conſtitutiones Lateranenſes* pag. 576. *Auguſtini Patricii Piccolominei*, Epiſcopi Pientini Epiſtola ad Innocentium VIII. p. 584. Excerptum ex Diario *Paridis de Craſſis* A. 1517. p. 587. (*e*) His denique jungendus

(*a*) Confer Carolum le Cointe Tom. V. Annal. Eccleſ. Francor. pag. 602. Caveum ad Ann. 730. Cangii gloſſarium, voce *Ordo*. Inter plures qui in Ordine illo digerendo elaborarunt, fuit & *Bernoldus* Conſtantienſis, de quo ſupra T. 1. p. 227.

(*b*) In Codicibus Sacramentorum, 900. annis vetuſtioribus in quibus libri tres Sacramentorum Romanæ Eccleſiæ Rom. 1680. 4.

(*c*) Supra Tom. 1. pag. 207.

(*d*) Id. p. 367. (*e*) Supra Tom. IV. pag. 8.

dus *Ordo* Romanus ſcriptus imperitantibus Ludovico & Lothario, quem ex Codice antiquo Veronenſi vulgavit *Franciſcus Blanchinus* in tomo tertio vitarum Pontificum Anaſtaſii Bibliothecarii, Rom. 1728. fol.

Ordinum variorum veteribus, præcipue in Occidente, uſitatorum Chriſtianis locupletiſſima collectio ex variis Bibliothecis magno conquiſita ſtudio exſtat in celeberrimi Viri Edmundi Martene libris quatuor de antiquis Eccleſiæ ritibus, Rotomagi 1700. ſeq. quos ſtudioſus Lector, ubi placuerit, conſulet.

Sacrarum *Ordinationum* rituales libros, ſicut Orientalis Eccleſiæ, ita Latinæ quoque diligenter ex Bibliothecis Galliæ & Italiæ collegit, vulgavitque Joannes Morinus in opere erudito de ſacris Eccleſiæ Ordinationibus, parte ſecunda Pariſ. 1655. & Amſt. 1695. fol.

Ordonius, Voſſio pag. 460. *Oldonius*, Hiſpanus Monachus & Prior monaſterii Cellæ novæ, in Gallæcia, Congregationis Cluniacenſis. Scripſit *Exomologeſes*, Ambroſius Morales titulum edit *Expomonogeron* aitque eſſe inſtar *Rationalis Divinorum Officiorum*, cui præfixi verſiculi Annum 1227. æræ Hiſpanæ (Chriſti 1189.) denotant:

Ordonius librum per Chriſtum condidit iſtum
Bis denis annis ſeptem ſupra mille ducentis.

Tradidit & *miracula S. Rodeſindi* ſive *Rudeſindi*, Epiſcopi Dumienſis, & Cellæ novæ fundatoris A. 977. defuncti, quæ inſtar libri tertii Vitæ ejuſdem Rodeſindi a *Stephano* Monacho & Priore ſcriptæ ſubjicit Henſchenius in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii 1. pag. 115. Confer Ambroſium Moralem XVI. 36. Chronici Hiſpanici & Nic. Antonium VII. 6. Bibl. vet. Hiſpan. §. 100. ſeq.

Orentius, infra *Orientius*.

Oreſieſis, *Orieſius*, *Orieſieſis*, *Orſiſius* &c. vide Roſvveidum ad vitas Patrum pag. 110. monachus & Abbas Ægyptius apud Tabennenſes in Thebaide: Pachomii (*a*) qui A. 349. obiit ſucceſſor & Theodori qui A. 368. Collega: ſcripſit & vice teſtamenti prope diem obitus ſui Patribus obtulit librum, ut Gennadius cap. 9. & ex eo Honorius II. 9. & Trithemius cap. 110. *Divino conditum ſale totiuſque monaſticæ diſciplinæ inſtrumentis conſtructum*. Hæc eſt Orſieſii Doctrina de inſtitutione Monachorum, ex Ægyptiaco vel Græco ſermone pridem verſa Latine, quæ antiqua verſio exſtat in Holſtenii Codice regularum parte I. pag. 67. 88. Eadem ex editione veteri Colonienſi A. 1538. 8. repetita in Bibliothecis Patrum Pariſienſibus, Colonienſi & Lugdunenſi Tom. IV. Non diverſus ut videtur *Oreſius* Abbas, licet juniorem Caveus ſuſpicetur, cujus libellus *de ſex Cogitationibus* ex veteri Latina verſione exſtat in Caniſii Tom. V. Antiquarum Lectionum parte 2. pag. 951. (edit. novæ Baſnagianæ Tom. 1. pag. 168.) Sex illæ cogitationes ſunt: de Deo, de paſſione Chriſti, de hora tranſitus, de die Judicii, de Inferno & de vita æterna.

Oreſius Tarraconenſis, amicus Sidonii Apollinaris, cujus ad eum Epiſtola duodecima libri noni A. 484. exarata, cujus hoc eſt initium: *Venit in noſtras a te profecta pagina manus, quæ trahit multam ſimilitudinem de ſale Hiſpano in jugis cæſo Tarraconenſibus. Nam recenſenti lucida & ſalſa eſt, nec tamen propter hoc ipſum mellea minus, ſermo dulcis & propoſitionibus acer. Sic enim oblectat eloquio quod turbat imperio, quippe quæ parum metiens quid ordinis agam, carmina a nobis nunc nova petat* &c.

Nicolaus Oreſmius. Supra p. 102.

Orientius Epiſcopus *Auxitanus*, qui ab Auſcienſibus (*b*) in Vaſconia Apoſtolus & Patronus tutelaris colitur, poſt

(*a*) Vide vitam Pachomii cap. IX. & X. Tom. 5. Act. Sanctor. Maji 14.

(*b*) Male inde Oſcam in Hiſpania alii exſculpſere. Vide Acta Sanctor. Maji Tom. 7. pag. 530.

poſt quinti ſeculi traditur xixiſſe initia. Vide Sammarthanos T. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 97. ſeq. De eo ſcriptor vetus neſcio an dignus fide per omnia, res An. 438. geſtas ab illo referens in actibus ſive parte vitæ S. Orientii Epiſcopi & Confeſſoris, editus à Labeo Tom. 2. Bibl. novæ Manuſcriptorum pag. 569. & Godfrido Henſchenio in Actis Sanctor. Calendis Maji pag. 60. *Beatiſſimus Orientius mundanæ lubricitatis ſqualore depoſito ſe totum caſta mente Divinæ Majeſtati devovit & tradidit, & altioribus honoribus adeptis Pontificalis Auxio Civitate Cathedræ dignitatem adſcendit. Qui Eccleſiaſticis dogmatibus eruditus commiſſum ſibi populum ſacro ſermone correxit, paganorumque perverſitatem deſtruxit, & ita pleniſſime doctus, tanta doctrina eos erudivit, ut ſpreta idolorum vilitate Auctorem ſuum cognoſcerent, & Legem ejus Baptiſmatis Gratia accipiendam concederent.*

Orientius, *Orentius*, *Orontius*, Epiſcopus in Hiſpania Illiberitanus qui A. 516. ſubſcripſit Concilio Tarraconenſi & A. 517. Gerundenſi.

Orientius ab horum utroque (*a*) ut mihi perſuadeo diverſus, natione Gallus, auctor *Commonitorii* fidelium, qui paganum ſe fuiſſe non diffitetur his verſibus in deprecandi cantico, apud Edmundum Martene collectionis novæ A. 1700. p. 37.

Et nos a fæce Ethnicorum emerſimus,
Eamque tandem rupimus caliginem
Dum ſpiritales exaudimus angelos.

Idemque clades Galliæ per Gothos medio ſæculo quinto illatas dolens ait:

Mors, dolor, excidium, ſtrages, incendia, luctus,
Uno fumavit Gallia tota rogo.

Neque de Epiſcopatu ejus apud Sigebertum ſive alium quenquam veterum, aut in Codicibus Manuſcriptis carminum ejus mentio, ſed Sigebertus cap. 34. *Orentius Commonitorium ſcripſit metro heroico* (*b*) (immo elegis) *ut mulceat legentem ſuavi breviloquio*. Venantius Fortunatus, qui medio ſeculo ſexto ſcripſit in Gallia, lib. 1. de vita Martini verſ. 17. Juvenco eum jungens Sedulioque ac Prudentio, Paulino, Aratori atque Alcimo:

Paucaque perſtrinxit florente Orientius ore.

Commonitorii fidelium *librum priorem* e membranis Aquicinctenſibus, quarum apographum ab Heriberto Roſvveido acceperat, edidit notiſque illuſtravit Martinus Antonius Delrio (*c*) S. I. Antvverp. 1600. 12. deinde Ramireſius de Prado cum Delrionis notis edi curaſſe traditur Salmanticæ. Iterum iterumque hinc Delrionis editio recuſa in Patrum Bibliothecis, Colon. Tom. V. & Lugd. Tom. VIII. Andreas quoque Rivinus recenſuit Lipſiæ & cum notis ſuis ac variorum Delrii, Barthii &c. vulgavit Anno 1651. 8. Denique Edmundus Martene in limine novæ collectionis veterum munumentorum, Rothomag. 1700. 4. *alterum* commonitorii Orientii *librum* eo uſque ineditum adjunxit e pervetuſto Codice Eccleſiæ S. Martini Turonenſis, ab annis circiter 800. exarato, una cum aliis ejuſdem Orientii verſibus Heroicis *de nativitate Domini*, & Decaſticho elegiaco *de epithe-*

(*a*) Pro Auxitano pugnant Edmundus Martene præfat. ad novam Collectionem A. 1700. & Tom. V. anecdotorum pag. 119. & Oudinus Tom. 1. pag. 1268. ſeq. Pro Illiberitano præter Delrionem Nic. Antonius lib. IV. Bibl Hiſpanæ veteris cap. 1. Tom. 1. pag. 206. ſeq. Jacobus Baſnage ad Caniſii Lect. antiqu. Tom. 1. pag. 166. Caveus ad A. 516. H. L. Scurtzfleiſchius in præf. & Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poetarum Latinor. medii ævi pag. 77. ſeq.

(*b*) Non erat hic Sigeberti error ſatis cauſæ, ut ideo Commonitorium quod exſtat pro ſuppoſititio haberet Barthius XVIII. 7. Adverſar. & pag. 801. ſeq. ad Claudianum.

(*c*) Labbeus Bibl. Manuſcriptorum p. 63. memorat Orientium editum illuſtratumque ab Antonio Delrio, Salmanticæ 1599. At Salmanticenſem Orientii editionem Ramireſio ab aliis tribui video. Miræus quoque editi a Ramireſio Orientii meminit. Sed annum alii ponunt 1604. 1614. alii, Caveus 1644. Nemini horum viſum credibile eſt, neque vidiſſe ſe Ramireſianam editionem profitetur Nic. Antonius, ex ſola fide illam referens Miræi.

thetis ſive nominibus *Salvatoris :* Carmine hexametro *de Trinitate* atque alio quo *explanatio Nominum Domini* continetur : & quos e XXIV. illius *precationibus* & *hymnis* jambico verſu ſcriptis ſolos *duos* reperit . Marteneanam editionem de integro recenſuit, variiſque locis caſtigavit & virorum doctorum addidit animadverſiones & copioſa prolegomena præmiſit Nobiliſſimus Henricus Leonardus Schurtzfleiſchius Wittebergæ 1706. 4.

Addidit idem deinde ſupplementum excuſum Vinariæ 1716. 4. in quo Variæ Lectiones ex Codice Anglicano , notæque novæ & priorum editionum præfationes , annotationeſque ex edit. Riviniana . Denique laudatus Edmundus Martene Orientium iterum dedit additis notis & caſtigationibus , in theſauri anecdotorum tomo quinto ſive ultimo pag. 19. Pariſ. 1717. fol. In Orientium caſtigationes & animadverſiones *Jo. Commirii* S. J. occurrunt in memoriis literariis Trevoltinis A. 1701. p. 112. ſeq. & parte 2. pag. 332. ſeq. *Joannis* vero *Georgii Eccarti in Monathlichen Auſzug aus Büchern* An. 1701. menſe Octobri p. 27. ſeq.

Alius *Orentius* Abbas in monte Sina , cujus apud Jo. Moſchum in prato ſpirituali mentio . Alius itidem *Orientius* Regali intimus aulæ , cujus Epitaphium apud Venantium Fortunatum lib. 3. carm. 24. T. X. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 550.

Bernardus Oricellarius ſive *Rucellarius* , (Rucellai) Florentinus qui Leonem X. attigit cognatione , JCtus & Philoſophus clarus circa A. 1490. præter *Hiſtoriam de rebus in Italia geſtis* ab An. 1483. ſive *ab adventu Caroli VIII. Galliæ Regis in Italiam* de cujus editione dixi T. 1. pag. 233. ſcripſit & *Hiſtoriam Florentinam* & *Commentarios de Urbe Roma*, laudatos Petro Crinito IV. 9. de honeſta diſciplina : & *Bellum Piſanum* . Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinor. pag. 106. ubi eximium poema de apibus Italice editum Venet. 1539. Florent. 1590. & cum notis Rob. Titii Florent. 1560. & Patav. 1718. 4. perperam huic prædicto Bernardo tribuit quod An. 1524. fuit compoſitum Romæ a filio Bernardi *Joanne Oricellario*, Pallantis & Coſmi Oricellariorum fratre præfecto caſtelli S. Angeli . Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. 23. pag. 268. ſeq. & 288. & Jo. Mariam Creſcimbenium in Hiſtoria Poeſeos Italicæ .

Orieſis . Supra *Oreſieſis* .

Oronius cum *Gilda* & *Plemmydio* inter Poetas a Gyraldo in limine dialogi 2. atque inde a Lelando cap. 10. celebratur . *Britanni*, inquit Gyraldus, *tametſi penitus , ut ait Poeta , noſtro Orbe diviſi , poetas ſemper amaverunt , atque inter eos Plemmydius , Oronius & Gildas celebrati fuerunt* .

Paulus Oroſius gente Hiſpanus , Preſbyter Tarraconenſis, (*a*) ab Hiſpanis ſcriptoribus (*b*) præter rem adſcriptus Eremitis Auguſtinianis , vel Epiſcopis Legionenſibus . A. C. 413. legatus ad S. Auguſtinum in Africam (*c*) & de Priſcillaniſtarum erroribus in Hiſpania gliſcentibus eum moniturus , *vir eloquens & hiſtoriarum* (*d*) *cognitor* ipſo ſuadente *ſcripſit adverſum querulos & infamantes Chriſtiani nominis*, *qui dicebant defectum Romanæ Reip.* (*e*) *Chriſti doctrinæ invectum* , libros ſeptem ; in *quibus* (laudatis a Gennadio cap. 39. de S. E eidemque S. Auguſtino dedicatis) *pæne totius Mundi tempora*, (ab Orbe condito uſque ad A. C. 417.) *calamitates & miſerias ac bellorum inquietudines replicans* ,

(*a*) *Tarraconem noſtram ad conſolationem miſeriæ recentis oſtendimus* . Oroſ. VII. 22.

(*b*) Hos refellit Nic. Antonius lib. III. Bibl. Hiſpan. veteris cap. 1. & Bælius in Lexico .

(*c*) Vide Oroſii Commonitorium , de quo infra .

(*d*) Oroſius hiſtoriographus citatur a S. Proſpero de promiſſionibus pag. 76. & 100. Quæ in Oroſio , utili alioqui ſcriptore a viris doctis notantur , vide ſi placet apud Voſſium II. 14. de hiſt. Lat.

(*e*) Confer Chriſtiani Kortholti obtrectatorem paganum lib. 2. cap. 15.

cans, *oſtendit magis Chriſtianæ obſervationis eſſe*, *quod contra meritum ſuum res Romana adhuc duraret*, *& pace culturæ Dei*, *pacatum retineret Imperium*. Idem argumentum e Græcis ſcriptoribus Juſtinus qu. CXXVI. ad Orthodoxos attigerat, & e Latinis Tertullianus, (*a*) Cyprianus, (*b*) Arnobius, (*c*) Ambroſius, (*d*) Prudentius (*e*) & Auguſtinus ipſe libris primoribus de Civitate Dei ad Marcellinum: (*f*) Sed diligentius cæteris perſecutus eſt Oroſius in hoc opere per inductionem omnium temporum demonſtrans meram hanc calumniam Paganorum eſſe illius ætatis, a quibus *nomen Chriſti tanquam lues aliqua illorum temporum probris gravabatur*. (*g*)

Editio Hiſtoriarum Oroſii Auguſtana A. 1571. per Jo. Schusler, fol. obvia in Bibl. Heilsbronnenſi. Vicentina 1475. per Hermannum de Colonia. Veneta 1483. fol. opera & expenſis Octaviani Scoti Modoetienſis fuit in Bibl. Hohendorfiana pag. 90. & in Bibliotheca Joannis Mori, Epiſcopi Elienſis. Eandem inſpexi apud Rev. noſtrum Wolfium. Hæc ita non ſecuta eſt, (*h*) ſed perinde ut Venetæ duæ aliæ An. 1484. per Erhardum Ratdolt Auguſtenſem & 1499. per Chriſtophorum de Penſis, anteceſſit Venetam quam expenſis Bernardini Veneti de Vitalibus excuſam laudat Barthius XXXVI. 17. adverſar. nam hæc A. 1500. cum dux eſſet Auguſtinus Barbadicus, lucem vidit. Cave igitur credas Dan. Gvil. Mollero, qui Hittorpianam editionem pro prima venditat in diſſ. de Oroſio, Aldorf. 1689. §. 23. Ab Hittorpiana quoque diverſam puto Baſileenſem ſine anni notatione fol. apud Leonardum Baſileenſem, ab *Ænea* quodam recenſitam, cujus hallucinationes quaſdam caſtigat Jo. Clericus parte 3. artis Criticæ pag. 201. ſeq. teſtatus eam prodiiſſe diu ante finem Seculi XV. eamque habere ſe collatam a patruo ſuo Davide Clerico cum Manuſcr. Genevenſi. Verſus ad calcem Voluminis:

Ut ipſe titulus margine in primo docet,
Oroſio mihi nomen eſt.
Librariorum quidquid erroris fuit
Exemit Æneas mihi;
Meque imprimendum tradidit non alteri,
Leonarde, *quam ſoli tibi*;
Leonarde nomen hujus artis & decus,
Tuæque laus Baſileæ.
Quod ſi ſitum orbis, *ſique noſtra ad tempora*,
Ab orbis ipſa origine,
Quiſquam tumultus, *bellaque & cædes velit*,
Cladeſque noſſe, *me legat*.

In Biblioth. Leidenſi exſtant plures Codices Manuſcripti Oroſii, inter alios unus ſcriptus ab Everardo de Novongio, cui titulus *de cladibus & miſeriis antiquorum*, ſive *de antiquis miſeriis Mundi*. Non viſæ mihi quas idem Mollerus laudat editiones Cornelii Gvalteri, Antonii Schonhovii & Roberti Stephani, quanquam a Gvaltero Hegeſippum, a Schonhovio & Stephano Eutropium vulgatum memini. Verum exſtant & editiones Pariſienſis 1510. 4. quam ex legato Perizoniano ſervat Bibl. Leidenſis, & 1517. 4. cum præf. *Ludovici Thibouſt*, Pariſienſis ad Lud. & Andream Gvillardum, argumentiſque capitum atque indice: & 1524. fol. apud Joannem Parvum: & typis Petri Vidovæi edente Sebaſtiano Mengino, cujus præfatio ad Nic. Menginum fratrem præmittitur. Recuſa hæc ibidem A. 1534.

Colonienſes 1526. fol. apud Eucharium

(*a*) Apologetici cap. 40. ſeq. & lib. 1. ad Nationes, cap. 9.

(*b*) Ad Demetrianum. Confer Baluzii notas pag. 444. Baronium ad A. 256. num. 21. ſeq. & Kortholtum pag. 42. & Juſtinum Martyrem.

(*c*) Arnobius lib. 1. ſub init.

(*d*) Contra Symmachum, Epiſt. 31. ad Valentinianum Imp.

(*e*) Lib. 2. verſ. 916. ſeq. contra Symmachum.

(*f*) Confer Auguſtini retractationes lib. 2. cap. 43. & Epiſtolam ad Marcellinum V. (edit. novæ CXXXVIII.) cap 16.

(*g*) Oroſius lib. VII. cap. 37.

(*h*) Secutam ſcribit Nic. Antonius pag. 181. Tom. 1. Bibl. Hiſpanicæ veteris.

rium Cervicornum, cum præfat. Gerardi Bolſvinge, Rechelinchuſenſis, qui Hiſtorpianam ex tribus Manuſcriptis Codicibus emendavit: & ex recenſione Jo. Cæſarii 1536. 8. & apud Gaſparem Genepæum 1524. 8. & cum notis Franciſci Fabricii, Marcodurani 1561. 1574. 1582. 8. quem nimis ſibi in Oroſio indulſiſſe notat Barthius XXXVI. 17. Adverſar.

Omitto Oroſium ſæpius editum in Bibliothecis Patrum, nec non in Renati Laurentii de la Barre Hiſtoria veterum Patrum Chriſtiana Pariſ. 1583. fol. & in Joannis Philippi Vorburgii Volumine tertio Hiſtoriarum p. 491. Francof. 1650. fol.

Præſtantiſſima editio Moguntina 1615. 8. ubi caput primum libri primi auctius e Manuſcripto Genevenſi, & præter Franc. Fabricii notas, & emendationes Andreæ Schotti, habentur etiam præmiſſæ volumini caſtigationes Lud. Lautii, (*a*) presbyteri Gandenſis.

Verſio *Germanica* Hieronymi Boneri, Francof. 1576. 1581. fol.

Gallica Philippi Nigri, ſive le Noir, Pariſ. 1526. fol.

Italica auctore M. A. Bonaccivoli, Venet. 1528. 4. Vide Dan. Gvil. Molleri diſſ. de Oroſio, §. 25. Alia per Jo. Gverium de Lanciſa. Venet. 1539. 8. Verſionis Manuſcr. auctore anonymo Florentino, mentio apud Julium Nigrum p. 539. hiſtoriæ ſcriptorum Florentinorum.

Hiſpanica Manuſcr. Didaci a Jepes, Toletani memoratur a Nic. Antonio T. 1. Bibl. vet. Hiſpan. p. 182.

Verſionem liberiorem *Angloſaxonicam*, cui auctore Ælfredo Rege, navigationes quædam ſeptentrionales inſertæ ſunt: a Wilhelmo Elſtob exſpectare nos juſſit Georgius Hickeſius diſſ. Epiſtolica fol. 98. Confer & ejuſdem Catalogum Manuſcriptorum Angloſaxonicorum p. 85.

Viros celeberrimos *Gerhardum von Maſtricht*, Bremæ & *Joannem Clericum* Amſtelodami de adornanda nova Oroſii editione cogitaſſe notant memoriæ litterariæ Trevoltinæ A. 1712. pag. 1666. Sed Maſtrichtius quidem jam A. 1721. 9. Cal. Februar. annum agens 82. ætatis extinctus eſt, & Clericum aliæ ni fallor graviores curæ ab hoc inſtituto detinuere.

Vocabulum *Hormeſta*, quod Codices quidam Oroſii (*b*) præferunt, (*de Ormeſta Mundi contra Paganos*) vir eruditiſſ. Jo. Georgius Eccardus in diſſ. inſerta Tomo primo Bibl. hiſtorico-theologicæ Bremenſis A. 1718. 8. Tom. 1. faſcic. 3. pag. 325. derivat ab Gothico *armen*, miſereri, velut *armvviſt* ſive *ormiſt*, miſeria: uti Balthaſar Bonifacius (*c*) illud corruptum putat ex vocabulis *orbis mœſtitia*: J. L. Friſchius in Miſcellaneis Berolinenſibus Tom. 3. p. 311. *Horoſii mœſta*. Nic. Hieron. Gundlingius in Gundlingianis XXV. 4. p. 440. *Oreſtes*, veluti longa tragœdia: quæ propius accedunt ad titulum, quem in vetuſtiſſimo Codice Bongarſius reperit, *de miſeria hominum*, quam vel Jo. Diecmanni τοῦ μακαρίτου *harmoſta*, Bibl. Hiſtorico-Theolog. Bremenſ. T. 1. p. 546. a Græco vocabulo ἁρμόζειν aptare: vel ab ὅραμα quod viſionem ſignificat, unde Græcobarbaram vocem *hormeſtam* compoſuiſſe Afros perſuaſit ſibi vir doctus Jo. Schilterus Obſervat. 2. ad Chronicon Argentoratenſe Kœnigſhœvenii p. 455. ſeq. Vel ab ὁρμὴ quod denotat motum, impetum, agitationem, unde illud nomen deducebat Cotelerius in notis ad Tom. 2. monumentorum Eccleſiæ Græcæ pag. 621. vel Voſſii poſtea ipſi II. 14. de hiſt. Lat. improbatus ὁρμαθὸς veluti ſeries rerum ac catena, aut Barthii XXXVI. 17. adverſar. *omnis hiſtoria*: vel *orcheſtra*, quam nuncupationem Stephano Vinando Pighio in Hercule Prodicio p. 112. & Voſſio 3. de vitiis ſerm. c. 30. probatam amplectitur Andreas Schottus præf.

(*a*) Perperam Lantii excuſum in Tom. 1. Bibl. Latinæ.

(*b*) Cangii Gloſſar. in *Hormeſta* & *Ormeſta*.

(*c*) Bonifac. de ſcriptoribus Rom. hiſtor. legendis cap. 31.

præf. ad editionem Oroſii Moguntinam, & in Bibl. Hiſp. pag. 206. Tho. Reineſius III. 3. Var. Lect. pag. 386. Franc. Juretus ad Symmachum p. 73. & Paulus Colomeſius ad Catalogum Manuſcriptorum Iſ. Voſſii p. 867. vel denique Chriſtoph. Auguſt. Heumanni (*a*) quæ Voſſio etiam aliquo tempore in mentem venit hariolatio nomen hoc putanti eſſe ſcriptoris, ut dictus fuerit *Paulus Hormiſdas Oroſius*, vel *Paulus Oroſius Hormiſdas Mundus* ſive *Mundius*. Altera enim, ut ſit *Hormla* pro Hiſtoria miſcella, quo titulo alia deinde hiſtorica συναγωγὴ (*b*) fertur, minus etiam videri poteſt veriſimilis.

Cætera Oroſii ſcripta ſunt: *Apologeticus contra Pelagianos de arbitrii libertate* ad Palæſtinos Sacerdotes, de quo libro conſulendi Voſſius lib. 1. hiſt. Pelagianæ cap. 17. Tom. 1. Opp. p. 571. Henricus de Noris lib. 1. cap. 7. & Jo. Garnerius diſſ. 6. de ſcriptis adverſus hæreſin Pelagianam cap. 3. T. 1. Marii Mercatoris pag. 354. ſeq. Prodiit primum Jo. Coſterii ſtudio Lovan. 1558. & cum Fauſto de Gratia Dei, Baſil. 1559. 8. atque in ſupplemento Bibliothecæ Patrum Colonienſi A. 1622. Tom. 1. pag. 800. & in ſupplemento Pariſienſi Morelliano An. 1639. & in tomo ſexto Bibl. Patrum Lugd. 1677. p. 448. Sed & ad calcem hiſtoriarum Oroſii, Colon. 1572. 1574. 1582. 8. Mogunt. 1615. 8. Falluntur Cornelius Janſenius libro primo Auguſtini ſui, p. 11. ſeq. & Petrus Waſtelius in Vindiciis Joannis Hieroſol. pag. 568. ſeq. qui hunc libellum Oroſii eſſe negarunt, confutati a Natali Alexandro Sec. IV. pag. 44. præcipue a Jo. Garnerio. Vide & Nic. Antonium Tom. 1. Bibl. Hiſpanæ veteris pag. 182. & Dan. Papebrochium tractat. præliminari ad T. 3. Act. Sanctor. Maji pag. XXI. Huic Oroſii ſcripto, incertum a qua manu, inſerta eſſe capita ferme ſeptemdecim ex *Auguſtini* libro de Natura & Gratia Tom. X. edit. Benedictin. p. 86. Amſt. a tertio capite ad undevigeſimum, primus demonſtravit Voſſius de Hiſtoricis Latinis p. 218. Itaque *libri ad Marcellinum*, ad quos ibi provocatur, non Oroſii ſunt, ſed Auguſtini libri tres de peccatorum meritis & remiſſione, ut eidem Voſſio obſervatum. Exſtant hi limine tomi X. edit. Benedictin.

Conſultatio ſive *Commonitorium* ad S. Auguſtinum, de erroribus Pricillianiſtarum & Origeniſtarum, præmitti ſolitum libro Auguſtini adverſus Priſcillianiſtas, quem ab Oroſio circa Ann. 415. monitus compoſuit. Exſtat inter Auguſtini Opera T. VIII. edit. Benedict. pag. 431. Amſt. Meminit Auguſtinus lib. 2. retractationum capite 44.

Gennadius cap. 39. *Hic eſt Oroſius, qui ab Auguſtino* pro diſcenda animæ ratione *ad Hieronymum miſſus, rediens* reliquias B. Stephani, *primi Martyris, tunc nuper* (A. 1415.) *inventas, primus intulit Orienti*. De harum reliquiarum inventione præter ea quæ ſupra T. 1. p. 153. in *Avito* Braccarenſi dixi, vetus Chronicon a Theodorico Ruinarto editum in hiſtoria perſecutionis Vandalicæ p. 113. ubi etiam Oroſii mentio. Ex iſto autem Gennadii loco, repetito apud Honorium II. 30. *librum de ratione animæ* Oroſio tribuit Trithemius c. 121. initium etiam illius apponens: *Cum apud vos cœleſtis*. Itaque miror Nic. Antonio lib. 3. cap. 1. §. 21. Bibl. vet. Hiſp. Tom. 1. pag. 182. non diviſum eſſe a Commonitorio.

Epiſtolæ plures ad Auguſtinum alioſque diverſos, Trithemio memoratæ interciderunt. Commentarius *in Cantica Canticorum* quem Oroſio tribuit idem Trithemius, Honorii eſt, ſicut etiam *de Viris illuſtribus liber*, de quo Thomas Jameſius. Atque vereor ne aliud etiam nomen reponendum, aut alius longe junior (*c*) Oroſius intelligendus ſit

(*a*) Programmate edito Gœttingæ 1732. 4. & Act. Er. Tom. X. ſupplem. pag. 263.

(*b*) Supra in *Landulfo* Sagace.

(*c*) De pluribus Oroſiis, ſed Hiſpanorum quorundam ingenio confictis Nic. Antonius Tom. 1. pag. 183.

ſit apud Anonymum Mellicenſem ubi cap. 69. legitur : *Oroſius venerabilis ut putatur Epiſcopus ſcribit inter alia Commentum in librum duodecim Prophetarum*.

Inter S. Auguſtini opera Tom. VI. edit. Benedictin. in appendice p. 487. Amſt. legitur *Dialogus LXV. quæſtionum* Oroſii percontantis & Auguſtini reſpondentis, quem neutri tamen tanquam auctori adſcribendum viri docti judicant. Tribui etiam Oroſio ſolent, *Quæſtiones de Trinitate & aliis S. Scripturæ locis, ad Auguſtinum*, cum hujus reſponſione editæ Pariſ. 1533. apud Mich. Maſcoſanum. Incip. *Licet multi & probatiſſimi Viri*. Etiam, ut notavit Nic. Antonius, *Orationis de ſitu antiquæ Babylonis & Carthaginis* Manuſcr. in membranis annorum 200. apud Anton. Auguſtinum mentio, niſi, quis putet reſpici pauca illa quæ de Babylone & Carthagine in hiſtoriarum libris traduntur: quam conjecturam recte etiam referas ad librum Oroſii *de Adamo*, quem apud Antonium laudat Franciſcus Ximenius in libro *de les dones* Valentina ſive Hiſpanica lingua ſcripto. * Ea quæ de Baſileenſi Oroſii editione admonet hic Fabricius, vetuſtus Codex MS. membranaceus Vindobonenſis, explicat & exponit. Vicentinam enim editionem manu tamen exaratam volumen illud repræſentat, ſive quod ad illam exactum fuerit a quopiam, ſive quod typis fuerit Vicentino impreſſori datus ad excudendum. In fine leguntur verſus illi, quos ex Baſileenſi editione Fabricius hic recitat. In ipſa operis fronte majoribus literis ſcribitur : *Æneas Vulpes Vicentinus Prior S. Crucis, adjutore Laurentio Brixienſi, Hiſtoriam Pauli Oroſii, quæ continetur in hoc codice quam accuratiſſime potuit, caſtigavit*. Tandem manus recentior adjecit : *Vicenza* 1475. Ad hanc igitur Vicentinam editionem formis Hermanni de Colonia expreſſam Leonardus Baſileenſis typographus ſuam adornavit ; & cum verſus prioris editionis minime ſibi convenire intelligeret reformandos illos, ſibique aptandos cenſuit. Ideo cum Vicentina ferret ;

Meque imprimendum tradidit non alteri,

Hermanne, quam tibi ſoli

Baſileenſis ſublato *Hermanne* ſubſtituit *Leonarde* ; ita pariter & pro *Coloniæ* poſuit *Baſileæ*. Ex collatione hac diſcimus Baſileenſem editionem expreſſam eſſe ad Vicentinam ; & quis ille ſit Æneas non ultra ignoramus.

Osbernus ſive *Osburnus* Anglus, Monachus Claudianus ſive Claudioceſtrienſis (Gloceſtrienſis) Ord. Benedict. circa A. 1140. de quo Lelandus c. 151. Baleus II. 78. & Pitſeus p. 207. Scripſit per dialogos *in Geneſin*, *in Exodum*, *in Numeros* & *in Deuteronomium*. Præterea continuo ſermone, *in librum Judicum* libros VI. ad Gilbertum Foliot, ex Abbate Gloceſtrienſi Epiſcopum tunc ab A. 1149. Herefordenſem, poſtea ab A. 1161. Londinenſem : *Pannormiam* (quaſi Vocabularium, inquit Pitſeus) ingens opus ad Abbatem ſuum Hamelinum. Incip. *Cum in nocte hyemali*. *De Incarnatione Domini*. *De Nativitate Domini*. *De ſacramentis Paſſionis Chriſti*. *De Reſurrectione Domini*.

Osbernus, Trithemio cap. 313. & II. 66. illuſtr. Benedictin. *Osbertus* Monachus præcentor ac Subprior Durovernenſis ſive Cantuarienſis apud Lanfrancum ab An. 1070. ad 1089. Archiepiſcopum gratioſus, a quo commiſſum ſibi prædicationis munus teſtatur. (*a*) De illo Lelandus cap. 144. Baleus II. 54. Pitſeus p. 189. H. Warthonus prolegom. ad Tom. 2. Angliæ ſacræ a IV. ſeq. Oudinus Tom. 2. pag. 756. ſeq. Præter *librum de Muſica*, quo illa ætate primam palmam viſus eſt tuliſſe, ſcripſit laudatam Gvilelmo Malmesburienſi II. 8. de Regibus Anglor. p. 56. *Vitam S. Dunſtani*, Archiep. ab Ann. 959. ad 988. Cantuarienſis *libris duobus*, quorum alter eſt de miraculis poſt ejus mortem factis. Utrumque offerunt Su-

(*a*) In vita S. Dunſtani II. 20. Acta Sanctor. Tom. IV. Maji pag. 383.

Surius 19. Maji, Acta Sanctor. Tom. IV. Maji p. 359. & Mabillonius Sanctor. Benedictin. Sec. V. p. 654. Priorem librum ſolum H. Warthonus T. 2. Angliæ ſacræ pag. 88. 120. Liber *de Vita & translatione S. Elphegi* Archiepiſcopi Cantuar. ab A. 1006. ad 1012. laudatus eidem Gvilelmo Malmesbur. atque Eadmero, editus eſt in Actis Sanctor. Tom. 2. April. 19. pag. 631. atque integrior ab H. Warthono Tom. 2. Angliæ S. pag. 122. 147. *Vita S. Odonis* qui ab A. 933. ad 958. Cantuarienſem Archiepiſcopatum geſſit, lecta pridem Gvilelmo Malmesburienſi, diverſa fuit ab ea quam Osberni ſub nomine vulgarunt Mabillonius Sec. V. Actor. SS. Benedictin. p. 283. Jo. Pinius in Actis Sanctor. T. 2. Jul. IV. p. 67. & H. Warthonus Tom. 2. Angliæ S. pag. 78. 87. nam illa, ut ipſe deinde Warthonus obſervavit, in antiquiſſimo Codice rectius refertur inter ſcripta *Eadmeri* de quibus ſupra Tom. 2. pag. 71. Similiter *Vitam S. Bregevvini* Archiepiſcopi Cantuar. ab Ann. 759. ad 762. quam dedit idem Warthonus T. 2. p. 75. 77. poſtea agnovit non Oſberni eſſe, ſed ex ejuſdem *Eadmeri* Commentario de Bregevvini Vita abbreviatam in Sanctilogio *Joannis* Tinmuthenſis. *Vita S. Elphegi* quam *carmine* ſcripſerat atque in Eccleſia cantandam teſte Eadmero commendaverat, nondum vidit lucem. Incipit: ut *ſuper omne melos*, Manuſcr. Pitſeo teſte Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti. *Epiſtolas familiares & librum de Vocum conſonantiis* præterea inter ſcripta hujus Osberni memorant Baleus & Pitſeus, ſed pannormiam recte Pitſeus omiſit, quæ eſt alterius Osberni Gloceſtrienſis. Similiter de vita S. Martini, Odilonis, Majolæ & aliorum nihil comperi quæ memorantur apud Oudinum T. 2. p. 758.

Osbertus Claranus ſive *Clarentinus* Stochæ Claranæ (de Stockeclare) in Comitatu Angliæ Suffolcienſi, Monachus & Prior S. Petri Londinenſis Ord. Bened. circa A. 1136. De quo Lelandus c. 158. Baleus II. 75. ex Boſtono Burienſi, & Pitſeus pag. 204. Voſſius pag. 409. de Hiſt. Lat. atque Oudinus Tom. 2. pag. 1121. Ejus ſcripta: *Vita S. Eduardi III.* qui Ethelberti F. poſt fratrem Alfredum, Angliæ imperitavit ab A. 1043. uſque ad 1066. ad Albericum Innocentii II. Legatum. De *Vita & paſſione Ethelberti* Martyris. Incip. *Glorioſus Orientalium Anglorum Rex*. Manuſcr. in Cottoniana & in aliis Angliæ Bibliothecis *Vita divæ Edburgæ*, Virginis, ad fideles in Chriſto ſorores.

Miracula Regis & martyris Eadmundi. Incip. *Cum laureatus Dei martyr Eadmundus*. *Epiſtolarum* ad diverſos, religioſarum & familiarium duo Volumina. Ex his memoratur una ad D. Agdelidem Berkingenſis Cœnobii Abbatiſſam de armatura Caſtitatis: & alia ad Henricum Wintonienſem Epiſcopum, Apoſtolicæ ſedis Legatum de canonizando Rege Eduardo, quem ſanctis demum adſcriptum conſtat A. 1161. Vide Laur. Surium & Acta Sanctor. V. Januar. Laurentii Cherubini bullarium Tom. 1. pag. 67. Alexandri III. Epiſtolam tertiam in Conciliorum tomis: & in appendice tertia Epiſtolam 17.

Osbertus ſive *Otbertus*, natione Anglus, Theologus Pariſienſis, Carmelita, a Cangio refertur ad A. 1340. quoniam Trithemius cap. 599. illum memorat inter ſcriptores qui illo tempore vixerunt. Accuratius autem tempus ſi requiras, An. 1330. ſepultus fuit apud Carmelitas Londini. Ab Alegrio p. 373. paradiſ. Carmelitici decoris p. 373. præter rem traditur floruiſſe An. 1496. Nam idem iſte fuit cum *Osberto Pichonamo* ſive *Pickinghamo*, de quo tanquam diverſo idem Alegrius p. 285. Sed ut ætas & nomen patriaque & profeſſio, ita ſcripta etiam eadem ſunt. Suo enim Trithemius tribuit: *Commentarios in IV. libros Sententiarum*, *Determinationes* varias, & *Sermones*. Similiter de Osberto Pichonamo Lelandus c. 349. *Scripſit Quodlibeta*, *Replicationes*.

Quæſtiones , *Determinationes* , *De conceptione B. Virginis* , *Sermones* : denique *&* in Sententias , *elaboratum opus* ; Adduntur apud Baleum V. 16. & Pitſeum p. 422. *Poſtillæ* ſive *commentarii Bibliorum* (in Biblia) & *de clara Dei viſione* .

Osbertus Weſtmonaſterienſis , Scriptor Vitæ S. Dunſtani in Actis Sanctor. T. 2. Jul. 4. pag. 67. Vide ſupra , *Osbernus* . Durovernenſis .

Osburnus , ſupra *Osbernus* .

Osfertus , infra *Oſtforus* .

Oſius ſive *Hoſius* , Cordubenſis in Hiſpania per annos fere ſeptuaginta Epiſcopus , magna apud Conſtantinum M. gratia & auctoritate , cui etiam amplectendorum Chriſtianorum ſacrorum ſuaſor primus (*a*) fuiſſe traditur , & memoriam Oſii recolunt Eccleſiæ Orientales die V. Novembris . Diem obiit centenario major circa Ann. 361. Non eſt hujus loci referre quæ de Oſio falſa vel ſuſpecta feruntur in adverſariis Luitprandi pag. 487. 490. in Fauſtini & Marcellini libello precum pag. 14. ſeq. & apud Iſidorum cap. 1. de S. E. vel quæ veris propiora traduntur in Annalibus Eccleſiaſticis , atque ab Arianæ hæreſeos hiſtoricis , ſed & a Tillemontio tomo ſeptimo memoriarum H. E. pag. 300. ſeq. & a Nicolao Antonio lib. 2. Bibl. veteris Hiſpanæ cap. 1. Pluribus Conciliis interfuit Oſius : Illiberitano , Romano , A. 341. &c. Nicæno autem Ann. 325. & Sardicenſi A. 347. etiam præfuit , auctor *ſententiarum* ut vocat Iſidorus , ſive Canonum in eo conditorum . Idem creditur auctor *Epiſtolæ* Conſtantini M. nomine An. 324. ſcriptæ ad Arium , (*b*) quæ exſtat apud Gelaſium III. 1. hiſt. Concilii Nicæni , & ex Petri Morini verſione apud Baronium ad Ann. 319. §. VI. & formulæ *Symboli Nicæni* . (*c*) Idem Sardicenſis Synodi Ann. 347. teſtimonio (*d*) propter ætatem & Confeſſionem A. 304. ſub Maximiano Herculeo , & tanti temporis probatam fidem commendatur : poſtea tamen Arianis ceſſit ad horam , ut non diffitetur Athanaſius de fuga ſua Tom. 1. p. 704. Arianamque formulam duri pertæſus exilii An. 352. vel compoſuit ipſe , vel ei certe ſubſcripſit , quæ legitur apud S. Hilarium libro de Synodis p. 1156. *Exemplum blaſphemiæ apud Sirmium per Oſium & Potamium conſcriptæ* . Ad Catholicos deinde nihilominus rediit iterum , atque ex hac vita diſceſſurus in illorum ſe communione mori teſtatus eſt , ut præter alios locuples eſt teſtis laudatus Athanaſius , qui in Epiſtola ad ſolitarios etiam ſervavit ex Oſii Epiſtolis eximiam illam & fortem ad *Conſtantium* Auguſtum . Cætera ejus ſcripta , cæteræque Epiſtolæ , ut quam Iſidorus ait ſcriptam ab eo fuiſſe ad ſororem *de laude virginitatis* pulchro ac diſerto comparatam eloquio , & opus *de interpretatione veſtium ſacerdotalium quæ ſunt in veteri Teſtamento* , hodie deſideramus . Fuerit ne idem *Oſius* cui Timæum ſuam Chalcidius dedicavit , non plane exploratum eſſe exiſtimo .

Oſmundus Aſtoricenſis , (*Aſtorga* in regno Legionis Hiſpan.) Epiſcopus circa A. 1059. ſcripſit *Epiſtolam* ad Idam Euſtachii Comitis Bononienſis in caſtro Lenenſi , pagi Atrebatenſis , Conjugem de reliquiis capillorum S. Mariæ , quam edidit Mabillonius Tom. 1. Analect. p. 287. (edit. novæ p. 431.)

Oſmundus Sariſberienſis , in Anglia Epiſcopus defunctus circa An. 1099. 4. Dec. & a Calliſto III. Sanctis adſcriptus , ſcriptor *vitæ S. Althelmi* ſive *Aldhelmi* Epiſcopi Schireburnenſis qui Anno 709. obiit . Hæc nondum edita , licet aliam a Wilhelmo Malmesburienſi , itemque aliam Anonymi , in qua Oſmundi p. 93. mentio , vulgavit Henſchenius Tom. VI. Act. Sanctor. Maji 25. pag. 79. 84. Idem Oſmundus *Hora-*

(*a*) Vide Baron. ad A. 324. n. 17. Nic. Antonium lib. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ pag. 10?.

(*b*) Tillemont. Tom. VI. memorar. hiſt. Eccleſ. pag. 263.

(*c*) Id. Tom. VII. pag. 311.

(*d*) Apud S. Hilarium in fragmentis p. 1284. edit. Benedictin.

varias preces & Divinum Officium per multum temporis in Anglia frequentatum digeſſiſſe traditur. Vide Voſſium p. 379. ſeq.

Oſnabrugenſe Chronicon: ſupra, *Erdvvinus* T. 2. p. 105.

Oſtienſis Summa, ſupra *Henricus* a Seguſio.

Oſtophorus, *Oſtforus*, *Oſtfertus*, ex Monacho Pharenſi Epiſcopus Vigornienſis defunctus A. 704. de quo Lelandus c. 67. Baleus I. 85. & Pitſeus pag. 115. qui homilias ejus ſed nunquam editas memorant.

Joannes Oſtrovodus. Supra Tom. IV. p. 111.

Oſvvaldus Anglicus Prior Carthuſianus circa A. 1450. amicus Joannis Gerſonis, cujus & nonnulla ex Gallico vertit Latine. Ipſe a Baleo VIII. 16. ſcripſiſſe traditur præter Epiſtolas tum ad alios tum ad laudatum Gerſonem, Meditationes ſolitarias & librum de remediis tentationum. Hiſce Pitſeus p. 644. addit Portiforium, notatque librum illum Manuſcr. ſervari Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti.

Oſvvaldus Odonius, Anglus, ex monacho Floriacenſi Ord. Bened. Epiſcopus ab A. 962. Wintonienſis atque inde ab A. 979. ad 992. Eboracenſis Archiepiſcopus, cujus vitam ſcripſit Oſvvaldus de quo mox, Vigornienſis. Apud Baleum II. 40. & Pitſeum p. 180. Odonius præter Epiſtolas ad Abbonem Floriacenſem, ad Odonem avunculum Archiepiſcopum Cantuar. ad Sanctos dum eſſet Floriaci, perhibetur promulgaſſe Statuta Synodalia.

Oſvvaldus ſive *Oſvvoldus* circa Ann. 1010. monachus *Vigornienſis* Ord. Bened. teſte Lelando cap. 138. ſcripſit librum *ſacrarum precationum* partim carmine, partim ſoluta oratione. Et *de componendis Epiſtolis* opuſculum inſtar Epiſtolæ. Nec non ad *Conſtantinum* Monachum Floriacenſem, Grammaticum eruditum, qui Epiſtolam verſibus elegiacis ad eum ſcripſerat. Confer Baleum II. 43. & Pitſeum pag. 181. ſeq. *Vita Oſvvaldi Odonii* ab eo compoſita, ſervatur Manuſcripta in Bibl. Cottoniana. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 523.

Otbertus Anglus Carmelita, ſupra *Oſbertus*.

Otbertus Dux Bullonii, Epiſcopus Leodienſis ab A. 1091. ad 1119. Ejus *Epiſtola de vita & obitu Henrici IV. Imp. & Ducis Bavariæ* edita a Goldaſto in apologia pro Henrico IV. Hanov. 1611. 4. pag. 204. 207. De hoc Otberto Joannes Chapeavillus in geſtis Pontificum Leodienſium T. 2. p. 40. 56.

Otfridus Monachus Wizanburgenſis ſive Weiſſenburgenſis in Alſatia, Ord. Bened. & Presbyter qui Rabani Mauri ſe profitetur diſcipulum, haud prætereundus mihi eſt hoc loco, non quod Latine ab eo ſcripta multa ætatem tulerunt, ſed quod inſignem ætate ſua operam ipſe præſtitit Eccleſiis Germaniæ, libros ſacros & Cantica in linguam Theotiſcam ex Latina transferendo atque metaphraſi metrica Teutonicis auribus commendando, clarus medio ſeculo nono, circa Lotharii & Ludovici ſecundi tempora, de quo pręter Trithemium cap. 290. Flacium Schilterumque in præf. & loca editioni Schilterianæ præmiſſa Beati Rhenani, Velſeri, Brovveri, Serarii, Morrhofii & G. Hickeſii, conſuli poterunt Lambecius T. 2. Dietericus von Stade in ſpecimine lectionum Otfridianarum: Mabillonius T. 3. Annal. Benedictin. p. 128. Uſſerius & H. Warthonus de Scripturis vernaculis p. 120. & 369. Oudinus Tom. 2. p. 312. ſeq. Jo. Chriſt. Hofmannus ab Hofmans vvaldau præf. ad poemata ſua quibus omne punctum tulit Germanica: atque inprimis David Hofmannus alter in erudita de Otfrido diatriba, Helmſt. 1717. 4.

Exſtat ejus *Liber Evangeliorum* ſive *Harmonia Evangelica*, in qua *inter quatuor Evangeliſtas medium* ſe ait incedere, Libris quinque ad numerum totidem ſenſuum digeſta, atque rhythmis expreſ-

preſſa Theotiſcis, editaque primum licet minus integra minuſque emendata a *Flacio* Baſileæ 1571. 8. Manuſcr. Codex quo uſus Flacius ejuſque typographus fuit, ſervatus eſt Ulmæ in Bibliotheca illuſtris Raymundi de Kraft, ut notatum V. C. Jo. Georgio Schelhornio Tom. 3. amœnitatum litterariarum p. 19. Varias lectiones e Codice alio Manuſcr. & ex Germanica criſi ſua emendationes conſignavit *Marquardus Freherus*, quæ poſt ejus obitum editæ Wormaciæ 1631. De Codice Friſingenſi, initio mutilo, quem inſpexerunt B. Rhenanus, Wolfg. Laxius, & Wiguleus, vide Lambecium Tom. 2. p. 456. ſeq. De Codice Bibl. Cæſareæ antiquiſſimo, Otfridi exarato ætate, ex quo Flacii editio inſigniter & emendari poſſit & ſuppleri, præclare Lambecius Tom. 2. pag. 415. ſeq. Illo Codice Cæſareo uſus vir egregius *Dietericus van Stade* novam Otfridi editionem molitus eſt, quam ad præla etiam paratam una cum Grammatica Theotiſca & gloſſario Francico ſive Theotiſco heredes ejus ſervant. (*a*) Nam ſpirante illo tantum lucem vidit *ſpecimen lectionum antiquarum Francicarum* ex Otfrido & aliis Eccleſiæ Germanicæ veteris monumentis collectum, cum verſione Latina, Stadæ 1708. 4. de quo conſuli poſſunt Acta Erud. T. IV. ſupplem. pag. 184. Ex eodem Codice Cæſareo Varias Lectiones vulgavit vir celeberrimus *Jo. Georgius Eccardus*, ad calcem Legum Salicarum, A. 1723. fol. De accentibus, pronunciationis indicibus qui exſtant in illo Codice, & quos optaverim ab editoribus non omiſſos, notavi in libro de propagatione Lucis Evangelicæ pag. 437. ubi etiam pag. 433. deſiderium & conſilium de addenda Otfrido & aliis antiquis Theotiſcis monumentis verſione Germanica conſtante ex meris, quantum res fert, vocabulis ejuſmodi quæ reſpondentia veteribus illis Theotiſcis ſive Franco Saxonicis ab hodierni adhuc ſermonis Germanici uſu agnoſcuntur. Denique in laudatiſſimi JCti Argentoratenſis *Jo. Schilteri* theſauro Antiquitatum Teutonicarum tomo primo Ulm. 1727. fol. familiam ducit Otfridus, ita ut Theotiſcis Latina ſemper verſio ejuſdem Schilteri & emendationes, annotationeſque adjectæ Jo. Georgii Schertzii, qui & Codice quo Flacius, & Freherianis emendationibus & illuſtris Viri Friderici Roſtgaardi decerptis ex Codice Vaticano uſum ſe profitetur. Alium Codicem ſervat Bibliotheca publica Francofurti ad Mœnum (*b*) & Bibliotheca Bodlejana inter libros Junianos apographum Franciſci Junii, qui illud ad præla deſtinaverat. Porro in Schilteriana editione libro Evangeliorum præmittitur 1. Epiſtola Otfridi *ad Ludovicum* Orientalium regnorum Regem (Ludovicum II. Imp. German. ab A. 856. ad 871.) rhythmis Theotiſcis, cum nova Latina verſione. 2. Epiſtola Latine ab Otfrido ſcripta *ad Liutbertum* Archiepiſcopum Moguntinum (ab A. 863. ad 889.) 3. Epiſtola *ad Salomonem* Epiſcopum (Conſtantienſem I. ab Anno 864. ad 873.) itidem Theotiſcis rhythmis cum nova verſione Latina. Denique ad quinque librorum calcem p. 389. 400. exſtat. 4. Epiſtola ſimilibus rhythmis Theotiſcis additam Latinam interpretationem habentibus, quorum hæc eſt Acroſtichis: *Otfridus Wizanburgenſis Monachus*, Hartmunte & Werinberto *Sancti Galli Monaſterii Monachis*. Apparet hinc, unde Trithemius titulos ſcriptorum Otfridi hauſerit, & Trithemii error cum titulum libro Evangeliorum præpoſitum laudat *Gratiam Theotiſtæ*, cum in Codice Cæſareo (*c*) majuſculis litteris legatur hunc in modum: *Incipit liber Evangeliorum, Domini* (Ludovici II. Imp.) *gratia Theotiſce conſcriptus*. Ex his etiam Goldaſti refellitur error, qui Monachum Sangallenſem Otfridum facit. Quam

(*a*) Jo. Henr. von Seelen. memoria Stadeniana cap. IV. pag. 138.

(*b*) Jo. Gotfrid. Olearius Bibl. ſcriptorum Eccleſ. Tom. 2. pag. 50. W. E. Tentzelius in dialogis vernaculis menſtruis A. 1691. pag. 721.

(*c*) Lambec. Tom. 2. pag. 419.

Quam vero *paraphraſin Pſalterii* Trithemium ſecutus illi tribuit Lambecius, eam *Notkero Labeoni* ſupra pag. 144. vindicare me memini. Librum *de judicio extremo*, memoratum eidem Trithemio, aliumque *de gaudiis regni cœleſtis*, & *Carmina* diverſi generis & *Epiſtolas ad diverſos*, neſcio an quiſquam oculis uſurpaverit. Fragmenta quædam ex *homiliis* Otfridi Theotiſcis, ut *de amore erga Deum & proximum*, & *de viduarum ſpeciali protectione Divina*, Manuſcripta in Bibl. Cæſarea teſte Lambecio Tom. 2. pag. 757. 759. &c.

Othelgrimus Aſtidenſis ſive Werthinenſis Monachus Ord. Benedictin. diœceſis Colon. ipſe Friſo natione, diſcipulus *S. Liudgeri*, primi Mimigardeardenſis ſive Monaſterienſis Epiſcopi defuncti Ann. 809. traditur ejus *Vitam* ſcripſiſſe libris duobus: quam ſine nomine auctoris ex Manuſcr. Guldenſi edidit Chriſtophorus Brovverus in ſideribus Germaniæ, Mogunt. 1616. 4. & ex Brovveri editione Mabillonius Sec. IV. Act. SS. Benedicti parte 1. ſub initium. Alia eſt quam dedit Surius 26. Martii: alia etiam quam *Alfrido* & quam *Uffingo* Auctore exhibent Acta Sanctorum Tom. 3. Martii 26. pag. 642. & 659. quamquam miracula nonnulla ex libro ſecundo Vitæ e Brovvero editæ exhibet pag. 655. auctorem non Othelgrimum appellans ſed Anonymum Friſonem, de quo vide ſis etiam diſputata a Papebrochio p. 629. ubi auctorem quiſquis fuit poſt An. 795. ſcripſiſſe adeoque neque ex Ludgeri familiaribus fuiſſe docet, *Othelgrimum* etiam ſive *Odilgrimum*, diligenter diſtinguendum ab *Hildegrimo* Lutgeri fratre, Catalaunenſi in Gallia Epiſcopo, de quo infra.

Othlonus Presbyter & Monachus Cœnobii Ratisbonenſis ad S. Emmerammum Ordinis Bened. in quo cum per triginta annos verſatus, ſcholis etiam præfectus fuiſſet, & Decaniam adminiſtraſſet, *Fuldam* A. 1062. ſe contulit, quo ipſo anno Cœnobium illud Ratisbonæ conflagravit, ut ipſe narrat in libello *de ipſius tentationibus*, *varia fortuna & ſcriptis* quem vulgavit Mabillonius T. IV. Analector. pag. 404. (edit. novæ pag. 108. 119.) Diligenter de hoc Othlono V. C. Bernardus Pez in Diſſ. Iſagog. ad tomum primum Anecdotorum pag. X. ſeq. Sed Othlonum ipſum de ſcriptis ſuis differentem audiamus.

Libellum primum ſcribere cœpi metrico *ſcilicet* ſtilo, *quo maxime in ſeculari vita poſitus me exercebam: (a) ponens in eo varias* ſpiritualis doctrinæ ſententias, *quibus me ſolummodo contra tentationes imminentes inſtruens roboravi: ut pravitatis meæ quantitatem, quam cum ceteris Clericis communiter in mundo exercebam, pertinaciamque quam ſpecialiter præ multis ibidem retinebam, magis attenderem, atque litteris expoſitam majori pœnitentia diluendam agnoſcerem. Inſerui in eodem etiam libello ſermonem quemdam lamentabili ſtilo editum, prius quidem diſputans de diverſa clericorum negligentia, nec non avaritia: deinde narrans de miſerabili improbitatis meæ vindicta, tam ſpiritualiter, quam corporaliter patrata.*

Librum *vero* viſionum (b) *licet poſt duos ſcripſerim, in ordine tamen ſecundum ideo poſui, ut illa doctrina quæ in priori libello variis prolata eſt ſententiis, in hoc quoque variis corroboraretur exemplis: eaque tenacius præmiſſa animo inhæreant verba quæ majori teſtimonio tam pietatis, quam ſeveritatis Divinæ in ſubſequentibus commendantur, in morem videlicet lautioris cibi, qui primo aqua pura coctus, deinde aliqua aceti vel etiam piperis adjectione accuratius præparatur.*

Tertius *dialogus de tribus quæſtionibus*, de Divinæ pietatis agnitione ju-

(a) Hic eſt quem vulgavit Bernardus Pez Tom. 3. anecdotor. parte 2. pag. 431. 482. Incip. *O quicunque cupis cognoſcere dicta ſalutis*. Vide etiam caput 50. dialogi de tribus quæſtionibus ibid. pag. 243.

(b) Exſtat apud laudatum Pezium pag. 547. 612. atque inſcribitur *liber viſionum ſuarum & aliorum* Incip. pag. 594. *S. Bonifacii Epiſtola de dictis & viſis cujuſdam Monachi redivivi*.

judiciorumque Divinorum diverſitate, nec non de varia bene agendi facultate, ad Henricum Monachum Augienſem. Hunc dialogum in lucem dedit laudatus Bernardus Pezius, tomo 3. theſauri anecdotor. parte 2. p. 143. 250. Epilogi loco ſubjiciuntur Moralia metra, & Sententiæ, & ſumma dictorum de myſteriis numeri ternarii.

Cum igitur perſecutionem quam in monaſterio noſtro (ut ſupra dictum eſt) paſſus eram, fugiens ad Fuldenſe monaſterium venirem, ibique per annos quatuor cum tranquillitate magna commoratus viderer: dictandi ſcribendique ſtudium frequentare poſtulabar a quibuſdam ejuſdem monaſterii fratribus; ut ſancti Bonifacii vitam, *difficili ſtilo editam, aliquid facilius ederem: quam petitionem, licet diu denegarem* (*a*) *poſtremo tamen compulſus importunis precibus, ut potui, quod petitus eram implevi.*

Hi ſunt *libri* illi *duo de vita S. Bonifacii* Archiepiſcopi ab Anno 745. ad 754. Moguntini, *ad fratres Fuldenſes*, illuſtrandæ *Willibaldi* de eodem S. Bonifacii narrationi deſtinati, inſertis Epiſtolis etiam Bonifacianis ab ipſo & ad ipſum ſcriptis pluribus, cum jam apud Leonem IX. qui A. 1054. diem obiit, de Bonifacio ſanctis adſcribendo agi cœpiſſet. Ediderat hos libros ut ſolet interpolatos (Epiſtolis tamen integris ſervatis) Surius ad Junii V. ſed ſine auctoris nomine, qui deliteſcere etiam ſuo tempore malebat: itaque auctori reſtitutos ſuo, atque ſinceriores ex Codice monaſterii Rebdorfenſis vulgavit eoſdem *Caniſius* Tom. IV. 2. antiquar. Lection. pag. 493. (edit. novæ Tom. 3. p. 337. 368.) Poſt Caniſium & ultima operis Suriani editio A. 1618. eoſdem exhibet & *Nic. Serarius* libro tertio rerum Moguntinarum, additis etiam notis, Mogunt. 1604. Colon. 1624. 4. & in nova Georg. Chriſtiani Joannis editione p. 205. Francof. 1722. fol. tum *Joannes Mabillonius* Sec. III. parte 2. Sanctor. Benedictin. ſtatim in limine: nam in Actis Sanctorum T. 1. Junii V. Henſchenius *Willibaldo* prælato Othlonum omiſit. Neque in Chriſtophori Brovveri ſideribus Germaniæ, Mogunt. 1616. 4. editis Vitam Bonifacii ab Othlono ſcriptam reperio, ſed *vitam S. Pyrmini* ex S. Mauri Andegav. Abbate Epiſcopi in caſtello Meltis (*b*) ad Lindolfum Trevirenſem ab An. 999. ad 1008. Epiſcopum. Quanquam eundem eſſe hunc Othlonum cum Vitæ S. Bonifacii ſcriptore, nec ætas nec ſcribendi genius ſuadere videtur viris doctis. Neque ipſe ejus meminit ubi lucubrationes ſuas recenſet ſcriptor Vitæ S. Bonifacii. Memoria Pyrmini recolitur in Martyrologiis 3. Novembris. Alius etiam Pyrminus Abbas Augienſis, de cujus vitæ ſcriptoribus dictum in *Henrico a Kalben* & *Warmanno*.

Alium quoque libellum quem appellavi Manualem, pro ammonitione clericorum & laicorum (*c*) *ſcriptum ibidem poſitus edidi. Item* libellum proverbiorum, (*d*) *in eodem monaſterio poſitus ſcribere cœpi.*

Continuoque ſtylo accepto ſcribere cœpi in modum ſermonis, ſumens exordium de Pſalmiſtæ dictis: Dominus de cœlo proſpicit ſuper filios hominum, *quæ nimirum dicta, quantum potui, ſimilitudinum argumentis roboravi, credens per hæc aliquos ædificari, cui videlicet operi titulum impoſui*, (*e*) quomodo legendum ſit in Rebus Viſibilibus.

Ex petitione namque fratrum noſtrorum, vitam *Sancti Nicolai*, *nec non Sancti Wolfgangi* (*f*) *emendans, ſicut in utriuſque vitæ prologo intimatur, ſcripſi,* an-

(*a*) V. C. Jacobus Baſnage ad Caniſium Tom. 3. pag. 335. 336. diſputat vitam S. Bonifacii ſcriptam poſt Concilium Erphordienſe A. 1073. & poſt Egbertum Abbatem, extinctum Anno 1078.

(*b*) Meldenſem alii, alii Metenſem faciunt. Vide Brovverum pag. 26. Theodoricus IV. cujus tempore Epiſcopatum illum Pyrminius obtinuit, regnavit in Gallia ab A. 721. ad 731.

(*c*) Hunc etiam edidit celeberr. Petzius Tom. 3. anecdot. parte 2. pag. 403. 428.

(*d*) Liber Proverbiorum exſtat ibid. p. 485.

(*e*) Hic liber ſive ſermo adhuc deſideratur.

(*f*) *Vita S. VVolfgangi* Epiſcopi Ratisbonenſis ibid. pag. 613. 624. rhythmis & oratione proſaria,

antequam proficiſcerer ad monaſterium Fuldenſe. Sed & vitam Sancti Altonis, una cum quibuſdam carminibus ad eumdem ſanctum pertinentibus. Poſtquam vero redii, vitam Sancti Magni ſcripſi, compulſus fratrum duorum precibus intimis & aſſiduis, Wilhelmi ſcilicet ex congregatione noſtra, & alterius qui ad nos diſcendi cauſa ex monaſterio ſancti Magni venit Adalham dictus, quique nunc in Sanctæ Afræ cœnobio Abbas eſt conſtitutus.

Poſt hæc autem cum viderem ſimul & audirem undique Chriſtianæ religionis deſtructionem, Rectorum & Principum negligentiam in ſubditos, tam in ſpirituali, quam ſæculari vita poſitos, doleremque jugiter pro talibus, cogitare cœpi, ut quia nullus dignaretur me audire communi ſermone loquentem, pro miſeriaque tanta condolentem, vel ſcribendo aliqua ſacræ Scripturæ verba proferrem, unde aliquos ædificare poſſem. Hac igitur cauſa ſcripſi librum mei quoque operis noviſſimum, cui titulum impoſui de curſu Spirituali. (*a*) *In quo videlicet libro quantum per ſacræ Scripturæ, maximeque per Pſalterii & Evangelii campum currere potui, ſcribendo protuli. Inter hæc &* ſermones *quoſdam,* (*b*) *nec non* Epiſtolas *pro communi utilitate ſcripſi: quas ſi quis forte legere voluerit, apud nos invenire poterit. Scripſi etiam ante plures annos librum* de confeſſione actuum meorum, (*c*) *ut ſi qua infirmitas vel ſubitanea mors me in extremis impediret a debita Confeſſione, ſaltem per ſcripta patefacerem, quis ex memetipſo, quis ex Dei gratia eſſem.*

Adhuc proferre libet duarum Orationum *verba. Attendens enim ſæpius, quia plurimos exemplis pravis ſeduxi, talia Orationis verba ſcribere ſtudui, in quibus unuſquiſque ſatis doceri poteſt, quomodo pro ſe & pro aliis orare debeat: quæ ſcilicet Orationes cum a quibuſdam jam habeantur, in hoc opuſculo deſcribere nolui. Hæ autem Orationes, aliaque ſuperius de dictandi dono prolata, tanto magis pietati Divinæ conſtat referenda, quanto amplius notum eſt me vitiis plurimis quondam deditum nihil horum meruiſſe. Ideo autem hæc protuli, ut juxta hoc quod ipſe Dominus in Evangelio cuidam dæmoniaco a ſe liberato præcepit dicens,* Vade in domum tuam, & narra quanta fecerit tibi Deus; *ego quoque narrarem, quanta mihi beneficia Deus exhibuerit.*

Othonum Imperatorum, *primi* ſive magni ab A. 938. ad 974. *ſecundi* ab A. 974. ad 984. & *tertii* ab A. 984. ad An. 1003. Diplomata quædam in illuſtris Beſſelii Chronico Gotvvicenſi p. 159. ſeq. 193. 209. Othonis primi etiam apud Henricum Meibomium T. 3. rerum German. p. 739. 754.

Pro *Othone IV.* qui ab An. 1208. ad 1212. imperitavit, exſtat Apologia Henrici, Meibomii avi adverſus Urſpergenſem Cuſpinianum, Seb. Munſterum aliosque edita Helmſt. 1624. 4. & in Henr. Meibomii nepotis Tom. 3. rerum German. p. 111. ſeq. ſubjunctis & Diplomatibus p. 158. ſeq.

Othonis, Apoſtoli Pomeranorum atque Epiſcopi Bambergenſis An. 1138. vel 1139. defuncti Vita ab Anonymo apud Surium 2. Jul. atque ab Anonymo ſynchrono (qui *Seifridum* Othonis notarium ante oculos habuit) libris III. edita a Caniſio Tom. 2. antiquar. Lect. pag. 235. (edit. novæ T. 3.

ria. Ediderat ſed ſine Othloni præfatione Mabillonius Sec. V. Benedictin. pag. 712. Vita *S. Nicolai* Myrenſis adhuc deſideratur. Sicut Vita *S. Magni* quoque. *Vita S. Altonis* Abbatis in Bavaria ſuperiore qui A. 760. diem obiit, illa ipſa videtur quæ exſtat ſine auctoris nomine in Actis Sanctor. Tom. 2. Febr. 9. pag. 359. & in Mabillonii Sec. III. 2. Benedictin. p. 217.

(*a*) Librum *de curſu ſpirituali* edidit laudatus Pezius Tom. 3. anecdotor. parte 2. pag. 359. 400. ubi ſubjicitur pag. 398. narratio de Comite per ſolitum aquæ judicium diffamato ſuper equi rapina, atque a reatu liberato, & fragmentum *de translatione corporis S. Dionyſii* e Francia in Germaniam ad Monaſterium S. Emmerammi.

(*b*) Ex his eidem Pezio debemus *Epiſtolam de permiſſionis bonorum & malorum cauſis* pag. 253. 256. & *ſermonem in Natali Apoſtolorum* pag. 539. 544. Nec non *precationem peccatoris*, Theodiſco idiomate, Tom. 1. anecdotor. pag. 417. cum Latina Othloni verſione p. 421. Incip. *Trohtin almahtiger.*

(*c*) Hic ipſe videtur quem Mabillonius in Analectis edidit.

3. parte 2. pag. 49.) & emendatior in Actis Sanctor. T. 1. Julii 2. pag. 371. Vide ſupra in *Andrea S. Michaelis Abbate*, T. 1. pag. 95. *Ebbone* Tom. 2. pag. 261. & in *Imbricone* Tom. 4. p. 32. Hujus Othonis quædam in *diplomatibus* Bambergenſibus pag. 1112. 1124. Jo. Petri Ludevvig. ſcriptorum Bamberg. T. 1. De *Sermonibus* ejus XXXVIII. Manuſcriptis vide Acta Sanctor. T. 1. Julii p. 378.

Otho de S. Blaſio, ſupra T. 1. pag. 248. ſeq.

Otho Candidus, de Alerano ex Marchionibus Montisferrati, & S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis a Gregorio IX. legatus in Germaniam Angliamque, defunctus A. 1251. Vide Georgii Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 150. Ex ſcriptis ejus nihil niſi opuſcula de Aſtrologia memorari video. * Longe majoris momenti ſcriptum ex Othone iſto habemus, Conſtitutiones ſcilicet a ſe editas, dum Anglicana legatione fungeretur. Sunt illæ apud me ſubjectæ Anglicanæ Eccleſiæ Conſtitutionibus Londini editis per Richardum Pynſon anno incerto. Exſtant etiam ex edit. Gul. Lyndvvood Oxon. 1679. & ex hac editione apud Wilkins Concil. Britan. T. 1. p. 649.

Otho de Caſtro Rudulphi Rodulphæus, ex Cancellario Pariſienſi Monachus Ord. Ciſterc. & Epiſcopus Tuſculanus Cardinalis defunctus A. 1273. Vide ſupra pag. 156. *Odo* Caſtillioneus.

Otto Henrici IV. Imp. nepos, filius S. Leopoldi Marchionis Auſtriæ & Agnetis quæ Henrici V. Imp. Soror fuit, nuptaque Friderico Svevorum Duci ex eo Fridericum patrem Friderici I. Imp. & Conradum peperit Germaniæ Regem: ipſe Conradi III. Imp. frater uterinus, patruus Friderici I. Barbaroſſæ, Epiſcopus ab A. C. 1138. *Friſingenſis* & fratris in Palæſtinam expeditioni A. 1148. comes fuit: ex qua redux abdicato poſt A. 1556. munere Epiſcopali Monachus Ciſtercienſis, in Cœnobio Burgundiæ Morimundenſi Abbas diem obiit Ann. 1158. Ejus laudes celebrat Radevicus lib. 2. cap. 11. & mortem luget Gualtherus lib. IX. Ligurini v. 90. ſeq. Epitaphium ejus quia in illo Chronographiæ Ottonis fit mentio, afferre placet:

Quicquid in orbe beat, præclaros & meliores
Præſulis Ottonis mire cumulavit honores.
Si Proavi vel Avi probitas, ſacer Ordo, poteſtas
Deberent mortis furias cohibere moleſtas,
Non moriturus erat præclare præditus illis.
Heu talem communibus acceſſiſſe favillis!
Quam facunda Viri vox, qualis Philoſophia,
Hortatu Regum docet edita Chronographia.
Luxit eum patria, propria comitata ruina.
Propitietur ei Deus & pia Virgo Maria.

Ejus *Chronicon* rerum ab initio Mundi uſque ad A. C. 1146. (*b*) geſtarum *libri VII.* ad Singrimum, ſubjuncto *octavo* de fine Mundi, Antichriſti perſecutione, reſurrectione mortuorum, judicio finali, gloria beatorum atque ſuppliciis damnatorum. Libri ſeptimi capite undecimo, (*c*) *Hucuſque*, inquit

(*a*) Lambecius Tom. 2. pag. 470. Pagi ad A. C. 1159. n. 15. Sammarthani Tom. 4. Galliæ Chriſt. pag. 674. Wigulejus Hund in metropoli Salisburg. pag. 105. Carolus Meichelbeck in Hiſtoria Friſingenſi: Jo. Petrus Puricellus monument. Mediolanenſ. in tomo quarto theſauri Italiæ pag. 458. ſeq. Hugo Menardus in martyrologio Monaſtico 22. Sept. Chryſoſtomus Henriquez in Menologio Ciſtercienſi 7. Sept. & in Annalibus Ciſterc. ad A. 1159. cap. 5. Labbe Tom. 2. de S. E. pag. 149. Carolus Viſch in Bibl. Ciſtercienſi pag. 255. Auguſtinus Sartorius in Ciſtertio biſtertio &c.

(*b*) Albericus ad A. 1146. pag. 313. *Hucuſque pertingit narratio Epiſcopi Ottonis, qui fuit vir nobilis & Monachus Morimundi, & una die electus in Abbatem ejuſdem loci, ſequenti die factus eſt in Bavaria Epiſcopus Friſingenſis, cum eſſet frater Imperatoris ex matre, filius videlicet Leopoldi Auſtriæ.*

(*c*) Caſp. Sagittarius Tom. 1. introductionis in Hiſt. Eccleſ. pag. 60.

quit Otto, *tam ex Oroſii quam Euſebii & eorum qui poſt ipſos uſque ad nos ſcripſerunt libris, lecta poſuimus. Ceterum quæ ſequuntur* (ab A. 1106. quo Henricus V. patrem exuit Imperio) *quæ recentis memoriæ ſunt, a probabilibus viris tradita, vel a nobis ipſis viſa & audita ponemus*. Hoc Chronicon una cum ejuſdem *Libris II. de geſtis Friderici I. Barbaroſſæ* uſque ad A. 1157. & appendice *Radevici* itidem in duos diſtributa libros uſque ad A. 1160. in monaſterio quodam Viennenſi repertum primus vulgavit *Jo. Cuſpinianus* Argentorati 1515. fol. Poſt Cuſpinianum Baſileenſes cum Gunthero, præmiſſa præfatione *Melanchthonis* 1569. fol. atque eodem anno inter ſcriptores a *Petro Pithoeo* recenſitos. Denique *Chriſtianus Urſtiſius* tomo primo ſcriptorum, Baſil. 1584. Francof. 1670. fol. qui etiam Chronico continuationem alterius *Othonis*, *Abbatis de S. Blaſio* Ord. Benedict. in diœceſi Conſtantienſi, capitibus 52. conſtantem uſque ad An. 1212. & Radevico appendicem Anonymi undecim annorum, & Epiſtolam de Aſiatica Friderici Barbaroſſæ expeditione in terram ſanctam, obituque 10. Jun. A. 1190. adjunxit. Non omittendum eſt Æneæ Sylvii de Ottonis fide teſtimonium, qui in hiſtoria Friderici III. cum Bœcleri notis edita pag. 10. profitetur eum licet hoſtibus Pontificum tam arcto nexu junctum, tamen hiſtoriæ legem ita ſervaſſe, *ut neque cognatio veritati, nec cognationi veritas officeret*. Ex Codice Manuſcr. Cæſareo Viennenſi locum Chronici emendat Lambecius Tom. 2. pag. 4. Wilh. Erneſtus Tentzelius in dialogis Menſtruis Germanice editis Ann. 1692. pag. 894. laudat Codicem Chronici Ottoniani Manuſcriptum in Bibl. Jenenſi, una cum Chronico Anonymi quod a Dagoberto I. incipit atque deinde ab aliis continuatum fuit.

Hiſtoria domus Auſtriacæ quæ memoratur a Barnaba de Montalbo aliiſque & dicitur fuiſſe apud Wolfgangum Lazium, nondum a quoquam in dias luminis auras protracta eſt.

Otho Kultzing, Ord. Præmonſtr. Præpoſitus in Hilgenthal A. 1423. de fundatione & translatione Monaſterii ſui in Luneburg, exſtat T. 2. ſcriptorum Brunſvvic. illuſtris Leibnitii p. 383.

Otho Mindenſis Epiſcopus ſcripſit *itinerarium* ſuum *Hieroſolymitanum*, obiitque A. 1324. Hæc de eo Cangius, ad Chronicon Mindenſe provocans. Sed in Chronicis Mindenſibus tum *Hermanni de Lerbeke* Tom. 2. Leibnitii, & *Buſſonis Watenſtedii* apud Paulinum: tum in Anonymis Piſtoriano & Meibomiano, hunc non reperio, licet quatuor Ottones Epiſcopos Mindenſes referant, ſed nec illa ætate, nec itinerarii ſcriptorem.

Otho de Morena. Supra p. 88. *Morena*.

Thomas Otterburnus Anglus, Ord. Minor. cujus *Chronicon Regum Angliæ* in A. 1420. deſinens, Manuſcr. in Cottoniana & aliis Angliæ Bibliothecis. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2334. Luci publicæ expoſuit V. C. Thomas Hearne una cum *Joannis Frumentarii* ſive Wethampſtede hiſtoria rerum Anglicarum uſque ad Eduardum IV. Oxon. 1734. 8.

Ovidii nomine, celebratiſſimi aurea ætate Poetæ, plura carmina in lucem data ſunt, quæ medio vel infimo etiam ævo deberi nemo humanior, qui legerit, dubitabit. Ejuſmodi ſunt *libri tres de vetula*, *de quatuor humoribus & de ludo latrunculorum*, de quibus dixi lib. 1. Bibl. Latinæ cap. 15. ubi etiam de *Elegia de Philomela*, quam ſub *Alphii Ovidii Juventini* nomine vulgavit Goldaſtus Francof. 1610. 8. & alia *de pulice* cui *Ofilii Sergiani* nomen idem Goldaſtus maluit præfigere, & quæ ſine loci & anni nota prodiit in 4. ſub tempus natæ typographiæ, una cum *libro trium puellarum*, qui incipit: *Ibam forte viam quandam nullo comitante*: & cum carmine leonino *de ſagaci nuncio*, cujus initium: *Summi victoris fierem cum victor amoris*: adjunctis *Pamphili Mauri-*

liani amoribus ſive carminibus eroticis. In hac editione quædam emendatiora legi quam in elegia de publice apud Goldaſtum, oſtendit Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poetarum medii ævi p. 2070. Eundem pag. 2086. vide de elegia de Philomela, quam nuper recudendam dedi in ſpecimine ſylloges, cui titulus: *Philomelæ vox, centum diſertorum hominum ſtylo commendata*, & quod præmiſi Nobiliſſ. Alberti Jacobi Zellii poematibus vernaculis (*a*) editis Hamburgi 1735. 8.

Oudardus ſive *Oudarius*, de quo Geſnerus in appendice Bibl. & ex eo Simlerus: *Oudarius ſemilatinus auctor, ſcripſit hiſtorias, in quibus Aventici* (Helvetiorum hodie oppidi non procul Friburgo, olim amplæ & opulentæ Civitatis) *ab Alemannis vaſtati mentionem facit. Quem in hiſtoria ſua Paulus Æmilius inter primos ſecutus eſt.*

Ouvo, ſive *Onno*, Friſius, Monachus Fontanellenſis traditur circa Ann. 710. ſcripſiſſe de viſione Radbodi Friſiæ Regis a Pipino A. 692. 697. victi, & de horrenda ejus morte. Vide Suffridum Petri, Poſſevinum & Voſſium II. 26. p. 274.

Joannes de Oxenedes Anglus Monachus S. Benedicti de Hulmo ſive Ulmo cujus Chronica ab adventu Horſæ & Hengiſti Saxonum in Britanniam ad A. C. 1293. multis de fundatione & dotatione iſtius Monaſterii exſtat Manuſcr. in Bibl. Cottoniana, ut jam notatum Oudino T. 3. p. *969*.

Joannes Oxraccus. Supra Tom. IV. p. 111.

Henricus Oyta, ſupra Tom. 3. pag. 225.

LIBER XV.

G*Vilelmus de Pachentonis* ſive *Packingtonus*, ſupra T. 3. p. 158.

Pachinus JCtus Peruſinus, ad quem Epiſtola Gvinifortii Barzizii A. 1438. data p. 120.

Propter veteres Latinas quæ exſtant & ſcriptorum ejus & Vitæ verſiones non omittendus mihi *S. Pachomius*, cujus Monachorum in Thebaide Ægypti Tabbenenſium auctoris præcipui (*b*) & medio ſæculo quarto defuncti vitam, ab auctore incerto, ſed qui illis temporibus vixiſſe ſe profitetur, traditam exhibet Bollandus Tom. 3. Act. Sanctor. Maji, Græce quidem in appendice ad calcem illius Voluminis e Manuſcriptis Florentino, Vaticano & Ambroſiano pag. 25. & 51. Latine autem ex verſione Danielis Cardoni S. I. p. 295. & 334. Ammonis quoque Epiſcopi Epiſtolam τῇ εἰς βίȣ μακαρίȣ καὶ πολιτείας Παχωμίȣ καὶ Θεοδώρȣ, e Manuſcr. Florentino Græce ad Calcem Volum. pag. 63, & Latine pag. 347. Cui præmiſſa quædam ἐκ τῶν ἐντολῶν τȣ̃ Παχωμίȣ, cujus generis ſunt *monita ſpiritalia* Pachomii ex Manuſcr. Aldino Latine edita a Gerhardo Voſſio in appendice ad Gregogorium Thaumaturgum p. 130. Mogunt. 1604. 4. Incipiunt: *Honora Deum, & valebis*. Tabulam æneam inſtituti Monaſtici regulas complectentem Pachomio traditam ab Angelo narrat Palladius in Lauſiaca cap. 38. & argumentum ejus refert. Eam Angelo dictante didiciſſe Pachomius traditur ſimiliter in Martyrologio Rom. 14. Maj. Prodiit etiam ſæpius *Pachomii Regula* uberior Latine, quam ab auctore primum ſcriptam Ægyptiaco ſermone, deinde verſam Græce, & e Græco ad Silvani Monachi preces Latine redditam a Sancto Hieronymo, nolim inficiari. Primus edidit Achilles Statius Romæ 1575. deinde Petrus Ciacconus ibid. 1588. Hinc Bibliothecæ Patrum collectores, atque editores Operum Joannis Caſſiani. Non hanc modo Regulam cum Hieronymi præfatione, ſed et-

(*a*) *Ervveckte nachfolge zum irdiſchen Vergnügen in Gott.*

(*b*) Vide Palladii Lauſiacam pag. 90. ſeq.

etiam *Pachomii Epiſtolas* quas Gennadius memorat, & plures etiam illi non memoratas Latine ex interpretatione ejuſdem Hieronymi ſervavit Benedictus Anianenſis, qui ſæculo IX. claruit, in Concordia ſive Codice Regularum, qui ex Lucæ Holſtenii editione prodiit Rom. 1661. 4. recuſus Parif. 1663. 4. Plura de Pachomio Roſvveidus in vitis Patrum pag. 81. ſeq. præludio ad *vitam* hujus Pachomii a Dionyſio Exiguo Latine verſam, & Tillemontius T. VII. Alterius junioris Monachi Pachomii inſignem ſermonem ad eos qui Divinam providentiam accuſabant quod Saracenis permitteret Chriſtianos cladibus afficere, λόγον ὑπεραπολογητικόν τε καὶ ἠθικὸν πρὸς τοὺς δυσανασχετοῦντας πρὸς τὰς ἐκ τῶν ἐθνῶν ἐπαγομένας θλίψεις καὶ τὴν θείαν πρόνοιαν λοιδοροῦντας, Græce & Latine edidit Rev. D. Val. Erneſtus Lœſcherus in appendice ad ſtromatea diſſertationum, Witeberg. 1623. 4. p. 122. 169. Incipit Ἰησοῦ κυρίου προηγουμένου κελεύοντος. Seculo ſeptimo ſcripſiſſe editor celebratiſſimus veriſimiliter conjicit, ſcripſiſſeque in Ægypto vel Syria.

De *Paciano* audiendus S. Hieronymus capite 106. de S. E. cui notas meas ſubjunxi.

Pacianus a) *in Pyrenæi jugis Barcilonæ Epiſcopus, caſtitate & eloquentia, & tam vita quam ſermone clarus ſcripſit varia opuſcula, de quibus eſt Cervus,* b) *& contra Novatianos.* c) *Sub Theodoſio Principe, jam ultima ſenectute, mortuus eſt.* d)

a) De hoc Paciano, defuncto circa A. C. 380. ad cujus filium Flavium Dextrum, Hieronymus hunc librum de Viris illuſtribus A. C. 392. ſcripſit, & Dexter viciſſim Hieronymo omnimodam ſuam Hiſtoriam dedicavit, adeunda Acta Sanctor. ad IX. Martii Tom. 2. pag. 44. Nic. Antonius lib. 2. Bibl. vet. Hiſpan. cap. 7. & Tillemontius Tom. VIII. memor. p. 537. ſeq. Pro Paciano Codices quidam *Pacatianum*, Honorius *Pacatium*, vitioſe. Nam Pacianum vocat præter Freculſum Codex antiquiſſimus Reginæ Chriſtianæ, annorum 800. Paciani Barcinonenſis opuſcula continens de quo Mabillonius Tom. 1. muſei Ital. pag. 54. Barcinonem Hieronymi ævo Barcilonem dictam probat Nic. Antonius T. 1. Bibl. vet. Hiſpan. pag. 148. licet longe a Pyrenæi jugis in ora maris ſitam.

b) Veriſimile eſt Pacianum libro ſuo, qui hodie non exſtat, titulum feciſſe *Cervum*, ſive *Cervulum*, in quo perſtrinxit ineptum morem quorundam Chriſtianorum in Hiſpania, qui Calendis Januariis ſe in cervorum vel aliarum ferarum habitum commutabant. Hoc idem Pacianus vocat *cervulum facere* ſub initium parænetici: *Hoc enim puto proxime cervulus ille profecit, ut eo diligentior fieret, quo impreſſius notabatur: Et tota illa reprehendendi dedecoris expreſſi ac ſæpe repetiti non compreſſiſſe videatur ſed erudiiſſe luxuriam. Me miſerum! Quod ego facinoris admiſi! Puto neſcierant cervulum facere, niſi illis reprehendendo monſtraſſem.* Confer Sirmondi antirrheticum ſecundum cap. 2. Colomeſium ad Gyraldum de Poetarum hiſtoria pag. 91. Martinum Lipenium in Hiſtoria ſtrenarum Tom. 12. theſauri antiquitatt. Rom. p. 468. Cangii gloſſarium Latinum in *cervula* & Græcum in κεβέκολος. Jo. Poſſinum ad Nili Epiſt. LXXXI. Ægidium Menagium Orig. linguæ Gallicæ in *Biche* & *charivari*. Joannem Reiskium in diſſert. de vecolo & cervolo, edita A. 1679. ad Can. 1. Concilii Antiſſiodorenſis An. 578.

c) Paciani tres *Epiſtolæ* contra *Sempronianum* Novatianum, una cum ejus *Parænetico* ſive exhortatorio *ad Pœnitentiam* & libello *de Baptiſmo* ad Catechumenos edidit Jo. Tilius Parif. 1518. 4. deinde Petrus Galeſinius typis Pauli Manutii Rom. 1546. fol. cum Salviano, Maximo, Sulpicio Severo & aliis. Exſtant etiam in Bibliothecis Patrum, & cum novis Joſephi Saenz Cardinalis de Aguirre, in Tomo II. Conciliorum Hiſpaniæ pag. 79. ſeq. Paræne-

neticum ad Hermæ Paſtoris calcem recudi curavit Caſpar Barthius, Cygneæ 1655. 8. Cum illo libro utile fuerit conferre Tertulliani librum de Pœnitentia, nec non quæ ad illum obſervarunt tum Barthius in adverſar. tum Jo. Frid. Gronovius capite XVIII. monobibli obſervationum Eccleſiaſticarum. Non pauca etiam Paciani illuſtrantur in Latini Latinii Bibliotheca ſacro profana pag. 165. Librum *contra Donatiſtas* præter rem tribui Paciano a Stephano Salazario Carthuſiano, notavit Nic. Antonius pag. 150.

d) Chronicon Pſeudo-Dextri ad A. 391. *Paciano Barcinonenſi Epiſcopo parenti meo ſuccedit Lampius.*

Pacificus Maximus, Aſculanus. Supra p. 61.

Pacifica Summa, a *Pacifico* Novarienſi, Ord. Minor. Latine ſcripta circa A. 1470. & Italice verſa a Franciſco Tarviſino Carmelita editaque Venet. 1574. 1580. Vide Labbeum T. 2. de S. E. p. 152.

Antonius Pacinus, Anglus *vitam Marii* conſcripſit, quæ Manuſcripta Oxonii ſupereſt in Collegio S. Mariæ Magdalenæ. Hæc de eo Voſſius pag. 696. quis ille Pacinus, vel cujus Marii, non addit. Acta Marii Perſæ & ſociorum, tempore Claudii II. Imp. circa A. C. 379. Martyrum, ſcriptore Anonymo exſtant in Actis Sanctorum T. 1. Januar. 19. p. 216.

Monachus Paduanus, Benedictinus: ſupra, *S. Juſtinæ* Tom. IV. p. 207.

S. Antonius de Padua Monachus Franciſcanus, ſupra Tom. 1. p. 129.

Pæſlanus Vibonenſis, ſive *Urbanus Pæſtonenſis*, perperam inter ſcriptores relatus, ex corrupto Macrobii loco VI. 4. Saturnal. Vide Lud. Carrionem lib. 1. emendatt. cap. 15. Tom. 3. Lampadis Gruterianæ pag. 118. Voſſium pag. 827. ſeq. & Grævii notas in Cic. XVI. 6. ad Atticum.

Gvilelmus de Pagula, Anglus, Vicarius Winfeldenſis, circa A. 1350. ſcriptor *Summæ ſummorum*, ſive *repertorii Juris Canonici* libris V. *Speculi Religioſorum*, *ſpeculi Prælatorum* ad Regem Angliæ Eduardum III. *Oculi Sacerdotis*, dextri & ſiniſtri. Vide Pitſeum pag. 476. Oudinum Tom. 3. pag. 867. ſeq.

Alius *Gvilelmus Paghamus*, *Paganerus* ſive *de Pagula*, ſupra Tom. 3. p. 158.

Jo. Baptiſta Paiarinus (*Pagliarini*) nobilis Vicentinus, ſuperſtes adhuc poſt An. 1471. ad Patres Reip. ſcripſit *Hiſtoriæ Vicentinæ libros VI.* ab Urbis originibus uſque ad A. C. 1435. Latine nunquam prodierunt, ſed ex Italica verſione An. 1663. alterata tamen in multis locis. Vide Voſſium pag. 577. & Diarium eruditorum Italiæ T. X. pag. 471. ſeq.

Vincentius Palæotus, nobilis Bononienſis, clarus circa A. 1440. Jus in patria ac Ferrariæ docuit, pater ipſe & avus (*a*) celebrium JCtorum, ſocerque Philippi Beroaldi, qui elogium ejus heptalogo ſuo, ſive libello de ſeptem ſapientibus inſeruit, teſtatus eum tumulo illatum Bononiæ anno 73. ætatis, filiis octo feretrum ejus ſubeuntibus. Ex *reſponſis* ejus nonnulla exſtant, ut *de dote* in tractatu tractatuum Juris Tom. IX. pag. 404. Adi Gvidonem Pancirollum lib. 2. cap. 149.

Palea, ſive Cardinalis hoc nomine, ſive *Palea* (*b*) Gratiani diſcipulus, a quo *Paleas* in Decreto Gratiani appellatas eſſe volunt. Gvido Pancirollus III. 2. de claris Juris interpretibus: *Cum Gratianus librum Eugenio III. Pontifici offerendum Romam detuliſſet, Cardinali Pocopaleæ, viro alioqui erudito, ſed ambitioſo cujus opera ad Pontificem introduci volebat, legendum tradidiſſe fertur. Ille alienam laudem in ſe transferre cupiens, volumini quædam a Gratiano omiſſa inſeruit, ſeque operis auctorem eſſe jactitabat.*

(*a*) Inter nepotes clariſſimus *Gabriel Palæotus* Alexandri F. ex JCto Bononienſi & Auditore Rotæ Romanæ Cardinalis qui A. 1597. octogenarius Romæ obiit. Hujus vitam ab Auguſtino Bruno traditam edidit Edmundus Martene T. VI. monumentorum pag. 1385. ſeq.

(*b*) Confer Albericum Gentilem de libris Juris Canonici pag. 34. ſeq. Cangium in Gloſſario.

bat, Monachus, hominis fraude intellecta, additiones illas paleas *eſſe reſpondit,* (*a*) *quæ grano alibi condito inanes reddebantur;* Paleam *enim veteres Theologi literam fructu carentem, vel ſterile opus vocabant.* (*b*) *Itaque capita illa poſtea ſemper pro paleis ſunt inſcripta.* (*c*) *Alii paleas ab eodem Cardinali Pocapalea nuncupato, quo nomine etiam hodie oppidum in Subalpinis, & familia vocatur, dictas fuiſſe cenſent. Nonnulli a* Palea *Gratiani diſcipulo* (*d*) *qui diverſas ejus libri inſcriptiones quandoque etiam improbatas fecit,* (*e*) *paleas nominatas fuiſſe autumant. Neque deſunt, qui hæc fabuloſa exiſtimantes, Decreta quædam noviſſima adjecta, velut ſuſpecta, & fide carentia, paleas* (*f*) *appellatas fuiſſe credant, opus, quod patrum Pontificumque Decretis ſcateat, Decretum inſcriptum fuit.*

Palfurius ſive *Palphurius Sura*, aliis vitioſe *Calpurnius*, ſcripſit ephemeridas vitæ Gallieni Imp. ſuppar illorum temporum, laudatus Trebellio Pollioni in vita Gallieni cap. ult. Imperitavit Gallienus, Valeriani F. ab A. C. 253. ad 268. Alius ut videtur, licet ætate eadem, Palfurius potentiſſimus latro, quo capto atque interfecto omnem Iſauriam liberavit Probus Imperator circa A. 279. teſte Vopiſco in Probi vita cap. 16. Alius certe & antiquior Palfurius Sura de Oratoribus coronatus, quem Conſularem pulſum Senatu a Veſpaſiano quod Vitellianarum partium fuiſſet, reſtituere noluit Domitianus, teſte Svetonio cap. 13. Idem tamen a Scholiaſte Juvenalis IV. 53. traditur *tranſiviſſe ad Stoicam ſectam, in qua cum prævaleret eloquentia & artis poeticæ gloria, abuſus familiaritate Domitiani, acerbiſſime partes delationis exercuit, quo interfecto, Senatu accuſante damnatus eſt.*

Domitius Palladius Soranus, cujus poemata edita Venet. 1498. 4. per Jo. Baptiſtam Seſſam, Mediolanenſem.

Palladius Fuſcus ſive *Niger*, Patavinus. Supra Tom. 2. pag. 226.

Palladius Patavinus, ſupra Tom. 2. pag. 226. in Palladio Fuſco.

Palladius Rhetor Latinus, cujus declamationem memorat Symmachus lib. 1. Epiſt. 9. Ad eundem ſcribit lib. IX. Epiſt. 1. & fratrem ſuum appellat, ſpectatum bonis omnibus facundiæ atque eruditionis: lib. 1. Epiſt. 88. Ejuſdem pompam cum acrimonia Quintiliani celebrat Sidonius Apollinaris Lib. V. Epiſt. 10. De eodem Symmachus III. 50. *Si quid præterea ſcitu opus eſt, meus Palladius indicabit, quem ego non minus doleo abductum a juventute Romana, quam gratulor in ſpem ſui honoris accitum.* Jo. Sarisberienſis lib. 3. Metalogici cap. 10. *Eſt autem, ut ait Palladius, magna pars prudentiæ, ejus cum quo agitur æſtimare perſonam.*

Palladius a Cæleſtino I. Papa miſſus in Scotiam, idemque primus Scotorum Epiſcopus circa A. C. 431. Vide vitam S. Patricii cap. 25. Uſſerii Antiquitates Britannicas cap. 16. Antonium Pagi ad A. 429. num. 11. ſeq. & 431. num. 51. Acta Sanctor. Tom. 2. Julii VI. pag. 286. ſeq. Hunc cum Palladio, Helenopolitano in Bithynia Epiſcopo, Græco Vitæ S. Chryſoſtomi ſcriptore confundunt Trithemius cap. 133. & Baleus XIV. 6. tribuens ei præterea librum contra Pelagianos, & Homilias plures & Epiſtolas ad Cæleſtinum. De Helenopolitano aliiſque Palladiis dixi lib. V. cap. 32. Bibl. Græcæ in limine Voluminis IX.

Joannes Palmer. ſupra T. IV. p. 111.

Thomas Palmeranus, infra *Thomas Hibernicus.*

Mat-

(*a*) Tanquam nullius pretii, ut apud Albericum in Chron. pag. 32.

Dat Galenus opes & ſanctio Juſtiniana.
Ex aliis paleas, ex iſtis colligo grana.

(*b*) *Theophylact. in Naum Prophet. cap.* 3.

(*c*) Cæpo in tract. de cognitione librorum Juris Can.

(*d*) Imol. in R. de verb. oblig. ſub n. 6.

(*e*) Speculator in tit. de diſputat. & allegat. §. ult. in fin. Cæpo in d. tract. n. 14. Præpoſ. Alex. in procem. decret. Jaſ. in rubr. de action. n. 12.

(*f*) Eſt etiam qui velit παλαιὰς, tanquam antiquatas.

Matthæus Palmerius Florentinus. Supra hoc præſenti Volumine pag. 50.

Matthias Palmerius Piſanus. Supra p. 50. De verſione Latina libri *Ariſteæ* de LXX. Interpretibus dictum lib. 3. Bibl. Græcæ c. 11. §. 2. Omitto alios pleroſque juniores, ut Antonium atque Eduardum & Jeffreum ſive Gothofredum & Thomam Palmerium Anglos, Franc. Palmerium Romanum, Julianum & Antonium atque Jac. Palmerium a Grentemeſnil, Janum Mellerum Palmerium, Brugenſem: Nicolaum Palmerium patria Siculum Epiſcopum Hortanum, defunctum A. 1467. cujus Sermones & Quæſtiones illuſtris Fontaninus celebrat: Palmerium Vicentinum &c.

Marcellus Palonius, ſupra p. 22.

Palponiſta, vide in *Bernardo Geyſtenſi* T. 1. p. 230. ſeq.

Paltrami ſive *Vatzonis*, Conſulis Viennenſis Chronicon Auſtriacum a nato Chriſto ad A. 1301. inde a *Nicolao Viſchel*, Cœnobita Sancrucenſi Ord. Ciſterc. in Auſtria inferiore continuatum ad An. 1310. & ab Anonymo ad An. 1454. exſtat in Hieronymi Pezii ſcriptoribus Auſtriacis T. 1. p. 707. 738. Cæteræ Viſchelii lucubrationes, teſte eodem Pezio p. 706. in Bibl. Sancrucenſi Manuſcriptæ ſunt *libri XII. de laudibus S. Mariæ* Virginis, & diverſus ab illis tractatus qui *Imago B. Virginis* inſcribitur. Liber *de incarnatione Verbi*, contra *Catharos hæreticos*. Tractatus *de ſex operibus Abigail*. Tractatus *de Euchariſtia*, fratri Erneſto Viſchel, priori & Lectori in Baden dedicatus. Tractatus *contra perfidos Judæos*.

Petrus de Palude ſive *Paludanus* (*de la Palu*) Burgundus Ord. Præd. Diffinitor Provinciæ, Magiſter in Theologia, Pariſ. & a Papa Joanne XXII. Nuncius miſſus in Flandriam. Confer Raynaldum ad A. 1318. num. 20. & Acta Inquiſitionis apud Baluzium T. 1. Miſc. pag. 163. ſeq. Inde A. 1329. creatus Patriarcha Hieroſol. diem obiit An. 1342. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 603. ſeq. & Oudinum Tom. 3. pag. 896. ſeq. Scripſit Commentarios *in univerſa Biblia*, cum *Præfationum* libro ampliſſimo. *In IV. libros Sententiarum* Pariſ. 1530. fol. 2. Volum. *Quodlibeta*. Tractatum *de cauſa immediata Eccleſiaſticæ poteſtatis*, diviſum in partes VI. & Pariſ. 1506. editum. Vide Labbeum Tom. 2. De S. E. pag. 211. XXIII. *articulis Cenſuram de Joanne de Poliaco* Doctore Pariſ. Socio Navarrico, qui ſummi Pontificis auctoritatem convellere inſtituerat. Confer Jac. Quetif Tom. 2. pag. 820. *Sermones* theſauri novi de tempore & de Sanctis, & Quadrageſimale, ſæpius editos etiam ſine nomine auctoris, quorum pars etiam aliis auctoribus videtur tribuenda. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 607. ſeq. *Tabulam alphabeticam ſuper Legendas Sanctorum Jacobi de Voragine*, quam alii *Nicolao de Hanapis* malunt adſcribere. *Librum Hiſtoriarum*, ſive *librum Bellorum Domini*. Tractatum *de paupertate Chriſti & Apoſtolorum* contra Michaelem Cæſenatem de quo ſupra Tom. 1. pag. 319. *Epiſtolam* ad Magiſtrum Ordinis F. Hugonem de Vauceman, Campanum, reſponſivum ad Conſulta, *quomodo Fratres Prædicatores poſſint reditus & anniverſaria retinere*. A. 1332. ad expeditionem Philippi Valeſii Galliarum Regis in Palæſtinam, *Directorium terræ Sanctæ*, quod Gallice An. 1454. vertit Sebaſtianus Mamerot Cantor Eccleſiæ Trecenſis. Præcipuus etiam auctor fuit *determinationis* Facultatis Pariſ. *de viſione beatifica* contra Joannem XXII. quæ exſtat in Launoji hiſtoria Gymnaſii Navarrei p. 61. Boulæum hiſt. Academiæ Pariſ. Tom. IV. pag. 236. & Nic. Cœffetellum adverſus Mornæi myſterium Iniquitatis pag. 1040.

Angelus Philippus de Pandulphinis, Florentinus, defunctus A. 1446. Ejus dialogum œconomicum cum filiis & nepotibus laudat Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. p. 46.

Pandulphus Maſca *de Alatro*, ſive *Ale-*

letrinus, Piſanus ex Oſtiario Lateranenſis Eccleſiæ, Cardinalis Presbyter defunctus A. 1198. Gelaſii II. ab An. 1118. 21. Jan. ad 1119. 29. Jan. Papæ vitam ſcripſit, e Manuſcr. editam a Papebrochio, propylæo ad Acta Sanctor. Maji pag. * 9. II. Vulgaverat etiam notaſque addiderat Conſtantinus Cajetanus Rom. 1638. 4. Apud Ludovicum Jacobum Bibl. Pontificiæ pag. 410. reperio conſignaſſe hunc Pandulphum *Vitas Romanorum Pontificum a S. Petro uſque ad Innocentium III.* Venet. 1547. & 1600.* Pandulfus ille, qui Vitas aliquot Romanorum Pontificum, nempe Gregorii VII. & ceterorum deinde uſque ad Alexandrum III. cum quo deſinit, evulgavit, alter eſt a Pandulfo Maſca Cardinali Presbytero, qui deſiit Anno 1198. ut probat Pagius ad Annum 1121. num. IX. Uterque tamen Patria fuit Piſanus, ſed prior Hoſtiarius tantummodo Lateranenſis Eccleſiæ fuit, alter vero Cardinalis. Porro Pandulfus iſte biogaraphus Romanorum Pontificum vitas non dedit omnes, ſed ut mox dixi a Gregorio VII. tantummodo uſque ad Alexandrum III. Quam ex iſto accepit Conſtantinus Cajetanus Vitam Gelaſii II. recudit Muratorius una cum Notis ejuſdem Cajetani in Tom. III. Par. I. Rer. Italic.

Pandulphus Anglus ſcriptor, librorum *de meatibus terræ*, de quibus Simlerus ex Lumine animæ Matthiæ Farinatoris edito A. 1477.

Pandulphus Capuanus, Presbyter, in Caſino ſub Deſiderio Abb. Monachus factus, Divina ſæcularique literatura eruditus, ſcripſit ad Petrum Salernitanum Abbatem librum *de Calculatione*. Verſus *de termino Paſchæ Hebræorum; de circulo ſolari ad concurrentes inveniendos; de Cyclo lunari, de feria Paſchæ Hebræorum invenienda; ad annos Domini inveniendos: qualiter ſint inveniendæ indictiones. De Luna cujuſque diei invenienda abſque Emboliſmorum contrarietate: Quomodo fallunt qui ſe ſcire putant, quot horis, vel punctis luna in unaquaque nocte luceat. Quibus modis curſus ſolis dividatur: quomodo efficiatur biſſextus ad ferias Kalendarum inveniendas: Qualiter vel unde regulæ ad ferias menſium inveniendas præcedant. Quomodo regula terminorum Hebræorum* (Paſchæ) *ex curſu Solis inveniatur: ad feriam unius cujuſque diei inveniendam. De quatuor temporibus, in quibus datariis ſolſtitia veraciter eſſe debeant: ubi æquinoctia veraciter credantur eſſe. Quomodo Adventus Domini ſit inveniendus. Ut litera hebdomadarum per totum annum memoriter inveniatur. Quomodo Chriſtus ſit paſſus in tertio Kalendas Aprilis. Quomodo anni ab origine mundi omnes fallunt: Qualiter Luna quintadecima non poteſt ad illam diem, qua facta fuit, pertinere. De aſſumtione Sanctæ Mariæ. De Agnete Imperatrice*. Fuit autem temporibus Michaelis (Ducæ, qui An. 1078. obiit) & Alexii (Comneni qui A. 1081. cœpit præeſſe) Imperatorum.

Hæc de Pandulpho Petrus Diaconus de viris illuſtribus Caſinenſibus c. 26. Ex Pandulphi ſcriptis & *Canonibus Mathematicis* qui in Bibl. Caſinenſi ſervari traduntur, nihil quod ſciam editum exſtat.

Pandulphus Caſinenſis, Monachus atque inde R. E. *Cardinalis*, Epiſcopus Oſtienſis defunctus A. 1134. quem celebrans idem Petrus Diaconus cap. 25. *Sermones* ejus de totius anni feſtivitatibus, & *Rhythmum* in laudem S. Mariæ memorat.

Pandulphus Collenutius. Supra T. 1. p. 399.

Pandulphus Oſtienſis, idem cum altero Caſinenſi.

Pandulphus Piſanus, idem cum Aletrino.

Pandulphus Theanenſis in regno Neapol. Epiſcopus, cui Petrus Diaconus librum de Viris illuſtribus Caſinenſibus juſſu ejus ſcriptum dedicavit.

Panormitanus. Vide *Antonius*, Tom. 1. pag. 130. & *Panormitanus* Abbas & Epiſcopus, in *Nicolao de Tudeſcis*, ſupra in hoc volumine p. 134. Hic enim

nim intelligitur apud Hermannum ab Hardt Tom. 6. Concilii Conſtantienſis prolegom. pag. 16. ubi affertur locus ex Panormitani prægrandi opere Manuſcr. pro auctoritate Concilii Baſil. contra Eugenium Papam.

Pantaleon Medicus, cujus ſumma de confluentia lacticiniorum, & tractatus varii de butyro, de caſeorum variarum gentium differentia & facultate prodierunt Taurini 1477. fol.

Pantheon, ſupra in *Godfrido* Viterbienſi T. 3. p. 69.

* *Joannes Antonius Panthous* Sacerdos Venetus edidit & Andreæ Gritti Venetorum Principi dicavit libellum de arte, & Theoria tranſmutationis metallicæ ſub titulo *Voarchadumia contra Alchimiam; ars diſtincta ab Alchimia, & Sophia cum additionibus, proportionibus, numeris, & figuris opportunis*. Venetiis 1530. in 4. & ibidem 1550. in 8. Extat etiam in volumine 2. Theatri Chemici editi Argentorati 1613. in 8.

Onufrius Panvinius. Supra in *Onufrio*.

Papias Grammaticus non ineruditus, Lombardus patria, ſcriptor *Lexici* ſive *Elementarii*, a quo Vocabuliſtæ nomen tulit, editi primum Mediolani 1476. fol. ac deinde ſæpius Venetiis, de quo non repetam quæ dixi lib. IV. Bibl. Latinæ c. 7. Papiam in gloſſario Manuſcr. laudat Geverh. Elmenhorſtius notis ad Epiſtolam Manſueti, Epiſcopi Mediol. Sed quæ ex illo affert, in Papia edito leguntur. De Aquicinctenſi & Leidenſi Codicibus Papiæ MSS. vide Oudinum T. 2. p. 621. Citatur Papias etiam a Joanne Gerſone T. 1. Opp. edit. Dupinianæ pag. 233. & a Boccacio III. 13. geneal. Deorum atque alibi. In Lexico eruditorum Germanice vulgato Lipſiæ, præter rem traditur Papiæ gloſſarium in Putſchii Grammaticis reperiri. Sed exſtant in illis p. 1639. ad 1666. *explicationes notarum veterum* ex Papiæ gloſſario excerptæ. *Epiſtolas* a Trithemio memoratas nemo in lucem protulit.

Chronicon Regia Monachorum Colonienſium *S. Pantaleonis*. Ord. Bened. ab Orbe condito poſt primum Collectorem, qui tempore Ottonum ſæculo X. ſcripſit, continuata uſque ad A. 1162. atque edita a Jo. Georgio Eccardo Tom. 1. ſcriptorum medii ævi pag. 683. 944. qui etiam verſionem veterem Germanicam ejuſdem Chronici, ab Henrico Aucupe uſque ad captum A. 1162. Mediolanum ſubjunxit pag. 945. 1006. *Godefridus* Monachus Pantaleonita continuavit hoc Chronicon ab A. 1162. ad 1237. de qua continuatione vulgata a Frehero Tom. 1. ſcriptor. rerum Germ. dixi ſupra Tom. 3. pag. 68. * Bibliotheca Majoris Eccleſiæ Lucenſis codicem inſignem ſervat Elementarii Papiæ membranaceum, quem olim Eccleſiæ illi dono dederat Guillelmus ex Canonico Primicerio Lucanus Epiſcopus ab anno circiter 1175. ab eo uti facile credo, vel ſaltem in exordio ſæculi XII. deſcriptum. Utramque præfationem contuli cum editione vetuſtiſſima Mediolanenſi an. 1476. & variantes haſce deduxi. In editis eſt: *Papias dilectis Filiis ſalutem*, quod deeſt in codice. En reliqua variantia.

Edit.	MS.
Filii utique cariſſimi	*Fili uterque chariſſime*
Diſciplinæ elementa	*Quædam elementa ad veſtra erudimenta invenire &c.*
Dicente ſpiritu	*Dogmatizante ſpiritu*
Scripturis	*Scripturas ſelectum*
Cum charitate	*Quam charitative*
Edit.	MS.
Jam vero de hujus artis &c.	Deſunt hæc omnia & eorum loco hæc lego in codice: *Jam vero definitionibus & ſecundum regulas notationibus; ſententiis quoque, & multis*

	tis id genus ſuperadditis altius, *atque apertius Elementarium doctrinæ erudimentum nominari poterit; nec enim parva erit ſimilitudo ſicut illius*. Deeſt tota periocha ab illo. *Jam vero de hujus* uſque ad illud: *Jam vero definitionibus*.

Altera præfatio.

Sua propria ſignificatione	*Sua preprietate*
Per aſpiratione cum diphthongo.	Deeſt *cum diphthongo*.
Perſcribentur. Iſidorus.	*Perſcribentur*. Tum ſubditur: *iſtis pro verbis &c.* quæ in editis leguntur in fine præfationis. Statim vero ſuccedunt nomina.
Horatius.	Deeſt.
Martiales.	*Martiani*.

Pappoli Carnotenſis Epiſcopi libellus Synodo Pariſienſi A. C. 573. oblatus exſtat in Conciliorum tomis & in Ruinarti Gregorio Turonenſi p. 1340.

Paratus, aliis *Pacatus*, qui Paulini Nolani vitam verſibus inſtituit tradere, & cui Epiſtolam de ejuſdem obitu, cui A. 431. interfuit, dicavit Oranius de quo ſupra pag. 170.

Parati nomine Sermones, cujus prima homilia incipit a Verbis: *Paratus eſt judicare vivos & mortuos*, de tempore & de Sanctis, lucem ſæpius viderunt, ut Argentinæ 1487. Norimb. 1500.

Henricus Parchenus, Anglus, Carmelita in Monaſterio Dunocaſtrenſi circa A. 1464. præter *Orationem de paupertate Chriſti*, & *Conciones* ſacras, ſcripſit Commentaria in libros Meteororum Ariſtotelis, memorata Lelando cap. 552. *Dialogum divitis & pauperis* addit Pitſeus pag. 660.

Pardulus Epiſcopus circa A. 847. Laudunenſis, cujus Epiſtola ad Hincmarum Remenſem Tom. 2. Opp. pag. 838. Incipit: *Gloria in excelſis Deo, per quem mihi ſanitatem veſtram omnibus profuturam redditam gaudeo*. De Synodis quibus Pardulus hic interfuit, vide Caveum.

Gvido de Pare ſive de *Pareto*, Generalis Ord. Ciſterc. & R. E. Cardinalis defunctus A. 1202. De quo ſupra Tom. 3. pag. 131. De ejus *ſumma Theologiæ* Manuſcr. in Bibl. Victorina, Oudinus Tom. 2. pag. 1687. Incipit: *Conteſtare populum, ne forte* &c.

Joannes Paris. Supra Tom. 4. pag. 112. ſeq.

Julius Paris. ibid. pag. 202.

Matthæus Paris. Hoc præſenti Volum. pag. 51.

Paris de Craſſis ſive *Graſſis*, Bononienſis Magiſter ab A. 1513. cerimoniarum Eccleſiæ Rom. & Epiſcopus Piſaurienſis ab A. 1513. ad 1528. Confer Ughellum Tom. 2. pag. 863. & Chriſt. Godofredi Hofmanni, cum magna harum litterarum jactura ſuperiore anno 1735. extincti, novam Scriptorum ſyllogen Tom. 1. pag. 467. ſeq. Hujus *Commentarii rerum Romanarum ſub Pontificatu Julii II.* ſub A. 1503. ad 1513. Manuſcripti fuere in Bibl. Baluziana. Excerptum ex ejus Diario A. 1517. exſtat inter Mabillonii Ordines Romanos Tom. 2. muſei Italici pag. 587. Vide ſupra pag. 172. Ampliora excerpta ab A. 1518. ad obitum Leonis X. A. 1521. in laudatæ ſylloges illuſtris Hoffmanni tomo primo (*a*) Lipſ. 1731. 4.

Pariſienſis de Virtutibus & Vitiis. Vide *Gualterus Hunte*.

Pariſius de Cereta ſcriptor Chronici Veronenſis ab A. C. 1117. ad 1278. quod cum continuatione neſcio cujus ad A. 1375. ex Manuſcr. Codice vulgavit eruditiſſimus Muratorius (*b*) tomo theſauri ſcriptorum Italiæ octavo.

(*a*) Acta Erud. 1731. pag. 417. (*b*) Journal des Sav. A. 1733. p. 48.

Parmenianus Donatiſtarum Epiſcopus Carthagine & ſucceſſor Donati circa A. 370. pro ſecta ſua ſcripſit tractatus quos ab *Optato* confutatos dixi ſupra pag. 170. Eundem Parmenianum *Tychonii* Afri libris tribus de bello inteſtino & expoſitionibus diverſarum cauſarum reſpondere conatum, oppugnavit *S. Auguſtinus* libris tribus contra Epiſtolam Parmeniani, qui exſtant tomo IX. edit. Benedictin. Confer Tillemontium Tom. VI. memoriar. pag. 141. ſeq. Henrici Noriſii Opera T. 4. p. 382. ſeq.

Parmenſe Diarium ab A. 1477. ad 1482. editum in laudati Muratorii Tom. XXII. theſauri Italiæ pag. 247. 398. & Chronicon Parmenſe ab A. 1038. ad 1039. T. IX. p. 755.

Parochiale Curatorum. Supra in *Michaele Lochmaiero*.

Parſevaldus Belligenius Brugenſis, cœcus natus, ſymbolo utebatur verbis Davidis Pſalm. CXLV. 8. *Dominus illuminat cœcos*. Hic præſtans eruditione humaniores litteras docuit Pariſiis ſub ſæculi XVI. initia. Ex ſcriptis ejus nihil memorari comperi niſi ſcholia ad Quintiliani declamationem primam pro cœco contra novercam. Eorum autem nullam ab editoribus Quintiliani habitam rationem eſſe video.

Æmilius Parthenianus ex uno notus Vulcatio Gallicano in vita Avidii Caſſii cap. 5. *De hoc multa gravia contra militum licentiam facta inveniuntur apud* Æmilium Parthenianum, *qui affectatores tyrannidis jam inde a veteribus hiſtoriæ tradidit*. Æmilium Paternianum vocat Geſnerus in appendice Bibl.

Antonius Parthenius Laſicius Veronenſis, cujus Commentarii in Catullum ſæpius editi poſt primam editionem Venetam 1487. fol.

Paſchalis I. Romanus ex Ord. Bened. Papa ab A. 817. Jan. 28. ad A. 824. Maji 14. de quo Acta Sanctor. Tom. 3. Maji p. 391. ſeq. Ex ejus *Epiſtolis* quas in Vaticana Bibl. ſervari notat Lud. Jacobus pag. 168. Bibl. Pontificiæ, non plures exſtant in Conciliorum tomis quam *tres*, 1. de confirmatione privilegiorum Ravennatenſis Eccleſiæ, ex Ughelli Tom. 2. Italiæ ſacræ, 2. de inventione reliquiarum S. Cæciliæ, ex Baronio ad A. 821. num. 4. 3. ad Bernardum Viennenſem Archiepiſcopum ex Baronio ad A. 817. n. 19. * Ivo in Decreto p. 2. cap. 84. quædam affert ex decretis Paſchalis Papæ, quorum exordium eſt: *Æternæ mortis crimen*. Hæc fere omnia tranſtulit Gerohus in commentarium in Pſalm. XXV. quædam Gratianus in Can. *ſi quis objecerit* 1. quæſt. 3. Hæc ipſa ego nactus ſum in codice MS. Lucenſi Sæculi XI. in quo perinde hæc exhibentur, tamquam ſi eſſet epiſtola *Paſchalis ad Archiepiſcopum Mediolanenſem*. Ex hoc igitur codice integram illam epiſtolam dedi in ſupplemento Concil. T. 1. pag. 803. Inſuper Paſchalis *ad Petronacium Archiepiſcopum Ravennatem epiſtola*, quam dedit Labbeus emendatiorem, & ad ipſum Paſchalis autographum Mediolani ſervatum exactam dedit Muratorius in Tom. III. Rer. Ital. & ex hac recenſione ego in meo Conciliorum ſupplem. Tom. 1. pag. 799.

Paſchalis II. antea *Rainerius* ſive *Ragingerius* Bledanus, ex Abbate Ord. Bened. Cardinalis atque inde Papa ab A. 1099. Auguſt. 12. ad A. 1118. Jan. 18. Ejus vitam nuper traditam habemus a V. C. Jo. Adolpho Heremanno, Marpurg. 1728. 8. *Epiſtolas quinque* ad Hiſpanos exhibet Agvirrius Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 314. ſeq. & *ſextam* pag. 330. Longe plures Paſchalis ſecundi Epiſtolæ, *centum & ſeptem* exſtant in tomis Conciliorum, una cum fragmentis *Decretorum* e Gratiano. Confer Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 601. Epiſtolas aliquot hujus Pontificis ſervavit Eadmerus libro tertio, quarto, quintoque hiſtoriæ, ad quem videndæ Seldeni notæ pag. 132. & Wilhelmus Malmesburienſis pag. 273. 274. 275. Aliæ exſtant apud Baluzium in appendice ad Marcam Hiſpanicam pag. 1243. & in appendice ad Reginonem pag. 651.

651. atque in tomo VII. Miſcellaneorum pag. 131. ſeq. ubi Epiſtolæ quinque, & Tom. 2. pag. 174. 182. 183. 188. 192. 213. ubi ſex. & Tom. V. pag. 188. 277. ſeq. & aliæ quatuor in Edmundi Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 336. ſeq. vide & Jo. Georgii Eccardi Corpus ſcriptorum medii ævi Tom. 2. pag. 233. ſeq. 258. ſeq. 270. ſeq. & Dacherium ad Gvibertum Novigentinum pag. 588. * Epiſtolarum Paſchalis Chronologicam ſyntaxim ego in meo Conciliorum Supplem. Tom. 2. exhibui. Spicilegium pariter epiſtolarum ejuſdem adjeci, quas deſumpſi ex Martene, ex Gallia Chriſtiana, ex codice Udalrici Bambergenſis. Denique fragmentum tractatus de Canonicorum ordine, quem exhibet Gerohus in Expoſitione Pſalmi LXIV. ex eodem Geroho ibidem retuli.

Paſchalis III. antea Gvido, Cremenſis ſive Cremanus (*a*) an Cremonenſis, (*b*) Antipapa adverſus Alexandrum III. ab A. 1167. Aug. Ejus *Epiſtolas* ad Ludovicum VII. cognomento Juniorem, Francorum Regem edita a Franciſco du Cheſne Tom. IV. rerum Francor. pag. 729.

Paſchales Epiſtolæ, ſicut in Oriente ab Epiſcopis Alexandrinis ad Eccleſias Græce miſſæ olim quotannis ad ſolenne Paſchatis tempus indicendum, ex decreto Synodi Nicænæ (*c*) ut Epiſtolæ Dionyſii, Lucii, Theophili, Proterii, Athanaſii & Cyrilli Alexandrinorum Epiſcoporum teſtantur, de quibus in Bibl. Græca (*d*) dicere me memini: Similiter in Hiſpania metropolitani de Paſchatis celebrandi tempore litteris invicem ſe inquirere juſſi ſunt in Concilii IV. Toletani Canone V. A. C. 633. Atque Eccleſiarum Occidentis non minorem curam Paſchatis definiendi fuiſſe, Victorii Aquitani, Paſchaſini, Dionyſii Exigui, Iſidori, Ceolfridi, Bedæ aliorumque ſcripta teſtantur. Confer Anonymi (*e*) eruditas obſervationes in veterum Patrum & Pontificum Prologos & Epiſtolas Paſchales, alioſque antiquos de ratione Paſchali ſcriptores. Amſt. 1734. 4.

Paſchaſinus Siculienſis Lilybetanus in Sicilia Epiſcopus, qui Concilio Chalcedonenſi A. 451. Leonis M. nomine interfuit, unde Acta illius Concilii ei tribuit Trithemius. Exſtat ejus laudata, Iſidoro cap. XI. de Scriptor. Eccleſ. & cap. 24. de Viris illuſtribus, *Epiſtola de Paſchatis obſervatione* ad Leonem M. quæ ſæpius inter Leonis M. Epiſtolas & in Queſnelliana editione p. 412. & in Conciliorum tomis & in Bucherii doctrina temporum lucem vidit. Confer Queſnelli notas pag. 263. 326. 797. ſeq. edit. primæ. Ex hac Epiſtola alii *duas de Paſchate*, & *de fontis miraculo* & *de captivitate Vandalica* (*f*) Epiſtolas induxerunt. Vide Mongitorem Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. 119. *Epiſtola* altera, & ſententia *de damnatione Dioſcori Alexandrini* occurrit in Actione 3. Synodi Chalcedonenſis, in iiſdem Conciliorum tomis T. 2. Harduin. pag. 343. Confer Tillemontium Tom. XV. memoriar. pag. 662.

Paſchaſius Diaconus Eccleſiæ Rom. clarus ab Anno 492. ad annum circiter 512. de quo Acta Sanctorum, Tom. VII. Maji 31. pag. 438. ſeq. Exſtat ejus *Epiſtola ad Eugippium* vitæ S. Severini ſcriptorem, de cujus editionibus dixi Tom. 2. pag. 122. *Libros* Paſchaſii *de Spiritu S.* rectiſſimos & luculentos celebrat Gregorius Magnus dialogor. IV. 40.

(*a*) Ptolemæo Lucenſi ad A. 1161. Petro Blæſenſi Epiſt. 48. Ughello aliiſque. Giornale de' letterati d' Italia Tom. X. pag. 275.

(*b*) Bergomenſi ad A. 1160. Auctori annalium Piſanor. ad A. 1165. Franciſco Ariſio, Cremonæ litteratæ Tom. 1. pag. 78. ſeq.

(*c*) Leo M. Epiſt. 94. (al. 64.) ad Marianum, Cyrillus Alex. in prologo Cycli apud Bucherium pag. 481.

(*d*) Lib. V. cap. 27. Tom. 8. pag. 566.

(*e*) Acta Erud. 1735. pag. 456.

(*f*) Chronicon breve apud Ruinartum pag. 113. hiſt. perſecutionis Vandalicæ: *Quo tempore Vandali capta Carthagine Siciliam quoque deleverunt, cujus captivitatem* Paſchaſinus *Lilybetanus antiſtes in Epiſtola, quam de ratione Paſchali Papæ Leoni ſcripſit, meminit.*

40. hos vero *duos* qui exſtant ſub Paſchaſii nomine, Oudinus Tom. 1. pag. 1339. ſeq. & 1304. ſeq. non contemnendis rationibus diſputat *Fauſto* Rejenſi tribuendos eſſe. Prodiere Colon. 1539. 8. & Joanne a Fuchte curante, Helmſt. 1613. 8. & in Bibliothecis Patrum, ac noviſſima Lugdunenſi Tom. 8. pag. 806.

Paſchaſius Diaconus, a ſuperiore diverſus, qui S. Martino Presbytero adhuc, & *Dumienſi* Abbati, deinde ab A. 560. Bracarenſi Epiſcopo dicavit verſas e Græco juſſu illius *Vitas Patrum*, quæ in Roſvveidi Vitis Patrum Antvverp. 1615. Lugd. 1617. atque Antvv. 1628. fol. librum ſeptimum occupant. Vide Oudinum Tom. 1. pag. 1471. Voſſium pag. 242. & quæ de Roſvveidiano opere dixi Volum. IX. Bibl. Græcæ pag. 27. ſeq.

Paſchaſius Rathbertus Abbas Ord. Bened. Cœnobii S. Petri Corbejenſis ad Samonam in diœceſi Galliæ Ambianenſi ab A. 844. ad 851. de quo *Engelmodus*, & Jacobus Sirmondus in vita præmiſſa Operibus Paſchaſii & Tom. IV. Sirmondi Operum pag. 622. & in Patrum Bibl. Tom. XIV. edit. Lugd. p. 352. & in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 26. pag. 4. Ejus Opera a laudato Sirmondo Pariſ. 1618. fol. junctim edita atque inde recuſa in Bibliothecis Patrum Colon. tomo IX. & Lugd. Tom. XIV. præmiſſo privilegio quod Corbejenſis Monaſterii Abbati conceſſit Synodus Pariſienſis A. 846.

Commentaria ampla & docta *in Evangelium Matthæi libri XII.* ad Guntlandum, Monachum Monaſterii S. Richarii Confeſſoris & ad ſanctiſſimos in Chriſto fratres (*a*) in quibus cum Ammonii canonibus ſequi ſe profitetur SS. Hieronymum, Hilarium, Ambroſium, Auguſtinum, Gregorium, Chryſoſtomum & Bedam, queſtuſque præ Græcorum facundia Latinam paupertatem egere documentis, negat ſe *Fortunatiani* & *Victorini* in Matthæum opuſcula reperire potuiſſe. Confer Rich. Simonis Hiſt. Criticam Novi Teſtamenti lib. 3. cap. 27. pag. 383. ſeq. Dupinium Tom. VII. Bibl. Eccleſ. pag. 79. ſeq.

Expoſitio in Pſalmum XLIV. Eructavit cor meum Verbum bonum, *libri III.* ad ſacras Virgines Sveſſione in S. Mariæ Monaſterio degentes.

In lamentationes Jeremiæ Prophetæ, quas a nemine Latinorum explanatas ait ſe legiſſe, *libro V. Paſchaſius Rathbertus Monachorum omnium peripſema, ſeni* Odilmanno *plurimam & ſempiternam ſalutem*. Prodierant Baſil. 1502. 8. & Colon. 1532. 8. ſed auctiores edidere Sirmondus & in Bibl. Patrum Colonienſi Andreas Schottus.

De Corpore & Sanguine Chriſti liber tempore exilii Walæ Abbatis Corbejenſis a Monacho adhuc circa A. 831. ſcriptus ad *Placidum ſuum*. (Warinum Abbatem) quem *votorum filium* appellat. Prodiit primum Haganoæ 1528. 4. curante Jobo Gaſtio, qui in præfatione ad Jo. Brentium, quem præceptorem ſuum appellat, teſtatur hunc in librum ſe incidiſſe apud Jo. Secerium typographum. Perperam vero legas ſtatim in limine: *Paſchaſius Ruperto Placido ſuo*, pro *Paſchaſius Ratbertus Placido ſuo*. Titulus ambitioſus, a Gaſtio præfigitur hic: *Ex vetuſtiſſimis orthodoxorum* Patrum, Cypriani, Ambroſii, Auguſtini, Hieronymi, Iſichii & Paſchaſii *de genuino Euchariſtiæ negotii intellectu & uſu libellus, ex Divinis Scripturis ab iiſdem dexterrime conflatus, contra omnes veſanos Sacramentario ſpiritu vertiginoſos, qui cum ipſi Patrum opinionibus pertinaciſſime innitantur, plane Achilleum telum, nuper ex vetuſto exemplari bonis avibus in fanaticorum omnium interniciem depromptus*. Prodiit deinde cum *Lanfranci* dialogo Anno 1540. per Gvil. Ratum 1546. & ſub *Rabani Mauri* nomine, (cui in Manuſcriptis codicibus quibuſdam tribuitur) ad Calcem *Bertrami* (de quo ſupra Tom. 1. pag. 242.) Colon. 1551. 8. edente Nic. Mamerano. Sed Paſchaſio,

(*a*) Vide prologos libri V. & XI. ubi Paſchaſius Ratbertus ſe vocat *Monachorum omnium peripſema & Levitarum ultimum*.

ſio, vero auctori reſtitutus edente Jo. Vlimmerio, Lovan. 1561. 8. prodiit una cum *Algero* aliiſque de eodem argumento. Inde in Bibliothecis Patrum omnibus, ubi non omittendum quod in indicibus ad Pariſienſem A. 1589. Bignæus ex Codice Frontonis Ducæi exhibuit *duo fragmenta* a Gaſtio prætερita. Inde recenſitum a ſe vulgavit ſeparatim Joannes a Fuchte, Helmſt. 1616. 8. una cum Paſchaſii jam ſenis *Epiſtola ad Frudegardum* ſive Fredugardum, Frithudagum Monachum *de Corpore & ſanguine Domini*, ſubjuncta *expoſitione* in illud: *Cœnantibus autem iis*, ex Paſchaſii Commentario in Matthæi cap. XXVI. 26. & Barvvardi Rheſii Epiſtola contra editorem Bertrami Bremenſem. Poſt Sirmondianas denique editiones in recentioribus Bibliothecis Patrum repetitas Edmundus Martene hunc librum ſecundis auctoris Ratberti jam Abbatis curis expolitum exhibuit tomo IX. monumentorum veterum pag. 373. 470. præmiſſis verſibus & Epiſtola ad Carolum Calvum Regem, verſibuſque aliis qui incipiunt: *Regis adire ſacræ*, & quorum acroſtichis: *Radbertus Levita*. Pariſ. 1733. fol. Quæ de ætate & de ſententia hujus ſcriptoris longe lateque diſputantur a Cardinali Perronio in libris de S. Euchariſtia, a Lud. Cellotio in hiſtoria Gotheſchalchi, a Carolo Cointio Tom. VIII. annalium Francor. ad A. 818. 826. & ad A. 831. pag. 192. ſeq. Mabillonio præf. ad Sec. IV. Benedictin. partem 2. a Blondello in libro de S. Euchariſtia edito Gallice p. 429. ſeq. atque Edmundo Aubertino p. 920. ſeq. aliiſque, ea diſcutere ab hoc loco & ab inſtituto meo alienum fuerit.

Vita S. Adelhardi, Abbatis Corbejenſis, obvia etiam apud Surium, 2. Januar. & in Actis Sanctor. Tom. 1. Jan. pag. 96. & in Mabillonii Sec. IV. Bened. parte 1.

Paſſio Sanctorum *Rufini & Valeriani* ſive *Valerii* Martyrum Sveſſionenſium ſub Diocletiano, quam comtiore ſtylo Paſchaſius perpolivit & longis amplificationibus deduxit, unde omiſſa illa Paſchaſiana lucubratione, antiquioribus Actis & brevioribus locus datus eſt in Actis Sanctor. Tom. 2. Junii 14. p. 796. ſeq.

Poſt Sirmondianam editionem Operum Paſchaſii, lucem viderunt: 1. *Epitaphium Arſenii*, alterius temporum ſuorum Jeremiæ, ſive *Vita S. Walæ* Abbatis poſt fratrem Adelhardum Corbejenſis, vulgata a Mabillonio Sec. IV. Benedictin. parte 1. pag. 453. 2. *De partu Virginis* libri II. ad Matronam & Virgines Sveſſionenſes, Bertramo oppoſiti, quos *Hildefonſo* Toletano adſcriptos a Fevardentio, Dacherius ex fide duorum Codicum Corbejenſium Paſchaſio vindicavit, ſubjunctoque *Bertrami* libro edidit Tom. 12. ſpicilegii pag. 1. (edit. novæ Tom. 1. pag. 44. 52.) Fragmentum vulgaverat Dacherius pag. 561. ſeq. ad Gvibertum Novigentium. 3. *De Fide, Spe & Charitate* ad Warinum novæ Corbejæ Abbatem & Archimandritam libri III. quos acceptos ab illuſtri Leibnitio ad editionem paravit Jo. Frid. Hodannus, Scholæ Winſenſis Rector, ſed communicatos a Jo. Georgio Eccarto primus edidit Bernardus Pez Tom. 1. theſauri anecdotorum, Auguſtæ Vindel. 1721. fol. parte 2. pag. 1. Denique emendatiores Edmundus Martene Tom. IX. monumentorum veterum pag. 471. 578. Etiam his præmittuntur verſus quorum acroſtichis *Radbertus Levita*, & quorum initium: *Rumpe Camœna moras*. * Præteriiſſe pigeret id quod ego ex collatione præfationis adſtrictæ metro, quam vulgavit P. Martene, & ejuſdem præfationis, quam recitat Gezo Abbas Derthonenſis in libello de Corpore & Sanguine Chriſti vulgato a Muratorio Anecd. Tom. 3. pag. 250. deprehendi. Carmina enim a Gezone relata præterquam quod variantia nonnulla ab edito Martenis exhibent multo plura ſunt numero, quam quæ in Martene. Nam in Gezone ſunt verſus LXXXII. cum in præfa-

ſatione apud Martene XV. non ſuperent. Si quis novam operum S. Paſchaſii editionem moliatur illorum carminum a Gezone relatorum meminiſſe oportet, ut plenior ſit operis hujus tanti utique momenti ad dogma de Euchariſtia, editio.

Denique Paſchaſii *commentaria in Apocalypſim*, & *expoſitio in actus Apoſtolorum* extare feruntur in Cod. MS. abbatiæ de Cuiſſy in diœceſi Laudunenſi Ord. Præmonſtrat. Vide Hiſtor. liter. Gall. tom. VIII. pag. 14. præfat.

Petrus Paſſerinus notarius circa A. 1500. Utinenſis, ab Antonio Bellone, Voſſio, Cangio aliiſque traditur ſcriptor *diarii* inediti *rerum Forojulienſium* ab A. 1258. ad 1356. ſive potius ut ex Codice Manuſcripto illuſtris Fontanini notatum in Diario eruditorum Italiæ T. IX. pag. 157. ab A. 1252. ad 1384. Ex eodem diſcimus verum auctoris nomen eſſe *Julianum* Canonicum Civitatenſem, qui ita de ſe ad A. 1293. *In die ſancti Thomæ Apoſtoli poſt Miſſam in Capitulo Civitatenſis Eccleſiæ, data fuit mihi* Juliano *præbenda ipſius Domini Jacobi*. Omitto quod ibidem memoratur Compendium familiarum nobilium Utinenſium Manuſcr. apud laudatum Fontaninum, compoſitumque a Paſſerino, ſed Italice, non Latine.

Paſſionalia vocari conſueverunt libri vitas & martyria Sanctorum complectentes, ordine feſtorum anni quibus memoria eorum celebrari conſuevit: cujuſmodi Latinum Manuſcr. in Bibl. Petrina hujus Urbis, recenſetur a Nic. Staphorſtio Tom. 3. Hiſt. Eccleſ. Hamb. pag. 182. Plura exſtant hujuſmodi & hoc titulo typis etiam exſcripta Germanice ut Lubec. 1492. 1499. 1507. Baſil. 1511. 1517. fol. diviſa in partem æſtivam & hyemalem: *Paſſionael, eſte dat levent der hyllighen to dudo uth dem latino mit velen nygen hiſtorien unde leren* &c. Adde eundem Staphorſtium Tom. 2. p. 677. Recte Jacobellus libro de Communione ſub utraque, apud Clariſſ. Hardtium T. 3. Concilii Conſtantienſis p. 495. *Omnia namque in Lege Domini poſita ſunt vera & ſecura: in Paſſionalibus vero non ita ſecura. Sed licet multa vera ſint & conformia Legi Dei, & exemplaria ad noſtræ vitæ emendationem: tamen in talibus legendis multa falſa ſunt inſerta quæ ſub ſpecie ſapiunt quæſtum. Et hæc, cupiditas Pſeudocleri, ut æſtimo, eſt operata.*

Paſtoris Liber, ſupra in *S. Herma*.

Paſtor de Albernaco, aliis *de Serra-Scuderio* Gallus, Ord. Minor. ex Epiſcopo Aſſiſiate & Ebrodunenſi Archiepiſcopo R. E. Cardinalis ab A. 1350. ad 1354. Ejus de geſtis ſuo tempore in Eccleſia memorabilibus omnes memorant, Eiſengrenius, Ciacconius, Waddingus, Voſſius aliique: nemo ubi editum fuerit illud opus, vel ubi Manuſcriptum deliteſcat annotavit. Idem dicendum de multis ejus, quorum Ciacconius facit mentionem, commentariis in libros ſacros profanoſque.

Paſtor de Curatorum miſeriis citatur apud Meibom. T. 2. rer. German. p. 11.

Paſtor Epiſcopus (*a*) *compoſuit libellum in modum* Symboli *parvum, totam pene Eccleſiaſticam credulitatem* (*b*) *per ſententias continentem. In quo inter cæteras diſſenſionum pravitates, quas prætermiſſis authorum vocabulis anathematizat*, Priſcillianos *cum Epiſcopo* (*c*) *authoris nomine damnat*. Hæc Gennadius cap. 76. & ex eo Honorius lib. 2. cap. 75.

Paſtor Gallus. Supra, *Paſtor de Albernaco*.

Paſtor Presb. Rom. ſub cujus nomine *Epiſtola* ad Timotheum Presb. Rom. circa A. 151. de *Actis Praxedis & Pudentianæ* ſororis miſſa per Euſebium Diaconum exſtat Tom. IV. Act. Sanctor.

(*a*) Hiſpanus fortaſſe, circa A. C. 400.

(*b*) *Fidem, Chriſtianam*: quo ſenſu voce illa præter Cyprianum alioſque Cangio laudatos utitur Commodianus.

(*c*) Priſcilliano Abulæ in Hiſpania Epiſcopo, qui A. 389. Treviris capitis damnatus eſt. In quibuſdam Codd. eſt *cum ipſo*.

ctor. Maji 19. pag. 299. cum *Timothei* reſponſione. De Praxede conferre licebit Tom. V. Julii 21. pag. 130. ſeq.

De *Paſtorali* Gregorii M. dictum ſupra Tom. 3. pag. 86. Exſtant & alia Paſtoralia juniora, ut quod ad manus mihi eſt *Paſtorale Romanum* pro uſu diœceſis *Oſnabrugenſis*, juſſu Franciſci Gvilelmi Epiſcopi editum Oſnabrugi 1629. 4. Sic Gandavenſe & Tornacenſe A. 1625. Mechlinienſe A. 1589. 1607. Ruremundenſe A. 1599. & Salisburgenſe A. 1627. in Bibl. Telleriana, quæ hodie S. Genovefanæ acceſſit, Pariſiis aſſervantur.

Patavienſium ſive *Paſſavienſium* Præſulum indiculi ab A. 722. ad 1148. & 1285. obvii in Hieronymi Pezii Tom. 1. ſcriptorum Auſtriacorum, cui junge præclari Viri Raymundi Duellii Miſcellanea lib. 2. pag. 297. ſeq. Marci Hanſizii tomum primum Germaniæ ſacræ, Hundii metropolin Salisburgenſem Tom. 1. pag. 190. ſeq. &c.

Franciſcus Patavinus, ſupra, *Jo. Franciſcus Pavinus* & Tom. 2. pag. 200.

Paterius Romanæ Eccleſiæ notarius & ſecundicerius, colligens omnia Divinæ ſcripturæ teſtimonia, per quæ Gregorius *obſcura ſuæ expoſitionis dilucidavit*, tres libros *edidit. Duos de teſtimoniis veteris teſtamenti, & unum de teſtimoniis novi teſtamenti, ipſumque codicem appellavit* librum teſtimoniorum. Hæc de Paterio Sigebertus cap. 43. de S. E. In Chronico Fontanellenſi apud Dacherium T. 2. edit. novæ pag. 280. inter libros illius cœnobii video memorari: *Tagii ſententiarum Volumen unum. Excerptionum Paterii de Veteri ac Novo Teſtamento ex Opuſculis B. Gregorii Papæ librum unum: Evipi* (lege *Eugipii*) *ex opuſculis B. Auguſtini ſimiliter Volumen unum*. De eodem *Alulfus* Monachus S. Martini Tornacenſis circa A. 1096. in prologo Gregorialis ſui: *Quia igitur* Paterium, *B. Gregorii* (qui A. 604. obiit) *diſcipulum ejuſdem juſſu Præſulis, opus ſimile feciſſe cognoveram, cujus quidem principium* ſuper Geneſin *libenter legeram, ſequentes autem libros nequaquam invenire poteram, gratanter & ardentius Abbatis mei* (*Odonis*) *hortamentum & imperium ſuſcepi* &c. Colligas inde Paterii ipſius opus maximam partem intercidiſſe, quod jam ſuo tempore reperire Alulfus non potuit, quod autem Rom. 1553. prodiit & quod in Gregorii M. Operibus exſtat opus ſimile, deberi *Alulfo* huic, de quo Tom. 1. pag. 77. vel *Brunoni* Monacho circa A. 1100. de quo pag. 288. Confer etiam Oudinum Tom. 1. pag. 1574. ſeq. & dicta ſupra in *Gregorio* Tom. 3. pag. 83. * Sinceram Paterii collectionem excerptorum ex operibus S. Gregorii tandem prodiiſſe conſtat. Cum enim Benedictini Patres e congregatione S. Mauri in 2. parte IV. voluminis editionis ſuæ Oper. S. Hier. ad recudendum Paterii opus deveniſſent, intelligerentque ſub Paterii nomine opus antea typis editum Alulphi monachi Tornacenſis fœtum eſſe, e MSS. codicibus ſinceram collectionem Paterii repetendam cenſuerunt. Ex his ergo tres Pateriani operis partes, quot ſcilicet diſtinxit Paterius, evulgarunt, ac miror editionem illam Fabricium noſtrum non conſuluiſſe; didiciſſet enim ex ea, nec integram Paterianam collectionem ætate noſtra deeſſe, neque ſincerum opus Paterii in MSS. Codicibus adhuc latere.

Petrus de Paternis, Auguſtinianus circa A. 1350. ſcriptor libri *contra Judæos* & alterius *de neceſſitate & ſufficientia vitæ humanæ*, qui ambo Manuſcripti in Bibl. Colbertina, teſte Dupinio Tom. XI. pag. 79. & Oudino Tom. 3. pag. 971.

S. Patiens Epiſcopus Lugdunenſis, ab A. 470. ad 491. de quo Baronius ad Martyrolog. XI. Sept. & viri docti ad Sidonium, Sammarthani Tom. 1. pag. 294. ſeq. & Tillemontius T. XVI. memoriar. p. 97. auctor fuit *Conſtantio* Presbytero ſcribendæ vitæ S. Germani Autiſſiodorenſis Epiſcopi, atque in Concilio Lugdunenſi A. 475. librum Eccleſia-

ſiaſticorum dogmatum protuliſſe traditur. Sunt qui ei tribuunt homiliam in S. Geneſium Arelatenſem, quam alii malunt ad Eucherium Lugdunenſem referre, vel ad Euſebium Emeſenum, inter cujus homilias quinquageſima legitur.

S. Patricius, a Cæleſtino Pontifice miſſus traditur Evangelicæ prædicationis cauſa in Hiberniam circa (*a*) A. 430. laudatus ab omnibus *Hibernorum Apoſtolus*, defunctus A. 492. ætatis 120. de quo ſcriptores Vitæ, *Probus* Hibernus inter S. Bedæ opera, (vide ſupra Tom. 1. pag. 187.) & *Jocelinus*, de quo Tom. IV. pag. 30. Jo. Colganus & Thomas Meſſinghamus in Actis Sanctorum Hiberniæ: Uſſerius Antiquitatt. Britannic. c. XVII. Franciſcus Porterus, Ord. Minor. compendio Annalium Eccleſ. Hiberniæ Rom. 1690. 4. Acta Sanctor. Tom. 2. Martii 17. pag. 517. ſeq. Tillemontius Tom. XVI. memoriar. p. 452. ſeq. Jacobus Waræus in Hibernia ſacra, & ad *Opuſcula S. Patricio adſcripta*, cumque notis hiſtoricis edita Lond. 1656. 8. in quo volumine continentur: *Confeſſio Patricii* (*b*) in Epiſtola ad Hibernos, de Vita & Converſatione ſua. Incip. *Ego Patricius peccator, ruſticiſſimus & minimus omnium fidelium*. pag. 1. 2. *Epiſtola ad Coroticum* (*c*) ſive *Cereticum*, regulum Cambrobritannicum, de ejus tyrannide. Incip. *Patricius peccator, indoctus ſcilicet, Hiberione conſtitutum Epiſcopum me eſſe fateor*. pag. 24. 3. *Synodus Patricii*, (*d*) capitibus XXXI. quorum primum eſt *de habitatione cum fratribus peccatoribus*. pag. 31. 4. Alii *Canones IX*. Patricio adſcripti, (*e*) quorum primus *de judicio Clericorum, ut non ſit apud iniquos, aut apud infideles*. pag. 39. 5. Synodus Epiſcoporum (*f*) Patricii, Auxilii & Iſſernini, Inſtituta ſive Canones XXXIV. pag. 42. 6. *Canones* alii *III*. S. Patricio attributi, (*g*) de unitate ſubditorum. De furto in Eccleſia peracto, & de veris viduis pag. 47. 7. *Proverbia XI*. (*h*) quales judices Eccleſiaſtici eſſe debeant. pag. 49. 8. Liber *de tribus habitaculis*, (*i*) Cœlorum regno, Mundo præſenti & inferno pag. 51. 9. *Charta* (*K*) S. Patricio adſcripta *de antiquitate Avalonica* ex Gvil. Malmesburienſis libro de antiquitate Eccleſiæ Glaſtonienſis. pag. 65. 10. *De abuſionibus ſeculi* (*l*) earumque duodecim gradibus, qui ſunt: 1. Doctus prædicator ſine bonis operibus. 2. Senex ſine religione. 3. Adoleſcens ſine obedientia. 4. Dives ſine eleemoſyna. 5. Fœmina ſine pudicitia. 6. Dominus ſine virtute. 7. Chriſtianus contentioſus. 8. Pauper ſuperbus. 9. Rex iniquus. 10. Epiſcopus negligens. 11. Plebs ſine diſciplina, & 12. Populus ſine Lege.

Sermo S. Patricii ad Hibernos qui inci-

(*a*) In charta S. Patricio adſcripta pag. 65. exprimitur Annus 425. Confer Jacobum Ceratinum in S. Patricii vita, edita Bononiæ 1686. 4.

(*b*) Exſtat hæc confeſſio etiam in Actis Sanctor. T. 2. Martii pag. 532. cum notis Henſchenii. Baleo ac Pitſeo *itinerarium Confeſſionis*.

(*c*) Hæc Epiſtola quoque, ibid. 538.

(*d*) In Henrici Speelmanni Conciliis Britanniæ T. 1. pag. 55. adde Tillemont. Tom. XV. memor. pag. 466. ſeq.

(*e*) Hos primus Waræus in lucem protuliſſe ſe profitetur ex Manuſcripto Codice Bibl. Cottonianæ.

(*f*) In laudati Speelmanni Conciliis. Britann. p. 51.

(*g*) Ex eodem Speelmanno pag. 54.

(*h*) Ex Codice Bibl. Cottonianæ.

(*i*) Hic liber inter *S. Auguſtini* opera ſæpius editus & noviſſime in appendice ad tomum VI. edit. Benedictin. pag. 639. Amſt.

(*K*) Ex Gvil. Malmesburienſis libro adhuc inedito de antiquitate Eccleſiæ Glaſtonienſis partem hujus chartæ ediderat ad calcem Gregorii Thaumaturgi Mogunt. 1604. 4. Gerardus Voſſius, ſub titulo *Legationis S. Patricii*, recuſam in Bibliothecis Patrum, ut noviſſima Lugdunenſi Tom. VIII. pag. 875.

(*l*) Etiam hic liber inter *S. Auguſtini* Opera legitur in Appendice ad Tomum VI. edit. Benedictin. p. 691. Amſt. & in quibuſdam *S. Cypriani* editionibus lucem vidit: in Codicibus aliis tribuitur neſcio cui *Ebrardo*. Alius fuit liber qui hodie deſideratur *Hincmari* Remenſis, quem de duodecim abuſivis ad inſtructionem Regis ſui ſcriptum notavit Flodoardus III. 18. nam in illo Hincmarus ſanctorum dicta Patrum & præteritorum conſtitutiones Regum collegerat, Regemque de promiſſione ſua verbo ac ſcripto antequam Rex conſecraretur, primatibus ac Epiſcopis facta admonuerat.

cipit : *Si quis intraret ad ergaſtulum*. Exſtat in Tomæ Meſſinghami florilegio Sanctorum Hiberniæ pag. 437. 440. & a Waræo omiſſus eſt, quoniam a Richardo Stanihurſtio, Hiberno confictus ex ingenio videtur, ex cujus libro ſecundo vitæ Patricii, Antvv. 1587. 4. editæ Meſſinghamus eum repetiit.

De *purgatorio* S. Patricii dicere me memini ſupra in *Henrico* Salterienſi Tom. 3. pag. 226. ſeq. De *Prophetiis* vide Acta Sanctor. Tom. 2. Martii pag. 586. ſeq. De *Secundini* hymno in S. Patricium compoſito, videndus Jocelinus in vita S. Patricii capite XVIII. Ex *Gvilelmi Malmesburienſis* libris duobus de vita ejuſdem (tertium enim negat ſe potuiſſe reperire) nonnulla notavit Lelandus cap. 23. Inter ſcripta S. Patricii apud Baleum Centur. 1. cap. 44. & Pitſeum pag. 91. memorantur neſcio quæ *Abjectoria 366.* tum *Hiſtoria Hiberniæ* ex Ruano neſcio quo: *Hodœporicon Hiberniæ*. *Sermones* contra Gentilium ſuperſtitiones. *Epiſtolæ* ad Hibernenſes Eccleſias, ad Avalonios incolas, ad ſuos Britannos, & liber *de futura electorum Vita*.

Patricii Hiberni rebus multas admixtas fuiſſe fabulas ut neutiquam negaverim, ita incredibile prorſus videri debet quod erudito Theologo Anglo, Henrico Mauritio (*a*) in mentem venit ſuſpicari, Patricium Hibernum fuiſſe nullum, ſed totum confictum a Monachis ex Patricio Aruerno vel ex Patricio Hiſpano. Imo ex Joannis Savaronis obſervatione credibilius eſt Aruernenſem fuiſſe confictum ex Hiberno, cujus dies vigiliæ pro die depoſitionis acceptus, locum novo Patricio dedit apud Uſuardum & in quibuſdam Martyrologiis. Neque de Patricio Hiſpano aliud conſtat, quam Epiſcopum Malacitanum in Bætica interfuiſſe A. 305. vel 313. Concilio Illiberitano. Vide Acta Sanctorum Martii T. 2. pag. 417.

Auguſtinus Patricius, defunctus Anno 1496. Supra Tom. 1. pag. 151. ſeq.

Jo. Franciſcus Pavinius ſive *de Pavinis*, Patavinus ſive Paſſavienſis JCtus clarus circa A. 1480. & Advocatus Conſiſtorialis, auctor *relationis* ad Sixtum IV. *pro canonizatione S. Bonaventuræ*, Anno 1274. defuncti, quæ exſtat poſt S. Bonaventuræ Opera, tomo ultimo pag. 802. 820. ſed in Actis Sanctorum Tom. III. Julii 14. eſt omiſſa, ubi viciſſim exhibentur *Octaviani a Martinis* Sinueſſani Oratio de vita S. Bonaventuræ & miraculis ad eundem Sixtum IV. pag. 824. Sixti IV. diploma canonizationis Anno 1482. pag. 830. Sixti V. Decretales litteræ A. 1587. pag. 832. & Vita S. Bonaventuræ ſcripta a Petro Galeſinio pag. 838. 860. cum notis Jo. Baptiſtæ Solerii. Cætera Pavinii ſcripta ſunt: Gloſſa ad Extravagantem Joannis XXII. *de officio & poteſtate Capituli, ſede vacante* T. 13. tractatus tractatuum Juris parte 2. p. 407. poſt editiones Venet. 1496. 4. Pariſ. 1512. &c. 2. *Baculus paſtoralis* ſive *de viſitationibus Epiſcoporum*, in eodem tractatu tractatuum Tom. 14. pag. 178. ex edit. Pariſ. 1514. 4. 3. Oratio *de vita & moribus S. Leopoldi* Auſtriæ Marchionis & Confeſſoris, Florent. 1579. 4. & apud Surium ad 15. Novembr. & in Hieronymi Pez Tom. 1. ſcriptorum rerum Auſtriacar. pag 577. una cum ſummario Canonizationis pag. 593. & bulla ab Innocentio VIII. A. 1484. publicata. pag. 673. Adde his Oudinum Tom. 3. pag. 2695.

* *Jo. Franciſcus* de *Pavinis* de Padua J. U. & Sacræ Theologiæ Doctor, ſacrique Palatii auditor. *Tractatus Viſitationum* prodiit vetuſtiſſima editione, ſed abſque adnotatione loci, & temporis. *Conſilia* Romæ 1478. fol. *De officio & poteſt. Capituli ſede vacante* Romæ 1481. Repetitio Rubricæ & cap. 1. de Probation. Piſciæ 1490. Gloſſa Guillelmi de Monte Lauduno in tres extr. Joannis XXII. cum quibuſdam additionibus D.

(*a*) Defenſione Epiſcopatus diœceſani contra Dav. Clarkſonium. Lond. 1691. 8. pag. 155. Acta Erud. 1692. pag. 396.

Joannis Franciſci de Pavinis. Editum eſt hoc opuſculum Romæ an. Jubilæi 1475. per Georgium Laur. Herbipolenſem. Huic Codici adnotationes ſuas MS. nec raras adjecit Felinus Sandeus, quæ in ejus Bibliotheca ſervantur.

Theodoricus Pauli Franconis, Presbyter Canonicus Regularis Gorcomenſis in Belgio, ſcripſit *de miraculo S. Barbaræ*, quod A. 1448. fertur accidiſſe, exſtatque apud Surium 4. Dec. & *Chronicon Univerſale* ſcriptum circa A. 1480. ex quo Bollandus Tom. 2. Januar. 29. pag. 994. ait ſe producere *Vitam S. Petri Thomæ* ſive *Thomaſii*, Carmelitæ, Cretenſis Archiep. & Patriarchæ Conſtantinopol. A. 1366. ſcriptam a Philippo *Macerio* de quo ſupra p. 2. Denique de clade Leodienſibus A. 1468. illata per Carolum Audacem.

Paulinus Forojulienſis ſive *Aquilejenſis* Epiſcopus & Patriarcha ad quem Alcuini Epiſtolæ, & qui Felicem Orgelitanum & Elipandum Toletanum oppugnavit, defunctus A. C. 804. de eo Bollandus in actis Sanctor. ad XI. Januar. Tom. 1. pag. 713. ſeq. Vide & Sirmondi Opera Tom. 4. pag. 641. Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 159. Caveumque. Hujus Paulini *ſacroſyllabus* ſive ſcriptus A. 793. libellus *de SS. Trinitate* prodiit ad calcem Synodi Pariſ. de imaginibus A. 824. atque in Conciliorum tomis & in Bibliothecis Patrum & ad calcem Operum Alcuini pag. 1873. ubi & pag. 1770. *libri tres contra Felicem*, una cum *Epiſtola ad Carolum M.* pag. 1765. & *Regula Fidei* metro exarata pag. 1869. *De ſalutaribus documentis* ſive *liber exhortationis* ad quendam Comitem, in appendice Tom. VI. Auguſtini pag. 673. edit. Amſt. *Epiſtola ad Leonem* Patriarcham. Baluz. Tom. 4. Miſc. pag. 412. Alia *de Heiſtulpho* in tomis Concilior. ad Annum 794. atque alia *Synodalis* ad Carolum M. ex Synodo Altinenſi, Forojulienſis diœceſis ante A. 800. ad A. 802. & Baluz. Tom. 7. miſcell. pag. 6. Fragmenta *Epiſtolarum* ad Carolum M. apud Baluz. Tom. 1. Miſc. pag. 362. 365. *Hymni in ſacris Miſſis* Walafrido Straboni cap. 25. de rebus Eccleſiaſticis laudati interciderunt. * Joannes Franciſcus Madriſius Utinenſis Cong. Oratorii Presbyter opera omnia S. Paulini Patriarchæ Aquilejenſis collegit, notis & diſſertationibus illuſtravit addita duplici actorum veterum appendice, quam collectionem vulgavit Venetiis 1737. ex typographia Pitteriana in Fol. In hac editione primo occurrit Præfatio generalis, tum vita viri Sancti excerpta e prolixiori MS. vita a Marco Antonio Nicoletti adornata, quæ in MSS. Codicibus ſervabatur. Inſuper aliam vitam S. Paulini dedit Cl. Editor, in qua fuſe viri ſancti omnia perſequitur, addita in fine oratione habita die V. Cal. Februar. an. 1734. *in repoſitione ſolemni Reliquiarum S. Paulini in ſacello ſub choro Baſilicæ Majoris civitatis Auſtriæ*. Poſt hæc ſuccedit libellus: *Sacroſyllabus contra Elipandum* cum notis editoris.

2. *Epiſtola S. Paulini ad Heiſtulfum* cum notis.

3. *Liber de ſalutaribus documentis ad Henricum Comitem*.

4. *Concilii Forojulienſis acta* cum notis.

5. *Contra Elipandum* lib. 3.

6. *Carmina S. Paulini de Regula Fidei cum Apologia authoris pro ſuo carmine*.

7. Hymni varii: de Cathedra S. Petri, in natali SS. Apoſtolorum, de Reſurrectione Domini, de S. Marco Evangeliſta, de Dedicatione Eccleſiæ, de Nativitate Domini. Hymni omnes ex edito Caſſandri dantur; Hymnus S. Marci ex MS.

8. Fragmenta epiſtolarum ex Baluzio.

9. Epiſtola ad Carolum Magnum de geſtis Synodi Altinenſis ex Baluzii Miſcellaneis 10. Diſſertationes quædam.

11. Appendix quædam actorum veterum.

In hac viri doctiſſimi collectione deſideratur, utpote poſtquam illa prodivit, vulgatus *Verſus de Herico Duce Forojulienſi* quo S. Paulinus amici viri funus luxit, editus a Le Beuf in Diſſert.

ſur

ſur l' Hiſtoire Eccleſiaſtique & Civile de Paris Tom. 1. pag. 426. Jambicum eſt carmen novenariis quatuordecim conſtans.

Paulinus Biterrenſis, (*Beziers*) in Gallia Epiſcopus, clarus ſub quinti ſæculi initia. Ejus *Epiſtolam* Idatio Lemicenſi in Chronico memoratam *de ſignis terrificis* apud Baronium ad A. 418. extare ſcribit Clariſſ. Oudinus T. 1. p. 923. Sed nec illo loco neque alibi hodie edita exſtat quod ſciam. Eidem Paulino, non plane certa tamen conjectura a Viris quibuſdam doctis tribuitur *Homilia in S. Geneſium Arelatenſem*, quæ exſtat & inter Paulini Nolani Opera & apud Surium ad 25. Auguſti.

Benedictus Paulinus Burdegalenſis, ad quem ſcripſit Fauſtus Rejenſis. Vide ſupra Tom. 2. pag. 149. & quem cum Nolano videtur confundere S. Avitus Epiſt. 4.

Paulinus Forojulienſis. Supra *Aquilejenſis*.

Paulinus Mediolanenſis Presbyter, qui Vitam Magiſtri ſui *S. Ambroſii* Mediolanenſis Epiſcopi petente S. Auguſtino ſcripſit. Vide Voſſium pag. 214. ſeq. Obvia illa apud Surium 4. April. & præfixa Romanæ operum S. Ambroſii editioni a Baronio. Vide Poſſevinum. Eadem ad Codices Manuſcriptos recognita in appendice ad Tom. 2. edit. S. Ambroſii Benedictinor. Idem qui teſte Iſidoro Hiſp. cap. 4. de S. E. *Benedictiones Patriarcharum* libello triplicis intelligentiæ explicuit, cujus argumenti librum habemus a *Rufino* Aquilejenſi. Neque alius Paulinus qui ut Diaconus adhuc Cæleſtium Pelagianum Carthagine oppugnavit. Vide Concilia Labbei T. 2. pag. 1578. Baron. ad A. C. 397. num. 25. & 418. num. 11. ſeq. * Vir doctiſſimus D. Joannes Ambroſius Mignarellius Canonicus Regularis S. Salvatoris Bononiæ haud ante multos annos vulgavit commentationem quamdam d*e Benedictionibus Patriarcharum* nondum alibi excuſam, eamque unam tribuendam eſſe contendit, cui & vetus codex adſcribit, Paulino Mediolanenſi, quem de hoc argumento ſcripſiſſe tradit Iſidorus de ſcriptoribus Eccleſiaſticis. Ex quo fit, ut cum opus iſtud plane diverſum ſit ab eo, quod Rufino Aquilejenſi a viris doctiſſimis jamdudum vendicatum eſt, duo ſint ſcriptores, qui de uno eodemque argumento diſſeruerunt. Opuſculum iſtud extat inter Veterum Patrum Latinorum opuſcula vulgata a PP. Canon. Regularibus S. Salvatoris Bononiæ 1751. in 4.

Meropius Pontius Anicius Paulinus Aquitanicus, amicus Auſonii, Epiſcopus *Nolanus* in Campania Italica A. C. 431. defunctus: doctrinæ & eloquentiæ laude, poeticæ quoque facultatis gloria clariſſimus, de quo præter editores & Tillemontium tomo XIV. memoriar. & Voſſium pag. 211. Oudinum Tom. 1. pag. 1288. Acta Sanctorum Tom. IV. Jun. 22. pag. 193. ſeq. Operibus ejus a Ducæo, Roſvveido, Chifletio, & Jo. Baptiſta Bruno (*a*) illuſtratis addenda quæ in lucem protulit πολυμαθέστατος Muratorius in anecdotis Latinis Tom. 1. Mediolan. 1697. 4. de quibus jam dixi in Bibl. Latin. IV. 3. Caroli Perraulti poema Gallicum de hoc Paulino prodiit Pariſ. 1686. 8. Videndus & Miræus ad Gennadii cap. 48. Labbeus T. 2. de S. E. pag. 161. &c. De *S. Amando* Burdegalenſi Epiſcopo, ad quem Paulinus ſcripſit, vide Acta Sanctor. T. 3. Junii 18. pag. 587. ſeq.

Quæ de duobus junioribus *Paulinis* Epiſcopis Nolanis diſputantur in Actis Sanctor. Tom. IV. Junii pag. 228. ſeq. quorum unus obierit A. 442. alter Wandalicam ſervitutem ſervierit Seculo ſexto:

(*a*) Paulini opera a Brunio expolita & illuſtrata prodierunt Pariſ. 1685. 4. Vide Acta Erud. illius anni p. 482. atque ephemeridas Eruditorum Pariſ. pag. 117. De editione Roſvveidiana Antverp. 1622. 8. Labbeus Tom. 2. p. 162. ſeq. Petri Franc. Chifletii Paulinus illuſtratus lucem vidit Divione 1662. 4.

to: illa tanquam nondum ſatis explorata omitto.

Paulinus junior *Pellæus* Burdegalenſis, Auſonii nepos, cujus *euchariſticon de vita ſua* quod carmine Heroico (non verſibus elegiacis ut legas apud Labbeum pag. 63. Bibl. Manuſcriptor.) ſcripſit, octogenario major A. 456. exſtat ad calcem Paulini Petrocorii pag. 150. de quo infra. Confer Tillemontium T. XVI. p. 416. ſeq.

Paulinus cujus tractatus *de initio quadrageſimæ*, *de die Dominico Paſchæ*, *de obedientia*, *de pœnitentia*, *de Neophytis* memorat Gennadius de S. E. cap. 68. & ex eo Honorius II. 67.

Paulinus Presbyter, diſcipulus S. Ephræmi, de quo idem Gennadius cap. 3. infra *Paulonas*.

Benedictus Paulinus Petrocorius, ſive *Petricoriæ*, Aquitanus qui *libros ſex de vita S. Martini* ſcriptos carmine Heroico dedicavit Perpetuo Turonenſi Epiſcopo, quem Patronum ſuum appellat. Is Perpetuus Concilio Turonenſi præſedit A. C. 401. adde Oudinum Tom. 1. pag. 1288. Hujus Paulini editionem meliorem cum Franciſci Jureti, Caſp. Barthii & Jo. Frid. Gronovii notis debemus Chriſtiano Daumio τῷ μακαρίτῃ, Lipſiæ 1681. 8. Libris de Vita Martini quos ſub nomine Paulini Nolani priores editiones, præter rem ac perperam exhibebant, ſubjicitur *carmen ad nepotulum*, & *Epigramma* baſilicæ Martini apud Turones inſcriptum.

* *Paulinus Puteolanus*. Vir doctiſſimus P. Hieronymus Tartarotti in diſſertatione, quæ rejecta eſt in calcem vaſtiſſimi operis Rer. Ital. differens de opere Hiſtorico Paulini cujuſdam Epiſcopi, cujus ſæpe teſtimonium Dandulus in Hiſtoria Veneta producit, ſuſpicatur num forte idem ſit Paulinus Puteolanus cujus hiſtoria legitur in codice MS. Bibliothecæ Cæſenatenſis Malateſtarum. Viri celebris conjecturam mihi datum eſſe novo argumento fulcire ex ejuſdem codicis inſpectione gaudeo. In Præfatione ſcribit author ſe hiſtoriæ filum ad uſque tempora Henrici VII. Imperatoris prorogare; quo tempore ſe in vivis agere ſignificat. Belle omnia congruunt; F. Paulinus ex ordine Minorum aſſumptus an. 1324. Puteolanam Eccleſiam regere cœpit, nempe haud multo poſt obitum Henrici VII. quem imperium auſpicatum conſtat anno 1309. Potuit ergo Paulinus iſte Puteolanus ſub Henrico VII. ſcripſiſſe, antequam ſcilicet curas epiſcopales ſuſcepiſſet; atque ita valet Tartarotti conjectura, qui Paulinum Epiſcopum Danduli, cum Paulino Puteolano codicis Cæſenatenſis conjungit. Animadvertiſſe tamen juvat Cæſenatenſem codicem mancum eſſe avulſis poſtremis foliis ſive incuria ſive injuria alicujus neſcio. Deſinit in capite XII. ubi de victoria Conſtantini contra Maxentium.

Paulonas Presbyter, in quibuſdam Gennadii Codicibus cap. 3. *Paulinus*, ſed in aliis & apud Honorium II. 3. rectius *Paulonas*, S. Ephraimi diſcipulus, Græce potius ſcripſiſſe videtur quam Latine, etſi Latinis ſcriptoribus a Cangio accenſetur. *Vivente Magiſtro, clarus in Doctoribus Eccleſiaſticis fuit, & maxime ex tempore declamator, poſt illius autem obitum, amore primatus & nominis, ſeparans ſe ab Eccleſia, ſcripſit contraria fidei multa*. Hic *Bardeſanes novellus* ab eodem Ephræmo appellari conſuevit.

Robertus Paululus (aliis *Pullus*) Presbyter & familiaris Epiſcopi Ambienſis, auctor in Codice Manuſcr. Sangermanenſi perhibetur *librorum trium de cerimoniis*, *ſacramentis & officiis Eccleſiaſticis*, quos tomo tertio operum *Hugonis* Victorini editos dixi ſupra T. 3. pag. 302. Confer Mabillonii præf. ad Sec. III. Benedictin. & Oudinum Tom. 2. pag. 1569.

Paulus I. Romanus, Papa ab A. 757. Maji 28. ad A. 767. Jun. 29. de quo Acta Sanctor. Tom. V. Junii 28. pag. 378. ſeq. Ejus *Epiſtolas XXXI.* ad Pipinum Regem edidit Franciſcus Du

Cheſ-

Cheſne T. 3. rerum Francorum pag. 725. 760. Inde & argumenta earundem ex Baronio etiam obvia apud Sirmondum Tom. 2. Concilior. Galliæ pag. 61. atque in Conciliorum Tomis: ubi itidem Pauli Papæ *conſtitutum* de Eccleſia & Monaſteriis a ſe erectis, cum ſubſcriptionibus Epiſcoporum XXIII. & Presbyterorum Cardinalium XIX. ex eodem Baronio ad A. 761. & *Epiſtolæ octo* ad Pipinum etiam apud Sirmondum Tom. 2. Concil. Galliæ pag. 40. 45. 48. 50. 51. 53. 55. 58. atque una ad Carolum Carolomannum, Pipini filios p. 56. aliaque ad Francos univerſos p. 59. Præterea in Conciliorum tomis *Diploma* pro immunitate monaſterii S. Hilari Galiatenſis, ſub Ravennate Eccleſia poſiti. Adde ſis Lud. Jacobi Bibl. Pontificiam pag. 170.

Paulus II. Petrus Barbus, Venetus, Papa ab A. 1464. Auguſt. 30. ad A. 1471. Jul. 25. Ejus *Conſtitutio* de rebus Eccleſiæ non alienandis, & *Epiſtola ad Archiep. Lugdunenſem* de bulla excommunicationis in die Cœnæ Domini contra hæreticos & ſpeciatim *Georgium* de Pogiebart, Huſſitarum defenſorem obvia in Conciliorum tomis. *Epiſtola ad Epiſc. Leodienſem* de controverſiis cum Principatu & Civitate Leodienſi, in clariſſ. Lunigii Tom. 2. ſpicilegii Eccleſ. pag. 526. De aliis hujus Conſtitutionibus Eccleſiaſticis, Regulis Cancellariæ atque Epiſtolis, Lud. Jacobus pag. 170. * In cod. 292. MS. Felini extant Regulæ Cancellariæ editæ a *SS. Papa Paulo* II. an. Dom. 1464. Ind. XII. Ejus vitam ſcripſit Michael Caneſius, cujus *commentaria hiſtorica de geſtis Pauli II.* in cod. 5626. Bibliothecæ Vaticanæ extare monet P. Montfaucon Bibliothecæ MSS. pag. 122.

Paulus III. Alexander Farneſius, Romanus, Papa ab A. 1534. Octobr. 13. ad A. 1549. Novembr. 10. De hoc præter Lud. Jacobum & ab eo pag. 172. Bibl. Pontificiæ laudatos, Ludovicus Senſius Rom. 1543. 4.

Paulus IV. Jo. Petrus Caraffa, Neapolitanus, Papa ab A. 1555. Mai. 23. ad A. 1559. Auguſt. 18. de quo præter Jo. Baptiſtam Caſtaldam Rom. 1615. 4. laudatoſque a Toppio pag. 237. Bibl. Neapolitanæ, Colomeſius in Italia Orientali pag. 95. Collectanea hiſtorica de vita Pauli IV. edita ab Antonio Caracciolo Colon. 1612. 4.

Paulus V. Camillus Borgheſius, Romanus, Papa ab A. 1605. Maji 16. ad A. 1621. Jan. 28. Vita ab Abrahamo Bzovio ſcripta editaque Rom. 1626. 4.

Paulus ſive ut ipſe præ modeſtia ſe appellat, *Paululus*, ſub extremum ſeculi undecimi: idem fortaſſe cum Paulo Berneriedenſi, ſcriptor librorum duorum *de vita S. Erhardi*, Epiſcopi poſt ſeculi ſeptimi medium Ratisbonenſis, ad Heilikam Abbatiſſam, quos vulgavit Bollandus in Actis Sanctor. Tom. 1. Januarii 8. pag. 535.

Paulus Æmilius Veronenſis, ſupra T. 1. pag. 26.

Paulus de Altavilla Monachus Caſinenſis, ſed junior quam ut hoc loco referatur, clarus circa A. 1580. de quo Placidus Romanus cap. 17. ſupplementi ad Petrum Diaconum, ubi virum Græcis, Hebraicis & Latinis litteris doctiſſimum, memoria tenacem, vivacem ingenio celebrat.

Paulus Anglicus Decretorum Doctor A. 1404. ſcripſit *ſpeculum aureum Papæ, ejus Curiæ, Prælatorum & aliorum Spiritualium ſuper plenitudine poteſtatis Papalis*, ſive Dialogum Petri & Pauli, diviſum in partes tres, inſolentiis & erroribus Romanæ Curiæ, Simoniaciſque abuſibus oppoſitum, qui exſtat in Goldaſti T. 2. Monarchiæ Imperii pag. 1527. 1558. & in Eduardi Brovvn appendice ad Orthuini Gratii faſciculum rerum expetendarum & fugiendarum. Lond. 1690. fol.

Paulus Aquilejenſis, infra, *Paulus Diaconus*.

Paulus Atavantius (*a*) Florentinus, Theologiæ & Juris Doctor Ord. Servorum

(*a*) Apud Jul. Nigrum vitioſe *Attaccanti*.

rum B. Mariæ, obiit Anno 1499. ætat. 73. (*a*) de quo Julius Niger, in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. pag. 444. Ejus ſcripta: Commentarii in XII. Prophetas & Apocalypſin. *Theſaurus Concionatorius* ſive *Quadrageſimale prius*, editum Mediolani 1479. & *Quadrageſimale poſterius* ſive *Paulina* ad Antonium Alabanthem, Generalem Ordinis Servorum, cui operi auctor immortuus ipſumque imperfectum relictum eſt, in quo thema primo comprobat auctoritatibus Gentilium, Sanctorum Veteris Teſtamenti & Doctorum Novæ Legis: ſecundo confirmat rationibus, tertio exemplis. Dialogus *de origine & progreſſu Ordinis Servorum*, ad Petrum Medicen, Coſmi ſenioris filium. Vulgatus eſt Veter. Monu. Tom. IX. pag. 567. Confer Diarium eruditorum Italiæ Tom. XXVIII. pag. 107. ſeq. *Vita* Beatorum *Joachimi* Senenſis ad Chriſtophorum Ord. Servorum Generalem, edita in Actis Sanctor. Tom. 2. April. 16. p. 455. *nec non Franciſci Senenſis*, Ordin. Servor. ad Pium II. Ad eundem *Vita S. Catharinæ Senenſis*. Opuſculum *in laudem S. Philippi Benitii*, Ord. Servorum inſtauratoris. *Breviarium Decreti*, *Decretalium*, *Sexti & Clementinarum*. *Sermones de Sanctis*. Omitto quæ commentatus eſt Italice in Pſalmos ſeptem pœnitentiales & Orationem Dominicam, in Litanias, in Dantem item & Petrarcham: hiſtoriam & ac miracula ſanctiſſimæ imaginis Annunciatæ Florentinæ. Vide Attavantus.

Paulus ex Canonico Ratisbonenſi, exul ab Henrico IV. Imp. inde ab Anno 1120. *Bernfriedenſis* (*b*) ſive *Bernrietenſis* in diœceſi Auguſtana Canonicus Regularis ac Presbyter circa A. 1131. ſcripſit *vitam Gregorii VII.* & circa A. 1150. *Vitam B. Herlucæ* Virginis Boicæ. Utramque edidit Jacobus Gretſerus, una cum apologia pro Baronio contra Goldaſtum, Ingolſtad. 1610. 4. Utraque recuſa tomo ſexto Gretſeri operum. Vita Herlucæ etiam in Actis Sanctorum Tom. 2. April. 18. p. 552. & Vita Gregorii ſeptimi, T. VI. Maji 25. pag. 113.

Paulus Bonetus, vitioſe *Ponetus*, Narbonenſis Gallus Carmelita circa Annum 1410. præter *Conciones* ad populum ſcripſit *Viridarium Mundi* ſive de ortu, frugibus & floribus religioſæ ſuæ Heliadum (*c*) militiæ, hoc eſt Carmelitarum libros tres. Vide Alegrii paradiſum Carmelitici decoris pag. 327.

Paulus Burgenſis, ſive de *Burgo* inter Judæos antea dictus *Salomon Levi*, (*d*) inde lectione ſcriptorum Thomæ Aquinatis, prima ſecundæ qu. 93. 106. de Legibus & Legis novæ comparatione cum Veteri profeſſus ſe permotum ut cum filiis tribus A. 1390. Chriſto nomen daret, factus A. 1402. Carthaginenſis in Hiſpania, & ab A. 1415. *Burgenſis* Epiſcopus, & Archicancellarius (*e*) Regis Caſtellæ & Legionis, ſcripſit A. 1431. anno octogeſimo ſecundo ætatis *ſcrutinium Scripturarum*, ſive *Dialogum Sauli & Pauli* contra Judæos, diviſum partibus duabus: quarum prior diſtinctionibus X. & poſterior diſtinctionibus ſex diſpeſcitur, editum Mantuæ 1475. fol. deinde Romæ apud Uldaricum Gallum, nec non Pariſiis fol. ſine anni nota & Burgis 1591. 1596. fol. ex recenſione Chriſtophori Sanctotiſii, Burgenſis Auguſtiniani Vicarii Generalis, qui præludium diſſertationemque de origine hæreticorum, & vitam Pauli (*f*) præmiſit, in qua inter alia narrat multa millia Judæorum Maurorumque

que

(*a*) Al. 80.

(*b*) Vide Hundii metropolin Salisburg. Tom. 2. p. 102. ſeq.

(*c*) Ab Elia Propheta.

(*d*) Abarbanel ad Eſaiæ XXXIV. pag. 53. b.

(*e*) Trithem. cap. 760.

(*f*) De eodem conferendus Mariana XIX. 8. de rebus Hiſpan. Bzovius ad A. 1398. num. 12. Rev. Wolfius noſter Bibl. Hebr. Tom. 1. p. 912. 963. Tom. 3. pag. 897. ſeq. 950. Tom. 4. pag. 948. & ad Hiſpaniam Orientalem Colomeſii pag. 212. ſeq. Thomam de Pinedo ad Stephanum Byz pag. 363. ſeq. Nic. Antonii Bibl. veterem Hiſpan. X. 5. Tom. 2. pag. 157. ſeq. Miræum in auctario cap. 449. Hotnbeckium de convincendis Judæis pag. 8. &c.

que ab eo ad Chriſtum adducta eſſe, diemque ipſum obiiſſe A. 1435. 29. Aug. Ejuſdem Pauli ſunt compoſitæ A. 1429. ad filium ſuum Alphonſum *additiones ad Nicolai Lyræ* (*a*) *poſtillas in S. Scripturam*, de quibus ſicut & de *Matthiæ Doringii* replicis dictum ſupra pag. 194. In illis additionibus Paulus Talmudis placita non raro exagitat, Judæoſque oppugnat, ut ad Eſaiæ XXXIV. Zachariæ V. & paſſim alibi. Confer Rich. Simonis hiſt. Criticam Novi Teſtam. III. 33. pag. 483. ſeq. *Quæſtiones XII. de nomine Tetragrammato* deſumtæ ex additionibus ad cap. tertium Exodi, & recuſæ ad calcem libri Jo. Druſii de tetragrammato, cum ejuſdem ſcholiis, Franequ. 1604. 8. atque in Criticis ſacris Anglicanis, & in Hadriani Relandi decade exercitationum Philologicarum de vera pronunciatione Nominis *Jehova*, Trajecti ad Rhen. 1707. 8. pag. 121. De ejuſdem *diſputatione cum Boneto, ben Goren Judæo*, mentio apud laudatum Wolfium Tom. 3. Bibl. Hebr. pag. 950.

Paulus de Carthagena, idem cum ſuperiore. Ejus filii tres, 1. *Alfonſus* ex Decano Segobienſi Epiſcopus & ipſe Burgenſis, ſucceſſor Patris, cujus *anacephalæoſin de Regibus Hiſpaniæ* laudat Mariana. 2. *Gonſalvus*, Epiſcopus Placentinus & 3. *Alvarus Garſius* ſcriptor commentariorum de rebus a Joanne II. Caſtellæ Rege geſtis. Vide Miræi auctarium cap. 449. ex Marianæ XIX. 8. de rebus Hiſp.

Paulus de Caſtro oppido Faliſcorum, JCtus celebris, qui Senis, Florentiæ & Patavii docuit, obiitque diem non ante A. 1438. (*b*) Trithemius cap. 768. præter *Commentarios* ad Inſtituta, Digeſta & Codicis Juſtinianei libros IX. ejus *Conſilia* celebrat, ex quibus 418. apud Bzovium ad A. 1407. pag. 266. ſeq. *Avenionicæ prælectiones in titulos quam plures* memorantur a Nic. Comneno, qui de hoc Paulo conſulendus Tom. 1. hiſt. Gymnaſii Patavini pag. 213. 214.

Paulus Diaconus Neapolitanæ Eccleſiæ teſte Sigeberto cap. 69. tranſtulit de Græco in Latinum *vitam S. Mariæ Ægyptiacæ*, ſive qualiter ſua pœnitendo peccata in eremo curſum explerit vitæ. Verſio illa exſtat apud Surium 9. April. præmiſſam habens hanc Epiſtolam:

Domino glorioſiſſimo ac præſtantiſſimo regi Carolo. (*c*)

Sciens glorioſiſſimam majeſtatem veſtram tam Divinis eloquiis, quamque ſanctorum præcedentium exemplis valde delectari, cum jam dudum libellum converſionis Mariæ Ægyptiacæ cum tomulo de cujuſdam Vicedomini (*d*) pœnitentia, *domino meo obtulerim: quia ille ipſe caſu quodam deperiit, nunc interim juſſui veſtro in eodem reſtaurando devotus obedivi. Obſequii quoque & devotionis meæ fuit, ut non ſimplicem tantum memoratæ rei textum exhiberem, ſed & alia quæſitu digna ſuperadjicerem, de venerandis ſcilicet Conſtitutis & Geſtis Præſulum Romanæ Eccleſiæ: quorum ſanctionibus quam reverenter Eccleſia utatur, majeſtas veſtra optime novit. Hoc autem brevitatis Compendium ſervus veſter ideo ſumpſit, ut ſerenitas veſtra, quam Reipubl. faſcibus valde oneratam attendo, cui ſparſim diverſa non vacat percurrere ſcriptorum volumina, quaſdam conſuetudines Eccleſiaſticas in brevi, quaſi in quodam Enchiridio incluſas tenere poſſit: Et quia ſecundum regalem induſtriam, ſtudium domini mei in hoc fervere didici, ut facta dictave veſtra juxta authoritatem irrefra-*

(*a*) *Unſchuldige Nachrichten* A. 1720. pag. 378. ſeq. 540. ſeq.

(*b*) Alii A. 1420. 1435. 1437. alii 1457.

(*c*) Voſſius Carolum Magnum intelligit, Henſchenius Tom. 1. Act. Sanctor. Febr. pag. 482. veriſimilius Carolum Calvum.

(*d*) Theophili pœnitentis, Vicedomini Adanæ in Cilicia, quam narrationem ex Græco *Eutychiani* a Paulo Diacono Neapoleos Latine verſam ex tribus MSS. edidit Henſchenius Tom. 1. Febr. IV. pag. 483.

gabilem dirigere , & quid erga cultum Divinum tenendum , quidve rejiciendum ſit , ſolicite diſquirere & perſcrutari , elucubrationis ſit aſſiduæ : qualiter ejus Divinitatis ope muniti , proſperis ſucceſſibus ad omnia currere mereamini .

Græca quæ Sophronio Hieroſol. ab aliis tribuuntur , alteri ſcriptori adſcribuntur a Papebrochio , qui edidit ad calcem Act. Sanctor. Tom. 1. April. 2. pag. XIII. & omiſſa Pauli verſione aliam Latinam interpretationem in eodem tomo pag. 96. & metricam *Hildeberti* Cenomanenſis metaphraſin pag. 83. exhibet . Anglice ex Gallico Arnaldi Andillii prodiit ſeparatim Lond. 1726. Sophronium præferens auctorem . Mariæ illius obitum Papebrochius ad A. 421. revocat .

Paulus Winfridus , Warnefridi F. Forojulienſis ſive Aquilejenſis Patriarchii *Diaconus* , Deſiderii , ultimi Langobardorum Regis notarius ſive Cancellarius , & poſt eum a Carolo M. A. 774. captum , captivus & ipſe , inde ob fidem atque amorem conſtantem erga Deſiderium inviſus & exul , mox Monachus Caſſinenſis & propter ingenium atque doctrinam Carolo M. etiam dilectus & honoratus , ut carmina Caroli ad Paulum ſervata a Leone Oſtienſe lib. 1. Chronici Caſinenſis , cap. 15. & ſupra Tom. 1. pag. 345. ſeq. obvia ſatis ſuperque teſtantur . De hoc Paulo præter Leonem conſulendus Petrus Diaconus libro de Viris illuſtribus Caſinenſibus cap. 8. eruditis Jo. Baptiſtæ Mari notis illuſtratus , atque e recentioribus Dan. Gvil. Mollerus diſſ. de Paulo Diacono , Altdorf. 1686. 4. Jo. Hubnerus noſter Centuria ſecunda Bibl. Hiſtoricæ Hamb. pag. 63. ſeq. ut tanquam notiores Voſſium , Labbeum Tom. 2. p. 170. & 778. ſeq. Caveum alioſque præteream . Scripta Pauli ſunt : *Epitoma librorum XX.* Verrii Flacci , nobilis veteris Grammatici (*a*) *de verborum ſignificatione , a Sexto Pompejo Feſto* jam in breviorem formam redactorum . Hanc epitomam Carolo M. dicavit præmiſſa Epiſtola , cujus hæc eſt inſcriptio : *Largitatis munere , ſapientia potentiaque præfulgido Domino Regi Carolo , Regum ſublimiſſimo , Paulus ultimus ſervulus .* De editionibus hujus epitomes , reliquiarumque Feſti & Verrii , non repetere eſt animus quæ dixi lib. IV. Bibl. Latinæ cap. 6. Anonymus Mellicenſis de S. E. cap. 67. *Paulus Vir doctus ſcribit inter alia librum utiliſſimum , qui inſcribitur de ſignificatione verborum .*

Magnam quoque ſui partem (*b*) *Hiſtoria Miſcella* huic Paulo debet . Nam priores undecim libri ſunt iidem ac decem libri *Eutropii* , niſi quod aliqua ſubinde de ſuo Paulus addat : Eutropium exinde continuat Paulus , cujus ſunt libri quinque ſequentes , a tempore Juliani Apoſtatæ uſque ad tempora primi Juſtiniani . (*c*) Cæteri , nempe decimus ſeptimus & qui conſequuntur a *Landulpho* Sagace additi ſunt , potiſſimum ex Theophane , ſive ex *Anaſtaſio Bibliothecario* qui Theophanem ex Græco Latine vertit . De Hiſtoriæ Miſcellæ editionibus , quæ ex Caniſii recenſione etiam exſtat T. XIII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 201. ſeq. dixi in Bibl. Latina lib. III. cap. 9. & de Landulpho atque Anaſtaſio ſupra , ſuo loco .

Homiliarius (*d*) præter rem *Alcuino* (*e*) adſcriptus a nonnullis , Paulo (*f*) tri-

(*a*) Sveton. de Grammaticis cap. 17. ubi eum Auguſti nepotibus præceptorem electum fuiſſe indicat .

(*b*) Miræus ad Sigebert. cap. 80. de S. E.

(*c*) Leo Oſtienſis lib. 1. cap. 15. ubi *duo* pro quinque libellis Paulo tribuuntur .

(*d*) Vide Cangium in hac voce .

(*e*) Ut in verſione Hiſpanica quæ lucem vidit Valentiæ 1552. fol. *Homiliario recopilado por Alcuino .*

(*f*) Sigebertus Gemblacenſis , in Chronico nec non Albericus , trium fontium Monachus ad A. C. 807. pag. 152. Tom. 2. acceſſion. hiſtoricarum illuſtris Leibnitii : *Karolus Imperator per manus Pauli Diaconi decerpens optima quæque de ſcriptis Catholicorum Patrum , lectiones unicuique feſtivitati convenientes per circulum anni in Eccleſia legendas compilari fecit .* Florus , Diaconus Lugdunenſis in librum homiliarum totius anni ex diverſorum Patrum tractatibus ordinatum : in theſauro anecdo-

tribuendum opus ex probatorum Eccleſiæ Doctorum lucubrationibus juſſu Caroli M. in Eccleſiarum uſus ſelectas complexum homilias in Evangelia Dominicalia atque anniverſaria ; Tulit ætatem viditque lucem variis in locis ut Spiræ 1482. Baſileæ 1493. 1505. Col. 1517. 1525. 1530. 1539. Lugd. 1520. 1525. Pariſ. 1537. 1569. fol. Neque diverſum opus puto quod in Bibliotheca Antiſſiodorenſi inveniſſe ſe referunt doctiſſimi ſcriptores itinerarii litterarii, Gallice A. 1717. 4. vulgati, Edmundus Martene & Urſinus Durandus pag. 56. licet enim *Ebrardi* nomen Codex ille Manuſcr. homiliarii Patrum, Caroli Magni juſſu digeſti præferat, tamen librarii illum potius, quam collectoris eſſe crediderim.

Obtulit hunc librum Domino, Germane, Tibique
Ebrardus *ſupplex, ſupplicis eſto memor.*
Auferet hoc nullus, cujus præcordia Chriſtus
Poſſidet, iratum ne patiatur eum.
Quin etiam fratris munus votumque probando
Inſiſtet parili quicquid amore valet.
Nam petit in cœtu fratrum ſolenniter illum
Ad laudem Domini nocte dieque legi.

Nomina eorum quorum homiliæ in hac συναγωγῇ leguntur, hæc ſunt:

Alcuinus, cujus libri tres de fide exſtant pag. 118. ſeq edit. Baſil. ſeparatim etiam excuſi deinde Francof. 1555. & inter Opera.

Ambroſius, ſæpius.

Anſelmus Tom. 2. pag. 36. b.

Auguſtinus ſæpius.

Joannes Chryſoſtomus.

Fulgentius Carthag. pag. 21. b. T. 2. pag. 53. b. 67.

Gregorius Magnus, ſæpius.

Haymo pag. 31. b. T. 2. pag. 43. b. 68. b. 73. b.

Henricus (*a*) pag. 20. b. 57. b. 126. b. 133. b. 140. b. 142. b. 145. 147. b. 152. 160. b. 163. b. Tom. 2. pag. 21. b.

Hieronymus, ſæpius.

Hilarius Tom. 2. pag. 60.

Joannes Chryſoſtomus, ſæpius.

Iſidorus pag. 17. b.

Leo magnus, ſæpius.

Maximus, ſæpius.

S. Severianus Gabalenſis. pag. 27.

Jo. Mabillonius lib. 1. de re diplomatica capite XI. §. 15. *In ſcribendis diplomatibus, tum libris, poſt auream ætatem, qui ſingula vocabula ſingulis punctis diſtinguebant, nulla fere verborum diſtinctio a notariis facta eſt uſque* ad Carolum Magnum, *qui procurante* Alcuino (*b*) *punctorum diſtinctiones vel ſubdiſtinctiones reſtituit. Hoc in negotio Princeps piiſſimus adhibuit* Paulum Warnefridi & Alcuinum, *Diaconos peritiſſimos, in quibus ille* homilias per annum legi ſolitas, & aliquot Auguſtini Epiſtolas; *hic vero* librum qui *Comes* appellatur, *interpunctionibus illuſtrarunt. Interpunctionum tamen ille uſus ſerius in diplomatibus obtinuit* &c.

Per cola diſtinguant proprios & commata verſus,
Et punctos ponant ordine quoſque ſuo.

Hiſtoria Winilorum (al. Vinnulorum) qui poſtea dicti ſunt *Longobardi*, uſque ad excidium illius regni A. 773. opus exi-

dotorum Edmundi Martene & Urſini Durand Tom. V. pag. 612.

O prudens lector, vitæ cui cura perennis,
Perlege præſentem ſtudioſo pectore librum &c.

Plura de hoc opere & veteri Theotiſca ejus verſione V. C. Jo. Henricus a Seelen in ſelectis litterar. pag. 252. ſeq. Jo. Dav. Kœler de Bibliotheca Caroli M. Altdorf. 1727. 4. §. 6. Simile opus in lectiones Epiſtolicas diebus Dominicis & feſtis in Eccleſia receptas ex antiquis Eccleſiæ Doctoribus collegit ediditque *Laur. Surius* Colon. 1596. fol.

(*a*) Hic eſt *Ericus* Autiſſiodorienſis qui vitam S. Germani Antiſſiodorenſis ad Carolum Calvum ſcripſit metrico ſtylo ſex libellis intra A. C. 875. & 877. cujus homilias poſt Pauli Diaconi tempora oportet inſertas eſſe, ſicut Haymonis quoque, cujus & Lupi Ferrarienſis diſcipulus iſte Ericus fuit. Vide Carolum le Cointe ad A. C. 839. n. XIX. Tom. 8. Annal. Francor. pag. 586. & Acta Sanctor. Tom. quarto Junii 25. pag. 829. ſeq.

(*b*) Alcuinus Epiſt. 15.

eximium libris VI. poſt editiones veteres, Aſcenſianam, Auguſtanam Anni 1515. cum Jornande, & Baſileenſem Sigiſmundi Gelenii A. 1532. cum Svetonio & aliis in lucem datas, ſingulari ſtudio recenſitum a *Bonav. Vulcanio* cum Jornande & aliis rerum Gothicarum ſcriptoribus (*a*) Lugd. Bat. 1597. 1618. 8. tum ab *Hugone Grotio* (*b*) Amſt. 1655. 8. & a *Jano Grutero* in ſcriptoribus Latinis hiſtoriæ Auguſtæ minoribus, Hanov. 1611. fol. Circa idem tempus *Fridericus Lindenbrogius* Pauli libros hoſce ad Manuſcriptos Codices recognitos etiam notis illuſtravit, addito ſupplemento inſigni capitum poſtremorum libri ſexti, LIX. LX. LXI. quod deinde in Freheri ſcriptoribus Francicis ex Manuſcr. Palatino & in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. XIII. in qua pag. 161. illi libri exſtant pag. 332. recuſum legitur. Præclara editio Lindenbrogiana lucem vidit Hamburgi 1611. 4. hoc titulo: *Diverſarum Gentium hiſtoriæ antiquæ ſcriptores tres*, *Jornandes* Epiſcopus *de regnorum ac temporum ſucceſſionibus*. Ejuſdem *hiſtoria de origine Gothorum*: *Iſidorus* Hiſpalenſis de *Gothis*, *Wandalis & Svevis*. Ejuſdem *Chronicon Regum Wiſigothorum*. *Pauli* Warnefridi F. Diaconi de *geſtis Longobardorum libri VI.* Denique hoſce Pauli libros cum variis lectionibus Codicum Ambroſiani & Modoitienſis, & notis clariſſimi Viri *Horatii Blanci* exhibuit laudatiſſimus Muratorius Tom. I. theſauri ſcriptorum Italiæ pag. 395. Mediolan. 1723. fol. De *Erchemberto* Hiſtoriæ Pauli continuatore dictum ſupra Tom. 2. pag. 104.

Vita S. Gregorii I. Papæ, libris IV. laudata Sigeberto, atque edita a Jo. Mabillonio Sec. I. Benedictin. pag. 385. atque inde in noviſſima Operum S. Gregorii editione tomo IV. Pariſ. 1706. fol. ut dixi ſupra Tom. 3. pag. 83. 88. Vide & laudati Mabillonii Analecta edit. novæ pag. 498. ſeq. Meminit Paulus ipſe lib. 3. de geſtis Longobardorum c. 24.

Libellus de numero ſive ordine *Epiſcoporum* qui ſibi ab ipſo prædicationis exordio in Civitate *Metenſi* ſucceſſerunt uſque ad A. 777. flagitante ſcriptus *Angilramno* Epiſcopo. Exſtat in Freheri Corpore hiſtoriæ Francicæ pag. 171. & in Bibl. Patrum edit. Lugd. Tom. 13. pag. 329. & noviſſime in Auguſtini Calmeti hiſtoria Civili & Eccleſiaſtica Lotharingiæ, edita Gallice Nancejis 1728. fol. Ex hoc libello fragmentum *de Caroli M. majoribus & liberis*, in Andreæ du Cheſne Tom. 2. ſcriptorum de rebus Francorum pag. 201. & *de Beato Arnulfo*, Pappoli ſucceſſore, in Petri Pithœi duodecim ſcriptoribus pag. 288. Meminit Paulus ipſe VI. 16. de geſtis Longobardor. & Sigebertus cap. 80. qui *geſta Pontificum Metenſium* appellat. Ex hoc libello petitum *Epitaphium Arigiſi* (al. Anchiſi) Principis Beneventi, obvium in Peregrini hiſtoria Principum Longobardorum, apud celeb. Muratorium Tom. I. theſauri ſcriptorum Italiæ pag. 395. & *Epitaphium S. Hildegardis* Tom. 3. Act. Sanctor. Aprilis pag. 789. quod *Alcuino* Baronius præter rem tribuerat.

Miracula S. Arnulphi, qui primo Major domus Regis Francorum, poſtea Metenſium Epiſcopus, eremiticam vitam, notante Sigeberto expetiit, diemque obiit A. 632. Edita tomo tertio Operum *Bedæ* Venerabilis, ut dixi Tom. I. pag. 153. & deinde Paulo auctori vindicata a Surio 24. Auguſti. Meminit Paulus ipſe VI. 15. hiſtor. Longobard.

Martyrium S. Cypriani Carthaginienſis, editum in Cypriano Jacobi Pamelii, in Oxonienſi autem Joannis Felli, aliiſque editionibus, & in Ruinarti Actis ſelectis Martyrium omiſſum: Tillemontio (*c*) etiam judice, juniori Pau-

(*a*) Confer ſi placet quæ in Bibliotheca Latina lib. 3. cap. 17.

(*b*) Illuſtris Sparvenfeldius teſte Leibnitio in Leibnitianis pag. 167. edere voluit Criſes exterorum de Gothis, velut ſupplementum ſylloges Grotianæ.

(*c*) Tom. IV. memoriar. H. E. pag. 638. edit. Pariſ.

Paulo, qui tempore Caroli Calvi ſcripſerit, tribuendum videtur.

Vitæ S. Benedicti qui A. 543. & *S. Mauri* qui A. 584. *S. Scholaſticæ Virginis*, S. Benedicti ſororis, quæ circa A. 542. obiit, prodierunt Romæ 1590. 4. in parte tertia poematum T. Proſperi Martinengi, & apud Mabillonium ſeculo I. Benedictin. Sed in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 21. pag. 275. & Tom. 1. Januar. 15. pag. 1039. & Tom. 2. Februar. 10. pag. 393. omiſſas illas eſſe video. *Veracem & inſignem hiſtoriographum* res S. Benedicti narrantem vocat Leo Oſtienſis II. 44. Verſus autem elegi reciproci de S. Benedicti miraculis, in quibus prius hemiſtichium hexametri, poſteriore hemiſtichio pentametri repetitur, eidem Leoni lib. 1. cap. 15. memorati, quorum initium: *Ordiar unde tuos ſacer o Benedicte triumphos*, exſtant in Pauli lib. 1. de geſtis Longobardor. cap. 26. & in Aimoini ſermone de S. Benedicto in Bibl. Floriacenſi pag. 284. Verſus ſimiles reciproci *in S. Scholaſticam* apud Arnoldum Wion libro tertio ligni Vitæ ad 10. Februar. Tom. 2. pag. 47. incipiunt: *O Benedicta ſoror Benedicti nomine Chriſti, eximiique patris o benedicta ſoror*. In hoc carmine teſtatur Paulus ſe heroico etiam carmine ejuſdem Virginis laudes ceciniſſe:

Verſibus heroicis alias, caſtiſſima, laudes
Scripſimus ecce tibi verſibus heroicis.

Minus veriſimilis ſententia Baronii, qui *S. Berthario* tribuit: nec *Bedam* auctorem mihi perſuaſerim, quamlibet in Bedæ operibus, diſtichis octo etiam auctiora leguntur tomo VII. pag. 350. ſeq.

Ex Epiſtolis ejus pluribus *Epiſtola de Regula S. Benedicti, ad Carolum M.* (*a*) ſcripta nomine *Theodamari*, Abbatis Caſinenſis exſtat apud Angelum a Nuce, in notis ad Leonis Oſtienſis lib. 7. cap. 12. Idem Angelus teſtatur, ſub Pauli nomine legiſſe ſe *expoſitionem Regulæ S. Benedicti*, quam tamen ejus eſſe negat: quamquam expoſitam a Paulo illam regulam fuiſſe teſtatur Leo lib. 1. cap. 15. & *Ruthardo* Monacho, Rabani ac Strabi auditori, tribuere maluit Hugo Menardus.

Epitaphium in Venantium Fortunatum exſtat lib. 2. de geſtis Longobardorum cap. 23.

Sermo de aſſumtione S. Mariæ, in Edmundi Martene Tom. IX. veterum monumentorum pag. 266.

Hymnus in S. Joannem Baptiſtam, qui incipit: *Ut queant laxis*, in Breviario Romano 24. Junii, & paſſim alibi.

Univerſas fere *annalis computi lectiunculas* rhythmice compoſuiſſe, legas apud Leonem Oſtienſem lib. 1. cap. 15. ſive ut eſt apud Petrum Diaconum cap. 8. de illuſtribus Caſinenſibus: *univerſas lectiunculas a principio Mundi uſque ad ſuam ætatem, una cum annali computo rhythmice compoſuiſſe*.

Addit Petrus, ſcriptos fuiſſe ab eo verſus *ad Carolum Imperatorem, & ad Arichem Beneventanum Principem*, generum Deſiderii Regis Longobardorum ultimi. Hi ad Arichem exſtant in Camilli Peregrini hiſtoria Principum Longobardorum, Neap. 1643. 4. pag. 235.

Ex *homiliis* ejus *quinquaginta* eidem Petro memoratis, nonnulli teſte Jo. Baptiſta Maro Manuſcripti in Bibl. Medicea & Caſinenſi. Unus etiam typis exſcriptus inter Opuſcula SS. aliquot Patrum Lugd. 1615. pag. 450. in illud Matth. XVIII. 23. *Simile eſt regnum Cœlorum homini Regi*. Incip. *præſens S. Evangelii lectio*.

Syllogen chronologicam cum quadam hiſtoriola ſub titulo *ignoti Caſinenſis* ab A. 840. ad 875. edita a Camillo Peregrino in hiſtoria Principum Longobar-

(*a*) Fragmenta Epiſtolarum ad Carolum M. quæ edidit Baluzius Tom. 1. Miſc. pag. 362. ſeq. non Pauli Diaconi ſunt, ſed *Paulini Aquilejenſis Epiſcopi*. Itaque hoc in præſtantiſſimi Cavei hiſtoria litteraria emendandum. Neque Pauli verſus de miraculis S. Benedicti, de quorum editionibus ſupra, ſunt: deperditis adſcribendi.

bardorum, & recuſa tomo ſecundo theſauri Muratoriani, & Burmanniani nono, ad Paulum auctorem nonnulli referunt.

Librum *de geſtis Epiſcoporum Papienſium*, quem ſe vidiſſe teſtatus eſt Galeſinius, nemo adhuc in lucem protulit.

Hymnus de paſſione S. Mercurii cujus Martyris memoria 25. Nov. recolitur, editus a Petro Piperno, Beneventano lib. V. de effectibus Magicis cap. 20. Neapoli 1647. 4. Alterum *de translatione corporis S. Mercurii Beneventum*, ſive nullum reperit, ſive repertum omiſit.

Hymnus in feſto aſſumtæ S. Virginis 15. Auguſti, qui incipit: *Quis poſſit amplo famine præpotens*, in breviario Beneventano.

Vita S. Mauri verſibus reciprocis, quorum initium:

Dux, via, vita tuis, decus & laus, gloria, virtus,
Jeſu Lux Lucis, Dux, via, vita tuis.

Vide Jo. Baptiſtæ Mari notas ad Petrum Diaconum pag. 168. qui *aliqua inſuper*, inquit, *fragmenta Manuſcripta ſub nomine Pauli Diaconi, mutila tamen & hiulca nos cuſtodimus, videlicet* vitam Germani, ſanctiſſimi Conſtantinopol. Patriarchæ. *Orationem* in tranſitu Petri Damiani, de dimittendo Epiſcopatu, *in qua fit mentio de S. Arnulpho, Metenſi Epiſcopo*. Vitam S. Petri Damaſceni Epiſcopi, *nec non alterius* Petri *pariter* Martyris.

Teſte Petro Diacono cap. 9. *Hildericus ejuſdem Pauli auditor de origine præceptoris ſui, vita, inſtitutione, doctrina, religione, habitu lucidiſſimos verſus compoſuit*. Hoc ipſum eſt quod e Bibl. Caſinenſi ſub titulo *Epitaphii*, laudatus Marus notis ad cap. 8. edidit. Conſtat verſibus XLI. hoc initio:

Perſpicua clarum nimium tua fama per ævum.

* *Paulus Diaconus* Præter ſermonem de Aſſumptione S. M. dedit etiam homiliam in illud: *Intravit Jeſus in quoddam caſtellum*; quam junctim cum ſermone de Aſſumptione edidit P. Martene Vet. Mon. tom. IX. pag. 270.

Verſus ſeu epitaphium ab Ailderico Paulo huic poſitum, ex MS. codice Caſinenſi multo emendatius quam a Miræo factum ſit, edidit P. Gattula Hiſt. Caſin. tom. I. par. I. pag. 26. En ejus initium.

Perſpicua clarum nimium cum (*tua* Miræus) *fama per orbem*.

D. Abbas le Beuf in Diſſert. *ſur l' Hiſtoire Eccleſiaſt. & Civile de Paris* Tom. I. pag. 411. &c. verſus nonnullos Pauli hujus vulgavit, nempe pag. 411. carmen hexametron ad Petrum Piſanum Caroli Magni in Grammatica doctorem. Incipit: *Candide Lumbifido*. Pag. 412. *Verſus Pauli miſſi ad Regem*. Incipit: *Cinthius occiduas* &c. pag. 414. extat ſupplex libellus carmine expreſſus Pauli ad Carolum libertatem pro fratre ſuo in bello capto, & ſeptemnio captivo implorantis. Tum ſequitur ejuſdem Pauli epiſtola ad Theudemarum Abbatem Caſinenſem, qua ardenti ſe teneri deſiderio ſignificat ab aula ſeſe expediendi, & Caſinenſi cœtui ſeſe conjungendi.

Paulus Diaconus *Emeritenſis* in Hiſpania, ſeculo ſeptimo, a Paulo Emeritenſi Epiſcopo, quem ipſe cap. IV. celebrat, diverſus, ſcripſit librum *de vita & miraculis Patrum Emeritenſium*, editum a Barnaba Moreno de Vargas, Madrit. 1633. 4. & cum notis Thomæ Tamajo de Vargas, Antvverp. 1638. 4. Vide auctarium Miræi cap. 174. & Nic. Antonium Bibl. veteris Hiſpan. V. 5. T. 1. pag. 277. ſeq. Etiam *Confeſſionem Catholicam* hujus Pauli Ambroſius Morales memorat. Eaſdem Epiſcoporum Emeritenſium res geſtas Franciſcus Bivarius, non una ſerie tamen, ſed per partes inſeruit notis ſuis in Chronicon pſeudo-Maximi, Madrit. 1651. fol. pag. 515. 521. 532. 534. pag. 585. 590. pag. 645. ſeq. 653. pag. 661. 664. 668. 711. 713. Ex iiſdem geſtis repetita *Vita S. Renovati*, Epiſcopi Emeritenſis in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 31. pag. 908. &

& *Fidelis*, Epiſcopi Emeritenſis *Vita* in Actis Tom. 1. Februarii 7. pag. 64.

Pauli Emeſeni Epiſcopi, qui Concilio Epheſino A. 431. interfuit, *Epiſtola ad Anatolium* Militiæ præfectum exſtat ex Latina veteri verſione inter Epiſtolas Epheſinas a Chriſtiano Lupo & Jo. Garnerio editas num. CVII. Nam Paulus quidem Græce ſcripſit, cujus libellus de Fide, & homiliæ duæ quas Alexandriæ habuit, obviæ ſunt in parte quarta Actor. Concilii Epheſini.

Paulus (in quibuſdam Codicibus Gennadii cap. 31. *Paulinus*, ſed in aliis atque apud Honorium II. 31. *Paulus*) *Epiſcopus*, ſcripſit *de pœnitentia* libellum, *in quo dedit legem pœnitentibus, ita debere dolere de peccatis, ne ſupra menſuram triſtitiæ, immenſitate deſperationis mergantur.*

Paulus Florentinus, cujus Quadrageſimale de reditu peccatoris ad *Deum* prodiit Mediolani 1479. & ad quem Marſilii Ficini Epiſtola libro decimo: Vide ſupra, *Paulus Attavantius*.

Paulus Florus quo uſus Cuſpinianus. De eo ſupra Tom. 2. pag. 172. ex Nic. Alemanno ad Procopii anecdota.

Paulus Genuenſis Ligur, Monachus Caſinenſis ab infantia privatus oculorum lumine, Grammaticus tamen, Philoſophus & Theologus circa A. 1100. inſignis, ita ut alter Didymus haberetur teſte Petro Diacono cap. 36. de illuſtribus Caſinenſibus. Scriptor plurimarum lucubrationum, ut Commentariorum *in Eſaiam*, *Hieremiam* & *reliquos Prophetas*, in *Pſalterium*, *in Matthæum*, *Marcum*, *Lucam*, *Joannem*, *Epiſtolas Pauli* & *Apocalypſin*. His accedit *de altercatione Græcorum & Romanorum*, Conſtantinopoli facta ſub Alexio Comneno. *Vita S. Ebizonis* ſive *Gebizonis*, Colonia oriundi, Monachi Caſinenſis ſub Deſiderio Abbate. * Præter hæc omnia opera, quæ Paulo huic aſſignat Petrus Caſſinenſis ſcripſit etiam *expoſitionem in canticum*, ut ex Joanne Signenſi Epiſcopo in vita S. Berardi diſcimus. *Vitam S. Gebizonis* ex Regeſto MS. S. Placidi circa an. 1140. exarato edidit P. Gattula in hiſtoria Abbatiæ Caſſinenſis tom. 1. pag. 174. eamdemque ad verbum affert Petrus Diaconus in libello de ortu & vita Caſſinenſium.

Paulus Gerardus, Florentinus, Mathematicus medio ſæculo XIV. ſcriptor libri de arte calculandi, qui Manuſcr. fuit Florentiæ in Bibl. Gaddiana. Non diverſus, ut mihi videtur a *Paulo Geometra*, cujus hoc Epitaphium Florentiæ in Eccleſia SS. Trinitatis:

Qui numeros omnes terræque mariſque profundi
Per longos tractus dudum, ſedemque Tonantis
Signa poli, Soliſque vias, Lunæque reflexus,
Stellarum curſus & fixos ætheris ignes
Et quicquid Natura potens conceſſerit aſtris,
Volverat ingenio vivens, hoc marmore tectus
Æternum recubat Paulus Geometra ſepultus.
Fama tenet clarum nomen, longumque tenebit,
Ac civem ſumſiſſe ſuum teſtatur Olympus.

Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptor. Florentinor. p. 446. ſeq.

Paulus Grammaticus, ſupra, *Paulus Genuenſis*.

Paulus Gualduccius de Pilaſtris Florentinus Ord. Præd. A. 1311. Vicarius Generalis, inde A. 1313. Patriarcha Gradenſis, & eodem anno haud diu poſt defunctus. Vide Ughellum Tom. V. Italiæ ſacræ p. 1146. Jacobum Quetif de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 1. pag. 521. & Julium Nigrum in hiſt. ſcriptorum Florentin. pag. 447. Scripta ejus memorantur: Annotationes *in Novum Teſtamentum*, & Commentaria *in philoſophiam Ariſtotelis*.

Paulus de Heredia, Hiſpanus, ex Judæo Chriſtianus, circa A. 1464. ad A. 1485. vixit in Italia, ſcripſitque editum in Italia librum de myſteriis fidei,

dei, atque R. Nechaniæ ben Kana Epiſtolam ſecretorum cum ſcholiis ſuis edidit. Meminit Geſnerus in Bibl. & Colomeſius in Hiſpania Orientali p. 217. Nic. Antonius in Bibl. Hiſpan. &c. Conſulendus inprimis venerandus noſter Wolfius Biblioth. Hebrææ Tom. 1. pag. 964. & Tom. 3. pag. 824. 825.

Hieronymus Paulus, ſupra Tom. 4. pag. 251.

Paulus JCtus, infra *Paulus de Peruſio*, *Paulus de Caſtro* & *Paulus de Liazariis*.

Paulus Interpres A. 1051. legatorum Eccleſiæ Romanæ ad Græcos, qui ſcripta *Humberti* Cardinalis (de quibus ſupra Tom. 3. pag. 306.) Græce tranſtulit. Vide Sigebertum cap. 151. de S. E.

Paulus Judæus, Fuldenſis Monachus *vitam S. Erhardi* Ratisbonenſis (Seculo VIII.) Epiſcopi: ſed & *de Converſione S. Pauli Apoſtoli* compoſuit proſam, quam vulgo dicunt ſequentiam, cujus hoc eſt exordium: *dixit Dominus ex Baſan*. Hæc de illo Anonymus Mellicenſis cap. 64. De S. Erhardi vita dixi ſupra in *Paululo*; idem enim eſt, qui per modeſtiam *Paululum* ſe pro *Paulo* nuncupavit.

Paulus Langius. Supra Tom. 4. pag. 242.

Paulus de Liazariis (*Leazariis*, *Lyazariis*) JCtus, Joannis Andreæ Bononienſis auditor & Joannis Calderini condiſcipulus, claruit circa A. 1340. Ejus commentarium ſuper Clementinis laudat Trithemius cap. 584. Alia ejuſdem Geſnerus in Bibl. * Pauli hujus conſilia quædam ſervantur in MS. codice 372. Bibliothecæ Felini; commentarii ejus in Decretales prodierunt Venetiis 1496.

Paulus e Liguria. Supra, *Paulus Genuenſis*.

Paulus Lulmas ſive *Lulmius*, (*Ulmius*, *Lumeus*) Bergomenſis, ex Profeſſore Canonum & Canonico Bergomenſi Auguſtinianus Prior Dertonenſis, Brixienſis, Bergomenſis, Alexandrinus, Januenſis & Romæ Conventus S. Mariæ de populo, & poſtea Vicarius Generalis Congregationis Lombardicæ, defunctus Cremonæ Anno 1484. de quo præter Voſſium pag. 601. conſules Philippum Elſium in Encomiaſtico Auguſtiniano pag. 552. ſeq. Donatum Calvum, in ſcena litterata ſcriptorum Bergomenſium pag. 431. & in memoriis hiſtorici Ordinis Auguſtiniani pag. 99. Dominicum Antonium Gandolfium in diſſ. hiſtorica de ducentis ſcriptoribus Auguſtinianis pag. 285. & diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI. p. 471. ſeq. Scripta ejus hæc commemorari video:

De ſpirituali adſcenſu in Deum, L. 1.

De laudibus præſentis vitæ, L. 1.

De norma, & regula Pœnitentium, L. 1.

Spirituale Viridarium Sponſarum Chriſti, L. 1.

De floribus Eremiticis, L. 1.

De vita, & miraculis B. Mariæ de Genua, L. 1.

De vita, & miraculis B. Mariæ de Albericis e Como, L. 1. Rom. 1484. & in Actis Sanctor. Tom. 3. Maji 13. pag. 253.

B. Auguſtini de Ancona librum, *de poteſtate Eccleſiaſtica*, Librariorum incuria corruptum, reſtituit, ediditque Romæ 1479.

Apologiam Ordinis Auguſtiniani, Gvilelmo Rothomagenſi Cardinali dicatam, L. 1.

De vita S. Monicæ, Joanni Senenſi Epiſcopo Meſſano, & Sacriſtæ Sixti IV. dicata, L. 1. Rom. 1479. 4.

De vita & miraculis B. Helenæ de Utino, L. 1. ad Paulum II. Pontificem Max.

Sermones quoque varios, L. 1.

Paulus de S. Maria, ſupra, *Paulus Burgenſis*.

Paulus Prior ad *S. Mariam de Populo*, infra, *Paulus de Roma*.

Paulus Middelburgenſis, Zeelandus poſito Lovanii tirocinio litterarum, editaque *Epiſtola de Paſchate obſervando*, &

& *de die Paſſionis*, ad Univerſitatem Lovanienſem: nec non *Prognoſtico ad Maximilianum Auſtriacum* ſive practica de pravis conſtellationibus: profectus in Italiam, Medicus Ducis Urbinatium A. 1484. Urbini contra Joannem Barbum edidit *defenſionem Prognoſtici*, *atque invectivam in ſuperſtitioſum Vatem*: factuſque inde Epiſcopus Foroſempronienſis, & Pontificibus Julio II. & Leoni X. charus interfuit Concilio Lateranenſi A. 1513. rebuſque humanis valedixit Romæ A. 1534. ætat. 89. Vir peritiſſimus rei Mathematicæ idemque diſertiſſimus, *quem* teſte apud Valerium Andream pag. 716. Noviomago *ipſa Italia, quæ vult videri Latiniſſima, perorantem magna cum admiratione ſæpe audivit*. Scripſit *de Paſchatis obſervatione* ad Leonem X. *libros quatuordecim*, quod opus Summa *Paulina de recta Paſchæ celebratione* inſcribitur. Prodiit Foroſempronii 1513. 4. una cum *libris XIX. de die paſſionis Dominicæ*, ad Maximilianum Cæſarem. Non aliud eſt quod a Geſnero *de emendatione Calendarii* ingens volumen appellatur. *Prognoſticon oſtendens Anno Domini* 1524. *nullum neque univerſale neque particulare diluvium futurum*, vulgatum Foroſempronii 1523. Vide Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 174. * Viri hujus opus de Paſchate, & libri de Paſſione Domini, unum ſunt & idem; cujus operis pars prior agit de Paſchate, ſeu de Calendarii correctione; alteram vero partem conficit tractatio de die, qua Chriſtus Cruci ſuffixus eſt. His tribus, & triginta libris, quorum 14. ſunt de Paſchate; reliqui 19. de Paſſione, author liberavit nuncupatum a ſe votum ſcribendi *libros triginta tres ad vineam & agrum Domini pertingentes*, ut ipſe teſtatur in operis epilogo. Prodiit opus in fol. (non in 4. ut Fabricius ſcribit) Foroſempronii an. 1513. Hunc virum Aſtrologiæ ætate ſua principem appellat Lucas de Burgo S. Sepulchri in ſua Arithmetica, quam grandi volumine Italice edidit Venetiis an. 1494. Vide ejus præfationem ad Guidum Ubaldum Urbini Ducem.

Paulus Monachus, a quo, & collega *Stephano Regulam Monachorum* ſcriptam tradit Anonymus Mellicenſis cap. 57. Benedicto Aniano in Concordia Regularum, & Smaragdo in expoſitione Regulæ S. Benedicti, Paulus hic & Stephanus Abbates appellantur. Eorum *Regula*, XLI. capitibus conſtans, vulgata eſt ab Holſtenio in Codice regularum parte 2. pag. 46. 52.

Paulus Diaconus *Neapolitanus*, ſupra in *Paulo Diacono* p. 204.

Paulus Nivis (*Schnee-Bogel*) humaniores litteras pro captu ſuorum temporum docuit Lipſiæ, ſuperſtes adhuc A. 1494. de quo Trithemius de S. E. cap. 945. & de luminaribus Germaniæ c. 284. Ejus ſcripta: *Epiſtolæ formales* ſive formulæ ſcribendarum Epiſtolarum breviorum, mediocrium, longiorumque. *De inſtitutione latinizandi*. *Dialogus in idiotam beanum & doctum Gymnoſophiſtam*. *Colores artis Rhetorices*. *Viſio cujuſdam eremitæ*.

Paulus Oroſius, ſupra p. 174. *Oroſius*.

Paulus Pannonius, Presbyter, ſcripſit libros duos *de Virginitate ſervanda & contemtu Mundi*, *ac vitæ inſtitutione* ad Conſtantiam virginem. In illis pridem deperditis reprehendit inter alia Jovinianum, teſte Gennadio cap. 75. adverſus quem ſcripſit S. Hieronymus. In quibuſdam Gennadii Codicibus, ſicut apud Honorium quoque II. 94. pro Paulo, hunc *Petrum Pannonium* vocari videas. Trithemius cap. 146. ætatem ejus refert ad A. C. 430.

Paulina de Paſchate. Supra in *Paulo Middelburgenſi*.

Paulus de Paulo, Patricius Jadrenſis, cujus *Memoriale* ab A. 1371. ad 1401. edidit Jo. Lucius in ſua Dalmatia pag. 423. 438.

Paulus Perſa, in Schola Syrorum Niſibenſi edoctus, cujus regulas ad S. Scripturam intelligendam laudat Junilius Afer præf. ad libros de partibus Divinæ Legis: teſtatus ſe eum Epiſtolam ad

ad Romanos interpretantem audiviſſe. De Junilio qui circa A. 550. claruit in Africa vide ſupra Tom. 1. V. pag. 222.

Paulus Saluccius *de Peruſio*, JCtus & Magiſter Bibliothecæ Ruperti Regis Siciliæ circa A. 1350. quem memorans Trithemius cap. 634. ejus laudat volumen inſigne *Collectionum*, in quo multa ait eſſe jucunda & utilia de Diis gentilium, argumentiſque aliis. Ex hoc opere Jo. Boccacius faſſus eſt profeciſſe ſe in opere de Genealogia Deorum. Auguſtinus vero Oldoinus in Athenæo Auguſto pag. 272. etiam *res a Peruſinis geſtas* tradere inſtituiſſe & *ſtatuta patriæ Urbis* ordinaſſe Paulum perhibet.

Paulus Monachus *S. Petri in Valle* juxta Carnotum, Ord. Bened. Sec. XIII. ſcripſit hiſtoriam illius Cœnobii & librum ſub titulo *Haganonis*, Carnotenſis circa A. 920. Epiſcopi. Vide Jo. Lironi Bibliothecam Carnotenſem pag. 81. & Sammarthanos Tom. IV. pag. 720. ſeq. edit. primæ. * Crebri Fabricii lapſus hic corrigendi ſunt ex hiſtoria literaria Gallicana To. VIII. pag. 254. &c. Paulus iſte Sæculum XIII. attigiſſe nequaquam potuit, cum anno 1029. jam Monachum ageret. Liber Haganonis nihil eſt aliud quam qui hic inſcribitur: *Hiſtoria S. Petri in Valle*. Neque inſuper hiſtoria iſta aliud eſt quam plurium chartarum ejuſdem Cænobii collectio ab hoc Monacho confecta, cui hiſtorica quædam intermiſcuit. Opus iſtud in libros diſtinxit duos, quorum priorem inſcripſit: *Liber Hagani*, quod ſcilicet omnes contineat largitiones ab Haganone Epiſcopo Carnotenſi Monaſterio Carthuſienſi præſtitas. Alterius titulus eſt. *Liber Ragenfredi*, continetque ſimiles largitiones ab Ep. Carnotenſi ejus nominis factas monaſterio. Vixit uſque ad exitum Sæculi XI.

Paulus Pilonus, vir elegantis doctrinæ Sæculo XV. qui præter Orationem in laudes *Antonii Luſci*, Vicentini (*a*) inſtituit bella Romana poemate Latino illuſtrare gloriam nomini comparaturus ſuo

Si cœptum finiſſet opus, quo carmine ſummo
Romuleas acies & bella ingentia ſcripſit.

Vide Voſſium pag. 797.

Paulus Presbyter. Supra *Paulus Pannonius*.

Paulus Diaconus *Romanus* & Cardinalis cujus ſe hiſtoria uſum Martinus Polonus indicat, non alius utique fuit a *Paulo Aquilejenſi* de quo ſupra pag. 207. & quem ab aliis etiam, quamvis præter rem, titulo Cardinalis nuncupatum memini.

Paulus de Roma, Auguſtinianus, de quo Joannes Schiphoverus, Auguſtinianus & ipſe, in Chronico archi-Comitum Oldenburgenſium ad A. 1454. apud Meibomium Tom. 2. pag. 178. *Magiſter* Paulus de Roma, *Prior quondam ad S. Mariam de populo, Theologus & Juris Pontificii Doctor egregius, Divini verbi præco excellentiſſimus, domini noſtri Papæ* (*b*) *pœnitentiarius*, *qui* de uſu & exercitio clavium *opus quoddam magnum & excellentiſſimum compoſuit*. Apologiam noſtri ordinis, *&* vitam *ſanctiſſimæ matronæ* Monicæ *perquam egregie deſcripſit. Multos item egregios tractatus edidit: innumeros etiam* ſermones *tum ad Collegium reverendiſſimorum Cardinalium, coram ſummis Pontificibus, tum ad clerum, tum ad populum & quidem elegantiſſimos habuit*. Hæc Schiphoverus, cui ex Elſſii encomiaſtico Auguſtiniano licet adjungere *Confeſſionum librum*, & *de Eccleſiaſtica penſione*, & tractatus Juris editos Romæ A. 1539.

Paulus Scordillus, Doctor Decretorum, Præpoſitus Ravennatenſis Eccleſiæ, cujus continuationem libri Pontifica-

(*a*) Hujus inquiſitio ſive *notæ in Orationes XI.* Ciceronis prodiere in editione Veneta A. 1477. fol. ac deinde ſæpius etiam alibi. Ejus *Domum pudicitiæ* exſtare notavit Kœnigius in Bibl.

(*b*) Pii II. A. 1464. cujus etiam Concionator ordinarius fuit, *quo in munere ita ſe geſſit*, ut narrat Elſſius pag. 550. *ut redivivus S. Paulus diceretur*. Superſtes adhuc A. 1474.

ficalis Archiepiſcoporum Ravennatenſium ab *Agnello* cœpti & ab Anonymo uſque ad A. 1286. deducti, deſinentem in A. 1410. edidit Benedictus Bacchinius in appendice ad Agnellum pag. 110. 138. Mutinæ 1708. 4.

Paulus Scriptoris, de quo Melchior Adamus in vita Conradi Pellicani pag. 128. *Anno* milleſimo, quadringenteſimo nonageſimo ſexto, *menſe Martio*, *Caſpar Walerus*, *Provincialis Ord. Minor.* Tubingam *Pellicanum ſtudiorum cauſa miſit*, *Guardiano*, & *Lectori vero doctiſſimo probiſſimoque Paulo Scriptoris commendavit*, *qui* Wilæ *Svevorum* & *ipſe natus fuit*. *Hic ſuo Marte didicerat artes liberales omnes*, *ut eas quoque prælegeret doctioribus de Univerſitate*, *quibus erat miraculo ob ingenium*. *Erat acutiſſimus* Scotiſta, *auditor olim* Stephani Bruliferi, *Pariſienſis Doctoris*. *Habebat quotidie auditores*, *non ſolum ex ſecularibus magiſtris multos*, *inter quos ingenioſiſſimus erat* Thomas Vuitenbach, *Helvetius Bielenſis*, *poſtea Doctor*, & *Evangelii præco*, *tunc* Suicerus *dictus*, & Paulus Wolffius *monachus* Schutteranus, *qui exuto cucullo*, Argentorati *Evangelium docuit*; Joannes Mantel *Auguſtinianus*, *mox Doctor plurima paſſus*, *tandem Evangelicus prædicator in ditione Tigurina obiit* Elgovviæ *anno* milleſimo quingenteſimo trigeſimo. *Quin* & *totius monaſterii Auguſtiniani fratres docti*, *quotidie* Tubingæ *veniebant ad audiendum Scotum a* Paulo, *quibus præerat prior* Joannes Staupitius, *poſtea Doctor*, & *Lutheri Mæcenas*. *Sed* & *Coſmographiam* Ptolemæi *prælegens*, *omnes fere doctores* & *cæteros magiſtros habuit auditores*, & *fratres doctos multos*, *cum quibus non parum* Pellicanus *profecit*. *Docuit quoque Monachos* Bebenhuſii *compoſitionem Aſtrolabii*, *Pellicano ſocio aſſumpto*, *ut ipſe quoque præ aliis hac in parte profecerit*. *Poſtea tamen Magiſtros* & *Fratres omnes*, *uſum illius Aſtrolabii docuit*. *Anno* milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſeptimo *prælegit quoque familiariter quatuor vel quinque libros* Euclidis. *Scripſit tum quoque* explicationem Scoti *in primum ſententiarum*, *quæ poſtea impreſſa fuit*: *exempla ſcripſit Pellicanus ſua manu*, *ipſo dictante*. *Erat is vir dextro ingenio* & *liberali*, & *ſatis audaci ad veritatis confeſſionem*, *eximius prædicator*, *non tamen ordinatus*, *quia Guardianus*: *verum evocabatur crebro a doctis ſacerdotibus*, *qui tunc erant in* Rutlingen, *ubi in magnis ſolemnitatibus prædicabat ſic quoque in oppido* Horvva; *ubi vehementer pro iſtis temporibus prædicans*, *quoſdam articulos aſſeverabat*, & *Scripturis firmiter probabat*, *veluti* de ſacramentis, indulgentiis, votis, & *aliis qui poſtea dicti ſunt* Lutherani, *propter quod* & *fama perveniens ad Theologos Tubingenſes*, *tam inviſum eum reddidit Univerſitati*, *ut deliberarent de inquiſitore hæreticæ pravitatis accerſendo contra eum*, *unde* & *accuſatus apud Provincialem*, & *fratribus ſubditis exoſus*, *tandem ab officio remotus eſt Lectoratus* & *Guardianatus*.

Paulus Barbus, *Soncinatis* notior nomine a Patria Soncini Ciſalpinæ Galliæ oppido Ordin. Præd. defunctus A. 1494. Scripſit *in Metaphyſica* Ariſtotelis & in libros *Prædicabilium Prædicamentorumque*: in *Phyſica* quoque & in *Veterem Artem* Ariſtotelis. Præcipue celebrata *epitoma quæſtionum in IV. libros ſententiarum*, *a principe Thomiſtarum Joanne Capreolo* (*a*) *diſputatarum*. Papiæ 1522. 8. Lugd. 1528. 8. & 1580. 4. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 879. ſeq.

Paulus de Vareſchis, Patavinus, Medicus Venetus circa A. 1491. quo prodiit liber in cujus calce leguntur hæc verba: *Hic finitur* Meſue *cum* Mundino *ſuper canonibus generalibus* Chriſtofaro *ſuper Antidotario*. *Ac* Petrus Aponenſis & Franciſcus de Pedemontium *cum Nicolao commentato per* Platearium & Servitore *ac cum* Saladino *ſigillante dictum volumen*. *Quæ omnia viſa* & *correcta fuere per clariſſimum phyſicum D. Magiſtrum Paulum de Vareſchis Patavinum Medicum in alma Urbe Venetiarum*

Ee 2 ſa-

(*a*) Vide ſupra Tom. 1. pag. 332.

ſamoſum : & impreſſa Venetiis per Pelegrinum de Paſqualibus de Bononia ſub anno Domini 1491. *fol.*

Marcus Paulus , *Venetus* . Supra in *Marco* pag. 24.

Paulus de Venetiis, quia in illa urbe educatus, quanquam Utinenſis patria, Auguſtinianus, Philoſophus ac Theologus celebris, defunctus Patavii Anno 1428. Ejus ſcripta apud Trithemium cap. 703. præter *Sermones* de tempore, Sanctis & Quadrageſima, Commentarioſque *in Logica*, *Phyſica* lib. *de anima* & *Metaphyſica Ariſtotelis*, ſunt: *Summa de Naturalibus*, *Summa Philoſophiæ* : liber *contra Judæos* , *ſuper conſequentiis Radulphi Strodi* acuti Philoſophi . Hiſce apud Elſſium multa adjiciuntur : *In IV. libros Sententiarum* ; Compendium explicationum *Joannis de Ripa* in primum Sententiarum . *De notitia Dei* . *De excellentia Verbi Dei* . *De incarnatione Dei* . *De conceptione Virginis* . *De condendo Chriſtiano teſtamento* . *De ortu & progreſſu Auguſtiniani Ordinis* . *De compoſitione Mundi* , qui liber *Aſtronomiæ janua* nuncupari poteſt . *De circulis componendis* . *Quadratura circuli* . *Logica parva & magna* . Explicatio *Dantis Aligerii* , Poetæ Florentini . * Eſt apud me ex editione Veneta an. 1493. Liber Pauli Veneti de Sophiſmatibus emendatus per Magiſtrum ſecundum Venetum Contarellium profeſſorem Theologiæ & F. Baptiſtam de Modoctia ejuſdem ordinis .

Petrus Paulus Vergerius, infra , *Vergerius* .

Paulus ſcriptor vitæ Magiſtri ſui *S. Hilari* , Abbatis Galeatenſis in Italia Seculo VI. in Actis Sanctor. T. 3. Maji 15. p. 473. Alius *Paulus* qui ſcripſit *Vitam S. Gregorii* Epiſcopi Svelli in Sardinia A. 1117. T. 3. April. 23. p. 215. ſeq.

Paulus Volademirus , de Cracovia , Decretorum Doctor , Cracovienſis Canonicus , Academiæ Cracovienſis Rector , Regis Poloniæ Ladislai ad Conſtantienſe Concilium Legatus . Ejus *demonſtratio* A. 1415. publice in illo Concilio oppoſita Cruciferis de Pruſſia , ſeu Ordini Teutonico , probans *infideles armis & bello non eſſe ad Chriſtianam fidem convertendos* , *nec eorum bona invadenda* , *aut illo nomine occupanda* , exſtat apud V. C. Hermannum ab Hardt T. 3. p. 9. 27.

Paulus Uvan Patavienſis ſive Paſſavienſis Presbyter ſcripſit *ſermones de tempore* & *de ſeptem vitiis capitalibus* , teſtatus ſe fuiſſe in Zvvickau A. 1440. aliquot annis ante quam ſermones illos haberet . Conſule Jo. Launojum in appendice ad ſcriptum de auctore librorum de imitatione Chriſti pag. 138. ſeq.

Paulus Warnefridus , ſupra p. 210.

Pegavienſe Chronicon , ſupra in *Conrado* Lauterbergenſi T. 1. p. 415.

Pelagius I. Romanus Papa ab A. C. 556. April. 13. ad A. 561. Martii 2. Præter Epiſtolam ad Vigilium , reprobatam a Blondello pag. 609. ſeq. exſtant in tomis Conciliorum Epiſtolæ aliæ genuinæ XV. una cum fragmentis a Luca Holſtenio editis in Tom. 1. collectionis Romanæ pag. 219. ſeq. De illis dixi Tom. XI. Bibl. Græcæ pag. 452. ubi etiam de Epiſtola & Fide Pelagii ad Chilbertum Regem Francorum , quam dederat Sirmondus Tom. 1. Concilior. Galliæ p. 310. & extrema parte auctiorem offert Jo. Garnerius in auctario Operum Theodoreti pag. 539. Fragmenta Epiſtolarum quinque apud Baluzium Tom. V. Miſc. pag. 464. 466. In ejus epitaphio apud Lud. Jacobum pag. 176. Biblioth. Pontificiæ :

Rector Apoſtolicæ fidei , veneranda retexit
Dogmata , quæ clare conſtituere Patres .
Eloquio curans errorem ſchiſmate lapſos ,
Ut veram teneant corda placata fidem &c.

Pelagius II. Romanus ab A. 579. Nov.

(*a*) Itaque apud Elſſium pag. 554. pro *Cretenſi* malim Utinenſem legere .

Nov. 26. ad A. 590. Febr. 4. Ei ſuppoſitæ Epiſtolæ 1. ad Benignum (*a*) Archi-Epiſcopum, 2. ad Epiſcopos Campaniæ & Italiæ: 3. ad Epiſcopos vocatione Joannis Conſtantinopolit. Epiſcopi ad Synodum Conſtantinopolit. convenientes, & 4. ad Epiſcopos Germaniarum ac Galliarum, exhibentur & νοθείας arguuntur a Blondello in Pſeudo-Iſidoro pag. 623. ſeq. De cæteris ejus Epiſtolis ac Decretis quæ in tomis Conciliorum exſtant, dixi Tom. XI. Biblioth. Græcæ p. 455. ſeq. Epiſtola ad Aunacharium, Epiſcopum Antiſſiodorenſem obvia etiam in Sirmondi Conciliis Galliæ Tom. 1. pag. 375. Fragmenta Epiſtolarum quatuor apud Baluzium Tom. V. Miſc. pag. 467. 468.

Pelagius Alvarus, ſupra in *Alvaro*, T. 1. p. 76.

Pelagius Gothus, *Cantabriæ*, & Aſturum Rex, ſub cujus nomine Oratio brevis *de bello contra Saracenos perſequendo*, A. C. 717. velut ad principes & Magiſtratus ſui Regni habita, e Cœlii Auguſtini Curionis Hiſtoriæ Saracenicæ libro primo, exſtat in Nic. Reuſneri Volumine tertio ſylloges Orationum & Conſultationum de bello Turcico parte 2. p. 88. 91.

Pelagius Diaconus, de quo Sigebertus cap. 115. *Pelagius, diaconus Romanæ Eccleſiæ* (*b*) *tranſlulit de Græco in Latinum de vita & doctrina, & de perfectione ſanctorum Patrum libros ſexdecim*; (*c*) *ſcilicet de profectu monachorum librum unum; de quiete unum, de compunctione unum, de continentia unum, contra fornicationem unum: quod monachus nihil debeat poſſidere, unum; quod nihil per oſtentationem fieri debeat, unum: de patientia & fortitudine unum; quod non oporteat judicare quemquam, unum; quod oportet ſobrie vivere, unum; quod ſine intermiſſione & ſobrie oportet orare, unum; de humilitate unum; de pœnitentia unum; de charitate unum; de providentia ſive contemplatione unum.*

Pelagius Eremita ex territorio *Januenſium*, infimis pauperrimiſque Parentibus ortus, literis ſeſe applicans, nullo patrimonio aut ſuffragio ſuorum adjutus, in virum evaſit doctiſſimum. Cum autem poſt annos ætatis virilis faceret miranda, operatione *magiæ naturalis*, invidiam & ſuſpicionem multorum, ut fieri ſolet, incurrit, qua ipſe motus, ab indoctorum caterva receſſit, & in *Africam* tranſiit. Inde poſt *annos ſeptem* reverſus, navigio in *Majoricam* inſulam delatus, in regno quodam famoſo, (*ut Libanius* diſcipulus ejus (*d*) *loquitur*) ſolus nulli cognitus, *eremitarium* ingreſſus, habitavit ibi annos *quinquaginta*, religioſæ & ſanctæ converſationis vitam agens, ad mortem, quæ ei in *Majorica* die *XIV. Julii* Anno 1480. contigiſſe dicitur.

Inter varia ejus opera commemorat Libanius Diſcipulus:

Unum *de principiis magiæ naturalis.*

Alium. *de Magia omnimoda.*

Alium: *de qualitate cœleſtis vitæ beatorum poſt hanc vitam, de purgatorio, de inferno, de ſtatu animarum ſeparatarum a corporibus.*

Tabulam præterea *Veritatis*, quam & *Circulum* dicunt. Nec non *de proprio Angelo librum.* Nobis ad manus ſunt, inquit laudatus Arpius:

Pro

(*a*) Tanquam genuinam offert ac tuetur Franc. Bivarius notis ad Chronicon Pſeudo-Maximi p. 612.

(*b*) Circa A. C. 550. idem fortaſſe qui deinde A. 556 Pelagius I. Papa.

(*c*) Sunt hæc capita ſive libelli ſexdecim, operis quod in capita XXI. tributum Græce legit Photius Codice 198. Verſio Pelagii *librum quintum* in Vitis Patrum Heriberti Roſvveidi occupat: ſicut *liber ſextus* exhibet verſionem capitum XVII. XVIII. XIX. XX. interprete *Joanne Subdiacono* Romano, eodem fortaſſe qui deinde Papa Joannes III. A. 560. de qua Sigebertus cap. 116. & dicta ſupra Tom. 4. pag. 148. Caput XXI. denique ex *Paſchaſii* verſione Latine apud Roſvveidum pag. 520. & Græce p. 521. Confer quæ de iſto opere ac ſimilibus Cotelerius Tom. 1. monumentor. pag. 795. ſeq.

(*d*) Libanius Pelagii diſcipulus in Epiſtola de vita, moribus & libris Pelagii Magiſtri ſui, ſcriptis ejus præmiſſa, & apud nobiliſſimum Petrum Fridericum Arpium in feriis æſtivalibus pag. 115. ſeq. Alius ab hoc Pelagio Pelagius Chemicus Græcus, de quo in Bibl. Græca.

Pro anacriſeos operatione cum Sancto Nomine proprio libri II.

De prænotationibus & anacriſibus hypnoticis Libri III. Manuſcripti.

His præmittitur, præter *Libanii* epiſtolam a nobis recenſitam, *altera*, de his *ſcriptis*, ad *Melanium* triandrum *Philoſophum*, quem in partem hæreditatis venire volebat, ſcripta *Pariſiis d.* 1. *Maji* 1509.

Hujus *Melanii* epiſtolion, ad *Megalopium Regem*, ſuper interpretationem *Pelagii*.

Nec non *Melanii* Præfatio, in librum *Sanctorum ſomnialium*, quam *compendii* inſtar exſcriberem, ſi hæc ſcribendi ratio, voto annueret. Quis hic *Melanius*, mihi non magis quam quodvis incertum conſtat, aut quis *Megalopius* Rex *Articorum:* quem *Jaimielem* vocat, virum ſapientiſſimum, *Trithemius* Polygraphiæ lib. VI. pag. 603. Ficta eſſe nomina & myſtica nemo non videt, præcurſores quaſi *fratrum Roſeæ crucis*.

Ipſi libri a lectione curioſorum *juramenti fide* muniti, magnam vitæ integritatem præ ſe ferunt, adeoque in hoc genere ſcribendi, reliquos longe antevertunt.

Juramentum, quod operi præmittitur tale eſt. *Ego indignus ſervus Jeſu Chriſti*, *ſpontanea voluntate* juro & promitto *omnipotenti Deo*, *Patri & Filio & Spiritui S. & tibi Præceptori meo*, *quod hanc ſacro ſanctam* ἀνακρίσεων *ſcientiam*, *ſemper tenebo ſecretam*, *quam diu vixero*, *nec eam revelabo alicui*, niſi quem certis & manifeſtis indiciis dignum credam & in gratia Dei conſtitutum. *Inſuper* juro & promitto, *quod non abutar hac ipſa doctrina*, *in rebus* vanis, levibus, vel Divinæ juſtitiæ contrariis, *ſed in his tantum*, *quæ mihi & meis conducunt*, *ad ſalutem animarum & corporum*, *rerum & honoris*.

Sic me Deus adjuvet & ſacra Evangelia Chriſti. *Amen*.

Reginaldus Pavo (Anglice *Peacock*) Aſaphenſis primum, deinde Ciceſtrenſis Epiſcopus, ex Wiclefi adverſariis circa A. 1450. de cujus doctrina & ſcriptis non habeo quæ addam induſtriæ viri doctiſſimi Henrici Warthoni ad Caveum Anno 1444. quem ſequitur Oudinus T. 3. pag. 2587. ſeq. video etiam Pavonem hunc pleraque omnia non Latine ſcripſiſſe ſed Anglice. Quod vero Stous in Chronico auctor eſt Peacocum in Anglice vertendis S. Scripturæ libris per multos annos inſudaſſe, hoc in dubium vocatur ab eodem Warthono in auctario ad Uſſerium de ſacris Scripturis vernaculis pag. 444. ſeq.

Joannes Peccam, ſupra Tom. IV. pag. 114.

Pelagius Britto (*a*) *hæreſiarcha*, *antequam proderetur hæreticus*, *ſcripſit ſtudioſis viris neceſſarios* tres de fide Trinitatis libros (*b*) *& pro actuali converſatione*, Eulogiarum (*c*) ex Divinis Scripturis librum unum, *capitulorum indiciis in modum S. Cypriani Martyris* (*d*) *præſignatum*. *Poſt*, *hæreticus publicatus*, (*e*) *ſcripſit hæreſi ſuæ faventia*. Hæc de Pelagio Rufini Syri diſcipulo, Cæleſtii Magiſtro Gennadius cap. 42. Monachus ille inter Laicos ſemper ſubſtitit (*f*) auctor præterea traditur libri *de Natura*, cujus fragmenta collegit Garnerius T. 1. ad Mercatorem pag. 373. ſeq. & librorum IV. *de libero arbitrio* pag. 381. ſeq.

Libellus fidei quem Pelagius ad Innocentium I. Papam miſit, ſed quem jam priore A. 416. defunctum reperit, inter S. Hieronymi opera ſæpe editus exſtat ſub titulo : *Symboli explanatio ad Dama-*

(*a*) Ita Manuſcr. Corbej. Adde Lelandum cap. 22. & Baleum I. 38. Uſſerium in Eccleſiar. Britannicarum antiquitatibus cap. 8.

(*b*) Hi pridem videntur intercidiſſe. Etiam hæc Pelagii lucubratio hodie deſideratur. Fragmenta ab Hieronymo & Auguſtino ſervata collegit Garnerius ad Mercatorem T. 1. pag. 370.

(*c*) Eulogiæ ſive eclogæ, electa, ſelectæ ex ſacris litteris ſententiæ. Confer Wilhelmi Wallii hiſtoriam pædobaptiſmi Anglice editam pag. 201.

(*d*) In libris tribus teſtimoniorum ad Quirinum.

(*e*) A. 416. ſeq.

(*f*) Garnerius Tom. 1. pag. 133. ſeq.

maſum, Hieronymo tributus jam olim ut conſtat ex Caroli Magni III. 1. de imaginibus, & ex Codice antiquo Pſalterii aureis exarato litteris, quem ad Hadrianum Papam Carolus M. miſit, de quo Lambecius Tom. 2. pag. 274. ſeq. unde Alcuinus etiam illa Confeſſione uti non dubitavit. Confer Mabillonium Tom. 1. Analect. pag. 189. (edit. novæ pag. 492.) Nec *Hieronymum* autem, nec *Auguſtinum* (ut viſum Voſſio) ſed Pelagium habere auctorem, ſingulari ſcripto probavit Launojus Tom. 2. Opp. parte 2. pag. 302. Quem vide etiam ſis in diſſ. de auctore librorum de imitatione Chriſti pag. 136. & Antonii Reiſeri Launojum Confeſſorem pag. 813. ſeq. Hunc libellum fidei Anglice verſum, eruditiſque notis illuſtratum exhibet Wilhelmus Wallius in hiſtoria Pædobaptiſmi Anglice edita pag. 200. ſeq. *Epiſtolæ* Pelagii cum libello Fidei *ad Innocentium I. Papam* miſſæ major pars ſervata ab Auguſtino de lib. Gratia Chriſti c. 30. ſeq. adde Garnerium ad Mercatorem Tom. 1. pag. 380.

De ſcholiis *Epiſtolas Pauli* (excepta illa ab Hebræos) illuſtrantibus atque inter S. Hieronymi Opera ſæpius editis, præter Uſſerium apud Caveum, legendus Rich. Simon lib. 3. hiſt. Criticæ Novi Teſt. cap. 16. Pelagii illa eſſe non dubitandum videtur, licet a *Caſſiodoro* vel alio quodam locis quibuſdam interpolata: *Hieronymo* certe non magis tribuenda quam *Gelaſio*, *Primaſiove*. Confer Voſſii hiſt. Pelagianam pag. 11. ſeq. Garnerium ad Marium Mercatorem T. 1. pag. 367. ſeq. & qui Pelagianum auctorem eſſe diſputat, Cotelerii notas ad Patres Apoſtolicos T. 1. pag. 89. ſeq.

De *Epiſtola ad Demetriadem de Virginitate* A. 413. ſcripta quæ itidem inter S. Hieronymi opera ſed & S. Auguſtini legitur, verum hominis *Pelagiani* eſſe a Beda in Cantica Canticorum obſervatum eſt, Pelagio ipſi certioribus etiam teſtimoniis vindicatur, vide quæ ſupra in *Juliano* Pelagiano T. IV. pag. 197. ſeq. & Garnerium T. 1. p. 378.

De *Epiſtolis* Pelagii, quæ interciderunt teſtimonia veterum & ex iis fragmenta collegit laudatus Garnerius, 1. *ad Paulinum Nolanum Epiſcopum* Tom. 1. pag. 371. ſeq. *Ad Conſtantium Epiſcopum* p. 372. *Ad viduam* Livianam (al. Julianam) librum conſolatorium atque exhortatorium pag. 372. 373. *Ad Auguſtinum* prima pag. 377. & ſecunda, ſeu *chartula purgationis* miſſa per Carum Diaconum pag. 379. *Ad amicum quendam Presbyterum* poſt Synodum A. 415. Dioſpolitanam pag. 379.

Librum *de moribus Clericorum*, quem Baleus Centur. I. cap. 38. inter Pelagii ſcripta refert, nemo veterum memoravit, nemo uſurpavit oculis.

Hiſtoriam motuum quos Pelagiana hæreſis in Eccleſia concitavit, præter Annalium Scriptores, traditam habemus a viris eruditiſſimis, *Jac. Uſſerio* in Britannicarum Eccleſiarum antiquitatibus: *Gerardo Joanne Voſſio*, tomo VI. Opp. *Henrico Noriſio* T. 1. Opp. & in addendis emendandiſque T. IV. p. 733. ſeq. *Jo. Garnerio* T. 1. ad Marium Mercatorem, *Dionyſio Petavio* in Theol. dogmatum tomo tertio, & libro XIII. de incarnatione: *Tillemontio* T. XIII. memoriar. Hiſt. Eccleſ. *Natali Alex.* Sec. V. *Benedictinis* ad S. Auguſtini Operum tomum decimum, & *Chriſtiano Lupo* de antiquis Eccleſiæ ac Reip. in Pelagianam hæreſin decretis, Opp. poſtum. pag. 403. ſeq. Bruxell. 1690. 4. &c.

Pelagius, *Ovetenſis* in Hiſpania Epiſcopus qui A. 1115. Concilio Ovetenſi interfuit, ſuperſtes adhuc A. 1124. ſcriptor ſive *continuator Chronici* quod poſt *Idatium*, *Iſidorus* Pacenſis, *Sebaſtianus* Salmanticenſis & *Sampirus* Aſturicenſis produxerant uſque ad Ranimirum III. defunctum A. 982. Pelagius quidem pertexuit uſque ad Alphonſum VI. qui præfuit ab A. 1072. ad 1109. Vide Nic. Antonium T. 2. Bibl. vet. Hiſpanæ lib. VII. c. 3. pag. 8. ſeq. Vulgavit Prudentius Sandovallius, Pampelonæ

1615.

1615. 1634. fol. Editionem quam promiſit eruditiſſ. Aguirrius pag. 363. notit. Concilior. Hiſpaniæ, adhuc deſideramus, ſicut etiam librum Pelagii *de præcipuis Hiſpaniæ urbibus*, de quo vide Nic. Antonium T. 2. pag. 10.

Pelagius, *Tyraſſonenſis* Eccleſiæ in Hiſpania Archidiaconus, ſcripſit *Vitam S. Prudentii* patrui ſui, Epiſcopi Tyraſſonenſis editam a Franciſco Bivario ad Chronicon Pſeudo-Maximi ad A. 572. p. 549. 552. Madrit. 1651. fol.

Pelbartus ſive *Pelvvarthus Oſvvaldus ac Themeſvvar*, oppido Hungariæ Ordin. S. Franciſci, Concionator Sec. XVI. non incelebris, cujus Pomœrium *Sermonum de tempore* prodiit Hagenoviæ 1498. 1502. fol. Pariſ. 1517. & Pomœrium *Sermonum de Sanctis*, in duas partes diviſum, ibid. & Lugd. 1514. fol. *Quadrageſimale triplex* de pœnitentia, de vitiis, de præceptis Decalogi. Hagenov. 1475. 1499. 1502. Pariſ. 1517. Venet. *Stellarium Coronæ B. Virginis*, ſive Pomœrium ſermonum de B. Maria Virgine. Haganoæ 1508. & Pariſ. 8. duobus Volum. Vide Waddingum pag. 274. ubi etiam de *aureo* ejus *ſacræ Theologiæ Roſario juxta quatuor Sententiarum libros quadripartito*, ex doctrina Doctoris ſubtilis & D. Bonaventuræ atque aliorum ſacrorum Doctorum. Quartum librum ſupplevit *Oſvvaldus a Laſco*, Ordin. Minor. Provinciæ Hungariæ, Pelbarti alumnus. Prodiit Haganoæ 1504. fol. Venet. 1586. 1589. 4. & Brixiæ 1594. *Expoſitio Pſalterii* cum libro Hymnorum, libro Soliloquiorum, Canticiſque Vet. & Novi Teſt. & Symb. Athanaſiano. Haganoæ 1504. fol. * Sermonum æſtivalium de ſanctis a Pelbarto editorum omnium quotquot hic a Fabricio dantur, editionem antiquiſſimam judico Lugdunenſem per Joannem Cleyn adornatam, cujus ego editionis partem æſtivam poſſideo, in qua tamen nulla anni, quo adornata eſt mentio proditur. In fine exhibet vitam S. Joannis Eleemoſynarii ab eodem Pelbarto una alterave pagella deſcriptam.

Gvilelmus Pellicerius Doctor in utroque Jure & ab A. 1317. primus Abbas Grandimontenſis, diœceſis in Gallia Cadurcenſis, defunctus A. 1337. Scripſit Ordini ſuo librum *de Doctrina* Novitiorum & *Conſtitutiones ac rationes Officii Divini in Ordine Grandimontenſi*, de quibus videndus Oudinus T. 3. pag. 805. qui etiam *annotationes* ejus *in aliquot libros Plinii* Manuſcriptas in Biblia Regia Pariſienſi vidiſſe ſe commemorat.

Pembogullus, *Penbugillus*, (Lelando cap. 497. *Penbichillus*) Philoſophus Oxonienſis Sec. XV. cujus libellus de diviſione Entis in Prædicamenta, & Univerſalia Logicalia memorantur etiam apud Baleum XI. 25. & Pitſeum p. 890.

Henricus Penia. Supra Tom. 3. pag. 225.

Nicolaus de Pennaforti, *Penya fort* (vitioſe aliis *Rupefort*) ſupra pag. 121.

Raymundus de Pennaforti, ex Regibus Aragonum ducens originem, Barcinonenſis, tertius Ord. Præd. Generalis & Gregorii IX. Pœnitentiarius, cui etiam ſuaſit conſtituere in Hiſpania tribunal parum humanum Inquiſitionis adverſus hæreticos: laudandus magis quod idem auctor fuit ſeminarii in regno Aragoniæ linguarum Orientalium ex quo prodiere viri inſignes Raymundus *Martini*, Alphonſus Bonus homo, Paulus Chriſtiani, aliique: idem S. Thomam etiam impulit ut præclaram illam adverſus Gentes ſummam conderet. Defunctum Raymundum A. 1256. propiorem centenario, Sanctis poſtea adſcripſit Clemens VIII. A. 1601. Vide Vitam ejus a vetuſto ſcriptore olim breviter collectam & a Franciſco Penia, Rotæ auditore notis illuſtratam & duobus libellis auctam, Rom. 1601. 4. Surium 7. Januar. & Bolandum Tom. 1. Actor. Sanctor. Januar. pag. 404. ſeq. ubi etiam vita ejus ſcripta a Leandro Alberto: Natalem Alex. Tom. VII. pag. 144. ſeq. Jacobum Quetif de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 1. pag. 106. ſeq.

ſeq. Nic. Antonium Bibl. vet. Hiſpan. VIII. 4. Tom. 2. pag. 46. ſeq. & Lagetum (*a*) in prolegomenis ad Raymundi Summam, Lugduni nuper iterum editam. Scripta ejus ſunt:

Libri V. extravagantium Decretalium, a Gregorio IX. (*b*) approbati A. 1230. pars Juris Canonici, in cujus Corpore toties edi, atque a variis viris doctis recenſeri & illuſtrari eos contigit.

Summa de Pœnitentia & Matrimonio, diviſa libris IV. & S. Antonio Florentino in Summa majore ac Vincentio Bellov. in ſpeculo doctrinali frequenter laudata, diviſa in *libros quatuor*, quorum 1. de peccatis adverſus Deum, 2. adverſus proximum, 3. de Eccleſiaſticorum delictis, officiis & juribus, & 4. de Matrimonio tractat. Prodiit Lovan. 1480. fol. Colon. 1595. Pariſ. 1500. 4.

Apparatus ſive gloſſæ ad Summam *Raymundinam* ſub *Joannis Lectoris* ſeu *de Friburgo*, Ord. Præd. nomine ab editoribus Summæ Romanis 1603. (*c*) fol. & Bonon. 1613. atque Avenione 1715. 4. (*d*) vulgatæ, & jam lectæ ac laudatæ a S. Thoma, verum auctorem habent *Gvilelmum Redonenſem*, (vitioſe *Celdonenſem* aliis) ex eodem Ordine, clarum A. 1250. ut docet Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 131. 109.

Summula Raymundi ſive compendium Summæ verſibus hexametris ab *Adamo* quodam, cum commentario. Incipit: *Summula de ſumma Raymundi prodiit iſta*. Colon. 1498. (*e*) 1502. 4. Venet. 1569. 8.

Denique meliorem ſummæ Raymundinæ editionem debemus Lageto (*f*) Ord. Præd. textu ſacrorum Canonum, quos laudat Raymundus, locupletatam & ad veterum Codicum fidem recognitam emendatamque, additis etiam obſervationibus & ad diſciplinam Concilii Tridentini Raymundum moderantibus. Lugduni 1718. fol.

Inedita feruntur quæ in lucem proferre idem Lagetus (*g*) libenter voluit: *Dubitabilia, cum reſponſionibus ad quædam capita miſſa ad Pontificem*, Gregorium IX.

Summa quando pœnitens remitti debeat ad ſuperiorem.

Tractatus de bello & duello.

De ratione viſitandæ diœceſis & curandæ ſubditorum Salutis.

Modus juſte negotiandi in gratiam mercatorum.

Epiſtolæ plures, *præſertim Encyclicæ ad totum Ordinem*.

Non omittendum quod ab hoc Raymundo etiam *Conſtitutiones Ordinis Prædicatorum ad meliorem formam redactæ* & ſub duabus Diſtinctionibus concinnatæ ſunt, acceptatæque ab Ordine per modum inchoationis Pariſ. 1239. & approbationis Bononiæ 1240. ac confirmationis denique Pariſ. 1241.

Bonaventura Baduarius a Peraga. Supra Tom. 1. pag. 281.

Gvilelmus Peraldus. Supra T. 3. p. 161.

Perdix Mathematicus de quo Sidonii & Alani loca attuli ſupra in Claudiano Mamerto Tom. 1. pag. 1076. 1077.

Perdix, Prophetiæ titulus de qua Lelandus c. 9. de ſcriptoribus Britannicis.

Peregrinus Abbas ſeptimus Eccleſiæ B. Mariæ de Fontanis, diœceſis Turonenſis Ordin. Ciſterc. ſcripſit hiſtoriam Prælatorum & Poſſeſſionum illius Abbatiæ editam a Dacherio Tom. V. ſpicilegii pag. 105. (edit. novæ Tom. 2. pag. 573. 580.) In parte prima pag. 577. ait ſe illa ſcripſiſſe A. 1200. inde parte ſecunda pag. 577. mentio geſtorum A. 1221. & pag. 579. A. 1227.

Peregrinus Bononienſis Ord. Minor. circa Ann. 1310. ſcriptor *Chronicorum* Ordinis ſui de rebus notabilibus Genera-

(*a*) Nouvelles litteraires Tom. X. pag. 208. ſeq. Amſt. 1719. 8.

(*b*) Vincentius Bellov. lib. VII. ſpeculi doctrinalis cap. 40.

(*c*) Quædam exempla hujus editionis Annum 1619. præferunt.

(*d*) Journal des Sav. 1716. Novembr. pag. 536.

(*e*) Beughemius incunab. typograph. pag. 117. Jac. Quetif Tom. 1. pag. 109. Nic. Antonius Tom. 2. pag. 48.

(*f*) Nouvelles litteraires Tom. X. p. 202.

(*g*) Memoires de Trevoux 1717. Mars p. 510.

ralium, qui Gondiſalvum, cui opus dicatum eſt, præceſſerunt. Hæc *Chronica Peregrini*. Vide Waddingum ad Annum 1305. n. 12.

Conſtantinus Peregrinus, ſupra T. 1. p. 423.

Peregrinus ſive *Pelegrimus Epiſcopus* Laureacenſis (*Lorch*, in Norico, Germaniæ) circa A. 970. ſcriptor brevis *Symboli Fidei*, quod in Orthodoxographis utriſque & in Bibliothecis Patrum frequenter lucem vidit, noviſſime in Lugdunenſi Tom. XVII. p. 456. Hoc eſt quod *Propugnaculum Fidei adverſus hæreſes* Cangius appellat. infra, *Pilgrimus*.

Peregrinus Monachus *Germanus*, ſcriptor ſpeculi Virginum quod in Bibl. Sangermanenſi Cod. 367. evolvit Cangius, ſive dialogorum inter Peregrinum presbyterum & Theodoram Virginem. Vide ſupra in *Conrado Hirſaugienſi* T. 1. p. 415. Trithemium II. 103. illuſtr. Benedictin. & in Chronico Hirſaugienſi ad A. 1131. T. 1. pag. 393. ſeq. ubi ait eum ſub *Peregrini* nomine multa præclara opuſcula nomen ſuum ex humilitate occultantem vulgaſſe, atque obiiſſe majorem octogenario (circa A. 1190.)

Peregrini Sermones, de tempore & de Sanctis per anni circulum, editi Anno 1481. 1493. 1495. Auctor Dominicanus, ſuperiore multum eloquio inferior & tempore quoque poſterior, notante eodem Trithemio cap. 384. de S. E. Hic eſt *Peregrinus Polonus* circa A. 1322. de quo Staravolſcius in Centuriæ ſuæ c. 75. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 551. ſeq.

Peregrinus pro Catholicæ Fidei antiquitate & Univerſitate *adverſus hæreticos*. Pariſ. 1586. 4. cum Phœbadio contra Conſtantiii edictum, Martino Turonenſi de SS. Trinitate, aliiſque. Infra *Vincentius Lerinenſis*. Vide Vincentii Placii Pſeudonymos num. 2061. p. 490. ſeq.

Peregrinus Laureacenſis, infra, *Pilgrimus*.

Teſtamentum quotidianum Peregrini, auctor *Joannes Gerſon*, in cujus Operibus exſtat T. 3. p. 762. 765.

Paſſio S. Peregrini Antiſſiodorenſium primi Epiſcopi & Martyris, in Philippi Labbei T. 1. Bibliothecæ novæ Manuſcriptorum pag. 526. 528. & in Actis Sanctorum T. 3. Maji 16. p. 563. ſeq. Confer quæ de eodem Peregrino quem circa A. 259. ajunt Antiſſiodorum veniſſe, in geſtis Epiſcoporum Antiſſiodorenſium apud eundem Labbeum p. 411. ſeq.

Peregrinus Simplicius, ſupra T. 3. p. 204.

Jacobus Perex ſive *Peretſius*, de quo Colomeſius p. 417. Hiſpaniæ Orientalis. Vide ſupra *Jacobus de Valentia* T. IV. p. 20.

Perpetuus Epiſcopus ab A. 461. Turonenſis, cujus *Teſtamentum* edidit Dacherius T. V. ſpicileg. pag. 105. (T. III. edit. novæ pag. 303.) inde recuſum in Actis Sanctorum Tom. 1. Aprilis 8. ubi plura hoc de perpetuo annotata lector reperiet. Vide & quæ ad Sidonium Apollinarem & ad Gregorium Turonenſem Viri docti, & Sammarthanos Tom. 1. pag. 736. & Franciſci Jureti notas ad Paulinum Petrocorium de vita Martini Turonenſ. libri VI. verſum 28.

Chriſtophorus Perſona, ſupra T. 1. p. 377.

Gobelinus Perſona T. 3. p. 66.

Anonymus Peruſinus circa An. 1115. Monachus Ordin. Bened. ſcriptor Actorum & Miraculorum *S. Herculani* ſive *Herculiani* Epiſcopi Peruſini & Martyris. Exſtant illa in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 1. pag. 51. & in Tractatu præliminari ad Tom. 1. Julii cap. 1. atque integriora in Bernardi Pezii anecdotis T. 2. parte 3. p. 125. 144

Felix Petancius. Supra Tom. 2. p. 159.

Petavianum Chronicon ab A. C. 688. ad 1115. ex Manuſcr. Alexandri Petavii editum ab Andrea du Cheſne T. 3. Francor. p. 349. 354.

Pe-

Petermannus Etteninus, auctor Chronici Helvetici An. 1507. ex quo nonnulla Joannes Wolfius T. 2. lection. memorabilium p. 12.

Petilianus, promachus Donatiſtarum, & Cirtenſis ſive Conſtantienſis in Numidia Epiſcopus, magna pars Collationis Carthaginienſis A. C. 411. Ejus librum *de unico baptiſmo*, ſingulari ſcripto S. Auguſtinus, & alio *Epiſtolam* ejus confutavit Tom. IX. Opp. Auguſtini edit. Benedictin. Vide ſi placet Tillemontium T. VI. 185.

Gvilelmus Petitus. Vide *Gvilelmus* Neubrigenſis.

Joannes Petitus. Vide *Joannes* Sariſberienſis.

Joannes Petitus ſive *Parvus* de quo ſupra T. IV. p. 113.

Franciſcus Petrarcha ex parentibus Florentinis natus Aretii A. 1304. ingenio ſuo & induſtria Latinas atque Hetruſcas litteras mirifice illuſtravit *Philoſophus, Rhetor & Poeta celeberrimus, qui humaniores diſciplinas poſt longa ſilentia mortuas, ab inferis revocavit ad ſuperos, non minus ſancta converſatione quam ſcientia clarus emicuit*: quod veriſſimum elogium ex Trithemii cap. 622. repetitum præ ſexcentis aliis ſufficere exiſtimo. Ann. 1341. qui ætatis 37. erat, Petrarcha in Capitolio Romano (*a*) a gubernatoribus Urbis hedera, myrto & laurea poetica honorifice decorari meruit. Copiam laureationis, ſive diploma illius honori tributum exhibet Cornelius Zantfliet in Chronico Tom. V. monumentorum Edmundi Martene pag. 226. ubi etiam Civitate Romana donatus pag. 228. traditur. Poſt conditum A. 1370. in urbe Patavina teſtamentum, diem Ann. 1374. die 18. Julii obiit Arquæ in Caſtro Patavini territorii, ubi monumento ejus inſcriptum hoc ab ipſo conſignatum epitaphium:

> *Frigida Franciſci lapis hic tegit oſſa Petrarcæ,*
> *Suſcipe, Virgo parens, animam, ſate Virgine, parce,*
> *Feſſaque jam terris, Cœli requieſcat in arce.*

De Petrarcha tam multa & a tam multis miſſa ſunt in litteras, pugnantia etiam quædam & minus accurata, ut vel nomina ſcriptorum referre ſit labor: ipſe etiam de ſe in teſtamento ſuo Petrarcha & libro XVIII. Epiſtolarum ſenilium & lib. XV. 5. ad Gerardum fratrem germanum, nec non XVI. 1. ubi de ſtudiis ſuis & de Patre: & lib. 1. Epiſtolarum carmine ſcriptarum ad Jacobum de Columna & ad ſeipſum. Alii, præter interpretes Italicorum Petrarchæ poematum, Placidum Catanuſium, Bernardinum Daniellum, Philippum Geſualdum, Antonium de Tempore & Alexandrum Velutellum: qui mihi innotuere hi ſunt, ordine deſcripti litterarum.

Leonardus Aretinus, Peruſiæ 1671. 12. Florent. 1672. 12. & apud Tomaſinum p. 207. *Ludovicus Beccadellus* Archiep. Raguſanus apud eundem Tomaſinum pag. 213. ſeq.

Jo. Jacobus Boiſſardus parte 1. imaginum pag. 78.

Iſaacus Bullartius Tom. 2. Academiæ ſcientiarum pag. 311.

Nic. Comnenus Papadopoli hiſt. Gymnaſii Patavini Tom. 1. pag. 280.

Jo. Marius Creſcimbenius lib. 2. hiſt. poeſeos Italicæ pag. 290. ſeq.

Auctores *Diarii eruditorum Italiæ* T. IX. pag. 133. ſeq. Tom. XV. pag. 274. ſeq.

Joſephus Alexander Furiettus præf. ad Barziziorum opera pag. X. ſeq.

Jac. Gaddius de ſcriptoribus non Eccleſ.

Martinus Hanckius de Romanarum rerum ſcriptoribus lib. 1. & 2. cap. 42.

Paulus Jovius in elogiis doctorum pag. 12.

Jannotius Manettus apud Tomaſinum pag. 195.

(*a*) Miſcolanze d' Egidio Menagio pag. 294. Privilegium laureæ Petrarchæ etiam in ejus Operibus poſt teſtamentum legitur.

Jo. Papyrius Maſſo parte 2. elogiorum pag. 31. ſeq.

Lud. Antonius Muratorius in vita Petrarchæ, præmiſſa ejus poematibus Italicis, editis A. 1711.

Niceronus Barnabita tomo XXVIII. memoriarum de Viris eruditis pag. 366. ſeq.

Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinor. pag. 209. ſeq.

Caſimirus Oudinus Tom. 3. Commentarior. pag. 946. ſeq.

Michael Poccіantus in Catalogo ſcriptorum Florentinorum.

Andreas Schrœdern in Petrarchæ vita.

Hieronymus Sqvartzafichus, Alexandrinus in vita Petrarchæ ad Petrum Contarenum, edita A. 1494. & ſæpius præfixa operibus, & ſeparatim nuper vulgata a Jo. Henrico Ackero, 8.

Jo. Philippus Tomaſinus in Petrarcha redivivo, Patav. 1650. 4.

Petrus Paulus Vergerius apud Tomaſinum p. 175.

Xicco Polentonus, ſub incerti nomine A. 1463. apud Tomaſinum p. 185.

Scripta Petrarchæ plenius & accuratius a Nicerono, utut nimis acerbo cenſore annotata reperio, qui in Vita ejus, laudatiſſimum Muratorium tanquam accuratiorem ſecutum ſe eſſe profitetur. Notitiam ſcriptorum hoc loco ſubjicere, paucis obſervationibus meis adjunctis, ab inſtituto meo non alienum eſſe duxi. Sunt igitur illa, Latine quidem, (magnam partem excuſa junctim Venet. 1496. Baſil. 1496. Venet. 1501. per Simonem de Loere & Baſil. 1554. 1581. & Lugd. 1601. fol.)

1. *De remediis utriuſque fortunæ, libri II.* ad Azonem, dialogis CCLIV. editi etiam ſeparatim ut Lugd. 1577. 12. Genev. 1613. 12. Roterd. 1649. 8. ac preter verſionem Italicam, Gallicaſque quatuor, de quibus Niceronus T. 28. p. 384. editi etiam Germanice, 1620. fol. *Troſt-Spiegel in Glück und Unglück*.

2. *De vita ſolitaria*, libri II. ad Philippum, Cavallicenſem Epiſcopum.

3. *De otio Religioſorum* liber ad felicem Chriſti familiam.

4. *De vera ſapientia*, dialogi II. Idiotæ & Oratoris.

5. *Secretum ſuum*, ſive *de contemtu Mundi*: Colloquia tria totidem dierum inter Auguſtinum & Petrarcham. Exſtant & ſeparatim ſub titulo qui eſt etiam apud Trithemium, *de ſecreto Curarum conflictu*, Regii Lepidi 1501. 4.

6. *Septem Pſalmi Pœnitentiales*, non Davidici illi, ſed proſa proprie compoſiti a Petrarcha.

7. 8. *De Republica optime adminiſtranda* & *de officio & virtutibus Imperatoris*. Recuſa junctim Bernæ 1602. 8.

9. *Rerum memorandarum* libri IV. ad Valerii Maximi imitationem ſcripti: quorum *primus* de otio ſtudioque clarorum Virorum: *ſecundus* de virtutibus prudentiæ, memoria, intelligentia, ingenio eloquentiaque, dicacitate & facetiis. *Tertius* de ſolertia, aſtutia ſive calliditate, tum de ſapientia ac virtute in factis dictiſque: & *Quartus* denique de conjecturis providiſque conſiliis, de oraculis, & de naturali divinatione, maxime quæ ſomniis conſtare creditur: de vaticiniis furentium & morientium præſagiis ac divinationibus, de haruſpicio & augurio, de ominibus ac portentis: & de ſtratagematibus. Hos libros ſeparatim edidere Bernenſes A. 1604. 12. Gallica verſio Lugdun. 1531. 8. inſcribitur: les paroles joyeuſes & dits memorables &c.

His libris in editione operum Veneta A. 1501. fol. ſubjectum video carmen in monſtrum bicorpor, natum in comitatu Florentino, quod lectoris in gratiam hic apponere juvat:

Hac Petrus Pauluſque uno ſub corpore bini
Fabrica naturæ mira jacemus humo.
Cuique ſuum fuit & manuum, fuit oris, opuſque
Veſicæ: aſt unum ventris opuſque fuit.
Junxere extremæ partes nos corporis ambos

Quas

Quas neuter ſimul & dicat uterque ſuas.
Neutra ex parte pedes: capita ex utraque fuerunt
Bina: ſed e medio corpore planta fuit.
Bina fuit medio quæ corpore planta deorſum
Pendebat: ſurſum quinta erat una manus.
Non vero nobis unus ſomnuſque cibuſque:
Nec riſus nobis, fletus & unus erat.
Somno membra dabat unus: ridebat & alter.
Lugebatque unus: flens quoque & alter erat.
In Florentina natos nos fluminis Arni
Valle dedit patriæ nos pia cura patris:
Inde alti: & ſacro pariter de fonte levati
Viximus ambo decem bis totidemque dies.
Quid nunc Neptunum? quid nunc Janumque bifrontem
Miraris? ſtygii terna quid ora canis?
Et quid Geryonis tria corpora? ſcilicet unum
Nos corpus: binas nos animaſque lege.

10. *Epitoma Virorum illuſtrium* XIV. ad Franciſcum de Carraria, Patavinum Ducem: 1. Romuli, 2. Numæ, 3. Tullii Hoſtilii, 4. Anci Marcii, 5. Junii Bruti, 6. Horatii Coclitis, 7. L. Quintii Cincinnati, 8. Furii Camilli, 9. M. Valerii Corvini, 10. T. Manlii Torquati, 11. P. Decii, 12. L. Papyrii Curſoris, 13. M. Curii Dentati & 14. L. Fabricii. Huic libro cum immortuus Petrarcha fuiſſet, *Supplementum* addidit & eidem Patavino Duci dedicavit *Lorbardus de Siricho* Patavinus, quod capitibus XXI. abſolvitur, 1. de Alexandro M. 2. Pyrrho Rege Epirotarum, 3. Hannibale Pœnorum Duce, 4. Q. Fabio Maximo, Cunctatore. 5. M. Claudio Marcello. 6. Claudio Nerone & Livio Salinatore. 7. P. Scipione Cornelio Africano majore. 8. M. Porcio Catone Cenſorio, 9. Cornelio Scipione Naſica, 10. T. Quinto Flaminio. 11. L. Scipione Africano. 12. Paulo Æmilio Macedonico. 13. Cæcilio Metello Macedonico. 14. Cornelio Scipione Æmiliano Africano poſteriore. 15. C. Mario. 16. Cn. Magno Pompejo. 17. C. Julio Cæſare 18. Auguſto Cæſare Octaviano. 19. Flavio Veſpaſiano. 20. Tito Flavio Cæſare. 21. Ulpio Trajano. Exſtant cum ſcriptoribus aliis de exemplis Virtutum & Vitiorum, Baſil. 1563. fol.

11. *De pacificanda Italia*, exhortatio.

12. 13. *Ad veteres Romanæ Reip. defenſores*, Oratio: & alia *de libertate* capeſcenda.

14. *Hiſtoria Griſelidis*, ſive *de obedientia & fide uxoria*, Joannis Boccacii novella relatio poſtrema, ex Italico verſa Latine.

15. *De avaritia vitanda*, Oratio.

16. *Itinerarium Syriacum* ad quendam Mediolanenſem, in gratiam eorum, qui loca illa adire voluerint. Exſtat etiam in Nicol. Reuſneri hodœporicis Baſil. 1580. 8.

17. *Propoſitum factum coram Rege Hungariæ*.

17. 18. 19. 20. 21. *Epiſtolarum* de rebus familiaribus libri VIII. & Epiſtolæ V. ad quoſdam ex illuſtribus antiquis, quaſi ſui contemporanei forent, Ciceronem, Senecam, Livium, Varronem, cum Epiſtolari ad Socratem ſuum præfatione. Liber Epiſtolarum XXII. ſine titulo. Epiſtolæ CXXVIII. de rebus ſenilibus digeſtæ libris XVIII. (ex quibus decimus liber ſcriptus eſt *ad Sagramorum de Pomeriis*, (*a*) ex equite armatæ militiæ Monachum Ciſtercienſem.) Epiſtolarum variarum LVII.

(*a*) Hinc emendandum, quod apud Bergomenſem in Chronico, Trithemiumque cap. 622. Geſnerum & alios inter Petrarchæ ſcripta refertur *De pomeriis ad Sagemor.*

LVII. ad Andream Dandulum alioſque liber unus. Hæ collectiones omnes Epiſtolarum Petrarchæ recuſæ junctim Genev. 1609. 12. *Ad Cæſarem Carolum IV.* ut Italicis rebus maturius provideat, & de excellentia Urbis Romæ. Hæc una cum aliis Petrarchæ Epiſtolis XIV. de juribus Imperii Romani & injuriis Papæ exſtat etiam in Goldaſti Monarchia Imperii Tom. 3. p. 1345. ſeq. ubi Petrarcha vocatur Canonicus Cathedralis Eccleſiæ Senenſis.

22. *De ſui ipſius & multorum ignorantia* liber ad *Donatum* Apeninigenem, Grammaticum, ſeparatim etiam editus Genev. 1609. 12.

23. *Contra Gallum* Ordin. Ciſterc. qui maledixerat Italiæ, invectiva ad Ugutionem de Thiems, Decretorum Doctorem, nuncium Apoſtolicæ Sedis. Epiſtola Galli illius præmittitur, quæ incipit: *Homo quidam deſcendebat ab Hieruſalem.*

24. Ad Clementem VI. *Medicorum turbam fugiendam* hortantis Petrarchæ Epiſtola, cum *libris quatuor invectivarum in Medicum objurgantem*.

25. Epiſtolæ V. *de ſumenda atque recepta laurea*.

26. *Bucolicorum eclogæ XII.* Incip. *Monice tranquillo ſolus tibi conditus antro.*

27. *Africa* ſive de bello Punico & geſtis Scipionis Africani libri IX. ad Rupertum Regem Siciliæ, Poema heroicum, quod præcipue auctorem ſuum lauro dignum ſuæ ætati demonſtravit.

28. *Epiſtolarum libri tres* ſcripti carmine. Incip. *Si mihi ſæva pium ſervaſſent ſidera Regem.*

29. *Teſtamentum*, quod cum *donatione Bibliothecæ ſuæ*, Reip. Venetæ facta etiam ſubjunctum legitur noviſſimæ editioni Carminum Petrarchæ Hetruſcorum Patav. 1722. 8. * Opus ejus inſcriptum *Epitoma virorum illuſtrium* ita hucuſque parum notum fuit etſi ſæpius excuſum, ut nemo mihi dicam ſtruxerit, ſi fuſiorem de illo commentationem inſtituerim. Eſt mihi ad manus Codex Chartaceus vetuſtate quidem minus ſpectabilis, ſed ab editis adeo diſcrepans, ut mentem ad ſe lectorum convertat. Primo igitur occurrit in illo titulus cum prooemio, quorum ille aliquantulum ab edito differt, hoc vero illic quidem, non vero in edito legitur. Titulus iſta effertur: *Franciſci Petrarchæ laureati quorumdam illuſtrium virorum, & clariſſimorum heroum ad generoſiſſimum Patavii Dominum Franciſcum de Carraria, Epitoma.* Prooemium: *Illuſtres quoſdam viros.* Tum ſubditur vita Romuli, Numæ, Tullii Hoſtilii, Anci Marcii, Junii Bruti, Horatii Coclitis, L. Quintii Cincinnati, Camilli, T. Manlii Torquati, M. Valerii Corvini, P. Decii, L. Papirii Curſoris, M. Curii Dentati, Lucii Fabricii. Hucuſque progreditur opus in editis, dein ſuccedit a Sirichio confectum ſupplementum. In MS. vero plane aliter; nulla enim interjecta ſupplementi admonitione, ſtatim datur vita Alexandri Macedonis, dein Pyrrhi, Annibalis, Fabii Maximi, Claudii Marcelli, Claudii Neronis & M. Livii ſimul, P. Corn. Scipionis; poſt hanc Marci Portii Catonis Cenſorii. Poſt hæc ſequitur ſine titulo, quamquam relicta eſt charta pura forte ad titulum illum minio pingendum. Tum datur præfatio incipiens: *Errare haud profecto videtur*, quæ ſane præfatio Sirichii eſt, ut ex toto contextu liquet, ad Patavinum Dominum directa, atque hæc in editis non apparet. Secundum hæc legitur vita T. Quinti Flaminii, tunc L. Cornelii Scipionis Aſiatici, dein Scipionis Naſicæ, Pauli Æmilii, Q. Cæcilii Metelli, Scipionis Æmiliani, Caji Marii, Cn. Pompeji, Cæſaris Auguſti, Veſpaſiani, Titi, Trajani, nec ultra excurritur.

Quod autem animadverſione dignum eſt, vitæ omnes, tum illæ quæ ſub Petrarchæ auſpicio militant, tum quæ in ſupplemento dantur multo fuſius deſcriptæ ſunt, quam edita exhibeant. Interdum tamen, ſed raro, ſemel tantum & iterum cum editis fere per omnia congruunt.

Quod

Quid ad hæc dixeris, lector? num epitoma illud Petrarchæ plus vice ſimplici evulgatum compendium eſt majoris operis a Petrarcha confecti & in Codice noſtro repræſentati? Tibi judicium relinquo. Mihi ſatis fuit ſumma diligentia rem tibi veluti ſub oculis explicaſſe.

Illud etiam adjeciſſe juvat ſupplementi authorem adoptaſſe commentum illud de Trajani anima ex inferno carcere precibus S. Gregorii eruta. In cujus rei teſtimonium vocat, ac recitat quædam ex Hugone Etheriano, cujus hæc ſunt verba: *Nolite, quæſo, dicere in cordibus veſtris hoc falſum eſſe, aut fictum, quod omnis teſtatur Eccleſia. Ineffabilem enim noſtri Redemptoris miſericordiam certiſſimum noſtræ ſalutis argumentum mitiſſimis precibus SS. Pontificis opem damnato afferre, & voluiſſe, & potuiſſe quis dubitat? Et præcipue innocentiſſimo viro, cujus clementiſſima maximorum operum merita prudentia, juſtitia, pax, pudicitia, fortitudo, pietas temperantia nimirum loco baptiſmi ſupplere potuerunt.*

Prætereundum nequaquam duco id quod a nemine huc uſque indicatum ſuccurrit, nimirum carmen illud Etruſcum Petrarchæ de B. Virgine incipiens:

Vergine bella, che di Sol veſtita.
Coronata di Stelle, al ſommo Sole
Piaceſti sì, che &c.

Latinis verſibus redditum eſſe a M. Marulo in Evangeliſtario, legiturque in eodem opere impreſſo Venetiis An. 1516. Incipit:

O præſtans facie Virgo quam clara coronant
Sydera quæ radiis Solis amicta nites &c.

De *Benevenuti* de Rambaldis *libello Auguſtali*, qui Petrarchæ ſcriptis ſolet ſubjici, dictum ſupra Tom. 1. p. 209. ſeq.

Ineditæ Epiſtolæ & opuſcula Petrarchæ, quorum in lucem proferendorum celeberrimi viri Bernardus Montfauconus (*a*) & Anſelmus Bandurius (*b*) ſpem feciſſe viſi ſunt, nec dum vulgata exſtant quod ſciam.

Longe maximam ingenii laudem Hetruſcis ſuis poematibus atque lucubrationibus Italice editis Petrarcha tulit, ita ut inter claſſicos auctores illius linguæ principem locum jam pridem teneat. Carmina (*le rime, canzoni, trionfi e ſonetti*) primum typis exſcripta Venetiis 1473. fol. quæ editio in ſectione publica Biblioth. illuſtris Fayi, Pariſiis veniſſe dicitur libris Gallicis 241. Alias editiones atque interpretes, qui exſtant quam plurimi, præter Niceronum Tom. XXVIII. p. 389. ſeq. refert Nic. Franciſcus Haym, Romanus in notitia librorum rariorum linguæ Italicæ, Lond. 1726. 8. pag. 124. 128. & 212. 215. ſed præcipue qui hęc carmina ad meliores editiones & Codicem inſignem Manuſcr. noviſſime recenſuit Patavii 1722. 8. (*c*) illiſque præmiſit Catalogum editionum pluſquam CXXX. illuſtratum notis Jo. Mariæ Creſcimbenii.

Chronica delle Vite de' Pontefici & Imperatori Romani, in ſino a' ſuoi tempi. Veron. 1476. Florent. 1478. fol. Venet. 1534. 8. Mirandulæ 1624. 4. Genev. 1625. 4.

Petrina de Balma, Ordinis reformati S. Claræ Religioſa circa A. 1450. ſcripſit *Vitam B. Coletæ* Ordinis S. Claræ Reformatricis, ſed Gallice, unde Latine verſa exſtat in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii 6. p. 601. 619.

Andreas de Petra, Supra T. 1. pag. 96.

Hermannus Petri, Carthuſ. & *Hermannus de Petra*, Ciſterc. Supra T. 3. p. 240.

Fridericus Petruccius, ſupra Tom. 2. p. 209. *Fridericus de Senis*.

S. Petrocus Corinus ſive Cornubienſis Camber circa A. 564. a Baleo Centur.

(*a*) Mem. litt. de Trevoux A. 1703. p. 381.
(*b*) Id. 1703. Septembr. pag. 238.
(*c*) Acta Erud. Tom. 8. ſupplem. pag. 512.

tur. I. c. 98. traditur ſcripſiſſe *librum de vita ſolitaria*. Totos viginti annos in lectione bonorum auctorum exegiſſe legas apud Lelandum cap. 35.

Petronius præfectus prætorii circa A. 410. *eloquentiſſimus vir & eruditiſſimus in ſecularibus litteris*, cui apud Gennadium cap. 41. de S. E. tribuitur liber *de ordinatione Epiſcopi*, pridem deperditus, quem alii ad filium ejus Petronium, Epiſcopum Bononienſem putarunt referendum eſſe.

Petronius ſuperioris filius, Epiſcopus *Bononienſis*, defunctus Theodoſio juniore & Valentiniano III. regnantibus hoc eſt non poſt A. C. 450. De illo Gennadius cap. 41. de S. E. atque ibi Miræus: Surius & Baronius ad Octobr. 4. & præ cæteris Tillemontius Tom. XV. memoriar. pag. 30. ſeq. ubi docet *Vitas Patrum Monachorum Ægypti*, quas ab eo ſcriptas memorat Gennadius, eſſe librum ſecundum inter Vitas Patrum a Roſvveido editas, ſcriptas nomine Petronii a *Rufino* Aquilejenſi. Diverſum opus Petronii ineditum *de ſelectis SS. Patrum apophthegmatibus*, ex quo Manuſcripto Alphonſus Ciacconius quædam produxit in libello de S. Hieronymi Cardinalatu, quæ etiam Miræus ex eo repetit. Petrus de Natalibus in Catalogo Sanctorum menſis Auguſti cap. 20. multa de hoc Petronio referens digna fide & indigna, addit etiam Gennadio auctore laudato ſcripſiſſe & *homilias Evangeliorum* plures, quod tamen in Gennadio non legitur.

Petri Abælardi notitiam a Ludovico Jacobo mutuari liceat, cui annotationes meas adjungam. Ita vero ille libro III. de ſcriptoribus Cabilonenſibus p. 139. *Petrus Abælardus* ſive *Abelardus* cognomento *Dialecticus* (*a*) natione Armoricus. Theologicæ Scholæ Pariſiis rector Philoſophus & Theologus toto orbe celeberrimus, ſcientiarum tam Divinarum quam humanarum ſingulare prodigium, aliquandiu vitam parum honeſtam (*b*) cum *Heloiſſa Monmorantiana* genere & eruditione nulli ſecunda egit. Sed pœnituere paullo poſt, illaque Monialis, deinde An. 1130. Peracleti Monaſterii Ordin. S. Benedicti, diœceſis Trecenſis Antiſtita facta eſt, hic vero Monachus Sandionyſianus prope Pariſios, poſtea Abbas Ruyenſis conſtitutus. Variis ſe erroribus implicavit, unde in Concilio Sveſſionenſi A. 1121. (*c*) & Senonenſi A. 1140. a ſanctiſſimis Viris Bernardo Abbate Claræavallenſi & Petro Venerabili Abbate Cluniacenſi condemnatus fuit: ſed reſipiſcens (*d*) magnum vitæ Monaſticæ ornamentum in monaſterio Cluniacenſi, uſque ad vitæ extremum (*e*) extitit. Scripſit opera quam plurima in unum Volumen edita (*f*) labore & ſtudio illuſtriſſimi Viri, *Franciſci Amboeſii*, Equitis, Regis in ſanctiori Conſiſtorio Conſiliarii, Baro-

(*a*) Bergomenſi *Baliardus*, Alciato *Baylardus*, Bernardo Epiſt. 180. velut *Abeillardus*, dictus *apis de Francia*. Joanni Sarisberienſi *Peripateticus Palatinus* a loco natali ubi A. 1079. in lucem editus, *Palais*, oppido in Britannia minore:) non a palatio Regio ut videtur innui in obſervationibus ſelectis Hallenſibus Tom. 6. Obſ. 20. Præceptor ejus in Dialecticis, *Roſcellinus*, in Philoſophia *Gvilelmus de Campellis*: in Logicis *Anſelmus* Laudunenſis anteſignanus Nominalium: diſcipulus *Arnoldus de Brixia* &c.

(*b*) Filium ex furtivis amoribus conceptum vocavit *Aſtralabum*, ipſe a Fulberto Heloiſſæ tutore ac propinquo ex indignatione poſtea factus eunuchus, dormituriens nihilque tale cogitans. Vide Edmundi Martene Anecdota Tom. V. pag. 1140. ſeq. Bœlii Lexicon, in *Abelard*, & Vitæ ſcriptores Jacobum Thomaſium, in filii Chriſtiani Thomaſii hiſt. ſapientiæ & ſtultitiæ Tom. 1. pag. 75. ſeq. Stephanum Paſquierium in opere præclaro, recherches de France lib. VI. cap. 17. & Gervaſium in vita Abælardi, diligentiore ſtudio ſex libris tradita Gallice Pariſ. 1720. 12. duobus Voluminibus. Acta Erud. 1721. pag. 263. Mem. de Trevoux 1721. pag. 941. Journal literaire Tom. XI. pag. 255. C. A. Heumanni Acta Philoſophorum parte XVI. pag. 529. ſeq.

(*c*) Vide Pagium ad A. 1121. num. 14. ſeq.

(*d*) Etiam injuriam ſibi factam a fervidioribus adverſariis, ſcripta Apologia, teſtatus. Confer Amboeſii prolegomena ad Opera Abælardi, Quercetanum in notis ad hiſt. calamitatum Abælardi: & laudatum Gervaſium.

(*e*) Obiit Cabilone A. 1142.

(*f*) Pariſ. 1616. 4.

ronis Chartræ &c. in quibus continentur:

Epiſtolæ (*a*) *Petri Abælardi & Heloiſæ*, quarum aliquæ hiſtoriam calamitatum Abælardi complectuntur pag. 3. aliquæ originem religionis Sanctimonialium pag. 94. & inſtitutionem ſeu Regulam earundem p. 130.

Epiſtola Fulconis, Prioris de Diogillo ad Petrum Abælardum, p. 217.

Epiſtola Abælardi *adverſus eos qui ex auctoritate* Bedæ *presbyteri arguere conantur* Dionyſium Areopagitam *fuiſſe* Dionyſium, Corinthiorum *Epiſcopum, & non magis fuiſſe* Athenienſem *Epiſcopum*. p. 224.

Epiſt. contra quendam Canonicum regularem, qui Monaſticum Ordinem deprimebat, & ſuum illi anteferebat, p. 228.

Invectiva in quendam ignarum Dialectices, qui tamen ejus ſtudium reprehendebat, & omnia ejus dogmata putabat ſophiſmata & deceptiones pag. 238.

Elegia Hilarii, Abælardi diſcipuli, qua plangit receſſum ejus ex Paraclito. p. 243.

Epiſtola Abælardi *ad S. Bernardum*, Abbatem Clarævallenſem p. 244.

Exhortatio ad ſtudium litterarum pag. 251.

De laude S. Stephani Martyris. p. 263.

Epiſtolæ aliquot S. Bernardi ad Cardinales & Innocentium II. Papam, contra Petrum Abælardum p. 270.

Reſcripta Innocentii II. Papæ contra

eundem pag. 299. 301.

Berengarii Pictavienſis, Abælardi diſcipuli, apologeticus contra B. Bernardum Clarævallenſem Abbatem & alios qui condemnaverant Præceptorem ſuum. p. 302.

Epiſtola ejuſdem *Berengarii ad Epiſcopum Mimatenſem*. p. 320.

Invectiva contra Carthuſienſes. p. 325.

P. Abælardi *Apologia* ſeu *Confeſſio Fidei* pag. 330. In hac inter alia: *ſcripſi forte aliqua per errorem, quæ non oportuit: ſed Deum teſtem & judicem in animam meam invoco, quia in his, de quibus accuſor, nil per malitiam aut ſuperbiam præſumſi*.

Epiſtola ad Girbertum Pariſienſem Epiſcopum. p. 330.

Petri Venerabilis, Abbatis Cluniacenſis, *Epiſtola ad Innocentium II. Papam*, (*b*) pro Petro Abælardo p. 335. Ejuſdem *ad Heloiſam* (*c*) Paracliti Abbatiſſam p. 337.

Epitaphium P. Abælardi (*d*) a Petro Venerabili ſcriptum p. 342.

Epiſtola *Heloiſæ* (*e*) ad Petrum Abbatem Cluniac. p. 343.

Petri Cluniacenſis ad Heloiſam (*f*) p. 344.

Abſolutio Petri Abælardi p. 345.

Reſcripta quædam ſummorum Pontificum ad Heloiſam p. 346.

P. Abælardi *expoſitio in Orationem Dominicam* p. 359.

Expoſitio Symboli Apoſtolorum p. 368.

(*a*) *Heloiſa*, ingenio & litteris nobilis, Fulberti Canonici Pariſienſis neptis, ex Abælardi diſcipula, amaſia & uxore, Sanctimonialis Argentolienſis, ac denique ex Prioriſſa illius Cœnobii, Ordin. Bened. Abbatiſſa Oratorii Paracliti quod in Trecenſi ſive Tricaſſinæ diœceſeos pago Abælardus condiderat, probanteque Innocentio II. ei donaverat. Obiit Heloiſa Græcarum, Hebræar. & Latinarum litterarum perita, Anno 1162. Vide Quercetani notas ad Bibl. Cluniacenſem pag. 146. ſeq. & Miræum ad Henrici Gandavenſ. cap. 16. de S. E. Præ liberioribus Metaphraſibus Gallicis Epiſtolarum mutuarum Heloiſæ & Abailardi, quas vel Buſſius Rabutinus Colon. 1695. vel P. F. G. de Beauchamps dedit Pariſ. 1714. & 1721. 12. laudandum Gervaſii ſtudium, qui Pariſ. 1723. 12. duobus Voluminibus Latine cum adjuncta proſaria Gallica verſione & adſperſis ſubinde notis hiſtoricis vulgavit Heloiſæ Epiſtolas ad Abailardum III. & Abailardi ad Heloiſam IV. quarum tertia amplas Ordinis Monialium ſexuſque fœminei laudes complectitur Tom. 2. p. 209. quarta Regulam Sanctimonialium præſcribit pag. 212. 595. De latina emendatiore editione Epiſtolarum harumce per Richardum Ravvlinſon, Lond. 1718. 4. Vide Journal literaire T. 4. p. 375. Bibl. ancienne & moderne Tom. 9. pag. 348. Journal des Sav. 1718. Novembr. pag. 239.

(*b*) Exſtat inter Petri Venerabilis Epiſtolas lib. IV. 4. in Bibliotheca Cluniacenſi Andreæ du Cheſne pag. 816.

(*c*) Id. IV. 24. pag. 850.

(*d*) Id. pag. 1354. Incipit: *Gallorum Socrates* &c.

(*e*) Id. VI. 21. pag. 919.

(*f*) Id. VI. 22. pag. 920. ubi ad eam mittit Abælardi abſolutionem: additque: *Aſtrolabo veſtro, veſtrique cauſa noſtro, mox ut facultas data fuerit, in aliqua nobilium Eccleſiarum, Præbendam libens adquirere laborabo*.

Expoſitio fidei in Symbolum Athanaſii p. 381.

Heloiſæ Paraclitenſis Abbatiſſæ *problemata XLII. cum Abælardi ſolutionibus*. p. 384.

P. Abælardi *adverſus hæreſes liber*. p. 452. Confer de hæreſibus, Abælardi tempore, Edmundi Martene Tom. V. Anecdotor. p. 1314. 1315.

Commentarius *ſuper Epiſtolam S. Pauli ad Romanos* in V. libros diviſus p. 491.

Sermones XXXII. in feſtis per annum legendi p. 729.

De fide S. Trinitatis, ſive *Introductio* ad *Theologiam* in III. libros diviſa p. 973.

Proſa de B. Virgine p. 1136.

Notæ *Andreæ Quercetani* ſive *Ducheſnii* ad Hiſtoriam calamitatum Abælardi p. 1141.

In editione operum Pariſienſi deſiderantur:

Libri quinque Theologiæ Chriſtianæ, vulgati primum ab Edmundo Martene Tom. V. anecdotorum p. 1156. 1360. Pariſ. 1717. fol. quibus erudita prolegomena de Abælardo ejuſque erroribus (*a*) & adverſariis præmiſit. Multa eadem in hoc opere cum libris de fide S. Trinitatis, neque diffiteri potuit Joannes Cornubienſis, (*b*) Petrum Lombardum Magiſtrum ſuum in celebri ſententiarum opere frequenter hos libros præ oculis habuiſſe ac ſecutum eſſe.

Commentarius in Hexaemeron ad Heloyſam: in eodem quinto anecdotorum Martenii tomo p. 1363. 1416.

Rhythmi de SS. Trinitate, quorum initium: *Alpha & O magne Deus, Heli, Heli, Deus meus*. in laudati Martenii collectione veterum monumentorum Tom. IX. pag. 1092. 1097. Pariſ. 1733. fol. Sed eoſdem ſub *Hildeberti* Cenomanenſis nomine ediderat Jacobus Hommey in ſpicilegio Patrum p. 446. Pariſ. 1684. 8.

Theologia Morum ſive *Ethica*, liber inſcriptus: *Scito teipſum*, reprehenſus a S. Bernardo, quamquam ajunt (*c*) ab Abælardo non pro genuino ſuo fœtu agnitum. Prodiit in C. V. Bernardi Pezii anecdotis Tom. 3. parte 2. pag. 927. 688.

Elucidarium, quod in veteri Codice Manuſc. Monaſterii B. Mariæ de Fontanis in diœceſi Turonenſi, nomen Abælardi præfert, in Codice Clarevallenſi *Angeldo Montis Leonis* tribuitur, teſte Martenio Tom. V. anecdotorum pag. 1362. ubi etiam obſervat editum eſſe inter ſpuria *S. Anſelmi* Cantuarienſis. Vide ſupra T. 1. p. 111.

Nondum lucem vidit Petri Abælardi *Logica* ſive *Dialectica*, quam vulgaturum ſe promiſit Andreas du Cheſne p. 1160. Nec *Liber Sententiarum*, *Sic & Non*, Manuſcr. in Bibliothecis Angliæ: niſi idem ille ſit (*d*) cum introductione ad Theologiam, quam ſupra inter edita commemoravi: Neque *hymni* quos metrico ſtylo compoſuit, in monaſterio quod vocatur Paraclitus decantandos. (*e*) Neque memoratæ Caveo *expoſitiones in Geneſin* (ſi diverſas intelligat a Commentario in Hexaemeron) vel *in Pſalterium*, aut in *Pauli Epiſtolas*, cum ſolus in Epiſtolam ad Romanos commentarius in editis legatur:

(*a*) Adverſarii Abælardi, Gvilelmus Abbas S. Theodorici (ſupra Tom. 3. pag. 168.) Anonymus (Galfredus Monachus Claræval. de quo ſup a T. 3. pag. 6. & 8.) Gvalterus Laudunenſis & S. Victoris: præ ceteris vero S. Bernardus. Videatur Joannis Caramelis a Lobkovvitz *S. Bernardus Petrum Abailardum triumphans*. Lovan. 1644. 4. Jo. Mabillonius ad Bernardi capitula hæreſium Abælardinarum &c. Voyage litteraire des deux Benedictins Tom. 1. parte 2. pag. 213.

(*b*) In eulogio ad Alex. III. Papam. Vide Andreæ du Cheſne notas ad Abailardum pag. 1159. Pagium ad A. 1113. num. 13.

(*c*) Caveus in hiſt. lit. Eccleſ. ad A. 1120.

(*d*) Ita viſum Jo. Mabillonio in itinere Germanico pag 64. edit. a me curatæ, ubi teſtatur ſe in Codice Monaſterii S. Emmerani reperiſſe Bajolardi Sententias capitulis triginta ſeptem comprehenſas, additque eam eſſe Abelardi Introductionem in Theologiam. Similiter Trithemius cap. 381. Theologiam Abælard *volumen dialectica obſcuritate ſubumbratum*, *multis* Sententiis *varium* appellat.

(*e*) Appendix ad Henr. Gandavenſ. cap. 3.

tur: nec *gloſſæ in Ezechielem*. Neque denique *Verſus elegiaci ad Aſtralabum filium ſuum, de moribus & vita pia & proba*, Manuſcripti in Biblioth. Cottoniana pag. 86. Librum de Unitate & Trinitate ipſe flammis dare juſſus eſt Abælardus in Synodo Sveſſionenſi An. 1121.

Tria ejus epitaphia reperio, quæ cum bona Lectoris venia hic apponam. Unum a Petro Venerabili conſecratum ejus memoriæ, ita ſe habet:

Gallorum Socrates, Plato maximus Heſperiarum,
Noſter Ariſtoteles, Logicis, quicunque fuerunt,
Aut par aut melior: ſtudiorum cognitus Orbi
Princeps, ingenio varius, ſubtilis & acer,
Omnia vi ſuperans rationis & arte loquendi,
Abeillardus erat, ſed tunc (*a*) *magis omnia vicit,*
Cum Cluniacenſem monachum, moremque profeſſus
Ad Chriſti veram tranſivit Philoſophiam,
In qua longævæ bene complens ultima vitæ,
Philoſophis quandoque bonis ſe connumerandum
Spem dedit, undenas Majo renovante Calendas.

Alterum neſcio an eodem auctore:

Petrus in hac petra (*b*) *latitat, quem Mundus Homerum*
Clamabat, ſed jam ſidera ſidus habent.
Sol erat hic Gallis ſed eum jam fata tulerunt,
Ergo caret regio Gallica (*c*) *ſole ſuo.*
Ille ſciens quicquid fuit ulli (*d*) *ſcibile, vicit*
Artifices, artes abſque docente docens.
Undecimæ Maji Petrum rapuere Calendæ,
Privantes Logices atria Rege ſuo.
Eſt ſatis, in tumulo Petrus hic jacet Abeillardus
Cui (*e*) *ſoli patuit ſcibile quicquid erat.*

Tertium denique ex antiquo Codice Petrenſi a laudato Bernardo Pezio proditum hoc eſt:

Petrus amor Cleri, Petrus inquiſitio veri,
Lingua ſalutaris, turbæque Lucerna ſcholaris,
Argumentandi ſollertia, copia fandi.
Poſt mundi bella, nova fulget in æthere ſtella,
De mundo fragili ſub menſe vocatur Aprili.
Eloquii flos, Conſilii ros, ingenii cos:
Grammaticæ fons, Rhetoricæ pons, ac Logicæ mons;
Eccleſiæ lux, Juſtitiæ dux inter iniquos,
Gymnaſii fax, diſcipuli pax, juſtus & inſons,
Hinc abiit, ſed non obiit, nec deſiit eſſe:
Præteriit, ſed non periit, tranſivit ad eſſe.
Aſpera gens violenter agens ſuper hunc fabricavit,
Chriſtus eum ſuper æthereum jubar exhilaravit.

Addit idem, ſe in Tegernſeenſi Codice hanc notam reperiſſe: *Petrus qui Abælardus a pleriſque* Bajolardus (*f*) *dicitur, natione Anglicus* (*g*) *primum Gram-*

(*a*) Ita Bibl. Cluniacenſis pag. 1354. & Baronius ad A. 1140. n. 12. & Bern. Pezius in præf. ad Tom. 3. anecdotor. pag. XXI. rectius quam apud Lud. Jacobum, *nunc*.

(*b*) Quercetanus notis ad Bibl. Cluniacenſ. p. 148. *in hac urna*.

(*c*) Lud. Jacobus de claris Cabilonenſibus pag. 142. *regio Gallia*.

(*d*) Id. minus bene, *illi*.

(*e*) Quercetanus: *Huic*.

(*f*) Aliis vitioſe etiam *Beliardus*, *Baliardus*, *Biliardus*. Vide Dan. Zvvickeri novam confirmationem Irenici Irenicorum pag. 502. Alberico p. 296. *Abulardus*. Ptolemæo Lucenſi ad A. 1134. *Baalardus*.

(*g*) Non Anglicum natione ſed Gallum ipſe ſe Abailardus profitetur, & a vitæ ejus ſcriptoribus demonſtratum eſt.

Grammaticæ & Dialecticæ, hinc Divinitati operam dedit. Sed cum eſſet inæſtimandæ ſubtilitatis, inauditæ memoriæ, capacitatis ſupra humanum modum, auditor aliquando Magiſtri Roſcii *(a) cœpit eum cum exfeſtucatione (b) quadam ſenſuum illius audire. Attamen imperavit ſibi, ut per annum lectionibus ipſius intereſſet. Mox ergo ſocios habere, & Pariſiis palam Dialecticæ atque Divinitatis lectiones dare cœpit, & facile omnes Franciæ Magiſtros in brevi ſupervenit. Qui cum de Quadruvio (c) nihil audiſſet, clam Magiſtro* Tirrico *(d) in quaſdam Mathematicas lectiones, aures dabat, in quibus ſupra quam æſtimaret, obtentu difficultatis intellectus reſiliebat audientis. Cui ſemel afflicto & indignanti, per jocum Magiſter Tirricus ait: quid canis plenus niſi lardum bajare conſuevit? Bajare autem lingere eſt. Exinde* Bajolardus *appellari cœpit. Quod nomen tanquam ex defectu quodam ſibi impoſitum cum abdicaret, ſub litteratura non diſſimili* Habelardum *ſe nominari fecit, quaſi qui haberet artium apud ſe ſummam & adipem.* * Inter inedita pariter accenſendum eſt opuſculum *de ſacramento Altaris*, quod ſervat MS. Codex Latinus 884. Bibliothecæ Univerſitatis Taurinenſis.

Petrus de Abano, infra *Petrus Aponenſis*.

Petrus de Adria, infra *Petrus Viloaquenſis*.

Petrus Alberti, Major Prior Cluniacenſis circa A. 1426. tempore Oddonis II. Abbatis, *Decretorum Doctor famoſiſſimus; nam conſcripſit libellum ſive tractatum* de decimis novalibus, *qui apud nos eſt*. Hæc de eo auctor Chronici Cluniacenſis p. 1676.

Petrus Weiſs, Latine *Albinus*, Nivemontius ſive Schneebergenſis, ſedulus indagator rerum Germanicarum, Miſnenſium præcipue: clarus poſt ſæculi XVI. initia, cujus plures exſtant Chronici libri Germanice editi, de quibus Hendreichius in pandectis Brandenburg. pag. 90. & lexicon eruditorum Germanice editum A. 1715. 1726. 1733. Hoc loco tantum memorare juvat Albini hujus brevem commentationem *de rebus Carinthiacis*, editam a Jo. Petro Ludevvig T. X. reliquiarum veteris ævi pag. 542. 566. & *Genealogiam Comitum Leiſnicenſium* in Tom. 3. ſcriptorum rerum Germanicarum illuſtris Menckenii pag. 833. 952. cum erudita appendice V. C. Chriſtiani Gottlieb Schvvartzii p. 953. ſeq.

Petrus Alectenſis, infra, *Petrus Amelii*.

Petrus de Alliaco, (Ailli) A. 1350. natus Compendii ad Iſaram (Oiſe) fluvium in Piccardia Galliæ, ex Archididaſcalo Collei Navarrei Pariſienſis, & Epiſcopo Vellarenſi, ſive Anicienſi creatus Cardinalis Cameracenſis A. 1411. Piſano Concilio A. 1409. & A. 1414. ſeq. Conſtantienſi interfuit, diemque obiit Cameraci An. 1425. *Aquila Franciæ & malleus a veritate aberrantium indefeſſus*. Hujus ſe diſcipulum profitetur Joannes Gerſon, Cancellarius Pariſienſis, qui plura ei ſcripta ſua dedicavit, ut librum de vita ſpirituali animæ, in limine tomi III. Vide & T. 2. edit. novæ pag. 74. 161. 659. & T. 3. p. 186. 429. 430. 433. & 471. De hoc Petro præter eos qui de Cardinalibus ſcripſere, Ciacconium, Jo. Joſephum Eggs, alioſque, & qui de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, Trithemium cap. 729. Labbeum Tom. 2. p. 179. Caveum ad Ann. 1396. Hendreichium Pandect. Brandenb. p. 136. conſulendus Jo. Launojus in hiſtoria Gymnaſii Navvarrei pag. 467. ſeq. Jacobus Lenfant in hiſtoria Concilii Piſani T. 2. p. 56. ubi etiam iconem ejus ære nitide expreſſam exhibet, & Herman-

(a) Legendum *Roſcelini*, ſive *Rucelini*.

(b) Veluti feſtucas in oculo doctrinæ ejus notare atque improbare. Vide Cangium in *feſtuca*.

(c) *Quadrivium*, quatuor diſciplinæ Mathematicæ Arithmetica, Geometria, Aſtronomia, Muſica: ut *Trivium*, Grammatica, Logica, Rhetorica.

(d) Theodorico.

mannus ab Hardt tomo primo hiſtoriæ Concilii Conſtantienſis p. 450. ſeq. Mihi ſcripta Petri referre quantum licebit, ſatis fuerit.

I. *Commentarii breves in IV. libros Sententiarum* 1500. 4. & Argentinæ 1490. ubi juncta habentur ſcripta hæc quinque: 1. *Quatuor principia in IV. libros Sententiarum*. 2. *Recommendatio* (*a*) *S. Scripturæ*, ad Matth. XVI. 18. *Super hanc petram ædificabo Eccleſiam meam*. 3. *Principium* (*b*) *in curſum Bibliorum*, *præſertim in Evangelium Marci*. 4. *Quæſtio Veſperiarum*, (*c*) *utrum Petri Eccleſia lege reguletur*. & 5. *Quæſtio de reſumta*, (*d*) *utrum Petri Eccleſia lege reguletur, fide confirmetur & jure dominetur*.

II. *Tractatus & ſermones* junctim editi Argentorat. 1490. fol. 1. *Speculum Conſiderationis*, capitibus XII. contentum. 2. *Compendium contemplationis*, tres tractatus complectens, α) ex doctrina S. Thomæ in ſecunda ſecundæ, duodecim capitibus conflatum, β) de ſpirituali genealogia Jacob, & de figuralibus exemplis ad contemplationem pertinentibus & γ) de ſpiritualibus ſenſibus hominis ad contemplationis perfectionem pertingentibus. 3. *de quatuor gradibus ſcalæ ſpiritualis*, ex dictis *B. Bernardi*. 4. *Verbum abbreviatum ſuper libros Pſalmorum* 5. Devota meditatio *ſuper Pſalmum XXX. In Te, Domine, ſperavi, non confundar in æternum*. 6. *Super Pſalmum XLII. Judica me Deus & diſcerne cauſam meam*, compoſita Baſileæ dum erat ibi Legatus a latere An. 1414. 7. Septem gradus ſchalæ pœnitentiæ *ſuper ſeptem Pſalmos pœnitentiales*. Exſtat etiam in Orthodoxographis utriſque A. 1555. & 1569. pag. 1085. cum meditationibus in Pſalmum XXX. & XLII. pag. 1110. 1119. & Gallice Lugd. 1544. forma minore, Antonio Belardo interprete. 8. *Tractatus de Oratione Dominica*. 9. Super *Ave Maria*, & *Cantica* B. Mariæ, Zachariæ, Simonis, cum *epilogo de quadruplici exercitio ſpirituali*. Expoſitio *in Cantica Canticorum Salomonis*. 10. Tractatus *de honoribus Sancti Joſeph*, recuſus Duaci 1634. 8. cum novem ſcriptis prioribus. 11. Tractatus *de anima*, recuſus Pariſ. 1494. 8. 1505. 12. *Sermones XXII.* e quibus 12. eſt de modo ſeu forma eligendi Pontificem. 13. de S. Trinitate & 14. Conſtitutio Benedicti XIII. Anno 1405. *de feſto SS. Trinitatis* per totam Eccleſiam celebrando (*e*) ex occaſione prædicti Sermonis publicata. 15. de S. Chriſogono Martyre, 16. & 17. de S. Ludovico, Toloſano Epiſcopo. 18. 19. Sermones facti in Synodo Cameracenſi. 20. Sermo habitus in Synodo ſuper illud Evangelii Luc. X. 1. *Deſignavit Dominus alios LXXII.* 21. de S. Dominico & 22. de S. Franciſco, factus A. 1382. Claudit hoc volumen 23. liber *de ſacramentis Eccleſiæ*.

III. *Vita S. Petri de Murrone*, Eremitæ de Aprutio, poſtea *Cæleſtini V.* Pontificis Maximi, Ordin. Cæleſtinorum inſtitutoris, a Dionyſio Fabro edita Pariſ. 1539. 4. obviaque apud Surium 19. Maji & Papebrochium Tom. IV. Maji p. 485. 497.

IV. Junctim edita ſine loco & anno, fol. Tractatus *de imagine Mundi*. *Epilogus Mappæ Mundi*. *De correctione Calendarii*. *De vero cyclo lunari*. *Tractatus duo Coſmographiæ*. *Vigintiloquium de concordantia Aſtronomicæ veritatis cum Theologia*. Tractatus *de concordia Aſtronomicæ veritatis cum Theologia*. Tractatus *de concordia Aſtronomicæ Veritatis & narrationis hiſtoricæ*, ſcriptus Baſileæ A. 1418. *Tractatus elucidarius Aſtronomicæ Concordiæ cum Theologia & cum hiſtorica*

(*a*) Exſtat etiam in Dupiniana editione Jo. Gerſonis Operum Tom. 1. pag. 605.

(*b*) Ibid. pag. 610.

(*c*) Ibid. pag. 662.

(*d*) Ibid. pag. 673. Conferenda quoque *Petri de Agurto* Doctoris Complutenſis excerpta *de Eccleſiæ infallibilitate* ex hac quæſtione repetita atque illuſtrata, inſertaque Actis Eruditorum A. 1710. pag. 359. 372.

(*e*) Confer Bellarminum III. 15. de beatitudine & cultu Sanctorum, Belii Lexicon in *Ailli*.

ea narratione. *Apologetica defenſio duplex Aſtronomicæ veritatis*, compoſita Coloniæ A. 1418. & *Tractatus de concordia diſcordantium Aſtronomorum*.

V. Scripta a Clariſſimo Dupinio ex Bibl. Collegii Navarrei edita Tom. I. Operum Jo. Gerſonis Amſt. 1706. fol. 1. in illud Matth. VII. *attendite a falſis Prophetis* tractatus duo pag. 409. & 501. quorum poſteriore adverſus vanam Aſtrologiæ ſuperſtitionem fuſe diſſerit. 2. *Quæſtio utrum Trinitas perſonarum in una Natura creaturæ ſit communicabilis*. p. 618. & ad eandem Quæſtionem in Sorbona propoſitam *de tribus ſuppoſitis in una natura*, reſponſio p. 626. 3. *Utrum libertas creaturæ rationalis ante & poſt lapſum intrinſece ſit æqualis* p. 630. 4. *Quæſtio utrum Conſcientia erronea excuſet a culpa*. pag. 637. 5. Quæſtio *de legitimo dominio* p. 642. 6. *Utrum indoctus in Jure Divino, poſſit juſte præeſſe* pag. 646. 7. *Propoſitiones damnatæ Joannis* de *Monteſono*, (*a*) Dominicani pag. 693. cum Epiſtola Univerſitatis Pariſ. pag. 694. & Petri de Alliaco ſermone coram Papa Clemente VII. Avenione habito p. 697. ac Propoſitione altera pag. 702. & apologia circa Joannis de Monteſono damnationem pag. 709. 8. Adverſus Cancellarium Pariſienſem (Jo. Gerſonem) *quod nihil liceat exigere pro Gradu Licentiæ docendi*, tractatus duo pag. 723. 745. 9. *De Legibus & ſectis, contra ſuperſtitioſos Aſtronomos*, tractatus ſcriptus An. 1416. p. 778.

Epiſtola ad Benedictum XIII. ſcripta Genua A. 1402. Tom. 2. Operum Jo. Gerſonis pag. 105. Aliæ duæ *ad Joannem XXIII.* de præcipuis Reformationis Eccleſiæ capitibus pag. 882. & electione ſummi Pontificis ſpectante ad Collegium Cardinalium pag. 883. Tractatus *de Eccleſiæ, Concilii Generalis, Romani Pontificis & Cardinalium auctoritate* ſcriptus A. 1417. p. 925.

VI. *Proceſſus* An. 1411. factus *adverſus Guilelmum* de *Hilderniſſen* Carmelitam (de quo Spondanus ad A. 411. n. V.) *& errores Sectæ Hominum Intelligentiæ*, editus a Baluzio Tom. 2. Miſc. p. 272. 297.

VII. *Sacramentale*, editum Lovanii 1487.

VIII. *De difficultate Reformationis in Concilio Univerſali* ad Jo. Gerſonem A. 1410. ſcriptus liber, ex Manuſcr. Helmſtadienſi editus eſt a V. C. Hermanno ab Hardt T. I. Concilii Conſtantienſis parte VI. p. 255. atque inde in editione Operum Gerſonis Dupiniana T. 2. p. 867. *Canones de emendatione* ſive *Reformatione Eccleſiæ* in Conſtantienſi Concilio ſuſcipiendæ, totius Corporis, tum Capitis, Prælatorum, Religioſorum, Eccleſiaſticorum & Laicorum qui tanquam ab Alliacenſi A. 1415. Concilio Conſtantienſi oblatus, prodiit in Ortuini Gratii faſciculo rerum expetendarum & fugiendarum Colon. 1535. fol. pag. 203. 6. 208. & Lond. 1690. fol. & in Jo. Wolphii T. I. lection. memorabil. pag. 756. & cum tractatu de ſqualoribus Curiæ Romanæ Baſil. 1551. 8. & in Hermanni ab Hardt T. I. Concilii Conſtantienſis parte VIII. pag. 409. & in Tom. 2. Opp. Gerſon. pag. 903. una cum *Oratione* An. 1417. in Concilio habita *de Officio Imperatoris, Papæ, reliquorumque Concilii membrorum* ex edit. Argentor. 1490. apud laudatum Hardtium pag. 436. & T. 2. Gerſon. p. 917. Sed *monita de neceſſitate Reformationis Eccleſiaſticæ in Capite & in membris*, quæ idem parte VII. pag. 277. ſeq. & Dupinius T. 2. Opp. Gerſonianor. pag. 885. exhibet, auctorem habent potius *Theodoricum de Niem*, ut ipſe Clariſſ. Hardtius p. 484. & in prolegomenis pag. 28. 46. agnoſcit. *De poteſtate Eccleſiaſtica*. *De Concilio generali*. *Tractatus de interdicto*. *De permutatione Beneficiorum*.

IX. *Conceptus* & *exponibilia*.

X. *Quæſtiones in Hexaemeron*, in quibus

(*a*) De *Joannis de Monteſono* XIV. propoſitionibus vide Natalem Alex. Sec. XIII. & XIV. artic. 23. Tom. 7. pag. 128. ſeq.

bus Aſtrologiæ nimium tribuit, & Diluvium atque Nativitatem Chriſti ex ſtellis prænoſci potuiſſe contendit, reprehenſus eo nomine a Sixto Senenſi Bibl. ſanctæ lib. V. annotat. 81. & lib. VI. annot. 10.

XI. Quæſtiones in ſphæram Mundi *Joannis de Sacroboſco*, cum Petri Cirvelli commentario, Darocenſis Hiſpani, Pariſ. 1498. Compluti 1521. fol.

XII. Tractatus ſuper libros *Meteororum Ariſtotelis* de impreſſionibus aeris, ac de iis quæ in prima, ſecunda & tertia regionibus aeris fiunt, deque generatis infra terram. Argentinæ 1504. & Viennæ Auſtriæ 1509.

XIII. *Inedita* de quibus Launojus p. 479. Tractatus *ſuper Boethium de Conſolatione Philoſophiæ*, cum præfatione quæ incipit: *Reverendiſſimi Patres, Magiſtri ac Domini cariſſimi. Mihi ardua ſcandere volenti*. Deſcriptio *imaginariæ viſionis de horto Scripturæ*, in principio ſuper Cantica Ann. 1374. cum longa præfatione, quæ in expoſitione ſuper Cantica Argent. 1490. deſideratur. Propoſitio facta coram Papa adverſus Cancellarium Pariſ. quæ incipit: *Domine vim patior*. Quæſtio de reprehenſione Petri a Paulo facta: *Quærit a me charitas veſtra*. Reſponſio in aula Epiſcopi: *utrum Chriſti dono gerens poteſtatem damnetur*. *Invectiva Ezechielis contra Pſeudo-prædicatores*. *Sermones* varii, ut de vinea Domini Matth. XX. ex quo nonnulla laudatus Hardtius Tom. I. p. 403. In verba *lætare Hieruſalem*, id. pag. 404. In feſto *S. Ludovici, Caroli Regis Siciliæ filii* pag. 434. Sermo in Capitulo Navarræ: *veritas de terra orta eſt*: & alius: *Ipſorum eſt regnum Cœlorum*. Sermo *de S. Bernardo, dedit ei cor ad præcepta*. Sermo in Synodo Ambienſi factus cum erat Subdiaconus, *Sacerdotes tui induantur juſtitiam*. Sermo in Synodo Eccleſiæ Pariſ. *Hic jam quæritur*. * Quamquam indiculus ſcriptorum viri hujus docti diligenter contextus eſt, adhuc tamen ſupplenda ſunt quædam ex MS. Codice, quem legi in Bibliot. Cæſar. Vindobonenſi, in quo orationes quædam in Concilio Conſtantienſi habitæ ſervantur. Eſt igitur ibi opuſculum inſcriptum: *Sermo B. Franciſci*. Incipit: *Quicumque hanc regulam ſequuti fuerint, pax ſuper illos. Verba hæc RR. PP. ſunt* Apoſtoli *Pauli hodie in perſona B. Franciſci* &c. Quamquam Oratio iſta auctorem ſuum in titulo non enunciat, non alterum tamen a Petro Cameracenſi ferre docent verba, quæ circa finem leguntur: *Sermonem ſuper verbis Apoſtoli: Quicunque hanc regulam ſecuti fuerint* &c. *dudum circa principium ſchiſmatis coram alma univerſitate ſtudii Piſenſis edidimus, quem nunc in hoc ſacro Concilio denuo publicæ utilitati dedimus* &c. *Quamobrem & quemdam tractatulum de reformatione Eccleſiæ nuper publicavimus*. Profecto tractatum hunc *de reformatione Eccleſiæ* ſincerum eſſe Cameracenſis fœtum nemo ambigit. Demum eſt ibi *ſermo* Petri hujus *de omnibus Sanctis* habitus in Concilio Conſtantienſi in illud *ſignum magnum*, quem pariter Fabricius hic inter cæteros non recenſet.

Petrus Alphonſi, ex-Judæus de quo Albericus ad An. 1106. pag. 206. ſcriptor *dialogorum XII. cum Moyſe Judæo*, editorum Colon. 1516. 8. de quibus ſupra Tom. I. pag. 74. ſeq. Idem auctor libri cui titulus *Diſciplina Clericalis*, quem Manuſcr. memorat Sanderus pag. 192. ſicut alterum pag. 205. *de abundantia in Sermonibus ad omnem materiam*. Vide & Trithemium cap. 356.

Petrus de Alvernia Galliæ ſive *Aruernia* Canonicus S. Mariæ Pariſ. & An. 1275. Rector Univerſitatis, ſcriptor *ſummæ Quæſtionum Quodlibeticarum*. Vide Oudinum T. 3. p. 527.

Petrus de Alvernia, alter, Ord. Præd. S. Thomæ diſcipulus, incertum an Claromontanus etiam Epiſcopus, clarus circa A. 1300. de quo Oudinus Tom. 3. pag. 593. & Jacobus Quetif T. I. pag. 489. Scripſit *ſupplementum partis tertiæ ſummæ Theologiæ S. Thomæ*, cum

Tho-

Thomæ ſumma ſæpius editum (*a*) & ex commentario in quartum Sententiarum excerptum. *Supplementum* Commentarii *S. Thomæ in librum tertium Ariſtotelis de Cœlo & Mundo*, & *commentarium in quartum*. *Quæſtiones ſuper IV. libros de Cœlo & Mundo*. Super IV. libros meteororum, de ſomno & vigilia, de longitudine & brevitate vitæ, de Juventute & Senectute, de reſpiratione & inſpiratione, de morte & vita, de motibus animalium. In XII. libros Metaphyſicorum. Super totam Logicam veterem. Ejus aut ſuperioris *Quodlibeta* ſive ſex Quæſtiones de quolibet diſputatas, Manuſcriptas memorat Sanderus p. 200. & p. 205. *de varia ſignificatione verborum*. *Doctrinale cum gloſſis*, Jacobus Quetif pag. 490. Libellum *de bona fortuna* memorans Tomaſinus in Manuſcriptis Patavinis pag. 37. addit inter ejus opera Venetiis 1507. edita illum non enumerari.

Petrus Amelii de Brenaco Gallus Electenſis, ſive Alectenſis, ex eremita Auguſtiniano Urbani V. Sacriſta, deinde Gregorii XI. Pœnitentiarius ac Bibliothecarius, poſtea Senogallienſis Epiſcopus Archiepiſcopus Tarentinus, tum Patriarcha Gradenſis & Alexandrinus atque Eccleſiæ Aquenſis adminiſtrator. Sedit ut Patriarcha inter Cardinales Epiſcopos primum A. 1391. & in vivis adhuc fuit A. 1398. Vide Jo. Mabillonium Tom. 2. muſei Italici pag. 443. ubi edidit ejus librum *de Ceremoniis Eccleſiæ Romanæ* p. 448. 544. conſtantem Capitibus CLXVII. & aliorum additionibus quandoque interpolatum. Ejuſdem *Itinerarium Gregorii XI.* quaſi verſibus, ſcriptum Avenione Romam, edidere Bzovius ad A. 1376. num. 31. & ad Ann. 1377. & Maſſonus atque Ciacconius in vita Gregorii XI.

Petrus de Ancharano (*b*) Farneſiorum caſtello, Baldi Ann. 1400. defuncti diſcipulus, JCtus celebris Bononienſis, ſcriptor Commentariorum in Decretales, Sextum & Clementinas, Conſiliorum aliarumque lucubrationum. Vide Trithemium c. 75. Forſterum in hiſtoria Juris Civilis pag. 664. Gvidonem Pancirollum III. 26. qui & Collegium Pauperum Studioſorum ab eo Bononiæ inſtitutum celebrat: Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 183. Warthonum ad Caveum, Oudinum Tom. 3. p. 1239. &c. * Juriſconſulti hujus præter edita plura ſunt opuſcula in Codicibus MSS. quorum aliqua, quæ MSS. Codices Eccleſiæ Majoris Lucenſis ſervant, hic indicare operæ pretium judico.

In regulas ſexti commentaria ſubtiliſſima. Incipiunt *ſolent Juriſconſulti*. In fine primæ præfationis legitur: *Repetitum fuit iſtud caput per me Petrum de Ancharano minimum Juris utriuſque Doctorem in hac feliciſſima civitate Bononiæ ſtudiorum matre* 1397. *die* 3. *Januarii*.

Ejuſdem repetitio altera Incipit: *peccatum non dimittitur*. In fine: *publice eam repetii Piſis ubi erat jam ſacrum Concilium congregatum, & in ſcriptis poſtea Bononiæ redegi* 1412. *die* 3. *Junii*.

Tum ſequuntur prælectiones aliæ in eaſdem regulas. Prælectio ejuſdem ad legem 1. ff. de pœnis, ubi late tractat argumentum de mixtione fori laici, & Eccleſiaſtici. In fine prioris prælectionis, quæ incipit: *Laicus quidam*, hæc leguntur: *diſputata fuit dicta quæſtio per Petrum de Ancharano J. U. D. in alma civitate Bononienſi ſtudiorum omnium matre, in qua publice ad utramque partem omnibus arguentibus reſpondit magnæ ſcientiæ, & ſubtilis ingenii vir D. Nicolaus monachus SS. Quatuor, qui materiam præbuit diſputandi dictorum dubiorum latius, quam per alios factum inveniebatur An.* 1412. *die* 23. *menſis Aprilis*.

Famoſiſſima, & ſolemnis repetitio D. Petri de Ancharano in materia ſtatutorum.

Conſilia illius num. 432. plane diverſa ab editis continet volumen 405. MS. in Bibliotheca Felina.

Pe-

(*a*) Bibl. Jo. Fabricii, Theologi Helmſt. Tom. 2. pag. 86.

(*b*) *Ancora Juris* inde dictus in Epitaphio Bononiæ in templo S. Dominici.

Petrus de Andlo, Eccleſiæ Columbarienſis, ſeu Colmarienſis, Canonicus, Decretorum Doctor, ad Fridericum III. Imp. qui ab An. 1440. ad 1494. præfuit, *libros duos de Imperio Romano*, Regis & Auguſti creatione, inauguratione, adminiſtratione, officio & poteſtate Electorum, aliiſque Imperii partibus, Juribus, ritibus & ceremoniis. Edidit Marquardus Freherus Argent. 1612. 4. & Tobias Oelhafen in ſylloge vulgata Norimb. 1657. 4. Confer Hendreichii pandectas Brandenburg. pag. 168.

Petrus Andreas de Caſtaneis Florentinus Carmelita ſacræ Theologiæ Profeſſor circa Ann. 1460. ſcripſit *Vitam S. Andreæ Corſini* Carmelitæ, Epiſcopi Fæſulani defuncti An. 1373. quam ex Codice Vaticano edidit notiſque illuſtravit Dominicus a Jeſu, Carmelita in libro de Actis Canonizationis S. Andreæ, atque inde Bollandus Tom. 2. Januar. 30. p. 1064. 1073. In eodem Codice Vaticano fuit etiam *Vita* aliorum duorum heroum Ordinis Carmelitici *B. Angeli Hieroſolymitæ* & Martyris, nec non *Alberti Siculi* & Confeſſoris.

Petrus de Andria, Apulus Ord. Præd. auditor S. Thomæ Aquinatis, ex cujus ore etiam Lecturam *ſuper Matthæum* & Collectiones *de decem præceptis* dicitur excepiſſe, clarus circa A. 1316. Ex ipſius ſcriptis tractatum *de vita ſpirituali* memorat Jacobus Quetif T. 1. p. 534.

Petrus Anglicus ex eodem Prædicatorum ordine, circa A. 1340. cujus laudatur *tabula notabilis ſuper gloſſam Ordinariam*. Vide Baleum XI. 22. ex Philippi Wolfii vitis peritorum virorum. Ex Baleo Pitſeus pag. 440. & Jacobus Quetif T. 1. p. 603.

Petrus Anſelmus ſupra Tom. 1. pag. 116.

Petrus Antonius, Finarienſis clarus circa A. 1460. ſcripſit librum ſive Dialogum *de dignitate Principum* ad Fridericum primum Palatinum Electorem victorioſum qui A. 1477. diem obiit. Editus eſt a Frehero cum Jo. Trithemii de eodem Friderico vita, Heidelberg. 1602. 4. & recuſus in laudati Freheri tomo ſecundo ſcriptorum de rebus Germ. p. 372. 382. * Diverſus ab hoc Petro Antonio eſt alter Petrus Antonii civis & Canonicus Senenſis, qui repetitioni cuidam Abbatis Panormitani ſuper illud *ſtante ſtatuto* reſpondit oppoſita repetitione A. 1421. quod ſcriptum ſervat Codex 160. MS. Bibliothecæ Felinianæ.

Petrus Apollonius Collatius. Supra T. 1. p. 132.

Petrus de Apono ſive *Abano*, vico agri Patavini, *Aponenſis*, natus A. 1253. ut ipſe differentia XLIX. teſtatur, Medicus & Philoſophus, cujus An. 1316. æt. 66. defuncti ſtatuæ lapideæ, in una portarum Prætorii Patavini, Procerum conſenſu hæc ſubſcripta leguntur: *Petrus Aponus Patavinus, Philoſophiæ Medicinæque ſcientiſſimus ob idque* Conciliatoris *cognomen adeptus: Aſtrologiæ vero adeo peritus ut in magiæ ſuſpicionem inciderit, falſoque de hæreſi poſtulatus abſolutus fuit*. De eo præter Trithemium c. 556. Bibliothecarum Medicarum ſcriptores, & Hendreichium Pandect. Brandenb. p. 4. Jac. Philippus Tomaſinus in elogiis A. 1630. editis p. 21. ubi & effigies viri nitide in æs inſculpta occurrit: Portenarius p. 272. Scardeonius lib. 2. claſſ. 9. pag. 200. Nic. Comnenus in hiſtoria Gymnaſii Patavini Tom. 1. pag. 278. Chriſtoph. Aug. Heumannus in Actis Philoſophorum VII. pag. 69. ſeq. XV. pag. 374. ſeq. & Niceronus in memoriis Gallice editis de viris eruditis Tom. XXVI. p. 313. Ejus ſcripta: *Conciliator* 210. *differentiarum Philoſophorum & præcipue Medicorum*, de omnimoda Medicina ad Joannem XXII. opus ſcriptum Ann. 1303. ut auctor differentia IX. teſtatur. Prodiit Venet. 1471. 1483. fol. Papiæ 1490. fol. & cum ejus *libello de Venenis & eorum remediis* Venet. 1496. fol. 1504. 1520. 1548. 1555. 1565. 1590.

Hic ſeparatim etiam prodiit Mantuæ 1473. 4. recuſus Baſil. 1531. 8. Marpurg. 1537. 12. Venet. 1550. 8. & cum Hermanni a Nuenare & Jo. Schilleri de Sudore Britannico & Gvil. Grataroli de præſervatione a venenis, 8. Argentorat. 1566. Conciliator etiam prodiit Baſil. 1535. fol. cum paradoxis Medicis Leonardi Fuchſii : & compendium, Gregorii Horſtii *Conciliator enucleatus*, Gieſſæ 1615. 4.

Quæſtiones de febribus, in ſylloge Veneta variorum ſcriptorum de febribus 1576. fol. p. 218. & *de balneis* in ſylloge Veneta de Balneis 1553. fol. pag. 222. utraque ex Conciliatore excerpta.

Expoſitio problematum Ariſtotelis, Patav. 1482. Venet. 1482. 1505. 1519. fol. Pariſ. 1520. fol. *In Joannis Meſue* de morbis internis & librum ſecundum compendii ſecretorum, *ſupplementum* de curatione morborum a membris nutritionis ad cor. Venet. 1484. 1575. 1589. 1623. fol. Ludgd. 1551. 8. Vide Mercklinum p. 640.

Aſtrolabium planum in tabulis aſcendens, continens qualibet hora atque minuto æquationes domorum Cœli, ſignificationes imaginum, moram nati in utero matris, cum *tractatu Nativitatum*, nec non horas inæquales pro quolibet Climate Mundi. Venet. 1502. 4.

Effinxit pluſquam quadringentas imagines diverſarum rerum, artium operumque, ſitas ſub duodecim ſignis Zodiaci & Planetis ſeptem ac duodecim Menſibus, eaque omnia pingenda curavit in foro ſeu aula maxima Juris, ædificio Patavii celeberrimo quo nihil tota Italia magnificentius exſtare ſcribit Nic. Comnenus Tom. 1. pag. 279.

Vertiſſe traditur ex Græco an ex Arabico *Hippocratis* libellum de Aſtrologia; *Galenum* de cholera nigra & de regimine Sanitatis. *Abrahami* Judæi & *Abrami Avenzaræ* quædam opuſcula.

Omitto ejus *Phyſiognomiam* Italice editam Patav. 1474. 8. & Latine 1548. 8. *Geomantiam* Latine Venet. 1549. 1586. 8. & Tricaſſo Mantuano interprete Italice 1556. 8. *Heptameron*, Pariſ. 1567. 8. cum *elucidario Necromantico* & *Elementis Magicis* & *libro experimentorum mirabilium de anulis*, *ſecundum XXVIII. manſiones Lunæ:* tum *Opera artis* librum Chemicum & libellum cui titulus *Pollex* ſive *Index*. * Non ambigens, ſed certo ſciens ſcribo Petrum de Abano vertiſſe *libellum luminarium* Abrahæ Avenzare, cui opuſculo interpres titulum indidit de cognitione cauſæ criſis. Impreſſum eſt typis vetuſtis in 4. loco & anno incertis.

Petrus Aquenſis Archiepiſcopus, infra, *Petrus Aureolus*.

Petrus de Aquila, ſive *Aquilanus*, Ord. Minor. & Epiſcopus S. Angeli in regno Neapol. *Doctor ſufficiens* appellatus, auctor *Scotelli* ſive libri in quo non ſolum Scoti doctrina compendio exponitur, ſed etiam via ſternitur ad S. Thomæ & aliorum Scholaſticorum dogmata facilius intelligenda. Prodiit poſt vetuſtiores editiones recenſitus a Claudio Stephano Novelletio, Pariſ. 1585. 8. Scripſit præterea *Compendium ſuper Magiſtrum Sententiarum*, & *quæſtiones in IV. libros Sententiarum juxta Scoti doctrinam* Spiræ primum 1480. deinde cura Conſtantii Cardinalis Sarnani editas Venet. 1484. Denique Commentaria *in libros Ariſtotelis de anima*. Incip. *Anima naſcitur ſicut tabula raſa*. Vide Poſſevinum, Waddingum p. 275. Jubet & Cangius inſpicere Codicem Manuſcr. 321. Bibl. S. Germani de Pratis Pariſ.

Petri I. Aragonum Regis conſtitutio adverſus hæreticos Waldenſes, vulgariter Sabatatos & Pauperes de Lugduno An. 1197. publicata exſtat in Baluzii appendice ad Marcam Hiſpanicam p. 1384. Aliæ ejus conſtitutiones uſque ad Ann. 1210. pag. 1386. 1388. 1390. 1399.

Petrus Archidiaconus, incertum idemne cum *Petro* Diacono quem colloquentem in Dialogis ſuis inducit Gregorius Magnus. Ab Edmundo Martene quidem

Tom.

Tom. IX. monumentor. pag. 277. 294. editum habemus *librum de diverſis quæſtionibus in Danielem Prophetam cum reſponſionibus ſuis*, quem juſſit Dominus Rex Carolus tranſcribere ex authentico Petri Archidiaconi.

Petrus de Argentina, Auguſtinianus nullus fuit; nam pro Petro quem ad Sanderum provocans Cangius nominat, in Sanderi Biol. Manuſcriptorum Belgii parte 2. p. 246. Thomas de Argentina, Eremita Auguſtinianus memorantur: de quo infra, ſuo loco.

Petrus Argentoratenſis, Carmelita circa A. 1220. ſcriptor hiſtoriæ belli Argentoratenſis ſub Gualtero Epiſcopo qui ab A. 1260. fuit ad 1263. Laudat Poſſevinus & ex Poſſevino Alegrius, Cangius, aliique.

Petrus de Arvernia, Canonicus Pariſienſis ſcriptor *Quodlibetorum* ſive *Quæſtionum Quodlibeticarum*, quæ Manuſcriptæ Venetiis teſte Tomaſino pag. 25. & in Abbatia Alnenſi Ord. Ciſterc. ditionis Leodienſis teſte Sandero Tom. 2. pag. 246. Vide ſupra p. 239. *Petrus de Alvernia*.

Petri de Aubuſſon, (vitioſe *Danbuſſen* vel *Danbuſſon*) Rhodiorum militum Magiſtri Epiſtola ad Fridericum III. de victoria adverſus Turcas Ann. 1480. 27. Jul. reportata exſtat in Freheri Tom. 2. rerum German. pag. 306. 309. * Præter epiſtolam hic a Fabricio indicatam alia eſt ejuſdem encyclica ad Equites ordinis ſui, qua mandat ut ſtatim Rhodum ſe conferant ad tuendam communem ordinis ſedem adverſus Turcarum inſultus. Data eſt illa Rhodi An. 1477. legiturque in codice Diplomatico Melitenſi, quem vulgavit hic Lucæ An. 1737. P. Sebaſtianus Pauli vir de literis ac de congregatione noſtra, deque me pariter egregie meritus, quem per hos dies a nobis immatura morte præreptum lugemus. Aliud etiam ejuſdem Aubuſſonis ſcriptum extat ibidem pag. 166. Nihil moror Italicas quaſdam ejuſdem Epiſtolas ibi pariter legendas. Sed prætereundum haudquaquam duco in appendice ejuſdem Codicis pag. 419. legi prolixum & curioſum ſcriptum varia continens documenta ſpectantia ad Zizimum Magni Turcæ Filium, qui ad Chriſtianos, transfugerat. Sunt autem illa Græco vulgari, & latino exarata.

Petrus Aureoli (Oriol) natus Verberiæ ad Iſaram ſive Oeſiam (Oyſe) in Gallia, Ord. Minor. ſive Vallis Scholarium potius, Theologus Pariſienſis clarus An. 1316. Archiepiſcopum An. 1321. in ſecunda Narbonenſi Aquenſem (*Aix*) fuiſſe poſt Trithemium c. 544. recentiores omnes ajunt, negat Oudinus T. 3. pag. 850. ſeq. cujus rationes non contemnendæ videntur. Cardinalem fuiſſe negant quoque Sammarthani Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 17. *Doctoris facundi* cognomen tulit teſte Labbeo T. 2. de S. E. p. 184. Scripſit *breviarium Bibliorum* ſive Epitomen S. Scripturæ juxta ſenſum litteralem, Incipit: *Venite aſcendamus ad montem Domini*. Pariſ. 1508. 1565. 1613. 8. Venet. 1508. 1571. 4. & Argentorati 1514. 4. & cura Claudii Stephan. Novelletii, Theologi Pariſ. repurgatum & auctum tabulis analyticis Pariſ. 1585. 1610. 8. Rothomagi 1596. 1649. Lovanii 1647. Vide Waddingum pag. 276. & Jacobum Longum p. 620. Bibl. exegeticæ, ubi perperam excuſum *Novellerius* pro Novelletio, & *Pariſ.* 1685. pro 1585. *Commentaria in quatuor libros Sententiarum*, ad quam Lecturam An. 1316. electum fuiſſe teſtatur S. Antoninus ſummæ hiſtoriar. tit. 24. §. 15. Tom. 3. pag. 784. edita in librum 1. Romæ 1595. fol. & Clementi VIII. Papæ dicata a Conſtantio Sarnano, Cardinale: & in lib. 2. 3. 4. una cum *Quodlibetis variis*, ibid. 1605. fol. Hæc Commentaria in ſuis ad eaſdem Sententias Commentariis ſæpius excuſſit exagitavitque Joannes Capreolus, Dominicanus, ut a Labbeo annotatum video. Cætera ejus ſcripta memorantur, neſcio an edita: *Compendium ſacræ Theologiæ*, in octo libros partitum. *De Conce-*

ceptione immaculata B. Virginis. *De decem præceptis*. Liber qui inſcribitur: *Roſæ diſtinctiones*. *Sermones de tempore*. Tractatus *de paupertate*, *& uſu paupere rerum*.

Petrus Canonicus Regularis *S. Autberti*, Cameracenſis, juſſu Gvidonis Epiſcopi ab A. 1296. ad 1302. Cameracenſis vertit ex vulgari idiomate Belgico in Latinum *Vitam SS. Dymnæ Virginis & Gereberni Sacerdotis*, Sec. VII. Martyrum Gelæ in Brabantia. Hanc (poſt interpolatam minuſque integram editionem Surii ad 15. Maji) ſinceram è Manuſcriptis Codicibus, integramque vulgavit Henſchenius in Actis Sanctorum Tom. IV. Maji pag. 479. 498.

Petrus Azarius Jacobi F. notarius Novarienſis, clarus circa A. 1360. ſcriptor *Chronici de geſtis in Lombardia Principum Vicecomitum & Dominorum Mediolani* ab A. 1250. ad 1362. Edidit illuſtris Muratorius Tom. 16. theſauri Italiæ pag. 297. una cum ejuſdem Petri *de Bello Canapiciano* A. 1339. ſeq. *& Comitatu Maſini* p. 425. Quod poſterius ſcriptum ex Ambroſii de Roccacontrata recenſione A. 1404. facta, & Gaudentii Roberti, Carmelitæ Parmenſis, miſcellaneis eruditis ineditis, ſed minus ſincerum prodierat in tomo ſecundo Muſei Minervæ Venetæ (la Galleria di Minerva) Tom. 2. p. 401. 412. Venet. 1697. fol.

Petrus Babyon, Anglus Orator & Poeta circa A. 1317. quem ex Boſtono Burienſi laudat Baleus VI. 23. & ex Baleo Poſſevinus & Pitſeus pag. 406. a quo præterea in eo celebratur:

> *Ingenium felix, inventio, lucidus ordo,*
> *Gratia, majeſtas, ad rem bene congrua verba.*

Ejus ſcripta: *Expoſitio in Matthæum* edita inter *Anſelmi* Cantuarienſis Opera, ut dixi Tom. 1. p. 114. *Sermones LXX.* & *Homiliæ*. *De officio Miſſæ*. *Carmina varia*, *Comœdia* cujus initium: *Me dolor infeſtat foris, intus*.

Petrus Bajocenſis Gallus Neuſtrius, Ord. Præd. ſcriptor *Chronici ſui temporis* ab A. 1350. ad 1392. editi a Thaddæo de Argentina, Baſil. 1512. 8. Vide Jac. Quetif T. 1. p. 703.

Petrus e Balneo, Theologus Auguſtinianus circa 1390. ſcriptor tractatus *de Virtutibus* & Summæ *de planctu Eccleſiæ*. Vide Joſephi Pamphili Chronicon Ordinis Auguſtiniani p. 67.

Petrus Barcinonenſis Ord. Præd. ſcriptor pugionis fidei contra Judæos & alterius contra Saracenos nullus fuit, ſed totus confictus ex Raymundo Martini, vero pugionis fidei auctore, de quo ſupra p. 44. ſeq. Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 397.

Petrus de Barreria. Supra T. 1. p. 175.

Petrus Baſſetus, Anglus Hiſtoricus quem ex Balei VII. 80. & Pitſeo pag. 615. Cangius refert, ſcripſit circa Annum 1430. *Acta Regis Henrici V.* cujus cubicularius fuerat: non Latine autem ſcripſit verum Anglice. Adde Gvilelmi Nicolſoni Bibl. Hiſtoricam Anglicanam p. 82. ubi etiam de Anonymo quem idem Pitſeus pag. 824. ait Henrici V. hiſtoriam ſcripſiſſe & dedicaſſe Henrico VI.

Petrus de Bella pertica ſive de Caſtro *Belleperche* ſuper fluvium Ligerim, ex Decano Eccleſiæ Pariſ. Epiſcopus ab A. 1306. Antiſſiodorenſis & Cancellarius Regni, defunctus Ann. 1308. De hoc Sammarthani Tom. 2. pag. 315. ſeq. Cæſar Egaſſius Bulæus in hiſtoria Univerſitatis Pariſ. Tom. IV. p. 118. *Vir peritiſſimus, præſertim in Jure Civili, in quo citra montes* Pater *habebatur* peritorum. *Hujus enim labor & peritia fuit verſari in dubiorum obſcuritatumque Juris Civilis elucidatione, ut patet in libro appellationis hujus:* Gloſſarium, *videlicet* ſuper libris IX. Codicis Juſtinianei, *& quam plurimorum aliorum ſcriptorum ſuorum* (ut ſunt Variæ repetitiones in Jus Civile, Quæſtiones & diviſiones aureæ, Diſputationes Centum & de acquirenda, conſervanda & amit-

mittenda poſſeſſione, & de feudis (*a*) *ſecundum quæ in ſtudiis Generalibus Regni, & potiſſime apud Aureliam informantur, qui erudiri cupiunt perfecte. Habuit præceptorem, famoſiſſimum illum Magiſtrum* D. Jacobum de Ravignejo, (*b*) *qui ſimiliter ſcripſit ſuper Digeſto Veteri: quem Magiſtrum ſedulo ſecutus, ſimilis eidem in Magiſterio eſt effectus. Ita legitur in hiſtoria Epiſcoporum Antiſſiodorenſium. Fundavit quatuor Præbendas in Eccleſia villæ novæ prope Bellam perticam pro remedio animæ ſuæ. Jacet autem Antiſſiodori prope Aquilam in choro Eccleſiæ Cathedralis, in qua fuerat Decanus cum hoc Epitaphio:*

Hac jacet in cella Petrus cognomine Bella
Pertica, perlucidus (c) verbis, factis quoque fidus,
Mitis, veridicus, prudens, humiliſque, pudicus:
Legalis, planus, velut alter Juſtinianus.
Summus doctorum, certiſſima regula morum,
Pariſinorum Decanus Canonicorum,
Antiſſiodorica digna ſumta ſibi ſede
Tempora poſt media clarus (d) ſucceſſit ab æde
Annis ſub mille ter C ſeptem ſimul ille
Sulpitii feſto (e) migravit ab orbe moleſto.
Det ſibi ſolamen Spiritus almus. Amen.

Petrus Beneventanus. Infra *Petrus Subdiaconus*.

Petrus Berchorius al. *Berctorius* ſive *Bertorii*, Pictavienſis Gallus, Monachus Benedictinus, Prior S. Eligii Pariſienſis defunctus A. 1362. de quo Jac. Philippus Bergomenſis in Chronico ad Annum 1355. *Vir in Divinis Scripturis valde eruditus & ſtudioſus ac declamator Verbi Divini valde inſignis hac tempeſtate multa Volumina ſcripſit. Et potiſſimum ad* Joannem de Prato *Præneſtinum Epiſcopum & S. Eccleſiæ Romanæ Cardinalem, magnum & egregium opus in tribus* voluminibus *diſtinctum, quod* Repertorium morale (*f*) *inſcripſit, libris tribus. Incipit:* Reverendo in Chriſto Patri & Domino. *Item* reductorium morale *in libris quatuor, cujus principium eſt:* Videte quoniam non ſolum. Inductorium morale *libris tribus. Incip. Conſiderans hiſtoriæ*. Breviarium hiſtoriarum Bibliæ (*g*) *librum I. item* Coſmographiæ *librum I.* Sermonum *etiam ſcripſit libros duos: & alia quædam.* Titum Livium, (*h*) *magni laboris opus ad inſtantiam ſupra dicti Joannis & Joannis II.* (*i*) *Francorum Regis in idiomate* Gallico *vulgarizavit*. Eadem Trithemius cap. 643. de S. E. & lib. 2. cap. 131. de illuſtribus Benedictinis, qui addit ferri ejus ad di-

(*a*) Vide Pancirollum II. 46. de interpretibus Juris, Oudinum Tom. 3. pag. 654. Hendreichii Pandectas Brandenburg. pag. 491.

(*b*) De Ravanis.

(*c*) *Perplacidus*.

(*d*) Al. *carus*.

(*e*) 17. Januar.

(*f*) Ad manus mihi ſunt Petri Berchorii Opera tribus diſtincta voluminibus, poſt editiones A. 1620. 1631. 1650. vulgata Colon. 1669. fol. in quibus familiam ducit *Reductorium morale* ſuper tota Biblia, libris XXXIV. ordine librorum Biblicorum veteris & novi Teſtamenti editum primum Argentorat. 1473. fol. deinde ſequitur pars ſecunda reductorii in libros XIV. diviſa, & *Deum* univerſamque naturam & res naturales moralibus conſiderationibus conata in ſacrum uſum vertere. Libro XIV puto contineri quam *Coſmographiam* Berchorio Trithemius & Bergomenſis tribuunt. *Repertorium morale*, ordine alphabetico dictionarium morale amplum & copioſum ſiſtit. Plura in operibus Berchorii junctim editis non reperio. Repertorium autem non inane bonæ frugis, poſt primas editiones Colon. 1477. & Norimbergenſem 1489. frequenter recuſum Baſil. 1515. Lugd. 1517. 1536. Pariſ. 1521. Venet. 1585. Antvv. 1609. fol. Exſtat & editio Operum Colon. 1712. fol.

(*g*) Manuſcr. in Bibl. Sangermannenſi Codice 687. necdum editum quod ſciam, ſicut nec *Inductorium morale*, nec *Reductorii* liber XV. de Poetarum fabulis, nec XVI. de figuris S. Scripturarum. Confer Gregorii Serpilii vitas ſcriptorum Biblicorum Tom. VII. parte 2. pag. 44. ſeq.

(*h*) Joannes II. Rex Galliæ fuit ab A. 1350. ad 1364.

(*i*) Pariſiis in Bibl. Collegii Sorbonici exſtat inſignis Codex T. Livii ante aliquot ſæcula Gallice translati duobus Voluminibus in folio, ubi in fronte cujuſque libri variæ miniaturæ & pulcherrimæ picturæ apparent, teſte V. C. Daniele Maichelio de Bibliothecis Pariſienſibus pag. 79.

diverſos *Epiſtolas* , & parvos ſed multos *tractatus* . De *expoſitione in Pſalmos* ſub *Incogniti* edita nomine & tributa a nonnullis Berchorio , dixi ſupra pag. 74. in *Michaele de Ayguanis* .

Petrus de Bergomo, Ord. Præd. cujus tabula in Opera S. Thomæ Aquinatis prodiit Baſil. 1478. fol.

Petrus Bertrandus , Senior cum Jus utrumque Avenione , in Monte Peſſulo, Aureliæ & Pariſiis docuiſſet, ex Epiſcopo Nivernenſi atque Æduenſi ſive Auguſtodunenſi Cardinalis ab An. 1331. ad 1349. De eo Labbeus Tom. 2. pag. 185. Warthonus ad Caveum &c. Ejus ſcripta : Libellus An. 1329. *contra Petrum de Cugneris* , *Conſiliarium Regium ſuper facto Prælatorum Eccleſiæ Gallicanæ pro ejuſdem Eccleſiæ libertate* Pariſ. 1495. 4. 1589. 1594. 1610. & apud Goldaſtum Tom. 2. Monarchiæ Imperii p. 1361. Tractatus *de Origine & uſu Juriſdictionum* ſive de ſpirituali & temporali poteſtate, in IV. quæſtiones diſtributus : in Oceano Juris ſive tractatu tractatuum Tom. III. pag. 29. & T. XII. pag. 408. Utrumque ſcriptum in Bibliothecis Patrum , Pariſ. Tom. IV. Colon. Tom. V. & noviſſima Lugdun. Tom. XXVI. pag. 109. 127. In Miræi auctario c. 419. legas Opera Bertrandi varia, multis voluminibus comprehenſa, & diu Pariſiis inſtar theſauri aſſervata A. 1575. plagio periiſſe . In his *Reſponſorum* plures libri fuerunt , quos ab aliis memorari video . Præfatio ad *Scrinium Juris* edita a Frizonio in Gallia purpurata p. 326.

Petrus Bertrandus junior , *de Columbario* Epiſcopus Oſtienſis & Cardinalis , cujus *iter ad Coronationem Caroli IV.* Imperatoris Romani A. 1356. editum a Labbeo T. 1. Bibl. novæ Manuſcriptorum p. 354. 358. *Teſtamentum* ejus inter probationes Hiſtoriæ Cardinalium Gallorum a Frizonio in Gallia purpurata . Plura de hoc Petro Baluzius ad Papas Avenionenſes T. 1. p. 870. ſeq.

Petrus Bibliothecarius ſcriptor Hiſtoriæ Francorum abbreviatæ ab A. 715. ad A. 898. quam vulgavit Franciſcus du Cheſne T. 3. p. 540. 543.

Petrus Bibliothecarius Eccleſiæ Romanæ , cum *Petro Gvilelmo* non confundendus , ſcripſit *Vitam Gregorii VII.* de quo Baronius ad A. 1073. num. 15. Oudinus ad A. 1080. Tom. 2. p. 755. ſeq.

Quem *Petrum Bladunium* vocant Baleus X. 45. & Pitſeus ad A. 1130. p. 200. de eo Gvilelmus Malmesburienſis lib. 2. de geſtis Pontificum Anglorum pag. 253. *Emicuit præcipue noſtris temporibus Abbas Faricius* (a) *in meliorandis rebus : Tuſcus genere, arte medicus , civis Aretinus , noſter profecto Monachus . Cujus laudes effigiare , quia ſucceſſit animo , non quod ipſe comminiſcar , ſed ſodalis mei Petri Monachi verſus apponam , quibus & laudati hujus Abbatis virtus eniteſcet , & ſi quis hæc lectione dignabitur , verſificatoris inprimis egregii leporem animadvertet . Erit ergo hic experimentum eloquentiæ duntaxat exiguum , cæterum ipſe alias in pluribus aſſecutus eſt famam altioris gloriæ .*

> *Vir probus & prudens , vir vere conſiliorum*
> *Extera ditavit , curavit & intima morum .*
> *Omnibus inſtructus quos tradit littera fructus*
> *Ad decus Eccleſiæ vertit monumenta Sophiæ .*
> *Omnibus imbutus quas monſtrat Phyſica leges*
> *Ipſos demeruit medicandi munere Reges* &c.

Petrus a natali Galliæ ad Ligerim oppido *Blæſenſis* , Canonicus Carnotenſis ad quem alterius *Petri Blæſenſis* celebrioris, de quo mox dicturus ſum , Epiſtola LXXVI. & LXXVII. in quibus eum ſocium ſuum vocat , monetque *ut omiſſis inanibus cantilenis , ſcribat quæ Theologicam ſapiant gravitatem , quæ ad* ho-

(a) Vitioſe apud Baleum *Fantius* . Nomen Anglicum *Gyffard*. Pitſeo *Faritius Tuſcus* , *Abbas Abindonenſis* .

honeſtatem fructificent, & ædificent ad ſalutem: & librum ſuum *de præſtigiis fortunæ*, cujus priorem partem a Magiſtro *Gvilelmo* Blæſenſi (*a*) fratre receperat, cenſendum ei offert. Confer quæ de hoc Petro Joannes Liron Bibl. general. des auteurs de France, Pariſ. 1719. 4. p. 82.

Petrus Blæſenſis alter, priore notior, cujus æquivocationem etiam illi gratulatur Epiſtola 77. non dubitans de perpetuanda famæ ſuæ immortalitate. *Noſtra etiam ſcripta*, inquit, *quæ ſe diffundunt & publicant circumquaque, nec inundatio, nec incendium, nec ruina, nec multiplex ſeculorum excurſus poterit abolere.* Ex Canonico Gallico Bituricenſi, Bathonienſis in Anglia atque inde Londinenſis Archidiaconus & Cancellarius Archiepiſcopi Cantuarienſis, Regiſque Procancellarius celebris ab Ann. 1160. ad 1200. quo diem creditur ſupremum obiiſſe. De illo Jo. Buſæus & Petrus de Guſſanvilla in Petri vita præmiſſa ejus operibus: Joannes Liron p. 85. ſeq. Georg. Serpilius in Vitis ſcriptorum Biblicorum Tom. VII. parte 2. pag. 63. ſeq.

Editionem primam Operum Petri Blæſenſis debemus Jacobo Merlino, Pariſ. 1519. fol. Alteram Joanni Buſæo, qui Merlinianam non vidit, & poſt edita Petri opera cum notis Mogunt. 1600. 4. vulgavit etiam appendicem (*b*) ibid. 1605. 8. Buſæana editio a Poſſevino & diligentius a Labbeo Tom. 2. de S. E. pag. 187. recenſetur, repetita in Biblioth. Patrum Colonienſi T. XII. Tertiam pleniorem & notis itidem illuſtratam dedit Petrus de Guſſanvilla Pariſ. 1667. fol. quæ recuſa eſt in Bibl. Patrum edit. Lugd. T. XXIV. Eam a Caveo & Oudino Tom. 2. p. 1647. recenſitam ſtudioſus Lector reperiet.

Codicem MSS. *Epiſtolarum CXXXV.* in Bibl. Petrina hujus Urbis cum editis contulit noſter Staphorſtius Tom. 3. Hiſtor. Eccleſ. Hamburgenſis p. 203. ſeq. 425. Sed quas ex eodem putavit ſe dare ſeptem ineditas, video inter vulgatas exſtare: ut I. pag. 212. eſt inter editas 94. & III. pag. 216. eſt 134. & IV. pag. 221. Inſtructio Fidei ad Soldanum nomine Alexandri III. exſtat Tom. 24. Bibl. Patrum Lugd. p. 221. & VII. p. 228. inter editas eſt 14. Epiſtolæ V. ad Siculos apud Jo. Baptiſtam Caruſium Tom. 1. Bibl. hiſtoricæ Regni Siciliæ ſunt inter editas 10. 46. 66. 90. 92. Duas vero ineditas vulgavit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 639. Prior in perſona Archiepiſcopi An. 1191. ſcripta incipit: *Silere decreram, ne inſolentiæ.* Poſterior ad C. Moguntinum Archiep. *Quia quandoque in ſcholaribus caſtris militavimus.* Fragmentum Epiſtolæ de ſilentio ſervando exſtat Tom. 24. Bibl. Patrum Lugd. p. 1267. Ipſe quidem Petrus Epiſtola 92. ait *ſe exemplo Julii Cæſaris* (*c*) *quartam ſimul Epiſtolam & dictare & ſcribere.* Ibidem defendit ſe contra Zoilum, qui vitio dederat quod hiſtoriarum exemplis & Scripturæ ſacræ aut aliorum auctorum dictis confirmat quæ ſcribit. Epiſtola 140. *Trasſubſtantiationis* vocabulo utitur, quod ante eum Stephanus Auguſtodunenſis (*d*) aliique adhibuiſſe noſcuntur. Obitum Henrici II. Angliæ Regis A. 1189. deplorat Epiſt. 167. & obitum Friderici Barbaroſſæ Imperatoris Ann. 1190. Epiſtola 127.

Ser-

(*a*) Hic eſt de quo Epiſt. 76. *Illud nobile ingenium fratris mei Magiſtri Gvilelmi, quandoque in ſcribendis Comœdiis & Tragœdiis quadam occupatione ſervili degenerans, ſalutaribus monitis ab illa peremtoria vanitate retraxi: qui in brevi præeminenti in exercitio Doctrinæ Cœleſtis fructuoſa prædicationis inſtantia perditi jacturam temporis pleniſſime reſtauravit.* Epiſt. 93. ad eundem Gvilelmum: *Nomen veſtrum diuturniore memoria* quam quatuor Abbatiæ *commendabile reddent Tragœdia veſtra de Flavra & Marco, verſus de pulice & muſca, Comœdia veſtra de Alda, Sermones veſtri & cætera Theologicæ facultatis opera, quæ utinam diffuſius eſſent ac celebrius publicata.*

(*b*) Confer Ittigium de Bibliothecis Patrum p. 672.

(*c*) Vide Plinium lib. VII. Hiſt. cap. 25.

(*d*) Supra Tom. 3. pag. 182. 261.

Sermones quoſdam a Buſæo vulgatos, Guſſanvillæus comperit *Petri Comeſtoris* eſſe, itaque in ſua editione prætermiſit.

Librum *de præſtigiis fortunæ*, cujus Epiſt. 77. (*a*) mentio, Manuſcriptum ſe vidiſſe teſtatur Oudinus. Fragmentum exſtat Tom. 24. Bibliothecæ Patrum Lugd. p. 1267. ſeq. ab aliis *Anſelmo* Cantuarienſi, a Barthio *Petro Anſelmo* tribuitur ut dixi Tom. 1. p. 116. Tractatus *quales ſunt*, p. 1248. de malis Epiſcopis querimoniam gravem complectitur. *De Euchariſtia*, carmen metro hexametro rhythmico pag. 1270. 1278. Liber *de amicitia Chriſtiana* pag. 1209. integrior quam inter *Caſſiodori* Opera, cum tractatu *de Charitate Dei & proximi dilectione* pag. 1218. In *invectiva in depravatorem operum ſuorum* pag. 1185. plurium lucubrationum ſuarum meminit: In *compendio* meo *ſuper Job*, *in Epiſtolis meis*, *in libro exhortationum mearum*, *in dialogo meo ad Regem Henricum*, *in tractatu meo de Hieroſolymitana peregrinatione*, *in libro meo de præſtigiis fortunæ*, *& in opere meo novello*, *de aſſertione Fidei*, *in libro contra perfidiam Judæorum*, *in libro de Confeſſione & pœnitentia*, *& in eo qui Canon Epiſcopalis inſcribitur*, *& in quamplurimis aliis ſcriptis meis Regem veſtrum & alios terræ Magnates*, *ubi materia ſe offert*, *plena libertate redarguo* &c.

De continuatione *Ingulfi* (*b*) *hiſtoriæ Abbatiæ Croylandenſis* ab An. 1091. ad 1118. quæ ab editoribus operum Petri deſiderata prodiit Oxoniæ 1684. fol. dixi ſupra T. IV. p. 32.

Petrus Bloumenuenna, infra *Petrus Leidenſis*.

Petrus Boerius ſive *Boherius* Narbonenſis Gallus, Decretorum Doctor & ex Abbate S. Aviani S. Pontii Tomeriarum diœceſis, Ord. S. Benedicti, Epiſcopus Urbevetanus (Orvieto) ab A. 1364. ad 1378. de quo præter Trithemium cap. 640. de S. E. & illuſtr. Benedictin. II. 134. & Poſſevinum in apparatu, Arnoldus Wion Tom. 1. ligni Vitæ pag. 373. & Ughellus Tom. 1. Italiæ ſacræ pag. 1474. ſeq. Ejus ſcripta inedita adhuc pleraque & in Biblioth. Sangermanenſi Cod. 454. & 664. aliiſque obvia: *In ſpeculum Monachorum*. *In Regulam S. Benedicti explicatio duplex*, in quibus ſententias, dogmata, verba, conſilia & præcepta confert cum Jure Pontificio & ſententiis ſanctorum Patrum. *In Benedictinam* Benedicti Papæ XIII. *In ſpeculum Monachorum*. *De ſignis locutionum*. His Hendreichius addit *notas in Damaſi Pontificale*, laudatas Georgio Caſſandro. * Petri hujus Gloſſas ad Chronicon Damaſi habeo in MS. Codice chartaceo, ex alio antiquiori deſcripto, qui erat olim D. Marci Epiſcopi Præneſtini S. R. E. Cardinalis, qui circa an. 1490. florebat. Sunt autem Gloſſæ inſtar earum, quæ Clementinis adſcribuntur, in quibus identidem Romana Curia mordetur. Damaſi Chronicon vocatur non tantummodo Pontificalis liber, qui Anaſtaſii vulgo dicitur, ſed & ſequentium Pontificum ſubjuncta a Pandulpho Piſano hiſtoria, quæ cum Callixto II. concluditur. Opus ſuum Gloſſator iſte dicat *Carolo* (VIII.) *Francorum Regi*. Augent Codicis hujus Lucenſis (pertinet enim ad Bibliothecam Canonicorum majoris Eccleſiæ Lucenſis) pretium raræ quædam adnotationes in extremo pagellarum quarumdam margine deſcriptæ ex ipſa Pii III. tunc adhuc Cardinalis manu, quod Felinus Codicis hujus olim poſſeſſor ſedulo admonuit ante unam aliquam ex illis ſcribens: *Poſtila manu propria F. Card. Senenſis*. His in gloſſis hiſtorica quædam interſerit author, ut illud de Nicolao IV. *qui conceſſit Cardinalibus medietatem proventuum Rom. Eccleſiæ*, *& dedit eis licentiam utendi capellis rubeis*. Gloſſa ad vit. Leon. III. pag. 200. Opus hoc

(*a*) *Ego in libro de præſtigiis fortunæ*, *actus Domini Regis Angliæ Henrici ſecundi pro mea pravitate magnifico &c.*

(*b*) Nouvell. rep. lettr. A. 1688. pag. 589. ſeq.

hoc Boerii deſinit in Honorio II.

Petrus Bonageta Ordin. Minor. in Aragonia dogmata quædam cum Tranſubſtantiatione non concilianda diſſeminans gravem cenſuram incurrit Clementis XI. quam vide apud Bzovium ad A. 1371. num. XIII.

Petrus Bonomus Tergeſtinus, Imperialis aulæ protonotarius, ſuperſtes adhuc A. 1494. teſte Trithemio cap. 923. ubi ejus *libros Epigrammaton* atque *Epiſtolas* celebrat.

Petrus Brunichellus ſive e *Bruniquello*; Gallus Auguſtinianus, Epiſcopus Civitatis Novæ in Latio A. 1311. ad 1328. de quo Ughellus Tom. X. pag. 68. atque Elſſius in encomiaſtico Auguſtiniano pag. 562. qui præter Commentarium *in Proverbia*, *Eccleſiaſten*, & *Cantica Canticorum*, libroſque alios pleroſque S. Scripturæ (*Lecturas Scholaſticas*, ſibi non viſas tamen vocat Sixtus Senenſis lib. 4. Bibl. S. pag. 361. *in totam Bibliam*) & *in IV. libros Sententiarum* teſtatur ſcripſiſſe in gratiam Cardinalis de Rengaxio, *Lexicon Biblicum*.

Petrus Brutus Venetus, Epiſcopus Catharenſis in Dalmatia, ſcripſit librum Victoriæ *adverſus Judæos* editum Vicentiæ 1489. fol. *imo in* 4. Laudat Trithemius cap. 891. Vide & Colomeſii Italiam Orientalem pag. 7. ſeq.

* *Petrus* de *Brutis* (non *Brutus*) ut ipſe ſe appellat in epiſtola ad Oliverium Arzignanenſem præfixa Commentariis ejuſdem Oliverii in Valerium Maximum in editione Veneta an. 1491. eidem ab Authore dicatis; ſcripſit præter epiſtolam illam, qua Oliverio reſpondet, opuſculum *de virtute amplectenda*, cujus ipſe in eadem epiſtola meminit.

Petrus de Bruxellis, cujus Orationem de periculis corrupti Cleri, *quod Clerus patietur notabiliter*, edidit Clariſſ. Hermannus ab Hardt tomo I. hiſt. Concilii Conſtantienſis, non diverſus mihi videtur a *Petro Piſtoris*, de quo infra. Alius Petrus Crockart de Bruxellis, & junior, Ord. Præd. defunctus Machliniæ A. 1514. de quo Jac. Echardus Tom. 2. pag. 29. ſeq.

Petrus de Bruye, Narbonenſis Gallus jam ante A. 1119. cœpit dogmata ſpargere ob quæ per viginti fere annos ſata & aucta, rogo apud S. Ægidium impoſitus eſt teſte Petro Mauritio Epiſtola contra Petrobruſianos pag. 1119. Bibl. Cluniacenſ. & Tom. XXII. Bibl. Patrum Lugd. pag. 1034. De illo præter Annalium conditores, ſcriptoreſque de hæreſibus, conſulendus Mabillonius prolegom. ad S. Bernardi Opera §. 67. ſeq. & Mag. Henricus Cornelius Hecker, Hamburgenſis in diſſ. de Petrobruſianis & Henricianis, teſtibus Veritatis, edita Lipſiæ 1721. 4.

Petrus de Buclanico, notus ex *Roberti* de Sancto Valentino, Ordin. Præd. Inquiſitoris Generalis Actis adverſus quendam Petrum de Buclanico, Archipresbyterum relapſum circa A. 1308: Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 539.

Petrus Burrus Brugenſis, Canonicus Ambianus defunctus A. 1507. æt. 75. Poeta lyricus eximius, de quo appendix ad Trithemium de S. E. cap. 14. Valerius Andreas pag. 726. ſeq. Poſſevinus, Svveertius pag. 604. Hendreichius pag. 802. pandect. Brandenburg. Robertus Gerius ad Caveum.

Petrus Cæleſtinus. Vide ſupra in *Cæleſtino V.* Papa Tom. 1. pag. 316. atque Acta Sanctor. Tom. IV. Maji 19.

Petrus Calo ſive *Calotius* de foſſa Clodia (Chioggia) ſive Clodienſis in Veneta ditione, Ord. Præd. ſcripſit Vitas Sanctorum prætermiſſas a Jacobo de Viragine, de quo ſupra Tom. 1. pag. 325. clarus circa A. 1310. Mirum eſt Franciſcanis adſcribi a Poſſevino, Georgium Wicelium laudante auctorem, cum Wicelii verba Voſſio pag. 499. etiam laudata contrarium teſtentur. *Petrus Calotius*, *Ordinis Prædicatorum Monachus admodum exacte ingentia duo Volumina de vitis Divorum ſcripſit*, *quæ in Bibl. Dominicana Bononiæ ſervantur*.

Petrus Caroli loci Abbas Ord. Ciſterc.

Sec. XIII. cui tribuitur *Vita S. Gvilelmi* Archiepiſcopi Bituricenſis, defuncti A. 1209. Eam tamen ſub titulo *Auctoris coætanei Anonymi* edidit Bollandus T. 1. Januar. X. pag. 628. 638.

Petrus Cameracenſis. Supra *Petrus de Alliaco*, & *Petrus S. Autberti*.

Petrus de Candia. Supra, *Alexander V.* Papa.

Petrus Candidus December, ſupra Tom. 2. pag. 17.

Petrus Canonicus S. Autberti Cameracenſis, ſcriptor martyrii S. Dympnæ, filiæ Regis Hiberniæ. Vide ſupra, *Petrus S. Autberti*.

Petrus Canonicus & Archidiaconus Londinenſis, clarus circa A. 1230. ſcriptor dialogorum Petri & Simonis libris III. ad Simonem Logodunum, Archidiaconum Cantuarienſem, *de reparatione lapſi* ſive *de Meſſiæ adventu*, contra Judæos. Idem teſte Lelando cap. 225. auctor *Pantheologi*, ſive Lexici S. Scripturæ & rerum Theologicarum ad Godefridum Lucium Epiſcopum Simenorum ſive Wintonienſem libris 52. De Manuſcriptis Codicibus hujus Operis vide Oudinum Tom. 3. pag. 115. His Baleus III. 90. & Pitſeus pag. 306. addunt libros VI. *de Virtutibus*, & totidem *contra peccata*, tum *Remediarium vitiorum* libris II. & *Remediarium converſorum* ad Richardum Londinenſem *Sermoneſque* & librum neſcio cujus *de terra Palæſtinæ*, ex Gallica translatum in Linguam Latinam.

Petrus Canonicus S. Victoris Pariſ. infra mox *Petrus Cantor*.

Petrus Pictavienſis, cum Remenſi non confundendus Canonicus S. Victoris & Scholæ Theologicæ Rector *Cantorque* Pariſienſis ſua ætate egregius, vitaque ac ſcientia clarus, denique Epiſcopatum Tornacenſem fugiens in Cœnobio quod Longus pons dicitur, Ord. Ciſterc. in diœceſi Sveſſionenſi diem obiit A. 1197. Vide Pagium ad illum annum num. VI. & de ſcriptis Petri, Carolum Viſchium pag. 263. ſeq. Bibl. Ciſterc. atque Oudinum Tom. 2. pag. 1662. ſeq. Ex lucubrationibus ejus vidit lucem *Summa* de ſugillatione vitiorum & commendatione virtutum, quæ *Verbum abbreviatum* etiam ſolet nuncupari, quia incipit a verbis Rom. IX. 28. *Verbum abbreviatum faciet Dominus ſuper terram*. Prodiit Montibus Hannoniæ, cum notis Gregorii Galopini 1639. 4. Ex eodem petitum opuſculum *contra Monachos proprietarios*, editum Pariſiis una cum aliis ejuſdem argumenti. Loca quædam ex Petri *Pœnitentiali*, quod emendatum a Magiſtro *Jacobo* S. Victoris Canonico fuit apud Alex. Petavium, vulgavit Jacobus Petitus ad calcem Pœnitentialis Theodori Archiep. Cantuarienſis, Pariſ. 1679. 4. pag. 341. 342. Cætera inedita ſunt: *Allegoriæ*, *annotationes & brevia Commentaria in totum Vetus & Novum Teſtamentum*. Tractatus *de contrarietate Scripturæ*, ſeu *de contrarietatibus Theologicis*, *de contrarietatum ſolutionibus*, *tropi & phraſes S. Scripturæ*, ſive ut Henrico Gandavenſi cap. 16. *Grammatica Theologorum*. *Summa Abel* ſive *Diſtinctiones* ſecundum ordinem alphabeti, quarum initium: *Abel dicitur principium Eccleſiæ*. *Magna Summa de Sacramentis & animæ Conſiliis*. His adde ex Alberici Chronico pag. 411. *magnam ſummam de Conciliis & rebus Eccleſiaſticis: Unum ex quatuor innovatum*. * Præterire hic pigeret epitaphium viri hujus pii ſepulchro olim impoſitum, quod ſervarunt nobis itineris literarii ſecundi authores PP. Martene & Durand pag. 9.

Hoc jacet in loculo Petrus Venerabilis ille
Egregius Cantor, Pariſienſe decus.

Pro veteri iſto nunc aliud impoſitum eſt in hanc ſententiam.

D. O. M.

Hic jacet Petrus Cantor Pariſienſis Doctor celeberrimus, qui in Epiſcopum Tornacenſem electus humiliter declinavit, & ſuis auditoribus ſcientiæ, ac norma morum exiſtens aſſumpto in hoc monaſterio

Ci-

Ciſtercienſi habitu vitam beato fine complevit XIV. Calendas Junii an. 1180. *Corpus ejus emortuum mirificum, ac ſuaviſſimum odorem exhalavit.*

Petrus Canuſinus & Barenſis in Apulia Archiepiſcopus, juſſu Leonis Papæ III. ſcripſiſſe traditur *Vitam & obitum S. Sabini Epiſcopi Canuſini* defuncti circa A. C. 566. quam ex Manuſcr. Caſinenſi edidit Ughellus ubi de Barenſibus Epiſcopis differit, Tom. VII. Italiæ ſacræ pag. 338. (edit. novæ pag. 594. 600.) Edidit etiam Bononiæ 1623. Felix Siliceus, Præpoſitus Canuſii. Sed in Actis Sanctor. Tom. 2. Februarii 9. exhibetur a Bollando ex tribus Manuſcriptis ſcripta ab *Anonymo* ſeculi octavi, qui ſe ex *Petro* Epiſcopo, quæ dicturus ſit, accepiſſe profitetur. Inter Archiepiſcopos autem Barenſes duo Petri apud Ughellum reperiuntur, unus A. 530. alter A. 950.

Petrus Capuanus, Amalphitanus Diaconus ac deinde Presbyter Cardinalis, legatione Sicula & ad Philippum II. Gallica A. 1199. obita, aliiſque geſtis clarus diem obiit A. 1209. Præter ejus *Commentaria in jus Pontificium*, celebratur ejus *Oratio* qua Angliæ & Galliæ Reges ad deponenda mutua odia & ad bellum pro recuperanda Palæſtina capeſſendum adducti eſſe traduntur. Vide G. Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 112. * Scripſit etiam Lexicon Concionatorium, quod extat MS. in Biblioth. Caſſin. Montfaucon Bibliothec. MSS. Tom. 1. pag. 226.

Petrus Carnotenſis Cantor & Cancellarius, diſcipulus Fulberti de quo ſupra Tom. 2. pag. 213. clarus circa A. 1300. Ejus *Speculum Eccleſiæ* ſive *manuale myſteriorum Eccleſiæ* Manuſcr. in Bibl. S. Victoris Pariſ. In aliis Bibliothecis *Gloſſa in librum Job*. Et paraphraſis *in Pſalmos* quæ citatur a Joanne Garetio. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 699. & Joannis Lironi Bibl. generalem ſcriptorum Gallorum, Gallice Pariſ. 1719. 4. edita Tom. 1. pag. 20. ſeq.

Petrus Carnotenſis Epiſcopus, infra *Petrus Cellenſis*.

Petrus de Caſa, Alegrio pag. 285. *de Ceſis* Lemovicenſis, Carmelitarum ab A. 1330. Generalis, inde Epiſcopus Baſionenſis ſive Baſſionenſis & Patriarcha Hieroſolymitanus. Præter *Sermones*, ſcripſiſſe traditur *in IV. libros Sententiarum* teſte Trithemio cap. 596. Alegrius addit etiam *in Politica Ariſtotelis*. Videndum diverſus ne ſit *Petrus* Hieroſol. Patriarcha & Epiſcopus Rutenenſis, ſedis Apoſtolicæ Legatus in partibus ultramarinis in negotio terræ ſanctæ, cujus litteras hortatorias ad tranſmarinam expeditionem edidit Dacherius Tom. VIII. ſpicilegii pag. 276. (edit. novæ Tom. 3. pag. 708.)

Petrus Caſinenſis Diaconus, laudatus Baronio ſcriptor *Vitæ S. Athanaſii*, Epiſcopi Neapolitani ab A. 850. ad 872. ex qua plura ipſe ad illos annos & ad A. 861. In Actis Sanctorum autem Tom. 4. Julii XV. pag. 77. 84. poſt *Joannem* Neapolitanum, de quo ſupra Tom. 4. pag. 108. cum notis vita illa exhibetur non ſub Petri nomine, ſed Auctoris *Anonymi* coævi. Et pag. 74. profitentur editores ſe neſcire unde Petrum Diaconum Caſinenſem, ſeculi noni ſcriptorem Baronius eruerit.

Petrus Monachus & Bibliothecarius Caſinenſis, Diaconus Oſtienſis & apud Lotharium II. gratioſus circa A. 1137. de quo Mandoſius in Bibl. Romana pag. 213. ſeq. & Jo. Baptiſta Marus ad cap. 47. libri *de Viris illuſtribus Caſinenſibus* quem cum *Placidi* ſupplemento atque eruditis notis edidit Rom. 1655. 8. recuſum Pariſ. 1666. 8. & in Bibl. Patrum edit. Lugd. 1677. T. XXI. p. 347. necnon in Bibliotheca Eccleſiaſtica quam edidi Hamb. 1718. fol. & in theſauri ſcriptorum Italiæ Muratoriani T. VI. & Burmanniani T. IX. p. 329. Præter hunc librum Petro debemus continuationem *Chronici Caſinenſis* ab A. 1086. uſque ad A. 1140. de qua ſupra in *Leone* Oſtienſi T. 4. pag. 261. Et *Diſciplinam Caſinenſem*, inter ſcriptores Veteris diſciplinæ Monaſticæ Pariſ. 1726.

1726. 4. nuper vulgatam p. 2. 4. ex ejus clauſula brevi *Commentationis in Regulam S. Benedicti*, adhuc inedita. *Hiſtoricam relationem de corpore S. Benedicti*, *Caſini*, in Actis Sanctorum Tom. 3. Martii p. 288. 298. Libellum ad Conradum III. Imperatorem *de notis* ſive ſiglis *Romanorum*, Venet. 1525. 4. curante Nicolao Erythræo, atque inter Grammaticos Latinos Putſchii pag. 1579. 1638. *Vitam SS. Guinizonis & Januarii*, in Actis Sanctor. Tom. VI. Maji pag. 456. *Vitam S. Placidi*, diſcipuli S. Benedicti, cujus Prologum dedit Mabillonius Sec. 1. Benedictin. una cum prologo *libri de locis Sanctis*, ad Guibaldum Caſinenſem & Stabulenſem Abbatem, & argumentis capitum libri *de ortu & vita Juſtorum Cœnobii Caſinenſis*. Hæc tria ex Mabillonio reddidit etiam Edmundus Martene Tom. VI. Veterum monumentorum pag. 785. 789. 791. Deperdita ejus vel inedita quæ a Petro ipſo ſive eo qui caput ultimum libro ejus de illuſtribus Caſinenſibus addidit, & a Maro in notis ad illum librum, tum a Petro in continuatione Chronici Leonis Oſtienſis, pleraque etiam apud Poſſevinum, Voſſium, & Caveum memorantur, plura ſunt ibique obvia, ut a me illa hoc loco repeti non ſit neceſſe.

Petrus Caſſiodori F. Italus an Anglus circa A. 1300. cujus exſtat Epiſtola *Eccleſiæ nobili Anglicanæ in luto & latere ancillatæ, Petrus filius Caſſiodori, miles Catholicus, pugil Chriſti devotus ſalutem & captivitatis jugum abjicere ac bravium accipere libertatis*. In Flacii Catalogo teſtium Veritatis & in Jo. Wolfii Tom. 1. lectionum memorabilium p. 534. & apud Goldaſtum Tom. 1. monarchiæ Imperii pag. 11.

Petrus de Caſtellione Italus, Ord. Minor. docuit in Academia Conimbricenſi, ibique abſolvit brevem lecturam *in libros Sententiarum*, & *Quodlibeta* pro Curſu ſuo A. 1453. Vide Waddingum pag. 278.

Petrus de Ceſſona Monachus & Abbas Claræmallenſis Ord. Ciſterc. circa A. 1350. Præter *Commentarium in tertium & quartum Sententiarum*, & librum *de auctoritate ſummi Pontificis* traditur ſcripſiſſe A. 1353. *Epiſtolam Jeſu Chriſti* diviſam in capita centum, ad Innocentium VI. ſive *Centilogium* Jeſu Chriſti contra *Epiſtolam Luciferi ad Mundanos* de non Apoſtolicis quorundam moribus, qui Apoſtolorum ſe in locum ſucceſſiſſe gloriantur: ſcriptam ab eodem Petro A. 1351. editamque in Jo. Wolfii lectionibus memorabilibus T. 1. p. 654. *Confeſſionale Petri* ad Bononem Claræmallis Abbatem. Librum *de ſomnio*, *ſuper definitione*, *contra Judæos*. Conciones, Epiſtolas. Vide Viſchium p. 266. atque Oudinum T. 3. pag. 1037. Staphorſtium noſtrum Tom. 3. hiſt. Eccleſ. Hamb. pag. 248.

Petrus Cellenſis Abbas Ordin. Bened. in ſuburbio Trecenſi, inde ab A. 1162. S. Remigii Remenſis, denique A. 1182. in Epiſcopatu Carnotenſi ſucceſſor Joannis Sarisberienſis, defunctus A. 1187. Ad eum Alexandri III. S. Bernardi, Joannis Sarisberienſis & Nicolai Claræmallenſis exſtant Epiſtolæ, a quo Nicolao Epiſt. 25. ad Henricum Epiſcopum Trecenſem, mactatur elogio quod etiam hoc loco velim exſtare: *Abbas Cellenſis vir religioſus ac timens Deum, homo bonus & teſtimonium bonum habens a bonis: vita & litteratura conſpicuus, nobis quoque tanta familiaritate devinctus, ut non ſit unus de cæteris, ſed præ cæteris unus. Omnia noſtra ſua ſunt &c.* Scripta ejus poſt Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 190. Caveum ad A. 1182. atque Oudinum T. 3. pag. 1557. ſeq. referre operæ pretium duxi. Sunt igitur:

Epiſtolarum libri novem. Item Alexandri Papæ III. ad eundem Petrum Cellenſem & alios Epiſtolæ 56. cum notis Celeberr. *Jacobi Sirmondi* Soc. Jeſu ejuſdemque elegantiſſima ad Carthuſianos Montis Dei epiſtola nuncupatoria prodierunt Pariſiis A. 1613. in 8. ac deinde tomo tertio Sirmondi Operum,

rum, Pariſ. *1696.* & Venet. 1729. ſicut in Bibl. Patrum Lugd. T. 23. p. 823. omiſſis tamen Alexandri III. Epiſtolis. Petri Cellenſis Epiſtolæ exſtant itidem in Bibl. Patrum Pariſ. & Colonienſi in quibus occurrunt etiam hæc Petri opuſcula quæ jam ab Anno *1600.* fuerant in 8. excuſa in eadem urbe Pariſienſi ex Bibliotheca V. C. *Nicolai Fabri*.

Liber de Panibus, ad Joannem Sariſberienſem, poſtea Epiſcopum Carnotenſem. in Biblioth. Patrum edit. Lugd. Tom. 23. pag. 745.

Moſaici Tabernaculi myſticæ & moralis expoſitionis libri duo. ibid. pag. 789.

Liber de Conſcientia, ad Alcherum Monachum pag. 802. Hæc omnia repetita in nova Operum Petri Cellenſis editione, curante *Ambroſio Januario* Monacho Benedictino Pariſ. 1671. & Tom. XXIII. Bibl. Patrum Lugd. pag. *636.* ſeq. ubi etiam exſtat *liber de diſciplina clauſtrali* ſecundum regulas SS. Benedicti & Auguſtini, ad Henricum Campaniæ Comitem pag. 507. vulgatus pridem a Dacherio Tom. 3. ſpicileg. pag. 42. (edit. novæ Tom. 1. pag. 452.) *Sermones XCI.* pag. *683.* in quibus etiam *IX. in Synodis habiti* pag. 731. ſeq. & unus in Commune Confeſſorum pag. 730. & de S. Benedicto pag. *662.* ac bini de S. Nicolao p. 727. & S. Bernardo pag. 725. & Sermo ultimus pag. 744. *de tribus legibus*, Naturali quam quaſi *diætam univerſalem* ait eſſe: Lege Moyſis, quæ fuerit quaſi *helleborum*: & Lege Evangelii, *nihil habente amaritudinis, nihil acredinis*. His adde Sermonem *de meditatione mortis* in Combefiſii Bibl. concionatoria ad feſtum commemorationis animarum.

Spem quoque fecerat V. C. *Nicolaus Camuzatius*, Eccleſiæ Trecenſis Canonicus, plura, quæ adhuc lucem expectant, e tenebris ſe eruturum, ſed non puto præſtitiſſe: ſaltem nihil me vidiſſe aut audiviſſe recordor. *Commentarium in librum Ruth* Manuſcr. in Bibl. Clarævallenſi ſervari teſtatur Joannes Liron libro ſupra laudato pag. 78. *Epiſtolæ duæ* ad Wilhelmum, Petrum, Widonem, ne Ciſtercienſium ordinem desererent, ſpicilegii Dacheriani Tom. 2. pag. 447. (edit. novæ Tom. 3. pag. 544.)

Vocabula Latino-barbara Petro Cellenſi uſurpata excerpſit Jo. Lud. de la Cerda Adverſar. ſacr. cap. 180. & 183.

Petrus Cerebroſus, Monachus inter primos medio ſeculo XV. qui flagellationes ſpontaneas ac profuſas reprehendere eſt auſus, cujus objectionibus reſpondere inſtituit Petrus Damiani libro VI. Epiſtola 27. Confer Jacobi Boileau hiſtoriam flagellantium pag. 190. ſeq. Ad eundem Petrum Epiſtola Damiani 28. in qua eum chariſſimum fratrem & dilectiſſimum filium appellat.

Petrus de Charitate Ord. Præd. circa A. 1350. Ejus *Chronicon* a principio Mundi memoratur apud Jacobum Quetif T. 1. pag. *633.*

Petrinum Chronicon, ſupra, Erfurtenſe.

Petrus Chryſolanus. Supra in *Criſolano* Tom. 1. pag. 436.

Petrus Chyſologus. Supra Tom. 1. pag. 379. * Non eſt, cur hic præteream recentiſſimam operum Chryſologi editionem, quam ſub ipſo anno ſuo emortuali evulgavit vir Cl. P. Sebaſtianus Pauli Congregat. Matris Dei Lucenſis ſodalis meus dilectiſſimus & amicus dum viveret in primis chariſſimus. Prodiit illa typis Venetis an. 1750. Tom. 1. fol. Præter ea, quæ in præcedentibus editionibus patuerunt, adjecit ſermones ſeptem de oratione Domini deſumptos ex Dacherii Spicilegio Tom. VII. pag. 120. Veteris editionis; geminos etiam alios ex appendice ſermonum S. Auguſtini editionis Maurinianorum. Recenſuit totum opus ad veteres MSS. Codices; notas a Dominico Mita olim adornatas retinuit, quibus & ſuas adjecit nec paucas, nec, ut vera fatear, indoctas.

Quamquam vero laborem hunc viri eximii probo; multum tamen longiſſime abeſſe credo, ut editio Operum Chry-

Chryſologi ſic tandem omnibus numeris abſoluta reputetur. Admonet vir eximius ex orationibus hiſce nonnullas Severiano cuidam in vetuſtis Codicibus adſcribi, qua ego præmonitione edoctus nactuſque in veteri homiliario codice reperto in Bibliotheca Canonicorum Majoris Eccleſiæ Lucenſis, nec meo judicio ſæculo 12. recentiore homilias quaſdam Severiani nomine præfixas, unam aliquam ex illis conferendam aſſumpſi cum homilia Chryſologi, quæ inter editas eſt CII. Utramque conſentientem reperi; ſimul tamen agnovi hiulca eſſe quædam in edito, quæ egregie ſupplebantur a codice illo. Unam alteramve lectionem variantem proferam, ut lectores de cæteris judicium capiant. In edito legimus: *Cum audiſſet de Jeſu, miſit ad eos ſeniores Judæorum. Gentilis Judæum ad Chriſtum mittit; & in lege poſitis, qui ſine lege erat, legis demonſtrat auctorem. Nemo ergo miretur, ſi Gentilis hoc eſt Chriſtianus aut vocat, aut ducit, aut perducit ad Chriſtum.* MS. codex ita legit. *Cum audiſſet de Jeſu. Niſi præceſſiſſet auditus fidei, ſalus corporis non veniſſet. Ergo miſit ad eum ſeniores Judæorum. Gentilis Judæum ad Chriſtum mittit; ergo & nobis, quia fidei præceſſit auditus, vita corporis mox ſequitur. Miſit autem ad eum ſeniores Judæorum & in lege poſitus, qui ſine lege erat legis demonſtrat auctorem. Nemo ergo miretur, ſi Gentilis hoc eſt Chriſtianus Judæum advocat, aut perducit ad Chriſtum.*

Rurſus editi ferunt. *In morte manentes arguens ſic Judæos: Amen dico vobis, nec in Iſrael tantam fidem inveni.* Codex meus legit: *Imo remanentes ſic arguens Judæos: Numquid in Iſrael tantam fidem invenimus?*

Petrus Abbas *Claræuallenſis*, circa A. 1162. cujus *Epiſtolæ* editæ a Bertrando Tiſſier Tom. 3. Bibl. Ciſtercienſ. pag. 264. adde Oudinum Tom. 2. pag. 1561.

Petrus Abbas *Claræuall.* circa A. 1350. ſupra *Petrus de Ceſſona*.

Petrus de Clauſia apud S. Antoninum ſummæ hiſtoriar. tit. 23. cap. XI. §. 2. T. 3. pag. 681. non alius ac *Petrus Calo* de quo ſupra pag. 249. Idem quoque *Petrus Clodienſis* apud Voſſium pag. 492. ex Volaterrano.

Petrus Mauricius Monboiſerius cognomento *Venerabilis* Ord. Bened. Abbas nonus *Cluniacenſis* ab A. 1122. ad 1156. Ejus vita ſcripta a *Radulfo* Monacho ejus diſcipulo, ad Stephanum Abbatem Cluniacenſem prodiit in Edmundi Martene tomo ſexto monumentorum pag. 1187. 1201. In Andreæ autem du Cheſne Bibl. Cluniacenſi Pariſ. 1614. fol. occurrit pag. 589. ejuſdem vita ex veteri Chronico.

Vita Petri Abbatis, ex Chronico Cluniacenſi, & pag. 602. Veterum de eo teſtimonia, S. Bernardi Epiſt. 277. & 283. Roberti de Monte, Matthæi Pariſii, Henrici de Gandavo cap. 29. Nicolai de Clamengis, Joannis Trithemii, cap. 418. de S. E. & II. 123. illuſtrium Benedictin. & aliorum, inde pag. 607. *Petri Pictavienſis* Monachi Epiſtola ad Mauritium, Panegyricus verſibus elegis dictus in primo adventu Petri Abbatis in Aquitaniam ſecundam, & invectiva in Calumniatorem pag. 616. & Tom. 22. Bibl. Patrum Lugd. pag. 820. Epiſtola altera ad eundem Petrum, pag. 618. (Lugd. pag. 825.) qua eum ad ingenii ſui monumenta publicanda hortatus inter alia celebrat his verbis: *Nam, ut de Divinis litteris taceam, quas utrumque Teſtamentum memoriter retinendo, in promptu ſemper habetis: quis unquam Plato ſubtilius, quis Ariſtoteles argumentoſius, quis Cicero pulchrius aut copioſius aliquando quicquam diſſeruit? Quis Grammaticus inſtructior, quis Rhetoricus ornatior, quis Dialecticus fortior, quis Arithmeticus numeroſior, quis Geometricus regularior, quis Muſicus cantilenoſior, quis Aſtronomicus perſpicacior extitit? Sed & ſi de Sanctis Patribus aliquid dicere audeamus, vos ab unoquoque quatuor fluminum Paradiſi, quæ poſt Sanctos Evangeliſtas totum orbem irrigant, aliquid*

quid ſimile reportaſtis: quia cum Hieronymo velox, cum Auguſtino profuſus, cum Ambroſio profundus, cum Gregorio clarus inceditis.

Operum Mauritii, editionem pleniorem emendatioremque & notis etiam illuſtratam ejuſdem Bibliothecæ Cluniacenſis Curatoribus debemus, repetitam in Biblioth. Patrum Lugd. Tom. XXII. in quibus familiam ducunt pag. 621. (Lugd. pag. 826.) *Epiſtolarum libri VI.* (vulgati pridem a Petro de Monte Martyrum Pariſ. 1522. fol.) ſubjunctis pag. 959. (Lugd. pag. 967.) Epiſtolis octo Petri ſive ad Petrum quæ in Veteri editione deſiderabantur. Epiſtolas hiſtoricas VI. ex vulgatis excerpſit, atque in ſcriptoribus rerum Francorum recenſuit Franciſcus du Cheſne Tom. IV. pag. 458. 491.

Epiſtola ad Petrum de ſancto Joanne contra eos qui dicunt: Chriſtum numquam ſe in Evangelio aperte Deum dixiſſe, pag. 966. (Lugd. pag. 970.)

Tractatus adverſus Judæorum inveteratam duritiem, pag. 983. (Lugd. p. 977.) ex edit. Ingolſtad. 1546.

Epiſtola ad S. Bernardum, Abbatem Clarævallenſem, de translatione ſua, qua fecit transferri ex Arabico in Latinum (*a*) ſectam ſive hæreſim Saracenorum Anno 1143. cum ſummula brevi contra hæreſes & ſectam diabolicæ fraudis Saracenorum, ſive Iſmaelitarum, &c. pag. 1109. (Lugd. pag. 1030.) cum *Roberti Retinenſis* præfatione in librum Alcorani a ſe translatum pag. 1116. (Lugd. 1033.) Adde ſis quæ notavi in delectu argumentorum pro veritate Fidei pag. 264. ſeq. atque infra in *Roberto*.

Epiſtola, ſive *Tractatus adverſus Petrobruſianos hæreticos*, pag. 1128. (Lugd. pag. 1033) ex editione Ingolſtad. 1546. 4. quam cum S. Bernardi quibuſdam Sermonibus & Epiſtolis curaverat Jo. Hofmeiſterus.

De transfiguratione D. N. J. C. ſermo, pag. 1231. (Lugd. pag. 1080.) & in Bibl. Concionatoria Combefiſii. Incip. *Hodie, dilectiſſimi, ſolito ſerenior nobis dies illuxit.*

De miraculis ſui temporis, libri duo, p. 1247. (Lugd. pag. 1087.) ſæpius etiam ſeorſum excuſi, ut Duaci 1595. 12.

Rhythmi, Proſa, Verſus & Hymni, p. 1338. (Lugd. pag. 1125.) In his primo loco occurrit Carmen Elegiacum *contra Calumniatores carminum Petri Pictavienſis*, in quo plures laudat in Eccleſia Latina ſcriptis & poematibus inclytos. *In laudem Salvatoris* Rhythmus Incipit: *A Patre mittitur, in terris naſcitur Deus de Virgine: Humana patitur, docet & moritur libens pro homine.* Habes hic etiam hymnum utrumque *de S. Benedicto* & *de translatione S. Benedicti* quem exhibent etiam Arnoldus Wion Tom. 2. ligni Vitæ pag. 102. & Joannes a Boſco in Biblioth. Floriacenſi pag. 376. nec non *Petri Abælardi Epitaphium* quod incipit: *Gallorum Socrates*. Nam alterum, cujus initium: *Petrus in hac petra latitat*, in Biblioth. Cluniacenſi & Biblioth. Petrum Lugd. non reperio, habet vero Ludovicus Jacobus de ſcriptoribus Cabilonenſibus pag. 142.

Statuta Congregationis Cluniacenſis cum diplomatibus & chartis, LXXVI. & præfatione ſatisfactionali ſive apologetica &c. p. 1354. (Lugd. p. 1132.)

Totam ipſam Alcorani translationem (*b*) inquit Andreas du Cheſne pag. 1118. *hic attexere, ſuperfluum. Confutavit eam & ipſe Petrus Venerabilis libris quinque, quos quia necdum, licet diligenter quæſiti, reperiri potuerunt, Lector hic etiam deſiderabit.* Ex his quos *quatuor*, non *quinque* Mauricius ſcripſerat, libros duos primores *adverſus nefandam ſectam Saracenorum* ex Manuſcr. Codice Aquicinctenſi, auctoris ævo exarato edidit Edmundus Martene Tom. 2. monumentor. 1121. præmiſſa Epiſtola *Petri Pictavienſis*, & argumentis capitulorum libri non modo primi & ſecundi,

(*a*) Confer Alberici Chron. pag. 301.

(*b*) De hac infra in *Roberto Retinenſi*.

di, ſed tertii quoque & quarti, quos nemo adhuc in lucem protulit. Profitetur Pictavienſis ſe in transferendo Alcorano ſocium fuiſſe *Petri Toletani* & *Roberti* Archidiaconi poſtea Pampilinenſis.

Sermones III. de laude ſepulchri Domini, de S. Marcello Papa & Martyre, & de veneratione reliquiarum, eidem Edmundo Martene in acceptis referimus Tom. V. theſauri anecdotorum pag. 1419. Et *Epiſtolas quinque* Tom. 1. anecdotor. pag. 406. ſeq. 416. ſicut alias *duas* Mabillonio Tom. 3. Analect. pag. 481. (edit. novæ pag. 159.) *Carmen de virtute* quod incipit: *Deſtituit terras decus Orbis, gloria rerum Virtus*. Manuſcr. in Biblioth. Paulina Lipſienſi, teſte Joach. Fellero pag. 299. Carmen *de ritibus miſſæ* quod ſub nomine Mauricii ſubjunxi primæ editioni Bibliographiæ antiquariæ Hamb. 1713. 4. poſtea ſatis comperi auctorem habere *Hildebertum* Cenomanenſem, ut in præf. ad tomum ſextum Bibl. Græcæ ſum profeſſus. Petri Cluniacenſis *nucleus de ſacrificio Miſſæ* poſt Hildebertum & Rupertum Tuitienſem editus eſt in editione Romana librorum de Catholicæ Eccleſiæ officiis ac miniſteriis, 1591. fol. & in tomo decimo Biblioth. Patrum Pariſ. 1644.

Petrus Clodienſis, ſupra *Petrus Calo*.

Petrus Apollonius Callatius, Supra Tom. 1. pag. 132.

Petrus de Colle Teutonicus, Ordin. Minor. qui Concilio Baſileenſi A. 1440. interfuit, & cum in eo multa diſputaſſet, denique pro auctoritate Concilii concludit. Vide Trithemium de ſideribus Germaniæ cap. 177. & de ſcriptoribus Eccleſ. cap. 791. ubi & Quæſtiones ejus in libros Sententiarum, & Sermones varii memorantur. Nec plura Waddingus pag. 279.

Petrus de Columbario ſupra, p. 246. *Petrus Bertrandus* Junior.

Petrus Comeſtor, ſupra Tom. 1. pag. 404.

Petrus de Condeto Canonicus in monaſterio B. Mariæ de Cagia, diœceſeos Meldenſis A. 1250. idem fortaſſe qui Archidiaconus deinde Sveſſionenſis, & Regis Francorum Cappellanus ſive Clericus A. 1294. 1298. Ejus *Epiſtolam* ad Priorem de Argentolio edidit Dacherius Tom. 2. ſpicilegii pag. 551. (edit. novæ Tom. 3. pag. 664.)

Petrus Coral Abbas Lemovicenſis, ex cujus *Chronica S. Martini Lemovicenſis* ad A. 1266. nonnulla producit Baluzius T. VI. Miſc. pag. 369. 370.

Petrus de Corbolio, Pariſiis Theologiam docuit, ubi inter auditores ſuos habuit (*a*) Lotharium Anagnium, qui poſtea Innocentius III. Papa: Ex Pariſienſi B. Mariæ Canonico & deſignato Cameracenſi Epiſcopo, inde circa A. 1200. Archiepiſcopus Senonenſis, diem obiit A. 1222. *Totum Apoſtolum* ſive omnes Apoſtoli Pauli Epiſtolas *expoſuit ſubtiliter & copioſe*, *appoſitis SS. Patrum ſententiis*, *locis ſingulis convenientibus*, ut teſtis Henricus Gandavenſis cap. 33. Etiam Manuſcripti feruntur in variis Galliæ Bibliothecis Commentarii ejus *in Pſalterium*, & *Quæſtiones Scholares* ex quibus aliqua profert Jo. Launojus de ſcholis celebrioribus pag. 229. & de unctione infirmorum pag. 26.

Magiſter *Petrus de Corbuith*, apud Albericum pag. 415. (rectius de *Corbuilh* Pag. 419.) *vir ſuo tempore nominatiſſimus*, idem cum ſuperiore, qui Thomæ Cantipratano dicitur M. *Petrus de Corboel*. Vincentio Bellovacenſi *vir inæſtimabilis litteraturæ*.

Petrus Corſinus ſive *de Corſinis*, Decretorum Doctor & ex Volaterrano Florentinus urbis patriæ ab A. 1361. Epiſcopus & Cardinalis Portuenſis ac S. Rufinæ, qui cum Clemente VII. anti-Papa fecit contra Urbanum VI. diemque obiit A. 1405. Vide Baluzium ad Papas Avenionenſes Tom. 1. pag. 1040. ſeq. & Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. pag. 147. Præter Epiſtolas

(*a*) Miræus ad Henr. Gandavenſem cap. 33. Oudinus Tom. 3. pag. 33.

las ex quibus brevem ad Gubernatores Civitatis Senarum, publicavit Ughellus Tom. 3. pag. 154. ſcripſit vitas aliquot Pontificum & Cardinalium, ſed adhuc quantum memini ineditas. Relationem de electione Urbani VI. ad Principes Chriſtianos pro terminando ſchiſmate. Sermones ſacros. Confer Julium Nigrum in Hiſtoria ſcriptorum Florentinor. pag. 461. ſeq.

Petrus de Creſcentiis Philoſophus & Medicus Bononienſis, teſtatur ſe per triginta annos diverſas per provincias cum eorum rectoribus circumiviſſe, multoſque libros novorum & antiquorum prudentum perlegiſſe, & varias, ac diverſas operationes colentium rura vidiſſe. Hujus *XII. libri ruralium commodorum* cum Epiſtola ad Carolum II. Hieroſolymæ & Siciliæ Regem (qui Patri Carolo I. A. 1285. ſucceſſit) primum typis exſcripti prodiere per Joannem Schusler Auguſtæ Vindel. 1471. fol. (*a*) deinde Argentinæ 1486. Baſil. 1538. fol. atque aliis locis ſæpius, ut jam notare me memini ſupra Tom. 1. pag. 433. etiam Germanice 1493. fol. De Gallica verſione Anonymi Galli, Ord. Præd. circa A. 1370. confer Jacobum Quetif Tom. 1. pag. *666.*

Petrus Crinitus, ſupra Tom. 1. pag. 435.

Petrus Cunerius ſive *de Cugneriis*. Vide ſupra in *Petro Bertrando*, Seniore, & Franciſci de Cruce Cenomana Biblioth. Gallicam pag. 391. Bzovium ad A. 1327. num. 8.

Petrus de Cyperia Infra, *Petrus de Limoges*.

Petri Cyrnei, hiſtoria de rebus Corſicis ad A. 1505. Manuſcr. in Codice Regio Pariſ. 922. teſte Labbeo p. 13. Bibl. MSS.

* *Petrus Cyrnæus*, nempe Corſus cum olim Corſica *Cyrne* appellaretur; humili loco natus in Diœceſi Alerienſi profeſſione ſacerdos, apud Venetos typographos corrigendis typorum ſpeciminibus operam ſuam pretio locavit. Scripſit Belli Ferrarienſis a Venetis habiti ab anno 1482. uſque ad annum 1484. Commentarios, ex codice Eſtenſi a Cl. Muratorio vulgatos Rer. Italic. tom. XXI. pag. 1194. Scripſit & *de Rebus Corſicis* uſque ad annum 1506. hiſtoriam e MS. codice Regio Pariſienſi non ante multos annos a Muratorio Rer. Ital. tom. XXIV. vulgatam.

[illegible]

Petrus de Dacia ſive *Dania*, Ord. Præd. ſcriptor Actorum *Vitæ Chriſtinæ Stumbulenſis* Virginis Ord. Præd. in Diœceſi Dolonienſi, defunctæ A. 1312. quæ deſinens in A. 1286. exſtat in Actis Sanctor. Tom. IV. Junii 22. *libri III.* pag. 175. 344. & *liber VI.* pag. 429. 454. Liber *quartus* Petro dicatus, additusque a Magiſtro Scholarium Stumbelenſium *Joanne*, pag. 944. 408. una cum libro *quinto* qui Epiſtolas complectitur pag. 408. 429. Ex his Actis vitam Petri perſequitur Jacobus Quetif Tom. 1. de ſcriptoribus Dominicanis pag. 408. ſeq. Idem ut videtur Petrus de Dacia quem Divinarum Scripturarum & Græci ſermonis non ignarum fuiſſe Trithemius cap. 523. celebrat, opuſcula ejus in aſtronomia, & arte calculatoria memorans, tabulas & Calendarium & de calculo ſeu computo.

Patrus Damianus, ſupra T. 2. p. 7.

Petrus Daventrienſis. Infra, *Gerlacus Petri*.

Petrus Candidus December, ſupra Tom. 2. pag. 17.

Petrus Delphinus nobilis Venetus, ſacri eremi Prior, & Ordinis Camaldulenſis Præpoſitus generalis, adhuc ſuperſtes circa A. 1514. Ejus *Epiſtolarum libri XII.* cum Oratione funebri, ab *Euſebio Prioli* habita, Abbate Carcerum Ord. Camaldulenſis, antea monacho S. Michaelis de Muriano, prodiere Venet. 1524. fol. curante Delphini diſcipulo Jacobo Brixiano, Priore S. Martini de Opitergio: opus raro obvium, quod in auctione publica Pariſiis licitantes re-

(*a*) Conf. Christiani Gottlieb Schvvartzii indicem librorum Sec. XV. impreſſorum pag. 86. & Biblioth. Vitenbrouckianam pag. 48.

perit pretio mille librarum Gallicarum. Sed alias adhuc *Epiſtolas CCXLII.* ex Manuſcriptis Camaldulenſibus eruit Mabillonius ſcriptas ab A. 1462. ad 1514. quas vulgavit Edmundus Martene Tom. 3. novæ collectionis pag. 915. ſeq. ſubjuncta pag. 1211. *Oratione* Petri Delphini *ad Leonem X.* atque pag. 1215. *Euſebii Prioli* Oratione dicta in Delphini funere. De ſcriptis ejus hanc facit mentionem pag. 1231. *Præter quatuor* Epiſtolarum *volumina*, *quas poſt initum Generalatus officium pro Religione*, *pro amicis*, *ad quodcumque hominum genus ornate ſcripſerat*, *præterquam plurimas* Orationes *elegantiſſime habitas*, *inſignes quoque* in Hieronymum Savonarolam *edidit* Dialogos. In Ciceronis Orationes *memoranda deſcripſit* argumenta. *Perplura nec non* orthodoxorum Patrum apophthegmata *breviariis pulchro ordine digeſtis conciliavit*. *Accedebat ad tantum ipſius ornatum*, *mira quædam ipſius in ſcribendis litterariis characteribus & ſuavitas & pulchritudo*, *ut diſertæ ipſius editiones tam præclara littera deſcriptæ*, *viderentur cyclade auro texta ac immenſis monilibus ornatæ*. His *Chronicon Venetiarum* apud Poſſevinum addi video.

Petrus Diaconus ſcriptor libri *de Incarnatione & Gratia ac libero arbitrio*, ad S. Fulgentium & alios Africæ Epiſcopos circa A. C. 520. Hic inventus in Cœnobio Ord. Præmonſtratenſis (*a*) in agro Lovanienſi, ſæpiuſque editus in Bibliothecis Patrum, & inter S. Auguſtini ſcripta, & Fulgentii Ruſpenſis ut dixi ſupra Tom. 2. pag. 221.

Petrus Diaconus Oſtienſis. Supra in *Petro Caſinenſi*.

Petrus Dominicus de Baono, Epiſcopus ab A. 1360. Tarviſinus ſcripſit *vitam B. Henrici* ex Tirolenſi Comitatu Baucenenſis, defuncti A. 1315. Tarviſii in editione Veneta, editam in Actis Sanctorum T. 2. Junii 10. pag. 371. 375. cum notis Danielis Papebrochii.

Petrus Dorlandus, ſupra Tom. 2. pag. 60.

Petrus Dresdenſis, ludi moderator in patria, deinde Chemnitii & Zvviccaviæ, (*b*) Profeſſoribus Lipſienſibus præter rem accenſitus a Varillaſio: (*c*) Patria pulſus quod cum Waldenſibus videretur facere, Pragam quam A. 1409. reliquerat, repetiit, ibique puerorum docendorum curam accepit, Joannis Huſſi amicus & ſocius cum Jacobo de Miſa ſive Jacobello, Hieronymo Pragenſi, Joanne Geſnitio, Stephano Paletio, Matthia Engerano, & Petro Lunenſi. Ac primum fuiſſe Petrum, qui contra illorum temporum abuſus ſub utraque ſpecie Dominicum corpus adminiſtrandum eſſe profiteretur, Æneæ Sylvii & Bonfinii teſtimonio docet Jacobus Thomaſius diſſ. erudita de Petro Dreſdenſi, Lipſ. 1678. 4. §. 46. & 74. Idem Petrus conditor variorum hymnorum, ut in Natali Domini, cujus initium: *gaudent omnes Angeli*, & cujus loca quædam interpretatus eſt Hieronymus Wellerus, *eine Auslegung uber ein alt Weyhnacht Lied* Tom. 2. Operum Welleri Germanicor. pag. 192. ſeq. nec non hymni: *Quem paſtores laudavere*. Et qui in Eccleſiis noſtris etiamnum decantatur: *Puer natus in Bethlehem*, & Latinis verbis Germanica admiſcentis, *In dulci Jubilo*, *Nun ſinget und ſeyd froh*, ut Latinarum plebi non intellectarum loco, vernaculis cantionibus ſenſim in ſacris publicis via panderetur. Vide laudatum Thomaſium §. 104. ſeq.

Petrus Ducis ſive *le Duc*, Abbas S. Victoris Pariſ. Licentiatus in Theologia A. 1386. cum Joanne de Monteſono & Nicolao de Lingonis & Oliverio Maillard, Prædicatoribus: Joanne de Villanova Ciſtercienſi, Gvilelmo Barault, Priore de Calvo Monte: Joanne Saleſio, Carmelita. Scripſit *in libros Sen-*

(*a*) Vide Poſſevinum Tom. 2. apparatus pag. 252.

(*b*) Vide Tobiam Schmidium in Chronico Zvviccav. & Georgium Fabricium Annal. Miſn. ad A. 1410.

(*c*) Vide Acta Erud. A. 1688. pag. 251.

Sententiarum, & quoſdam *Sermones*, Manuſcriptos in Biblioth. San-Victorina. Obiit 19. Junii A. 1400. vide Sammarthanos Tom. IV. pag. 927. & Bulæum Tom. IV. ſeculo VI. Academiæ Pariſ. pag. 982. qui ambo etiam epitaphium ejus referunt.

Petrus Dugienſis ex Simlero notus, qui refert eum ſcripſiſſe *Summam ſuper hiſtoriis* in uſum Eccleſiæ: eamque Londini Manuſcriptam aſſervari.

Petrus de Dusburg, ſcripſit *Hiſtoriam Pruſſiæ atque Ordinis Teutonici* cujus ipſe frater ac Sacerdos fuit, ab inſtitutione Ordinis A. 1190. ad 1326. dicavitque eam Wernero de Orſelen, qui, Teutonicorum Equitum Magiſter fuit ab A. 1325. ad 1330. Hanc cum continuatione Anonymi uſque ad A. 1435. additis notis atque diſſertationibus XIX. Antiquitates Pruſſicas illuſtrantibus edidit Chriſtophorus Hartknochius, de Hiſtoria Pruſſica tot aliis monumentis inſigniſſime promeritus, Jen. 1679. 4. Non ſemper tuto ſtari fide hujus Dusburgii, docet idem Hartknochius in opere cui titulus: *Alt und neu Preuſſen* pag. 281. & ſuperſtitionibus ſuæ ætatis nimium indulſiſſe notat in hiſt. Eccleſ. Pruſſiæ Germanice edita pag. 189. 203. etiam Pontificio homine judice, Matthia Strykovio Oſſoſtevicio, Canonico Samogitenſi lib. 7. hiſtor. Lithuaniæ, edita Polonice cap. 2. pag. 287. ſeq. Sed fortaſſe non opus eſt talia notare, ſcriptoribus illorum temporum propemodum communia, & Lectori, cui cor ſapit, facile per ſe obſervanda.

Petrus de Ebano ſcriptor expoſitionis *in Problemata Ariſtotelis*, quam Manuſcr. memorat Sanderus Tom. 2. Bibl. Belgicæ pag. 155.

* *Petrus* de *Ebano* ſeu *Petrus* de *Abano*, cujus geſta libroſque editos, ac ineditos recenſitos legas inter opuſcula P. Calogiera tom. XXIII. pag. 1. & ſeq. Expoſitio Problematum ſæpius excuſa eſt, ac primum prodiit Mantuæ Anno 1475. in fol. Max. Vide ſupra *Petrus de Apono*.

Petrus Electenſis, Vide ſupra, *Petrus Amelius*.

Petrus Falacha, (corrupte Ferracia, Foracha, Farracha) de Janua ſive Genuenſis) Ligur Ord. Præd. Diffinitor Lombardiæ ſuperioris, diem obiit A. 1326. Scriptor *Compendii donorum vel bonorum* ſive ſummæ copioſæ ad omnes materias per alphabetum. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 559.

Petrus de Falco, ſcriptor quæſtionum diſputatarum in Sententiarum libros, quas Manuſcriptas memorat Sanderus in Bibl. Belgica Tom. 1. pag. 169.

Petrus Ferdinandi ſive *Fernandez* (aliis *Ferrandus*) Patria Gallæcus Hiſpanus Ord. Præd. poſt ſæculi XIII. medium, ſcripſit *Vitam S. Dominici*, & *Chronicam Ordinis*, incipiendo a Patre Dominico uſque ad vitam Generalis Magiſtri Ordinis, Humberti. Neutra adhuc lucem vidit, nec fortaſſe Chronica diverſa a Vita S. Dominici quæ incipit: *B. Dominicus adhuc puerulus ſub nutricis cuſtodia conſtitutus*. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 127. & Nic. Antonium T. 2. Bibl. Hiſpanicæ veteris pag. 46.

Petrus Flandrinus Vivarienſis, Doctor Decretorum, Decanus Bajocenſis, inde auditor ſacri Palatii & ab A. 1371. Cardinalis S. Euſtachii, defunctus Avenione 1381. 23. Jan. de quo ut ſolet accurate Baluzius in notis ad vitas Paparum Avenionenſium, præcipue pag. 1104. ſeq. Scripſit A. 1378. (*a*) tractatum *de Papatu*, ſive *de facto ſchiſmatis & impreſſionis*, pro Clemente VII. adverſus electionem Urbani VI. id. pag. 1292. 1108. 1110. *Reſponſionem ad objectiones Petri Archiepiſcopi Toletani* ib. pag. 1111.

Petrus Forracha, ſupra, *Petrus Falacha*.

Petrus Galatinus, ſupra Tom. 3. pag. 4. ſeq.

Petrus Gallus, infra *Petrus Malleacenſis*.

Petrus Garnengius, Armoricus Brito

a) Non 1381. ut per errorem calami ſupra T. 2. pag. 168.

Carmelitarum apud Turonenſes Provincialis, defunctus ſi Poſſevinum & Voſſium p. 807. audiamus, A. 1471. ſi Alegrium pag. 376. A. 1499. Scripta ejus memorata Poſſevino ſunt: Ordinis ſui deinde & Eccleſiæ hiſtoria: Cenſura Conſtitutionum. Conciones ad Clerum.

* *Petrus Garſias* Valentinas S. Theologiæ Magiſter Pariſienſis Epiſcopus Uſſellenſis in Sardinia. *Ad SS. Patrem, & dominum Innocentium Papam VIII. Determinationes magiſtrales contra concluſiones Apologales Jo. Pici Mirandulani Concordiæ Comitis impreſſæ Romæ per Eucharium Silber alias Franch natione Alemannum ab anno noſtræ Salutis* 1489.

Gerlacus Petri, Daventrienſis, Canonicus Windſemienſis prope Svvollam in Belgio, defunctus A. 1411. æt. 33. ſcriptor *Soliloquii igniti*, diviſi in capita XXXII. qui liber aſceticus, tanquam alter Thomas a Kempis, plus ſimplici vice datus prælo, etiam recuſus eſt Coloniæ 1615. 16. Vide Diarium Theologicum editum Germanice, (*a*) Witteb. 1708. 8. pag. 13. ſeq.

Petrus Gvillermus Cardinalis Bibliothecarius, quem Cangius ait vixiſſe circa A. 1073. & vitas Pontificum ſcriptas ab *Anaſtaſio* Bibliothecario, perſecutum eſſe uſque ad Paſchalem II. Vide ſupra Tom. 3. pag. 140. in *Gvilelmo* Bibliothecario.

Petrus Haſnonienſis, Monachus de S. Gylida. Non notus hic mihi niſi ex laudato Cangio.

Petrus Helias, vide ſupra Tom. 2. pag. 90.

Petrus Henhamus, ſupra Tom. 3. pag. 206.

Petrus Herenthalius, ibid. pag. 235.

Petrus Herp. ſupra Tom. 3. pag. 242.

Petrus Hieremias ſive *Hieremiæ*, nobilis Panormitanus, Ordin. Prædicatorum, (non Minorum ut vitioſe excuſum apud Cangium) defunctus A. 1452. ſicut ex ejus epitaphio conſtat. De eo Acta Sanctor. Tom. 1. Martii 3. pag. 294. aliique laudati ab Antonino Mongitore T. 2. Bibl. Siculæ pag. 144. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 810. Præter *Sermones* varios plurimoſque, Brixiæ 1502. Haganoæ 1514. & 1552. 8. & Lugd. 1512. 4. editos, in quibus etiam *Sanctuarium*, ſive ſermones de VII. doloribus B. Virginis, & de ejus feſtivitatibus: ſcripſit præterea *repertorium* ſive *dictionarium morale*, complexum ſilvam rerum Legalium, Canonicarum & Theologicarum.

Petrus Hiſpanus, Vide ſupra Tom. IV. pag. 44. in Papa *Joanne XXI.* ibique dictis adde, *Dialecticam Petri Hiſpani* Græce exſtare Manuſcr. in Biblioth. Cæſarea, interprete Georgio Scholario. (*b*) Ejuſdem *regimen Sanitatis* Manuſcr. in Codice Regio Pariſienſi 1925. quod evolvit Cangius. Nec omittendum quod hic Papa conſtitutionem Gregorii X. de Cardinalibus, cum ſunt electuri Pontificem, conclavi includendis, factam in Concilio Lugdunenſi A. 1274. & ab Hadriano V. A. 1276. ſuſpenſam revocavit ſive ratam eſſe juſſit A. 1277. Vide Ptolemæum Lucenſem Tom. XXV. Bibl. Patrum Lugd. pag. 965. 966.

Petrus Honeſtus ſive *de Honeſtis*, ſcriptor *Regulæ* cum *Petro Damiani* & fratre ejus *Honeſto* non confundendus. Vide ſupra Tom. 2. pag. 7. & 10. & Oudinum Tom. 2. pag. 1012. ſeq.

Petrus Jacobi de Aureliano, ſcriptor *Practicæ*. * Felinus Sandeus in fronte libri inſcripti: *Pratica judicialis Joannis Petri de Ferrariis de Papia* editi Venetiis an. 1473. hæc manu ſua adnotavit: *Bartholomæus Cepolla Veronenſis in tractatu ſervitut. Urbanar. cap. 4. p. 2. dicit quod Petrus Jacobi compoſuit ſummam libellorum A. D.* 1347. *ex qua ut plurimum ſumpta eſt iſta practica Joannis Pe-*

(*a*) *Altes und Neues aus dem Schatz der Theologiſchen Vviſſenſchafften.* Pierre Roques, vray pietiſme pag. 198. ſeq. Oudin. Tom. 3. pag. 2229.

(*b*) Lambec. Tom. VIII. pag. 385. Neſſel. Tom. V. pag. 178.

Petri de Papia; *licet de dicta ſumma mentionem non faciat*. Ex his libri titulum, & ſcriptoris ætatem diſcas.

Petrus Jeremiæ, ſupra *Petrus Hieremiæ*.

Petrus Ikeham, *Icham* ſive *de Yckeham*, vitioſe *Jokeham*, Monachus Cantuarienſis, Anglus a W. Nicolſono pag. 63. Bibl. hiſtoricorum Angliæ, ſcriptoribus minorum gentium accenſitus. Hujus *Chronica de Regibus Angliæ ſucceſſive regnantibus a tempore Bruti uſque ad Annum Chriſti* 1301. Manuſcr. in Bibl. Cottoniana teſte Thoma Smitho pag. 133. Alii tantum ad A. 1265. Petro tribuunt, & continuationem etiam uſque ad A. 1283. ad alterum referunt auctorem. De hoc Jokehamo & Genealogia Regum Angliæ, Gallice ab eo, cum Pariſiis verſaretur ſcripta, Baleus IV. 43. Pitſeus pag. 355. Voſſius pag. 494.

Petrus Ilerdenſis Hiſpaniarum Eccleſiæ Epiſcopus, *edidit diverſis ſolemnitatibus congruentes Orationes*, & *Miſſas eleganti ſenſu & aperto ſermone*. Hæc de eo auctor appendicis ad Iſidorum Hiſp. de S. E. capite XII. Nec plura Nic. Antonio obſervata.

Petrus de Inſula, ſive Inſulenſis Flander, Ordin. Minor. dictus *Doctor Notabilis*, ſymbolo uſus: *altiora te ne quæſieris*, ſcripſit: Commentarium in Pſalmos, in IV. libros Sententiarum, Sermones de tempore & Sanctis. Hæc ex Gvil. Gazæo Valerius Andreas, Svveertius, Waddingus.

Petrus Joannis, diœceſis Biranenſis, (*a*) Ordin. Minor. *Joachimi Abbatis* inſiſtens veſtigiis in Commentariis ad *Evangelium* & *Apocalypſin Joannis* ea prodidit propter quæ hæreticus pronunciatus & poſt mortem ejus corpus effoſſum exuſtumque eſt. Vide Bzovium ad A. 1199. n. XXXIX. ex Gabrielis Prateoli elencho hæreſium lib. XIV. pag. 400. ſeq. Non diverſus hic a Petro Joanne Olivi de quo ſupra pag. 262. licet ætas videatur differre, ſed quæ apud Bzovium eo loco perperam aſſignata eſt.

Petrus Joannes Olivi, Gallus Provincialis (*b*) e Caſtro S. Mariæ Serignani oppidi, Ordin. Minor. Vide ſupra pag. 262. ſeq. & quæ de proceſſu contra doctrinam Petri facto Antoninus Florentinus ſummæ hiſtoriar. tit. 24. Tom. 3. pag. 772. b. 783. b.

Petrus Jokehamus, ſupra, *Petrus Jkeham*.

Julianus Petri. Supra Tom. 4. pag. 200.

Petrus Langtoftus Anglus ſcriptor Chronici a *Roberto* Brunne illuſtrati, a morte Cadvvalderi ad Edvvardum I. Edidit e Manuſc. Codice Thomas Hearne cum gloſſario &c. Oxon. 1725. 8.

Petrus Laodicenſis, cujus *expoſitio in Orationem Dominicam* edita primum a Petro Morello Pariſ. 1568. 8. ſæpius deinde prodiit Latine in Bibliothecis Patrum Pariſienſibus, Colonienſi & poſtrema Lugdunenſi Tom. XI. pag. 322. Græce non Latine ſcripſit: neque de ætate ejus accurate conſtat, quamquam a Jodoco Coccio refertur ad ſæculum ſeptimum.

Petrus Epiſcopus in *Latio* novæ Civitatis, ſupra *Petrus Bruniquelli*.

Petrus de Laude Domini S. Mariæ trans Tiberim, cujus expoſitio moralis Epiſtolarum & Evangeliorum Dominicalium Sec. XIII. Manuſcr. in Biblioth. Petrina hujus Urbis. Vide Staphorſti Tom. 3. hiſtor. Eccleſ. Hamb. pag. 416.

Petrus Blomevenna *Leidenſis* ab A. 1489. Carthuſianus Colonienſis, defunctus A. 1536. De ejus ſcriptis Theodorus Petrejus Biblioth. Carthuſ. & in Bibliothecis Belgicis Valerius Andreas Svveertiuſque. Illa ſunt: *De Bonitate Divina libri IV. De auctoritate Eccleſiæ. De effuſione Cordis. Directorium parvum contemplari cupientium. Enchiridion Sacerdotum. Aſſertio purgatorii. Contra Anaba-*

(*a*) Ita Flacius in Catalogo teſtium veritatis.

(*b*) Bzovio ad A. 1325. num. 8. dicitur *Petrus Joannes Strinchius*, Biterenſis diœceſis.

baptiſtas. *Candela Evangelica*. *Expoſitio in Pſalmum CXXVI*. *Vita S. Brunonis*, & de eodem *Sermo*.

Petrus Leonis, ex Cardinali Antipapa *Anacletus*, ab A. 1140. Febr. 17. ad A. 1138. 7. Januar. Vide Ptolemæum Lucenſem ad A. 1113. ſeq. Ejus *Epiſtolæ duæ* in Jo. Georgii Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi T. 2. p. 351. *Epiſtolæ XXXVIII.* vulgatæ a Chriſtiano Lupo ad calcem Epiſtolarum ad Concilium Epheſinum ſpectantium pag. 491. 520. Filius hic *Petri Leonis* viri præcipuæ nobilitatis & auctoritatis, cujus Epitaphium exſtat in Aringhi Roma ſubterranea Tom. 1. pag. 255. & apud Baronium ad A. 1144. num. 8. De eodem Sirmondus ad Godfridum Vindocinenſem lib. 1. Epiſt. 9. Fratrum etiam Anacleti maximam in urbe Roma auctoritatem fuiſſe teſtatur Ordericus Vitalis lib. XIII. pag. 915. Diverſus ab his *Petrus Leonis* Spoletanus, Medicus & Aſtrologus Laurentio Medici, falſa ſpe injecta valetudinis, auctor mortis, atque inde præceps datus in puteum & ipſe acerbo extinctus fato, de quo Jovius pag. 67. elog.

Petrus de Limoges, al. de Cyperia, diœceſis Lemovicenſis non notus mihi niſi ex Cangio. * Authores Hiſtoriæ literariæ Gallicanæ Tom. VIII. pag. 504. ſcripſiſſe authorem hunc circa exitum Sæculi XI. probabilibus conjecturis deducunt. Inter ejus opera accenſent verſionem metricam actuum S. Martialis inſcriptam: *codex Petri ſcolaſtici de Apoſtolo Chriſti ſanctiſſimo viro Martiale, rebuſque ad ipſum pertinentibus*.

Petrus Epiſcopus in Languedocio inferiore Galliæ *Ladovenſis*, ſcriptor *Chronici Simonis Comitis Montisfortis*, ſive libri cui titulus: *Præclara Francorum facinora variaque ipſorum certamina pluribus in locis tam contra orthodoxæ Fidei quam ipſius Franciæ gentes non impigre geſta ab Anno Domini* 1201. *uſque ad Annum* 1312. Poſt veterem minus accuratam editionem, emendatior prodiit in Gvilelmi Catelli hiſtoria Comitum Toloſæ Pariſ. 1623. fol. & in tomo V. ſcriptorum de rebus Francicis Ducheſnianorum Pariſ. 1649. fol. pag. 764. 792.

Petrus Lombardus (*a*) ex oppido Novariæ vicino, quod *Lumen omnium* dictum Jovius, aliique teſtantur: Præſes Scholæ Theologicæ ſive Scholaſticus Pariſ. atque inde ex Canonico Carnotenſi Epiſcopus ab A. 1159. Pariſienſis defunctus Anno 1164. 20. Jul. De eo Vincentius Bellovac. ſpeculi hiſt. XXIX. 1. Antoninus Florentinus ſummæ Hiſtoriar. tit. 18. cap. 6. & 7. ac præter Labbeum, Caveum aliosque, & Hottingerum parte 3. hiſt. Eccleſ. pag. 72. ſeq. Sammarthani Tom. 1. pag. 435. Lazarus Auguſtinus Cotta in muſeo Novarienſi &c.

Nihil celebrius eſt Lombardi *IV. libris ſententiarum*: inde ipſe etiam inter Scholaſticos Doctores cognomine *Magiſtri Sententiarum* eſt notiſſimus. Continent hi libri ſummam Theologiæ ex Patrum ſelectam ſcriptis, & methodo ſcholaſtica digeſtam ita, ut libro *primo* per diſtinctiones XLVIII. doctrina de Deo uno & trino exponatur. Libro *ſecundo* capita de creatione, angelis & homine lapſo, per diſtinctiones XLIV. Libro *tertio* de Incarnatione Verbi & de Charitate Dei ac proximi, per diſtinctiones XL. Libro *quarto de* Sacramentis (*b*) & de quatuor noviſſimis per diſtinctiones quinquaginta. Non eſt incredibile Lombardum ſicut ex aliis, ita profeciſſe etiam ex *Joannis Damaſceni* (*c*) libris de Orthodoxa fide, recens tum e Græco verſis, nec non e libris Præ-

(*a*) Eodem tempore fuit *Lombardus* quidam, familiaris S. Thomæ, & Romanæ Eccleſiæ Diaconus, cujus Epiſtola ad Alexandrum III. Vide Pagium ad A. 1167. num. 22.

(*b*) Hoc eſt *magnum de Sacramentis* Volumen, de quo appendix ad Henricum Gandavenſem cap. 11.

(*c*) Adam Tribechovius de doctoribus Scholaſticis pag. 285.

Præceptoris ſui *Petri Abælardi* (*a*) aut ſi velis etiam ex Magiſtri *Bandini* (*b*) ſumma Theologica ſive ſententiarum Theologicar. libris IV. editis deinde Viennæ 1519. tamen plagii ideo neutiquam arguendus mihi videtur, præcipue cum de Bandino non ſit adeo exploratum num ante Lombardum ſcripſerit, ſed epitomen potius quandam ſententiarum Lombardi referre poteſt videri: quanquam non eum putemus eundem cum *Bandino* juniore, de quo ſupra Tom. 1. pag. 169. & quæ audacior conjectura Oudini eſt Tom. 2. pag. 1222.

Nec numerum inire editionum, nec commentariorum hujus Operis, qui ſunt innumerabiles, notitiam diſtinctam dare licet: cum enim per plura ſecula regnum in Scholis (*c*) obtinuerit, Scotiſtis non minus quam Thomiſtis probatum, non mirum eſt tot editores, tot interpretes habuiſſe, quorum centurias vel hæc Bibliotheca offert, in indice notandas, ut illis recenſendis facile aliquis etiam diligens fatigari poſſit. Editiones vetuſtiores celebrari video Norimb. 1474. 1478. 1499. fol.

Venet. 1477. 1480. fol. & 1507. 4. cum interpretatione Nicolai de Orbellis & cum concluſionibus Henrici Gorichem, & Thomæ problematibus Baſil. 1486. 1492. 1498. 1502. 1513. fol. additis erroribus quibuſdam Pariſiis Anno 1277. condemnatis, & *Articulis* (*d*) *in quibus Magiſter communiter in Sententiis non tenetur*. Hi XXVI. ſunt, cum in Antonini Florentini ſumma Theologica parte IV. tit. 11. cap. 8. tantum rejiciantur XIV.

Pariſ. 1528. 8. 1536. 8.

Per Joannem Aleaume Lovan. 1546. fol. Pariſ. 1550. 4. 1564. 8. Lovan. 1546. 1568. 4.

Venet. 1570. 8. a Barthol. Gravio & aliis viris doctis recogniti.

Colon. 1566. 1576. 8. ex recognitione Antonii Monchiaceni Democharis, Reſſonnæi, Doctoris Sorbonici. Lugd. 1594. 8. 1618. 8.

Cum brevi expoſitione litteræ, & quæſtionibus quæ circa ipſam moveri poſſunt, per Joannem Martinez de Ripalda, S. I. Lugd. 1636. 8.

Liber primus cum commentario Lamberti Danæi triplici. Genev. 1580. 8. &c.

Commentarii *in Pſalterium* ſive gloſſa Magiſtralis (major gloſſatura) ex ſelectis & orthodoxis auctoribus. Norimb. 1478. fol. Baſil. 1486. & recogniti per F. Richardum Cenomanum, Franciſcanum Pariſ. 1541. fol. Franciſcus Pithœus Pithœanis pag. 20. *Je vous prie de m' acheter Petrus Lombardus in Pſalmos: c' eſt un tres bon livre. Tout*

(*a*) Supra pag. 234. Jac. Thomaſius de doctoribus Scholaſticis §. IX.

(*b*) Id. de plagio litterario §. 493. ſeq.

(*c*) Eraſmus in Matthæi I. 19. *Haud aſpernandus Theologus* Petrus Longobardus, ῥαψῳδὸς *ejus operis quod vocant* Sententiarum, *quem arbitror quidem & probum fuiſſe Virum, & ut illa ferebat ætas eruditum. Atque utinam illius labor tam feliciter ceſſiſſet Orbi Chriſtiano, quam ab illo ſuſceptus eſt pio ſtudio. Siquidem apparet illum hoc egiſſe, ut ſemel collectis quæ ad rem pertinebant, quæſtiones omnes excluderet. Sed ea res in diverſum exiit. Videmus enim ex eo opere nunquam finiendarum quæſtionum non examina, ſed maria prorupiſſe.*

(*d*) Joannes Launojus de varia Ariſtotelis fortuna pag. 71. *Ad Petrum autem Lombardum quod attinet, illius ſententiæ ventilatæ ſunt in Concilio Romano*, (*A.* 1179.) *quod* Alexander III. *habuit; qui & de certis quibuſdam Lombardi propoſitionibus ad Gvilelmum Senonenſem Archiepiſcopum & Legatum reſcripſit.* (*obvium in tomis Concilior. ad A.* 1170.) *Hæc altercatio ad plures annos duravit. Tunc* Joachimus *Abbas Florenſis cœnobii, in Lombardum, ejuſque Sententias paullo atrocius invaſit, ſed Innocentius III. impetum tandem repreſſit in Lateranenſi Concilio, cui Anno M. CC. XV. præfuit. Ut ut ſit,* Galtherus *Prior, &* Joachimus *Abbas, vel alii certe, id demum conſecuti ſunt, ut ex Sententiis Lombardi poſtea fieret indiculus nonnullarum, quæ minime docerentur. Hæ ad calcem Sententiarum deſignantur hoc modo:* Articuli, in quibus Magiſter Sententiarum communiter non tenetur. Confer quæ de Concilio Turonenſi A. 1163. & Pariſienſi A. 1170. Edmund. Martene Tom. V. anecdotor. pag. 1655. 1657. & novæ Collectionis Tom. 2. pag. 844. & Tom. 1. anecdotor. pag. 517. ſupra in *Joanne Cornubienſi* Tom. 4. pag. 67. ſeq. in *Joachimo* pag. 41. *Gualtero* Priore S. Victoris Pariſ. Tom. 3. pag. 118. Oudinum Tom. 2. p. 1223. ſeq. &c.

Tout ce qu' a fait Lombard eſt excellent. Il ètoit fort homme de bien &c.

Gloſſas *in Jobum*, adhuc ineditas ex Biblioth. Savinianenſi laudat Jacobus le Long pag. 901. Biblioth. Biblicæ exegeticæ.

Collectanea *in omnes Epiſtolas Pauli* ex SS. Patribus, Ambroſio, Hieronymo, Auguſtino aliiſque Pariſ. 1535. fol. & 1537. fol. 1541. 1543. 1555. 8. Vide Rich. Simonis hiſtoriam Criticam Novi Teſt. III. 33.

Sermones de diverſis ſolennitatibus ab eo ſcriptos memorat Henricus Gandavenſis cap. 31. nondum ut puto editos.

In Biblioth. Paulina Lipſienſi Manuſcripta teſte Fellero pag. 182. *Epiſtola Arnoldi Metenſis Eccleſiæ Præpoſiti ad Petrum Lombardum, & Lombardi* Epiſtolæ duæ *ad Philippum Archiepiſcopum Remenſem*. * Diu eſt, ex quo ſuſpicio in hunc ſcriptorem creata eſt de expilato opere Magiſtri Bandini inſcripto *Summa Theologica*, in quo de ſacramentis ita eodemque ordine differitur, quo & in quarto libro ſuo Lombardus. Uter igitur ex altero acceperit, ambigendi jure meritoque dabatur locus. Donec tandem contra Bandinum litem abſolvit P. Pezius in Diſſertatione iſagogica in priorem tomum Anecdotor. pag. XLV. reperiſſe enim ſe ait in monaſterio quodam Bavariæ codicem ſæculo XIII. ſcriptum hunc operis Bandiniani titulum præferentem: *Abbreviatio Magiſtri Bandini de libro ſacramentorum Magiſtri Petri Pariſienſis*.

Petrus Londinenſis, ſupra *Petrus Canonicus*.

Petrus Longus, fortaſſe pro *Petro Longobardo* ſive *Lombardo* apud Sanderum pag. 173. Biblioth. Belgicæ, ubi ejus Sententiarum libros IV. commemorat.

Petrus Lucenſis S. Frigdiani canonicus, vir plane ſanctiſſimus, Theologus, & Philoſophus inſignis, vitæ Apoſtolicæ ſedulus æmulator, & Prædicator per omnem Italiam magna in veneratione habitus: cui Cardinales, Epiſcopi, Principes, propter illius ſanctitatem, omnes aſſurgebant, ſpiritu quoque prophetiæ clarus, *libellos quoſdam Spiritu Dei plenos edidit*, *qui quantum ille in Dei amore profeciſſet*, *evidenter indicant*, *inter quos recenſentur*:

De arte recte cogitandi, & meditandi D. N. Jeſu Chriſti paſſionem. lib. 1.

De imitatione Chriſti, tractatus.

De modo bene moriendi. lib. 1.

Documenta triginta vitæ ſpiritualis. lib. 1.

De humilitate. lib. 1.

De munditia cordis. lib. 1.

& alia nonnulla. Obiit Bononiæ Anno 1522. monaſterii Prior ſanctiſſime. Hæc de eo Gabriel Pennottus in hiſtoria ſacri Ordinis Clericorum Canonicorum. pag. 817.

* *Petrus Lucenſis* vir mihi ſatis notus, de quo nec ſatis accurate Pennottus, nec ſatis ex eo diligenter Fabricius: nam Pennottus opuſcula quædam ejus omiſit, ut *de Veritate* opuſculum, quod recudi curavit religionis meæ decus eximium P. Cæſar Franciotti. Opuſcula vero illa, quæ Pennottus & Fabricius enumerant, prodierunt Bononiæ ab an. 1515. uſque ad 1520. cæterum alienus eſt auctor ab hac bibliotheca latinorum ſcriptorum; nihil enim ſcripſit niſi vernacula lingua.

Petrus Ordin. Præd. Epiſcopus *Lucenſis*, quem in Concilio Lugdunenſi A. 1274. obiiſſe notavit Ptolemæus Lucenſis in Chronico, Tom. 25. Biblioth. Patrum Lugd. pag. 965.

Petrus de Luna ex Aragonia Hiſpanus, inter Antipapas *Benedictus XIII.* de quo dictis ſupra Tom. 1. pag. 126. adde Hermanni ab Hardt hiſtoriam Conſtantienſis Concilii T. 2. parte XVIII. & Tom. 4. parte X. p. 1161. 1171. 1243. Edmundi Martene Tom. 9. monumentor. p. 1456. & Jo. Gerſonis opera Tom. 2. pag. 843. 855. Idem enim hic de quo Bernardus Lutzenburgus in Catalogo hæreticorum: *Petrus de Luna probatur eſſe hæreticus, ſchiſmaticus, temerarius, ſcandaloſus, ſacrilegus notorie & publice erraſſe contra Catholicam & Evangelicam veritatem, ſuper pote-*

teſtate & auctoritate Eccleſiæ. Et Joannes Gerſon *fecit duos libros*, *in quibus articuli generales & ſpeciales dicti Petri ponuntur*, & vipera *nuncupatur*.

Petrus de Luna, oppido Bohemiæ, unus e Lunenſibus ad quos Epiſtola Joannis Huſſi Tom. I. Operum pag. 100. Confer Jac. Thomaſium diſſ. de Petro Dreſdenſi §. 30. ſeq.

Petrus a Luthra Monaſterii Lutrenſis, *vulgo Keyſerlautrem*, *Præmonſtratenſis ordinis*, *Wormatienſis Diœceſis*, *Canonicus & doctor præclarus*, *vir in Divinis ſcripturis egregie eruditus*, *& ſæcularis literaturæ non ignarus*, *Philoſophus & Juriſconſultus clariſſimus*, *ingenio ſubtilis*, *& eloquio Scholaſticus*, ſcripſit in quatuor libros Sententiarum *Petri Lombardi*. In Evangelium Joannis *librum unum*. De prærogativis Eccleſiæ Trevirenſis, *librum unum ad Balduinum Archiepiſcopum Trevirenſem*. Septenarium numerum candelabrorum, de ſummi Pontificis eminentia *libros quatuor*. (*a*) Adverſus *Michaelem* (*b*) quendam ejuſque aſſeclas, *ſanctum Pontificem impugnantes*. De formula nuptiarum *librum unum*. *Ad Cardinalem Columnam*, de Columnis myſticis *librum unum*. De Sacramento altaris *librum unum*. Epiſtolarum ad diverſos, *librum unum*. Sermones *varios de tempore*, *& de Sanctis per anni circulum libros duos*. *Reliquit & alia præclara ingenii ſui monimenta; Ita habet* Trithemius *in Catalogo virorum illuſtrium Germaniæ* cap. 105. *Citatur paſſim a Genebrardo*, *Caniſio*, *& pleriſque aliis Petrus quidam Præmonſtratenſis*, *quem alium ab iſto eſſe non exiſtimo*; (*c*) *citatur quoque & quoddam ejus* Chronicum *quod Joannes Palæonydorus ait vocari* Biblia pauperum. *Floruit A. Domini* 1330. Hæc Joannes le Paige in Biblioth. Præmonſtratenſi pag. 307.

Petrus Mainanus Mediolanenſis, Auguſtinianus circa Annum 1340. cujus nonniſi *Sermones de tempore* laudari videο apud Philippum Elſſium pag. 578. encomiaſtici Auguſtiniani. * Imo Petrus Maynecius ſcripſit prædicationes feſtivas, quas MS. ſervat Bibliotheca Cœnobii S. Marcii Mediolanenſis, ubi ſunt pariter & Prædicationes ejus Dominicales, & Oratio dicta Populo Mediolanenſi. De eo agunt Thomas de Errera, Poſſevinus in Apparatu Tom. III. Puccinellus in Atheneo pagina 462. & Argelatus in Biblioth. Mediolan. pagina 887.

Petrus Malleacenſis Monachus Gallus Ordin. Bened. ſcripſit libros duos de antiquitate & commutatione in melius Malleacenſis Inſulæ, & translatione corporis S. Rigomeri: ad Goderannum Abbatem. Edidit poſtrema parte mutilos Labbeus Tom. 2. Biblioth. novæ Manuſcriptorum p. 222. 238. Goderannus Abbas fuit ab A. 1070. ad 1074. Vide Sammarthanos Tom. IV. Galliæ Chriſtianæ pag. 594.

Petrus Mallius Canonicus S. Petri Romæ, ex cujus libro ad Alexandrum III. capita quædam de feſtivitatibus in quibus Dominus Papa coronabatur, exhibet Mabillonius Tom. 2. muſei Italici pag. 158. 164. Laudat & Bzovius ad Annum 1216. de Baſilicæ Vaticanæ reliquiis *Jacobi Grimaldi* relationem exhibens. Alexandrum III. conſtat præfuiſſe ab A. 1159. ad 1181.

Petrus Mammoardus, cujus de triplici Imperio lucubrationem Manuſcr. memorat Sanderus in Biblioth. Belgica parte 2. p. 5.

Petrus de Mantua, cujus de ſuppoſitione, Manuſcr. Venetiis exſtat teſte Tomaſino p. 27. * Ad ſupplenda & illuſtranda ea, quæ de hoc Petro Fabricius ſcripſit, juvat integrum titulum exhibere libri typis jamdiu vulgati, iis adjunctis, quæ ad calcem leguntur. *Viri præclariſſimi*, *ac ſubtiliſſimi Logici Magiſtri Petri Mantuani Logica incipit feliciter*. *Explicit Logica ſubtiliſſimi Logici Ma-*

(*a*) Apud Trithemium libros III.

(*b*) Mich. Cæſenatem Ordin. Minor. de quo ſupra Tom. I. pag. 319.

(*c*) Alium tamen Chronici auctorem putant Miræus in Chronico Præmonſtr. & Voſſius pag. 716.

Magiſtri Petri Mantuani accuratiſſime emendata per eximium artium Doctorem Magiſtrum Joannem Mariam Mapellum Vincentinum. Inferius in eadem pagella additur: *Illuſtris Philoſophi, & Medici Apollinaris Offredi Cremonenſis de primo, & ultimo inſtanti in defenſionem communis opinionis adverſus Petrum Mantuanum feliciter incipit. Explicit ſcriptum de inſtanti Illuſtris Philoſophi, & Medici Magiſtri Apollinaris Offredi cum ſuppoſitionibus ejuſdem accuratiſſime emendatum per eximium artium Doctorem Magiſtrum Joannem Mariam Mapellum Vincentinum. Impreſſum Venetiis per Simonem alias Bevilacqua Papienſem* 1492. *die primo Decembris*.

Petrus Marcellus Antonii F. Venetus ſcriptor libri *de vitis Principum & geſtis Venetorum* a primo Paulutio Anafeſto uſque ad obitum Ducis LXXIV. Auguſtini Barbadici Ann. 1502. Vide Voſſium p. 666. Prodiit Venet. 1554. 8. Francof. 1674. 8. & in Jani Gruteri Chronico Chronicorum politico T. 1. Francof. 1514. 8. p. 581. 728. ſubjunctis Vitis Principum Venetorum quatuor Leonardi Lauretani, Antonii Grimani, Antonii Gritti, & Petri Laudi per *Sylveſtrum Girellum*, Urbinatem p. 729. 791.

Petrus Marſus A. 1512. Romæ Canonicus S. Laurentii in Damaſo æt. 70. obiit. Ejus in Silium Italicum Venet. 1483. 1492. Pariſ. 1512. fol. Ejuſdem in Ciceronis de natura Deorum ad Ludovicum XII. Galliæ Regem, Pariſ. & deinde Baſil. 1544. & de Officiis, amicitia, ſenectute & paradoxa Venet. 1487. fol. 1506. Lugd. 1514. In Terentium cum Paulo Malleolo. Argent. 1519. 4. Ejuſdem Marſi Panegyricum Innocentio VIII. dictum & alias quaſdam Orationes memorat Nicolaus Toppius pag. 248. Biblioth. Neapolitanæ. Sub idem tempus fuit *Paulus Marſus*, Piſcinas, cujus commentarii in Ovidii Faſtos ſæpius lucem viderunt, ut dixi lib. 1. Biblioth. Latinæ cap. 15. * Oratio ejus dicta in die S. Stephani protomartyris vetuſtis excuſa typis impreſſore Argyrio Euchario abſque loco. In fine legitur probata & laudata a Baptiſta Mantuano celebri poeta Carmelitano. Eſt autem Oratio iſta plane diverſa ab alia in laudem S. Stephani ab eodem dicta & impreſſa vetuſtis typis ſine loco & anno. Prior incipit: *Horrendus ille tenebrarum princeps*; altera vero: *plura mihi Patres ampliſſimi*. Altera ejus oratio in funere Illuſtriſſimi Hieronymi Foro-Cornelienſis, & Forolivienſis Comitis in 4. ſine loco & anno.

De Paulo vero Marſo, cujus in hoc ipſo paragrapho meminit Fabricius, adjicienda ſuccurrit habita ab ipſo oratio die, qua pro ſolemni tunc urbis more Romæ natalitia a ſodalitate literaria celebrata ſunt, Romæ An. 1483. die dominica XX. Aprilis. Vide Jacobi Volaterrani Diar. ad eumdem Annum.

Petrus Martyr, ab Angleria, (*a*) Mediolanenſis, Protonotarius Apoſtolicus, Prior Archiepiſcopatus Granatenſis, atque a Conſiliis rerum Indicarum Hiſpanicis Regum Ferdinandi & Eliſabethæ, & liberorum Regiorum Magiſter, cujus *Epiſtolarum libri XXXVIII.* ſcripti ab A. 1488. ad 1525. Compluti viderunt lucem 1530. fol. & ex meliore editione Elzeviriana Amſt. 1670. fol. ſubjunctis *Ferdinandi de Pulgar* Epiſtolis ſub eadem tempora ſcriptis Latine vel Hiſpanice cum notis *Juliani Magoni*, & libri itidem Hiſpanice ab eodem Pulgario ad Reginam Eliſabetham de claris Hiſpaniæ Viris. Et rerum varietate & dictionis cultu ac nitore ſe commendant Petri Epiſtolæ, ſicut & libri ejus octoginta ſive *Decades octo de rebus Oceanicis & Orbe novo* Pariſ. 1536. fol. & 1587. 4. ut editiones decadum trium priorum ſæpius repetitas prætercam, ex quibus nonnullæ jun-

(*a*) Vide Petri Martyris Epiſt. 248. & 722. Fratris ſui Jo. Baptiſtæ obitum A. 1517. dolet Epiſtola 581.

junctum habent librum *de inſulis nuper inventis & incolarum moribus*. Baſil. 1533. fol. Colon. 1574. 8. *Libri tres de legatione Babylonica* ex urbe Granata ad Soldanum Babylonicum, prodiere primum Hiſpali 1500. fol. cum rerum Oceanicarum prima decade, & carminibus, quæ ſunt *Janus*, *Inachus*, *Pluto furens*, *hymni* & *epigrammata* curante Ælio Antonio Nebriſſenſi. Italica verſio Legationis Babylonicæ, Carolo Paſſo interprete Venet. 1564. 8. inſcribitur: *delle coſe notabili dell' Egitto*. Carmen extemporale *in bellantes ex imperandi cupidine*, legitur Epiſtola 556. Alia Epiſt. 581. & 611. De hoc Petro & ejus ſcriptis diligentius præ cæteris tractavit Niceronus Tom. 23. memoriarum de Viris eruditis p. 202. ſeq. Poſſunt etiam conſuli Jovius pag. 206. elog. Nicolaus Antonius Tom. 2. Biblioth. Hiſpan. pag. 362. ſeq. Voſſius pag. 671. Morlierius in libro cui titulus: Eſſais de litterature T. 2. pag. 228. ſeq. Philippus Picinellus in theatro eruditorum Mediolanenſium vulgato Italice, Chevræana Tom. 1. p. 40. &c.

Petrus Martyr Vermilius, natus Florentiæ A. 1500. magno ſtudio incubuit in linguas Latinam, Græcam & Hebraicam, atque Auguſtinianis nomen cum dediſſet, docuit Patavii, Neapoli, aliiſque in locis: mox lectione (*a*) ſcriptorum Zvvinglii, Buceri & Eraſmi permotus magnum inter Reformatos Doctores Theologos nomen fuit, Argentorati primum deinde Oxonii, denique Tiguri, ubi diem obiit A. 1562. Vitam ejus ſcripſit Joſias Simlerus, præter quem adire juvabit imprimis, laudatum Niceronum Tom. 23. pag. 216. ſeq. de ſcriptis etiam hujus Petri accuratius commentantem p. 232. ſeq. Nec deeſt magnus numerus aliorum qui de hoc viro tradiderunt, Thuanus ad Ann. 1562. & ad ejus elogia Antonius Teiſſierius: Melchior Adami in vitis Theologorum, Jacobus Verheyden in effigiebus præſtantium Theologorum, Nic. Reuſnerus in iconibus pag. 246. ſeq. p. 165. Chriſtianus Junckerus *im Güldenen und Silbernen Ehren-Gedächtnis*. Lutheri pag. 177. ſeq. Paulus Freherus in theatro clarorum virorum pag. 191. Nicolaus Comnenus Papadopoli Tom. 2. hiſt. Gymnaſii Patavini p. 211. Paulus Colomeſius in Italia Orientali pag. 96. Thomas Fullerus in Abele redivivo p. 205. Antonius Wood Tom. 1. Athenarum Oxon. pag. 138. Lexicon eruditorum, & Lexica hiſtorica, Thomas Popeblount &c. Florimundus Ræmundus libro 3. hiſtoriæ hæreſium c. 5. Dupinius in Bibliotheca ſcriptorum hæreticorum, & de Commentariis Petri Martyris in libros Biblicos Richardus Simon libro III. hiſtor. Criticæ in Veteris Teſt. p. 66.

Palæſtinorum, *Tyriorum & Sidoniorum hiſtoriam* editam Tiguri 1592. 4. non dubium eſt Vermilio auctori deberi, fallique eos qui Anglerio tribuunt. Fuere etiam, ſed juniores:

Petrus Martyr Feſtus ſive *Feſta* Lombardus Urceanus Ord. Præd. circa Annum 1612. cujus ſummarium Conſtitutionum pro regimine Ordinis Prædicatorum atque alia ſcripta edita atque inedita refert Jac. Echardus T. 2. p. 83.

Petrus Martyr Luſitanus, itidem Ordin. Præd. qui circa Annum 1615. Conimbricæ docuit, & cujus Commentaria in tertiam partem Summæ S. Thomæ memorat Jacobus Echardus Tom. 2. pag. 410. Omitto plures ex eodem Dominicanorum Ordine, de quibus idem laudatus Echardus conſulendus: Petrum Martyrem *Baccionum* ſive *Bucionium* T. 2. pag. 329. *de Bona Caſa*, pag. 735. *Freſciantem* ſeu *Froſciantem* pag. 636. *De Sancto Gervaſio* pag. 132. *Locatellum*, p. 442. Petrum Martyrem *de Mevania*, p. 329. *Moralem* ſive *Morallum* (Poſſevino *Morellum*) ſcriptorem Collyrii mentis, pag. 234. *Moxetum* p. 564. *Naldinum* pag. 607. *Romanium* p. 550.

(*a*) Confer Val. Erneſti Loeſcheri hiſtoriam motuum Tom. 2. pag. 13. 137. ſeq.

550. *Scandinatum* p. 761. & *Volcarum* p. 700. His ex Poſſevino addere licebit Petrum Martyrem Hiſpanum, Epiſcopum *Cluenſem* in regno Cataloniæ circa An. 1575. ſcriptorem Directorii Curatorum &c.

Petrus Martyr Tronus Novarienſis Medicus, cujus libri IV. de vulneribus & ulceribus capitis viderunt lucem Ticini 1584. 4.

Petrus Matthæus Carrantus Latine ex Italico vertit *vitam Franciſci Sfortiæ* primi Mediolanenſium & Genuenſium Ducis, ſcriptam a Marco Attento. Prodiit Latina verſio Bononiæ 1526. De aliis vitæ Franciſci Sfortiæ ſcriptoribus vide illuſtrem Muratorium Tomo XIX. theſauri rerum Italicarum.

Petrus Martyr Ferrarius Jurisconſultus, defunctus A. 1527. de quo Franciſcus Ariſius Tom. 1. Cremonæ litteratæ p. 399. ſeq. diſſertationes ejus legales celebrans.

Petrus Mauricius, ſupra, *Petrus Cluniacenſis*.

Petrus Maurocenus Patricius Venetus & Epiſcopus Cardinalis ab An. 1408. qui Concilio Conſtantienſi Ann. 1418. interfuit, atque deinde diem obiit propior nonagenario Anno 1424. 11. Auguſt. de quo Trithemius cap. 737. & Ciacconius in Cardinalium Vitis pag. 1073. G. Joſephus Eggs in purpura docta Tom. 1. pag. 516. aliique. Laudantur ejus Variæ *determinationes*, *Conſilia*, atque inſigne volumen *ſuper ſextum Decretalium*.

Petrus de Vercellis, ex Epiſcopo Dignienſi in Provincia *Meldenſis* A. 1439. Epiſcopus defunctus A. 1446. Poſt legationem in Græciam ſuſceptam, quam Eugenius IV. ei injuxerat, interfuit Concilio Baſileenſi, in eoque totius Cleri nomine peroravit. Legatus etiam Ludovici III. Regis Hieruſalem, Comitis Provinciæ, tum etiam in Synodo Florentina. Vide Sammarthanos T. 3. pag. 704. De ejus legatione, Caroli VII. nomine geſta ad Eugenium IV. Florentiæ agentem Odoricus Raynaldus ad A. 1441. & Jacobus Benignus Boſſuetus defenſione declarationis Cleri Gallicani lib. X. cap. 16. Tom. 2. p. 95. ſeq.

Petrus Monachus, cujus, notante Cangio, habetur præfatio in librum neſcio quem S. Methodii Patarenſis in Lycia Epiſcopi, in Bibl. Sangermanenſi Codice 281. De Methodio ejuſque ſcriptis abunde dictum ab Allatio de Methodiis, & lib. V. Biblioth. Græcæ c. 1. p. 255. ſeq.

Petrus de Monte, Venetus, artium Doctor & Juriſconſultiſſimus, Epiſcopus ab A. 1442. ad A. 1457. Brixienſis de quo Ughellus Tom. 4. pag. 558. & Leonardus Cozzandus part. 1. Biblioth. Brixienſ. p. 291. Ejus *Repertorium* lucem vidit Romæ 1476. fol.

* Dedit præter *Repertorium* Epiſtolas nonnullas, e quibus tres in collectione Epiſtolarum Franciſci Barbari ſeſe offerunt legendæ. Scripſit etiam opuſculum *de Summi Pontificis & univerſalis Concilii; nec non de Imperatoriæ majeſtatis origine*. Hic verus eſt titulus operis, prout legitur in MS. Codice Felini Sandæi in Bibliotheca Canonicorum majoris Eccleſiæ Lucenſis aſſervato. Ex hoc Felini Codice additis ex eodem Felino itidem adnotationibus vulgatum eſt ſub adſcititio, & ab eodem Felino rejecto titulo *de Monarchia*. Prodiit hoc titulo Lugduni An. 1512. in 8. adjectis adnotationibus Nicolai Chalmot in Pictavienſi Academia Juris profeſſoris, & iterum cum Felini adnotationibus tantum Romæ An. 1537. in 16. iterumque cum Felino itidem in Tractatu Tractatuum Tom. XIII. p. 1. Venet. 1584. Porro hoc opus in nonnullis Codicibus Joanni de Capiſtrano; ſed mendoſe tribui notavit Felinus in ſuo codice. Vide Philippum Jacobum Lambacher in Bibliotheca Vindobonenſi civica Tom. 1. pag. 157. ubi plura de hoc tractatu, & Chalmoti adnotationibus monet.

Ex Petri de Monte invectiva adverſus ridiculum quemdam Oratorem viro-

rorum doctorum oſorem excerpta quędam dedit Em. Cardinalis Quirinius in Diatriba præliminari ad collectionem Epiſtolarum Franciſci Barbari p. 186.

Hic eſt ipſe Petrus de Monte, quem tanquam ab hoc noſtro diverſum Fabricius ſupra pag. 78. jam attulerat, ubi & libri *de Monarchia* meminit, ſed præterquam verus libri titulus alius eſt, antiquiſſimam ejus editionem omiſit.

Ejuſdem Petri de Monte eſt liber contra *impugnantes Sedis Apoſtolicæ auctoritatem ad Beatiſſimum Patrem, & clementiſſimum Principem Eugenium Pont. IV.* Incipit: *Majores noſtri, Beatiſſime Pater*. Servatur in Cod. MS. 204. Biblioth. Felini *Petri de Monte oratio, dum exiſteret Protonotarius, & Orator Eugenii IV. apud Regem Angliæ* In Biblioth. Vaticana, Montfaucon Bibl. MSS. pag. 88. In collectione Epiſtolarum Franciſci Barbari, quam a Cl. Card. Quirino adornatam ſæpius dixi, geminæ Petri hujus Epiſtolæ ad eundem Franciſcum datæ leguntur, quarum altera eſt num. 218. alia num. 220.

Petrus Jacobus *Montefalchius*, clarus circa A. 1497. opus reliquit *de Vicentinis*: tum etiam *de cognominibus Deorum* egit libro edito Peruſiæ 1525. atque item *de ſacris celebritatibus*. Habuit eum ſcriptorem Laur. Pignorius teſte Voſſio p. 664.

Petrus de Mora, Beneventanus, ab A. 1205. Cardinalis, ſcriptor Dictionarii ſive *Alphabeti artis ſermocinandi*, Manuſcr. in variis Bibliothecis. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1721. ſeq.

Petrus Natalis ſive *de Natalibus*, ſupra p. 93.

Petrus Neapolitanæ ſive Parthenopenſis Eccleſiæ Subdiaconus circa A. 890. ſcripſit librum *de miraculis S. Agnelli Abbatis*, Neapolitanorum Patroni qui A. 590. obiit. Ex eo quædam verſu ſcripta (liber ipſe enim proſa eſt compoſitus) excerpſit ediditque Ughellus Tom. VI. Italiæ ſacræ pag. 76. (edit. novæ p. 54.) Vide & Tom. IV. pag. 878.

Petrus Niger, ſupra p. 139.

Cœnobii *S. Petri in Nigra Sylva* dotationes editæ a Joannę Friderico Schannat in collectione prima Vindemiarum litterariarum, Fuldæ 1723. fol. pagina 160. 164.

Petrus e Nongento Normannus Gallus, Theologus Pariſ. circa An. 1404. Scripſit in Magiſtrum Sententiarum: Scholaſtica Quodlibeta. Quæſtiones Ordinarias libris II. Sermonum libros III. Vide Poſſevinum, Alegrium p. 325.

Petrus Auguſtinianus *Novæ Civitatis* in Latio Epiſcopus circa A. 1410. ſupra *Petrus Bruniquelli*.

Petrus Novarienſis de quo Ptolomæus Lucenſis ad A. 1184. *Eodem anno & tempore floruit Magiſter Petrus Novarienſis, qui fuit Pariſienſis Epiſcopus, ſcriptor* ſententiarum Theologiæ, *in quibus continetur tota profunditas Scripturæ ſacræ*. Hic eſt *Petrus Lombardus* de quo ſupra pag. 262.

Petrus Olai, Monaſterii Alvaſtra Ord. Ciſterc. in Oſtrogothia Prior, *Revelationes S. Brigittæ*, ex Svecico vertit Latine. Vide Bzovium ad A. 1378. n. 41. & quæ ſupra Tom. 1. p. 280.

Petrus de Oſma, *Oxomenſis*, infra, *Uxamenſis*.

Petrus Oſtienſis, cujus lucubrationem in Codice Regio Pariſ. 895. obviam memorat Cangius, non diverſus, ut puto, a continuatore Chronici Leonis Oſtienſis, Petro Monacho Caſinenſi & Oſtienſi Diacono, de quo ſupra, pag. 351. ſeq.

Petrus Padubanenſis, corrupte pro *Aponenſi*.

Petrus Paludanus, Ordin. Prædicat. defunctus A. 1342. de quo S. Antoninus Tom. 3. ſummæ hiſtor. pag. 681. Trithemius cap. 582. Natalis Alex. T. 7. pag. 155. ſeq. Henricus Warthonus ad Caveum A. 1330. &c. Vide ſupra p. 192.

Petrus Pannonius, qui *Paulus* aliis, vide ſupra p. 217.

Pe-

Petrus Parens, Marci F. nobilis Florentinus & inter Magiſtratus ab Ann. 1482. ad A. 1501. Latine quæ ſcripſerit non comperi: ſed *Memorias* ejus *Hiſtoricas* ab A. 1476. Italica lingua compoſitas & manu auctoris exaratas duobus Voluminibus in Bibliotheca Strozziana, laudari video in Diario Eruditorum Italiæ T. XXVIII. p. 228.

Petrus Pariſelli, Monachus S. Germani de Pratis, cujus *Sermones* in Bibliothecæ Sangermanenſis Codice 396. evolvit Cangius.

Petrus Parochia ſive *Parochianus* Gymnaſiarcha Grammaticorum in Collegio Navarrico Pariſienſi ab An. 1395. ad 1406. cujus tractatum *de Conſtitutione Nominum & Verborum* Manuſcr. in Biblioth. Cœnobii S. Victoris Pariſ. memorat Jo. Launojus in hiſtoria Gymnaſii Navarrei p. 462.

Petrus Paſſerinus Utinenſis ſcripſiſſe apud Voſſium pag. 531. Cangiumque traditur *diarium rerum Forojulienſium* ab A. 1258. ad 1356. (1348.) Manuſcr. apud illuſtrem Fontaninum. Sed verus auctor *Julianus* Canonicus Civitatenſis. Vide diarium eruditorum Italiæ T. IX. p. 157. * Vir doctiſſimus, de cujus amicitia glorior, P. Franciſcus Bernardus de Rubeis Chronicon iſtud rerum Forojulienſium vulgavit in appendice veterum monumentorum ad commentarium Eccleſiæ Aquilejenſis n. 8. ſuoque demum auctori opus reſtituit, rejecto Petro Paſſerino ab Antonio Belloni tabellione olim obtruſo. Igitur operis auctor fuit Julianus, de quo hic Fabricius, ſed & iſte coadjutorem habuit in eodem ſcribendo, vel forte addendo Joannem alterum fratrem ſuum, qui ad Annum 1293. in eodem Chronico adnotavit: *ego Joannes celebravi primo miſſam nono die Majo currente Dominica per C an. Domini* 1294. Cum vero Joannes iſte anno eodem Miſſam primam celebraverit, non ita facile credo Chronicon ſuum producere potuiſſe uſque ad Annum 1364. multoque etiam minus ad Annum 1384. ut hic Fabricius indicat. Chronicon utique a P. de Rubeis vulgatum Annum 1364. non ſuperat, ex quo fit, ut commentitia ſit prorogatio uſque ad 1384. Fontanini apud Fabricium hic. Sed cum poſt Annum 1331. in Chronico Patris de Rubeis novus legatur titulus in hanc ſententiam: *In libretto Domini Joannis Jacobi de Venuſtis*: tum reſumatur Chronicon, ſed cum interruptione uſque ad Annum 1345. atque inde ducatur uſque ad 1364. non inani conjectura judico eſſe hoc additamentum alterius authoris, cum præſertim epitome Chronici Juliani ab eodem P. de Rubeis vulgata ibidem n. 9. ultra annum 1331. excurrat.

Idem Juliani Chronicon ex ſchedis Capituli Forojulienſis deſcriptum evulgavit Muratorius Rer. Ital. T. XXIV. p. 1193. ſed in multis ab eo quem dedit P. De Rubeis, diverſum. In præfatione vero ad hoc ipſum Chronicon teſtatur Muratorius, ſchedas illas capituli vetuſtate corroſas eſſe multis in locis, & tantæ antiquitatis ut ex illis videri poſſint expreſſi reliqui ejuſdem operis Codices in Bibliothecis privatorum ſervati. Deſinit Codex iſte Ann. 1315. ex quo illud conſequi videri poſſet Julianum eique ſuccenturiatum Joannem non ultra hunc Annum excurriſſe. Quare ea quæ ultra hunc Annum offert codex P. de Rubeis alterius eſſe additamenta merito ſuſpicaremur. Præſertim cum lacinia P. de Rubeis ab An. 1315. uſque ad 31. eadem omnino ſit cum excerptis, quæ ex libro adverſariorum Capituli Civitatenſis Muratorius ibidem p. 1227. exhibuit.

Petrus Pateshullus Anglus Auguſtinianus, Theologus Oxonienſis circa Annum 1390. Wiclefi ſecutus partes ſcripſit *Poſtillationes S. Scripturæ*. *Super IV. libros Sententiarum*. *Contra hæreticos*. *Determinationes Theologicas*. *Sermones* ad Clerum, Populumque. Vide Lelandum cap. 437. Pitſeum pag. 555. Elſſium p. 580. ſed & Baleum VII. 2. qui eidem tribuit lucubrationes alias flammis tradi-

ditas, *Vitam fratrum mendicantium* ſive acerbiſſimum opus ſuper Hildegardis Prophetia, contra fratres mendicantes. *Defenſorium Armachani*, ſive Defenſorii Curatorum a *Richardo* Radulphi F. Archiepiſcopo Armachano mendicantibus oppoſiti: *Novam cantilenam*. *Lamentationes fratrum*. *Ritus natalitios*. *De flagitiis Auguſtinenſium*. *De nequitiis Dominicanorum*. *Mandata Legis Euangelicæ*. *De deſolatione Eccleſiæ*.

Petrus de Paulo, Patricius Jadrenſis in Dalmatia, de cujus *Memoriali* ſupra pag. 217. ubi vitioſe *Paulus de Paulo* excuſum.

Paulus Monachus *S. Petri in Valle*, ſupra p. 217.

Petrus Paulus Vergerius. Duo hoc nomine. Infra *Vergerius*.

Petrus de Pennis Aprutinus, Ordinis Prædicatorum, ſcriptor libri inter Codices Baluzianos in Regia Pariſ. cui titulus: (*a*) *Memoria continens modum recuperandi terram ſanctam*, *ſcripta poſt electionem Gregorii X.* dividitur capitibus XXII. quibus comprehendi poteſt terra ſancta & videri quare deperdita fuerit, & qualiter recuperari poſſit. Gregorius X. electis A. 1271. Palæſtina amiſſa A. 1268. Conſtat igitur de Petri hujus ætate, quem præter rem ad A. 1330. alii, alii ad An. 1531. referunt, propius vero qui cum Toppio ad A. 1242. Cætera ejus ſcripta ſunt: (*b*) *Liber contra Judæos*, *nomine Thalmeth* (Talmudis aſſertores) diviſus in XV. capita & tractatus *contra Alcoranum & Machometum*, capitibus itidem XV. uterque partis octavæ inſtar additus *Petri Suberti* operi de viſitatione Epiſcopali, ſeu de cultu vineæ. Tractatus *de notitia Verbi incarnati*, capitibus XXV.

Petrus de Perpiniano dictus *de Riu* ſive *de Rivo* Catalanus, Carmelita ſub initia ſeculi XIV. ſcripſit *in Pſalmos Davidis*. *In IV. libros Sententiarum*. *Quæſtiones Sententiarum* libris II. *Sermones* varios. Vide Trithemium c. 559. Nic. Antonium lib. 9. Biblioth. veteris Hiſpanæ cap. 2. T. 2. p. 80. Alegrium &c.

Petrus de S. Joanne, *Pictavienſis*, Monachus & Prior major clauſtralis monaſterii SS. Petri & Pauli Cluniacenſis, de cujus ſcriptis quibuſdam, verſu & proſa in laudem Magiſtri ſui, qui A. 1156. diem obiit, *Petri Mauricii* Abbatis Cluniacenſis dictum ſupra pag. 254. 255. 756. Exſtant præterea in Andreæ du Cheſne Biblioth. Cluniacenſi p. 615. carmen elegiacum in laude triumphi ejuſdem Abbatis Romæ habiti contra *Pontium* & *Pontianos*, qui eum Abbatiali dignitate extrudere moliebantur & pag. 615. aliud breve, quando ad Ajam Inſulam transfretavit. Et tria alia, pagina 617. ſeq. verſibus hexametris: Adverſus Barbarum. Epitaphium *Gelaſii Papæ II.* defuncti Ann. 1119. & Epitaphium *Adefonſi* Epiſcopi Salmanticenſis qui eodem anno ex Concilio Remenſi redux diem obiit. De *ſumma Hiſtorica Bibliæ* quam Huldricus Zvvinglius junior, (*c*) Novi Teſtamenti in Schola Tigurina Profeſſor edidit Tiguri 1591. fol. cum libro de juſtificatione per fidem, ad Hebræos IX. & continuatione ſummæ illius a Julii Cæſaris imperio ad ſua producta tempora libris IV. Vide Oudinum T. 2. p. 1274.

Petrus Pictavienſis, Petri Lombardi diſcipulus, propter ſubtilitatem ingenii cum eodem Lombardo, Abælardo, & Gilberto Porretano quatuor Galliæ labyrinthis (*d*) accenſitus: Lombardi ſucceſſor per annos fere quadraginta Theologiam docuit Pariſiis, & ex Cancellario poſt Petrum Comeſtorem Pariſien-

(*a*) Jacobus Echardus Tom. 2. de ſcriptis Dominicanor. pag. 337.

(*b*) Id. Tom. 1. pag. 369.

(*c*) Filius hic Huldrici Zvvinglii Paſtoris ad Prædicatores Tiguri ab A. 1568. ad 1571. quo apoplexia obiit: Huldrici vero Zvvinglii, Reformatoris A. 1531. ætat. 49. defuncti nepos. Vide Hottingeri ſcholam Tigurinam pag. 190. ubi *Petrus* ille præter rem *Pictavienſis Epiſcopus* appellatur.

(*d*) Vide ſupra in *Gvalteri S. Victoris*, Tom. 3. pag. 118.

riſienſi ſenex denique Archiepiſcopus ab A. 1201. Ebredunenſis, diem obiit A. 1205. De quo præter Claudium Hemeræum de Academia Pariſ. p. 115. Bulæus Tom. 2. pag. 767. atque Oudinus Tom. 2. pag. 1499. ſeq. Scripſit *quinque libros Sententiarum* ad Gvilelmum Senonenſem & poſtea An. 1175. Remenſem Archiepiſcopum. Prodiere Pariſ. 1655. fol. edente Hugone Mathoud Benedictino S. Mauri. Ab his diverſus *Commentarius* adhuc ineditus *in Magiſtrum ſententiarum* de quo Oudinus T. 2. pag. 1501. Albericus in Chronico p. 441. memorat etiam ejus *Sermones*, *Diſtinctiones* & *Poſtillas*: additque eum *pauperibus conſulentem Clericis excogitaſſe arbores hiſtoriarum Veteris Teſtamenti in pellibus depingere, & de vitiis & virtutibus ſimiliter diſponere. De diſtinctionibus in Pſalterium* & *allegoriis ſuper Vetus & Novum Teſtamentum*, *Sermonibuſque per anni Circulum*, & notulis excerptis ex ejus Sermonibus, & *Summa de myſteriis incarnationis Chriſti*, laudatum Oudinum conſulere juvabit.

Petrus Pictavienſis, Canonicus S. Victoris Pariſ. & Cantor, defunctus Anno 1197. de cujus *Pœnitentiali* atque aliis ſcriptis ſupra p. 250. * Muratorius Antiquitat. Medii ævi Tom. III. pag. 917. tradit in Codice MS. Ambroſiano ſupereſſe Chronicon F. Jacobi de Aquis Ord. Præd. inſcriptum: *Imago mundi*, in quo nonnulla e Chronico Magiſtri Petri Pictavienſis delibata leguntur. Vix dubitarem hunc ipſum eſſe Petrum Cantorem; niſi me aliquantulum ſuſpenſum veterum ſcriptorum de hoc opere a Petro digeſto teſtimonia retinerent. Porro Jacobum de Aquis uſque ad Annum 1296. Chronicon ſuum perduxiſſe idem Muratorius admonuit.

Forte tamen opus iſtud vindicandum eſt alteri Petro de S. Joanne Pictavienſi, de quo Fabricius; nec aliud eſt forte Chronicon iſtud quam continuatio *Summæ hiſtorialis Biblicæ* ab eodem Petro ſcriptæ editæque Tiguri, ut hic Fabricius ait. Continuationem hanc ſcribitur ibi dediſſe Huldricus Zuinglius Reformatoris nepos. Sed forte recentior hic author nihil aliud de ſuo præſtitit, niſi continuationem ex eo eductam tempore, quo Chronicon ſuum Petrus perduxerat.

Quis vero iſte ſit Jacobus de Aquis, cujus meminit etiam Benvenutus de S. Georgio in Hiſtoria Montisferrati, plane ignoro.

Petrus Pictor Canonicus S. Audomari in Arteſia circa A. 1200. cujus liber *de Sacramento Altaris* verſibus leoninis compoſitus exſtat Manuſc. in Biblioth. San Germanenſi Cod. 658. Incipit:

Omnibus in factis, conceptis ſive peractis
Debet præponi Deus humanæ rationi &c.

Cap. 1. *Panis in altari Verbi virtute ſacratus*
Fit Divina Caro noſtri medicina reatus &c.

Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1725. ſeq.

Petrus de Pilichdorf ſive *Pilichdorfius* Germanus, Doctor & Magiſter, Theologiæ Profeſſor A. 1444. ſcripſit *Obviationes S. Scripturæ*, *contra errores Waldenſium*: inter alia teſtatus (a) mille amplius ex illis infra ſpatium duorum annorum ad Catholicam fidem fuiſſe converſos: & librum *contra Pauperes de Lugduno*. Priores integras, & poſterioris fragmentum edidit Jac. Gretſerus cum Luca Tudenſi contra Albigenſes, Reineroque & Anonymo contra Waldenſes. Ingolſtad. 1612. 4. unde recuſi Tom. XXV. Biblioth. Patrum Lugd. p. 277. 299. & inter Gretſeri opera T. XII. parte 2.

Petrus Pirchenvvart, clarus ſæculo XV. ma-

(a) Cap. XV. *Quare non perſtitiſti cum Ovibus in Thuringia, Marchia, Bohemia, Moravia, ubi ex Dei gratia jam infra ſpatium duorum annorum citra mille perſonas hæretici VValdenſes ad fidem Catholicam ſunt converſi? Quare non venis ad Auſtriam, & Ungariam, ubi ſpes eſt Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis plures item quam mille perſonas tuorum credentium fore de faucibus Leviathan extrahendos?*

maxime in Univerſitate Wiennenſi. Diverſa ejus opuſcula in Auſtriæ Bibliothecis Manuſcripta exſtare teſtis eſt V. C. Bernardus Pez Tom. 3. anecdotor. parte 3. pag. 630. plura de illis dicturus alibi, niſi mors ſuperiore anno cum magna harum litterarum jactura eum rebus humanis abſtuliſſet. Ex Codicibus monaſterii Benedictoburani ibidem memorat tractatum ſive Sermonem *de Corpore Domini*. Incip. *De venerando Euchariſtiæ Sacramento & ejus digna ſumtione*.

Petrus Piſanus, ſcriptor *Vitæ Paſchalis II.* Papæ A. 1118. defuncti, cujus viguit temporibus, editæ a Papebrochio in propylæo ad Acta Sanctorum Maji p. * 202. 207.

* *Petrus Grammaticus Piſanus* Caroli Magni præceptor in re Grammatica, cujus meminit Eginardus in vita Caroli Magni. Exſtant ejus verſus quidam e MS. Codice vulgati ab Abbate Le Beuf in diſſert. ſur l' hiſtoire Eccleſiaſt. & civile de Pariſ. pag. 404. Horum primum carmen miſſum eſt ad Paulum Varnefridum ſub nomine Caroli Magni: Titulus in MS. Codice eſt: *verſus Petri Grammatici* Incipit.

Nos dicamus Chriſto laudem.

Hortatur hoc Paulum ut doceat clericos græcas literas & comitari valeant Rotrudem filiam ſuam Caroli ſcilicet jam oppigneratam Conſtantino Græcorum Imperatori. Pag. 409. legitur aliud carmen Petri ad Paulum, quo illum propoſito ænigmate tentat. Sunt autem omnes verſus hexametri. Incipit poetica hæc oratio:

Lumine purpureo dum Sol perfunderet aſtra Pag. 419. legitur carmen panegyricum Petri ad Regem:

Culmine ſi Regum dudum cecidere poetæ.

Petrus Piſtoris, Canonicus Regularis Auguſtinianus in Viridi Valle prope Bruxellam, defunctus An. 1440 non diverſus ut videtur a *Petro* Bruxellenſi de quo ſupra pag. 249. Scripta quæ apud Valerium Andream p. 752. Petro Piſtoris tribuuntur, ſunt: *de pluralitate Confeſſariorum in regimine Monialium non admittenda. De differentia venialium peccatorum & mortalium. De triplici via ad Deum.*

Magiſter *Petrus de Ponte*, cœcus, Brugenſis, ſub typographiæ initia in 12. edidit libellum Grammaticarum Obſervationum, & exceptionum a regulis Grammaticis quem inſcripſit *de regulis congruitatum & earum limitibus*.

Petrus ordinis *Prædicatorum*, Provincialis Franciæ ſcripſit *Sermones*: de Dominicis & feſtivitatibus fere per totum annum, quibus multi utuntur uſque hodie. Hæc de eo Henricus Gandavenſis cap. 41. cujus Petri Sermones, perperam confuſi a nonnullis cum *Petro de Riga*, adhuc ſupereſſe Manuſcriptos in variis Bibliothecis teſtatur Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 117. differens de *Petro Remenſi*, ad A. 1245.

Petrus Præmonſtratenſis, ſupra, *Petrus de Lutra*.

Frater *Petrus* de Umezovv, *Pragenſis*, Theologiæ Profeſſor. Prædicator Monaſterii S. Clementis. Hujus *revocatio*, *recognitio & proteſtatio* facta Pragæ A. 1417. Sabbato ante Dominicam Oculi, in Collegio Caroli, coram tota Univerſitate Studii Pragenſis, & in præſentia Scabinorum & Conſulum ac Communitatum omnium Civitatum Pragenſium exſtat inter Joannis Huſſi Opera Tom. 2. p. 365. ſeq.

Petrus Prior S. Joannis Senonenſis ſub Ludovico VI. Galliæ Rege circa Ann. 1118. cui Cangius tribuit hiſtoriam Francorum abbreviatam, quam ſupra p. 246. ſub *Petro* Bibliothecario referre me memini.

Petrus Remenſis *Prior* Provincialis fratrum Prædicatorum Franciæ ſeculo XIII. vergente, ſcriptor *Sermonum* de tempore & de Sanctis, laudatus Trithemio cap. 471. idem ut videtur de quo ſupra p. 273. Sermones illos Manuſcriptos memorat Sanderus p. 128. Biblioth. Belgic. & parte 2. pag. 166. ubi perperam excuſum *Petri Remenarii ſermones de feſtis*.

Petrus Queſvellus Anglus, Theologus & Juriſconſultus Ordin. Minor. in Cœnobio Norvicenſi Sec. XV. ſcripſit teſte Pitſeo pag. 890. *De iis, quæ ad Jus & Judicium ſpectant, ordinate dirigendis directorium Juris* in foro Conſcientiæ & Judiciali, (*a*) libris IV. *De ſumma Trinitate & fide Catholica* & *de ſeptem Sacramentis: De iiſdem Sacramentis miniſtrandis & accipiendis:* & *de criminibus quæ a Sacramentis impediunt, & de pœnis iiſdem injungendis*.

Petrus Ravennas, idem cum *Petro Chryſologo* de quo ſupra Tom. 1. pag. 379. ſeq. * Fuit & alius Petrus Ravennas, qui poſt medium ſæculi XV. floruit. Præter tractatum *de memoria*, qua valebat ad miraculum dedit *utriuſque Juris compendia*, *commentarium in feuda*, *Juris Alphabetum*, & *interpretationes amplas in quaſdam Juris Pontificii conſtitutiones*, ait Pancirolus lib. 2. c. 138. Pelbartus in Pomario meminit Petri cujuſdam Ravennatenſis, cujus erat liber *de geſtis notabilibus*. An idem ſit cum hoc Juris doctore ambigo. Vide ibidem Sermonem de S. Catharina. Inter hæc opera typis prodiiſſe conſtat Juris Alphabetum in 8. An. 1511. ſine loco.

Petrus Raimundi, de Inſula graſſa, Gallus, Carmelitarum ab Anno 1343. ad 1355. Generalis ſcripſit *in IV. libros Sententiarum*. Vide Trithemium cap. 603. Alegrium p. 292.

Petrus Ranſanus ſive *Ranzanus* nobilis Panormitanus, Siculus, Ord. Præd. Siculæ Provinciæ præfuit ab A. 1457. Epiſcopus Lucerienſis ab A. 1478. inde ad Matthiam Corvinum Hungariæ Regem legatus per triennium, diem obiit A. 1492. de quo diligenter ut ſolet Antoninus Mongitor Tom. 2. Biblioth. Siculæ pag. 155. ſeq. & Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 876. ſeq. ex quo notitiam ſcriptorum ejus referre placet.

1. *Commentarius de Rebus Hungaricis* Matthiæ Corvino Hungariæ regi nuncupatus, dum apud eum regis Siciliæ Ferdinandi legationem obiret. Ex auctoris Cod. Manuſcr. typis prodiit cum aliis Rerum Hungaricarum ſcriptoribus Joannis Sambuci, Tirnavienſis, viri eruditiſſimi curis & ſtudio. Viennæ Auſtriæ 1558. fol. Tum poſtea curante Joanne Bongarſio, Francof. ad Mœnum, typis Vechelii 1600. fol. Quod opus Sambucus epiſtola ad Maximilianum regem pag. 200. prolixe ſic commendat: *Hic vero auctor Ranzanus per indices quoſdam regum a Beatrice ſibi Viennæ datos ex iiſdem unde Bonfinius ſua deſcripſerat, ita deduxit, ut qui de rebus Hungaricis aliquid prodiderunt, nulla ex parte ſit poſtponendus. Etenim hac brevitate cuncta eleganter eſt complexus, ac nihil quod in hiſtoria requiritur, uſpiam omiſit. Atque hoc nomine hic ſcriptor vel præcipue cognoſcendus, quod aliqua in Bonfinio vel interrupta vel mendoſa librariorum incuria cum ſint, hinc omnium admoneri, & non parum ad ſinceram & integram veritatis cognitionem juvari queamus. Non idcirco tamen Bonfinius ipſe negligendus, qui ampliſſime res quoque externas proſecutus eſt, ſed ob brevitatem hic etiam commendabilis, & in quibuſdam omnino præferendus. Qui cum diu latuiſſet (uti adhuc reliqua ejus deſiderantur, quippe qui annales omnium temporum alios LX. & hunc LXI. & ultimum reliquerit) a me opera quorundam amicorum denique lucem aſpicit, dignus qui ante Bonfinii natalem apparuiſſet*. Quæ ex Sambuco refert Sigiſmundus Ferrarius Ord. Præd. *Hiſt. prov. Hung.* pag. 454. Non omittendum etſi ex iiſdem fontibus tam Ranzanus, quam Bonfinius ſuos ediderint commentarios, neutrum ab altero accepiſſe, ſiquidem æquales erant, licet Ranzanus paulo ſenior mortuus Anno 1492. cum Bonfinium ad 1495. perveniſſe narrent.
In-

(*a*) *Volumen ingens, & ſtylus præter Juriſtarum conſuetudinem elegans* judice Waddingo pa. 288. qui evolvit in Biblioth. Vaticana & Franciſcanorum Toletana. De aliis Codicibus Manuſcriptis vide Oudinum Tom. 3. pag. 1168.

Indice XXVII. Ranzanus ait ſe Romæ adfuiſſe, cum juſſu Nicolai V. a purpurato Cardinalium ſenatu ſolemniter & magnifice Joanni Huniadi parentatum eſt Anno 1456. Hos vero indices XXXVI. nam cæteri ſunt Sambuci, ſcribere ſe teſtatur Anno 1488.

2. *Volumina IV. grandiora de omnibus ſcientiis tam practicis quam ſpeculativis de Geographia etiam & Hiſtoria ſtylo ſuavi & compto*, quæ *vidi ego Panormi cum eſſem*, inquit Leander Albertus. Sic ex eo refert Vallius pag. 154. citans ejus opus *deſcrizione dell' Iſole appartenenti all' Italia*, ubi de Panormo. Quam deſcriptionem Manuſcriptam viderit Vallius, cum typis non prodierit. Ejus geographiam citat Cæſar Ripa in Iconologia pag. 284. ubi de imagine Calabriæ.

Vita S. Vincentii Ferrerii confeſſoris ordinis Prædicatorum libris V. Hanc Surius ſtylo innovatam de more & interpolatam ſuis Menæis inſeruit, ſed Henſchenius & Papebrochius in Actis SS. Tom. 1. April. pag. 482. ad diem V. qualem Ranzanus edidit, & ſervato primigenio ſtylo repræſentant ex Cod. Manuſcr. Ultrajectino membranaceo antiquo, monentes tamen integrum non eſſe, cum liber IV. qui prolixiſſimus eſſe deberet, breviſſimus ſit, quinti vero libri ſolum adſit initium. In Ebracenſi celebri inter Bambergam & Herbipolim monaſterio cent. 2. num. 100. olim aliud ab ipſis viſum fuerat ejuſdem vitæ exemplum, ſed poſt annos 12. cum ſibi deficientia ex eo mitti poſtulaſſent, quacunque adhibita diligentia non eſt inventus deſignatus Codex. Diligentiæ Dominicanorum vel Romanorum vel Panormitanorum eſt, quæ huic operi deſunt, ſi apud ſe habeant, ſupplere. Hanc vitam ſcripſit Anno 1455. Luſitanus quidem edidit in collectione vitarum SS. ordinis, ſed qualem in Surio reperit.

Item *Carmen Heroicum* 123. *verſuum in laudem S. Vincentii dicti*. Manuſcr. Florentiæ in Dominicanor. S. Marci Bibliotheca viderunt præfati Henſchenius & Papebrochius, & laudat loc. cit. p. 478. num. 2.

Officium ejuſdem ſancti canonicum, quod in Ordinis Breviariis habetur, Ranzani opus exiſtimavit Vallius citatus p. 154. ſed manifeſte fallitur, cum ſit Martialis Auribelli, magiſtri ordinis XXIX. Vide ſis Jac. Quetif T. 1. pag. 1811.

4. *Vitæ S. Barbaræ Virginis & Martyris*, teſte Hyacintho Montalto in Hiſtoria Sicula ordinis Prædicatorum Manuſcr. Sic refert Antoninus Mongitore.

5. *Commentarius de antiquitate, primordiis & progreſſu urbis Panormi*. Quod opus a Franciſco Baronio a Manfredis citatur in ſuo libro *Majeſtas Panormitana* inſcripto pag. 9. & a Rocho Pirro frequenter in *Sicilia ſacra*, ejuſque exemplar Manuſcr. apud D. Abbatem *Laſarina* virum eruditum Panormi ſe vidiſſe teſtatur T. 1. pag. 55. & 218. ſervatum. Aliud ejuſdem operis exemplum exſtare in Bibliotheca Monachorum Caſſinenſium S. Martini de Schalis ad Panormum teſtatur Antoninus Mongitore. Rurſus aliud item Manuſcr. in 4. Latine & Italice ab auctore ſcriptum apud Vincentium Auria Panormitanum ſervatum.

6. *De laudibus Lucerinæ civitatis commentarius* laudatur ab Ughello *Ital. Sacr. T. VIII. pag.* 462. Meminerunt etiam Leander Albertus, Altamura & Paciuchellus Ord. Præd.

7. *Oratio in funere regis Hungariæ Matthiæ Corvini, ſub finem Aprilis* An. 1492. *recitata apud Albam Regiam*. Servata forſan inter plures ejuſdem *Orationes*, quas Manuſcriptas in celebri Sambuci laudati Bibliotheca haberi teſtatur Simlerus in ſua Geſneri Bibliotheca aucta, ſed & plures ejuſdem ſcriptoris orationes.

8. *Triumphus carmine elegiaco ad Antonium Panormitanum*. Laudat idem Antonius in ſuis Epiſtolis editis cum Epiſtolis Ferdinandi regis pag. 354. Memi-

minit ipſe Ranzanus operis mox recenſendi T. VIII. lib. XLI. ubi plures hujus carminis verſus refert. Addit Mongitorius Ranzanum poetica claruiſſe gloria, & aliquot ejus elegias identidem inter ejus Annales mox laudandos occurrere, ac etiam in commentario ſupra num. 5. indicato de origine Panormi, quædam etiam ejus carmina haberi apud Pirrum notit. Eccleſ. Panorm. & apud Vincentium Littaram de rebus Nettinis p. 34.

9. *Opus grande Annalium omnium temporum*. Opus, inquit Mongitorius, egregium & multa eruditione refertum in octo permagna volumina Manuſcripta in fol. diſtributum. Continet libros ſexaginta & unum, in quibus nationum omnium ac temporum hiſtoriæ deſcribuntur. Ex his ſuas multi ſcriptores hiſtorias locupletarunt, huicque auctori multum ſe debere agnoſcit Leander Albertus, plurimumque luminis in deſcriptione regionum Italiæ & vicinarum accepiſſe, quem adeas in *Puglia piana fra terra Apuglia Daunia nella Capitaniata*. De his Annalibus ſic cenſet Thomas Fazellus in Hiſtoria Sicil. Decadis 1. lib. VIII. circa finem: *Scripſit Ranzanus Annales omnium temporum, quod opus morte præventus non complevit, quod his ejus verbis in libro* XL. *conſtat*, ,, Gerborum, inquit, inſulam pons quidam lapide ſtructus, turribus altis munitus continenter conjungebat. Fuiſſe vero eum pontem ſtructum a Siculis conſtat, quo tempore eorum illi incliti reges a Normandorum ſanguine ducti Tuniſienſes reges variis cladibus afficiebant, Aphricæque partem poſſidebant. ,, *Et paulo poſt:* ,, In Aragonia, inquit, & in Sicilia atque in cæteris regnis, quorum ſum mentionem facturus. ,, *Hæc ille, & cum in decem aliis, quos poſtea tantum ſcripſit, libris, neque Hiſpanorum neque Siculorum regum, nec earum provinciarum meminerit, opus eum non perfeciſſe conſtantiſſimum eſt. Scripſit etiam de ædificatione Panormi opuſculum quod exſtat*. Hactenus Fazellus, qui in opere Ranzani quinquaginta tantum libros agnoviſſe videtur. Verum hæc a Fazello nimis præcipiti judicio prolata contendit Mongitorius, qui octo grandiora Ranzani volumina in Bibliotheca cœnobii S. Dominici, Panormi ſervata pluries vidit & evolvit, & in iis non quinquaginta libros tantum, ſed ſexaginta & unum contineri aſſerit, auctoremque hiſtoriam revera ad umbilicum perduxiſſe: quam ſcilicet in primo volumine ab origine mundi exorditur, & in ſequentibus ad octavum uſque continuata annorum ſerie ad annum MCCCCXLVIII. deducit, in quo opus complevit. Ex quibus Caveum in Hiſtor. litter. & eum excipientem Olearium in Bibl. Script. Litter. Eccleſ. emendabis, qui ſex libris opus Ranzani coarctari putarunt.

Non omittendi *Libri Chorales Officii Divini juxta ritum Ordinis Prædicatorum elegantiſſimi*, quos in uſum Eccleſiæ ſuæ Lucerinæ ſcribi juſſerat, cum ſuis clericis, ut ritum Dominicanor. ſequerentur, perſuaſiſſet: hos vero cum juxta concilii Tridentini decreta ritum Romanum aſſumſit illa Eccleſia, a capitulo Lucerino emerunt Dominicani Venuſini, quibus & etiamnum utuntur teſte Altamura ad A. 1492. ubi de Ranzano. De eo præter citatos agit etiam Toppius in Bibl. Neapol. contendens etſi Panormo oriundum, natum tamen Neapoli: at reluctatur non ſolum Leander Albertus ſuppar, diſerte aſſerens Panormi primam lucem vidiſſe, ſed & Antonius Mongitore in Biblioth. Sicil. feſſus tantum adoleſcentem Neapolim miſſum, ubi in arte rhetorica Thomam Pontanum, Magiſtrum audivit, ut ipſe Ranzanus teſtatur Annalium Tom. VIII. lib. XLI. ubi ſic habet: *Thomas Pontanus per idem tempus in eadem urbe publico conductus ſalario in magna frequentia magnopere omnium favore rhetoricam docuit, a quo biennio ipſe inſtitutus ſum*. Hactenus Jaco-

cobus Quetif. * Liber inſcriptus *commentarius de antiquitate, primordiis & progreſſu urbis Panormi*, anno demum, ut ex literis in exordio libri impreſſis, 1731. prodiit, & quantum conjectura aſſequor, Panormi in 4. opera Antonii Mongitoris, quamquam ejus nomen non exprimitur. Eſt vero opuſculum iſtud portio majoris operis ab eo compoſiti; Annalium ſcilicet, quorum hic Fabricius meminit, quamque portionem ipſe per ſe Ranzanus ex opere extraxerat.

Petrus Remenſis Ordin. Præd. in Gallia ab A. 1224. Provincialis atque inde A. 1242. Epiſcopus Aginnenſis ſub metropoli Burdegalenſi. Vide laudatum Quetif Tom. 1115. ſeq. Scripſit *gloſſas ſuper Bibliam totam* compendioſum opus, & *Sermones* de Dominicis & feſtivitatibus fere per totum annum.

Petrus de Riga, cum ſuperiore & cum Petro Comeſtore neutiquam confundendus, Cantor & Canonicus Remenſis ab An. circiter 1170. defunctus Anno 1209. Vide Alberici Chronicon pag. 450. & Bulæum hiſtor. Academ. Pariſ. Tom. 3. pag. 52. Hujus ſunt *libri Biblici* hiſtorico allegoricoque ſenſu (*a*) propemodum omnes *carmine redditi*, hexametro alii eoque rhythmico, ut *Canticum Canticorum*, *Lamentationes Jeremiæ*, *liber Jobi* & *Actus Apoſtolorum:* cæteri elegiaco. (*b*) Opus hocce quod *Auroram* auctor inſcripſit, maximam partem adhuc ineditum, ſed Manuſcr. ſupereſt in variis Bibliothecis Germaniæ, Angliæ, Galliæ, Italiæ ut notavi in prolegomenis ad librum Tobiæ pag. 27. ſeq. atque monuit Polycarpus Leyſerus qui de hoc opere præ cæteris conſulendus in hiſtoria poeſeos medii ævi pag. 692. ſeq. Editionem ejus molitis Caſpari Barthio, Chriſtiano Daumio, Andreæ Rivino, & Caſimiro Oudino, fata interceſſere. Exſtat autem Manuſcripta hæc metaphraſis in Bibliothecis duplex, una qualis a Petro ipſo profecta fuit: alia qualis ſuperſtite adhuc Petro ſed ætate provectiore interpolata eſt ab *Ægidio Pariſienſi*, de quo dicere me memini ſupra T. I. pag. 21. Solam primum *Geneſin* Petrus petitionibus amicorum illuſtrandam ſibi ſumſerat, ut conſtat ex ejus præfatione, quam ex MS. Heilsbronnenſi vulgavit V. C. Jo. Lud. Hockerus in notitia MSS. illius Bibl. p. 3. *Frequens ſodalium meorum petitio, cum quibus converſando florem infantiæ exegi, ut librum Geneſeos ſtilo metrico depingerem, & inde aliquas Allegorias elicerem, inſtanter perſuaſit. Ad hanc fateor ſuaſionem animus meus in dubio pependit, incertus an ſcriberet an obmuteſceret. Vires enim ingenii tanto operi minime ſufficere conſiderabam. Sed alia de parte petitioni ſodalium obviare formidabam. Neque enim fas erat offendere illos, cum quibus in ſcholis ab infantia converſatus ſum, cum quibus Grammaticæ libros percurri, & Ciceronis aureos flores legi, & elegi, & Labyrinthum Ariſtotelis non filo Dædali ſed Filio Dei duce introivi aliquantulum, inſpexi, ſed non penitus introivi. Aſſidua ergo ſociorum prece vel potius fraterna charitate devictus, opus injunctum arripui, cogitans hiſtoriam Geneſis verſibus texere, ſtudenſque de ipſa aliquas allegorias elicere, tanquam nucleum de teſta, granum de palea, mel de cera, ignem de fumo, medullam de ordeo, vinum de azymo. In quo opere ita ſtudui deſudare, ut videas quadam conſonantia ſibimet concordare, ſ. Chriſti margaritam cum Moyſi adamante, flores Eccleſiæ cum herbis Synagogæ, aurum Chriſtianorum cum ferro Judæorum, legem novam cum lege antiqua, molam cum mola, rotam cum rota. Porro viſum eſt etiam huic libello juxta operis tenorem hoc nomen congruenter*

(*a*) Henr. Gandavenſis cap. 22. Trithemius cap. 388.

(*b*) Gvilelmus Brito præf. Philippidos:
Si tibi, Petre Riga, *vitium non eſſe putavi*
Ubere de Legis occultos ſugere ſenſus,
Quos facis ut levibus verbis elegia cantet,
Fortia facta virum numero breviore coarctans
Quæ potius pede Mæonio referenda fuerunt &c.

ter imponere : Aurora . Nec immerito . Sicut enim Aurora terminum nocti imponit ; principiumque Diei adeſſe teſtatur ; Sic & libellus iſte tenebras umbrarum & veteris legis obſcuritates diſcutiens veritatis fulgore & allegoriarum ſcintillulis micantibus totus refulgeat . Vel ideo certe tam clari nominis majeſtate hanc paginam inſignivi , quia ſicut angelus , teſte hiſtoria quam percurro , poſt luctamen nocturnum locutus eſt ad Jacob ; dimitte me : Aurora eſt , *ſic & ego poſt luctamen & laborem , quem in hoc opere exercui , quodammodo libellum meum ejuſdem verbo allocutus ſum* , dimitte me , aurora eſt , *quaſi dicatur , finem impono huic operi , quia figuras & umbras explicui , & veritatis fulgor patenter illuxit* . Alios prologos a laudato Leyſero in lucem datos prætereo , apud quem pag. 697. ſeq. etiam Variæ lectiones ex Codicibus Helmſtadienſibus habentur ad metaphraſin *libri Eſtheris* quam dederat Barthius XXXI. 15. Adverſariorum ; atque pag. 727. ſeq. ſingularia quædam ex apocryphis traditionibus a Petro adjecta . Sed laudandus idem quod p. 705. 727. edidit memoratam quoque Trithemio *recapitulationem utriuſque Teſtamenti* , verſibus elegis 526. per diſtinctiones XXII. λειπογράμματοι , ita ut in prima nullum occurrat A. in altera nullum B. ſicut in Fulgentio ſine litteris , de quo dixi ſupra Tom. 2. pag. 218. Qualis ſit liber *de Grammatica* , de quo Trithemius , vel *Speculum Eccleſiæ* ſcriptum carmine , quod manu exaratum exſtat in Angliæ Bibliothecis , dicet qui viderit & volverit .

Hujus *Petri de Riga* celebris in hiſtoria literaria liber eſt , de quo plures agunt . Quæſtio vero eſt anceps an totam ſcripturam metrice expoſuerit , ſive portionem tantummodo ; reliqua vero Petrus Ægidius ſuppleverit . Philippus Jacobus Lambacher V. Cl. in ſua Bibliotheca antiqua Vindobonen. civica pag. 63. adnotat in Codice ejuſdem Bibliothecæ pertingere authorem uſque ad librum Ruth ; dein ſuccedere in laudem B. M. V. Carmen elegans . Tum novi Teſtamenti hiſtoriam tantummodo evangelicam adjungi ; ex quo inferre ſe poſſe non improbabili conjectura cenſet , intra eos fines Petrum ſeſe continuiſſe , quod & confirmat authoritate Henrici Gandavenſis de ſcriptor. Eccl. cap. 22. tradentis Petrum ſcripſiſſe in Heptateuchum , duos Regum & Evangelia . Ambo vero & Codex & Henricus ejuſdem cum Petro ſæculi ſunt . Carminis de Beata Virgine nemo alius meminit ; quin & deeſſe ait in ſeptem MSS. Codicibus ejuſdem operis qui in Cæſarea Vindobonenſi Bibliotheca aſſervantur . Ejuſdem carminis prologum ibidem recitat .

In Codice 688. latino Taurinenſi ſæculi XIII. extat pariter opus iſtud Petri de Riga , ſed longe auctius , quam ſit in Codice Germanico ; nam præter librum Ruth extat ibi pariter liber Tobiæ , Danielis , Judith , Eſther in cujus libri fine ſic ſcribitur : *Liber ſextus Regum explicit* . Tum dantur Machabæi , qui clauduntur hac admonitione : *explicit vetus Teſtamentum* . Secundum hæc poſt præfationem ſubjunguntur quatuor Evangelia carmine adſtricta . Pone ſequitur : *Paſſio D. N. J. C. ſecundum quatuor Evangeliſtas* . In fine : *explicit novum Teſtamentum* . Continuo additur : *Incipiunt recapitulationes totius libri , & primo ſine A.* Qua abſoluta epitome adduntur *Actus Apoſtolorum* . Ex hoc Codice conjectura haud incongrua traheretur Ægidium nonniſi *recapitulationem & Actus Apoſtolorum* dediſſe ; forte enim hæc additamenta ſunt prioris operis , quæ auctori illi tribuuntur .

Petrus Ripponenſis Canonicus in agro Eboracenſi circa A. 1190. ad Galfredum Eboracenſem Archiepiſcopum ſcripſit *de vita & miraculis S. Wilfridi* Archiepiſcopi Eboracenſis , defuncti A. 711. & Ripponæ in monaſterio , quod ipſe condiderat , ſepultus . Vide Baleum III. 33. Pitſeum p. 257.

Petrus Rogerius , ſupra *Clemens VI.*

Pa-

Papa T. 1. p. 395. & *Gregorius XI.* T. 3. p. 97.

Petrus de Roſenhaym, *Monachus Mellicenſis*, *qui Bibliam metrice compoſuit*, A. 1464. traditur diem obiiſſe in necrologio monaſterii B. Mariæ Virginis, vulgo ad Scotos Viennæ Auſtriæ, in V. C. Hieronymi Pez T. 1. ſcriptorum rerum Auſtriacarum pag. *699.* Plura de hoc Petro, Priore Mellicenſi in Auſtria Ordin. Bened. dicturus fuit vir alter celeberrimus Bernardus Pez, quem ſuperiore Anno 1735. hiſce litteris ereptum vehementer dolemus, in Bibliotheca quam paravit Benedictina. Idem Tom. 2. Biblioth. aſceticæ pag. 81. 94. edidit *ſermonem* ejus circa An. 1432. habitum *de ſtatu vitæ monaſticæ ſui temporis*, neque plures ex ſermonibus illius variis Trithemio cap. 739. de S. E. & II. 537. Illuſtr. Benedictin. & de luminaribus Germaniæ cap. 160. laudatis profitetur ſe in Bibliothecis ſive Bavaricis ſive Auſtriacis potuiſſe reperire. Cætera quæ Trithemius memorat Petri ſcripta ſunt: *Opus metricum*, Nicolao Dunckelſpule rogante ſcriptum ad Dominum Brandam Cardinalem S. Clementis, Legatum Apoſtolicum in Auſtria, ſuper totius Bibliæ capita: *Roſeum memoriale Divinorum*. Incip. *Aſtripotens cœlum terram*. Deinde *Hiſtoria temporum notabilis*. * Ea quæ de ſcriptore iſto memoriæ hominum ſe proditurum ſpopondit P. Bernardus Pez, eo importuno fato ſublato evulgavit P. Martinus Krops in Bibliotheca Benedictino-Mellicenſi, quam produxit Viennæ An. 1748. in 4. Obiiſſe ſcriptorem hunc ex conjectura cenſet paulo ante Annum 1440. ſcripſiſſe vero ait plura, quæ in Codd. Mellicenſibus MSS. adhuc ſuperſunt; nempe concordantias quatuor evangeliorum; quamquam earum Codex non amplius extat ſed commemoratur a P. Stephano Burchardo Mellicenſi in ſuo catalogo MS. Codicum MS. Mellicenſium. In Codicibus vero illis extat vita S. Benedicti leoninis verſibus expoſita. Summa metrica totius regulæ S. Benedicti cum præfatione ſoluta oratione ſcripta ad Leonardum Abbatem. De duodecim gradibus humilitatis. Metrum heroicum breve de ſeptem gradibus diſciplinæ. Metrum breve de his quibus inſtitutio regularis continetur. Carmen in laudem Andreæ Medici. Aliud in laudem Leonardi Epiſcopi Patavienſis. Epitaphium Martini Papæ V.

Magiſter *Petrus de Rubeis* de Senis, Auguſtinianus *vir magnæ ſanctitatis atque doctrinæ*, *qui & Logicam & Philoſophiam & Sacram paginam interpretatus eſt optime*. *Super* de Civitate Dei *& aliis pluribus* B. Auguſtini *operibus commentarios egit*. Super totam Bibliam *expoſitionem digniſſimam confecit*. Super IV. libros Sententiarum *ſcripſit*. *Gratis pro Deo libenter docebat*, *imo pauperibus Studentibus de ſuo ſubveniebat patrimonio*, *Divinis operibus ſemper intentus*. Hæc ad A. 1456. auctor Chronici Oldenburgenſium Archicomitum apud Meibom. Tom. 2. pag. 178. Vide & infra, *Petrus Ruſſus*.

Petrus Ruſſellus Anglus, Theologus Oxon. chordigerorum ſive Ord. Minor. in Anglia Primas circa A. 1410. cujus Commentarios *in utramque Epiſtolam Petri* laudant Lelandus cap. 510. Baleus XI. 30. Pitſeus pag. 590. Waddingus pag. 289.

Petrus Ruſſus Senenſis, Philoſophus inſignis, auctor continuationis *hiſtoriæ Senenſis* a *Joanne* Bandino de Bartholomæis ab A. 1402. productæ uſque ad A. 1422. & a *Franciſco* Thomaſio ejus pronepote peractæ uſque ad A. 1468. Edidit celeberrimus Muratorius in limine tomi XX. theſauri ſcriptorum Italiæ: Mediolan. 1731. fol. Hunc Ruſſum autem, de quo Hubertus Benvoglientus Patricius Senenſis præf. ad ejuſdem theſauri Tomum XV. non diverſum putabis a *Petro de Rubeis*, de quo paullo ante.

Petrus Salpinus infra, *Petrus Vaſatenſis*.

Petrus Sanctofidenſis ſive *de Sancta Fide*

de Anglus Doctor Pariſ. atque redux in Angliam Carmelita alumnus Nordovicenſis cœnobii defunctus 8. Nov. A. 1452. Ejus ſcripta : Commentarii *in priorem S. Petri Epiſtolam*, *Concionum*, *Determinationum* , & *Quæſtionum* libri . Vide Lelandum cap. 398. His apud Baleum adjunguntur *in poſteriorem Petri* lectiones XXXVIII. *Breviarium Sententiarum* , *Præconia Petri Lombardi* . *Alphabetum Theologiæ* . *Placita Theologica* . *Pro ſua inceptione* . *Sermones capitulares* . Pitſeus pag. 648. addit etiam *Commentarios in omnes Epiſtolas Pauli* . Ex Pitſeo Alegrius pag. 353.

Petrus Sarnenſis , ſive Vallis Sarnaji ſeu Cernaji (*des Vaux de Cernay*) Monachus Ord. Ciſt. in finibus diœceſis Carnotenſ. & Pariſienſis , (*a*) ſcriptor *hiſtoriæ Albigenſium & belli ſacri contra eos* A. 1209. *ſuſcepti* Duce & Principe Simone de Monteforti , quam auctor dicavit Innocentio III. Edidit primum Nicolaus Camuſatus , Canonicus Trecenſis , Trecis 1615. 8. deinde collatam cum Manuſcr. Martini Marierii , Monachi S. Martini Pariſienſis , Franciſcus du Cheſne Tom. V. ſcriptor. Francor. pag. 554. 665. ſed & Bertrandus Tiſſier in limine tomi VII. Biblioth. Ciſterc. editi A. 1669. Confer Bzovium ad A. 1199. num. 34. Oudinum Tom. 3. pag. 25. & Carolum Viſchium pag. 276. Biblioth. Ciſterc. qui Gallicæ verſionis facit mentionem , vulgatæ Pariſiis 1569. interprete Arnoldo Sorbino , Epiſcopo poſtea Nivernenſi .

Petrus Saxo ſive *de Saxonia* Germanus , Ordin. Minor. Decretorum Doctor circa ſeculi XIV. initia , ſcriptor *ſummæ caſuum Conſcientiæ* , & *Sermonum* de tempore & de Sanctis . Vide Trithemium cap. 542. de S. E. de luminaribus Eccleſiæ cap. 100. Gvil. Eyſengrenium pag. 82. Waddingum pag. 289. * In cod. membranaceo bibliothecæ Felini ſignato n. 207. extat lectura Petri de Saxonia ſuper Decretalibus . Hanc vero nullibi adhuc prodiiſſe credo . Meminit hujus doctoris Marcus Mantua in epitome virorum illuſtrium n. 210. Nihil tamen ſe de illo reſcire ait præter nomen , quod didicit ex Flor. in l. Regula in §. 1. in fi. ff. de jur. & fact. ignor. Ego vix alium eſſe credo a Petro , de quo hic Fabricius . Eſt etiam in Felini Bibliotheca ejuſdem Petri breviarium ad omnes materias in jure canonico inveniendas .

Petrus Scaliger ſive *della Scala* , Veronenſis ab A. 1290. Epiſcopus Ord. Præd. defunctus Anno 1295. ſcripſit *Poſtillam Scholaſticam in Matthæum* , *in Joannem* & in alios libros Biblicos . *Sermones* de tempore & de Sanctis . Vide Altamuram pag. 19. & *Jacobum Quetif* Tom. 1. pag. 417. * Cave credas Petrum expoſitionem ſuam in Joannis evangelium dediſſe . Cum Sixtus Senenſis in Bibliotheca ſac. ex quo cæteri omnes didicerunt , reperiſſe ſe dicat Genuæ in Biblioth. Minor. codicem MS. Poſtillarum Petri de Scala in Joannem , quibus verbis deſignaſſe cenſendus eſt ejus expoſitionem in Apocalypſim Joannis ; quam pariter in codice MS. bibliothecæ civicæ Vindobonenſis legi teſtatur Cl. Lambacher in catal. librorum quorumdam veterum Biblioth. illius pag. 46.

Ex hoc libro inedito elegiacum carmen , quo illum concludit , idem Lambacherus ibidem recitat .

Petrus Scotus ſive *Schottus* Argentoratenſis , Juris Utriuſque Doctor , Sacerdos & Canonicus S. Petri , qui vix XXXI. annos natus diem obiit A. 1491. non 1499. ut Miræo cap. 495. auctarii traditum . De ejus vita , moribus & ingenio Jacobus Wimphelingius . Ejus *Epiſtolæ* & *poemata* excuſa Argentorati 1498. una cum *Quæſtionibus variis de rebus ad Conſcientiam pertinentibus* . Inter poemnta eminet elegiacum de Sanctis *Joanne Baptiſta* , *Evangeliſta* & *Chryſoſtomo* . Tum laudes *Joannis Gerſonis* Cancellarii Pariſ. Vide Trithemium de S. E. cap. 875. & de luminaribus Germa-

(*a*) Sammarthani Tom. IV. pag. 901.

maniæ cap. 233. Henr. Pantaleonem parte 2. de viris illuſtribus Germaniæ pag. 458. Voſſium pag. 811. H. Warthonum ad Caveum &c.

* *Petrus de Scotia*. Scriptor anonymus rerum Danicarum vulgatus a Ludevvig Tom. IX. Reliqui. n. 9. ad an. 1497. ſic ſcribit: *eodem anno promotus eſt ad Doctoratum Theologiæ magiſter Petrus de Scotia per nobilem virum doctorem Hericum decanum Haſtnienſem tunc univerſitatis vicecancellarium præſente ibidem Chriſtierno Regis (Daniæ) filio Joannis primogenito*. Ex quo diſcas falli eos, qui ſcribunt virum hunc doctum obiiſſe an. 1491. ac vera tradere Miræum, qui vitam ejus prorogat uſque ad annum 1499. Nam anonymus iſte ſcriptor quamvis deſinat in annum 1555. adhuc tamen ex æqualibus ſcriptoribus ſua omnia deſumpſiſſe, ea præſertim, quæ non procul erant ab ætate ſua perſuaſum mihi eſt, cum circumſtantias omnes temporum, rerumque accuratiſſime deſignet. Idem ſcriptor ad annum 1520. adnotat: *in profeſto feriarum Jacobi Haſtniæ mortuus eſt vir eximia probitate, adeoque longa vita digniſſimus Magiſter Petrus de Scotia ſacræ Theologiæ doctor. Quadraginta duabus annis præfuit Academiæ Haſtnienſi*. Utrum iſte ſit Petrus Scotus, de quo hic Fabricius, viderint eruditi.

Petrus Sebaſtenus in Cappadocia Epiſcopus, SS. Baſilii & Gregorii Nyſſeni (non Nazianzeni) frater, non Latine ſed Græce ſcripſit, de quo Acta Sanctorum T. 1. Januarii IX. pag. 588. & Caveus ad A. C. 370.

Petrus Rogerius *Senonenſis* Archiepiſcopus A. 1329. mox Rothomagenſis & ex Cardinali, *Clemens VI.* Papa de quo ſupra Tom. 1. pag. 395. & Sammarthani Tom. 1. pag. 643. ſeq. Huic Trithemius cap. 426. tribuit commentarios *in Epiſtolas omnes Pauli* Apoſtoli, tum *Sermones*. Video & laudari *Chronicon* ejus ineditum, quod nemo adhuc in lucem protulit.

Petrus de Sezaria Gallicus, Prior & Lector in Ord. Præd. circa A. 1230. cujus relationem *de converſione cujuſdam Saraceni* Antoninus Florentinus inſeruit ſummæ ſuæ Hiſtoriarum tit. 23. cap. 10. §. 2. T. 3. pag. 673. ſeq.

Petrus de Spira Germanus, Auguſtinianus circa ſeculi XV. initia: præter *Sermones* de tempore & de Sanctis ſcripſit in libros Ethicorum Ariſtotelis. Vide Trithemium cap. 714. de S. E. & de luminaribus Germaniæ cap. 150.

Petrus Stockes ſeu *Stoccus* Anglus Carmelita Norvolcienſis, Theologus Oxonienſis ab A. 1382. obiit in Cœnobio Norvolcienſi Anno 1399. 28. Jul. Scripſit *Præconia S. Scripturæ*. *Commentarios Bibliorum*. *Lecturas Scholaſticas*, *Replicationes Lectionum*. *Lecturam Sententiarum* in quatuor libros Petri Lombardi. *Ordinarias Quæſtiones*. *Concluſiones LIV.* *Collationes varias*. Contra *Wiclefi* articulos. Defenſorium *Occami*. (*a*) Contra *Philippum Repingtonum*. Contra *Nicolaum Herfordium*. *De ſuperioritate Cleri*. Vide Baleum VI. 81. Pitſeum pag. 565. ſeq. Alegrium pag. 322.

Petrus Studebodus, infra *Petrus Tudebodus*.

Petrus Beneventanus, *Subdiaconus* Romanus & Innocentii III. notarius, Anno duodecimo ejuſdem Pontificis, Chriſti 1209. primam publica auctoritate *Epiſtolarum Decretalium* Pontificum *collectionem* poſt Gratianum compoſuit, editam cum aliis collectionibus illuſtratamque ab Antonio Auguſtino, Ilerdæ in Hiſpania 1576. fol. & Pariſiis a Carolo Labbeo 1610. fol. Vide Tom. XI. Biblioth. Græcæ pag. 20. ſeq. atque Oudinum Tom. 2. pagina ultima.

Petrus Subdiaconus Romanus & Monachus Caſinenſis circa Annum 1120. rogatu Petri Diaconi & Bibliothecarii *paſſionem B. Marci* verſibus adornavit, ut hic ipſe teſtatur cap. 43. libri de ſcriptoribus Caſinenſibus.

Petrus Sulpinus, *infra Petrus Vaſatenſis*.

(*a*) Pitſeo *Holcothi*.

Petrus Svvaningtonus, Lelando cap. 309. *Svanendunus* Anglus, Carmelita, primus ex ordine Heliadum ſive Carmelitarum Theologiæ Doctor Oxonienſis. Scripſit *in IV. libros Sententiarum* clarus circa A. 1270. atque Baleo IV. 31. teſte, etiam *Lectiones Scripturarum*, & *Quodlibeta* XLVII. & *Ordinarias Quæſtiones*. Eadem Pitſeus pag. 346. Alegrius pag. 266.

Petrus Bilſvvardienſis Auguſtinianus in Thabor, Friſiæ Monaſterio, unde Voſſio p. 716. aliiſque *Thaborita* ſive *Taboræus*: peritus rei Mathematicæ, ſcriptor *Chronici Brabantiæ Friſiæque* ab A. 1281. ad 1550. e quo profeciſſe ſe fatetur Chriſtianus Maſſæus. Vide Valerium Andream pag. 725. Svveertium pag. 603. ſeq.

Petrus de Tarentaſia de quo ſupra in *Innocentio V.* Petrus Frizon in Gallia purpurata pag. 41. ſeq. &c.

Petrus Salpinus ſive *Sulpinus*, Toloſanus, Ord. Minor. Epiſcopus in Gallia circa A. 1406. (*a*) *Vaſatenſis*, Dionyſium imitatus ſcripſit de hierarchia Angelica, de hierarchia Eccleſiaſtica, de Divinis nominibus, & de myſtica Theologia. Vide Waddingum pag. 289.

Petrus Theanenſis circa A. 1100. Monachus Caſinenſis, quem inſtitutorem ſuum & declamatorem inſignem vocat Petrus Diaconus cap. 39. libri de ſcriptoribus Caſinenſibus, laudans ejus Sermones de Septuageſima, de dedicatione Eccleſiæ, de Nativitate Domini, de Epiphania, alioſque quam plurimos.

S. Petrus Thomas, Gallus Vaſco, Carmelita ex Epiſcopo Pacenſi & Cretenſi Archiepiſcopo Patriarcha Conſtantinopolitanus ab Urbano V. A. 1368. pronunciatus diem obiit in Cypro Inſula A. 1366. 23. Januar. Vitam ejus edidit Lucas Waddingus Lugd. 1637. 8. Scripſit librum *de Virginis Mariæ conceptione ejuſque excellentiis*. Vide Alegrium pag. 303.

Petrus de Thymo, theſaurarius & Canonicus S. Gudilæ Bruxellenſis, ex cujus *Chronico Brabantiæ* Manuſcr. locum affert J. Jacobus Chifletius libro cui titulus: le faux Childebrand pag. 136.

Petrus Titebodus. infra mox *Petrus Tudebodus*.

Petrus Trecenſis idem cum *Petro Comeſtore* de quo Tom. 1. pag. 404.

Petrus Tudebodus Gallus Presbyter Civriacenſis (*Civray*) ſive Sivriacenſis in diœceſi Pictavienſi, circa Annum 1100. auctor Operis de prima expeditione Hieroſolymitana, cui ipſe præſens interfuit ab A. 1095. ad 1099. præcipui: ex quo excerpti ſive abbreviati ſunt libri VI. quos nullo præfixo ſcriptoris nomine Bongarſius familiam ducere juſſit in geſtis Dei per Francos, Tom. 1. pag. 1. 29. præferentes titulum: *Geſta Francorum & aliorum Hieroſolymitanorum*. Opus ipſum diſtinctum in libros V. atque inſcriptum: Petri Tudebodi *Hiſtoria de Hieroſolymitano itinere*, ex Codice Manuſcr. Joannis Besly, Pictonis, prodiit in tomo IV. Franciſci du Cheſne de rebus Francorum pag. 777. 815. Cum eadem conferenda *Hiſtoria de via Hieroſolymis* quam ſine nomine auctoris vulgavit Mabillonius Tom. 1. muſei Italici p. 131. 236. Adde Sandium ad Voſſii paginam 771. Jacobum Longum in Bibl. hiſtoricorum Galliæ num. 6927. ſeq. W. E. Tentzelium in dialogis menſtruis vernaculis A. 1690. pag. 346. Caſpar Barthius in notis ad editionem hujus ſcriptoris Bongarſianam, in Jo. Petri Ludevvig. reliquiis omnis ævi Tom. 3. pag. 21. vocat *Scriptorem barbarum, ſed veridicum, tantæque æſtimationis, ut ex brevi ejus Commentariolo L. aliquot ſequentes ſcriptores multorum Librorum ſeriem deduxerint: Tantam rem videlicet, ut captus erat, in legitimam hiſtoriam redacturi*.

Petrus Vallis Sarnenſis ſive *a Vallibus*. Supra *Petrus Sarnenſis*.

Petrus Vallis viridis. Supra *Petrus Piſtoris*.

Petrus Monachus *S. Udalrici & Afræ* Auguſtæ Vindel. circa A. 1460. ad 1490.

(*a*) Sammarthani Tom. 3. pag. 1131.

1490. ſcriptor *hiſtoriæ Ordinis S. Benedicti*, Manuſcriptæ in Biblioth. Paulina Lipſienſi. Titulus apud Fellerum pag. 312. ita ſe habet: *Fratris* Petri *cujuſdam liber Abbati* Joanni (*a*) *inſcriptus de ordinibus Monachorum* (*b*) *& ſpeciatim de ordine S. Benedicti, & de illis, qui ex hoc ordine Pontifices, Martyres, Patriarchæ & Archiepiſcopi, Cardinales, Legati ſive Apoſtolici nuncii, Epiſcopi, clari ſcriptores ſunt facti; Item de Imperatoribus, Regibus, Ducibus & Principibus, Comitibus & Nobilibus, qui Benedictini ſunt facti, item de Abbatibus hujus ordinis & Monachis ſanctis, & denique de Imperatricibus & Reginis, quæ Abbatiſſæ & monachæ ex hoc ordine fuerunt*. De *Joannis Griesheremi* Monachi continuatione vide Lambecium Tom. 2. pag. 933. De ſimili opere *Andreæ* Monachi *S. Michaelis* Bambergenſis, ſupra Tom. 1. pag. 99. Oudinus Tom. 3. pag. 2721. Acta Sanctor. Tom. 1. Junii pag. 348. 352. ſeq.

Petrus Venerabilis, ſupra *Petrus Cantor*, & *Petrus Mauritius*.

Petrus de Vercellis. Supra, *Petrus Meldenſis*.

Petrus de Verſailles Monachus S. Dionyſii & in ſacra pagina Profeſſor, cujus *Epiſtola* de calamitatibus Franciæ earumque remediis ad Joannem Jouvenel, Chriſtianiſſimi Regis Francorum & Domini Delphini Conſiliarium prodiit in Edmundi Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 1723. 1737.

Petrus a Vallibus ſive Remis, Confeſſarius *B. Coletæ* Reformatricis Ordin. S. Claræ Gandavi in Flandria A. 1447. defunctæ, *Vitam* ejus non Latine ſcripſit ſed Gallice, unde Latina verſio *Stephani Juliaci* Doctoris Sorbonici Ord. Franciſci edita in Actis Sanctor. T. 1. Martii 6. pag. 539. 587. ſimiliter *Petrina* de Balma ibid. pag. 601. 619.

Petrus de Ubaldis, Peruſinus, JCtus, *Baldi* celebris Juriſconſulti, qui A. 1400. Ticini obiit, ab aliis ut a Gangio frater traditur: ab aliis, quos & ipſe ſum Tom. 1. pag. 44. ſecutus, Baldus ipſe Petri venit prænomine, ut etiam apud Claudium Sincerum Tom. 3. Vit. JCtorum pag. 114. Aliis ut Joanni Fichardo Pater Baldi, audit Petrus de Ubaldis, nobilis Peruſinus, Artium & Medicinæ Doctor, pater trium filiorum, Baldi, Angeli & Petri. Ab aliis ut a Nic. Hieron. Gundlingio, qui de Baldo diligenter diſſerit Tom. 2. hiſtor. eruditionis pag. 1930. ſeq. patrem ejus Franciſcum Ubaldum video nuncupari: neque habeo quibus lites illas componam ita ut provocationi locus non ſit, itaque totas omittendas eſſe ſatius duco.

Petrus Venerabilis, ſupra *Petrus Mauritius* pag. 268.

Petrus de Verberia, ſupra, *Petrus Aureoli*, pag. 243.

Petrus, *Viconienſis* in Gallia Cœnobii Ordinis Præmonſtratenſis Canonicus & Doctor Theologus circa A. 1323. ſcripſit *Introductionem in Theologiam*, quam adhuc ineditam laudat Joannes le Paige lib. 1. Bibliothecæ Præmonſtratenſis pag. 307.

Petrus de Adria ſive de Andria, Apulus, Ordin. Prædicat. *Viconquenſis* (Vici Æquenſis) in regno Neapol. ab Anno 1306. (*c*) Epiſcopus, diſcipulus S. Thomæ Aquinatis, ex cujus ore plura idem excepiſſe traditur, quæ ſub Thomæ etiam nomine ferri contigit. Nicolaus Trivetus annal. ad A. 1274. pag. 244. ubi de ſcriptis S. Thomæ: *Alia quidem inveniuntur ſibi attributa, quæ tamen ipſe non ſcripſit; ſed poſt eum legentem vel prædicantem ab aliis ſunt collecta; ut puta Lectura ſuper Epiſtolam ad* Corinthios, *ab undecimo Capitulo uſque ad finem, & Expoſitio ſuper primum de Anima; quas Frater Reginaldus, ejuſdem ſocius, recollegit. Iterum Lectura ſuper* Joannem *& ſuper* tertium Noctur-

 num

(*a*) *Joanni de Giltingen*, Abbati S. Udalrici ab A. 1481. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 2720.

(*b*) Petri Benedictini Monachi *Hiſtoriam Monaſticam* vocat Voſſius pag. 556.

(*c*) Ughellus Tom. 6. pag. 632.

num Pſalterii, *Collationes* de Oratione Dominica & Symbolo. *Item* Collationes Dominicales & Feſtivæ. *Item Collationes* de decem Præceptis, *quas collegit Frater Petrus* de Adria. *Item Lectura ſuper* Matthæum *incompleta*, *quam partim idem Frater*, *partim Sæcularis quidam recollegit*, *ejus ſtudio delectatus*. Confer Oudinum Tom. 3. pag. 582. ſeq. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 532.

Petrum de Vineis *Joannes Trithemius*, *in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, (*a*) *Teuthonicum fuiſſe ſcribit: adductus forte ratione cognominis*, *quod a Vinea celebri Sueviæ monaſterio*, *non procul a Ravenſpurgo ſito*, *illi impoſitum eſſe videtur*. *Alii vero*, & *mea quidem ſententia*, *rectius*, *Italum* (*b*) & *quidem Capuanum fuiſſe ſentiunt: moti authoritate Epiſtolæ* 45. (*c*) *quæ de laude ipſius*, *libro Epiſtolarum tertio continetur*. *Sed ſive Germanus ſive Italus fuerit*, *vir doctrina*, *ingenio ac eloquentia*, *ſua ætate*, *omnium ſcriptorum teſtimonio*, *præſtantiſſimus fuit*. *Quare* Fridericus, *ejus nominis* ſecundus, *eo* (*d*) *Cancellario electo*, *in rebus difficillimis atque graviſſimis ejus opera eſt uſus: eique muneri dum præfuit*, *hos* ſex libros Epiſtolarum *ex perſona ſui Imperatoris conſcripſit*: & Apologeticum de poteſtate Imperatoris & Papæ, *quem Innocentius Tertius* (*e*) *refutaſſe ſcribitur*, *edidit*: & *Friderico a Gregorio Nono Pontifice excommunicato*, orationem de Anathemate & de Romana Eccleſia, *in die glorioſæ reſurrectionis Domini noſtri Jeſu Chriſti*, *Patavii habuit*. (*f*) *Ceterum cum totum fere terrarum orbem nominis ſui fama compleviſſet*, *Friderico in Victoriæ obſidione a Parmenſibus victo*, (*g*) *proditionis in dominum agitatæ*, *ut Collenutius ſcribit*, (*h*) *inſimulatus*, *vitæ exitum triſtiſſimum*, *planeque tragicum ſortitus eſt*. *Comprehenſo ſiquidem Imperator Miriati* (*i*) *oculos erui juſſit*. *Unde ipſe ſibimetipſi mortem* (*k*) *in publico omnium conſpectu conſcivit*: *hoc fine ſuo inſigne imbecillitatis humanæ naturæ exemplum præbens*. Hæc de Petro Simon Schardius. *Epiſtolarum* Petri de Vineis duas hodie meliores editiones a Viris clariſſimis exſpectamus, unam ab eruditiſſimo Eginhardi editore *Hermanno Schminckio*, quem jam ab aliquot annis (*l*) hoc ſaxum volvere comperi: & alteram a digniſſimo Gymnaſii equeſtris Luneburgenſis Præfecto, *Joanne Georgio Werenbergio*. Libri primi Epiſtolæ XXXIII. primum viderunt lucem, hunc præ ſe titulum ferentes: *Querimonia Friderici II. Imperat. qua ſe a Romano Pontifice & Cardinalibus immerito perſecutum & Imperio dejectum eſſe oſtendit: a doctiſſimo Viro D. Petro de Vineis*, *ejuſdem Friderici II. Cancellario A.* 1230. *conſcripta*. Hagenoæ apud Jo. Secerium 1529. 8. Hinc *Simon Schardius* ſex libros primus luce donavit Baſileæ 1566. 8. per Paulum Quecum, præmiſſa formula depoſitionis Friderici II. factæ per Innocentium IV. integriore quam ſexto Decretalium libro legitur: & Epiſtola Gregorii IX. ad Fridericum II. vitaque ejuſdem Friderici ex Collenutii libro IV. quam Latine ex Italico-Latine Schardius convertit, addiditque etiam hypomnema de fide amici-

ci-

(*a*) Cap. 434.

(*b*) Confer Chriſtoph. Landinum ad Dantis Infernum, cant. 13. Oudin. Tom. 3. pag. 108. Nic. Toppium pag. 250. Bibl. Neapol.

(*c*) *O felix Vinea quæ felicem Capuam tam ſuavis fructus ubertatis reficiens*, *terram Laboris irradians* &c. *ex te namque prodiit hic Petrus* &c. & Epiſt. 43. *ut jam non Petrus a Capua*, *ſed a Petro Capua latius agnoſcatur*.

(*d*) Ab A. 1226.

(*e*) Innocentius Quartus. Adde Trithemium cap. 447.

(*f*) A. 1239.

(*g*) A. 1246. poſt ſententiam adverſus Fridericum latam in Concilio Lugd. Anno 1245. cui Petrus de Vineis pro Friderico interfuerat. Vide Bzovium ad A. 1245. n. 7.

(*h*) Pandulfus Collenutius in hiſtoria Neapolitana lib. IV.

(*i*) Miniati (San Miniato al Tedeſco) in agro Florentino.

(*K*) Capite, ut ajunt, ad columnam alliſo A. 1249. Vide Spondanum ad A. 1249.

(*l*) Bibl. Hiſtorico-Theol. Bremenſ. Tom. VI. A. 1722. pag. 194. *Auſerleſene Theologiſche* Bibl. Tom. VI. pag. 615.

ictia & obſervantia Pontificum Romanorum erga Imperatores Germanicos. Dènique recuſa Schardii editio collata cum Haganoenſi, recognitaque & auɛta, gloſſario illuſtrata & indice per *Germanum Philalethen.* Ambergæ 1609. forma oɛtava minori, adjunɛto etiam Friderici II. Conſilio de Archiducatu Auſtriaco mutando in Regnum. Confer Nic. Hieron. Gundlingium in hiſtoria Imperii pag. ·93. Bene autem notatum ab Oudino (*a*) eſt *in ſex libris hiſce Epiſtolarum quas ex Friderici & ſua perſona ſcripſiſſe Petrus de Vineis perhibetur*, *non paucas etiam contineri*, *quarum ipſe nequaquam auɛtor eſſe potuit: cum non ſolum poſt ipſius Petri de Vineis*, *verum etiam poſt ipſius Friderici mortem a Manſredo* (*b*) *aliiſque exaratas eſſe conſtet*, *quarum nonnullus edidit in Miſcellaneis Stephanus Baluzius*. Vide & Uſſerium de Chriſtianarum Eccleſiarum ſucceſſione & ſtatu cap. IX. pag. 335. *Diɛtamina M. Petri de Vineis*, Cantabrigiæ Manuſcripta ſervari notavit Caveus, quæ laudato Oudino veriſimiliter eadem cum Epiſtolis eſſe judicantur: niſi ſint Friderici II. *Conſtitutiones regni Siciliæ*, *quas per Magiſtrum de Veneis Capuanum*, *magnæ noſtræ Curiæ Judicem & fidelem noſtrum*, *mandavimus compilari*. Vide Toppium pag. 250. Libellum *de Conſolatione* quem Boethii exemplo ſcripſiſſe Petrum tradit Volaterranus, nemo adhuc in lucem protulit. * Ultra has omnes epiſtolas Petri de Vineis a Schardio vulgatas additamentum aliud ex codice MS. Bibliothecæ Reginæ Sveciæ, quæ modo tranſiit in Vaticanam deſcripſit ſibi P. Mabillon, eaſdemque epiſtolas dein vulgavit P. Martene Vet. Mon. to. II. Inſuper Schardii colleɛtionem ex editione Baſileenſi an. 1609. repetita dedit an. 1740. Joannes Rudolfus Iſelius J. C. prodiitque opus illud Baſileæ an. 1740. Tom. 2. in 8. Contulit totum opus ad MS. codicem Bibliothecæ Bernenſis, mendoſum tamen illum & pretii oppido mediocris. Per iſtos annos cum Viennæ agerem, vir doɛtiſſimus Nicolaus a Forloſia cuſtos primarius Bibliothecæ Vindobonenſis oſtendit mihi Schardii colleɛtionem paſſim a ſe exaɛtam ad Vindobonenſes codices, ex quibus variantes plures margini adjecerat. Inſuper epiſtolas longe plures, quas in codicibus illis naɛtus eſt in Schardio fruſtra quærendas in fine ejus colleɛtionis deſcripſit. An illæ acceſſoriæ epiſtolæ eædem omnino ſint cum illis, quas ex Mabillonio vulgavit Martenius in ea temporis anguſtia inveſtigare non potui.

Petri Viri diſertiſſimi *exceptiones Legum Romanarum*, *ad Odilonem*, Manuſcriptæ in Biblioth. Regia Pariſ. Codice 1817. teſte Cangio.

Petrus Viſſelbecius. Vide *Huxarienſe Chronicon* ſupra Tom. 3. pag. 309.

Petrus de Unzola Bononienſis Juriſconſultus præter *Conſultationes* varias ſcripſit *Auroram noviſſimam* in uſum tabellionum & ſcribarum ſuper continuatione quinti, ſexti & ſeptimi capitulorum Rolaredini de Romaniciis A. 1284. defunɛti JCti Bononienſis. Vide Trithemium cap. 816.

Petrus de Oſmo, Oxamenſis ſive *Uxamenſis* Hiſpanus Profeſſor Theologiæ & Canonicus Salmanticenſis ſcripſit Anno 1479. (*c*) *librum de Confeſſione*, in quo contendit Confeſſionem Sacramentalem non a Chriſto inſtitutam, ſed Sacramentum Naturæ inveɛtum ab hominibus, peccataque mortalia una cordis contritione, pravas cogitationes ſola diſplicentia deleri. Nec eſſe abſolvendos pœnitentes niſi peraɛta prius pœnitentia eis injunɛta: nec Papam poſſe indulgere alicui vivo pœnam purgatorii, aut diſpenſare in ſtatutis univerſalis Eccleſiæ. Oppugnavit eum ſingulari volumine *Joannes Prexanus:* Archi-Epiſcopus ve-

(*a*) Tom. 3. pag. 109.
(*b*) Supra pag. 13.
(*c*) Natalis Alexander Tom. 8. Hiſtor. Eccleſ. pag. 99. ſeq. Bzovius ad A. 1479. num. IX. pag. 159. Nic. Antonius Tom. 2. Biblioth. Hiſpanæ veteris X. 12. pag. 203. ſeq.

vero Toletanus in Synodo Complutenſi juſſu Pontificis ipſum anathemati & librum ejus flammis addixit, unde ipſe permoveri ſe paſſus eſt, & capita objecta ejurare, ut ex formula a Barthol. Carranza in ſumma Conciliorum relata patet.

Abjuratio Magiſtri Petri Oxomenſis in forma canonum. *Quoniam ego Magiſter Petrus Oxomenſis compoſueram librum confeſſionis, continentem nonnullas propoſitiones, quas tunc credebam veras, & determinationi ſanctæ matris Eccleſiæ & communi opinioni doctorum conſonas, ſed quia primum ex libro illo orta ſunt maxima ſcandala in cordibus fidelium, maxime in partibus horum regnorum, adeo quod reverendiſſimus in Domino pater ac Dominus Archiepiſcopus Toletanus* (*Alphonſus Carillius*) *authoritate Apoſtolica* (*Sixti IV.*) *accerſitis qua plurimis Magiſtris & ſacræ Theologiæ doctoribus, & aliis viris eruditiſſimis, maturo conſilio ac deliberatione pronunciavit & declaravit dictum librum continere nonnullas propoſitiones falſas, hæreticas, ſcandaloſas, male ſonantes & erroneas, & ideo comburendum, prout in ſententia latius continetur. Quapropter ego præfatus Magiſter deſiderans ſalutem animæ meæ, ac proprium recognoſcens errorem & culpam, dico & confiteor me graviter erraſſe in compoſitione dicti libelli, utpote continentis propoſitiones falſas, erroneas, ſcandaloſas, hæreticas, & male ſonantes. Quas ut tales confiteor & declaro: ſummittoque me determinationi ſanctæ matris Eccleſiæ, & determinationi & ſententiæ præfatæ & prolatæ per dictum reverendiſſimum Dominum, cui ego ex nunc & ſpecialiter & expreſſe aſſentior, & cognoſcens veram fidem, anathematizo omnem hæreſim, maxime eam de qua hactenus ſum infamatus, & conſentio ſanctæ matri Eccleſiæ Romanæ & ſedi Apoſtolicæ, & ore ac corde confiteor ſacramenta Eccleſiæ, & illam fidem tenere, quam Dominus Sixtus Papa modernus authoritate Apoſtolica & Evangelica tenet: & per hæc Sancta Dei Evangelia omnes qui contra hanc fidem venerint, cum ſuis doctrinis dignos æterna damnatione pronuncio.*

Scripſit præterea *de comparatione Deitatis, proprietatis & perſonæ diſputationem ſeu repetitionem*: tum *in libros Metaphyſicorum* Ariſtotelis, & *in ſex libros Ethicorum* ejuſdem, Salmanticæ 1496. Quam fuerit autem Vir minime contemnendus, ex hoc Antonii Nebriſſenſis teſtimonio cognoſcere juvat: *Quanto ingenio & eruditione fuerit Magiſter Petrus Oxomenſis* (in *Apologia* inquit *earum rerum, quæ ſibi objicerentur*) *nemo eſt qui ignoret, cum poſt Toſtatum illum, omnium judicio apud nos fuerit, noſtra ætate in omni genere doctrinæ facile princeps. Is fuit ex portione beneficiarius in Eccleſia Salmanticenſi* (non ergo Canonicus, ſed portionarius, contra id quod aliorum fidem ſequuti diximus) *cui ex decani & capituli decreto delegata fuit provincia libros Eccleſiaſticos emendandi, propoſita illa mercede laboris, ut pro quinis quotidie chartis emendandis mereretur quas appellant diſtributiones quotidianas, tametſi rei Divinæ non intereſſet. Eſt in ea Eccleſia utriuſque Teſtamenti codex pervetuſtus, qui mihi ſæpe fuit uſui ad eam rem, de qua nunc agitur. Ab eo caſtigationum ſuarum initium, Oxonenſis fecit, conferens illum, opinor, ad aliquem e recentioribus libris, atque diſpungens vera, & inducens falſa, diſtorſit a prototypo exemplari pluſquam ſexcentos locos, quos tibi Pater clementiſſime* (ad Franciſcum Ximenium Toletanum antiſtitem loquitur) *oſtendi, cum illic eſſet curia.*

Abbatiæ *S. Petri* Viri Senonenſis Ordin. Bened. *Chronicon*. Supra *Clarius* T. 1. pag. 384.

Conradus Peutingerus, ſupra Tom. 1. pag. 418.

Aymericus de Peraco ibid. pag. 160.

Pharetra Doctorum ſive Dictionarium vocabulorum ad explicationem Doctrinæ Chriſtinæ pertinentium, ſecundum Alphabeti ordinem. Manuſcr. in Bibl. Auguſtana. * Opus illud anonymum Pharetra inſcriptum, & per literas elementares digeſtum typis expreſſum pro-

prodiit, quam editionem longe vetuſtiſſimam & in folio maximo abſque expreſſo loco & tempore impreſſionis offendi in Bibliotheca PP. Benedictinorum Viennenſium S. Mariæ ad Scotos.

Pharphenſe Chronicon. Supra *Farſenſe* Tom. 2. pag. 144.

S. Philaſtrius, ſive ut in Actis Concilii Aquilejenſis A. 381. dicitur, *Philaſter* Epiſcopus Brixienſis ab A. C. 380. ad 388. De quo Gaudentius ejus ſucceſſor (vide ſupra Tom. 3. pag. 23.) & alii veteres, quorum teſtimonia præmiſi editioni novæ *libri* ejus *de hæreſibus* quem notis & indicibus illuſtratum in lucem emiſi Hamb. 1721. 8. E recentioribus præter laudatos ibi a me, conſulenda Acta Sanctorum Tom. IV. Julii 18. pag. 383. ſeq. Bernardus Faynus ad Martyrolog. Brixienſe 18. Jul. Sandius ad Voſſium, Ittigius de hæreſiarchis pag. 4. Labbeus Tom. 2. pag. 211. Caveus ad A. 380. Caſp. Sagittarius introduct. ad Hiſtor. Eccleſ. pag. 387. &c. Notavit nonnulla in Philaſtrio Index expurgatorius Braſichellanus, repetita etiam a Clariſſimo Viro Theodoro Cruſio. (*a*) Sed novam Philaſtrii editionem exſpectamus ab eruditiſſimo Gaudentii editore *Paulo Galeardo*, ad quem illuſtriſſimus Scipio Marchio Maffejus in litteris datis A. 1730. (*b*) *Philaſtrii tibi Codices perquirere, ut enixe rogaſti, non deſtiti, ſed hactenus operam perdidi. In inſtructiſſima tamen Benedictinorum S. Germani Bibliotheca Cod. 625. Philaſtrium haberi intellexi nuper*. Priores editiones ſunt Baſil. 1528. 8. 1539. 8. atque in Bibliothecis Patrum univerſis, Pariſienſibus, Colonienſi, & Lugdunenſi noviſſima Tomo IV. atque iterum ſeparatim ex recenſione Joannis a Fuchte Helmſt. 1611. 4. & 1621. 4. cum ſupplemento recentioris ſcriptoris, ex editionibus Baſileenſibus.

Præter libellum de hæreſibus Philaſtrio tribuitur latina Epiſtolæ *S. Barnabæ* interpretatio, quæ Philaſtri nomen præfert in Manuſcr. Codice Corbejenſi, pro quo in Actis Sanctorum ad XI. Junii T. 2. pag. 460. & 457. male excuſum *Philoſtorgii*. Philaſtro etiam ſunt qui adſcribunt *acta SS. Fauſtini & Jovitæ* apud Surium & Bollandum 15. Februar. nec non *Acta S. Afræ* Virginis & Martyris Brixienſis, in Actis Sanctor. 24. Maji. Sed utraque hæc longe alterius ac multo recentioris eſſe ſcriptoris, attentus & peritus lector haud dubitabit.

Nomen origine latinum qui volunt, non diverſum putant a *filiaſtro* quod pro privigno poſitum, ſed recentiore ætate notarunt Cangius & ad Codicem legum antiquarum Fridericus Lindenbrogius pag. 1400. Jac. Sponius, recherche des antiquitez & curioſitez de la Ville de Lion pag. 46. ſeq. Fulbertus Carnotenſis Epiſtola 33. *Si quis filiaſtrum aut filiaſtram ſuam ante Epiſcopum ad confirmationem tenuerit, ſeparetur ab uxore & alteram non accipiat*. At Græcis auribus Philaſtrius pulchrius & verius ſonat amantem ſiderum, quo nomine fuit etiam Philaſtrius Monachus Studita, a quo circa A. C. 1340. inſtitutum Conſtantinum Harmenopulum refert Nic. Comnenus Papadopoli in prælufionibus Myſtagogicis pag. 143. Gvilelmus Philaſterius Cardinalis, apud Clariſſ. Hardtium Tom. 2. Concilii Conſtantienſis p. 209. 227. Jacobum l' Enfant hiſtoire du Concile de Piſe pag. 142. * Editio illa a Cl. Petro Galeardo adornata jam tandem prodiit, & priorem locum obtinet inter veterum Brixiæ Epiſcoporum opuſcula in unum collecta, quæ ſane collectio producta eſt Brixiæ an. 1738. juſſu Em. Card. Quirini ſacrorum ſtudiorum promotoris intentiſſimi. Dedit illam Galeardus cum variantibus codicis Corbejenſis, qui nunc in Bibliothecam S. Germani a Pratis tranſivit; ex eoque ſex capita adjecta ſunt opuſculo Philaſtrii de Hæreticis. Conſultus autem diligenter codex iſte olim

(*a*) *Vergnugung muſſiger Standen* parte IX. pag. 26. 28.

(*b*) Antiquitatt. Galliæ pag. 76.

olim Corbejenſis de verſione latina epiſtolæ S. Barnabæ a Philaſtrio confecta, ne minimam quidem conjecturam affert, quamvis ex una hujus codicis authoritate hæc opinio invaluit. Eſt quidem in eodem codice epiſtola S. Barnabæ ex antiqua verſione, cujus tamen auctorem non indicat; qui vero frequenter MSS. codices verſant, illi continuo intelligent non ideo quia duo diverſa opuſcula in eodem codice contineantur, continuo uni eidemque auctori deberi.

Franciſcus Philelphus eximium locum promeritus inter eos qui in illo diluculo renaſcentium litterarum, Græcis & Latinis ornandis ac reſtituendis non contemnendam operam præſtitere. Natus A. 1398. 8. Kal. Aug. (*a*) apud Tolentinates, qui memoriam ejus decorarunt ſtatua illi poſita in Curia. (*b*) Patavii Gaſparinum Barzizam audivit, Conſtantinopoli Georgium Chryſococcem. Prima illi uxor Theodora, filia Joannis Chryſoloræ, Manuelis Chryſoloræ neptis. Cum elegantiores litteras docuiſſet (*c*) Bononiæ, Romæ, Mediolani, Florentiæ, Patavii, & Mantuæ, denique rebus humanis valedixit Florentiæ prid. Kal. Auguſt. Anno 1480. æt. 82. (*d*) Dignitatis militaris inſignibus regiis & laurea poetica donatus eſt a Rege Neapolitano Alphonſo A. 1454. *Quinque omnino*, inquit (*e*) *exſtant opera mea verſibus elucubrata*, ſatirarum *libri X. verſibus* 10000. Carminum *libri V. verſibus* 5000. *Alteri libri quoque partim ſcripti ſunt non editi, partim ne ſcripti quidem. Opus* Sfortiados (*f*) *libris VIII. verſibus* 6400. De jocis & ſeriis *libri X.* Epigrammatum, *verſibus* 10000. *Quintum opus totum* verſibus Græcis (*g*) *conſtat, libri III. verſibus* 2400. His addendus ejus *Nicolaus*, ſive libri duo carmine Sapphico atque Adonico de vita & laudibus Nicolai V. Pontificis, apud quem valde gratioſum ſe fuiſſe teſtatur, invitatum etiam amplo ſtipendio ad Homerum Latinis donandum auribus. Vide Epiſt. XXVI. 1. & XXIV. 5. Plura de ſe ipſe XX. 27. Epiſt. & de ſtylo ſuo XXII. 18. Cætera ejus ſcripta proſario ſermone, vel e Græco verſa ſunt, ut *Lyſiæ* Oratoris, *Ariſtotelis*, *Xenophontis*, *Hippocratis* & *Plutarchi* nonnulla, de quibus vide Niceroni memorias de Viris eruditis Tom. VI. pag. 83. Vel ex ingenio ejus compoſita ut *Conviviorum* libri II. *Commentationum Florentinarum* libri III. de exilio, de infamia, & de paupertate. *De Morali diſciplina* libri V. *De vita & rebus geſtis Franciſci Sfortiæ* liber ſingularis & diverſus a Sfortiados opere. *Orationes*, inter quas etiam Legum apud veteres ſcriptores commemoratarum una cum aliis opuſculis legitur. Denique *Epiſtolarum* libri XXXVII. non injucundi lectu & e quibus, ſicut & ex ejus Satiris varia ad hiſtoriam litterariam illorum temporum annotare licet. Venet. 1502. fol. Harum, cum rarius ſint obviæ, Epiſtolarum novam editionem jam parari libenter intellexi Altdorfii a Viro Clariſſimo Jac. Wilhelmo Feverlino. Ex iiſdem Epiſtolis maxime, Jo. Henrichus Foppius (*h*) Vitam Philelphi collectam edidit in tomo quinto Miſcellaneorum Lipſienſium, 1717. 8. pag. 322. 354. Foppii labore uſus Niceronus Tom. VI. memoriarum de Viris eruditis pag. 71. qui diligenter de Philelpho ejuſque ſcriptis commentatur. His jungendum Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIV. pag. 317. ſeq. & Bernardus Moneta Tom.4. Menagianorum pag.232. ſeq. & ad Bailleti Judicia Tom. 2. pag. 357. ſeq. Notiores, qui de eodem poſſunt conſuli, prætereo, ut Trithemium cap. 855. Jovium in elogiis, Gaddium Tom. 2. pag. 254. Voſſium de Hiſtoricis & Poetis Latinis, Thomæ Pope Blount cenſuram ſcriptorum, Iſaaci Bullartii Aca-

(*a*) Phileif. lib. XXXVI. Epiſt. 1.

(*b*) Jo. Breval, remarks pag. 229. Acta Erud. 1727. pag. 101.

(*c*) Philelf. lib. XXVI. Epiſt. 1.

(*d*) Diarium eruditorum Italiæ Tom.14. pag.347. Tom. 15. pag. 297. & Tom. 17. pag. 332.

(*e*) Lib. XXVI. Epiſt. 1. pag. 179.

(*f*) Contra Galeoti cenſuram, Sfortiadem ſuam tuetur lib. XXIV. Epiſt. 1. (*g*) XXV. 28.

(*h*) Perperam *Toppius* apud Niceronum.

Academiam ſcientiarum Tom. 1. pag. 270. &c. De filio *Mario Philelpho* (*a*) vide Trithemium cap. 856. * Eruditorum virorum vota efflagitantium dari novam epiſtolarum Philelphicarum editionem adimplere niſus eſt vir Cl. Nicolaus Stanislaus Meuccius Florentinus, emiſſo ante annos hos fere decem ſcilicet 1745. Florentiæ priori volumine epiſtolarum Philelphicarum adjecta de ſuo non luculenta tantummodo præfatione, ſed & ad loca opportuna annotationibus cum appendice epiſtolarum quarumdam ineditarum, quamquam gloriolæ contemptor uberem hanc appendicem ne indicare quidem voluit. Contuli editionem iſtam cum Veneta an. 1502. ac reperi in poſteriori hac deeſſe ab epiſtola 8. libri IV. uſque ad 17. ejuſdem libri. Viciſſim autem in hac recenti editione neſcio quo caſu excidit epiſtola prima ad Albertum Zancharium data Mediolani tertio idus Januarii 1441. incipiens: *Non te præterit*. Definit prius hoc volumen in epiſtola ad Hieronymum Bellanti data pridie Kalendas Aprilis (ita legit ipſe, cum in Veneta editione ſit Idibus Aprilis) Editio iſta ultra volumen I. libros quatuor priores epiſtolarum complexum non excurrit. In cod. MS. Felini geminas Philelphi epiſtolas nondum editas ſatiſque prolixas nactus ſum, quibus Pontificem Sixtum IV. caſtigat pro bello Florentinis illato, nec abſtinet a culpando Pontifice quaſi conjurationis in Medicæos participe & authore.

Corrigendus eſt etiam annus emortualis Philelphi a Fabricio adnotatus; obiit enim ut admonuit Foncius in Annalibus an. 1481. die pridie Kal. Auguſti Florentiæ anno ætatis quarto & octogeſimo.

Philippinus de Pergamo Prior monaſterii S. Mariæ de Treſſonibus de Padua circa A. 1380. ſcripſit & Galeato Vicecomiti, Mediolani, Papiæ, Pergami aliarumque urbium Vicario Imperiali dicavit *Speculum regiminis* ſive comentarios copioſos *in Ethicam Catonis*, editos A. 1474. Vide Clariſſimi Viri, Chriſtiani Gottlieb Schvvartzii indicem librorum ſæculo XV. impreſſorum pag. 110.

Philippus I. Francorum Rex, cujus diploma A. C. 1066. regni ſeptimo datum exſtat apud Dacherium pag. 637. ad Gvibertum Novigentinum.

Philippi II. Auguſti Teſtamentum apud Ducheſnium Tom. V. pag. 261.

Philippus Abbas Ciſterc. infra, *Philippus de Eleemoſyna*.

Philippus Aichſtadienſis. Infra *Philippus Eichſtetenſis*.

Philippi de Levis, *Arelatenſis* ab A. 1462. ad 1475. (*b*) Archiepiſcopi Epiſtolam ad Capitulum Eccleſiæ Arelatenſis A. 1463. datam vulgavit Baluzius Tom. IV. Miſc. pag. 522.

Philippus Aubinus Anglus, medio Seculo XV. Philoſophus & Mathematicus Oxonienſis, cujus *Canones tabularum Aſtronomicarum*, Alphonſi Regis exemplo conditarum laudant Lelandus cap. 502. Baleus XII. 92. Pitſeus pag. 891.

Arelius Philippus, ſcriptor *Vitæ Alexandri Severi*, quem etiam libertus patris in prima pueritia inſtituit, teſte Lampridio cap. 3. adde Voſſium pag. 177.

Philippus de Barberiis, Sicilienſis Syracuſanus, Ordin. Præd. ſcriptor *Chronici* editi A. 1475. 4. ad Joannem Alphonſum Eccleſiæ Hiſpalenſis Canonicum & Bacularium Acronienſem. Ejuſdem eſt *tractatus ſolennis* Rom. 1481. editus in 4. in quo continentur imprimis *Diſcordantiæ nonnullæ inter Sanctos Euſebium, Hieronymum & Aurel. Auguſtinum Sanctæ Eccleſiæ Doctores*, *circa quas plurimas Doctorum aliorum opiniones adducit*. *II. Duodecim Sibyllarum vaticinia*, *quæ de Chriſto ediderunt*. *III. Carmina Probæ*. *IV. D. Athanaſii Symbolum cum D. Thomæ Aquinatis expoſitione*. *V. Dominica Oratio per eundem D. Tho-*

(*a*) Integrum nomen Jo. Jacobus Marius Philelphus, quem increpat pater Epiſt. XXXII. ult. XXXVI. 16.

(*b*) Vide Sammarthanos Tom. 1. pag. 66.

Thomam. *VI. Angelica Salutatio per eundem*. *VII. Hymnus Te Deum laudamus*, *cum expoſitione per eundem D. Thomam compoſita*. *Angelicus Hymnus*, *Gloria in excelſis Deo*, *per eundem B. Thomam Divinitus explicatus*. *Donatus Theologus*, *quo Theologicæ quæſtiones Grammatica arte ſolvuntur*. Alia etiam ſunt quæ ipſe tradit ſe ſcripſiſſe, neſcio an edita:

De Immortalitate Animorum libros tres, ad Honoratum Gaitanum Militem ac Fundorum Comitem. Lucubrationem doctam ac merito legendam vocat Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 873.

De Divina Providentia, *& Hominum Prædeſtinatione libros duos*.

De Inventoribus Scientiarum, *& Artium Mechanicarum libros tres*.

Sermonum Quadrageſimalium volumen pergrande.

Dominicarum, *ac Sanctorum prædicationum egregium*.

Opus ſui itinerarii.

Vide Antonini Mongitoris Biblioth. Siculam Tom. 2. pag. 168. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 873.

Philippus Baſtonus, infra *Philippus Boſtonus*.

Philippus de Bergomo, ſupra *Philippinus*.

Jacobus Philippus Bergomenſis, ſcriptor ſupplementi Chronicorum, de quo ſupra Tom. IV. pag. 15. ſeq. Hic ad A. 1355. alterius antiquioris circa Annum 1350. meminit his verbis: *Philippus Monachus S. Benedicti*, *patria* Bergomenſis, *Vir in Divinis Scripturis admodum ſtudioſus & doctus*, *ac Ariſtotelicæ Philoſophiæ non ignarus: his temporibus cum eſſet ingenio præſtans ſcripſit nonnulla doctrinæ ſuæ opuſcula*, *quibus nomen ſuum cum gloria poſteris ſignificavit*, *e quibus exſtat opus magnum* ſuper Ethicam Cathonis *libris multis*. *Incipit*: ad gloriam & laudem Domini. Sermones *etiam dicitur ſcripſiſſe multos*. Confer Trithemium cap. 620. de S. E. & illuſtr. Benedictin. II. 129. qui Priorem S. Mariæ de Avantia in Padua fuiſſe teſtatur.

Philippus Beroaldus, Vir memorabilis & ipſe inter eos qui renaſcentibus litteris induſtria & ingenio ſuo inſigne momentum addidere. Natus Bononiæ A. 1450. 13. Novembr. Medicus, Philoſophus, Orator, humaniores litteras docuit Parmæ, Lutetiæ, & Bononiæ in patria ubi diem obiit ſupremum A. 1505. 17. Jul. Vitæ ſcriptores nactus eſt *Joannem Pinum*, *Toloſanum*, diſcipulum ſuum, Bonon. 1505. 4. & *Bartholomæum Blanchinum*, Bononienſem, cujus lucubratio Camillo Palæotto dicata, Beroaldi Svetonio in editionibus ab A. 1506. recuſis præmittitur. Ex his profeciſſe ſe non diffitetur Clariſſ. Niceronus, cujus memorias de Viris eruditis, Gallice editas adire imprimis operæ pretium eſt Tom. XXV. p. 374. ſeq. Conſuli etiam poſſunt Jovius in elogiis pag. 102. Gaddius qui famam Beroaldi tuetur adverſus Floridum Sabinum, Tom. 1. pag. 57. Bailleti judicia & ad ea Bernardi Monetæ animadverſiones Tom. 2. pag. 406. ſeq. Alphonſus Clarmundus Tom. 3. vitarum pag. 217. Cenſuræ Thomæ Pope Blount &c. De ſcriptis ejus idem Niceronus diligenter: ſunt autem vel Veteres ſcriptores ab eo recenſiti illuſtratique notis, *Plinii* hiſtoria naturalis, *Propertius*, *Servius* in Virgilium, quem acerbius inſectatur judice Giſanio (*a*) quam Bupalum Hipponax olim, aut infidum Lycambem Archilochus. Scriptores de re ruſtica *Columella*, *Varro*, *Cato*, & *Palladius*: Virgilii Bucolica & Georgica. *Plinii* junioris Epiſtolæ & Panegyricus: *Ciceronis* Tuſculanæ Quæſtiones, itemque Orationes, Bonon. 1499. fol. addita Oratione contra M. Valerium, incognita prius & Ciceroni ſuppoſita. *Svetonius*, *Apuleji* aſinus aureus. *Plautus*, *Cæſar*, *Sextus Aurelius* de Vitis Cæſarum: *Lucanus*, & *Juvenalis*. Vel quæ ipſe elucubravit, *Heptalogos* ſive ſeptem Sapientum dicta: *Declamationes* Philoſophi, Medici, & Oratoris, quis præſtet: & ebrioſi, ſcortatoris, aleatoris, quis ſit

(*a*) Apologia pro Latinis Poetis pag. 505.

ſit deteſtabilior. Libellus *de optimo ſtatu & principe*. *De felicitate* Opuſculum. Aliud *de terræ motu & peſtilentia*. *Oratio proverbialis* ſive ex meris contexta proverbiis eorumque ſenſum illuſtrans. Diſputatio *de nomine Imperatorio*. *Orationes*, *præfationes*, *prælectiones*, & quædam *mithycæ hiſtoriæ*, *Opuſcula*, cum *Epigrammatis*. In hac ſylloge inter alia occurrunt *Oratio habita in enarratione Verrinarum Ciceronis*.

Oratio in enarratione Georgici Carminis Virgiliani, atque Tranquilli, qua laus Rei Ruſticæ continetur.

Oratio in principio enarrationis Propertii, continens laudes Amoris.

Oratio in enarratione Titi Livii, ac Silii Italici, continens Hiſtoriæ laudationem.

Oratio in enarratione Epiſtolarum Ciceronis & Lucani, continens laudem Poetices.

Oratio in enarratione Rhetoricorum ad Herennium, continens laudationem Eloquentiæ atque Ciceronis.

Oratio in enarratione Juvenalis atque Saluſtii.

In enarratione Quæſtionum Tuſculanarum & Horatii Flacci, Oratio continens laudem Muſices.

In enarratione Perſii Poetæ, Oratio.

Oratio habita apud Rectorem Scholaſtici conventus, ineuntem Scholaſticam Præfecturam.

Oratio habita, dum Rector Scholaſticus accepit Magiſtratus inſignia.

Ad Tribunos Plebis Oratio.

Epiſtola & Panegyricus ad Ludovicum Sphortiam.

Ad Bartholomæum Chalcum Epiſtola.

In Nuptias Bentivolorum, Oratio.

Oratio alia Nuptialis.

Epiſtola ad Minum Roſcium, Senatorem Bononienſem; cum duabus Hiſtoriis &c.

Carmen lugubre *de Dominicæ paſſionis die*, quod Gallica etiam metaphraſi donarunt Clemens Marotus & Claudius de Pontoux. Extant præterea *Symbola Pythagoræ* a Beroaldo moraliter explicata, & *de ſcribendis Epiſtolis* libellus in appendice Margaritæ Philoſophicæ: tum *Epiſtolæ* quædam inter Epiſtolas Politiani, Jo. Franciſci Pici &c.

Philippus Beroaldus junior, ſuperioris non filius ſed gentilis ſive propinquus, (*a*) Bononienſis & ipſe, ubi ab A. 1498. docuit, ac deinde Romæ poſt Thomam Phædrum Bibliothecæ præfuit Vaticanæ obiitque A. 1518. Huic debemus primam editionem librorum V. primorum Annalium Taciti, quos Leoni X. dicatos edidit Romæ 1515. fol. Vertit Latine ex Græco *Iſocratis* Orationem ad Demonicum, ſcripſitque faventibus Muſis libros tres Odarum atque epigrammatum, poſt ejus obitum luci datos Romæ 1530. 4. ut Epiſtolas quaſdam cum Reuchlinianis & cum Urcei Codri opuſculis editas prætercam. Vide laudatum Niceronum Tom. XXV. pag. 394. ſeq. Pierium Valerianum de infelicitate litteratorum, Jovii elogia, Voſſium pag. 668. &c.

Omitto dicere de junioribus *Matthæo Beroaldo* Pariſienſi, qui Hebraicas litteras Aureliæ docuit A. 1565. Sedani poſtea Hiſtoriam, & Genevæ ſacras litteras, ſcriptor *Chronologiæ* A. 1575. editæ, non diu poſt defunctus, de quo Colomeſius in Gallia Orientali pag. 45. Belius in Lexico, & Bernardus Moneta Tom. 4. Menagianor. pag. 427. qui etiam ambo de *Franciſco Beroaldo*, Domino de Verville, Matthæi filio, & de ejus ſomnio Polyphili, Menagiana Tom. 4. pag. 248. ſeq. & de ſcripto cui titulus: le moyen de parvenir, pagina 419. De aliis ingenii ejus monimentis Crucimanius in Bibl. Gallica p. 91. ſeq.

Philippus Beverlaius, Anglus, Monachus Glaſconienſis, cujus Quæſtiones in Ariſtotelem περὶ ἑρμηνείας, & in ſex principia Gilberti Porretani memorant Baleus XII. 14. & Pitſeus pag. 891.

Philippus Biken Miles, ſcriptor *itinerarii terræ ſanctæ* impreſſi Spiræ A. 1490. te-

(*a*) Bernardus Moneta ad Bailleti judicia Tom. 2. pag. 408. & Tom. 3. Menagianor. pag. 347.

teſte Hendreichio pag. 574. Pandectarum Brandenburgenſium.

Philippus de Harveng, Abbas ſecundus *Bonæ Spei* Ordinis Præmonſtratenſis in Hannonia Cameracenſis diœceſis, dictus ab Eleemoſyna ſive Eleemoſynarius, cujus vita ex ejus Epiſtolis & aliis lucubrationibus deſcripta exſtat in Joannis le Paige Biblioth. Præmonſtratenſi pag. 508. 513. clarus ab A. 1159. & qui inter alia Epitaphium panxit Urbano III. defuncto A. 1187. Scripta ejus junctim edita a Nicolao Chamart (*a*) Bonæ Spei Abbate, Duaci 1621. fol. Sunt autem: *Epiſtolæ XXI.* (*b*) quarum decima objurgatoria ad S. Bernardum Claraevallenſem. Commentarius myſticus *in Cantica Canticorum* pag. 101. Moralitates in eadem Cantica pag. 286. *De ſomnio Nabuchodonoſoris* pag. 340. *De ſalute primi hominis* pag. 344. *De damnatione Salomonis* pag. 361. *De inſtitutione Clericorum* tractatus VI. 1. de Clericorum dignitate, 2. ſcientia, 3. juſtitia, 4. continentia, 5. obedientia & 6. ſilentio.

Vita Sancti Auguſtini, Hipponenſis Epiſcopi. pag. 691.

Vita Sancti Amandi Abbatis & Epiſcopi Trajectenſis pag. 707. & in Actis Sanctor. Tom. 1. Februar. 6. pag. 857. 872.

Paſſio Sanctorum Cyrici & Julittæ pag. 745.

Paſſio Sancti Salvii Martyris. pag. 752.

Vita Sancti Foillani. pag. 759.

Vita Sancti Gisleni Confeſſoris & Abbatis. pag. 767. Confer Carolum le Cointe ad A. 651. Tom. 3. pag. 303. ſeq.

Vita Sancti Landelini Abbatis Criſpinenſis in Hannonia pag. 773.

Vita Sanctæ Odæ Virginis. pag. 779. & in Actis Sanctor. Tom. 2. Aprilis 20. pag. 773. 780.

Vita Sanctæ Waldetrudis Virginis. pag. 778.

Paſſio Sanctæ Agnetis Virginis & Martyris, Carmine elegiaco. pag. 796.

Varia Carmina, Epitaphia, & Logogryphi. pag. 798. Ex epitaphiis illud in Ivonem habetur etiam in Actis Sanctor. T. V. Maji 20. p. 248. Cætera ſunt in Anſelmum Cantuar. Petrum Abælardum, Evilelmum de Conchis, Bernardum Clarævall. Urbanum III. &c.

Philippus Bonacurſius, ſupra Tom. 1. pag. 324.

Philippus Boſtonus, Baleo *Baſtonus* Roberti poetæ frater, Carmelita Notingamenſis circa Annum 1320. Ejus *Epiſtolas* & *Conciones* memorat Baleus X. 81. Pitſeus pag. 411. Alegrius pag. 283.

Philippus Bruſſerius, Ordinis Minorum, Ligur, nobilis Savonenſis, Nicolai Lyrani ſocius, ſummis Pontificibus Clementi V. & Joanni XXII. perquam charus & familiaris, Lector Pariſienſis, Nuncius Apoſtolicus ad Sultanum Babyloniæ, ſcripſit *Compendium hiſtoriarum Ordinis Minorum, & privilegiorum eidem conceſſorum.* Floruit Anno 1340. Hæc de eo Waddingus pag. 292.

Philippus Callimachus Experiens, ſupra Tom. 1. pag. 324.

Philippus de Greve, *Cancellarius* Pariſienſis, Theologicæ ſcholæ Pariſienſi glorioſe præfuit, ſcripſitque *de ſingulis Pſalmis ſermones duos vel tres, quibus uſque hodie multi utuntur qui prædicationis officio vacare voluerint*, inquit Henricus Gandavenſis c. 50. Hi ſunt ſermones CCCXXX. editi Pariſ. 1523. 8. & Brixiæ 1600. 8. *Summam Theologiæ* addit Jo. Trithemius cap. 465. Epitaphium ejus exſtat in magno Chronico Belgico ad A. 1234. pag. 234. De Commentariis *in Jobum* atque *in Evangelia* videſis infra in *Philippo Presbytero*. Idem cum paucis pro beneficiorum pluralitate in cœtu Theologorum ad rem diſcutiendam coacto certavit, ſcripſit etiam *optimam narrationem de Sancti clavi*

(*a*) His addenda *Epiſtola* qua A. 1159. *Alexandro tertio* gratulatur evecto ad Papalem dignitatem: edita a Dacherio Tom. 2. ſpicileg. pag. 453. (Tom. 3. edit. novæ pag. 527.)

(*b*) Confer Oudinum Tom. 2. pag. 1445.

vi (D. N. Jeſu Chriſti) *jam olim apud S. Dionyſium deperditi inventione*, teſte Alberico in chronico ad an. 1233. obiit Philippus iſte an. 1237. Vid. addit. ad Du Bois Hiſtor. Eccl. Pariſienſis p. 345.

Philippus Caſtellio, ſupra T. 3. p. 112.

Philippus Cominæus. Supra Tom. 1. pag. 405.

Philippus Corneus (aliis *Petrus Philippus*) Peruſinus, Jo. Petrutii Peruſini diſcipulus, JCtus docuit *Doctor ſubtilis* per annos circiter quinquaginta Peruſiæ, Piſis, Ferrariæ, Piſauri, diemque obiit ut eſt apud Jo. Fichardum pag. 425. & Geſnerum A. 1462. æt. 77. (alii apud Auguſtinum Oldoinum Athenæi Auguſti pag. 279. A. 1472. 1492. 1494. ætatis 73.) Scripta ejus: Commentaria *in libros Codicis*. *Conſiliorum* ſive *Reſponſorum* Volumina quatuor. Vide Guidum Pancirolum de claris Juris interpretibus II. 95.

* *Petrus Philippus* de Nobilibus de Cornio. *Super ſextum codicis* commentaria impreſſa Peruſiæ per Joannem Vydenaſt Alamanum 1477. die 14. Jun. extant in Biblioth. Felini cod. 388. Allegationes in materia matrimonii in cod. 399. MS. Felini. Conſilia edita Peruſiis IV. in fol. voluminibus an. 1501... 1503. De ſocietate & ſoccita, quæ cum colonis fiunt, edita vetuſtis typis ſine loco & anno.

Philippus Decius, JCtus & ipſe celebris de quo ſupra Tom. 2. pag. 18.

Philippus Rodhamſuſanus Alſatus, Doctor Theologus Pariſ. & ex Abbate Cœnobii Ciſtercienſium Pariſienſi in diœceſi Baſileenſi, *Eichſtadienſis*, (Aichſtadianus, Eyſtetenſis) in Germania ab A. 1305. ad 1322. Epiſcopus. Scripſit poſt *Wolfhardum* de quo infra, ad Annam Hungariæ Reginam, filiam Alberti Regis Romanorum, *vitam S. Walpurgis*, Virginis circa Anno 780. Abbatiſſæ Heidenheimenſis, editam a Caniſio Tom. 4. lect. antiquar. parte 2. pag. 563. 605. 628. (edit. novæ Tom. IV. p. 238.) & in Actis Sanctorum Tom. 3. Februar. 25. pag. 553. 563. & a Gretſero cum ejuſdem Philippi commentario notis & obſervationibus illuſtrato *de Eccleſiæ Eyſtetenſis Divis tutelaribus*, SS. Richardo, Willibaldo, & Walpurga. Ingolſtad. 1617. 4. & inter Gretſeri opera Tom. X. Hujus Philippi tractatus, ſive ut ipſe vocat editio *de poſtulando Deum*, & alia *in Pſalmum quartum* & *ſuper Pater noſter*, cum homilia ſuper Evangelium: *& intravit Jeſus in caſtellum*, ad Epiſcopum Tridentinum (*a*) Manuſcripta in Bibl. Heilbronnenſi, vide Jo. Lud. Hockeri Catalogum illius Biblioth. pag. 10. ſeq.

Philippus ex Epiſcopo Tarentino Prior Claræ vallenſis, & ab A. 1156. Abbas *de Eleemoſyna* Ordin. Ciſterc. in diœceſi Carnotenſi. Ejus *Epiſtolas XXV.* edidit Carolus Viſch pag. 336. Biblioth. Ciſterc. quarum vigeſima ſecunda pag. 351. eſt ad *Philippum* Præmonſtratenſem. *Epiſtolæ XL.* in Bertrandi Tiſſierii Bibl. Ciſterc. Confer Oudinum Tom. 2. pag. 1254. Ex his Epiſtolas quinque vel ſex Philippi hujus eſſe negat Joannes Lironius, quem vide pag. 68. Biblioth. generale des auteurs de France Tom. 1. Pariſ. 1719. 4.

Philippus de Eleemoſyna Abbas Præmonſtratenſis, S. Bernardi familiaris, auctor *Legendæ famoſæ de S. Auguſtino*. Vide Jacobi Hommey ſupplementum Patrum pag. 640. & ſupra pag. 292.

Philippus Elnonenſis Abbas in Hannonia, Voſſio ſcriptor *Vitæ S. Amandi* quam ſupra in *Philippo Bonæ Spei* Abbate memoravi. Vide Acta Sanctor. Tom. 1. Februar. 6. pag. 895. Verba Philippi de Cœnobii Elnonenſis ſitu afferri a Jacobo Meiero in Annalibus Flan-

(*a*) *Reverendiſſimo Patri Fratri ac Domino Dn. magnæ dignitatis, fratri multæ caritatis, patri ſanctæ honeſtatis Domino H Dei gratia Tridentino Epiſcopo, quondam aulæ Imperialis cancellario Frater Philippus, Dei gratia Eyſteten. Epiſcopus ſive Domino jubente ſive permittente, ipſe ſcit qui nihil ignorat. Suus fidelis devotus & humilis quicquid poteſt obſequiis reverentia & honoris, cum ſalute ejus qui venit ſalvare nos.*

Flandricis ad A. *661*. (non 1161. ut apud Cangium) eidem Voſſio jam notatum.

Philippus Epiſcopus, cujus Epiſtola *de tempore Paſchatis celebrandi* ſive de ordinatione feriarum Paſchalium, ſecundum Concilium Cæſarienſe A. C. *296*. habitum exſtat inter Bedæ opera Tom. 2. p. 232. ſine auctoris nomine: atque Philippo tributum in Bucherii doctrina temporum p. *469*.

Philippus Eyſtetenſis, ſupra *Philippus Eichſtadianus*.

Philippus Ferrarienſis, Toloſanus ſi Trithemium cap. *675*. de S. E. audimus, ſive Calataniſſectenſis potius, ut idem libro de illuſtribus Carmelitis, atque probat Antoninus Mongitor Tom. 2. Bibl. Siculæ pag. *169*. Epiſcopus Pacenſis in Hiſpania circa A. 1396. ex cujus ſcriptis etiam apud Alegrium pag. 320. nihil niſi *Sermones* de tempore & de Sanctis memorari comperio.

Philippus Florentinus Ultranenſis, Ord. Minor. Theologiæ Doctor Pariſ. circa A. 1313. præter *Concluſiones collectas e libris Phyſicorum Ariſtotelis*, laudantur ejus *Methodus componendi Sermones ſive Collationes*: *Sermones* pro diebus feſtivis ac ferialibus totius anni. Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinorum p. 171. ſeq. qui nullam mentionem facit *Chronici Ordinis Servorum* (forte leg. *Suorum* ſcil. Franciſcanornm) quod ab eo compoſitum & a neſcio quo illi ſurreptum tradit Waddingus pag. 289.

Philippus Grevius, ſupra *Philippus Cancellarius*.

Philippus Gvalterus ſcriptor Alexandreidos. Supra in *Gvaltero de Caſtellione* Tom. 3. pag. 112.

Philippus Harvengius, ſupra *Philippus Bonæ Spei* Abbas.

Philippus de Leidis, nobilis Batavus, idem Decretorum Doctor ab A. 1396. per aliquod temporis Jus Pontificium docuit Pariſiis, ac denique Canonicus Trajectinus obiit Anno 1380. Scripſit tractatum *de Reip. cura & Sorte Principantis*, Leidæ 1516. fol. Vide Valerium Andream pag. 775. Etiam *Lecturam* ejus *in lib. III. Decretalium* memorat Svveertius pag. *664*.

Joannes Philippus de Lignamine, Meſſanenſis, Eques Siculus, & typographus Romanus apud Sixtum IV. gratioſus, continuavit compilationem Chronologicam *Ricobaldi* Ferrarienſis ab A. 1316. ad 1469. libro excuſo Romæ A. 1474. ſed emendatius una cum Ricobaldo in Joannis Georgii Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi T. 1. p. 1299. 1314. * Unum docere te volo, lector, habebiſque diligentiæ meæ gratias. Diſtinguendi ſunt diligenter inter ſe Jo. Philippus de Lignamine, & Pilippus de Lignamine; quamquam enim Siculi erant ambo, & conterranei, profeſſionis erant tamen longe diverſæ. Joannes enim Philippus equeſtris erat ordinis, & inter typographos merebat. Philippus vero ſacro Prædicatorum ordini erat adſcriptus. Poſtremi hujus opuſcula edidit Joannes Philippus, qui præfationem de ſuo adjecit ad Sixtum IV. & in ea edere ſe admonet *celeberrima opuſcula, quæ clariſſimus artium, & Theologiæ interpres magiſter Philippus ex ord. Præd. conterraneus & affinis meus edidit, in quibus ante omnia tractatus eſt de diſcordantiis inter Euſebium, Hieronymum, & Aurelium Auguſtinum* (opuſculum pro ætate illa eruditum, in quo omnes colligit ſententias, de quibus inter utrumque doctorem non convenit) *approbatus Sybillarum & Prophetarum dictis omnibus omniumque gentilium & Philoſophorum & veterum Poetarum, qui de Chriſto vaticinati ſunt, atque aliqua prædixerunt. Deinde commentarii ſuper ſymbolum Athanaſii: orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam: mox explanatio ſuper Te Deum & Gloria in excelſis Deo. Demum Donatus Theologus, quo Theologicæ quæſtiones grammatica arte ſolvuntur*. Hujus vero Philippi, non vero Joannis Philippi typographi eſt continuatio ad chronologiam Ricobaldi, quam abſolvit Sixti Papæ IV. anno tertio; nam opus iſtud ex-

excuſum ab Eccardo nomen præfert Philippi, non vero Joannis Philippi. Vide ſupra Philippus de Barberiis.

Philippus de Mantua cognomento Lombardus, Auguſtinianus, Theologiæ Doctor cujus *Lectura iu Apocalypſin* prodiit Patavii 1516. Venet. 1519. 4. * Corrigendus hic venit Fabricius, qui operis Philippi hujus iu apocalypſin editionem ſecundam laudat Venetam an. 1519. in 4. Scribendum enim erat juxta ac admonet Gandolpho in diſſert. de ducentis ſcriptoribus Auguſtinianis, 1527. in chalcographia Franciſci Bindoni, & Maffei Paſini. Verum hanc ipſam editionem, quæ mihi præſto eſt, ſedulo excutiens quamquam in operis fronte una cum expoſitione Joachimi in Apocalypſim adnotatam lego *Lecturam in Apocalypſin R. Magiſtri Philippi de Mantua*, adhuc tamen totum opus evolvi, nihilque de Philippo occurrit. Niſi forte dixerimus totum opus in duo diſtribui volumina, quorum prius Joachimi expoſitionem, alterum vero Philippi contineat; mihi vero unum præſto ſit, non alterum. Hujus tamen Operis editio Paduana anni 1516. & Veneta anni 1519. laudatur a P. le Long Biblioth. Sacr. Tom. II. pag. 904.

Philippus de Mazeriis: ſive *Macerius*. Supra pag. 2.

Philippus Monachus Trithemio cap. 144. & Presbyter, infra *Philippus Presbyter*.

Philippus e Monte Calerio ſupra pag. 87.

Philippus ex Canonico Colonienſi Abbas *Otterbergenſis*, diœceſis Wormacienſis, Ordin. Ciſterc. natione Teutonicus circa A. 1400. ſcripſit *in Cantica Canticorum* commentarium, typis exſcriptum circa tempora naſcentis typographiæ, nec non *Sermones* de tempore & de Sanctis, & *Epiſtolas* ad diverſos. Vide Trithemium cap. 697. de S. E. & de luminaribus Eccleſiæ cap. 85. Viſchii Bibl. Ciſterc. pag. 279. ſeq. atque Oudinum Tom. 3. pag. 1176.

Philipus de Pera, ſuburbio Conſtantinopolitano; parentibus Genuenſibus, Ordinis Prædicatorum Anno 1358. teſtatus ſe jam XXV. annos ſolidos Græcis ad Romanam Eccleſiam adducendis inſudaſſe. Ejus liber ſive Epiſtola *contra Græcos* quæ incipit: *Magnitudinis tuæ litterarum*, Manuſcr. Venetiis teſte Tomaſino pag. 26. Alium contra Græcos *de proceſſione Spiritus S.* & tertium *de obedientia Eccleſiæ Romanæ debita* memorat Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 646.

Philippus Peruſinus Tuſciæ Miniſter Provincialis Ordin. Minor. apud Nicolaum III. gratioſus, ſcriptor *Hiſtoriæ Ordinis Minorum, & præſertim eorum quæ ſuo tempore contigerunt*. Vide Waddingi ſcriptores Ordin. Minor. pag. 294. & Annales ad A. 1279. num. 9.

Philippus Presbyter, *optimus auditor Hieronymi*, *commentatus* in Job, *edidit ſermone ſimplici librum*. *Legi ejus &* familiares Epiſtolas, *& valde ſalſas*, *& maxime ad paupertatis & dolorum tolerantiam exhortatorias*. *Moritur Mariano & Avito regnantibus*. (*a*) Hæc de Philippo Gennadius cap. 62. ex quo Honorius II. 61. & Trithemius cap. 144. Commentarius ſive myſtica expoſitio *in Jobum* libris tribus diſtincta dicataque Nectario Epiſcopo prodiit ſub Philippi nomine Baſileæ 1527. 4. & fol. cui etiam perſpicuo Bedæ (*b*) & Codicum Manuſcriptorum Sangermannenſis 61. de quo Cangius, aliorumque teſtimonio (*c*) vindicatur. Excuſus præterea legitur inter S. Hieronymi & inter Bedæ opera Tom. IV. *Epiſtolæ* interciderunt. * Inſcriptum Philippi Preſbyteri nomine commentarium in Jobum prodiiſſe non dubito; ſed & admonendi erant Lectores illum, qui inter opera Bedæ Tom. 4. legitur non plane cohærere illi, qui in collectione Operum S. Hieronymi lucem ſemel iterumque aſ-

(*a*) Hoc eſt Ante A. C. 557.

(*b*) Libro de ratione temporum, ſupra Tom. 1. 190. Sixtus Senenſis lib. IV. Biblioth. ſanctæ pag. 364.

(*c*) Confer Oudinum Tom. 1. pag. 1165.

aſpexit. Conveniunt eruditi ſcriptum iſtud Bedæ operibus adjectum interpolationes multas ab ipſo Beda pro more conſueto tuliſſe; viciſſim illud quod inter opera S. Hieronymi collocatum eſt, ſincerum eſſe Philippi Presbyteri fœtum arbitrantur. Verum & de hac commentarii poſterioris ſinceritate ambiguos nos efficiunt excerpta operis Philippi Presbyteri ex cod. Ambroſiano 1000. annorum a Muratorio Antiquit. Tom. 3. pag. 845. & a Vallarſio in edit. Oper. S. Hieronymi Veronenſi pag. 829. vulgata; illa enim cum Beda, & Philippo vulgato collata, quamvis interdum conveniunt, ſæpe tamen diſcrepant, & non raro ſenſum eumdem verbis diverſis exprimunt. Quare ſincerum umquam prodiiſſe opus Philippi Presbyteri vix ac ne vix quidem credo.

Alius *Philippus Presbyter* Agyrii in Sicilia, de quo Acta Sanctor. Tom. 5. Maji 12. pag. 26. ſeq. ubi Acta ejus e Græco Latine verſa a Jacobo Sirmondo.

Philippus Repingtonus ſive *Repindonus*, Lelando cap. 476. *Rhependunus*, ex Abbate Canonicorum S. Auguſtini regularium Leyceſtrienſium Epiſcopus A. 1405. Lincolnienſis & A. 1408. Cardinalis, ſuperſtes adhuc A. 1420. quo ſe Epiſcopatu abdicavit. Vide Franc. Godvvinum de præſulibus Angliæ pag. 356. *Defenſorium Wiclefi* primum ſcripſiſſe & Moralem ejus doctrinam ſingulari aſſeruiſſe lucubratione, ſed deinde ceciniſſe palinodiam tradit Baleus VI. 90. Eodem pertinet quod a Pitſeo pag. 586. perhibetur erronea ſcripſiſſe juvenis, deinde Catholica jam ſenior ac maturior. *De ſæculari dominio*. *Quæſtiones diſputatas*. *Homilias per annum & in Evangelia Dominicalia*. Alium & antiquiorem oportet eſſe Philippum Rhependunum in quem hoc fertur diſtichon Alexandri Nechami (*a*) qui A. 1225. diem obiit.

Phi, nota fœtoris, lippus malus omnibus horis,
Phi fœtor lippus, ſemper malus ergo Philippus.

Ac Philippi reſponſio:

Es niger & nequam dictus cognomine Necham:
Nigrior eſſe potes, nequior eſſe nequis.

Philippus Ribotus Gerundenſis Hiſpanus, Magiſter in ſacra pagina & Carmelitarum Prior Provincialis, Provinciæ Cataloniæ, defunctus A. 1391. Scripſit *Speculum Ordinis* ſui, ſive de inſtitutione & geſtis Carmelitarum peculiaribus, libros X. editos Venet. 1507. tum *de viris illuſtribus Carmelitarum* librum ſingularem, *Epiſtolarum* item libros II. & *Sermones*. Vide Nic. Antonium IX. 7. Biblioth. vet. Hiſpanæ T. 2. p. 117. & de Anglica verſione Speculi, a Toma Scrope, ſive Bradlæo Epiſcopo in Hibernia Dromorienſi circa A. 1434. Voſſium pag. 631. & Warthonum ad Caveum.

Philippus Schurgius Canonicus ad S. Bartholomæum, de rebus Cleropoliticis Francofurtenſium ab A. 1340. ad Sæculi XVI. initia, laudator a Goldaſto aliiſque.

Philippus Tarentinus, Supra *Philippus de Eleemoſyna* Ciſterc.

Philippus Wielandus, Gandavenſis, vir nobilis & variis dignitatibus functus diem obiit Anno 1519. De eo Voſſius pag. 639. & Antonius Sanderus lib. 3. de eruditis Gandavenſibus pag. 115. *Scripſit* Practicam civilem, *de novo Antvverpiæ Anno* 1537. *impreſſam*, *& ab Antonio Sexagio J. C. recognitam*. Librum item alium quo jura feudalia in Flandriæ curiis obſervata continentur, *præter hæc* conſuetudines Generales Flandriæ in juſtos titulos ac claſſes redegit, *qui liber typis nec dum prodiit*, *ſicut nec* tractatus Ordinis Judiciarii in cauſis criminalibus *ab ipſo etiam compoſitus*. Hiſtoriam ipſius manuſcriptam de rebus Flandricis Latinam, hiſtoriamque Brabantiæ ac Cameracenſium Principum, Epiſcoporumque olim Harduyno com-

(*a*) Supra Tom. 1. pag. 103.

communicavit Gvido Laurinus Watervlietius. *Hujus meminit Meyerus in vita Margaretæ Maleanæ ad annum* 1381. *tum etiam aliis locis. Certum eſt denique hujus viri inſignem induſtriam plurimum profuiſſe Meyero, Oudegeerſio ac Marchantio rerum Flandr. hiſtoricis*. Hactenus Sanderus.

Philotheus Achillinus, ſupra pag. 2. *Philippus Macerius*.

Philotheus Monachus, cujus exſtat Carmen encomiaſticum in S. Bernardum. Italicam metaphraſin nuper in lucem dedit Hugo Caſſanus, Ciſtercienſis Monachus. Cremæ 1720. 8.

Phocas ſive *Focas*, Grammaticus, ſupra Tom. 2. pag. 173.

Joannes Phocas qui loca ſancta A. 1185. luſtravit, cujuſque deſcriptionem locorum Syriæ, Phœniciæ & Palæſtinæ habemus, non Latine ſed Græce ſcripſit, de quo dictum in Biblioth. Græca Tom. 6. pag. 705.

Phœbadius (*Sœbadius* aliis vel *Phægadius*, *Fægadius*, *Feudarius*, *Phitadius*, *S. Phiary* ſive *Fiari*) Gallus, Agenni in Aquitania ſecunda Epiſcopus, de quo Acta Sanctorum Tom. 3. April. 25. pag. 365. & Tom. 1. Januar. pag. 790. Sammarthani Tom. 2. Galliæ Chriſt. p. 69. Tillemontius Tom. VI. memoriar. hiſtor. Eccleſ. pag. 427. ſeq. Interfuit Concilio Ariminenſi Anno 359. adhuc ſuperſtes A. 392. cum Hieronymus Catalogum ſuum abſolveret. Vide ſi placet quæ notavi ad illius cap. 108. Scripſit Hoſio Cordubenſi adhuc ſuperſtite, ſed jam fere nonagenario, ut ipſe capitibus ultimis libelli ſui teſtatur. Hunc libellum *contra Arianos* & formulæ Sirmienſi Anno 358. ad Gallos miſſæ, ſive ut eſt in editione Pithœana, Epiſtolæ ſive Edicto ſub nomine Conſtantii Imper. emiſſo in Synodo Mediolanenſi oppoſitum, primus edidit *Theodorus Beza*, cum libris V. Athanaſio tributis de S. Trinitate, S. Baſilii IV. libris contra Eunomianos, & Anaſtaſii ac Cyrilli profeſſione fidei, Genev. 1570. 8. Deinde idem lucem vidit in Bibliothecis Patrum omnibus, ac noviſſima Lugd. Tom. IV. pag. 300. nec non *Petro Pithœo* curante cum aliis quibuſdam Theologorum Gallorum (*a*) ſcriptis 1586. 4. atque ſeparatim, additis annotationibus *Caſparis Barchii* Francof. 1623. 8. Alia multa ſcripſiſſe Phœbadium tradit Honorius lib. 1. cap. 109. ex Hieronymo: *dicuntur & ejus alia eſſe opuſcula, quæ necdum legi*. Græcus interpres: οἷς οὔπω ἐνέτυχον. Tractatum *de Fide contra Arianos* fuere qui incerta conjectura ad Phœbadium auctorem retulerunt, illum qui ſub Rufini, Nazianzeni, Ambroſii fertur nomine & ab aliis Tigilio Tapſenſi vel Gregorio Bætico adſcriptus fuit. Vide Tillemont. Tom. VI. pag. 427. ſeq. Tom. 7. pag. 767. Tom. 9. pag. 727. Tom. 16. pag. 801. & Bibl. Græc. Tom. VII. pag. 520. ſeq.

Joannes Phreas. Supra T. 4. pag. 115.

Phyſiologus, vide *Florinus* & *Theobaldus*.

Pibonis Tullenſis ab A. 1073. ad 1095. Epiſcopi Epiſtola apud Baluz. Tom. 4. Miſc. pag. 448. De hoc Pibone ſeu Popone Sammarthani Tom. 3. pag. 1097.

Jacobus de Marchia, ſeu *Picenus* Ordin. Minor. clarus circa A. 1460. ac deinceps: defunctuſque Neapoli A. 1476. Scripſit *Dialogum contra Fratricellos*. *de Opinione*. Tractatum *de ſanguine Chriſti*. *Quadrageſimalia* duo. *Adventualia* duo. Varios *de Sanctis* Sermones, atque inter illos quatuor *de S. Franciſco*. Tractatum *de admirabili gloria S. Virginis Mariæ*. *Locos communes* in quinque partes diſtinctos, quorum unaquæque parvos continet tractatus. Vide Waddingum pag. 184. Oudinum Tom. 3. pag. 2625. Vide ſupra pag. 23.

Jacobus Piccolomineus, ſupra Tom. 4. pag. 15.

Joannes Picus Mirandulanus & *Jo. Franciſcus Picus*, & *Joannes Picus* ſive

(*a*) Confer Ittigium de Bibliothecis Patrum pag. 416. Sed fallitur Labbeus qui Tom. 2. pag. 222. primum a Pithœo luci datum putat librum Phœbadii.

Pyke, Anglus, ſupra T. 4. p. 116. 118. 119.

Pileus Archiepiſcopus *Januenſis* ſive *Genuenſis*, qui Concilio Conſtantienſi A. 1414. haberi cœpto cum magna auctoritate interfuit, vide Hermanni ab Hardt Hiſtoriam. Tom. IV. pag. 143. 153. & Tom. 1. parte XV. ubi exhibet ejus *parænesin ad Sigiſmundum Imp. de reformatione Eccleſiæ in Concilio proſequenda*.

Pileus Modicenſis JCtus, & utriuſque Juris Profeſſor: teſte Catelliano Cotta cum Bulgaro & Hugone docuit Bononiæ regnante Friderico Barbaroſſa quem ab A. 1152. ad 1190. imperitaſſe conſtat. Ex ſcriptis ejus a Trithemio cap. 420. laudatur *Summa de ordine Judiciorum*. Cotta etiam *gloſſas in feudorum librum* conſignaſſe, perinde ut Bulgarum Piſanum annotat.

Pileus de Prata, Forojulienſis, ex Patavino Epiſcopo Archiepiſcopus A. 1370. Ravennatenſis & ab A. 1378. ad 1401. Cardinalis, de quo Ughellus Tom. 2. pag. 388. Ejus *Epiſtola* pro electione Urbani VI. ad Ludovicum Comitem Flandriæ A. 1378. data exſtat in Dacherii Tom. 4. ſpicilegii pag. 301. (edit. novæ Tom. 3. pag. 743.)

Pilgrimus ſive *Peregrinus*, *Pelegrinus*, *Piligrinus* Laureacenſis in Germania Epiſcopus ab A. 971. ad 992. de quo Chronicon Gotvvicenſe Tom. 1. pag. 130. & Marcus Hanſizius Tom. 1. Germaniæ ſacræ. Ejus *Epiſtolam ad Benedictum VII.* in qua petit pallium & privilegiorum confirmationem, & *Confeſſionem* edit *fidei*, primus vulgavit Wolfgangus Lazius lib. XII. de Rep. Romana ſect. VII. cap. 5. pag. 1286. ſeq. Inde in tomis Conciliorum recuſam præmiſſa Benedicti VII. Epiſtola, emendatiorem dedit Lambecius Tom. 2. Biblioth. Vindob. pag. 641. ſubjuncta Epiſtola Benedicti VII. p. 645. *Confeſſionem Fidei* ex hac Epiſtola habes etiam in Biblioth. Patrum Tom. XVII. edit. Lugd. pag. 456.

Pilichdorfius, ſupra p. 272. *Petrus de Pilicdorf*.

Matthæus Pillard, Warneſtonienſis Flander, ex Abbate belli Prati & mortui Maris Abbas Claravallenſis ab Anno 1415. ad 1428. ſcriptor *ſpeculi exaltationis & depreſſionis Ordinis Ciſtercienſis*, annotavit etiam reditus omnes a diverſis Regibus & Principibus aſſignatos proferendis oneribus & expenſis neceſſariis tempore Capituli Generalis Abbatum Ciſtercienſis Ordinis, una cum inſtrumentis ſingularum Donationum. Vide Viſchii Biblioth. Ciſterc. pag. 248. & Oudinum Tom. 3. pag. 2300.

Pindari Thebani nomine fertur jam pridem *epitome Iliados* Homericæ, carmine ſcripta hexametro, ac primum in lucem data a Laurentio Abſtemio, ut Voſſius annotavit. Hæc eſt editio antiqua Florentina in 4. memorata Joanni Cinello, Biblioth. volantis pluteo ſive tomo VII. pag. 66. ſub titulo: *Homerus de bello Trojano*. prodiit deinde cum Darete & Vincentii Opſopoei & Nic. Vallæ metaphraſi Iliados Baſil. 1541. 8. & cum Homero Spondani Baſil. 1583. fol. ut Haganoenſem aliaſque editiones prætercam. In Manuſcr. Biblioth. Annæbergenſis inſcribitur. *Homerus per Pindarum inſignem Oratorem de Græco in Latinum traductus*. Vide Chriſtiani Gotthold Willichii arcana Biblioth. Annæbergenſis pag. 18. In Manuſcr. Felicis Oſii, teſte Voſſio pag. 819. de hiſt. Lat. *Pindarus Thebanus de deſtructione Trojæ*. Verſus ex eo citantur, ſed non nominato Pindaro auctore, in ſcholiis ad Statii Thebaidos VI. 120. Adde Lindenbrogium pag. 507. & Barthium Tom. 3. pag. 393. ſeq. qui auctorem vetuſtum & boni ingenii appellat LVIII. 14. & LIX. 1. & 15. Adverſar. ubi integrum recenſet nec dubitat præferre Joſepho Iſcano Deyonio.

Joannes Pinus, Toloſanus, Rivorum ſive Rivenſis in Languedocio ſuperiore (Rieux) Epiſcopus floruit circa A. 1500. ac præter librum *de vita aulica*, & tractatum *de claris fœminis* editum ut ajunt Pariſ. 1521. fol. apud Colineum,

vi-

vitam ſcripſit *Catharina Senenſis*. (in Actis Sanctor. 30. April. de induſtria præteritam :) Item vitam Doctoris ſui Philippi Beroaldi, Senioris. Utraque Bononiæ prodiit, anno 1505. in quarto. Etiam hujs Epiſtolæ & Epigrammata quædam *de laudibus Antonii Codri Urcei* una cum Codri operibus Baſil. 1540. 4. edita ſunt. Ad eum Jac. Sadoleti Cardinalis Epiſtola duodevigeſima libri quarti. De eodem ſic Eraſmus in Ciceroniano ſuo : *Poſſet Joannes Pinus inter hujus laudis* (de Ciceronianæ dictionis laude loquitur) *competitores numerari, niſi & hunc negotiorum tumultus, & Eccleſiaſtica dignitas a ſtudiis avulſiſſent. Olim certe præclarum ſui ſpecimen dedit, cum Bononiæ Muſarum ſacra coleret. Nunc Epiſcopum audio factum. Fieri poteſt, ut plus acceſſerit eruditionis, quam dignitatis*. Hæc ex Voſſio pag. 661. Sammarthanis Tom. 3. pag. 948. aliiſque.

Bartholomæus Pincernus de Monte Arduo, Donationem Conſtantini Magni Latine vertit de Græco, & Julio II. dicavit, quæ cum Laur. Vallæ, Nic. Cuſani & Antonini Florentini judiciis excuſa curante Ulrico Hutteno Baſil. 1517. 4. & Leoni X. dicata addito *Hieronymi Pauli*, Catalani, Canonici Barcinonenſis, Cubicularii Alexandri VI. teſtimonio ex ejus practica Cancellariæ Apoſtolicæ.

B. Pipini Ducis & Majoris Domus Auſtriæ ſub Clothario, Dagoberto, & Sigeberto, exſtat in Andreæ du Cheſne Tom. 1. ſcriptor. Francor. p. 594. & in Actis Sanctorum T. 3. Februar. 21. p. 260.

Piſanus, infra *Ugutio*.

Pirminius Abbas, vel etiam Epiſcopus ſive Chorepiſcopus, celebris Monaſteriorum conditor circa Annum 768. Ejus *libellum paræneticum de ſingulis libris Canonicis* ſcarapſum, (*a*) hoc eſt ex univerſo ſacro Codice collectum edidit Mabillonius Tom. IV. Analect. p. 569. (edit. novæ pag. 65. 73.) notans in eo diſciplinam illorum temporum repræſentari, præſertim uſum ac neceſſitatem Confeſſionis & pœnitentiæ ante ſacram Communionem. * Annus quo vixit S. Pirminius non ſatis accurate exprimitur hic a Fabricio ; obiiſſe enim illum circa An. 758. adnotavit Mabillonius, & ex eo authores Hiſtoriæ litterariæ Gallicæ Tom. IV. p. 125.

Pirnenſis Monachus, ſcriptor Chronici Saxonici defunctus circa A. 1530. Vide Struvii Acta lit. Tom. 2. p. 162. ſeq. 165.

Piſana geſta triumphalia adverſus Saracenos exſtant apud Ughellum Tom. X. edit. novæ pag. 91. & Chronicon breve Piſanum ab A. C. 688. ad 1136. pag. 97. & ab An. 971. ad 1176. pag. 99. & ab A. 1101. ad 1268. pag. 121. 126.

Chriſtina de Piſan quæ Ann. 1404. abſolvit opus *de vita & rebus geſtis Caroli V. Galliæ Regis*, & multa alia compoſuit, dignis laudibus celebratur ab Oudino T. 3. p. 2219. ſed Gallice ſcripſit non Latine.

Piſcarienſis Monaſterii Hiſtoria apud Ughellum Italiæ Sacræ Tom. VI. atque edit. novæ Tom. X. p. 393.

Piſo Monachus ſcriptor *Vitæ S. Hucberti* Monachi Britanniacenſis in Sveſſionenſi Galliæ diœceſi, defuncti circa A. 712. Exſtat in Actis Sanctorum T. 7. Maji 30. p. 272. 279.

Petrus Piſtoris, ſupra *Petrus*.

Anonymus Piſtorianus, Compilatio Chronologica ab Orbe condito ad A. C. 1474. *In hac compilatione quæ de diverſis excerpta eſt, videlicet de Jure Canonico, de Eccleſiaſtica Hiſtoria, de Oroſio, de Chronicis Euſebii, Hieronymi, & aliorum, de libro qui dicitur Gemma animæ, de Opuſculo quod vocatur Ordo Romanus ; oſtenduntur legere volentibus aliqua de geſtis ſive ſtatutis Romanorum Pontificum, & de ſtatu bonorum vel malorum Imperatorum ; inſuper quibus qui ſucceſſerint tam in ſede Apoſtolica, quam*

(*a*) A *Scara Schaar*, acies, multitudo.

etiam in Romana Republica ; præterea quibus qui memorati Principes contemporanei fuerint , a beato Petro Apoſtolo & Cæſare Auguſto , uſque ad annum Domini M. CCCC. LXXIV. exſtat in tomo ſcriptorum Piſtorii rerum Germanicarum , pag. 705. 754. & Tom. 3. Leibnitii ſcriptorum Brunſvic. p. 558. 600. ſub titulo *Chronicorum S. Ægidii in Brunſvviga* . Vide illuſtris Leibnitii prolegomena p. 19. fol.

Pithoeani Annales Francorum emendati ex Manuſc. in Joannis Friderici Chriſtii noctibus Academicis , Halæ Sax. 1728. 8. pag. 190. ſeq. De his Annalibus ſupra , *Fuldenſes* T. 2. p. 216.

S. Pius Rufini F. Aquilejenſis , Frater Hermæ (*a*) Paſtoris , inter Epiſcopos Romanos primus hoc nomine , ſi Baronium audias ab A. C. 158. Si Pearſonium & Dodvvellum ab A. 127. ad 142. De eo Acta Sanctor. Tom. 3. Julii XI. pag. 178. ſeq. & Tillemontius Tom. 2. memoriar. H. E. p. 285. ſeq. Sub ejus nomine exſtant *Epiſtolæ IV.* 1. ad omnes Eccleſias , 2. ad Italicos fratres & 3. 4. ad Juſtum Epiſcopum Viennenſem . Has exhibet & νοθείας arguit Blondellus in Pſeudo-Iſidoro , pag. 194. ſeq. duas priores maxime , ex Iſidori Mercatoris Officina male fidei profectas . Sed & duas poſteriores , quę Iſidoro , Gratiano , aliiſque ignoratæ exſtant in Orthodoxographis , Bibliothecis Patrum , Conciliorum tomis & apud Baronium ad A. 146. num. 1. & 3. & in Joannis a Boſco Bibliotheca Floriacenſi parte 2. pag. 22. 24. ſed & in Petri Couſtant appendice ad tomum primum Epiſtolarum Rom. Pontificum pag. 19. præmiſſis argumentis ob quæ merito ſunt ſuppoſititiis accenſendæ . De *decretis* Pio adſcriptis quæ laudat Ludovicus Jacobus Bibl. Pontificiæ p. 186. ſeq. accurate idem Couſtantius diſputat in opere ipſo p. 66. ſeq.

Pius II. Papa ab A. 1458. 19. Auguſt. (*b*) ad Annum 1464. 14. Auguſt. antea *Æneas Sylvius* de Piccolominibus , Senenſis de quo ſupra in *Ænea* Tom. 1. p. 27. ſeq. ubi dictis ſi placet adde quod Anno 1442. Poetica laurea ornatus fuit a Friderico Imperatore , ut conſtat ex diplomate quod exſtat apud Clariſſ. Menckenium Tom. 3. ſcriptor. de rebus German. p. 2039. Plura ipſe de ſe Æneas lib. 1. Epiſt. 188. p. 756. ſeq. Opp. & *Joannes Gobelinus* , de quo ſuora , ſuo loco . *Opera* Baſileæ 1571. fol. junctim edita recenſentur in diario eruditorum Italiæ T. XIV. p. 359. ſeq. De aliis editionibus Lud. Jacobus pag. 187. ſeq. Biblioth. Pontificiæ . *Epiſtolæ* ad diverſos quarum novam editionem ab illuſtri Jo. Petro Ludevvig exſpectamus , prodierant Lovan. 1483. Norimb. 1481. 1486. 1496. 4. cum *Oratione Mantuana & deſcriptione Viennenſi* . *Orationem* de obitu *Eugenii IV.* Papæ A. 1447. & coronatione *Nicolai V.* dedit Baluzius T. Miſc. p. 525. 562. *Orationes duas* reſponſorias ad Oratores Regis Francorum , Dacherius ſpicileg. Tom. IX. pag. 310. & Tom. VIII. pag. 292. (edit. novæ Tom. 3. pag. 807. 811.) *Epiſtolas* ad Carolum VII. Regem Francorum Tom. 7. pag. 311. & Tom. 4. pag. 460. ſeq. (edit. novæ Tom. 3. pag. 806. 822.) alias item ad alios Tom. 7. pag. 305. & p. 312. Tom. 8. pag. 325. (edit. novæ Tom. 3. pag. 788. 823. 824.) *Hiſtoriam Gothorum* ſive epitomen Jornandis ante Jo. Carolum Nevvenum publicaverat vir præclariſſimus Raymundus Duellius (*c*) in biga librorum rariorum , Lipſ. 1730. fol. *De puerorum educatione* ad Regem Bohemiæ Ladiſlaum , in 4. vetus editio ſine loco & anno . Liber *de miſeriis curialium* itidem in 4. cum hiſtoria de duobus amantibus . Præfationem ad hiſtoriam

de

(*a*) Pſeudo-Tertull. Poeta contra Marcion. III. adde Tillemont. T. 2. memoriar. H. E. p. 286.

(*b*) Vide Gviniforti Barzizii Epiſtolas pag. 144. ſeq. ubi novo Pontifici gratulatur & hiſtoriam creationis Pii II. in celeb. Jo. Gerhardi Meuſchenii cerimoniali electionis & coronationis Pontificis Rom. Francof. 1732. 4. pag. 411. 421.

(*c*) Acta Erud. 1730. pag. 367.

de Pyramo & Thiſbe ex Manuſcr. Helmſtadienſi vulgavit Polycarpus Leyſerus in hiſtoria Poetarum medii ævi p. 2086. verſibus elegiacis. Hiſtoria ipſa hexametris partim, partim elegiacis ſcripta & Æneæ Sylvio tributa in Manuſcr. Thorunienſi, (*a*) incipit: *Narratur Babylon urbs dicta duos aluiſſe*. Denique *hiſtoriam amorum Euryali & Lucretiæ*, ſeu arcanam narrationem illorum quæ Caſpari Schlickio Senis acciderunt, vulgavit V. C. Simon Frid. Hahnius Tomo I. collectionis monumentorum, Brunſvic. 1724. 8. ſed vulgavit Germanice non Latine.

Pius III. antea *Franciſcus Piccolomineus* Senenſis, Papa An. 1503. ab 21. Septembr. ad ejuſdem anni 18. Octobr. cujus Epitaphium (*b*) hoc loco referre juvat: *Pius III. Pontifex Max. a Pio II. avunculo duos & viginti annos natus in Cardinalium Collegium adſcitus, Urbis ac Piceni legatione integerrime functus. A Paulo II. ad Fridericum III. miſſus, ut Germanorum arma in Turcas concitaret, Conventum frequentiſſimum Pontificis morte diſſolutum habuit. Sub Innocentio VIII. Umbros diſſidentes pacavit. Carolo Gallorum Rege Italiam irrumpente ab Alexandro VI. ſero admodum miſſus. Eo mortuo, duodequadraginta Paſtum ſuffragiis Pontifex creatus, dum de trſtituenda in priſtinam majeſtatem Chrireiana Republ. ac Urbe agit, 6. & 20. die, e tanta expectatione rerum publico omnium luctu deceſſit: eloquio, prudentia, religione, innocentia, & gravitate domi foriſque inſignis, in dicendis in Senatu ſententiis liber & graviſſimus. Vixit anno 74. menſ. 5. d. 10. Obiit anno ſalutis* 1503. 15. *Kal. Novembris*.

Jacobus & Andreas fratri ſanctiſſimo poſuere.

* Ejus Epiſtolæ nonnullæ extant vulgatæ inter Epiſtolas Jacobi Amannati, Franciſci Philelphi; nonnullas etiam ſervo apud me e Felini Codicibus deſcriptas. Denique Pontifex renunciatus Bullam dedit ad Canonicos Majoris Eccleſiæ Lucenſis pro conſervatione Bibliothecæ Felini Sandei, quæ ex ſupremis ejus tabulis ad Canonicos illos tranſierat. vide v. *Felinus*. Hunc virum *inter ſingulari laude dignos* accenſendum judicavit Franciſcus Philelphus in Epiſtola ad Leodriſium Cribellum Epiſtolarum l. 26. Ep. 1.

Pius IV. ante *Joannes Angelus de Medicis*, Mediolanenſis, Papa ab A. 1559. Decembr. 26. ad An. 1565. Decembr. 28. Ejus *Conſtitutiones CVI.* in tomo ſecundo bullarii magni Cherubiniani. Ecloge bullarum & motupropriorum Pii IV. Pii V. & Gregorii XIII. Lugd. 1582. 8. Flaviobrigæ 1583. 4. Quæ in tomis Conciliorum obvia. Vide ſis Tom. XI. Biblioth. Græcæ pag. 709. ſeq.

Pius V. antea *Michael Ghislerius*, Alexandrinus de Palea, Ordinis Prædicatorum Papa ab A. 1566. Jan. 7. ad 1572. Maji 1. Beatis eum adſcripſit A. 1672. 1. Maji Clemens X. & Sanctis Clemens XI. 7. Auguſt. A. 1712. Scriptores refert Jacobus Echardus Tom. 2. Bibliothecæ Dominicanorum p. 220. ſeq. in quibus eminent *Epiſtolarum libri V.* a Franciſco Gobau editi Antvv. 1640. 4. In bullario Laur. Cherubini T. 2. exſtant *Conſtitutiones CLI.* Praxis procedendi in Officio Inquiſitionis circa cauſas Fidei, neſcio an edita. Bulla de confirmatione *Concilii Tridentini*, cum Canonibus & Decretis Concilii ſæpius lucem vidit. Indulgentia plenaria pro ſacro generali Concilio Trid. proſequendo Rom. 1568. 4. & cum Flacii præfatione, vide *unſchuldige Nachrichten von Theologiſchen ſachen*. A. 1711. p. 792.

Albertus Pius, Carporum Princeps, ſupra T. 1. p. 48.

Joannes Baptiſta Pius Bononienſis, vir doctus claruſque ex Beroaldi diſciplina: de quo Jovius, Gaddius Tom. 2. pag. 191. &c. plures veteres ſcriptores

(*a*) Vide notitiam Bibliothecæ Thorunienſis pag. 26. De alia hiſtoria de Pyramo & Thisbe, ſcripta leoninis verſibus, idem Leyſerus pag. 2088.

(*b*) Lud. Jacobus pag. 192. Biblioth. Pontificiæ.

res illuſtravit ſub ſæculi XVI. initia, ut teſtantur ejus

Commentarias in Plautum, Ven. 1511. fol.

In Lucretium, Bononiæ, & Pariſ. 1514. fol. cum *retractatione* editionum ſuarum, Plauti, Fulgentii, Sidonii & Hortenſii Ciceroniani. Vide Geſneri Bibl. pag. 388.

Comm. in Horatium.

Comm. in Valerii Flacci Argonautica, & *ſupplementum*, libri IV. V. VI. 1619.

Verſio, *& Notæ ad Orphei*, *& Apollonii Argonautica*.

In Ciceronis ad Atticum Epiſtolas.

Comm. in Epiſtolas Sidonii. Baſil. 1542. 4.

In Metamorphoſin Ovidii.

In Fulgentii Mythologiam commentarii ſecundis curis meliores.

Annotationes priores & poſteriores in varia auctorum loca, Pariſ. 1511. fol. cui caſtigationibus in *Ciceronis Hortenſium*, & *in Theſauro Critico Gruteri* tomo I.

Carmina Inter Delicias Poetarum Italorum & inter illuſtres Poetas Italos T. 2. * Non ante multos hos dies occurrit mihi libellus Joannis Baptiſtæ Pii continens adnotationes ejus in Sidonium, & in Panegyricum Minoriano, & ſocero ejus dictum typis Venetis A. 1498. excuſum. Hæc profecto editio & Baſileenſem hic adnotatam ætate plurimum ſuperat, indicatque opuſculum in Panegyricum a Fabricio hic omiſſum.

Quamquam vera ſcribit Bibliothecarius noſter, dum Pii adnotationes priores & poſteriores editas Pariſiis 1511. deſignat, hæc tamen admittenda ſunt de adnotationibus prioribus ſimul & poſterioribus conjunctim. Priores enim abſque poſterioribus in lucem jam productæ fuerant Venetiis una cum aliis virorum doctorum ſcriptis An. 1508. in fol.

Pius Lottherius, junior quam qui referri a me debeat, Neapolitanus, Monachus Caſinenſis & ex Priore S. Severini Neapolitano Epiſcopus An. 1576. Fundanus defunctus Caſini A. 1592. de quo Placidus Diaconus de illuſtribus Caſinenſibus c. 23.

Placentinus Italus Jus utrumque in Monte peſſulano docuit, clarus circa A. 1200. ſcripſitque in Codicem, & Summam Judiciorum. Vide Trithemium cap. 424.

Placidus Actor, de cujus libris Medicinarum ſupra T. 1. p. 5.

Placidus Cœnobii *Nonantulani* Ordin. Bened. Prior, poſtea ignotæ Sedis Epiſcopus ſcripſit circa Ann. 1070. *contra Inveſtituras & poteſtatem Henrici IV.* Imperatoris, ut notavit Anonymus Mellicenſis cap. 115. reſpiciens librum ejus *de honore Eccleſiæ*, conſtantem capitibus CLXXI. quem primus vulgavit Bernardus Pez Tom. 2. anecdotorum parte 2. p. 75. 180.

Placidus Legerius. Monachus S. Germani de Pratis, cujus *Sermones* in Bibl. Sangermanenſi Cod. 309. Cangius teſtatur ſe evolviſſe.

Placidus Romanus S. Benedicti diſcipulus, Martyr Meſſanæ in Sicilia A. C. 539. de cujus Actis Martyrii Baronius ad Martyrolog. v. Octobr. Poſſevinus &c. De illorum fide Theodoricus Ruinartus (*a*) in apologia miſſionis S. Mauri. Vita a Petro Diacono ſcripta exſtat in Edmundi Martene T. 6. monumentor. p. 786.

Placidus junior Romanus, Monachus & Diaconus Caſſinenſis, Ordin. Bened. poſt An. 1584. compoſuit ſupplementum libri *Petri* Diaconi de Viris illuſtribus Caſſinenſibus, cum eo ſæpius editum, ut dixi ſupra, pag. 252. Ejuſdem hiſtoriam Monaſterii Caſinenſis a prima ejus fundatione ad A. 1587. Poſſevinus memorat.

Planctus Eccleſiæ. Supra *Alvarus Pelagius*.

Franciſcus de Platea, ſupra T. 2. p. 197.

Joanes a S. Paulo Platearius, Gallus, Medicus Salernitanus cujus *Practicam* ha-

(*a*) Acta Erud. 1703. pag. 441. Memoires lit. de Trevoux A. 1703. Jul. pag. 57.

habemus & librum *de ſimplici Medicina* ſive *de Medicamentis ſimplicibus*, & commentarios *in Antidotarium Nicolai* Alexandrini. Vide Merklinum p. *662.* & alios Biblioth. Medicæ ſcriptores. Opus de ſimplicibus frequenter citatur a Vincentio Bellovacenſi in ſpeculo naturali qui circa A. 1250. ſcripſit: ut notavi in Biblioth. Græca Tom. XIV. p. 120.

Baptiſta ſive potius *Radulphus Bartholomæus* vel certe *Bartholomæus Platina* a Patria Piadena, vico ditionis Cremonenſis dici voluit, cum nomine proprio *Sachus* diceretur.

Hic ingenii laude commendatus Cardinali Beſſarioni, atque ſub Pio II. abbreviatoris functus munere, poſt iras Pauli II. (*a*) apud Sixtum IV. gratioſus atque A. 1475. præfectus Bibliothecæ Vaticanæ, diem obiit A. 1481. æt. *60.* Epitaphium ejus: (*b*) *Quiſquis es, ſi pius, Platinam & ſuos ne vexes. Anguſte jacent, & ſoli volunt eſſe.* Laudatores nactus eſt quam plurimos, qui notitiam de vita ejus & ſcriptis uberiorem tradidere: e quibus memorare juvet:

Franciſcum Ariſium in Cremona litterata T. 1. p. 310. ſeq.

Petrum Bælium in Lexico. Thomam Pope Blount p. 339. ſeq. cenſuræ ſcriptor. Boiſſardi imagines Tom. 1. pag. 149. Iſaacum Bullartium Tom. 1. Academiæ ſcientiar. p. 130.

Joannem Ciampinum de abbreviatoribus de Parco majori parte 2. p. VIII. ſeq.

Auctores Diarii eruditorum Italiæ T. X. p. 290. ſeq. atque inprimis Tom. XIII. pag. 418. ſeq. ubi præclaræ ad Voſſium obſervationes.

Joannem Hubnerum noſtrum Bibl. hiſtoricæ Hamburgenſis Tomo IV.

Paulum Jovium in elogiis.

Frid. Ottonem Menckenium de militibus eruditis p. 345. ſeq.

Dan. Wilhelm. Mollerum diſſert. de Platina, Altdorfii edita, 1694. 4.

Niceronum Tom. VIII. memoriar. de viris eruditis pag. 218. ſeq.

Caſimirum Oudinum T. 3. pagina 2683. ſeq.

Theophili Sinceri *Neue Sammlung von lautet alten und raren Büchern* V. *Stuck* p. 410. ſeq.

Burchard Gotthelf Struvium Tom. 1. act. litterar. faſciculo IV.

Antonium Varillaſium libro IV. anecdotor. Florentinor. Voſſium de Hiſtor. Latin. p. 588. ſeq. &c.

Mihi ſcripta Platinæ ſuccincte referre ſatis fuerit. Sunt itaque:

Vitæ Pontificum Romanorum juſſu Sixti IV. ſcriptæ a Petro Apoſtolo uſque ad Paulum II. editæque Rom. Venet. Baſil. Colon. 1479. Norimb. 1481. fol. ac deinde ſæpius, de cujus operis editionibus, verſionibus & continuationibus, diligenter, Hubnerus p. 23. ſeq. & Theophilus Sincerus. Thomas Crenius parte XIX. animadverſ. pag. 20. ſeq. Bibliotheca Jo. Fabricii Helmſt. T. 3. p. 421. ſeq. De verſionibus Gallicis, Italicis, Germanicis Niceronus p. 228. ſeq.

Hiſtoria inclytæ urbis Mantuæ uſque ad A. 1464. & sereniſſimæ familiæ Gonzagæ, libris VI. Viennæ Auſtriæ cum notis Petri Lambecii, ſed præter ſpem interruptis 1675. 4. & in theſauro ſcriptorum Italiæ Burmanniano, T. IV. Lugd. Batav. 1722. fol.

Dialogi III. de falſo & vero bono, ad Sixtum IV. Pontificem: dialogus *contra amores*, ad Ludovicum Stellam, Mantuanum: *de vera nobilitate* ad ampliſſimum Joannem Urſinum, Archiepiſcopum Tranenſem: & *de optimo Cive*, dialogi II. cum Laurentio Medice & Coſmo. Panegyricus in laudem *Beſſarionis* Cardinalis. Oratio *de pace Italiæ confirmanda & bello Turcis inferendo*.

De obſoniis ac de honeſta voluptate & valetudine. (al. *de ratione victus & modo vivendi*, ſive ut in Gryphiana editione inſcribuntur: *de tuenda valetudine, natura rerum & popinæ ſcientia*,) li-

(*a*) Confer Octavii Ferrarii proluſionem IX.

(*b*) Mabillon. Tom. 1. muſei Ital. pag. *66.*

libri X. ſcripti ante vitas Pontificum, unde a Bernardo Moneta (*a*) reprehenditur Sannazarius, cujus hoc fertur tetraſtichon ad Platinam:

Ingenium & mores vitaſque obituſque notaſſe
Pontificum, argutæ lex fuit hiſtoriæ.
Tu tamen hinc laute tractas pulmenta culinæ,
Hoc, Platina, eſt ipſos paſcere Pontifices.

Non tamen editi videntur niſi poſt Pontificum Vitas, quoniam antiquiſſimam illorum editionem memini laudari Forojulienſem 1480. 4. De Gallica verſione vide Niceronum p. 232.

Vita Nerii Capponii in Tomo XX. theſauri ſcriptorum Italiæ Muratoriani. Confer Acta Ernd. A. 1733. pag. 396.

De bono principe, libri III. ab Alex. Saulio, Patricio Genuenſi editi, Genuæ 1637. 12. poſt editionem Francof. 1608. 8.

De floſculis quibuſdam linguæ Latinæ ad Lælium. Dialogus ad Ludovicum Agnellum *de amore*. Venet. 1480. Mediolan. 1481. 12.

Inventarium Bibliothecæ Sixti IV. in Burch. Gotthelf Struvii Tom. 1. Act. litterar. faſciculo IV. Confer nova litteraria Germaniæ Ann. 1706. pag. 341.

De laudibus pacis ad Rodericum Calagurritanum, & alterum *de laudibus belli*, Manuſcr. memorant auctores diarii eruditorum Italiæ Tom. 13. pag. 437. ſeq. * Opus aliud viri hujus docti nequaquam prætereundum arbitror, quod referre hic malo verbis Hieronymi Pauli in ejus practica Cancellariæ Apoſtolicæ edita Romæ Ann. 1514. in 4. ubi hæc lego. *Vide collecta noviſſime per Dominum Bartholomæum de Platina Bibliothecarium, qui omnia inſtrumenta pertinentia ad ſtatum Eccleſiæ in temporalibus præſertim circa acquiſitionem terrarum, & aliorum jurium, & cenſuum collegit valde magno volumine; ad cujus collectionem etiam operam noſtram præbuimus in revidendo.*

Scripſit etiam *orationem de laudibus* bonarum artium, & vitam *Joannis Cardinalis Melini*, quæ ſervat Bibliotheca Riccardiana. Vide Catalogum ejuſdem Bibliothecæ pag. 61. ubi & legitur Epiſtola Platinæ ad Celſum Melinum Cardinalis ex fratre nepotem, quam vitæ ejuſdem Cardinalis pręfixit.

Hiſtoriam Mantuanam iterum produxit Muratorius Rer. Ital. T. XX. p. 609. &c.

Alia quædam Platinæ opuſcula indicat Zeno in diſſert. Voſſian. Tom. 1. pag. 255. eaque contineri ait in Codice MS. Antonii Vaccari Gioja Medici Ferrarienſis. Sunt autem orationes *de laudibus pacis & de laudibus belli*.

Pleguinus & linguarum cognitioni politarum, & reconditis naturæ myſteriis promta juxta ac expedita advigilabat diligentia: Proinde ſi quid obſcuri, luxati, aut parum lucide interpretati occurreret, judicio eruditorum maturo prudenter quidem uſus eſt. Et quoniam Bedæ inprimis cenſuram magni faciebat, apud eum orta, de ſex ætatibus Mundi *quæſtione, per litteras accurate egit, ut accuratius reſponderet in cauſa hærenti. Beda pro ſolita ſua humanitate, candore quoque & facilitate, juſta rem omnem cura ſcripto explicuit libello, qui & adhuc ſpirat ac inter Bedæ epiſtolas locum occupat non inglorium.* Hæc Lelandus cap. 102. ex quo Baleus II. 9. qui Pleguinum Nortabrium ſive Northumbrenſem vocat refertque ad A. C. 740. ſicut etiam Pitſeus pag. 143.

Plinius Valerianus Medicus Empiricus, de quo dixi in Centuria plagiariorum A. 1689. Lipſiæ vulgata c. 76. & in Biblioth. Latina II. 13.

Nicolaus Plovius Poſnanienſis Polonus, Theologus & Conſultus Juris Canonici circa A. 1430. ac deinceps clarus, ſcripſit Opuſcula excuſa Argentorati 1493. & in Oceano Juris etiam obvia, de Sacramentis & eorum admini-

(*a*) Menagiana Tom. 3. pag. 61.

niſtratione T. XIV. pag. 77. De ſacrificio Miſſæ p. 91. De *Interdicto Eccleſiaſtico* pag. 333. *De excommunicatione* p. 365. *de irregularitate* pag. 400. & *de horis Canonicis* Tom. XV. parte 2. p. 564. *Sermones* item de tempore & de Sanctis. Argentorat. 1495. Vide Oudinum T. 3. p. 2368. ſeq.

Podalirenſis ſive *Padolironenſis* prope Mantuam Ordin. Benedict. Monachus *de vita Simonis Armeni*, Monachi & Eremitæ Sec. XI. exſtat in Actis Sanctor. T. 6. Julii 26. p. 324. 337.

Georgius Podiebradius (*Podiebracius*, *Pogiebracius*) Bohemiæ A. 1458. Rex. cujus Epiſtolam apologeticam ad generum ſuum, Matthiam Corvinum, Hungariæ Regem An. 1468. datam edidit Dacherius T. 4. ſpicilegii p. 403. (edit. novæ Tom. 3. pag. 830. De variis Pontificum Rom. Actis contra hunc Regem, Oudinus T. 3. pag. 2576. ex Codicibus Biblioth. Paulinæ Lipſ. de quibus Joach. Fellerus pag. 191. 205. 316. ſeq. 398. 403. ſeq.

Poggius Guccius (Ugutio) *Bracciolinus* natus Ann. 1380. Terræ novæ in ditione Florentina, magnum nomen conſecutus lepido ingenio & meritis non inficiandis in litteras: diſcipulus Joannis Ravennatis, Manuelis Chryſoloræ & Colutii Salutati: ab A. 1404. ab Epiſtolis Innocentii VII. & Ann. 1413. Joannis XXIII. quem comitatus eſt in Concilium Conſtantienſe, & aliorum deinceps ſex Pontificum, donec Anno 1453. æt. 72. Roma relicta Florentiam repetens, ibi Leonardo & Carolo Aretino ſucceſſit in munere honeſtiſſimo Cancellarii Reip. diemque obiit A. 1459. 30. Octobr. In memoria Poggii poſteris commendanda præter Jovium, Boiſſardum I. imag. pag. 108. Gaddium T. 2. pag. 213. ſeq. Martin. Hanckium lib. 2. de Rom. rerum ſcriptoribus c. 10. Clarmundum T. 3. p. 98. plures noſtra inprimis ætate præclari viri cum laude verſati ſunt, Jo. Baptiſta inprimis Recanatus, Patritius Florentinus in vita præmiſſa ejus hiſtoriæ Florentinæ: (*a*) tum Jacobus Lenfant in Poggianis Gallice editis Amſt. 1720. 8. (*b*) Idem Recanatus in Obſervationibus Criticis ad Poggiana, (*c*) quæ lucem viderunt Italice Venet. 1721. 8. Auctores Diarii eruditorum Italiæ in obſervationibus ad Voſſium Tom. IX. p. 167. ſeq. Juſtus Chriſtophorus Thorſchmidius differt. de Poggio, Witeberg. 1713. 4. Albertus Henricus Sallengrius (*d*) in tomo ſecundo libri qui inſcribitur: Memoires de litterature, Hagæ Comitis 1717. 8. Bernardus Moneta obſervationibus ad Poggiana, vulgatis Gallice 1722. 12. Oudinus Tom. 3. p. 2381. Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum pag. 473. ſeq. & cujus ſtudium circa ſcripta Poggii commendari ſingulariter debet, Niceronus in memoriis eruditorum Gallice editis Tom. IX. pag. 128. 165. Effigiem dabunt etiam Acta Concilii Conſtantienſis Hardtiana T. 3. p. 65.

Scriptores veteres Latini a Poggio reperti & magnam partem reſtituti ſunt: *Ammianus Marcellinus*, *Aſconius Pedianus*, *Caper* Grammaticus, *Ciceronis* de finibus & de Legibus & Orationes octo: *Columellæ* pars: *Frontinus* de aquæductibus, *Lucretius*, *Manilius*, *Probus* Grammaticus, *Quinctilianus*, Pſeudo-*Dares*, *Eutychus* Grammaticus, *Silius Italicus*, *Tertullianus* & libri tres primores *Valerii Flacci*. De ſingulis in Bibl. Latina.

Monumenta ipſius ingenii quæ referre licet, hæc ſunt:

Hiſtoriæ Florentinæ a primis initiis Urbis & ſpeciatim ab Ann. 1350. ad 1455. ſcripti juſſu & auctoritate Reip. libri

(*a*) Acta Erud. Tom. 6. ſupplem. pag. 337. Diarium eruditorum Italiæ Tom. XXIII. pag. 412. ſeq. Journal des Sav. 1717. pag. 216.

(*b*) Acta Erud. 1720. pag. 267. Journal des Sav. 1720. Tom. 2. pag. 301.

(*c*) Acta Erud. 1723. pag. 116. Memoires hiſt. & Critiques A. 1722. menſe Jun. pag. 67.

(*d*) Journal des Sav. 1717. pag. 216. Vide & Diarium eruditorum Italiæ Tom. 34. pag. 225. Memorias litterarias Trevoltinas A. 1723. pag. 2068. 2277. Biblioth. Germanique Tom. 1. pag. 240. Tom. 2. pag. 173. & Tom. 4. pag. 70.

libri VIII. primum editi notiſque & auctoris vita illuſtrati a Jo. Baptiſta Recanato, Florent. 1715. 4. atque inde recuſi in theſauro ſcriptorum Italiæ Burmanniano, tomo VIII. & Muratoriano. Tomo XX. (*a*) Italica verſio quam ipſe adornavit Poggius prodierat Venet. 1476. fol. Florent. 1492. fol. atque emendatior 1598. 4.

Libri de varietate fortunæ, & *Epiſtolæ LVII.* edente Joanne Oliva, Rhodigino, cum præfatione Dominici Georgii, Pariſ. 1723. 4. (*b*) Confer Acta Erud. A. 1725. pag. 229. & An. 1726. pag. 220. & Clariſſimi Heumanni pœcilen tomo 2. lib. 1. ubi emendationes ex Manuſcr. Codice Barnſtorfiano.

Operum volumen in duas diſtributum partes, a Thoma Aucupario, poeta laureato A. 1511. dicatum Sebaſtiano Brandt, J. U. Doctori & S. P. Q. Argentinenſis Cancellario, editumque Argentorati 1513. fol. In hoc continentur:

Hiſtoria convivalis diſceptativa *de* duabus peſtibus vitæ humanæ *avaritia & luxuria* & de fratre *Bernardino*, aliiſque Concionatoribus. p. 1.

Hiſtoria tripartita, ſive *tres hiſtoriæ diſceptativæ convivales* 1. uter alteri gratias debeat pro convivio, qui vocatur, an qui vocat. pag. 14. 2. utra artium, Medicinæ an Juris civilis præſtet pag. 15. & 3. utrum priſcis Romanis Latina lingua omnibus communis fuerit, an alia quædam doctorum virorum, alia plebis & vulgi p. 20. b.

De nobilitate liber, ad Gerardum Cumanum. p. 25. Confer quæ de Lauri Quirini & Leonardi de Chio apologia pro Venetis contra Poggium, Niceronus p. 148.

De miſeria Conditionis humanæ ad Principem Sigiſmundum Malateſtam *libri duo* ſcripti cum jam annum ætatis ſeptuageſimum ſecundum auctor exegiſſet pag. 34. præmiſſo prologo & argumento ab Henrico Bebelio, Juſtingenſi.

De fortunæ (*c*) *varietate urbis Romæ & de ruina ejuſdem* deſcriptio pag. 50. liber recuſus nuper in tomo primo novi theſauri Antiquitatum Al. Henrici de Sallengre p. 497. Hagæ Com. 1716. fol.

Lucii Syri ſive *Luciani aſinus*, e Græco Latine verſus p. 52.

Invectivarum liber 1. in Felicem V. antipapam (antea Amadeum Ducem Sabaudiæ) & Concilium Baſileenſe p. 59. 2. in Franciſcum Philelphum invectivæ tres pro Nicolao Nicolio, p. 64. b. & quarta excuſatoria ac reconciliatoria p. 71. 3. in Laurentium Vallam invectiva I. II. III. & V. pag. 71. b. Quartam quæ in editis deſideratur Manuſcriptam ſervat illuſtris Fontaninus.

Orationes quinque 1. in funere Franciſci Zabarellæ Cardinalis Florentini, p. 95. b. 2. Albergati Nicolai, Cardinalis S. Crucis p. 99. 3. Nicolai Nicolii, civis Florentini, p. 102. & 4. Laurentii de Medicis pag. 105. 5. ad ſummum Pontificem, Nicolaum V.

Epiſtolæ & opuſcula præmiſſo præludio Henrici Bebelii de laudibus & felicitate pagorum, ruris & ſilvarum. 1. ad Coſmum de Medicis, de laude ruris ſive de re ruſtica pag. 112. 2. ad Nicolaum, de Balneis prope Thuregum ſitis pag. 113. 3. *Hieronymi* Pragenſis obitus & ſupplicii deſcriptio, ad Leonardum Aretinum. pag. 114. b. 4. 43. Epiſtolæ ad varios: Æneam Sylvium Cardin. Senenſem: Albertum, Andreolum Juſtinianum, Antonium Cremonenſem, Antonium Panormitam Siculum, Carolum Aretinum, Leonardum Aretinum, Bildeſtinum Archidiaconum, Cæſarauguſtanum Epiſcopum, Gregorium Corarium Sedis Apoſtolicæ protonotarium, Coſmam de Medicis, Franciſcum Barbarum, Franciſcum Mareſcalcum Ferrarienſem, Gvarinum Veronenſem, Jacobum Foſcarum, Joannem Lamolam, Joannem Pratenſem, Joannem Spelmibergenſem, Julianum Car-

(*a*) Acta Erud. 1733. pag. 394.
(*b*) Diarium Eruditorum Italiæ T. 36. p. 309.
(*c*) Pleniorem editionem retuli ſupra p. 305.

Cardinalem S. Angeli, legatum per Germaniam: Leonellum Eſtenſem, ad Papam (Innocentium VII.) ad Philippum, Philippum Mariam Anglum, Ducem Mediolanenſem: Scipionem Ferrarienſem: Cancellarium Senenſem, & ad Suffretum Rhodi commorantem. In his etiam trigeſima *Philippi Mariæ* Ducis Mediolanenſis, & undequadrageſima *Antonii Panormitæ* ad Poggium. Et Epiſtolæ poſtremæ contra Gvarinum, qui Cæſarem Scipioni prætulerat.

Dialogus *de infelicitate Principum* ad Thomam virum clariſſimum p. 146.

Facetiæ p. 157. 184. ob quarum libertatem atque ſparſam hinc inde obſcœnitatem male apud multos audiit Poggius: ipſe vero invectiva ſecunda in Laur. Vallam pag. 82. b. *Invehit in meas confabulationes, ut ſpurcas & bono viro indignas, homo auſterus & ſeverus nimium: ut alterum Zenonem Stoicum credas, aut Catonem tertium, non beſtiarum quendam bubulcum, omni plenum ruſticitate. Sed quid mirum, facetias meas, ex quibus liber conſtat; non placere homini inhumano, vaſto, ſtupido, agreſti, dementi, barbaro, ruſticano? At ab reliquis aliquanto quam tu doctioribus probantur, leguntur, & in ore & manibus habentur, ut velis nolis, rumpantur licet tibi Codro ilia, diffuſæ ſint per univerſam Italiam: & ad Gallos uſque, Hiſpanos, Germanos, Britannos, cæteraſque nationes transmigrarint, quæ ſciant loqui latine. Libet enim & mihi Valleam jactantiam præ oculis habenti paululum gloriari.*

Præter hæc in volumine Argentoratenſi collecta opuſcula Poggius etiam compoſuit Latinam verſionem, *librorum* primorum *quinque Diodori Siculi*, ad Nicolaum V. quorum primum in duos diviſit, unde *ſex libri* in ejus verſione numerantur. Poſt primam editionem Venet. 1476. ſæpius lucem vidit hæc verſio: Neque impedit quod *Joannes Phrea* Anglus Londini eundem laborem in ſe ſuſcepit: nam & *Cyropædiam Xenophontis* a Poggio verſam ſervant Italorum Bibliothecæ, licet eandem Franciſcus Philelphus & alii ſimiliter interpretati fuere. Atque Italicam verſionem Cyropædiæ ex Latina parentis ſui vulgavit Jacobus Poggius filius, Tiburc 1539. 8. De verſione *Ariſtotelis*, cujus inter Poggii ſcripta ex Ugolino Verino meminit Gaddius T. 2. p. 218. nihil præterea comperi.

Orationem in funere Leonardi Aretini A. 1443. dictam Florentiæ edidit Baluzius Tom. 3. Miſc. pag. 248. unde recuſa eſt tomo octavo theſauri ſcriptorum Italiæ Burmanniani pag. 215. & ante Aretini Epiſtolas me curante prælo iterum datas Hamb. 1715. 8. Idem officium funeri ac memoriæ præceptoris ſui *Ambroſii Camaldulenſis*, A. 1439. præſtitiſſe Poggium jam notavi ſupra Tom. I. pag. 45. Omitto alias ejus Orationes, Epiſtolas ad Petrum Donatum & alios: ſcriptaque inedita, ut contra hypocritas dialogum, & Orationem oppoſitam Calumniatoribus, diſſertationemque ad Coſmum Medicem, utrum ſeni uxor ſit ducenda. Invectivam in Nicol. Perottum &c.

Epiſtola de Schola Epicureæ factionis, non differt a Balneorum Badenſium prope Thuregum deſcriptione de qua ſupra pag. 306. & quæ recuſa etiam exſtat in opere Veneto de balneis p. 291. b. & in Jo. Jacobi Scheuchzeri hiſtoria naturali Helvetiæ (*a*) T. V. p. 407.

Magnum numerum Epiſtolarum & aliarum lucubrationum Poggii ſe habere teſtatus eſt Baluzius in Epiſtola ad Frid. Benedictum Carpzovium, Tom. VIII. amœnitatum literar. V. C. Jo. Georg. Schelhornii pag. 626. Sed vita Cardinalis Firmani Capranicæ apud eundem Baluzium Tom. 3. Miſc. pag. 263. 266. non Poggium patrem ſed filium Joannem Baptiſtam habet auctorem, ut notavit Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum p. 474. Quinque autem Poggio fuere filii, (*b*) in-

Q q 2

(*a*) *Schvveitzeriſche Natur-Geſchichte.*

(*b*) Vide Niceroni memorias T. IX. p. 135. ſeq.

ingenio valentes omnes ac conſpicui, ex quorum numero nomen interdum alicujus, interdum ſcriptum Patri a viris doctis tribui videmus. Petrus Paulus, Ordin. Præd. Jo. Baptiſta, Philippus, Jacobus, & Joannes Franciſcus, Canonicus Florentinus. * Cl. Zeno in ſuis diſſertationibus Woſſianis T. I. monet, & emendat erratum hoc Fabricii cenſentis Guccium nomen eſſe Poggii, cum hæc appellatio fuerit patris ejuſdem Poggii. Scribendum ergo uerat Poggius Guccii, ſive Arriguccii filius. Opera ejus non moror, cum nec operæ pretium duxerit Cl. Zenius illorum catalogum texere.

NOTATIO NOTKERI

DE

ILLUSTRIBUS VIRIS,

Qui ex intentione ſacras Scripturas exponebant, aut ex occaſione quaſdam ſententias Divinæ auctoritatis explanabant: *ſcripta ad Salomonem, diſcipulum ſuum, poſtea Conſtantienſis Eccleſiæ Epiſcopum*.

CUm prudens ſis, & prudentis nomen (*a*) hæredites: miror te res ineptas appetere, quod tibi quia diſſuadere nequeo, quod hortaris aggrediar, prius improperando commonens; quia, ſi me audiſſes, omnes authores noſtros notiſſimos haberes. In hoc autem & meæ ſtultitiæ, & tuæ verecundiæ conſulendum putavi; ut, cum ego utilia poſſim ſcribere, & tu optima ſis dignus accipere, in talibus ineptiis nomen utriuſque ſub clauſura ſilentii premeretur. Vide, ne tu nos diffamare velis viliſſime.

CAPUT I.

De iis, qui in Geneſim, Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium &c. ſcripſerunt.

Si ſcire deſideras, quid Hebræi de Hiſtorica Geneſeos explanatione (ſentiant) ſcrutare librum *Hieronymi*, qui intitulatur *Hebraicarum quæſtionum* juxta Septuaginta duntaxat Interpretum translationem. Si vero moralitatem requiris: *Origeni* intende. Si diſputationem; *Auguſtini* duodecim libros (*b*) peragrare non laſſeris. Si defenſionem Creatoris, & antiquorum Patrum contra blaſphemias calumniatorum; lege ejudem *Auguſtini* libros duos (*c*) *adverſus Manichæos*, & alios duos *contra Fauſtum*, (*d*) & undecimum, duodecimum tertium, decimum quartum ipſius *de Civitate Dei*, prophetico Spiritu conſcriptos. Si creaturarum pulcritudine delectaris; *Exameron Ambroſii*, ut jocularis es, pro ludo relegere conſueſcas. Si medulla ejuſdem libri dulciſſima paſci volueris, & ipſius ratione veritatis jocundari cupieris; *Bedam* (*e*) tenaciſſima memoria retinere labora. Quod ſi excerptum *Paterii*, (*f*) quod de libris beati *Gregorii* per ordinem ſingulorum librorum deflorando confecit, unquam reperire potueris, illud tibi ad omnimodam ſufficiet ſapientiam. In Exodum & in Leviticum *homilias Origenis* mire diſputatas ediſcere labora. In totum *Eptaticum* (*g*) ſeptem *Auguſtini quæſtionum*, & alios ſex (*h*) *locutionum de diverſitate Interpretum*. Et quod præ omnibus utile tibi puto acquirere, *Eugippium*, (*i*) qui

(*a*) Salomonis.

(*b*) De Geneſi ad Litteram, in tria prima Geneſeos capita. Tom. 3. Operum.

(*c*) De Geneſi, contra Manichæos. Tom. 1. Operum.

(*d*) Contra Adverſarium Legis & Prophetarum.

(*e*) Supra Tom. 1. pag. 189.

(*f*) Supra hoc Volumine. pag. 201.

(*g*) Quæſtiones in Heptateuchum.

(*h*) Septem, T. 3. Operum: & totidem numerat Auguſtinus ipſe II. 45. retractat.

(*i*) Supra Tom. 2. pag. 122. ſeq.

qui ex omnibus libris profundiſſimi & penetrabiliſſimi ejuſdem *Auguſtini* in omnem auctoritatem Scripturæ utiliſſimum, & valde neceſſarium volumen collegit, in quo multa myſteria de Geneſi, de Exodo, de Levitico, de Numero, de Deuteronomii, Joſuæ, & Judicum, Samuele, & Malachim, (*a*) & Prophetis reſerata reperies: Licet *in omnes Prophetas* laborantiſſimus & deſudantiſſimus ſtudioſo lectori ſufficiat *Hieronymus*, cujus ſi volueris eſſe diſcipulus, faſtidium, quod tibi de librorum tædio coaluit, reticere debebis, ut ferventiſſima lectio ferventi congruat diſcipulo. Hæc de Lege & Prophetis.

CAPUT II.

De his, qui Pſalterium, Proverbia, Eccleſiaſten, & Cantica Canticorum expoſuerunt.

De Agiographis vero in ſequenti doceberis: quorum primum eſt Pſalterium juxta circumciſionem. Apud nos vero propter Chriſtum ex eo natum, David eſt caput omnium Prophetarum. In cujus librum plurima multi ſenſerunt. De quibus primus & præcipuus eſt *Origenes* apud Græcos, *Auguſtinus* apud nos, ex cujus libris *Proſper*, ut accepimus, Aquitanus Epiſcopus utiliſſimum volumen ſtudioſis excerpſit, cui multa de aliorum opuſculis intexuit; ut ſtatim in principio præfationem de homilia Sancti *Baſilii* poſuerit. In eundem librum & *Arnobius* Rhetor ſui nobis ingenii monumentum reliquit. In ipſum & *Hilarius* Pictavienſis Epiſcopus ſcripſit. In cujus explanationem *Caſſiodorus Senator*, cum multa diſſeruerit, in hoc tantum videtur nobis utilis, quod omnem ſæcularem ſapientiam, id eſt, Schematum & Troporum dulciſſimam varietatem in eo latere manifeſtat. Super omnia vero ad intellectum hujus prophetiæ juvat, ſi quis Pſalterium, quod beatus *Hieronymus* de Hebraico in Latinum vertit, memoriæ commendare voluerit. In Proverbia Salomonis *Hieronymus* breves ſententias dereliquit, quæ quaſi pauciſſima grana, cauſa ſegetum fuere maximarum; quas *Beda* noſter demeſſuit, & collegit. Scripſit idem *Hieronymus* in Eccleſiaſten juxta traditionem ſeptuaginta translatorum, hoc eſt, vulgatam interpretationem. Hebræi enim dicunt, (*b*) eos non amplius interpretatos fuiſſe quam Moyſis quinque libros. Huic ergo expoſitioni acutiſſime debes intendere; ut eam ad intellectum modernæ lectionis poſſis derivare: quia nihil aliud apud Latinorum aliquem ſuper eundem librum reperies, niſi tantum pauca teſtimonia in libris beati *Gregorii*, cum expoſitione poſita. In Cantica Canticorum interpretatur Sanctus *Hieronymus* duas homilias *Adamantii*, (*c*) in quarum præfatione hoc præmiſit: *Origenes, cum in ceteris alios vicerit, in Canticis Canticorum ſe ipſum vicit.* Quam interpretationem, quia ipſe mortæ præventus, nobis transferre non potuit; hanc tibi viciſſitudinem noſtri laboris & multimodæ ſervitutis impono: ut ſi aliquando ſumptibus abundaveris, & alicujus hominis Latina & Græca lingua eruditi, amicitia uſus fueris, ab eo extorqueas, ut explanationes Latinis, & Barbaris pro maximo munere, vel præda famoſiſſima transferre non gravetur. Interim lege libellum *Juſti Lugdunenſis Epiſcopi* (*d*) in Epithalamium, brevem quidem verbis, ſed ſpiritualibus plenum ſententiis. Quod ſi Romana facundia barbarotionem intercidiſſe dolendum eſt.

(*a*) Regum libris.

(*b*) Vide Biblioth. Græc. III. 12. 4. Tom. 2. pag. 322.

(*c*) Origenis.

(*d*) Hujus Juſti ex Viennenſi Diacono Antiſtitis Lugdunenſis qui Anno 374. Concilio Valentino, & Anno 381. Aquilejenſi interfuit, lucubrationem intercidiſſe dolendum eſt. Pro Lugdunenſi *Viennenſem* Archiepiſcopum vocat Anonymus Mellicenſis cap. 42. aitque ſcripſiſſe ad Sergium Papam, qui fuit ab Anno 688. Sed ad Sergium Tarraconenſem Epiſcopum ſcripſit Juſtus Epiſcopus *Urgelitanus*, de cujus myſtica expoſitione in Canticum dixi Tom. 4. pag. 211.

rorum hominum ſcripta contempſerit, nobis barbaris expoſitio *Bedæ* in eundem librum ſufficere debebit. Quem naturarum diſpoſitor *Deus*, qui quarta die mundanæ creationis Solem ab Oriente produxit, in ſexta ætate ſeculi novum ſolem ab Occidente ad illuminationem totius orbis direxit. Si vero Romanarum etiam delitiarum opipari convivio delectaris, quicquid *Gregorius* Papa dulce ſuper hoc reſperſum latiſſime reliquit; idem *Beda* in breviſſimo ferculo avidis glutiendum compoſuit.

CAPUT III.

De interpretibus Libri Sapientiæ, Jeſu filii Sirach, Job, Tobiæ, Eſdræ, Judith, Eſther, Paralipomenon, & Machabæorum.

De libro, qui Sapientia Salomonis inſcribitur, nullius authoris expoſitionem, niſi tantum per occaſionem aliorum librorum pauca teſtimonia explanata cognovi; quippe qui ab Hebræis penitus reſpuitur, & apud noſtros quaſi incertus habetur: tamen quia priores noſtri eum propter utilitatem doctrinæ legere conſueverunt, & Judæi eundem non habent, Eccleſiaſticus (*a*) etiam apud nos appellatur. Quod de hoc, id etiam de libro Jeſu filii Sirach ſentias, oportet, niſi quod is ab Hebræis (*b*) & habetur & legitur. Difficillimum librum beati Job Prophetæ, ab omnibus Magiſtris anterioribus intactum Apoſtolicus noſter *Gregorius* ita expoſuit, ut ſuper hiſtoriæ fundamentum, moralitatis conſtrueret ædificium, & anagoges impoſuerit culmen præſtantiſſimum. Cui libro tam multa de omnibus Divinæ authoritatis ſcriptis teſtimonia intexuit, & intexta diſſolvit; ut hujus occaſione vetus & novum Teſtamentum videatur expoſuiſſe. Quod ſi propter inopiam rei familiaris, vel ſæcularium rerum occupationem, vel etiam palatii aſſiduitatem, & militiæ laborem tibi aſpirare non ſuppetit, aut vacare, excerptum *Ladkeni* (*c*) *Hibernienſis*, inquire, & poſt explanationem teſtimoniorum in medium adductorum, nihil tibi invenies ad plenum intellectum deeſſe. In diverſis etiam locis diverſa tum collecta, tum excerpta de hoc, & aliis ſcriptis, ſi requiſieris, invenire poteris, de quibus poſtea dicetur. In librum Tobiæ & Eſdræ *Beda* presbyter aliqua ſcripſit magis jucunda, quam neceſſaria, quippe qui ſimplicem hiſtoriam vertere conatus eſt in allegoriam. De libro Judith & Eſther, & Paralipomenon quid dicam, a quibus, vel qualiter exponantur, cum etiam ipſa in eis littera non pro auctoritate, (*d*) ſed tantum pro memoria & admiratione habeatur? Idem de libris Machabæorum ſuſpicari poteris.

CAPUT IV.

Quinam novi Teſtamenti libros ex profeſſo interpretati ſint.

De novo autem Teſtamento ſcire debebis, quia licet remotis litteræ groſſioris integumentis lucidum cunctis ad intelligendum videatur: nuſquam tamen periculoſius erratur, niſi reverentiſſima humilitate diſcatur. Ergo in Matthæum *Hieronymus* tibi ſufficiat; in Marcum, pediſſequum Matthæi, *Beda* pediſſequus Hieronymi, in Lucam ſoligradum Beda latigradus, adeo, ut omne, quod ipſum reperit Evangelium, volumen compingeret in unum. Joannem

(*a*) Mirum eſt a Notgero diſtingui Eccleſiaſticum a Sirachidis libro. nam Sapientiam Salomonis, Eccleſiaſtici nomine veniſſe minus conſtat.

(*b*) Vide Biblioth. Græc. III. 29. 1. Tom. 2. pag. 729. ſeq.

(*c*) De hoc Ladkeno altum apud alios ſilentium.

(*d*) Neſcio quomodo hoc potuerit affirmare Notgerus contra uſum veteris omnis Eccleſiæ, libros Paralipomenon atque Eſtheris inter Divinos computantis & ad illorum provocantis teſtimonia.

nem Cœlipetam nubivolus *Auguſtinus* paribus alis inſecutus eſt. Præter hæc eſt liber Auguſtini *de Sermone Domini in monte*, ſecundum Matthæum. Alius *quæſtionum in totum Evangelium*. Inſuper & *Eugippi Collectarium*. Præterea homiliæ *Joannis Chryſoſtomi*, *Origenis*, *Auguſtini*, *Gregorii*, *Maximi*, *Leonis*, *Bedæ*, & *Reſponſiones Hieronymi ad interrogationes Algaſiæ & Denobiæ*: (*a*) ſi tamen mox Sacerdos futurus, dignaris legere libros ad eruditionem fœminarum directos. Sed tu juvenculus non dedigneris legere, quod Hieronymus ſenex dignatus eſt ſcribere. In Epiſtolam ad Romanos multa & mira ſcripſit *Origenes*, quibus adverſarii ejuſdem prava quædam inſeruerunt: (*b*) quorum unum, ſicut nuper tibi in aurem diffudi, ipſe in eodem volumine acerrime condemnat. *Ambroſius* Mediolanenſis Epiſcopus in Evangelium ſecundum Lucam, & in omnes Epiſtolas Pauli, breves Commentarios reliquit: ſed explanationem ad Hebræos Epiſtolæ ejus volumini inſertam, non eum ſcripſiſſe multi contendunt, quod & veritas comprobat. Item *Pelagius* breves Sententiolas in eaſdem ſcripſit epiſtolas. *Hieronymus* latiſſimos Tractatus ad Galatas, ad Titum, ad Philemonem dereliquit. Idemque *Hieronymus*, & *Auguſtinus* Epiſcopus, prout interrogati fuerant, de diverſis in Apoſtolum quæſtionibus valde proficuas conſcripſerunt Epiſtolas. Super Actus Apoſtolorum lege *Bedam* presbyterum. In Epiſtolam Joannis, *Auguſtinum*, in qua explanatione, qui ſit Chriſtianus, agnoſces. In ſeptem Epiſtolas (quæ dicuntur Canonicæ) interpretationem *Bedæ* presbyteri require, & ejuſdem dilucidationem obſcuriſſimæ viſionis potius, quam revelationis beati Joannis; cujus tamen expoſitionis *Auguſtinum*, *Hieronymum*, & *Gregorium* ſeminaria eſſe noveris; licet idem *Beda* ſæpiſſime *Tychonii* Donatiſtæ ſe dicat explanationem ſuo volumini inſeruiſſe; in quo multa quoque *Primaſii*, Diſcipuli Sancti Auguſtini, dicta poſuit, ut facile potuerit advertere, qui eoſdem tractatores curaverit recitare. Si Gloſſulas volueris in totam Scripturam Divinam, ſufficit *Rabanus Mogonciacenſis* Archiepiſcopus.

CAPUT V.

De iis, qui ex occaſione diſputationis propriæ, quaſdam ſententias Divinæ auctoritatis explanaverunt.

Hactenus de his Scriptoribus dixiſſe ſufficiat, qui ex intentione Sacras Scripturas elucidare conati ſunt. Nunc autem de his doceberis, qui ex occaſione diſputationis propriæ, quaſdam ſententias Divinæ auctoritatis explanaverunt. *Auguſtinus* in libris innumeris, quos conſcripſit, prout ſe locorum & rerum obtulit occaſio, omnem pæne, imo vere, ſanctam Scripturam expoſuit. Cujus rei probamenta ſunt libri *Confeſſionum* ejus numero tredecim. Liber optimus *de bono naturæ*. *De utilitate credendi*. *Quæſtiones de Proverbiis Salomonis*, & cæteris Scripturis. Item *de gratia*, *de libero arbitrio*, & *Enchiridion*, hoc eſt: de fide, ſpe, & charitate, in quibus vel maxime intellectus Scripturarum elucet, ut in aliis mille libris ipſius, ſicut ante nos dictum eſt: *ſi Auguſtinus adeſt*, *ſufficit ipſe tibi*. *Speculum* ejus require. Quid dicam de *Caſſiano?* Si tamen aliquando Monachos faſtidire deſieris, qui *in viginti quatuor libris Collationum*, quos totidem Senioribus Apocalypſeos Joannis (*c*) comparat, ita & propter *octo principalium vitiorum* occaſionem de lege & Prophetis diſputat, ut eum omnia tractanda ſuſcepiſſe, non dubites. Qualiter vero Evangelia & Apoſtolorum ſcripta diſſeruerit, nullus credere poterit, niſi qui lectioni earumdem Collationum ſtu-

(*a*) Zenobiæ.
(*b*) Huetii Origeniana pag. 243. 253. ſeq.

(*c*) IV. 4. 10. V. 8. 14. XI. 16. XIX. 4.

ſtudioſus inſtiterit. Quam tamen doctrinam profeſſionis ſuæ memor, Patrum ſanctitati, non ſuæ ſcribit induſtriæ. Libri *Iſidori* Hiſpanienſis Epiſcopi, *Etymologiarum* nomine titulati, omnimoda te perficiunt ſcientia. Item *ſententiarum* ejus utiliſſimus liber occurrit. Item alius *de Patribus veteris & novi Teſtamenti*. Item alius *de officiis*, & *Ordinibus Eccleſiaſticis*, qui tibi mox *Dei* gratia futuro Sacerdoti maxime ſunt neceſſarii, in quibus omnem rationem, & nomina ſingularum feſtivitatum, & jejuniorum reperies, ut præco Dei populis futuras ſtationes prænunciare poſſis in Keriki; (*a*) quia ſi non annunciaveris populo, qui ſpeculatoris officium deſideras, veneritque gladius, & tulerit eum, (*b*) ipſe iniquitate ſua morietur, ſanguis autem ejus de manu tua requiretur.

CAPUT VI.

De Libris ornando Sacerdotio neceſſariis, Epiſtolographis &c.

Ergo quia ſeſe obtulit occaſio, ut in hoc loco de miniſterio, quod ſubiturus es, te attentius inſtruere debeam, & me imparem tantæ rei agnoſco, qui nec vitam propriam cuſtodire, nec, quæ aliquantum ſentio, idonee valeo proferre; mitto te ad librum beati *Gregorii Papæ*, qui appellatur *Regula Paſtoralis*, ſed meo, imo ut credo, ejus & omnium ſapientium judicio melius & verius *Speculum* nuncupari potuiſſet; in quo omnis homo ſe ipſum inveniet quaſi depictum, & præcipue Epiſcopi & Presbyteri, ita ut omnis homo non ſolum ſermones, & opera, ſed & cogitationes & affectus, quos quiſque vel antea, vel in ipſo Sacerdotio conceperit, quaſi viventes vel ambulantes, oſtenderit. In quo libro tam multa de novo & veteri Teſtamento poſuit, & expoſuit; ut ſi eum memoriæ commendaveris, omnium librorum ſcientia refertus eſſe videaris. Ex hoc ergo trutinari debes, & examinari, utrum ob animæ tuæ ſalutem Sacerdotium declinare, & eorum periculum, quos corrigere nequiveris, fugere; vel propter tui cuſtodiam, quia miniſterium ipſum vitiis te ſubjacere prohibet, & eorum, quos convertere poteris, lucrum ſubire debeas, vel ambire; licet hoc verbum periculoſiſſimum ſit & fœdiſſimum, necdum etiam in efficientiam apud Chriſtianos veniat, & maxime Sacerdotes. Habes *Eucherium*, neſcio utrum ipſum, quem beatiſſimus *Auguſtinus* presbyterum ex Hiſpania veteri morbo calculi laborantem, per ſanctiſſimum Stephanum in libro vigeſimo ſecundo (*c*) de Civitate Dei narrat curatum; an alium Epiſcopum vel Doctorem, qui multas & utiliſſimas interpretationes, Tropologias, & Anagoges ſacrarum Scripturarum propoſuit, & diſſolvit. (*d*) Quid dicam de *Albino*, Magiſtro Caroli Imperatoris? qui ut tu ipſe fateri ſolitus es, nulli ſecundus eſſe voluit, ſed in gentilibus & ſacris litteris omnes ſuperare contendit. Ille talem Grammaticam (*e*) condidit; ut *Donatus*, *Nicomachus*, *Doſitheus*, & noſter *Priſcianus* in ejus comparatione nihil eſſe videantur. Sed tibi ſtulto idem de Dialectica, Fide, & Spe, & Charitate multa diſputavit, adeo ut etiam in Evangelium Joannis manum mittere præſumeret. Scripſit enim ad amicos plurima, præcipue ad Vitonem. (*f*) *Epiſtolæ* vero ejus tibi puerulo cum ſupercilio ſcriptæ videntur. Sed ego ita non ſentio; quia illa juxta authoritatem

(*a*) In Eccleſia.
(*b*) Ezech. XXXIII. *6*.
(*c*) Cap. 8. §. 12. ubi *Eucharius* in editis appellatur.
(*d*) Eucherius Lugd. Epiſc. de cujus libris Inſtructionum ſupra Tom. 2. pag. 123. ſeq.
(*e*) Inter Alcuini Opera pag. 1256. ſeq.
(*f*) Widonem Comitem, ad quem liber de virtutibus & vitiis pag. 1216.

ſem ſuam (qua omnes poſt Regem potentiſſimum præcellebat) & locutus eſt, & vixit, & ſcripſit. Commendo *Epiſtolas Hieronymi*, non illius Græci (*a*) pagani idololatræ, ſed noſtri Eccleſiaſtici cultoris veri Dei; in quibus omnem ſerietatem, miram joculationem, Scripturarum ſacrarum explanationem, virginitatis & viduitatis exhortationem, lapſorum ſublevationem, Clericorum & Monachorum ac Virginum, imo & fornicariarum modernarum inſectationem tam vehementem reperies, ut, ſi te ipſum Clericum eſſe memineris, non ſit, quod Monachis & Sanctimonialibus objicere poſſis. Sed unam illam ætati, progenitoribus, & proximis, indoli, & miniſterio tuo congruentiſſimam commendo *epiſtolam ad Nepotianum*, cognatum Heliodori Epiſcopi, qui futurus poſt avunculum ſuum ſperabatur Epiſcopus, & ſubita morte præreptus eſt: ut ſecundum talem iſtitutionem, quali eum inſtruxit, vivere ſtudeas, & non poſt matris tuæ conſobrinum (*b*) anhelare ad Epiſcopatum, ſed timere & præparare te ſatagas ad conſpectum Dei, quia, ſicut omnibus, incerta eſt tibi hora exitus tui.

CAPUT VII.

De Metrorum, Hymnorum, Epigrammatumque conditoribus.

Si vero etiam metra requiſieris, non ſunt tibi neceſſariæ Gentilium fabulæ, ſed habes in Chriſtianitate prudentiſſimum *Prudentium* de Mundi exordio, de Martyribus, de laudibus Dei, de Patribus novi & veteris Teſtamenti dulciſſime modulantem, virtutum & vitiorum inter ſe conflictus tropologica dulcedine ſuaviſſime proferentem, contra hæreticos & paganos acerrime pugnantem. *Alcimus* (*c*) vero nomine *Avitus*, licet *hiſtoriam Geneſeos* (*d*) quaſi ſolam aſſumpſerit, tamen omnia noſtra (*e*) dulciſſimo carmine decantavit, & pulcherrimum librum *de virginitate* ad ſororem ſuam (*f*) deſcripſit, & alium *de inſtitutione mortalium*, (*g*) pro quo tu legiſti *Catonianum*; (*h*) ſed quantocyus facito tuum eſſe. *Juvencum* & *Sedulium* Oratorem, *Hymnoſque Ambroſianos*, ſcio, quia jam memoriæ commendaſti. Quod ſi Scriptores Eccleſiaſticos noſſe deſideras, inani labore tabeſcis, cum hodieque & uſque in finem ſæculi non deſint, qui utilia ſcribere poſſint. Si tamen antiquos Authores noſſe volueris, lege librum *beati Hieronymi de illuſtribus Viris* a Sancto Petro uſque ad ſe ipſum, & *Gennadii Toletani Epiſcopi* (*i*) ab Ambroſio (*k*) uſque ad eundem Gennadium. Vale, & aliquando tibi ſatis ſit exhauſti. Sed quid tibi aviditatem tuam imputo, cum meam ſocordiam ipſe reprehendo? Modo Deus, qui omnia tibi proſperat, *Proſperum* mihi perduxit ad memoriam, cujus *Epigrammata*, licet invitus, habes in corde deſcripta. *Libros* autem ejus *de vita activa & contemplativa* neſcis adhuc: quos, ſi didiceris, & obſervaveris (ut tandem aliquando aperiam, quid jugiter Sacerdotii nomine ſignificem) Epiſcopatu digniſſimus eris. Eheu: ſed mihi tum quam molliter oſſa quieſcent! Iterum iterumque valeto.

(*a*) Hieronymum Rhodium, diſcipulum Ariſtotelis videtur innuere, cujus Epiſtolæ a Laertio & Athenæo allegantur.

(*b*) Salomonem II. Epiſcopum Conſtantienſem. Vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 544.

(*c*) Ita legendum pro Alcuinus.

(*d*) Libris V. de ſpiritualis hiſtoriæ geſtis ad Sidonium Apollinarem.

(*e*) Heptateuchum. Vide Sirmondi Opera T. 2. pag. 264.

(*f*) Fuſcinam.

(*g*) Al. *moralium*. Hoc Aviti poema, quantum memini, hodie non exſtat.

(*h*) Carmina Catonis de Moribus.

(*i*) Infra cap. XI.

(*k*) Gennadii liber non ab Ambroſio ſed a Jacobo Niſibeno incipit. De Ambroſio Hieronymus cap. 124.

CAPUT VIII.

De Libro Conſenſus Evangeliſtarum , & de Fide ad Petrum S. Auguſtini .

Lernææ paludi , Hydrino capiti , ſeu certe rogo flagranti te comparaverim , quorum ſingula aliud , quo crebrius obturatur , ſæpius erumpit . Aliud ſucciſo uno mille capitibus pullulaſcit ; alius , quo plura ligna voraverit , amplius voranda deſiderat : Ita & tu , cum in uno tibi ſatisfecero , alia & alia nova & impoſſibilia debiliſſimæ cervici ſubeunda non exhorreſcis , non times , non expaveſcis , non ſaltem miſericordia motus deſinis imponere . Apto ergo infirmos humeros gravi ſarcinæ : pii proviſoris mei eſt , hac me quandocumque relevare . Quod tamen ita dictum noveris ante Deum , ut ſi quæ mihi fraterne injungere , & non imperatorie volueris imponere , quoad vivam , ad voluntatem tuam cupio promtiſſimus eſſe . Ordinatione Dei (ut credo) non humana voluntate factum eſt , quod libros Sancti *Auguſtini de Symphonia* , (*a*) ut ipſe illis nomen impoſuit , vel *Anaphonia Evangeliſtarum* , ut adverſarii garriunt , incommemoratos reliqui , quatenus de his modo latius aliquid inſtruere te occaſionem capiam . Primus itaque ex eis non de ſui materia , ſed de ſequentibus nomen accepit ; ipſe enim , quodcunque ei vocabulum impoſueris , omnia ſupergreditur . Quod ſi enim galeam vel thoracem veteris ac novi Teſtamenti nuncupare volueris , hoc nomen ipſi minus idoneum reperies , cum eum contra Hæreticos & omnes idololatras , ſed & falſos fratres clypeum æreum , clavis aureis compactum , & argento puriſſimo veſtitum eſſe , ſeu nimium ignitum contra ligna arida , fœnum , ſtipulamque didiceris : vel armamentarium omnimodi generis telorum adverſus humanæ ſpiritualiſque nequitiæ cœtum , oculis & experimento probaveris . De ſequentibus autem quid loquar ? qui ita veritatis ipſius ratione ſubnixi ſunt , ut ſi eos memoriæ commendaveris , omnibus ſemper & ubique Evangelii contradictoribus ipſe jam Filius Evangelii contradicere poſſis : in quibus & multas ſententias cum luculentiſſimis explanationibus poſitas invenies . Eſt etiam alius liber ejuſdem *Auguſtini de Fide* (*b*) *ad Petrum Diaconum* ita diſpoſitus , ut ſi eum firmiter comprehenderis , invictum te adverſus omnes hæreſes , quæ hactenus exortæ , vel poſt orituræ ſunt , reddat , victoremque conſtituat .

CAPUT IX.

De Libris S. Proſperi Aquitani .

Pulcherrimo operi *Proſperi de promiſſis & prædictis Dei* operam impende ; quod ipſum noveris regulam omnium Divinarum Scripturarum , quid in his tantum hiſtorice factum , quid hiſtorice quidem factum , ſed quomodo moraliter , vel juxta Anagogen ſit factum , quid tantummodo futurum , & quid in hoc tempore , quid ſub Antichriſto , vel poſt ejus perditionem , quid in futuro ſæculo reprobis & electis communiter prædictum , quid ſolis electis ſpecialiter ſit promiſſum . In quo volumine multa vera etiam ex libris Ethnicorum de conſummatione ſæculi & commutabilium translatione utiliter inſerta reperies . Item libris ejuſdem *de gratia & libero arbitrio* acutiſſime intende , quos ille ex innumeris Sancti *Auguſtini* , & aliorum Patrum libris quaſi in breviſſima tabula quamdam , vel potius veram Coſmographiam depinxit : quia videlicet homo non juxta Philoſophos minor eſt mundo , ſed major ; cum non homo propter mundum , ſed mundos propter hominem ſit factus .

CA-

(*a*) Libri IV. de conſenſu Evangeliſtarum .

(*b*) Fulgentii Ruſpenſis .

CAPUT X.

De iis, qui vitas & paſſiones Apoſtolorum, ac Martyrum conſcripſerunt.

Præterea debes agones & victorias Sanctorum Martyrum diligentiſſime perquirere; ut eorum exemplo non tantum illecebras mundi reſpuere, ſed & animam pro Chriſto ponere, & cruciatus corporis pro nihilo ducere, Dei gratia, & Sancti Spiritus inhabitatione conſueſcas; primumque præcipuorum Apoſtolorum Petri & Pauli, Andreæ & Jacobi fratris, Joannis, ſed & Jacobi fratris Domini. *Hiſtoriis* vero, quæ ſunt *de Andrea & Joanne*, ſed & *Paſſionibus reliquorum Apoſtolorum*, (*a*) auctoritatem derogat Eccleſia. Quarum tamen paſſionum *Bartholomæi* (*b*) veriſimillimam, ſeu certe veraciſſimam noveris. Hiſtoria vero *de Petro & Paulo*, & eorum diſcipulis (*c*) *Proceſſo & Martiniano* carcerariis, *Nicomede* preſbytero (*d*) *Nereo & Achilleo*, *Marone*, *Victorino*, *Euticete*, (*e*) *Marcello*, *Petronella*, (*f*) *Felicula*, *Domitilla*, *Potentia* & *Euphroſyna*, pro omnium ædificatione legitur. Sed & liber *Hermæ*, *qui Paſtor inſcribitur*. Liber autem ſub nomine *Clementis*, reſpuitur. Poſt Apoſtolos ſequitur *paſſio de Sancto Clemente*. (*g*) Dehinc mirabilis liber (*h*) *de Sancto Alexandro*, *Eventio & Theodulo*, *Hermete*, *Quirino*, & cæteris.

CAPUT XI.

De Chronographis Eccleſiaſticis & Bibliothecariis.

Eſt & hiſtoria, quæ dicitur Eccleſiaſtica *Euſebii* Epiſcopi Cæſarienſis, & *Hieronymi* noſtri a Nativitate Domini, non ſolum omnimodas per orbem terrarum Sanctorum paſſiones continens; ſed & alia quæcunque memoria digna videbantur, uſque ad ipſum *Hieronymum*, qui, quod mihi injunxiſti, de paucis, ipſe ſcripſit *librum de illuſtribus viris* omnium a ſe ipſo uſque ad Sanctum Petrum, commemorans quid ſinguli ſcriptum reliquerunt. Poſt quem *Gennadius Toletanus Epiſcopus* (*i*) alium non diſſimilem uſque ad ſemetipſum compoſuit. Eſt & alia *hiſtoria*, quæ *Tripartita* nuncupatur pro eo, quod *Caſſiodorus Senator* Romanus de tribus ſcriptoribus, *Socrate* videlicet, *Sozomeno*, & *Theodoreto*, quæ præcipua videbantur, in unum volumen compegit. *Paſſionem Sancti Laurentii* (*k*) ſi integram & non particulatim reperire quiveris, quanta bella, & quot victorias Martyrum invenies? *Polychronii* (*l*) videlicet Babylonii Epiſcopi de Perſide cum Presbyteris & Diaconibus, Regulorum quoque *Abdon* & *Sennen*, quando etiam non perſecutione, ſed vaſtitate per Decium facta Cæſarem, abolita eſt in illis partibus Religio Chriſtiana. Qui Romam regreſſus ibi omnes Chriſtianos, quos invenire poſſet, diverſis pœnis interemit: Sed quod moliebatur, Chriſtianum nomen auferre, tanta cæde non potuit; quin etiam in Perſide, licet multo poſt tempore Chriſtianitatis cultus per *Cyria-*

(*a*) Confer, ſi placet, Codicem Apocryphum Novi Teſtamenti.

(*b*) Tom. IX. Bibl. Græc. pag. *61*.

(*c*) Vide Acta Sanctorum 2. Jul. & quam parum illis tribuendum ſit fidei, Tillemont. Tom. 1. memoriar.

(*d*) Sigebert. cap. 1. de S. E.

(*e*) Eutyche.

(*f*) Acta Sanctor. Tom. 7. Maji 31.

(*g*) Cotelerius Tom. 1. Patrum Apoſtol. Surius ad 23. Novembr.

(*h*) Acta Sanctor. Tom. 1. Maji 3.

(*i*) Supra cap. 7.

(*k*) Surius & Acta Sanctor. 10. Auguſt.

(*l*) Acta Sanctor. 17. Febr.

cum (*a*) Diaconum Romanum eſt recuperatus, temporibus ſcilicet Diocletiani Cæſaris, & Filiorum ejus, Maximini ſcilicet in Oriente, & Maximiniani in Occidente, qui ſuper omnes noſtræ fidei fuere perſecutores. Sed Eccleſiam ſuper firmitatem fundatam petræ, licet concutere, tamen, quod præcipue cupierunt, dejicere nequiverunt; ſicut neque poſt eos deteſtandus Apoſtata Julianus. Quo cœlitus interempto, quaſi poſt rigidiſſimam hyemem verni flores in terra noſtra apparere cœperunt, qui prius quaſi in theca vel cortice clauſi tenebantur. *Baſilius* ſcilicet Cappadocum Epiſcopus & fratres ejus mirabiles, *Gregorius*, (*b*) *Athanaſius* Alexandrinus Epiſcopus, *Joannes*, (*c*) *Conſtantinopolitanus Epiſcopus*. Deſerta quoque omnia novos fructus edidere. *Paulos* quoque & *Antonios*, *Macarios* utique & *Serapionas*, & *viginti quatuor Seniores* (*d*) cum infinita multitudine ſub eorum umbraculo germinantium.

CAPUT XII.

Eccleſiam Occidentalem Sanctorum multitudine Orientali nequaquam inferiorem eſſe docet. Commendat lectionem Priſciani, Joſephi, & Hegeſippi.

Occidens etiam ipſe, licet ſero, tandem tamen aliquando in germen erupit. *Martinum* Pannoniis ortum, & non ſolum Germaniam, vel Italiam, ſeu Gallias ſua præſentia illuminantem, ſed etiam omnes Orientales, ipſis teſtibus, claritate luminis ſuperantem. Quos etiam magiſter ejus *Hilarius* corporaliter illuſtrandos adiit. Deo gratias. Credo, quia æquiparaverit noſtra tarditas eorum prioratum, cum intueor *Ambroſium*, *Hieronymum*, *Auguſtinum* viventem noſtrum, defunctum noſtrum, ne ſterilis Africa de tanta fœcunditate ſe audeat jactitare, *Maximum*, *Clarum*, *Simplicianum*, *Euſebium*, *Aurelium*, *Severum*, *Severinum*, *Briccium*, *Paulinum Treverenſem*, & *Nolanum*, quaſi aſtra ſimul procedentes, & circa finem noctis alios multo plures, quorum etiam nomina virtutum ſunt præſaga: *Congellos* (*e*) ſcilicet, qui interpretantur Fauſti; *Columbas*, *Columbanos*, *Gallos*, *Gregorium* (*f*) quintum, nomen Chryſoſtomi Græcis auferentem: *Benedictos*, *Honoratos*, *Libertinos*, *Othmaros*, noſtrum & Belgicum. Cæterum, ſi & Gentilium authores noſſe deſideras, *Priſcianum* (*g*) lege. *Joſephi* vero Judaici hiſtorias, & *Hegeſippi* noſtri legendas.... Et finem libello impono. Amen. Explicit.

VETUSTISSIMI VERSUS,

Qui olim in Bibliotheca S. ISIDORI Hiſpalenſis Epiſcopi legebantur.

ISidori Hiſpalenſis Epiſcopi extant verſus titulis Bibliothecæ.

Sunt heic plura ſacra, ſunt heic mundialia plura,
Ex his, ſi qua placent carmina, tolle, lege.
Prata vides plena ſpinis, & copia floris;
Si non vis ſpinas ſumere, ſume roſas.
Heic gemmæ radiant veneranda volumina Legis,

Con-

(*a*) Acta Sanctor. 8. Auguſt.
(*b*) Nyſſenus.
(*c*) Chryſoſtomus.
(*d*) Supra cap. V.
(*e*) Supra Tom. I. pag. 409.
(*f*) Hunc locum fateor me non intelligere, niſi per quintum illum notetur Gregorius Magnus. Chryſoſtomi quatuor apud Græcos ſunt: Dio Bithynus Sophiſta, Joannes Conſtantinopolitanus. Severianus Gabalorum, & Antiochus Ptolemaidis Epiſcopi.
(*g*) Priſcianum fuiſſe Ethnicum, non adeo exploratum videtur, ut monui in Bibliotheca Latina. Et ſupra cap. 6. *& noſter Priſcianus*, ubi etiam Latini Grammatici Donati mentio præceſſerat. Sed poteſt etiam eſſe ſenſus, Gentilium ſcriptis intelligendis, ſingulariter conducere Priſcianum.

Condita ſunt pariter heic nova cum veteri.
Ille *Origenes* ego Doctor veriſſimus olim,
Præreptus ſubito lingua nocente fui.
Condere, ſi credis, ſtudui tot millia libros,
Quot legio miſſos ducit in arma viros.
Nulla meos umquam tetigit blaſphemia ſenſus,
Sed vigil, & prudens tutus ab hoſte fui.
Sola mihi caſum *Periarchum* dicta dederunt,
His me conjectum impia tela premunt.
Gallia me genitum, me Pictavis ore tonanti
Doctorem *Hilarium* miſit alumna ſuum.
Ambroſius Doctor ſignis inſignis, & Hymnis,
Enitet heic titulis, enitet eloquiis.
Mentitur, qui te totum legiſſe fatetur,
Aut quis cuncta tua Lector habere poteſt?
Namque voluminibus mille *Auguſtine* refulges;
Teſtantur libri, quod loquor ipſe, tui.
Quamvis multorum placeant volumina libris,
Si Auguſtinus adeſt, ſufficit ipſe tibi.
Hieronyme Interpres variis doctiſſime linguis
. . . .
Te Bethlem celebrat, totus te perſonat orbis,
Te quoque noſtra tuis Bibliotheca libris.
Nomine *Joannes Chryſoſtomus* inde vocatur,
Aurea quod noſtrum lingua coruſcat opus.
Conſtantinopolis me præceptore refulget,
Et celebror libris Doctor ubique meis.
Compoſui mores, virtutum prælia dixi,
Et docui miſeros crimina flere reos.
Clarior eloquio cunctis *Cypriane* refulges,
Tu modo Doctor eras, tu modo Martyr ades.
Si Maro, ſi Flaccus, ſi Naſo, & Perſius horret,
Lucanus ſi te, Papiniuſque tedet;
Par eat eximio dulcis *Prudentius* ore,
Carminibus variis nobilis ille ſatis.
Perlege facundi ſtudioſum carmen *Aviti*.
Ecce *Juvencus* adeſt, *Seduliuſque* tibi.
Ambo lingua pares, florentes verſibus ambo
Fonte Evangelico pocula larga ferunt.
Deſine Gentilibus ergo inſervire Poetis.
Dum bona tanta potes, quid tibi Calliroen?
Hiſtorias rerum, & tranſacti tempora ſecli
Condita membranis hæc ſimul arca gerit.
Quantum *Auguſtino* clares tu Ippone magiſtro,
Tantum Roma ſuo Præſule *Gregorio*.
Non ſatis antiquis Doctoribus impar haberis
Leander vates. Hoc tua dicta docent.
Conditur heic juris ſeries ampliſſima legum,
Veridico Latium quæ regit ore forum.
Non fucos, libros geſtant hæc ſcrinia noſtra;
Qui cupis, ecce lege, ſi tua vota libent.
Tolle heic ſegnitiem, pone faſtidia mentis;

Cre-

Crede mihi, frater, doctior inde redit.
An dicis forte, Quid jam mihi iſta neceſſe eſt,
Quod meditem ſtudii non ſupereſſe mei?
Explicui Hiſtorias: percurrique omnia Legis:
Vere hoc ſi dicis, jam nihil ipſe ſapis.
Quos claros orbe celebrat medicina magiſtros,
Hos præſens pictos ſignat imago viros.
Sunt medico dona, quam diu quiſque laborat,
Aeger jam ſurgit, nulla lagœna venit.
Quæ debes medico, redde æger, ne mala rurſus
Occurrant, curret denuo nemo tibi.
Pauperis attendat medicus cenſum, atque potentis,
Diſpar conditio diſpari habenda modo eſt.
Si fuerit dives, ſit juſta occaſio lucri;
Si pauper, merces ſufficit una tibi.
Quidquid Arabs aris, quidquid fert Indus odoris,
Quidquid & Jonii pervehit unda maris,
Cinnamomum, myrrham, folium, caſiamque nitentem,
Balſama, thus, calamum, Choriciumque crocum;
Hæc poſſunt magnorum pigmentaria Regum,
Et domus immenſis proflua deliciis.
Nos vilibus fruimur pratorum germinis herbis,
Quas humiles valles, & juga celſa ferunt.
Sacri ergo Heſperidum montes, & rura valete,
Nam multis curis munera veſtra valent.
Heic odorata jacent, heic ſpirant cynnama, thura,
Quæque opulentus Arabs, quæque Sabæa ferent.
Unguenti genera dum ſint gratiſſima plura,
Nil roſa, nil viola gratius eſſe poteſt.
Cedet Elinus, cedet Amaracinus illis,
Cedet & heic Cyprium quæ regione venit.
Unguenta heic cernis varia, quæ Græcia miſit,
Plurima & Heſperia de regione ſumus.
Vaſcula concreta fragilis de pulvere cretæ
Pigmenta gerimus, pocula nulla damus.

FINIS TOMI V.

JO. ALBERTI FABRICII

LIPSIENSIS

S. THEOLOGIÆ INTER SUOS D. ET PROF. PUBL.

BIBLIOTHECA LATINA

MEDIÆ ET INFIMÆ ÆTATIS

CUM SUPPLEMENTO

CHRISTIANI SCHOETTGENII

EDITIO PRIMA ITALICA

A P. JOANNE DOMINICO MANSI

CLERICO REGULARI CONGR. MATRIS DEI LUCENSI

E MSS. editiſque Codicibus correcta, illuſtrata, aucta.

Accedunt in fine vetera plura monumenta tum a Fabricio olim tradita, cum hic primo adjecta.

TOMUS VI.

PATAVII, Ex Typographia Seminarii. MDCCLIV.

Apud Joannem Manfrè.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

LECTORI BENEVOLO

S. P. D.

CHRISTIANUS SCHOETTGENIUS.

ANnus currebat hujus ſeculi trigeſimus octavus, quum valetudinis cauſſa iter ad nos ſuſcepiſſet Vir multis in rem Theologicam & literariam meritis Celeberrimus, JO. CRISTOPH. WOLFIUS, adſcito comite, JO. CHRISTIANO, fratre, Viro non minus Celeberrimo. Quam jucunda illius temporis recordatio mihi, & aliis, qui Dreſdæ bonas literas amant, exiſtat, verbis effari haud poſſum. Ut paucis me expediam, rogabat me, pro amicitia vetere, VVolfius ὁ μακαρίτης ut illud humeris meis negotium libenter imponi paterer, atque *Bibliothecam Latinam Scriptorum medii & inferioris ævi*, quam JO. ALB. FABRICIUS, vir ſupra laudes meas poſitus, affectam reliquerat, ſupplerem, colophona labori additurus. Quamvis autem non eram neſcius, quam duram in me ſuſciperem provinciam, dedi tamen illud precibus Viri Summi, & quum magnum omnino tempus ætatis, volvendis medii ævi ſcriptoribus, triviſſem, promiſi, quod rogaverat. Accingo me igitur labori, omne ſcriptorum genus, quod a Fabricio adhibitum vidi, conſulens, & rerum mearum, quantum vires tulerunt, fideliter ſatagens. Hinc natum eſt hoc *Volumen ultimum*, quod nunc uſibus Tuis, Lector Benevole, exhibeo. Si non paſſibus æquis ſequor Fabricium, cogita, paucos reperiri, qui FABRICIO paria præſtare queant, & melius eſſe, prodire tenus, quam nihil omnino agere. Non ſoleo de laboris mei vel difficultate vel magnitudine conqueri; quum tamen Fabricius nihil ad hunc laborem finiendum collegerit, niſi paucas quaſdam ſchedas, a Clariſſ. ejuſdem genero REIMARO mecum communicatas, omne ſcriptorum genus denuo mihi pervolvendum fuit, perinde ac ſi totum opus a me a capite ad calcem fuiſſet perficiendum. Facilis tamen eſt illa temporis jactura, modo aliquid effingere licuerit, quod commodo rei literariæ non prorſus inutile exiſtat. Hoc igitur labore meo qualicunque, Lector, utere ac fruere. Plura Te non volebam, ſed his ipſis diebus, quibus de hoc præfandi labore cogitabam, incidi in Diarium Erud. Pariſ. * quod narrat, Jo. Bapt. Zannonum, typogr. ac bibliop. Florent. Progr. in publicum ediſiſſe, quo nunciaret eruditis, ſe hanc Bibl. Fabric. denuo typis ſubditurum. LAUR. MEHUS, Abbas, meritis in hoc litterarum genus non incelebris, curam operis habebit, & ſupplementa quoque addet, una cum continuatione, quam Fabricius dare non potuit. Addit, ſe plura ex Codd. manu exaratis prolaturum, qua-

* Journal de Sçavans, Sept. 1745. p. 132.

qualium apud nos tanta non habetur copia , quam quidem in Italia & aliis regionibus . Interea perſuaſus ſum, hunc meum laborem Abbati laudato non omnino nulli fore utilitati . Quod ſi igitur editio ipſius lucem adſpexerit , ipſe Supplementa ipſius , & quæcunque ad opus hoc locupletandum poſt fata Fabricii vel inedita prodierunt , vel typis repetita , vel denique alias annotata ſunt , ſingulari volumine , Tecum , L. B. communicare non omittam . Quod ſupereſt, ſi quid ab operis commiſſum fuerit, quod ſequius eſt, id abſentiæ meæ velim condones. Vale. Scrib. Dresdæ, in Schola Cruciana, d. XV. Martii, anno 1746.

BIBLIOTHECA
MEDIÆ ET INFIMÆ LATINITATIS.
LIBER XVI.

Polemius Silvius, Bollandus *P. Annejum* vocare mavult, Epiſcopus Octoduranus (hodie eſt *Martignac* ad Rhodanum in Comitatu Helvetiorum Walliſino) vixit ſeculo V. amicus Eucherii Lugdunenſis, cui *Laterculum* dedicavit, qui ſingulis menſibus feſta Chriſtianorum & Gentilium indicat. Partem ejus, menſem ſcilicet Januarium, & Excerpta ex aliis, edidit Bollandus in præfatione generali tom. I. Jan. p. 44. Continuatores autem illius exemplar plenum nacti ediderunt tom. VII. Jun. p. 178. Vide Caveum pag. 284. Hiſt. literaire de la France tom. II. p. 294. * Admonuiſſe hic juvat Polemii *laterculum* non ita dari a continuatoribus Bollandi tom. VII. Junii pag. 178. ut per omnia reſpondeat excerptis a Bollando vulgatis tom. 1. pag. 44. præfationis. Præterquam enim in volumine illo Junii reſecta eſt tota illa præfatio ad Eucherium Epiſcopum, quæ comparet in Bollando; nonnulla etiam aliter legit Bollandus ac continuatores ejus legerunt. Unum alterumve exemplum proferam. Bollandus: *Non. Julii Ancillarum Syriæ, quarum celebritas inſtituta eſt &c.* Continuatores: *Ancillarum feriæ*; & inferius ibidem *ſomno ſopitus Volyrius poſſe ſuperari facta victoria ſic*. Bollandus: *ſomno ſopitos & obrutos facta victoria ſit*. Inſuper monet Bollandus poſt Auguſtum menſem ſubjici breviarium temporum, cujus breviarii poſtremum fragmentum refert. Hoc autem fragmentum non legitur in continuatoribus; quamquam ejus in præfatione meminerunt.

Xicco Polentonus, Patavinus, vergente ſeculo XIV. natus, a Joanne Ravennate, communi tunc Italiæ præce-

ptore, bonis literis imbutus, a Patre Bartholomæo hiſtoriam; a Cajetano Thienæo philoſophiam, a Cando de Cando aſtrologiam didicit. Fuit primum Imperiali auctoritate Notarius, deinde ab a. 1405. Cancellarius urbis Patavinæ. Quum a. 1413. ſepulcrum Titi Livii aperiretur, is animum gratum in tantum civem ſatis ſuperque exhibuit. Obiit poſt fœcundum matrimonium a. 1461. Breviſſimis hæc exponimus, Lectorem ablegantes ad eruditam diſſertationem V. C. Jo. Erhardi Kappii, Profeſſoris Lipſ. quæ vitam Polentoni a. 1733. copioſe ſatis expoſuit. Ad ſcripta ejus pergimus enarranda.

1. *Liber ſtatutorum & legum municipalium reip. Patavinæ* opera illius reſtitutus eſt.

2. *Epiſtola ad Nicolaum Nicolum, Florentinum, de inventione ſepulcri Liviani*, edita eſt a Laur. Pignorio in Originibus Patavinis c. 17. & Kappio p. 19.

3. *Argumenta aliquot orationum Ciceronis*, Jacobo de Alvarotis a. 1413. dedicata, poſt Venet. 1477. fol. cum Aſconio Pediano, Georgii Trapezuntii artificio Ciceronianæ orationis pro Q. Ligario, & Antonii Luſchi inquiſitione ſuper XI. orationes Ciceronis, edita, & Lugd. 1554. fol. repetita. Dedicationem ad Alvarotum exhibet Kappius pag. 39.

4. *De illuſtribus ſcriptoribus Linguæ Latinæ, libr. XVIII.* huc uſque nondum editi, ſed tamen in variis bibliothecis latitantes. Adſunt enim in Vaticana, Cardinalis Ottoboni & Patavina. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 110. 190. 485. Ex eo *vitam Petrarchæ* edidit Jac. Phil. Tomaſinus in Petrarcha redivivo p. 185. *vitam Albertini Muſſati* Muratorius tomo X. ſcriptorum rerum Italicarum. Totum opus vero ex Codice Schœnbergiano promiſit Kappius: dubium, an promiſſis ſtare queat. Ego mallem, notatu digna ex eodem excerpi, ne de ſcriptoribus notiſſimis crambe vel centies cocta recoquatur, ſed potius mundus, qui magnitudine voluminum laborat, aliquo magno malo liberetur.

5. *Sex libri Exemplorum memorabilium*, MS. in Bibl. Patavina.

6. *Liber contra luſores*.

7. *Dialogus de luſu ridiculo ebriorum*, al. *Hebræorum*.

8. *De miraculis Antonii Patavini*.

9. *Vita B. Helenæ Enſelminæ*.

10. *Tractatus de confeſſione*. Hi Scardeonio & Papadopolo viſi ſunt. Vide illum Antiqu. Patav. II. 10. pag. 236. hunc vero tomo II. Hiſt. Gymnaſii Patavini p. 169. * V. C. Apoſtolus Zeno in epiſtola de meditationibus philoſophicis Bernardi Triviſani ſcribit in Muſæo Triviſaneo ſervari codicem ſcriptum anno 1475. in quo ſunt *Orationes Xicconis:* additque *carmina* quædam Latina haberi apud V. C. Hieronymum Baruffaldi Ferrarienſem eodem authore Xiccone.

Modeſtus Polentonus, Xicconis filius, a. 1435. Patavii Jurium Doctor renunciatus ibidem per annos complures juriſprudentiam civilem docuit. Conſcripſit *Reſponſa juris*, ad quæ Cæpolla & alii provocant: item *de ſepulcris illuſtrium virorum, quæ Patavii viſuntur*, opus a Scardeonio laudatum, Antiqu. Patav. II. 8. p. 183. Kappius diſſert. cit. §. 22. Nic. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini lib. III. ſect. 1. c. 13.

Martinus Pollichius, Mellerſtadius, a Mellerſtadio, Franconiæ urbe, ſic dictus, Magiſter Lipſienſis, D. Thomam ibi per annos fere viginti interpretatus eſt, poſt ad Medicinam animum applicuit, & Friderici III. Electoris Saxoniæ Archiater factus cum ipſo in Terram Sanctam peregrinatum abiit. Redux primus Academiæ Wittebergenſis Rector conſtitutus eſt. De morbo Gallico controverſiam Lipſiæ habuit, de qua Leichii origines typographiæ Lipſienſis p. 78.

Ejus nota ſunt ſequentia:

La-

[illegible] tumultuarius, contra Wimpinam [illegible] chias p. 106. 107.

[illegible] Phyſicus & Logicus. Lipſ. 1514. fol. [illegible] ſolus. ibid. 1512. fol.

De [illegible] tione, ſine anno & loco, 4.

Tractatus in Wimpinianas offenſiones. Witteb. 1506.

Propoſitiones Aſtrologicæ 15. *cum ſuis ſolutionibus*. Lipſ. 1482. 4.

Epiſtola ad Georgium Saxoniæ Ducem, MS. in Bibl. Paullina. Fellerus Catal. p. 282.

Epiſtolæ duæ de Actis inter Fridericum Imp. & Carolum Ducem Burgundiæ, MS. ibidem, p. 383.

Curſus in Metaphyſicam, *Regimen peſtilentiæ*, *Quæſtiones diſputatæ*, *Carmina varia*, *Elegia in mortem Erneſti Electoris*, & alia. Vide Centur. Maderianam n. 31. Præter ea quæ hic de Pollichio tanguntur, addere juvat, egregiam operam præſtitiſſe illum Electori Saxoniæ novam Wittembergenſem ſcholam erigere molienti, quæ tandem erecta eſt anno 1501. Obiit anno 1514. Præter Opera hic indicata extat ejus: *Reſponſio in errores Simonis Piſtoris de Malo Franco*. Lipſiæ 1501. in 4.

Polydorus Vergilius, Urbinas, Bononiæ bonas litteras didicit & docuit, ab Alexandro VI. Pontifice in Angliam miſſus eſt, ut ibi Quæſtorem ageret, ab Henrico VIII. Rege Archidiaconus Wellenſis conſtitutus in Anglia manſit, donec in ſenium ætate vergente Urbinum reverſus, ibidemque a. 1555. fato ſuo functus eſt. Vide Bælium.

Ingenii ipſius monumenta ſunt hæc:

Proverbiorum Libellus, Venet. per Mag. Chriſtoph. de Penſis, 1498. 4. Adagiorum opus recognitum & locupletatum, Baſil. apud Frobenium, 1521. 1525. fol.

De Inventoribus rerum libri III. Venet. per eundem, 1499. 8. Argent. ex ædibus Schurerianis, 1516. 4. Baſil. 1546. 8. Pariſ. apud Rob. Stephanum, 1529. 4. 1537. 4. Libros hos, ait Miræus, hæretici corruperunt; ſed purgati prodierunt Romæ 1575. & 1585. Germanice vertit Marcus Fatius Alpinus. Aug. Vind. 1537. fol.

Hiſtoriæ Anglicæ libri XXVI. Baſil. apud Bebelium, 1534. fol. apud Thomam Guerinum, 1570. fol.

Dialogorum de patientia & ejus fructu libri III. De vita perfecta liber unus. De veritate & mendacio liber I. De prodigiis libri III. Baſil. 1545. 8.

D. Chryſoſtomi Comparatio regii potentatus, divitiarum ac præſtantiæ ad Monachum in veriſſima Chriſti Philoſophia acquieſcentem. Baſil. 1533. 8.

De prodigiis libri III. Baſil. apud Bebelium, 1531.

Commentariolus in Dominicam precem, cum libro de inventoribus. ibid. apud eundem, 1536.

Emendationes Gildæ, *libri II*. Geſnerus memorat.

De Præſulibus Angliæ commentatus eſt. *Opus nunquam prodiit, nunquam forſan prodire dignum, inter exules Anglos aſſervatum. Vix enim alia præter nuda nomina atque tempora complecti videtur. Notitiam ejus Stapletonus dedit* (Princ. Doctr. l. 13. c. 7.) *hiſce verbis:* Habemus omnium Epiſcoporum, quos annis pene mille Anglia habuit, paratum catalogum & ordinem, a Polydoro Virgilio deſcriptum. Hæc Whartonus Præfat. tomi I. Angliæ ſacræ p. 14.

Pomerius, vide *Julianus Pomerius*, lib. IX. p. 579.

Sermones Pomerii de Sanctis per Fr. Pelvvartum de Themeſvvar, Haganoæ per Henr. Gran. 1499. 4. De Auctore vide lib. XV. *Pomerium* vero idem ac *Pomarium*, h. e. hortus pomorum: & titulus eſt metaphoricus libro inditus.

Pompejanus, Poeta incognitus, cujus quædam leguntur Catalecta inter Epigrammata & Poematia vetera a Pithœo edita.

Pompejus, S. Syri Epiſcopi Ticinenſis diſcipulus, ſec. II. *Vitam* Magiſtri ſui ſcripſiſſe dicitur, ſic ut Paulus Diaconus, qui eandem vitam ſcripſit, ex illo profecerit. An vero illa ſit, quam Boninus Mombritius & Surius ad d. 9.

Dec. ediderunt, nondum conſtat. Vide Bollandum tom. II. Febr. p. 153.

Pauli Pompilii Liber. L. Annæi Senecæ Vita ad Joannem Lopim, Decanum Valentinum, prodiit Romæ per Eucharium Silber, 1480. 4. Maittaire tom. I. p. 406. edit. poſter.

Petrus Pomponatius, Mantuæ d. 16. Sept. 1462. natus, Patavii Philoſophiam didicit a Petro Trapolino, ibidemque & Bononiæ docuit, mortuus anno ætatis LXIV. De vita illius evolve Niceronum tomo XXV. Bælium in Lexico, & ſingularem diſſertationem Jo. Gottlieb Olearii, Jenæ 1709. 4. Naudæana p. 31. & Additiones p. 161. ſ. Altamura Bibl. Dominicana p. 249.

Scripta ejus hæc ſunt:

1. *Tractatus, in quo diſputatur penes quid intenſio & remiſſio formarum attendantur, nec minus parvitas & magnitudo*. Bonon. apud Hieron. Platonidem, 1514.

2. *Tractatus de Reactione*, cum *Quæſtione de actione reali*. Bonon. 1515. fol.

3. *De immortalitate animæ*. ibid. 1516. 8. Baſil. 1634. 12. Adeſt etiam editio typis recentiſſimis excuſa in 12. annum tamen 1534. præferens.

4. *Apologia adverſus Contarenum*. Bonon. 1517. 8.

5. *Defenſorium adv. Auguſtinum Niphum*. Bonon. 1519. fol.

6. *Tractatus de nutritione & augmentatione*. Bonon. apud Hieron. de Benedictis, 1521. fol.

7. *De naturalium effectuum admirandorum cauſis, ſive de Incantationibus Opus, a Guil. Gratarolo editum*. Baſil. 1556. 8. 1569. 8.

8. *Idem liber, cum libris V. de Fato, Libero arbitrio, Prædeſtinatione, Providentia Dei, per eundem Gratarolum*. Baſil. 1567. 8.

9. *Dubitationes in quartum Meteorologicorum Ariſtotelis* Venet. 1563. fol.

Opera ejus prima collectione prodierunt Venet. 1525. fol. qua continentur ea, quæ uſque ad num. 6. a nobis memorata ſunt. Adduntur vero poſt n. 4. *Contradictoris* (Niphi) *Tractatus doctiſſimus*: & poſt n. 5. *Approbationes rationum Defenſorii per Fratrem Chryſoſtomum Theologum Ordinis Prædicatorum*.

Julius Pomponius Lætus, vide *Julius*.

Joannes Jovianus Pontanus, Cæretanus ex agro Spoletano, a. 1426. natus. *Joviani* nomen ex more illorum temporum Neapoli aſſumſit, ubi apud Ferdinandum I. Regem gratia multum valuit, cui primum a ſecretis fuit, poſt filii Alphonſi II. Inſpector & poſt a ſecretis: obiit a. 1503. ætatis LXXVII. De vita ejus evolve Niceronum tomo VIII. pag. 265. ſeqq. Giornale de' Letterati d' Italia tom. XX. p. 109. ſeqq. ut alios taceam.

Opera ejus edita ſunt Venet. per Bernardinum Vercellenſem, 1501. fol. Opera poetica prodierunt Florent. apud Phil. de Giunta, 1514. 8. & ap. heredes illius. 1520. 8. part. VI. Venetiis 1533. 8. Proſaica ibid. apud Aldum & Andream Focerum, 1518. 4. 3. vol. Baſil. 1538. 4. 3. vol. Omnia vero conjunctim Baſil. 1538. 8. 4. vol. Ex his ſingula enarrabimus.

Tomo I.

De Obedientia libri IV. Neapoli, per Mathiam Moravum, 1490. 4.

De Fortitudine libri II.

De Principe, ad Alphonſum Calabriæ Ducem, a. 1578. Italice converſus a Pyrrho Pedirocco, cujus autographum ſervat Apoſtolus Zenus.

De Liberalitate.

De Beneficentia.

De Magnificentia.

De Splendore.

De Convenientia.

De Prudentia libri V.

De Magnanimitate libri II.

De Fortuna libri III.

De Immanitate.

Tomo II.

De Aſpiratione libri duo. Brixiæ per Bernardinum Miſintam, Papienſem, 1497. 4.

De

Dialogi: *Charon*, *Antonius*, *Actius*, *Ægidius*, *Aſinus*.

De Sermone libri IV.

Belli, quod Ferdinandus Senior, Neapolitanorum Rex, cum Joanne Andegavenſe Duce geſſit, libri VI. Venet. 1519. 4. cum Barth. Facio de rebus ab Alphonſo I. geſtis. Baſil. 1566. 8.

Verſio Italica Anonymi prodiit Venetiis 1524. ap. Mich. Tramezzinum 1544. 8. Jacobi Mauri, Neap. 1590. 4. Inſertus poſtea eſt Theſauro Hiſtoriæ Italicæ Burmanniano tomo IX. part. III. Editionem Dordracenam 1618. 8. memorat Fabricius noſter libro III. pag. 1119. 1120.

Tomo III.

Centum Ptolemæi ſententiæ in Latinum ſermonem traductæ & Commentario illuſtratæ. Baſil. 1531. 4.

De rebus cæleſtibus libri XIV. Baſil. 1530. 4.

De Luna, liber imperfectus.

Tomo IV.

Urania, ſive de Stellis, libri V.

Meteororum liber unus. Witt. 1524. 8. Argent. 1539. 8. cum interpretatione Viti Amerbachii. Arg. 1545. 8.

De Hortis Heſperidum libri II.

Paſtorales Pompæ VII.

Bucolica, Meliſæus, Mæon & Acon.

Amorum libri II.

De Amore conjugali libri III.

Tumulorum libri II.

De divinis laudibus.

Hendecaſyllaborum ſive Bajarum libri II.

Lyrici Verſus.

Eridani libri II.

Epigrammata, Umbra, & Epigrammata quædam prodierunt cum Publii Gregorii Tiferni Opuſculis, Venet. per Bernardinum Venetum, 1498. 4. *Nænias* Alexander Adimarus verſibus Italicis expreſſit, quorum exemplar poſſedit Ant. Magliabeccus, teſte Nicodemo in Additionibus ad Toppium p. 133.

Scripſiſſe quoque dicitur, teſte Jacobillo in Bibl. Umbriæ p. 167. *de origine Umbrorum*; ſed liber neque excuſus, neque MS. invenitur. Ajunt quoque *Vitam Jacobi Picinini* ſcripſiſſe, niſi forte hiſtoriam belli Neapolitani indigitent, in quo de rebus illius contra Ferdinandum Regem agitur. *Commentarios in Catullum* memorat Petrus Summontius, qui ſcripta ejus conjunctim ediderat. Pontano quoque debetur *Tiberius Donatus in AEneida Virgilii*, ex cujus Codice primum impreſſus eſt Neapoli per Jo. Sulzbachium & Matthiam Cancer, 1535. fol. Hæc ultima ex Diario Italico. Ad Donatum vero quod ſpectat, hæc editio memorata non eſt prima, quum Adamus Petrus Baſileenſis in præfatione ad Rhemnium Palæmonem & alios Grammaticos minores a. 1527. ſcripta jam teſtetur, *illum a Joviano Pontano e ſitu prolatum eſſe*.

Pontianus, Epiſcop. Africanus Sec. VI. ſcripſit *Epiſtolam* ad Juſtinianum Imp. in qua adfirmat mortuos non eſſe damnat. Edita eſt tom. I. Conciliorum Binii, & a Baronio ad a. 546. n. 52. 53.

Pontianus, patria Romanus, Epiſcopus Romanus ſub Imper. Alexandro, ſcripſit *Epiſtolas Decretales* duas, quæ habentur tomo I. Conciliorum Harduini p. 115. & cum Clementis Recognitionibus per Sichardum Baſil. 1526. *Decreta* apud Ivonem, Gratianum & alios. Martyrium paſſus eſt ſub Maximino in Sardinia a. 237. d. 19. Nov. Mandoſii Bibl. Romana Cent. I. 44. Lud. Jac. a S. Carolo Bibl. Pontificia p. 196. Oldoini Athenæum Romanum p. 570. 571.

Ponticus Virunius, cujus prænomen in baptiſmo acceptum nos latet, quum & Andreas Ubaldus, qui vitam ejus (*a*) deſcripſit, illud omiſerit. *Pontici* nomen habet, quia ex illuſtri familia *da Ponte*, quæ Belluni floruit, prognatus eſt: *Virunii* vero, quia patriam ſuam Bellunum olim Virunum dictam fuiſ-

(*a*) Edita eſt illa vita per Ovidium Montalbanum, Bononiæ litteris Jacobi Monti, 1655. 4.

fuiſſe credidit. Tarviſium vulgo patriam fuiſſe ſtatuunt: perperam. Parens ejus nobilis fuit & Venetis militavit: mater Catinia, Radichii, Macedoniæ Principis filia. Noſter circa a. 1467. natus eſt, patre nonagenario, matre annos LIV. nata. Mater ipſum in lingua Græca, Georgius Valla, Bapt. Guarinus & alii in reliquis ſtudiis inſtruxerunt. Docuit in multis civitatibus, præcipue Arimini, Ferrariæ, Regii, Forolivii. Deinde Regii a. 1506. typographiam inſtruxit, quamvis libri, qui ex eadem prodierunt, admodum ſint rari, quia inimici ejus poſt breve tempus illam diſſipaverunt. Mortuum dicunt Bononiæ a. 1520.

Scripta ejus longa ſerie recenſet laudatus Ubaldus, non autem addit, quænam ex illis impreſſa fuerint, ſicuti nec Simlerus. Enumerabimus autem in Claſſes aliquot digeſta:

1. *Commentarii in Salluſtium, Metamorphoſin Ovidii, Statium, Horatium, Claudianum, Virgilium.*

2. *Comment. in Heſiodum, Callimachum, Orphea de gemmis, Anthologiæ librum IV.*

3. *Verſiones e græco Pindari, Homeri, Heſiodi, Apollonii, Theocriti, Muſæi, Phocylidæ, trium Tragœdiarum Euripidis, quatuor Sophoclis, quarundam Comœdiarum Ariſtophanis, multorum Dialogorum Luciani, Ptolemæi & Plutarchi de Muſica, Helenæ Demetrii Moſchi, unius libri ex Zonara, Theophili de pulſibus & urinis, Pauli AEginetæ, Aetii, Magni & Melampi Medicorum.*

4. *De Grammatica libri III. Explicatio Erotematum Manuelis Chryſoloræ.* Hunc librum Ferrariæ 1509. 8. editum per Joannem Mazochum, rariorem utpote, pluribus verbis recenſet Niceronus in Addendis ad Memoriarum tom. VIII. p. 253. Adde Annales typographicos Mich. Maittaire tom. II. p. 202. 203.

5. Hiſtorica. *Hiſtoria Italiæ recondita, libri XI. vita Emanuelis Chryſoloræ: De laudibus Beatricis, uxoris Ludovici Sforciæ, Ducis Mediolanenſis: Hiſtoriæ Britannicæ libri V.* Eſt compendium hiſtoriæ Galfredi Monumetenſis, impreſſum Auguſtæ Vindelicorum 1534. 8. per Alex. Weiſſenhorn, Heidelbergæ apud Hier. Comelinum 1587. fol. Londini 1585. 8. ex recenſione Dav. Porelli.

6. Proſaica. *De admirandis ſecretis Callopiſmi: De nominibus corruptis: Orationes funebres & nuptiales: Comment. in Sphæram Jo. de Sacroboſco: De arte divinatrice antiquorum libri XVI. De Fato: Invectivæ: Dialogus ad Robertum Malateſtam:* hic impreſſus in fine hæc verba oſtendit: *Ex Rhegio Liguſtico Ponticus Virunius impenſa & torcularibus ſuis.* 1508. 4. Reſpondit quoque *Plinianæ defenſioni* Pandulphi Collenutii, contra Nicolai Leoniceni & aliorum Medicorum errores a. 1491. quod teſtatur Fabricius noſter libro III. p. 399. qui expreſſe Bellunenſem vocat.

7. Poetica. *De miſeria literarum lib. II. Elegiarum & Epigrammatum gr. lat. libri IV. Epiſtolæ græcæ & latinæ ad diverſos.*

Debentur hæc omnia Diario Italico Veneto tomo XXIV. pag. 235. ſeqq. cui adde Simlerum & Whartoni Appendicem ad Caveum. Niceronum tomo VIII. p. 33. Appendicem Trithemii, c. 11. * Ex libris viri hujus docti habeo apud me omiſſum hic a Bibliothecario *Libanium de modo epiſtolandi*; ex Græco in Latinum per excellentiſſimum Virum Dominum Ponticum Virunium, impreſſum Papiæ per Jacob de Paucis drapis de Burgo Franco an. 1504. die 15. Martii in 4. Verſionis hujus meminit Niceronius ſed Venetæ editionis an. 1625. quam vero hic ego indicavi priorem eſſe conſtat, & ab ipſo auctore curatam.

Pontiniacenſis monaſterii, diœceſis Antiſſiodorenſis, Hiſtoria edita eſt in Theſauro novo Anecdotorum Edm. Martene & Urſini Durand tomo III. pag. 1221.

M. Pontius de *S. AEgidio*, neſcio quis

quis ſed profeſſione Medicus, cujus libellus *de curis omnium ægritudinum* Lipſiæ MS. in Bibl. Paullina. Vide Catalogum Felleri pag. 275.

Pontius, Afer procul dubio, Diaconus Carthaginienſis, Cypriani comes aſſiduus, in ipſo quoque exilio & martyrio. Scripſit *Vitam Cypriani*, quæ habetur apud Surium d. 14. Sept. & operibus Cypriani adjungi ſolet. Confer Acta SS. Martii tom. I. pag. 750. Caveum & alios.

Pontius de Baladuno ſcripſit *hiſtoriam Francorum, qui ceperunt Jeruſalem*. MS. in Bibl. Regia Pariſina. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSt. p. 1013.

Pontius de Balmeto, Eccleſiæ Lugdunenſis Magiſter, Pœnitentiarius & Canonicus, a. 1116. Cartuſiam Majorevi fundavit, poſt a. 1140. Epiſcopus Bellicenſis, ante vero & poſt inſulam ibidem monachus: ſcripſit *de æternitate*, *de vitandis ſchiſmaticis*, *de pace concilianda*, *de contemtu vanitatis ſeculi*. Car. Joſ. Morotii Theatrum Chronol. ordinis Cartuſiani p. 70. 230.

Pontius Carbonellus, vide ſupra lib. III. p. 353. & adde, quæ de ipſo habent Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. VIII. 6. n. 244. Willot in Athenis ſodalitii Franciſcani pag. 312.

Pontius, ex monacho Ciſtercienſi Abbas primum Grandisſilvæ, poſtea Claræ vallis, tandem Epiſcopus *Claromontanus*, circa a. 1172. obiit poſt a. 1197. Exſtat ejus *Epiſtola* notabilis ad Mauritium Epiſcopum Pariſienſem, inter Epiſtolas Stephani Tornacenſis numero 3. Car. de Viſch Bibl. Ord. Ciſtercienſis p. 281.

Pontius, Abbas de Melgueil, filius Petri Mergulienſis Comitis *Cluniacenſis*, ab anno 1109. 1125. Duæ ejus *Epiſtolæ* & *Statuta* edidit Baluzius Miſcell. lib. VI. p. 497. Vide de ipſo Galliam Chriſtianam tomo IV. p. 1134.

Pontius, Abbas S. Rufi in Gallia, circa a. 1124. ſcripſit *Epiſtolam* ad Abbatem & conventum Calmoſiacenſem, in qua ad quæſtiones ab ipſis propoſitas reſpondet de quotidiano jejunio, de ſilentio continuo, de vini abſtinentia, deque laneis veſtibus Canonicorum, cœnobii Calmaſiacenſis. Exſtat apud Martene & Durand. Theſ. novo Anecdotorum tom. I. p. 359.

Pontius, Abbas *Savintatenſis*, ab anno 1121. 1135. cui Mabillonius tom. II. Annal. Bened. p. 385. tribuit Chronicon breve Abbatiæ Saviniacenſis ab anno 809. 827. quod conſervavit Claudius Stephanotius in Antiquitatibus Ord. S. Benedicti diœceſis Lugdunenſis. Opus hoc MS. habetur in Bibl. S. Germani de Pratis. Le Long Bibl. hiſtorique de la France p. 257. 911. Adde Galliam Chriſtianam tom. IV. p. 264.

Porcarius, Abbas Lirinenſis, circa a. 485. qui Cæſarium poſt Epiſcopum Arelatenſem in monaſterium ſuum recepit, unde frequens ipſius in vita Cæſarii mentio. Ejus proſtat *Epiſtola* ad monachos, (*Monitæ* dicuntur in Codice Bibl. Regiæ Pariſinæ, teſte Montfauconio Bibl. MSS. p. 1038.) primum edita in Opuſculis quorundam Patrum per Thomam Galletum, Lugd. 1615. poſt in Supplemento Bibl. PP. tom. I. p. 832. & inde in Bibl. Colonienſi & Lugdunenſi repetita. Ætas Auctoris & Epiſtolæ huc uſque inter incertos poſita eſt, donec Anonymus Mellicenſis de ſcript. Eccleſ. c. 58. utrumque detexit. Adde Hiſt. literaire de la France tom. II. p. 687. & Galliam Chriſtianam tom. III. p. 1192.

Alius Porcarius circa finem ſec. VI. Abbas S. Hilarii Pictavienſis. Mabillonius ſec. I. Bened. p. 97. Gallia Chriſtiana tomo II. p. 1224.

Tertius fuit itidem Abbas Lirinenſis, a Saracenis a. 730. cum ſuis interfectus, de quo Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 592. Gallia Chriſtiana tom. III. p. 1194.

Porcellus, vel potius *Porcellius*, Neapolitanus, quamvis ipſe Romanus potius dici voluit, Poeta & Alphonſi I. utriuſ-

utriuſque Siciliæ Regis Scriba ſive Secretarius, a quo a. 1452. fervente bello inter Venetos & Mediolanenſes in caſtra Venetorum miſſus eſt, ut ſingula, quæ ibi gererentur, nunciaret. (*a*) Deſcripſit igitur hoc bellum, ſequenti titulo: *Commentaria Comitis Jacobi Picinini vocati Scipionis AEmiliani, edita & miſſa Alphonſo Regi Aragonum*. Exſtat libellus in Script. rerum Italicarum Muratorii tom. XX. p. 65. Veronæ adſervari ait idem *Commentarios ſecundi anni de geſtis Scipionis Pichinini, ad Franciſcum Foſcari, Venetorum Ducem*. Illo bello non admodum multa geſta ſunt, ſed Porcellius tamen eleganter omnia deſcripſit. *Elegiæ* & *Epigrammata* illius nondum videntur lucem publicam conſpexiſſe, quæ vero Volaterranus & Gyraldus non magni pretii eſſe judicant. In Bibliotheca Ducum Urbinatium Porcellii Opera quatuor voluminibus exſtiterunt, quæ procul omni dubio iu Vaticanam perlata ſunt. Hæc omnia debentur Muratorio in præfatione. Porcellii, Baſilii & Trebanii (non Thebani, ut eſt apud Geſnerum) opuſcula ſ. poemata, diligentia Chriſtophori Preudhomme Barroducani edita ſunt, Pariſiis apud Simonem Colinæum, 1539. 8. ut eſt apud Maittairium. Illud poema Porcellii, quod ibi editum eſt, alias etiam *Iſottæus* dicitur, quia continet Carmina in *Iſottam*, Sigiſmundi Pandulphi Malateſtæ, Arimini Domini, amaſiam. Proſper Mandoſius Bibl. Romanæ Centur. V. 29. addit, ipſum *de virtutibus Sigiſmundi Malateſtæ* Epiſtolas XII. egregio carmine edidiſſe: Fredericum quoque Urbini Ducem res ſuas ab eo celebrari voluiſſe. Aliud carmen, quod *Deploratio Italiæ* inſcribitur, memorat. Titulus integer eſt: *Deploratio Italiæ poſcentis pacem a Divo Paulo II. P. M. Triumphus Alfonſi Regis Aragonei devicta Neapoli*, exſtat MSt. in Bibl. Dominicanorum Florentiæ. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MS. p. 425. *Carmen in laudem Franciſci Sfortiæ*, in Bibl. Regia Pariſina. ibid. p. 764. Adde Diarium Venetum, Giornale de' Letterati d' Italia tom. IX. p. 148. ſeqq. * Porcelli (ſic enim lego) Epiſtolas geminas dedit Em. Quirinius in Collectione Epiſtolarum Franciſci Barbari. In iis vero poſtquam commemoravit ſcriptos a ſe commentarios de Scipione Imperatore, quorum & meminit hic Fabricius; adjicit vertiſſe ſe ad celebrandam verſiculis familiam Barbarorum. *Lege itaque*, ait, ad Franciſcum Barbarum, *primum de cognomine proavorum tuorum verſiculos &c.*

Scripſit præterea *ſeptem volumina de felicitate temporum Pii II.* ut ipſe Porcellius teſtatur in epiſtola ad Marcum Fuſcarenum, ex qua adhuc inedita verba quædam dedit Cl. Angelus Maria Quirinus Cardinalis in Diatriba præliminari ad Epiſtolas ſupra laudatas pag. 91. Hoc facile opus idem eſt, quod in MS. codice Vaticano contineri lego in Bibliotheca MSS. P. Montfaucon Tom. 1. pag. 105. hoc titulo: *Porcelli Pandonii Poematum libri VIII.* (mendoſe forte pro VII.) *ad Pium II. Pontificem*. Superiori anno in volumine XXV. Rer. Italicar. prodierunt ejus commentarii *ſecundi anni Scipionis* (ideſt Jacobi) *exercitus Venetorum Imperatoris*.

Porcelli hujus epigramma occurrit inter epigrammata Jani Pannonii Quinquecclesienſis Epiſcopi ex editione Forberiana pag. 98. Incipit.

Sume pater divine tui munuſcula vatis
Quæ veniunt patriis aurea mala locis.

Cætera Porcelli opuſcula in MSS. codicibus adhuc latentia diſcas ex Cl. Zeno in diſſertationibus Voſſianis T. 1. pag. 15. Epigrammata quædam & Elegiam in Hieronymum Urbinatem ſervat MS. Codex Riccardianus. Vide Carnii Catalogum ejuſdem Bibliothecæ pag. 327.

Porchetus Salvaticus, *Salvagum* vocat Ubertus Folieta in Elogiis clarorum Li-

(*a*) Perperam Voſſius duos ex uno Porcellios facit, quorum prior Petrarchæ temporibus floruerit.

Ligurum, (qui tamen præter nudum elogium nihil de eo memoratu dignum addidit,) *Salvaticenſem* & *de Sylvaticis* Paullus Colomeſius in Italia orientali p. 8. *de Sylvaticis* Wolfius in Bibl. Hebr. tom. II. p. 1001. Patria fuit Genuenſis, profeſſione monachus Carthuſianus. Vixit ſub initium ſec. XIV. quod Wolfius ex ipſo auctore docet, qui fol. 16. col. 4. operis laudandi ait, ſe ſcribere *Chriſtianis computantibus nunc ab incarnatione Domini annum* 1303. Caveus in Chartophylace longe recentiorem fecit, & ſub finem ſeculi XV. ſcripſiſſe tradiderat, quia paullo ante tempus impreſſionis vixiſſe conjecerat. Et certe difficile erat ætatem ipſius recte & accurate ponere, quia nemo ſcriptorum illam memoraverat.

Scripſit librum, quem inſcripſit: *Victoria* (*a*) *adverſus impios Hebræos, in qua tum ex ſacris literis, tum ex dictis Talmud ac Cabbaliſtarum, & aliorum omnium authorum, quos Hebræi recipiunt, monſtratur veritas Catholicæ fidei*. Edidit Auguſtinus Juſtinianus, Epiſcopus Nebienſis, Pariſ. 1520. 4. majori forma. An magnam in Hebræorum lectione facultatem habuerit, dubium eſt, quippe in præfatione docet, ſe omnia ex Raimundo Martini petiiſſe. Ut igitur hic ingenue faſſus eſt, per quem profecerit, ſic totum fere exſcripſit Galatinus, de qua re judicium Wolfii addendum p. 1128. *Qui Galatinum legerit, Porchetum ſe evolviſſe credat*. Scripſit etiam *de Sanctiſſima Virgine Maria*, & alium librum *de Entibus trinis & unis*. Plura de ipſo præter jam citatos dabunt Waddingus de Scriptoribus ordinis Minorum p. 280. Sopranus de Scriptoribus Liguribus pag. 244. Oldoinus in Athenæo Liguſtico p. 478. Theod. Petrejus in Bibl. Cartuſiana p. 269. Car. Joſ. Morotius in Theatro Chronol. ord. Cartuſienſis p. 72.

P. Porcius Poeta, cujus eſt *Pugna porcorum per P. Porcium Poetam*, Pariſ. apud Nic. Bouſſet. 1543. 8. Procul dubio nomen fictum.

Publilius Optatianus Porphyrius, vide ſupra libro XIV. p. 169.

Alanus Porretanus, alias *Hermes Triſmegiſtus*.

Regulæ cœleſtis juris MSS. ſunt in Bibl. Baſileenſi: *Liber de Virtutibus* in Bibl. Regis Angliæ. Bern. de Montfaucon Bibliotheca Bibliothecarum MSS. pag. 608. 629.

Poſſeſſor, Epiſcopus Afer, a. 520. ſcripſit *Relationem* ad Hormiſdam Epiſc. Romanum *de libro Fauſti Epiſcopi Regienſis*, quæ cum reſponſione Hormiſdæ legitur tom. II. Conciliorum Harduini p. 1037. 1038.

Poſſidius, Afer, per annos fere XL. familiaris S. Auguſtini, & Epiſcopus Calamenſis in Numidia, ſcripſit *vitam S. Auguſtini, & Indiculum librorum ejus*, quos ſtudioſe collegit & conſervavit. Eduntur hæc cum operibus Auguſtini, & a Surio d. 28. Aug. Utrumque Opuſculum a Benedictinis e Codicibus MSt. emendatum editum in calce tomi X. Operum Auguſtini, Pariſ. 1690. *Vita Auguſtini* per D. Joannem de Salinas Neapolitanum, cum diſſertat. de Vita Poſſidii, Romæ 1731. 8. Vide Acta Eruditorum Lipſ. 1734. p. 18. *Sermones ad fratres in eremo* ipſi ſuppoſiti ſunt. ib. p. 21. Nonnulli *Poſſidonium* vocant, quum tamen diverſi ſint, in Concilio Milevitano ſimul occurrentes. In Bibl. monaſterii Heilsbrunnenſis Codex adeſt MS. membranaceus, qui ab editis multum differt teſte Hockero p. 52. Vide Iſidorum & Trithemium de Script. Eccleſ. c. 8. & 127. Item Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 592. Vitam ejus ex Auguſtini operibus & vita collegit Innocentius Keſerloherus Can. Reg. Dieſſenſis in Bavaria Abbatiæ Decanus, quæ exſtat in Actis Sanctorum tom. IV. Maji p. 29. ubi confer Commentarium prævium Dan. Papebrochii p. 27. * Indiculum librorum S. Auguſtini, quem

(*a*) Inde *Victorium Porchetum* ridiculo errore vocat Reimmannus in Introd. ad Theol. Judaicam p. 455.

Poſſidius texit, multo pleniorem quam ferant edita ex MS. Veronenſi Codice Vetuſtiſſimo legas excuſum Venetiis una cum duplici S. Auguſtini Epiſtola recens in Godvvicenſi Auſtriæ Abbatia reperta Venetiis anno 1735.

Poſtumianus, Monachus, Severo Sulpitio in vita S. Martini memoratus, cui vitæ aliquæ (haud diverſæ ab editis apud Roſvveidum libro ſecundo) tribuuntur in quibuſdam MSS. teſte eodem Roſvveido. Hæc Fabricius Bibl. Græcæ tom. IX. p. 33.

Potamius, Epiſcopus Ulyſſiponenſis, primum Catholicus, poſt Arianus, de cujus rebus vide Caveum. Exſtat ejus *Epiſtola ad Athanaſium* tom. II. Spicilegii Dacheriani, edit. novæ tom. III. p. 299. Potamius *contra perfidiam Arrii* MSt. exſtat in Bibl. monaſterii S. Vedaſti Atrebatenſis, teſte Ant. Sandero in Bibl. Belgica manuſcripta p. 63.

Potho, Presbyter & Monachus monaſterii Prunveningenſis, nunc Priflingenſis, prope Ratisbonam, Ordinis S. Benedicti, qui Seculo XII. claruit. Scripſit *Librum de miraculis Sanctæ Dei Genitricis Mariæ*, quæ una cum Anonymi Minoritæ Viennenſis *Vita Agnetis Blanbeckin*, Viennæ a. 1731. ſumtibus Petri Conradi Monathii, edidit Rev. Bernardus Pez, Benedictinus & Bibliothecarius Mellicenſis. Liber vero ſtatim rarioribus adnumeratus fuit, quia auctoritate Illuſtris Comitis Sinzendorffii, & Conſilio Pii Nicolai Garellii Bibliothecæ Cæſareæ Præfecti prohibitus, & exempla omnia bibliopolæ ſunt ablata. Varia enim in utroque libro adſunt, quæ ipſos quoque Pontifices læderent. Cap. 36. Potho narrat de quadam Abbatiſſa imprægnata, quam vero pœnitentem duo Angeli a Maria miſſi, obſtetricis munus in ſe recipiendo, ab onere graviditatis liberarunt, puerumque eremitæ nutriendum tradiderunt. In vita vero Agnetis de præputio Chriſti non putida ſolum & ſuperſtitioſa, ſed & prorſus impia habentur. De qua re conſulat Lector *Hadriani Pontii* Epiſtolam ad Amicum, qua hiſtoria libri hujus rarioris exponitur, Francof. & Lipſiæ, ut titulus præfert, 1735. 8. duabus plagulis editam. Sub finem anectuntur Pezii Epiſtola ad Garellium, quæ de hoc negotio conqueritur, nec non reſponſio Garellii, cum judicio elaborata, quæ ipſum ſaniora edocet. Adde Relationes innocuas a. 1731. p. 317.

Ejus etiam ſunt libri V. *de ſtatu domus Dei* & unicus *de domo ſapientiæ*, quos huc uſque nomine Pothonis Abbatis Prumienſis in diœceſi Trevirenſi prodiderunt primum Haganoæ 1532. poſt in Bibliothecis Patrum aliquoties repetierunt.

Fortaſſe illius quoque ſunt Anonymi Pruflingenſis *de S. Erminoldo Abbate Prüflingenſi* libri duo, quos Caniſius edidit tom. II. Antiqu. Lect. editionis novæ.

Prædeſtinatus, vid. *Primaſius*.

Præpoſitivus, natione Lombardus, ab Alberico (ad a. 1217.) dicitur *vir mirabilis*, feciſſe *optimos Sermones & quaſdam Poſtillas Sententiarum*. Primus ille Odoni Epiſcopo Pariſino juravit, ſe ſtatutum, quod de reſidentia Cancellarii fecerat, obſervaturum. Fuit autem Cancellarius a. 1207. Hæc Bulæus in Hiſtor. Univerſ. Pariſienſis tom. III. p. 706. Eadem fere habet Claud. Hemeræus de Academia Pariſ. pag. 117. *Summa Theologica Scholaſtica ex dictis SS. Patrum*, MS. exſtat in Bibl. monaſterii Dunenſis in Flandria, teſte Ant. Sandero in Bibl. Belgica MSt. I. p. 173. & allegatur in Catalogo Doctorum, qui Mariam in originali peccato conceptam ſtatuunt, apud Pexium & Hueberum Cod. diplom. III. p. 322. quæ, judice Hemeræo, eadem eſt cum *Poſtilla Sententiarum*. Magiſtri Præpoſitivi *Liber Officiorum de Divino Officio & diurno*, qui incipit: *Ecce nunc tempus acceptabile & dies ſalutis dicitur tempus gratiæ* &c. manu ſeculi circiter XIII. ſcriptus habetur Saltzburgi in Bibliotheca monaſterii S. Petri, quod teſtatur

tur Rev. Bern. Pezius Diſſert. Iſagogica in tomum I. Theſauri Anecdotorum noviſſimi p. 7. *Sermones* ſunt in Bibliothecis Galliæ. Adde Oudinum tomo III. p. 31.

Precislaus Pogarella, Sileſius, Haberſdorffii in Ducatu Munſterbergenſi in lucem editus, in Academia Bononienſi bonis literis operam dedit, poſt Canonicus Wratislavienſis, a. 1341. Epiſcopus ibidem, Joannis Bohemiæ Regis Conſiliarius, & Caroli IV. Imp. Vice-Cancellarius, obiit a. 1352. Scripſit *Epiſtolas* aliquot, quas recenſet Hanckius de Sileſiis indigenis eruditis p. 89. Confer librum vernaculum Theodori Cruſii, *Vergnügung müſſiger Stunden*, part. I.

Preradbertus, nomen abbreviatum *Paſchaſii Radberti*, quod docet Hiſtoire liter. de la France tom. V. p. 305.

Joannes Prexanus: vide de hoc Fabricium ſupra libro XV. p. 839. nam plura mihi de illo non occurrerunt.

Priamus Capocius, Lilybætanus Siculus, J. U. Doctor, & Fiſci Regii Patronus a. 1517. a plebe per tumultum interfectus eſt. Ejus eſt *Fridericeis* ſ. Carmen de rebus Friderici Admorſi, Marchionis Miſnenſis, Lipſ. 1488. 4. Edidit etiam *Regis Luſitaniæ Opus de Continentia*. Vid. Ant. Mongitor Bibl. Sicula Tom. II. p. 192.

Flaminius Priamus, Lucenſis, quædam Chryſoſtomi in Latinum ſermonem convertit: in Bibl. Coisliniana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSt. p. 1066.

Primaſius, diſcipulus S. Auguſtini, Adrumetinus Epiſcopus in provincia Byzacena, & Eccleſiarum Africanarum ad aulam Conſtantinopolitanam legatus, circa a. 550.

Scripſit *Collectanea in omnes Divi Pauli Epiſtolas*, ex Ambroſii, Hieronymi, Auguſtini & aliorum Patrum ſcriptis, Pariſ. 1543. Colon. apud Gymnicum, 1538. 1543. 8. cum præfat. Jo. Gagneii, Theol. Pariſini. Gallice per Jo. de Gaigny, exſtat in Bibliotheca Regia, teſte Montfauconio in Bibl. MS. p. 789.

Comment. in Acta Apoſtolorum. Baſil. 1544. 8.

Contra hæreſes lib. III. in ſupplementum Auguſtini, ad Fortunatum Epiſcopum, periit, quod Oudinus probat tom. I. p. 1433.

In Apocalypſin lib. III. ad Caſtorium. Baſil. apud Rob. Winter, 1544.

Cæterum librum, qui *Prædeſtinatus* dicitur, Primaſio jam vindicant Eruditi, de quo vide Caveum, Noriſium, & Ittigium de Bibliothecis Patrum p. 259.

Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 594. Poſſevini Apparatus II. pag. 297. Jo. Caſpar Lœſcherus de Patrum Africanorum meritis, p. 181.

Primnius, Abbas, vid. *Priminius*.

Primus, Epiſcopus Afer, auctor Epiſtolæ 4. & 12. apud Cyprianum, una cum aliquot Coepiſcopis. Geſnerus.

Priſcianus, Cæſareenſis Grammaticus, de quo copioſe ſatis Fabricius noſter in Bibl. Latina. Hic tantum Spicilegium aliquod editionum antiquarum additur. Prodiit autem Venetiis per Jo. de Colonia & Jo. Manthen. 1476. fol. & eodem anno ibidem impenſis Marci de Comitibus, fol. ibid. impenſis M. Michaelis Mazzolini de Parma, 1481. fol. cum Comment. Jo. de Aingre, Venet. per Georg. Arrivabenum 1488. fol. Lipſ. per Wolfg. Molitorem, 1496. fol. cum Comm. Jo. de Aingre & Dan. Cajetani. Venet. 1500. 1509. fol. & Mediolani apud Alex. Minutianum, 1511. fol. Baſil. 1545. 8. Venet. in ædibus Aldi & Andreæ Soceri, 1527. 8.

Libellus de Accentibus. Pariſ. ap. Rob. Stephanum 1526. 8.

Carmen Priſciani *de Aſtronomia* exſtat in Operibus Bedæ tomo I. p. 434.

Tractatus in duodecim primos verſus XII. librorum Æneidos, id eſt, in primum verſum cujuſque libri; exſtat MS. in Biblioth. Elnonenſi, teſte Ant. Sandero Bibl. Belgica MS. I. p. 57.

Priſcianus major eſt in Bibl. Paullina

Lipſienſi : *minor* in Bibl. SS. Sergii & Bacchi in Gallia. Bern. de Montfaucon Bibl. MS. p. 597. 1219. Poſterius auguror eſſe compendium operis majoris.

Peregrinus Priſcianus, Ferrarienſis, Jurium Doctor, Hiſtoricus & Philoſophus, Aſtronomiam docuit Ferrariæ, clarus circa a. 1495. Scripſit *de Antiquitate Ferrariæ*, opus inſigne, IX. voluminibus conſtans, ex pluribus Archivis contextum, ſed adhuc ineditum. Primum eſt in Bibl. Regia Dreſdenſi, teſte Gœtzio vol. I. p. 437.

Priſcillianus, Epiſcopus Abilæ, Treviris a Maximo tyranno cæſus ſec. V. Ejus *Canones Epiſtolarum Pauli* ſunt in Bibl. Paullina Lipſienſi, teſte Catalogo Felleriano p. 63. & Montfauconio p. 594. *Opuſcula quædam* ſcripſit, quæ Hieronymus memorat de Script. Eccl. c. 121. Vitam vero pluribus tangere nolumus.

Priſcus, Epiſcopus Afer, una cum aliquot aliis Coepiſcopis auctor Epiſtolæ 2. apud Cyprianum de rebaptizandis hæreticis.

Cajus Titus Probus, qui *Epitomen in X. libros Valerii Maximi* ſcripſit, in editionibus hujus antiquioribus occurrit. Ex his memoro Baſileenſem 1540. 8. Adde Fabricii Bibl. Latinam II. 5.

Mellanius Probus, Hibernus, monachus S. Albani Moguntiæ, qui teſtibus Annalibus Fuldenſibus a. 859. obiiſſe dicitur. Si modo hic eſt, quod aſſerit Mabillonius & Auctores de l' hiſt. literaire de la France tom. V. p. 209. Dedit *Vitam S. Patricii libr. II.* quæ edita eſt tom. II. Operum Bedæ p. 225. (cui falſo tribuebatur) in Triade Thavmaturga Hiberniæ Jo. Colgani p. 51. & in Actis Sanctorum tom. III. Martii pag. 97. Ipſe auctor ſub finem libri II. nomen ſuum his verbis prodidit: *Ecce habes, frater Pauline, a me humili* Probo *poſtulatum noſtræ fraternitatis judicium*. Intelligitur autem Paulinus Epiſcopus Hiberniæ Septentrionalis & Abbas Indenſis, qui a. 920. obiit. Vide Waræum de Scriptoribus Hiberniæ I. 6. p. 49. Acta SS. tom. II. Martii p. 520. 521. Colganum l. c. p. 61. 219. Baronii Martyrologium d. 17. Martii, Baluzium annot. ad Servati Lupi Epiſt. 20.

Probus de ratione temporum MS. in Bibl. Pontiniacenſi. Bernard. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSt. p. 1334.

Probi Grammatici *Inſtituta artium* primo loco in Collectione Grammaticorum, Mediol. apud Jo. Angelum Scinzenzeler, 1504. fol. Probi *Inſtituta artium & Catholica*, cum aliis Grammaticis minoribus, Veicetiæ, 1509. fol. per Henricum & Jo. Mariam ejus filium Librarios. Parrhaſius in præfatione docet, hunc Probum a Cellio, Donato, Servio & Priſciano allegatum fuiſſe, qui auctoritate illius libenter uſi ſunt. Piſauri impr. Hieron. Soncinus 1511. fol.

Procopius Rufus, primum monachus, poſt Huſſitarum anteſignanus, de quo plura Hiſtorici, quæ huc non pertinent. Ejus & aliorum Huſſitarum *Epiſtola ad Bohemos* exſtat in Martene & Durand Collect. ampliſſ. VIII. p. 19. (*a*) *Epiſtola ad Sigiſmundum Imp.* cum hujus reſponſione, ibid. p. 133. 134. *Propoſitio Concilio Baſilienſi facta de periculo bellorum*, ibid. p. 602.

Profacius, aliis *Præfacius*, natione Judæus, patria Maſſilienſis, quamvis alii Montepeſſulanum vocant, Mathematicus inſignis circa a. 1350. Scripta ejus typis expreſſa non habentur, ſed tantum in Bibliothecis illuſtribus latent. Sic Liber *de Quadrante*, qui etiam *Ars novi Quadrantis & de compoſitione Quadrantis* inſcribitur, ter exſtat in Bibl. Vaticana, ſemel in Bibl. Dominicanorum Florentiæ. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSt. p. 25. 89. 111. 428. *Canones & Tabulæ Aſtronomicæ* in Vaticana, ibid p. 108. *Almanach*

(*a*) Eadem cum reſponſione Bohemorum habetur in Bibl. Heilsbrunnenſi, prout teſtatur Jo. Lud. Hockerus in Catalogo p. 119.

nach incipiens ab a. 1300. in Archivo S. Petri Romæ, ibid. p. 158. *Canones Aſtrologici* in Bibl. Regia Pariſina, ibid. p. 987. *de utraque Eclipſi Solis & Lunæ;* item *Tabula motus octavæ ſphæræ*, in Bibliothecis Angliæ. Plura dabit Celeb. Wolfius Bibl. Hebraicæ tom. I. p. 988. Male autem Pitſeus de illuſtr. Angliæ ſcriptoribus ipſum Anglum nationetradit.

Propertius Maggius, Medicus magni nominis & Archiater Cremonenſis circa a. 1348. Scripſit *de ratione ordinandi medicamenta*, *de humido radicali*, *de morbis muliebribus*, *de urinis*, *de doloribus colicis*. Ariſii Cremona literata tom. I. p. 167. 168.

Proſdocimus de Beldemando vel *Beldimendo*, Patavinus, ſcripſit a. 1424. *de Muſica*, item *Canones* ſive *Tabulas Aſtronomicas*, quæ in Bibl. Dominicanorum Florentiæ bis aſſervantur. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSt. p. 428. Adde Tomaſinus Catal. MSS. Patavinorum p. 438.

Proſdocimus Comes, vel *de Comitibus*, quod nomen familiæ eſt, non dignitatis, Patavinus, JCtus & ſanctionum Pontificiarum Doct. publicus ſec. XIV. Scripſit *Tractatum differentiarum Juris civilis & canonici*, item *de conſanguinitate & affinitate*, qui libri ſunt impreſſi: *de Dominiis Legum & Canonum*, in Oceano Juris tomo I. p. 190. *Comm. in ſextum Decretalium*. Bern. Scardeonii Antiqu. Patav. II. 8. p. 173. 174. Poſſevini Apparatus II. p. 302. Nic. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini lib. III. ſect. I. cap. 8.

Proſper Aquitanicus, ex Aquitania ſcilicet oriundus, quo nomine inde ab antiquis temporibus appellatur, ut ſcilicet ab aliis ipſi cognominibus diſtinguatur. (*a*) De vita ejus multa narrari nequeunt. Male agunt omnes, qui ipſum Epiſcopum Regienſem vel in Italia, vel in Gallia faciunt, id quod ſolide refutatur in Vita Proſperi, quæ editioni ejus Pariſinæ a. 1711. præfixa c. 10. Ado Viennenſis ad a. 458. ipſum *Leonis Magni Notarium* vocat: ulterius a nemine aliquid obſervatum eſt, unde appareat, Proſperum fuiſſe gradu aut ordine laicis aut monachis ſuperiorem. Potiſſimam vitæ ſuæ partem tranſegit controverſiis contra Semipelagianos in Gallia tractatis, & defenſione Auguſtini ſuſcepta. Iter quoque ad Cœleſtinum Pontificem ejus rei cauſſa Romam direxit. Mortuus eſt anno circiter 463.

Scripta ejus (*b*) ordine chronologico digeſſit Jo. Salinas; ſed ego potiſſimum Editionem ultimam Pariſinam, & Auctores Hiſt. literariæ Gallicæ ſequor, qui ea in certas claſſes diſtinxerunt, ſequenti ordine:

I. Ge-

(*a*) Adducimus hac occaſione verba Jo. Salinas ex annotatione prima ad vitam Proſperi ab Anonymo conſcriptam, quæ in compendium contracta ſunt ex Jac. Baſnagii Obſervatione Chronico Proſperi noſtri præmiſſa: *Sex vel ſeptem fuiſſe Proſperos ex quinti ac ſexti ſeculi hiſtoria conſtat: quorum geſta vel Opera ob nominis ſimilitudinem permiſcenda non ſunt.*

Primus fuit Afer, Carthaginenſis Eccleſiæ Clericus, auctor Operis de promiſſionibus & prædictionibus Dei, qui a. 395. *interfuit dedicationi templi Cæleſtis ac ibi permanſit, uſque ad a.* 434. *quo feliciter pugnatum eſt adverſus Genſericum.* Nimirum Aurelianus Epiſc. Carthaginenſis, templum, quod Gentiles Deæ Cœleſti ſacraverant, Deo vero & in uſus Chriſtianorum dedicavit.

Secundus fuit Aurelianenſis Præſul, & a. 455. *vivebat, petiitque a Sidonio ſui deceſſoris Aniani vitam, & hiſtoriam obſidionis Aurelianenſis ſub Attila.* Epiſtola Sidonii eſt VIII. 15. Libros *de vocatione gentium* ipſi tribuit Voſſius in Hiſtor. Pelagiana: verum is nihil edidit.

Tertius fuit incertæ ſedis Epiſcopus, ſuppar Leoni Magno & alteri Proſpero Regii Lepidi in Æmilia Præſuli, qui inter Proſperos quartus eſt enumerandus. Dubius etiam eſt ille Regienſis Proſper, ut patet ea conſideranti, quæ Auctor Vitæ Proſperi c. 10. ex variis ſcriptoribus congeſſit. Notitia vero de vita illius breviſſima, quam in annotatione ad eandem Jo. Salinas Neapolitanus, multa fabuloſitatis indicia exhibet, & aperte conficta eſt.

His addere licet Proſperum ab hæreſi Manichæorum ad fidem Catholicam converſum, cujus anathematiſmi adverſus ejuratores inſerti a Sirmondo ſunt Conciliorum editioni, vixitque ad finem quinti labentis ſeculi: & alterum, cui Tironis nomen fuit, Proſperiani chronici interpolatorem.

(*b*) De his conferendæ Joſ. Anteimii diſſertationes de veris operibus SS. Patrum Leonis Magni & Proſperi Aquitani. Pariſ. 1689. 4. Quæ vero ad uſus noſtros ex iiſdem monenda ſunt, ea jam excerpſit Fabricius noſter libro XI. p. 255. 256.

I. Genuina.

1. *Epiſtola ad Auguſtinum*, apud quem conqueritur de auſibus Semipelagianorum in Gallia. Epiſtolis Auguſtini inſerta eſt loco 225. Gallice vertit Jo. Launojus in libro: *Veritable tradition de l'Egliſe ſur la predeſtination & la grace*, *chap.* 5. Opp. tom. I. p. 1074.

2. *Epiſtola ad Rufinum*, neſcio quem, *de gratia & libero arbitrio*, ſcripta circiter a. 429. Gallice vertit idem Launojus l. c. p. 1078.

3. *Carmen de ingratis*, h. e. de illis, qui ſunt ſine gratia, quique gratiæ in initio bonæ voluntatis & fidei nullum locum concedunt. Editum eſt a Matthia Flacio cum libris Proſperi *de peccato originis* & *libero arbitrio*, 1560. 8. Pariſ. 1647. 4. cum verſione le Maitre de Saci, quam authentico comparandam judicant. Editio Lovanienſis 1703. quam Benedictini proferunt, revera edita eſt Amſtel. in *Appendice Auguſtiniana*, ubi hoc Carmen primo loco habetur cum annot. Martini Steyaert, Profeſſoris Regii, quæ in editione Pariſina ſunt repetitæ. Verſio Gallica denuo prodiit Pariſ. 1717. 12. Belgicam dedit Andr. van der Schuren Memoires de Trevoux 1711. p. 2042.

4. Sub finem hujus Carminis adduntur *Epigrammata tria*, ex quibus duo priora ſunt *contra obtrectatores Auguſtini*, tertium eſt *Epitaphium Neſtorianæ & Pelagianæ hæreſeon*.

5. *Epigrammata CVI.* ex tot ſententiis Auguſtini, cujus verba adduntur, expreſſa. In editionibus antiquioribus pauciora numeris offendes. Edita ſunt primum Auguſtæ Taurinorum, ſub finem ſec. XV. 4. cum Comm. Anonymi, & quidem hoc mirabili titulo præmiſſo: *Tractatus de vita contemplativa & humana quoad ſeptem virtutes*, ex quibus tres ſunt theologicæ, quatuor vero cardinales. Sequitur editio Moguntina 1494. 4. Aldina 1501. 4. cum Prudentio, Jo. Suſenbethi lib. I. Scholæ Chriſtianæ, Baſil. 1539. 1541. 8. Weithemeri, Baſil. 8. cum Sedulii Opere Paſchali denique in Anthologia Sacra Jac. Billii, Genevæ apud Chouetum, 1591. 16.

Omnia hæc Poemata cum Paulini Nolani & aliorum Carminibus edidit Theod. Pulmannus, typis Plantinianis, 1560. 16. Georgius Fabricius in Corpore Poetarum Chriſtianorum, excepto libro *de providentia Dei*, nec non Genevenſes in editionibus Corporis Poetarum Latinorum. Et hic quidem ſecuti plerumque ſumus Daumium in Indice Poetarum Chriſtianorum.

6. *Reſponſiones ad capitula Gallorum.*

7. *Reſponſiones ad objectiones Vincentianas.* In præfatione teſtatur, ſe fidem Catholicam adverſus Pelagianos ex Apoſtolicæ ſedis auctoritate defendere.

8. *Reſponſiones ad excerpta Genuenſium.* (*a*) Hæc tria ſcripta ſunt pro doctrina Auguſtini de gratia, & quæ huc pertinent. Quis ille Vincentius fuerit, dubium eſt. Lirinenſem quidam ſtatuerunt, quia Commonitorium non proprio, ſed Peregrini nomine ediderat, in quo Auguſtinum confixum eſſe, præter rem, crediderunt. Alii Presbyterum Gallum, auctorem Commentarii in Pſalmos, de quo Gennadius c. 80. huc accerſunt. Tutius eſt ignorantiam hic confiteri, quia in Gallia tunc plures utique fuerunt Vincentii nobis hodie ignoti. Ad objectiones Genuenſium quod attinet, credibile eſt, quoſdam Clericos excerpta quædam ex Operibus Auguſtini, a malevolis aſtute ſubminiſtrata, bona fide ipſi miſiſſe, quibus ſolide reſpondet, & id plerumque monet, decerpta ea quidem eſſe ex Operibus S. Patris, ſed tamen non ſatis fideliter, & a ſuo contextu diſrupta.

9. *Contra Collatorem*, *de gratia Dei & libero arbitrio*. Collator ille eſt Joannes Caſſianus, qui non ſolum in ſermonibus intra privatos parietes, ſed etiam Collatione XIII. doctrinam S. Auguſtini ſuggillaverat. Hoc Opuſculum Proſperi cum Operibus Caſſiani ſo-

(*a*) Male L. Ellies du Pin hic *Genevam* ponit.

ſolet imprimi. Prodiit Moguntiæ in ædibus Jo. Schœffer 1523. 4. Lugd. Bat. 1606. Atrebat. 1628. & in Hæreſeologia Heroldi.

10. *Commentarii in Pſalmos, a C. uſque ad CL.* Ad Pſalmum CVII. allegat Commentarios in Pſalmum LVI. & LIX. unde conſtat ipſum totum Pſalterium illuſtraſſe, quod & ſuo tempore adhuc ſuperfuiſſe teſtatur Notkerus Balbulus de Interpr. Script. c. 2.

11. *Sententiæ ex Operibus Auguſtini excerptæ.* Numerus earum in variis editionibus eſt diverſus, dum quædam bis poſitæ, aliæ omiſſæ deprehenduntur. Prodierunt ſeparatim Helmſtadii per Jo. a Fuchte, 1613. 8.

12. *Chronicon* ab orbe condito ad mortem Valentiniani III. & Romam a Genſerico captam, h. e. a. C. 455. Proſperum Aquitanicum edidiſſe Chronicon teſtatur Gennadius, qui eodem ævo vixit, Victor Aquitanus (in præf. ad Canonem Paſchalem) & Iſidorus Hiſpalenſis, quorum fidem in dubium vocare nefas eſto. Verum, inquis, duplex adeſt Chronicon Proſperi nomen habens præfixum, in quorum altero verba *de hæreſi Prædeſtinatorum ab Auguſtino inventa* occurrunt, quæ contra omnem vitam & actiones Proſperi loquuntur. Reſpondemus, alterum illud, quod minus vocamus, multa quidem e Proſpero deſumſiſſe, & nomen ejus mentiri, revera tamen ipſius non eſſe. (*a*) Editum autem primum eſt a Petro Pithœo in Operibus Pariſ. 1585. & 1609. 4. editis, pag. 331. repetitum a Caniſio Lect. Ant. tom. I. p. 313. editionibus Baſnagianæ. Idem tamen Caniſius p. 306. aliud quoque illius exemplum ex Codice Auguſtano prodidit. Bibl. PP. maxima Lugdunenſis tria exemplaria dedit tom. VIII. pag. 194. 197. 200. Incipit a temporibus Gratiani, & pertingit uſque ad captam a Vandalis Romam. Genuinum autem Chronicon Proſperi & integrum, quod ab orbe condito incipit, editum eſt primum a Caniſio tom. I. p. 252. poſt ex alio Codice a Phil. Labbeo tom. I. Bibl. novæ MSt. p. 16. & in Theſauro Græviano tom. XI. p. 269. Vide pluribus auctores vitæ Proſperi, & obſervationem præviam Jac. Baſnagii. (*b*)

Errores quoſdam hujus Chronici ex Baronio adfert Poſſevinus in Apparatu tom. II. p. 302.

II. Dubia.

Huc referuntur 1. *Confeſſio*, quam ſub nomine Proſperi primum edidit Jac. Sirmondus cum poematibus Eugenii & Dracontii, Pariſ. 1629. 8. repetiit Bibl. PP. Colonienſis in Supplemento (ubi editio Pithœi Pariſina memoratur) Bibl. PP. Pariſ. tom. XV. pag. 814. & editio noviſſima Operum Sirmondi tom. II. In ea auctor de juventute male tranſacta dolet, inter alia dicit ſe tempore irruptionis barbarorum patriam ſuam reliquiſſe, id quod in Proſperum non quadrat, ſicut nec ſtilus omnibus idem videtur.

2. *Carmen ad uxorem*, quam exhortatur ad vitam cœlibem ducendam, ut Deo melius vacare poſſet. Incipit genere Anacreontico:

Age jam, precor, mearum
Comes irremota rerum.

deinceps poſt aliquot hujuſmodi verſus ſequuntur diſticha LXIII. circiter. Etiam Paulino Nolano adſcribitur: de Proſpero autem dubitatur, quia de conjugio illius non conſtat.

3. *Carmen de providentia divina*, quod jam olim Hincmarus nomine Proſperi citavit, non vult viris doctis ſe probare, ut Proſpero adjudicari queat, quamvis quædam illius phraſes cum Proſpero conveniant. Nam doctrinam Pelagianorum, contra quam ille pugnaverat, ſtatuminat. Quapropter fortaſſe ab ipſis hæreticis ſtatim poſt Carmen de ingratis inſertum eſt, ut doctri-

(*a*) Editiones has optime diſcernit Caveus, qui huc conferendus.

(*b*) Chronicon illud Jo. Garnerius Lucentio tribuere mavult, de quo Noſter ſupra libro XI. p. 282.

ctrinam contrariam ſub nomine Proſperi gratiorem facerent. Videtur autem ab alio quodam circa a. 416. confectum eſſe. Narrat enim abhinc annis decem Galliam a Vandalis & Getis eſſe vaſtatam, v. 33. vites quoque cum oleis periiſſe, v. 30. quod in Provinciam melius, quam Aquitaniam cadit. Jam vero Proſper a. 416. vix 18. aut 20. annos natus eſſe potuit. Benedictini Galli Auctorem hujus Carminis anonymum faciunt, Proſpero anteriorem, eique ſimul Confeſſionem modo memoratam tribuunt. Vide tom. II. Hiſtoriæ lit. Gallicæ p. 76.

4. *De vocatione gentium libri II.* quos Codices MSS. Ambroſio, Voſſius Hilario, Eraſmus Eucherio Lugdunenſi, alii Proſpero Aurelianenſi, alii Afro cuidam, Queſnellus denique Leoni M. tribuunt. Proſperi non eſſe ajunt, quia neque ſtilus convenit, qui cultior eſt, quam Proſperi, neque dogmata. Vide auctorem vitæ & Bibl. hiſt. Galliæ. Sed mihi hæc Critica nimium arguta eſſe videtur. Quid ſi enim Proſper hæc junior ſcripſiſſet? Tum ſane de ſtilo magis laborare potuit, & tunc ſyſtema Auguſtinianum de gratia, & quæ huc ſpectant, nondum tam accurate habuit cognitum. Notum eſt, multos ſententias, quas juvenilibus annis elegerant, poſtea deſeruiſſe. Voſſius Proſperum quendam Aurelianenſem protulit, cujus Sidonius Apollinaris Epiſt. VIII. 15. meminit, quique duobus Conciliis interſuit. Reſpondet autem Queſnellus diſſ. ad Opera Leonis p. 363. hunc Proſperum non fuiſſe tam doctum ac facundum, utpote qui Sidonii Apollinaris ſtilum emendare coactus eſt ad vitam S. Aniani deſcribendam.

5. *Epiſtola ad Demetriadem virginem*, quæ eſt *Exhortatio ad humilitatem*. Stilus cum libris de vocatione gentium convenit. *Proſperi* eſſe contendit Antelmius, *Leonis M.* Queſnellus Diſſ. I. p. 250. & Diſſ. IV.

6. *Auctoritates Pontificum de gratia Dei & libero arbitrio*. In editionibus prioribus non habentur. Adde Fabricium Bibl. Græcæ Vol. XI. p. 397.

7. *Epiſtola ad Flavianum Epiſc. CPol.* Leonis M. eſt, ſed a quibuſdam Proſpero adſcribitur. Vide ſupra libro XI. p. 254. & Tillemontium tom. XVI. p. 25. ſeqq.

8. *Epiſtola ad Auguſtinum* de reliquiis Pelagianæ hæreſeos, in operibus Caſſandri p. 640.

III. Suppoſititia.

1. *De vita contemplativa*, quod jam ſeculo IX. Anſegiſus & Chrodegangus tanquam opus Proſperi noſtri adducunt, Sirmondus autem teſtimoniis Iſidori & Gennadii adductus Juliano Pomerio tribuit. Vide Fabricium noſtrum ſupra lib. XI. p. 197. Prodiit ſine mentione loci 1496. & rurſum 1487. it. Taurini, ſine mentione anni, 4.

2. *De promiſſis & prædictionibus Dei.* Hoc opus Caſſiodorus Inſtit. divin. c. 1. ſub nomine Proſperi citat, quem ſec. X. ſequitur Notkerus, (*a*) & tamen nolunt Proſperi eſſe, quia ſtilus ab Afro profectum oſtendat.

3. *Chronicon Tironis Proſperi nomine editum*, de quo jam ſuperius dictum eſt.

4. Huc pertinent etiam illa, quæ Trithemius, & ante illum nemo, Proſpero adſcribit, *Epiſtolæ ad diverſos*, *de viris illuſtribus*, *& de Roma capta*.

Opera Proſperi non ſimul ſtatim ſunt edita, ſed ſucceſſive. Collectio prima prodiit Pariſ. 1533. 16. quæ tantum Epiſtolam ad Rufinum, & Reſponſionem ad objecta Genuenſium continet. Altera Pariſina 1538. 8. præter ſuperiora exhibet opus contra Collatorem, Epigrammata, Epiſtolas Aurelii Carthaginienſis & Cœleſtini Papæ, nec non Auctoritates Pontificum. Lugduni 1539. fol. Seb. Gryphius addidit Carmen contra ingratos, Reſponſiones ad objectiones Gallorum & Vincentii, Comment. in

(*a*) Is librum hunc valde commendat c. 9. libelli de Viris illuſtribus, ſupra lib. XV. a Fabricio editi, p. 314.

in Pſalmos, ſententias ex Auguſtino. Colonienſes 1536. 1538. 1540. 8. addunt libros de prædictionibus & de vita contemplativa. Jo. Sotellus Theologus Lovanienſis, Lovanii 1565. 4. addidit Epiſtolam Auguſtini de Semipelagianis, libros de vocatione gentium, Epiſtolam ad Demetriadem, & Canones Concilii II. Arauſicani. In editione Duacenſi 1577. 8. nova non acceſſerunt, ſicut nec in ſequentibus Colon. 1609. 1630. 8. Romæ 1611. Lugd. 1639. Ex recenſione Jo. Olivarii in Bibl. PP. Colonienſi tom. V. & Lugdunenſi Tom. VIII. Cum operibus Leonis & aliorum per Theoph. Raynaudum, Pariſ. 1671. fol. Optima & pleniſſima uſque fuit editio Pariſina 1711. fol. ad Codices manuſcriptos recenſita & annotationibus illuſtrata. (*a*) Huic accedunt Confeſſio & Chronicon Proſperi, & alia quædam ad notitiam Semipelagianorum facientia. Unumquodque opus præmiſſam habet obſervationem præviam, ſed ex Tillemontio petitam, cujus tomus XVI. demum anno ſequenti prodiit. Editor igitur eum oculis ante ipſam editionem uſurpavit. Vita ipſi præmiſſa ex eodem Tillemontio in Latinum ſermonem converſa eſt.

Noviſſime prodierunt Sanctorum Proſperi Aquitani & Honorati Maſſilienſis Opera, notis obſervationibuſque illuſtrata a D. Joanne Salinas, Neapolitano, Can. Reg. Lat. ac S. Theol. Lect. ad S. P. Clementem XII. Pont. Max. Romæ 1732. 8. forma majore. Sed cave credas, aut omnia, aut certe genuina opera Proſperi hic haberi, verum tantummodo ſequentia inſunt. Poſt dedicationem & præfationem occurrit Vita Proſperi ex editione Pariſina cum annotationibus Editoris non contemnendis, quippe qui Codicibus Vaticanis non infeliciter uſus eſt. Sequitur Synopſis Chronologica operum ac geſtorum S. Proſperi Aquitani, Proſperi & Hilarii Epiſtolæ ad Auguſtinum, Proſperi Carmen de ingratis cum annot. tum propriis, tum Doctoris Lovanienſis & Editoris Pariſini, tria Epigrammata, & tandem Honorati Maſſilienſis Vita Hilarii Arelatenſis Epiſcopi ad MSt. Codices & inſigniores editiones recognita notiſque illuſtrata. * Sancti hujus viri epigrammatum ex S. Auguſtini libris metro expreſſis codicem MS. offendi in Bibliotheca olim viri clariſſimi Franciſci Mariæ Florentinii ſcriptum ut ex vera conjectura judico ſæculo XIII. Eſt vero illud ſatis diligenter curatum fertque adjunctas adnotationes aliquas eadem qua cætera manu deſcriptas interlineares, ut vocant. Porro in his adnotationibus bonæ frugis pauca vel nulla ſunt; ſcriptum illud Proſperi ſatis emendatum, & fere congruens cum optimis illis codicibus, quos noviſſimi operum S. Proſperi editores conſuluerunt. In fine abſque novo titulo habet integrum carmen ad uxorem non ea tantummodo parte, quæ anacreontica eſt, ſed & altera pariter, quæ elegiaco carmine ſcribitur. Nihil ineditum in eo mihi occurrit niſi pauca hæc carmina, quæ in exordio epigrammatum ab alio quopiam adjecta conſtat, hic vero cum nullibi obvia ſint, danda cenſeo.

Hæc Auguſtini ſacris epigrammata dictis,
Dulciſono rethor componens carmine Proſper
Verſibus exametris depinxit pentametriſque,
Floribus ex variis ceu fulget nexa corona;
Unde ego te lector relegis qui hæc ſedulus, oro
Intentas adhibere ſonis cæleſtibus aures;
Iſtic nam invenies animum, ſi cura ſubintrat,
Maxime quæ doceant ſacræ modulamina legis

(*a*) Journal des Savans 1712. p. 284. Mem. de Trevoux 1712. p. 1855. Acta Erud. 1713. p. 243. *Deutſche* Acta Erud. tom. I. p. 986.

Obſervare homines, vel quod ſibi maxime vitent,
Si demum cœli cupiunt qui ſcandere regnum.

Proſper, Notarius B. Leonis Papæ & Epiſcopus *Hiſpalenſis*. Ejus eſt *liber reſponſionum ad excepta, quæ de Genuenſi civitate ſunt miſſa*, MS. in Bibl. Claraevallenſi. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 1367.

Proſperi Hiſpani liber *de factis & dictis S. Auguſtini* MS. in Bibl. Ambroſiana Mediolanenſi. Montfaucon l. c. p. 522.

Proſper Podianus ſcripſit *de motibus regni Cypri Commentaria*. MSS. in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 140.

Proſper de Regio, ord. S. Auguſtini, provinciæ Romandiolæ alumnus, Theologiæ Doctor Pariſinus, in Comitiis generalibus Ariminenſibus ſtudentium in Italia Examinator conſtitutus. Scripſit *Quæſtionem de ſenſibus interioribus ſumtam ex Quæſtionibus ab eo Pariſiis diſputatis ſuper prologum librorum Sententiarum*, impr. Bonon. 1503. 4. & Cæſenæ 1626. Vide Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 596. Gandolfum de ducentis Auguſtinianis Scriptoribus p. 306.

Proſper Tiro, vel etiam *Tiro Proſper*, Orator & Rhetor, teſte Beda de metris, auctor eſt *Carminis mariti ad uxorem*, de quo ſupra inter dubia Proſperi Aquitanici ſcripta n. 2. actum eſt. Auctor illud ſcripſit, ut apparet, a. 407. adeoque Proſpero Aquitanico ſenior eſt, alias nobili genere natus, & bonis ſat multis inſtructus. Hinc Auctores Hiſt. literariæ Gallicæ tom. II. p. 325. illum a priore Proſpero diſtinguunt, eique ſimul *Confeſſionem*, de qua ibidem, tribuunt. Nos rem in medio relinquendam eſſe cenſemus.

Proſper Urbinas ſcripſit *Summulam reſolutionum Alexandri*, ſive Compendium Summæ Theologicæ Alexandri ab Ales, Poſſevino laudatam. Hæc Fabricius ſupra libro I. p. 64.

Proſperi ex Manichæo converſi *Anathematiſmi XXI.* contra Manichæorum errores, editi ſunt a Sirmondo tomo I. Conciliorum Galliæ, repetiti in Conciliis Labbei tomo IV. & Harduini tom. II.

Provinciæ Comitum, ex familia Comitum Barcinonenſium, brevis Hiſtoria exſtat apud Labbeum in Bibl. MSS. tom. I. pag. 353.

Aurelius Prudentius Clemens, Hiſpanus, Poeta Chriſtianus. Ejus notitiam pleniorem jam dedit Celeb. noſter Fabricius Bibl. Latina IV. 2. adhibitis Supplementis, & Lyſerus in Hiſtoria Poetarum medii ævi, p. 4. De editionibus vide Daumii Syllabum Poetarum Chriſtianorum, qui Paullino Petrocorio præmiſſus eſt. Nunc exiguum aliquod ſpicilegium adnectimus.

Vitam Prudentii dedit Jo. Petrus Ludovicus, Witteb. 1692. 4. diſſ. duarum plagularum, quæ poſtea in Opuſculis illius apparet, & Clericus in Bibl. ſelecta.

De nævis Prudentii Theologicis quædam collegit Bælius in Lexico.

De ipſo Poeta & Commentatoribus accurate judicat Barthius ad Claudianum Mamertum p. 305. 307. ſed qui omnes ejus phraſes, ritus & alluſiones ingentibus Commentariis obrui potius, quam illuſtrari optat.

Opera edita ſunt Daventriæ 1472. 4. Librum Cathemerinon Petrus Moſellanus edidit Lipſ. 8. ex officina Nicolai Fabri. Præfatio ad Matthiam Meynerum, Liberalium artium Magiſtrum, Illuſtriſſimi Saxoniæ Ducis ad Niveum Montem decimarum præfectum, (*a*) data eſt Nonis Novembris a. 1522. In ipſo titulo hæc verba adjiciuntur: *Nam Leonardi Quercini ineptum de pientiſſimo poeta judicium nihil moramur*. Quiſnam ille Prudentiomaſtix fuerit, quem Ge. Fabricius in edit. Weiziana p. 309. *Quercetanum*, eumque *viri obſcuri* elogio mactat, fateor me adhuc ignorare. Sub finem additur Acroſtichis Sedulii.

Ca-

(*a*) Hujus nomen in Chriſtiani Meltzeri Hiſtoria Schnebergenſi renovata fruſtra requires.

Cathemerinon hymni ſex priores cum ſpicilegio notarum editi ſunt a Jo. Theill, Rectore Budiſſinenſi, Gorlicii 1647. 8.

Prudentio adjungi ſolent *Amœni Diptychon* ſive *Enchiridion utriuſque Teſtamenti*, quod *Manuale amœnum* vetus verſifex intitulavit, uti exſtat in titulo hujus Enchiridii, Lipſiæ per Jac. Thanner, 1499. 4. Editum eſt poſt alios ab Andrea Rivino inter Auctores de laudibus Domini. Prudentium vero auctorem agnoſcere negat Rivetus in Critica ſacra III. 26.

Prudentius Tricaſſinus ſive *Trecenſis*, natione fuit Hiſpanus, ubi nomen ei vernaculum fuit *Galindo*, quod eſt noſtrum *gelinde*. Fuit Trecarum in Gallia Epiſcopus, qui a. 846. Synodo Pariſinæ, a. 849. Concilio Turonenſi IV. & a. 853. Sueſſionenſi II. interfuit. Inſigne ipſi elogium tribuit Auctor vitæ Trodoberti c. 2. in Actis Sanctorum tom. I. Januar. pag. 511. Obiit a. 871. ut ex Annalibus Bertinianis conſtat.

Scripta ejus ſunt hæc:

1. *De prædeſtinatione contra Joannem Scotum*, ſeu *liber Jo. Scoti correctus a Prudentio*. Editus eſt a Nic. Camuzato in Antiquitatibus Tricaſſinis, Gilberto Mauguino inter Scriptores de prædeſtinatione & gratia tom. I. part. I. p. 191. Vide J. Jac. Hottingeri diſſ. de Pſeudo-hæreſi Prædeſtinatiana & Godeſchalci (Tiguri 1710.) ſect. 2. p. 54. 55. Non igitur eſt unus & idem liber cum Drepanio Floro, de quo Noſter ſupra lib. IV. p. 65. circumſpici voluerat.

2. *Collectaneum de tribus Epiſtolis ad Hincmarum Remenſem & Pardulum Laudunenſem Epiſcopos*, prodiit ſub finem Hiſtoriæ Godeſchalci Ludov. Cellotii: Præfatio vero jam a Mauguino tom. I. part. 2. p. 6. edita fuerat.

3. *Epiſtola tractoria* (non *tractatoria*, ut mendoſe expreſſerunt in Caveo,) *adverſus quatuor Capitula Conventiculi Cariſiacenſis*, exſtat l. c. Mauguini p. 176. Et hæc tria Opuſcula habentur in Bibl. PP. Lugdunenſi tom. XV. p. 468.

4. *Carmina varia* edidit Nicolaus Camuzatus in Antiquitatibus Trecenſibus, Auguſtæ Trecarum 1610. 8. editis, p. 163. b. ex quibus illud, quod Codici Evangeliorum a ſe comparato præfixum erat, repetiit Barthius Adverſ. XVIII. 11. Ibi vitam ſuam hoc diſticho deſcribit:

Heſperia genitus, Celtas deductus & altus,
Pontificis trabeis officioque datus.

5. *Epiſtola brevis ad quendam Epiſcopum* exſtat apud Mabillonium Analect. IV. p. 324. edit. poſt. p. 418.

6. *Annales geſtorum regum Francorum* ſcripſiſſe teſtatur Hincmarus in Epiſtola ad Egilonem, tomo II. Opp. p. 292. Quum vero verba ab Hincmaro ex iiſdem citata in Annalibus Bertinianis occurrant, Eccardus rerum Francicarum XXXI. 79. concludit, partem illorum Annalium a Prudentio noſtro eſſe conſcriptam. Rationes alias confer apud Eundem. Idem oſtendendum ſibi ſumſit Abbas le Boeuf in *Critica Annalium Bertinianorum*, tom. I. Diſſertationum lingua Gallica & ad hiſtoriam Francicam illuſtrandam conſcriptarum. Adde Memoires de Trevoux 1742. Jan. p. 63. 97.

7. *Hymnos Eccleſiaſticos* ei tribuit Lyſerus in hiſtoria Poetarum medii ævi, ex quibus Excerpta quædam dedit Abbas le Boeuf ſub finem tomi I. modo citati.

8. *Vita beatæ Mauræ virginis Trecenſis*, quæ d. 21. Sept. colitur, apud Camuzatum. Illuſtratur & explicatur a Barthio Adverſ. XLIV. 9.

9. *Collectanea ex Pſalmis* MSS. in Bibliotheca Regis Galliarum occurrere teſtatur Labbeus in Biblioth. MSS. p. 308.

Plura de illo dabit Nic. Antonius in Bibl. Hiſpana Vetere VI. 11. Bulæus Hiſt. Academiæ Pariſinæ tom. I. p. 629. Acta Sanctorum tom. I. April. p. 531. Hiſt. literaire de la France tom. V. p. 240.

Tractatus ſuper Ædificium Prudentii MS. eſt in Bibl. S. Martini Sagienſis

(de Scez.) Eſt autem deſcriptio domus Dei in Apocalypſi propoſitæ, & Commentarius in Poema, cui Prudentius, neſcio quis, titulum Ædificii præfixerat. Vide Bernardi de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 1333.

Prudentii cujuſdam liber *de ſeptem peccatis mortalibus*, *&* *virtutibus ſeptem oppoſitis*, qui inter MSS. Quedlinburgenſes Eckharti occurrit p. 30. videtur opus ſcriptoris recentioris.

Prumienſis monaſterii juxta Treverim Diplomata exhibent Martene & Durand Collect. ampliſſ. p. 28. ſeqq. Breve Chronicon iidem tomo IV. p. 517.

Ptolemæus de Hiſpania, ætatis incertæ, librum reliquiſſe dicitur *Argerzelli* (fortaſſe, *Algazel*) *introductorium*, ut docet Alphonſus Ciacconius. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana vetere tom. II. p. 271.

Ptolemæus de *Fiadonibus*, patria *Lucenſis*, vero nomine *Bartholomæus*, quod nomen Itali in Tolomæum abbreviare ſolent: natus a. 1236. obiit a. 1327. In patria ſe ordini Dominicanorum adjunxit, & Thomæ Aquinatis diſcipulus fuit: Prior aliquoties in conventu Lucenſi & Florentino, poſtea Definitor Capituli Generalis. Ajunt quoque ipſum Joanni XXII. Pontifici a ſacris Concionibus & Bibliotheca fuiſſe. Tandem Epiſcopus Torcellienſis in dominio Veneto creatus eſt. De ipſo vide Bibl. Dominicanas Altamuræ p. 102. & Quetifii p. 541. Jo. Ant. Saxii Epiſt. ad Muratorium, & ipſius Muratorii Prolegomena ad Hiſtoriam Eccleſ. Ptolemæi noſtri tomo XI. S. R. Ital. p. 743. 748. Ughellum tomo V. p. 1396.

Scripſit 1. *Annales ab anno* 1060. 1303. Lugduni typis Jac. Rouſſain 1619. 8. deinde in Bibliotheca Patrum maxima tomo XXV. p. 949. tandem tomo XI. Muratorii p. 1245. Editionem illam Lugdunenſem mancam eſſe obſervat Launojus Epiſt. VI. 14. n. 418. quia a Baronio & Bzovio quædam ex Codicibus Vaticanis adducuntur, quæ in impreſſis non habentur. Henricus Whartonus in Appendice ad Caveum ait, cum *Annalibus* ſimul *Chronicon Pontificum atque Imperatorum* Lugduni prodiiſſe, priores in Bibliotheca PP. repetitos eſſe, poſteriores non item. Quum igitur editionem Lugdunenſem oculis uſurpare non licuerit, hoc tamen dubium movet, neque Quetiſium, neque Muratorium ejus mentionem injicere, imo Quetiſium tantum *Catalogi Imperatorum* mentionem injicere, neſcire tamen, an unquam impreſſus ſit.

2. *Hiſtoriam Eccleſiaſticam* a nato Chriſto uſque ad a. 1312. cum additionibus duorum Continuatorum edita eſt a Muratorio S. R. Ital. tomo XI. p. 741. Codices ejus MSS. enarrat Quetif. p. 542. In hoc opere unus ex primis fuit, qui fabulam de Joanna Papiſſa protulerunt, prout docet Antonius Pagi ad a. 853. §. 14. & poſt eum Heumannus diſſert. de hac Papiſſa, Gotting. 1739. §. 11. Ex illo *Excerptum de Genealogia Roberti Guiſcardi*, *&* *eorum Principum*, *qui Siciliæ regnum adepti ſunt*, prodiit per Hieron. Suritam, Cæſarauguſtæ, 1578. fol. in Hiſpania illuſtrata tom. III. p. 373. & in Grævii Theſauro Siciliæ part. V. Aliud *Excerptum ſuper Genealogia Caroli Regis Siciliæ*, exſtat tomo V. Scriptorum Francicorum Franc. du Cheſne p. 816. 893. Quetiſius p. 543. a. dicit hoc Excerptum eſſe particulam ex *Catologo rerum Franciæ*, quam ipſe in Hiſtoria Eccleſ. VII. 11. allegat: Sed totum illud in Hiſtoria Eccleſiaſtica, de qua nobis jam ſermo eſt, invenies. *Vita Clementis Papæ V.* eſt in Baluzii Vitis Paparum Avenionenſium p. 23. Reliquorum Pontificum Vitas ex Continuatore illius dederunt Papebrochius in Propylæo parte II. p. 75. ſeqq. & Baluzius, ex hoc autem Muratorius S. R. Ital. tom. III. part. 2. p. 502. ſeqq.

3. *Annales Lucenſes* memorat Muratorius tomo XI. p. 743.

4. *Hiſtoriam Tripartitam*, Saxius p. 749. Pignorio (*Pignonium* ſemper vocat Quetif) citatam, quæ vero jam nuſ-

nuſqnam reperitur. Ipſe Hiſt. Eccleſ. I. 1. ejus mentionem injicit.

5. *De regimine* --- forte *principum;* in Codice S. Victoris: in Bibl. Medicea inſcribitur *Liber de Rege & regno*. Bern. de Montfaucon Bibl. MSS. p. 390. Eſt opuſculum 20. D. Thomæ, quod ab illo imperfectum relictum a cap. 5. libri II. a Ptolemæo continuatum fuit. Narrantur enim quædam, quæ temporibus Thomæ non contigerunt. Verſio ejus libri Italica in Codice Romano etiam Ptolemæo tribuitur. Quetif p. 336. & 543.

6. *Exahemeron* memorat Pignon, ſed de illo nihil ultra conſtat.

7. Porro *Concionem* habuit Mantuæ Ptolemæus noſter, in qua Chriſtum non in utero Virginis, verum juxta cor ipſius ex tribus ſanguinis guttis conceptum retulit. Contra quem Bapt. Mantuanus Tractatum *de parte corporis, in qua conceptus eſt Chriſtus*, edidit, qui inter Opera ejus habetur. Hæc Robertus Gerius in Appendice ad Caveum.

8. Tandem *Additiones ad Martinum Polonum* inde ab a. 1277. noſtro tribuuntur a Fabricio ſupra lib. XII. p. 42. Ego vero tale quid nec in duabus editionibus Martini, quæ ad manum ſunt, nec in quoquam alio Auctore adhuc inveni.

* Annales Ptolemæi hujus Lucenſis Lugdunenſibus typis excuſos decurtatos eſſe vix credo. Hucuſque integros nequaquam prodiiſſe ſat ſcio. Hiatus enim non infrequentes exhibent, quos nec editio nova Muratorii implet. Hos æquare Lucenſem ſcriptorem decet: en illos ex meo MS. codice. Pag. 1205. Murat. tom. XI. poſt: *efficitur*, adde: *ſic memorata*. Ibid. poſt: *quia*; adde *talia cibaria*. Poſt: *quia*, adde *delectat*. Ibidem poſt: *Martini*, adde: *ordinis noſtri*. Pag. 1251. poſt: *infra*, adde: *dicentur erunt ſine*. Ibid. poſt: *præfati*, adde: *& Romam venit contra*. Pag. 1257. poſt: *Europa*, adde: *loquor*. Pag. 1268. poſt: *Mediolani*, adde: *obtenta*. Ibid. *ſuo ab*. ſcribe: *abbate*. Ibid. poſt illud: *qua*, defectus eſt in edito, nec ſuppletur in MS. Pag. 1269. *Communi* &c. MS. *Communi Lucenſi Roccam Guidingam de illis* &c. Ibid. *De Aſtano;* MS. *de Aſtiano*. Ibid. *Fibio;* MS. *fidio ejuſdem Gaiferi*. Ibidem *Chatanias*, MS. *Chatanis*. Ibidem 8. *Kal. Jan.* MS. *VIII. baliſtas* Januæ. Pag. 1270. *populus;* MS. *populus renitentibus inimicis in contrarium ut in eorum geſtis continetur*, in manu. Pag. 1271. *Florentini;* MS. *Florentini cœperunt*. Pag. 1278. *paſſagium;* MS. *paſſagium puerorum ultra mare deceptorum*. Pag. 1283. *quod;* MS. *quod collo homines vexilli*. Ibid. *Guidone, de;* MS. *de Corrigia*. Pag. 1286. *Ad Pontem tectum;* MS. *ad Pontem Auſeris*. Pag. 1288. & codex pariter meus hiulcus eſt. Pag. 1287. *devicti ſunt Lucenſes;* MS. *devicti Senenſes*. Pag. 1289. *cujuſdam;* MS. *cujuſdam nautæ, quem*. Pag. 1295. *Epidemia de;* MS. *Ephitima de chriſtianis*. Pag. 1296. *Magiſtrum infirmorum;* MS. *magiſtrum infirmum, ſed iſto*. Pag. 1296. hiatus nullus apparet in MS. Pag. 1300. *non;* MS. *non denegaret* (ſic)

Quoad Annales Lucenſes certum apud me fixumque eſt nullos dediſſe Ptolemæum ab Annalibus ſuis diverſos. Cum vero in Annales hoſce poſteriores frequenter Lucenſium res invexerit; ideo forte accidit ut Lucenſes annales vocarentur. Horum vero Annalium Lugdunenſis editio anni *1619.* puros & ſolos annales continet; de *chronico* vero *Pontificio atque Imperatorum* ne ſyllaba quidem. Falli vero Launojum conſtat cum Annales Ptolemæi Lugduni excuſos mancos eſſe arguit, quod Baronius & Bzovius quædam ex Annalibus illis excerpſerint fruſtra in excuſis quærenda. Excerpta enim hæc ex hiſtoria Eccleſiaſtica Ptolemæi, non vero ex Annalibus petita ſunt.

Ptolemæus ſive *P. Annæus Sylvius*, a. 449. ad Eucherium Epiſcopum Lugdunenſem *Laterculum* ſive Calendarium miſit, de quo vide noſtrum ſupra lib. V. p. 118.

Pu-

Publius Fauſtus Andrelinus, Forolivienſis, Poeticam, Rhetoricam & Sphæram docuit in Academia Pariſienſi, & Pſalmos quoque Davidicos explicuit, mortuus a. 1518. Confer Dictionarium Bælianum.

1. *Epiſtolæ morales & proverbiales*. Argent. 1517. Baſil. 1519. In eas commentatus Jo. Arboreus, Theologus Pariſinus.

2. *Poemata* cum Comm. Jod. Badii Aſcenſii. Lugd. apud Paganum, & in Deliciis Poetarum Italorum. Gallice verſa a Jo. Prive, Par. 1604. Ipſe Andrelinus Ecloga XVIII. fatetur, ſe a Carolo VIII. Rege, cum Poema de Neapoli capta recitaſſet, ſaccum pecuniæ accepiſſe.

Hecatodiſtichon. Pariſ. 1525.

De captivitate Ludovici Sfortiæ, & *de ſecunda victoria Neapolitana*. Geſnerus impreſſa eſſe dicit, quæ a me viſa non ſunt.

Livia, quo nomine amaſiam ſuam celebrat, libris IV. prodiit Pariſ. 1490.

Elegiarum libri III. Pariſ. 1493.

Publius Vigilantius, *Arbilla* cognomine, vel etiam *Axungia*, utrumque enim cognomen uſurpavit, patria Argentoratenſis. Auguror, nomen ipſius Germanicum fuiſſe *Schmeerlin*, quod pro more ſeculi mutavit in *Arbilla*, diminutivum ab *arvina*, deinde in *Axungiam*. In Marchia ſedem fortunarum ſuarum invenit, ubi præſens fuit Joachimo I. ludos haſticos Ruppini celebranti a. 1500. Poſt in Academia Francofurtenſi primus omnium Profeſſor conſtitutus Eloquentiam docuit, in inauguratione quoque illius ſermonem habuit. A. 1512. in Italiam iter molitus eſt, ut Græcas inde literas ad Germanos referret, ſed inter urbem Wimpinam & arcem Ravensburgum telo a veſpillonibus trajectus occubuit. Ejus proſtant

1. *Epigrammatum & Carminum lib. I.*

2. *Bellica Progymnaſtica, a Divo Joachimo I. S. R. Imp. Septemviro, Marchione Brandenburgenſi, & Henrico Magnopolitano Duce, Novi Rupini celebrata*. 1512. 4. recuſa curante Jac. Paullo Gundlingio, Berol. 1718. 12. Hunc librum Jo. Schragius Electori a Secretis & Judex Aulæ vernaculo ſermone conſcripſerat, quem Vigilantius Latino ſermone loqui voluit. Habemus editionem vernaculam Operis Berolini in 4. excuſam.

3. *Franckphurdianæ urbis ad Oderam, & Gymnaſii litterarii Introductionis Ceremoniarumque obſervatarum deſcriptio*. Francof. 1507. 4. repetiit Jo. Chriſtophorus Becmanus ſub initium Auctarii ad Notitiam Univerſitatis laudatæ.

Deſumta ſunt hæc ex Centuria Maderiana n. 80. Becmani Notitia p. 233. 234. Gundlingii præfatione Opuſculi citati.

Pubvvellus, Anglus, Artium Magiſter Oxonienſis, ab ingenio ſubtili & fallacibus in diſputando argutiis *Sophiſta* cognominatus. Ætatis incertæ, ſcripſit *Quæſtiones difficiles*. Pitſeus Append. Cent. III. 68.

Adamus Puczen de Ovvobach (forte *Svvobach*) monachus Auguſtinianus, vixit a. 1415. ſcripſit *de fide Catholica* libr. I. & *Sermones aliquot*, præſertim *de laudibus B. Virginis*. Habentur MSS. Ratisbonæ in Bibliotheca Auguſtinianorum. Felicis Milenſii Alphabetum Ord. Eremitarum S. Auguſtini p. 3.

Pulcherii Epiſcopi *Opuſcula varia* ſunt in Bibl. Ambroſiana. Bern. de Montfaucon. Bibl. MSS. p. 513.

Joannis de Pulchro-Rivo Diſtinctio temporis ſecundum motum ſolis, in Bibl. Regia Londinenſi. Montfaucon loc. cit. p. 630. in Bibl. Moguntina inſcribitur *Compendium de Cyclo ſolari*, teſte Val. Ferd. de Gudeno Sylloge I. p. 353.

Pulex de Cuſtodia, a vico Regionis Vicentinæ *Coſtozza* ita dictus, teſte Jo. Bapt. Pajarino, inedito rerum Vicentinarum Scriptore, *Hiſtoriam Vicentinam* conſcripſit, nec non *Carmen de adventu Caroli IV. Cæſaris in Italiam*. Filius fuit Joannis Boni, duoſque fratres habuit, Confortum & Jacobum.

Epi-

Epigramma ejus *de Hermaphrodito* ſatis ingenioſum eſt, quod adponere placet.

Cum mea me genitrix gravida geſtaret in alvo,
Quid pareret, fertur conſuluiſſe Deos.
Mas eſt, Phœbus ait. Mars, femina. Junoque, neutrum,
Cumque forem natus, Hermaphroditus eram.
Quærenti letum, Dea ſic ait: occidet armis,
Mars cruce: Phœbus aquis. Sors rata quæque fuit.
Arbor obumbrat aquas; aſcendo: decidit enſis
Quem tuleram, caſu labor & ipſe ſuper.
Pes hæſit ramis; caput incidit amne: tulitque
Femina, vir, neutrum, flumina, tela, crucem.

Joſephus Scaliger & Petrus Pithœus fœtum Poetæ antiquioris eſſe crediderunt. Conf. pluribus Menagiana tom. III.

Confortus Pulex ſcripſit *Hiſtoriam Vicentinam*, cujus fragmentum ab a. 1371. ad 1387. edidit Muratorius S. R. Ital. tom. XIII. p. 1233. quem vide in præfatione, ut & Voſſium de Hiſtor. Latinis III. 9. p. 794.

Puſelius, Epiſcopus Cæſanenſis, ſeculo incerto. Sermo unus illius Fulgentio vulgo tributus, nec non alii duo, qui hunc titulum præferunt: *Sermo Caſtigatorius contra eos, qui in feſtivitatibus per ebrietatem multa inhoneſta committunt, & in audiendis cauſis munera ſuper innocentem accipiunt*, exſtat in Codice monaſterii Medianenſis in monte Voſago, teſte Theod. Ruinarto in Itinere Alſatico & Lotharingico, tom. III. Operum poſthumorum Mabillonii & Ruinarti, p. 441.

Bonantus vel etiam *Donanus Puſinus*, monachus S. Miniatis, ſcripſit *Sermones ſuper Pſalmos*, qui bis adſunt in Bibl. Caſſinenſi. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 223. 226.

Pylades Buccardus, patria Brixienſis, Poeta & Criticus ſub initium ſec. XVI. *Theogoniam Heſiodi* Latine vertit, XVIII. Comœdias Plauti correxit, & quinque Commentariis explicavit, in editione Jo. Britannici. Brixiæ 1506. fol.

Pyleus, vide Libro XV. pag. 278. ubi pro *Modicenſis* lege *Modoetienſis*. Bononiæ ſingulis diebus Sabbathi de quæſtione juris propoſita diſſeruit: unde nomen *Quæſtionum Sabbathinarum*. Origo quoque *Brocardicorum juris* ipſi tribuitur. Deinde magno ſtipendio vocatus Mutinam petiit, ibique docuit. Scripſit *Summam in tres poſtremos Codicis libros*. Egregium ejus commentum Baldus recitat in Practica utriuſque juris R. de cautillis: *Machinarii*, inquit, *ex alto lapidem projecturi præclamarunt prætereuntibus, ut ſibi caverent. Quidam vero iter faciens, ea voce neglecta, fuit vulneratus, & Machinarios in jus vocavit, ut vulneris impenſas ſolverent; illi Pyleum conſuluerunt, qui, cum ſciret teſtibus probari non poſſe, illos tranſeuntes præmonuiſſe, hac uſus eſt arte. Machinarios in judicium duxit, & cum a Prætore interrogarentur, cur temere lapidem dejeciſſent, monitu advocati nihil reſponderunt. Mirante id Prætore, & cauſam quærente, Muti ſunt, reſpondit Pyleus, & nihil audiunt. Tum adverſarius, immo, inquit, audivi eos tranſeuntibus acclamantes, ut ſibi caverent. Ergo abſolventur, ſubjunxit Pyleus, præmonens enim de damno non tenetur; eoſque liberavit*. Vide Pancirollum de claris Legum Interpretibus II. 21.

Pyrrhus Perottus, ſub finem ſec. XV. *Præfationem* ſcripſit in Nicolai Perotti, patrui ſui, *Cornu Copiæ*, in edit. Pariſina, 1500. fol.

Q.

Q*ualichinus*, vid. infra *Wilkinus de Spoleto*.

Quedlinburgenſe Chronicon a ſec. V. uſque ad a. C. 1205. editum eſt a Leibni-

nitio S. R. Brunſvicenſium Tomo II. p. 272. & Menckenio Tom. III. pag. 169. Cave tamen res Quedlinburgenſes in illo quæras : nam potius a Clerico quodam ibi commorante compilatum & denominatum credo ; quia ad Hiſtoriam Univerſalem pertinet. *Diplomata* vero *Quedlinburgenſia* & *Hiſtoriam* noſtro tempore dedit Frid. Erneſtus Kettnerus.

Querolus, Comœdia ſeculo Theodoſiano ſcripta, ſed Plauto affiĉta. De hac ſufficienter egit Fabricius in Bibl. Latina.

Jacobus Queſtenbergius, ſive *Jacobus Aurelius de Queſtenberg*, Fribergenſis Miſnicus, (*a*) poſt tractata Lipſiæ literarum ſtudia Romam venit, & propter καλλιγραφίαν & Latinitatem puriorem Cardinali Veneto, *Marco de S. Marco*, in deliciis fuit : cujus etiam auſpiciis ab Argyropulo Byzantio Græca didicit. Vel ideo dignus eſt, cujus memoria conſervetur ; quia Reuchlino multum profuit, controverſiam ſuam Romæ cum Pfefferkornio proſequenti, imo plus, quam Principes & Cardinales. Fuit Romæ Decretorum Doctor & Brevium Apoſtolicorum Scriba. Teſte Ge. Fabricio c. 1. Romæ ſuæ *libellum de urbe* conſcripſit, qui an editus ſit, non conſtat. *Epiſtolæ II.* illius ad Reuchlinum exſtant in Reuchlinianis conjunctim editis, p. 57. 58. Plura de ipſo Petrus Albinus in Miſnia p. 342. & Jo. Henr. Majus in Vita Reuchlini p. 214. ſqq.

Alius eſt *Sigiſmundus Quenſtenbergius*, ad quem A. 1531. data eſt Epiſtola Eraſmi Tom. III. Opp. p. 1407. quique aulam Ferdinandi ſecutus eſſe videtur.

Quintianus, Epiſcopus Aſculanus, A. 484. al. 453. ſcripſit *Epiſtolam* ad Petrum Fullonem Epiſc. Antiochenum adverſus clauſulam, quam ille Triſagio addiderat, & Anathematiſmos XII. quæ Fronto Ducæus Græce & Latine poſt Commentaria Zonaræ, deinceps Harduinus Tom. II. Conciliorum p. 835. ediderunt.

Quintinus Æduus vel *Heduus*, procul dubio a patria ſic dictus, ſcripſit *in Pſalmos VII. pœnitentiales*, *in Orationem Dominicam*, *in tria Cantica Evangelii*, *Speculum Eccleſiæ*, quæ MSS. ſunt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 68.

Neſcio an idem ſit Jurium Doctor & Profeſſor ordinarius Pariſinus, qui *Corpus* ſive *Collectionem Canonum* compilavit, MS. in Bibl. Ranchini Pariſiis: idem p. 1282.

Quintinus Craſius, natione Picardus, Ord. Ciſtercienſis, Caroli loci Subprior, obiit A. 1151. ſcripſit *Conciones multas*, *Elegiarum & aliorum Carminum lib. I.* & alia quædam Opuſcula. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 282.

Quintinus, *Scotus*, Poeta circa Ann. 1320. Pariſios ſe contulit, & *Querelam de patriæ miſeria* compoſuit, Lutetiæ, typis Stephani Balland, 1511. impreſſam. Neſcio, an ſit *Joannes Quintinus*, cujus *Sermones Morales ſuper Evangelia Dominicalia totius anni* prodierunt Colon. 1608. 8. Dempſteri Hiſt. Eccleſ. Scotiæ XV. p. 545. Ge. Mackenzie de Eruditis Scotis Vol. I. p. 429.

Quiricus, Epiſcopus Barcinonenſis, ſeculo VII. medio. Ejus *Epiſtolæ duæ* ad Hildephonſum Toletanum editæ ſunt a Dacherio Spicil. Tom. I. pag. 308. 311. (edit. novæ Tom. III. pag. 314. 315.) Tertia, ad Tajonem reſponſoria, qui ipſi Sententias ex Gregorio dedicaverat, exſtat ap. Mabillonium Analect. Tom. II. pag. 76. (edit. novæ p. 64.

Quodvultdeus, nomen Bernonis Augienſis huc uſque incognitum, quod indicat Mabillonius Analect. pag. 32. qui ſimul ejus *Epiſtolas in cauſſa Formoſi*

(*a*) *VVernigerodam* ipſi patriam tribuit Theodoricus Block in Collectaneis Poeticis, Tom. III. Scriptorum Brunſvicenſium Leibnitii p. 679. ubi tres verſus ex *Invectiva* Queſtenbergii, in Conradum Zeltis, poetam arrogantem, adferuntur, qui hymnum, *Virgo decus cœli*, ſibi adſcripſerat.

moſi Papæ publicare volebat, niſi Volumen jam in ſuam molem excreviſſet.

Quodvultdeus.

Epiſtolæ Quodvultdei Diaconi *ad Auguſtinum*, & hujus ad illum, MSS. in Bibl. monaſt. S. Martini Turonenſis, teſte Ant. Sandero Bibl. Belgica MSS. I. p. *96.* Una, qua petit, ut Auguſtinus Hæreſeon Catalogum deſcribat, habetur ante illud Opus Auguſtini.

LIBER XVII.

RAbanus Maurus, *Magnentius* dicitur vel a ſtirpe gentilitia, vel a patria Moguntinenſi ſ. Magentina, ut vult Trithemius, & poſt hunc alii. *Mauri* nomen ipſi, cum Prior eſſet, adjecit Alcuinus Præceptor, prout ipſe docet in præfat. ad Comment. in libros Regum, & quidem in honorem S. Mauri, quod nomen inter Benedictinos non eſt incelebre.

Natus fuit A. 785. Moguntiæ, quicquid alii contra tradant, teſte Epitaphio cujus hæc verba ſunt:

Urbe quidem hac genitus ſum, ac ſacro fonte renatus
In Fulda.

Illuſtri genere fuit ortus, prout ipſe teſtatur in Epitaphio *Tutini* fratris, ubi ſic habetur:

Alta clarorum qui natus ſtirpe parentum,
More omni proceres æquiparavit avos.

Novennis nomen dedit familiæ Benedictinæ in monaſterio Fuldenſi. Alcuinum habuit præceptorem, teſte Flodoardo Hiſt. Eccl. Remenſi III. 21. & quidem Turonis in monaſterio S. Martini, ut probat Henſchenius num. 14. Interim fuſe de hoc diſputat Cæſar Egaſſius Bulæus in Hiſt. Academiæ Pariſinæ Tom. I. p. 630. 631. Juvenis in Orientem profectus eſt, cujus rei vitæ illius Scriptores non meminerunt; ipſe vero in librum Joſuæ cap. XI. 8. ſic ſcribit: *Ego quidem, cum in locis Sidonis aliquoties demoratus ſim, nunquam comperi duas eſſe Sidonas, unam magnam & aliam parvam; quantum ad terrenum pertinet locum.* Monachus An. 810. Scholam Fuldenſem aperuit, tunc temporis longe celeberrimam. Abbas factus A. 822. monaſterium per annos XX. rexit, & Profeſſionem Scripturæ Sacræ ſibi reſervavit. Vid. Magnoaldi Ziegelbaur Conſpectum rei literariæ Ord. S. Benedicti, part. I. p. 14. 15. 81. ſeqq.

Poſtea conſenſu Abbatis & Monachorum *montanus factus eſt*, prout Acta vetera Abbatum Fuldenſium docent in Actis SS. Ord. S. Bened. ſec. IV. part. II. p. 29. h. e. ut explicat Mabillonius, recluſus in Cella, quæ in monte S. Petri ſita erat, duodecim ſtadiis a monaſterio, donec factus eſt Epiſcopus Moguntinus A. 847. obiit A. 856. Oſſa ejus ab Alberto Archiep. Moguntino & Cardinali ſec. XVI. Halam translata ſunt.

Vitam ejus ſcripſit Rudolfus Presbyter & diſcipulus, & poſtea Jo. Trithemius, quæ duæ una cum Commentario prævio God. Henſchenii habentur in Actis Sanctorum Tom. I. Febr. p. 512. 522. & 500. Rudolfus ſolus apud Mabillonium ſeculo Benedictino IV. part. II. p. 2. cum hujus Elogio pag. 20. Confer etiam Diſſertationem Jo. Franc. Buddei de hoc Rabano, Jenæ A. 1724. habitam, Mabillonium, Trithemium, Serarium libro IV. rerum Moguntinenſium, & Ge. Mackenzie de eruditis Scotis, vol. I. pag. 81. ſeqq. Galliam Chriſtianam Tom. V. p. 446. Hiſt. literaire de la France T. V. p. 151.

Scripta ejus ordine chronologico recenſebimus, Henſchenium & Mabillonium duces ſecuti, tomos autem editionis Colonienſis 1627. ſimul adjicientes: aſteriſco inſuper illa notantes, quæ in hac editione Colvenerii primum prodierunt.

1. *De laudibus Sanctæ Crucis*, A. 815.

I. p. 273. Prodierunt ſeorſim Phorcæ opera Jac. Wimphelingii, per Thomam Anshelmum, 1501. fol. Auguſtæ Vindel. 1605. & cum Tractatu Jo. Valent. Merbitzii de Varietate faciei humanæ, Dreſd. 1676. 4.

2. *De Inſtitutione Clericali*. A. 819. VI. p. 1. Coloniæ 1532. in Bibl. PP. Pariſina poſteriore Tom. X. pag. 559. in Scriptoribus Melchioris Hittorpii de divinis officiis, Colon. 1568. Rom. 1591. Carmen ad Heiſtulfum Archiepiſcopum his libris adjunctum edidit Baluzius Miſcell. lib. IV. p. 553.

3. *Comment. in Matthæum*, A. 822. ſecundum Mabillonium. V. p. 1. * *In quibus advertendum*, ait Colvenerius *in libro VII. cap. 26. & lib. VIII. cap. 26. & 28. quædam deeſſe, uti ibidem in margine denotatur, quæ ob militum Halberſtadenſium inſolentiam, Urſellis in Archiepiſcopatu Moguntino, ubi ille Tomus V. Anno* 1622. *cudebatur*, *deperdita ſunt*.

4. *Homiliæ*. V. p. 580. *

Sequuntur, quæ ab ipſo jam Abbate ſcripta ſunt:

5. *Comment. In Pentateuchum;* implet Tomum II. integrum: ante impreſſus Colon. 1532. 8. Editio Colveneriana addit Epitomen Commentariorum in *Leviticum*, auctore Strabo Rabani diſcipulo, p. 296.

6. *In Joſuam*, An. 834. Epiſtolæ dedicatoriæ fragmentum dedit Henſchenius, integram Mabillonius p. 41. Ipſe Commentarius nondum prodiit.

7. *In Judices & Ruth*. III. pag. 1. * 36. *

8. *In libros Regum & Paralipomenon*. III. p. 45. * 145. *

9. *In Judith & Eſther*, III. p. 243. * 279. * Hos ineditos vocat Mabillonius p. 38. deſcriptos vero manu Petri Franc. Chiffletii ſe habere dicit. Præfationem dat idem pag. 42. additur pag. 263. * Jac. Pamelii Comm. in librum Judith.

10. *In Machabæos*, ante A. 840. IV. p. 380. *

11. *In Sapientiam & Eccleſiaſticum*. III. pag. 362. * 344. Poſterior Parіſ. 1544. prodierat ap. Simonem Colinæum, fol.

Scripta poſt relictam curam Abbatis.

12. *In Epiſtolas Pauli* Collectarium, A. 842. V. p. 169. * quibus pag. 161. * præmittitur Jac. Pamelii Commentariolus *in Epiſtolam ad Philemonem*.

13. *In Ezechielem*. IV. p. 169. *

Nunc reliqua ſine ordine temporis obſervato adjicimus.

14. *Excerptio de arte Grammatica Priſciani*. I. p. 28. *

15. *De Univerſo libri XXII.* ſive *Etymologiarum Opus*, ad Ludovicum Regem, A. 844. I. p. 51. Sententiam ejus ſingularem de damnatione Catechumenorum ante baptiſmum defunctorum dijudicat Mabillonius p. 44.

16. *Comm. in Cantica, quæ ad matutinas laudes per ſeptimanam dicuntur*. III. p. 295. *

17. *In Proverbia*. III. p. 323. *

18. *In Jeremiam*. IV. pag. 1. Baſil. 1534. apud Henricum Petri.

19. *De ſeptem ſignis Nativitatis Domini*. V. p. 746. *

20. *Allegoriæ in univerſam Scripturam*. V. p. 749. *

21. *De Sacris Ordinibus, Sacramentis divinis & veſtimentis ſacerdotalibus*. VI. p. 50. * In multis idem eſt cum libro I. de Inſtitutione Clericorum, ſed Epiſtola præmiſſa eſt diverſa, & alia quædam.

22. *De Diſciplina Eccleſiaſtica libri III.* VI. p. 60. * In duobus prioribus ſunt aliquot capita, quæ cum libris de Inſtitutione Clericorum conveniunt, uti in margine notatur.

23. *De videndo Deo, puritate cordis & modo pœnitentiæ*. VI. p. 85. *

24. *De Quæſtionibus Canonum pœnitentialium*, VI. pag. 110. * prodierunt primum in Auctario Caniſiano Petri Stevartii p. 635. poſt in Theſauro novo Caniſiano Tom. II. part. 2. pag. 293. item a Baluzio in editione Reginonis p. 465. ſed ſub titulo *Epiſtolæ ad*

He-

Heribaldum Antiſſiodorenſem Epiſcopum A. 853. ſcriptæ. Editum eſt opus A. 841. Epiſtola vero præfixa non potuit A. 854. ſcripta eſſe, quia ſe appellat Epiſcopum. Sub finem c. 33. reſpondet Auctor Heribaldo ad quæſtionem: num Euchariſtia abeat in ſeceſſum. Mabillonius præfat. ad Seculum IV. Benedictinum part. 2. p. 32. ſeqq. illum Stercoraniſtis adnumerat, Baſnagius autem defendit: quos vide, ut & Noſtrum libro VIII. p. 701. nam prolixitatem vitamus.

25. *De vitiis & virtutibus, de peccatorum ſatisfactione & remediis ſive pœnitentiis*, libri III. VI. p. 125. * quos una cum n. 24. Halitgario potius adjudicant, ſub cujus etiam nomine exſtant apud Caniſium & in Bibliothecis Patrum. Vide Mabillonii Elogium Rabani p. 38. Adde Noſtrum ſupra libro VIII. p. 186. & III. p. 242. Lazius Antverp. 1560. 8. poſt Fragmenta quædam Caroli M. edidit.

26. *Pœnitentium liber unus*, poſt A. 841. ſcriptus, VI. p. 155. prodiit inter Canones pœnitentiales Antonii Auguſtini cum annot. Venet. 1584. 4.

27. *Quota generatione licitum ſit matrimonium*. VI. p. 165.

28. *De conſanguineorum nuptiis & magorum præſtigiis*. VI. p. 166.

29. *De anima & virtutibus*. VI. p. 173.

30. *De ortu, vita & moribus Antichriſti*. VI. p. 177. Phorcæ apud Thomam Anſelmum, 1505.

31. *Martyrologium*, VI. p. 179. primo a Stevartio editum Tom. VI. edit. novæ Tom. II. part. 2. pag. 313. Prologus ejus una cum verſibus ad Grimoldum Abbatem editus eſt a Caniſio Tom. IV. p. 326. Alius Prologus Ratleico Abbati Seleginſtadienſi inſcriptus ex Bibl. S. Galli erutus eſt a Mabillonio Analect. p. 418.

32. *Poemata de diverſis* cum annot. Chriſtoph. Brovveri, Mogunt. 1617. 4. VI. pag. 202. Epitaphium Lotharii Imp. & Irmentrudis Auguſtæ edidit du Cheſne Tomo II. Scriptorum Francicorum.

33. *Comment. in Regulam S. Benedicti*, VI. p. 246. * qui Smaragdo Abbati debetur, idque teſte Sigeberto Gemblacenſi de S. E. cap. 118. & Codicibus membranaceis, ad quos Mabillonius provocat.

34. *Gloſſæ Latino-Barbaræ, de partibus corporis humani*, a Goldaſto editæ Tom. II. Rerum Alemannicarum. VI. pag. 331.

35. *De inventione linguarum ab Hebræa uſque ad Theotiſcam*, ab eodem Goldaſto editus. VI. p. 333.

Hæc Opera Rabani Mauri in tomos ſex diſtributa edita ſunt cura Georgii Colvenerii, Duacenſis Academiæ Cancellarii, Colon. 1627. fol. 3. Vol.

Ex illo vero tempore e MSS. prodierunt ſequentia:

1. *De prædeſtinatione adverſus Godeſchalcum Epiſtolæ tres*, ad Notingum Epiſc. Veronenſem, & Heberhardum Ducem, a Jac. Sirmondo editæ Pariſ. 1647. 8. & in Operibus conjunctim editis Tom. II. p. 985. in Ughelli Italia ſacra Tom. III. edit. novæ p. 592. 608. in Auctoribus Gilberti Mauguini de Prædeſtinatione & gratia Tomo I. part. I.

2. *Liber contra Judæos*, a Petr. Franc. Chiffletio editus Divione 1656. (*a*) Agobardi eſſe ſtatuit Mabillonius in Itinere Burgundico pag. 10. Alii tamen Amuloni Lugdunenſi tribuunt. Plura habet Mabillonius in Elogio Rabani p. 39. Alium genuinum Rabani contra Judæos librum ediderunt Martene & Durand Theſauro noviſſ. Tom. I. p. 401. 594.

3. *Opuſcula duo, unum de Chorepiſcopis, alterum de reverentia filiorum erga parentes & ſubditorum erga reges*, edita ſunt a Baluzio ad calcem operum Petri de Marca Tom. 1. p. 285. Hic liber a Rudolfo *Collectarium* appellatur. Prius opuſculum habes etiam Tom. V.

(*a*) Ittigius de Bibliothecis PP. p. 684.

Conciliorum Harduini pag. 1417.

4. *Epiſtola ad Reginbaldum Chorepiſcopum*, A. 848. & *Opuſculum de Chorepiſcoporum ordinationibus* exſtant Tom. VIII. Conciliorum p. 1845. edit. Regiæ, & Tom. V. Harduini p. 1411. in Capitularibus Baluzii Tomo II. p. 1378.

5. *Poemata quædam*, ab eodem Miſcell. Tom. IV. p. 553.

6. *Liber de Computo digitorum*, ibidem ſub initium Tom. I. Codex MS. auctior & iconibus neceſſariis illuſtratus eſt Lugd. Batav. apud Federicum Pacium, edendus, ut Fabricius noſter notavit, a Gabriel du Mont, Roterodami.

7. *In librum Joſuæ libros III.* ediderunt Martene & Durand Collectionis ampliſſimæ Tom. IX. pag. 667. quum Rudolfus presbyter in vita Rabani c. 9. *quatuor*, Trithemius vero in eadem vita III. 3. *duos* tantum memoret.

8. *Epiſtola ad Egilonem de Euchariſtia*, apud Mabillonium Sec. IV. Benedictino part. 2. p. 591.

9. *Opuſculum de paſſione Domini*, editum T. IV. Theſauri noviſſimi Peziani part. 2. p. 7.

10. *Gloſſarium Latino-Theotiſcum*, non in tota Biblia, ut volunt Lambecius & Neſſelius, ſed in multas voces Biblicas & aliorum quoque Auctorum. Specimen ejus exſtat apud Lambecium de Bibl. Vindobonenſi II. p. 415. Majus *Specimen* dedit Jo. Diecmannus, Eccleſiarum Bremenſium ac Verdenſium Superintendens, quod etiam Commentario non contemnendo illuſtravit, Bremæ 1721. 4. Integrum vero edidit Jo. Georgius Eccardus rerum Francicarum T. II. p. 950. 976.

11. *Tractatus de Sacramento Euchariſtiæ* libris LVII. conſtans, editus eſt ex Cuthberti Tonſtalli, Dunelmenſis Epiſcopi, Bibliotheca, Colon. apud Jo. Quentelium 1551. docente Oleario Bibl. Eccleſ. II. p. 112.

12. *Verſiculos ad Grimaldum* edidit Mabillonius Analect. Tom. IV. p. 326. edit. novæ pag. 419.

13. *Epiſtola Synodalis* prolixior, a Sirmondo edita eſt A. 1647. Vide Tomum II. Operum p. 1295. quum *altera* brevior ad Hincmarum Remenſem ante in tomis Conciliorum edita fuerit.

Opera inedita.

1. *Commentarius in Acta Apoſtolorum*, in Bibl. Collegii Balliolenſis Oxon.

2. *De vita S. Mariæ Magdalenæ, liber*, in Collegio Magdalenenſi Oxon.

3. *Expoſitio de Paſchate & Agno Paſchali*, in Collegio S. Benedicti Cantabr.

4. *Explanatio in Jeſaiam*, in Bibl. monaſterii Heilsbrunnenſis in Franconia, teſte Hockero in Catalogo illius Bibl. p. 14.

5. Liber ad Ludovicum Imp. *de oblatione puerorum ſecundum Regulam S. Benedicti*. MS. in Bibliotheca Mellicenſi.

6. *Epiſtola conſolatoria ad Eundem*. Hæc duo memorat Rudolfus in vita Rabani.

7. *Commentarii in Joſuam*, *Eſdram & Nehemiam*, *Tobiam*, *Job*, *Eccleſiaſten*, & reliquos Libros biblicos, qui ſupra nondum adfuerunt.

8. *De rebus geſtis a Lothario*, *Ludovico & Carolo Imp. Ludovici Pii filiis*, carmine heroico.

9. *De benedictionibus Patriarcharum*, *Epiſtolæ ad diverſos* & alia a Colvenerio ſub initium Tomi I. memorata, quorum tamen tituli bene cum editis ſunt conferendi, ne pro inedito habeatur, quod jam dudum eſt editum. * In Ephemeridibus Germanicis Goccei An. 1751. menſe Aprili annunciatur Rabani commentarius in Danielem, quem ex MS. Codice habere jam editioni paratum a P. Ziegelbaur Sueco Ord. S. Benedicti promulgant. Id quantocyus ut exequatur vir doctus, niſi forte ſollicitationes noſtras jam prævenerit, communi nomine rogo & obſecro. Nunc autem cum hæc ſcribo, primum didici eumdem Religioſum virum e vivis deceſſiſſe quod ne cadat in detrimentum communis expectationis opto.

Tra-

Tractatus de Sacramento Euchariſtiæ Coloniæ vulgatus idem omnino eſt cum Tractatu *de corpore & ſanguine Domini*, qui legitimus fœtus eſt S. Paſchaſii Radberti, quare nonniſi mendoſe MS. Codex Anglicus, ex quo vulgatus eſt, Rabano Mauro illum inſcribit. Vide Hiſtoriam Litterar. Gall. T. V. pag. 194. & T. VI. pag. 15. & 16. præfat.

Rabanus alius, cui Codex Jacobi Pamelii tribuit libellum, qui vulgo ſub *Micrologi* nomine *de Eccleſiaſticis obſervationibus* editur. Vide Noſtrum ſupra libro XII. p. 78.

Radbodus, *II.* Epiſcopus *Noviomenſis* ac *Tornacenſis*, Ann. 1067. electus, † 1098. ſcripſit *Vitam S. Medardi* deceſſoris ſui, quæ ſub nomine Fortunati (vide ſupra lib. VI. p. 180.) exſtat apud Surium 8. Junii, & in Actis Sanctorum Tom. II. p. 87. item *Vitam S. Godobertæ*, virginis Novioduni, apud Surium XI. April. ſtilo vero primigenio in Actis SS. Tom. II. Aprilis pag. 32. Hanc Ludov. de Montygny in Eccleſia S. Godobertæ Presbyter, Canonicus & Archidiaconus, Gallice reddidit, & annotationibus eruditis illuſtravit A. 1630. item *Sermonem de Nativitate & Annuntiatione Beatæ Virginis*, qui MS. in Bibl. Vaticana & Tornaci ad S. Martinum ſervatur. Val. Andreæ Bibl. Belgica pag. 785. cui adde Papebrochium Tomo II. Aprilis pag. 31.

Sermo de Conceptione virginis Mariæ, in qua narrat ſanationem cujuſdam puellæ apud Noviomum, MS. in Bibl. S. Martini Tornac. Sanderi Bibl. Belgica MSS. I. p. 122.

Dipl. ipſius An. 1088. Eccleſiæ Collegiatæ S. Petri Inſulis Flandorum datum exſtat Tom. III. Opp. dipl. Miræi p. 664.

Radbodus, ex Regia Friſiorum ac Francorum Stirpe, Epiſcopus *Trajectenſis*, A. 900. in Scholis Palatinis Pariſienſibus tempore Caroli Calvi a Mannone vel Nannone Staurienſi formatus fuit. Obiit A. 917. Vita ejus præter Bekam, Hedam & alios ſeparatim edita eſt a Surio d. 29. Nov. poſt a Mabillonio Sec. V. Bened. pag. 25. Opera ejus hæc ſunt: *Laudes S. Martini*, *Laudes S. Bonifacii*, *Tomellus* ſive *Sermo de Sancta Amalberga*, qui editus eſt a Jo. Bapt. Sollerio in Actis Sanctorum Tom. III. Julii p. 88. *Homiliæ de S. Willebrordo*, *Officium de tranſlatione S. Martini*. Vide Trithemium de Script. Eccleſ. c. 293. Bulæum hiſt. Academiæ Pariſinæ Tom. I. pag. 633. Val. Andreæ Bibl. Belgicam pag. 784. Svvertii Athenas Belgicas, pag. 650. Hiſt. literariam Galliæ Tom. VI. pag. 158. Eclogam & Sermonem *de S. Lebuino Presb.* edidit Surius d. 12. Nov. *Chronicon breve* rerum a ſe & ſuo tempore geſtarum memorat Wilh. Helda de Epiſc. Ultraject. ad Annum 900. *Homilia de S. Suitberto* edita eſt in Actis SS. Tom. I. Mart. p. 58. & Mabillonio.

SS. Epiſcoporum, *Martyrum*, *Doctorum atque Pont. Rom. hiſtoriam* memorat Lud. Jacobus a S. Carolo Bibl. Pontif. pag. 429. ſed ubi MS. aut impreſſus ſit, non addit.

Radbodus, Archiepiſcopus *Trevirenſis* A. 905. *Epiſtolam* dedit *Formatam* ſive *Canonicam* ad Rotbertum Epiſcopum Metenſem pro Gislemaro Presbytero, ut ei deinde in ipſius parochia degere liceat. Exſtat in Conciliis Labbei & Harduini.

Radegundis, Bertharii Thuringiæ Regis filia, nata An. 519. poſt excidium Thuringiæ capta, ſed a Chlotario Francorum Rege in matrimonium ſuſcepta fuit. Paullo poſt autem Deo ſe conſecravit, ordines ſuſcepit, Pictavis monaſterium S. Crucis fundavit, mortua A. 587. ætatis 68. Totum tempus precibus & bonis literis impendit, ſic, ut etiam Patres Græcos legeret. Vitam ejus dedit Hildebertus Cenomanenſis, cum quo confer aliam Vitam in Mabillonii Actis SS. Ord. Bened. Tom. I. p. 319. & Carmen Venantii Fortunati de

de Excidio Thuringiæ. Ejus nil reſtat præter *Teſtamentum* apud Gregorium Turonenſem IX. 42. in Conciliis Labbei Tom. V. p. 869. & Harduini T. III. p. 369. Plura dat Hiſt. literaria Galliæ Tom. III. p. 346.

Radevicus Friſingenſis, Ottonis Epiſcopi Friſingenſis amanuenſis, poſt Præpoſitus Eccleſiæ laudatæ. Continuavit *vitam Friderici I.* Imp. Barbaroſſæ dicti, *libris duobus*, quorum editiones vide ſupra libro XIV. ubi de Ottone actum fuit, pag. 188. omiſſa tamen eſt illa, quæ inter Opera Hiſtorica Patrum Ciſtercienſium Tom. II. (Ittigius Tomum VIII. Bibliothecæ Patrum Ciſtercienſium vocat) pag. 162. habetur. Ajunt ipſum ante Fridericum obiiſſe. Scripſit quoque *duplex Epitaphium Ottonis Epiſcopi*, quod exhibet Car. de Viſch in Bibl. Ciſtercienſi pag. 256. * Inter editiones operis hiſtorici ab Radevico concinnati omiſſa eſt tum hic cum a Fabricio ſupra lib. XIV. editio Muratorii Rer. Ital. T. VI. pag. 739. Ibi tamen in ipſa ſtatim operis dedicatione a Radevico directa Ulrico & Henrico viris clariſſimis, omiſſum eſt quidpiam quod ex meo MS. Codice hic ſupplendum cenſeo. Ita ergo editus Muratorii, *Radevicus S. Friſingenſis Eccleſiæ profeſſione canonicus, ordine diaconus licet indignus ſimul* &c. Codex vero MS. *Radevicus ſanctæ Friſingenſis Eccleſiæ profeſſione Canonicus, ordine Diaconus, dignitate præpoſitus licet indignus ſimul* &c. Utrumque illud Epitaphium Othoni Friſingenſi a Radevico poſitum, quod legi apud Viſchium Bibliothecarius noſter teſtatur, ipſemet Radevicus recitat lib. II. cap. XI. operis ſui. In eodem MS. meo Codice prioris hujus epitaphii verſus ſextus in meo MS. Codice nonnihil ab edito diſcrepat; ita enim in edito: *Formam decens, habilis, juvenis ætate*; Codex vero: *Formam: recens, habilis, juvenis ætate* &c.

Radhodus, niſi forte legendum *Radbodus*, Præpoſitus Dolenſis in Armorica vixit An. 923. Ejus eſt *Epiſtola ad Adalſtanum* Anglorum Regem, quam Gvilelmus Malmesburienſis inſeruit Vitæ Aldhelmi, Tomo II. Angliæ Sacræ. Vide Hiſt. literariam Galliæ Tom. VI. p. 203.

Radoinus, Levita ſive Diaconus Eccleſiæ Larinenſis, ſeculo incerto, ſcripſit *Vitam S. Pardi*, Epiſcopi Larinenſis in Frentanis ſub Archiepiſcopatu Beneventano. Ea Vita habetur in Actis Sanctorum Tom. VI. Maji pag. 271.

Radulphus, ſive *Rudolphus*, quem Sigebertus de Scriptor. Eccleſ. cap. 50. *hiſtoriam Francorum* a ſuo tempore (vixit autem ſec. VI.) ſcripſiſſe commemorat. Ejus autem huc uſque nihil prodiit.

Radulphus Achedunus ſive *Actonus*, claruit An. 1320. Oxonii literis incubuit, ibique ſupremum in Theologia Magiſterium conſecutus, poſt Eccleſiæ cuidam præpoſitus eſt. Philoſophus & Theologus inſignis celebratur. Scripſit *Homilias in Evangelia & Epiſtolas de tempore & Sanctis*, *Commentarios in Epiſtolas Pauli & Magiſtrum Sententiarum*. Vide Pitſeum de illuſtribus Angliæ ſcriptoribus c. 474. Lelandum c. 385. Baleum Cent. V. 13.

Radulphus Albanus, vel *de S. Albano*, Monachus Ord. S. Benedicti, deinde Abbas ad S. Albanum, ubi obiit An. 1150. Mirifice bonorum auctorum lectioni incubuiſſe dicunt. Scripſit *Hiſtoriam Alexandri Macedonis*, cujus operis quidam Galfredum Henlingtonum auctorem faciunt. Deinde *Vitam S. Albani*, quam vulgato ſermone vertit Jo. Frumentarius, prout ſupra lib. IX. p. 76. aſſuit. Evolve Pitſeum cap. 205. Lelandum c. 315. Voſſium de Hiſtor. Lat. p. 414.

Radulphus Alemannus, Gubernator ſummus totius ſectæ Carmeliticæ, tranſfretavit in Britanniam, ubi fratrum, qui in urbibus morabantur, ignaviam pertæſus, in eremum Holnenſem prope Alnevicum abiit, & Anno 1277. ibidem obiit. Baleus de ſcript. Britann.

tann. Cent. IV. 50. p. 339. Scripſit *Epiſtolas ad diverſarum nationum fratres* . Idem Cent. XIII. 35.

Radulphus Ardens , Pictavus , ex viculo , qui Bellilocus (*Beaulieu*) dicitur , nobilibus parentibus ortus . In ſtudiis ita profecit , ut ante Annum trigeſimum Doctoris Theologi honoribus ornaretur . Fuit Gvilielmo IV. Aquitanorum Duci a conſiliis & concionibus , & floruit tempore Philippi I. Francorum Regis ab An. 1040. uſque ad 1100. Scripſit

1. *Homilias in Epiſtolas & Evangelia Dominicalia & feſtivalia* . Editæ ſunt per Claudium Fremy , Pariſ. 1564. 1573. Lovan. 1565. Antvverp. 1576. Colon. 1604. 8. 2. Vol. Stilus earum pro more ſeculi ſatis eſt comtus . Binas Daumius edidit inter Homilias de Natali Chriſti .

2. *Speculum univerſale* , grande opus XIV. libris diſtinctum , exſtat in Bibl. Vaticana & S. Vincentii , teſte Montefalconio in Biblitheca Bibliothecarum MSS. p. 101. 1194.

3. *Epiſtolarum libros II.*

4. *Hiſtoriam ſui temporis* , nempe belli Godofredi de Bullion in Saracenos , cui aſſecla Ducis Aquitaniæ interfuit .

Notitia hæc debetur Claudio Fremy , qui libris noſtri uſus eſt , & eorum quoque editionem promiſit , ſed non præſtitit . Eandem vero Barthius tranſſcripſit Daumio , prout habetur in Actis literariis Struvianis Tom. I. faſc. 6. p. 66. 67. Adde Daumium in præfatione Homiliarum laudatarum .

Radulphus Baldochius , ſive *de Baldock* , Anglus , fuit primum Archidiaconus Middleſexiæ , deinde A. 1298. Decanus Londinenſis Paulinus , demum Anno 1304. Epiſcopus Londinenſis & ſummus Regni Cancellarius : obiit An. 1313. Scripſit *Hiſtoriam Anglicam* a prima gentis origine , nondum editam . Lelandus c. 332. teſtatur , ſe illam in templo Paulino vidiſſe . Uſſerius ſubinde ad illum provocat . *Statuta* etiam *& Conſuetudines Eccleſiæ ſuæ* , quum Decanus eſſet , in unum Volumen congeſſit , quod ex Monaſtico Anglicano T. III. pag. 365. conſtat . Vide Henr. Wharthonum in Appendice ad Caveum p. 7.

Radulphus de Beringhen , Decretorum Doctor & Profeſſor Lovanii , obiit A. 1459. reliquit *Confeſſionale* , & *Reportata* ſive *Lecturam ad Clementinas* , quæ MSS. ſunt Lovanii in Valle S. Martini . Val. Andreæ Bibl. Belgica p. 785. & Bibl. Belgica MSS. II. p. 223.

Radulphus Bituricenſis Epiſcopus , ſummo loco natus , obiit A. 866. Ejus *Capitula* edidit Baluzius Miſcell. T. VI. p. 139. Adde Galliam Chriſtianam T. II. p. 24. Hiſt. literaire de la France Tom. V. p. 321.

Radulphus Bockingus , vide *Bockingus* .

Radulphus Briſtolius (forte Briſtoliæ in Anglia natus) primus Eccleſiæ S. Patricii Dublinienſis Theſaurarius , in Epiſcopum Darenſem conſecratus An. 1223. deceſſit A. 1232. Scripſiſſe dicitur *Vitam Laurentii* , *Dublinienſis Archiepiſcopi* . Hæc Waræus de Scriptoribus Hiberniæ lib. II. p. 120.

Radulphus Brito , *de anima* , exſtat in Codice Bibl. S. Germani . Montfaucon Bibl. MSS. p. 1128.

Radulphus Cadomenſis , natus eſt Cadomi anno circiter 1080. ab Arnulpho , poſt Patriarcha Hieroſolymitano inſtitutus , militiæ nomen dedit , An. 1107. cruce ſignatus ſub Boamundo Principe & Tancredo Rege militavit . Scripſit *Geſta Tancredi* Siciliæ Regis , præcipue *in expeditione Hieroſolymitana* , quæ ediderunt Martene & Durand Theſ. novo Anecdotorum Tom. III. p. 107. Stilus ejus eſt ſatis elegans , & hiſtoria multarum rerum cognitionem ſuppeditat . Duumviri laudati in Admonitione prævia conjiciunt , Radulphum illum de Acone , quem ſub Rogerio nepote Tancredi , & in principatu Antiochiæ ſtrenuum civitatis ejuſdem ducem fuiſſe ſcribit Gauterus Cancellarius in libro , cui titulum fecit

Bel-

Bella Antiochena, hunc noſtrum Radulphum fuiſſe, quum ille alias de ſe nihil memoret. Verſus quoque nonnunquam immiſcet non contemnendos.

Radulphus monachus S. Sepulcri apud *Cameracenſes* circa An. 1290. ſcripſit vel interpolavit *Vitam B. Lietberti* Epiſcopi Cameracenſis & Atrebatenſis. Edidit eam & annotationibus illuſtravit God. Henſchenius in Actis Sanctorum Tom. IV. Junii p. 585.

Radulphus Camertianus, Germanus, Carmelita, vixit A. 1348. ſcripſit *ad Epiſcop. Salzburgenſem in civitate Friſancenſi* (ſic erat impreſſum, forte *Friſingenſi*) *de futuris eventibus*, & alia. Hæc Geſnerus. Adde Baleum Cent. V. 42. in Append.

Radulphus Caroli loci monachus, Ord. Ciſtercienſis, Guilielmi Archiepiſcopi Bituricenſis, ejuſdem monaſterii quondam Abbatis, ſcriba, circa An. 1210. Scripſit *de geſtis præfati Guilielmi*, quod in membranis ejus monaſterii extat. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis pag. 282. At vero nomen Epiſcopi tunc erat *Girardus* vel *Giraudus*, docente Gallia Chriſtiana Tomo II. p. 63. Igitur aut nomen, aut æra hic eſt mutanda.

Radulphus Ciceſtrius, ex Sudoſaxiæ comitatu natus, Monachus Dominicanus, vixit An. 1270. & deſcripſit *Vitam S. Ricardi Epiſcopi Ciceſtrienſis*, cujus Confeſſor fuerat. Nic. Trivetus ad An. 1252. Geſnerus & Lelandus c. 260.

Radulphus Coggeshale. Vide ſupra lib. III. p. 398. & poſt Caveum p. 627. Adde ſequentia: Ante dignitatem Abbatis monaſterii Coggeshalenſis Canonicus erat Barnevelenſis, & in Terram Sanctam profectus ſcripſit quæ vidit & audivit. Ejus *Chronicon Terræ Sanctæ* ſ. *Libellus de expugnatione Terræ Sanctæ* editus eſt a Martene & Durand Collect. ampliſſ. Tom. V. pag. 543. *Chronicon Anglicanum* ab An. 1066. 1200. ab iiſdem p. 801. cui pag. 871. ſubjungitur *Libellus de motibus Anglicanis ſub Joanne Rege*.

Radulphus Coleburgus, Anglus, primum Oxonii, poſt Pariſiis floruit, inter Franciſcanos Sacrarum literarum Prælector & Profeſſor fuit. De ſcriptis ejus adhuc non conſtat. Vide Lelandum c. 250. Pitſeum in Append. cap. 70. Baleum Centur. X. 70.

Radulphus de Columna, nomen a vico *Coloumelle* regionis Carnotenſis habens, Canonicus Carnotenſis, vixit A. 1290. & ſcripſit ad Lampertum de Caſtello *Tractatum de translatione Imperii a Græcis ad Latinos*, qui exſtat in Collectione Schardii de Juriſdictione Imperii Rom. & apud Goldaſtum de Monarchia S. Imperii Tom. II. p. 88. In illo Chronicon Martini Poloni citatur, quem Auctor *Epiſcopum Conſentinum* (*a*) vocat, quod ante a nemine obſervatum docet Jo. Liron in Bibl. Carnotenſi p. 120. Adde Caveum, Dupinium, Oudinum. Alii Tractatum Landulfo Sagaci tribuunt, de quo Noſter ſupra lib. XI. p. 240.

Radulphus de Diceto, Anglus, poſt peragratas plures Europæ Academias Archidiaconus Londinenſis, & Ann. 1283. Decanus Paullinus. Scripſit ſequentia, quæ edita ſunt:

1. *Hiſtoria compendioſa de Regibus Britonum*, uſque ad ſec. VII. Exſtat in Galei Script. rerum Brit. Tom. I. p. 553.

2. *Abbreviationes Chronicorum*, ab A. 589. ad 1147. apud Tvvyſdenum S. R. Angl. p. 429.

3. *Imagines Hiſtoriarum*, eſt continuatio ſuperioris Operis ab A. 1148. 1199. apud eundem p. 525.

4. *Series cauſſæ inter Henricum Regem & Thomam Archiepiſcopum Cantuarienſem* ab A. 1162. 1172. ibid. p. 711.

5. *Indiculus de ſucceſſione Archiepiſcoporum Cantuarienſium, & a quibus Apoſtolicis pallia ſuſceperunt*. Ex membranis Lambethanis edidit Henr. Whartonus Angliæ ſacræ Tom. I. p. 87. Sunt tan-

(*a*) Confer hic Ughelli Italiam ſacram Tomo IX. p. 218.

tantum *Excerpta ex Hiſtoria de Præſulibus Angliæ*, quam a S. Auguſtini adventu exorſus, ad Johannis Regis coronationem, (cui ipſe A. 1199. interfuit) deduxit. MS. exſtat in Bibl. Norfolkianæ Codice CCXX. *Opus tamen*, ait Whartonus præfatione Tomi I. p. 13. *luce indignum judicavi: ideo quod omnia fere ante Annum* 1120. *ex Beda & Malmsburienſi hauſerit, quæcunque autem ab A.* 1120. *ad* 1199. *habet, in Hiſtorias ſuas prædictas*) Abbreviationes Chronicorum & Imagines Hiſtoriarum) *iiſdem verbis retulerit; ſi Archiepiſcoporum Cantuarienſium demas hiſtoriam, quæ proinde in ſecundi voluminis calce locum habebit*. Et edita eſt quoque ibi pag. 677.

6. Reliqua ſunt inedita, quorum titulos ex Baleo Cent. III. 62. & Pitſeo cap. 300. adſcribimus: *De temporibus mundi, Annales Stephani, Opus Chronicorum, Continuationes Roberti de Monte, de præclaris Scriptoribus, de adventu Saxonum, Geſta Normannorum, Origines Hibernorum & Scotorum, de Synodis Eccleſiæ, Poſtilla in Eccleſiaſticum & Sapientiam, Epiſtolæ ad diverſos, Sermones, de mirabilibus Angliæ*. Adde Caveum & Voſſium de Hiſtoricis Latinis, Bulæi Hiſt. Univerſitatis Pariſinæ T. II. p. 769. Wharthonum præfat. Tomi II. Angliæ Sacræ pag. 27. 28. Noſtrum ſupra libro XI. p. 241.

Radulphus Dominicanus, vid. ſupra *Ciceſtrienſis*.

Radulphus Dunſtaplus, vide lib. IV. p. 67.

Radulphus Eboracenſis, Archiepiſcopus ſec. XII. Ejus *Epiſtola ad Calixtum II. Papam de injuriis Eccleſiæ Eboracenſis* exſtat in S. R. Angl. Tvvysdeni p. 1735.

Radulphus Eleemoſynarius, Anglus Monachus Benedictinus in Monaſterio Weſtmonaſterienſi, ubi ipſum quoque ad dignitatem Abbatis adſpiraſſe ajunt. Obiit An. 1160. Scripſit *Homilias in Evangelia & Epiſtolas*, & *de peccatore librum I.* Lelandus c. 223. Pitſeus c. 216.

Radulphus Feriburgus: hujus *Opera quædam* memorat Pitſeus c. 629. præterea vero nihil.

Radulphus Flaviacenſis monaſterii in territorio Bellovacenſi Abbas Ord. S. Benedicti. Vixit ſec. XII. quod oſtendunt Labbeus & Oudinus. Habemus ejus *Commentaria in Leviticum lib. XX.* excuſa primum apud Quentelium Coloniæ 1536. fol. deinde in Bibl. PP. Colon. Tom. X. & Lugdun. T. XVII. illata. Inedita ejus ſunt *Comment. in Epiſtolas Pauli, in Parabolas Salomonis*, (alii *Ciceronis*) *Hiſtoria Francorum*, & *Chronicorum lib. I.* (a) Vide Geſnerum & Voſſium p. 339. Caveus & Olearius tres *Radulphos* in unum confundunt, Flaviacenſem, Fontanellenſem & Nigrum. Hunc quoque Nigrum & noſtrum du Pin Tom. IX. pag. 185. & Bælius. Denique miror Bælium, cum de hoc Radulpho & loco ejus de Joanna Papiſſa agit, differentiam inter *Radulphum Flaviacenſem*, & *Ranulphum Higdenum*, auctorem Polychronici, non melius inculcaſſe.

Radulphus Fontanellenſis, Abbas in Galliis, primum Decanus, vixit An. 1031. Meminit ejus Chron. Fontanellenſe Append. I. cap. 8. apud Dacherium Spicil. Tom. III. An idem ſit cum Radulpho Flaviacenſi diſquirit Jac. Hommey in Supplemento Patrum p. 279. Mihi videntur diverſi eſſe. Nam *Comm. in Canticum Canticorum* nullam mentionem faciunt, qui de Flaviacenſi agunt, qualem tamen ſcripſiſſe Fontanellenſem notum eſt, editum vero a Jac. Hommey l. c. p. 276. quum prius Gregorio Magno tributus fuerit. Editiones priores memorat Fabricius noſter ſupra lib. VII. p. 88. Cæterum hunc Radulphum Oudinus Tomo II. p. 773. vocat *Scriptorem imaginarium, Sanctum novi Calendarii*. De Opere ipſo vid. infra *Robertus de Tumbalenia*.

Radulphus Fresburnus, ex Northumbria oriundus. Juvenis in Palæſtinam mi-

(a) De Chronico confer Spanhemium Tomo II. Opp. p. 586.

militaturus abiit, in monte Carmelo vero illius loci religione delectatus, Monachus fit, eumque ordinem primus in Angliam introduxit, variis quoque ibi monaſteriis ejuſdem exſtructis. Obiit A. 1274. Scripſit *Exhortationum piarum & Epiſtolarum libr. I.* Vide Baleum Cent. IV. 1. Pitſeum c. 393.

Radulphi Galæ, neſcio cujus, *Memoriale pro Decretalibus*, MS. exſtat in Bibl. S. Quintini Beluacenſis. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 1348.

Radulphus Gallus, Monachus Cluniacenſis, vixit extremis temporibus Conradi III. & *Vitam S. Petri Abbatis Cluniacenſis* deſcripſit, quæ MS. habetur in Monaſterio Cluniacenſi. Voſſius de Hiſtor. Latinis II. 50. p. 412. Edita vero eſt T. VI. Monumentorum Edmundi Martene p. 1187.

Radulphus Glaber, vid. *Glaber Radulphus* lib. VII. p. 95.

Radulphus, *Raulphus de Glanvilla*, Scotus, tempore Henrici II. Regis ſcripſit *Legum Scoticarum libros XIII* ex quibus depromti ſunt libri IV. Inſtitutionum de Legibus Scoticis, quæ primo loco exſtant in Jo. Skenæi Legibus & Conſuetudinibus Scotiæ. Vid. ſupra lib. VII. p. 165.

Radulphus de Hengham, Capitalis Angliæ Juſtitiarius, deinde ſummus judiciorum privatorum Præfectus, obiit A. 1309. cui Londini in æde Paullina hoc Epitaphium poſitum eſt:

Per verſus patet hos, Anglorum quod jacet hic flos,
Legum qui tuta dictavit vera ſtatuta,
Ex Hengham *dictus* Radulphus *vir benedictus.*

Ejus *Summa magna & parva Legum Anglicarum* cum notis Seldeni prodiit Lond. 1616. poſt in Operibus illius Tom. III. p. 1911.

Radulphus Hygdenus, melius *Ranulphus*, de quo tamen jam ſupra actum eſt libro VIII. in *Higdenus*.

Radulphus Kellæus (alii *Kullæus*) non Anglus, ut Poſſevinus Tomo II. Apparatus ſacri, & Pitſeus cap. 546. tradunt, ſed Hibernus, Pontanæ (ſive Droghedæ) natus, Davidis monachi Carmelitæ, & mercatoris Guil. Kellæi uxoris filius, in Cœnobio Kildarienſi monachus Carmelita, An. 1336. Ordinis ſui Procurator, poſt generalis Advocatus, demum An. 1345. Archiepiſcopus Caſſelienſis, obiit A. 1361. 20. Nov. Scripſit *de Jure Canonico libr. I. & Epiſtolas*. Balæus Cent. XIV. 94. Waræus de Scriptoribus Hiberniæ lib. I. p. 72.

Radulphus Laudenſis, *de Abaco* eſt MS. in Bibl. S. Victoris. Bern. de Montfaucon Bibl. MSS. p. 1374.

Radulphus de Linham, Mathematicus Anglus, A. 1256. ſcripſit *Kalendarium Eccleſiaſticum*, partim proſa, partim carmine, ſive *Expoſitionem Kalendarii*, quæ inter Opera Bedæ habetur Tomo I. p. 215. ſub titulo *de Embolifmorum ratione*. Tribuitur autem Radulpo noſtro in Codice Cottoniano. Vide Oudinum Tomo III. p. 236.

Radulphus Lokeslejus, Franciſcanus & Theologus Oxonienſis, circa A. 1200. Scripſit *in libros Sententiarum*, *in Opera varia Ariſtotelis*, & *de paupertate Evangelica*. Lelandus de Scriptor. Britannicis c. 273. Pitſeus c. 447. *Ranulphum* vocat, & An. 1310. floruiſſe dicit, qui conſentientes habet Waddingum & Willotum.

Radulphus Londinenſis, Theologus. Ætas ejus incerta eſt. Scripſit *Electuarium*, h. e. *de lapſu & reparatione hominis*. Pitſeus in Append. c. 71.

Radulphus a Longo Campo, Anglus, Ord. Ciſtercienſis, variis Angliæ & Galliæ Academiis peragratis, ſcripſit *Commentarios in Anti-Claudianum*. Ætas & cætera ejus ignorantur. Pitſeus loc. cit. cap. 69. Baleus Centur. XII. 13. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 283.

Radulphus Marham, Ord. S. Auguſtini in cœnobio Linnenſi Comitatus Norfolcenſis, monachus, poſt in Acade-

demia Cantabrigienſi Theologiæ Magiſter, vixit An. 1380. Scripſit *Manipulum Chronicorum libr. VII.* Eſt in Bibl. Regia Pariſina. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 980. *Indices fuſiſſimos eorundem Chronicorum libr. II.* & *Concionum ad populum libr. I.* Baleus Cent. VI. 63. Pitſeus cap. 654. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 598.

Radulphus, Monachus & Abbas *Melroſenſis* in Scotia, Ord. Ciſtercienſis, poſt A. 1210. Epiſcopus Dunelmenſis, ſcripſit *Acta Concilii Perthuſani in Hibernia*, *Ad ſuos Melroſenſes lib. I. Epiſtolarum ad Joannem Cardinalem in Hiberniam Legatum lib. I.* Vid. Dempſteri Chron. Schotiæ VIII. 61. Car de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 283.

Radulphi de Montfiquet Tractatus *de exiſtentia totius Chriſti in ſanctiſſimo altaris Sacramento*. Pariſ. per G. Marnef, 1481. fol. memoratur in Annalibus Typographicis Mich. Maittaire T. I. p. 427. edit. poſter.

Radulphus Niger, Suffolcenſis, Archidiaconus Gloceſtriæ, vixit A. 1217. Proditionis apud Henricum II. Regem accuſatus in exilium ejectus eſt, ac proinde virtutes & res ipſius geſtas in ſcriptis ſuis omiſit. Scripſit *Chronicon a nato Chriſto ad An.* 1213. Aliud *a mundo condito*, *de Regibus Angliæ a Guilielmo I. in Pentateuchum*, *Leviticum*, *libros Regum*, *Epitomen in Paralipomena*, *Pantheologicon*, *Hebræorum nominum interpretationes*, *Remediarium in Eſdram*, *de quatuor feſtis B. Virginis*, *de triplici via peregrinationis Hieroſolymitanæ*, *de rebus geſtis Regis Johannis*, *Initia Henrici III.* Baleus Centur. III. 76. Pitſeus c. 312. *Chronicon* in variis Angliæ Bibliothecis adeſt. Evolve modo Indicem Montefalconianum.

Radulphi Normanni, Canonici Pariſini, *Quodlibeta* exſtant in Codice MS. S. Victoris. Bern. de Montfaucon Bibl. MSS. p. 1374.

Radulphus de Noviomago, a patria ſic dictus, Ord. Prædicatorum Coloniæ vergente ſec. XV. Ejus eſt *Legenda B. Alberti Magni Epiſc. Ratiſponenſis*, Colon. apud Jo. Kœlhof, 4. ſed ſine mentione anni, typis Gothicis. Jac. Quetif de Script. Ordinis Prædicatorum p. 871. Aliam editionem Colonienſem A. 1490. memorat Val. Andreas in Bibl. Belgica p. 800.

Radulphus, vel etiam *Rodulphus Preslæus*, vulgo *de Presles*, Gallus, Conſiliarius Caroli V. Galliæ Regis ac libellorum ſupplicum Magiſter circa A. 1370. Scripſit *Tractatum de poteſtate Pontificali & Imperiali ſ. regia*, quem Melchior Goldaſtus Tom. I. Monarchiæ p. 39. inſeruit. Lud. Jacobus a S. Carolo Bibl. Pontificia p. 429.

Radulphus Radiptorius, Anglus, monachus Ord. S. Franciſci & Doctor Theologus Oxonienſis A. 1350. Mentio ejus fit in libro Conformitatum S. Franciſci. Scripſit *Commentarios in libros V. & N. T. ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *Lecturas ſcholaſticas*, *Quæſtiones ordinarias*. Baleus Cent. V. 82. Pitſeus cap. 579. Waddingus de Scriptoribus Ord. Minorum p. 290. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 318.

Radulphus Remingtonus, ætatis incertæ Scriptor. *Annales* ejus MS. exſtant Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti, teſte Pitſeo in Append. c. 72. & Th. Jameſio.

Radulphus de Rivo, Breda Brabantiæ urbe oriundus, & Theologus & Jureconſultus, Romæ Græcas literas tradentem audivit Simonem Conſtantinopolitanum Thebanorum Archiep. qui A. 1383. floruit, poſtea Decanus Tongrenſis. Tempore ſchiſmatis Pontificum Romæ fuit, unde omnia, quæ refert, ipſemet vidit. Obiit non A. 1483. ut in vita ex ſcriptis ejus confecta apud Chapeavillium mendoſe expreſſum eſt, ſed A. 1403. Romæ. Scripſit

1. *Calendarium Eccleſiaſticum*, ſive *de Canonum obſervantia*, per Melch. Hittorpium ex Codice Pamelli editum, Lovan. 1568. in Bibl. PP. Pariſina pri-

ma Tomo IV. & maxima T. XXVI. p. 4. Bollandus negat ſe vidiſſe, Præfatione generali ad Acta Sanctorum p. 52. Val. Andreas Opus *de Canonum obſervantia a Calendario Eccleſiaſtico* diſtinguit, & prius Colon. 1568. 8. Romæ 1590. & in Bibl. PP. Pariſina & Colonienſi prodiiſſe ait; poſterius autem Jac. Pamelii opera editum, Lovanii apud Hier. Wellæum.

2. *Geſta Engelberti de Marca, Joannis ab Arkel, & Arnoldi de Horn, Epiſcoporum Leodienſium*, ab Ann. 1347. ad 1389. quæ habentur Tom. III. Chapeavillii p. 1.

3. *De Pſalterio obſervando*, MS. in cœnobio Corſendoncano.

4. *Catalogus librorum MSS. per Belgium*, Duaci fuit apud Ge. Colvenerium.

5. *Martyrologium* verſibus complexus eſt.

Adde Val. Andreæ Bibl. Belg. pag. 785. 786. Franc. Svvertii Athenas Belg. pag. 651. Oudinum Tomo III. pag. 2223.

Radulphus Roffenſis, Epiſcopus, dein Archiepiſcopus Cantuarienſis poſt Anſelmum, obiit A. 1121. & *Homilias quaſdam* reliquit. Baleus Cent. X. 43.

Radulphus Spaldingus vel *Spauldingus*, Anglus, Ordinis Carmelitani Monachus in cœnobio Stanfordenſi, poſtea Doctor & Profeſſor Theologiæ Cantabrigienſis, obiit circa A. 1390. Suſpicionem ſuis fecit, quod Waldenſibus aut Wiclefitis faverit. Scripſit *Sermones*, *In Elenchos Ariſtotelis*, & *Determinationes S. Scripturæ*. Lelandus c. 436. cujus Codicem edito pleniorem habuit Baleus Cent. XI. 29. Pitſeus cap. 694.

Radulphus Strodus vel *Strodæus*, non Anglus, ſed Scotus, in monaſterio Dryburgh provinciæ Teviotdale educatus, Ord. Fratrum Prædicatorum, Poeta laureatus, Oxonii diu ſtuduit, ſocius Collegii Mertonenſis, Galliam peragravit & Italiam, Syriam item & Terram Sanctam, contra Wiclefi dogmata acriter diſputans circa A. C. 1370. Muſices quoque fuit ſtudioſus. Scripſit *Fabulas*, *Panegyricos*, *Conſequentiarum formulas*, Venetiis 1517. 4. impreſſas, *Summulas Logicales*, *Sophiſmatum ſtrophas*, *Phantaſma Carmen elegiacum*, *Itinerarium Terræ Sanctæ*, *Poſitiones & XVIII. argumenta contra Wicleffum*, *Opuſcula*. Vide Lelandum cap. 421. Baleum Cent. VI. 44. Pitſeum c. 629. Georgium Mackenzie de Eruditis Scotis vol. I. p. 426. Quetif de Scriptoribus Ordinis Prædicatorum p. 666.

Radulphus, Monachus *S. Sepulcri*, ſec. XI. circa A. 1176. Scripſit *Vitam S. Lietberti, Epiſc. Cameracenſis & Atrebatenſis*, quæ exſtat apud Dacherium Spicil. Tom. X. p. 675. edit. novæ T. II. p. 138. & in Actis SS. Tom. IV. Jun. p. 586. cum Comment. Henſchenii.

Radulphus, Abbas *S. Trudonis*, vid. infra *Rodulphus*.

Radulphus de S. Victore, ſcripſit *ſuper Leviticum*. Hæc Bulæus Hiſt. Univerſit. Pariſienſis Tom. III. pag. 706.

Radulphus, Anglus, Ord. Ciſtercienſis, ex monacho Claræyallenſi, *Valcellenſis* in Belgio monaſterii Abbas primus a S. Bernardo A. 1132. electus, poſt obitum An. 1197. corpus ejus levatum & publicæ venerationi expoſitum eſt. Scripſit *Expoſitionem in Regulam S. Benedicti*. Obiit A. 1151. Acta Sanctorum Tom. II. Januarii p. 892. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis.

Radulphus, *Villarienſis* in Brabantia cœnobii monachus, Ord. Ciſtercienſis. Ejus *Epiſtola ad Guibertum* Abbatem Gemblacenſem cum hujus reſponſione habetur Lovanii ad S. Martinum. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis pag. 283. 284. Val. Andreæ Bibl. Belgica p. 785. Svvertii Athenæ Belgicæ p. 651.

Radulphus Wendover, vide ſupra lib. IX. p. 167. & VII. p. 164.

Radulphus, *Wintonienſis* Presbyter & Scholæ Præfectus, ſec. incerto, ſcripſit *Epiſtolam ad Elyenſes*, de curatione angi-

ginæ letali, quæ ſibi merito S. Etheldredæ contigerat. Exhibetur a Thoma Elyenſi in Miraculis illius Sanctæ cap. V. in Actis Sanctor. Tom. IV. Julii p. 549.

Ragimbertus, Leuconaenſis Abbas tertius in Diœceſi Ambianenſi, hodie dicitur *S. Valery*, ſcripſit *Vitam S. Walarici primi Abbatis*, qui obiit A. 622. ſed ſtilo rudiore, unde poſt a quodam emendata eſt, & edita a Surio d. 1. Apr. pag. 447. Mabillonio Actis SS. Ord. Bened. Tom. I. p. 70. & in Actis SS. Tom. I. Junii p. 16. Compendium ejus Vitæ dat Vincentius in Speculo Hiſtoriali XXIII. 21. 22. 23. Eadem Vita apud Mabillonium exſtat in carmen heroicum verſa. Adde Hiſtoriam literariam Galliæ T. III. p. 600.

Raggius, Florentinus, Arithmeticus & Aſtronomus, An. 1512. ſcripſit *de ſiderum curſu*, item *de proportione*, *de intellectu diviſo atque compoſito*. Poccjantii Catal. Scriptorum Florentinorum p. 154. *De Aſtrologia* ad Jo. de Medicis, Cardinalem Diaconum, qui poſtea Leo X. Pontifex erat, eſt in Bibl. Medicea Bern. de Montfaucon Biblioth. MSS. p. 301.

Raguel, Presbyter, forte Cordubenſis, ſcripſit *Martyrium Pelagii pueri* A. 925. coronati, & ea quæ narrat, ab iis, quorum in carcere ſodalis martyr fuerat, ſe audiviſſe innuit. Certe, quia ſcribit, ſuo tempore cor Pelagii Cordubæ in æde S. Cypriani requieſcere, corpus autem in Eccleſia S. Geneſii, indicat ſe ante A. 966. ſcripſiſſe, quo corpus eo translatum fuit. Editum eſt hoc Martyrium ab Ambroſio Morali cum Operibus S. Eulogii, in Hiſpania illuſtrata Tom. IV. p. 247. & in Actis Sanctorum Tom. V. Junii p. 206. Vide Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam Veterem VI. 14. n. 337. 8. & Papebrochium p. 205.

Rahevvini, neſcio cujus (Codex MS. habet *Rahevv.*) ad H. Papam *Floſculus*, id eſt, libri duo Rhythmici, quorum unus Sententias Theologicas de Deo & SS. Trinitate, alter de Angelis complectitur, exſtat in Bibliotheca Monaſterii Tegernſeenſis, teſte Bern. Pezio in Diſſert. Iſagogica ad Tomum I. Theſauri novi Anecdotorum p. 14. Opus in Codice membr. quingentorum annorum ſic incipit:

> *Inſtas, urges precibus, Pater venerande,*
> *Admones, nunc acuis, nunc hortando blande.*

Raimilius in Catalogum Mithridatis ad Nicolaum V. exſtat in Bibl. S. Gatii Turonenſis. Bern. de Montfaucon Bibl. MSS. p. 1275. Sed quidnam libri ſit, non poſſum dicere. Fortaſſe ad *Raimundum Mithridatem* pertinet, de quo Noſter libro XII. p. 81.

Raimirus Gaditanus, cujus *divinationem ſideralem* typis impreſſam memorat Geſnerus.

Raimundus de Ageles vel *Agilæus*, Canonicus Podienſis, & Epiſcopi ſui, qui ſimul Comes Toloſanus erat, Cappellanus, cum quo An. 1095. in terram Sanctam abiit, & res ibi per quinquennium geſtas, teſtis αὐτόπτης ſub titulo *Hiſtoriæ Hieroſolymitanæ* deſcripſit. Exſtat illa in Geſtis Dei per Francos Tom. I. p. 139. Annotationes in eam Barthianas cum Indice & Gloſſario edidit Jo. Petrus a Ludevvig Tom. III. Reliquiarum pag. 230. ſeq. Caveus fidem auctoris ex hac ſollenni execratione æſtimandam cenſet, quæ p. 163. legitur: *Oro igitur & obſecro omnes, qui hæc audituri ſunt, ut credant hæc ita fuiſſe. Quod ſi quicquam ego præter credita & viſa ſtudeo referre, vel odio alicujus appoſui, apponat mihi Deus omnes inferni plagas, & deleat me de libro vitæ.* Ad hæc verba autem duo regerenda eſſe cenſet Barthius. Primum, quod ad *viſa* ſpectat, virum bonum nonnunquam præſtigiis illuſum fuiſſe, p. 231. quod autem ad *credita*, non ſine judicio addit p. 268. *Credita dici poſſunt etiam falſiſſima: Nihil enim tam ſtulte fingi fere potuit, quod ſuperſtitio idiotica non aliquatenus crediderit.*

Rai-

Raimundus Albertus, Barcinonenſis, præfectus Generalis ordinis S. Mariæ de Mercede, tandem a Joanne XXII. Cardinalis creatus obiit A. 1330. Ordinavit ſodalibus ſuis, qui regularem & ſecularem hujus inſtituti familiam ſub eo ſimul habere cœperunt, *Breviarium*, *Miſſale*, *Ceremoniale*: item *Conſtitutiones*, quæ in generalibus Anni 1327. comitiis Barcinonenſibus promulgatæ etiam nunc obſervantur: *Acclamationes Catholicas pro Eccleſiaſticis honoribus*, ſive *admonitionem pro immunitate bonorum Eccleſiaſticorum*, *de reſignatione propriæ voluntatis*, *de obedientia* &c. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. IX. 4. n. 212. Oldoini Athenæum Romanum p. 574.

Raimundus de Altoponte, ſive *de Hautpont*, Gallus, Theol. Doctor & publicus Sacræ Scripturæ Profeſſor in Academia Pariſienſi, ord. S. Auguſtini, circa A. 1424. ſcripſit *Comm. in omnes D. Pauli Epiſtolas*, quæ exſtant Pariſiis in Bibl. Auguſtinianorum. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 599.

Raimundus, monachus *S. Andreæ* prope Avenionem vergente ſeculo XI. ſcripſit *Vitam S. Pontii* Abbatis & æqualis ſui, cujus epitomen Hugo Menardus lib. II. Obſervationum in Martyrologium Benedictinum; integram vero dedit Mabillonius ſec. VI. Benedictino parte 2. pag. 493. *Præterea*, ait idem Mabillonius, *habemus ſermonem in feſto S. Pontii legi ſolitum*, *quem Bollandiani primam eſſe vitæ a Raymundo ſcriptæ partem rati*, *eo nomine illum tomo III. Martii ediderunt*, *cum nihil aliud habere potuiſſent*. *At certum eſt*, *hunc ipſum nihil aliud eſſe*, *quam breve compendium e priori vita*, *quod fortaſſe lectionum loco in Officio divino legebatur*, *excerptum*. * Reliqua ejus ſcripta Aſtronomica, ſicut & epitomes varias opuſculorum quorumdam ab antiquis ſcriptoribus editorum vide apud authores Hiſtoriæ litterariæ Gallicæ Tom. VIII. p. 479. & ſeqq. omnia tamen adhuc latent in MSS. excepta vita *Pontii* Abbatis.

Raimundus Bernardi, miles & Legum Doctor, Conſiliarius regis Franciæ, nec non Ducis Calabriæ & Andegavenſis, An. 1383. Legatus fuit ad Imperatorem, & coram ipſo *Orationem* habuit *pro Clemente Papa VII.* contra Urbanum VI. Exſtat in Martene & Durand Theſauro novo Anecdotorum Tom. II. p. 1120.

Raimundus Bequin, Toloſanus, Ord. Prædicatorum, primum Sacræ Scripturæ Lector Toloſanus, Sententiarum Lector Pariſinus, poſt A. 1321. S. Palatii apud Joannem XXII. magiſter, demum A. 1324. Patriarcha Hieroſolymitanus, & Epiſcopus Lemiſſenſis ſ. Nimocenſis in inſula Cypro, obiit A. 1328. Scripſit *Quodlibeta varia*, & alia opuſcula, de quibus hodie nihil ſupereſt. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus ordinis Prædicatorum p. *666.*

Raimundus Boquierius, Gallus, patria Narbonenſis, XXV. Carmelitarum Generalis Magiſter, ſcripſit *contra quendam Apoſtatam*. Obiit Perpiniani Anno 1388. Hæc Poſſevinus Tom. II. Apparatus p. 315. ex Simlero.

Raimundus de Canillac, Gallus Decretorum Doctor, Canonicus ordinis S. Crucis in Hieruſalem, Archiepiſcopus Toloſanus, deinde Cardinalis Epiſcopus Præneſtinus, ſcripſit *Recollectorum librum* ad Septimianum Narbonenſem Archiepiſcopum: obiit Avenione Anno 1373. Hæc Oldoinus in Athenæo Romano p. 575. Adde Ughelli Italiam ſacram Tomo I. p. 215.

Raimundus de Capua, vide infra *Raymundus de Vineis*.

Raimundus, ſive *Raimundinus Cavitellus*, Cremonenſis, Ticini, Peruſii & Ferrariæ Jura docuit circa An. 1362. Ejus ſunt *de verborum obligatione libri 4. de legali ſtudio adipiſcendo lib. 2. de feudis lib. I.* De patriæ antiquitatibus multa congeſſit quibus deinde Ludovicus Cavitellius ex pronepotibus uſus eſt, quem vide in Annalibus Cremonenſibus ad Annum 1362. Ariſii Cremo-

mona literata Tom. I. pag. 174.

Raimundus de Cornelio, Archidiaconus primum, poſt A. 1280. Epiſcopus Cadurcenſis, obiit A. 1293. Vide Galliam Chriſtianam Tomo I. pag. 136. *Teſtamentum* Ann. 1289. datum edidit Baluzius Miſcell. lib. IV. p. 502.

Raimundi de Croſis Summa Dictaminis ſecundum ſtilum Curiæ Romanæ eſt MS. in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 141.

Raimundus vel *Remundus*, Abbas *Ebirbacenſis*, ord. Ciſtercienſis, obiit A. 1249. poſt prælaturam 23. annorum, ſcripſit juſſu Gregorii IX. Pontificis, una cum Sefrido Archiepiſcopo Moguntino, & M. Conrado, *Examinationem vitæ & miraculorum S. Eliſabethæ*. Car. de Viſch Bibl. ſcriptorum ord. Ciſtercienſis p. 285.

Raimundus de Forlivio ſcripſit *de interpretatione legum*. Geſnerus.

Raimundus Gibonius, Monachus S. Germani de Pratis. Ejus *Commentarii* in quaſdam Scripturæ partes ſive Græcas ſive Latinas exſtat in Bibl. Monaſterii laudati. Bern. de Montfaucon Bibl. Biblioth. MSS. p. 1125.

Raimundus Peraudi vel *Peraldus*, Gallus, *Gurcenſis* Epiſcopus & S. R. E. Cardinalis. Surgeriis apud Sanctones natus, anno 1471. in Collegium Navarræ venit. Poſtea Romam venit, ab Innocentio VIII. in Germaniam miſſus eſt, ut pecuniam contra Turcos colligeret. Maximiliano commendante Epiſcopus Gurcenſis & ab Alexandro VI. Cardinalis creatus eſt. Fuit etiam Epiſcopus Sanctonenſis, & iterum in Germaniam miſſus eſt, obiit Viterbii Ann. 1505. æt. 70. Lud. Jacobus a S. Carolo in Bibl. Pontificia pag. 429. ipſum quoque Epiſcopum Agrigentinum dicit. Scripſit *librum de dignitate ſacerdotali ſuper omnes reges terræ*, ſine anno & loco excuſum, *de actis ſuis Lubecci & in Dacia*, nec non *Epiſtolas ad Capnionem & alios*. Hæc Launojus hiſt. Gymnaſii Navarræi part. III. lib. 3. c. 2. *Mandata & declarationes in favorem pauperum aliorumque Chriſti fidelium*. Lipſ. 4. ſine mentione anni. *Diplomata* ab eo in Germania & alibi data proſtant fere innumera. Exſtat quoque inter Reuchlinianas p. 67. b. brevis ad Reuchlinum *Epiſtola*, cui valde favit, prout etiam duæ Secretariorum ejus Epiſtolæ paginis præcedentibus oſtendunt: *Alia* ſub initium Cœlifodinæ Joannis Paltz. Confer de eo Phil. Elſſii Encomiaſticum Auguſtinianum p. 600. & Gandolfum de ducentis Auguſtinianis ſcriptoribus pag. 307. Oldoini Athenæum Romanum pag. 575. Gœtzii Memorabilia Bibl. Regiæ Dreſdenſis Vol. I. p. 513. Ridiculum eſt, quod Hugo Blotius, Bibliothecarius Cæſareus *Raimundum Titulum* nobis effingit, dum hujus Cardinalis *Epiſtolam ad S. R. Imperii Principes de expeditione contra Turcam ſuſcipienda*, Ulmæ Ann. 1501. datam, nec non *aliam* de hac materia datam in Bibliotheca Vindobonenſi adeſſe nunciat. Vide Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 573. 584. Noſſe enim debebat, unicuique Cardinalium ſuum eſſe *titulum* ſ. Eccleſiam Romæ, de qua re evolvendus eſt Jac. Laderchius de Baſilica SS. Marcellini & Petri parte III. c. 1. 6. Hic vero Cardinalis *titulum* habuit S. Mariæ novæ, Lud. Jacobus tit. SS. Joannis & Pauli ipſi adſcribit, immo & Pammachii.

Raimundus, Patriarcha *Hieroſolymitanus*, ſcripſit *Cenſuram ſuper articulis a Jacobo Archiepiſcopo Aquenſi propoſitis*. MS. in Bibl. Vaticana. Montfaucon l. c. p. 135.

Raimundus Hugonis, Ordinis Prædicatorum in conventu Brageriaci provinciæ Toloſanæ, vixit Ann. 1360. & ſcripſit *Hiſtoriam translationis S. Thomæ de Aquino*, quæ Ann. 1368. contigit, nec *Miracula ejuſdem*, quæ exſtant in Actis SS. Tom. I. Martii p. 725. 735. & Percinum in Monumentis Conventus Toloſani part. 2. pag. 211. Plura Jac. Quetif de ſcriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 662.

Raimundus Jordanis, Canonicus regularis ordinis S. Auguſtini, primo Uticenſis ſive Uſezienſis in Gallia Narbonenſi Præpoſitus, dein Cellenſis in diœceſi Bituricenſi Abbas, Ann. 1381. Opera ejus huc uſque ſub *Idiotæ* nomine cognita, & ſeculo VIII. aut IX. ſcripta habita ſunt, primus autem Raymundo vindicavit, & caſtigationibus additis edi curavit Theophilus Raynaudus Pariſ. 1564. 4. poſt Operum Tomo XI. Sunt autem

1. *Contemplationum libri VI.* qui antea prodierunt, Pariſ. apud Henr. Stephanum, 1519. 4. in Orthodoxographis (*a*) Heroldi & Grynæi, in Bibliothecis Patrum, & ſtudio Henrici Sommalii cum Auguſtini, Anſelmi & Bernardi Meditationibus, Colon. 1637.

2. *De virgine Maria*. Pariſ. 1538. Hanc contemplationem ab hæreticis in Orthodoxographorum editione omiſſam eſſe indignatur Margarinus de la Bigne, ideoque in indicibus editionis ſecundæ Bibliothecæ Patrum a ſe editæ inſerendam cenſuit.

3. *De ſtatu religioſo libri III.*

4. *De Oculo ſpirituali*, ſive *Oculo myſtico*, Joanni Guallenſi tribuitur. Vide ſupra lib. VII. p. 110.

Regulæ Chriſtianam vitam complectentes, & *Paraphraſis in Pſalmum XV.* ſunt Joannis Pici Mirandulani, inter cujus opera exſtant. Vide ſupra lib. IX. p. 117.

Raimundus Lullus, ſupra lib. XI. p. 292. Tres *Epiſtolæ* illius ad Regem Galliæ, ad amicum, & Academiam Pariſinam, quibus ad fundandum Collegium linguarum orientalium hortatur, exſtant in Martene & Durand Theſ. novo Anecdot. I. p. 1315. * Operum quorundam Lulli tituli exhibentur a Cl. Lamio in Catalogo manuſcriptorum Bibliothecæ Riccardianæ pag. 270. quorum ſaltem nonnullorum cognitio eruditos fugerat. En illos. *Soliloquium Philoſophiæ majus. Liber lucis mercuriorum. De accurtatione lapidis. De lapide phyſico minerali. Ars intellectualis*, *ſeu Magia parva. Anima artis tranſmutatoriæ metallorum. De inveſtigatione ſecreti occulti. De conſervatione vitæ. Elucidatio totius Teſtamenti. Opus Margaritarum. Vade mecum artis compendioſæ. De terminis militis. Epiſtolæ tres de arte Alchimiæ. Teſtamentum ultimum a Raimundi, Rege Carolo. De mirabilibus rebus verſio ex græco in latinum per Cl. Virum D. Raimundum Lullum .... de Mirabilibus Rebus ad Nobilem, & Doctum virum Hieronymum Cattagnetum. Compendium ad compoſitionem in lapidem Philoſophorum Aſtrologia, & ſecreta ad Eduardum Regem. Oratio ad Jeſum Chriſtum ante deſcriptionem aquæ vitæ recitanda.* Hæc in *Codicibus quibuſdam* Riccardianis ſervari idem Lamius ibidem teſtatur. Alibi vero in eodem opere indicat alium Codicem, in quo eſt ejuſdem Raimundi Opus Theologicum, & philoſophicum inſcriptum: *Fundamentum artis generalis ad Dei laudem, cognitionem, & amorem.*

Raimundus Marlianus, Gallus, vixit temporibus Caroli VIII. & Ludovici XII. Scripſit *Deſcriptionem veterum Galliæ locorum*, *urbium*, *populorum*, *montium ac fluviorum*, quorum apud Cæſarem & Tacitum mentio fit, ordine Alphabetico. Ea editionibus Julii Cæſaris annecti ſolet, ut Venetæ per Theodor. de Ragazonibus, 1490. fol. Sub verbo *Boji* tempus ſuum innuit, ubi terras meminit, *quas hodie Sigiſmundus Dux Auſtriæ poſſidet*. Vixit igitur antequam Sigiſmundus dignitatem Imperatoriam nanciſceretur. Cætera ejus huc dum incognita ſunt.

Raimundus Martini, Subiratenſis, (hodie *Sobirats* dicitur, urbs Cataloniæ) ordinis Prædicatorum in conventu Barcinonenſi. Fuerunt, qui ipſum Ex-Judæum pronunciarent, etiam ex antiquioribus, ſed recte eos arguit Rev. Wolfius Bibl. Hebr. T. III. pag. 989. ſeqq. Suſpicio potius quorundam fuit, quia in librorum Rabbinicorum lectione,

(*a*) Ibi Liber VI. deſideratur, qui *de Maria* agit.

ne, ſi quiſquam alius, fuit verſatiſſimus. Illo enim tempore *Raymundus de Pennaforti*, Generalis ord. Dominicanorum, ſuos ad hæc ſtudiorum genera tractanda juſſu regio excitarat. Ipſe quoque Raymundus noſter cum Paulo quodam Ex-Judæo Codices hebraicos per totam provinciam conquiſitos in uſum ſuum convertit. Mortuus eſt poſt A. 1286. Ex ſcriptis ejus nota ſunt:

1. *Pugio fidei adverſus Mauros & Judæos*, Opus quantivis pretii, hac præcipue de cauſſa, quia multos exhibet textus Codicum Judaicorum, quos poſteriorum temporum Judæi in editionibus impreſſis omiſerunt. Scripſit eum librum A. C. 1278. ut ipſe innuit par. II. cap. 10. n. 11. Editus eſt primum a Jac. Phil. Mauſſaco & Joſepho de Voiſin, cum hujus obſervationibus, Pariſ. 1651. fol. poſt Lipſ. 1687. fol. cura Jo. Bern. Carpzovii, qui Introductionem ad Theologiam Judaicam præmiſit. Uſus eſt illo Porchetus Salvaticus, prout ſupra monuimus, nec non Petrus Galatinus, cujus plagium non eſt excuſandum.

2. *Summæ contra Alcoranum*, quod opus nondum eſt editum.

3. *Capiſtrum Judæorum*, quod manu exaratum exſtat in Bibliotheca Bononienſi, teſte Echardo Biblioth. ord. Prædic. Tom. II. p. 818.

Cæterum de hoc Raymundo agunt præter Caveum, Boſquetus & Mauſſatus in Prolegomenis, Nic. Antonius in Bibl. Hiſpana Vet. VIII. 6. num. 227. ſeq. Wolfius Bibl. Hebr. I. pag. 1016. Altamura Bibl. Dominicana p. 58. & Noſter ſupra libro XII. p. 44. quia vero hic quædam habentur, quæ ſuperius non exſtant, Lectores utriuſque operam poterunt conjungere.

Raimundus de Medullione, Gallus, ex illuſtri Medullionum ſtirpe in Provincia oriundus, ordinis Prædicatorum A. 1264. Prædicator generalis, poſtea Provincialis ſocius, Diffinitoris ſocius, & Diffinitor fuit. An. 1281. aſſumtus eſt Epiſcopus Vapincenſis, An. 1289. Archiepiſcopus Ebrodunenſis, obiit A. 1294. Ejus ſunt *Acta Synodi Reatinæ in Sabinis*, *Statuta pro regimine diœceſis Vapincenſis*, *Acta Synodi provincialis Ebrodunenſis* Ann. 1290. quæ edita ſunt a Martene & Durand Tom. IV. Theſauri novi Anecdotorum. Vide Jac. Qnetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum p. 435. Altamura p. 68. Adde Galliam Chriſtianam Tom. I. p. 465. T. III. p. 1081.

Raimundus Mithridates: vide ſupra libro XII. p. 82.

Raimundus de *Musfoliis*, *Muſtogiolis*, vel de *Moſcuerolis*, natione Gallus, patria Rutenenſis, ex Monacho & Priore Cœnobii S. Flori in Aruernia, Benedictini Ordinis, primum a Joanne XXI. aliis XXII. Pont. Max. Epiſcopus Florenſis, tum S. Pauli, demum Presbyter Cardinalis cum Titulo S. Euſebii conſtitutus omnium primus, ſcripſit *Statuta pro Eccleſia S. Pauli*, *& Prioratu Majoris Eccleſiæ*, nec non *Leges* condidit pro Clericis. Obiit circa A. 1336. Oldoini Athenæum Romanum p. 575.

Raimundus Oldovinus, Cremonenſis, JCtus celebris circa An. 1326. ſcripſit *de uſufructu*, *de invaliditate matrimonii*, & alia. Ariſii Cremona literata Tom. I. p. 158.

Raimundus de Pennaforti, vide libro XV. p. 221.

Raimundus Peraudi, vid. ſupra *Curcenſis*

Petri Raimundi, monachi de Cluſa, *Chronicon* uſque ad A. 1134. eſt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 17.

Raimundus de Podio, vide ſupra *Raymundus de Ageles*.

Raimundus de Ponte, in Aragoniæ regno & Fraga municipio natus, primum *Auditor Rotæ* Romanæ, & Marchiæ Anconitanæ Gubernator, dein Regis Aragoniæ Cancellarius, & ab A. 1288. Epiſcopus Valentinus. A. 1303. ordinem fratrum Prædicatorum ingreſ-

ſus eſt. Interfuit Concilio Viennenſi A. 1312. & obiit in urbe Tarraconenſi A. 1313. cum Synodus provincialis ibidem haberetur. Scripſit *librum de Sacramentis*. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. IX. n. 63. 64. Quetif de Scriptor. ord. Prædicatorum p. 519.

Raimundus Rigaldus, vide infra *Rigaudus*.

Raimundus de *Salignas*, (forte *Salignac*) Decanus Pariſienſis & Auditor ſacri Palatii Apoſtolici. Ejus ſunt, *Caſus libri V. Decretalium* MSS. in Bibl. Lipſienſis Academiæ Paullina. Vide Felleri Catal. p. 425.

Raimundus Sebunda, *Sebonde*, *Sabunde*, *Sebeide*, *Sant-Sebeide*, & *Sebon*, Hiſpanus, Artium, Medicinæ & Theologiæ Doctor, Toloſæ docuit circa Ann. 1436. An Ex-Judæis adnumerandus ſit, diſquirit, & recte negat Wolfius Bibl. Hebr. III. p. 991. Ejus habemus:

1. *Creaturarum ſive de homine* librum, quem alii *Theologiam naturalem* vocant. Editio ejus antiqua exſtat 4. ſine anno & loco, alia ſine loco 1487. fol. Daventrienſem in folio memorat Wharthonus. Porro prodiit Argent. 1496. fol. Lugdun. 1507. in 8. Pariſ. 1509. Lugd. 1540. 8. Venet. 1581. 8. Francof. 1631. 8. Amſtel. 1661.

Verſio Gallica prodiit hoc titulo: *La Theologie naturelle de D. Raym. Sebon miſe en François par Mad. Leonor Royne de France*, Paris 1551. 4. Hujus libri non meminit Franc. Crucimanius, adfuit tamen Lipſiæ An. 1739. in Auctione publica. Aliam ejuſdem anni memorat Maittairius Tomo III. Annal. pag. 600. hoc titulo: *La Theologie naturelle de Raymond ſecond* (forte ex errore typographi pro *Sebond*) *compriſe en ſept dialogues de la nature de l' homme*, *traduicts de Latin en François par Jean Martin*. Pariſ. per Mich. Vaſcoſanum 4. Deinde quoque vertit Michael Montanus, Pariſ. 1569. 1581. 8. id quod pater ipſi negotium impoſuit, ut ipſum partim in timore Dei, partim quoque in bonis literis exerceret, teſte Crucimanio p. 329. Idem Montanus Conatuum II. 12. *Apologeticon* hujus libri ſcripſit, quod editioni Rotomagenſi 1603. & 1641. additum, Italice quoque verſum a Marco Ginammi, Venet. 1633. Male de hoc opere judicant Mericus Caſaubonus in libro Anglice ſcripto *de credulitate & incredulitate* p. 16. Jac. Thomaſius in Præfationibus p. 77. & Theoph. Raynaudus in Theol. naturali Proleg. §. 86. Melius autem Comenius de uno neceſſario c. 6. p. 49.

2. *Viola animæ*, ſive *de natura hominis*, prodiit Toleti 1504. 4. Colon. 1502. 4. Lugd. 1568. 12. Hiſpanice vertit Antonius Ares, Taurenſis, ord. Min. Madr. 1616. 4.

3. *Quæſtiones diſputatas* allegat Trithemius de ſcript. Eccleſ. c. 765.

Plura de ipſo dant Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. X. 3. n. 116. ſeqq. Whartonus Append. ad Caveum p. 86. Bælius in Dictionario, Val. Andreas in Catalogo clarorum Hiſpaniæ ſcriptorum pag. 100. Crenius Animadv. Hiſtorico-Philol. Tom. IX. pag. 101. * *Theologiæ naturalis* ejuſdem authoris præter indicatas hic alia eſt editio in fol. Argentinæ An. 1501. quam ſervat Bibliotheca Civica Vindobonenſis, ut ex ejus Catalogo Tom. I. pag. 169. diſcimus. Vide Lambacheri adnotationem in eodem Catalogo.

Raimundus de Tarraga, aliis *Terraga*, Ex-Judæus, Dominicanorum Ordini adſcriptus A. 1370. ſed tantum in ſpeciem, ut Chriſtianos falleret. Scripſit librum *de Dæmonum invocatione*: alium, cujus initium fuit: *Utrum quilibet infidelis tam divinis*, *quam Apoſtolicis canonibus teneatur obedire*: *de ſecretis naturæ*, *de Alchymia*, & alia, quæ juſſu Gregorii XI. An. 1372. flammis ſunt exuſta. Hæc ex Tom. IV. Bartolocci tradit Rev. Wolfius Bibl. Hebr. I. p. 1016. III. p. 989. Adde Fabricium ſupra libro XI. p. 293.

Raimundus Turcus, ſcriptor rerum

Eſten-

Eſtenſium, ſec. XII. ſed quem fruſtra huc uſque quæſivit Lud. Ant. Muratorius, prout iſte teſtatur in præfatione ad Chronica Aſtenſia, Tom. XI. S. R. Ital. pag. *136*. * Memoriale Raymundi Turci, quod tantis adeo votis efflagitavit Cl. Muratorius jam tandem prodiit beneficio doctiſſimorum virorum, qui MSS. Codicum Taurinenſium indicem ediderunt. Vide volumen II. ad Codicem DCXLVII. Abſolvitur vero hæc hiſtoria Anno 1091.

Raimundus de Vineis, vulgo *de Capua*, ab urbe ſcilicet patria, ex familia nobili *de Vineis*, ordini Prædicatorum in patria adſcriptus, poſtea Prior apud Montempolitianum & in conventu Romano ad Minervam, porro Regens ſtudii Senenſis, demum Provinciæ Lombardiæ ſuperioris electus Prior & Præſes, obiit Noribergæ An. *1399*. Scripſit *Legendam B. Agnetis de Montepolitiano, virginis, ord. Prædic.* quam Ambr. Taegius in ſuam Rerum ordinis Prædic. collectionem intulit lib. 3. Diſt. 8. fol. *146*. ex iis deſumſerunt Acta SS. Tom. II. Aprilis p. *792*. *Legendam B. Catharinæ Senenſis*, Colon. 1553. fol. apud Surium d. *29*. April. Antoninum Summæ Tom. III. p. *692*. & in Actis Sanctorum Tom. III. Aprilis p. 853. Italica verſio Barduccii Canigiani præmiſſa eſt Operibus S. Catharinæ, quæ Tomis V. prodierunt Senis 1707. 1713. ſeqq. 4. *Tractatum ſuper Magnificat, Officium pro feſto viſitationis B. Virginis, Tractatum pro reformatione conſervanda*, Rom. 1580. Toloſæ *1605*. 12. Fontana inter ordinationes Capitulorum generalium inſeruit p. 550. *Epiſtolas Encyclicas ex Capitulis generalibus ſcriptas, Acta legationum pro ſummis Pontificibus Gregorio XI. Urbano VI. & Bonifacio IX. tum & pro Florentinis, Teſtimonium juridicum de iis, quæ audivit & vidit vacante ſede Apoſtolica poſt obitum Gregorii XI.* Opera etiam S. Catharinæ non ſolum ex lingua Italica in Latinam convertit, de qua re Noſter ſupra libro III. p. 390. ſed etiam a Wharthono auctor illorum creditur, conſentiente Oudino Tomo III. pag. 1264. Vide ſupra Catharina Senenſis.

Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ordinis Prædicatorum Tom. I. pag. *679*. Altamura p. 145.

Raimundus Superantius, Italice *Soranzo*, JCtus in aula Pontificum Avenionenſi ſec. XIV. medio, *libros Ciceronis de gloria* habuit, & Petrarchæ legendos conceſſit, poſtea caſu quodam amiſit. Vide Menagiana T. IV.

Rainaldus, Archidiaconus S. Mauritii *Andegavenſis*, ſcripſit *Breve Chronicon* a tempore Ptolemæi Evergetæ ad A. 1085. In quibuſdam MSS. Chronicon Frodoardi, monachi S. Albani, ab A. *966*. ad 1277. continuaſſe dicitur. Jac. le Long bibl. Hiſtoriæ Galliæ p. 341. 754. * Authores Hiſtoriæ literariæ Gallicanæ Tom. VIII. pag. *36*. monent in chronico quodam MS. Bibliothecæ Cottonianæ legi ad A. 1075. *Finis Chronicæ Raynaldi Archidiaconi S. Mauricii*. Quæ deinde ſequuntur in eodem MS. ejuſdem Chronici continuatio ſunt. Nec aliud eſſe cenſeo opus illud hic a Bibliothecario indicatum Chronicon Frodoaldi continuatum uſque ad Annum 1277. Vixit autem Raynaldus ultra Annum 1074. ſed quo potiſſimum obierit certum tempus ignoratur. Addunt Scriptores illi Hiſtoriæ litterariæ Gallicæ hunc ipſum Raynaldum ſcripſiſſe hiſtoriam miraculorum S. Florentii, quam ſervat MS. Codex Monaſterii S. Florentii Salmurienſis, ſicut & novum Officium ejuſdem S. Florentii, ac denique hymnos binos de laudibus ejuſdem Sancti, quorum prior incipit: *Canat chorus fidelium*, alter: *Sancte Confeſſor*. Utrumque ſervant breviaria] MSS. ejudem Cœnobii S. Florentii.

Rainaldus Bononienſis, vid. infra *Rambertus*.

Rainaldus de Brancaleonibus, Fulginas, ex Comitibus Luci & Mevalis circa A. 1410. reliquit *plura Carmina*

utraque lingua. Jacobilli Bibl. Umbriæ p. 238.

Rainaldus Calementanus ſeu *Colimentanus* dictus, ex Comitibus Marſorum, Monachus S. Benedicti & Presbyter Cardinalis SS. Petri & Marcellini ab Innocentio II. renunciatus, qui obiit Caſſini Idibus Junii A. 1165. Scripſit *S. Severi Epiſcopi Vitam*, *de SS. Benedicto & Mauro verſus*, *de SS. Placido*, *Mauro & Severo hymnos*. Vide plura apud Ciaconium ejuſque Auctarios. Hæc Oldoinus in Athenæo Romano pag. 574. Adde Jac. Laderchium de Baſilica SS. Marcellini & Petri p. 348.

Rainaldus, Subdiaconus *Caſinenſis*, ſec. incerto, *Vitam B. Benedicti* verſibus expreſſit, qui leguntur in Breviariis Caſinenſibus Ann. 1568. & 1572. impreſſis. Acta SS. Martii Tom. III. p. 276. Ejuſdem *Verſus in Regulam S. Benedicti* adſervantur in Bibl. monaſterii Caſinenſis. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 224. *Hymnos* quoque *in laudem S. Severi* Confeſſoris & Epiſcopi Caſinatis ipſi tribuit Petrus Diaconus de Viris illuſtribus Caſinenſibus c. 44.

Rainaldus Ciſtercienſis, vid. *Rainerius Ciſterc.*

Rainaldus Cluniacenſis, vid. infra *Rainaldus de Semur*.

Rainaldus, Epiſcopus *Lingonenſis*, circa Ann. 1080. Scripſit *de Vita*, *agone & triumpho S. Mamantis*, Lingonenſis Eccleſiæ Patroni, quæ edita eſt in Jo. a Boſco Bibliotheca Floriacenſi Tom. II. p. 210. 240. *Rainardum* vocat Necrologium S. Benigni Divionenſis in Bibl. S. Germani apud Bern. de Montfaucon l. c. p. 1161.

Rainaldus de Montauro, Netinus Siculus, cujus mater ex Landolina familia provenit, nobili genere natus, Ord. Prædicatorum Doctor Salmanticenſis, Prior Provincialis Siciliæ, poſt Inquiſitor fidei Generalis. A Ferdinando II. Aragoniæ Rege Neapolim vocatus eſt, ubi una cum aliis Tribunal Inquiſitionis inſtituit. Ab Alexandro VI. Ann. 1497. Epiſcopus Cephalæditanus, Ann. 1497. Generalis Commiſſarius Sanctæ Cruciatæ in Sicilia & Collector Decimarum Eccleſiaſticarum, a Julio II. Abbas S. Mariæ de Arca A. 1503. renunciatus eſt. Obiit A. 1511. cum Siculorum Oratorem apud Ferdinandum in Hiſpania ageret. Scripſit *IV. volumina in libros Sententiarum*, nondum edita. Impreſſa vero ſunt: *De Reductionibus naturalibus*, *de Futurorum contingentium difficultate*; *Oratio Panormi, in funere Joannis Aragonenſis, filii Ferdinandi II. a. 1497. habita*. Hier. Raguſa Elogia Siculorum p. 245. Mongitore Bibl. Sicula T. II. p. 197. 198. Altamura Bibl. Dominicana pag. 228. Jac. Quetif T. II. p. 24.

Rainaldus ex Comitibus Signiæ, Epiſcopus Cardinalis *Oſtienſis*, poſtea Pontifex nomine *Alexandri IV.* de quo plurimis jam egit Fabricius noſter ſupra lib. I. pag. 59. Adde nunc, quaſdam ejus *Epiſtolas* ad Epiſcopos & Abbates Sveciæ haberi in Jo. Vaſtovii vite Aquilonia ſub finem, alias Magiſtro Hoſpitalis S. Spiritus Piſarum in Ughelli Italia Sacra. Adde Oldoini Athenæum Romanum pag. 574. & qui ibi plures citantur.

Rainaldus, Prior S. Eligii *Pariſienſis*, cujus *Commentarii in Pentateuchum*, *Joſuam*, *Judices*, *Ruth & Jeſaiam* MSS. memorantur a Montefalconio Bibl. MSS. p. 1278.

Rainaldus Perſichellus, Cremonenſis, humaniorum literarum Profeſſor circa A. 1364. varia e Poetis Græcis præcipue Pindaro, Latine vertit: ſcripſit *Epigrammata*, *de Italiæ antiquis & clarioribus urbibus*, *de vita ſolitaria*, *de hominis diſcurſu diſp.* 3. Ariſii Cremona literata Tom. I. p. 175.

Rainaldus Perſicus Comes, Matthæi filius, Viciniæ S. Petri de Pado, JCtus Cremonenſis, legatione ad Venetos functus eſt; obiit A. 1505. & *Conſultationes Legales* reliquit. ibidem p. 355.

Rainaldus de Semur, A. 1108. monachus Cluniacenſis, Abbas Vezeliacenſis, poſt

poſt Archiepiſcopus Lugdunenſis Ann. 1128. obiit anno ſequenti. Scripſit *Vitam Hugonis Abbatis Cluniacenſis*, & Ejuſdem Vitæ *Synopſin metricam*, quæ prodierunt primum in Bibliotheca Cluniacenſi pag. 648. 654. poſtea in Actis Sanctorum Tom. III. Aprilis p. 648. Utrumque MS. bis adeſt in Bibl. Vaticana. Montfaucon l. c. pag. 74. 76. Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 311. 312. Gallia Chriſtiana Tomo IV. pag. 115.

Rainaldus Epiſcopus *Senenſis*.

Ejus eſt *Regiſtrum patrimonii S. Petri in Tuſcia* A. 1291. compoſitum, MS. in Bibl. Colbertina. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 926.

Rainaldus Wilduccius, Forolivienſis, Scriptor ſeculi XIV. cujus ſcripta in Bibliothecis adſervantur ſequentia: *Tractatus de ſeptem Sacramentis; Sermones in Evangelia, Epiſtolas, Quadrageſimales, de Feſtis annualibus, & contra Hebræos;* item *de Reſurrectione mortuorum*. Plura de ipſo non ſunt cognita. Ge. Viviani Marcheſii Vitæ illuſtrium Forolivienſium p. 163.

Rainerius Alemannus, neſcio quis. Ejus eſt Tractatus dictus *Fayfacetus*, ſeu *de moribus in menſa requiſitis*, *metrice*, qui editus eſt ſub nomine *Faceti* cum Commento, ſed nomine anni & loci non addito. It. Tractatus alius dictus *Pamphilus*, de amore, metrice. MS. eſt in Bibl. monaſterii Dunenſis in Flandria, prout teſtatur Ant. Sanderi Bibl. Belgica MSS. p. 204. *Fagifacetus* dicitur in Codice Bibl. Paullinæ Lipſienſis, teſte Catalogo Felleri p. 389. Fortaſſe vox hybrida eſt a φαγεῖν, *comedere*, & *facetiæ*, ut facetum inter comedendum vivendi morem oſtendat.

Rainerius Arſendius, Forolivienſis, Romæ primum Auditor Sacri Palatii, deinde Bononiæ ab A. 1324. uſque ad 1338. Jus docuit, ubi Bartolum de Saxoferrato diſcipulum habuit. A Carolo IV. Imp. Cæſareæ Aulæ Conſiliarius declaratus, Piſis docere maluit, ubi Bartolum Collegam habuit. Poſt Ann. 1344. ab Ubertino, Patavii Domino, ſexcentorum aureorum ſalario Patavium vocatus eſt, ut Cortuſiorum Hiſtoria VIII. 14. docet, tandem Ann. 1358. fatis conceſſit. Ejus eſt *Repetitio l. omnes populi ff. de Juſtitia & Jure*, quam Albericus de Roſate Tractatui Statutorum inſeruit, & *Conſilia*. *Additiones ſuper Infortiatum* MSS. ſunt in Bibl. Paullina Lipſienſi, teſte Catalogo Felleriano p. 344. Ge. Vivianus Marcheſius de Viris illuſtribus Forolivienſibus II. 2. Nicol. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini lib. III. ſect. I. c. 2. Marcus Mantua de illuſtribus Jureconſultis c. 221.

Rainerius de Barga, neſcio quis, una cum Bractino de Piſtorio ſcripſit *Librum rationum ſuper Chrirurgiam Galeni*. Exſtat in Bibl. Colbertina teſte Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecar. MSS. p. 950.

Rainerius de Belforte, ex Medico monachus S. Galgani in Tuſcia, diœceſis Volaterranæ, Ord. Ciſtercienſis, poſt Abbas, obiit An. 1272. Scripſit *Tractatus aliquot medicos*, & *Vitam B. Jacobi de Monterio*, cœnobii ſui monachi. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 284. Magiſtri Rainerii *liber de morbis oculorum* MS. eſt Romæ in Hoſpitio Congregationis S. Mauri. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 200.

Rainerius Capoccius, Viterbienſis, Ord. Ciſtercienſis in cœnobio trium Fontium juxta Romam, A. 1212. Cardinalis, titulo S. Mariæ in Coſmedin creatus, obiit An. 1268. Fecit *Hymnos* rhythmice ſcriptos, ut illa ferebant tempora, quorum initium: *Cœlorum candor*, *Plange turba paupercula*. Ughellus Italia Sacra Tom. I. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 284. Oldoini Athenæum Romanum p. 577.

Rainerius, monachus *Sellenſis* in Hannonia, hodie *S. Guislain*, ſeculo circiter XI. ſcripſit *Vitam S. Gisleni*, Condi-

ditoris hujus Cellæ, quam ſuppreſſo nomine, præfatione quoque & libro miraculorum omiſſis edidit Surius d. 9. Oct. integram vero Mabillonius Seculo II. Benedictino p. 796.

Rainerius, alias *Rainaldus*, Milonis Comitis Barri ſuper Sequanam filius, ex monacho Clarævallis An. 1133. electus Abbas *Ciſtercii*, obiit A. 1151. & mortem ejus luxit Bernardus Epiſt. 270. *Speciales Conſtitutiones Ordinis Ciſtercienſis* a S. Stephano diverſis temporibus latas in unum volumen redegit, & A. 1134. vulgavit. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 284.

Rainerius Cluniacenſis, vide ſupra *Paſchalis II.*

Rainerius Coppoli, ſive *de Coppolis*, Peruſinus, J. U. D. Baldo antiquior, circa A. 1350. ſcripſit *in libros Digeſtorum*. Oldoini Athænæum Auguſtum p. 292.

Rainerius de Forolivio, vide ſupra *Rainerius Arſendius*.

Rainerius Granchi, vel *de Grancis*, Piſanus, Ord. Prædicatorum, ſec. XIV. ſcripſit *de præliis Tuſciæ libros VIII.* carmine admodum obſcuro & impolito, ſed quod tamen hiſtoriarum ſtudioſis non eſt inutile. Editum eſt a Muratorio Tom. XI. S. R. Ital. p. 283. qui auctorem eundem cum Rainerio Piſano, Pantheologiæ auctore, conjicit, liberum tamen cuivis judicium merito relinquit. Adde Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. 2. p. 819.

Rainerius de Iſorella cognomine *Lombardus*, Brixienſis, Ord. Prædicatorum, A. 1237. factus eſt Eccleſ. Romanæ Vicecancellarius, & A. 1247. Epiſcopus Magalonenſis, interfectus A. ſequenti 1248. Scripſit *Statuta Synodalia A.* 1274. *Dictionarium varia eruditione refertum*; *Speculum adverſus hæreſes*. Jac. Quetif de Scriptor. Ord. Prædicatorum p. 121. Leon. Cozzando Libraria Breſciana p. 293. Altamura p. 13.

Rainerius Lombardus, vid. *Rainerius de Iſorella*.

Rainerius Paleareſi, Senenſis, Ordinis Prædicatorum circa A. 1404. ſcripſit *Opuſculum in laudem Catharinæ Senenſis*. Quetif Tom. 1. p. 750. Altamura p. 149.

Rainerius a Rivalto, quod caſtellum eſt in collibus Piſanis, unde *Piſanus* vulgo, vel *de Piſis* dictus eſt, Oldoinus patria *Genuenſem* dicit, agnomine tantum Piſanum, Ord. Prædicatorum, vixit ſec. XIV. obiit A. 1351. & celebris eſt Opere, quod *Pantheologiam* inſcripſit, in quo, quæ ad Theologiam pertinent, ordine alphabetico diſpoſita ſunt. Inceperat Opus A. 1333. ex quo de tempore, quo vixit, conjectura fieri poteſt. Edita eſt illa Pantheologia Gandavi, 1459. ut quidam tradunt, *Summæ* titulo, Norimb. cura Fr. Jacobi Florentini, apud Jo. Senſenſchmid & Henr. Kefer, 1473. fol. & *Pantheologiæ* titulo ibidem apud Koburgerum, 1474. 1477. & 1486. 2. vol. fol. *Summæ* Venetiis ap. Petrum Lichtenſtein, 1486. fol. Lugduni expenſis Conſtantini Fredin, 1519. fol. (Catal. Bunemanni p. 34.) Rrixiæ 1529. 1581. 4. Venet. 1585. 4. tandem Lugd. 1655. & Pariſ. 1670. 3. vol. fol. per Fr. Jacobum Nicolai, Ord. Prædicatorum, de cujus editione addimus judicium Jo. Launoji diſſ. de veteri ciborum delectu in jejuniis Chriſtianorum Tom. II. Opp. part. 2. p. 686. *Pantheologiæ identidem interponit, ſingularis ſibi, vulgaris aliis doctrinæ obſervationes, quæ Lectoribus moleſtiæ plurimum, voluptatis nihil aut parum adferunt. Id egregia lucubratione ſuæ conſecutus eſt, ut antiquarum editionum Pantheologia Rainerii non minoris, ut poſt editionem novam fieri ſolet, ſed pluris vendatur & requiratur diligentius*. Cæterum de hoc auctore poſt Dupinium, Whartonum, Oudinum, vide Muratorium Tom. XI. S. R. Ital. p. 286. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. pag. 635. Sopranum de Scriptoribus Liguriæ p. 249. Oldoini Athenæum Liguſticum p. 489. * Operis hujus Raineriani in editione Norim-

rimbergenſi Anni 1473. titulus eſt *Pantholo gia*, & tribus in fol. voluminibus conſtat (non ſumma) Rainerii de Piſis. Ab authore tamen ſuo *ſummam* inſcriptam fuiſſe docet magnus Codex MS. chartaceus ſæculi XV. apud me exiſtens, in quo ſummæ hujus pars prior continetur: En titulum integrum: *Incipit prima pars ſummæ F. Raynerii de Piſis, Doctoris eximii, Ordinis Prædicatorum, quem compoſuit magnis laboribus pro ſalute animarum, & communiori ac faciliori ſtudio prædicatorum.* Rainerii ſermo *de fortuna*, & ſermo *de ſortibus* extat in Codice Bibliothecæ Richardianæ monente Cl. Lamio in Catalogo ejuſdem Bibliothecæ pag. 335.

Rainerius, Diaconus & monachus Pompoſianus, vixit A. 1200. & *Collectionem primam Decretalium Innocentii III.* ex Regeſtis Epiſtolis ejus annorum 1198. 1199. 1200. in XL. titulos congeſſit, editam a Baluzio Tomo I. Epiſtolarum Innocentii p. 543.

Rainerius de Raineris, ſenior, JCtus & Judex Peruſinus, Petro Damiani familiaris, A. 1050. Scripſit *Hiſtoriam Viſionis habitæ in Eccleſia S. Petri Peruſina*. Oldoini Athenæum Auguſtum p. 292.

Alius junior, JCtus & Profeſſor Peruſinus, a Jaſone Mayno commendatus, circa A. 1430. reliquit *Lecturas ſuper ff.* & *Volumina Reſponſorum*. Oldoinus l. c.

Rainerius Sacconus, Placentinus, Philoſophus & Theologus, prout illa tempora ferebant, non contemnendus, primo Waldenſium Epiſcopus, deinde Monachus Ordinis Prædicatorum & hæreticæ pravitatis per Lombardiam Inquiſitor, obiit A. 1259. in exilio. Scripſit *Summam de Catharis & Leoniſtis ſeu Pauperibus de Lugduno*, quæ a Claudio Couſſord Pariſ. 1548. edita, in libro, quem inſcripſit *Waldenſium & quorundam aliorum errores*, tanquam inedita vero ab Edm. Martene & Urſino Durand Tomo V. Theſauri novi Anecdotorum inſerta eſt, p. 1759. *Liber adverſus Waldenſes* a Gretſero editus eſt Ingolſtad. 1613. 4. deinde in Bibliothecis PP. & quidem Lugdunenſi Tom. XXV. p. 262. in Freheri Scriptor. rerum Bohemicar. in Faſciculo rerum expetendarum & fugiendarum, tandem in Operibus Gretſeri Tom. XII. part. 2. pag. 23. ſeqq. Magna ejus pars jam ante edita fuerat in Flacii Catal. teſtium Veritatis p. 431. Freheri & Flacii editiones plurium corruptelarum arguit Gretſerus Tom. XXV. Bibl. PP. p. 261. Obſervat autem Georgius Conradus Riegerus *im Saltzbunde* p. 502. titulum hujus libri ab auctore inſcriptum eſſe *contra hæreticos*, quippe qui Waldenſes a Manichæis & Arrianis diſtinguat, Jeſuitas vero illum pro lubitu, & ad invidiam Waldenſibus concitandam, immutaſſe: interim tamen teſtimonio ejus utitur ad dogmata & vitam Waldenſium delineandam, pag. 255. 502.

Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 154. qui Germanica, quæ ibi habentur, a quodam Germano in uſus popularium ſuorum inſerta eſſe ſuſpicatur. Ambr. ab Altamura Bibl. Domin. p. 15.

Rainerus Vibius, JCtus Peruſinus circa A. 1350. ſcripſit *de Dote*, *in ff. & Codicem*. Oldoinus l. c. p. 293.

Rainhamus, Anglus Philoſophus, a Ducangio in Indice, qui Gloſſario præfixus eſt, memoratur, mihi vero præter hunc nondum occurrit.

Raino, Epiſcopus Andegavenſis, ſec. X. ineunte, *Vitam S. Mauritii*, Epiſcopi Andegavenſis, deſcribi juſſit, qui Codex manuſcriptus exſtitit apud Ægidium Menagium, & hæc adſcripta habebat: *Raino, quondam Sancti Martini quotidianus diſcipulus & ſemper Canonicus, ac poſtmodum Sanctæ Andegavenſis Eccleſiæ ex initio Chriſtianitatis trigeſimus tertius humilis Epiſcopus, ... Anno Incarnationis Dominicæ adhuc in DCCCCV. & ordinationis Epiſcopatus ſui in XXV. hanc Vitam ſcribere & requi-*

quirere juſſit. Archanaldus, Sancti Martini diſcipulus & Diaconus, juſſu præfati domini Rainonis ſcripſit & requiſivit. Quum igitur hæc Vita vulgo Gregorio Turonenſi adſcripta ſit, Jo. Launojus in Judicio de auctore hujus Vitæ Tomo II. Operum parte I. p. 656. Rainonem ubique auctorem illius facit, neque tamen aliud argumentum, præterquam ex verbis modo adductis, protulit. Clariſſimum vero eſt, Rainone tantum jubente Codicem fuiſſe deſcriptum, an auctor ſit, non additur. Si igitur ſtilus & alia Gregorium auctorem non patiantur, incertum potius illum pronunciabimus.

Rainoldus, Archiepiſcopus *Remenſis*. *Epiſtolæ* ejus *quatuor* A. 1093. ſcriptæ habentur in Conciliis Harduini Tom. V. p. 1673, 4, 9.

Rainoldus de Villa nova de triplici modo conficiendi vina a Franciſco de Senis epitomatus exſtat Lipſiæ in Bibl. Paullina. Vide Catalogum Felleri pag. 261. 262. Videndum, annon ſit Arnoldus Villanovanus. * Omne deponendum eſt dubium de hoc Rainoldo, utrum idem ſit cum Arnoldo Villanovano. Conſtat enim libellum de modo conficiendi vina Arnoldi opus eſſe, cum inter ejus opera ſæpius excuſus ſit.

Ramantinus de Florentia, Ord. Fr. Prædicatorum, circa An. 1363. rerum mathematicarum peritus ſcripſit *Paſchale opus*, in quo Calendarium emendavit. Tribuunt ipſi quoque *Commentaria in Senecam*, ſed perperam. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. pag. 632. Julius Niger de Scriptoribus Florentinis p. 489.

Rambertus de Bononia, e nobili *Primaditiorum* gente, Magiſter Pariſienſis, Ord. Prædicatorum, poſtea Epiſcopus Venetiarum Caſtellanus (*a*) 1302. obiit A. 1308. Scripſit *Apologeticum contra Corruptorium S. Thomæ, pro illius doctrinæ defenſione*, nec non *Speculum exemplare*. Quetif l. c. pag. 504. Illud *Speculum exemplare* habetur MS. in Bibl. Laurentina Medicea. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 292. * Renunciatus fuit Caſtellanus Epiſcopus anno 1303. die 10. Martii. obiit circa Annum 1308. Porro fallitur Bibliothecarius noſter in adnotatione hic ſubjecta ſcribens Caſtellanenſem Epiſcopatum fruſtra apud Ughellium quæri. Caſtellanenſes enim Epiſcopi iidem erant, ac Veneti, ut admonet idem Ughellius. Cur autem Caſtellanenſes dicerentur vide Dandulum apud eundem Ughellium Tom. V. pag. 1184. Nov. Edit.

Ramberti cujuſdam *Collectio Veterum Inſcriptionum* e variis cœmeteriis & monumentis erutarum bis exſtat in Bibl. Vaticana, teſte eodem, p. 122. 138.

De *Rameſienſis* cœnobii fundatione & benefactoribus Hiſtoria exſtat in Scriptoribus Anglicis Galli Tomo I. p. 385.

Rampertus, Epiſcopus Brixienſis XL. ab A. 814.

A. 838. corpus S. Philaſtrii Ep. Brixienſis tranſtulit, ipſeque *Translationem* hanc & *Miracula* deſcripſit. Edita hæc ſunt a Surio d. XVIII. Julii, Paulo Galeardo poſt Opera S. Gaudentii, quæ Patavii apud Joſephum Cominum 1720. 4. prodierunt pag. 261. repetita a Guil. Cupero in Actis Sanctorum Tom. IV. Julii p. 388. Noviſſime prodiit ille Sermo in hac Collectione ſequenti: *Veterum Brixiæ Epiſcoporum S. Philaſtrii & S. Gaudentii Opera, nec non B. Ramperti & Ven. Adelmanni Opuſcula*, juſſu Card. Quirini a Paulo Galeardo edita Brixiæ, An. 1739. Confer Mem. de Trevoux 1740. Maj. p. 877. 911. Adde Fabricium noſtrum ſupra lib. VII. p. 23.

Ranerus Tudertinus, Umber, Ordinis Prædicatorum, provinciæ Romanæ alumnus ſec. XIII. Theologus, Philoſophus & Mathematicus: ſcripſit *de Sphæra*, & *de Triangulis*. Jac. Quetif de Script. Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 474.

Ran-

(*a*) Hic Epiſcopatus in Ughello fruſtra quæritur: ergo hic amplius inquirendum.

Ranfredi Libellus de Jure Canonico eſt in Bibl. Gemmeticenſi ; *de Electionibus* in Bibl. S. Martini Turonenſis. Montfaucon p. 1211. 1337.

Rangerius, aliis *Ringerius* & *Reingerius*, Lucenſis Epiſcopus, a S. Anſelmo tertius, Oratione ligata ſcripſit *Vitam & miracula ejuſdem S. Anſelmi*, ut teſtatur Domnizo l. II. c. 3. de Vita Mathildis Comitiſſæ, qui addit ab eodem egregium librum *de controverſia inveſtiturarum* ſcriptum fuiſſe. Sed hæc monumenta aut perierunt, aut alicubi cum blattis ac tineis adhuc luctantur. Principium libri primi inſeruit ſuo Operi Domnizo. Hæc Miræus in Auctario c. 327. Adde Ughelli Italiam Sacram Tomo I. p. 816. * Epiſcopatum ſuum exorſus eſt circa Annum 1098. interfuit Concilio Romano habito anno eodem 1098. Obiit anno 1112. die ut in veteri Necrologio adnotatum eſt 25. Januarii. Vitam Sancti Anſelmi ab eo ſcriptam habuiſſe ſe teſtatur in MS. Codice D. Coſtantinus Cajetanus Abbas Ord. S. B. in Præfatione libri teſtimoniorum veteris, ac novi Teſtamenti ex Operibus S. Petri Damiani Collectorum, quam dedit in T. IV. Oper. S. Petri Damiani a ſe editorum. Cum vero fragmentum quoddam ex illa dederit Cajetanus ex eo diſcimus Vitam hanc a Rangerio non ligata, ſed ſoluta oratione ſcribi.

Ranulphus Coggeshale, vid. ſupra *Radulphus*.

Ranulphus Glanvillus, Ceſtrienſis Comes, A. 1218. copias Henrici III. Regis in bello ſacro rexit: ſcripſit *de Legibus Angliæ*. Baleus Centur. III. 92. Pitſeus c. 330. Nicholſon Bibl. Scotic. p. 258.

Ranulphus Higdenus, vide ſupra lib. VIII.

Ranulphus de Humbletonia, natione Normannus, unde & vulgo *Ranulphus Normannus* dicitur, ab An. 1260. clarus, primum Canonicus, dein Ann. 1279. Epiſcopus Pariſinus, ſcripſit *Summam quodlibeticam de rebus Theologicis*, quæ in Bibliothecis latet, docente Oudino Tom. III. pag. 491. nunquam in lucem proditura. Adde Bulæum Tom. III. hiſt. Acad. Pariſ. p. 410.

Ranulphus Lokeslejus, vide ſupra *Radulphus*.

Raphael Brandolinus junior, Neapolitanus, *Lippi* cognomen habuit, quia inde a juventute lumine oculorum caruit: Scripſit *Orationem de laudibus Coſmi Medicei* ad Leonem X. Ann. 1515. habitam, quæ bis adeſt in Bibl. Laurentiana Medicea. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 238. 331. *Orationem ad Concilium Lateranenſe*, quæ eſt in Bibl. Ambroſiana Mediolanenſi: ibidem p. 523. Adde Toppii Bibl. Neapolitanam.

Raphainus ſive *Raphael Careſinus*, magnus Venetiarum Cancellarius, unus inter eos fuit, qui Ann. 1379. in bello Genuenſi Rempubl. opibus ſuis adjuverunt, ac proinde in nobilitatem Venetam cum poſteris receptus eſt. Scripſit *Continuationem Chronici Venetorum Andr. Danduli* ab Ann. 1280. ad 1388. editam a Muratorio S. R. Ital. Tom. XII. p. 417. 483. confer hujus Prolegomena p. 7.

Raphael de Raimundis, *Cumanus*, patria Novocomenſis, Juri addiſcendo operam dedit Ticini, poſtea Patavii docuit circa A. 1420. ſcripſit *Commenta in Pandectas & Codicem*, *Volumen Reſponſorum*. Trithemius c. 742. Nic. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini lib. III. ſect. I. c. 6. *Comment. in primam partem Digeſti novi* prodiit Venet. 1500. folio. *Conſilia* prodierunt Brixiæ per Jacobum Britannicum, 1490. fol. * Ejus repetitio L. ſi filius qui in poteſtate ff. de liberis & poſthumis prodivit Piſis typis Ugonis Rugerii A. 1494. junctim cum Repetitione Chriſtophori de Caſtilione Raphaelis Magiſtri, in l. ubi ita donatur ff. de Donationibus.

Raphael Fondulus, Cremonenſis, Medicus & Aſtronomus circa An. 1307. ſcripſit *de venenis*, *de morbis oculorum*,

de pulſibus. Ariſii Cremona literata T. I. p. 143. 144.

Raphael Fulgoſus, vel *Fregoſus*, Placentinus nativitate, ſed origine Genuenſis, Ticini & Patavii Jus civile docuit, Concilio quoque Conſtantienſi interfuit, obiit A. 1431. alii ſub initium ſeculi XIV. vixiſſe perperam tradunt, ſcripſit *Commentaria in Jus; Opera Buleutica* (non *Eccleſiaſtica*, ut apud Oldoinum habetur) *ſive Controverſiarum forenſium & Quæſtionum practicarum diverſis factorum & conſiliorum ſpeciebus deciſarum Decades quatuor*: *Conſilia poſthuma*, *Criminalia*, *Feudalia & Teſtamentaria &c. Conſilia* Raphaelis de Raymundis de Cumis & Raphaelis Fulgoſi de Placentia impreſſa ſunt Brixiæ per Jacobum Britannicum, 1490. fol. *Comment. ſuper ſecunda parte Digeſti Veteris*, Brix. 1499. folio. Vide Pancirollum de claris Legum interpretibus II. 83. Sopranum de ſcriptoribus Liguriæ p. 247. Oldoini Athenæum Liguſticum p. 483. Nic. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini lib. III. ſect. I. c. 6.

Raphael Maffeus, Calaber, Caulonæ, hodie *Caſtelvetere* natus, circa A. 1385. ſcripſit *Opuſculum de vera & legitima Urbani VI. electione*, cujus cauſſa a Carolo Dyrrhachino Rege in exilium fuit actus. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 617. Mongitore Bibliotheca Sicula Tom. II. p. 195.

Raphael Marinus, Cremonenſis, Canon. Regularis Lateranenſis in ædibus D. Agathæ circa An. 1415. ſcripſit *de poteſtate Pontificia*, *de veneratione habenda ſacerdotibus*, *de natura angelica*, *de Philoſophia morali*. Ariſius l. c. pag. 228.

Raphael Placentinus Juſtineus, cujus *Carmina* Cremonæ per Franc. Ricardum de Luere, 1518. impreſſa ſunt.

* *Raphael Placentinus* in Mantuano S. Benedicti Cœnobio profeſſus ab Anno 1478. Carmina quorum hic meminit Bibliothecarius, ſcripſit *de laudibus S. Simeonis* Armeni ſub titulo: *Armenidorum libri*. Accedunt una excuſi *Scenæ quatuor*, *Politicorum lib. 1. Epigrammatum lib. 3.*

Raphael de Pornaſio vel *Pornaxio*, a loco natali in Liguria, tractus Januenſis, Ord. Prædicatorum in conventu Januenſi, poſtea Theologiæ Magiſter, & ab Ann. 1430. ad 1450. in ditione Januenſi & Marchia generalis Inquiſitor, & multis præterea gravioribus negotiis adhibitus. Scripta ejus pleraque ſunt inedita, *de poteſtate Concilii*, *Reſponſiones ad rationes Baſileenſis Concilii*, *de communi & proprio*, cujus pars prior edita eſt Venet. 1503. 8. *Defenſionis Evangelicæ liber*, *Declaratio & ſolutio quarundam quæſtionum notabilium*, *Liber de arte magica*, *de prærogativis D. N. Jeſu Chriſti*, *de ſtatu animæ Salomonis*, *Regulæ ad intelligentiam ſacræ ſcripturæ*, *Tractatus de retentione annuali ſ. de jure annatarum & origine*: *Epiſtolæ*, *de voti ſimplicis commutatione*, *de ordinato a Simoniaco*, *de plenariæ abſolutionis efficacia*, *de venditione ad tempus*, *de tranſitu ad obſervantialem ſtatum*, & alia plura. Hæc Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. pag. 831. Tractatus ejus *de Conceptione* citatur in Catalogo Doctorum de immaculata Conceptione apud Martene & Durand Tom. III. p. 324. ubi perperam ſcribitur de *Pomaſio*. Adde Sopranum de Scriptoribus Liguriæ pag. 247. Oldoini Athenæum Liguſticum p. 484. Altamura Bibl. Dominicana pag. 187.

Raphael Primaticus, Bononienſis, Eccleſiæ Metropolitanæ ibidem Canonicus, & Epiſcopi Vicarius Generalis, ſcripſit *Summam* ſive *Chronicon Bononienſe* ab Ann. 600. 1440. quod adhuc manu exaratum adſervatur. Orlandi Notitia Scriptorum Bononienſium pag. 240.

Raphael Regius, Italus, de cujus vita non multa inveni, vixit autem ſub finem ſeculi XV. & initium XVI. Ejus monumenta ſequentia proſtant:

Epi-

Epiſtolæ Plinii, *qua libri Hiſtoriæ Naturalis Veſpaſiano dedicantur*, *enarrationes*: *Ejuſdem in quibuſdam locis Perſii*, *Val. Maximi*, *Tullii de Officiis*, *Quintiliani*, *diſputationes*. Venet. per Gvil. Tridinenſem, 1490. 4.

Libri Rhetoricorum ad Herennium, *cum præfatione*. Cracoviæ, 1500. 4.

Problemata in Quintilianum, ſine loco, 1491 4.

Ovidii Metamorphoſis cum Comment. Lugduni per M. Claudium Davoſt, 1504. 4. Venet. apud Scotum, 1493. & per Jo. Tacuinum, 1513. 1518. fol. Venet. per Ge. de Ruſconibus, 1517. fol.

Quintiliani Inſtitutiones cum enarrationibus. 1506. fol. Pariſ. per Aſcenſium, 1516. fol.

Plutarchi Regum & Imperatorum apophthegmata, Regio interp. Lugd. impenſis Vincentii de Portonariis. 4. Baſil. apud Cratandrum.

Baſilii M. opera in Lat. converſa, Rom. apud Jo. Mazochium, 1515.

Thrithemius præterea cap. 916. memorat *de ludibus eloquentiæ lib. I. Contra Joannem Calphurnium lib. I. In eundem Dialogum*, *Orationes & Epiſtolas*.

Depravationes Quintiliani & Problemata adſunt in Bibl. Ambroſiana Mediolanenſi. Montfauc. Bibl. Bibl. MSS. p. 523.

Contra hunc Regium exſtat *Invectiva Marini Becichemi*, de qua vide Noſtrum ſupra libro XII. pag. 29. * Commentarii Raphaelis Regii in metamorphoſes Ovidii primo quidem lucem aſpexerunt Venetiis apud Simonem Scotum An. 1492. in fol. cum vero nova in ultimo chartarum ſcapho irrepſerint maligni alicujus invidia, quæ auctori ſuo minus arriderent ſuoque nomini obſuſura ignominiam judicaret; ideo ſequenti anno illis amotis ab authore iterum reproductum eſt opus Venetiis per Simonem Ticinenſem dictum Bivilacqua. Iras ſuas in corruptores prioris editionis effundit author in ſecunda hac editione A. 1493. tum in ipſo operis titulo, tum demum in fine operis adjecta Epiſtola vindiciarum ſuarum, quam dirigit Antonio Bulduno, Joanni Franciſco Paſchalio, & Dominico Bollano *eloquentiſſimis advocatoribus*. Vide editionem illam An. 1493. & ex his Bibliothecarium noſtrum corrigas.

Raphael de Soncino, ab urbe patria in Liguribus, Ord. Prædicatorum, ſec. XV. ſcripſit *Tractatus de uſuris*, *de interdicto*, *de eccleſiaſtica immunitate*, *de voto &c.* Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 904. Ariſii Cremona literata Tom. I. p. 228.

Raphael Maffeus *Volaterranus*, a patria Volaterra, Hetruriæ urbe nomen habens, vitam privatam egit, & in patria mortuus eſt A. 1521.

Opera, ejus prodierunt Romæ per Jo. Beſiken, Alemannum, 1506. fol.

Oeconomicum Xenophontis lat. cum Jac. Fabri Stapulenſis Introd. in Politica Ariſtotelis, Pariſ. apud Henr. Stephanum, 1516. fol.

Epiphanii quædam Latine vertit, in editione Operum Colon. 1523. fol.

Metaphraſis Odyſſeæ Homeri. ib. eod. 8. Lugd. apud Gryphium 1541.

Commentarii rerum urbanarum, lib. XXXVIII. cum Oeconomico Xenophontis. Baſil. per Frobenium, 1530. 1544. fol. Pariſ. apud Jod. Badium 1526.

De principis duciſque officio, Baſil. apud Rob. Winter, & iterum apud Oporinum cum Onoſandro.

De fide chriſtiana, libri X. Romæ, ut Geſnerus ait, impreſſi.

Procopius de bello Perſico & Vandalico Latinitate donatus, in editione operum Procopii, Baſil. 1531. fol. apud Hervagium.

Tranſtulit præterea e Græco *Gregorii Nazianzeni monodiam*, *Baſilii oratiunculas decem*, & ejuſdem *Inſtituta monachorum*.

Vitæ Sixti IV. Innocentii VIII. Alexandri VI. & Pii III. Venet. 1518. folio. Meminit Lud. Jacob. a S. Carolo in Bibl. Pontificia p. 424.

Vita B. Jacobi de Certaldo, monachi Camaldulenſis, ab Auguſtino Fortunio interpolata exſtat in Actis Sanctorum Tomo II. Aprilis p. 153.

Vita S. Victoris martyris cum translatione reliquiarum ejus, aſſervatur Volaterræ in templo Cathedrali. Ughellus Italiæ Sacræ Tom. I. pag. 1439. * Præteriiſſe pigeret libellum quemdam impreſſum Pariſiis apud Ægidium de Gourmont incertum quo anno, in quo excerpta quædam ex commentariis urbanis Raphaelis Volaterrani excuſa ſunt authore Vincentio Balla. Sunt autem excerpta de more ludorum & ſacrorum; de Romanorum Græcorumque magiſtratibus, de ritu antiquæ militiæ; de templis & locis Urbis Romæ.

Raphainus de Zaccariis, JCtus Cremonenſis, a Cabrino Fondulo, Cremonæ domino, in conſilia ſecretiora accitus, circa A. 1379. ſcripſit *Conſiliorum Vol.* 3. & opera varia. Ariſii Cremona literata, Tom. I. pag. 181.

Rapularius allegatur a Compilatore libri, qui Flores Poetarum inſcribitur, ſine notatione anni & loci in 4. impreſſi, qui in Bibliotheca Paullina Lipſiæ adſervatur. *Sermones* edidiſſe teſtatur Daumius in præfatione ad Hieronymum Græcum de Trinitate: ἀνέκδοτον vocat Idem in præfatione ad Homilias in Nativitatem Chriſti. Nec memini ab illo tempore prodiiſſe.

Raſo Bonus-vicinus ſive *Gœtgebuer*, ex celebri Gandenſium familia ortus, Theologiæ Licentiatus Pariſinus, & in monaſterio Steinfeldenſi Colon. diœc. Magiſter novitiorum, mortuus d. 18. Octob. 1509. Scripſit *Vitam Hermanni Joſephi*, monachi Steinfeldenſis, per modum Dialogi, vivente adhuc auctore impreſſam. Henſchenius in Comment. prævio ad vitam B. Hermanni Joſephi in Actis Sanctorum Tom. I. Aprilis p. 683.

Raſtedenſe Chronicon, quod olim fuit monaſterium diœceſis Bremenſis, Ann. 1059. fundatum, edidit Meibomius Tomo II. Script. Rerum Germanicarum pag. 87.

Ratbodus, vide ſupra *Radbodus*.

Ratherius, natione Lotharingus, filius Comitis Viennenſis, monachus in Lobienſi monaſterio, ditionis Leodienſis, ſed diœceſis Cameracenſis A. 928. ab Hugone Rege Epiſcopus Veronenſis conſtituitur, ſed poſt aliquot annos bis ejicitur, unde primum Ticinum, poſt in patriam exulatum conceſſit. A. 953. factus eſt Epiſcopus Leodienſis, unde quoque ejectus An. 974. in monaſterio ſuo fatis conceſſit. Scripta ejus collegit Lucas Tacherius Spicil. Tom. I. hoc ordine:

Volumen Perpendiculorum, vel viſus cujuſdam appenſi cum aliis multis in ligno latronis: ſ. *de Contentu Canonum*, p. 345.

Concluſio deliberativa Leodici acta, ſive Climax Syrmatis ejuſdem, qui cætera non adeo parui, p. 356. Eſt defenſio actionum ſuarum Leodii & Veronæ.

Qualitatis conjectura cujuſdam, p. 357. Ejuſdem materiæ.

Diſcordia inter ipſum Ratherium & Clericos, p. 363.

Apologeticus liber, p. 366.

De Clericis ſibi rebellibus, p. 368.

De nupta cujuſdam illicito, p. 370.

Epiſtolæ VI. p. 371. inter quas tertia, quarta & quinta jam editæ fuerant a Chapeavillio tom. I. Scriptorum Leodienſium p. 179. ſeqq. ſexta agit *de Corpore & Sanguine Domini*, de qua Reformati cum Pontificiis litigant. Vide Mabillonii Præf. ad Sæc. IV. Bened. parr. 2. p. 67. Albertinum de Euchariſtia, Noſtrum ſupra lib. VIII. p. 190.

Synodica ad Presbyteros & ordines cæteros per univerſam diœceſin conſtitutos, p. 376. Exſtat & tomo IX. Conciliorum Labbei p. 1268. Harduini tomo VI. p. 783.

Itinerarium Ratherii Romam euntis, pag. 379.

Sermones II. de Quadrageſima, pag. 384. Prior fortaſſe eſt diſputatio contra

tra

tra Anthropomorphitas, cujus Sigebertus c. 127. de Scriptor. Eccleſ. meminit, quia hic prolixe contra illos egit.

Sermones de Paſcha & Aſcenſione, p. 392.

Vita S. Urſmari Lobienſis, ſi non ab ipſo perſcripta, (nam Anſoni Abbati tribuit Val. Andreas) tamen ratione dictionis emendata, habetur apud Surium d. 18. April. & in Mabillonii Actis SS. Ord. Benedicti tomo III. parte I. p. 250. in Actis vero Sanctorum tomo II. Aprilis omiſſa eſt.

Præloquiorum libri VI. (quod opus etiam *Agoniſticon* & *Meditationes cordis* inſcribitur) editi ſunt a Martene & Durand. Collect. ampliſſ. tomo IX. p. 715. quos jam habuit Dacherius, ſed tardius acceptos reliquis operibus adjungere non potuit. Meminerunt illius Folevinus de geſtis Abbatum Lobienſium c. 20. Sigebertus & Trithemius de Scriptoribus Eccleſiaſticis.

Epiſtolæ tres ſubjunguntur Præloquiis in Collectione laudata p. 965. *ſeptem* exſtant in Codice diplomatico Pezii & Hueberi part. I. p. 93.

Alia ejus inedita memorat Sigebertus, ut ſunt: *Phreneſis*, quum ab Epiſcopatu Leodienſi ejectus eſſet, quia phreneticus habitus eſt: *Ineſſicax garritus: de prædeſtinatione Dei: Confeſſiones*, MSS. in monaſterio Lobienſi. Val. Andreas Bibl. Belg. MSS. tom. I. p. 303. *de arte Grammatica*, quem librum *Sparadorſum* hybrida voce dixit, quia puerorum tergis conſulat. *Sparen* Germanis eſt *parcere*, quod in gratiam exterorum additur, qui hanc vocem non intellexerunt, adeoque nec recte expreſſerunt. Nam Bulæus ſcribit *Servadorſum*, Mabillonius vero Sec. V. Benedictino p. 485. ex Folevino *Speradorſum*: utrumque Abbas Lebeuf tom. II. diſſert. p. 28. *Chronologia* ejus MS. habetur Gemblaci.

Ineditis ejus adde ſequentia: *Invectiva ſatis in quodam ac lugubris relatio Ratherii cujuſdam ex Laubienſe Veronenſis, ex Monacho exulis, ex exule Præſulis infeliciſſimi Attali ritu facti, infecti, refecti, defecti, iterum, quo ſolus factor, infector, refector, defector novit omine facti, infecti, refecti.* Incipit: *Ut ſacratiſſimus, antiquiſſimus ac veraciſſimus ævi prioris narrat Chronographus.* Porro Opuſculum *de Translatione corporis ſancti cujuſdam Metronis, cujus depoſitio celebratur Idibus Maji menſis octavis*, (ita Codex) *exportatio deploratur ſextis exeunte Jano Kalendis, inaniter quamvis. Factum namque ſit nec ne, temporalium nulli cognitum bene, fuerit licet veriſimile tunc temporis, cum actum eſt, creditur certe.* Ejus *Sermones plurimi* exſtant cum duobus ſcriptis modo memoratis in Codice membranaceo annorum ſeptingentorum Capituli Friſingenſis, teſtante, cui hæc debemus, Rev. Bern. Pezio Diſſert. Iſagogica ad tomum I. Theſauri Anecdotorum noviſſimi p. 27.

Sermones & *Epiſtolæ* illius in Italicum ſermonem translatæ in Muſeo Scipionis Maffei Veronæ adſervantur. Bern. de Moutfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 491.

De corpore & ſanguine Domini, eodem, quo Paſchaſius, ſpiritu, librum inſignem ſecundus edidit, in quo corporalem Domini præſentiam in Sacramento Altaris, veramque Sanguinis ſubſtantiam, centum & amplius annis, antequam tanti Sacramenti veritas a Berengario in dubium vocaretur, certiſſimis argumentis adeſſe demonſtravit. Hæc Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 314. Verum ille libellus a Sigeberto quoque memoratus jam ſupra locum habuit inter Epiſtolas numero VI.

Homilia una in Cœna Domini & *Vitæ plurimorum Sanctorum* MSS. in Bibl. Lobienſis Val. Andreas I. p. 303. 304.

Vide de illo Sigebertum l. c. cum ſcholiis Miræi, Caveum, Dacherium in Monito præfixo, item in Elencho Contentorum tomi II. edit. novæ, Ægidium tom. I. Scriptorum Leodienſium p. 177. Ughelli Italiam ſacram tomo V. p. 734. Bulæum hiſt. Academiæ Pariſinæ tom. I. p. 633. 634. Val. Andreæ Bibl. Belgicam p. 786. 787. Svvertii Athenas Belgicas pag. 651. Hiſt. literariam Galliæ tom. VI. p. 339. ſeq.

Ex

Ex his vero, quæ adduximus duo vel tria notatu digna monenda eſſe cenſemus. 1. Ratherium equidem de emendatione vera Cleri depravati non mediocriter curaſſe, 2. tamen aliquid ſingularitatis, ut ita loquar, & ἰδιοκρισίας in ſe habuiſſe, id quod vel tituli quorundam operum docent. 3. Vitam ejus mereri, ut a viro docto cum cura deſcribatur, perlectis operibus illius, & hiſtoricis illorum temporum ſimul conſultis, quia ſane multa notatu digniſſima in eadem occurrent. Illa enim, quam dedit Mabillonius Sec. V. Bened. p. 478. pro inſtituto ipſius bona eſt, ſed nondum ſufficit ad plenam rerum ad illum ſpectantium ſcientiam. * Inter opuſcula Ratherii inedita accenſet Bibliothecarius noſter opuſculum de vita & translatione S. Metronis. Verum ille quidem non ſatis perite, nam vita & translatio S. Metronis prodiit jam inde ab anno 1728. Veronæ opera Bartholomæi Campagnolæ in appendice ad jus civile Veronæ, quod Willelmus Calvus publicus tabellio an. 1228. ſcripſerat. Adiecit pariter Campagnola duplicem Ratherii epiſtolam ineditam ad Manaſſem Vicentinum Epiſcopum ſcriptam. Ambas vero cum vita & translatione S. Metronis nactus eſt editor in cod. ex ipſa, ut colligit, authoris manu deſcriptas.

Ratholdi, neſcio cujus, *Liber Sacramentorum* MS. citatur a Queſnello ad Leonem M. p. 648. & Launojo de Unctione infirmorum p. 131. Prior circa a. 900. poſterior ante a. 986. ſcriptum judicat. *Rodradum* vocat Morinus de ſacris Ordinationibus p. 219.

Ratleicus, Colonienſis, Eginharti primum Notarius, poſt in Abbatia Seligenſtadienſi Succeſſor, & Ludovici I. Germaniæ Regis Archi-Cancellarius, mortuus a. 952. Familiaris fuit Rabano Mauro & Lupo Ferrarienſi, qui ad ipſum ſcripſerunt. Eccardus rerum Francicarum XXX. 99. partem *Annalium Metenſium* ab a. 838. uſque ad 852. ipſi tribuit, conjectura, ut ſolet, audaciore, quam ut ſtatim probari queat. Editi vero ſunt Annales Metenſes tom. I. Scriptor. Francicorum Andr. du Cheſne. Ad eum ſcripta eſt præfatio Rabani Mauri Martyrologico præmiſſa, quam edidit Mabillonius Annal. p. 419. Adde Galliam Chriſtianam tomo V. p. 629.

Ratpertus, aliis *Rapertus*, patria Turegienſis ſive Tigurinus, monachus S. Galli, nobili genere natus, in laudato monaſterio Marcello & Iſone præceptoribus uſus. Vixit a. 870. & ab adoleſcentia uſque ad extremam ſenectutem ſcholis Sangallenſibus præfuit, teſte Ekkehardo de Vita Notkeri c. 21. Scripſit *de origine & caſibus monaſterii S. Galli*, quod Opus exſtat in Scriptoribus Alemannicis Goldaſti tom. I. p. 1. poſt hunc ap. Andr. du Cheſne tom. III. Script. Francicorum p. 481. *Poemata* ejus varia dedit Henr. Caniſius in Lection. Antiquis tom. V. part. 3. p. 736. 742. edit. novæ tom. II. part. 3. p. 195. 199. 200. 201. Scripſit etiam rhythmice *Vitam S. Galli*, & populo decantandam dedit, quæ poſt a Ekkehardo juniore in Latinum ſermonem converſa eſt: Verſus item *de Feſtivitate S. Galli*, de quibus ſupra Fabricius noſter lib. VII. pag. 13. Adde Hiſtoire literaire de la France tom. V. p. 637.

Alius Ratpertus, hujus nepos, diſcipulus Notkeri, & collocutor in Dialogis de Vita S. Galli. Vide annotata Caniſii & Goldaſti, nec non Jod. Mezlerum de villis illuſtr. San-Gallenſibus I. 23.

Ratramnus, vid. ſupra *Bertramus*.

Anonymus Ravennas, Geographus, qui patriam ſuam ipſe indigitat IV. 31. *Ravenna nobiliſſima, in qua, licet idiota, ego hujus Coſmographiæ expoſitor, Chriſto adjuvante, genitus ſum*. Hunc locum non obſervavit Eccardus, alias de patria non dubitaſſet. *Geographia* illius libris V. primum edita eſt ex Codice Regis Galliæ a Placido Porcheron, monacho Benedictino, Pariſ. 1688. 8. Emendatiorem poſtea dedit Jac. Gronovius

vius cum Pomponio Mela, Excerptis Julii Honorii & Æthici, Lugd. Bat. *1696.* 8. & quidem ex Codice Iſaaci Voſſii, qui in caſtigationibus Pomponii Melæ hujus auctoris aliquoties mentionem fecerat. Exhibuit denique in editione Melæ noviſſima Abrahamus Gronovius, Lugd. Bat. 1722. 4. Collationem cum Codice Vaticano, Geographorum Græcorum tomo tertio inſeruit Joannes Hudſonus. Ex hoc Codice conſtat, titulum libri non eſſe *Geographiam*, ſed *Coſmographiam*: & Opus in libros non fuiſſe diſtinctum. Indicem auctorum ab eodem allegatorum, ex quibus pauciſſimi exſtant, aut ſaltem noti ſunt, exhibet Jo. Alb. Fabricius Bibl. Latina II. 8. 3. Alium Eccardus loco inferius citando, ſed ita, ut unus ex altero ſuppleri queat. Excerpta ex hoc Geographo, quantum ad terras Germaniæ noſtræ inferiores pertinet, dedit Leibnitius, & annotationibus illuſtravit, tomo I. Scriptorum Brunſvicenſium p. 28. ſeqq. Chorographiam vero Britanniæ Thomas Galeus ad calcem Itineris Antonini in Britanniam, Londini 1709. 4.

Hæc de ipſo libro: nunc videamus, quid de illo viri docti ſenſerint. Primis temporibus nihil de ipſo monuerunt, ſed ſecure ad ipſum provocarunt Iſaacus Voſſius, Chriſtophorus Cellarius, Antonius Pagius, & forte alii plures. Notiſſimis autem temporibus de nomine & & tempore, imo etiam de fide illius, magis fuerunt ſolliciti.

Primus hac in parte ſententiam ſuam dixit Caſpar Berettus, monachus Benedictinus & Regius Ticini Lector. Is tomo X. Scriptorum Italicorum, qui a. 1727. prodierunt, *de Italia medii ævi Diſſertationem Chorographicam* præmiſit, & Sectionem II. integram Anonymo huic Ravennati impendit: ubi *primo* nomen ipſius dicit fuiſſe *Guidonem*, qui Presbyter fuit Ravennæ, & præterea *Hiſtoriam Pontificum* & *belli Gothici* conſcripſit. Ratio ejus eſt, quia Flavius Blondus, Gabriel Barrius, & præcipue Antonius Galateus in libello *de ſitu Japygiæ* (*a*) hoc Opus addito Guidonis nomine allegarunt. Et hac in parte ipſum ſecuti ſunt Petrus Weſſelingius in præfatione ad Itinerarium Antonini, & Fabricius noſter ſupra libro VII. p. 135. *II.* Ad ætatem quod ſpectat, Berettus hunc noſtrum ſeculo VII. & VIII. juniorem eſſe credit, quia l. *6.* profert locum ex Quæſtionibus Athanaſii ad Antiochum præſidem: ubi multis agit contra Oudinum, qui illas Quæſtiones ad ſeculum uſque XII. tempora ſcilicet belli ſacri, detruſerat. Igitur putat Berettus, Anonymum hunc ſeculo IX. vixiſſe, quia Blondus, Volaterranus & alii Itali illum tunc ante annos ſexcentos vixiſſe tradiderunt. *III.* Credit Berettus, editionem Porcheroni & Gronoviorum (de quibus poſterioribus tamen ne verbum quidem profert) non Opus Guidonis integrum exhibere, ſed tantum Excerpta Operis plenioris continere, idque probat locis tribus ex libello Antonii Galatei memorato productis: tum quoque inde, quod Hiſpanos & Gallicos Scriptores præcipue ſecutus, vicos, ſtationes vel manſiones ſæpiſſime pro urbibus accepit, & Italiam in XVIII. provincias ſe dividere velle dicit, & tamen quindecim tantum numerat, trium inſularum oblitus. Tandem ad annotationes Porcheroni quædam monentur.

Sequitur Joannes Georgius Eccardus, qui eodem, quo Berettus, tempore ſcripſit, & Commentariis equidem Franciæ Orientalis, ſed tamen præfationi finem non impoſuit. Is, cum diſſertationem Beretti non viderit, ſed tantum ex Novis Lipſienſibus mentionem illius factam eſſe intellexerit, mentem ſuam tomo I. Operis laudati p. 902. ſic exponit. Dicit, ſe ſub initium Commentarii de rebus Franciæ Orientalis ad hunc Anonymum provocaſſe, eique ſeculum VII. tribuiſſe. Jam vero Oudinus propter allegatum Pſeudo-Athanaſii

(*a*) Habetur tomo IX. Theſauri Italiæ Grævio-Burmanniani.

ſii locum auctorem ad ſeculum XIII. detrudit, & Opus illud Quæſtionum Athanaſio Patriarchæ Alexandrino, qui, Renaudotio teſte, a. 1252. & 1262. ſedit, attribuerat. Quid Eccardus noſter? Conjecturam, ut ſolet, ſatis audacem adfert, quam propriis ipſius verbis proferemus: *Interim addo ego, ex ſolicita primorum Anonymi filiorum*, (hic deeſt *evolutione*, vel ſimile quid) *dilucide apparere; librarium, qui illum deſcripſit, exemplar præ manibus vetus habuiſſe, cujus prima folia dilacerata & promiſcue disjecta fuerunt. In iis enim locis, quæ de ſitu Paradiſi agunt, commixta & confuſa ſunt ſumma imis, antecedentia conſequentibus, verſuſque verſibus. Cum igitur librarius non potuiſſet ſingula in ordinem naturalem reſtituere, ſchedas, ut obveniebant, ita deſcripſit, ut nullus ſenſus ſanus, ſi prout jacent, ſumantur, ex diſcurſu Anonymi exſculpi poſſit. Locus tunc ipſi erat, a lectione Athanaſii junioris recenti, verba, quæ S. Athanaſii eſſe putabat, de Paradiſo inſerendi, quanquam, ubi illa inſeruit, ſupervacua eſſent, neque cum antecedentibus & ſequentibus periodis cohærerent, ut ſolicite Anonymum inſpicienti in propatulo erit.*

Poſt hæc Eccardus inſignem aliquem in libro primo Ravennatis tranſpoſitionem molitur, & verba pro lubitu ex contextu auctoris in alium locum trajicit, id quod eſt contra conſenſum librorum manu exaratorum. Poſtquam igitur locus Athanaſii ejectus eſt, dubia contra ſeculum VII. prorſus evanuerunt. Probat vero ex Scriptoribus, quos ultra ſeculum VII. nullos citat: tum ex rebus geſtis, quæ ultra illa tempora prorſus nulla memorat. Et hic fatendum eſt, Eccardum obſervationes prorſus egregias, ex hiſtoria illius ævi petitas, adferre, & ſimul ſeculum ſuum auctori probare. Eas harum rerum curioſus ab ipſo petat.

Tertius denique ſententiam dicat V. C. Petrus Weſſelingius. Is in dedicatione diſſertationis de Judæorum Archontibus, diſſertationem de fraudibus & artibus Anonymi noſtri ſe adjicere voluiſſe dicit, ſed a typographis impeditum. Igitur occaſione libri, qui Hiſtoriam Naturalem provinciæ Narbonenſis continet, dicit, ſe in eas cogitationes deveniſſe, Caſtorium, quem Anonymus noſter citat, aut Tabulam Peutingerianam & Itinerarium, quod ſub Antonini nomine prodiit, deſcripſiſſe & compilaſſe, aut ea veteris ævi monumenta ex Caſtorii Commentariis videri compoſita atque digeſta. Deinde auctores ipſum finxiſſe docet, id quod ex verbis ipſius, quæ adſcribo, patebit: *Quæ in Ægypti atque Africæ civitatum recenſione ex* Lolliano, Romanorum, *ut ait*, (*a*) Coſmographo, *adfert, ea cum pulviſculo ex picta Tabula, cujuſcemodi eſt Peutingeriana, abſtulit. Indidem & ea mutua ſumſit, quæ* Libanio *in Boſpori, Scythiæ, Mœſiæ utriuſque & Thraciæ deſcriptione* (*b*) *accepta retulit. Nec alium illa auctorem agnoſcunt, quæ in Epiro, Pelagonia, Macedonia & Græcia* (*c*) Ariſtarchi, *& in Dacia prima & ſecunda* Sardatii *eſſe perhibentur. In ea quidem, ne fallaciæ exſtarent, addidit ſubinde aliqua ex Jornandis Rebus* (*d*) *Geticis, vel ſic tamen manifeſto deprehenſus tenetur. Vide modo de* Maximo, Marco Miro, Athanarido, *urbibuſque per Illyrici, Pannoniæ, Dalmatiæ, Valeriæ, Germaniæque* (*e*) *provincias. Altera ita mihi certa videbatur, ut nihil poſſet ſupra. Ecquis enim unquam fando accepit*, Pentheſileum & Marpeſium *de Caucaſiis montibus & Amazonum ſede Commentaria* (*f*) *reliquiſſe?* Hylam (*g*) *Macedonum & Roxolanorum*, Pirithoum *Aſiæ minoris urbes ſcriptis ſuis* (*h*) *illuſtraſſe? Auſim quovis pignore contendere, Ravennatem ex Pentheſilea & Marpeſia, nobiliſ-*

(*a*) Lib. III. Cap. 2. & 3.
(*b*) Lib. IV. Cap. 3. 5. 6. 7.
(*c*) Ibid. Cap. 8. 9. 10. 14.
(*d*) Vide Jornandis Get. Cap. 5. 22. 56. & Raven. L. IV. Cap. 3. 14. 9.
(*e*) Ravennas L. IV. Cap. 15. 16. 19. 20. 22. 24.
(*f*) Ibid. Cap. 4.
(*g*) Ibid. Cap. 9. 11.
(*h*) Lib. II. Cap. 16.

liſſimis Amazonum, atque ex Hyla Herculis & Pirithoo Theſei amico hos nobis Geographos procreaſſe. Ceteri ejus auctores etſi plura literis conſignarunt, nihil tamen eorum, quæ Anonymus impudenter mentitur. Libanium *ait Onogoriam ad Ponticum mare* (*a*) *ſcriptione ſubtilius declaraſſe, cujus ætate Uniguri ſive Onogori vix auditu Romanis erant cogniti, quippe multis a morte ejus annis ad eorum fines* (*b*) *delati*: Ptolemæum Regem Ægypti *Roxolanorum & Sarmatarum regiones, quas flumen Viſtula alluat*, (*c*) *deſcripſiſſe*; *Claudium Ptolemæum, nobilem Geographum, cum illuſtriſſimo AEgypti Rege turpi flagitio confundens: præterea* Ariſtarchum, Jamblichum, Porphyrium, Libanium & Eutropium *in Dardaniæ, Mœſiæ, Macedoniæ, Epiri & Helladis urbibus enumerandis diligentiſſime eſſe verſatos. Quæ ſine pudore ementiri de Scriptoribus nominis haud obſcuri cum ſuſtinuerit, quis homini, tametſi jurato, crediderit*, Caſtorium, Lollianum, Sardatium, Maximum, Marcum Mirum, Athanaridum *Geographiæ attendiſſe, & quidquam hoc de genere compoſuiſſe? Ego profecto cum nomina oppidorum, quæ ab obſcuriſſimis & vix uſquam lectis Scriptoribus ſe accepiſſe fingit, ex Tabula Peutingeriana nullo negotio eruantur, haud ab re mihi ſuſpicari videbar, eodem omnes parente eſſe progenitos, qui* Pentheſileum, Marpeſium, Hylam & Pirithoum *malo publico edidit. Atque hæc cum paullo copioſius eſſem exſecutus, orationem ad hominis ætatem & tempus ſcripti libri conſtituendum converti. Qua in quæſtione recentia Germaniæ urbium nomina*, Anternacha, Gormetia (*d*) *ſive* Wormatia, Spira, Argentaria, *quæ modo* Stratisburgo, *vix ante ſeculum IX. audita, non vile patrocinium erant. Aderat &* Rhenus (*e*) in mare Oceanum ſub Doroſtate, Friſonum patria, ingreſſus. *Id enim ſcribi niſi poſt Caroli M. ætatem haud potuiſſe noveram. Occupaverant Friſones loca, per quæ Rhenus in mare evolvitur, exeunte ſeculo VII. ſed victi ad* caſtrum (*f*) Doroſtate *a Pipino intra ſuos ſe fines continuere; donec vertentibus annis exuberante juventutis flore in eaſdem regiones conceſſerunt, & gentis ſuæ nomen cum iiſdem communicarunt. His majus robur & pondus addebant* Quæſtiones ad Antiochum Principem, *quæ vulgo Athanaſio tribuuntur, & ſine controverſia poſt* (*g*) *Caroli M. tempora editæ ſunt, quarumque auctoritate Ravennas* (*h*) *utitur. Hinc neceſſaria conſecutione concludebam, Anonymum hunc ſeculo IX. poſteriorem videri. Quærebam deinde idemne eſſet ac Guido Ravennas, quem de Geographia librum conſcripſiſſe Blondus, Galateus & Volaterranus teſtimonio ſunt: reque diligentius in utramque partem examinata, & repudiata priore ſententia, concedebam in partes Clariſſimi Aſtruc, Anonymum Ravennatem & Guidonem eum accuratiſſime* (*i*) *diſtinguentis*. Hæc Cl. Weſſelingius.

Petrus Ravennas, Italus, procul dubio Ravenna oriundus, Juris Utriuſque Doctor & Eques auratus. Pancirollus de claris Legum interpretibus bis ejus mentionem facit, lib. II. c. 117. & 138. Priore loco ipſum *Petrum Franciſcum Ravennatem*, imitatus Mantuam de illuſtribus Juriſconſultis c. 209. altero *Petrum Thomaſium Ravennatem* vocat. Præceptore Patavii uſus eſt Alexandro Imolenſi, ad quem ſæpe in ſcriptis ſuis provocat. *Patavii*, ait Pancirollus c. 138. *non ſine omnium admiratione Juriſconſultus* (h. e. Jurium Doctor) *creatus, ibi Jus Pontificium veſpere eſt interpretatus. Mox Bononiæ, deinde Ticini, Ferrariæ quoque. Piſis, & Piſtorii a Florentinis congrua mercede accitus docuit,* ubi

(*a*) Lib. IV. Cap. 2.
(*b*) Vid. Agathonem Diaconum in Combefiſii tom. II. Auctarii p. 202. & Menandrum in Excerpt. Hœſchelii p. 238.
(*c*) Lib. I. C. 9. & L. IV. Cap. 4.
(*d*) Lib. IV. Cap. 26.
(*e*) Lib. I. C. 2. & L. IV. Cap. 24.
(*f*) Fredegarius Chron. C. 102.
(*g*) Vide Diſſert. Chorogr. tom. X. Script. Ital. p. 10.
(*h*) Lib. I. Cap. 6.
(*i*) Memoires pour l' Hiſtoire de Languedoc Part. I. Cap. 12. p. 193.

ubi a Piſtorienſibus civitate, immunitatibus, & peramplis honoribus eſt auctus. Docuit, teſte Mantua, jam a. 1474. Ferrariæ. Venetiis illum invenit Boguslaus X. Pomeraniæ Dux, eumque, una cum filio Vincentio, tanquam inſigne ornamentum Academiæ Gryphiſvvaldenſis in Pomeraniam ſecum duxit. (*a*) Factum id eſt a. 1498. Quum vero a. 1502. Fridericus III. Elector Saxoniæ Academiam Wittebergenſem inſtituiſſet, multis precibus a Duce Pomeraniæ Petrum hunc extorſit. Wittebergæ per annos non admodum multos docuit, tanto ibi favore Friderici Electoris & Joannis fratris, ut prælectionibus ejus intereſſent. (*b*) Mirum eſt Scriptores de Academia laudata illius ne verbulo quidem meminiſſe. Illo tempore, Marſchalco teſte, jam ſenex erat; tamen, neſcio qua de cauſſa, hinc abiit, Coloniam profectus. Ibi fortunam fautricem non habuit, a Colonienſibus, bonorum ſtudiorum inimicis, ejectus, teſte Cornelio Agrippa in Epiſtola Apologetica ad Senatum Colonienſem. (*c*) Hinc incertis ſedibus vagatus eſt, unde *Ortvvini Gratii Criticomaſtix peregrinationis Petri Ravennatis* Lugduni 1511. prodiit, in quo, teſte Val. Andrea in Bibl. Belgica p. 709. multa de laudibus Petri Ravennatis & Academiæ Colonienſis continentur. De morte nihil conſtat.

Memoria uſus eſt artificiali, ſed plane ſtupenda, cujus rei ex ipſius ſcriptis teſtimonia dederunt VV. CC. Jo. Henr. a Seelen in Selectis literariis p. 678. & Jo. Ge. Schelhornius tomo XI. Amœnitatum literariarum p. 16. ſeqq. Maximiliano I. Imperatori ſpecimina ejus rei dedit, & muneribus ab ipſo ornatus abiit. Ipſe rationem hujus memoriæ docet in libro inferius laudando, ſed mihi viſa eſt illa paullo abſtruſior, ſic ut malim ſine illa eſſe, quam tantis me tricis immergere.

Nunc ſcripta proferemus:

1. *Compendium Juris Civilis*. Albiburgi (Wittebergæ) pridie nonas Septembris 1503. 4.

2. *Compendium Juris Canonici*: pars prior. Clauſula editionis Wittebergenſis hæc eſt: *Impreſſum eſt hoc Opus Compendii Juris Canonici, quoad primam ejus partem in florentiſſimo Studio Wittenburgenſi, arte & induſtria honeſti viri Baccalarii Wolfgangi Monacenſis*. 1504. 20. *Aprilis*. fol. Lipſienſem a. 1506. memorat Gœtzius de Bibliotheca Senatus Lipſienſis pag. 4. quæ altera illius pars eſt. Vide Leichium de Origine Typographiæ Lipſienſis p. 84. 86.

3. *In Conſuetudines Feudorum Compendium*, D. Maximiliano I. Cæſari dedicatum. Venet. fol. in Tract. Tractatuum tom. X. Colon. 1567. 8. ſed in hac editione dedicatio deſideratur.

4. *De artificioſa memoria*. Venet. 1491. Vicent. 1600. Has editiones citat Ariſius in Cremona literata tom. I. p. 356. Ego vidi editionem ſine anno & loco impreſſam litt. Longobardicis 2. plag. 4. Editio Colonienſis a. 1608. 8. hunc habet titulum: *Phœnix, ſive ad artificialem memoriam comparandam brevis quidem & facilis, ſed re ipſa & uſu comprobata Introductio*.

5. *Repetitio c. Inter alia, de emu. eccle.* (de emunitate vel immunitate eccleſiarum) Lubecæ, apud Lucam Brandis, 1499. fol. Sub finem Petrus noſter vocatur *Ordinarius Juris Imperialis almæ Univerſitatis Gripeſvvaldenſis*. Notitia libri debetur J. H. a Seelen l. c. & in Hiſt. Typographiæ Lubecenſis pag. 36. Sub finem ejus exſtat Carmen *in laudem Lubecæ*, quo genere ſcribendi noſter etiam polluit.

6. *Alphabetum aureum Juris utriuſque, quod ob publicam Scholaſticorum utilitatem, ac ut multa ex tempore in utroque jure tum opponendo, tum reſpondendo, tum etiam determinando memoriter pronuncia-*

(*a*) Crameri Hiſt. Eccleſ. Pomer. II. 49. p. 136. Micrælii Hiſt. Pomeranica III. p. 480.

(*b*) Nic. Mareſchalcus Thurius in præfat. ad noſtri Compendium Juris Civilis.

(*c*) Unſchuld. Nachrichten 1708. p. 594. Schelhornius tomo XI. p. 16.

ciare poſſent, *in lucem edidit*, *atque ampliſſimæ Germanorum Univerſitati Colonienſi nuncupavit Gualtherus Tangherius*. 1507. fol. Hanc editionem memorat laudatus Jo. Henr. a Seelen, & Kappius præfat. ad Beehrii Hiſt. Meclenburgicam pag. 46. Alia cum additionibus Mag. Joannis de Gradibus, & Ortvvini Gratii Criticomaſtige Peregrinationis Petri Ravennatis. Lugd. ap. Petr. Vincentium 1511. 8. Editionem anni 1504. memorat Lipenius.

7. *Aurea Opuſcula Celeberrimi J. U. D. & Equitis aurati Domini Petri Ravennatis*, *Itali*, *in Univerſitate Gripſualdenſi utrumque jus ordinarie legentis*. 4. ſine mentione anni & loci. Duo in hoc volumine continentur: 1. *Sermo*, *quem habiturus erat de mandato Dom. Martini Epiſcopi Caminenſis*, *Decr. Doct. in Synodo per ipſum celebrata: ſed juſta cauſa impediente*, *quæ tamen ſibi eſt incognita*, *illum recitare non potuit*. 2. *Solutiones argumentorum ex legibus ſecum invicem pugnantibus depromtorum*. Ex priore verba hæc notatu digna decerpo, quæ momenta quædam ad vitam noſtri ſpectantia docent: *Gratias ingentes ago Deo meo*, *quia non permiſit me clericalem vitam ducere*. *Nam defuncta uxore mea prima ſuadebant amici & propinqui*, *ut Curiam peterem*, *dicentes*, *quod evaderem in magnum virum*. *Non etiam*, *dicebant ipſi*, *tibi deerunt Epiſcopatus*, *non Abbatiæ*, *non Prælaturæ*; *quod conſtanter facere recuſavi*: *Et*, *ut penitus eſſem incapax*, *ſecundam duxi uxorem*. *Noſcebam enim me ipſum*, *quod feciſſem*, *ut aliqui faciunt*, *& forte pejus*. *Malui potius in matrimonio vivere cum paucis redditibus*, *quam ampliſſimos beneficiorum redditus poſſidere*. *Nec unquam me facti pœnituit*: *& ſi erravi*, *libenter erravi*.

8. *Clypeus Doctoris Petri Ravennatis contra Doctorem Cajum impugnantem ſuum conſilium*. Impreſſum Albiburgii XII. Kal. Julii, anno MDIII. 4. Controverſia eſt de materia feudali, & concluſio innuit, conſilium Petri noſtri adhuc in Pomerania fuiſſe datum. In fine exſtat Carmen breve ad Fridericum Electorem Saxoniæ; deinde hæc verba: *Sciant auditores mei & amici chariſſimi Itali & Alemanni*, *quod Deo optimo maximoque ita diſponente ego & uxor mea Lucretia omnia mundi reliquimus*, *& habitum fratrum & ſororum de pœnitentia Sancti Franciſci ſumpſimus*, *& eorum regulam publice & ſolenniter profeſſi ſumus*, *& ob id labores meos in jure interrupi*. *Compendium enim in materia Feudorum & Commentum ſuper quarto libro Decretalium imperfecta reliqui*, *quæ*, *ni fallor*, *Lectoribus placuiſſent*, *& juri operam dantibus magnam attuliſſent utilitatem*. &c.

9. *Libri Sermonum*, *quos feſtis diebus auditoribus ſuis pronunciavit*, *aſſidentibus quandoque Friderico Electore & Joanne Fratre*, *Ducibus Saxoniæ Sereniſſimis*. Excuſus liber Wittenburgii in incude litteratoria Hermanni Trebelii, Iſennaci 1505. Notitiam ejus debeo Bibl. Eccleſiaſticæ Olearii tom. II. p. 117.

10. *De Conſuetudine*: in Tract. Tractatuum vol. II. item cum Sebaſt. Medices & Rochii Curtii Tract. de Legibus, Statutis & Conſuetudine, Colon. 1514. 8.

11. *Repetitiones in frequentiores Juris Canonici partes*, vol. II. Venet. 1587. fol.

12. *Opuſcula varia*. Lugd. 1586. fol. a me non viſa, ſed a Lipenio memorata.

13. *Singularia Juris*. Frf. 1596. quorum notitia Lipenio debetur.

14. *Diſputatio de corpore ſuſpenſi in patibulo*, *ſi remanere debeat*. Ravennæ. Lipenius. Contra hunc *Defenſionem Principum Germaniæ* edidit Jacobus Hochſtratanus. (*a*)

15. *An decimæ ſint jure divino*. &

16. *Artem parvam* memorat Simlerus.

Alius *Petrus Ravennas*, de quo Lud. Vives lib. IV. de cauſſis corruptarum artium p. 263. *Memoria patrum & avorum cœptum eſt in Italia renovari ſtudium lin-*

(*a*) Lœſcheri Acta & Documenta Reformationis tom. II. p. 320.

linguarum per diſcipulos Petri Ravennatis, *Itali*, *& Emanuelis Chryſoloræ: inter quos maximi nominis fuere Leonardus Aretinus*, *Franciſcus Philelphus*, *Laurentius Valla*, *Varinus Veronenſis*, *Perottus Nicholaus*. Si enim Chryſoloræ ſuppar fuit, qui a. 1415. obiit, & ſi hi viri fuerunt illius diſcipuli, non potuit ille Petrus eſſe, quem loco priore commemoravimus, cum quo proinde non confundendus erat a Celeb. Heumanno in Conſpect. reip. litterariæ edit. tertiæ p. 128. Vel memoria lapſus eſt Vives, & pro Petro dicere voluit *Joannem*, quæ ſententia Cl. Kappii eſt, diſſ. de Xiccone Polentono p. 14.

Vincentius Ravennas, vide infra *Vincentius*.

Ravennius, Epiſcopus Arelatenſis, Hilarii ſucceſſor, de quo Benedictini in Hiſtoria literaria Galliæ tom. II. pag. 354. Ejus eſt *Epiſtola*, qua Clericos ſuos ad Concilium Arelatenſe vocat tom. IV. Concil. Labbei pag. 1023. Sunt, qui ipſi *Vitam Hilarii* tribuunt, quæ tamen aperte eſt Honorati Maſſilienſis. Vide Galliam Chriſtianam tom. I. p. 531. & Noſtrum lib. VIII. p. 252.

Benintendius de *Ravignanis*, magnus Venetiarum Cancellarius, Andreæ Dandulo, Venetorum Duci, & Franciſco Petrarchæ ſumma familiaritate conjunctus. Ejus eſt *Epiſtola* a. 1352. ſcripta ad Commendationem Chronicarum Danduli edita ante Chronicon laudatum tom. XII. S. R. Ital. Muratorii p. 10. *Brevem* quoque *rerum Venetarum Hiſtoriam* ſcripſiſſe teſtatur idem Muratorius in Prolegomenis p. 7. quæ apud nobiles Contarenos Venetiis adſervetur. Nomen ejus in ipſo Opere Danduli legitur p. *399*.

Ravracius, Epiſcopus Nivernenſis, vixit ſec. VI. medio.

Ejus ſupereſt *Epiſtola* ad Deſiderium Epiſcopum Cadurcenſem, edita a Caniſio Ant. Lect. tom. I. p. *646*.

Ludovicus Recardellus, Epiſcopus Raguſinus, ſcripſit *Vitam Petrarchæ & Cardinalis Bembi*. MS. in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 111.

Recuperatus de Prtramala, Aretinus, a quibuſdam etiam *de Senis* dictus, & *Recuperus*, Ord. Prædicatorum, ſec. XIII. & XIV. Scripſit *Summarium virtutum & miracula B. Ambroſii Sanſedonii*, cujus diſcipulus fuit. Habentur in Actis Sanctorum tom. III. Martii pag. 210. Adde Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 403. Altamura p. *61*.

Redemtus, Clericus Hiſpanus, ad quem cum additamento *Archidiaconi* directa eſt Epiſtola Iſidori Hiſpalenſis *de uſu panis azymi in occidentali Eccleſia*. Vixit igitur tempore Iſidori & *Narrationem de obitu illius* (qui a. *636*. contigit) reliquit. Exſtat in editionibus Iſidori Madritenſi, & Breulii Pariſina, nec non in Actis Sanct. tom. I. Aprilis p. 349. Vide Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam Vet. V. 5. n. 219.

Petrus Reginaldetus, Ord. Minorum, Doctor Theologus, ſcripſit *Speculum finalis retributionis*, antiquo charectere impreſſum.

Reginaldus de Alna, religioſus monaſterii Alnenſis, diœceſis Leodienſis, Ord. Ciſtercienſis, ſeculo incerto, ſcripſiſſe fertur *Commentarium in Sapientiam Salomonis*, qui vulgo Roberto Holcot tribuitur. Car. de Viſch. Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 285. Val. Andreæ Bibl. Belgica p. 788.

Reginaldus, Archidiaconus *Andegavenſis*, Frodoardi Remenſis *Chronicon* continuavit uſque ad a. 1277. Exſtat in Codice Cottoniano, teſte Catalogo illius Bibliothecæ n. *69*. Oudinus tom. III. pag. 552.

Reginaldus Cantuarienſis, monachus Ord. S. Benedicti Cantuariæ in cœnobio S. Auguſtini, Poeta & Rhetor, Græcæ etiam Linguæ non ignarus. Scripſit *ſuper Malchum Byzantinum*, carmine, h. e. hiſtoriam a regno Conſtantini uſque ad Anaſtaſium, quam Malchus conſcripſerat, carmine latino expreſſit.

preſſit. Baleus Cent. XII. 82. Pitſeus Append. III. 74. Lyſeri hiſt. Poetarum medii ævi p. 1221. Ad ipſum exſtat Epiſtola Hildeberti Cenomanenſis, qua illud Carmen de hiſtoria Malchi laudat: apud Mabillonium Annal. p. 462. Vixit igitur initio ſeculi XII. quum ſcriptores huc uſque ætatem ipſius incertam fuiſſe tradiderint.

Reginaldus, monachus *Dunelmenſis* circa a. 1170. Ailredo Abbati Rievallenſi ſynchronus atque amicus. Ejus *Epiſtola ad Ailredum*, *vita S. Eddæ Virginis*, nec non *S. Cuthberti Epiſcopi Dunelmenſis* adhuc in Bibliothecis Angliæ ſuperſunt. Vide Oudinum tomo III. p. 1432. *Vitam* quoque *S. Godrici* Eremitæ in Anglia circa a. 1160. elaboravit, quam Galfridus monachus Ciſtercienſis abbreviavit in Actis Sanctorum tomo V. Maji p. 70.

Reginaldus, *Eyſtetenſis* Epiſcopus, vide *Reginoldus*.

Reginaldus de *Landolina*, vid. *Rainaldus de Montauro*.

Reginaldus Langham, Ord. S. Franciſci monachus in conventu Norvvicenſi, Theologiæ Doctor Cantabrigienſis, circa a. 1410. Scripſit *contra Edmundum monachum Burienſem*, *contra Andream Binghamum Dominicanum*, *contra Joannem Haidon Carmelitam*, *Lecturas XXX. Bibliorum*, *in Magiſtrum Sententiarum*, *Determinationes & Quæſtiones diſputatas*. Baleus Cent. VII. 45. Pitſeus c. 752. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 304. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 314.

Reginaldus de Montoro, vide ſupra *Rainaldus de Montoro*.

Odo Reginaldus, v. infra *Rigaudus*.

Reginaldus Pavo, Anglice *Peacok*, Cambrobritannus, in Collegio Orialenſi Oxoniæ educatus, Doctoratus inſignia accepit. Fuit primum Epiſcopus Aſaphenſis, deinde a. 1444. Ciceſtrienſis. Quamvis ſeſe Wicleſitis acriter opponeret, tamen ſimul vitia Cleri & Curiæ Romanæ vehementer inſectatus eſt: quam ob cauſſam reliquorum odium incurrit, in Synodo Lambethana a. 1457. articulos quoſdam, tanquam erroneos & hæreticos revocare juſſus. Ex ſcriptis illius, quæ ipſe in omnibus ſuis operibus recenſere ſolet, tantum impreſſus eſt *de Fide liber II.* opera Henrici Whartoni, Londini 1688. 4. prout ipſe teſtatur in Auctario ad Jacobi Uſſerii Hiſtoriam dogmaticam de Scripturis & Sacris vernaculis p. 445. ubi etiam quædam veſtigia veritatis excerpta dedit.

Reliqua ſunt inedita: *Repreſſor nimiæ Cleri reprehenſionis*, Anglice ſcriptus, cujus œconomiam & excerpta notabilia dedit idem Whartonus in Appendice ad Caveum p. 102. ſeqq. *Juſta S. Scripturæ æſtimatio*, *Provocator Chriſtianorum*, *de communione ſub utraque ſpecie*, *de ſua Palinodia*, *contra mendicitatem impiam*, *de libertate Evangelii*, *de legibus & doctrinis hominum &c.*

Idem Whartonus memorat Joannem Foxum Collectanea quædam ex ſcriptis Peacoci, una cum Articulis ſeu Aphoriſmis Wiclevianis Argentinæ 1554. 8. edidiſſe, librum autem a ſe viſum non eſſe.

Adde Lelandum c. 566. Baleum Cent. VIII. 19. Pitſeus hunc prorſus omiſit. Quædam habet Noſter libro XV. p. 222. 223.

Reginaldus de Piperno, Anglus, monachus Dominicanus, Philoſophus, Theologus & Concionator, ætatis incertæ. Scripſit *Poſtillam in Joannem*, *Lecturas & Sermones*. Ita Baleus Centur. XII. 32. Pitſeus Append. Centur. III. 75. Sed fuit potius Italus, e *Priverno* Campaniæ municipio oriundus, diſcipulus & comes individuus S. Thomæ, obiit inter a. 1280. & 1300. *Poſtilla in Joannem* quidem a Reginaldo noſtro congeſta, ſed a D. Thoma emendata eſt, unde in Operibus ejus legitur tomo XIV. ſeparatim vero prodiit Pariſ. 1520. fol. *Poſtillæ ſuper epiſtolas Pauli*, exceptis ad Romanos, priore ad Corinthios & ad Hebræos uſque ad cap. XI. quæ ab ipſo Thoma exaratæ ſunt, ha-

habentur tom. XVI. Operum D. Thomæ: *Poſtilla ſuper tres nocturnos Pſalmos*, ibid. tom. XIII. *Lectura ſuper primum de anima*, ibid. tomo III. Vide Jac. Quetf de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 382. Ambr. ab Altamura p. 64.

Reginaldus, Ord. Prædicatorum, fidus D. Thomæ Aquinatis ſocius, & doctus eodem, ex D. Thoma docente excepit *Commentaria in Evangelium S. Joannis*, a quinto capite uſque ad finem: quæ poſtea D. Thomas legens pro ſuis haberi voluit: Quare & hujus nomine circumferuntur. Idem præſtitit ipſe Reginaldus *ſuper S. Pauli plures Epiſtolas*, eodem D. Thoma illas interpretante. Quod & fecit *in libros Ariſtotelis de Anima*. Teſtatur hæc D. Antoninus part. 3. Hiſtor. tit. 18. c. 10. Hæc Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 317. Confer teſtimonium Nicolai Triveti ſupra lib. XV. p. 283.

* Alter iſte *Reginaldus* idem eſt cum priori, nempe cum Reginaldo de Piperno; Quare non erat cur hic a Bibliothecario noſtro geminaretur.

Reginaldus Umber, a. 1298. Lector ſacri Palatii Apoſtolici, ſcripſit *in quatuor libros Sententiarum*. Jacobilli Bibl. Umbriæ p. 240. Willotus & Poſſevinus hunc Archiepiſcopum Rotomagenſem faciunt, & Cardinalem Portuenſem Epiſcopum; ſed neque Archiepiſcopum neque Cardinalem fuiſſe docet Waddingus Annal. Minorum ad a. 1298. n. 4. quem etiam confer de ſcriptoribus ejuſdem ordinis pag. 304.

Regino, primum Monachus, dein ab a. 891. uſque 899. Abbas Prumienſis, ſed ab illa dignitate invidia æmulorum dejectus. Privatam poſtea vitam geſſit in monaſterio S. Maximini, mortuus a. 908. Scripſit

1. *Chronicon a nato Chriſto ad a.* 907. quod exſtat tom. I. Piſtorii p. 1. & in editione Struviana. Editus quoque eſt ſeparatim 1521. Moguntiæ apud Jo. Schœffer, fol. deinde cum Abbate Urſpergenſi Argent. 1609. fol. Numeros annorum quidam recentiore manu adſcriptos eſſe ſtatuerunt. Teſtatur autem Jo. Mabillonius in Itinere Germanico p. 25. edit. Fabricii, in codicibus optimæ notæ monaſterii Gemblacenſis & Murenſis hos numeros adſcriptos, atque adeo ad ipſum auctorem referendos eſſe. Adde Bullartum Academie des ſciences tom. I. p. 121. ſeqq.

2. *De diſciplinis Eccleſiaſticis & Religione Chriſtiana*, prodiit primum ex Codice Helmſtadienſi a Joachimo Hildebrando editore Helmſt. 1659. 4. deinde cum variis additionibus cura Steph. Baluzii 1671. 8.

3. *De Harmonica inſtitutione* ad Ratbodum Archiepiſcopum Trevirenſem, & *Lectionarium totius anni*, Codex manu exaratus cum ſupra ſcriptis notis muſicis illo ævo uſitatis. Fuit primum Gerardi a Maſtricht, deinde Jo. Ludolphi Bunemanni, Rectoris Scholæ Mindenſis, nunc eſt in Bibl. Senatus Lipſienſis. Vide Eccardum rerum Francicarum XXXII. 133. Mattheſonii Criticam Muſicam Vol. I. p. 83. & 147. ſeqq. God. Leonh. Baudis diſſ. de indole cauſſarum Eccleſiaſticarum pag. 33. Aliud exemplum eſt Ulmæ in Bibliotheca Krafftiana, teſte Beyſchlagio in Sylloge variorum Opuſculorum tomo I. faſcic. I. p. 216. Plura Fabricius noſter ſupra libro II. pag. 238. Hiſtor. literaria Galliæ tom. VI. p. 148. ſeq.

Reginoldus, Epiſcopus Eichſtedenſis undecimus per annos XXIV. obiit a. 989. Trium linguarum peritus fuiſſe dicitur; ſcripſit *Vitas S. Nicolai*, *Blaſii*, *Wilibaldi item & Wunibaldi*. Hæc Bruſchius in Catalogo Epiſcoporum Eichſtedenſium. Idem teſtantur Molanus & Baronius, quorum teſtimonia Caniſium impulerunt, ut ſtatueret, *Vitam* illam *S. Wilibaldi*, quam Ant. Lect. tomo III. part. I. pag. 13. edidit, cui tamen in Codice monaſterii Windbergenſis nomen præfixum non fuit, Reginoldo tribuendam eſſe. Jacobus vero Baſnagius poſt Mabillonium dubitat, neque id injuria. Teſtatur enim

enim Anonymus alius de translatione reliquiarum Wilibaldi tom. II. editus, Reginoldum vitam Carmine ſcripſiſſe, hæc autem eſt proſaica. *Acta S. Blaſii*, quæ in Actis Sanctorum tom. I. Februarii p. 344. edidit Bollandus, eidem conjectura quadam aſſerit. Adde Henſchenium tom. II. Febr. p. 70. & Jo. Bapt. Sollerium tom. II. Julii p. 488.

Regiomontanus, vide ſupra *Joannes Müllerus*.

Chronicon *Reicherſpergenſe* a monacho cœnobii Reicherſpergenſis in Bavaria compilatum edidit Chriſtoph. Gevvoldus, Monachii, 1611. 4. & poſtea. Jo. Petrus Ludovicus tom. II. S. R. German. p. 127. Incipit a nato Chriſto, & uſque ad a. 1194. pertingit, univerſalem potius, quam ſingularem ſuæ regionis hiſtoriam deſcribens.

Reimannus vel *Oſmannus*, ſcripſit *Vitam S. Cadroæ*, Abbatis Walciodorenſis, æqualis ſui, mortui a. 974. quæ exſtat in Actis SS. tom. I. Martii p. 474. & apud Mabillonium Sec. V. Benedict. pag. 487. Adde Hiſtor. litterariam Galliæ tom. VI. pag. 459.

Reimbaldus, quem Mabillonius Canonicum S. Mariæ & S. Lamberti Leodienſis vocat, rectius, Præpoſitus S. Joannis Leodienſis: nam ita in titulo Epiſtolæ Wazonis jam memorandæ ſcribitur. vixit circa a. 1115. quo tempore Leodio fugere, & apud Kicherium Abbatem, neſcio quem, per menſes octo deliteſcere coactus fuit. Hujus igitur hoſpitis ſuaſu librum *de Vita Canonica* conſcripſit, quem in Codice monaſterii Alnenſis oculis uſurpavit Jo. Mabillonius, prout in Analectis p. 473. teſtatur. Hunc ipſum librum Wazoni Priori S. Jacobi Leodienſis mittit Reimbaldus, rogans, ut illi manum ultimam admoveat, & corrigenda corrigat. Wazo vero modeſte reſpondet, ſe nihil habere, quod addat vel emendet, ſed potius gratulatur: cui Reimbaldus altera epiſtola reſpondet. Tres illas epiſtolas (duas tantum obſervaverat Mabillonius) ex eodem Codice Alnenſi ediderunt Martene & Durand in Theſauro novo Anecdotorum tom. I. p. 338. ſeq. Ejus *Stromata* bis adſunt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 101. 138. *Verſus in vitam S. Majoli* exſtant in Actis Sanctorum tomo II. Maji p. 668.

Reinerus, aliis *Renerus*, *Nonnum Renerum* vocat Codex MS. teſte Papebrochio tomo VI. Maji p. 724. natus a. 1155. poſt annos viginti ordini S. Benedicti nomen dedit in monaſterio S. Laurentii Leodienſis, Romam quater profectus, a. 1197. monaſterii ſui Prior electus, a. 1215. ad Lateranenſe Concilium vocatus eſt, obiit a. 1230. Scripſit multa, quorum recenſum ipſe init libro II. de claris ſcriptoribus monaſterii ſui. Nos primum enumerabimus, quæ typis ſunt edita:

1. *Vitæ quorundam Epiſcoporum Leodienſium* ab a. 1194. ad 1230. ex quibus *Geſta S. Lamberti* edidit Jo. Chapeavillius tom. I. Script. Leodienſium p. 411. *Vitam Wolbodonis*, qua idem uſus eſt, ediderunt Antvverpienſes in Actis Sanctor. tom. II. Aoril. pag. 857. & Mabillonius ſeculo VI. Benedictino part. I. p. 174. *Vitam Frederici*, Bollandiſtæ tom. VI. Maji pag. 726. Aliam ejuſdem Martene & Durand Collect. ampliſſ. tomo IV. p. 1023. Pezius dedit loco citando p. 167. *Vitam S. Reginardi* Ægidius de Aurea valle hiſtoriæ ſuæ Leodienſi ad verbum inſeruit, & extat tomo II. Scriptorum Leodienſium p. 167. Præfationem vero ab illo omiſſam ediderunt Martene & Durand Collect. ampliſſ. tomo I. pag. 961. *Vitam Eraclii* dedit Pezius Theſ. noviſſ. Anecdotorum tom. IV. part. 3. p. 155.

2. *De adventu reliquiarum B. Lamberti Roma Leodium*, ſermone ligato. Edidit Pezius l. c. p. 121.

3. *Triumphale Bullonicum*, ſive, quomodo Eccleſia Leodienſis Bullionenſe caſtrum receperit. ibidem p. 129.

4. *De claris ſcriptoribus monaſterii S. Laurentii Leodienſis*. ibidem p. 17.

5. *De caſu fulminis ſuper Eccleſiam monaſterii ſui*, a. 1182. ibidem p. 187.

Li-

6. *Libellus dedicationis*, ſuper dedicatione monaſterii ſui. ibidem p. 197.

7. *Vita S. Theobaldi Eremitæ & Pelagiæ*, quarum præfationes ediderunt Martene & Durand Collect. ampliſſ. tomo I. pag. 960.

8. Continuavit *Hiſtoriam monaſterii S. Laurentii Leodienſis*, quod Rupertus Tuitienſis inchoaverat, ab anno circiter 1120. 1216. editam ab iiſdem tom. IV. pag. 1033.

9. Continuavit porro *Lamberti parvi Chronicon* ab a. 1194. 1230. ab iiſdem productum tomo V. p. 1.

10. *In novem Antenatalitias Antiphonas*, ſ. *de Antiphonis Adventus* ex editione Leodienſi habetur etiam libro III. de ſcriptoribus monaſterii ſui.

11. Ipſe in libro modo adducto alia ingenii ſui monumenta, ſed nondum edita profert, *Vitam S. Pelagiæ* ſive Speculum pœnitentiæ, libris II. p. 69. *Palmarium virginale*, ſ. de Vita S. Mariæ Virginis Cappadocis, libris II. pag. 84. *Flos eremi*, ſ. de vita S. Ticbaldi monachi & eremitæ, libr. II. p. 97. *de conflictu duorum ducum & animarum revelatione*, & *de milite captivo per ſalutarem hoſtiam liberato* lib. II. ſcriptos verſibus hexametris, præmiſſo procemio trochaicis verſibus, p. 110. *Varii generis carmina & epigrammata*, p. 122. *Lacrymarum* libellos III. p. 211. & 270. *de profectu mortis* lib. II. ad Wilhelmum quendam Exſcholaſticum.

Huc pertinent alia, & quidem ligato ſermone *de ſitu Sardiniæ; de victoria S. Michaelis Archangeli; hymni ſeptem breves de Spiritu Sancto*. Proſa vero ſcripſit *de geſtis Abbatum & fratrum S. Laurentii*. (a) *Lauream peregrinorum Jeroſolymitanorum libris XIV.*

Adde Val. Andreæ Bibl. Belgicam p. 789. 790. & Svvertium p. 652. qui ex uno duos faciunt, unum, qui *Hiſtoriam Leodienſem*, alterum qui *Vitam Wolbodonis* ſcripſerit. Conferenda quoque eſt Præfatio Pezii ad tomum IV. Theſauri noviſſimi, qua tamen uti non potui, quia exemplum, quo utebar, illa carebat, neque aliud ad manus erat.

Reinardus Confluentinus, Germanus, Abbas Ord. S. Benedicti, expoſuit librum Job, Pſalterium Davidis, Eſaiam & Ezechielem prophetas, Pauli Apoſtoli Epiſtolas omnes. Vivebat a. 1096. Hæc ex Eiſengreinio Poſſevinus tom. II. Apparatus p. 319.

Reinhardus de Fronthoven, alii ſcribunt *Bernardus de Franchoven*, monachus Ord. Prædicatorum in conventu Confluentino, circa a. 1410. Scripſit *Sermones de tempore & Sanctis*. Trithemius c. 715. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 752. Altamura p. 152. Vide noſtrum ſupra lib. II. p. 230.

Reinhardus de Laudemburg, Germanus, Ord. S. Auguſtini, Theol. Doctor & Concionator, circa a. 1500. Scripſit *Sermones de Paſſione Domini accommodatos ad formam Quadrageſimalis*. Norimb. 1501. 4. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 600. Gandolfus de ducentis Auguſtinianis Scriptoribus p. 308.

Reinhardus, Abbas in *Reinhuſen* Saxoniæ, ſcripſit *Commentaria in Ezechielem*, *Eſaiam*, *Pſalmos*, *Epiſtolas Pauli*, *Metricum in Iob*, & quædam alia Geſnerus & Trithemii Chronicon Hirſaug.

Rembertus, vel *Rimbertus*, Flander, aliis Friſius, primum monachus Turholtenſis, ſcholam rexit in monaſterio Corbeiæ novæ, deinde ſucceſſor Anſcharii in Archiepiſcopatu Hamburgenſi & Bremenſi, obiit a. 888. De Vita ejus plura docent Scriptores rerum Hamburgenſium & Bremenſium, Acta Sanctorum tom. I. Febr. p. 393. & Mabillonius ſec. IV. Bened. part. 2. p. 471. Hiſt. literaire de la France tom. V. pag. 631. Scripſit

1. *Vitam S. Anſcharii*, primum ex Codice Hamburgenſi mutilo excuſam a Phil. Cæſare in Triapoſtulatu Septentrionis Coloniæ 1642. poſtea vero e Codice antiquo Corbeienſi, qui nunc in monaſterio S. Germani Pratenſis habe-

(a) An idem ſit cum opere de Scriptoribus monaſterii ſui, an vero diverſus, non poſſum dicere.

betur, plenius editam a Petro Lambecio cum Originibus Hamburgenſibus a. 1651. Repetita eſt poſt hæc & cum aliis exemplaribus collata in Actis Sanctorum tom. I. Febr. p. 391. nec non in Mabillonii ſec. IV. part. 1. p. 75.

2. *Epiſtolam de Cynocephalis*, quæ intercidit, vel certe huc uſque nondum publici juris facta eſt. Scimus autem eam ſcriptam ex reſponſione Ratramni, de qua ſupra tom. I. p. 243. Verba Ratramni ſunt hæc: *Quando ſcripſiſtis nobis ea, quæ de Cynocephalorum natura potuiſtis cognoſcere*. Rimbertus autem, cum eam ſcriberet, tantum Presbyter fuit.

3. *De Virginitate* lib. I. & *Epiſtolas varias* memorat Val. Andreas Bibl. Belgica p. 792. nec non Svvertius in Athenis Belgicis p. 656.

Remedius, quibuſdam *Remigius*, Epiſcopus Curienſis in Rhætia, temporibus Caroli M. quippe cujus juſſu *Canones Eccleſiaſticos* ex Pontificum Epiſtolis excerpſit. Edidit Goldaſtus rerum Alemannicarum tomo II. parte 1. p. 121.

Remenſe Chronicon breve editum eſt in Labbei Bibliotheca MSS. tomo I. p. 358. Regiſtrum Epiſtolarum Alexandri III. pro *Remenſi* provincia in Martene & Durand Collect. ampliſſima tomo II. præf. p. 36.

Remigius, monachus cœnobii S. Germani *Antiſſiodorenſis*, Ord. S. Benedicti. Poſt a. 882. a. Fulcone Archiep. Remenſi ad ſcholam ibi regendam evocatus eſt, teſte Flodoardo Hiſt. Rem. IV. 9. Non confundendus eſt cum Remigiis ſequentibus. Operoſe de illo egit Hiſt. literaria Galliæ tom. VI. p. 99. Edidit ille

1. *Expoſitionem Miſſæ*, quod Opuſculum Alcuino tribuerunt, quippe quod c. XL. libri de divinis officiis conſtituit, obſervante Eccardo rerum Francic. XXVII. 26. Multa ex Marco Floro deſumſiſſe notat Bulæus Hiſt. Academiæ Pariſinæ tom. I. pag. 635. Poſſevinus librum *de officiis divinis* Colon. 1536. excuſum memorat: neſcio an idem ſit cum hac Expoſitione Miſſæ. Exſtat tom. XVI. Bibl. PP. maximæ p. 883.

2. *Expoſitionem in undecim Prophetas minores*, quæ una cum Oecumenio & Areta prodiit Antv. 1545.

3. *Commentaria in Pſalmos*, ex Ambroſio, Auguſtino & Caſſiodoro conſarcinata. Colon. 1536. fol. Et hæc quidem tria habentur tom. XVI. Bibl. PP. Lugdun. Quidam *Manegoldo* tribuunt, de quo Noſter ſupra libro XII. p. 12.

4. *Commentarius in Epiſtolas Pauli*, qui vulgo Remigio Remenſi vel Haymoni (*a*) tribuitur, ad noſtrum potius pertinet, quia Gregorius M. cum Beda ibi citatur, & Saracenorum mentio fit. Sub nomine noſtri prodiiſſe in Bibl. PP. Colonienſi tradit Caveus, quod longe ſecius eſt. Nam tomo V. ejuſque parte tertia expreſſe habetur *Remigii Remenſis Epiſcopi Explanatio Epiſtolarum Paulinarum* ex editione Jo. Bapt. Villalpandi. Rom. 1598. fol. Mogunt. 1614. fol. In Bibl. vero Lugdunenſi tom. VIII. p. 883. Remigio Lugdunenſi adſcribitur. Vide Hiſtoriam Galliæ literariam tom. III. p. 162.

5. *Commentarius in Apocalypſin*, qui vulgo Haimo tribuitur, ad noſtrum ſpectat. Nam is ex quadam modeſtia nomen ſuum ſcriptis non addidit, vel etiam *Reymonis* aut *Raymonis* abbreviatum nomen adjecit, unde Haymonem fecerunt in his non ſatis exercitati. Stilus enim eſt Remigii noſtri, prout obſervat Abbas Lebeuf tom. I. diſſert. ad Hiſt. Gallicam ſpectantium pag. 279. qui etiam ſingularem de hac re diſſertationem promittit. Ut obiter hoc addamus, Abbas modo laudatus ibidem illud agit, ut *Honorium*, quem huc uſque *Auguſtodunenſem* vocarunt, Germaniæ potius vindicet, ut *Auguſtæ* vel *Vindelicorum* vel *Rauracorum* tribuendus ſit.

6. *Epiſtola ad Dadonem Epiſcopum Virdu-*

(*a*) Nam in Codice Caſinenſi, Poſſevino teſte, ſcribitur *Raimo*.

dunenſem, in qua explicat, quid de Gog & Magog apud Ezechielem intelligendum ſit, & de Hungrorum origine quædam narrat, habetur in Collectione ampliſſima Edm. Martene & Urſini Durand tom. I. p. 230. Quamvis etiam tantum literæ initiales R. & D. in Codice Floreffienſi exſtent, tempora tamen conveniunt, & ſub finem Epiſtolæ *congregationem S. Germani* vocat *fratres & dominos ſuos*.

7. *Commentarius in Geneſin* editus eſt a Bern. Pezio Theſ. noviſſimo Anecdotorum tom. IV. part. 1. ſub initium.

8. *Comment. in librum Judicum*, ab eodem l. c. p. 127.

9. *Comment. vaſtus in Matthæum*, MS. habetur Monachii in Bibliotheca Sereniſſimi Electoris Bavariæ, teſte Rev. Bern. Pezio Diſſert. Iſagogica ad tom. I. Theſauri novi Anecdotorum p. 23. in Bibl. Vindobonenſi & S. Georgii Majoris Venetiis, teſte Poſſevino Apparatus tomo II. p. 320.

10. *De Feſtivitatibus Sanctorum* lib. I. ad Epiſcopum Æduorum, memorat Bulæus.

11. *Sermones triginta* occurrunt in Lectionario monaſterii Medianenſis ante annos 700. ſcripto, ex quibus aliquot, qui ad Sacramentum Euchariſtiæ ſpectant, deſcripſit Hyacinthus Alliot. Hæc Theodericus Ruinartus in Itinere Alſatico & Lotharingico, tom. III. Operum poſthumorum Mabillonii & Ruinarti pag. 441. An vero Alliotus illos ediderit, mihi non conſtat.

12. *Commentarii in Martianum Capellam, Donatum & Priſcianum* inediti in variis Bibliothecis habentur. Vide Indicem Bern. de Montfaucon. Videndum annon his titulis comprehendantur *Remigii Grammaticalia*, Colon. 1500. fol. edita, teſte Maittairio tom. I. Annal. Typogr. p. 728. edit. poſter.

13. *Commentarius in Regulam S. Benedicti* forte illius eſt. Florentiæ in Bibl. Medicea & Camaldulenſi. Idem p. 413. 430.

14. *Reſponſio* ad Gualonem, Heduorum Epiſcopum, de pugna Michaelis cum Diabolo de corpore Moſis & de Behemoth, quam Poſſevinus memorat.

15. *De ratione gubernandæ Eccleſiæ* ſcripſit, prout docet Eiſengreinius, apud eundem Poſſevinum.

16. *Interpretatio nominum Hebraicorum* ordine Alphabetico, quæ vulgo Bedæ tribuebatur, in cujus quippe Operibus exſtat tom. III. p. 371. Oudinus autem teſtatur in optimæ notæ Codicibus Remigio noſtro tribui. Adde Merici Caſauboni annot. ad Optatum p. 49. * Ad hunc Remigium Antiſiodorenſem ſpectare credo homilias quaſdam legendas in homiliario quodam MS. Bibliothecæ can. majoris Eccleſiæ Lucenſis. Sunt autem homilia S. Remigii in illud: *vigilate ergo quia neſcitis;* incipit: *Hic ergo perſpicue*. Altera in illud: *De die autem illa:* incipit: *Gaudet Arrius*. Altera ejuſdem in illud: *nihil eſt opertum* &c. Incipit: *cur debetis timere*. Altera in illud: *vos eſtis ſal terræ*. Incipit: *Quia dixerat dominus*. Item tractatus in illud: *ſcitis quia poſt biduum:* incipit: *& factum eſt* &c. *hac enim ſententia*. Item homilia in illud: *veſpere autem ſabbati;* incipit: *Matthæus a parte*. Item altera in illud: *Magiſter attuli filium meum*. Incipit: *retorquet culpam*. Altera in illud: *Diſſere nobis parabolam*. Incipit: *ſed quærendum*. Codex eſt ſæculi, ut arbitror, XII.

Remigius Clarus, aliis *Clarus Hieronymeus*, (*a*) etiam pro more ſeculi κατ' ἐξοχὴν *Florentinus*, a patria, dictus, Ord. Prædicatorum, in domo S. Mariæ Novellæ. Sententias legit Pariſiis in Gymnaſio Sanjacobæo, poſtea Romæ Magiſter Theologiæ factus ibidem docuit, tandem Procurator Ordi-

(*a*) Male hic Quetiſius: nam verba Pocciantii Catal. Scriptorum Florentinorum p. 155. non recte intellexit. Verba ſunt hæc: *Remigius clari Hieronymei ex Ordine Prædicatorum cucullatus. Hieronymeum* eſt domus ſ. conventus Prædicatorum Florentiæ, qui ab Hieronymo nomen habet. Illud Hieronymeum a Pocciantio dicitur *clarum*, h. e. celebre, non incognitum: hinc igitur ille *Clarus Hieronymeus* frater eſt *Articuli Smalcaldici & Domini Altorfii*.

dinis electus obiit a. 1312. Scripſit *Quæſtiones Theologicas per alphabetum*, *De modis rerum*, *Opus Metaphyſicum*, *Quodlibeta*, *Sermones de tempore & Sanctis*, *Quadrageſimale*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 506. Jul. Niger de Prædicatoribus Florentinis p. 480. Altamura p. 87. * Nec Quetifium, nec Bibliothecarium noſtrum plane aſſequutum verba Poccianti in catalog. ſcript. Florentinorum arbitror. cum enim ſcribat Pocciantus: *Remigius Clari Hieronymæi ex ordine Prædicatorum*; cenſuit Quetifius illius *Clari Hieronymæi* nomen alterum Remigii deſignare, ac ſi ſcripſiſſet alio nomine *clarus Hieronymæus*; ſed cur dixit *clari* & non *clarus*? Bibliothecarius vero *clari* hic habet pro *celebri*; Hieronymæi vero nomen eſſe cenſuit Cœnobii cujuſdam Florentini. Verum nullam eſſe Prædicatorum domum hujus nominis Florentinis omnibus compertum eſt. Ego igitur ſic exiſtimo ac principio quidem illud *Hieronymæi* ſphalma eſſe typographicum ſatis conſtat, & ipſe pariter Pocciantus illud emendat in poſtrema operis pagella, legendumque edicit Hieronymi. Eſſe autem *Clari Hieronymi* cenſeo nomen Patris & gentis, ex qua Remigius ſatus eſt, ut perinde valeat ac e patre Claro Hieronyma gente.

Remigius, *Lugdunenſis* Epiſcopus, hujus nominis primus ab a. 852. 875. Vide Galliam Chriſtianam tomo IV. p. 61. Hiſt. literaire de la France tom. V. p. 449. Ejus & Eccleſiæ Lugdunenſis liber *de tribus epiſtolis* cum Appendice ſ. *Solutione quæſtionis de generali per Adam damnatione*, item liber alius *de tenenda immobiliter Scripturæ Sanctæ veritate* exſtat in Auctoribus de Prædeſtinatione per Gilb. Maugvinum editis tomi I. parte 2. Prior ille repetitus etiam eſt tom. XV. Bibliothecæ Patrum Lugd. p. 666. *Epiſtolæ variæ* ad Clodoveum & alios in tomis Conciliorum.

Remigius, monachus & Abbas monaſterii *Mediolanenſis*, (*a*) Trevirenſis diœceſis, ſcripſit *in Pentateuchum*, *in Evangelium*, *in Apoſtolum*, *De viſione Abakuk lib. I. Excerptionem Priſciani lib. I. Super Donatum lib. I.* & *Sermones multos*. Sic quidem, qui hinc inde e Catalogis non adeo certis iſta collegerunt. Sed vide quæ ſupra ad finem de Remigio Antiſſiodorenſi. Hæc Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 320.

Remigius, Epiſcopus *Remenſis*, natus a. 439. conſecratus a. 461. mortuus a. 533. Apoſtolus Galliarum, quique Chlodoveum Remis ſanctiſſimo lavacro initiavit. Ejus reſtant tantum *Epiſtolæ quatuor*, in Freheri Script. Hiſt. Francicæ tom. I. p. 184. Andr. du Cheſne tom. I. p. 849. Conciliorum Regiorum tom. IV. p. 1268. 1401. & 1608. & in Marloti Metropoli Remenſi II. 8. & 11. duæ ad Chlodoveum Regem, in Operibus Gregorii Turonenſis a Ruinarto editis p. 1326. *Teſtamentum* ejus producunt Flodoardus Hiſt. Rem. I. 18. Briſſonius de formulis lib. VII. Aub. Miræus Opp. Diplomaticorum & Hiſtoricorum tom. I. ſub initium. Labbeus Bibl. nova MSS. tom. I. p. 806. Brevius idem Miræus p. 636. Marlotus II. 11. Cointe tom. I. p. 407. Jo. Jac. Chiffletius in Diſquiſitione de Ampulla Remenſi. Et hoc magis genuinum eſt: interpolatum vero ſuſpicionem ſuppoſitionis movet. Plura Memoires de Trevoux 1714. p. 1968. & Hiſtoire lit. de la France tom. III. p. 155.

Declamationes ejus a Sidonio Apollinare IX. 7. laudatæ interierunt.

Remundus, Abbas *Ebirbacenſis*, vide ſupra *Raimundus*.

Remus Favinus, vide ſupra lib. VI. p. 146.

Renaldus, monachus *Morimundenſis*, Ord. Ciſtercienſis, ſeculo incerto, ſcripſit *Sermones de tempore & Sanctis*, *de Adventu & Quadrageſima*, *& de viſitationibus ordinis Ciſtercienſis*. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 285. Fortaſſe idem eſt *Renardus Madunenſis*, cujus *librum de vita* mo-

(*a*) Geſnerus ponit monaſterii *S. Luthuini*. Ego hæc non intelligo.

monachorum habet Bibl. Vallis S. Martini Lovanii, teſte Val. Andrea Bibl. Belgica MSS. II. p. 223.

Renaldus de Nova villa, ſcripſit *de arte Chymica*, quod opus MS. eſt in Bibl. Regia Pariſina. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p.740. * Idem *Renaldus* omnino eſt cum Arnaldo Villanovano; cujus opus de Arte Chymica inter ejus Opera excuſa legitur.

Renallus quidam (forte *Raynaldus*) magiſter ſedis Barcinonenſis, reliquit librum MS. *de paſſione S. Eulaliæ Barcinonenſis*, quo uſum ſe ait Hieronymus Pujades in Hiſtoria Principatus Cataloniæ. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana vet. tom. II. pag. 271.

Renatus Profuturus Figeridus, Hiſtoricus, cujus meminit Gregorius Turonenſis libro II. Hiſt. Franc.

Renatus, *Vindocinenſis* monachus, & Poeta, ex Codice Regio citatur a Cangio in Indice Auctorum.

Renaudus, aliis *Bernardus* vel *Arnoldus*, Abbas Morimundenſis, obiit a. 1341. ſcripſit *Vitam S. Clodeſindæ*, quæ exſtat apud Surium d. 25. Julii.

Car. de Viſch Bibl. Scriptor. Ord. Ciſtercienſis pag. 34.

Reſtitutus, natione Britannus, Archiepiſcopus, ut ajunt, Londinenſis, miſſus a Conſtantino Angliæ Rege a. 350. ad Arelatenſem Synodum in Galliam, ubi cum Hilario Pictavienſi familiaritatem contraxit. Scripſit *de Arelatenſi Synodo & Epiſtolas ad Hilarium*. Baleus Centur. X. 5. Pitſeus c. 350.

Rethicius, Epiſcopus Æduenſis, vide infra *Rheticius*.

Joannes Reuchlinus, Græce *Capnio*, natus Phorcæ in Marchionatu Badenſi a. 1455. nomen inter eruditos celebrius eſt, quam ut pluribus de vita illius narrare debeamus. Non ſolum in negotiis Principum & reipublicæ verſatus eſt, ſed etiam de bonis litteris, orientalibus præcipue immortaliter meritus, quippe quas contra Jacobum Hocſtratum, hæreticæ pravitatis inquiſitorem cum periculo vitæ defendit. Vitam ejus deſcribunt ſingulari volumine Jo. Henr. Majus, Durlaci, 1687. 8. impreſſo, Niceronus tomo XXV. p. 121. Melch. Adami in vitis JCtorum.

Scripta Reuchlini.

Progymnaſmata ſcenica, *ſeu Ludicra Praexercitamenta varii generis*, ſine loco, per Jo. Bergman de Olpe. 1498. 4. Monaſterii 1509. 4. Cum Comment. Jac. Spigelii apud Anſelmum 1512. 4. Lipſ. Jac. Thanner 1514. 4. ibid. per Valent. Schumann 1515. 4.

Liber congeſtorum de arte prædicandi. Phorcæ 1504. 4. Baſil. 1540.

Rudimenta Hebraica, ibid. 1506. fol. recuſa auctore Seb. Munſtero, Baſileæ apud Henr. Petrum. 1573. fol.

Epiſtolæ a Reuchlino & ad Reuchlinum. Tubingæ per Anſelmum Babenſem, 1514. 4. & Hagan. 1519. in 4.

Athanaſius in librum Pſalmorum lat. translatus. Tubing. apud Th.Anſ.1515.4.

De arte Cabbaliſtica libri tres. Hagan. apud Thomam Anshelmum, 1517. fol. inter Scriptores Artis Cabbaliſticæ, item cum Galatino de Arcanis Catholicæ veritatis, apud hæredes Wechelianos, Francof. 1612. fol.

Sergius ſ. *Capitis Caput*, *Comœdia*, c. Comm. Georgii Simleri. Pforzhem. 1507. 4. apud Anſelmum, ſine comm. Lipſ. 1521. 4. & cum Progymnaſmatibus Colon. 1537. 4.

R. Joſephi Eſopei Canticum, *dictum: Catinus argenteus*, *continens ſententias morales per Jo. Reuchlinum translatum*. Tubing. per Thom. Anshelmum 1512. 4. Adde Wolfii Bibl. Hebraicam tom. I. p. 502.

De Accentibus & Orthographia Linguæ Hebraicæ. Hagan. ap. Th. Anſ. 1518. 4. & apud Badium 1518. 4.

Athanaſius de variis quæſtionibus, lat. Hagan. 1519. 4. & in Operibus Athanaſii, Argent. 1522. fol.

Septem Pſalmi pœnitentiales, *hebraice*, *cum Grammaticali translatione Latina de verbo ad verbum*, *& ſuper eiſdem Commentarioli*. Tubing. 1512. 8. Witteb. 1529. 8.

Ora-

Oratio de Palatini Electoris & nobiliſſimæ Familiæ Ducum Bavariæ reverentia erga Eccleſiam, *coram Pontifice habita* a. 1498. per Aldum Manutium impreſſa, exſtat in J. H. Maji Vita Reuchlini p. 151.

Augen-Spiegel, h. e. *Speculum oculare*, lingua Germanica, contra Pfefferkornium, qui omnes libros Judaicos aboleri volebat. Tubingæ per Anſelmum 1511. 4. Recuſum in Herm. von der Hardt Hiſtoria literaria Reformationis parte II. pag. 16.

De verſionibus Latinis hujus Operis agit Niceronus tomo XXV. p. 153. 154. & Majus p. 471.

Ain klare Verſtantnus in Tutſch uff Doctor Johanſens Reuchlings Rathſchlag von den Juden-Buchern. vormals auch zu Latin in Augen-Spiegel uſſgangen, h. e. *Explicatio clara Reuchlini circa conſilium ſuum de libris Judaicis, quod in Speculo oculari jam Latine prodierat*, 1512. nunc in gratiam eorum, qui Latina non intelligunt, ſeorſim edita. Vide Majum p. 310.

Defenſio contra Calumniatores Colonienſes, inter quos præcipuus erat Arnoldus de Tungaris: Tubingæ, apud Thomam Anshelmum, Badenſem. 1513. 4. in Hiſt. Reform. literaria parte II. p. 53.

De verbo mirifico. Lugd. 1522. 16. & inter Scriptores Artis Cabbaliſticæ, & alibi.

Ajunt præterea, ipſum ſua contuliſſe ad *Epiſtolas obſcurorum virorum*, quod negare nemo ſuſtinebit, qui videbit, multa in iiſdem ad defenſionem Reuchlini facientia occurrere.

De ipſo & geſtis ipſius porro agunt ſcripta ſequentia.

Hoc in Opuſculo contra Speculum oculare Joannis Reuchlin, Phorcenſis, hæc in fidei & Eccleſiæ tuitionem continentur: Pronotamenta Ortvvini Gratii liberalium diſciplinarum Profeſſoris citra omnem malevolentiam cunctis Chriſti fidelibus dedicata. Hiſtorica & vera narratio juridici proceſſus habiti in Moguntia contra libellum ejuſdem hæreticas ſapientem pravitates. Deciſiones quatuor Univerſitatum de Speculo ejuſdem oculari ab Eccleſia Dei tollendo. Hæretici ex eodem libello Articuli, ut Chriſtiani omnes male eum ſcripſiſſe luce clarius dijudicent. Coloniæ 1514. 4.

Deſtructio Cabbalæ, ſeu Cabbaliſticæ perfidiæ ab Joanne Reuchlin Capnione jam pridem in lucem editæ, S. D. N. Leoni Papæ X. per R. P. Jacobum Hochſtraten dicata. Opus novum. Coloniæ 1518. 4.

Defenſio Joan. Reuchlin, a Georgio Benigno Nazareno Archiepiſc. Romæ emiſſa, & edita ab Hermanno Nuenario 1517. 4.

Ad Rev. D. Joannem Ingevvinkel, Sacroſanctæ Sedis Apoſtolicæ Protonotarium, Præpoſitum quoque Xantenſem & Apoſtolicarum conceſſionum Cenſorem, Colonienſiſque Eccleſiæ Archidiaconum, Apologia ſecunda R. P. Jacobi Hochſtraten, contra defenſionem quandam in favorem Joannis Reuchlin noviſſime in lucem editam. Coloniæ 1518. 4.

Ad Sanctiſſimum D. N. Leonem Papam X. ac D. Maximilianum Imp. Apologia R. P. Jacobi Hochſtraten, contra Dialogum Georgio Benigno Archiepiſc. Nazareno in cauſa Joannis Reuchlin adſcriptum, pluribuſque erroribus ſcatentem, & hic de verbo ad verbum fideliter impreſſum, in qua quidem Apologia inquiſitor ipſe multis occaſionibus jam demum coactus, tum Catholicam veritatem, tum Theologorum honorem per ſolidas ſcripturas veriſſime tuetur. Coloniæ 1518. 4.

Acta Judiciorum inter F. Jacobum Hochſtraten Inquiſitorem Colonienſium & Joannem Reuchlin LL. Doctorem, *ex Regiſtro publico, autentico & ſigillato*, Hagenoæ, in ædibus Thomæ Anshelmi, 1518. 4. & in Herm. von der Hardt. Hiſtor. literaria Reformationis parte II. p. 94.

Bi-

Bilibaldi Pirckheymeri Epiſtola Apologetica pro Reuchlino. Nurenbergæ 1517. ibidem p. 130. & quæ alia ibi ſequuntur. * In diligentiſſimo operum Reuchlinianorum catalogo ſuum merito tuetur locum libellus iſte ex catalogo Bibliothecæ civicæ Vindobonenſis mihi primum notus. *Epiſtolæ trium illuſtrium virorum ad Hermannum comitem Nuenarium. Ejuſdem reſponſoriæ, una ad Joannem Reuchlin, & altera ad Lectorem. Libellus accuſatorius F. Jacobi Hochſtraten contra Oculare ſpeculum Joannis Reuchlini. Diffamationes ejuſdem Jacobi. Item defenſio nova Joannis Reuchlin ex urbe Roma allata in* 4. *abſque loco, & anno*.

Item hic alius liber, ſeu potius tria diverſa volumina ibidem ſervata; *Jacobi Hochſtraten Apologia contra Dialogum Georgio Benigno Archiepiſcopo Nazareno in cauſa Joannis Reuchlin adſcriptum*. 4. Coloniæ 1518.

Jacobi Hochſtraten Apologia ſecunda contra defenſionem quamdam in favorem Joannis Reuchlin. 4. Coloniæ 1519.

Jacobi Hochſtraten deſtructio Cabbalæ, ſeu Cabbaliſticæ perfidiæ a Jo. Reuchlinio jam pridem in lucem editæ. 4. Coloniæ 1519.

Libelli de verbo mirifico editionem aliam ibidem animadverti, quæ eſt in fol. ſed abſque loco impreſſionis.

Viri hujus docti eſt etiam verſio ex Græco opuſculi Hippocratis de præparatione hominis ad Ptolemæum Regem. Dirigit opuſculum hoc ſuum Joanni Stocaro medicinæ Doctori archiatro Ulmenſi. Editum eſt Tubingæ A. 1512. in 4.

Reverentius, ſive *Reverentianus*: ita perperam Tomo I. Conciliorum Labbei pag. 451. dicitur, qui vere eſt *Ravennius*, de quo paullo ante.

Jacobus Reutelius, Harzgerodenſis Anhaltinus, ſec. XVI. fuit Verbi divini Miniſter apud Gœttingenſes, Hardeſianos, Huxarienſes, demum An. 1567. apud Eimbeccenſes. Scripſit *Chronicon Hillesheimenſe* de rebus ſcil. Epiſcoporum Hillesheimenſium; quod propter concinnam brevitatem laudatur, editum in Syntagmate Rerum Germanicarum Chriſt. Franc. Paullini p. 69.

Joannes Rhagius. Natus eſt *Sommerfeldæ* in Luſatia inferiore, unde ſe *Æſticampianum* vocavit. Quod cum neſcirent Geſnerus & Simlerus, ex uno duos fecerunt. *Jo. Rhagium Æſticampianum* & *Jo. Sommerfeld*. Nomen gentile ipſi fuit *Rak*, quod Sorabice *Cancrum* denotat, ex quo ille *Rhagium* fecit, ſic, ut nomen verum vix agnoſcas. (*a*) Natus eſt A. 1460. quia in Epitaphio legitur A. 1520. ætatis ſexageſimo deceſſiſſe. De juventute ejus parum conſtat, niſi quod Phil. Beroaldum in Italia docentem diu ſatis audivit. (*b*) Docuit bonas litteras per annos XXIII. quod teſtantur verba Epitaphii illius: (*c*)

Rhetoricen, Sophiam, vatum monumenta profeſſus,
Annis viginti plusve minusve tribus.
Danubius, Rhenus teſtatur, & Odera, & Albis,
Spiraque, cum docta Sequana Gallus aqua.

Quo ordine vero in ſingulis regionibus verſatus fuerit, ignoratur. Hoc certum eſt, ipſum in Italia, & Romæ præcipue, fuiſſe, ubi Jacobo Queſtenbergio familiariter uſus, & forte, ipſius auſpiciis, lauream Poeticam a Pontifice nactus eſt. Ex Italia profectus eſt in Galliam, (*d*) ubi Lutetiæ aliquamdiu hæſit. Inde auguror Friburgum in Briſgoviam deveniſſe, ubi teſte Urbano Regio, aulam Cæſaris ſecutus eſt, & procul dubio ab hoc etiam lauream Poeticam impetravit: nam duplici laurea ornatum fuiſſe, teſtatur Epitaphium.

(*a*) Manlii Luſatia VII. 1. Abr. Frencelli Nomenclator Luſatiæ utriusque p. 23.

(*b*) Hier. Wellerus in Libello (hic enim eſt titulus Opuſculi a Mich. Hempelo Lipſ. 1580. 8. editi) p. 71.

(*c*) Exſtat apud Mencium lib. 2. pag. 18. Suevum & Sennertum in Acad. Witteb.

(*d*) Teſtatur illud Epiſtola Urb. Regii ad Rhagium noſtrum, quam in Arcanis Bibliothecæ Annæbergenſis edidit Wiliſchius p. 110.

phium. Coloniæ ipſum bonas litteras docuiſſe, tradit Henr. Corn. Agrippa. De *Spira* præter Epitaphium nihil novimus. Sequuntur loca, in quibus verſatus eſt Rhagius, addito ſimul anno. A. 1501. Baſileæ Cebetis tabulam prælegit & explicuit. Ab illo tempore in Academia Cracovienſi, & majoris Collegii Collegiatus fuit, quemadmodum præterea artium liberalium Magiſtri & ſacrarum litterarum Baccalaurei titulo uſus eſt, quia ibidem Epiſtolæ Libanii ab ipſo emendatæ & editæ ſunt. A. 1506. & poſtea, Francofurti ad Viadrum in Academia nova docuit, & Huttenum diſcipulum habuit. (*a*) Ab A. 1508. per triennium Lipſiæ docuit bonas litteras, & auctores optimos juventuti prælegit, Plinium, Plautum & alios. Quia vero barbara ibidem ingenia literas humaniores concoquere non poterant, apud Ducem Georgium id egerunt, ut dimitteretur, &, quum in oratione ultima paullo liberius verba feciſſet, relegatus eſt. (*b*) A. 1515. Fribergam venit, ſuaſu potiſſimum Nicolai Hauſmanni & duorum Conſulum. Scholam Latinam & Chriſtianam ibi aperuit, & juventutem in declamationibus Italico more exercuit. Poſt triennium a Friderico, Saxonum Electore, ſatis liberali ſtipendio Wittebergam vocatus eſt, (*c*) ibique docendo ſtrenue perrexit, uſque ad An. 1520. quo fatis conceſſit prid. Kal. Jun. (*d*) Ajunt quoque ipſum Doctoris Theologiæ dignitate fulſiſſe, & in ea non leviter fuiſſe verſatum. Confer Dan. Fidleri diſſ. ſingularem de Jo. Rhagio Æſticampiano Lip. 1730. & Manlii Luſatiam VII. 1.

Scriptorum illius notitiam ſequentem ſuppedito:

1. *Præfatio in Epiſtolas Libanii* a Franciſco Zambicario Latine converſas, a librariis male habitas, a ſe vero emendatas & argumentis inſtructas. Cracov. 1504. 4. Dedicatio ad Matthiam Drabicium, regni Poloniæ Vicecancellarium directa eſt, quem, utpote literarum Patronum, debitis laudibus evehit. Sumtus fecit Jo. Clymes, bibliopola & civis Cracovienſis. Editio illa rariſſima nunc denuo exhibita eſt a Jo. Chriſt. Wolfio ad calcem Epiſtolarum Libanii Amſt. 1738. a ſe editarum, quemadmodum ante in præf. ad Centuriam Epiſtolarum Libanii, Lipſ. 1711. editarum, ejus aliquam mentionem fecerat. Ibi ſe vocat Jo. Sommerfeldium.

2. *Epigrammata* prodierunt Lipſiæ 1507. 4. ibi ſe vocat Joannem Æſticampianum.

3. *Commentarius in Grammaticam Martiani Capellæ & Donati Figuras*. 4. ſine mentione anni, eſt in Bibliotheca Francofurto-Viadrina.

4. In quaſdam Plauti Comœdias & libros Oratorios Ciceronis commentatus eſſe dicitur Geſnero, quæ a me viſa non ſunt.

5. *Oratio in ſtudio Lipſienſi recitata*, quum Lipſiam valere juberet, edita eſt a Dan. Fidlero ſub finem diſſertationis citatæ, qui illam a Viro Summo, Erneſto Salomone Cypriano, nactus fuerat.

6. *Carmen de Luſatia*, quod Melanchthon Baſileam, ut excuderetur, miſerat, neſcio quo fato, periit, & nondum repertum eſt.

7. *Marciani Capellæ Rhetorica cum Jo. Rhagii Epiſt.* ad Jo. & Vulgangum de Vitztum, Bohemos. Lip. 1509. fol. apud Martinum Herbipolenſem, fuit in Bibliotheca Aug. Quir. Rivini, Medici Lipſienſis.

8. Cicero de Oratore cum præf. Jo. Rhagii, Lipſiæ 1515. folio, apud Melch. Lotther, in Bibl. laudata.

Bili-

(*a*) Vide P. Vigilantii Axungiæ deſcriptionem urbis & Academiæ Franckophordienſis p. 1. 4. 10.

(*b*) Epiſtolæ obſcur. virorum Tom. 1. pag. 63. 64. Ejectus autem ſimul cum Hermanno Buſchio, urgente præcipue negotium Hier. Emſero, ut docet Herm. Hamelmannus in Vita Buſchii Opp. p. 295. qui vero noſtrum perperam vocat *Longicampianum*.

(*c*) Hier. Wellerus in Libello p. 71. Adde Andr. Molleri Theatrum Fribergenſe I. p. 285.

(*d*) Lutherus Epiſt. Tom. I. p. 42. 252.

9. *Petri Heliæ Grammatica cum Comment. Jo. Sommerſeld.* Argent. 1499. 4. craſſo volumine, eſt in Bibliotheca Zvvickavienſi, teſte Daumio Epiſt. 71. ad Reineſium.

Fuit autem, teſte Hier. Wellero, vir pius, ſobrius, caſtus & facundus. Valde præterea laudavit ingenia juventutis Freibergæ.

Rheticius, Epiſcopus Auguſtodunenſis A. 313. ſcripſit *adverſus Novatianum grande Volumen, & Commentarium in Canticum Canticorum*. Hieronymus de Script. Eccl. c. 82. ſed utrumque opus interiit. Adde Tillemontium Tomo VI. pag. 27. Guil. Cuperum in Actis Sanctorum T. IV. Julii p. 588.

Rialis, Canonicus Cæſenas A. 1335. varia collegit ad res urbis ſuæ pertinentia, prout allegat Auctor Annalium Cæſenatenſium in præfatione & ad annum modo dictum, Tom. XIV. S. R. Ital. Muratorii p. 1089. & 1165.

Ricemarus, Anglus, Sulgeni filius, Epiſcopus Menevenſis, vixit circa An. 1085. & *Vitam S. Davidis Epiſcopi Menevenſis in Wallia* ſcripſit, quam temporum injuria periiſſe credidit Uſſerius de primordiis Eccleſiarum Britannicarum c. 14. p. 443. poſt autem invenit & particulam edidit Whartonus Tomo II. Angliæ Sacræ p. 643. nam vitam ipſam ex illo, verbis etiam retentis, jam dederat Silveſter Giraldus ibidem p. 628. & omnes, qui vitam Davidis perſecuti ſunt, ex eodem profecerunt, Joannes Tinmuthenſis in Sanctilogio, Capgravius in Legenda nova: item Anonymi in Colgani Actis Sanctorum Hiberniæ & Actis Antverpienſibus, prout docet Whartonus in præfatione Tomi II. p. 25. 26.

Richalmus, Abbas Specioſæ Vallis in Franconia Ord. Ciſtercienſis, ſec. incerto: ſcripſit *Librum Revelationum de inſidiis & verſutiis dæmonum adverſus homines*, qui editus eſt in Bern. Pez Theſ. noviſſimo Anecdotorum Tom. I. part. 2. p. 373. Adde Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 285.

Richardus Adagoniſta, Anglus, in Italia Bononiæ Jurium ſcientiæ operam dedit, præceptore uſus Pileo Mutinenſi, cum quo paullo poſt de eruditionis laude contendit. Vixit A. 1210. & reliquit *Tractatum ſuper Decreto*, nec non *Summam de ordine judiciorum*. Pitſeus de illuſtribus Angliæ ſcriptoribus c. 292. Baleus Cent. XIII. 77.

Richardus de Aldvverd, alii ſcribunt *de Aedvverd*, Anglus, Dempſterus Scotum vocat, monachus Ciſtercienſis & Sacriſta in Aldvverd, monaſterio juxta Grœningam Friſiæ, obiit A. 1266. Fuit quoque Theologiæ Magiſter Pariſienſis. Scripſit Librum *de Harmonia*, *Epiſtolam prolixam* ſ. potius Tractatum ad Religioſum quendam Ebirbacenſem, in qua agit de martyrio B. Gerardi Abbatis Claræ vallenſis, de vita & miraculis S. Silvani Claræ vallenſis monachi, & aliis quibuſdam Sanctis Ord. Ciſtercienſis & monaſterii Ebirbacenſis, item *Librum meditationum*. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis pag. 286. Lelandus de Script. Angliæ c. 165. Baleus Centur. XIII. 70. Pitſeus in Append. Cent. III. 93.

Richardus de S. Angelo, vide ſupra lib. I. p. 98.

Richardus gente & cognomine *Anglicus*, Oxoniæ & Pariſiis Medicinæ operam dedit, itineribus quoque variis perfunctus. Floruit Ann. 1230. Scripſit *de Criſi*, *de Phlebotomia*, *Summam de criticis diebus*, *de pulſibus*, *de modo conficiendi & medendi*, *de urinis*, *de regulis urinarum*, *de ſignis morborum*, (*a*) *de ſignis prognoſticis*, *de febribus*, *de re medica*, *Repreſſivam*, *de ſignis febrium*, *de Anatomia*, *Correctorium Alchimiæ*, *Speculum Alchimiæ*. Vide Lelandum de ſcriptor. Britann. c. 257. Baleum Cent. III. 92. Pitſeum c. 327. Ex operibus ejus quædam Noribergæ & Baſileæ excuſa eſſe docet Geſnerus. *Correctorium* exſtat in Scriptoribus Chymicis a Gvil. Gratarolo collectis (Baſil. 1561. fol.) pag.

(*a*) Hic MS. eſt in Bibliotheca Paullina Lipſienſi. Fellerus pag. 252.

pag. 207. & Vol. II. Theatri Chemici (Argent. 1613. 8.) p. 418. Vide Mercklini Lindenium renovatum pag. 938.

Richardus Anglicus, Canonicus Londinenſis An. 1200. Scripſit *Itinerarium Richardi Regis*, quod eſt in Bibl. Cottoniana, *Geſta Richardi Regis*, *Tractatum de pœnitentia* & *Epigrammata*. Lelandus cap. 201. Baleus Cent. III. 44. Pitſeus c. 283.

Richardus Angravilla, alias *de Bury*, de quo ſupra lib. II. p. 307.

Richardus Armachanus, vide infra *Fitz Ralf*.

Richardus, Archidiaconus *Auguſtæ Prætoriæ* in Pedemontio, ſub initium ſec. XI. ſcripſit *Vitam S. Bernardi Menthonenſis*, familiaris ſui, cui in munere Archidiaconi ſucceſſit. Exſtat in Actis Sanctorum Tomo II. Junii pag. 1074.

Richardus Aungervillus, vide ſupra lit. B. *de Bury*.

Richardus Bartholinus, Peruſinus, Canonicus Cathedralis, primum in patria Oratoriam & Poeticam profeſſus, variis quoque legationibus ad Florentinos, ad Cardinales, & ipſum quoque Pontificem perfunctus eſt, vixit Ann. 1515. aulam Maximiliani Cæſaris eſt ſecutus. Inde quoque Eraſmus Epiſtola 10. Martii 1516. ad ipſum data, ut ſe Cardinali Gurcenſi faceret commendatum: Tom. III. Opp. pag. 191. Fuit ab Imperatore laudato Poeta coronatus, & Comes Palatinus creatus. Scripſit:

1. *Auſtriados* lib. XII. h. e. de bello Norico Ducum Bavariæ & Principum Palatinorum, quod opus primum edidit Joach. Vadianus A. 1515. quam editionem non vidi. Sequitur alia cum ſcholiis Jac. Spigelii, poſt Guntheri Ligurinum, Argent. 1531. quæ repetita in Juſti Reuberi Script. rerum German. p. 479.

2. *Hodœporicon Matthæi Cardinalis Gurcenſis, quæque in conventu Maximiliani & trium Regum A.* 1515. *geſta ſunt*. Exſtat apud Freherum S. R. Germ. T. II. p. 321. ante ſeparatim excuſum, Viennæ 1515. 4.

3. *De Conventu Auguſtenſi, rebus etiam externarum gentium, quæ interim geſta ſunt, Deſcriptio*. 1518. 4. Habetur in Bibliotheca Francofurto-Viadrina. Exſtat in Sylloge Beyſchlagii, & Senckenbergii Selectis Juris & Hiſtoriarum Tom. IV. p. 625.

4. *Oratio ad Imp. Maximilianum & potentiſſimos Germaniæ Principes, de expeditione in Turcas ſuſcipienda*. Auguſtæ 1518. 4. & in Anti-Turcico Reuſneri.

5. *De gente Bartholina bene merita geſta præclara* citat Jacobillus in Bibliotheca Umbriæ p. 240. ſed quæ a me nondum viſa ſunt. Vide Oldoini Athenæum Auguſtum p. 294.

Richardus Bardenienſis monachus, in Theologia Baccalaureus, ſcripſit *Epiſtolam metricam de vita & actibus Roberti Groſthead*, Epiſcopi Lincolnienſis, carmine Latino, quam edidit Henr. Wharton Tomo II. Angliæ Sacræ pag. 325. ſed ita, ut multa abſurda & fabulas inanes rejecerit; item *Martyrium S. Hugonis pueruli*, A. 1255. a Judæis apud Lincolniam cæſi. Utrumque MS. adeſt in Bibl. Cottoniana, teſte Thoma Smitho in Catalogo illius p. 74.

Richardus Barrus, Anglus, ſcripſit *ſuper ſacra Biblia*. Pitſeus in Append. c. 77.

Richardus Abbas *Beccenſis*, A. 1219. edidit *Statuta* in Capitulo generali, quorum fragmentum exhibent Martene & Durand Collect. ampliſſ. Tom. I. p. 1141.

Richardus Beere, Abbas Glaſtonienſis in Anglia, A. 1503 fines monaſterii ſui perambulavit, & opus ingens, quod *Terrarium cœnobii Glaſtonienſis* vocavit, confici juſſit. Excerpta autem ex illo edidit Thom. Gearne cum Chronico Joannis Glaſtonienſis p. 287. *Epiſtola* ejus ad Wilhelmum Warham, Archiepiſcopum Cantuarienſem, de corpore S. Dunſtani exſtat in Anglia Sacra Henrici Whartoni T. II. pag. 230.

Richardus Belgravius, vel *Bellogrevus*, Ciceſtrienſis, monachus Carmelitanus & Theologiæ Doctor Cantabrigienſis. Vixit A. 1230. ſcripſit *Determinationes Theologicas*, & *Quæſtiones ordinarias*. Lelandus c. 353. Pitſeus cap. 481. Baleus XI. 5.

Richardus Bellilocenſis (*Beaulieu*) in Argonna, duabus a Claromonte leucis, Abbas, circa A. 1050. *Vitam S. Rodingi Abbatis Bellilocenſis* literis conſignavit, quam edidit primum Hugo Menardus in obſervationibus ad Martyrologium Benedictinum p. 690. poſtea Jo. Mabillonius Sec. Ord. Benedict. IV. part. 2. p. 531.

Richardus Billinghamus, aliis *Gillingham*, Collegii Mertonenſis Oxonii ſocius, Sophiſta potius ſubtilis, quam Philoſophus genuinus. Scripſit *Speculum puerile*, *Conſequentias*, *Abſtractiones*, *Fallacias*, *Abbreviata Guil. Kilmingtoni*, & cætera hujus farinæ. Vixit An. 1360. Baleus Centur. VI. 8. Pitſeus c. 594.

Richardus Blitonius, vel *Blitodunus*, Lincolnienſis, Theologiæ Doctor Oxonienſis, Carmelita & Ordinis ſui per Angliam Provincialis, Eduardo II. Regi propter eloquentiam valde charus. Scripſit *Repertorium Sententiarum*, *Quæſtiones ordinarias*, *Sermones*, *de Privilegiis mendicantium*, *Epiſtolarum libr. I.* Obiit A. 1334. Lelandus cap. 432. Balæus Cent. IV. 96. Pitſeus c. 505.

Richardus Bradvardinus, *de proportionibus* in Bibl. S. Benigni Divionenſis pertinet potius ad *Thomam Bradvardinum*, de quo ſupra lib. II. pag. 267. 272.

Richardus de Bury, vide ſupra lib. II. p. 307.

Richardus de S. Buſto, cujus *librorum Catalogus* eſt inter Codices MSS. Quedlinburgenſes, teſte Eckardo p. 18. nullus unquam fuit: ſed ſcribi debebat *Richardus de S. Victore*.

Richardus Caiſtre, Norfolcenſis, non procul a civitate Norvvico oriundus, in Eccleſia S. Stephani ibidem Vicarius. Scripſit Sermone Anglico *de octo beatitudinibus*, *de charitate fraterna*, & alia hujuſmodi. Obiit A. 1420. Balæus Centur. VII. 62. Pitſeus c. 773.

Richardus Cambrius, Britannus, ſcripſit quædam *de rebus Anglicis*: quæ nondum edita ſunt. Et ætas quoque incerta eſt. Pitſeus in Append. cap. 78.

Richardus Canonicus, vide ſupra *Anglicus*.

Richardus a Capella, Capellæ Toparcha & Præpoſitus S. Mariæ Brugenſis, ſcripſit *Tractatum de Reſcriptis*, obiit A. 1447. Svvertii Athenæ Belgicæ pag. 657. Sanderus de eruditis Brugenſibus p. 70.

Richardus, monachus & Abbas LVIII. *Caſinenſis*, deinde Presbyter Cardinalis S. Cyriaci ab Innocentio A. 1265. Scripſit *Expoſitionem Regulæ S. Benedicti*, quæ MS. exſtat in Bibl. Caſinenſi. Ab aliquibus cum Richardo Hannibaldenſe itidem Cardinale confunditur, quod oſtendit Oldoinus in Athenæo Romano p. 580.

Richardus Caſtriconenſis, Anglus, Dominicanus, Theologiæ Doctor & Profeſſor circa A. 1270. Scripſit *in Apocalypſin ſecundum litteram & ſecundum ſenſum moralem*, *in Magiſtrum Sententiarum*. Pitſeus c. 382. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 250. Altamura p. 23.

Richardus Cenomanenſis, *de Sacrificio Miſſæ*, bis exſtat MS. in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 122. 138.

Richardus Cheſſer, Auguſtinianus Norvvicenſis A. 1354. Scripſit *de nativitate Chriſti*, *Sermones*, *Collationes varias*, & *de quatuor noviſſimis*. Balæus Cent. VII. 33. Pitſeus c. 580. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 601.

Richardus Chillendon, Ariſtotelicus Oxonienſis An. 1450. ſcripſit *de Generatione & Corruptione*. Lelandus c. 560.

Richardus Chillington, vel *Killington*, Theologiæ Doctor Oxonienſis, poſt Decanus Paulinus Londinenſis, circa An.

1360.

1360. Scripſit *Quæſtiones Theologiæ*, *Sermones varios*, *Pro Armachano contra fratres*, *Contra Rogerum Convvaium*, *contra mendicitatem otioſam*, *Opuſcula Logica*. Balæus Cent. V. 95. Pitſeus cap. 597. Uterque ipſi librum *de Generatione & Corruptione* tribuit. Videant igitur Angli eruditi, an unus, an vero duo ſint, quos hic memoramus. Fortaſſe apud Lelandum alieno loco poſitus fuerat.

Richardus Ciceſtrienſis: vide ſupra lib. III. pag. 381. Adde nunc, cognomen ejus eſſe *Corteſium*, & ſcripſiſſe de quæſtione: *An corpus Chriſti ſit ubique?* Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 630.

Richardus Clapolus, *Clapvvellus*, vel etiam *Knapvvellus*, Ordinis Prædicatorum, Theologiæ Magiſter Oxonienſis, A. 1290. Scripſit *Lecturas ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *Additiones in D. Bonaventuram*, *Quæſtiones quodlibeticas*, *de Unitate Formæ*, *de immediata Viſione Dei*, & alia. Lelandus c. 321. Balæus Centur. IV. 63. Pitſeus c. 423. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 417. Altamura p. 48. Noſter ſupra lib. IX. p. 112.

Richardus Cluniacenſis, monachus Ord. S. Benedicti, patria Pictavienſis, An. 1260. Scripſit *Hiſtoriarum temporum* ſ. *Chronicorum lib. I. & Epiſtolarum ad diverſos lib. I.* Trithemius de Scriptor. Eccleſ. c. 386. *Carmina de Cluniacenſi monaſterio*, *de Anglia & ejus laude*, *de Londino & ejus laude*, *de Transfiguratione Chriſti*, *de Maria Magdalena*, *de D. Catharina*, *Epigrammata*. Balæus Cent. XIII. 19. Chronicon ſupra dictum a Cæſare Octaviano uſque ad Ludovicum Juniorem ſive VII. Galliæ Regem, qui A. 1137. regnare cœpit, eſt in Bibl. Colbertina, teſte Jac. le Long in Bibl. hiſtorica Galliæ p. 347. Fortaſſe particula illius eſt *Chronicon* ab An. 754. 1153. quod e Codice Colbertino ediderunt Martene & Durand Collect. ampliſſ. V. p. 1159. Idem le Long p. 348. & Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 20. 82. & 17. alius hujus Richardi *Chronicon* memorant, ab orbe condito ad Ann. 1161. quod MS. eſt in Bibl. Vaticana, inter libros Chriſtinæ Reginæ Sueciæ & Alex. Petavii. Muratorius promiſit in Scriptoribus Italicis, ſed poſtea edidit *Chronicon ab A.* 800. *uſque ad* 1399. *nunc primum luce donatum ex MS. Codice Bibl. Vaticanæ*, circa finem Tomi IV. Antiquitatum Italiæ medii ævi. Fragmenta tria *de triplici fundatione monaſterii Charitatis ad Ligerim* ex Codice Regio edidit Abbas le Bœuf Tom. I. diſſertationum ad Hiſt. Gallicam ſpectantium & Gallice ſcriptarum pag. 381.

Romanorum Pontificum ſeries noſtro tribuitur in Codice Vaticano, ubi verba de Joanna Papiſſa eadem fere leguntur, quæ apud Martinum Polonum, quum tamen noſter fere centum quinquaginta annis Martinum præceſſerit. Docet hoc Hermannus Witekindus, Profeſſor Heidelbergenſis in libello quo tradit, *Papam Joannem VIII. fuiſſe mulierem*. Vide Bl. Bremenſem Claſſe VII. p. 935. 939.

Sententiarum ἀντικειμένων *Veteris & Novi Teſtamenti libros II.* ipſi tribuunt, de qua re Fabricius noſter ſupra lib. II. p. 239. lib. IX. p. 198. * Quam Muratorius vulgavit in Tom. IV. Antiquit. Medii Ævi pag. 80. Hiſtoriam Richardi Cluniacenſis Monachi, nonniſi ad A. 1162. pertingere certum eſt. Quare a vero plurimum aberrat Bibliothecarius noſter, qui hiſtoriam hanc a Muratorio productam ad An. uſque 1399. prorogatam ſcribit: Hiſtoria Richardi a P. Martene vulgata ex hac ipſa accepta quidem eſt, ſed hinc inde excepta, non vero integre deſcripta. In fine hiſtoriæ hujus apud Muratorium extat catalogus Romanorum Pontificum idem plane qui ex Codice Vaticano jam innotuerat eruditis; nihil autem ibi legas de muliere ad pontificatum nomine Joannis VIII. evecta. Cum igitur Muratorii fides ſolicitari

citra piaculum haudquaquam poſſit ; quidquid ab heterodoxis dudum aſſertum eſt affirmantibus in Richardo legi *Leonem VIII. fuiſſe mulierem* imprudentiſſimæ fabellæ adſcribi oportet.

Plura Oudinus Tomo II. p. 1597.

Richardus Conington, *Konington*, Lelando perperam *Covedunus*, Anglus, Oxoniæ literis incubuit, poſt monachus Franciſcanus & illius Ordinis Provincialis, obiit A. 1330. Cantabrigiæ in cœnobio ſuo ſepultus. Scripſit *in Pſalmos pœnitentiales*, *Sermones ſolemnes*, *in Quadrageſimale S. Gregorii Papæ*, *ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *Quodlibeta*, *de Chriſti dominio contra Occamum*. Lelandus c. 341. Balæus Cent. V. 32. Pitſeus c. 494. Waddingus de Scriptoribus Ord. Minorum p. 304. 305.

Richardus Corbeil vel *Colbeil*, Scotus, Archidiaconus Lothianenſis, Doctor & Profeſſor Juris Canonici in Academia Sant-Andreana, floruit An. 1430. Ejus Scripta ſunt : *Paratitla Decretalium*, *De Cenſuris*, *de Præſcriptionibus in materia beneficiali*, *de Judice delegato*, *Comm. in titulum de foro competenti*, *Orationes*. Ge. Mackenzie de Scotis Eruditis vol. I. p. 437.

Richardus Cornubienſis, Oxonii ſtuduit, Ord. S. Franciſci, Theologiæ Doctor, & fortaſſe ibidem Profeſſor. Ætas ejus eſt incerta : non confundendus tamen cum Richardo Rufo, quod voluit Lelandus. Scripſit *in Magiſtrum Sententiarum*. Pitſeus in Append. cap. 79. Waddingus pag. 305. Willot p. 314.

Richardus Corteſius, idem qui *Ciceſtrienſis*.

Richardus, Epiſcopus *Cremonenſis*.

Ejus *Summa de Officiis*, quam appellavit *Naturale*, citatur in Catalogo Doctorum pro immaculata conceptione Mariæ in Pezii & Hueberi Codice Diplom. III. pag. 322. *Chronicon* illius cum inſigni elogio citat Radulphus de Columna. Jean Liron Bibl. Chartraine p. 121.

Richardus Crickeladenſis, Anglus, Ord. S. Auguſtini Canonicus Regularis in cœnobio Comitatus Norfolcenſis, non longe ab oppido Walſinghamo, quod *Cric* vel *Crickeſdale* vulgo dicebatur. Mortuus eſt circa A. 1310. Scripſit *de Teſtamento Patrum*, *de connubio Jacob*, *Homilias Anglicas*. Pitſeus c. 448.

Richardus Crocus, Anglus, Londinenſis, quem Lelandus *Curvum*, (forte a patria, quaſi *Girvium*) vocat, a Guil. Grocino Græcas & humaniores literas didicit, quas in Academia Pariſina continuavit. præceptore uſus Hieron. Alexandro. (*a*) Inde Lipſiam venit, & pene triennio, ab A. 1514. ad 1517. utramque linguam docuit, (*b*) interque diſcipulos Camerarium quoque habuit. Tanquam cœlitus demiſſum omnes venerati ſunt, unuſquiſque felicem ſe judicavit, ſi in familiaritatem ipſius admitteretur: Docenti vero mercedem, quæ poſtularetur, perſolvere, & quocunque loco & tempore præſto eſſe nemo recuſavit. (*c*) Sed tamen ibi manere noluit, ſed potius Moſellanum ſucceſſorem nactus Lovanium perrexit, nec ultra aliquot menſes ibidem commoratus eſt. Inde in Angliam reverſus ibi primo privatim apud Regem, dein publice docuit Cantabrigiæ, omnibus bonis charus, & inter hos quoque Thomæ Moro, cum Lelando vero inimicitias geſſit, qui ſe invicem mordacibus ſcriptis perſtrinxerunt. Vixiſſe dicunt uſque ad Ann. 1530. Scripta ejus hæc nota ſunt :

1. *Grammatica Græca VII. tabulis comprehenſa*. Lipſ. 1516. 4. 1521. 4.

2. *Theodori Gazæ liber IV. de verborum conſtructione Latina civitate donatus*. Lipſ. 1516. 4. Inſcriptus eſt Alberto Archiepiſ. Moguntino. Uterque vero hic liber privilegio Senatus Lipſienſis munitus eſt. Ex hoc vero poſteriore Balæus & Pitſeus duos fecerunt.

3. *Introductio in linguam Græcam*, & *Ta-*

(*a*) Declamatio, neſcio cujus, inter Melanchthonianas Tom. V. p. 384.

(*b*) Camerarius in Vita Melanchthonis p. 27. Henr. Schulzius in Vita Moſellani p. 31.

(*c*) Declamatio citata p. 384. 5.

Tabulæ Grammaticæ Græcæ. Colon. 1520. *Tabulæ Græcas literas compendio diſcere cupientibus ſane quam utiles* ſeparatim prodierunt Lipſ. 1521. 4.

4. *Eliſii Calentii libr. I.*

5. *Academiæ Lipſienſis Encomium congratulatorium*. 4.

6. *Paraphraſis ſ. Epitome Eraſmo inſcripta in Elegantias Vallæ & Croci Farrag.* ſec. editio. Pariſ. apud Rob. Stephanum 1533. 8. Fortaſſe eſt Cornelii Croci Amſterodami, Ludi magiſtri, qui illis temporibus vixit.

7. *Oratio de laudibus Græcarum diſciplinarum*, Cantabrigiæ habita.

Vide Balæum Cent. IX. 40. Pitſeum c. 932. Dan. Fidlerum diſſ. de Græcarum & Latinarum literarum in Miſnia inſtauratoribus, Lipſ. 1701. Leichii Origines Typographiæ Lipſienſis p. 34.

Richardus Cunetius, vulgo *Kenet*, vel *Tenet*, Carmelita, Oxoniæ Philoſophiæ operam dedit, deinde ad rem medicam & ſacras literas ſe contulit. Vixit circa A. 1380. & *libellum de Virtutibus aquarum* reliquit. Lelandus c. 438. Pitſeus c. 705. Balæus Cent. XII. 25.

Richardus Depedal, Anglus, Carmelita in monaſterio Linnenſi provinciæ Norfolcenſis, Theologiæ Doctor & in ſuo cœnobio Profeſſor circa An. 1381. Scripſit *de Vita Chriſtiana* & *Sermones de Tempore*. Pitſeus cap. 669. qui rurſus cum Balæo X. 97. ad Lelandum provocat, cum tamen is de illo nil dicat.

Richardus de Diceto, vid. ſupra *Radulphus*.

Richardus Diviſienſis, Anglus, monachus Wintonienſis, Ord. S. Benedicti, Ann. 1190. Scripſit *de temporibus Regis Ricardi*, & *Epitomen rerum Britannicarum*. Balæus Centur. III. 28. Pitſeus c. 262. Liber ineditus ſervatur in Bibl. Cottoniana.

Richardus, *Dominicanus*, Anglus, ſcripſit *de Virtutibus* & *de ſignificatione quorundam vocabulorum Vet. Teſtamenti*. Pitſeus Append. cap. 81. Ætas incerta eſt.

Richardus Doverenſis, monachus Ord. S. Benedicti, deinde Prior, & tandem Archiepiſcopus Cantuarienſis, obiit A. 1184. Scripſit *contra ſuos perturbatores* ad Alexandrum Papam, *Epiſtolas ad ſuos Epiſcopos*, *maxime Hibernos*, *ad tres Epiſcopos*, *ad Petrum Bleſenſem*, *ad Henricum Regem*, *Tractatum ad Sacerdotes*. Balæus Cent. III. 21. Pitſeus cap. 255. Ciſtercienſibus adnumerandum eſſe relatum fuit Carolo de Viſch de Scriptoribus ejus Ordinis p. 286. 287. de quo tamen ipſe dubitat.

Richardus de Dumellis, Abbas Pratellinus, quod monaſterium Normanniæ eſt in diœceſi Lexovienſi. Vixit A. 1100. & ſcripſit *Commentarium fuſiſſimum in priora XXVIII. Capita Geneſeos*, qui habetur in Bibliotheca Lambethana. Ex eo quædam in rem ſuam adducit Henricus Wharton in Auctario ad Jac. Uſſerii Hiſtoriam dogmaticam de Scripturis & Sacris vernaculis.

Richardus Edgecomp, Eques auratus, patria Cornubienſis, ab Henrico VII. Rege in Hiberniam miſſus eſt A. 1488. ad juramentum fidelitatis recipiendum. De muneris illius ſucceſſu *libellum* perſcripſit, qui MS. extat. Hæc Waræus de Scriptor. Hiberniæ part. II. p. 133.

Richardus Elienſis, primum monachus, deinde Subprior, tandem Ann. 1177. Prior Elienſis, Ord. S. Benedicti, varia eruditione pollens. Obiit ante An. 1195. quamvis Balæus Cent. III. 82. & Pitſeus c. 320. Ann. 1220. demum vixiſſe tradant. Uterque ad Lelandum provocat, de quo tamen nihil in editis. Scripſit *Hiſtoriam monaſterii Elienſis*, a monacho in Epitomen redactam, verbis tamen illius ſervatis, unde ſub ejus nomine edidit Henr. Whartonus Angl. Sacræ Tom. I. p. 615. *De inſula Elienſi*, particulam *de converſione Abbatiæ Elienſis in Epiſcopatum* idem decerpſit p. 676. *Sermones*, *Carmina* & *Epiſtolas familiares*. Caveus pag. 596.

Henr.

Henr. Wharton præf. ad Tom. I. Angliæ Sacræ p. 45.

Richardus Elteslejus, Anglus, in villa ruſtica apud Cantabrigiam Paſtor. Quo tempore vixerit, neſcitur. Scripſit *Vitam Pandionæ virginis*, filiæ Reguli Scotiæ, quæ tyrannidem patris fugiens in Anglia diem obierat. Lelandus c. 389. Pitſeus in Append. c. 82. Balæus Centur. XII. *66*.

Richardus Eſtravaneli, vid. infra *Richardus Stavenesby*.

Richardus Faſtolphus, Eboracenſis, monachus & Præcentor Clarævallenſis, tandem Abbas in Anglia Fontanus, Bernardo mire charus, claruit An. 1150. Scripſit *Homilias*, item *de Muſica vel Harmonia*, *Commentarios in S. Scripturam*, & *Epiſtolas*. Pitſeus c. 211. Balæus Centur. XIII. 71. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 286.

Richardus Feribrigus, Philoſophus Oxonienſis, in ſubtilitatibus Logicis verſatiſſimus, circa A. 1360. Scripſit *Regulas Conſequentiarum*. Itali Scripta ejus in deliciis habuerunt, & Commentarios in quædam ejus opera ſcripſerunt, Alexander Sermoneta, Matthæus Campanus, Gajetanus de Tienis, qui una cum Opuſculis Radulphi Strodi prodierunt. Pitſeus cap. 595. Balæus Cent. XI. 21.

Richardus Fizacrius vel *Fishacre*, patria Devonienſis ex territorio Exonienſi, Oxonii juvenis ſtuduit, forte etiam Pariſiis: dein factus eſt monachus Dominicanus, Theologiæ Doctor & in Academia Oxonienſi Profeſſor. Individuus comes fuit Roberti Baconi, cum quo eodem anno ſcil. 1348. Oxonii vitam finivit. Scripſit *Commentarios Biblia*, *in primum nocturnum Pſalmorum*, *in Parabolas Salomonis*, *in Magiſtrum Sententiarum*: *De pœnitentia*, *Poſtillas morales*, *Quæſtiones varias* & *Quodlibeta*. Lelandus c. 259. Balæus Cent. IV. *6*. Pitſeus c. 342. Jo. Prince Danmonii Orientales illuſtres p. 292.

Alium hujus nominis memorat Pitſeus c. 498. e Sixto Senenſi, ſed in quem omnia hujus noſtri conveniunt, præterquam, quod ei An. 1330. & liber *de Indulgentiis* adſcribitur. Igitur unus tantum manet Richardus Fizacrius, quod & calculo ſuo confirmat Jac. Quetif de Scriptoribus Ordin. Prædicatorum Tom. I. p. 118.

Richardus Fitzralph, hoc eſt, Radulphi filius, Lelando *Filoradulphus*, Hibernus, patria Dundalkenſis, Oxonii Joannis Baconthorpii diſcipulus, poſtea Theol. Profeſſor, ab Eduardo III. Rege primum Decanus Lichfeldenſis, poſt A. 1333. Cancellarius Oxonienſis, tandem An. 1347. Archiepiſcopus Armachanus conſtitutus eſt. Cum Ordinibus Mendicantium multæ ipſi magnæque controverſiæ, ſic, ut eum Avenionem ad Pontificem citarent, ubi poſtquam triennio hæſerat, A. 1360. obiit. Oſſa ejus in Hiberniam translata ſunt, ubi miraculis inclareſcere cœpit. Scripta ejus hæc ſunt:

1. *Sermones IV. ad Crucem Londinenſem A.* 1356. *habiti*, *atque alii de laudibus Deiparæ*.

2. *Summa ſeu libri XIX. adverſus Armenos*. Pariſ. 1612.

3. *De intentionibus Judæorum*. Wolfii Bibl. Hebr. II. p. 1001.

4. *Defenſio* vel *Defenſorium Curatorum adverſus Fratres Mendicantes*, ſeu Oratio coram Papa & Cardinalibus Avenione A. 1357. habita. Prodiit Pariſ. 1496. 1625. & 1633. & ap. Goldaſtum de Monarchia Imp. Tom. II. p. 1392. Tractatus ille in Anglicum ſermonem converſus eſt a Joanne Treviſa, & fuit in Bibl. Thomæ Teniſon, teſte Wharthono in Auctario ad Jac. Uſſerii Hiſtoriam Dogmaticam de Scripturis & Sacris Vernaculis pag. 430. Prodierunt omnia ſimul iſta Opuſcula cura Jo. Sudoris, Pariſ. 1511. Hæc refero fide Whartoni: nam hæc Opuſcula ipſe non vidi. Confer de hac controverſia Jo. Launoji Traditionem Eccleſiæ explicatam circa Canonem, *omnes utriuſque ſexus*, cap. 6. Tom. I. Operum p. 274. ſeqq. 401.

5. Se-

5. Sequuntur inedita : *In libros Sententiarum* , *in Evangelia* , *de paupertate Chriſti* , *Dialogus de rebus ad S. Scripturam pertinentibus* , *Sermonum Volumen* , *Vitam S. Manchini Abbatis* , qui vixit A. 640. *De laudibus Beatiſſimæ Virginis Mariæ* , *de poteſtate ſpirituali* , *de paſſione Dominica* , *Quæſtiones de audienda confeſſione* , *contra ſuum Archidiaconum* , *Epiſtolæ* , *Dialogi* , *Reſponſio ad objectiones Mendicantium* , *ſuper declaratione de illa Extravagante Joannina* , *Vas Electionis* .

6. Biblia in linguam Hibernicam convertit , cujus fragmenta paſſim in Hibernia extare docet Uſſerius libro citato p. 156. Notatu dignum eſt, quod de ipſo Balæus Centur. XIV. 97. in Append. p. 246. *Ricardus novum Chriſti Teſtamentum in Hybernico ſermone* (*forte a ſe translatum*) *anno uno aut altero ante ſuam mortem* , *in quodam Eccleſiæ ſuæ muro occultavit ; in cujus fine* , *quaſi prophetizans* , *hoc ſcripſit :* Cum hic liber inventus fuerit , veritas toti mundo manifeſtabitur , vel Chriſtus orbi mox apparebit . *Et repertus eſt ille liber circa annum a nato Servatore* 1530. *in reparatione ejuſdem Eccleſiæ* .

Plura de illo dabunt Lelandus cap. 415. Balæus Centur. V. 94. XIV. 97. Waræus de Scriptoribus Hiberniæ lib. I. pag. 69. Henr. Wharton in Append. ad Caveum p. 31. Jo. Prince Danmonii Orientales illuſtres pag. 294. Altamura p. 23. 25. * Quamquam diſquirere nolo an vera ſint , quæ ferunt de vaticinio a Richardo iſto in codice quodam ſcripto , de quo hic Bibliothecarius ; eo tamen admiſſo Proteſtantium utique dogmata non juvantur . Demas enim Richardum ſcripſiſſe tunc demum detegendam fore veritatem , cum Codex ille ſuus , quem tunc in muro abdidit , revelaretur ; detectam vero fuiſſe An. 1530. cum Lutheri reformatio invaleſcere cœpit : demus hæc ? quid inde ? numquid Richardus veritatis elogio Lutheri dogmata approbavit ? Non arbitror ; nam ille plane catholicum ſe ſcriptorem probavit in opere librorum XIX. *Adverſus Armenos* ; in quo noſtra omnia dogmata egregie exponit , & tuetur .

Richardus Flemingus , illuſtri loco in Anglia natus , Oxoniæ ſtuduit , Theologiæ Doctor creatus inter illos duodecim fuit , qui contra Wicleſum ſententiam tulerunt . Factus poſtea Epiſcopus Lincolnienſis , Oxoniæ Collegium Lincolnienſe fundavit . A. 1424. legatus miſſus fuit ad Concilium Senenſe a Martino V. celebratum . Scripſit *de Etymologia Angliæ* , *Orationes in Concilio Senenſi* . Balæus Cent. VII. 90. Pitſeus c. 794.

Richardus Florentinus , vid. infra *Ricoldus* .

Richardus Folsham , monachus Benedictinus in cœnobio Norvvicenſi , circa A. 1410. Thomæ Arundelio Archiepiſcopo Cantuarienſi ob eruditionem gratiſſimus . Scripſit *ad Joannem Papam XXII. Epiſtolas XXVIII.* item *Epiſtolas natalitias* . Pitſeus cap. 754. Balæus Centur. X. 40.

Richardus de S. Germano , Regis Siciliæ Secretarius ſeu Notarius A. 1243. Scripſit *Chronicon* ſatis amplum ab A. 1189. 1243. quod ex Codice vetuſto Caſinenſi luce publica donavit Ferd. Ughellus Ital. Sacr. Tom. III. p. 953. & rurſum Muratorius Tom. VII. pag. 963. Caruſius Bibl. Sicula T. II. parte I. Michael del Giudice , Abbas Congreg. Caſinenſis Monteregali in Sicilia , habet ab An. 1166. 1253. & una cum aliis Scriptoribus rerum Sicularum editum eſt , teſte Jac. le Long in Bibl. Hiſtorica Galliæ pag. 537. 752. & Giornale de' Letterati d' Italia Tom. VI. p. 517. Idem facere voluit Antoninus de Amico : vide Fabricii Theſaurum literarium Italiæ p. 164.

Richardus de Grandiſilva , diœceſis Tholoſanæ , monachus Ciſtercienſis , ſcripſit carmine *Laudes Claræ vallenſis cœnobii* , quæ leguntur , ſed ἀνωνύμως , ad calcem Operum Bernardi . Vid. ſupra Tom. I. 227. Car. de Viſch Biblio. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 287.

Ri-

Richardus Grantabrigienſis, vid. *Legrocaſtrenſis*.

Richardus Graſdale, Anglus, Oxoniæ Theologiæ dedit operam, ejuſque Magiſter factus unus ex duodecim illis fuit, qui Huſſitis opponebantur. Vixit A. 1420. ſcripſit *de ætatibus mundi*, *de Regnis & Civitatibus*, *de præliis famoſis*, *de dilatatione fidei*, *Carmina*. Baleus Centur. VII. 71. Pitſeus c. 775. Adde Bzovium ad A. 1422. p. 631.

Richardus Greckeladenſis, vid. ſupra *Crickeladenſis*.

Richardus Grimcaſtrius, Hiſtoricus Anglus, Ducangio notus, mihi non item.

Richardus Haguſtaldenſis monaſterii (vulgo *Hexham* in Northumbria) primum monachus, deinde Prior, ſuos Theologiam & Philoſophiam docuit, mortuus circa A. 1191. Scripſit *de Statu & Epiſcopis Haguſtaldenſis Eccleſiæ*, quod Opus exhibent S. R. Anglicarum Tvvyſdeni p. 285. Porro *de geſtis Regis Stephani & de bello Standardii*: ibid. p. 309. ſub nomine Joannis Prioris Haguſtaldenſis. Reliqua *de geſtis Henrici II.* & *Chronicon parvum ab Adamo uſque ad Henricum Imperatorem*, nondum prodierunt. Balæus Cent. III. 32. Pitſeus c. 262. Caveus pag. 597. Voſſius, Oudinus.

Richardus Hampolus, de quo jam ſupra egit Fabricius noſter libro VIII. p. 187. Hic pauca quædam addo. Hampolum monaſterium monialium quatuor milliaribus ab oppido Duncaſtro in agro Eboracenſi ſitum, ubi vitam eremiticam egit. Theologiæ Doctor fuit; ob mundi vero perverſitatem eremum petiit. Opuſcula ejus edita ſunt a Jo. Fabro, Hailbrunnenſi, Ord. Prædicatorum, Colon. 1536. fol.

Totum Pſalterium in linguam Anglicam convertiſſe dicitur, ait Pitſeus; *tranſtulit*, ait Balæus. Clare autem probat Henr. Wharton, ex teſtimonio Auctoris Speculi B. Virginis, qui in Prologo ſic ſcribit: *Paucos admodum Pſalmos translatos dedi; ideo quod vobis præſto ſint ex Richardi Hampoli verſione, aut ex Bibliis Anglicis; modo licentiam eorum legendorum habeatis*. Vide Auctarium ejus ad Jac. Uſſerii Hiſtoriam dogmaticam de Scripturis & Sacris Vernaculis p. 428. Exſtat autem MS. in Bibl. Vaticana teſte Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 46. Inde quoque illud probabile eſt, quod *Stimulum conſcientiæ* metris Anglicis edidit.

Evolve præterea Henr. Whartonum in Append. ad Caveum pag. 26. Phil. Elſſium in Encomiaſtico Auguſtiniano p. 602. Gandolfum de ducentis Auguſtinianis ſcriptoribus p. 309.

Richardus, *Hortenſis* monachus, Hiſpanus, Ordinis Ciſtercienſis, ſcripſit carmine *Vitam S. Martini*, *vulgo Sancti Sacerdotis*, *ex Abbate Hortenſi Epiſcopi Seguntini*, quam edidit Chryſoſtomus Henriquez in Faſciculo Sanctorum Ordinis Ciſtercienſis lib. I. diſtinct. 7. c. 8. Adde Angeli Maurique Annal. Ciſterc. Tom. II. A. 1164. cap. 8. ubi multa ex hac vita refert. Scripſit quoque *Vitam Roderici Archiepiſcopi Toletani* & fortaſſe aliorum virorum illuſtrium: nam imagini pictæ illius in presbyterio Eccleſiæ Hortenſis poſitæ inſcriptum legitur: *Ricardus monachus ſanctorum hiſtoricus monachorum*. Vide Caroli de Viſch Biblioth. Ciſterc. pag 287. Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam Vet Tom. II. p. 271.

Richardus Kedermiſter, Anglus, Abbas Winchelcombenſis ſec. X. *Regiſtrum cœnobii Winchelcombenſis* incredibili labore contexuit, opus longe deſideratiſſimum, ſed quod in incendio Londinenſi periit. Thomas Hearne præf. ad Chronicon Joannis Glaſtonienſis §. 6.

Richardus Kendallus, Grammaticus Anglus, qui omnem ætatem formandis pueris conſumſit, claruit circa Ann. 1431. Scripſit *de legibus conſtructionum*, *de verborum ornatu*, *de componendis epiſtolis*, *de dictamine proſaico & metrico*, *Æquivocorum exempla*, *Verſus & Rhythmos*. Balæus Cent. VII. 78. Pitſeus c. 803.

Ri-

Richardus Killington, vide *Chillington*.

Richardus Lauingham, Suffolcenſis, in monaſterio Gippesvvicenſi a puero educatus, inde ibidem monachus Ordinis Carmelitici, Oxoniæ literis incubuit, ibidemque Doct. & Profeſſor Theologiæ, mortuus in ipſo ætatis flore A. 1381. Scripſit perquam multa, ex quibus notatu digniora adferimus: *Determinationes nobiles Oxoniæ & Londini publice lectæ pro libro Revelationum S. Brigittæ*, *Hiſtoria trium Magorum*, *de origine Carmelitici ordinis*, *Compendium Gualteri Recluſi*, *Determinationes contra Lolhardos & Wicleffiſtas*, *contra Joannem Purveum*, *in Ethicam Ariſtotelis*, *de diſtantia planetarum*, *Summulæ Logicales*, *de fallaciis &c.* Vide Balæum Centur. VII. 1. Lelandum c. 459. Pitſeum c. 666. Trithemium de Scriptoribus Ord. Carmelit. pag. 73. * Non alterum eſſe puto a Richardo Lavihan Ordinis S. M. de Monte Carmelo, cujus Logicam, & Phyſicam MS. exhibet Cod. 300. latinus Bibliothecæ Venetæ S. Marci.

Richardus de S. Laurentio, Pœnitentiarius Rothomagenſis, ſcripſit librum *de origine ac viris illuſtribus Ordinis Ciſtercienſis*. Exſtat MS. in Flinenſi virginum apud Duacum monaſterio Leodici apud S. Jacobum, Bruxellis in Rubra Valle, & alibi. Porro nomen *Richardi de S. Laurentio* præfert ſolus codex Flinenſis, alii vero Codices, quotquot hactenus vidi, auctoris nomen non exprimunt. Hæc Ant. Sanderus in Bibl. Belgica manuſcripta p. 27. Alius illius liber *de Virtutibus* in Bibl. monaſterii S. Martini Tornacenſis, teſte eodem Sandero p. 117.

Libri XII. *de Laudibus B. Mariæ* prodierunt Duaci 1525. apud Jo. Bogardum. Hunc librum falſo adjudicavit Petrus Jamnius Alberto M. qui eundem inter ejus opera 1651. Lugd. collocavit. Conf. Theoph. Raynaudus in Nomenclatore Mariano. Hæc Olearius II. p. 120. longe plura vero Oudinus Tomo III. p. 158.

Richardus Ledredus, Minorita Londinenſis, a Joanne XXII. creatus Epiſcopus Oſorienſis, obiit Ann. 1360. Scripſit *Epiſtolas ad Pontifices*, *Hymnos* diebus feſtis in Eccleſia ſua decantandos. Waræus de ſcriptor. Hiberniæ part. 2. p. 124. Vaddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 305.

Richardus Legrocaſtrenſis (h. e. Leiceſtrienſis) vide infra *Wetherſet*.

Richardus de Lonato, Brixienſis, Ord. Prædicatorum circa A. 1456. in Lombardia Philoſophiam & Theologiam docuit. Scripſit *de virtutibus*, *de habitibus*, *de interpretandis Hebraicis Veteris Teſtamenti vocabulis*. Leon. Cozzando Libraria Breſciana pag. 293. Eadem Jac. Quetif de Scriptoribus Ordinis Prædicatorum Tom. I. p. 574. qui vero Anno 1330. vixiſſe adſerit.

Richardus, Canonicus *Londinenſis*, vide ſupra *Richardus Canonicus*.

Richardus Magnus, e Cancellario Lincolnienſi Archiepiſcopus Cantuarienſis, obiit Romæ redux A. 1231. Scripſit *de temporibus ordinandorum*, *de Clericis conjugatis*, *de celebratione Miſſarum*, *de Simonia*, *de pœnitentiis & remiſſionibus*, *de fide & legibus*, *de univerſo corporali & ſpirituali*. Pitſeus cap. 331. qui & ſuum de Æp. Cantabrigienſibus Catalogum allegat.

Richardus Maideſton, vel *Maidſton*, a patria, quod oppidum diœceſis Roffenſis in Cantia eſt, ita dictus, Oxonii in Collegio Mertonenſi literis incubuit, poſt Carmelita cœnobii Ailesfordenſis, tandem Theologiæ Doctor Oxonienſis, obiit A. 1396. viris ſummis, Joanni præcipue, Lancaſtriæ Duci, valde gratus. Scripſit *in canticum Moſis*, *in Canticum Canticorum*, *in ſeptem Pſalmos*, *Anglice*, *Compendium Divi Auguſtini*, *Precationes metricas*, *Sermones*, *de ſacerdotali functione*, *ſuper Magiſtrum ſententiarum*, *Determinationes contra Joannem Ashvvarby*, *contra Lolhardos & Wicleffitas*, *Conciones in Annulum Philoſophicum Jo. Avonii*, *ſuper concordia Regis Richardi & civium Londinenſium*, *carm.* Vide Thrithemium de ſcript.

ſcript. Eccleſ. cap. *667.* & de ſcript. Carmeliticis p. 73. b. Lelandum cap. 747. p. 17. 18. Balæum Centur. VI. *86.* Pitſeum c. 715. Lyſeri hiſt. Poetarum medii ævi p. 1152. Noſtrum ſupra libro XII.

Richardus Malumbra, vel de *Malumbris*, Cremonenſis, Jacobi de Arena diſcipulus, vixit A. 1310. fuit in Juridicis & Philoſophicis non mediocriter verſatus. Scripſit *in Inſtituta*, *Codicem*, *Digeſta & Quæſtiones varias*. Trithemius l. c. c. 538. Fichardus de vitis JCtorum. Nic. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini lib. III. ſect. I. c. 2. Ariſii Cremona literata T. I. p. 155. De alio cognomine Sec. XII. idem agit p. 68.

Richardus Medicus, vide ſupra *Anglicus*.

Richardus de Media villa, *Mediotunenſis*, Anglice *Middleton*, Anglus, Ord. S. Franciſci, Oxoniæ & Pariſiis Philoſophiæ, Juriſprudentiæ & Theologiæ Scholaſticæ operam dedit, poſtea Doctor Theologus Oxonienſis Doctoris *ſolidi*, *copioſi*, *fundatiſſimi & authorati* cognomen ſortitus eſt. Obiit circa A. 1300. Scripſit *Quæſtiones in Magiſtrum Sententiarum*, quæ cum *Quodlibetis Theologicis LXXX.* prodierunt Venet. 1509. 1589. Brixiæ 1591. *In quartum Sententiarum* ſingulatim, Pariſ. typis Jo. Klein, Alemanni, 1504. 4. & Venet. ſine Anno, folio, *Super Evangelia & Epiſtolas Pauli de ordine judiciorum*, *de conceptione B. Virginis*, *in regulam S. Franciſci*, *contra Petrum Joannis*. Evolve Lelandum c. 304. Balæum Centur. IV. 77. Pitſeum c. 433. Caveum pag. *614.* Waddingum de ſcriptoribus Ord. Minorum pag. 305. 306. Willot Athenas ſodalitii Franciſcani p. 314.

Richardus Melchesham, Anglus, monachus Ciſtercienſis in cœnobio Bellenſi, vel Belliloci, ſeculo incerto, dedit *Sermones*. Pitſeus App. Cent. III. 88. Balæus Cent. XII. 29. Car. de Viſch Bibl. Ciſtercienſis p. 287.

Richardus Midleton, vide *de Media villa*.

Richardus de Monte Crucis, vide *Ricoldus*.

Richardus Hannibaldenſis de Molaria, Abbas Caſinenſis & Cardinalis S. Angeli a Gregorio IX. creatus An. 1240. Obiit Lugduni in Concilio generali A. 1274. Scripſit *Expoſitionem ſuper Regulam S. Benedicti*. Placidus in Supplem. de viris illuſtr. Caſſinenſibus c. 1. cum annot. Jo. Bapt. Mari.

Richardus Montis Corvini in Apulia Epiſcopus Ann. 1127. creatus, ſcripſit *Vitam S. Alberti*, deceſſoris ſui, quam luculentiore ſtilo expolivit Alexander Gerardinus, Vulturariæ & Montis corvini antiſtes, editam in Actis Sanctorum Tom. I. Aprilis p. 434. Ughellus Tom. VIII. ipſum Ann. 1037. vixiſſe dicit.

Richardus Northalis, Londinenſis, Carmelita, in Oſſorienſem Epiſcopum ſacratus An. 1387. annis 1391. & 1394. a Richardo II. ad Bonifacium IX. miſſus eſt legatus. Fuit etiam ad tempus Hiberniæ Cancellarius. Poſt annos novem Oſſorii exactos Dublinium tranſlatus ibi paullo poſt obiit Ann. 1397. 20. Julii. Scripſit *Sermones & ad Eccleſiarum parochos lib. I.* Hæc Varæus de ſcriptor. Hiberniæ lib. 2. p. 127. Adde Balæum Centur. VII. *6.* Pitſeum c. 718.

Richardus Northumbrius, vide ſupra *Haguſtaldenſis*.

Richardus Nottingham, Anglus, Theologiæ Doctor & Profeſſor, aliquando etiam Cancellarius Oxonienſis, vixit A. 1320. Scripſit *in quatuor Evangelia*, *Epiſtolas Pauli*, *Magiſtrum Sententiarum*, *Concluſiones ordinarias*, *contra errores Pelagii*. Pitſeus c. 480.

Richardus Oliphant, Scotus, Patavii Medicinæ operam dedit, in patriam vero redux Aberdonæ Carmelitarum religionem ſuſcepit, tandem Profeſſor Theologiæ circa A. 1363. Scripſit *Lecturas Scholaſticas & Commentaria Sacra*, Venetiis apud Junctas impreſſa: *de Conciliis œcumenicis*. Dempſteri Hiſt. Eccl. Scotorum XIV. p. 512. Ge. Macken-

kenzie de Scotis eruditis Vol. I. pag. 425. 426.

Richardus Pampolitanus, vide libro VIII. p. 186. & *Rich. Hampolus*.

Richardus de Paphiis, ſcripſit *Artem Dictaminis*, qui liber MS. eſt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 57. Fortaſſe eſt *de Piſis*, cui idem labor tribuitur in Codice S. Victoris Pariſienſis. ibid. p. 1374.

Richardus Pariſienſis, artium Magiſter, edidit *Tractatum de febribus*, Venet. 1514. fol. cum Galeatii & Marſilii de S. Sophia tractatibus. Geſnerus.

Richardus Petronus, vide infra *Senenſis*.

Richardus Phiſaja, nomen corruptum Rich. Fizacrii, quod Pitſeum c. 381. decepit, ut ex uno duos faceret. Vide ſupra.

Richardus Pictavienſis, vide ſupra *Cluniacenſis*.

Richardus Pluto, Monachus Benedictinus in cœnobio Cantuarienſi circa A. 1181. Scripſit *Eccleſiaſticam Anglorum Hiſtoriam*, *Carmen*, *unde malum? de inquiſitione boni*, *de gradibus virtutum*, *de virginitate*, *de bono mortis*, *de arte Ironica*, *in Icones Apoſtolorum*, *de loco & tempore ſuper opere Philonis*. Lelandus cap. 212. Balæus Cent. III. 16. Pitſeus cap. 249. Lyſeri hiſt. Poetarum p. 440.

Richardus Porlondus, Norfolcenſis, Ordinis S. Franciſci in Cœnobio Norvvicenſi, Theologiæ Doctor, ætate incerta. Scripſit *Sermones & de Paſſione Chriſti*. Pitſeus Append. Cent. III. 90. Balæus Cent. XI. 68. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 306.

Richardus Præmonſtratenſis monachus & Abbas, Anglus, ſub A. 1190. Scripſit *de Canone Miſſæ*, *Quæſtiones de Sacramento Altaris*, *de computo Eccleſiaſtico*, *de vita S. Urſulæ*. Carmen *de myſteriis ſacrorum*, quod incipit: *Scribere propoſui quæ myſtica*; in Bibliothecis Patrum & alibi Hildeberto Cenomanenſi tribuitur, de qua re agit Polyc. Lyſerus in Hiſt. Poetarum medii ævi pag. 386. De Richardo noſtro autem confer Balæum Centur. III. 34. Pitſeum cap. 263. Oudinum T. II. p. 1521.

Richardus Abbas de *Pratellis* Ord. S. Benedicti in Normannia, circa Ann. 1230. Scripſit *in libros Joſuæ*, *Judicum*, *Ruth*, *Canticorum*, *Sapientiæ &c.* Geſnerus, Balæus Cent. XIII. 26. *In Geneſin & Exodum* MS. in Bibl. S. Germani & Pratellenſi. Bern. de Montf. Bibl. Bibl. MSS. pag. 1134. 1267. Plura ex Catalogis MSS. Angliæ Oudinus T. III. p. 157.

Richardus Radulphi, vide *Fitzralph*.

Richardus Remenſis A. 1270. Scripſit *Sermones de tempore & Sanctis*. Trithemius de Scriptor. Eccleſ. cap. 488. qui eum cum Poſſevino Archiepiſcopum Remenſem facit, de quo vero dubitat Waddingus in Annal. Ord. Minorum ad A. 1278. n. 31. & de ſcriptoribus illius ordinis p. 306.

Richardus Ringſtedus, vide infra *Thomas Ringſtedus*.

Richardus de Rivo, Brabantus Ord. Prædicatorum in domo Bruxellenſi, Coloniæ ſtuduit, ibique Magiſter Theologiæ A. 1384. promotus, poſt biennium domus ſuæ nativæ Prior factus eſt. Scripſit *in libros Sententiarum*. Jac. Quetif de Scriptor. Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 869. Fortaſſe idem eſt cum *Richardo Ruys*, de quo mox.

Richardus Rollus, vide *Hampolus*.

Richardus Roſo, *Roſeum* vocat Sixtus Senenſis, Anglus, in cœnobio Norvicenſi Carmelitanus, Oxonienſis Academiæ Doctor Theologus, & tandem in monaſterio ſuo Prior, obiit A. 1420. 16. Dec. Scripſit *in Geneſin*, *Exodum*, *Leviticum*, *Eccleſiaſticum*, *Epiſtolam ad Titum*, *Sermones per annum*, *Lecturas Theologiæ*, *de naturis animalium*. Pitſeus c. 772.

Richardus Rufus, Cornubienſis, Ord. Minorum, Theologiæ Doctor & Profeſſor Pariſinus A. 1270. Scripſit *in libros Sententiarum*. Lelandus cap. 264. Pitſeus c. 380. Balæus Cent. XIII. 80.

Bulæus Tom. III. p. 708. Waddingus p. 306.

Richardus Ruys, Ord. S. Franciſci, Theologus Anglus. Scripſit *ſuper Magiſtrum Sententiarum*. De ætate non liquet. Pitſeus in Append. Cent. III. 92. Balæus Cent. XII. 17. Waddingus l. c.

Richardus, *Sacriſta*, vid. ſupra *Richardus de Aldvverd*.

Richardus de Saliceto, JCtus, patria Bononienſis, Jura docuit Patavii, An. 1350. ſplendidam Legationem ad Florentinos ſuſcepit. Scripſit *Lecturas ſuper Codicem* & *Digeſtum Vetus*, *Conſilia*, *Quæſtiones*. *Conſilium* ejus *in materia ſolutionis talearum* habetur in Conſiliis Alberti Bruni. Geſnerus. Adde Panzirollum de claris Legum interpretibus II. 76. Bumaldi Minerval Bononienſe pag. 204. Orlandi Notitia Scriptor. Bononienſium p. 241.

Richardus Sbrulius, Eques (non Forolivienſis, ut quidam tradunt perperam,) ſed Forojulienſis, quippe cui patria Utinum fuit, pater Nicolaus, frater Stephanus, quibus carmina inſcripſit. Teſtatur hoc Chriſtophorus Scheurlus in præfatione Cleomachiæ Sbrulii noſtri præfixa: *Patria tibi non eſt Forumjulii*, *ſed Saxonia*; *non Utinum*, *ſed Wittenberga*. Secutus primo eſt aulam Maximiliani Imp. a quo, quum Sfortiadum laudem carmine panegyrico caneret, non paucis nummis aureis donatus, (*a*) & in comitiis Conſtantienſibus Friderico III. cognomine Sapienti, Electori Saxoniæ, commendatus eſt, qui Sbrulium noſtrum inter ſuos recepit, & primum itineris comitem adſcivit, quod ipſe docet in Cleomachia laudata:

> *Te primum Svevis dominum delegimus oris*; &
> *Te duce Germanas peragravit Sbrulius oras*,
> *Et Germanorum tendit in ora virum*.

Elector laudatus ipſum An. 1508. bonas literas in Academia nova Wittebergenſi docere juſſit. Ætate fere adoleſcentem tunc fuiſſe docet Andreas Meinhardi in Dialogo illuſtratæ ac auguſtiſſimæ urbis Albiorenæ, qui libellus admodum eſt rarus. Quum autem A. 1510. Lipſia eo veniret Herm. Buſchius, lis inter eos coorta eſt, quia Buſchius Poetas antiquos explicaret, & auditorium frequentius haberet, Sbrulius vero tantum carmina Mantuani proponeret, quare Buſchius Lipſiam rediit. Hamelmannus in vita Buſchii p. 295. Queritur poſtea ad Electorem de invidia & inopia:

> *Cur promiſſa mihi*, *Dux jucundiſſime*, *veſtis*
> *Non reddatur adhuc*, *cogito nocte*, *die*.

Queritur, quod *loculus nummis*, *terga calore vacent*. Hinc Wittenbergam, ſed neſcio quo anno, reliquit.

A. 1522. Freibergæ Miſnicæ juventutem in bonis literis erudivit. Molleri Theatr. Fribergenſe part. I. pag. 291. Inde rurſum ſecutus eſt aulam Maximiliani Imp. quem laudat in Epigrammate de duobus Maximilianis, Divo Cæſare & Sevenbergenſi, Oratore Cæſareo:

> *Ingenium Cæſar mihi Maxmilianus alebat*:
> *Orator genium Maxmilianus alit*.
> *Optimus ille mihi princeps erat*, *&* *pater unus*:
> *Hic eſt nunc ſtudiis aura benigna meis*.

Reliqua ipſius ignoro. Scripta perennant ſequentia:

1. *Panegyricus ad Fridericum Ducem Saxoniæ*. Editus eſt primo ſeparatim A. 1507. 4. poſtea cum Chriſtophori Scheurlii Oratione in laudem Germaniæ ac Ducum Saxoniæ, Lipſ. 1508. 4.

2. *In Maximiliani Cæſ. Aug. exceſſum Nænia* laudatur a Geſnero.

3. *Elegia in laudem Fribergæ*, Ann. 1522. &

4. Altera, *de mira potentia naturæ in re-*

(*a*) Leichius de Originibus Typographiæ Lipſienſis pag. 14.

rebus ſubterraneis procreandis : excuſæ ſunt Lipſ. 1587. 4. cum Jo. Boceri Fribergo.

5. Librum *Theurdanck* carmine Latino reddidit, cujus exemplum eſt in Bibl. Vindobonenſi, teſte Lambecio II. 8. p. *986*.

6. Epigramma de Udalrico Zaſio, JCto, exſtat in Melch. Adami Vitis JCtorum p. 18. al. 39.

7. *Moduli aliquot*, qui de laudibus Caroli V. Imper. & Ferdinandi fratris agunt. Auguſtæ apud Joannem Erphordianum 1519. 3. Idus Novembris. Inſcripti ſunt Maximiliano Sevenbergenſi, qui Caroli V. Orator fuit.

8. *Carmen ad Theodoricum Blochium*, Rectorem Acad. Wittebergenſis Ann. 1508. creatum, exſtat in hujus Collectaneis Poeticis T. III. Script. Brunſvicenſium Leibnitii p. 682.

9. Ad Divum Fridericum Principem, Saxoniæ Ducem, Miſniæ Marchionem, Turingiæ Comitem, Sacri Imperii Electorem & Gubernatorem &c. unicum Muſarum columen, decus atque præſidium. Ricardi Sbrulii, Equitis Forojulienſis, Liberalium Artium Doctoris ac Profeſſoris in Academia Wittenburgenſi Cleomachiæ Liber primus. 4. pl. 9. ſub finem hæc leguntur.

Hunc anno decimo Gronenbergenſis alumnus
Wittenburgenſi preſſit in urbe librum.

10. *Panegyricus in laudem Sfortiadum*, neſcio an editus.

Ad ipſum data eſt *Epiſtola Eraſmi* 13. Nov. 1520. Tom. III. Opp. pag. 593. cujus ultima verba ſunt: *Omnibus his precor, ut res optime ſuccedat, ſed tibi cumprimis, Sbruli candidiſſime, quem utinam Cæſaris noſtri benignitas inauret*.'

Richardus Scropus, Anglus, claris parentibus ortus, Cantabrigiæ literis incubuit, ibi Artium Magiſter & Jurium Doctor creatus. Itinera deinde in Galliam & Italiam ſuſcepit, Avenione vero & Romæ Advocatum pauperum egit in Curia Romani Pontificis. Demum conſtitutus Epiſcopus Lichfeldenſis & Archiepiſcopus Eboracenſis, cum nova contra Regem machinaretur, capite plexus eſt d. 8. Jun. 1405. Ejus nota ſunt hæc: *Supor Epiſtolas Miſſarum quotidianas*, *Invectiva in Regem*, *Oratio ante mortem*. Balæus Centur. VII. 36. Pitſeus c. 737. Clementis Maydeſtone Hiſtoria de martyrio noſtri exſtat Tom. II. Angliæ Sacræ Wharthoni pag. *369*. *Articuli* vero *adverſus Henricum IV. Angliæ Regem* (Balæi fortaſſis *Invectiva*) ibidem p. *362*.

Richardus Petronus, *Senenſis*, Utriuſque Juris Doctor, Eccl. Romanæ Vice-Cancellarius, & Diaconus Cardinalis titulo S. Euſtachii, vixit A. 1300. & fuit tertius eorum, qui juſſu Bonifacii VIII. *Sextum Decretalium* compilarunt, cujus nomen in principio ejus voluminis expreſſum eſt. Fertur nonnulla alia in jure ſcripſiſſe. Hæc Trithemius de Script. Eccleſ. c. 514. Oldoini Athenæum Romanum pag. 580. Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 325. * In Cod. 224. Bibliothecæ Felini hanc adnotationem reperi: *Richardus Senenſis Cardinalis S. Euſtachii, qui fuit unus de compilatoribus ſexti valde defendit memoriam Bonifacii VIII.*

Richardus Senonienſis, vid. *Richerius*.

Richardus Snetisham, (*a*) Anglus, Theologiæ Doctor & Profeſſor Oxonienſis, tandem Academiæ Cancellarius A. 1420. Scripſit *contra quoſdam Articulos Wicleffi*, *Lecturam Theologiæ*, *Abbreviationes Coutoni*, & *ad quædam dubia*. Pitſeus c. *776*.

Richardus Southvvellus, Anglus, ſcripſit *de rebus Anglicanis Chronica*. Ætas non eſt nota. Idem Append. Centur. III. 94.

Richardus de Stavenesby, corrupte ab aliis *Stravanellius* vel *Eſtravaneli* dictus, Anglus, Ord. Prædicatorum, circa A. 1262. Scripſit una cum Hugone de Croyndonio *Maximas Concordantias*, quæ

(*a*) *Suetisham* vocatur, neſcio an ſatis recte, in Catalogo MSS. Bibl. Teniſonianæ p. 31.

quæ *Anglicanæ* dicuntur. Plura Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 209. Altamura pag. 101.

Richardus Stradlejus, in finibus Walliæ natus, monachus Ciſtercienſis Herefordiæ circa A. 1336. Scripſit *in Evangelia*, *in Orationem Dominicam*, *in quoſdam Sacræ Scripturæ textus* & *Homiliarium*. Lelandus c. 336. Balæus Centur. V. 30. Pitſeus c. 510. Car. de Viſch Bibl. Scriptor. Ord. Ciſtercienſis p. 488.

Richardus Syracuſanus, Anglus, Theologiæ Doctor, ab Henrico II. filiæ Johannæ Guilhelmo Siciliæ Regi nuptæ comes miſſus, ad Epiſcopatum Syracuſanum evectus fuit circa A. 1181. Scripſit *Epiſtolarum lib. I.* Radulphus de Diceto, & ex eo Pitſeus c. 246.

Richardus Talbotus, nobiliſſima ortus proſapia, Archiepiſcopus Dublinienſis conſecratus eſt A. 1417. ubi per 32. Annos præfuit, obiit d. 15. Aug. 1449. Exſtat ejus *liber adverſus Jacobum Comitem Ormoniæ*, quo oſtendit abuſus regiminis ejus, dum Hiberniæ eſſet Locumtenens. Waræus de Scriptor. Hiberniæ lib. II. p. 131.

Richardus Tenettus, vid. *Cunctius*.

Richardus Tetfordienſis, Monachus Anglus, ætatis incertæ, ſcripſit *Tractatum de modo prædicandi*. Pitſeus Append. Centur. III. 95.

Richardus Teutonicus, vid. ſupra *Richardus de Lonato*.

Richardus Theologus, vid. infra *de S. Victore*.

Richardus Vageniacenſis, vid. *Maideſton*.

Richardus de S. Victore, natione Scotus, Canonicus Regularis S. Victoris prope muros Pariſienſes, ac demum per novennium Prior, S. Bernardi & Hugonis de S. Victore familiaris, obiit A. 1173. Vitam ipſius ex ſcriniis chartarum & manuſcriptis Codicibus depromſit F. Joannes a Tholoſa, Canonicus S. Victoris, & editioni Rotomagenſi præfixit: qui & plures Auctores memorat, hujus Richardi mentionem facientes. Adde Georgium Mackenzie de Scotis eruditis vol. I. p. 147.

Opera ejus prodierunt Lutetiæ Pariſiorum, ſtudio Canonicorum S. Victoris, 1518. Lugd. 1534. Venet. 1592. Colon. 1621. ac tandem Rotomagi, ſtudio eorundem Canonicorum, 1650. fol. Nos ex hac editione, quæ uno Tomo (non duobus, ut Caveus ait) ſed duabus partibus conſtat, opera Richardi paginis adjectis recenſebimus.

Parte I.

De exterminatione mali, & promotione boni, p. 1.

De ſtatu interioris hominis, Tractatus III. p. 23.

De eruditione hominis interioris, libri III. p. 46.

De præparatione animi ad contemplationem liber dictus Benjamin Minor, p. 114. Prodiit, teſte Caveo, ſub titulo libri *de XII. Patriarchis*, vel *de contemplatione minori*, ſed ſine loci nomine, 1494. 8. *de arca myſtica* vocat Jo. Gerſon de libris legendis a Monacho, Tom. II. p. 709. & Tomo III. p. 434.

De gratia contemplationis libri V. Opus Benjamin major nuncupatum, p. 147.

Nonnullæ Allegoriæ Tabernaculi fœderis, cum recapitulatione breviſſima contentorum in Opere de gratia contemplationis, p. 211.

De Trinitate libri VI. pag. 216. cum Comment. Jac. Fabri, Pariſ. per Henr. Stephanum, 1510. 4.

De tribus appropriatis Perſonis in Trinitate, p. 270.

De verbo incarnato, p. 272.

De Emmanuele libri II. p. 280.

Tractatus Exceptionum, qui continet originem & diſcretionem artium, ſitumque terrarum, & ſummam hiſtoriarum, lib. IV. p. 313. Hunc librum Scoti eſſe negat Bellarminus de Scriptor. Eccl. p. 231. quia lib. I. c. 24. (non 4. ut Jo. a Tholoſa citat) ait, ſuo tempore *Joannem Scotum eſſe Theologum*: hoc vero neque de Joanne Scoto Erigena, neque de Joanne Duns poſſe intelligi.

Jo.

Jo. a Tholoſa mendum librarii putat, qui fortaſſe Petrum Lombardum ſcribere debebat. Sed neceſſe non eſt, nos eo confugere. Nam primum hoc clarum eſt, Vincentium Beluacenſem in Speculo hiſtoriali XXVIII. 58. hoc ſcriptum noſtri agnoſcere. Deinde, quis hodie omnium illorum, qui *Joannis Scoti* nomine veniunt, notitiam tradere poterit? Fortaſſe aliquis hoc nomine fuit, qui Theologiam docuit, nihil autem ſcriptum reliquit.

Tractatus de poteſtate ligandi & ſolvendi, pag. 328. Pariſ. apud Sim. Colinæum, 1534. 12.

De meditandis plagis, quæ circa finem mundi evenient, p. 337.

De judiciaria poteſtate in finali & univerſali judicio, p. 342.

De ſpiritu blaſphemiæ, p. 346.

De gradibus charitatis, p. 349.

De quatuor gradibus violentæ charitatis, p. 355.

De gemino Paſchate, p. 363.

Sermo in die Paſchæ, p. 367.

Declarationes nonnullarum difficultatum S. Scripturæ, p. 370.

Quomodo Spiritus S. eſt amor Patris & Filii, p. 375.

De differentia peccati mortalis & venialis, p. 376.

De ſuperexcellenti baptiſmo Chriſti, p. 377.

Sermo de miſſione Spiritus Sancti, p. 380.

De comparatione Chriſti ad florem, & Mariæ ad virgam, p. 386.

Quomodo Chriſtus ponitur in ſignum populorum, p. 387.

De ſacrificio David Prophetæ, & quid diſtet inter ipſum & ſacrificium Abrahæ Patriarchæ, p. 389.

De differentia ſacrificii Abrahæ a ſacrificio B. Mariæ Virginis, p. 394.

Pars II.

Expoſitio difficultatum ſuborientium in deſcriptione Tabernaculi fœderis, p. 402.

De templo Salomonis ad litteram, p. 408.

De concordia temporum Regum conregnantium ſuper Judam & Iſrael, pag. 416.

Myſticæ annotationes quamplurimorum verſuum Pſalmorum David, p. 425.

In Cantica Canticorum explicatio, p. 489.

In viſionem Ezechielis literalis explicatio, p. 546.

De ædificio Ezechielis, p. 549.

Explicatio aliquot paſſuum difficilium Apoſtoli, p. 581.

In Apocalypſin Joannis, libri VII. p. 589.

Scripſit etiam *Explanationis myſticæ in Danielem Librum unum*, cujus, indice Caveo, magnam partem compendio Allegoriarum in Danielem intexuit Godefridus Titelmannus.

Opuſculum ejus *de clamore interiori*, & *Reſponſio quæſtionum ad Bernardum*, MSS. habetur in Bibliotheca Cygneenſi.

Alia ejus Opera inedita memorat Vincentius Beluacenſis in Speculo hiſtoriali lib. XXVII.

Richardus, Abbas *S. Vitoni* Virdunenſis, mortuus A. 1046. Vitam ejus ex Codice MS. edidit Mabillonius ſec. VI. Benedictino part. II. pag. 515. Scripſit *Vitam & miracula S. Vitoni Epiſcopi*, quorum particulam edidit Mabillonius l. c. p. 565. qui tamen Opus integrum habuit. * Scripſit pariter vitam S. Rodingi Confeſſoris: nec altera forte eſt ab ea, quam edidit Mabillonius in Actis Sanctorum Tom. VIII. pag. 536. ſcripſit autem illam *honorifico Sermone*, ut phraſi utar ſcriptoris vitæ ejuſdem Richardi. Teſte etiam Hugone Flaviacenſi in Chronico dedit & regulam ſolitariorum, ſicut & ſtatuta quædam pro Eccleſia Rothomagenſi, quam numquam prodiiſſe credo. Denique teſte eodem extabat olim collectio ſcriptarum ab eo Epiſtolarum, quarum ſpecimen extat apud Mabillonium ibidem pag. 593. Data & illa ad Popponem Abbatem Staverenſem. Denique chartas Monaſterii ſui collegit, quæ collectio hodie adhuc ſupereſt Digio-

gioni. Hæc omnia teneo ex Hiſtoria litterar. Gallica Tom. VII. pag. 563. &c.

Richardus Vitus, Hiſtoricus Anglus, quem Florentius Wigornienſis citat & ſequitur. Vide ſupra lib. I. p. 102.

Richardus Ullerſton, Lancaſtrenſis, Theologiæ Profeſſor Oxonienſis circa A. C. 1408. Scripſit

1. *De Symbolo Eccleſiæ*, ſ. de articulis fidei, quod Opus Joannes Stanberius A. 1463. Commentario illuſtravit.

2. *Petitiones quoad reformationem Eccleſiæ militantis*, quem librum A. 1408. juſſu Roberti Halam Cardinalis elaboravit, ut in Concilio generali exhiberetur. Prologum & excerpta ex illo dedit Henr. Wharton in Append. ad Caveum P. 74. 75. Integrum Opus edidit Herm. von der Hardt in Actis Concilii Conſtantienſis Tom. I. pag. 1115.

3. Reliqua ſunt *Comment. in Pſalterium*, *ſuper Cantica Eccleſiæ*, *Defenſorium dotationis Eccleſiæ* per Conſtantinum M. factæ, *Lectiones ordinariæ*, *de officio militari*.

Vide Lelandum cap. 491. Balæum Centur. VII. 85. Pitſeum c. 800. Whartonum l. c.

Richardus Walingford, Anglus, ex oppido Walingford ad Tameſin, patre fabro ferrario natus, Oxoniæ in Collegio Mertonenſi literis incubuit, poſtea monachus & tandem Abbas Benedictinus in cœnobio S. Albani, Mathematicus inſignis, obiit A. 1326. Horologium in monaſterio ſuo ſtupendo artificio elaboravit. Scripſit *Canones in Albion* (quomodo ſcil. horologium Albanenſe tractandum eſſet) *de judiciis Aſtronomicis*, *de ſinibus demonſtrativis*, *de chorda & arcu*, *de diametris*, *de eclipſibus Solis & lunæ*, *de rectangulo*, *Exafrenon*, *de rebus Arithmeticis*, *de computo*. Lelandus c. 470. Balæus Centur. V. 19. Pitſeus c. 487.

Richardus Wetherſet, Anglus, Academiæ Cantabrigienſis Cancellarius circa A. 1350. Scripſit *Summam ſacerdotalem ſeu Speculum Eccleſiaſticorum*, *de Sacramentis Eccleſiæ*, *Opus Homiliarum*, *de vitiis & virtutibus*, *de computo Mathematico*. Lelandus cap. 253. Balæus Cent. V. 88. Pitſeus c. 565. *Wedringler* vocatur in Codice Bibl. Soc. Jeſu Lovanii, qui Opera illius continet, teſte Val. Andrea Bibl. Belgica MS. I. p. 32.

Richardus Wichingham, Norfolcenſis, monachus Carmelitanus, Prior & Theologiæ Profeſſor in cœnobio Burnehamenſi, mort. Norvici A. 1381. Scripſit *in primum & ſecundum librum Magiſtri Sententiarum*, *Sermones CVI*. Pitſeus c. 667. Balæus Cent. XI. 17.

Richardus Wichius, in oppido Wich vel Dortevvich diœceſis Wigornienſis natus, Oxoniæ & Lutetiæ ſtudiis operam dedit, Bononiæ Jus Canonicum audivit & docuit, Aureliani Theologiam tractavit. Hinc primum Oxonienſis Academiæ, poſt Edmundi Archiepiſcopi Cantuarienſis Cancellarius, demum A. 1243. Epiſcopus Ciceſtrienſis conſtitutus eſt. Obiit A. 1252. Scripſit *Epiſtolas ad Innocentium IV.* & *de Eccleſiaſticis officiis*. Nic. Trivetus ad A. 1252. Balæus IV. 14. Pitſeus cap. 357. Bulæus Tom. III. pag. 708. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 288. * Richardi hujus *ſtatuta Synodalia* non ante multos annos evulgavit Cl. Wilkins in Conciliis magnæ Britanniæ &c. Tom. I. ad Annum 1246.

Richardus Wichius, Baleo & Geſnero *Withus*, Wiclefi ſectator circa An. 1390. Scripſit *contra venerationes imaginum*, *Reſponſa ad XIV. articulos*, *Conciones vulgares*, & hoc nomine eum laudat Balæus VII. 10. Contra Pitſeus Append. Cent. III. 97. *Confeſſionem & retractationem hæreſeos Wicleffianæ* ſcripſiſſe tradit.

Richardus Wigornienſis, cujus *Carmen in mortem Henrici I. Regis* eſt in Bibl. Regia Londinenſi. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 628.

Ri-

Richardus Wiltonus, Anglus, Ordinis SS. Trinitatis Alumnus, ab Innocentio III. Archiepiſcopus Armachanus, & Primas Hiberniæ, a Gregorio IX. Presbyter Cardinalis titulo S. Stephani in monte Cœlio creatus, ſcripſit *de B. Mariæ Virginis doloribus libros IV. de auxiliis divinæ gratiæ libros IV. in Magiſtrum Sententiarum libros V. contra hæreticos ſui ſeculi, de immortalitate animæ libr. I. Commentaria in Geneſin & Hieremiam, Quodlibetorum diſputatorum libros tres*. Obiit Londini Ann. 1339. Oldoini Athenæum Romanum p. 580.

Richardus Winchelſey, Anglus, a patria ita dictus, Dominicanus, ab An. 1489. Epiſcopus Oſſorienſis in Hibernia, ſcripſit *Quæſtionum opinabilium* ſ. Problematum *lib. I.* Balæus Centur. XII. 90. Pitſeus Append. Cent. III. 98. Lelandus cap. 539. Jac. Quetif de Script. Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 860.

Richardus Withfordus, Ordinis S. Brigittæ monachus, in cœnobio Sionenſi, non procul a Londino, Eraſmo familiaris, circa Ann. 1520. E Latino in Anglicum ſermonem convertit *Meditationes ſolitarias, Pſalterium Jeſu, Martyrologium Sanctorum* (Anglice editum eſt A. 1506.) *pro Oeconomo ſeu domus gubernatore libr. I.* Balæus Cent. IX. 15. Pitſeus c. 920.

Richardus Frater neſcio cujus Ordinis. Scripſit *Carmina de Vita & Canonizatione Bernardi*, Abbatis Clarævallenſis, *de glorioſo fine Bernardi, de fundatione Clarævallis, Salutationes ad Bernardum*. Felleri Catal. MS. Bibl. Paullinæ Lipſ. p. 311.

S. Richarii Centullenſis Tractatus *de conſtructione Eccleſiæ ejus loci* MS. exſtat in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 81. Vita ejus in Biblioth. eadem & S. Germani: ibidem, p. 78. 1130. 1139.

Richarius, monachus *Gemblacenſis*, circa An. 950. Scripſit metrice *Vitam Erluini, primi Abbatis Gemblacenſis*, quam jam ſua ætate conqueritur Auctor de Geſtis Abbatum Gemblacenſium a Dacherio editus tomo II. Spicilegii pag. 759. *diſſipatis & interciſis ſcedulis a memoria hominum deperiiſſe*. Idem tamen p. 760. unam ex eadem laciniam conſervavit, quæ repetitur in Actis Sanctorum Tom. VII. Maji p. 844.

Richerius, Hiſtoricus Galliæ, A. 992. cujus meminit Trithemius in Chron. Hirſaugienſi Tom. I. pag. 62. ſeque illo uſum eſſe teſtatur: ſed hodie nuſquam comparet. Vide Hiſt. literariam Galliæ Tom. VI. p. 503.

Richerius Gallus, monachus & Abbas monaſterii S. Martini juxta Metim, Congregationis Cluniacenſis, ſcripſit *de Vita S. Martini, Epiſcopi Turonenſis, lib. I.* Trithemius autem in Compendio habet Richerum monachum. Hæc Poſſevinus Tom. II. Apparatus p. 328. Liber ſcriptus eſt carmine, & ſic incipit:

Scripturus vitam, bonitatem laude politam
Sancti Martini Pontificis Domini.

Exſtat in Bibl. monaſterii S. Martini Tornacenſis, teſte Ant. Sandero Bibl. Belgica manuſcripta I. p. 123. it. in Bibl. Vallis S. Martini Lovanii, teſte eodem II. p. 223.

Richerius, monachus Senonenſis in monte Voſago, Tullenſis diœc. Ord. S. Benedicti, vixit circa An. 1250. & ſcripſit *Hiſtoriam Abbatiæ Senonienſis* editam a Luca Dacherio Spicil. Tom. VIII. p. 271. edit. novæ Tom. II. p. 603. Stilus ejus eſt rudis, ſed veritatis amans videtur. Ex illo *Vitam S. Gundelberti*, ex Epiſcopo Senonienſi Abbatis Vallis Galilææ in Voſago edidit Mabillonius Annal. Ord. Bened. T. III. part. 2. pag. 468.

Richmondenſis regionis hiſtoriam tradit *Regiſtrum Honoris de Richmond, exhibens Terrarum & Villarum, quæ quondam fuerunt Edvvini Comitis, infra Richmondshire deſcriptionem, ex Libro Domeſday in Theſauraria Domini Regis*. Londini, 1722. fol. de quo libro confer Acta Eruditorum 1726. p. 9.

Richtrudis & Giſla, Anglicæ Sancti moniales, ſcripſerunt *Conſolatorias Epiſtolas*. Vivebant Ann. 770. Hæc idem Poſſevinus T. II. p. 328.

Paulus Ricius, non *Riccius*, ut vulgo vocant, Germanus, primum Judæus, poſt inter Chriſtianos Profeſſor Philoſophiæ Papienſis, (unde perperam Italum natione fecerunt) demum Archiater Maximiliani I. Imp. Vixit ſeculo XV. Scripta ejus nota ſunt ſequentia:

1. *Portæ lucis* שערי אורה R. Joſephi Gecatilia ex parte in Latinum ſermonem translatæ. Aug. Vind. 1516. 4. qui liber poſt in tomo Artis Cabbaliſticæ recuſus eſt p. 138.

2. *Opuſcula varia*, Aug. Vind. 1505. 8. & fortaſſe etiam Papiæ 1510. 4. Contenta eorum exhibet Wolfius Bibl. Hebr. T. III. p. 917.

3. *Compendium Miſchnæ Codicis Sanhedrin*. Aug. Vind. 1519. 4. & poſtea in Operibus A. 1541. excuſis.

4. *Statera prudentum*, 1532. 8. agit de Moſe, Lege, Chriſto & Evangelio.

5. *Collectio Operum variorum*, Aug. Vind. 1541. fol. quorum recenſum exhibet Wolfius Tom. I. pag. 966. (*a*) Primum locum occupat *liber de cœleſti Agricultura*. Totum Volumen illatum eſt in Scriptores Artis Cabbaliſticæ.

6. Liber *de ſacris imaginibus & earum cultu*, MS. in Bibl. Vaticana teſte Bartoloccio.

7. *Oratio ad Magiſtratus populoſque Germaniæ in Spirenſi conventu* A. 1527. *habita*, de expeditione contra Turcas. Viennæ, 4.

8. *Meditatio in Pſalmum* Beatus vir. *Conciſa & arcana de modo orandi in nomine Tetragrammaton reſponſio*. Aug. Vind. 1519. 4.

9. *Naturalia & prophetica de Anima cœli, omni attentione digna adverſus Eckium examina*. ibid. eod. 4.

Vide præter Wolfium, Colomeſii Italiam Orientalem p. 17. Bælii Dictionarium, Reimanni Introductionem ad Theol. Judaicam p. 411. 415.

Addo de eo judicium Eraſmi in Epiſtola ad Richardum Bartholinum T. III. Opp. p. 191. *Porro Paulus Ricius ſic me proximo colloquio rapuit, ut mira quædam me ſitis habeat, cum homine ſæpius ac familiarius conferendi ſermonem. Præter Hebrææ linguæ peritiam, quantum ille tenet Philoſophiæ, quantum Theologiæ! tum quæ animi puritas, qui diſcendi ardor, qui docendi candor, quæ diſputandi modeſtia! Mihi ſane vir ille primo ſtatim guſtu placuit olim Papiæ; cum illic Philoſophiam profiteretur: nunc propius intuito magis etiam placet. Is demum vere mihi videtur Iſraelitam agere, ſuoque cognomini pulchre reſpondere: cujus omnis voluptas, omnis cura, omne otium ac negotium, in divinis eſt literis. Dignus nimirum animus, cui otium contingat quam maxime honorificum.*

Ricobaldus Ferrarienſis, vide ſupra lib. VII. p. 54. ubi tamen Fabricius noſter monere omiſit, quod ea quæ ab Eccardo edita fuerant, auctiora & purgatiora prodierint Tom. IX. S. R. Italicarum Muratorii p. 97. Idem Muratorius Tom. XX. p. 867. teſtatur ſe vidiſſe Codicem MS. *de origine urbium Italiæ, & ipſius Italiæ primo incolatu, per Ricobaldum Ferrarienſem*, qui plura ex antiquiſſimis libris Ravennæ repertis ſe hauſiſſe dicit. Sed fabulis innumeris ſcatere, ac proinde nullius pretii eſſe judicat Muratorius. Ejus quoque eſt *Compendium hiſtoriæ Romanæ & Deſcriptio Provinciarum orbis*, prior in Bibl. Cardinalis Ottoboni, poſterior in Patavina. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 187. 486.

Ricoldus de Monte-Crucis, quem quidam *Accoldum* vocant, teſte Fabricio ſupra lib. I. p. 4. alii etiam *Richardum*. *Ebronus Riccoldus* vocatur in Codice MS. Taurinenſi, apud Montfauconium Bibl. Bibl. MSS. p. 1397. Patria fuit *Florentinus*, Ord. Prædicatorum, domus S. Mariæ novellæ ibidem alu-

(*a*) Adde Jo. Ludolphi Bunemanni Catalogum MSS. & librorum rariorum pag. 46.

alumnus, juſſu ſummi Pontificis in terram Sanctam & alias orientales profectus eſt: obiiſſe dicitur Ann. 1309. Scripſit 1. *Itinerarium peregrinationis ſuæ*, cujus Codex Latinus eſt in Bibl. Moguntina, teſte Val. Ferd. Gudeno in Sylloge Documentorum p. 383. qui & quædam ejus ſpecimina profert. Gallica autem verſio Joannis le Long, Iprenſis, monachi S. Bertini A. 1351. exſtat Pariſiis in Bibliotheca Regia. 2. *Improbationem Alcorani*, quo titulo prodiit Hiſpali 1520. teſte Julio Nigro p. 484. poſtea prodiit Venetiis 1609. 4. ſub titulo: *Propugnaculum fidei*. (*a*) Hanc Græce vertit Demetrius Cydonius, cujus verſio MS. eſt in Bibl. Vaticana & Vindobonenſi, teſte Bern. de Montf. Bibl. Bibl. MSS. pag. 12. 13. 549. 580. e græco latine vertit Bartholomæus Picenus de Montearduo, Rom. 1506. 4. Pariſ. per Henr. Stephanum 1509. 1511. 4. ibidem ap. Jodocum Badium 1514. Hiſpali 1520. Romæ 1606. 8. item in collectione Mahumeticorum Theodori Bibliandri Tomo II. Memoratur quoque a Simlero & Caveo editio Jo. Oporini, quæ textum latinum & grecum exhibet, Baſil. 1550. 3. *Epiſtolas ad Eccleſiam triumphantem*, 4. *Libellum ad nationes Orientales*, *de diſcrimine inter Judæos*, *gentiles & Mahumetanos*. *Hiſtoria Saracenorum cum errorum refutatione* ipſi tribuitur in Codice Taurinenſi ſuperius memorato. Partem quoque Alcorani latine vertiſſe dicit Pocciantius, cujus vide Catalogum Scriptorum Florentinorum, pag. 156. Jac. Quetif de Scriptoribus ordinis Prædicatorum Tom. I. p. 504. Julium Nigrum de Scriptoribus Florentinis pag. 483. Ambroſ. ab Altamura p. 86. Oudinum Tomo III. p. 571. Fabricii Bibl. Græcam Vol. VI. p. 691. Vol. X. p. 389. * Quod in Codice 156. latino Bibliothecæ Taurinenſis extat Ricoldi opuſculum inſcriptum eſt: *Hiſtoria Ricoldi Ebron de variis Religionibus*. An vero eadem omnino ſit cum ejus itinerario ambigere ſe profitentur Bibliothecarii doctiſſimi, qui commentarium de MSS. Codicibus ejuſdem Bibliothecæ ſcripſerunt Tom. II. pag. 46. cum præſertim fruſtra ibi quæſierint prologum itinerarii ab Eccardo vulgatum. *Excerpta ex libris Riccoldi a Monte de Cruce Dominicani contra Saracenos & Alcoranum* per Barpt. Fontium ſervat MS. Codex Riccardianus. Catal. Biblioth. Riccard. p. 341.

Ricolphus Colonienſis, Ord. Prædicatorum ſec. XIV. ſcripſit *ſuper IV. libros Sententiarum*. Quetif l. c. p. 641. Neſcio an idem ſit *Riculfus* Dominicanus, cujus liber *de irruptione in terram Sanctam per Saracenos* MS. eſt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfauc. Bibl. Bibl. MSS. p. 74.

Riculfus Epiſcopus Sueſſionenſis An. 889. ſcripſit *Conſtitutionem*, ſive Canones Eccleſiaſticos editos primum a Jo. Cordeſio cum Opuſculis Hincmari, Pariſ. 1615. pag. 685. deinde in Conciliis Labbei & Coſſartii, in edit. vero Harduini Tom. VI. p. 413.

Ridevallis Cantica. Vide Noſtrum ſupra lib. XIII. p. 106.

Nicolaus Ridolfus, Florentinus, ſub finem Seculi XV. Scripſit *Hiſtoriam Florentinam*, quæ cum aliis ejus hiſtoriæ Scriptoribus nuper admodum promiſſa eſt, (*b*) ſed huc uſque nondum prodiit.

Riferius, vel *Rifferius*, decimus quartus majoris Cartuſiæ Prior, & Ordinis Generalis An. 1258. conſtitutus, obiit A. 1267. Scripſit *Conſuetudines ſui ordinis*, quæ nunc *Antiqua ſtatuta* nuncupantur. Oudinus Tomo III. p. 251. illa Baſileæ 1510. (nam numerus 1210. lapſus eſt typographi) impreſſa eſſe teſtatur. Theod. Petreji Bibl. Cartuſiana p. 272. Car. Joſ. Morotti Theatrum Chronol. Ord. Cartuſiani p. 23.

Rigaudus, Ord. Præd. ſec. XIII. ſcripſit *in libros Sententiarum*. Quetif l. c. p. 475.

M 2 *Odo*

(*a*) Credo autem *Cribrationum Alcorani* titulum, quo Bibliander uſus eſt, eſſe meliorem.

(*b*) *Güttingiſche gelehrte Zeitung* 1742. p. 162.

Odo Rigaudus vel *Rigaldus*, aliis quoque *Reginaldus*, ex Ordinis Minorum Fratre & Doctore Pariſino Archiepiſcopus Rotomagenſis, mort. a. 1275. Scripſit *Sermones de tempore* ſeu *Regulam vivendi*, *Commentarios in quatuor libros Moſis*, *Pſalmos & Evangelia*, it. *in quatuor libros Sententiarum*; ſed nihil horum editum eſt. Sunt qui illum *Raymundum Rigaudum* vocant, ſed perperam. Alii quoque a Bonifacio VIII. Cardinalem Epiſcopum Portuenſem & S. Rufinæ, nec non Magiſtrum S. Palatii conſtitutum eſſe ajunt, ſed ſine ſufficienti fundamento. Vide Willot Athenas ſodalitii Franciſcani p. 314. Poſſevinum tomo II. Apparatus pag. 317. Oldoini Athenæum Romanum p. 578. ante omnes vero Oudinum tomo III. p. 449.

Rigordus, alii *Rigoldum* & *Rigotum* ſcribunt, Medicus Philippi Auguſti, Regis Galliæ, & monachus S. Dionyſii, claruit a. 1220. Scripſit *Vitam Philippi Auguſti*, cujus rebus omnibus interfuit, ab a. 1224. 1227. & Ludovico filio dedicavit. Editus eſt a P. Pithœo una cum Guilielmo Britone, Francof. 1596. fol. repetitus tom. V. rerum Francicarum, quem Franc. du Cheſne adjecit. Quædam illi addita & ex Guilielmo Britone aſſuta credit Rob. Quatremarius in Recenſione Paradoxorum contra Launojum p. 123. Ipſe quoque Launojus in Examine Privilegii S. Germani tom. II. Opp. part. I. p. 251. obſervat, ipſum quædam ad veritatem hiſtoricam ſpectantia ſtudio prætermiſiſſe. In quo tamen excuſari poteſt, quia non omnia ſingularia ſuo tempore in aula geſta reſcire potuit, neque etiam, ſi ſcivit, in ſcribendo ſemper meminiſſe. Ad Codices manu exaratos Rigordi provocat, eumque ex illis ſubinde emendat Hieron. Bignonius ad Formulas veteres: vide pag. 594. Codex emendatior, quam in editis, adeſt in Bibl. Vaticana. Bernard. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. pag. 35.

Rigordo noſtro uſum Guilielmum Britonem docet Fabricius noſter ſupra tomo II. p. 281. 282.

Rilindis, Abbatiſſa Bergenſis in Epiſcopatu Eiſtadiano, vixit circa a. 1095. Ejus *Verſus ad Sorores Altitonenſes* memorat Daumius in præfatione ad Hieronymum Græcum de Baptiſmo; ſed non addit, ubi editi ſint.

Rimicius, Scriptor Italus ſeculo XV. qui *Vitam Aeſopi ejuſque Fabulas* e Græco in Latinum tranſtulit, Parmæ 1487. teſte Maittairio. Poſtea vero liber ſæpius & in variis linguis recuſus eſt. * V. C. Dominicus Georgius in Vita Nicolai V. a ſe edita de hoc Rinucio (ita enim appellatur in impreſſa ejus verſione) agens Aretinum extitiſſe ex fide Vaticani codicis affirmat, quanquam neſcio qua de cauſa Tettalus, ſeu Theſſalus, in editione Vitæ, & Fabularum Aeſopi Bonaccurtius Piſanus illum appellat. Vertit ex græco Vitam & Fabulas Aeſopi, cujus eſt apud me vetuſta editio in 4. abſque anni, & loci adſcriptione. In Diſſertationibus tamen Voſſianis ex Geſnero laudatur prima ejus editio Florentiæ anni 1487. & Maitterus Parmenſem ejuſdem anni profert. An utrobique eodem anno prodierit ignoro. Eidem etiam auctori debetur Verſio Epiſtolarum M. Bruti, & Ippocratis ad Nicolaum Papam V. directa, cujus eſt apud me vetus Editio Florentina anni 1505. in 4.

Ringerius, vid. ſupra *Rangerius*.

Alemannus Rinuccinus, Florentinus ſeculo XV. *Philoſtratum de vita Apollonii* Latine vertit, Lutetiæ apud Guil. Cavellat. 1555. 12. impreſſa. Adverſarium propterea nactus eſt Phil. Beroaldum, defenſorem Gibertum Longolium. Vide Siberum de illuſtribus Alemannis p. 132. 133. * Vix alium credo ab hoc Rinuccino authorem verſionis dialogorum Luciani Charontis & Mercurii ad Franciſcum Bonaccurſum directæ, de quo cod. 498. latinus Bibliothecæ Venetæ S. Marci, quamquam ibi vitio fortaſſe ſcriptoris Rinuccius, non Rinuccinus appellatur.

Hæc

Hæc olim de ſcriptore hoc annotaveram, ſed emendanda modo quædam ſuccurrunt ex Diſſertatione 83. Voſſiana Cl. Zeni Tom. 2. in ſecundo ejuſdem operis volumine pag. 199. nuper edito. Prodiit in lucem Florentiæ anno 1426. obiit vero anno 1504. Florentiæ. Verſio ab eo adornata *Philoſtrati de vita Apollonii* prodiit Bononiæ, ut ex epiſtola Philippi Beroaldi, cujus fragmentum Zenus exhibet, diſcimus, tum vero alibi etiam recuſa eſt. Dedit pariter vitas Niciæ Athenienſis, M. Craſſi, Agidis, & Cleomenis ex Plutarcho & Ageſilai ex Xenophonte, a ſe in latinum translatas. Itidem ex Plutarcho opuſculum inſcriptum *conſolatio ad Apollonium;* denique ex Plutarcho pariter libellum *De virtutibus Mulierum*, cujus eſt vetuſtiſſima editio Brixienſis an. 1497. Eſt ejus pariter verſio *Charontis* ex Luciano impreſſa Baſileæ 1518. De ſuo ſcripſit orationem habitam in funere Matthæi Palmerii, ſicut & Jannotii Manetti vitam, quam nondum typis prodiiſſe judico.

Joannes de Ripa, neſcio quis, ſcripſit *Explicationes in primum Sententiarum*, quas Paulus de Venetiis in Compendium redegit. Vide Noſtrum ſupra libro XV. pag. 220.

Antonius de Ripalta, Placentinus, ſcripſit *Annales Placentinos* ab anno 1401. uſque ad 1463. quo anno diem ſupremum obiit, editos à Muratorio S. R. Ital. tom. XX. pag. 865. Scripſit item *Epiſtolas* & *Carmina*, ſed quæ nondum edita ſunt.

Albertus de Ripalta, Antonii filius, in patria, Taurini, Ferrariæ & Bononiæ literis operam dedit, memoria feliciſſima uſus eſt, ut ipſe hæc & alia de ſe narrat ſub initium *Continuationis Annalium Placentinorum* ab a. 1465. 1485. ab eodem Muratorio pag. 913. editæ. Scripſit præterea *Carmen de nobilitate familiæ de Ripalta*, item *Carmina alia*, *Diſceptationem Dearum*, *Scientiæ legalis & Muſarum*, *Olympos*, *Hymnos ad Divam Virginem*, *Epiſtolas* & *Orationes varias*, quarum quaſdam Annalibus inſertas habemus.

Petrus de Ripalta, Placentinus, ſcripſit *Hiſtoriam illius urbis & regionum vicinarum*, uſque ad a. 1374. quo peſte obiit. Quia vero omnia ejus in Chronico Placentino Jo. Muſſi exſtant, quod Muratorius tomo XVI. jam ediderat, & in hoc quædam etiam auctiora, ſcriptorem illum in ſuis tenebris reliquit.

Riparius, Presbyter Hiſpanus, natione Gallus. Ad eum datæ ſunt Epiſtolæ duæ Hieronymi, XXXVI. & XXXVII, ex quibus conſtat Riparium dogmata Vigilantii ad illum tranſcripſiſſe. Ipſe quoque Riparius cum Deſiderio Epiſtola ſatis prolixa Hieronymum de iis, quæ opus eſſent, certiorem fecerunt, cujus hic meminit in Apologetico adverſus Vigilantium. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. II. 11. n. 471. Hiſtoire literaire de la France tom. II. p. 85.

Rivallo, Archidiaconus Redonenſis a. 1124. *Verſus* confecit in laudem Marbodi Epiſcopi ſui, quos dederunt Martene & Durand Theſauri novi Anecdodotor. tom. I. p. 558.

Rixfridus, Friſius, monachus, ut ait Arnoldus Wion, S. Salvatoris Trajecti, deinde ſeptimus Epiſcopus Trajectenſis, qui a. 836. obiit *Epiſtola* ad S. Lutgerum Epiſcopum Monaſterienſem, & alia Lutgeri ad Rixfridum *de S. Sviberto Verdenſium Epiſcopo*, exſtant apud Surium d. 1. Martii. Epiſtolam noſtri commentitiam vocat Fabricius noſter ſupra libro XI. p. 277.

Robertus, Francorum Rex, Hugonis Capeti filius, ſec. X. Relictis ſcholis Pariſienſibus Remos ſe contulit ad Gerbertum Epiſcopum, cujus cum Ottone III. diſcipulus fuit. Literas in ſcholam Pariſienſem revocavit, & dignitatem illius auxit. Ejus eſt *Sequentia* de Spiritu S. quæ incipit: *Veni Sancte Spiritus;* *Reſponſorium* de S. Petro, *Cornelius Centurio*: de nativitate Domini, *Judæa & Jeruſalem*, *nolite timere;* & illud *Alleluja*, *Eripe me de inimicis*.

Tri-

Trithemius de Script. Eccleſ. Bulæi Hiſt. Univerſ. Pariſinæ tom. I. p. 636. 637. *Epiſtola* ejus ad Gauzlinum cum hujus Reſponſo exſtat MS. in Bibl. S. Petri Eboracenſis: *Canones* autem ejus excerpti in Bibl. Regis Galliæ. Bernard. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 673. 1036. Plura de ipſo Magnoaldus Ziegelbaur in Conſpectu rei literariæ Ord. S. Benedicti part. I. p. 159. ſeqq. Pictetus Hiſt. Eccleſ. ſeculi XI. p. 244. qui tamen p. 466. monet, hymnum, *Veni Sancte Spiritus* a quibuſdam Hermanno Contracto tribui.

* *Robertus Rex Francorum* inter cantilenas illas, quæ Regi Francorum Roberto hic tribuuntur, illa quæ eſt de Spiritu Sancto incipiens: *Veni Sancte Spiritus*, alteri ut arbitror auctori adjudicanda eſt, nempe Hermanno Contracto. Quam dedit Robertus, illa eſt: *Sancti Spiritus adſit nobis gratia*, teſte Alberico in chronico ad an. 997. qui & addit fœtum ejus eſſe pariter illud: *Rex omnipotens*, & reſponſorium: *o Juda & Jeruſalem* (an ſit hæc quæ modo legitur in Miſſa de Nativitate Domini ambigo). Reſponſorium: *o conſtantia martyrum*. *Alleluja*. *Eripe me antiphonas verſificatas Perfidi* (pro fidei) *meritis* &c. *Kyrie eleiſon: omnipotens Genitor*. Tum addit: *quodam die in vigilia Apoſtolorum cum eſſet Romæ obtulit ſuper altare in ſchedula reſponſorium: Cornelius centurio, quod ipſe compoſuerat*. Cantilenæ illius *Sancti Spiritus adſit nobis gratia* &c. ſub ſequentiæ nomine meminit liber Reſponſorialis & Antiphonarius eccleſiæ Romanæ a Thomaſio editus pag. 14. editionis novæ in 4. tom. 4. Roberti Regis verſus pro ſanitate ſervat MS. Codex Riccardianus. Lami in Catal. ejuſdem Biblioth. pag. 343.

Robertus Alingtonus, Anglus, Theologiæ Doctor & Profeſſor Oxonienſis, & ejus Academiæ Cancellarius, floruit a. 1400. Scripſit *Quæſtiones de ſacris imaginibus*, *De adoratione imaginum*, *de Euchariſtia*, *de Chriſti humanitate*, *de Eleemoſyna*, *de mendicitate ſpontanea*, *ſuper Conſtitutis Papæ Joannis XXII. In Diviſiones Boetii*, *Sophiſtica Principia*, *Suppoſitiones Logicales*, &c. Balæus de Script. Britann. Centur. VII. 20. Pitſeus c. 729.

Robertus Altiſſiodorenſis, vid. *Autiſſiodorenſis*.

Robertus Anglicus memoratur ab Henr. Cornelio Agrippa in Epiſtola nuncupatoria ad Trithemium, quod *Opus magicum* conſcripſerit. Cætera ejus adhuc obſcura ſunt. Geſnerus, Lelandus c. 303. De aliis hujus nominis vid. infra *Robertus Oxfordius*, & *Robertus Ivorius*.

* In catalogo codicum MSS. Bibliothecæ Venetæ S. Marci cod. Latino 495. occurrit *Roberti* Anglici *Ord. Minorum Dialogus de formalitatibus inter Ochaniſtam, & Scotiſtam*. Incipit: *Quod verbis vituperii*. Iſte facile Robertus huc referendus eſt.

Robertus de Arondel, a vico Southſaxoniæ nomen habens, teſte Matthæo Paris, multa de Hebræo in Latinum fideliter tranſtulit: obiit a. 1246. Pitſeus Append. Cent. IV. 5.

Robertus Aſton, Anglus, De Ordine Mendicantium, ſcripſit *Expoſitiones Scripturarum*, *lib. I.* Ita Geſnerus.

Robertus Avenionenſis, vid. infra *Robertus de Uſetia*.

Robertus de Avesbury, a Pitſeo Append. Cent. III. 99. tanquam Hiſtoricus Anglus memoratur, ad quem Jo. Stous provocaverit. Scripſit autem *Hiſtoriam de mirabilibus geſtis Eduardi III.* & editus eſt a Thoma Hearne, Oxon. 1720. 8. (*a*) Vide Fabricium noſtrum ſupra lib. I. p. 106. & lib. IX. p. 87. Excerpta ipſius quædam fuerunt in Bibl. Teniſoniana, teſte Catalogo MSS. illius pag. 26.

Robertus, *Auſtrovandiæ* Archidiaconus, vixit circa a. 1140. Scripſit *Vitam S. Aiberti*, monachi & presbyteri Recluſi Criſpinianenſis monaſterii, æqualis ſui. Exſtat ap. Surium d. 1. April. & in Actis Sanct. tom. I. Aprilis p. 763.

Ro-

(*a*) Journal des Scavans 1725. p. 513. Bibl. Angloiſe tom. VIII. p. 279. IX. p. 37.

Robertus Autiſſiodorenſis, cognomine *Malchotius*, Canonicus & Prior monaſterii S. Meriani (non *Mariani*, ut Voſſius & alii) Antiſſiodorenſis, Ordinis Præmonſtratenſis, mortuus a. 1212. Scripſit *Chronologiam ab orbe condito uſque ad a.* 1211. quam Hugo Canonicus ejuſdem Eccleſiæ continuavit, & Nicol. Camuzatus Trecis. 1608. 4. ſed ἀνωνύμως edidit; quum tamen Continuator ſub a. 1211. expreſſe addat: *Huc uſque continuavit Chronicon Frater Robertus*. Continuatio pertingit uſque ad a. 1223. Voſſius de Hiſtoricis Latinis pag. 443. editionem Pariſinam ex officina Nivelliana 1609. memorat, quæ fortaſſe a bibliopola Trecenſi ad Pariſienſem translata eſt, mutato, ut fieri ſolet, titulo. Nam Jac. le Long in Bibl. Hiſtorica Galliæ pag. 352. 353. alterius editionis, quam Trecenſis, non meminit. Liber ejus *de hæreſibus* MS. exſtat in monaſterio Dunenſi in Flandria, prout teſtatur Ant. Sanderus Bibl. Belgica MS. I. p. 173. Adde Oudinum tomo III. p. 18.

Robertus Baco. De hoc jam egit Fabricius ſupra lib. II. pag. 162. cui jam addenda ſunt ſequentia: Fuit S. Edmundi, cujus Vitam deſcripſit, primo diſcipulus, poſt familiaris. Vita autem illa, quamvis ſtilo immutato, legitur ap. Surium tom. VI. d. 16. Nov. Eundem ajunt excitaſſe Clementem IV. Pontificem, ut in Concilio Viennenſi Clementinam de Profeſſoribus linguarum ederet. Scriptis ejus addantur *Gloſſæ in Sacras Scripturas*, *Sermones*, *Lectiones ordinariæ*. Pitſeus c. 343. Voſſius de Hiſtor. Lat. II. 58. pag. 471. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tomo I. p. 118.

Robertus Baleus, ſenior & junior, vide lib. II. p. 367.

Robertus Balſac, Eques, ut videtur, Anglus, qui literas ſimul & bellum ſectatus eſt. Scripſit librum *de re militari* circa a. 1450. Balæus Cent. XII. 52. Pitſeus c. 839.

Robertus Baſtonus, vide ſupra lib. II. p. 183. *Metra* ejus *de illuſtri bello* de *Bannockburn* a. 1304. geſto primum edidit Thomas Bellus ad finem libri, *Roma reſtituta*. Emendatius Thomas Hearne in Appendice ad Scoti Chronicon Jo. Forduni tom. V. p. 1570. Fidem ejus nonnunquam in dubium vocat Launojus, utpote qui monumenta confuſa ſecutus ſit, Opp. tom. II. part. I. p. 145.

Robertus de Bello Foco, Anglus, Oxoniæ ſtuduit, Magiſter Philoſophiæ, poſt Canonicus Saresburienſis circa a. 1190. Scripſit *Encomium Topographiæ*, & *Monita ſalutaria*. Balæus Cent. III. 36. Pitſeus c. 265.

Robertus Berlmetuenſis. In XII. Prophetas minores MS. exſtat in Bibl. cœnobii Camberonenſis in Hannonia, teſte Val. Andreæ Bibl. Belgica MS. I. p. 363. Opinor eſſe *Rupertum Tuitienſem*, cujus Opus hoc titulo habemus.

Robertus Bilibri, vid. infra *Robertus Kilvvarbius*.

Robertus Blondellus, ſcripſit *Deſolationem Franciæ*, dum Rex Carolus VI. fuit captivus, carminice: *Reductionem Normanniæ* per Carolum VII. in alio Codice dicitur *Aſſertio Normanniæ*. *Droits de France contre les Anglois*, quod videtur eſſe verſio ſcripti ultimo loco memorati. Hæc habentur in Bibl. Regia Pariſina, ut teſtatur Bern. de Montfaucon in Bibl. Bibliothecar. MSS. p. 910. 912. 914. 953. *Oratio* ejus *hiſtorialis* in forma libelli ad Carolum VII. ad expellendos Anglos e regno Galliæ, & ad auxilium Terræ Sanctæ præſtandum, in Bibl. Reginæ Suecicæ, teſte eodem p. 21. 22.

Robertus Blondus, neſcio quis, *de arte Grammatica* MS. exſtat in Bibl. Regia Londinenſi. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 626.

Robertus Bononienſis, Longobardus cognominatus, Ord. Prædicatorum, circa a. 1320. Scripſit *Determinationem de Ordine Prædicatorum*. Jac. Quetif de Script. Ord. Prædic. tom. I. p. 538.

Robertus Bridlington, Anglus, monachus

chus Ciſtercienſis, ætatis incertæ, ſcripſit *ſuper Apocalypſin S. Joannis*. Pitſeus Append. Cent. III. 100. Car. Viſch de Script. Ord. Ciſtercienſis p. 289.

Robertus de Brugis, tertius Abbas monaſterii Dunenſis in Flandria, Ord. Ciſtercienſis, ab a. 1138. 1153. Ejus *Sermo* in anniverſario depoſitionis S. Bernardi exſtat MS. in Bibl. laudati monaſterii. Ant. Sanderi Bibl. Belgica MS. I. p. 182. Gallia Chriſtiana tom. V. p. 285.

Robertus Bullenus, vid. infra *Robertus Polenus*.

Roberti Burhilli Hiſtoria Scholaſtica MS. eſt in Bibl. Bodlejana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecar. MSS. p. 658.

Robertus Canutus, vide ſupra lib. III. p. 330.

Robertus Capito, vid. *Lincolnienſis*.

Robertus Caracciolus, vid. *de Licio*.

Robertus Carevve, vid. *Cervinus*.

Robertus Caſinenſis, Abbas, ſcripſit *Librum Sermonum*, ut fertur, *elegantium*. Hæc Poſſevinus tom. II Apparatus p. 341.

Robertus, *Caſtrenſis*, *Caſtrius*, *Ceſtrenſis*, Anglus, Mathematicus, ex urbe Ceſtria oriundus, circa a. 1390. ſcripſit *de Aſtrolabio*. Lelandus c. 515. Balæus Centur. XI. 12. Pitſeus Append. Centur. IV. 3. Voſſius injuriam facit Pitſeo, quaſi *Robertum* hunc cum *Rogerio Ceſtrienſi* confudiſſet, quod non ſic eſt: vide de Hiſtoricis Latinis p. 516. * Quandoquidem author iſte de Aſtrolabio ſcripſit, num forte per errorem expreſſus eſt ex Roberto Aſtenſi, qui librum *de officio Aſtrolabii* ſcripſit indicatum a Muratorio Antiq. tom. III. pag. 943. ex codice MS. Ambroſiano.

Robertus Caſtricenſis, vid. ſupra *Richardus Caſtriconenſis*.

Robertus Caubraith, neſcio quis, ſcripſit *Quadripartum*, Opus Phyſicum. Geſnerus, qui diſpici jubet, an forte ſit *Geopretius*, ſcriptor recentioris ævi.

Robertus Cervinus alias *Carevvalius* & *Karevve*, forte a loco natali, Anglus, Philoſophus circa a. 1326. Scripſit *ſuper varios Scripturæ textus Tractatus*, *ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *Quæſtiones ordinarias*, *in poſteriora Ariſtotelis*. Lelandus c. 318. Balæus V. 21. Pitſeus c. 486.

Robertus Ceſtrenſis, vid. *Caſtrius*.

Robertus Chilvvardebius, vid. infra *Kilvvarby*.

Robertus Cibollius, Theologus Pariſienſis, a. 1437. Academiæ Rector, ad ſummum Pontificem ablegatus fuit: poſtea Rector Eccleſiæ S. Jacobi, Pœnitentiarius & tandem Cancellarius Pariſinus. Scripſit *pro Joanna Aurelianenſi puella*, quod Opus in Capellæ Regii Palatii Theſauro Pariſiis exſtare ſcribit Jo. Hordalius in Puellæ Aurelianenſis Hiſtoria. Vide Launoji Hiſtoriam Gymnaſii Navarræi part. III. lib. II. c. 6. Scripſit præterea *Comm. in Philoſophiam Ariſtotelis*, & *Expoſitionem in Epiſtolam ad Romanos*. Vide Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 1298. 1365.

Robertus Ciſtercienſis, ex Abbate primo Moliſmenſi, diœc. Lingonenſis, primus Abbas Ciſtercii, adeoque fundator Ordinis. Scripſit *Sermones diverſos*, ex quibus unus exſtat impreſſus apud Cryſ. Henriquez in Faſciculo lib. II. diſt. 26. *Epiſtolæ duæ* illius leguntur in Manrique Annal. Ciſterc. tom. I. a. 1198. & 1200. Scripſit etiam *Exordium Ordinis Ciſtercienſis*, de quo Noſter ſupra lib. III. p. 382. Fabricius adnotavit, illud ab Auberto Miræo Col. 1614. 8. eſſe editum. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ordin. Ciſtercienſis p. 288. 289. Gallia Chriſtiana tomo IV. p. 731. 984.

Robertus Clari-montis, quæ in Gallia eſt Civitas in Arvernis, ſcripſit *de Concilio in eadem Civitate celebrato* ſub Urbano VI. Pont. Max. adverſus Turcas. Exſtat MS. in membrana in Bibl. Imp. Viennæ Auſtriæ. Hæc Poſſevinus tom. II. Apparatus p. 341.

Robertus, *Claudioceſtriæ* Dux, Henrici I. Angliæ Regis filius nothus, in mi-

militia & eruditione æque ſtrenuus: durante bello civili Orationes ad ſuos habuit, & Epiſtolas ad Civitates ſcripſit. Floruit a. 1140. & ejus *Opuſcula* memorantur. Pitſeus c. 195. Alium Hiſtoricum incertæ ætatis a Joanne Stoo citatum memorat idem in Append. Centur. IV. 4. forte eſt idem cum ſuperiore.

Robertus, monachus *Cæleſtinus*, diſcipulus S. Petri Cœleſtini, ſcripſit *de rebus geſtis S. Cæleſtini Papæ*, quem librum MS. habuit Naudæus. Vide Lud. a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 432.

Robertus Colmannus, alii *Joannem* vocant, Anglus, Ord. S. Franciſci in Conventu Norvvicenſi, poſt Cancellarius Oxonienſis, a. 1428. Scripſit *Sermones*, *Lectiones ſacras* & *Carmina*. Lelandus c. 523. Balæus Cent. VII. 75. Pitſeus c. 789. Waddingus de Scriptoribus Ordin. Minorum p. 307.

Robertus Conton, *Cotton*, & *Covvnton*, Anglus, Ord. S. Franciſci, Sorboniſta Pariſinus *Doctoris amœni* titulo inſignitus, circa a. 1340. Scripſit *Sermones ad crucem D. Pauli Londini*, *Inceptorium ſuper primum librum Sententiarum*, *Quodlibeta Scholaſtica*, *Diſceptationes Magiſtrales*. Balæus Cent. V. 65. Pitſeus c. 527. Waddingus p. 308. Willot p. 317.

Robertus Corceon, vel *Curſon*, vide ſupra libro III. p. 373.

Robertus Creſſius, Anglus, Carmelita, ſec. XV. dedit *Homilias*. Lelandus c. 589.

Robertus Crikeladenſis, vid. *Canutus*, lib. III. p. 330.

Robertus Crovvche ſ. *Crucius*, Anglus, Ord. S. Franciſci monachus, deinde Provincialis, circa a. 1300. Scripſit *ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *Quæſtiones difficiles*, *in Phyſicam & Ethicam Ariſtotelis*. Lelandus c. 328. Baleus Cent. IV. 76. Pitſeus c. 434. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 308.

Robertus Divitius, vide *Riche*.

Robertus Dodefort, Anglus, Ord. S. Benedicti in cœnobio Rameſienſi, inter alia Hæbraicæ quoque linguæ peritus, & libros Hebraicos illius monaſterii ſub cuſtodia ſua habuit. Vixit circa a. 1270. & edidit *Poſtillas in parabolas Salomonis*, *Conciones*. Balæus Cent. IV. 41. Pitſeus cap. 386.

Robertus Dominicanus, Anglus, ſeculi incerti, ſcripſit *in Job*, *Danielem*, *Matthæum*, *Lucam*, *Joannem*, quæ Bononiæ aſſervantur. Pitſeus Append. Cent. IV. 8.

Robertus de Dunſtable, vide ſupra lib. IV. p. 66.

Robertus Eboracenſis, vide *Perſcrutator*.

Robertus Eliphat, Anglus, monachus Franciſcanus, aliis Auguſtinianus, Doctor Pariſinus, docuit Pariſiis & Oxoniæ circa a. 1340. Scripſit *Quæſtiones ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *Concluſiones ordinarias*, *Lecturas Theologicas*. Balæus Cent. V. 50. Pitſeus c. 526. Sunt, qui Archiepiſcopum Armachanum fuiſſe tradant, quos tamen refutat Waræus de ſcript. Hiberniæ part. 2. pag. 123. Adde Waddingum p. 308. Phil. Elſſii *Encomiaſticon* Auguſtinianum p. 605. Franciſcanis hunc vindicat Henricus Willot in Athenis ſodalitii Franciſcani p. 317.

Robertus Elphiſtonus, Scotus, ordinis SS. Trinitatis, Regi Scotiæ a ſacris confeſſionibus, ab Urbano VI. Epiſcopus Brechinenſis, & a Gregorio X. Cardinalis tit. S. Eudoxiæ renuntiatus, ſcripſit *in Oſeam Prophetam*, *de immaculata Deiparæ Virginis conceptione*, & *de Angelis*. Oldoini Athenæum Romanum pag. 585.

Robertus Engoliſmenſis Epiſcopus anno 1259. Ejus Epiſtolæ quædam habentur in Martene & Durand Collect. ampliſſ. tom. VII. p. 148. Ex hoc loco confirmari poteſt Gallia Chriſtiana tomo II. p. 1008.

Robertus de Eudemodio, monachus Claræ vallenſis circa a. 1480. *Commentatus eſt in Diſticha moralia Marci Catonis*, qui liber Petro de Salutiis generoſæ mentis adoleſcenti inſcriptus & impreſ-

preſſus eſt Antverp. apud Gerh. de Leeuvv. 1485. 4. Baſil. 1486. Daventr. 1496. 1497. 4. Car. de Viſch. Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 290. De *Evromodio* & *Evremodio* vocant Codices MSS. apud Montefalconium p. 89. 1228. & Editiones antiquæ. Venet. 1495. Daventriæ per Jacob. de Breda. 1496. 4. ibid. per Rich. Paffrœd. 1497. 4.

Robertus de Evesburi, quis fuerit incertum eſt, ſcripſit autem *Hiſtoriam Eduardi III.* Regis Angliæ, quæ Cantabrigiæ in Collegio Trinitatis adſervatur. Jac. le Long. Bibl. Hiſtorica Galliæ p. 756.

Robertus Fabianus, Londinenſis, mercator dives, & unus ex duobus tribunis, qui in Senatu ſub Prætore præſunt. Poeſin Anglicam, Gallicam & Latinam calluit, Hiſtoriarum fuit ſtudioſiſſimus, obiit anno 1512. Scripſit *Hiſtoriarum concordantias*, *Hiſt. a Rege Richardo uſque ad ſuum tempus*, *de temporibus Regis Henrici VII. Brevem regum Angliæ nomenclaturam*, *Annales rerum Londinenſium*, *& de Prætoribus ejuſdem urbis*. Balæus Centur. VIII. 62. Pitſeus c. 913. Voſſius de Hiſtor. Latinis III. 13.

Robertus Feribrigus, vide *Richardus*.

Robertus Finingham, Norfolcenſis, Ord. S. Franciſci monachus Norvicenſis, in Jure Canonico multum operæ poſuit circa a. C. 1460. Scripſit *Pro ordine Minorum*, *Pro dignitate ſtatus eorum*, *Caſus Conciliorum Angliæ*, *de caſibus Decretorum & Decretalium*, *de caſibus Papæ reſervatis*, *de Extravagantibus*, *de Excommunicationibus*. Balæus Cent. VIII. 24. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum pag. 308. 309.

Robertus Fiſcanenſis, patria Neuſtrius, monachus Benedictinus circa a. 1180. ſcripſit *Chronicon*. Balæus Cent. XIII. 29. & ex hoc Voſſius de hiſt. Latinis p. 782. Illud *Chronicon Fiſcanenſe* a nato Chriſto ad a. 1220. edidit Labbeus Bibl. nova MSS. tom. I. p. 325.

Robertus de Flamesburia, natione, ut videtur, Anglus, Canonicus Regularis Ord. S. Auguſtini, & Pœnitentiarius in monaſterio S. Victoris prope Pariſios, ſcripſit ſub finem ſec. XII. *librum Pœnitentialem*, qui MS. eſt in Bibl. S. Germani & Prædicatorum Carnotenſium. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 1128. 1364. *Præfatio* autem edita eſt a Baluzio Miſcell. lib. VII. p. 345. Ejuſdem *Comment. in librum Maccabæorum*, verſus item *de Trinitate & caſtitate ſervanda* MSS. in Bibl. Vaticana. Montfaucon p. 69.

Robertus Flemingus, Richardi, Epiſcopi Lincolnienſis, conſanguineus, poſt tractata Oxonii ſtudia in Italiam ſe contulit, auditor Guarini Veronenſis, & Protonotarii Apoſtolici dignitate ornatus. Redux in patriam Decanus Lincolnienſis obiit. Scripſit:

1. *Lucubrationes Tiburtinas*, h. e. Carmen in laudem Sixti IV. Pontificis, a. 1477. confectum, & ſine mentione loci in 8. editum, eodem anno, ut Whartono placet, excuſum. Verum tunc nondum mos erat plagam octupla forma complicare.

2. Reliqua ſunt *Dictionarium Græco-Latinum*, *Epiſtolæ ad diverſos*, *Carmina*. Lelandus c. 569. Balæus Centur. VIII. 21. Pitſeus c. 865. Whartonus ad Caveum Append. p. 125.

Robertus Foliotus, Anglus, conſanguineus Gilberti Folioti, Epiſcopi Londinenſis, in Galliam abiit, & Melduni, unde quoque *Melidunenſis* cognominatur, multa didicit & docuit. Fuit primum Archidiaconus Londinenſis, poſt annum 1164. Epiſcopus Herefordienſis, obiit a. 1195. Ejus ſunt *de annis Domini*, vel *Excerpta de chronicis*. Ex *Tractatu* ejus ſive *Summa Theologiæ* multa excerpit Bulæus in Hiſt. Univerſitatis Pariſinæ tom. II. p. 264. 585. ſeqq. 772. 773. Balæus Centur. III. 8. Pitſeus c. 236. Adde Lelandum c. 185. Oudinum tomo II. p. 1451. Adſcribitur ipſi Defloratio ex Mariano Scoto: verum illa pertinet potius ad alium *Robertum Herefordienſem*, de quo inferius.

Ro-

Robertus de Gabbiano, Brixienſis, circa a. 1322. diſcipulus fuit B. Alberti Mandugaſini. Scripſit *Comm. in libros Sententiarum*, *Sermones de tempore*, *de Sanctis*, *&* *Quadrageſimales: librum de Spiritus Sancti donis ſeptem*, *Commentarios ſuper diverſos Ariſtotelis libros*. Leonardo Cozzando Libraria Breſciana p. 293.

Robertus Gaguinus, vid. ſupra libro VII.

Robertus Garlandus, ſcripſit *Janum hiſtorice & metaphorice delineatum*, qui MS. eſt in Bibl. Regis Galliæ. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 766.

Robertus Gentilis, Anglus, Ord. S. Benedicti in cœnobio Pontisfracti, vulgo Pontfret inter Eboracum & Dancaſtrium: ſcripſit *Homilias*. Reliqua ejus ignota ſunt. Lelandus c 463. Balæus Centur. XII. 62. Pitſeus Append. Centur. IV. 9.

Robertus Gervaſii, Gallus Occitanus, Anduſiæ diœceſis Nemauſenſis municipio ortus, Ord. Prædicatorum Theologiæ Doctor, a. 1369. Epiſcopus Seneceniſ, obiit anno circiter 1396. Scripſit *Speculum morale Regium*, ſive *de regimine principum*, *Tractatum de ſchiſmate adverſus Joannem de Linhano & Baldum Peruſinum*, *defenſores Bartholomæi Barenſis*: quo nomine ipſi venit Urbanus VI. nam Robertus noſter Clementi VII. Pontifici Avenionenſi obediebat. Hic Tractatus MS. eſt in Bibl. Regis Galliæ. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. pag. 1039. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 689. 906. Oudinum tomo III. pag. 1140. Galliam Chriſtianam tom. III. p. 1256.

Robertus Gillesbius, Maximiliani Imp. & Philippi Auſtriæ Archiducis Orator ad ſedem Apoſtolicam, *Orationem* habuit a. 1492. *ut liceat Archiduci Epiſcopum Tornacenſem nominare*. Exſtat apud Martene & Durand Theſ. novo Anecdotorum t. II. pag. 1760.

Robertus Glóceſtrienſis, vide *Claudioceſtrienſis*.

Robertus Goullet, Theologus Pariſinus, ſcripſit *Compendium de ſex ætatibus mundi*, uſque ad a. 1513. neſcio an editum. Procuravit quoque editionem Joſephi latinam in capita diſtinctam, argumentiſque & ſcholiis illuſtratam. Pariſ. 1519. fol. item *Tetramonon* ſ. Harmoniam Evangeliſtarum. Poſſevinus tom. II. Apparatus pag. 342.

Robertus de Grayſthanes, Anglus, cœnobii Dunelmenſis monachus & Subprior, Theologiæ quoque Profeſſor, a. 1433. Epiſcopus Dunelmenſis electus, per Papam & Regem ea dignitate frui non potuit. *Hiſtoriam Eccleſiæ Dunelmenſis* ab Anonymo cœptam, a Gaufrido de Coldingham continuatam ipſe quoque continuavit ab a. 1214. 1336. quam edidit Whartonus Angliæ tom. I. p. 732. Confer Eundem Append. ad Caveum p. 21. & præfat. ad tomum I. Angliæ Sacræ p. 49.

Robertus Grimmus, Anglus, monachus Ord. S. Benedicti in cœnobio Bardeneienſi, circa a. 1320. Scripſit *Commentarios in quatuor Evangelia & Conciones varias*. Lelandus c. 297. Balæus Centur. V. 4. Pitſeus c. 468. Robertum *Graimum* vocat Car. de Viſch de ſcriptoribus Ord. Ciſtercienſis p. 290. eumque ordini Ciſtercienſi & monaſterio Melroſenſi adſcribit, exulaſſe vero in monaſterio Wardenienſi, & præterea *ſuper Scotiæ ſtatu* librum carminice ſcripſiſſe aſſerit.

Robertus Groſſeteſt, vel *Groſthead*, vide infra *Lincolnienſis*.

Robertus Guibè, alias *de Vitrè*, Brito, Abbas S. Melanii Rhedonenſis, poſtea Epiſcopus Trecorenſis, Rhedonenſis, & Nannetenſis, Ludovici XII. Francorum Regis ad ſummum Pontificem Legatus, poſtremo S. R. E. Presbyter Cardinalis tit. S. Anaſtaſiæ, ſcripſit *Orationem ad Innocentium VIII. Rom. Pont. habitam*, cum Franciſci ultimi Britanniæ Ducis nomine, eidem Pontifici obedientiam exhiberet. Obiit Romæ anno Chriſti 1513. Hæc Lud. Jacobus a S. Carolo Bibl. Pontificia p. 432. Adde Ol-

doini Athenæum Romanum pag. 583.

Robertus Haldecot, vide lib. VIII. p. 270.

Robertus Hardebius, Anglus, ordinis Carmelitani in cœnobio Lincolnienſi Monachus & Prior, circa a. 1450. reliquit *Sermones in feſtivitatibus Mariæ*. Lelandus c. 420. Balæus Cent. XII. 76. Pitſeus c. 838.

Robertus Helphiſtonus, vide ſupra *Robertus Elphiſton*.

Robertus Herbertus, Hibernus, Ordinis SS. Trinitatis, Theologus Doctor Oxonienſis, a Bonifacio VIII. Diaconus Cardinals tit. S. Mariæ in Coſmedin creatus, obiit a. 1299. *Sermones Dominicales & de B. Virgine Maria*, *in Pſalmos*, *Canticum Zachariæ & Magiſtrum Sententiarum*. Oldoini Athenæum Romanum p. 585.

Robertus Herefordienſis Epiſcopus, natione Lotharingus, unde etiam Angli ipſum *Robertum Lorrayne* vocant. Electus a. 1079. obiit a. 1095. Scripſit *de annis Domini*, ſive Excerpta de Chronicis *Mariani Scoti*, de quibus Joannes Tinmuthenſis in Hiſtoria aurea lib. XXII. c. 3. *Robertus Herefordenſis Epiſcopus*, *omnium liberalium artium peritus*, *Cronicam Mariani Scoti diffuſam defloravit*, *ut magis valere videatur Defloratio*, *quam ingentis voluminis diffuſio*. Addo verba Henrici Whartoni ex præfatione tomi I. Angliæ ſacræ p. 24. *Defloratio iſta* (*ſic mea fert ſententia*) *loco integri Mariani edita eſt Baſileæ* 1559. (per Heroldum) *& in Hiſtoricorum German. Collectiones poſtea translata*. Hanc Deflorationem Codices quidam MSS. tribuunt Roberto Folioto, qui etiam Epiſcopus Herefordienſis fuit; unde non mirandum eſt, quod Balæus & Pitſeus ambobus illud opus adſcripſerint, magis vero miramur de Oudino, qui tamen tomo II. p. 701. locum clariſſimum ex Guilielmo Malmesburienſi adduxerat. Scripſit porro *de Sacramentis antiquæ & novæ legis*, *Sermones per annum*, *de ſtellarum motibus*, *Tabulas mathematicas*, *de Lunari computo*. Vide Balæum Centur. XIII. 13. Pitſeum Append. Cent. IV. 11. Ordini Ciſtercienſi adſcribit Car. de Viſch. p. 290. neſcio an ſatis recte. Igitur alius Epiſcopus *Herfordienſis*, eſt *Robertus de Betune*, qui in Concilio Remenſi a. 1148. obiit, & cujus vitam Willelmus Prior Lanthonienſis conſcripſit. Henr. Wharton in Auctario Jac. Uſſerii Hiſt. dogmatice de ſcripturis & ſacris vernaculis p. 394.

Robertus Holcot, vide lib. VIII. p. 273. & lib. II. p. 307.

Robertus Humbleton, vid. lib. VIII. p. 306.

Robertus Hundeslovv, *Hundeslaus*, a villa haud procul a Londino ſita ſic dictus, monachus Ord. S. Trinitatis, ac tandem ordinis ſui per Angliam, Scotiam & Hiberniam Magiſter Provincialis circa a. 1430. Scripſit *Sermones Synodales*, *Epiſtolas ad diverſos*. Balæus Centur. VII. 87. Pitſeus c. 792. Bzovius ad a. 1430. p. 758.

Robertus Ivorius, aliis *Jorius*, ſunt etiam, qui *Rupertum* vocant, Londinenſis, nomen habuit a civitate Normanniæ, unde avus illius ortus erat, Monachus Carmelita, ſtuduit Cantabrigiæ, a. 1379. Ordinis ſui Magiſter Provincialis, obiit Londini anno 1392. Scripſit *Comment. in Eccleſiaſticum & Apocalypſin*, *Lecturas Scripturarum*, *Sermones ad Clerum & populum*, *Regiſtrum monumentorum Provinciæ*. Lelandus c. 452. Balæus Centur. VI. 96. Pitſeus c. 709. Trithemius de ſcriptoribus Ord. Carmelit. p. 74.

Alium hujus nominis ſec. XIV. Prædicatorum ordini, eique *Commentarios in Jobum*, *Danielem*, *Matthæum*, *Lucam & Joannem* adſcribit Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. pag. 730. Altamura pag. 499.

Robertus Karevve, vide ſupra *Cervinus*.

Robertus Keith, Scotus, Ord. S. Franciſci, circa a. 1347. Ipris docuit, & *Harmoniam Evangeliſtarum* in Belgio editam conſcripſit. Ge. Mackenzie de Scotis eruditis Vol. I. p. 425.

Ro-

Robertus Keldelith, Scotus, nobili ſanguine oriundus, Regni Scotiæ Cancellarius, deinde monachus Ciſterciensis, tandem Abbas in Durfmelin & a. 1269. in Mailros, obiit a. 1273. Scripſit *de ſucceſſione Abbatum in Mailros, & Florilegium ſpirituale*. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſterc. p. 290.

Robertus Ketenenſis, vid. infra Retinenſis.

Robertus Kilvvarbius, Anglus, Oxonii & Pariſiis ſtudia tractavit, ibique Magiſter Artium promotus eſt, poſtea monachus Dominicanus & Ordinis ſui Provincialis. Archiepiſcopi Cantuarienſis, & a. 1277. Cardinalis Epiſcopi Portuenſis dignitatem conſecutus, obiit Viterbii non ſine veneni ſuſpicione a. 1280. Scripta ejus admodum multa ſunt, nos potiora recenſemus: *Comment. in Ezechielem, Epiſt. ad Romanos & Corinthios, de paſſione Chriſti, de mendicitate, Fabula in libros Auguſtini, Series errorum ab ipſo in Anglia condemnatorum, in Proſodiam Priſciani, in Donatum de vitioſis ſermonibus, in multos libros Ariſtotelis*, & varia Philoſophica. Nic. Trivetus ad a. 1272. Altamura p. 7. Lelandus c. 270. Balæus Centur. IV. 46. Pitſeus c. 398. Caveus p. 644. Bulæus tom. III. p. 709.

Pitſeus c. 353. alium quendam *Robertum Ribvverbium* profert, de quo omnia eadem narrat, præterquam de dignitate Archiepiſcopi & Cardinalis, a. 1250. floruiſſe dicit, Commentarii quoque *in Epiſt. ad Romanos & Corinthios meminit*. Videant igitur eruditi, an non idem ſit cum noſtro Kilvvarbio, lapſu librariorum & legentium admodum facili. Reliqua, nec non ſcripta ipſius occupavit jam ſupra Fabricius noſter libro X. p. 225. Adde Nic. Trivetum ad a. 1272. Altamuram p. 7. Lelandum c. 270. Bulæi Acad. Pariſ. tom. III. p. 609. Oldoini Athenæum Romanum p. 585.

Robertus de Lacu, vulgo *van den Poele*, Gandenſis, J. U. D. Profeſſor Lovanienſis, ſcripſit *Illuſtrationes Inſtitutionum Juris*, & *Dialecticam Legalem*: obiit a. 1483. Svvertii Athenæ Belgicæ p. 659. Sanderus de eruditis Gandavenſibus pag. 127.

Ejus *Conſultatio, an Canonicus Regularis poſſit ſe transferre ad ordinem Prædicatorum*, item *Practica ſuper receptione perſonarum ad religionem ſine periculo Simoniæ*, & alia ad hanc materiam pertinentia exſtant in Bibl. Vallis S. Martini Lovanii, teſte Val. Andrea Bibl. Belgica MSS. II. p. 223.

Robertus Langelandus, natus in Comitatu Salopiæ in villa Mortimers Clibery, diſcipulus Wicleſi, ſcripſit a. 1369. *Viſionem Petri Aratoris*. Balæus Cent. VI. 37.

Magiſter *Robertus*, Prior S. Laurentii Leodii extra muros, ſec. XI. ſcripſit librum *de divinis Officiis*, cujus Prologus ſic incipit: *Memini cum de Eccleſiaſticis Officiis parva quædam*: adeoque diverſus a libro Ruperti Tuitienſis de eadem materia. Albericus ad a. 1111. p. 219. Exſtat in Bibl. monaſterii S. Martini Tornacenſis, teſte Ant. Sandero Bibl. Belgica MSS. pag. 137.

Robertus Leiceſtrius, Anglus, Ord. S. Franciſci, didicit & docuit Oxonii, mortuus Lichfeldiæ a. 1348. Scripſit *Lecturas Sacræ Scripturæ, Comment. in Magiſtrum Sententiarum, de computo Hebræorum & Latinorum, de ratione temporum, de paupertate Chriſti, Quodlibeta & Opuſcula varia*. Lelandus c. 294. Pitſeus c. 552. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 309. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 318.

Robertus de Licio, gente Caracciolus, Lycii in regno Neapolitano natus, ordinem Minorum ingreſſus eſt, poſt Epiſcopus Licienſis & Aquinas. In Sermonibus fuit fervens & vehemens, nulliuſque auctoritati pepercit. Obiit a. 1495. Edidit:

1. *Sermones de Chriſto, B. Virgine ac Sanctis*. Venet. 1489. 1490. fol.

2. *Sermones de Tempore, & de laudibus Sanctorum*. Neap. 1489. Baſil. 1490. Spiræ 1490. fol. Hackerus p. 248. *de lau-*

laudibus Sanctorum ſeparatim. Aug. Vind. per Erhardum Ratdolt 1489. 4. Baſil. per Nic. Keſler. 1490. fol.

4 *Quadrageſimale de Peccatis*. Colon. 1475. Venet. 1488. 1490. 4. Licii, 1490. v. Hockeri Catal. Bibl. Heilsbrunnenſis p. 160. Offenbach. 1496. fol.

4. *Quadrageſimale de Pœnitentia*. Venet. 1472. 4. Argent. 1497. fol. Cum hac editione poſteriore prodierunt *Sermones de Annunciatione Virginis Mariæ*, *de prædeſtinatorum & damnatorum numero*, *de catenis peccatorum*, *de ſpe bona*, *de judicio peſtilentiæ*. Unum ex his Quadrageſimalibus prodiit etiam Lingua Italica juſſu Ferdinandi Regis Tarviſii, 1479. fol. Venet. 1483. fol.

5. *Sermones de Adventu & Quadrageſima*. Venet. 1496. 8

6. *Sermones de timore judiciorum Dei*, *de immortalitate animæ*, *de æterna beatitudine*. Neap. 1473. fol. Venet. 1475. 4. Hocker l. c. p. 161.

7. *Sermones per ſolennitates totius anni*, *Domini Sabaoth & Beatiſſimæ Virginis*. Venet. 1471. 1496.

8. *De hominis formatione liber*. Noribergæ 1470.

9. *Sermones de amore divinorum officiorum*. Neap. 1493.

10. *Speculum fidei Chriſtianæ*. Venet. 1555.

11. *Tractatulus de morte*. Norib. 1479. fol.

Prodierunt quoque ex ante dictis Opera uno volumine, Lugd. 1503. tribus tomis, Venet. 1490.

Hæc ex Henr. Whartoni Append. ad Caveum p. 128. Adde Trithemium de Scriptor. Eccleſ. c. 887. Waddingum de Scriptoribus Ord. Minorum p. 306. Toppii Bibl. Neapolitanam p. 270. Willot Athenas ſodalitii Franciſcani p. 316. Ughelli Italiam ſacram tomo I. p. 398. * In recenſendis operibus ſacri hujus, atque ætate ſua celebris oratoris major diligentia, quam quæ huc uſque præſtita ſit deſideratur. Ego codices meos evolvens hæc comperi. *Quadrageſimale de Pœnitentia* editum eſt Venetiis per Vendelinum de Spira anno 1472. in 4. Editioni huic adnexum habeo ſeu caſu, ſeu ab ipſo eodem impreſſore junctum libellum ejuſdem in quo ſermones de Annunciatione B. M. Virginis, de numero Prædeſtinatorum & Damnatorum, ac de catenis, quibus Angelus Draconem vincivit. Libello huic nulla additur adnotatio anni & loci impreſſionis, ſed voluminis, & characterum figura eodem tempore & loco, quo ſuperiore omnia prodiiſſe docet.

Præſto mihi eſt codex alius, in quo ſermones *de timore judiciorum Dei*, impreſſus in 4. Venetiis an. 1475. cui adjungitur ejuſdem formæ & characterum libellus *de morte* ac libellus alius referens ſermones *de adventu Domini*. Tandem ejuſdem ſemper figuræ, eademque apicum forma eſt alius liber inſcriptus *de divina charitate*, cui accedit in fine libellus *de immortalitate animæ* & ſic abſolvitur. Quamquam tribus hiſce poſterioribus libellis nulla ſit nota impreſſoris loci, & anni, adhuc tamen eodem loco & tempore prodiiſſe vix dubito.

Tertius alius codex exhibet *Quadrageſimale de peccatis*, in cujus fine ſic legitur: *Explicit Quadrageſimale de peccatis cœptum in civitate Licii ibique completum ad laudem & gloriam omnipotentis Dei & Virginis glorioſæ Mariæ ac Beatiſſimi Franciſci, & novi S. Bonaventuræ. Finitum eſt anno Domini* 1483. *die* 9. *menſis octobris hora veſpertina; & impreſſum Venetiis per Andream de Tureſanis de Ayula an. D.* 1488. *die V. Kal. octobris*. Si Quadrageſimale hoc ſuum abſolvit author an. 1483. non potuit utique Coloniæ an. 1475. prodiiſſe. Quartus eſt codex inſcriptus *de laudibus Sanctorum* impreſſus Venetiis an. 1489. in 4. In fine Quadrageſimalis de peccatis ſunt folia quædam MSS. in quibus deſcripti ſunt ſermones 1. *De ſpe bona*, 2. *de virginitate*, 3. *de judicio peſtilentiæ*. Additur ad oram folii hæc adnotatio. *Iſte ſermo cum aliis erat additus ſolus*

lus in impreſſione nova quadrageſimalis primi. Poſtremo in MS. quodam Cod. Lucenſi ſervato in Bibliotheca Can. Majoris Eccleſiæ extat opuſculum aliud ejuſdem Roberti, ut credo ſub hoc titulo: *Prædicationes F. Roberti de virtutibus*. Incipit: *Diſcite diſciplinam & eſtote ſapientes*. Ex his Bibliothecarium noſtrum emendes, qui etiam erravit in deſignanda editione Auguſtæ Vindelicorum; nam in Indice Bibliothecæ Vindobonenſis civicæ tom. I. pag. 254. extant: *Roberti Carazoli ſermones de laudibus Sanctorum Aug. Vindelic. an.* 1490. Hujus viri laudes celebrat Anonymus Carthuſienſis in tractatu de Religionum origine vulgato a P. Martene Vet. Mon. tom. VI. pag. 75. XXXII. *Hujus ordinis membrum honorabile fuit M. Robertus de Licio, qui paucis elapſis annis diem clauſit extremum. Hic primum doctor in ſacra pagina & rhetor vernantiſſimus, multa edidit ſermone venuſto valde; inter quæ ſermones de adventu, & quadrageſima perutiles volentibus in virtute proficere. Sed & de timore divinorum judiciorum opus ſingulare. Propter quæ omnia fidem ſanam moreſque catholicos redolentia; ſed & ob meritum ſanctæ vitæ, tam Deo quam hominibus acceptus & gratus aſſumptus eſt in Epiſcopum Aquinenſem, ut lucerna jamdudum refulgens, poſita ſuper candelabrum nitidius reluceret.*

Robertus Lincolnienſis Epiſcopus, cognomine *Groſthead*, Gallice *Groſſeteſt*, Latine *Capito*, quod nominis inde accepit, quia caput majoris molis habuit. Natus eſt parentibus infimæ ſortis in vico Stradbrock agri Suffolcenſis, litteris operam impendit Oxoniæ & Pariſiis, Oxoniæ quoque ſummam Theologiæ lauream conſecutus eſt. Fuit primum Archidiaconus Leiceſtrenſis, deinde a. 1235. Epiſcopus Lincolnienſis, in qua dignitate obiit anno 1253. 9. Octobris. Erat in eo propter variarum linguarum, Græcæ quoque & Hebraicæ, diſciplinarum etiam Philoſophicarum cognitionem ſumma veri perſpicientia, unde vitia Cleri Romani non introſpexit ſolum, ſed & candide arguit, & inter teſtes veritatis locum non infimum habet. Et ſi meliore ſeculo vixiſſet, majus utique lumen Theologiæ & bonis literis accendere potuiſſet. Digna ſunt, quæ de eo huc referamus verba Cardinalium apud Matthæum Pariſienſ. ad a. 1253. *Catholicus eſt, imo ſanctiſſimus, nobis religioſior, nobis & ſanctior, excellentior & excellentioris vitæ, ita ut non credatur inter omnes Prælatos majorem, imo nec parem habere. Novit hoc Gallicana & Anglicana cleri univerſitas, noſtra non prævaleret contradictio. Hujuſmodi epiſtolæ veritas, quæ jam forte multis innotuit, multos contra nos poterit commovere. Magnus enim habetur Philoſophus, latinis & græcis litteris ad plenum eruditus, Zelator Juſtitiæ, lector in Theologiæ Scholis, prædicator in populo, caſtitatis amator, perſecutor Simonialium. Hæc dixerunt dominus Ægidius Hiſpanus Cardinalis, & alii, quos propria tangebat conſcientia.* Confer de vita ejus Franc. Goodvvinum de Præſulibus Angliæ p. 348. Bulæum hiſt. Univerſ. Pariſ. tom. III. p. 709. 260. ſeqq. Excerpta Annalium de Lanercoſt, tom. II. Angliæ Sacræ p. 341. Vitam ejus ſingulatim deſcripſit Richardus Bardenienſis, ibid. p. 325. Giraldi Cambrenſis Epiſtola de laudibus illius exſtat ibidem p. 344.

Scripta ejus ſunt quamplurima, ſed maximam partem inedita, quorum Catalogum contexuit Henr. Whartonus Angliæ Sacræ tom. II. p. 344. nos ab editis incipiemus, Caveum ſecuti:

1. *Opuſcula varia*. Venet. 1514.

2. *Compendium Sphæræ mundi*. Venet. 1508. al. 1518.

3. *Comment. in libros Poſteriorum Ariſtotelis*. Venet. 1504. 1537. 1552.

4. *Teſtamentum XII. Patriarcharum e Græco Latine verſum*. Aug. Vind. 1483. per Menradum Molterum & Auguſtinum Landskron. Hagan. 1532. 8. Pariſ. 1549. 12. poſtea in Micropresbytico, in Orthodoxographis Baſileenſibus Gry-

næi & Heroldi, in Bibliothecis Patrum tantum non omnibus. Præſtantiſſima vero omnium eſt, quam Vir Cel. Jo. Erneſtus Grabe tom. I. Spicilegii SS. Patrum una cum textu Græco & annotationibus dedit, repetitam a Fabricio noſtro in Codice Pſeudepigrapho Vet. Teſt. p. 519.

5. *Summa ſuper VIII. Libros Phyſicorum*. Venet. per Petrum Bergomenſem, 1500. fol.

6. *Comment. in Dionyſii Areopagitæ librum de myſtica Theologia:* inter opera Dionyſii Argent. 1502. folio. Porro in omnia Dionyſii Opera, exceptis Epiſtolis, commentatus eſt Robertus, verſionemque eorum Latinam ex omnibus interpretibus ſimul collatis conſarcinavit.

7. *Sermo propoſitus coram Papa Innocentio IV. & Cardinalibus Lugduni*, 1250. Exſtat tomo II. Angliæ Sacræ p. 347.

8. Edidit quidam Anonymus Londini 1652. 12. 1658. 8. *Librum* Roberti *de ceſſatione Legalium* ſed qui, judice Eduardo Brovvnio, vix pro tertia parte integri hujus tractatus haberi debet.

9. *Sermo ad Clerum de triplici Regis officio*, in Sapient. V. 26.

Sermo ad eundem de bono Paſtore, ad Joan. X. 10.

Alius contra Paſtores & Prælatos malos, Ezech. XXXIV. 2.

Alius ad ſacerdotes in Synodo de verbis Geneſ. I. 17. *Poſuit ſtellas in firmamento cœli*.

Alius in celebratione ordinum, ad verba Luc. XII. 35.

Alius de bono judice, Pſalm. LVII. 1.

Tractatus de Prophetiis veris & falſis.

Alius de fide & ejus attributis.

Alius de Oratione.

Alius de ſuperbia & detractione, (non *detrectatione*, ut mendoſe expreſſum eſt in editione Cavei Genevenſi.)

Sermones tres de humilitate.

Dictum de patientia, miſericordia & juſtitia in omni Dei opere conjuncta.

Sermo ad Clerum de verbis Apoſtoli 1. Timoth. IV. 12.

Alius ad verba Pſalm. CXXXII. 9. *Sacerdotes tui induantur juſtitia*.

Epiſtolæ CI. quarum ultima *ad Innocentium IV.* quæ reſponſoria eſt ad Epiſtolam Pontificis, pro inveſtitura impuberis cujuſdam adoleſcentis Itali in Canonicatum eccleſiæ Lincolnienſis. Verum Epiſcopus noſter fulmen Pontific s retorquet, & Papam Antichriſtum eſſe pronunciat. Legebatur jam ante hæc Epiſtola apud Matthæum Pariſ. ad a. 1253. & in Annalibus Burtonenſibus. Apud priorem quoque diſſertationes ejuſdem morituri lugubres adverſus oppreſſiones Eccleſiæ a Romano Pontifice illatas reperiuntur.

Conſtitutiones XXXIX. Clericis ſuæ diœceſis directæ.

Omnia hæc, quæ ſub num. 9. allata ſunt, edidit Eduardus Brovvne in editione ſua Faſciculi rerum expetendarum & fugiendarum, Lond. 1690. fol. qui & diſſertationem *de fide & doctrina Roberti Lincolnienſis* adjecit.

Inedita vero illius longe majori numero ſunt, quippe Joannes Williams illa tribus magnis voluminibus collegerat, & editioni deſtinaverat, ſed bella civilia propoſitum illud interruperunt. Nulla fere eſt Anglici regni Bibliotheca, quæ non plures illius Codices exhibeat. Apponamus titulos quorundam potiorum: *Commentarii in plurimos libros Biblicos, de triplici gratia & juſtificatione, de danda pœnitentia, de computo Eccleſiaſtico, de pollutione nocturna, Tonitru contra Curiam Romanam, contra Prælatorum ignaviam, ad Minores de laudibus paupertatis, Epiſtola ad Conventum Miſſenſem pro Abbate eligendo, Suidam e Græco tranſtulit & annotationibus illuſtravit, varia Philoſophica &c.*

Plura de ipſo dabunt Nic. Trivetus ad a. 1253. Trithemius de ſcriptor. Eccleſ. c. 393. Lelandus c. 269. Balæus Centur. IV. 18. Pitſeus c. 361. Caveus p. 629. Lyſerus in hiſt. Poetarum medii ævi pag. 996. Henr. Wharton tomo II. Angliæ Sacræ p. 345. ſeq. * *Roberti* hujus opus commentariorum in libros poſte-

ſteriorum Ariſtotelis cum commentariis in eoſdem libros Gualterii Burlei lucem aſpexerunt quidem Venetiis, ſed anno 1494. per Bonetum Locatellum in fol. nempe ante editionem hic a Bibliothecario indicatam decennio.

Robertus Lirenſis, monachus Gallus, ſcripſit *in Evangelium Joannis*. Ex Codice Regio citat Carolus du Freſne.

Robertus Longobardus, vide ſupra *Robertus Bononienſis*.

Robertus Lorraine, ſive *Lotharingus*, vide ſupra *Herefordienſis*.

Robertus Malchotius, vid. *Autiſſiodorenſis*.

Robertus Mareſchallus, aliis *Marſcallus*, Ludloviæ in Cambria natus, Ordinis Carmelitani monachus, Oxoniæ Philoſophiæ & Theologiæ operam dedit, Henrico IV. a ſacris confeſſionibus fuit, ab Henrico V. variis legationibus, etiam ad Concilium Conſtantienſe, adhibitus, & Epiſcopus Herefordienſis conſtitutus, obiit a. 1417. 21. Dec. Scripta ejus ſunt *Sermones coram Rege*, *Sermones vulgares*, *de ſuis legationibus lib. I. ad Herefordenſes & Salopienſes lib. I.* Lelandus c. 508. Balæus Centur. VII. 44. Pitſeus c. 768.

Robertus Melodunenſis, vid. *Foliotus*.

Robertus, *S. Meriani* monachus, vid. *Autiſſiodorenſis*.

Robertus de Monſtrolio, Gallus, Doctor Pariſinus, vixit ſeculo XV. Scripſit *Sententias lib. IV. In Epiſtolas Pauli notabilem Lecturam lib. XIV. Sermones de tempore & Sanctis*. Trithemius de Scriptor. Carmelit. p. 74.

Robertus de Monte, patria *Normannus* ex vico Torinneio, (*Torigny*) Abbas S. Michaelis de Monte in diœceſi Abrincenſi circa a. 1210. Alii ex Priore Beccenſe Abbatem S. Michaelis de periculo maris in Normannia creatum eſſe tradunt, qui obierit a. 1186. Ejus ſunt

1. *Continuatio Chronici Sigeberti Gemblacenſis*, ab a. 1112. 1210. ſed an omnia ab ipſo proveniant, dubium eſt. Certe in Collectione Renati Laurentii de la Barre, quæ Hiſtoria Chriſtiana Veterum inſcribitur, hæc Continuatio legitur; additur autem, illam ex inſertionibus Galfredi confectam eſſe. Vide Ittigium de Bibliothecis Patrum p. 751. Editur cum Sigeberto, de quo infra.

2. *Epiſtola una*, & *Prologus in Abbreviationes Epiſtolarum Apoſtoli ſecundum Auguſtinum*.

3. *Appendix gemina ad Sigebertum*, ab a. 876. 1100. & ab a. 1101. 1186.

4. *Tractatus de immutationibus monachorum, de Abbatiis & Abbatibus Normannorum, & ædificatoribus & dotatoribus eorum*.

Opuſcula hæc edidit Lucas Dacherius in Appendice ad Opera Guiberti de Novigento p. 715. ſeqq. Vide ſupra lib. VII. p. 125.

5. *Hiſtoriam monaſterii S. Michaelis* edidit non Dacherius in Spicilegio, uti Caveus memoria lapſus ponit, quem Oudinus ſequitur, ſed Mabillonius in Analectis pag. 350. verum ἀνωνύμως. Adde Caveum p. 622. 623.

6. *Chronicon Abbatum monaſterii Beccenſis* ab a. 1034. 1467. continuatum igitur ab alio quodam incognito. Exſtat in Appendice Operum Lanfranci (Pariſ. 1648. fol.) p. 1.

7. *Breviſſima Appendix ad Sigebertum*, ab a. 1113. 1162. edita in Labbei Bibl. nova MS. tom. I. p. 390. Nihil commune habet, neque cum appendice vulgata, neque cum Acheriana.

8. *Hiſtoria Hieroſolymitana* non hujus Roberti, ſed alterius *Remenſis*, de quo infra.

9. *Prologus* in Flori Explicationem Epiſtolarum S. Pauli, nec non in hiſtoriam naturalem Plinii, utpote quam ipſe primus in Normanniam advexit, & corruptam emendavit, exſtat in Bibl. monaſterii S. Michaelis de periculo maris, indice Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 1359. 1361.

Balæus Cent. XIII. 22. & 23. duos Robertos ſtatuit, unius cœnobii Abbates, & gente Normannos. Priori aſſignat *Opus Chronicorum*, *Geſta Welwani* & *Geſta Marodoci*. Alteri, qui ante

Prior Beccenſis fuit, *Appendicem ad Sigebertum*, *Bella Chriſtianorum Principum*, *ad Guilandum monachum lib. I. Acta Conciliorum*, *de ſuis temporibus lib. I.* & *Vitam Henrici I.* Et hunc ſequitur quoque Voſſius de Hiſtor. Latinis p. 420. 446.

Robertus Normannus, vid. modo *de Monte*.

Robertus de Noya, Apulus, Ord. Prædicatorum, Theol. Magiſter & Eccleſiaſtes, a. 1492. Epiſcopus Minerbinenſis, a. 1497. Acerranus, a. 1504. Archiepiſcopus Naxienſis & Parienſis in Archipelago, reliquit *Sermones de tempore & Sanctis*. Ughelli Italia Sacra tom. VI. p. 220. VII. p. 746. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. II. p. 10.

Robertus Ormeskircus, Anglus, monachus Carmelitanus, & Doctor Theologus Oxonienſis, obiit a. 1382. & reliquit *Propugnaculum ſeu Defenſorium Ordinis Carmelitani*. Balæus Cent. XII. 10. Pitſeus p. 679.

Robertus, *Oſtrevandiæ* Archidiaconus, circa a. 1148. ſcripſit *Vitam S. Auberti*, Presbyteri & Recluſi Criſpinienſis in Hannonia, editam a Surio d. 7. Aprilis, ſtilo, ut ſolet, immutato, ſed primæva phraſi editur in Actis SS. tom. I. Aprilis p. 673. Vide Val. Andreæ Bibl. Belgicam p. 794.

Robertus Oxfordius, monachus Dominicanus, Doctor Theologiæ, & S. Thomæ defenſor acerrimus, claruit a. 1270. Scripſit *Protectorium D. Thomæ*, *contra Ægidium Romanum*, *contra Henricum Gandavenſem*, *contra Jacobum Viterbienſem*, *contra quoſdam Sorbonicos*, & *Determinationum lib. I.* Lelandus c. 299. Balæus Centur. IV. 38. Pitſeus c. 390. Adde Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 431. & Ambr. ab Altamura p. 69. 461. ubi per errorem typographicum ſemper *Orphordius* ſcribitur.

Robertus Palanus, vel *Pulanus*, a. 1207. factus eſt Archiepiſcopus Rothomagenſis, & fuit Theologus. Albericus ad h. a. p. 444.

Robertus Paululus, Ambianenſis Epiſcopi Presbyter & Domeſticus a. 1178. de quo Noſter ſupra libro XV. pag. 206. Adde Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 1135. Fabricius *Paululum* eundem cum *Roberto Pullo* dixit; non ſatis accurate.

Robertus Perſcrutator, Eboracenſis, monachus Dominicanus, Matheſeos & Magiæ perquam ſtudioſus, circa a. 1346. Scripſit *de impreſſionibus aeris*, *de mirabilibus elementorum*, *de magia ceremoniali*, *de myſteriis Secretorum*, *Correctorium Alchimiæ*. Balæus Centur. V. 23. Pitſeus c. 488. Jac. Quetif de Scriptoribus Ordin. Prædicatorum tom. I. p. 625. Altamura p. 120.

Robertus Plimton, Anglus, patria Devonienſis, Canonicus Regularis S. Auguſtini in vico Plimton a. 1320. Scripſit *de pœnitentia* & *Sermones Dominicales*. Lelandus c. 285. Balæus Cent. IV. 99. Pitſeus c. 466.

Robertus Polenus, *Pullus*, *Pulleinus*, Anglus, Pariſiis operam dedit bonis literis, fuit Archidiaconus Roffenſis, amicus S. Bernardi, tandem Cardinalis tit. S. Euſebii & S. R. E. Cancellarius, (*a*) circa A. 1144. Alium hujus nominis, quem Gallici Scriptores Archiepiſcopum Remenſem faciunt, ab hoc noſtro ſecernendum putat Caveus. Scripſit *Sententiarum de Trinitate lib. VIII.* quos cum Petro Pictavienſi edidit Hugo Mathont Benedictinus, Pariſ. 1655. fol. *Sermones de communi Sanctorum*, *in Apocalypſin*, *in aliquot Pſalmos*, *de contemtu Mundi Prælectiones*. Lelandus c. 148. Balæus Cent. II. 8. Pitſeus 203. Caveus pag. 582. *Sermones de omnibus vitæ humanæ miſeriis* Dublinii adſervantur in Collegio S. Trinitatis. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothec. MSS. p. 693. A. Oldoini Athenæum Rom. p. 584.

Robertus de Porta, Bononienſis, ſcripſit *Romuleon* ſ. de Geſtis Romanorum, ab

(*a*) Jo. Sariſberienſis Metalogici I. 5.

ab Urbe condita uſque ad tempora Conſtantini, qui liber bis adeſt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 21. 86. Caſaubonus fatetur, eum ſibi in recenſendis Hiſtoriæ Auguſtæ Scriptoribus fuiſſe non inutilem, quia ipſa eorum verba nonnunquam retinuit.

Robertus Ranuccius, ſive *Rinucci*, nobili gente Florentina ortus, ibidem Ord. Prædicatorum ſub initium ſeculi XVI. ſcripſit *Expoſitionem in Ariſtotelis Rhetoricam & Dialecticam*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. II. p. 30. Pocciantii Catal. Scriptorum Florentinorum pag. 157. Julius Niger de Scriptoribus Florentinis p. 486. Ambr. ab Altamura p. 228.

Robertus Raulinus, vide ſupra lib. IX. p. 122.

Robertus, *S. Remigii* in diœceſi Remenſi Monachus, Ord. S. Benedicti, in quibuſdam Codicibus MSS. etiam *Robertus de Monte* dicitur, fuit in Concilio Claromontano A. 1095. & deinceps in Terram Sanctam profectus eſt. Scripſit *de Chriſtianorum Principum in Syriam profectione*, A. 1095. 1099. Prodiit primo ſeparatim typis antiquis, ſine mentione anni & loci, & Baſil. 1533. deinde in S. R. German. Reuberi p. 217. & in Geſtis Dei per Francos Tom. I. p. 30. Annotationes Caſp. Barthii in eundem exhibent Reliquiæ Ludevvigianæ tom. III. p. 48. Is Barthius p. 49. editionis Piſtorianæ meminit, (memoria, credo, lapſus; nam Reuberianam dicere voluit) *quam ideo nihili cenſendam* judicat, *quod auctorem corrigit*, *ubi ex ſuo is ævo loquitur*, *inducitque futiles melioris Latinitatis loquelas*, *quas talibus intruſas merito horremus*. Vide Voſſium de Hiſtor. Latinis p. 402. Caveum p. 558. Ordericus Vitalis tum ſtili elegantiam, tum veritatem in illo laudat, & ſæpe ipſum tranſcripſit, ut obſervat Jac. le Long Bibl. hiſtorica Galliæ p. 343. Adde Oudinum Tom. II. p. 861.

Robertus Retenenſis, (non *Ketenenſis*, ut quidam Codd. MSS. apud Montfauconium) Anglus, peragrata Gallia, Italia, Dalmatia, Græcia & Syria, demum in Hiſpania ſedem fixit, Pampelonæ Archidiaconus mortuus, *Alcoranum in Compendium redactum Latine vertit*, quod prodiit Norib. 1543. in Mahumeticis Bibliandri Tomo I. Baſil. 1543. 1550. *Præfatio ejus ad Alcoranum* ad Petrum Venerabilem, Abbatem Cluniacenſem, exſtat in Bibliotheca Cluniacenſi. De hac verſione non admodum bene judicat Huetius de claris Interpretibus p. 141. *Geſta de Jeruſalem* eidem tribuit Codex Vaticanus in Bibl. MSS. Montefalconii p. 74. de quo diſpiciant eruditi. *Chronica Saracenorum* ipſi adſcribuntur in Bibl. Regis Galliæ. Adde Oudinum Tom. II. p. 1160.

Robertus Ribvverbius, vid. ſupra *Kilvvarbius*.

Robertus Richius, Lelandus Latine *Divitium* vocat, Abindonenſis, Oxoniæ literis operam navat, Romam aliquoties & in Galliam fratrem ſecutus: alias Pontaniaci monachus Ord. Ciſtercienſis. Voſſius p. 471. Vixit A. 1348. & ſcripſit *Vitam S. Edmundi*, Archiepiſcopi Cantuarienſis, (de quo evolvatur Caveus, & Fabricius noſter lib. V. pag. 83.) fratris ſui, quæ habetur apud Surium d. 16. Nov. *De translatione ejuſdem*, & *Exegeſin in Canonem S. Auguſtini*. Balæus Cent. III. 97. qui & XIV. 98. *Robertum Ryggum* memorat, Cancellarium Oxonienſem A. 1398. Pitſeus c. 344. Oudinus Tomo III. p. 218.

Robertus Ringſtedus, Anglus, ſcripſit *Gloſſam ſive Commentarios ſuper Davidis Pſalmos*. De reliquis nihil conſtat. Pitſeus Append. Cent. IV. 15.

Robertus de Romana, Diaconus Saponariæ, vixit A. 1162. & ſcripſit *Geſta S. Laverii*, quæ edidit Ughellus Italiæ Sacræ Tom. VII. pag. 681. edit. prioris, p. 488. edit. poſter.

Robertus Roſe, *Roſus*, *Roſſus*, Anglus, monachus Carmelitanus in cœno-

bio Norvvicenſi, Doctor Theologus Oxonienſis, & Conventus ſui Prior, obiit A. 1420. Scripſit *in Geneſin*, *Exodum*, *Leviticum*, *Eccleſiaſticum*, *Epiſt. ad Titum*, *Sermones per annum*; *Lecturas Theologiæ*, *de naturis animalium*. Lelandus c. 520. Baleus Cent. VII. 59. Pitſeus c. 772. Petri Lucii Bibl. Carmelitana p. 74.

Robertus Rovvth, Hibernus, vixit poſt A. 1400. conſarcinavit Collectanea ex *Libro rubro* Kilkenniæ & aliis antiquis Recordis ibidem ab A. 1170. 1400. Catalogus MSS. Bibl. Teniſonianæ pag. 15.

Robertus de Ruſſia, Ord. Minorum Theologus (*Haſſum* dicit Miræus c. 408.) obiit A. 1280. Ejus ſunt *Sermones varii*, *Comment. in quatuor libros Sententiarum*, *Expoſitio Regulæ S. Franciſci*, *Liber de Anima*. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 309. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 318.

Robertus Salopienſis, ſive *de Schrevvsburi*, Anglus, Monachus primum, poſt Abbas Salopienſis Ord. S. Benedicti, Congregationis Cluniacenſis. In ſuum monaſterium ex Cambria transſtulit reliquias *S. Wenefridæ* virginis, qua occaſione *Vitam ejus* conſcripſit, cujus excerpta forte apud Surium d. 3. Novemb. exſtant. Vixit A. C. 1140. Lelandus c. 184. Balæus Cent. II. 76. Pitſeus c. 197. Voſſius de Hiſtor. Latinis p. 414.

Robertus Salviatus, Florentinus, vixit A. 1490. Ejus *Epiſtolæ complures* exſtant inter Epiſtolas Jo. Pici. Pocciantii Catal. Scriptorum Florentinorum p. 157. Julius Niger p. 486. Noſter ſupra libro IX. p. 118.

Robertus Saresberienſis Epiſcopus regio ſtemmate natus, poſt S. R. E. Presbyter Cardinalis circa A. 1410. reliquit *Epiſtolas ſuper gravibus Eccleſiæ negotiis*, *ad Rogerum Glactonum*. Balæus Centur. XIII. 94. Pitſeus c. 755. Oldoini Athenæum Romanum p. 589.

Robertus I. & II. *Scotiæ* Reges. Eorum *Statuta* edita ſunt a Skenæo in Legibus Scoticis.

Robertus Scriba, a ſcribendis auctorum antiquorum libris ita dictus, Anglus, Ordinis S. Auguſtini Canonicus regularis in monaſterio Bridlingtonenſi, floruit A. 1180. Scripſit *in pleroſque libros Biblicos*, *in Symbolum Athanaſianum*, *de corpore & ſanguine Domini*, *de Eccleſia Catholica*, *Sermones*, *Dialogos*. Lelandus c. 172. Balæus Centur. III. 11. Pitſeus c. 244. Carmine quoque ſcripſit *Prophetiam* & *de arte medicinali:* quæ ſingula in Bibliothecis Angliæ latent. Adde Oudinum Tomo II. p. 1578.

Robertus Senecenſis, vide ſupra *Robertus Gervaſii*.

Robertus de Schrevvsbury, v. *Salopienſis*.

Roberti Siciliæ Regis Epiſtolæ ſat multæ exſtant in variarum Bibliothecarum Codicibus MSS. Vide modo Indicem Montefalconianum.

Robertus de Sorbona, a loco natali ſic dictus, Canonicus primum Sueſſionenſis, deinde S. Mariæ Pariſienſis & S. Ludovici Galliæ Regis Pœnitentiarius, vel ſaltem Sacellanus, A. 1252. Collegii Sorbonici fundamenta jecit. Scripſit Opuſcula tria *de Conſcientia*, *de Confeſſione & Iter Paradiſi*, quæ exſtant in Bibliothecis Patrum. *Teſtamentum* ejus, quod A. 1270. die S. Michaelis confectum, exſtat Tom. III. Spicilegii Dacheriani p. 670. ed. nov. Vide Caveum: Bulæum Hiſt. Univerſ. Pariſ. T. III. p. 224. ſeqq. 709. Ejus *Gloſſas divinorum librorum* Turneminius edidit Pariſ. 1719. fol. cum commentariis Menochii in S. Scripturam.

Robertus de Sothinduna, Anglus, Henrico III. Regi ab Epiſtolis, circa An. 1250. Scripſit *Epiſtolas & Orationes*. Pitſeus cap. 350.

Robertus Stevvard, ultimus Prior Elienſis, nobili Stuartorum genere ortus, qui *ſuam* ipſe *Genealogiam* contexuit, editam Tomo I. Angliæ ſacræ pag. 686. Scripſit præterea *Continuationem Hiſtoriæ Elienſis* ab A. 1486. 1555. editam pag. 678.

Ro-

Roberti Strozza Florentini, *Archiepiſcopi Piſani Ordinariam juris Pontificii de ſero legentis anno ab Incarnatione* 1487. *Recollecta in Rubricam de Teſtamentis*. Ita MS. codex 439. Bibliothecæ Felinianæ.

Robertus de Svvapham, Hiſtoricus Anglus ſub Henrico III. obiit A. 1273. Ejus eſt *Hiſtoria & Regeſtum Privilegiorum Cœnobii Burgenſis*, (Petroburgenſis) quam Joſephus Sparke Collectioni Scriptorum Anglicorum Londini 1723. fol. numero IV. inſeruit. Confer Memoires de la grande Bretagne tom. XIV. pag. 496.

Robertus Taverner, Anglus ſcripſit *librum de fama*. Reliqua ejus ſunt adhuc obſcura. Pitſeus Append. Cent. IV. 17.

Robertus Torinnejus, vid. ſupra *de Monte*.

Robertus de Tumbalenia, Gallus, primum Monachus in Monte S. Michaelis de periculo maris, deinceps Abbas in monaſterio S. Vigoris juxta urbem Bajocenſem, hinc Romam profectus, ibique a Gregorio VII. uſque ad mortem detentus fuit. Floruit igitur An. 1094. Scripſit *Comment. in Cantica Canticorum*, cujus Præfationem edidit Mabillonius Tom. I. Analect. p. 125. in editione nova p. 128. Ipſum vero Commentarium Oudinus edidit Tom. II. p. 772. qui alias inter Opera Gregorii M. habebatur. Plurima de ipſo Oudinus p. 768.

Robertus Tumblejus, Anglus, Monachus Croilandenſis, Ord. S. Benedicti, ætatis ignotæ, ſcripſit *in Canticum Canticorum*. Car. du Freſne Philoſophum vocat. Pitſeus Append. Cent. IV. 19.

Robertus de Valle, Rotomagenſis, Canonicus Carnotenſis. Scripſit Tractatum *de diſpoſitione ad bene moriendum*, *Compendium* item *memorandorum*, *vires naturales & commoda comprehendens ex Plinio*. Pariſ. 1500. 4. Poſſevinus I. p. 348. Scripſit circa A. 1484. *Epiſtolam* ad Joannem Epiſcopum Andegavenſem & S. R. E. Cardinalem, quum libertatem ac dignitatem, quibus exutus fuerat, recepiſſet. Edita eſt a Martene & Durand Collect. ampliſſ. Tom. I. pag. 1606. Epiſtolæ plures adſunt MSS. in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 54. 92.

Robertus de S. Valentino, a patria in regno Neapolitano ſita, ſic dictus, Ord. Prædicatorum, A. 1308. Inquiſitor hæreticæ pravitatis & Vicarius generalis. Ejus ſunt *Acta adverſus quendam Petrum de Buclanico archipresbyterum hæreticum relapſum*. Jac. Quetif de ſcriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. pag. 539.

Robertus Valturius, Ariminenſis, ſeculo XV. ſcripſit *Libros XII. de re militari*. Veronæ per Joannem Veronenſem. 1472. fol. Venet. 1482. folio. Memoratu dignum eſt, quod lib. X. refertur de invento cujuſdam machinæ bellicæ ad ignitarum glandium (*bombes*) ſimilitudinem, quod inventum Sigiſmundo tribuit Valturius, indice Mabillonio in Itinere Italico p. 26. Gallice vertit Loys Meigret. Paris 1555. folio. Codex MS. elegans exſtat in Bibl. Regia Dreſdenſi, cujus contenta enarrat Cel. J. C. Gœtzius in Memorabilibus Bibliothecæ laudatæ part. I. pag. 41.

Ejus *Epiſtola ad Illuſtriſſimum & Excellentiſſimum Dominum Machomet Bei Magnum Admiratum & Sultanum Turcorum pro Illuſtri & Magnifico Domino Sigiſmundo Pandulfo Malateſta*, *cum librorum rei hujuſce militaris ac Matthæi Paſti Veronenſis tranſmiſſione* exſtat apud Baluzium Miſcell. Tom. IV. pag. 524. quæ eodem teſte ante An. 1463. ſcripta fuit. * Duo hic commemoranda ſunt, nempe editio nobilis Pariſienſis Vecheliana An. 1532. quæ ſane editio a Paulo Ramuſio Ariminenſi ad veteres codices exacta eſt; ibique in ipſa operis fronte indicatur, Veronenſem operis hujus impreſſionem non quidem An. 1472. ut hic notat Bibliothecarius noſter, ſed An. 1483. ſignari. Alterum quod mihi hic adnotare juvat eſt

ſplen-

ſplendidas MS. cod. operis hujus, qui Cæſenæ in Bibliotheca Malateſtarum adhuc viſitur, in quo opus incipit a præfatione ad Magnificum & illuſtrem Heroam Sigiſmundum Pandulphum Malateſtam.

Robertus Ubaldini de Galliano, a patria Etruriæ loco ſic dictus, Ord. Prædicatorum in conventu S. Marci Florentiæ, ſcripſit *Chronicon conventus S. Marci de Florentia* ab An. 1435. 1509. quo tempore vixit. Quetif l. c. tom. II. p. 22. Julius Niger de Scriptoribus Florentinis pag. 487.

Robertus de Uſetia, vel *Utica*, a patria, quæ hodie *Uſez* dicitur, civitate Galliæ Narbonenſis, nobili loco natus, ab ipſis puerilibus annis ſpiritu prophetiæ actus fuiſſe dicitur. Presbyter poſtea creatus, revelatione continuante pœnitentiam in illis partibus prædicavit, poſtea ordinem Dominicanorum divino, ut ajunt, monitu ingreſſus eſt Avenione An. 1292. obiit An. 1296. Extant ejus *Viſionum* libri duo. Unus hoc titulo: *Incipit liber ſermonum Domini J. C. quos locutus eſt in ſervo ſuo*. Alter hoc: *Liber viſionum*, *quas dedit videre Dominus Ieſus ſervo ſuo*. Poſteriorem edidit Jac. Faber in Libro trium virorum & trium ſpiritualium virginum, Pariſ. apud Henr. Stephanum 1513. fol. a folio 19. a. ad 27. b. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 449. Spanhemium Tomo II. Opp. p. 609. *Robertus de Uſuo* ſcribitur in Codice Bibl. Vallis S. Martini Lovanii, teſte Val. Andrea Bibl. Belgica II. p. 223. * Præter ea quæ hic indicantur, ſcripſit etiam. *De glorioſo martyrio undecim millium Virginum Colonienſium*, *&* *epiſtolas multas*, quæ etiam inter ſcripta Eccleſiaſticorum ſcriptorum ſunt relata, ait Jacobus Faber in epiſtola præfixa collectioni ſuæ *de revelationibus trium virorum*, *&* *trium Sanctarum Virginum*, de qua hic Bibliothecarius noſter.

Robertus Ventamius, vide *Wantham*.

Robertus de S. Victore, vide ſupra *Robertus de Flamesburia*.

Robertus Viduus, natus et oppido Thaeoſteda in Eſſexia, primum in Eccleſia parochiali patriæ ſuæ fuit Vicarius, poſtea Canonicus & Vice-Decanus Wellenſis apud Sommerſettenſes, mortuus apud Welliam A. 1490. Scripſit *de principe Eduardo Nigro*, carmine, & *Epigrammata varia*. Vide Balæum XII. 80. Pitſeum c. 889. Lelandum c. 593.

Robertus de Vitrè, vide ſupra *Robertus Guibè*.

Robertus, *Walciodorenſis* cœnobii Abbas, prius vero Stabulenſis, Monachus, circa A. 1150. Scripſit *Vitam S. Forannani Epiſcopi & Abbatis Walciodorenſis*, quæ exſtat in Actis Sanctorum T. III. April. p. 808. & Sec. V. Benedictino Jo. Mabillonii pag. 586.

Præfationem hujus Vitæ, quæ eſt Epiſtola ad Wiboldum Abbatem Stabulenſem edidit Dacherius Spicil. II. pag. 708. edit. novæ, quæ etiam in Actis SS. p. 807. habetur & Mabillonio. Fortaſſe ipſi quoque tribuendum eſt *Chronicon Walciodorenſis* cœnobii, quod loco citato edidit Dacherius: nam, quæ Aub. Miræus ex eodem ſub Roberti nomine citat, paucis immutatis in eo habentur. Et Val. Andreæ in Bibl. Belgica p. 796. expreſſe teſtatur, hoc ei nomen eſſe. Quamquam porro Continuator ejus Roberti noſtri mentionem non faciat, nolim tamen propter hoc ſilentium rem negare. Parvula vero immutatio a librariis ſciolis ſæpenumero ſuſcepta non ſtatim novum aut alium auctorem efficit.

Robertus Waldebius, Anglus, monachus Auguſtinianus, in cœnobio Tikillienſi agri Eboracenſis, Toloſæ literis incubuit, ibique Theologiæ Doctor & Profeſſor fuit: alias quoque in Jure, Philoſophia & re medica non infeliciter verſatus. Favore Regum ſuorum factus eſt Epiſcopus Adurenſis in Vaſconia, (fortaſſe Cadurcenſis in Aquitania, ait Pitſeus, reclamante Waræo) tum An. 1387. Archiepiſcopus Dublinien-

nienſis, A. 1395. Epiſcopus Ciceſtrienſis, & A. 1396. Archiepiſcopus Eboracenſis, obiit A. 1399. Scripſit *Lecturas in Magiſtrum Sententiarum*, *Quæſtiones ordinarias*, *Quodlibeta*, *Sermones per annum*, *contra Wicleſitas*. Lelandus c. 451. Balæus Centur. VI. 89. Pitſeus c. 723. Waræus de ſcriptor. Hiberniæ part. 2. p. 124. ſeq. Phil. Elſſius in Encom. Auguſtiniano p. 605. Gandolfus de CC. Auguſtinianis ſcript. p. 310. * Waræus ex Franciſco Goduvino obiiſſe hunc virum ſcribit An. 1397. Ejus opera hæc recenſentur a Gandolfo de 200. Auguſtinianis, quæ partim Anglico, partim Latino ſermone confecta ſcribit. *Expoſitiones morales in Symbolum Apoſtolorum; Homiliæ quinque in quinque verba ſalutationis Angelicæ; In orationem Dominicam; Sermones duodecim; Lecturæ ſacrarum Scripturarum; Contra ſeptem peccata mortalia; Super Magiſtrum Sententiarum; Lecturæ Theologicæ; Sermones ad Clerum; Sermones ad Populum; Quæſtiones ordinariæ; Itinerarium Salutis; Placita Theologica; Determinationes Oxonienſes; Quodlibeta varia contra Wicleſſiſtas.*

Robertus Waldokus, Scotus, ordinis SS. Trinitatis, ex Epiſcopo Sidonienſi in Syria ab Urbano IV. Cardinalis titulo S. Chryſogoni renunciatus, obiit An. 1272. Scripſit *de Doloribus B. Mariæ*, *Sermones Adventuales*, item *de præcipuis S. Mariæ feſtivitatibus*, *de myſterio SS. Trinitatis*, *de modo diligendi Deum*, *in Magiſtrum Sententiarum libros ſex*. Oldoini Athenæum Romanum p. 589. 590.

Robertus Walſinghamus, Carmelitanus in monaſterio Norvvicenſi, Theologiæ Doctor & Profeſſor Oxonienſis, mortuus An. 1310. Scripſit *ſuper Eccleſiaſten*, *Determinationes Scripturæ*, *Elucidationes Sententiarum*, *Quodlibeta majora & minora*, *Conciones ad populum*, *Quæſtiones ordinarias*, *ſolemnes & veſperiales*, *contra Gerardum de Bononia*, qui ordinem Carmelitanum in Anglia in plures provincias dividi voluit. Lelandus c. 390. Balæus Cent. IV. 83. Pitſeus c. 446. Petri Lucii Bibl. Carmelitana p. 74. b.

Robertus Wanthamus, Anglus, monachus S. Benedicti in cœnobio Cermelienſi Comitatus Dorceſtrenſis, ætatis incertæ. Scripſit *Vocabulorum origines*. Lelandus c. 519. Pitſeus Append. Centur. IV. 22.

Robertus Weiſe, Anglus, Norvvecenſis, in Hulmo non procul a litore maris natus, Ord. S. Benedicti. Scripſit *Catholicon parvum*, ſ. *Dictionarium*. De ætate nihil conſtat. Balæus Centur. XII. 44. Pitſeus Append. Cent. IV. 21. Contra Car. de Viſch p. 291. ordini Ciſtercienſi adſcribit, quia Hulmenſe monaſterium filia fuit Mailroſæ.

Robertus Winchelſey, Anglus, Oxoniæ in Collegio Mertonenſi literas tractavit, ibi quoque Magiſter artium creatus. Pariſiis Theologiam didicit & docuit. In patria fuit primum Archidiaconus Eſſexiæ, poſt Archiepiſcopus Cantuarienſis: obiit An. 1313. Scripta ejus ſunt *de majoritate & obedientia*, *de jurejurando*, *de ſepulturis*, *de decimis*, *de celebratione miſſarum*, *de Eccleſiis ædificandis*, *de pœnitentiis & remiſſionibus*. Lelandus cap. 319. Pitſeus c. 460. *Capitula pro meliori curiæ ſuæ regimine* A. 1295. in tomis Conciliorum. * Præter ea quæ hic indicata ſunt, addere etiam juvat, cathedram Cantuarienſem aſcendiſſe illum Anno 1293. ejuſdemque literas & conſtitutiones plures in collectionem Conciliorum Britanniæ a Wilkinſio nuper editas Tom. 2. a pag. 196. uſque ad pag. 423. referri. Inter cætera occurrunt ibi legenda *Statuta edita in prima ſua viſitatione in Capitulo Cantuarienſi An.* 1298.

Robertus Worſop, al. *Werſop*, Eboracenſis, Ord. S. Auguſtini Eremita in cœnobio Ticullienſi non procul ab oppido Duncaſtrio, Theologiæ Doctoris & Epiſcopi (ſed locus non additur) dignitatem conſecutus, obiit circa Annum 1350. Scripſit *Introitum in Magiſtrum Sententiarum*, *Scholaſticas quæſtiones*,

nes, *Sermones vulgares ad populum*. Balæus Cent. V. 76. Pitſeus c. 576. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 606. Gandolfus de ducentis Auguſtinianis ſcriptoribus p. 306.

Robertus vel *Ruodpertus*, monachus in Helvetia aut Valleſia, A. 1491. ſcripſit *Acta S. Theodori*, vel *Theoduli*, Epiſcopi Octodorenſis vel Sedunenſis, quæ Guil. Cuperus edidit in Actis Sanctorum Tom. III. Auguſti p. 278.

Baſſianus Robilius, cujus Libellus *de amicitia Franciſci Gonzagæ Mantuæ Principis & Bajazeti Turcarum Imperatoris*, carmine conſcriptus, plurima de hiſtoria illorum temporum continet. Exſtat in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 38.

Roboas, Diaconus & monachus Caſinenſis, ſcripſit *Vitam S. Leonardi*. Vixit Anno 1120. Hæc Carolus du Freſne in Indice auctorum, quem Gloſſario præfixit.

Jacobus de Zochis, Ferrarienſis, J. U. D. ſcripſit A. 1443. Tractatum *de Indulgentiis*, qui MS. exſtat Stargardiæ in Bibliotheca Mariana.

Rochus Carthuſianus monachus, Patria Londinenſis, ſtuduit Pariſiis, ſuique ordinis Prior, neſcio ubi, factus eſt. Vixit A. 1470. Scripſit *Dialogos*, *Epiſtolas ad diverſos*, *Epigrammata*, *Carmina*. Balæus Cent. VIII. 37. Pitſeus c. 868.

Rochus de Curte, vel *Curtius*, Papienſis, Jaſonis auditor, A. 1470. Guilielmo Marchioni Montisferrati a conſiliis, poſtea circiter A. 1515. in patria Jus Pontificium explicuit, demum Mediolani Senator eſt creatus. Scripſit de *Conſuetudine*, *de Jure patronatus*, Pariſ. apud Franc. Regnault, 1500. 4. qui liber exſtat in Oceano Juris Tomo V. fol. 2. *Commentarium in titulos aliquos Decretalium*, qui MS. eſt in Bibl. S. Benigni Divionenſis. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 1287. Adde Pancirollum de claris Legum interpretibus III. 51. Marcum Mantuam de illuſtribus JCtis c. 215.

Rodericus de Arevalo, vide *Rod. Sancii*.

Rodericus Bivarius, Hiſpanus, alumnus Collegii majoris nationis Hiſpanicæ in urbe Bononienſi, poſtea civis ibidem. Primus fuit, qui *vitam Ægidii Albornoz Cardinalis* ſcripſit, Ann. 1506. impreſſam. Orlandi Notitia Scriptorum Bononienſium p. 242.

Rodericus Calaguritanus, v. *Rod. Sancii*.

Rodericus Caſtidæus, Archidiaconus Clochorenſis in Hibernia, ſcripſit partem poſteriorem *Annalium Ultonienſium* uſque ad A. 1041. quo ipſe obiit. Fuit in Bibl. Jo. More Epiſcopi Norvicenſis. Vide Catalogum MSS. Bibl. Teniſonianæ p. 1. & Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 689.

Rodericus de Dubravva, ſcripſit *Jura & Conſtitutiones regni Bohemiæ*. Poſſevinus Tomo II. Apparatus pag. 348.

* *Rodericus Dubrava* Bohemus familia patritia. Ded itetiam *Adnotationes in epiſtolam Pauli ad Galatas* excuſus loco & anno incertis in 8. Direxit opus iſtud ad filium ſuum *ut in tanta turba errantium & male ſentientium de fide catholica quam Romana Eccleſia profitetur, haberet catholicæ ſuæ fidei monumentum*, ut quemadmodum futurus eſſet facultatum ſuarum hæres, ita & fidei eſſet.

Rodericus Ferdinandi de S. Ella vel *Santella*, Carmonenſis, ex diœceſi Hiſpalenſi, literis operam dedit in Collegio majore Hiſpanico Bononienſi ibique Cathedraticus & Protonotarius Apoſtolicus fuit. Poſtea Hiſpalim ſe contulit, ubi Canonicus Magiſtralis & Archidiaconus, poſt Viſitator generalis totius regni Siciliæ cis Pharum, & tandem Archiepiſcopus Cæſarauguſtanus fuit. Hiſpali Studium Generale (h. e. Academiam) & Collegium fundavit. A. 1477. habuit *Orationem de myſterio Crucis & paſſione Chriſti*, coram Sixto IV. Pontifice, Romæ eodem Anno 4. impreſſam. Scripſit etiam *Dialogum contra impugnatorem cœlibatus & caſtitatis Presbyterorum ad Sixtum IV.* MS. in Bibl.

bl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliotecarum MSS. p. 109. *Dictionarium Eccleſiaſticum*, quod vulgo *Santella* dicitur, ab Euſtathio Moro Cervanteo locupletatum & Compluti 1572. fol. editum. Val. Andreas in Catalogo clarorum Hiſpaniæ virorum p. 101. Orlandus in Notitia Scriptorum Bononienſium p. 242. 243.

Rodericus Lucenſis Epiſcopus, Hiſpanus, ſec. IX. medio, ſcripſit *de rebus memorabilibus Hiſpaniæ*. Non confundendus eſt cum alio Ruderico Lucenſi Epiſcopo, qui A. 1212. vixit. Nic. Antonius Bibl. Hiſp. Vetere VI. 5. n. 118.

Rodericus Palentinus, vide *Rodericus Sancius*.

Rodericus Portuenſis Epiſcopus, ab Anno 1476. S. R. E. Vicecancellarius, gente Borgia, Hiſpanus Valentinus, tandem Papa nomine Alexandri VI. Vide Ughelli Italiam ſacram Tomo I. pag. 145.

Geſnerus & Val. Andreas p. 101. dicunt, ipſum edidiſſe *Gloſſam in regulas Cancellariæ Apoſtolicæ*, ad Innocentium VIII. ſcriptam. Ego poſſideo librum Romæ per Eucharium Silber impreſſum, & longe alia invenio: nam 1. nomen Gloſſatoris non additur, ſed tantum in textu legitur Rodericum hanc Conſtitutionem in Cancellaria Apoſtolica publicari feciſſe. 2. Illa Gloſſa non ſcripta eſt ad Papam, ſed ad alium quendam, quem Reverendiſſimum Dominum vocat. Verus Auctor hujus Gloſſæ eſt *Alphonſus de Soto* Archidiaconus Civitatenſis ac Theſaurarius Salmanticenſis, cujus in eodem volumine adjectus eſt Comment. in Ejuſdem Papæ Conſtitutionem de beneficiis, impreſſus Romæ per venerabilem virum Magiſtrum Eucharium Silber, alias Frank, A. 1487. Adde Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam Vet. X. 16. n. 904. ubi alias etiam editiones indicat.

Rodericus Sancii de Arevalo, non *Azevolo*, ut Lud. Jacobus, natus A. 1404. in oppido S. Mariæ de Nieva Segobienſis diœceſis, Archidiaconus primum Trevinienſis in Eccleſia Burgenſi, Decanus Legionenſis & Hiſpalenſis, Epiſcopus Ovetenſis, ſub Paulo II. Pontifice Præfectus Caſtri S. Angeli, Epiſcopus Zamorenſis, Calagurritanus & tandem Palentinus, multis legationibus functus, obiit A. 1470. Ex ſcriptis ejus impreſſa ſunt:

1. *Hiſtoria Hiſpana*, inde ab origine rerum ad ſua tempora, quæ prodiit primum Palentiæ 1470. fol. Romæ, ſine anno 4. poſtea in Hiſpaniæ illuſtratæ Tom. I. p. 121.

2. *Speculum vitæ humanæ, quo duobus libris varia & diverſa hominum ſtudia, artes, officia, vivendique genera ſolerter evolvuntur*. Edidit ipſe Romæ typis Conradi de Svveynheym & Arnoldi Pannarts, 1468. fol. alii addunt editionem 1473. Aug. Vindel. per Guntherum Zeiner de Reutlinga. 1471. fol. ibidem & apud eundem 1473. Pariſ. per Mart. Crantz, Ulricum Gering, & Mich. Friburger, 1475. fol. Biſuntii, 1488. fol. Argent. 1507. Pariſ. 1542. 8. Brixiæ 1570. 16. Baſil. 1575. 8. Hanoviæ per Melch. Goldaſtum 1613. 8. Argent. 1616. 12. Pariſ. 1656. 12. & Francofurti 1683. 8. quæ ad primam Romanam expreſſa eſt, ut nihil additum ſit.

Gallice prodiit Lugduni apud Barthol. Buier, 1477. fol.

Inedita ſunt longe plura, quorum titulos quoſdam adjiciemus: *Defenſorium ſtatus Eccleſiaſtici, contra querulos, æmulos & detractores prælatorum & clericorum. De paupertate Chriſti & Apoſtolorum, & an Chriſtus & Apoſtoli mendicarunt, & quo ſenſu dici poteſt eos mendicaſſe. De monarchia orbis, in quo oſtenditur, apud Romanum Pontificem reſidere veram orbis Monarchiam. Super commento bullæ depoſitionis Regis Bohemiæ per Paullum II. publicatæ. Tractatus ad quendam religioſum Carthuſienſem, quando liceat religioſis curias principum ſequi aut frequentare: & quod aliquando expedit eos apud principes manere. Libellus ad Paullum II. in quo teſtimoniis juris divini, naturalis & humani da-*

damnatur appellatio a ſententia Romani Pontificis non bene , ut ajunt , informati ad eundem bene informatum . Orationes & Sermones plures . In Bibl. Vaticana exſtat hujus Roderici , (qui perperam de *Arelano* inſcribitur) *Dialogus de remediis Schiſmatis* . Vide Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 114. item *Relatio de Negropontis expugnatione* , ibid. p. 141. *Libellum de remediis afflictæ Eccleſiæ militantis* Patavii in Bibl. Canonicorum Lateranenſium exſtare docet Lud. Jacobus a S. Carolo Bibl. Pontificia pag. 433. Vide pluribus Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam Vet. X. 12. n. 587. 642. Oudinum T. III. col. 2662. ubi noſtrum etiam inter teſtes veritatis memorat.

Rodericus Simonis , vulgo *Ximenez* , *Semenum* vocat Aubertus Miræus , ex regno Navarræ oriundus familia nobiliſſima , A. 1208. factus eſt Archiepiſcopus *Toletanus* , in Rhodano ſuffocatus obiit 4. Idus Junii , A. 1247. Ejus impreſſa ſunt:

1. *Hiſtoria Hiſpaniæ* , uſque ad Ann. 1270. Prior editio prodiit Granatæ 1545. menſe Octobri . fol. opera Xanthi , Antonii filii , Nebriſſenſis , in typographia privata , quam in ædibus inſtruxerat , ut opera patris excuderet . Addita eſt operi patris Ælii Antonii Nebriſſenſis de rebus a Fernando & Eliſabe Hiſpaniarum regibus geſtis , ſed admodum depravate prodiit . Melior eſt editio Andreæ Schotti Tom. II. Hiſpaniæ illuſtratæ pag. 25. qui Codices MSS. adhibuit . Vide Voſſium de Hiſtoricis Latinis p. 463. *Vita S. Ferdinandi III. Regis Caſtellæ* ex eodem edidit Papebrochius in Actis Sanctorum Tom. VII. Maji p. 305.

2. *Hiſtoria Oſtrogothorum* , *Hunnorum* , *Vandalorum* , *Suevorum* , *Arabum & Romanorum* , cum priore opere ſimul prodiit , & exſtat Hiſpaniæ illuſtr. II. p. 146. *Arabum Hiſtoriam* correctiorem dedit *Jac. Golius* cum Elmacini Hiſtoria Saracenia L. B. 1625. fol.

3. Inedita ejus ſunt: *Breviarium Eccleſiæ Catholicæ* , continens Hiſtoriam Veteris & Novi Teſtamenti , qualis eſt Hiſtoria Scholaſtica Petri Comeſtoris : *De Primatia Eccleſiæ Toletanæ* tractatum ſub ejus nomine citat Mariana XII. 4. *Chronica omnium Pontificum & Imperatorum Romanorum* : *Provinciale Cathedralium Eccleſiarum totius orbis* : *Relatio victoriæ , quam de Saracenis ad Navas Toloſæ in Bætica Alphonſus VIII. Rex Caſtellæ A.* 1212. *reportavit* . Fidem ejus in dubium vocat Petrus de Marca in Marca Hiſpanica p. 249. 280.

Vide Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam Vet. VIII. 2. num. 20. ſeqq. Trithemium de ſcriptor. Eccleſ. c. 392. Andr. Schotti Bibl. Hiſpan. p. 346.

Rodericus de Valdepennas , Hiſpanus , Ord. Carthuſiani in monaſterio del Paular & Prior Granatenſis circa A. 1515. *Gloſſa* illuſtravit Carmina Georgii Manriquii *de vanitate mundi* . Cur. Joſ. Morotii Theatrum Chronol. Ord. Cartuſienſis p. 117.

Rodericus Ximenius , vid. modo *Simonis* .

Rodericus de Zamora , vid. *Roder. Sancii* .

Rodobertus , Epiſcopus Pariſinus ſeculo VII. Scripſit *Epiſtolam ad Dadonem* , quæ poſt Vitam S. Eligii Noviomenſis ab Audoeno vel Dadone conſcriptam exſtat apud Dacherium Tom. II. p. 76. edit. novæ .

Rodomundus Æduorum ſ. Auguſtodunenſis Epiſcopus ab A. 935. 968. prout habet Gallia Chriſtiana Tomo IV. p. 373. compilavit *Decreta & privilegia Cœnobii Zelliacenſis* , ad preces Widonis hujus cœnobii Abbatis : MS. exſtat in Bibl. Medicea . Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 273.

Rodradus , Presbyter diœceſis Ambianenſis , ſec. IX. Sacramentarium Gregorii in ordinem redegit , MS. in Bibl. Corbejenſi , unde quædam fragmenta profert Hugo Menardus ad Sacramentarium Gregorii . Confer Hiſt. literaire de la France Tom. V. p. 405. 406.

Ro-

Rodulphus de Bibraco, ſcripſit circa A. 1360. *librum de itineribus æternitatis*. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 309.

Rodulfus, Archiepiſcopus *Bituricenſis*, tempore Caroli Calvi, ab anno circiter 840. 866. Vide Galliam Chriſtianam Tomo II. p. 24. ſeq. Ejus *Capitula* exſtant apud Baluzium Miſcell. Tom. VI. p. 139. ubi multa ex Capitulis Theodulphi Aurelianenſis petiiſſe deprehenditur.

Rodulphus Brugenſis, Toloſæ A. 1144. *Planiſphærium Ptolemæi* in ſermonem Latinum tranſtulit & Theoderico Platonico, Præceptori ſuo, inſcripſit. Edidit Walterus cum Arato Baſil. 1536. 4. Sanderus de claris Brugenſibus p. 71.

Rodulphus e *Buſſela* vico Sueviæ, ſcripſit *librum Quæſtionum in Sententias*, alterum *Sermonum*, alium *Quæſtionum variarum*, *Orationes plures ad Patres*. Hæc Poſſevinus T. II. Apparatus p. 349.

Rodulphus Archiepiſcopus *Cantuarienſis*, initio ſeculi XII. Ejus eſt *Epiſtola* Calliſto Papæ miſſa, querentis de injuria ſibi & Eccleſiæ Cantuarienſi facta in conſecratione AEp. Eboracenſis: MS. inBibl. Bodlejana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 651. * Epiſtola illa ad Callixtum, quam Bibliothecarius noſter hic in MS. jacere admonet, jam tandem prodiit in collectione Concil. Britanniæ a Wilkinſio curata T. I. p. 396. Plures etiamſunt aliæ ejuſdem Rodulphi, ſeu Rudulphi Epiſtolæ ad Alexandrum Scotorum Regem in Eadmero Hiſtor. novor. ſervatæ, & ex eo in collectionem indicatam translatæ.

Rodulphus, monachus *Cluniacenſis*, Petri Venerabilis Abbatis diſcipulus, ipſiuſque in peregrinatione & viſitatione Cellarum ſocius, ſcripſit *Vitam Petri Venerabilis*, *Abbatis Cluniacenſis*, quæ exſtat in Martene & Durand. Collect. ampliſſ. VI. p. 1187. Forte idem eſt, qui A. 1173. Abbas Cluniacenſis creatus eſt & A. 1176. deceſſit.

Rodulphus Floriacenſis, vide infra *Rodulphus Tortarius*.

Rodulfus, monachus *Fuldenſis*, vide *Rudolphus*.

Rodulphus Langius, vide ſupra lib. XI. p. 242.

Rodulphus Tortarius, monachus *Floriacenſis* circa A. 1100. Scripſit *Miracula S. Benedicti*, quæ conſtituunt librum IV. & V. Vitæ illius per Andream monachum conſcriptæ. Prior ſermone ligato, alter proſaico ſcriptus eſt. Uterque exſtat in Actis Sanctorum Tom. III. Martii pag. 334. & 336. *Translatio S. Mauri* verſu hexametro edita eſt in Bibl. Floriacenſi p. 355. *Miracula S. Benedicti* ſermone proſaico in Mabillonii Sec. IV. Benedictino part. 2. p. 390. *Memorabilium* libri IX. Carmine, & *Epiſtolæ* ad diverſos, ſunt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 44. 82. Adde Lyſeri hiſtoriam Poetarum medii ævi p. 368.

Rodulphus Epiſcopus Nemauſenſis, ſcripſit *Summam Sacramentorum & Canones Pœnitentiales*: MSS. in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 45. 143.

Rodulphus de Noviomago, v. *Radulphus*.

Rodulphus Oxfordius, vide *Richardus Oxfordius*.

Rodulphus Abbas S. *Pantaleonis*, vide paullo poſt, *Rodulphus Abbas S. Trudonis*.

Rodulphus Abbas monaſterii S. Trudonis (*S. Tronc*) diœceſis Leodienſis. Ipſe vitæ ſuæ notitiam exhibet a libro VIII. Chronici Trudonenſis uſque ad lib. XIII. unde pauca excerpenda ſunt. Natus eſt in villa, quæ ſita eſt ſuper Sambriam fluvium, nomine Monaſterium, ubi habetur Abbatia monialium nigras veſtes ferentium. Leodii ſtudia tractavit uſque ad Annum XVIII. deinde monachus factus Porceti juxta Aquiſgranum, ad Cuſtodis, Magiſtri puerorum, Cellerarii, minoris & majoris Præpoſiti dignitatem adſpiravit. Poſtea ad monaſterium S. Trudonis perrexit, ubi rurſum pueros docuit,

 po-

poſtea Decanus ſive Prior, tandem Ann. 1108. Abbas fuit. Electus quoque A. 1121. Abbas S. Pantaleonis in diœceſi Colonienſi munus utrumque adminiſtravit, diſciplinæ monaſticæ ſtudioſiſſimus. Vide Chronica regia S. Pantaleonis Tom. I. Eccardi p. 927. Val. Andreæ Bibl. Belgicam p. 801. Svvertii Athenas Belgicas p. 665. Oudinum Tomo II. p. 1010. Galliam Chriſtianam T. III. p. 739. 958.

Ejus Opera ſunt ſequentia:

1. *Geſta Abbatum Trudonenſium*, Ord. S. Benedicti, edita a Dacherio Spicil. Tom. VII. edit. novæ tom. II. p. 659.

2. *Epiſtola* ad Waleramum Ducem Limburgenſem, Advocatum monaſterii Trudonenſis, *de ejus monaſterii ſtatu*, exſtat in Aub. Miræi Codice piarum donationum Tom. I. p. 61. edit. novæ: alia p. 520.

3. *Epiſtola* ad Stephanum, Epiſcopum Metenſem *de ſtatu monaſterii ſui*, eſt liber IX. Hiſtoriæ Trudonenſis pag. 691.

4. *Reſcriptum ad Cœnobium S. Pantaleonis*, a quo quæſitus fuerat, *an liceat aliquid pro receptione puerorum accipere?* Exſtat in Analectis Mabillonii Tom. II. p. 495. & 466. edit. novæ.

5. *Vita Lietberti Epiſcopi Cameracenſis*, ἀνωνύμως edita erat a Dacherio T. IX. (edit. novæ Tom. II. pag. 138.) noſtro autem vindicat Mabillonius ex MS. Codice Aquicinetienſi, ubi ſubſcriptio hæc erat: *Explicit vita Domini Lietberti Epiſcopi, edita a quodam Monacho nomine Rodulpho*.

6. Inedita ſunt *Carmina varia*, quorum ipſe meminit Hiſtoriæ Trudonenſis lib. VIII. p. 690. a. & Trithemius quoque: *Volumen ſeptem librorum contra Simoniacos* ipſe loco citato memorat, Mabillonius in monaſterio Gemblacenſi invenit, & contenta narrat: Sed illi poſtea in generali monaſterii conflagratione perierunt, prout teſtantur Martene & Durand præfat. ad Tomum IV. Collectionis ampliſſ. pag. 17. Meminit quoque p. 687. *Compilationum*, quæ multis ſententiis divinis & Decretis Conciliorum plenæ fuerunt, item *Gradualis* a ſe conſcripti.

7. *Acta translationis Sancti Gereonis unius militis Legionis Thebæorum*, edita eſt a Surio d. 24. Novemb. nec non a Martene & Durand Collect. ampliſſ. Tom. VI. pag. 1013.

8. *Vita Petri Venerabilis*, ibid. pag. 1187.

Matthæus Roeder, aliis *Rodder*, natione Gallus, Sacræ paginæ Profeſſor, A. 1414. Orationem in Concilio Conſtantienſi *de Simonia* habuit, cujus Excerpta dedit Herm. von der Hardt T. V. Concilii Conſtant. præf. p. 22. & in Hiſtoria literaria Reformationis parte III. p. 42.

Textus Roffenſis. Vide ſupra lib. I. p. 107. & 143. Adde quoque Whartoni præfationem ad Tomum I. Angliæ Sacræ p. 30. quæ ſingula conferenda ſunt. Cæterum ad Hiſtoriam Eccleſiæ Roffenſis in Anglia Sacra Tom. I. prodierunt ſequentia: *Ernulfi Epiſcopi Collectanea*, p. 329. *Edmundi de Hadenham Annales a prima fundatione* ad A. 1307. pag. 341. *Wilhelmi de Dene Hiſtoria* ab A. 1314. 1350. p. 356. *Continuatio* ab A. 1350. 1540. p. 378. *Libellus monachorum Roffenſium* A. 1360. *Regi oblatus de patronatu Eccleſiæ Roffenſis, ſeu de jure eligendi Epiſcopi*, p. 384. *Charta Joannis Regis de patronatu Epiſcopatus Roffenſis*, p. 386. *Jura Epiſcopatus* A. 1360. p. 380. *Conſuetudines Eccleſiæ*, p. 390. *Succeſſio Priorum*, p. 392. De S. Ithamaro Epiſcopo Roffenſi quædam congeſſit God. Henſchenius in Actis Sanctorum Tomo II. Junii p. 294. Vitam Gundulphi Epiſcopi dedit Anon. monachus Roffenſis Tomo II. Angliæ Sacræ p. 271.

Roffredus Butienſis, patria Beneventanus, Bononiæ docuit Anno 1215. poſt Aretii, tandem in aula Friderici II. Judex primarius fuit, vir ingenii feſtivi. *Arborem actionum* a Jo. Boſſiano excogitatam locupletavit: ſcripſit præterea *Quæſtiones Sabbathinas*, *Summam ſu-*

per

per Jus civile, *de libellis & de Jure Canonico*, ſecundum formam in Romana Curia frequentatam: hic prodiit Lugd. apud Matthiam Bonhomme 1538. Pancirollus de claris Legum interpretibus II. 28. Bern. de Mantfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 1085. 1380. 1287. 221. Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 350. Idem dicitur *Odofredus*, de quo noſter ſupra lib. XIV. p. 160. Felleri Catal. MSS. Bibl. Paullinæ p. 226. 241.

Roffridus, Abbas Caſinenſis & Cardinalis A. 1189. cujus Epiſtola ad Joannem de Salerno Presb. Cardinalem Angelus de Nuce edidit in annot. ad Vitam S. Benedicti c. 18.

Rogerius, *Abellinenſis* Epiſcopus, ab Anno 1219. ſcripſit *Acta translationis martyrum Abellinenſium*, quæ exſtant in Actis Sanctorum Tom. II. Febr. pag. 764. Ughellus Tomo VIII. p. 194.

Rogerius, Prior S. Abrahæ, circa A. 1170. Scripſit *Epiſtolam* ad Gaufridum Subpriorem, poſt Priorem & Abbatem S. Annæ monaſterii Baugezeienſis in Neuſtria, quam habes apud Martene & Durand Theſ. novo Anecdotorum T. I. p. 518.

Rogerus Albanus, Anglus, patria Hartfordienſis, ex oppido S. Albani oriundus, ordinis Carmelitani monachus Londinenſis, circa A. 1450. Reliquit *Compendium Hiſtoriarum Bibliæ & Progeniem Regum Britanniæ*. Balæus Centur. XII. 71. Pitſeus c. 840.

Rogerus Abbas B. Evurtii *Aurelianenſis*, circa A. 1150. Scripſit *Epiſtolam* ad monachos S. Audoeni Rothomagenſis, de inventione B. Evurtii, quæ exſtat apud Martene & Durand Theſ. novo Anecdotorum Tom. I. p. 413.

Rogerius, Epiſcopus primum *Aurelianenſis* & Lemovicenſis, poſt Archiepiſcopus *Bituricenſis*, mortuus A. 1367. Aureliæ Jus canonicum & civile docuit, & Tractatum *de Actionibus* ſcripſit, qui an uſpiam extet, non habeo compertum. Vide Acta SS. Tom. I. Martii p. 119. ubi vita ejus exponitur. Adde Galliam Chriſtianam T. II. p. 81. 532.

Rogerius Baco, vide ſupra lib. II. p. 197.

Rogerus Blacke, vide infra *Nigellus*.

Rogerius Calcagninus, Florentinus, Ord. Prædicatorum, domus S. Mariæ novellæ ibidem alumnus, poſt Inquiſitor in Tuſcia tandem A. 1240. Epiſcopus Caſtrenſis, obiit A. 1290. Laurentii Galli, ordinis ejuſdem, *Summam Regiam*, ſive librum de virtutibus & vitiis, e lingua Gallica in Italicam convertit, & proprie ad hanc Bibliothecam non pertinet, niſi Poſſevini error ſic annotetur, qui titulum verſionis ita ponit: *Everſio vitiorum & conſequutio virtutum*. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Dominicanorum Tom. I. p. 388. Pocciantii Catal. Scriptorum Florentinorum p. 159. Julium Nigrum de Scriptoribus Florentinis p. 487. Altamura p. 29.

Rogerius, *Caſæ novæ in regno Neapolitano* Monachus, vixit circa Annum 1230. Ejus eſt *Vita B. Placidi* Rhodienſis ex agro Amiternino, primum eremitæ, poſt monachi Ocrenſis, ordinis Ciſtercienſis, qui eodem ſeculo vixit. Exſtat apud Ughellum Italiæ Sacræ Tomo VI. p. 722.

Rogerus Ciceſtrienſis, male quibuſdam *Ceſtrenſis*, Ord. S. Benedicti monachus Weſtmonaſterii. Scripſit *Polycratica temporum*, h. e. hiſtoriam ab origine mundi uſque ad An. 1314. Deinde adjecit *Additamentum XXV. annorum*, uſque ad An. 1339. Balæus Centur. V. 48. Pitſeus c. 514. Alii *Robertum* vocant, ut notat Voſſius de Hiſtor. Latinis pag. 516. alii *Richardum*, ut monet Oudinus T. III. perperam.

Rogerus, Prior *Ciſtercienſis*. *Epiſtolæ* ejus *duæ* exſtant apud Bertrandum Tiſſier in Bibl. Patrum Ciſtercienſium T. III. p. 259. 261.

Rogerus Ciſtercienſis monachus Anglus, in cœnobio Fordano, claruit A. 1181. & ſcripſit *Revelationes S. Eliſabethæ*, Abbatiſſæ Schœnaugienſis, qui

liber

liber prodiit in Jac. Fabri Libro trium Virorum & trium Spiritualium virginum, Pariſ. 1513. *De undecim millibus virginum Coloniæ occiſarum*, *Encomium Beatæ Mariæ Virginis*, Balæus Centur. III. 23. Pitſeus cap. 250. Jo. Prince Danmonii orientales illuſtres pag. 138.

Rogerius, *Roggerus & Ruotgerus*, *Colonienſis* ad S. Pantaleonem monachus, &, ut Leibnitius auguratur, Magiſter Scholarum, vixit An. 970. & ſcripſit *Vitam Brunonis Archiepiſcopi Colonienſis*, a Surio d. 11. Octobris, emendatius vero & plenius ex Codice Guelferbytano a Leibnitio Tomo I. Scriptorum Brunſvicenſium editam. Sigebertus Gemblacenſis de Scriptor. Eccleſ. c. 130. Trithemius c. 327. Poſſevinus Tomo II. Apparatus pag. 350. Duos ex uno faciunt Voſſius de Hiſtoricis Latinis, & Oudinus Tomo II. p. 465. 472. quorum alter Abbas Cœnobii de Cruce S. Leufridi in Normannia, ordinis Ciſtercienſis, fuerit: ut opinor, minus recte.

Rogerius Computiſta, monachus Anglus, ordinis S. Benedicti in cœnobio Burienſi Comitatus Suffolcenſis, & poſtea Prior, circa A. 1360. Scripſit *Expoſitiones vocabulorum totius Bibliæ*, *Poſtillas in Evangelia*, *de excommunicatione majore*, *Conſtitutiones Cantuarienſes*. Balæus Centur. VI. 16. Pitſeus cap. 393.

Rogerus Conovius, vide ſupra lib. III. p. 409. De controverſia ibi memorata adde Joan. Launoji Traditionem Eccleſiæ explicatam de Canone, *omnis utriuſque ſexus*, c. 6. Tom. I. Operum pag. 274. 280. Confer Willotum pag. 318.

Rogerus Covvton, v. ſupra lib. III. p. 432.

Rogerus Croylandenſis monachus, poſtea Prior cœnobii Friſconienſis in Comitatu Lincolnienſi circa Ann. 1214. Scripſit *de vita S. Thomæ Cantuarienſis lib. VII. & de epiſtolis ejus lib. I.* Lelandus c. 194. Balæus Cent. III. 69. Pitſeus c. 303. Oudinus Tomo III. p. 17.

Rogerius Dechtus, monaſterii Viconienſis in Hannonia Ord. Præmonſtratenſis Canonicus, circa A. 1384. Scripſit *Sermones plurimos in Synodis & Capitulis habitos*, *Commentarios in Jus Canonicum*. Svvertii Athenæ Belgicæ p. 666.

Rogerus Dimoc, vide ſupra lib. IV. p. 29.

Rogerus, Archiepiſcopus *Eboracenſis* ſec. XII. ab An. 1154. 1172. Scripſit Epiſtolam ad Hugonem, Epiſcopum Dunelmenſem, nec non Decanum & Capitulum Eboracenſe, quæ habetur inter Epiſtolas Joannis Sareſberienſis p. 288. Vide de ipſo Angliam Sacram T. I. p. 72. 161.

Rogerus Fordanus, vid. lib. VI. pag. 177.

Rogerius, ſive *Ruggerus*, *Fuldenſis* monachus circa A. 1156. *Vitas Martyrum* ſex voluminibus deſcripſit, quæ in Bibliotheca Fuldenſi aſſervari teſtatur Georgius Wiellius in præfatione Hagiologii. Voſſius de Hiſtor. Latinis p. 431. Aliud exemplar oculis uſurpavit Oudinus, quem vide Tomo II. p. 1423. ſeq.

Rogerus Glacton, Anglus ex Comitatu Huntingtonenſi, ordinis eremitarum Auguſtinianorum monachus & tandem Provincialis, Theologiæ Doctor Cantabrigienſis, circa A. 1340. Scripſit *Epiſtolas ſacras*, *Sermones*, *Lecturas*, *Quæſtiones*. Balæus Centur. V. 45. Pitſeus c. 521. Gandolfus de ducentis ſcriptoribus p. 312. Phil. Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano p. 612.

Rogerus Herefordienſis, Anglus, Cantabrigiæ literis incubuit, Mathematicus & Phyſicus ſuo tempore inſignis. Vixit circa A. 1170. Scripſit *in artem judiciariam*, *Theoricam planetarum*, *Collectaneum annorum planetarum*, *de ortu & occaſu ſignorum*, *de rebus metallicis*, *Expoſitiones in Alphidium*. Lelandus c. 210. 500. Balæus Cent. III. 13. Pitſeus c. 238.

Rogerius Hovedenus, vide ſupra lib. VIII. p. 282.

Ro-

Rogerius Junius, Anglice *Yong*, *Infantem* vocat Lelandus c. 399. Mathematicus Anglus, dedit librum *de Computo*. Reliqua illius adhuc latent. Balæus Cent. X. 88. Pitſeus append. Cent. IV. 23.

Rogerus Ivonius, vel *de S. Ivone*, ab oppido Comitatus Huntingdonienſis in Anglia ſic dictus, fuit Monachus, ſed neſcio cujus ordinis, circa An. 1410. Scripſit *contra Joannem Oldcaſtel*, qui Lolhardus & hæreticus tunc credebatur, & *Lecturas Scholaſticas*. Balæus Centur. XI. 73. Pitſeus c. 779. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 610.

Rogerius Magiſter, ſive *Magiſter Rogerius*, Hungarus, Varadienſis, ejuſque Capituli Canonicus circa Ann. 1250. Scripſit *Epiſtolam in miſerabile Carmen ſuper deſtructione regni Hungariæ per Tartaros facta*, quæ Chronicis Hungaricis Joannis Thuroczii ſubjicitur tum in editione Auguſtana 1483. tum in Scriptoribus rerum Hungaricarum Wechelianis p. 177. Czvvittingerus Specim. Hungariæ literatæ p. 317.

Rogerus Marshall, Anglus Mathematicus & multorum codicum coacervator, quos Collegio Petrino Cantabrigienſi, in quo literis incubuit, dono dedit. *Scripſit de figura Cata* (vel *Cota*) *& apodiatis*. Reliqua ejus huc uſque nos latent. Lelandus cap. 506. Balæus Centur. XI. 33. Pitſeus Append. Centur. IV. 24.

Rogerius de Monte Roſeo, Scotus, Killoſenſis Monaſterii Prior, Ord. Ciſtercienſis, circa An. 1180. ſub Nervo Abbate, ſcripſit *Vitam Duffi Regis*. Car. de Viſch de Scriptoribus Ord. Ciſtercienſis p. 292.

Rogerus Niger, *Nigellus*, Anglice *Blake*, Ordinis S. Benedicti monachus in cœnobio Weſtmonaſterienſi, Doctor Theologus Oxonienſis, tandem Epiſcopus Londinenſis. Sunt quoque, qui ipſum Canonicum Paulinum fuiſſe dicant. Obiit A. 1241. & *Sermones ſolemnes* reliquit. Balæus Cent. XII. 95. Pitſeus Append. Centur. IV. 25.

Rogerus Onley, Anglus, Eleonoræ Cobhamæ, Ducis Gloceſtrienſis Sacellanus. Quia Wicleſum ſectabatur, & Papiſmum refellebat, in odium Cleri incurrit, ut ipſum cum domina ſua perduellionis accuſarent, quo facto is innocens ſtrangulatus, corpuſque illius quadrifariam diſſectum eſt, An. 1442. Scripſit *contra vulgi ſuperſtitiones*, *& de ſua innocentia*. Balæus Cent. VIII. 4. * Innocentiam Rogerii nec rejicio, nec admitto cum præ oculis mihi nunquam fuerint acta publica in ea cauſa confecta. Quod vero Clerus calumniam ſtruxerit homini ob hæreſim Vicleffianam ſibi inviſo id mihi vix perſuaderetur, cum ad perdendum hominem (ſiquidem perdere illum voluiſſet) ſatis & abunde ſufficeret hæreſis crimen verum, quo laborabat. Ut quid igitur fictum delictum impingeretur? Parum ante illum An. 1442. anno ſcilicet 1429. Thomas Basley cappellanus & vicarius de Maundem in Eſſeux ob unicum hæreſis delictum extremo ſupplicio affectus fuit. Vid. Ant. apud Wilkins Conc. Britan. To. 3. fol. 515.

Rogerius S. Pantaleonis Monachus, vide ſupra *Colonienſis*.

Rogerius Parmenſis, Medicus, cujus *Practica Medicinæ* prodiit cum aliis Scriptoribus Chirurgicis, Venet. 1499. 1519. 1546 folio. Liber *de Venarum Phlebotomia* exſtat cum Albucaſi Methodo medendi, Baſil. 1541. folio. Vide Mercklini Lindenium renovatum p. 948. * Rogeri hujus ſunt, ut arbitror, opuſcula duo, alterum *de ſecretis naturæ*, incipiens: *obſequiis mihi poſſibilibus*. alterum *de Exhibitione medicinarum*. Servantur ambo in MS. Codice Bibliothecæ Riccardianæ. Vide Lamium in Catalogo ejuſd. Biblioth.

Rogerius de Placentia, Ord. Minorum provinciæ Siciliæ, ſcripſit *Sermones Quadrageſimales*, qui habentur in Bibl. Laurentiana Florentiæ. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 290.

Ro-

Rogerius Rugoſus, aliis *Royſeth*, Anglus, Ordinis S. Franciſci, Theologiæ Doctor. Ætas & reliqua ejus nos latent. Scripſit *de maximo & minimo*, *ſuper Magiſtrum Sententiarum*. Pitſeus Append. Cent. IV. 26. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum pag. 312. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 320.

Rogerus Saresburienſis, patria Wiltunenſis, Saresberiæ literis incubuit. Floruit circa An. 1160. & ſcripſit *in Evangelia Dominicalia & Pſalmos*. Balæus Centur. X. 56. Pitſeus c. 218.

Rogerius Suiſet, vel potius *Suinshed*, cognomine *Calculator*, vel *Computiſta*, Mathematicus Oxonienſis in Collegio Mertonenſi, poſtea monachus Ciſtercienſis in cœnobio ſui cognominis in agro Lincolnienſi. Floruit An. 1350. & varia reliquit. *Calculationes Aſtronomicas*, Papiæ 1488. fol. Paduæ per Jo. de Cypro. *Introductorium ad Calculationem*, Venet. 1505. *Calculationes cum quæſt. de reactione*, Venet. 1520. *Ephemerides*, *Commentationes Mathematicas*, *in Magiſtrum Sententiarum*, *in Ethicam Ariſtotelis*, & alia plura. Lelandus c. 431. Balæus Centur. VI. 2. Pitſeus c. 576. Car. de Viſch de Scriptoribus Ord. Ciſtercienſis p. 292.

Rogerius Trevirenſis Archiepiſcopus, *Decretorum volumen* confecit, quod in Synodo coram ſuis Suffraganeis approbavit. Vivebat A. 914. Hæc Poſſevinus Apparatus T. II. p. 351.

Rogerius Tuiſerde, vulgo *Goodluk*, h. e. bona fortuna, Anglus, Eremita Ord. S. Auguſtini & inſignis Concionator in diſtrictu Norvvicenſi, circa An. 1390. Scripſit *Itinerarium mentis ad Deum*, *& Sermones ad populum*. Balæus Centur. VII. 17. Pitſeus c. 693. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum pag. 611.

Rogerius Venray, Teutonicus, Ord. D. Auguſtini A. 1494. ſcripſit *de inſtitutione puerili*, *de inquiſitione vitæ beatæ*, *Hymnos de B. Virgine*, *de vario litterarum uſu*, *de rebus mirabilibus*, *de rebus novis*, *de metrorum generibus*, *de accentibus Latinorum*, *Panegyricum ad Joannem Spanheimenſem S. Martini Abbatem*, *de calamitatibus horum temporum*, *Epigrammata & Epiſtolas*. Poſſevinus Tomo II. Apparatus pag. 351. * Ad hunc Rogerium Venray Sycambrum literas dedit Joannes Trithemius 12. Auguſti An. 1507. legendas inter Trithemii Epiſtolas lib. 2. Epiſt. 40. in Collect. Freheri, in quibus commemorat recepiſſe ſe ipſa ejus manu ſcriptum librum metricum *de laudibus S. Joſephi*; tum & alterum odas continentem familiares, ac denique tertium proſa oratione referentem *diſputationem quamdam manualem*. Addit in eadem Epiſtola ſex & triginta ſupra centum lucubrata ab illo opuſcula; denique ſe legiſſe addit ejus carmina in laudem Sanctorum Hieronymi, Auguſtini, Gregorii, Origenis, Joannis Chryſoſtomi, Baſilii, Cyrilli, tum & Hymnos ad Dei laudem, & epitaphia quædam mortuorum.

Rogerius Abbas Uticenſis S. Ebrulfi in Anglia, Ord. S. Benedicti A. 1120. cujus *Epiſtola* ad Henricum Regem exſtat apud Ordericum Hiſtoricum pag. 873. Orderici Carmen in ejus obitum ibidem p. 875.

Rogerus Waltham, Canonicus D. Pauli Londinenſis An. 1250. ſcripſit *Compendium morale & Imagines oratorum*. Lelandus c. 243. Balæus Cent. IV. 16. Pitſeus c. 349.

Rogerus Welpedale, Mathematicus Oxonienſis & Collegii Balliolenſis ſocius, A. 1368. ſcripſit *de invocando Deo*, *Simulacrum Logicalium*, *de univerſalibus*, *de aggregatis*, *de quanto & continuo*, *de compoſitione continui*. Balæus Centur. VI. 29. Pitſeus c. 616.

Rogerius de Wendover, vel etiam *de Windeſora*, monachus S. Albani, Prior Cellæ de Bellovisu (de Beauvoir) in territorio Lincolnienſi, mortuus Ann. 1237. reliquit *Chronicon* a nato Chriſto uſque ad A. 1234. quod MS. habetur Londini in Bibl. Cottoniana. Balæus Cen-

Centur. XII. 57. Eo uſum eſſe Matthæum Paris Fabricius noſter monet ſupra libro XII. pag. 51. 52. & Oudinus Tomo III. p. 37. Pitſeus duos ex hoc facit, Rogerum *Windoverum* c. 313. & *Windeſorum* c. 332. Adde Voſſium de Hiſtoricis Latinis p. 471.

Rogerius, aliis corrupte *Frigerius*, Italus, JCtus, ſec. XI. qui primus, in eam Pandectarum partem, quam *Infortiatum* vocant, *Gloſſas* emiſit, primus etiam *Summam* ſive *Compendium Juris* compoſuit. Reliqua illius in obſcuro ſunt. Pancirollus de claris Legum interpretibus II. 18. *Compendium* ejus ſive *Summa*, nec non *Dialogus de Præſcriptionibus* exſtant in Tractatu Tractatuum T. IX. fol. 135. 136.

Rogerius, Roberti, Comitis Gloceſtriæ filius, Epiſcopus *Wigornienſis* ab Anno 1163. 1179. Vide Angliam Sacram Tom. I. p. 301. 476. 477. Ejus habemus *Epiſtolam* ad Alexandrum Papam in Epiſtolis Joannis Saresberienſis p. 291.

Joannes Rokiczana, Bohemus, natus in oppido pagi Pilsnenſis, *Rokyczana*, quod ad Eccleſiam Pragenſem pertinet. Propter paupertatem puer mendicando victum quæſivit, poſtea in Collegium Reginæ, quod Pragæ eſt, receptus Theologiam excoluit, Magiſtri quoque dignitate cohoneſtatus. Calixtinorum aſſecla primum An. 1424. memoratur, ſacerdos in templo S. Stephani in nova Civitate Pragenſi, deinde Concionator Parochialis Eccleſiæ B. Mariæ ad lætam Curiam (*im Tein*). Turbulento fuit ingenio, multis negotiis ſe immiſcens, legatus ad Concilium Baſileenſe miſſus, id tandem fraudibus & artibus ſuis machinatus eſt, ut Archiepiſcopus Pragenſis conſtitueretur. Mortuus eſt An. 1471. d. 22. Febr. Res ejus geſtas narrant Scriptores Bohemici Æneas Silvius, Zach. Theobaldus, Wenc. Hagecius, Bohusl. Balbinus, Jac. Infantius in hiſt. belli Huſſitici, & complures alii, ex quibus (ultimo tamen excepto, qui tunc nondum editus fuit) nata eſt egregia diſſertatio Viri Cel. Jo. Dav. Kœleri, *de Jo. Rokyczana*, Altorf. 1718. Ex operibus illius hæc nota ſunt:

1. *Collatio ſeu præſentatio Bohemorum coram Domino Legato*, ſive *Reſponſio ad Orationem Juliani Cardinalis*, a quo cum ſuis in Concilio Baſileenſi Ann. 1433. exceptus fuerat. Exſtat apud Cochlæum lib. VI. belli Huſſitici p. 248.

2. *Reſponſio ad oppoſitiones Joannis de Raguſio* contra primum ex articulis Bohemorum: Habetur apud Binium T. VIII. Concil. p. 314. Vide & ſupra libro IX. p. 121.

3. *Oratio ad oratores Concilii Pragam miſſos*, ſive *Querela*, apud Cochlæum lib. VII. p. 257.

4. *Confeſſio fidei ſuæ*, exſtat apud Theobaldum de bello Huſſitico part. 2. c. 11. p. 86.

5. *Epiſtolæ ad Capiſtranum*: Cochlæus lib. X. p. 370. ad *Joannem Abbatem de Mulbrun*, concilii Baſileenſis nuncium, in Martene & Durand Collect. ampliſſ. VIII. p. 173. *ad Bohemos nunciatoria*, quæ Pragæ acta ſint. ibid. pag. 354.

6. *Tractatus de ſeptem Sacramentis*, contra Taboritas, ſcriptus cum ambiret Archiepiſcopatum Pragenſem, ne Catholicis nimium reprehenſibilis videretur. Subjunxit Cochlæus operi modo citato p. 442.

7. *Tenenda*, h. e. liber, qui credi & teneri debeat.

8. *Poſtilla Evangeliorum*.

9. *Diſputatio Capituli Eccleſiæ Pragenſis cum Rokyczana de controverſiis Huſſiticis, habita per dies quinque A.* 1465. *coram Gyrzikone Rege Bohemiæ*, edita eſt Tom. III. Antiquarum Lectionum part. 2. edit. novæ Tom. IV. p. 753.

10. *Duæ Collationes* in Concilio Baſileenſi An. 1433. in Martene & Durand Collect. ampliſſ. Tom. VIII. p. 252. 254.

11. *Poſitio primi articuli Bohemorum coram Concilio Baſileenſi de Sacramento Cœnæ*: ib. pag. 262. Prolixum & ſoli-

dum ſcriptum vocat Hockerus in Catal. Bibl. Heilsbrunnenſis p. 113.

12. *Allegatio publica Jo. Rokizani de Praga , & replicatio Hilarii , Doctoris Decretorum , & Wenslai Doctoris Theologiæ , ſuper communione utriuſque ſpeciei* , MS. exſtat in Bibl. Lipſienſi Paullina , teſte Catalogo Felleri p. 399. ubi perperam *Rubizanus* ſcribitur . Ibidem alia reperiuntur contra ipſum ſcripta . Adde Oudinum Tom. III. pag. 2650.

Contra ipſum & de ipſo hæc inveni *:*

Franc. de Toleto contra Rokenzanum de communione ſub utraque MS. eſt in Bibl. Paullina Lipſienſi . Felleri Catal. p. 191.

Hiſtorica relatio de congregatione Baronum ac Civitatum regni Bohemiæ A. 1465. facta , inprimis de dictis & factis Joannis Rokenzani : ibidem pag. 203.

Rolandinus Rodulphinus de Paſſageriis Bononienſis , primus Notariorum Bononienſium Proconſul , eorundem Collegii erector & benefactor inſignis circa A. 1270. 1300. Scripſit *Summam Artis Notariæ* , quæ ab ipſo *Rolandina* dicitur, impreſſam Taurini 1479. Venetiis per Jo. & Gregorium de Gregoriis , 1500. Hanc Oudinus Tomo III. pag. 485. male *Rolandino Patavino* tribuit , de quo paullo poſt : item Tractatus varios Juridicos in opere magno Tractatus Tratactuum Tom. VIII. part. 1. impreſſos , *de Teſtamento & ultima voluntate* , p. 1. *de Codicillis* , pag. 197. *de donationibus cauſa mortis* p. 199. *de ſucceſſionibus ab inteſtato* , p. 251. Pancirollus de claris Legum interpretibus II. 36. Bumaldi Minerval Bononienſe pag. 206. Orlandi Notitia Scriptorum Bononienſium p. 243.

Rolandinus de Romanciis , Bononienſis, in patria jus civile docuit, & Advocatum egit, mortuus A. 1284. Scripſit *de ordine judiciali Praxeos criminalis* , *Librum quæſtionum* , *Tract. de poſitionibus* . *Flores ultimarum voluntatum* impreſſi ſunt Spiræ 1598. 8. & apud Commelin. 1607. 8. Pancirollus II. 43. Bumaldus l. c.

Rolandinus, *Patavinus* , Grammaticus & inveſtigator Antiquitatum , Grammaticam & Rhetoricam Patavii docuit, mortuus A. 1277. ſcripſit Comm. *de Acciolini tyrannide* , quæ ipſe viderat : item *de rebus geſtis Patavinæ civitatis* , cujus libri meminerunt Petr. Paul. Vergerius & Flavius Blondus . *Chronicon Marchiæ Tarviſinæ* ab Ann. 1180. 1260. cum Albertino Muſſato de geſtis Henrici VII. Imp. cura Felicis Oſii prodiit Venet. 1636. fol. repetitus in Theſauro Italiæ Burmanniano Tomo VI. & Scriptoribus Italicis Muratorii Tom. VIII. pag. 153. MS. bis occurrit in Bibl. Vaticana , teſte Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. pag. 118. 139. *Commentariorum* Rolandini *de Eccelinorum tyrannide* , quam noſter ſub finem voluminis ſui deſcripſerat , *Compendium* a Fauſto Longiano ſub ficto Petri Girardi nomine Italico ſermone prodiit Anno 1552. quod docent Voſſius de Hiſt. Latinis & Oudinus Tomo III. pag. 485. Adde Bern. Schardeonii Antiq. Patav. II. 10. pag. 231. 232. Nic. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini lib. III. ſect. II. c. 1.

Rolandus Capellutius , Chryſopolitanus, Philoſophus & Medicus , Chirurgus Parmenſis , floruit A. 1468. *Chirurgia* ejus edita eſt cum aliis ſcriptoribus Chirurgicis , Venet. per Andr. Aſulanum An. 1499. 1519. 1546. fol. *Tractatus de curatione peſtiferorum apoſtematum* , ex Bibliotheca Herm. Conringii prodiit Brunſuigæ , 1640. 8. Francof. 1642. 8. Hæc Mercklinus in Lindenio renovato p. 948.

Rolandus , *Cremonenſis* a patria dictus, Ord. Prædicatorum , Philoſophiæ Profeſſor , Bononiæ ſtuduit & docuit , Toloſæ quoque Theologiam docuit & contra Waldenſes conciones ſacras habuit . Obiit Anno circiter 1250. ſcripſit *Summam notabilem Theologiæ & Philoſophiæ* . Plura de eo Jac. Quetif de Scri-

Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 125. Ariſii Cremon. literata T. I. p. 102. Altamura Bibl. Dominicana p. 1. 427.

Rolandus Paſſagerius, vide ſupra *Rolandinus*.

Rolandus Placiola, nomen a vico agri Patavini ſortitus, Doctor Juris Patavinus circa A. 1300. alii perperam juniorem faciunt. Legatus Patavinorum ad Henricum VII. & Clementem V. Papam fuit. Scripſit *Commentarium in feuda & Opuſculum de Regibus*. Cum a Pontifice dicto pro fratre Sacerdotium poſtularet, & mediocre pro pinguiori optaret, Pontifici admiranti reſpondit: *Frater meus*, *pro quo poſtulo*, *non eſt pluris*. Nic. Comneni Papadoli Hiſt. Gymnaſii Patavini lib. III. ſect. I. c. 1. Marcus Mantua c. 217. Pancirollus de claris Legum interpretibus II. 51. De Summa Rolandina, quæ ipſi præter rem tribuitur, vide modo *Rolandinum de Paſſageriis*.

Rolandus Ploceranius, monachus Ciſtercienſis, circa A. 1220. ſcripſit *Vitam S. Prognatæ*, Abbatiſſæ illius ordinis. Car. de Viſch de Scriptoribus Ord. Ciſtercienſis p. 293.

Rolandus Scotus, Glaſcuenſis Eccleſiæ Subdecanus, poſt ordini Dominicanorum nomen dedit circa A. 1481. Ejus memorantur hæc opera: *De dilatatione ordinis S. Dominici*, *Quæſtiones arduæ*, & *Reſolutorium Sententiarum*. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. 860.

Rolandus Ulyſſiponenſis, cujus, Labbeo teſte in Bibliotheca MSS. pag. 216. inter libros Renati Moreau Medici Pariſini hoc opus exſtitit: *Rolandi Ulixbonienſis*, *phyſici illuſtriſſimi principis Joannis*, *patrui domini noſtri Regis Franciæ gubernantis & regentis regnum Franciæ*, *inſigne opus de phyſiognomia*.

Romæus de Levia, Catalanus, ex caſtro vel villa *Levia*, Ord. Prædicatorum, A. 1221. Prior in conventu Lugdunenſi, poſt Ann. 1232. Provincialis Prior provinciæ Provinciæ, tandem Epiſcopus Toloſanus obiit A. 1261 Scripſit *Regulam honeſtatis monachi & de timendo & amando D. Jeſu Chriſto proſa & ligata*. Plura Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 161.

Romantius de Roſa non eſt nomen auctoris, ſed libri Gallici, *le Roman de la Roſe*. Occurrit Tom. III. Operum Joannis Gerſon pag. 297. * Cave credas librum hunc, qualis qualis eſt, excuſum legi Tom. III. operum Gerſonis pag. 297. nihil enim ibi occurrit, niſi Joannis Gerſonis *Tractatus contra Romantium de Roſa*, quam totam diſputationem paucis pagellis expedit Gerſonius.

Romanus, Pontifex Romanus ab An. 894. menſe Sept. per menſes IV. *Epiſtolæ duæ* Pontificatus anno ſexto h. e. 900. datæ exſtant in Petri de Marca Marca Hiſpanica p. 833. 834.

Romanus de Roma, ex illuſtri Urſinorum familia, Ord. Prædicatorum, Magiſter Pariſinus, qui S. Thomæ in Rectura Scholæ Pariſienſis ſucceſſit. Vixit circa An. 1273. ſcripſit *in quatuor libros ſententiarum*, *Sermones de tempore & Sanctis*. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 263.

Romanus Scotus, Presbyter circa An. 660. ſcripſit *de Paſchæ celebratione*. Poſſevinus Tomo II. Apparatus pag. 356.

Romanus, Baſilicæ *Vaticanæ* Canonicus, tempore Eugenii III. Pontificis ſec. XII. dedit *Baſilicæ Veteris Vaticanæ deſcriptionem*, in qua multa & egregia antiquitatis monumenta habentur, editam Romæ 1646. cum annot. Pauli de Angelis. Vide Proſperi Mandoſii Bibl. Romanam Cent. VIII. 62.

Romanus Vicentinus, Ord. Prædicatorum, ſec. XIII. ſcripſit *Sermones de tempore & Sanctis*. Jac. Quetif l. c. p. 475. Altamura p. 69.

Romerius, neſcio quis, Simlero teſte *continuavit Chronicon Reginonis* ab An. 877. 967. Quia igitur Continuatio illa edita ab A. 907. 972. pertingit, vero-

roſimile putat Voſſius, Romerium illius auctorem eſſe. Vide Jac. le Long Bibl. hiſtoricam Galliæ p. 337. & Poſſevinum Tomo II. apparatus p. 356.

Romfredus Beneventanus, vide *Roffredus*.

Romualdus, auctor ordinis Camaldudulenſium, Ravennæ e nobili Ducum familia ortus & ſtudiis liberalibus imbutus eremum petiit, & ordinis S. Benedicti laxiorem diſciplinam corrigere ſtuduit. Obiit A. 1023. ætatis 120.

Ejus *Commentarius in Pſalmos* MS. eſt in monaſterio Camaldulenſi, in cujus operculo hæc leguntur: *Iſtud Pſalterium ſcripſit & gloſſavit manu ſua propria ſanctiſſimus ac beatiſſimus Romualdus, ſicut præceperat ſibi Deus, quando fuit raptus in paradiſum, celebrans Miſſam in eremo Sytriæ, ut ſcribit beatus Petrus Damianus Presbyter Cardinalis in legenda ſua*. Hæc Jo. Mabillonius Itin. Italico p. 179. *Expoſitionem* etiam *in nonnulla Prophetarum Cantica* elaboravit. Adde Poſſevinum Tomo II. Apparatus p. 356.

Romualdi duo hujus nominis, Archiepiſcopi Salernitani, prior ab Ann. 1121. 1138. alter ab A. 1153. Uterque eſt auctor *Chronici* ab orbe condito ad A. 1178. quod ex Codice Ambroſiano edidit Muratorius S. R. Ital. T. VII. p. 1. Partem poſtremam ab A. 1159. 1177. de rebus, quibus ipſe pro Gvilielmo Siciliæ Rege interfuit, jam antea dederat Caruſius in Bibliotheca hiſtorica Siciliæ Tom. II. Prior vero Romualdus pervenit uſque ad A. 1125. Nam ſub illo anno leguntur hæc verba: ADDITIO CHRONICÆ. *Ab hoc loco additum eſt huic Chronicæ per Romualdum II. Salernitanum Archiepiſcopum*. Romæ jam exſcribi curaverat Mabillonius, edere vero volebant Edm. Martene & Urſinus Durand, edere item conſtituerat poſteriorem partem Michael del Giudice Abbas, cui hunc titulum præfixerat: *Romualdi Archiepiſcopi Chronicon de rebus geſtis Rogerii & Wilhelmi primi, Regum Siciliæ*: (*a*) ſed, ut modo dictum eſt, a Muratorio præventi ſunt. Vide præfationem Tomi III. Collectionis ampliſſ. pag. 3. Adde quoque Nic. Toppii Bibl. Neapolitanam pag. 273. cum additionibus Leonardi Nicodemi p. 221. 222. Ughellum T. VII. p. 396. ſeq.

Fragmentum *Commentarii in Pſalmos*, ſed dubium utri horum adſcribendum, habetur in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 200.

Romulus Amaſeus, natus Utini, linguam Græcam & Latinam Bononiæ docuit, & ibidem Senatui a ſecretis fuit, poſt Eloquentiam Romæ docuit, mortuus An. 1552. alii 1558. Ejus ſcripta hæc inveni:

Panegyricus in laudem Cardinalis Grimani. Utini 1498. 4. *Panegyricus Georgio Sauromanno Bononienſis gymnaſiarchatus inſignia ſuſcipienti dictus*. Bonon. apud Benedictum Bibliop. 1513. 4.

Verſio Latina librorum Xenophontis *de expeditione Cyri* minoris prodiit cum operibus Xenophontis. Baſil. 1545. fol.

Vertit *Pauſaniam*, Florent. 1551.

De dignitate Linguæ Latinæ adverſus Hetruſcos lib. 2. teſte Geſnero nondum ſunt excuſi. * Præter omnia hic recenſita ejus Epiſtolæ quædam ad Flaminium extant in collectione Epiſtolarum ejuſdem Flaminii lib. XI. Epiſt. IX. X. XI. XII. XVIII. XIX.

Hieronymus Amaſeus Utinenſis Bononia oriundus poeta, & Philoſophus ſcripſit carmine latino vaticinium, quo prædicatur univerſum orbem terrarum Chriſtianæ religionis imperium ſubiturum ad Accurſium Mainerium Avenionenſem juriſconſultum & Ludovici Gallorum regis ad Venetos oratorem prodiit abſque anni adſcriptione in 4. An. 1499.

Laurentius de Ronzinis, Urbevetanus, Marſchalcus & familiaris Neapolionis S. Adriani Diaconi Cardinalis, cir-

(*a*) Giornale de' Letterati d'Italia Tom. VI. p. 517.

circa An. 1289. Scripſit *Librum Mareſchalciæ*, ſive *de Medicina veterinaria*, qui bis MS. exſtat in Bibl. Laurentiana Medicea. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 339. 394.

Rorico, monachus Moiſſiacenſis in regione Cadurcenſi, qui, ut ex ſtilo judicatur, ſeculo XI. vixit. Scripſit *Geſta Francorum* ab origine gentis uſque ad obitum Chlodovei I. Regis, quæ exſtant in Francicarum rerum Scriptoribus Andr. du Cheſne Tom. I. pag. 799. & in nova Collectione Scriptorum Francicorum Mart. Bouquet, (Paris 1741. fol.) Tom. III. ſtilo rudi, & fabulis pleniſſima. Jac. le Long Bibl. hiſtorica Galliæ p. 315. * De hoc Rerum Francicarum Hiſtorico incerta ſunt omnia. Monaſticam profeſſionem ſuam nullibi præfert. Moiſſiacenſem commorationem numquam indicat, nec alia de cauſa Monachus Moiſſiacenſis creditur, niſi quod e MS. Codice Moiſſicianenſis Cœnobii idem opus eductum eſt. Opus iſtud mera putaque eſt epitome Anonymi longe vetuſtioris, qui ſub eodem titulo opus hiſtoricum vulgavit legendum apud Du-Cheſnium T. I. p. 799. &c. Vide Hiſtor. litterariam Galliæ T. VII. p. 146.

Roricus Wittonus, Anglus, Ord. S. Franciſci Theologus, ſcripſit *Sermones de tempore ab initio Adventus uſque ad Paſcha*. Reliqua ignorantur. Pitſeus Append. Cent. IV. 29. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 320.

Roſcelinus, ſive *Ruzelius*, Compendienſis ex Gallia, ſec. XI. primus Doctor Philoſophiæ & Theologiæ Scholaſticæ ante Abælardum, cujus errores de fide SS. Trinitatis & incarnatione verbi refutavit Anſelmus Cantuarienſis libro adverſus eum ſcripto p. 41. & lib. II. Epiſt. XLI. ad Fulconem. Adde Concilium Sueſſionenſe Anno 1092. Hottingerum T. III. Hiſt. Eccl. p. 96.

Matthæus de Roſſis, Aretinus, J. U. D. ſcripſit *Tractatum de Jejuniis quadrageſimalibus*, qui MS. adeſt Stargardiæ Pomeranorum in Bibl. Mariana.

Roſtangnus, monachus Cluniacenſis, ſcripſit *Relationem de translatione capitis S. Clementis in monaſterium Cluniacenſe, ejuſque exceptione*, quæ contigit A. 1206. Exſtat in Bibliotheca Cluniacenſi p. 1481.

De alio Roſtagno II. qui fuit Archiepiſcopus Arelatenſis, vide Acta Sanctorum Tom. V. Julii p. 325. & Galliam Chriſtianam T. I. p. 547.

Rotgerus, vide ſupra *Rogerius Colonienſ.*

Rothardus, Epiſcopus Sueſſionenſis, ab Hincmaro, Epiſcopo Remenſi, ſede ſua dejectus A. C. 865. Romam appellavit, & *Libellum proclamationis* ad Nicolaum I. ſcripſit, in quo ſtatum cauſſæ ſuæ exponit. Exſtat Tomo V. Harduini p. 579.

Rothlandus, monachus Morimundi Mediolanenſis (ita Car. de Viſch pag. 293. quæ non intelligo) Ord. Ciſtercienſis, ſcripſit *Vitam S. Francæ Abbatiſſæ Placentinæ, ex Vitæ altæ Comitum familia* Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 293.

* *Rothlandus* Mediolanenſis monachus Moribundi (ita enim legendum, & ſic plana ſunt omnia) nomen eſt corruptum atque deformatum ex vero authore vitæ S. Francæ, quem appellatum conſtat Bertramum Reoldum; ac de illo vide Fabricium V. *Bertramus Reoldus*.

Rothomagenſe Chronicon, edidit Labbeus Bibliotheca MS. Tomo I. p. 364. Fragmentum ex Chronico Rothomagenſi ab A. 1230. 1234. Dacherius Tomo III. Spicilegii pag. 613. Acta Archiepiſcoporum Rothomagenſium, Mabillonius Analect. pag. 222. Vetus formula celebrandi Concilii provincialis in Eccleſia Rothomagenſi, ibidem pag. 226. Statuta Eccleſiæ Rothomagenſis A. 1361. Martene & Durand Collect. ampliſſ. Tomo VI. pag. 757. Breviarium ad uſus Eccleſiæ Rothomagenſis typis impreſſum eſt Anno 1480. fol.

Antiqua Statuta archimonaſterii Rothomagenſis S. Audoeni in Martene & Durand Theſauro novo Tomo IV. p. 1205.

1205. * Concilia quædam Eccleſiæ Rothomagenſis præter ea quæ dederunt Martene & Durant edidit P. Gvilelmus Beſſin in ſua collectione conciliorum Normanniæ ; quæ pariter in ſua ſingula loca diſtributa ſunt in noviſſima editione Labbei Veneta.

Rotrocus, *Hrotrocus*, neſcio quis, ſcripſit *Vitam S. Corbiniani*, quæ exſtat in Bibliotheca Epiſcopi Friſingenſis. Epitaphium ejus ex Codice pervetuſto Tegernſeenſi profert Bern. Pezius Diſſert. Iſagogica in tomum primum Theſauri Anecdotorum noviſſimi p. 27.

Epitaphium Hrotrohc Sophiſtæ.

Hic jacet opertus ceſpitis telluris in aula
Corpore ſepultus inclytus arte lector
Venerabilis Scriptor, famoſus literarum Sophiſta Hrotrohc.
Hic pie vivens feliciter migravit ad Chriſtum.
Huc venientes fratres verſus quicunque
Legentes hos, veſtris rogito precibus
Animam adjuvate ſuam.

Neve Rotroci nomen cuipiam inſolitum videatur, hoc addimus, duos hujus nominis fuiſſe, quorum alter pater, alter filius Gaufridi Vicecomitis Caſtridunenſis fuit. Mentio eorum fit in diplomatis Cluniacenſibus in Bibliotheca Cluniacenſi pag. 541. ſeqq. & in annot. Andreæ du Cheſne p. 77.

S. Ruadanus, Hibernus, æqualis S. Brendani Abbatis, qui a S. Tinano Epiſcopo Clonardenſi educatus eſt, & presbyter ordinatus. Is in Momoniam profectus Lothræ cœnobium conſtruxit, ibique Abbas præfuit, obiit An. 584. Scripſiſſe dicitur *contra Diarmod regem lib. I. De mirabili fontium in Hibernia natura, & de miraculoſa arbore*. Waræus de Scriptor. Hiberniæ part. I. pag. 13.

Joannes Crotus Rubeanus, vero nomine *Jo. Jager*, illud vero nomen vernaculum ἀπὸ τȣ̃ κροτεῖν, a *pulſando*, immutando deduxit, antea quoque *Venatoris* nomine uſus. Natus eſt in villa *Dornheim* prope Arnſtadium, unde nomen *Rubeani* vel *Rubiani*, circa A. C. 1480. Literis incubuit Erfurti, ubi An. 1508. Magiſterii dignitatem obtinuit, ſub nomine *Jo. Venatoris* ex *Dornheim*: poſtea Profeſſor Theologiæ conſtitutus poſt abſolutum iter Italicum A. 1520. faſces Academiæ laudatæ geſſit. Poſt varios errores per Germaniam, Boruſſiam & Poloniam tandem Halæ commoratus eſt apud Albertum Cardinalem, Ep. Moguntinum & Magdeburgenſem, cui a conſiliis fuit, & dignitate Canonici Hallenſis ornatus eſſe dicitur. De morte ejus non conſtat. Scripſit *Apologiam eorum, quæ Halæ geſſerat contra ſacrorum reſtauratores Albertus*, Lipſ. 1531. 4. Hunc libellum non vidi, bene tamen alium, qui contra ipſum ſcriptus eſt hoc titulo: *Ad Apologiam Joannis Croti Rubeani Reſponſio amici, ad quem privatim eam ſcripſit*. Conſtat plagulis duabus, 4. ſine anno adjecto, qui tamen fuit 1532. Hanc Reſponſionem denuo edidit Jo. Chriſtophorus Olearius, Arnſtad. 1720. 8. & annotationes adjecit, vitam noſtri non mediocriter illuſtrantes. Luthero prius valde acceptus fuit, quod ex Epiſtolis illius conſtat, quia præter ingenium agnitio quoque veritatis in illo fuit. Quum vero ad vomitum rediret, & operas Wicelio jungeret, certe illi porro favere non potuit.

Ajunt etiam illum *Epiſtolas Obſcurorum Virorum* compoſuiſſe, vel certe primum earum Volumen, quod A. 1516. 4. prodiit. Sic enim Auctor Reſponſionis ad Apologiam p. 11. edit. novæ: *Ut interim taceam libellum illum tuum, qui decem poſſit exercere Democritos*, Obſcurorum *ſcilicet* Virorum Epiſtolas, *quæ nihil fuerunt, quam Claſſicum quoddam, ad concitandos & armandos adverſus Papiſtas novis convitiis eos, qui per ſeſe tam ſalſe dicta non erant inventuri.*

Quem libellum tuum haud dubie amas in hunc diem tenerius, quam ſimia prolem: quem ſat ſcio, ſic admiraris, ſic ut tuum inventum deperis, ut Homeri mal-

malles interire Iliada , quam illos Croti ſuaviſſimos riſus , & immortales de Papiſtis cachinnos intercidere .

Confer de illo Motſchmanni Erfordiam literatam continuatam Collect. II. p. 217. & quos præterea allegat Jo. Balth. Beyſchlagius in Sylloge variorum Opuſculorum Tom. I. faſcic. 2. p. 292.

Rubertus , vide infra *Rupertus* .

Rucelinus , vide *Roſcelinus* .

Rudigerus , Epiſcopus Spirenſis , ſcripſit *librum adverſus Judæos* . Vixit An. 1084. 1090. Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 358. Adde Galliam Chriſtianam Tomo V. p. 723.

Rudimentum Novitiorum , Epitome ſive Syſtema Hiſtoriæ univerſalis medio ævo auctore incerto confecta & in ſex ætates diviſa , prodiit Lubecæ per Lucam Brandis de Schoff , 1475. fol. Evolve de hoc opere V. C. Jo. Henr. a Seelen Selecta literaria pag. 558. edit. poſter. & hiſtoriam typographiæ Lubecenſis p. 4. ſqq.

Laurentius de Rudolphis , Senator Florentinus , qui ibidem Jura docuit , & legationibus aliquot pro patria functus eſt . Vixit ſec. XV. uſque ad annum circiter 1450. Ejus ſunt *Repetitio c. ſine XII.* 9. 2. *Diſputatio ſolemnis* , *Repetitio c. monachi XVI.* 9. 1. quæ ſimul impreſſa ſunt Piſciæ 1489. fol. *Tractatus de uſuris* . ibid. 1490. fol. *Defenſorium Montis Pietatis ſeu de Cambiis & uſuris* , *Practica & Theoria eorum* , *quæ in jure frequenter contingunt* , *Conſilium matrimoniale &c.* Adde Pancirollum de claris Legum interpretibus , Nigri Scriptores Florentinos , Gœtzii Memorabilia Bibl. Regiæ Dreſdenſis Vol. I. pag. 151. 541.

Rudolphus Agricola , natus in villa *Bafloo* non procul a Græninga , circa A. 1442. Lovanii literis incubuit , poſt itinera in Galliam & Italiam ſuſcepit , Theodori Gazæ , Ariſtotelem explicantis auditor . In patriam reverſus reip. Græningenſis Syndicum egit , ſed poſt breve tempus amore libertatis & ſtudiorum impulſus vitam privatam prætulit , ultimo vitæ tempore Wormatiæ apud Joannem Camerarium , Dalburgium , Epiſcopum , & Heidelbergæ verſatus . Unus ex primis fuit , qui ſtudia humaniora in Germaniam intulerunt . Linguam Hebraicam ultimo demum vitæ tempore a Judæo didicit . Obiit Heidelbergæ 24. Octob. 1485. a Joan. Reuchlino poſt mortem laudatus . Jo. Saxonis Holſatienſis Oratio de Vita ejus prodiit Witteb. 1539. 8. & in Declamationibus Melanchtonis . Plura de ipſo dant Trithemius de Scriptor. Eccleſ. c. 870. & de ſcript. Germ. cap. 224. Henr. Whartonus in Append. ad Caveum , Aub. Miræus de ſcriptor. Eccleſ. & in Elogiis Belgicis . pag. 108. Bælius in Lexico , Val. Andreæ Bibl. Belgica pag. 798. Svvertius in Athenis Belgicis p. 663. Suffridus Petri de ſcriptoribus Friſiæ Dec. VIII. 5. Niceronus T. XXIII. p. 180.

Opera ejus quædam ſub titulo *Lucubrationum* prodierunt Colon. 1471. 4. ſub titulo Opuſculorum , Antverp. apud Theodericum Martini 1511. 4. Baſil. 1518. 4. Antverpienſium hic eſt titulus : *Rod. Agricolæ nonnulla Opuſcula hac ſequuntur ſerie . Axiochus Platonis de contemnenda morte verſus e Græco in Latinum . Epiſtola de congreſſu Imperatoris Friderici & Caroli Burgundionum Ducis . Epiſtolæ variæ ad Jacobum Barbirianum de re Scholaſtica Antverpienſi . Item de formando ſtudio cum multis aliis . Paræneſis Iſocratis ad Demonicum e Græco in Latinum traducta . Oratio in laudem Philoſophiæ . Oratio ad Innocentium VIII. P. M. Carmen de vita D. Judoci . Anna Mater . Epicedion in mortem Comitis Spegelbergi . Hymnus de omnibus Sanctis . Carmina , Epitaphia . Antvverpiæ* 1511. *in* 4. Tandem conjunctim edita ſunt ab Alardo Amſtelredamo Coloniæ apud Gymnicum , 1539. 4. & in duos tomos diſtributa . Priori hæc inſunt :

De inventione Dialectica libri III. cum ſcholiis Alardi , pag. 1. Lovanii per Theod. Martinum 1515. fol. Cum ſcho-

liis

liis Jo. Matthæi Phriſſemii, Pariſ. apud Sim. Colinæum, 1529. 4. ibid. apud Mich. Vaſcoſanum 1533. 8. Colon. 1527. 4. Verſio Italica Horatii Tuſcanellæ prodiit Venet. 1567. 4. Epitome horum Commentariorum per Barth. Latomum Arlunenſem prodiit Baſil. 1537. 8.
8. Lipſ. 1538. 8. Pariſ. 1542. 8.

Singulares aliquot de univerſalibus quæſtiones, inſertæ ſunt p. 37.

Alardi *Propædevmatum Dialecticæ inventionis opuſculum* ad locos Agricolæ accommodatum, inſeritur p. 319.

Scholia in Orationem pro Lege Manilia, p. 461.

Tomo II.

Aphthonii Progymnaſmata latine verſa a Rud. Agricola, cum ſcholiis Alardi, p. 1.

Priſciani Præexercitamenta, ex Hermogene translata, cum ſcholiis Ejuſdem, p. 77.

L. Annæi Senecæ Declamationes aliquot, cum ſcholiis Agricolæ, pag. 90. Baſil. 1529. 8. apud Bebelium.

Oratio de Nativitate Chriſti, pag. 118.

Oratio in laudem Matthiæ Richili, p. 138. Colon. 1529. 8.

Oratio in laudem Philoſophiæ, pag. 144.

Oratio gratulatoria, pro Joanne Camerario Dalburgio, Epiſcopo Wormatienſi, dicta Innocentio VIII. P. M. p. 163. omnes cum ſcholiis Alardi.

Ad Alexandrum Maced. Regem Demoſthenis & Æſchinis oratiunculæ aliquot, latine verſæ, p. 171.

Epiſtolæ ad diverſos, p. 174.

Iſocratis ad Demonicum Parænesis, lat. verſa, p. 225. cum Diſtichis Catonis, & aliis hujuſmodi ſcriptis. Pariſ. apud Aſcenſium 1533. 8.

Ejus libellus de regno ad Nicoclem, p. 236.

Luciani de non facile credendis delationibus libellus p. 246.

Platonis Axiochus, de non metuenda morte, p. 258.

Luciani Gallus, p. 276. hæc tria cum ſcholiis Alardi.

Carmina, p. 291.

Scholia in Boethium, quæ Val. Andreas memorat, in his operibus non habentur. Colon. apud Cervicornum, 1535. 8. Baſil. 1570.

Hiſtoriola de congreſſu Friderici III. Imp. & Caroli Burgundiæ Ducis apud Treveros A. 1474. e Gallico verſa exſtat apud Freherum S. R. Germ. T. II. p. 155.

Vita S. Judoci, carmine heroico, & altera *S. Annæ* carmine elegiaco deſcripta, legitur utraque apud Cornelium Schultingium Biblioth. Eccleſ. T. II.

Vita Franciſci Petrarchæ ad Ant. Strophinium Papiæ A. 1477. ſcripta, legitur in Collegio Viglii Zuichemi Lovanii, ut & nonnulla alia ejuſdem Rudolphi.

Addit Trithemius vertiſſe ex Hebraico *Pſalterium*: ex Greco *Dionyſii Areopagitæ opera*, ſed morte præventum ea imperfecta reliquiſſe. Hæc Val. Andreas, cujus adde Bibl. Belgicam MSS. I. p. 241. *Familiaris Epiſtola Antverpienſi ſcholæ abrenunciantis*, *Hymnus de omnibus Sanctis*, & *Sermo prolixus ad Clerum in Capitulo* exſtant in Bibl. cœnobii Parcenſis in Belgio, teſte eodem II. p. 172. Epiſtola *de formando ſtudio*. A. 1484. Scripta prodiit cum Melanchtonis de arte dicendi, & aliis hujuſmodi opuſculis, Witteb. 1524. 1532. 8. Baſil. 1531. 8. & Pariſ. apud Rob. Stephanum 1527. 8. ubi titulus eſt *de formandis ſtudiis*. Porro Colon. per Euchar. Cervicornum, 1532. 8. ſeparatim Lugduni 1539. 4.

Rudolphus Agricola junior, natione Rhætus, Poeta Laureatus. Ejus nota eſt *Epiſtola* ad Joach. Vadianum *de locorum nonnullorum obſcuritate* cum reſponſione Vadiani, 1515. 4. ſine loco. Cum Pomponio Mela, Lutet. 1530. fol. *Congratulatio ad Sigiſmundum de Eberſteyn*, (verum nomen eſt *Herberſtein*) *Conſiliarium Maximiliani Cæſaris*, *feliciter*

citer a Moſchis reverſum, Cracoviæ 1518.

Rudolphus de Bruinſvvyck in Pſalterium MS. eſt in Bibl. monaſterii Parcenſis in Belgio, quod teſtatur Val. Andreas in Bibl. Belgica MSS. II. p. 167.

Rudolphus Caſæ Dei in Arvernia monacus ſec. XII. ſcripſit vitam *S. Adelelmi*, vel *Eleſmi*, Abbatis tertii Caſæ-Dei, & primi Prioris S. Joannis Burgenſis in Hiſpania, quam Yepes in monaſterio S. Joannis Burgenſi exſtare teſtatur. Bollandus Tom. II. Jan. p. 1056. Habetur in Jo. Tamayi Martyrologico Hiſpanico, & inde in Mabillonii Sec. VI. Benedictino parte 2. p. 895.

Rudolphus Dier de Muden vel *Muyden*, natus in oppido Muda Hollandiæ Ann. 1384. Anno ætatis XIV. Daventriam ſtudiorum cauſſa petiit, poſt annos quatuor Fratribus domus Florentii, ſ. Hieronymianorum ibidem adſcriptus, porro A. 1435. Procuratoris munus obtinuit, mortuus A. 1458. æt. 75. Ejus eſt *Scriptum de M. Gherardo Grote*, *Domino Florentio*, *& multis aliis devotis fratribus* in modo dicta domo verſatis. Edidit vero Gerhardus Dumbar. Tom. I. Analectorum p. 1. ubi etiam p. 114. *Continuatio hujus Scripti per Petrum Hoorn compoſita exſtat*.

Rudolphus de Frameinſperg, miles e Bâvaria oriundus, An. 1346. ex urbe Landshuta ad Terram Sanctam profectus, ſed Palæſtinam tranſvolavit potius, quam peragravit. Intra aliquot menſes confectum eſt ejus iter, nec niſi trecentos & quinquaginta florenos cum famulo conſumſit, quorum quatuor habuit, cum Landshutum venit. Fabulas plerumque refert, nec niſi fragmenta breviſſima totius operis ſuperſunt, edita a Caniſio Lect. Ant. IV. pag. 358. Narrationem hanc debemus Jac. Baſnagio in obſervatione prævia p. 333. Olearius memorat, eum Paſtorem in Sucken fuiſſe, & *Deſcriptionem Terræ Sanctæ* cum Marci Poli, Veneti, & Jo. de Montevilla Itineribus prodiiſſe. Vide & ſupra lib. VI. p. 183.

Rudolphus, monachus *Fuldenſis*, diſcipulus Rabani Mauri, Poeta & Hiſtoricus, obiit A. 865. quum in Schola Fuldenſi docuiſſet: Godefridus Henſchenius in Comment. prævio ad vitam Rabani, Tom. I. Febr. pag. 501. docet, eum chartis donationum Caroli & Ludovici Pii, tanquam Scholaſticum, Clericum & Subdiaconum, ſubſcripſiſſe. Ex alia charta oſtendit, eum Ludovico Germaniæ Regi a concionibus & confeſſionibus fuiſſe. Habemus ab eo

1. *Vitam S. Liobæ*, Abbatiſſæ Biſchofheimenſis, editam a Surio in editione ſecunda d. 28. Sept. & Mabillonio Sec. Bened. III. part. 2. p. 245. Hanc juſſu Rabani ſcripſit. Excerpta ex illa dedit Brovverus in Sideribus Germaniæ, & Schannat in Codice Probationum Hiſtoriæ Fuldenſis p. 79.

2. *Vitam Rabani Mauri*, quæ exſtat in Operibus hujus per Colvenerium, T. I. in Brovveri Ant. Fuldenſibus, nec non in Actis Sanctorum Tom. I. Febr. p. 500. ap. Mabillonium ſec. IV. part. 2. p. 1. Schannatum l. c. p. 117. Particula etiam illius in Actis SS. T. I. Aprilis p. 7.

3. Partem *Annalium Fuldenſium* ipſi tribuit Eccardus rerum Francic. XXXI. 118. quia ea, quæ A. 852. præcedunt, a ſcriptore contemperaneo & in aula regia verſato compoſita ſint. Adde Caveum p. 459. Hiſtoire literaire de la France Tom. V. p. 285.

Ad hunc Rudolfum directa eſt Epiſtola Erminoldi ſeu Erminrici Diaconi & Monachi Elevvangenſis vitæ B. Solæ præmiſſa, apud Caniſium Lect. Ant. II. part. 2. pag. 168. ubi eum Didaſcalum ſuum vocat.

Rudolphus Glaber, v. libro VII. pag. 65.

Rudolphus Langius, vide libro XI.

Rudolphus, Epiſcopus *Lavantinus*. Ejus *monitio ſub pœna excommunicationis de non adhærendo Georgio Regi Bohemiæ*, *literæ ad Academiam Lipſienſem*, *Bullæ Cru-*

Cruciatæ & alia MSS. ſunt in Bibl. Lipſienſi Paullina. Felleri Catal. p. 405. 406. Acta per eundem in diæta in montibus Cuthinis Bohemiæ, ibidem pag. 408.

Rudolphus de Lubeck, neſcio quis, vixit A. 1323. ſub Joanne Papa XXII. ſcripſit *Paſtorale novellum*, ſive Summam Sacramentorum, rituum, vitiorum, verſu Hexametro. Incipit:

Sanctorum ſacra verba Patrum, Decretaque Romæ
Pontificum variis diffuſe tradita libris &c.

Extat MS. in Bibliotheca monaſterii Benedicto-Burani, teſte Pezio Theſ. noviſſimo Tomo III. parte 3. p. 629.

Rudolphus Prellæus, vid. *Radulphus*.

Rudolphus e Rudsheim, Epiſcopus Vratislavienſis, ſcripſit *in Pentateuchum Moſis*, *in Joſuam*, *Judices & Jeſaiam*, *Expoſitionem quoque in quatuor libros Sententiarum*, *Sermones de Tempore & Sanctis*. Vivebat A. 1470. Hæc Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 350.

Rufinus, natione Gallus, in aula Theodoſii ſummam dignitatem conſecutus eſt, de quo hiſtorici ſunt conſulendi. Literarum cupidum fuiſſe, docet Symmachus, amicus ejus, Epiſt. III. 82. 83. 88. 90. qui ejus eloquentiam, ſales & elegantiam commendat. Adſunt undecim Epiſtolæ Symmachi ad ipſum ſcriptæ, ſed nulla illius adeſt reſponſio. Auctores Hiſtoriæ literariæ Gallicæ Tom. I. part. 2. p. 323. exiſtimant, *Poema* illud, quod fabulam Paſiphaes metris fere omnibus Horatianis exprimit, eſſe hujus Rufini, quia ſiglæ V. C. ipſi a Goldaſto in editione Petronii additæ ſunt. Longe melior eſt ſententia Fabricii noſtri, Biblioth. Latin. IV. 7. pag. 796. qui Victorini Grammatici eſſe oſtendit, illius ſcilicet Aretiochenſis, cujus librum *de metris Terentianis* in Collectione ſua exhibet Helias Putſchius p. 2706. Adeoque illud Carmen ideo tantum elaboratum eſt, ut omnia metrorum genera juvenes ſimul expreſſa haberent.

Rufinus, incertæ ſedis Epiſcopus, ſed qui tamen ſeculo XI. vixit, & Petro Abbati Caſſinenſi librum *de bono pacis* inſcripſit, editum a Bern. Pez Bibl. Aſceticæ Tom. IX. p. 1.

Rufinus, qui ſe *magiſtrum* vocat, ſcripſit Vitam *S. Raymundi Palmarii Confeſſoris*, qui A. 1200. obiit, extat autem in Actis Sanctorum Tomo VI. Julii p. 645. non a manu primæva, ſed ex verſione Italica anni 1525. in Latinum ſermonem converſa. Alia hujus Raymundi vita Italico ſermone ſcripta eſt a Petro Maria Campio Placentiæ 1618.

Ruffinus Antiochenus, Grammaticus. *Commentarius* ejus *in Terentium* MS. eſt in Bibl. Vaticana & Ambroſiana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 92. 106. 523. Cum Priſciano impreſſus eſt Comm. *de metris comicis & oratoriis numeris*, teſte Geſnero.

Rufinus, *Aquilegienſis* presbyter, Concordia (non Luſitaniæ oppido, ut Georgius Cardoſus in Hagiologio d. 20. Junii, Pſeudo-Dextrum ſecutus, credit. Adde Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam veterem III. 5. n. 125. 126.) ſed Carnorum colonia oriundus. *Toranii* cognomen ipſi vulgo tribuunt: quem *Tyrannium* vocat Appendix ad Iſidorum & Ildefonſum de Script. Eccleſ. c. 4. De vita ejus nolo pluribus agere, Lectores ablegans ad Henr. Noriſii Hiſt. Pelagianam I. 2. 3. Tillemontium Tomo XII. Dupinium, Caveum, Ceillerium, præcipue Fontaninum in hiſt. literaria Aquilegienſi, lib. IV. & V. & Annalium Eccleſiaſticorum ſcriptores. Oudinus nihil de illo, quod non miror, quum & alios omiſerit non negligendos. Vita Rufini Gallico ſermone prodiit Pariſ. 1724. 12. 2 Vol. (*a*) Pelagii præceptor fuit, Pagius ad Ann. 409. n. 26. ſeqq. peccatum originis negavit, adeoque Pelagianorum Coryphæus fuit. Sirmondus Tom. I. pag. 304. Henr. Noris diſſ. de Synodo V. c. 13. Walchius diſſ. de Pelagianiſmo ante Pelagium (Jen. 1738.) §. 39. Pala-

(*a*) Joornal des Savans 1725. p. 391.

ladius Hiſt. Lauſiaca c. 118. negat hoc Rufino inventum eſſe vel γνωστικώτερον vel ἐπιεικέστερον. Fabulas multas illius detegit Baronius, cujus confer Indicem Tomi IV. & V. nec non Poſſevinum Tomo II. Apparatus p. 358. ſeqq. De mala ejus fide in vertendis ſcriptoribus Græcis conqueritur etiam Dallæus de ſcriptis Dionyſii & Ignatii II. 40. ſeqq.

Scripta ejus nunc ſequantur:

1. *De benedictionibus Judæ & reliquorum Patriarcharum*. Exſtant in Orthodoxographis Heroldi & Grynæi. MS. in Bibl. Vindobon. teſte Lambecio Tomo II. pag. 800.

2. *Commentarii in Hoſeam*. Ab auctore ſeculi V. medii ſcriptos eſſe credit Tillemontius Tom. XII. p. 290.

3. 4. *Comment. in Joelem & Amos*.

5. *Expoſitio Symboli ad Laurentium Epiſcopum*. Legitur inter Opera Cypriani & Hieronymi, quibus a nonnullis temere adſcribitur.

6. *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ libri II.* ab initio hæreſeos Arianæ uſque ad mortem Theodoſii M. Græcam illorum librorum verſionem fecerunt Gelaſius Cæſareenſis & Cyrillus Hieroſol. teſte Photio p. 120. Uſi ſunt ea Theodoretus & Socrates. Vid. Petavius contra Grotium p. 83. Dodvvellus de jure Laicorum ſacerdotali p. 278. Locus Græce affertur in Act. I. Synodi Nicænæ ſecundæ Tomo III. Conciliorum Binii p. 491. 494. Socrates primum ejus fidem ſecutus eſt, poſt errorem correxit. Vide præfationem libri II.

7. *Commentarius in Pſalmos LXXV.* A recentioribus interpolatum credit Gatakerus in Adverſariis p. 70.

Hæc opera prodierunt Lugd. 1570. Pariſ. 1580. fol. Memoratur etiam editio Romana 1470. fol.

8. *Apologia Pamphili pro Origene Latine verſa*. Exſtat Operum Hieronymi Tom. V. p. 245. edit. Martianæi.

9. *Apologia pro Origene ſive de Depravatione librorum Origenis*. ibid. pag. 249.

10. *Alia pro eodem Apologia*. ib. p. 250.

11. *Epiſtola ſive Apologia ad Anaſtaſium Papam de fide ſua*. ibid. p. 259.

12. *Invectiva adverſus Hieronymum altera*: tres enim ſcripſerat, (non duas, ut vulgo creditur) teſte ipſo Hieronymo Tomo II. p. 134. & ſæpius alibi. In editione Martianæi bis occurrit, Tomo IV. part. 2. p. 350. & Tomo V. p. 261.

13. *Profeſſio fidei*, ſive *Palinodia*, conſtans Anathematiſmis XII. qui Origenianis & Pelagianis oppoſiti ſunt. Sub Rufini nomine inter Marii Mercatoris Opera edidit Garnerius part. I. p. 114. Hieronymo tribui in antiquo MS. teſtatur Mabillonius Tomo I. Muſei Italici p. 218. Edidit quoque Henr. de Noris Hiſt. Pelag. I. 3. Adde Natalem Alexandrum ſec. IV. parte I. p. 686.

14. *Libellus fidei prolixiſſimus* contra varios hæreticos Latine verſus. Primus edidit Jacobus Sirmondus, Pariſ. 1650. 8. repetitus eſt Tom. I. Operum ejus, & tomo XXVII. Bibl. Patrum maximæ. Pelagio tribuitur in MS. Corbeienſi, quam ſententiam refellit Sirmondus. Garnerius Rufino cuidam Syro vindicat, & illuſtrat in Appendice ad Tomum I. Marii Mercatoris p. 286.

15. *Opera Joſephi Latine converſa*, quæ res ipſi ſatis infeliciter ceſſit. Quamvis ſint, qui non ab ipſo, ſed a quodam amico Caſſiodori verſos eſſe dicant libros Antiquitatum, ut ex ejus c. 17. Inſtitutionum divinarum notant Lambecius, Jo. Andr. Boſius, & Iſaacus Voſſius: Qui, *neſcio*, inquit, *quo fato factum ſit*, *ut illa verſio ſub Rufini ambulet nomine*, *acſi neceſſum ſit*, *ut omnes ineptæ interpretationes Rufinum habeant auctorem*. Epiphanii Scholaſtici nomine edidit in luculenta ſua Joſephi editione Eduardus Bernardus. Plura dabunt Ittigius in Prolegomenis ad Joſephum & Fabricius noſter Bibl. Græca IV. 6. 11. qui etiam editiones ſat multas operoſe recenſet.

16. *Euſebii Hiſtoriam Eccleſiaſticam* Latine vertit, cujus jam meminit Au-

guſtinus de cura pro mortuis c. 6. Tomo VI. Operum p. 379. Mala hic fide verſatus eſt, addendo, mutando & ſubtrahendo. Editiones varias pete rurſus ex Bibliotheca Græca τοῦ πάνυ V. 44. p. 59.

17. *Clementis Recognitiones* Latine. Meminit Gennadius. Eduntur cum Clemente, *cum Epiſtola ad Jacobum fratrem Domini*, quam noſter itidem vertit.

18. *Anatolii Liber de Paſchate*. Verſio edita eſt a Bucherio una cum Victorini Paſchali Canone. Antverp. 1634. fol. p. 439.

19. *Origenis varia*, περὶ ἀρχῶν, *Homiliæ in Geneſin, Exodum, Leviticum, Numeros, Joſuam, Judices, primum Regum, Pſalmos, Canticum Canticorum, in Epiſtolam ad Romanos Latine*. De ſingulis vide Fabricium noſtrum, ubi de Origene agit. De libro περὶ ἀρχῶν ſpeciatim Walchii diſſert. de Pelagianiſmo ante Pelagium p. 67. 70.

20. *Baſilii Cæſarienſis & Gregorii Nazianzeni quædam Latine*, in antiquis illorum Patrum editionibus. Orationis tamen XLIX. & L. Nazianzeni verſio perperam Rufino tribuitur: & Prologus illis orationibus præmiſſus alio ſpectat. Vide quæ Chiffletius annotavit ad Vigilium p. 58.

21. *Vitæ Patrum*. In editione Roſveydi noſtro tribuuntur liber II. qui Palladii Hiſtoriam Lauſiacam, & *tertius*, qui Heraclidæ Paradiſum continet. Adde Roſveydi Prolegom. X.

22. *Gregorii vitam S. Phileæ, Epiſcopi Thmuitani & ſociorum* recognovit, quæ edita eſt in Actis Sanctorum Tomo I. Febr. p. 462.

23. *Xyſti* ſive *ſexti Philoſophi ſententiæ* a Rufino verſæ ſunt, de quibus infra in *Xyſtus*.

24. *De bono pacis* libros duos Rufini Sorani nomine (forte *Torani* ſcriptum fuit) ex Bibl. Tegernſeenſi prælo paratos habet Celeb. Bernardus Pezius, prout ipſe teſtatur Diſſert. Iſagogica ad Tomum I. Theſauri Anecdot. noviſſimi pag. 14.

Perierunt illius quædam a Gennadio c. 17. memorata, ut ſunt: *Sententiæ Pamphili Martyris adverſus Mathematicos*, (vide Henr. Noris diſſert. de Synodo V. p. 102.) *Epiſtolæ variæ*; *Invectiva adverſus Hieronymum prior, Evagrii Pontici Opuſcula*. Etiam e Latino in Græcum quædam vertiſſe teſtatur Hieronymus T. II. p. 165.

Quoſdam *Sermones*, Zenoni Veronenſi vulgo tributos, Rufini eſſe, in editione Zenonis recentiſſima oſtenderunt Petrus & Hieronymus Ballerini fratres. Veron. 1739. fol. * De operum Joſephi, quæ vulgo feruntur a Rufino verſa, translatione egregie commentatus eſt vir Cl. Muratorius Antiquit. Tom. III. pag. 918. Certum ille ponit Caſſiodori ætate Antiquitates Judaicas latinitate donatas fuiſſe, eodem Caſſiodoro inſtante, ut ipſe teſtatur Inſtitut. divin. Liter. c. 17. quam primam fuiſſe operis hujus verſionem ex eo conſtat, quod ab antiquiore ſcriptore translatum nemo unus ex veteribus umquam dixit; nec vetuſtiſſimus Mediolanenſis Codex, qui in papyro Ægyptia ſcriptam Antiquitatum Joſephi verſionem continet, Rufini nomen umquam præfert. Liber vero de Bello Judaico utrum a Rufino verſus ſit, Caſſiodori etiam ætate ambigebatur. Immo potius ex ſilentio Gennadii, qui inter opera Rufini hanc verſionem nequaquam accenſet, plane evincitur latinum hujus operi interpretem alium a Rufino quærendum eſſe. Ex his omnibus inferendum Antiquitates Judaicas latinis litteris traditas opus Authoris eſſe Rufino recentioris; verſionem autem de Bello Judaico num Rufini ſit ambigi merito poſſe.

Deſcribenda nunc venit ſplendida editio Veronenſis operum Rufini non ante multos annos a Cl. Dominico Vallarſio Veronenſi Presbytero curata, cujus Tomus I. prodiit Veronæ 1745. alterum vero non ſine votorum ſollicitudine expectamus. Præcedit omnia Rufini vita a V. C. Fontanino adorna-

nata, atque in ejus hiſtoria literaria Aquilejenſi inſerta, publicique juris poſt obitum Authoris facta. Vitam hanc nonnullis correxit emendavitque Vallarſius.

Inter Rufini opera familiam ducit liber *de Benedictionibus Patriarcharum* cum notis Cl. editoris recenſitus ad Codicem MS. Bibliothecæ Bononienſis.

2. *Commentarius in Symbolum Apoſtolorum* ad Baluzianam editionem exactus.

3. *Hiſtoria Monachorum & itinera per Ægyptum* S. Petronii Bononienſis nomine ſcripta ex editione Roſvveydiana repræſentata.

4. *Duo hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Libri* cum MSS. Codicibus comparati. Monendi ſunt hic Lectores ſtudioſi hiſtoriam hanc Rufini, atque una pariter totam ejus verſionem hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Euſebii extare in vetuſtiſſimo Codice Cathedralis Eccleſiæ Lucenſis tempore Caroli Magni ſcripto, qui ſane conſuli meretur, ut eo accuratior hiſtoria iſta reddatur.

5. *Libri Apologetici duo adverſus Hieronymum* ſubjuncta *Apologia ad Anaſtaſium*.

Succedit his Appendix dubia atque ſpuria continens. Primus omnium ſeſe offert *Commentarius in* 75. *priores Pſalmos*. Authorem hujus opuſculi quamquam anonymum Vallarſius in Præfatione inveſtigans Gallum eſſe natione certo indicio tenere ſe demonſtrat, nec facile alium eſſe ait a Vincentio Preſbytero Gallo, de quo Gennadius *de Scriptoribus Eccleſiaſticis* cap. 80.

2. *In tres minores Prophetas Oſeam, Joelem, Amos Commentarius*, quem ab Hiſpano ſcriptore datum, & forte a Paulo Oroſio ex conjectura deducit.

3. *Vita S. Eugeniæ Virginis ac Martyris*, quam ex Græco a Rufino verſam recentiores quidam nullius veteris Codicis authoritate perſuaſi ſcripſerunt. Edita eſt a Roſvveido, & cum ejus notis recuſa.

4. *Libellus de Fide* a Cardinali Noriſio olim e Vaticano, & a Garnerio ex Bellovacenſi Codice productus ſub Rufini nomine, quamquam ille quidem Rufinum Aquilejenſem præſcripſit; alter Rufinum Hieronymi diſcipulum; ſed a Rufino noſtro alienam eſſe ſcriptiunculam Vallarſius contendit.

5. *Rufini Presbyteri provinciæ Palæſtinæ liber de fide* a Sirmondo olim vulgatus, & nunc iterum recuſus additis ex MSS. Codicibus variantibus.

Rufinus Floridus, Poeta Britannus, illuſtris vir, genere ac varia rerum eruditione pollens, ex illis Britannis unus erat, qui cum Cæſare Maximo in Armoricam claſſe trajecit. Poſt comparatas multo ſudore ſcientias, Theodoſius illum præ aliis, Arcadio juveni adhuc tutorem conſtituit...... Hic ille Rufinus erat, quem Claudianus Poeta duobus libris inſectatus eſt acerbiſſime. Unde contra eundem Claudianum hic ſcripſit Epigrammata 28. *Ad Theodoſium Imperatorem lib. I. De oris maritimis, lib. I. & alia his ſimilia plura. Claruit anno Chriſti* 414. Hæc Balæus Centur. I. 42. qui ad Jo. Cuſpiniani Vitas Cæſarum provocat. Pitſeus in Indice operis ſui de illuſtribus Angliæ ſcriptoribus *Rufini Floridi* nomen habet, & Anni 414. numerum adjicit, ſed nihil de hoc Rufino.

Ut verum fatear, pleraque, quæ hic adſcripſi, falſa ſunt. *Floridi* nomen ipſi nemo adjecit. Britannus natione non fuit, ſed Gallus, teſte Zoſimo & Suida. De facultate carminum pangendorum altum eſt apud omnes ſilentium. Et qui poterat Claudiano reſpondere, quum Carmen hujus in Rufinum non niſi poſt infelicem ejus mortem confectum ſit?

Rufinus Scifius, alii *Sipius*, Aſſiſias, ex Comitibus Saxirubei, conſanguineus S. Claræ, diſcipulus S. Franciſci, obiit d. 14. Nov. 1270. Cum aliis duobus ſociis S. Franciſci, Angelo Reatino, & Leone Aſſiſiate confecit *Legendam* ſive *Vitam & miracula S. Franciſci*. Waddingus de Script. Ord. Minorum p. 312. Jacobilli Bibl. Umbriæ p. 243.

243. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 320.

Rufus Feſtus Avienus : vide hoc Fabricium Bibl. Latinæ III. 11.

Sextus Rufus, qui *Breviarium* dedit, eodem capite a Fabricio §. 7. memoratur. Addo tantum editiones aliquot antiquiores, ex quibus conſtabit, quam varie nomen ejus & titulus libri ſcribatur. *Sixti Rufi*, viri Conſ. Valentiano Aug. de hiſtoria Romana libellus, Romæ apud Eucharium Silber, 1491. 4. *Ruffi Sexti* Geſtorum Romanorum liber, Romæ per Stephanum Blank, 1492. 4. *Sexti Ruffi* Epitome de Hiſtoria Romana, Pariſ. per Michaelem Vaſcoſanum, 1543. 4. *Rufi Feſti* Breviarium rerum geſtarum populi Romani, Pariſ. apud Mamertum Patiſſonum 1588. 8.

Rufi Fonti Breviarium & inſcriptiones aliquæ antiquæ ad aquæductus pertinentes, & deſcriptio urbis Romanæ, MS. in Bibl. Cardinalis Ottoboni. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 189.

Rufus, Poeta ſeculi circiter XII. qui *de rebus Curialium* ſcripſit, & a Matthæo Vindocinenſe refutatus fuit. Hæc docet Scholiaſtes Ebrardi Bethunienſis ſupra a Noſtro adductus libro V. pag. 75. qui tamen, cum de Matthæo agit, lib. XII. hoc opus ejus non memorat.

Ruggerus Fuldenſis, v. ſupra *Rogerius*.

Rupertus vel etiam *Robertus* Abbas, ſcripſit *Hiſtoriam expeditionis Hieroſolymitanæ* ſub Urbano II. quæ MS. eſt in Bibl. Cardinalis Ottoboni. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 189.

Alius *Rupertus* Abbas, cujus *Stimulum charitatis in Jeſum Chriſtum* in Bibl. Vaticana obvium profert idem Montfauconius p. 99.

Rupertus, monachus *S. Albani* apud Moguntiam, ſcholæ ibidem præfuit circa A. 892. *Vitam S. Albani* metrice deſcripſit. Ita Trithemius in Chron. Hirſaugienſi. Dan. vero Papebrochius in Actis Sanctorum Tom. IV. Junii pag. 89. longe juniorem pronunciat, qui ſeculo XIII. vel etiam ſerius vixerit, idque, quum illa vita nuſquam hodie compareat, ex verſibus leoninis, quorum ſpecimen adeſt, probat, qui ſeculo XII. excoli cœpere. Adde Hiſt. literaire de la France Tom. V. pag. 664.

Rupertus, illuſtri Comitum proſapia ortus, *Augiæ divitis* monachus, circa Ann. 1007. ſcripſit *de ruina monaſterii Augienſis* ex incendio, proſa, rhythmo & carmine. Sed liber hodie non exſtat. Jo. Egon de viris illuſtr. Augiæ divitis II. 25.

Rupertus, Gallus, Ord. *Carmelitarum* circa A. 1340. Scripſit *in libros Sententiarum*, *in librum Sapientiæ*, *Canticum Canticorum*, *Eccleſiaſten*, *Proverbia*, *Eccleſiaſticum*, *IV. Evangelia*, *Epiſtolas Pauli*, *de ſeptem peccatis mortalibus*, *de immortalitate animæ*, *de ludo ſcachorum*, *de libertate credendi*, *de motibus naturalibus*, *de Effectibus ſtellarum*, *Sermones de tempore & Sanctis*. Trithemius de ſcriptor. Eccleſ. cap. 617. Petri Lucii Bibl. Carmelitana p. 74. 75.

Rupertus, *Rubertus*, vel etiam *Rudmarus*, Abbas *Gotevvicenſis*, ab Ann. 1173. 1199. ſcripſit *Vitam B. Altmanni*, Epiſcopi Patavienſis, quam ſine nomine Auctoris addito publicavit Sebaſtianus Tengnagelius in Veteribus Monumentis pro Gregorio VII. contra Schiſmaticos, Ingolſtadii 1612. 4. editis. Ex duobus Codicibus MSS. denuo edidit Hieronymus Pez Tomo I. S. R. Auſtriacarum p. 138. cujus confer Obſervationes prævias.

Rupertus Abbas *Limburgenſis*, in diœceſi Spirenſi, natione Germanus, in Schola Pariſina literis incubuit. Vixit circa Ann. 1124. Scripſit *in Canticum Canticorum*, *de contemtu & vanitate hujus mundi*, *de Joanne Baptiſta*, *Revelationum ſuarum lib. I. Sermones de Sanctis*. Trithemius de Script. Eccleſ. c. 375. Bulæi hiſt. Univerſ. Pariſinæ T. II. p. 774.

Ru-

Rupertus Epiſcopus *Olomucenſis*. Ejus *Libellus de his, quæ ad pœnitentiam & confeſſionem pertinent*, cujus initium: *Sacra Scriptura continet decem præcepta &c.* MS. exſtat in Bibliotheca monaſterii Tegernſeenſis, quod teſtatur Cel. Bern. Pezius in Diſſert. Iſagogica ad Tom. I. Theſauri Anecdotorum noviſſimi p. 14.

Rupertus Ruſius, Anglus, Ord. S. Franciſci circa A. 1280. Scripſit *Declarationem in Regulam S. Franciſci*, *de anima*, & *ſuper Sententias*. Trithemius de Script. Eccleſ. c. 474. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 321.

Rupertus, primum Decanus, poſt Abbas *Tegernſeenſis*, circa A. 1170. Ejus *Epiſtolæ XXIV.* editæ ſunt in Codice Diplomatico Pezii & Hueberi part. II. p. 4. Sequuntur etiam p. 11. ſeqq. Epiſtolæ aliorum ad ipſum.

Rupertus, Abbas *Tuitienſis*, natione Germanus, Monachus primum S. Laurentii in ſuburbio Leodienſi, deinde in monaſterio Sigebergenſi. Ooſtbroekanum uno miliari ab Ultrajecto ſitum, addit Valerius Andreas. Poſtquam in juventute poeſi operam navaverat, deinceps Scripturæ S. incubuit, ad quam rem ipſe adjuratus a Cunone Abbate Sigerbergenſe, quem ut parentem reverebatur, ſcribit ſibi Spiritum Sanctum de nocte, ut globum ignitum, totumque pectus mira ſuavitate circumiiſſe, hominemque totum ſibi poſſediſſe, ut in Declamatione de vita Ruperti narrat Matthias Agricius Witlichius. In ipſo autem titulo editionis Moguntinæ exſtat imago Mariæ Virginis æri inciſa, & ſub eadem brevis narratio docens, Rupertum, cum tardiori ingenio eſſet, in monaſterio S. Laurentii coram imagine Mariæ lapidea, remedium eidem impetraſſe. Credat hæc qui volet. Nos ſcimus, dona Spiritus Sancti non eſſe tam plumbea, quam quæ in Operibus Ruperti inveniuntur. Quicquid ſit, propter eruditionem, quam illo ſeculo plane ſingularem poſſedit, a Friderico Archiepiſcopo Colonienſi Tuitium vocatus, ibique A. 1128. Abbas conſtitutus eſt, ubi tandem A. 1135. 4. Non. Martii (*a*) fato ſuo functus eſt. De vita ejus confer Orationem Jo. Trithemii, & Declamationem Witlichii memoratam, Arn. Wion Lignum Vitæ V. 74. Galliam Chriſtianam Tom. III. p. 754.

Editiones Operum ejus exſtant variæ Coloniæ 1527. per Pirchman. fol. quæ omnium prima eſt, (*b*) poſt ap. Arnoldum Birckman, 1533. 1566. 1577. 1598. & 1602. & Pariſ. 1638. fol. vol. 2. Mihi ad manus eſt Moguntina ſumptibus Hermanni Maylii Birckmanni 1631. fol. duobus voluminibus edita, quorum recenſum nunc dabo.

Tomo I.

De Operibus S. Trinitatis libri XLII. qui complectuntur Commentarios in Pentateuchum, libros hiſtoricos Vet. Teſt. Pſalmos, Prophetas majores, quatuor Evangeliſtas, & de Operibus Spiritus S. libros IX. Colon. 1525. Lovanii 1551. fol. apud Saſſenum.

Commentarius in XII. Prophetas minores, pag. 703. In ſex poſteriores editus fuerat primum Noribergæ apud Jo. Petræum, 1524. 8. qui eodem anno menſe Octobri Comm. in Jonam & Micheam addidit, cum quatuor priores nanciſci tunc non poſſet. Lovanii 1551. ap. Servatium Saſſenum.

In Cantica Canticorum de incarnatione Domini, p. 1054. Colon. 1540. fol. & apud Arnoldum Birckman 1551. fol.

Comment. in Job, tum primum editus, pag. 1106. *in Eccleſiaſten*, pag. 1197.

Tomo II.

De gloria & honore Filii hominis, ſuper Matthæum, p. 1.

De glorificatione Trinitatis, & de proceſſione Spiritus S. libri IX. pag. 137. Præmittitur hymnus ad Spiritum S. Prodiit cum præcedente ſeorſim Colon.

(*a*) Conf. Act. Eruditorum 1725. p. 55.

(*b*) Vid. Hockeri Catalogus Bibl. Heilsbrumenſis, p. 144. 145.

lon. ap. Jo. Soter. 1533. 1540. & Pariſ. 1545.

In Evangelium Joannis libri XIV. p. 217. Norib. 1526. 8. Colon. 1541. Pariſ. 1545.

In Apocalypſin Joannis libri XII. p. 468. Editi ſunt ſeorſim Norimb. 1526. Colon. 1540.

De victoria verbi Dei libri XIII. pag. 626. Prodierunt per Ant. Sorg, civem Auguſtenſem, 1487. fol. Norimb. 1523. Colon. 1540. Lovanii apud Servatium Saſſenum 1551.

De divinis officiis per anni circulum, libri XII. pag. 750. quod Opus, Caveo teſte, quidam Walramo, Anſelmi amico, tribuunt, errore ſatis manifeſto. Nam in præfatione ad Cunonem Epiſcopum Ratisbonenſem directa Rupertus omnia ſcripta a ſe huc uſque edita enarrat, ſimulque addit, cujus ſuaſu aut hortatu ſingula elaborata ſint: quæ ſingula de Walramo minime omnium valent. Adeſt quoque Codex authenticus Cunoni a Ruperto tranſmiſſus cum imagine utriuſque, quem deſcribit Vir Clar. Bernardus Pez diſſert. Iſagogica ad Tomum I. Theſauri Anecdotorum noviſſimi p. 39. Prodiit inter alios Scriptores de ſacris Eccleſiæ officiis per Melch. Hittorpium, Colon. 1568. Romæ 1591. Pariſ. 1610. nec non in Bibliotheca Patrum Pariſina: ſeparatim Colon. 1543. fol. Antverp. 1593. & alibi.

De incendio Tuitii oppidi, p. 884. In illo corpus Dominicum a flammis illæſum manſiſſe narrat.

De meditatione mortis libri II. p. 894. Hic liber cum præcedente primum editus eſt a Matthia Agricio Witlichio, Coloniæ apud hæredes Arnoldi Birckmanni, 1572. 8.

Vita S. Heriberti Archiep. Colonienſis, p. 908. & apud Surium d. 16. Martii, & in Actis Sanctorum Tom. II. Mart. p. 475. Baronius ad Ann. 1021. n. 2. Rupertum non tam auctorem, quam illuſtratorem hujus Vitæ dicendum eſſe ait; quippe qui eam (ut in præfatione teſtatur) ab antiquiore ſcriptam auctore ſtyli rubigine ſubobſcuram expolire & cultiorem reddere laboravit. Vide ſupra lib. XI. p. 236.

Paſſio B. Eliphii martyris in urbe Tullenſi p. 924. & ap. Surium d. 16. Octobr.

Sequentia tum primum edita fuerunt:

De Voluntate Dei liber I. p. 929.

De Omnipotentia Dei liber I. p. 936. Atqui vero hi duo libelli jam prodierant Norib. 1524. 8. apud Jo. Petræum, editore Andrea Oſiandro.

In quædam Capitula Regulæ S. Benedicti lib. IV. p. 946.

Altercatio Monachi & Clerici, quod liceat Monacho prædicare, p. 970. Incipit: *Inique agis reſiſtens mihi in faciem.* Deſiit: *Quomodo ergo prædicabit?*

De eodem Epiſtola ad Eberhardum, Abbatem Brunvvilarenſem, p. 972.

De læſione virginitatis, & an poſſit conſecrari corrupta? p. 973. Quæſtio hæc ipſi propoſita fuerat a quodam Clerico, cujus prima litera erat W. *An virginitatis amittat palmam, qui vel quæ propriis aut alienis manibus, vel qualibet alia arte præter naturalem coitum, ſibi ſemen elicuerit?* Quæſtionem hanc de viris excitari non miror; ſed hoc non placet, a talibus has quæſtiones circa ſequiorem ſexum moveri, & ad eaſdem reſponderi, quibus glorioſum eſt non noſſe fœminas, & ignorantiam ſuam potius fateri debebant, quam de talibus vel cogitare.

Huc uſque editio Moguntina: ſed alia quoque poſt id tempus edita ſunt, quæ nunc addimus.

Apologia Ruperti quando citatur, ne Lector illam in Operibus illius fruſtra requirat, ſciendum eſt, eam eſſe librum primum Operis *in quædam Capitula Regulæ S. Benedicti*. Cum enim ab æmulis quibuſdam laceſſitus fuiſſet, & hæreſeos accuſatus, quum ex ſcriptis ejus varia exſculperent, & in ſenſum pravum detorquerent, ipſe coactus eſt ſe excuſare, & ejus rei gratia juvencu-

culus aſello vectus, & uno puero comitatus in Franciam abiit. Sed ille multa hiſtorica de hoc itinere non enarrat. Loca quædam excerpta ex hac Apologia dedit Witlichius poſt librum de incendio Tuitienſi p. 94. quum ipſa tunc nondum eſſet edita, ſed omnes illæ ſententiæ libro hoc primo, quem indicavimus, inveniuntur.

Dialogorum inter Chriſtianum & Judæum libri III. quibus *Annuli* nomen dedit, editi ſunt a Gabr. Gerberonio ad calcem Operum Anſelmi. Pariſ. 1675. p. 524.

Scripſit etiam *Res geſtas Epiſcoporum Leodienſium & Abbatum S. Laurentii* libris V. quorum tres priores perierunt, quia monachus imperitus eos e codice abraſit, & Epitomen Operis Bernardi in Cantica, quæ vulgo *Reinero* tribuitur, repoſuit. Duos reliquos abbreviatos ab An. 959. ediderunt Martene & Durand Collect. ampliſſima Tom. IV. p. 1033. cum variorum continuationibus.

De vita vere Apoſtolica Dialogorum libri V. editi ſunt a Martene & Durand Collect. ampliſſ. IX. pag. 959. in quibus auctor demonſtrare cupit, monachos ad omnia Eccleſiæ munia obeunda idoneos eſſe, ſummamque illis injuriam a Canonicis regularibus fieri, qui vix ſeculo XI. exorti, ſtatim eis bellum indixerunt. Horum dialogorum, verba ſunt obſervationis præviæ, auctor ſuum ex profeſſo nomen ſubticuit, ſi quid in eis boni protulit; id totum Deo, a quo omne bonum, referens, optanſque, *ut laude ſua mutus liber ipſe legatur, dummodo laudem Dei & Eccleſiæ loquatur*. Scriptos tamen a Ruperto Abbate Tuitienſi prope Coloniam Agrippinam conjectura non levi poſſumus aſſerere. Nam Graffchatenſe monaſterium, cujus ex codice illa ætate exarato ipſos deſcripſimus, ſitum eſt in diœceſi Colonienſi, ſimileque exemplar poſtea in ipſo Ruperti cœnobio Tuitienſi reperimus, quod pene unicum ex omnibus tanti viri Operibus ibidem ſuperſtes habetur. Deinde auctor librum ſuum tertium his terminat verbis: *Imminens S. Nicolai feſtivitas compellit nos ſibi inſiſtere, unde compellimur quartum diſtinguere, cujus ad hoc poſſumus prece juvari*. Porro S. Nicolaus patronus eſt vicini Tuitio Brunvillarienſis monaſterii, quocum magnam haud dubium conſuetudinem habebat Rupertus. Demum certum eſt hoc de argumento Opus aliquod a Ruperto compoſitum fuiſſe, ut diſcimus ex Anſelmi Havelbergenſis Epiſtola ad Abbatem Husbergenſem, qui occaſione Petri cujuſdam, Canonici regularis, gratia majoris perfectionis ad monachos tranſvolantis, ejuſdem argumenti lucubrationem ediderat. Hanc enim ille refellere cupiens, magno cum contemtu ſic de Ruperto effatur: *Porro neſcio cujus Roberti cujuſdam doctrinam adnectis, cujus auctoritas, quia in Eccleſia ignoratur, ea felicitate contemnitur, qua probatur*. Huc uſque obſervatio prævia.

Epiſtola ad Liezelinum Canonicum, qua ratione Monachorum Ordo præcellit Ordinem Clericorum, edita eſt ſub nomine *Roberti* in Martene & Durand Theſauro novo Anecdotorum Tom. I. pag. 285. & novum argumentum ſubminiſtrat, *Dialogos* modo dictos eſſe Ruperti Tuitienſis, id quod miror ab illis Duumviris eſſe prætermiſſum.

Memorantur tamen ejus quædam nondum edita, ut ſunt: *Opus ex libris Regum de glorioſo Rege David*, quod ipſe adducit in præfatione ad librum de divinis officiis: *Opuſculum trium libellorum ſub Dialogo Judæi & Chriſtiani de ſacramento fidei*, memorat una cum priore Anonymus Mellicenſis c. 117. *Epiſtolarum lib. I.* Trithemius cap. 365. *Sermones* & *Carmina varia*, ſcil. *Vitam D. Auguſtini*, *Vitam S. Odiliæ virginis*, *Cantus eccleſiaſticos de S. Severo confeſſore*. Witlichius in præfatione Apologiæ p. 93. & Declamatione p. 108. b.

Carminum libri IV. & *Hymni* lecti fuerunt Leodii ad S. Laurentium, teſte

Val. Andrea in Bibl. Belgica p. 805.

Exciderunt illi quædam contra Tranſſubſtantiationem, quæ Proteſtantes urſerunt, Pontificii vero vindicant. Vide Aub. Miræi Scholia ad Honorium Auguſtodunenſem IV. 26. p. 92. Bulæum Hiſt. Univerſ. Pariſinæ tom. II. pag. 714. Bellarminum de Sacramento Euchariſtiæ III. 11. & 15. nec non de Scriptoribus Eccleſ. Pagium ad a. 1111. n. 9. Rich. Simonem Hiſt. Crit. N. T. p. 389. ſeqq.

Ruricius, Gallus, nobili genere natus, duxit Iberiam illuſtri ſtirpe, quibus Epithalamium ſcripſit Sidonius Apollinaris. Poſtea ſeculo renunciavit, factus a. 484. Epiſcopus Lemovicenus, mortuus eſt a. 507. *Exſtant* ejus *Epiſtolarum libri II.* (*a*) primum editi a Caniſio Lect. Antiquarum tom. V. p. 459. in edit. Baſnagiana tom. I. p. p. 369. Deinde prodierunt in Bibl. PP. Pariſina 1654. tom. II. p. 369. & in duabus ſequentibus. Baluzius editionem novam promiſit, ſed præſtare non potuit. Vide pluribus Hiſtoriam Galliæ literariam tom. III. p. 49. Circa Chronologiam variat Gallia Chriſtiana tomo II. p. 501. ſ.

Nomina eorum, ad quos Ruricius literas dedit.

Æonio Epiſc. I. 15. II. 8. 15.
Agricolæ, II. 31.
Albino Presb. II. 45.
Ambroſio Epiſc. II. 43.
Apollinari, II. 25. 40.
Aprunculo, II. 48. 54. 55. 56. 57.
Baſſulo Epiſc. I. 7.
Cæſario Epiſc. II. 32. 35.
Capilluto Epiſc. II. 20. 30.
Celſo, I. 12. 13. 14.
Cenſurio Epiſc. II. 50.
Ceauniæ, II. 14. 49. v. infra Namacio.
Claro Epiſc. II. 63.
Conſtantio, II. 23. 42.
Coronopio Epiſc. II. 6.
Elafio, II. 7.
Eonio, vid. Æonio.
Eracliano, II. 29.
Eudonio & Melantiæ, II. 38.
Eufraſio Epiſc. II. 21. 28.
Fauſto Epiſ. I. 1. 2.
Fœdamio & Vilico, II. 13.
Fredario, I. 11.
Geſperio, I. 3. 4. 5.
Hiſpano, II. 45.
Joanni, II. 47.
Leontio, II. 41.
Lupo, I. 10.
Namacio, II. 5. 61.
Namacio & Ceauniæ, II. 1. 2. 3. 4.
Nepotiano, I. 6.
Ommacio, I. 18. II. 27.
Parthemio & Papianillæ, II. 36.
Pet.... II. 37.
Pomerio, I. 17. II. 9.
Præſidio, II. 11. 12. 52.
Ruſtico, II. 19. 53.
Sancto, II. 18.
Sedato Epiſc. II. 17. 33. 34.
Severo. II. 58.
Sidonio Epiſc. I. 8. 9.
Sidonio, Videnti, I. 16.
Stephano, II. 51.
Sthoracio, S. Stauracio, II. 59.
Taurencio vel Turencio, II. 16. 46.
Vero, II. 22.
Victorino Epiſc. II. 39.
Vittameno, II. 60. 62.
Voluſiano, II. 64.
N. N. II. 10. 24. 26.

Addimus hic quoque Catalogum eorum, qui inter Epiſtolas Fauſti Regienſis ad Ruricium noſtrum ſimul ſcripſerunt. Exſtant autem illæ Epiſtolæ tom. I. Caniſii p. 343. edit. novæ.

Cæſarius, 18.
Eufraſius, 15.
Græcus, 10.
Sedatus, 13. 14. 19.
Turentius, 12.
Victurinus, 11.

Ruſſellus vel *Roſſellus*, Theologiæ Doctor Anglus, poſt Epiſcopus Lincolnienſis, Conſiliarius Regius, & ſummus Angliæ Cancellarius, floruit a. 1484. Scripſit *in Cantica Canticorum*, &

(*a*) Non XI. ut mendoſe legitur apud Ittigium de Bibliothecis Patrum p. 113.

& *de poteſtate Summi Pontificis & Imperatoris*. Pitſeus de illuſtribus Angliæ Scriptor. Append. Centur. IV. 30.

Ruſticanus, Italus, Ord. Prædicatorum ſub initium ſec. XVI. typis edi curavit *Teleſphori Cuſentini Eremitæ a.* 1486. *clari Prophetias*. Venet. 1516. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. II. p. 34. Vide infra ſub *Teleſphoro*. * *Teleſphori Cuſentini Prophetias* in epitomen redegit tantummodo; idque anno demum 1486. præſtitit. Epitomis vero hujuſce editionem tertius alius ex ordine Fratrum Eremitarum curavit, ut ex epiſtola operi præfixa in editione Veneta an. 1516. diſcimus. In hac epiſtola ſcribitur author epitomis rem perfeciſſe ante annos fere ſeptuaginta. Hæc ſi detrahas ab an. 1516. redduntur anni 1446. Integer titulus ſeu exordium operis eſt: *Liber de magnis tribulationibus in proximo futuris compilatus a docto & devoto presbytero & Eremita Teleſphoro de Cuſentia provinciæ Calabriæ collectus ex vaticiniis novorum Prophetarum Dandali & Merlini* &c. *deinde abbreviatus per V. Fratrem Ruſticanum*. Debemus hæc viro clariſſimo, & mihi olim, dum Vindobonæ eſſem, noto, atque amico Philippo Jacobo Lambacher a ſecretis civitatis Vindobonenſis in ſua Bibliotheca antiqua Vindobonenſi civica in notis pag. 166.

Ruſticus, Epiſcopus Feſulanus, Diaconus Cardinalis a Vigilio Papa evulgatus, ſcripſit *Diſputationem de tribus Capitulis* contra Vigilium Pontificem, qui adverſus eum damnationis ſententiam enunciaverat, illumque Diaconi dignitate privaverat. Cum autem Ruſtico cauſſa adjudicata ſit, priſtinæ etiam dignitati reſtitutus eſt. Vide quæ de hoc narrant Ferdinandus Ughellus in Italia Sacra (tom. III. p. 212.) Auctarii Ciaconii, & alii. Hæc Oldoinus in Athenæo Romano p. 594. Illa *Diſputatio adverſus Acephalos* exſtat in Antidoto contra hæreſes Jo. Schardi, pag. 246. in Hæreſiologia Heroldi, in Scriptis Veterum de una perſona & duabus naturis in Chriſto, (Tig. 1572.) p. 140. b. & in Bibl. PP.

Ruſticus Elpidius, vide ſupra libro V. pag. 93.

Ruſticus, Epiſcopus *Burdegalenſis*, alii Narbonenſem vel Bituricenſem (*a*) dicunt, a. 450. Ejus *Epiſtolam* ad Eucherium Lugdunenſem edidit Sirmondus in annot. ad Sidonium Apollinarem Lib. II. Epiſt. 11. tom. I. Operum Sirmondi p. 900. Adde quæ Queſnellius annotavit ad Leonem Magnum p. 781. ſeqq.

Ruſtici, neſcio cujus, *Sacræ meditationes* MSS. ſunt in Bibl. Academiæ Lipſienſis Paullina, teſte Catalogo Felleriano pag. 173.

Rutgerus Epiſcopus *Trevirenſis*, circa a. 917. *Decretorum librum* collegit, quem in Synodo a Suffraganeis ſuis comprobari curavit, ut ex Trithemii Chronico Hirſaugienſi notavit Petrus Pithœus. Hæc Fabricius Bibl. Græcæ Vol. XI. p. 95.

Ruthardus, monachus Ord. S. Benedicti, monachus Fuldenſis & Hirſaugienſis, auditor Rabani Mauri & Walafridi Strabi, poſt obitum Haymonis a. 852. Epiſcopatum Halberſtadenſem recuſavit, *Geſta S. Bonifacii* AEp. Moguntini heroico verſu cecinit, *Regulam S. Benedicti Commentariis* primus illuſtravit, *Sermones* plures conſcripſit. Poſſevinus tomo II. Apparatus pag. 361. Schatenius Annal. Paderborn. lib. II. p. 143. Adde Noſtrum ſupra lib. XV. p. 213. & Hiſt. literaire de la France tom. V. p. 317.

Claudius Rutilius Numatianus, ſatis deſcriptus eſt a Fabricio noſtro Bibl. Latin. III. 13. & Monachis Benedictino-Maurianis in Hiſtoria literaria Galliæ tom. II. p. 70. Duo tantum monemus ex libro, quem poſteriore loco laudavimus: Prius, quod gente fuit Gallus, vel Toloſanus, vel, quod magis probabile eſt, Pictavienſis, id quod probatur ex lib. I. v. 208. ubi Palla-

S 2 dium,

(*a*) In Gallia Chriſtiana neque inter Bituricenſes neque Narbonenſes locum habet.

dium, qui Pictavienſis fuit, *ſpem & decus generis ſui* vocat. Alterum eſt, quod titulus Tribuni militum & Præfecti Prætorio fundamento ſolido deſtituatur.

Rutvvinus Saxo, vel etiam *Rutvvicus*, neſcio quis: ſcriptorem vetuſtiſſimum vocat Paulus Langius in Chron. Citicenſi p. 792. & quædam ex illius libro profert, dum tamen titulum non memoret. Quia vero in illa lacinia Libonotani, Camanni, Suardones, Cauritani, tanquam antiqui terræ Miſnenſis incolæ proferuntur, quos ante Eraſmum Stellam, impoſtorem, nemo unquam inaudivit, recte conjicit Cl. noſter Kreyſigius, deceptum eſſe Langium a Stella, & Rutvvinum eſſe nomen fictum. (*a*)

Rycus Wichevvize, ſacerdos Londinenſis a. 1410. auctor Epiſtolæ ad Jo. Huſſum, quæ vulgo Wicleffo tribuitur, ſed a ſene ad puerum XI. annorum ſcripta eſſe non potuit, unde a nonnullis ſuppoſititia fuit credita. Legitur hæc Epiſtola in Operibus Huſſi (ed. Norib. 1725.) tom. I. p. 126. Laſitii hiſt. Fratrum Bohemorum p. 223. Walpurgeri Huſſo combuſto p. 56. Germanice in Riegeri hiſt. Fratrum Bohemorum vern. lingua ſcripta part. VI. p. 580. Adde VVilh. Seyfridi Comm. de Jo. Huſſo cum annot. Jo. Chriſt. Mylii p. 36. 37.

Hermanus Ryd de Reen, quæ patria ipſius fuit. Scripſit *Tractatum de vita & honeſtate Clericorum*, editum a VVolfgango VViſſenburgio in Antilogia Papæ p. 606. 722. Ipſe Tractatus conſtat capitibus novem, qui a literis initialibus *Hermannus* incipiunt. Et hoc indicant verſiculi ſub finem operis:

Noſtræ ſcriptoris dant nomen initiales,
Eſt de Reen natus, Ryd ipſe cognominatus.
1467 *Magdeburgi.*

Videmus igitur Reen eſſe patriam. Jo. VVolfius in Indice Lectionum Memorabilium hunc noſtrum memorat, & addit annum 1480. in ipſo autem opere nihil de eo habetur illo anno, ſed potius ſub a. 1460. tom. I. p. 864. & rurſum ad annum 1467. p. 877. quædam inde excerpta leguntur.

LIBER XVIII.

SAba Malaſpina, vide ſupra ſub Lit. M.

Joannes Sabadinus de Arientis, Bononienſis, ſub initium ſeculi XVI. Ejus *Colloquium ad Ferrariam plebem* pro conjugio Lucretiæ Borgiæ (Alexandri VI. PP. filiæ) in Alphonſum primogenitum Ducalem Eſtenſem, exſtat MS. in Bibl. S. Germani. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 1139. * Quamquam unico illo opuſculo a Fabricio hic indicato Sabadinus iſte locum ſibi vendicat in Bibliotheca ſcriptorum Latinorum, non uno tamen opere ſcriptoris titulum ſibi promeruit; ſed vernacula omnia dedit, quorum eſt titulus legendus apud Orlandi Bibliothecæ Bononienſis pag. 171.

Sabbatinus, Epiſcopus Genuenſis, qui a. 876. Concilio Ticinenſi, & anno ſequente Ravennenſi interfuit, ſcripſit *Epitaphium S. Syri*, quem ipſe Genuam tranſtulerat. Ughellus Italia S. tom. IV. p. 841. Sopranus de Scriptoribus Liguriæ p. 251. Oldoini Athenæum Liguſticum p. 491.

Sabbatius, vide infra *Servatius*.

Marcus Antonius Coccius Sabellicus, natus in Vico Varronis, ad Anienem (de quo loco Leander in deſcriptione Italiæ p. 224. & ipſe Sabellicus libro ult. Enneadum) a Pomponio Læto vero, qui diſcipulos novo nomine mactabat, *Sabellici* nomine a patria vocatus eſt. In urbe Tiburtina ſcholam pene imberbis rexit, hinc autem Romæ ſub Pomponio Læto profecit. A Venetis evocatus eſt, ut literas humaniores doceret, & hiſtoriam Reipublicæ conſcriberet. Præterea Bibliothecæ Beſſario-

(*a*) Vide librum vernaculum *die Oberſachſiſch Nachleſe* parte III. p. 514.

rionis Cardinalis præfuit . Utini quoque docuiſſe tradit Syllabus hiſtoricorum Utinenſium, teſte Voſſio. Mortuus eſt a. 1606. Confer Voſſium de hiſtoricis Latinis p. 669. Bælium in Lexico, Joannem Fabricium Bibliothecæ Fabricianæ tomo II. p. 513. Petr. Anton. Corſignanum de viris illuſtr. Marſorum pag. 220.

Opera ejus conjunctim prodierunt Venet. per Albertinum de Liſona, 1502. folio.

Baſileenſis eorum duplex eſt editio ap. Hervagium. Prior a. 1538. duobus volum. folio, quæ, teſte Bælio, non niſi *Enneades & decem libros Exemplorum*, cum *Hiſtorica Synopſi* ſ. Caſp. Hedionis continuatione Enneadum uſque ad annum 1538. continet. Plenior eſt altera 1560. tomis IV. fol. cujus contenta apponemus.

Tomo I.

Rhapſodiæ hiſtoriarum ab orbe condito Enneades V.

Tomo II.

Rhapſodiæ Enneades ſex. Ultima Enneas deſinit cum libro ſecundo. Prodierunt antea Venet. 1498. fol. per Bernardinum & Matthæum Albaneſotos.

Rerum Venetarum ab urbe condita Decades tres, & quartæ libri tres. Venetiis apud Andream Toreſanis de Aſula, 1487. fol. de qua editione vide Jo. Fabricium l. c. p. 517. denuo prodiit 1514. editio nitida & emendata 1718. 4.

Verſio Italica inter Hiſtoricos rerum Venetarum tomo I.

Tomo III.

Supplementi libri XXIX. Eſt continuatio Enneadum ex Paulo Jovio aliiſque lectiſſimis ſcriptoribus depromta, uſque ad a. 1559.

Tomo IV.

Exemplorum libri X. p. 6. Prodierunt Lipſiæ, per VVolfg. Stœkkel 1512. fol. apud Thannerum 1514. fol. Argent. 1518. fol. Baſil. 1541. 8. Germanice verſi per M. Leonardum Brunner, Eccleſiaſten VVormatienſem. Argent. 1535. fol.

De vetuſtate Aquilejæ & Fori Julii p. 201. *nec non Vicentinus Crater ſ. Urbis agrique Vicentini deſcriptio*, p. 541. Venet. 1502. Exſtant etiam in Schotti Italia illuſtrata p. 51. 103. & Grævii Theſauro Italiæ tom. VI. part. 4. Apud Maittairium tomo I. p. 758. invenio hunc titulum: *M. Antonii Sabellici libri ſex de Utini & Aquilejæ origine ac vetuſtate; carmen in munitionem Sontiacam, in cædem Sontiacam, in Carnicum incendium, in naufragantem divi Petri cymbam, de artium inventoribus, in natalem diem virginis Mariæ, in ejus progeniem, ad Nazareth ejus ſolum natale, de ejus virginitate &c. per Antonium*. 4. typis antiquis, ſed ſine anno.

De Venetæ urbis ſitu, libri III. p. 249. *De Magiſtratibus*, liber I. p. 278. *De officio Prætoris*, lib. I. p. 301. *De officio Scribarum Dialogus*, p. 313. *ut & ejuſdem Genethliacum & Oraculum* (inter Carmina in Opp.) Venet. 1487. 1502. Habentur etiam in Schotti Italia illuſtrata p. 1. & Grævii Theſauro tom. V. part. 1.

De latinæ linguæ reparatione Dialogus, p. 319.

Epiſtolarum familiarium libri XII. pag. 337.

Orationes XII. p. 473.

Poemata varia, p. 529. *Elegiæ in natalem divæ Mariæ virginis* prodierunt Daventriæ, 1490. 4.

Annotationes in Plinium, cum Beroaldi & Politiani ſimilibus prodierunt typis antiquis, in folio, ſine mentione anni & loci, repetitæ in Lampadis Gruterianæ ſ. Theſauri Critici tomo I.

Interpretatio in Suetonii Cæſares prodiit in editione Suetonii Pariſina 1512. folio.

Annotationes in Lucanum, Pariſ. apud Aſcenſium 1514. folio. * Interpretatio ejus in Suetonium multo ante prodiit, quam hic a Fabricio indicetur; nam eſt apud me ejuſdem operis editio Veneta per Damianum de Gorgonzola an. 1493. die 29. Martii.

Marius Sabellicus de conjuratione Baja-

jamontis Theupoli MS. Romæ in Bibl. S. Crucis. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 194.

Sagacius vel *Sagacinus Mutus de Gazata*, unus ex civibus primariis Regienſibus, qui in turbis a. 1318. patria extorris ad Canem Grandem Scaligerum, Veronenſium Principem confugit. Scripſit *Chronicon Regienſe* uſque ad a. 1353. qui ipſi fuit nonageſimus primus ætatis. Sed exemplum illius hodie mire laceratum adeſt, inde non niſi ab a. 1272. edidit Celeb. Muratorius S. R. Ital. tom. XVIII. p. 1. quum tamen ex iis, quæ nepos ejus ad a. 1353. ſcripſit, conſtet, geſta Attilæ & aliorum in eo memorata fuiſſe: ex quibus conjicit Muratorius, ab ipſis fortaſſe Romanorum temporibus opus hoc fuiſſe deductum. Reliqua ab anno 1353. 1388. adjecit *Petrus Mutus de Gazata*, qui ſe ipſum ejus pronepotem, alii vero ſcriptores, Guido Panzirolus & Bernardinus Gorius ex Franciſcino nepotem vocant. Hic a. 1335. natus poſtea inter monachos Benedictinos S. Proſperi Regienſis cooptatus fuit, quum annos natus eſſet XIII. Dignitatem Abbatis conſecutus eſt a. 1363. porro anno 1384. ab Urbano VI. Subcollector Apoſtolicus, & a. 1391. ab Ugolino Epiſcopo Regienſe Vicarius Generalis aſſumtus eſt, mortuus tandem a. 1414. Omnia hæc debentur præfationi laudati Muratorii.

Guilielmus Saginetus, Gallice *Saignet*, miles circa a. 1420. Scripſit *Lamentationem ob cœlibatum Sacerdotum*, ſive *Dialogum Nicænæ conſtitutionis & Naturæ ea de re conquerentis*, qui cum refutatione Joannis Gerſon MS. eſt in Bibl. Baſileenſi. Opuſculum autem Gerſonis in operibus illius conjunctim editis invenies. Oudinus tomo III. p. 2325.

Saladinus de Eſculo, Principis Tarantini Phyſicus circa a. 1163. Scripſit *Compendium Aromatariorum*, quod cum Operibus Joannis Meſne prodiit Venet. 1527. & 1581. fol. Hæc ex VVolfg. Juſto Mercklinus in Lindenio renovato pag. 952.

S. Salabergæ Abbatiſſæ Laudunenſis vita edita eſt a Dacherio poſt opera Guiberti pag. 679. & Mabillonio ſeculo II. Benedictino p. 421.

Anonymi *Salernitani Paralipomena*, hoc eſt. eorum, quæ duobus ſeculis geſta & ab aliis omiſſa ſunt, enarratio, ab a. 760. 960. habetur tomo II. rerum Italicarum Muratorii parte 2. p. 159. cum annotationibus ejuſdem Muratorii.

Salica Lex, a Francis Orientalibus in pago *Salageve* habitantibus lata: qui pagus inter Salam Franconicum & Mœnum ſitus eſt, unde geographicam illius delineationem invenies in mappa, quam Jo. Fridericus Schannat Traditionibus Fuldenſibus a ſe editis adjecit. Adde hic Jo. Frid. VVeidleri de natali ſolo Legis Salicæ diſquitionem, VVitteb. 1736. editam, ubi & alias de origine hujus vocis ſententias adfert & dijudicat: item Orationem Henrici Cocceji de Lege Salica Heidelbergæ habitam, & poſtea ſæpius excuſam. Auctores hujus Legis, ut ex præfatione conſtat, fuerunt varii. Primi fuerunt Rectores quatuor provinciarum in Germania, VViſogaſt, Bodogaſt, Salogaſt & VVindogaſt, adhuc gentiles, qui prima illius rudimenta jecerunt. Quum vero in illa quædam deciſa eſſent religioni chriſtianæ contraria, reges Francorum Clodoveus, Theodericus, Chlotarius & Dagobertus per alios viros illuſtres eam in meliorem formam redegerunt. Reliqua, quæ ad hiſtoriam illius pertinent, ab illis auctoribus requirantur, qui hiſtoriam Juris & Legum Germanicarum dederunt. Nos pro inſtituto noſtro de editionibus ſolliciti ſumus. Primus cum cæteris Legibus Germanicis edidit Baſilius Joannes Heroldus, Baſil. 1557. fol. Sequitur Jo. Tillius, qui cum aliis item Legibus vulgavit, Pariſ. 1573. quæ editio ex Codice per Carolum M. emendato prodiit, & vocabulis Germanicis ſ. Malbergis deſtituitur. Poſtea Franciſcus Pithœus hanc Legem correxit, & ad-

di-

dito Gloſſario auxit, quam edidit Frid. Lindenbrogius primo ſeparatim Pariſiis, 1602. 4. deinde in Codice Legum Veterum, Francof. 1613. fol. & ex hac editione Goldaſtus tomo III. Conſtitutionum Imperialium. Porro eam dedit Hieronymus Bignonius ex autographo Pithœi cum Gloſſario illius, & annotationibus ſuis, Formulisque Marculſi additis, Pariſ. 1665. 8. Sequitur Stephanus Baluzius, qui eandem inter Capitularia Regum Francorum edidit, cum undecim codicibus antiquiſſimis collatam. Neque omittendus eſt Godefridus VVendelinus, qui a Joan. Jacobo Chifſletio incitatus, editionem Heroldinam, huc uſque omiſſam revocavit, eamque cum Gloſſario ſuo & diſſertatione de natali ſolo Legum Salicarum Antvverpiæ 1649. 4. in lucem produxit. Palmam reliquis omnibus præripuit Jo. Georgius Eccardus, qui aliquot Codicibus MSS. uſus, has Leges denuo ſub incudem revocavit, varias earum editiones & codices ſollicite contulit, & Commentario ſat luculento illuſtravit, in quo præcipue voces germanicas etymologice illuſtrat; qua in re multum ſane præſtitit, ſi quædam excipias, in quibus ſe paullo audaciorem exhibet. Et huic Eccardo debetur notitia editionum, quam huc uſque attuli. Editus eſt liber Francofurti & Lipſiæ, ſumtibus Nicolai Fœrſteri, Bibliopolæ Hannoverani, 1720. fol. Addita ſunt ab Eccardo varia: 1. *Additiones variæ* ad hanc Legem annis ſequentibus a Ludovico Pio, Pipino & Guidone Italiæ regibus, Ottonibus, Henricis & aliis factæ. p. 183. 2. *Lex Ripuariorum*, cum additionibus Caroli M. p. 204. 3. *Formulæ antiquæ*, quas Mabillonius *Alſaticas* vocat, Eccardus *Sangallenſes* mavult, p. 232. 4. God. Guil. Leibnitii diſſert. *de Origine Francorum*, cum annotationibus Eccardi, p. 247. 5. *Annales Francici* a Theoderico Ruinarto confecti & Gregorio Turonenſi additi, p. 265 6. *Emendationes in Otfridi Paraphraſin Evangeliorum*, quas ex Codice Vaticano exſcripſit Fridericus Roſtgaard. Tandem poſtremum Leges Salicas edidit Petrus Georgiſch in Codice Legum Veterum, Halæ 1739. 4. Neque hic ſilentio prætereundus eſt Vir Celeb. Jo. Guilielmus Hofmannus, quem fata nobis nuper admodum mature eripuerunt. Is libris duobus *Obſervationum Juris Germanici*, Lipſ. 1738. 8. editis, varia quoque Legis Salicæ loca ex lingua Germanica feliciter explicavit.

* Omiſſam hic eſſe deſcriptionem editionis legis Salicæ a Joanne Schiltero Argentoratenſi paratæ, quam vir alter doctus perfecit, Joannes Frikius præfatione illuſtravit, & Joannes Georgius Scherzius in univerſitate Argentoratenſi profeſſor inſeruit in volumine II. Theſauri antiquitatum Theutonicarum Ulmæ 1727. in fol. Expreſſa eſt editio iſta ad vetuſtiſſimum codicem Regium; tum adduntur variantes ex editione Heroldi, & codicis Guelpherbitani. Subjiciuntur viri cujuſdam docti adnotationes. Succedit lex Salica recentior emendata, & promulgata juſſu & authoritate Caroli Magni cum notis Franciſci Pithœi, Hieronymi Bignonii, & Stephani Baluzii. Hanc equidem editionem utpote ſplendidam, & accuratam præteriiſſe pigeret.

Bartolomæus de Saliceto (de quo hic acturum ſeſe Fabricius ſpoponderat, nec fidem ejus exolvit author ſupplementi) Bononienſis Richardi Saliceti juris ſcientia ætate ſua clari ex fratre nepos ob eminentem juris ſcientiam *Monarcha juris* appellatus docuit Patavii, Paduæ & Bononiæ, authorque fuit ut Ferrariæ juris ſchola publica inſtitueretur, in qua & docuit. Obiit anno 1412. die 28. Decembris. Videndus de illo Pancirolus de clar. leg. Interpret. lib. 2. cap. 78. Scripſit *commentarios in codicem Juſtiniani* cui operi ſolidis 18. annis incubuit. Prodiit Mutinæ 1475. & 1476. Venetiis 1483. Scripſit pariter *& in Digeſtum vetus* Brixiæ 1499. *Con-*

ſal-

ſultationes varias Venet. an. 1378. fol. In collectione Veneta Zileti tom. *6.* par. 2. extat opuſculum ejus *de mora & ejus effectibus*. Ejus *de uſu Feudorum* librum unum laudat Trithemius de ſcriptor. Eccleſ. pag. mihi 335. Ejus Repetitio l. ſemel mora ff. 50. ma. prodiit Senis per Henricum Hæolem 1495. Bartholomæi de Saliceto conſilium ſuper facto ſchiſmatis pro Urbano VI. extat in MS. codice Feliniano num. 224. Conſilia Papiæ 1489. Repetitiones in Conſilia Baldi Papiæ 1489.

Salimbenus de Salimbenis, de Grenonis, Parmenſis, Ord. Minorum Theologus, & in optimis literis verſatus, circa a. 1280. Scripſit *hiſtorias ſui temporis & Chronicon Italiæ* uſque ad annum 1280. Alii *Chronicon Parmenſe* vocant. Poſſevinus tomo II. Apparatus pag. 370. VVillot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 321. VVaddingus de ſcript. Ord. Minorum.

Saliphilax, natione Britannus, quem Balæus ex vetuſtiſſimo Bardorum genere fuiſſe credit. Ajunt eum circa a. *960.* *De genealogia Regum Britannorum* ſcripſiſſe. Balæus Cent. II. 29. Pitſeus c. 144.

Salisburgenſe Chronicon a nato Chriſto uſque ad a. 1389. edidit Hieron. Pez tomo I. Scriptorum Auſtriacorum p. 314. Aliud a S. Ruperto ad a. 1495. idem tomo II. pag. 427. Tertium Raymundus Duellius Miſcell. II. p. 130. Chronicon duplex vernaculum, Hahnius Collect. tomo II. p. *766.* Monumenta Salisburgenſia Caniſius tomo III. part. 2. p. 263. Diplomata Salisburgenſia & Laureacenſia Jo. Petrus de Ludevvig tom. II. Scriptorum Bambergenſium p. 347. Anonymus Poeta de ordine comprovincialium Epiſcoporum Salzburgenſium, Ratisbonenſium, Friſingenſium, Patavienſium & Sabionenſium, editus eſt a Mabillonio in Analectis p. *346.* & Pezio tomo I. p. 8.

Salla (rectius *Saba*) *Malaſpina*, vide ſupra lit. M.

Salomon, Baro *a Ramſchvvag*, primum Monachus, poſt a. *891.* Abbas S. Galli, demum a. *893.* Epiſcopus *Conſtantienſis*, qui a. 895. Concilio Tribunienſi interfuit, obiit a. *919.* Ejus *Carmina quædam* ſuperſunt edita ab Henr. Caniſio Lect. Ant. tom. II. part. 3. p. 235. & in Bibl. PP. max. tom. XVI. p. 1300. Scripſit quoque *Lexicon*, opus grande, *de ſeptem artibus liberalibus* lib. I. *Epiſtolas* ad diverſos, *Sermones* & varios Tractatus. Trithemius de viris illuſtribus Germaniæ p. 7. Jod. Mezlerus de viris illuſtr. S. Galli I. *62.* II. *16.* Poſſevinus tom. II. Apparatus p. 377. Hiſt. literaria Galliæ tom. VI. p. 164.

Salomon, *Toletanus* archipresbyter, circa a. 1077. Scripſit libellum *de virginitate S. Mariæ Dei genitricis*, niſi forte tantum deſcriptoris munus ſuſtinuit. Nam notitia illius ex ſola libelli ſubſcriptione habetur. Nic. Antonii Bibl. Hiſpana Vetus VII. 1. n. *9.*

Salonius, Eucherii Epiſcopi Lugdunenſis filius, in Monaſterio Lirinenſi educatus, Salviano & Honorato Maſſilienſibus nec non Vincentio Lirinenſi præceptoribus uſus. Factus deinceps Epiſcopus non Viennenſis, ut vulgo credunt, nec Genuenſis, ſed Genevenſis. Ab eo edita eſt *Expoſitio myſtica in Parabolas Salomonis & Eccleſiaſten*, per modum dialogi inter ipſum & Veranium fratrem. Prodiit ſeorſim Haganoæ 1532. 4. ex officina Jo. Secerii, inſerta deinde Micropresbytico, Orthodoxographis Heroldi & Grynæi, nec non Bibliothecis Patrum. Scripſit quoque cum fratre laudato *Epiſtolam* ad Leonem Magnum, quæ in Epiſtolis hujus exſtat, nec non tom. IV. Conciliorum p. 1038. Plura dabunt Aub. Miræus de ſcriptoribus Eccleſ. c. 90. & Hiſtoire literaire de la France tom. II. p. 433. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum pag. *616.* Poſſevinus tomo II. Apparatus pag. *396.* Gallia Chriſtiana tomo IV.

IV. p. 24. Tillemontius tomo XV. p. 134.

Salvator Cremonenſis, a patria ſic dictus, monachus Caſſinenſis circa a. 1410. Scripſit *Philoſophica*, & quædam in Ariſtotelem *Commentaria*. Ariſii Cremona literata tom. I. p. 221.

Salvatus, alias *Salvianus*, presbyter Luſitanus, ſec. XII. Scripſit *Vitam S. Martini Saurienſis presbyteri*, a. 1146. defuncti, quam promiſerat Andr. Reſendius, edidit vero Jo. Bollandus d. 31. Januarii, tom. II. p. 1131. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vetere VII. 14. n. 78.

Salvianus, Presbyter Maſſilienſis, Treveris, vel certe in Gallia Belgica, natus & educatus, mature uxorem duxit, Palladiam Hypatii & Quietæ filiam, ex eaque filiam Auſpiciolam ſuſcepit, ſed mature quoque, & quidem accedente illius conſenſu, ab uxore ſe ſeparavit, pro more illorum temporum, quo ſe Chriſtum in cœlibatu melius ſequi poſſe credebant. Credibile eſt, eum poſtea in monaſterio Lirinenſi hæſiſſe, id quod Auctores hiſtoriæ literariæ Gallicæ tom. II. p. 519. ſatis probatum dederuut. Tandem Presbyter Eccleſiæ Maſſilienſis fuit, & centenarius, vel eo major, obiit circa a. 496. Opera ejus hæc nota ſunt:

1. *De gubernatione Dei*, occaſione irruptionis gentium ſeptentrionalium in Italiam & alias regiones, quod etiam *de Providentia* inſcribitur. Verſio Gallica Franciſci de Belleforeſt MS. eſt in Bibl. Regia Pariſina. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 794. Petri Gorſii S. J. impreſſa Pariſ. 1655. 4.

2. *Ad Eccleſiam Catholicam*, ſive *contra avaritiam*, in quo ſub Timothei nomine latere voluit, cujus rei ipſe Salvianus epiſt. 9. rationem reddit. Anglice & Hiſpanice vertit Joſephus Greſvvellus Soc. Jeſu, Audomari 1618.

3. *Epiſtolæ VIII.* quibus additur nona ad Salonium ſcripta, & libro contra Avaritiam præmiſſa.

Edita ſunt hæc Opera primum a Jo. Alexandro Braſſicano, Baſil. 1530. fol. Romæ, apud Manutium 1564. fol. cum Maximo Taurinenſi, Paciano & Sulpicio Severo per Petrum Galeſinium, Pariſ. 1570. 1575. 1594. 8. Succedit cura Petri Pithœi Pariſ. 1580. 1545. 1648. 8. & cum ſcholiis Braſſicani excerptis, ibid. 1608. 12. Cum ſcholiis marginalibus & annotatione conſenſus ſanctorum edita ſunt a Jo. Theodoro Macherentio, Jeſuita, Auguſtæ Trevirorum, 1609. 4. Porro manum Salviano admovit Conradus Rittershuſius, qui ipſum Altorf. 1611. 2. tomis 8. vulgavit, cum annotationibus ſuis, quibus acceſſerunt Norib. 1623. 8. exiguo volumine annotationes Joan. Weitzii, Tobiæ Adami, Theodori Sitzmanni & Jo. Alex. Braſſicani. Editio Rittershuſii Francofurtenſis 1611. & alia Norimb. 1623. nullæ ſunt, quamvis in Hiſtoria literaria laudata ponantur. Nam Bolduani fides vacillat, quia pauciſſimos libros ipſe vidit, quos adfert, & a. 1623. tantum quædam annotationes adjectæ ſunt. Interea Salvianus etiam in Bibliothecas Patrum translatus eſt, & Jacobus Merlo Horſtius eundem in ſeptem Tubis Orbis Chriſtiani Colon. 1635. 4. loco ſeptimo recudi juſſit. Tandem Stephanus Baluzius ad Codicem Corbeienſem & duos Colbertinos recenſuit Salvianum & edidit Pariſ. 1663. & 1669. 8. tertiæ editioni adjecit Vincentium Lirinenſem, & annotationes in utrumque. Hujus autem & omnium aliorum annotata recuderunt cum Salviano & Vincentio Bremenſes a. 1688. 4. *Gallice* vertit P. Bonnetus, Pariſ. 1701. 12. Journal. des Scavans 1702. p. 299. Libros de providentia & de avaritia Drouet de Maupertuis. Journal des Scavans 1702. p. 300. Memoires de Trevoux 1702. p. 54. 1711. p. 1993. Deperdita ejus hæc narrat Gennadius de viris illuſtr. c. 67. *De bono virginitatis* ad Marcellum Presbyterum lib. III. Pro *eorum* (li-

(librorum de gubernatione) *ſatisfactione* ad Salonium Epiſcopum libr. I. Tillemontius tomo XVI. p. 193. recte *Apologiam* vocat. (*a*) *Expoſitionis extremæ partis Eccleſiaſtici* ad Claudium Epiſcopum Viennenſem libr. I. *Hexaemeron* verſu, lib. I. Fabricii noſtri conjectura eſt, fortaſſe illud eſſe, quod ſub Tertulliani nomine exſtat. *Homilias* multas Epiſcopis factas & *de ſacramentis* ad populum. Adde Trithemium c. 175. Alios deperditos recenſet Phil. Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano p. 607. *Expoſitionis extremæ partis Eccleſiaſtes* (legendum *Eccleſiaſtæ*) *ad Claudium Epiſc. Viennenſem*: *Anticimenon lib.* 3. *in quibus continentur quæſtiones Veteris & Novi Teſtamenti*, *de locis in ſpeciem* (ita legendum, non *in ſpecie*) *inter ſe pugnantibus*, *per interrogationem & reſponſionem*. Sed falſus eſt in his Elſſius, quum nemo fide dignus ſcriptor Salviano talia unquam tribuerit. Male idem, qui libros *de avaritia & ad Eccleſiam Catholicam* diverſos eſſe judicat. *Sermones II. de paſſione Domini* ſub nomine Salviani ſunt Romæ in Bibl. Sfortiana. Vide Nic. Comneni Prænotiones myſtagogicas p. 240. * Tertia Baluzii editio anno 1669. in 8. adornata recuſa eſt non ante multos annos Venetiis. Ac tandem *Salviani Maſſilienſis Epiſcopi* (lege Presbiteri) *Concordantiæ Operibus ejus adnexæ diſpoſitæ cura*, *& ſtudio Demetrii Barbulii* prodierunt Piſauris anno 1729. in 4.

Salvius de Bario, a patria, urbe Apuliæ, dictus, aliis *Saulus*, Ord. Prædicatorum, Epiſcopus Salpenſis ab a. 1264. ad 1274. Scripſit *Sermones de tempore & Sanctis*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 674. Altamura p. 133.

Linus Colucius Salutatus, Cancellarius Florentinus. Ejus *quatuor Epiſtolas* tempore ſchiſmatis ſcriptas 1. ad Cardinales Gallicos, 2. Petro de Corſinis Cardinali, 3. Marchioni Brandenburgenſi, 4. Innocentio VII. in Cœnobio Angelorum apud Florentiam invenit Mabillonius, quod ipſe refert in Itin. Italico pag. 168. Vide Collutius.

Saluſtius, Cancellarius Epiſcopi Genuenſis, circa a. 1098. *de translatione S. Fructuoſi* ſcripſiſſe memoratur a Fabricio noſtro, ſed non memini, tale quid mihi tam multa volumina pervolventi occurrere.

Salutaris, dubium an viri, an vero ſcripti nomen. *Poetam* vocat Flacius in Poematibus veteribus de corrupto Eccleſiæ ſtatu pag. 416. & Barthius Adverſ. XIV. 4. Leyſerus autem in hiſtoria Poetarum medii ævi p. 2058. titulum poematis eſſe ſtatuit, quod inſcribitur *Salutaris*. Edita ſunt Excerpta quædam a Flacio l. c. Joachimo Urſino in Speculo Jeſuitico p. 218. Chriſtiano Daumio poſt Diſticha Catonis, Cygneæ 1662. editis p. 199. editionis 1672. pag. 217. Integrum autem ex MS. Codice Helmſtadienſi edidit Polycarpus Leyſerus, loco allegato.

Salvus, Abbas *Alveldenſis* monaſterii in Navarra, obiit a. 962. Scripſit *Regularem libellum pro ſanctis virginibus*, cujus Codicem MS. viderunt Phil. Labbeus & Nic. Antonius: item *Hymnos*, *Orationes*, *verſus ac miſſas*, quæ periiſſe videntur. Confer Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam Veterem VI. 14. n. 348. ſeqq. & Vitam ejus, quæ poſt Ildephonſum

ſum

(*a*) Hunc titulum viri docti non ſatis recte intellexerunt. *Satisfactio* hoc loco idem eſt ac defenſio, qua ſcilicet ſatisfacit auctor objectionibus adverſariorum. Sed depravatio loci viris doctis impoſuit: Inferſerunt enim Codices vocem *merito*, & legunt, *pro eorum merito ſatisfactionis*, alii *pro eorum præmio*. Accedit alia ſignificatio, qua verbum *ſatisfacere* illis temporibus denotabat ſe excuſare, cum geſtu & verbis in humilitatem compoſitis veniam errorum rogare. Exempla præter Cangium habent Torrentius ad Suetonii Cæſ. c. 73. Marcellus Donatus ad Tiberium c. 27. Ipſe Salvianus lib. I. contra avaritiam p. 27. edit. Ritterſhuſ. ſic adhibet. Fuerunt igitur fortaſſe, qui quædam durius dicta peſſime interpretarentur, ipſumque hoc nomine apud Epiſcopum deferrent. Quapropter Salvianus Epiſcopo ſatisfecit, h. e. eundem humiliter rogavit, ne quid a ſe malo animo ſcriptum eſſe exiſtimaret.

ſum de ſcriptoribus Eccleſ. legitur p. 68. edit. Fabricii.

Salvus Caſſetta, Panormitanus, Ord. Prædicatorum, Florentiæ primum Baccalaureus, poſt Theologiæ Magiſter promotus a. 1448. In Siciliam redux variis ſcholæ & conventuum regiminis muneribus functus. Diffinitor fuit & a. 1474. Procurator ordinis Generalis, Magiſter Palatii apud Sixtum IV. a quo etiam in Germaniam Legatus miſſus eſt: porro Inquiſitor, & tandem Magiſter ordinis, obiit a. 1483. Scripſit *Vitam S. Vincentii Ferrerii*, *Epiſtolas ad diverſos*, *Acta inquiſitionis*, *Acta Legationis Germanicæ*. Confer Ant. Mongitore Bibl. Siculam tom. II. p. 207. Jac. Quetif de Sriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 859. Hier. Raguſa Elogia Siculorum p. 251. Altamuram p. 209. Giornale de' Letterati d' Italia tomo XXI. p. 407. * Prætereunda non ſunt ea, quæ de hoc viro ſcripſit Jacobus Volaterranus in ſuo Diario Romano ad an. 1481. *Salvus Siculus celebris Theologiæ profeſſor, qui plures annos ſacri Apoſtolici Palatii magiſter fuerat, & in ordine ſuo Prædicatorum magnæ auctoritatis, & gratiæ; eodem die nempe vigilia Pentecoſtes in generali Religioſorum ſui ordinis Concilio, quod Romæ apud Minervam eſt celebratum conſenſu omnium generalis deſignatur ..... vacabat tunc ea dignitas obitu Leonardi Manſueti Peruſini viri integerrimi, & ſubtiliſſimi Theologi, qui paulo ante Romæ diem obierat.*

Salvus de Merano Juriſconſultus Parmenſis, cujus conſilia extant in MS. codice Felini 419. una cum conſiliis Baldi de Saxoferrato.

Sampirus, Epiſcopus Aſturicenſis, ſcripſit *Hiſtoriam* ſeu *Chronicon* ab a. 858. ad 985. quæ cum Iſidoro, Idacio, Sebaſtiano & Pelagio Ovetenſi edita eſt a Prudentio Sandovalio, Epiſcopo Salmanticenſe, Pompejopoli 1613. 1634. fol. Auctor vixit circa a. 1020. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. VII. 1. n. 2. Oudinus tomo I. p. 1794.

Samſon Bardinus, Ord. Carmel. circa tempora Concilii Baſileenſis. Ejus *Sermo* ad Pontificem & alii ſunt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 114.

Samſon de Calvomonte ſcripſit *Abbreviationem Summæ Hoſtienſis in Decretales*, quæ MS. eſt in Bibl. S. Benigni Divionenſis & S. Victoris Pariſienſis. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 1287. 1375.

Neſcio an idem ſit *Petrus Samſon*, cujus *Quæſtiones Dominicales & Diſtinctiones in Decretales* in Bibl. Gemmeticenſi & S. Albini Andegavenſis obvias memorat idem p. 1211. 1227.

Samſon Cordubenſis, Eccleſiæ S. Zoili ibidem Rector, vixit a. 863. & obiit anno ejus ſeculi nonageſimo. Scripſit pro ſe *adverſus Hoſtigeſium Malacitanum præſulem*, qui Saracenis artes ad Chriſtianos opprimendos ſuggeſſerat: item *adverſus hæreſin Anthropomorphitarum*. Confer Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam Veterem VI. 7. n. 140. ſ. Poſſevini Apparatum tomo II. p. 397.

Samſon Demeta, h. e. ex provincia Glamorganenſi oriundus, monachus & Abbas in monaſterio illius provinciæ, tandem Archiepiſcopus Dolenſis, vixit a. 567. & librum *de patientia in adverſis* ſcripſit. Lelandus c. 43. Balæus Centur. I. 62. Pitſeus cap. 55. Vitam ejus ſcripſit Baldericus Archiepiſcopus Dolenſis, quæ exſtat apud Mabillonium Sec. I. Benedict. p. 165.

Samſon Dolenſis, vide modo *Demeta*.

Samſon Dorovernienſis, Ord. S. Benedicti monachus Cantuariæ ad fanum Salvatoris, a. 1170. Scripſit *Homilias & Opuſcula*. Balæus Centur. X. 58. Pitſeus c. 229. Lelandus c. 219.

Samſon de Inſula, Malchum de vita Pythagoræ interpretatus eſt, quod opus MS. exſtat in Bibl. Ambroſiana Mediolanenſi. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 520.

Samſon Maluſvicinus (Mauvoiſin) nobili genere, Archidiaconus, Præpoſitus, Decanus, tandem Epiſcopus Carnotenſis circa a. 1140. Scripſit *Epiſtolas*

aliquot, quarum *una* legitur in Operibus S. Bernardi, *duæ* tom. V. Miſcellaneorum Baluzii. Liron Bibl. Chatraine p. 62.

Samſon Remenſis contra Petrum Abailardum ſcripſit, MS. in Bibl. Vaticana. Montfaucon l. c. p. 139.

Samuel, Beulani vel Benlani presbyteri ex Læta conjuge filius, in Northumbria natus, floruit a. 640. & *Annotationes in Nennium*, nec non *de geſtis Regis Arturi apud Scotos* ſcripſit. Lelandus c. 48. Balæus Centur. I. 77. Pitſeus c. 640.

Samuel de Caſſinis, Ord. Fratrum Minorum Reg. Obſerv. provinciæ Januæ, edidit *Librum Iſagogicum in apices Scoti ad inveſtiganda Ariſtotelis principia*. Venet. 1493. *Librum Iſagogicum continentem libros ſeptem Logicales*, Mediol. 1495. 4. *Librum tertium Iſagogicum ad Phyſicos apices aſſequendos*, ad Julium II. Pontif. Cunei ad Pedemontes, ſine anno impreſſ. *Comment. in octo libros Phyſicorum*, ibid. *Varia opuſcula*, Venet. 1502. 1503. *Argumentationes contra Mag. Damianum Craſſum de Ripolis Ord. Prædicat. circa modum loquendi*; *Quæſtionem ab eo diſputatam in Univerſitate Ticinenſi, circa Joannis Evangeliſtæ conſanguinitatem aut fraternitatem cum Chriſto Domino*: *Apologiam pro Nicolao de Lyra, contra Jo. Viterbienſem Ord. Præd. de Genealogia Salvatoris*: *Quæſtionem de immortalitate animæ*. Mediol. 1498. Hæc Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 313. 314. Adde Sopranum de ſcriptoribus Liguriæ p. 252. Oldoini Athenæum Liguſticum p. 493. * Neſcio an in complexione variorum opuſculorum, de qua hic, contineatur illud, quod ob ſuam ſingularitatem hic merito indicandum duxi, notitiamque ejus mihi comparavi ex Nevizani Sylva Nuptiali lib. 1. pag. 38. edit. Lugdunenſis an. 1526. *Samuel de Caſſinis in tractatu, quod non eſt poſſibile aliquam mulierem, licet ſanctiſſimam recipere ſtigmata prout habuit S. Franciſcus*. Aliud etiam opuſculum Samuelis indicat idem Nevizanus his verbis fol. 219. *F. Samuel contra F. Vincentium*.

Contra hunc Samuelem ſcripta reperi opuſcula duo; alterum in indice MSS. Vaticanorum num. 466. *Picus Mirandulanus pro Hieronymo Savonarola contra Samuelem Caſſinenſem*; alterum vero indicat id qui ſupra Nevizanus in Sylva Nuptiali lib. 5. fol. 214. his deſignatum *Dodus in ſua apologia contra F. Samuelem*.

Samuel, qui vulgo *Marocchianus* cognominatur, (*a*) Judæus, Feſſanus patria, a. 1085. Toleti ad fidem Chriſtianam converſus. Scripſit arabice *Hiſtoriam concertationis cum Albucabelo Mohammedanorum magiſtro*, quæ etiam Latine prodiit: *Epiſtolam ad R. Iſaacum de vana Meſſiæ apud Judæos expectatione*. Hæc ab ipſo, cum adhuc Judæus eſſet, ſcripta eſt, qua optat, ut majores caput LIII. Jeſaiæ ex Codice Sacro, æque ut Prophetam de vita, ſuſtuliſſent. Epiſtola hæc in Latinam & alias linguas converſa & ſæpius impreſſa eſt. Prima editio prodiit Antverpiæ 1486. de reliquis conſulenda eſt Wolfii Bibl. Hebraica tom. I. p. 1099. tom. III. p. 1100. ſeqq. Adde Poſſevini Apparatum tomo II. p. 379.

Samuel Tajo, vide infra *Tajo*.

Sancii Ballerici in Philoſophiam Commentarii exſtant Romæ in Bibl. Ottoboniana. Montfauconius Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 189. Additur, ſcriptos eſſe tempore Leonis X. a. 1517. quod de exſcriptore, non auctore, intelligo.

Sancius Aragoniæ Infans, Jacobi Regis cogn. Victoris filius, Eccleſiæ Toletanæ Præſul, ſcripſit *Litanias & Hymnos in laudem Genitricis Dei Mariæ*. Occiſus fuit a Mauris a. 1275. Hippol. Marraccii Bibliotheca Mariana tomo II. p. 351.

Sancius de Beſaran, monachus cœnobii

(*a*) In titulo editionis Argentinenſis a. 1523. dicitur *Magiſter Synagogæ, quæ eſt in Subjulmenta in regno Marochiano*.

bii Dominicanorum Oſcenſis, Fidei Cenſor generalis, & provinciæ Aragoniæ Prior provincialis, circa a. 1430. Scripſit *adverſus Arnaldi Villanovani errores*, prout teſtes ſunt Franc. Diagus Hiſt. Aragoniæ I. 25. & Vincentius Blaſco Hiſt. Aragoniæ V. 42. Nicol. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. X. 3. n. 115. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 771.

Sancius Porta, Cæſarauguſtanus, ibidem monachus Dominicanus & Profeſſor, S. Palatii Magiſter a Benedicto XIII. creatus, obiit a. 1429. Ejus ſunt 1. *Divinum, ac proinde inæſtimabile, ſed & omnium, quæ hucuſque de Chriſtifera virgine ſcripta ſunt, Mariale*. Valentiæ 1512. Lugd. 1514. 1517. 4. 2. *Sanctorale, ſeu Sermones de Sanctis*. Haganoæ 1517. 4. *Sermones de tempore*, Lugd. 1500. 4. *& Introductiones ſermocinales in Sermones tum de tempore, tum de Sanctis*. Omnia hæc Opera prodierunt. Lugd. 1517. 4. Hæc Antonius in Bibl. Hiſpana Vet. X. 3. n. 108. ſeq. Adde Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 779. Altamura pag. 170. Hippolytum Marraccium tomo II. p. 352. *Opus Concionatorium*, quod Haganoæ 1500. fol. prodiit, aſſervatur Nordhuſæ in Bibl. S. Blaſii.

Sancius de Ull, vel *Ul*, a patria, quod eſt oppidum Aragoniæ, ita dictus: Carmelita, Avenione ſub Joanne XII. Pœnitentiarius, poſt Albaracinenſis in Aragonia & tandem Segobricenſis Epiſcopus, obiit Avenione 1356. Scripſit *Canones pro animarum regimine & paſtorum ſpiritualium cura*. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. IX. 4. n. 214.

Sanctes de Arduinis, Piſaurenſis, Medicus apud Venetos in ſummo pretio habitus circa a. 1430. Scripſit *de prolificatione*, *de venenis*, *de odoratione*, *de omnibus naturalibus & artificialibus*. Trithemius de ſcriptor. Eccleſ. c. 776. Symphorianus Champerius de ſcriptoribus Medicis. Liber *de venenis* prodiit Venet. 1492. fol. & Baſil. 1562. fol. ex caſtigatione Thomæ Zvvingeri. Vide Lindenium renovatum p. 960.

Sanctes de Valoribus, Peruſinus, Vallis umbroſæ Monachus & Abbas monaſterii S. Reparatæ de Marradio, circa a. 1506. edidit *Vitam S. Joannis Gualberti*, *Peregrinationem Vitæ humanæ*, & alia miſcellanea, ut apparet ex ejus operibus. Hæc Venantius Simii in Catalogo ſcriptorum Vallis umbroſæ p. 271. 272.

Sanctius Mulierii, Gallus Occitanus, Ord. Prædicatorum conventus Toloſani alumnus, ejuſdem Academiæ S. Theologiæ Magiſter & Scholæ S. Stephani Regens circa a. 1388. poſt Epiſcopus Oleronenſis ab a. 1406. interfuit Concilio Conſtantienſi, obiit poſt a. 1420. Scripſit *in quatuor libros Sententiarum*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 758.

Monachus Sandionyſianus in Gallia ſcripſit *Vitam Dagoberti I.* Galliæ Regis, ſed is ætate paullo fuit junior, ut ex c. 43. conſtat, ubi diploma B. Audoeni *chartam antiquiſſimam* vocat, item ex c. 6. 12. 13. 15. 16. ubi Fredegario ſæpius uſus eſſe deprehenditur. Editus eſt primum ab Andr. du Cheſne ſub initium tom. I. Scriptorum Francicorum, deinde ex Codice Jenenſi a Burc. Gotthelf Struvio in Actis literariis Vol. I. Faſc. I. p. 45.

Chronicon Sanpetrinum, a monachis ſcilicet S. Petri Erfortenſis confectum, ab a. 1036. 1355. edidit Menckenius tom. III. Scriptorum Germanicorum p. 201. ſeqq. Pars prior ad hiſtoriam potius univerſalem ſpectat, poſterior Thuringica præcipue exhibet.

Eodem nomine quibuſdam venit *Chronicon Montis Sereni*, quia illud monaſterium S. Petro dedicatum fuit: de quo ſupra actum eſt tomo I. ſub *Conrado Lauterbergenſi*.

Joannes Lucilius Santritter, Germanus, de Fonte Salutis, vulgo dictus Heilbrunnenſis, edidit *Tabulas Alphonſinas in facillimum ordinem redactas*. Venet. 1492. 4. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. VIII. 5. n. 202.

Chro-

Chronicon Savigniacenſe, quod monaſterium in minoris Britanniæ & Normanniæ finibus ſitum eſt, ab a. 1112. ad 1300. res Gallicas complectitur, & editum eſt a Baluzio tomo II. Miſcellaneorum pag. 300.

Saſcolinus Florentinus, Ord. Min. Miniſter generalis, poſt Epiſcopus Minerbinæ in Calabria, a. 1519. edidit *Conſcientiæ illuminacula*. Waddingus de ſcriptoribus Ord Minorum pag. 314. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 322.

* *Hieronymus Savonarola* Ferrarienſis Ord. Prædicat. in cœnobio S. Marci Florentiæ agens, verbi Dei concionator celebris, ſed in dicendo liberior, quam ut ætas illa, vel forte etiam rei æquitas ferret; ex quo ſibi multos exoſos reddidit. Contra oppreſſores libertatis Florentinorum acriter invectus quamvis defenſores habuit multos, alteram tamen civitatis partem in ſe armavit, qua prævalente ignis ſupplicio vitam abſolvit Florentiæ anno 1498. Vitam ejus & apologiam ſcripſit Joannes Picus Mirandulæ Comes latine, quæ dein prodiit Pariſiis an. 1674. tom. 2. in 8. una cum nonnullis ejus opuſculis & apologia ſcriptorum illius opera Patris Paulini Bernardini ex Ord. Prædd. Lucenſis adornata. Vitam ejus alteram ampliorem ſcripſit F. Seraphinus Razzi ejuſdem ordinis, quo in opere apologias plures pro eodem Savonarola a viris doctis editas ſynoptice exhibuit, uti exempli gratia conſilium Gaſpari Veneti de excommunicatione in Savonarolam lata; defenſionem rerum Savonarolæ Bartholomæi Redditi civis Florentini, & juris periti; Dialogum ea de re ſcriptum a Laurentio Vivoli; epitomen doctrinæ Savonarolæ Remigii Florentini Ord. Prædd. Vita hæc a Razzio adornata, & italice ſcripta nondum prodiit; ſed MS. nactus ſum in Bibliotheca PP. S. Dominici Lucenſium.

Præter Italica ejus opera Latina etiam quædam vulgata ſunt, quæ hic referre placet.

Regulæ quædam breves ac valde utiles, quæ ad omnes religioſos pertinent, editæ ſunt Venetiis in fine operis de veris, & falſis virtutibus F. Umberti Mag. Ord. Præd. an. 1495. in 8. & Florentiæ in collectione quorumdam opuſculorum Savonarolæ an. 1509. in 8.

De triumpho Crucis, cujus antiqua editio abſque adnotatione anni & loci ſervatur in Bibliotheca Canonicorum Majoris Eccleſiæ Lucenſis in 4. Idem opuſculum Italice reddidit (verſione tamen liberiori) ipſe per ſe auctor, prodiitque in 4. ſine anno & loco addita præfatione Dominici Benivieni. Tum ſæpe alias opus idem Italice excuſum eſt. Latine tamen iterum prodiit Florentiæ an. 1509. in 8.

Expoſitio in Pſ. XXX. In te, Domine, ſperavi in 8. Florentiæ 1508.

Expoſitio in Pſ. L. Miſerere mei Deus, cujus editionem veterem in 4. ſine anno, & loco penes me ſervo. Prodiit & Florentiæ an. 1508. in 8

Expoſitio in Pſ. LXIX. Qui regis Iſrael intende in 8. Florentiæ 1509. Verſionem Italicam ab ignoto aliquo adornatam habeo excuſam Venet. an. 1538.

De ſimplicitate chriſtiana libri quatuor Florentiæ 1496. in 4. & 1509. in 8. Librum hunc Italice vertit Hieronymus Benivienus Florentinus, excuſuſque eſt Florentiæ an. 1496. & 1529.

Expoſitio in orationem Dominicam ad Philippum Valorium prodiit abſque loco & anno. Expoſuit etiam opuſculum graduum S. Bonaventuræ una vel altera pagella, direxitque Agamemnoni Mareſcoto de Calvis patritio Bononienſi, quod opuſculum ego poſſideo ex antiqua editione abſque loco & anno.

Denique poſſideo opuſculum inſcriptum: *Confeſſionale pro inſtructione confeſſorum*, cui adjungitur *Recollectorium rudimentorum ſacræ Theologiæ pro nobis prædicatoribus & confeſſoribus, ac fratribus ſimplicibus per quemdam fratrem ordinis Prædd. editum* quod eſt ejuſdem Savonarolæ. Accedunt in fine latina quæ-

quædam carmina pro directione religioſorum hominum Venetiis an. 1520. in 8. Editio hæc, quamquam non eſt prima, curata eſt tamen diligentius a Luca quodam Olchinenſi, qui & queritur de Venetorum quorumdam typographorum in typis curandis oſcitantia.

Savonarolæ opuſculum *adverſus divinatricem aſtronomiam* in confirmationem apologiæ Joannis Pici Mirandulani ab authore quidem Italice ſcriptum eſt, dein vero Latinis literis traditum a F. Thoma Boninſignio Senenſi Ord. Præd. cum ejus interpretis apologia adverſus operis illius vituperatores excuſum eſt Florentiæ an. 1581. in 8.

Apologeticum Fratrum Congregationis S. Marci Florentiæ Ordinis Prædicatorum per Fratrem Hieronymum Savonarolam datum anno 1497. atque tunc excuſum Florentiæ. Exſtat in Tom. II. Vitæ Hieronymi Savonarolæ Pariſiis excuſæ, de qua ſupra.

Epiſtola F. Hieronymi ad Alexandrum VI. data Florentiæ anno 1497. die 20. Maji, ibidem.

Alia ejuſdem ad eumdem data 1497. die 29. Octobris, ibidem.

Alia *ad N. Fratrem contra ſententiam excommunicationis* in ſe latæ. Ibidem; Alias etiam nonnullas latine ſcripſit in eodem loco legendas.

Dialogus ſpiritus & animæ Venetiis 1537. *in* 16.

Dialogus rationis & ſenſus Venetiis 1537. in 16.

Tractatus de myſterio Crucis & officium ejuſdem. Venetiis 1537. in 16.

De beneficiis Chriſti in Chriſtianos collatis ope Crucis. Ibidem *compendium revelationum* latine ab eo ſcriptum, quamquam & Etruſcæ linguæ redditum editumque Florentiæ 1496. in 4. *Compendium Logices*. Venetiis 1542.

Compendium totius Philoſophiæ tam naturalis quam moralis Venetiis 1542. in 8.

Liber de diſciplinis, ſive de diviſione, ordine, & utilitate omnium ſcientiarum: an typis excuſus ſit, ignoro.

Lamentatio ſponſæ Chriſti adverſus tepidos. Venetiis 1537. in 12.

Nonnulla etiam metrica dediſſe, velut odas, hymnos, laudes &c. Picus Mirandulanus in ejus vita eſt auctor.

Saxo Sialandicus vel Danus, vulgo *Grammaticus*, quo nomine mediis temporibus illos vocare ſoliti ſunt, qui aliis erant doctiores. Sialandicus vero dictus eſt, quia ex Selandia Daniæ inſula oriundus fuit. Cognomen quoque *Longi* ipſi tribuit Incertus Auctor Chronici Danorum & præcipue Sialandiæ, quod Arnas Magnæus Lipſiæ 1695. 8. edidit, p. 10. id quod cognomen non familiæ, ſed propter ſtaturam ipſi additum fuit. Vulgo cum Stephanio & aliis ſtatuerant, ipſum jam anno 1161. Præpoſitum Eccleſiæ Cathedralis Roſchildenſis, & eodem anno Pariſios miſſum eſſe, ut aliquot inde monachos in Daniam evocaret. Verum Ottho Sperlingius in annotationibus ad Teſtamentum Abſolonis oſtendit, Saxonem noſtrum nunquam Præpoſitum Roſchildenſem fuiſſe, idque variis rationibus in medium prolatis, 1. quia Saxo noſter, quem ipſe Stephanius circa a. 1150. natum judicavit, non potuit a. 1161. Præpoſitus fuiſſe, undecim annos natus, p. 128. 2. quia in Teſtamento Abſolonis pag. 1. alius quidam Præpoſitus Roſchildenſis fuit, nomine Tocho, p. 36. 3. quia Saxo noſter in Teſtamento laudato p. 12. *Clericus* Archiepiſcopi vocatur, cui hic debitum aliquod remiſit: id quod Sperlingius p. 127. interpretatur ſcribam, Secretarium, a manu, ab Epiſtolis, aliiſque ſcribendi officiis Archiepiſcopo apparentem. Quin & ipſe Stephanius in Prolegomenis c. 12. fatetur, tales Clericos propius circa Dominos ſuos verſatos, eos, velut contubernales, quocunque irent, comitatos, & gravioribus in negotiis tractandis frequenter adfuiſſe: quæ omnia ſane in Præpoſitum, majoris ordinis virum, non conveniunt. Obiit noſter poſt. a. C. 1203. Opus ejus æternum, quod juſſu Abſolonis laudati ſuſcepit, eſt *Hiſtoria Danica* a prima gentis origine

gine uſque ad a. 1186. cui etiam multa carmina ſunt immixta, ut etiam in poeſi facultatem non exiguam poſſederit. In ſtilo præcipue ſectatus eſt Valerium Maximum & Martianum Capellam. Vitam ejus pluribus exponit Stephanus Joannis Stephanius in Prolegomenis.

Opus hoc Saxonis primum prodiit cura Mag. Chriſtierni Petræi, Metropolitanæ Lundenſis Eccleſiæ Canonici, Pariſiis per Aſcenſium, 1514. fol. deinde poſt annos viginti Baſileæ per Jo. Bebelium, 1534. fol. Stephanius eam Jo. Oporino adſcribit, & conſilio Joannis Sphyractis, Baſileenſis adornatam dicit, unde Jo. Mollerus in Hypomnematis ad Alb. Bartholinum de ſcriptis Danorum p. 396. duas editiones fecit, Sphyractinam 1524. & Oporinianam 1534. male, ut ego conjicio, qui de anno 1524. nihil apud quemquam auctorum inveni memoratum. Editio tertia per Wechelum prodiit Francof. 1566. fol. cura Philippi Loniceri & Joannis Fichardi. Quarta denique Soræ 1644. folio, cum Commentario Stephani Joannis Stephanii, quæ editio huc uſque fuit optima. Roſtochienſis a. 1656. cum annot. Stephanii, quam Cornelius a Beughem in Bibliogr. Hiſt. p. 221. memorat, nunquam prodiit.

Verſio illius Danica edita eſt ab Andr. Vellejo, Hiſtoriographo Regio, Hafniæ, 1575. & 1610. folio. Dialecto Saxoniæ inferioris prodiiſſe dicunt 1481. 8.

Commentatores inediti ſunt Jo. Suaningius, Senior, Chriſtiani III. Regis Hiſtoriographus, M. Nic. Petræus, Præpoſitus in Mona Inſula Suderaaſenſis & Brynolphus Suenonius, Epiſcopus Scalholtenſis in Islandia, cujus quædam Conjectanea in aliquot Saxonis loca ſuis inſeruit Stephanius. Vide Commentarium ejus p. 18. 24. ſeqq.

Cæterum de Epitomatoribus, Continuatoribus, laudatoribus & defenſoribus ejus, & aliis quæ huc pertinent, vide Jo. Mollerum in Iſagoge ad Hiſtoriam Cherſoneſi Cimbricæ part. I. p. 31. item in Hypomnematis laudatis, Nic. Petri Sibbern Bibliothecam Hiſtoricam Dano-Norvegicam p. 21. ſeqq.

Annaliſta Saxo, ab a. 741. 1139. in Codice monaſterii S. Germani Pariſini primum inventus, poſt editus in Jo. Georgii Eccardi Corpore Hiſtoricorum medii ævi tomo I. p. 133. ſeqq. Merita ejus ſcriptoris ſic enarrat Eccardus in præfatione: *Res Germaniæ, & præcipue Saxoniæ dilucide enarrandas ſibi propoſuit. Succeſſio Germanicorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatumque Monaſteriorum celebriorum, ab eo ſolicite annotatur, ut vel ob hoc ſolum in pretio ſit habendus. Sed Genealogicæ ante alia notitiæ, quas ſubinde, & inprimis de Familiis Saxonicis, interſpergit, auro nobis contra caræ eſſe debent. Sine illis quippe in originibus illuſtrium quarundam gentium plane cæcutiremus, ut vel eæ diſquiſitiones Genealogicæ demonſtrant, quas nos nuper in lucem emiſimus, atque ejus auctoritate plerumque firmavimus. Sequitur author in vetuſtioribus Reginonem, ejus tamen verba ſæpius emendatius exhibet, quam in Piſtoriana editione, negligentius curata, cernuntur. Idem excerpit Witichindum, Ditmarum, Adamum Bremenſem, Coſmam Pragenſem, Brunonem de bello Saxonico, Lambertum Schafnaburgenſem, Chronicon Montis Sereni, Scriptores de prima expeditione cruciata, Heſſonis acta Concilii Remenſis anno* 1119. *habiti, & alia vetuſta monumenta, quæ hactenus alibi nondum detecta ſunt. Ditmari & Witichindi præſertim narrationem confuſam in ordinem Chronologicum digeſſit, & ea opera facem nobis ad intelligendos exactius obſcuriores hoſce ſcriptores accendit. Ampliſſimo Gundlingio, Halis hiſtoriam Germanicam egregie excolenti, inde magno uſui erit, ſi is, uti præſenti mihi ſpem olim fecit, Ditmari Chronicon notis ſuis illuſtrabit. Poſt Henrici II. Imper. mortem Annaliſta noſter incipit, atque ad finem uſque continuat plurima proferre, quæ ſine eo plane neſciremus.*

De Auctore Eccardus rationes ita ſubduxit. Annaliſta Saxo cum Chronico

co Hildesheimenſi, quod Quercetanus & Leibnitius ediderunt, non in verbis ſolum, ſed etiam in rebus ipſis convenit. Brovverus in Luminibus Germaniæ Excerpta Chronici Hildesheimenſis edidit ſub nomine *Eggehardi Abbatis Vragienſis*. Quum igitur hæc cum priore Chronico convenirent, Leibnitius putavit Eggehardum illius auctorem eſſe. Hunc vero Eggehardum prius Hildeſiæ inter aſſeclas S. Benedicti vixiſſe *conjicit*. Quorſum & hoc pertinet, quod Helmoldus ad Eggehardum provocat, id quod in hunc Annaliſtam quadrat. Audacter igitur ſtatuit, Eggehardum eſſe hunc ipſum Annaliſtam, de quo nobis ſermo. Huic ſe brevibus opponit Theodorus Haſæus in Bibl. Bremenſi Claſſe VII. p. 911. ex ea ratione, quia Herm. Cornerus quædam ex Eggehardo profert, quæ in hoc Annaliſta longe aliter leguntur. Monuerat vero jam Eccardus, exemplar, quo Cornerus uſus erat, a variis interpolatum & ad annum 1370. continuatum eſſe. Hac itaque ratione lis nondum deciſa eſt, neque putem, tam facile decidi poſſe, quia ex tam multorum auctorum compilatione fieri vix poteſt, ut verum Auctorem agnoſcas, niſi quis certiora nos doceat. Cæterum de duobus Eggehardis, qui Abbates Vragienſes fuerunt, Noſter jam ſupra egit libro V. pag. 79.

Chronographus Saxo a tempore Chriſti nati uſque ad annum 1188. editus eſt a Leibnitio in Acceſſionibus hiſtoricis. Codex olim fuit Chriſtophori Brovveri, quem poſtea Papebrochius cum Leibnitio communicavit. Hic ſuſpicatur, auctorem in cœnobio S. Joannis Magdeburgenſi vixiſſe, quippe cujus Abbatum geſta alicubi curioſius attingit, Archiepiſcopatus quoque Magdeburgenſis res crebro exponit.

Poeta Saxo de geſtis Caroli Magni ab anno 771. 814. ex Codice Guelpherbytano primum editus a Reinero Reineccio, Helmſt. 1594. 4. cum annotationibus, poſtea primo loco in ſcriptoribus rerum Germanicarum Kulpiſii vel Schilteri, tandem in Scriptoribus Brunſuicenſibus Leibnitii tomo I. p. 120. & emendatior quidem ex Codice Manuſcripto Academiæ Juliæ. Auctor Arnulpho Imperatori fuit æqualis.

Ludovicus Scarampus ſeu *Mediarota*, natus Patavii a. 1402. humili loco, ſub Eugenio IV. exercitui præfuit, & poſt alia bene geſta Turcas apud Belgradum, & claſſe apud Rhodum devicit: poſtea Cardinalis S. Laurentii & S. R. E. Cancellarius obiit a. 1465. *Epiſtolæ* illius mira eruditione refertæ fuerunt in Bibl. Laurentii Pignorii. Plura Oudinus tom. III. pag. 2442. Oldoinus in Athenæo Romano p. 469. Egg Purpura docta lib. III. p. 129. Menckeniorum Bibl. virorum militia ac ſcriptis illuſtrium p. 422. ſeqq.

Annales Schirenſes, vide ſupra *Conradus* Philoſophus.

Antonius Schnackenburgius, natus a. 1437. literis imbutus eſt in monaſterio Iburgenſi & ſchola Monaſterienſi, poſtea monachus Corbeienſis in Weſtphalia & Hersfeldiæ Magiſter Novitiorum. Scripſit *Annales Corbeienſes* ab a. 815. ad 1471. quos edidit primum Chriſtianus Franciſcus Paullini in Syntagmate rerum Germanicarum p. 365. poſt G. G. Leibnitius tomo II. S. R. Brunſuicenſium p. 296. Confer Paullini Prolegomena.

S. Scholaſtica, ſoror S. Benedicti, fundatrix aliquot monaſteriorum, obiit a. 543. 10. Febr. Vitam ejus dedit Gregorius M. Dial. lib. II. nec non ſermo Venerabili Bedæ adſcriptus apud Mabillonium ſec. I. Benedictino p. 35. Ei tribuitur *Regula pro ſuis monialibus & Epiſtolæ*. Proſperi Mandoſii Bibl. Romana. Cent. VII. 65.

Nicolaus Schreitvvein, ſcripſit *Catalogum Archiepiſcoporum Laureacenſium & Epiſcoporum Patavienſium*, uſque ad annum 1460. qui eſt in Bibl. Vindobonenſi, teſte Lambecio, quemque uſque ad annum 1517. continuatum una cum aliis rerum Germanicarum ſcriptoribus

edere volebat Daniel Neſſelius. Vide Oudinum tomo III. p. 2614.

Schritovinus. Vide Fabricium noſtrum ſupra lib. VI. p. 205.

Chronicon Schvvarzacenſe ab anno 815. 1590. edidit Jo. Petr. Ludevvicus tomo II. Scriptorum Germanicorum & Bambergenſium p. 1. qui tres Codices manu exaratos contulit. Auctorem non unum habet, ſed plures monachos monaſterii Schvvarzacenſis in Franconia, diœceſis Herbipolenſis. Nomen huic a fluvio Schvvarzach, qui non procul inde Mœnum illabitur. Quædam hauſit ex Conrado Urſpergenſi, unde quidam hunc Auctorem hujus Chronici, ſed perperam, ſtatuunt. Vide Fabricium noſtrum ſupra libro III. p. 416.

Chronicon Schutterenſis monaſterii trans Rhenum ad Schutteram fluvium, diœceſis Argentinenſis, ab A. 603. 1327. eſt Auctoris recentioris, qui A. 1536. adhuc in vivis fuit, & documentis monaſterii ſui melius uti poterat. Editum in Vindemiis literariis Jo. Frid. Schannat Tom. I. p. 17.

Scipio Hermenzonus, Barthol. filius, Cremonenſis, JCtus, a Franciſco I. equeſtri dignitate inſignitus, unus ex Status Mediolani Syndicis fiſcalibus, obiit A. 1519. ſcripſit *de jure fiſci*, *de magiſtratibus*, *de pœna arbitranda*, *de furtis puniendis & de teſtibus examinandis*. Ariſii Cremona literata Tom. I. p. 368.

Sebaſtianus Aquilanus, Aquila regni Neapolitani urbe oriundus, Medicus & Galeni ſectator, obiit A. 1443. Scripſit *de morbo Gallico* item *de febre ſanguinea*. Baſil. 1537. & Lugd. 1532. cum Marco Gattinaro. Geſnerus, Toppii Bibl. Neapolitana p. 276. Mercklini Lindenius renovatus p. 961. 962. * Opuſculum ejus *de morbo Gallico*, itemque *de febre ſanguinis* una cum Marco Gattinaro *de curis ægritudinum particularium* multo ante Lugdunenſem editionem Anni 1532. prodiit Bononiæ in 8. quamquam enim annus non adnotatur, adhuc tamen vetuſtiſſima eſt editio, ut ex aſpectu intelligitur. Quare Lugdunenſis ad Bononienſem iſtam exacta eſt.

In codice 525. latino Biblioth. Taurinen. exſtat *Sebaſtiani Aquilejenſis* (id eſt de Aquiolta, ut inferius explicatur) *medicinam ordinariam Ferrariæ publicæ profitentis quæſtio*, *utrum ſecundum Galeni ſententiam detur unum membrum principaliſſimum*. Ibi quoque duo alia ejuſdem ſcriptoris opuſcula ſervantur, nempe *de cauſis periodicationis humorum ſecundum Galenum ſententia D. Sebaſtiani ab Aquila Papiæ determinata*. *Quæſtio D. Sebaſtiani tempore ſuo primam cathedram Medicinæ in Italia obtinentis de putreſcente ſanguine*.

Sebaſtianus Brand, latine *Titio*, Argentinenſis, natus A. 1458. Jus civile docuit primum Baſileæ, deinde in patria, ubi Reip. primum Advocatus & Syndicus; poſtea Cancellarius fuit: obiit VI. Id. Maji a. 1521. Scriptis ejus variis congerendis operam navabo. Sunt autem ſequentia:

Argumentum in Jac. VVimphelingii Carmen de conceptu virginis. Baſil. 1494. 4.

Das Narn Schif von Narragonia, 1494. 4. Latino carmine expreſſit Jacobus Locherus, ſub titulo *Stultifera navis*, quæ prodiit ſine mentione loci 1497. 4. & Argentinæ eodem anno, Pariſ. per Gaufridum de Marnef, 1498. 4. & Baſileæ, opera Jo. Bergmann de Olpe 1498. 4. & alibi Gallice ſub titulo: *La Nef des Fols du Monde; de nouvel translatè par maiſtre Joce Bade*. Pariſ. 1497. folio. De aliis verſionibus, Anglica, Belgica &c. vide Hendreichii Pandectas Brandenburgicas pag. 703. 704.

De origine & converſatione Regum & laude civitatis Hieroſolymæ; item Belli a Chriſtianis ad eam recuperandam geſti hiſtoria. Baſil. 1495. 4.

Facetus ex latino Germanice. 4. ſine anno & loco. Exemplum adeſt in Bibl. Heilsbrunnenſi, teſte Hockero pag. 151. 189.

Poemata varia, Baſil. 1498. 4. & ſub titulo: *Carmina varia*. Argent. 1498. 4.

Ad

Ad D. Maximilianum, *in vitam & converſationem Regum Iſrael & Judæ*. Baſil. 1498. 4. Videndum annon idem ſit cum opuſculo, quod ſub num. 3. protulimus.

Expoſitiones ſ. declarationes omnium titulorum juris tam civilis, *quam canonici*. *De modo ſtudendi in utroque jure cum nominibus omnium ſcribentium in jure*. Baſil. 1504. 1515. 4. Lugduni apud Gryphium 1544. 8. Venet. 1564.

Chronica Germaniæ, *præſertim Alſatiæ & urbis Argentoratenſis*. Impreſſa ſunt cum Germanicis Chronicis Hedionis.

Epithalamion Maximiliani Regis & Blancæ Mariæ Reginæ Romanorum: non exſtat apud Freherum S. R. Germ. T. II. ut ſcribit Hendreichius: ſed tantum ibi memoratur.

Memorabilia Evangeliſtarum. Argent. 1504. quod opus, imprimis icones, ſcandali pleniſſimum dicit Hendreichius.

In laudem S. Sebaſtiani, *Vita S. Onufrii*, *in laudem S. Valentini & S. Ivonis*, *Vita S. Bernardi* Baſil. 1505. 4.

Multa ejus habes in Deliciis Poetarum Germanicorum Tomo I. p. 691.

Varia de eo notatu digna congeſſit Wenckerus in Apparatu Archivorum p. 15. 16. 22. ſeqq. * Inter opera viri hujus docti accenſendam arbitror quamvis aliquanto perplexus vitam S. Meynradi martyris, & heremitæ editam in Germania Baſileæ per Michaelem Furter An. 1496. Quamquam enim ſcriptoris nomen ibi non legitur, eſt tamen in fine Sebaſtiani Brant epigramma, quod hic adſcribere placet.

Ad Lectorem S. Brant

Fac Deus ob meritis Meynradi martyris atque
Sylvicolæ regni præmia adire tui.
Illius in laudem præconia digna relatu
Litterulis preſſit jam Baſilea novis,
Hunc ſibi ſuſcepit Furter Michaelque laborem
Me duce; pro nobis vir venerande roga.

XII. Kal. Octob. an. 1496.

De *Narragonia* optime monet Bibliothecarius noſter prodiiſſe illam latinis literis traditam ex Germano a Jacobo Philomuſo An. 1497. in 4. Addit Bibliothecarius in editione hac locum impreſſionis non exprimi; ſed ego in mea diſerte lego *in urbe Baſilienſi* opera & promotione Joannis Bergman de Olpe. Addendum eſt inſuper latinam hanc editionem ab authore ſuo Sebaſtiano Brand non approbatam tantummodo, ſed hinc inde illuſtratam, & non paucis in fine additamentis auctam fuiſſe.

Memorabilia Evangeliſtarum opus eſt Petri Relmiſi, & Petri de Roſenheim; ita demum ut imagines ſint Relmiſii; metra ſubjecta de Roſenheim. Præcedit opus totum Sebaſtiani Brant epigramma; prodiit Hagenoæ An. 1504. typis Thomæ Badenſis. Vide Lambacher Bibl. Antiq. Vindobon. civica T. 1. pag. 68.

Sebaſtianus, diſcipulus S. Benedicti & monachus *Caſinenſis*, ſec. VI. Scripſit *Vitam S. Hieronymi*, quæ, quod ſciam, impreſſa non eſt, habetur autem in MSS. Caſinenſibus, Sublacenſibus & Reatinis. Magnoaldus Ziegelbaur in Conſpectu rei literariæ Ord. S. Benedicti part. I. p. 4. Adde Petrum Diaconum de viris illuſtribus Caſinenſibus c. 4.

Sebaſtianus S. R. E. Diaconus *Cardinalis*, a Vigilio evulgatus literas plures ſcripſit ad Epiſcopos diverſos contra ipſum Vigilium Pontificem. Hæc Oldoinus in Athenæo Romano p. 598.

Sebaſtianus Juſtinianus, cujus *Oratio habita coram Uladislao rege Pannoniæ*. 1500. 4. ſine mentione loci, prodiit.

Sebaſtianus Mamertus, Gallice *Mamerot*, Canonicus & Cantor Trecenſis in Eccleſia S. Stephani, vixit circa A. 1474. Scripſit *de iis*, *qui regnarunt in Francia*, MS. in Bibl. Vaticana. Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 107. Alia ejus Gallica lingua exarata vide in Jac. le Long Bibliotheca hiſtorica Galliæ p. 362. 371.

Sebaſtianus Murrho, Colmarienſis,

Canonicus & Presbyter in patria, philoſophus, orator, poeta, coſmographus & Jureconſultus, trium linguarum peritus. Scripſit *Epitomen de laudibus Germanorum, in Baptiſtæ Mantuani opera*, Argent. 1518. in 4. *Epiſtolas ad diverſos*. Vixit A. 1494. Trithemius de ſcript. Eccleſ. c. 934. & de viris illuſtr. Germ. Hippol. Maraccii Bibl. Mariana Tomo II. p. 355.

Sebaſtianus Perusinus, Ord. Prædicatorum Peruſii, Theol. Magiſter, Theologus & Mathematicus inſignis, Ann. 1512. fere ſeptuagenarius creatus fuit Provincialis Tuſciæ. Scripſit *Vitam B. Columbæ Reatinæ*, virginis tertii Ord. S. Dominici, quæ A. 1506. obiit. Edidit eam Latine Leander Albertus libro de viris illuſtribus Ord. Prædicatorum A. 1516. impreſſo, Italice idem A. 1521. Latina repetita eſt in Actis SS. Tom. V. Maji p. 320.

Sebaſtianus, Epiſcopus *Salmanticenſis*. Scripſit *Chronicon*, in quo Iſidorum Pacenſem ab A. 896. uſque ad initium Veremundi Regis continuat. Edidit cum Iſidoro Prudentius de Sandoval, Pampelonæ 1634. Auctor quibuſdam eſt ſuſpectus. Vide Oudinum Tomo I. p. 1794.

Sebaſtianus Sericus, Saludecienſis ex agro Ariminenſi, Magiſter, incertum Theologiæ an Philoſophiæ, circa Ann. 1518. Scripſit *Vitam B. Amati*, Saludecienſis, quæ Italice reddita a Jacobo Antonio prodiit Arimini 1599. & 1609. latine vero ex autographo in Actis Sanctorum Tom. I. Maji pag. 348.

Sebaſtianus Sperantius, Præpoſitus Brixinenſis, Cæſareus & Gurcenſis (Raymundi ſcil. Cardinalis Gurcenſis) Secretarius. Scripſit *Epiſtolam* unam ad Reuchlinum, in qua ipſum bono animo eſſe jubet, eique in controverſia ſua favorem Cardinalis ſui promittit. Exſtat inter Reuchlinianas pag. 66. b.

Sebaſtus, vir ſanctus in diœceſi Bituricenſi, ſec. III. *Vitam S. Genulphi*, Epiſcopi Bituricenſis literis conſignavit. Sed ea an adhuc exſtet, nondum conſtat. Acta Sanctorum Tom. II. Jan. p. 81. 89. 97.

Secundinus, alias *Sechnallus* & *Schaghlinus*, filius Reſtituti Longobardi & Darecæ ſororis S. Patricii, A. 439. venit in Hiberniam, mortuus A. 448. ætatis 75. Compoſuit *Hymnum in laudem S. Patricii* ſecundum ordinem Alphabeti. Waræus de ſcriptor. Hiberniæ part. 2. p. 103. Editus ille eſt in Jo. Colgani Triade Thavmaturga Sanctorum Hiberniæ p. 211. & a Waræo poſt opera Patricii p. 146. Vide quæ Bivarius notat ad Chron. Maximi p. 700.

Secundini Manichæi Epiſtola ad Auguſtinum, exſtat in hujus Operibus tomo VI. edit. Benedict.

Alius Secundini libellus *de origine Turcarum* MS. extat in Bibl. publica Norimbergenſi. Hallervordius ad Voſſium.

Secundinus Ventura, Andreæ filius, Civis & Notarius Aſtenſis. Scripſit *Memoriale de rebus Aſtenſium* ab An. 1419. ad 1457. quod editum eſt a Muratorio S. R. Ital. Tom. XI. p. 269.

Secundus, *Hiſtoriæ Longobardorum* ſcriptor, ſub Heraclio. Paulus Warnefridi III. 29. Mortuus eſt, eodem teſte IV. 42. *Tridenti Secundus ſervus Chriſti*. In ſerie vero Epiſcoporum Tridentinorum hoc nomen non occurrit, unde Clericus inferioris dignitatis fortaſſe fuit.

Sedatus, Epiſcopus Biterrenſis, qui A. 589. Concilio Toletano & Narbonenſi interfuit, auctor eſt *Homiliæ de Epiphania* primum Lugduni cum Opuſculis quorundam Patrum 1615. a Thoma Galleto editæ, poſt in Bibl. PP. Pariſina & Colonienſi inter ætatis incertæ ſcriptores poſitæ, cui tandem in Lugdunenſi Tom. XI. p. 1093. nomen Epiſcopi Biterrenſis appoſuerunt. Inter Opera Auguſtini Tom. V. edit. Bened. Append. p. 235. exſtat Sermo *de Kalendis Januariis*, qui in MS. Floriacenſis Abbatiæ Sedato Epiſcopo tribuitur, dubium an huic noſtro. Denique mentio facienda eſt *Epiſtolarum trium*

Se-

Sedati *ad Ruricium Lemovicenſem*, quas Caniſius edidit Antiqu. Lectionum T. V. part. 2. pag. 438. edit. novæ Tom. II. part. 2. p. 360. 362. 367. cujus quoque ad noſtrum aliquot Epiſtolæ exſtant. Habentur quoque Tomo II. Conciliorum Harduini, ut alias editiones taceam. Has Epiſtolas quidam Sedato Nemauſenſium Epiſcopo tribuunt, qui A. 506. Concilio Agathenſi, & A. 507. Toloſano interfuit. Adde Hiſt. literaire de la France Tom. III. p. 362.

Cœlius Sedulius Scotus vulgo fuiſſe dicitur, quia, Trithemio teſte, ſe in inſcriptione Epiſtolarum *Scotigenam* dixit. Sed Scotia tunc temporis dicebatur, quæ nunc eſt Hibernia, prout docet Jac. Uſſerius de Britannicarum Eccleſiarum primordiis. *Presbyterum* vulgo vocant cum Iſidoro Hiſpalenſi cap. 7. *Epiſcopum* Sigebertus Gemblacenſis c. 6. *Antiſtitem* Liberius & Beliſarius in Acroſtichide, nec non Anon. Mellicenſis c. 35. unde Pſeudo-Dexter in Chronico ad A. 428. ipſum *Epiſcopum Oretanum* in Hiſpania fecit. Hildephonſus in homil. de Virginitate Mariæ Tom. IX. Bibl. PP. Pariſ. de A. 1654. col. 142. E. *Rhetorem Eccleſiæ Romanæ*, Auctor vitæ Dunſtani *Senatorem* vocat: quæ omnia quomodo concilianda ſint nondum conſtat. Trithemius ait, ipſum amore diſcendi Scotiam reliquiſſe, in Galliam, Italiam, Aſiam & Achajam migraſſe, ac tandem in urbe Roma mirabili doctrina clarum effulſiſſe. In Achaja libros ſuos ſcripſiſſe docent ea, quæ duobus vetuſtiſſimis Codicibus MSS. Thorneiano & Pithœano adſcripta ſunt, ab Uſſerio & Labbeo producta:

Neque de tempore omnes conveniunt. Sigebertus temporibus Conſtantis & Conſtantii, filiorum Conſtantini M. vixiſſe aſſerit: Trithemius ad Theodoſium Magnum refert: Annotationes vero modo adductæ ad tempora Theodoſii junioris & Valentiniani Impp. detrudunt. Probabile tamen eſt, ipſum medio ſeculo V. floruiſſe, quia Venantius Fortunatus & Caſſiodorus ad ipſum provocant. Adde Lexicon Bælianum.

Scripſit autem Sedulius ſequentia:

1. *Carmen Paſchale* lib. V. cum præfatione proſaica ad Macedonium Abbatem. Quam de numero horum librorum Auctores varient, vide apud Cellarium annot. ad p. 8. Gelaſius Papa Diſtinct. XV. cap. III. ſect. 25. ſcripſerat, Sedulium *heroicis verſibus* Paſchale Carmen deſcripſiſſe, quæ verba cum librariorum incuria depravarit in *hæreticis*, Paulus II. Pont. max. in capitale Poetarum odium, & plurimi legum interpretes eo perducti ſunt, ut omnia poemata, etiam ſacra, hæretica eſſe duxerint. Id quod ex Pierii Valeriani Oratione pro Sacerdotum barbis adduxit Salvagnius Bœſſius ad Ovidium in Ibin v. 623.

2. *Collatio Veteris & Novi Teſtamenti*, ſive Hymnus I. genere Elegiaco, per ſchema Ἐπαναλήψεως alternis verſibus repetitæ: Trithemius inſcribit *Exhortatorium ad fideles*.

3. *Acroſtichis vitam Chriſti continens*, ſive Hymnus II. genere Jambico quaternario. Editus eſt poſt libros Cathemerinon Lipſ. 1522. 8. per Petrum Moſellanum.

Prodierunt hæc opera:

Lipſiæ per Jac. Thanner 1499. 4. una cum *Exhortatorio ad fideles*.

Venetiis apud Aldum, 1502. 4. cum Juvenco & Aratore.

Lipſiæ 1504. 4. & ibidem apud Jac. Thanner 1509. 4.

Lugd. cum Comm. Ant. Nebriſſenſis 1512. 4.

Colon. 1509.

Baſileæ ex recognitione Theod. Pulmanni, una cum Juvenco, Aratore, & hymnis Venantii quatuor, ſine anno addito, 8. quæ editio teſte Nicolao Antonio, Calari apud Vincentium Sembenium A. 1573. 8. repetita eſt.

Antverp. apud viduam Martini Cæſaris, 1538. 8.

Ba-

Baſileæ, apud Weſthemorum, cum enarratione Ælii Ant. Nebriſſenſis, addito Juvenco c. comm. Aſcenſii, 1541. 1545. 4.

Lugduni apud Tornæſium cum Juvenco & Aratore 1553. 1566. 1588. 12.

In Poetis Chriſtianis Fabricii, Baſil. 1566. 4.

In Bibliothecis Patrum Pariſ. Colon. & Lugdun.

Edimburgi 1701. 8. quæ accurata habetur. Hujus editionis notitiam, quum alias in his oris fere ignota manſerit, debeo Georgio Mackenzie de Scotis eruditis Vol. I. p. 346.

Denique Halæ 1704. 8. edidit Cellarius.

4. *Paſchalis Operis libri V.* ſoluta oratione deſcripti, una cum Epiſtola ad Macedonium altera, qui Sedulium hortatus erat, ut illud ſermone proſaico exprimeret. Primus edidit Juretus Pariſ. 1585. 8. repetiit deinde Bibl. Patrum Bigneana altera & ſequentes.

5. Sedulius poeta *de prærogativa diei ſexti*, una cum *Carmine Paſchali*, MS. fuit in Bibl. Uffenbachiana, teſte Catalogo part. 4. col. 224.

6. *Carmen de Verbi incarnatione* ediderunt Martene & Durand Collect. ampliſſ. tom. IX. p. 125. ex Codice Corbeienſi, in quo Operi Paſchali tanquam pars ejuſdem nulla interpoſita diſtinctione, nulloque titulo præmittitur. Quod vero in præfatione promittit ſe Maronem in melius expreſſurum, illud re ipſa præſtitit.

7. *Epiſtolas ad diverſos* memorant Trithemius & Balæus: quæ nondum ſunt editæ, imo forte interierunt.

8. *De ſignis & virtutibus* lib. I. item *de geſtis & miraculis Chriſti* lib. IV. tribuuntur ipſi a Balæo & aliis. Sed credo eos, una cum Colgano, varietate titulorum deceptos ex Opere Paſchali plura alia feciſſe.

Plura de ipſo dabunt Jac. Uſſerius jam citatus, Waræus de Scriptoribus Hiberniæ, Colganus in Actis Sanctorum Hiberniæ Tom. I. p. 316. Balæus, Pitſeus & alii, qui de Scriptoribus Anglis commemorant. Optime vero & diſtinctiſſime notitiam de illo expedivit Labbeus de Script. Eccleſ. Tom. II. p. 324. ſeqq. Ceillerius Tom. X. pag. 632. * Quæ hic leguntur de Paulo II. eodem errore aſſeruntur, ac ille eſt de quo Paulus inſimulatur; male enim legit Pierium, quicumque ex eo Paulum II. pro Adriano VI. expreſſit. Loquitur enim ſcriptor ille de Adriano, nec dicit ab eo Poetas cenſura Hæreſeos inuſtos, ſed id tantum habet: *hac de cauſa nullum hominum genus majori proſequebatur odio*, *quam Poetas id nominis nihil aliud præſeferre arbitratus*, *quam impietatem*. In Bibliotheca Univerſitatis Taurinenſis extat Operis Paſchalis Seduliani MS. codex membranaceus, quo antiquiorem nullum uſpiam vidi. Cum doctiſſimi Bibliothecæ illius curatores non adhuc viſi a me codicis antiquitatem prædicarent, affirmarentque ſæculi ſexti indolem præſeferre paulo indulgentius ab illis judicatum opinabar; ſed cum oculis illum aſpicere datum eſt, nihil temere ab illis prolatum agnovi. Collatus eſt cum edito, & eximiæ plures variantes deprehenſæ, quas optimo conſilio viri illi docti protulerunt in opere inſcripto Codices MSS. Bibliothecæ Reg. Taurinenſis Athenæi Cod. latino 756. Diſtribuitur in hoc codice totum opus in libros IV. atque correctorem vetuſtum habuit Abundantium quemdam, qui in fine unius ex quatuor hiſce libris nomen ſuum adjecit: *Abundantius iſtum contuli feliciter*. Adjecta eſt ibidem: *Collatio veteris & novi Teſtamenti* eodem Sedulio authore.

Sedulius Junior, natione Scotus, dubium, an is, qui A. 721. Concilio Romano ſubſcripſit, an alius, quem Hepidannus in Chronico ad A. 818. clarum fuiſſe narrat. Incertum etiam, Epiſcopus an Presbyter fuerit. Ejus habemus:

1. *Collectaneum ſive Explanationem in*

Epi-

Epiſtolas Pauli, in qua Gregorius M. quamvis ſuppreſſo nomine citatur. Prodiit Baſileæ apud Henricum Petri 1528. & 1534. 8. nec non in Bibliothecis Patrum.

2. *Collectanea in Matthæum* ſub nomine Sedulii Scoti citat Sirmondus ad Sidonii Apollinaris Epiſt. IX. 4. ineditum adhuc, in quibus, Labbeo teſte, Gregorius, Iſidorus, Beda, & ipſe quoque Sedulius ſenior allegatur.

3. *Commentarii in artem Eutychii*, teſte Uſſerio, in Bibl. Thuanea fuerunt. Sic quoque Sedulio *Commentarii in primam* (alii *ſecundam*) *artem Donati*, *& in majus Volumen Priſciani* tribuuntur.

4. Opus *de regimine Principum* habuit Goldaſtus teſte Labbeo. Sedulius *de rectoribus Chriſtianis & convenientibus regulis, quibus eſt reſpublica rite gubernanda*, Lipſ. 1619. 8. editus memoratur a Fabricio noſtro. Freherus ad Petrum de Andlo de Imperio Romano II. 16. ſcribit, ſe A. 1612. hunc librum ἀνέκδοτον ad prelum parare. Ex ejus libello *de Chriſtianis rectoribus* c. 8. octo diſticha adducit Nicolaus Cuſanus de Concordantia Catholica, præfat. libri III. in Volumine Schardii de Juriſdictione Imperiali p. 356.

Vide Uſſerium Antiqq. Eccleſ. Britannic. c. 16. & Oudinum Tomo II. pag. 26.

Pſalterium Græcum Sedulii cujuſdam Scoti manu ſcriptum recenſet Bern. de Montfaucon Palæogr. Græc. III. 7. p. 236. ſ.

Sefridus, neſcio quis, *Vitam S. Ottonis Epiſcopi Bambergenſis*, & Pomeranorum Apoſtoli, ſcripſerat, ex quo deinceps alius Anonymus Auctor hujus Vitæ profecit. Vide Jo. Bapt. Sollerium in Commentario prævio ad Vitam Ottonis tom. I. Julii p. 351. 352. & Oudinum Tomo II. pag. 1195.

Segenius, quartus cœnobii Huenſis in Hibernia Abbas, cujus Beda meminit Hiſt. Eccl. III. 5. ſcripſit *Monachorum regulam*, *Homilias* & *Epiſtolas*: deceſſit A. 651. vel ſequenti. Waræus de ſcriptor. Hiberniæ p. 23.

Seherus, primus Abbas monaſterii Calmoſiacenſis, Ordinis S. Auguſtini, in diœceſi Tullenſi, ſub initium ſeculi XII. Scripſit *de primordiis Calmoſiacenſis monaſterii* libris II. editis a Martene & Durand Theſ. novo Anecdotorum Tom. III. pag. 1159.

Seifridus, Abbas monaſterii Tegernſeenſis ab A. 1048. cujus *Epiſtolæ VI.* una cum Epitaphio illius exſtant in Codice diplomatico Pezii & Hueberi part. I. p. 236.

Senatus Bravonius, vide ſupra lib. II. pag. 273. Fortaſſe verum nomen ipſius fuit *Servatus*. Vita *S. Wulſtani* nondum edita eſt, ut ait Fabricius, ſed tantum epitome illius a Capgravio & Surio edita videtur Bollando, in Actis SS. Jan. Tom. II. p. 238. Ipſa vero hæc Epitome ibidem exſtat p. 246. Librum *de pallii ratione* ipſi tribuit Lud. Jacobus a S. Carolo Bibl. Pontificia p. 436. qui vero mihi ſuſpectus eſt.

Senſati Sermones ſpirituales memorat Chriſtianus Daumius in eruditiſſima præfatione ad Hieronymum Græcum de Trinitate, cujus excerpta etiam dedit Ittigius de Bibliothecis & Catenis Patrum. Mihi de illis nihil quicquam occurrit. Vereor, ne ſit nomen appellativum, ita, ut quis medio ævo ſermones ſpirituales *ſenſatos*, h. e. bono ſenſu præditos, conſcripſerit. Hæc ſcripſeram, cum in manus incidit Nic. Staphorſtii Hiſt. Eccleſ. Hamburgenſis, cujus Vol. III. p. 305. recenſetur *ſenſatus ſuper Epiſtolas Pauli*, MS. in Bibl. templi S. Petri. Sunt autem Sermones de tempore. Ib. quoque ex Præfatione docetur *Senſati* nomen deſumtum eſſe ex Eccleſiaſtici V. *Si videris ſenſatum, evigila ad illum*. Excerpta quædam ibidem habentur.

Seraphinus Banchellus, Florentinus, Ord. Dominicanorum, obiit A. 1488. Scripſit *Varia Theoremata ſuper univerſam Ariſtotelis Philoſophiam*. Julius Niger de Scriptoribus Florentinis p. 497.

Al-

Altamura Bibl. Dominicana p. 211.

Seraphinus Truſſus, Cremonenſis, Ord. S. Franciſci circa A. 1457. Scripſit *de incarnatione Domini*, *de oratione Dominicali*, *de natura Angelica*. Ariſii Cremona literata Tom. I. p. 284.

Sereni Sermones duo, unus *de ſpiritualibus nequitiis*, alter *de principatibus & poteſtatibus* extant inter Joannis Caſſiani Collationes. Hæc Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 396. ex Bibl. Geſneri.

Quintus Serenus Samonicus, auctor Carminis heroici *de re Medica*. Quæ de hoc dici poſſent, ea jam invenies in Bibliotheca Latina Fabriciana III. 5. & in Bibl. Græca Vol. XIII. p. 393. Editio Andreæ Rivini cum aliis ſcriptoribus medicis minoribus memoratur in Bibl. Latina IV. 12. 5.

Sergius I. Papa, vulgo natione Syrus Antiochenus habetur, ſed plurimi ſcriptores Panormitanum credunt, Tiberii mercatoris, ex Syria oriundi filium. Romæ ſacris Eccleſiæ Cantoribus præfectus fuit ab Adeodato Pontifice, poſt Cardinalis, ut creditur, S. Suſannæ A. 683. ſedit ab A. 687. 701. *Epiſtolam* ejus ad Ceolfridum Abbatem Anglum dedit Baronius ad A. 701. n. 2. Harduinus Tom. III. Conciliorum, Guilielmus Malmesburienſis de geſtis Regum Angliæ lib. I. p. 197. *Epiſtolas ad Ethelredum*, *Alfridum & Ardulfum Angliæ Reges*, edidit Vaſtovius in vite Aquilonia, *Decreta quædam* apud Gratianum, Ciaconium, & alios. Adde Ant. Mongitore Bibl. Siculam Tom. II. p. 219. 220. Hier. Raguſa Elogia Siculorum p. 254. Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 197. Oldoini Athenæum Romanum p. 600.

Sergius II. patria Romanus, ab anno 844. 847. Ejus eſt *Epiſtola* ad Epiſcopos Tranſalpinos tomo IV. Conciliorum Harduini p. 1463. & tomo I. Opp. diplom. Miræi p. 647. *ad Carolum Calvum*, Francorum *Regem*, quam Ciaconius ad Lotharium ſcriptam eſſe perhibet, in tomis Conciliorum. *Epiſtola* alia pro congreganda apud Treviros Synodo, teſte Flodoardo Hiſt. Remenſ. III. 2. *Epiſtola* ad Alexandrum Æp. Viennenſem in Jo. a Boſco Bibl. Floriacenſi Tomo III. p. 57. ad Andream Patriarcham Forojulienſem Tomo V. Ughelli p. 38. Vide Proſperi Mandoſii Bibl. Romanam Centur. VI. 29. Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam pag. 197.

Sergius III. ex Comitibus Tuſculanis ab A. 907. 910. *Epiſtola* ejus ad Alexandrum Ep. Viennenſem edita eſt a Joan. Licuræo in Antiquitatibus Viennenſibus p. 220. *alia* ad Leopardum Abbatem Nonantulanum ab Ughello Tom. II. Italiæ ſacræ. Adde Proſperum Mandoſium l. c. Cent. VI. 57. Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 198. Oldoini Bibliothecam Romanam pag. 600.

Sergius IV. Papa, Romanus, ab anno 1009. 1012. Antea *Petrus Buccaporci* dictus, Benedictinus. Scripſit *Epitaphium Silveſtri Papæ*, quod eſt in Laterano. Bullas ejus quaſdam habes in Petri de Marca Marca Hiſpanica p. 978. 990. Lud. Jac. a S. Carolo l. c.

Sergius Grammaticus, ætatis incertæ. Opuſculum *in Donati Artem primam*, prodiit in Collectione Grammaticorum minorum, Mediol. 1504. fol. cum Donato, Pariſ. apud Rob. Stephanum 1531. 8. *In primam & ſecundam Donati editionem Commentarius* habetur in Grammaticis Heliæ Putſchii p. 1826.

Lombardinus a Serico ſcripſit *Supplementum compendii quorundam virorum illuſtrium poſt obitum Franciſci Petrarchæ*, MS. Florentiæ in Bibl. Dominicanorum. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 419. * Verum ejus nomen eſt *Lombardus a Serico Patavinus*. Meminit hujus Voſſius de hiſtoricis Latinis lib. 3. cap. 3. Supplementum ejus prodiit ſæpius inter Opera Petrarchæ, ibique de illo egimus. Scripſit etiam *epiſtolam dialogiſticam de vita ſolitaria*; quam cum aliis ejus, & Petrarchæ operibus vulgavit Livius Ferrus Patavinus Patav. 1581. in 4. Scripſit præterea opus

aliud

aliud *de laudibus aliquot fœminarum gentilium aut literis aut armis illuſtrium*, de quo vide Zenum in Diſſ. Voſſianis Tom. 1. pag. 26. obiit Anno 1390. die 11. Auguſti ut notatur in epigrammate ejus ſepulcrali Patavii poſito. Vid. ibid.

Serlo Dorovernienſis, Ord. S. Benedicti monachus Doroverniæ, i. e. Cantuariæ in cœnobio S. Auguſtini, poſtea Epiſcopus (non Shirburnenſis, ut quidam volunt, ſed) Cornubienſis circa annum 960. Scripſit *Commentarium in Pentateuchum*, *Homeliarium de proverbiis*, *contra malos Monachos*. Lelandus c. 221. Balæus Centur. II. 31. Pitſeus c. 143.

Serlo, Abbas de *Eleemoſyna* in Brabantia, a Car. du Freſne in Indice *in orationem Dominicam* commentatus eſſe dicitur. Vide Auctorem ſequentem.

Serlo Fontanus, ſive *Grammaticus*, Anglus, ex Canonico Eboracenſi monachus & Abbas Fontanus, poſtea Kirchoſtallenſis, claruit A. 1160. Habemus ejus *deſcriptionem belli inter Regem Scotiæ & Barones Angliæ* A. 1135. geſti, in Scriptoribus Anglicis Seldeni & Tvvyſdeni p. 331. Scripſit præterea *de morte Sumerledi*, *in orationem Dominicam*, *de dictionibus diſſyllabis*, *æquivocis & univocis*. Balæus Centur. II. 91. Lelandus c. 221. Plura vide ſupra lib. IX. p. 144. ubi lin. ult. loco p. 230. pone 290. item apud Oudinum Tomo II. p. 1425. Confunduntur hic duo Serlones, quos ego nunc extricare non poſſum.

S. Serlo, natione Scotus, monachus *Mailroſenſis*, & ſocius Adami Cathenefii cum quo Ann. 1255. combuſtus fuit. Scripſit *Vitam Adami* Magiſtri ſui, ſecundum Dempſterum Hiſt. Scotiæ XVII. n. 1035. Hallevordius.

Serlo Pariſiacenſis, neſcio quis, ſcripſit *rhythmos de filiis presbyterorum*, qui incipiunt: *Rex immortalis*, *qui longo tempore talis*. Ex Lelandi Collectaneis Balæus Centur. X. 44. *Verſus* ad Odonem Bajocenſem Epiſcopum, *de capta Bajocenſium civitate*, & *invectiva in Gilbertum* Abbatem Cadoni, MSS. ſunt in Bibl. Cottoniana. Vide Catalogum Thomæ Smithi p. 82.

Serlo Presbyter, Anglus, illuſtri genere natus, Syredi & Leofledæ filius, primum Decanus Sarisburienſis, dein Abbas Corinienſis, h. e. Exceſtrenſis monaſterii. Varia ſcripſiſſe dicitur, ſed ne tituli quidem proſtant. Lelandus c. 221. Balæus Cent. X. 44. Pitſeus App. Centur. IV. 31.

Serlo, Abbas quartus *Savigniacenſis* in Normannia, temporibus S. Bernardi, & poſt hujus obitum, monachus Clarævallis. Scripſit *Sermones & Dicta*, quæ exſtant in Bertrandi Tiſſier Bibl. PP. Ciſtercienſium Tomo VI. p. 107. 130. item *Expoſitionem in Orationem Dominicam*. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 298. Oudinus Tomo II. p. 1426.

Serlus de Janua, aliis *Serolus* vel *Servolus*, Ord. Prædicatorum in conventu Januenſi, ſec. XIII. a Clemente IV. Epiſcopus Aprumiatenſis (*Brugneto* in regione Januenſi) creatus, obiit anno circiter 1280. Scripſit *Summam caſuum conſcientiæ in ſui cleri uſum*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 384.

Sertorius Gualenſis, in Wallia natus, unde Lelandus *Cambrenſem* vocat, Trithemius c. 607. & Willot *Fortunerium* vocant, neſcio qua de cauſſa. Fuit monachus Ordinis S. Franciſci in conventu Gorgonenſi, & Ann. 1356. in conventu Maſſilienſi ejus Ordinis Generalis, An. 1361. Archiepiſcopus Ravennenſis, Patriarcha Gradenſis, ac deſignatus Presbyter Cardinalis, obiit An. 1362. Scripſit *in Auguſtinum de Civitate Dei*, *Sermones ad utrumque ſtatum*, *Lecturas Theologicas*, *Quodlibeta diſputata*. Lelandus c. 355. Balæus Cent. VI. 34. Pitſeus c. 607. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 323. Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 397. Ita ſcribunt vulgo, quamvis nomen hujus Sertorii neque inter Archiepiſcopos Ravennenſes, neque Patriarchas Graden-

ſes inveniatur: bene tamen *Fortunerii*, de quo Fabricius noſter jam ſupra lib. VI. p. 178. quædam dixerat. Revera Gallus fuit, non Anglus.

Servandus, Epiſcopus Aurienſis, Roderico Gothorum regi ultimo a ſacris Confeſſionibus fuiſſe dicitur, ſeculo VIII. Scripſit *Hiſpanicarum rerum Compendium*, cujus verſio tantum Hiſpanica ſupereſt, Gallæcio ſermone, a Petro Seguino ejuſdem Eccleſiæ Aurienſis Antiſtite facta. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana vetere VI. 1. num. 14.

Servatius (huc uſque vulgo *Sabbatium* vocarunt Gennadius de viris illuſtribus c. 25. & Trithemius de ſcriptor. Eccleſ. c. 168.) Epiſcopus Tongrenſis ſec. IV. cujus vitam Tom. I. Scriptorum Leodienſium habes p. 28. ſeqq. obiit A. 384. Scripſit *contra Valentinum & Marcionem*, *Aetium & Eunomium*, quod opus injuria temporum periit. Vide Hiſtoire literaire de la France T. I. part. 2. p. 242.

Servatius Ædicellus, Agrippinas, *Vitam S. Willebrordi* metro ſcripſit. Hæc Carolus du Freſne in Indice, quem Gloſſario præfixit.

Servatius Frankell, Ord. Prædicatorum, S. Theologiæ Magiſter, conventus Colonienſis per annos viginti Prior, & hæreticæ pravitatis Inquiſitor, vergente ſeculo XV. Scripſit *Sermones notabiles omnium ſolemnitatum principalium totius anni*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. 904.

Servitoris Liber *de præparatione medicinarum ſimplicium*, impreſſus eſt Venetiis per Nic. Jenſon. 1471. 4. Verum nomen eſt *Serapion*, quem vide.

Servius Honoratus Maurus, Grammaticus non incelebris, & jam Macrobio memoratus. Ejus ſunt:

1. *Commentarius in Virgilium*, de cujus editionibus confer Fabricii Bibl. Latinam. Is a quibuſdam propter doctrinam commendatur, ab aliis ob inſcitiam contemnitur. Communis vero virorum doctorum eſt ſententia, Servium multos interpolatores, homines indoctos, eſſe paſſum, quare inter Codices & editiones illius mira eſt diſſenſio. Vide Bibl. ſelectam Clerici T. XIV. p. 247.

2. *De naturis* (alii *de ratione*) *ultimarum ſyllabarum*, prodiit in Collectione Grammaticorum minorum, Mediol. 1504. folio.

3. *Centimetrum*, aliis *Centimeter*, ſive *Ars de pedibus verſuum ſeu centum metris*, exſtat in Codice membranaceo ſeptingentorum annorum in Bibl. S. Emmerammi Ratisbonæ. Pez diſſ. Iſagogica ad Tomum I. Theſauri Anecdotorum p. 39. Epiſtola Centimetro præfixa edita eſt in Labbei Bibl. nova MSS. I. p. 668.

4. *Interpretatio Donati*, ſive *in ſecundam Donati editionem interpretatio*, cum Donato prodiit apud Rob. Stephanum 1531. 8. Hæc tria vero habes etiam in Grammaticis Putſchii p. 1779.

5. *Gloſſæ Græco-Latinæ*, quas olim habuit Petrus Scriverius, edidit autem Antonius Matthæus Tomo VI. Analectorum edit. prior. Tomo III. p. 653. edit. poſt. Dubitat tamen de Auctore Tanaquillus Faber Epiſt. I. 63. & ipſe Matthæus.

Servus Dei, incertæ ſedis Epiſcopus, temporibus Auguſtini, ſcripſit adverſus eos, qui dicunt, Chriſtum in hac vita degentem non vidiſſe carneis ſuis oculis Patrem, ſed poſt reſurrectionem ex mortuis, & aſcenſionem in cœlis, cum translatus eſt in gloriam Dei Patris, profectum ſcilicet ei dantis in remunerationem martyrii. In qua ſcriptura oſtendit, & diſputatione ſua, ac ſanctarum Scripturarum teſtimoniis, Dominum Jeſum ab ipſo ejus conceptu per Spiritum ſanctum facto, & partu ex Virgine, quod Deus verus in homine vero ipſe quoque Homo Deus factus natus eſt, ſemper carnis ſuæ oculis & Patrem vidiſſe, & Spiritum ſanctum, per ſpecialem & ei unitam Dei & hominis, ſocietatem. Hæc Gennadius de Script. Eccleſ. c. 87. Auguſtinus hujus ſententiæ meminit ſuppreſſo

ſo nomine Epiſt. 92. & 146. ſed eam refutat. Cæterum liber ille ætatem non tulit.

Sevalus, vel *Servvalus*, Anglus, Oxoniæ literis incubuit, primum Decanus, poſt Archiepiſcopus Eboracenſis. Sed quia nimias pecuniarum exactiones Pontificum tolerare non potuit, excommunicatus, a populo tamen in magno honore habitus fuit. Obiit An. 1258. Scripſit *Breviloquium contra quendam Magiſtrum Jordanem*, quem Pontifex, quamvis Angliæ linguæ ignarum, ipſo inconſulto Decanum Eboracenſem conſtituerat, *Statuta Synodalia*, *Sermones & Epiſtolas*, *ad Alexandrum Papam*, ad quem moribundus ſcripſit, inter alia, teſte Matthæo Pariſio, his verbis uſus: *Dixit enim Dominus Petro: Paſce oves meas, non tonde, non excoria, non eviſcera, vel devorando conſume*. Balæus Centur. IV. 23. Pitſeus c. 366. * Agnoſce in his, quæ Bibliothecarius tangit voces, & querelas Matthæi Pariſii perpetui nominis Papalis oſoris. Cæterum non nego pecuniarum exactiones a Pontifice Innocentio IV. injunctas, graves & intolerabiles tunc Anglis accidiſſe; verum ſiquis vacuo a motibus animo temporum circumſtantias conſideret, hic certe minus culpandos ea de re Pontifices judicaverit, cum ex proventibus Eccleſiaſticis ex Anglia collectis pars ſane non modica in uſum, & commodum Regis Angliæ ceſſerit. Lege Bullam Alexandri IV. apud Wilchins Conciliorum Britanniæ Tom. I. ad An. 1256. cujus hic titulus eſt: *Alexandri IV. Bulla, quod fructus beneficiorum vacantium in Anglia, quorum collatio pertinet ad Papam, colligatur ad opus Regis Angliæ pro complendo votum ſuum ad Terram Sanctam*. Alia eſt etiam Bulla ibidem injungens, *quod colligantur Decimæ, & legata, & hujuſmodi ad opus Regis Angliæ*.

Jacobus de Seva, ex Gallia Narbonenſi, Doctor Jurium & Advocatus, initio ſchiſmatis A. 1377. Urbanum VI. ſecutus eſt, & in gratiam illius *Factum* ad Academiam Pariſienſem miſit. Plura Oudinus T. III. p. 1195.

Severianus Rhetor, vide ſupra, *Julius Severianus*.

Severinus, Romanus, Labieni filius R. E. Cardinalis, poſt Summus Pontifex circa A. 638. ſuæ fidei explanationem factam a Sergio Conſtantinopolitano Epiſcopo hæretico reprobavit, & contra illam ſcripſit. Hæc Oldoinus in Athenæo Romano p. 602.

Severinus Calchus, Mediolanenſis, Abbas Canonicorum Regularium Placentiæ obiit A. 1496. Scripſit *de Vitis Sanctorum illuſtriumque ex Ordine Canonico lib. IV.* qui an editi ſint, non habeo compertum. Celſus de Roſinis in Lyceo Lateranenſi part. II. p. 269.

Severinus Cracovienſis, Ex-Judæus, Ord. Prædicatorum, Theologiæ Magiſter & Eccleſiaſtes, Auguſtinum & Aquinatem memoria tenuit, vixit ſec. XIV. & ingentia volumina *in ſacrorum Evangeliorum harmoniam* elucubravit. Elogia ejus vide apud Bzovium ad annum 1398. num. 13.

Severinus de Pedepennis, Bitontinus, monachus Benedictinus, ſec. XV. qui multum in recognoſcendis homiliis Chryſoſtomi in Matthæum inſudavit, teſte Thoma Januenſi de Valerano in præfatione ad editionem illarum antiquiſſimam in bibliotheca monaſterii Farfenſis. Vide Mabillonii Iter Italicum. p. 147.

Severini Abbatis Sermones *in Natali SS. Innocentum* in Bibl. Sangermanenſi memorat Cangius.

Severinus, incertæ ætatis & ſedis Epiſcopus, Colonienſem fuiſſe conjectura eſt Rev. Pezii. Opuſculum ejus exiguæ molis, quod *Doctrinam* inſcripſit, vel ut Codex monaſt. Hilarienſis in Auſtria habet, *Doctrina de Sapientia*, editum eſt primo per Pithœum Pariſ. deinde in Bibl. PP. Pariſinæ Supplemento Latino, in Bibl. PP. Colonienſi, Tomo II. Operum Sirmondi, in Theſauro Anecdotorum noviſſimo Pezii Tom. IV. part. 2. p. 1. denique a

Fabricio noſtro ſub finem libri VI. hujus operis p. 227. * Homilia inter opera S. Petri Chryſologi ſerm. L. legenda quæ incipit : *Chriſtum in humanis actibus* , in vetuſto homiliario MS. Bibliothecæ Can. majoris Eccleſiæ Lucenſis tribuitur *S. Severino Epiſcopo* . Nec ſane in aſcribenda homilia illa S. Petro Chryſologo MSS. Codices conveniunt ; nam in aliis S. Hieronymi , in aliis S. Joannis Chryſoſtomi nomen præfert . An reipſa a Ravennatenſi Præſule detrahenda ſit , & alteri aſcribenda incertum . Si tamen Severini eſſe dicatur , dubii pariter hærebimus , num præferendus ſit Severinus ille , cujus doctrina *de ſapientia* ſæpe typos exercuit .

Severus Archontius , vir doctus fuit , hiſtoriæ & rei nummariæ peritus , ad quem Vopiſcus provocat in Firmo c. 2. ubi ex nummis , libris item Græcis & Ægyptiis confirmavit , Firmum in edictis ſuis αὐτοκράτορα fuiſſe vocitatum . Vixit autem is ſeculo quarto .

Alium quendam *Severum Archontium* finxit cerebrum Jo. Harduini & aliorum Jeſuitarum , virum aliquem eruditum & in dignitate conſtitutum , qui ſeculo XIII. temporibus ſcilicet obſcuris & barbaris Collegium aliquod virorum doctorum coegerit , qui omne genus ſcriptorum Græcorum & Latinorum , nec non Patrum Eccleſiaſticorum confinxerint : exceptis tantum Cicerone , Plinio , Virgilii Georgicis , Horatii Sermonibus & Epiſtolis , & paucis quibuſdam ſcriptis Juſtini Martyris & Patrum Africanorum . Qui mente ſanus eſt , vix credet , ab homine ſano talia proferri potuiſſe , ut omnis fides monumentorum a tam multis ſeculis peſſundaretur . Nam proventus ingeniorum ſeculi XIII. non erat tam felix , ut omne Poetarum , Hiſtoricorum , Philoſophorum & Scriptorum Eccleſiaſticorum genus ab aliis intra tam breve temporis ſpatium confingi , & in tot Codices per univerſum terrarum orbem transſcribi potuerit . Hinc etiam viri docti , fucum orbi erudito fieri dolentes , ſententiam tam monſtroſam omnibus viribus convellere ſtuduerunt : inter quos primas jure ſuo obtinet Maturinus Veyſſiere la Croze , Bibliothecarius Berolinenſis , Diſſertationum hiſtoricarum , quæ Gallica lingua prodierunt ſecunda , Roterodami 1707. 8. præcipue vero in Vindiciis Veterum Scriptorum contra Jo. Harduinum , quæ ibidem 1708. 8. editæ ſunt . Hæc ſufficiant de ſcriptore fabuloſo , ut juventuti , vel etiam harum rerum imperitioribus indice digito ſummam rei oſtendam . Plura ex Diariis eruditis annorum 1707. 1708. 1709. peti poterunt .

Severi Sancti , id eſt *Endeleichi* Rhetoris Carmen *de mortibus boum* , non ignotum eſt . Editiones illius varias recenſent Chriſtianus Daumius in Syllabo Poetarum Chriſtianorum , & Fabricius Bibl. Latin. IV. 1. p. 682. quibus addenda eſt noviſſima cum annot. Jo. Weitzii & Wolfg. Seberi , Lugd. Bat. 1715. 8. ex typographia Petri van der Aa , cui nomini illita deinceps fuit alia Schedula , in qua impreſſum eſt : Apud Samuelem Luchtmans 1717. De Auctore & opuſculo variæ ſunt eruditorum ſententiæ , quas pleraſque compilavit Editor ultimus in præfatione , ſed parum aut nihil definit . Nos , ut ordine procedamus , ſolliciti ſumus :

I. de *Tempore* conſcripti illius Carminis : hoc ſatis clare indigitatur , nam *Chriſtus* bis memoratur v. 107. & 128. cujus crucis ſignum , v. 105. cum *ſola fide* conjunctum , v. 116. illam peſtilentiam ſedaverit . Nullas autem victimas pro malo ſedando oblatas fuiſſe adſerit , v. 117. 118. quapropter etiam Bucolus , cui hæc Tityrus ſic narraverat , conſilium capit errorem veterem defugiendi , v. 123. & ad templa ſummi Dei & numen Chriſti properandi , v. 126. 128. Ex his igitur conſtat , ſcriptum eſſe carmen , quum religio Chriſtiana invaleſceret , ſacrificia vero & cultus paganorum nondum prorſus defeciſſent .

II.

II. Nunc igitur de *Auctore* ipſo quæremus, an aliquem invenire queamus, qui huc quadret. Jam Paullinus Nolanus, tunc adhuc in Aquitania conſtitutus, amicum habuit Sanctum quendam, & alium Endelechium, epiſt. 28. & 40. qui, quamvis & a quibuſdam pro uno habeantur, revera tamen duo ſunt.

Is igitur ſanctus Paullino thema præſcripſit ad Panegyricum Theodoſio dictum, qui circa A. 394. habitus eſt. Neſcio tamen anne ille binominis fuiſſe potuit. Ille ſanctus, tanquam Chriſtianus a Paullino deſcribitur, qui gradum aliquem in Eccleſia habuiſſe videtur. Ejus pater Flavius Sanctus fuiſſe poteſt, cujus Auſonius inter charos ſuos num. 38. meminit. Porro apud Sidonium Apollinarem Epiſt. VIII. 4. mentio fit Endelechii Rhetoris Romani, nec non in ſubſcriptione operum Apuleji in membranis Florentinis, qui ætate junior, &, ſi Reineſii conjecturam probes, hujus noſtri filius eſſe potuit. Hæc adferunt Epiſt. 8. ad Daumium, & Auctores Hiſtoriæ literariæ Gallicæ Tom. II. p. 54. Quicquid ſit, cum hodie videamus magnam hominum multitudinem, qui eodem nomine gaudent, non miremur, etiam olim illud uſu veniſſe.

III. *Occaſionem* Carminis ſubminiſtravit lues, quæ boves per Pannoniam, Illyricum & Belgas ſtraverat, & nunc quoque in Galliam pertigerat, v. 22. 24. Reineſius dubitat, an vere lues fuerit, an vero tantum exercendi ingenii cauſſa thema elaboratum ſit. Quod ſi revera lues fuit, contigit A. 409. Alarico Italiam ingreſſo, id quod ex Rufino probavit Sigonius.

IV. *Titulum de mortibus boum* inſulſi Grammaticaſtri gloſſema ſtatuit Reineſius. Oeconomia potius illius hoc pertractat, quod unus paſtor duos alios paganos hac relatione, quod nomine Chriſti invocato, & cruce ejus cum vera fide applicata, lues illa ſedata fuerit, ad fidem Chriſtianam converterit.

Severus Sulpicius, vulgo *Sulpicium Severum* vocant, Nitiobrix ſive Aquitanus, Presbyter, Scriptor notiſſimus, qui manibus quoque adoleſcentum teritur. Præterea otium nobis fecerunt Jo. Clericus Bibl. ſelecta Tom. XX. pag. 325. Fabricius Bibl. Latina IV. 3. omnium vero diligentiam ſuperarunt Monachi Benedictino-Mauriani in hiſtoria Galliæ literaria Tom. II. pag. 95. 116. ubi etiam editiones omnes cum cura recenſent. Spicilegium igitur exiguum mihi colligendum ſupereſt. Editionem Hiſtoriæ Sacræ Lipſienſem A. 1711. cum notis Minellianis curavit M. Jo. Fridericus Weinich, jam Paſtor in Thuringia diœceſis Fenſtadinæ. Editionis Joan. Clerici Ann. 1709. ipſe tum curam geſſi, auctor illius annotationis ad Epiſtolam II. p. 580. quam Clericus laudat p. 378. & Benedictini p. 116. Neque id feci Clerico inſcio, prout & ipſe memorat. *Hiſtoria ſacra* cum Commentario Sigonii & annot. Jo. Vorſtii denuo prodiit in operibus Caroli Sigonii a Philippo Argelato editis Mediol. 1734. folio. Editio noviſſima ad MSS. Codices emendata, notis, obſervationibus & diſſertationibus illuſtrata prodiit cura Hieronymi de Prato, Veronenſis, Congregationis Oratorii ibidem Presbyteri. Veronæ 1741. 4. ſed hic tomus I. tantum *Vitam Martini & Dialogos* continet. Vita vero accurate elaborata præmittitur. (*a*) Cæterum novam Operum Severi Sulpicii editionem ex variis Codicibus emendatiorem promiſit Jo. Phil. Kuchenbecker in Analectis Haſſiacis part. V. p. 5. Codex MS. Libri de vita Martini, Epiſtolarum & Dialogorum ſatis antiquus habetur Quedlinburgi, teſte Tobia Eckardo de Codicibus Manuſcriptis Quedlinburgenſibus pag. 13. Idem Eckardus p. 57. ſeqq. Collationem Codicis inſtituit cum editione noviſſima, & reliqua in illo Codice adjecta typis ex-

(*a*) Götting. Gelehte Zeitungen 1742. pag. 459. Nouvelle Bibliotheque tom. XV. pag. 119. ſeqq.

exprimi juſſit. Eundem Codicem ego Lipſiæ manibus trivi, quum ad Thomam Fritſchium, bibliopolam celebrem miſſus eſſet, omnia contuli, & reliqua etiam exſcripſeram. Poſſem quædam circa lectiones Eckardi monere, ſed tranſeant.

Codex Collegii Trinitatis Cantabrigiæ laudatur aliquoties a Joſepho Waſſe ad Salluſtium, qui loca quædam ex eodem feliciter emendat. Caput IV. libri de vita Martini adducit Anonymus Kirſchgartenſis in Chronico Wormatiæ, in Reliquiis Ludevvigianis T. II. p. 7. unde quædam emendationes peti poſſunt.

Locum ejus de prima martyrum Galliæ epocha ab exceptionibus, quas Bondonettus Benedictinus in Vitis Epiſcoporum Cenomanenſium Gallice editis oppoſuit, ſingulari diſſertatione vindicavit Jo. Launojus, quæ exſtat Operum ejus T. II. part. 1. p. 139.

Vincentius Bellovacenſis in Speculo hiſtoriali XVII. 20. Sulpicio Severo quoque *Vitam Maurilii Epiſcopi Andegavenſis*, tribuit, ſed præter rem, & conjicit Launojus l. c. pag. 681. eum fortaſſe in talem Codicem incidiſſe, qui utramque vitam Martini Turonenſis & Maurilii Andegavenſis contineret.

Sequuntur quædam annotationes Cel. noſtri Fabricii.

Præfatio bene longa Dialogo *de virtutibus monachorum Orientalium*, neſcio cujus ſcriptoris, præmittitur in Codice Naudæano, teſte Labbeo Bibl. nova MSS. p. 228.

Epiſtola II. *de Virginitate* ſæpe prodierat inter Hieronymi & Athanaſii opera, in Concilio Aquiſgranenſi Ann. 816. & in Appendice ad Codicem Regularum Holſtenii p. 8. ſub nomine Athanaſii.

Garcias Louiſa notis ad Iſidori Hiſpalenſis Chronicon, monente Colomeſio, penes ſe eſſe teſtatur Epitomen MS. Chronicorum Severi, cognomento Sulpicii.

Severus Sulpicius, cognomento Pius, Epiſcopus Bituricenſis ſec. VII. natus Vatani in diœceſi memorata, Diaconus, deinde ab Ann. 624. Epiſcopus, poſt biennium interfuit Concilio Remenſi, mortuus A. 644. Exſtant ejus *Epiſtolæ duæ* ad Deſiderium Cadurcenſem & una ad *Verum* Epiſcopum Rutenenſem, a Caniſio editæ Ant. Lect. Tom. I. p. 644. 646. Adde Hiſt. literaire de la France Tom. III. p. 559. & Acta Sanctorum Tom. II. Jan. p. 165.

Alium hujus nominis Epiſcopum Bituricenſem ſeculo VI. ſed qui nihil ſcriptum reliquit, ſtatuit Baſnagii obſervatio Tom. I. Caniſii p. 633.

Severus, *Malacitanus* Epiſcopus circa Ann. 580. Scripſit *Correctorium* contra Vincentium Cæſarauguſtanæ urbis Epiſcopum, Arrianum, *de virginitate ad ſororem*, quem librum *Annuli* nomine indigitavit, nec non *Epiſtolas ad diverſos*. Iſidorus de Scriptor. Eccleſ. cap. 30. Trithemius c. 226. Res ejus a fabulis expurgat Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vetere IV. 3. n. 40. 41. Monaſterii Servitani alumnum & diſcipulum S. Donati Eremitæ Auguſtiniani facit Phil. Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano p. 623. Fabricius annotavit, Sermonem Petri Chryſologi 74. & ſeqq. huic Severo a quibuſdam tribui, quippe in cujus tempora de non ſuſcitanda vera carne quadret.

Severus, *Milevitanus*, in Africa Epiſcopus, Auguſtini ſe diſcipulum profitetur, epiſt. 37. inter Auguſtinianas, cui ipſe Auguſtinus epiſt. 129. reſpondet. Obiit Ante Auguſtinum, qui ipſius tanquam mortui Epiſt. 110. meminit. Aub. Miræus de ſcript. Eccleſ. c. 71. Phil. Elſſius l. c. p. 624.

Severus, *Minoricenſis* inſulæ Epiſcopus, ſcripſit A. 418. *Epiſtolam de Judæis in ea inſula converſis*, *deque miraculis ibidem ad reliquias S. Stephani factis*, quam edidit Baronius ad A. 418. n. 49. & in Appendice Operum Auguſtini per Benedictinos editorum, ad tomum

mum VI. col. 15. Confer Aub. Miræum c. 72. & Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam Veterem III. 2. n. 50. Oudinum Tomo I. p. 993.

Sextum, qui ſub Severo Imp. *de reſurrectione* ſcripſit, memorat Cangius, mihi præterea non cognitum.

Sextus, vide *Sixtus*.

Sextus Placitus, aliis Platonicus, ſcriptor ævi incerti; *Papyrienſem* vocat Mercklinus in Lindenio renovato pag. 967. qui & editiones Baſil. 1538. 8. Tigur. 1539. 4. memorat. Reliqua quære apud Fabricium noſtrum in Bibl. Latina. Opuſculum *de medicina animalium* ipſe quoque Fabricius dedit Bibl. Græcæ Vol. XIII. p. 395.

Sextus Rufus, vide ſub lit. R. Forolivienſem patria fuiſſe, veſtigia vetuſtatis, quæ ibidem adſunt, non temere teſtari, ait Ge. Vivianus Marcheſius de illuſtribus Forojulienſibus pag. 215. ſed nulla addit.

Fr. Joannes Shyrburnus, Anglus, *Chronicon* ſcripſit *Britannicum ab initio Dardaniorum ad Henricum VI. Angliæ Regem*, quod MSS. exſtat in Bibliothecis Angliæ & Hiberniæ. Vide Oudinum Tomo III. p. 2309.

Sibertus, Prior monaſterii S. Pantaleonis in diœceſi Colonienſi. A. 1122. dedit *Epiſtolam* ad Rodulfum Abbatem ſuum & S. Trudonis, in qua quæritur, *an & qua ratione liceat aliquid exigere pro receptione puerorum in monaſteriis*. Exſtat una cum reſponſione Rodulfi apud Mabillonium Analect. edit. prioris Tomo II. p. 495.

Sibertus de Beka, Gelder, Ord. Carmelitani Prior provincialis, vixit An. 1320. & ſcripſit *in libros IV. Sententiarum*, *Summam cenſurarum novi juris*, *in Regulam ordinis ſui*, qui poſtremus ſtat in Philippi Riboti libris X. de inſtitutione & peculiaribus geſtis Carmelitarum, Venet. 1507. excuſis. *Faſciculum Florum diverſarum hiſtoriarum: Ordinale* quoque *Dominici ſepulcri* correxit. Vide Trithemium de ſcript. Eccl. c. 557. & de ſcript. Carmelit. p. 76. Val. Andreæ Bibl. Belgicam pag. 808. Aub. Miræi Auctarium cap. 486. Svvertii Athenas Batavas p. 673.

Sibito, Viennenſis Auſtriacus, Ord. Prædicatorum, ſec. XIII. ſcripſit *Opus egregium in Orationem Dominicam*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ordinis Prædicat. Tom. I. p. 475. Altamura pag. 181. * Cum Viennæ agerem occurrit mihi in inſigni Bibliotheca Vindaghiana Codex MS. Sæculi XV. vel XIV. ferens *Tractatum ſuper Miſerere inſignis Doctoris Sbitonis*, quem non dubito eumdem eſſe Sibitonem, de quo Bibliothecarius noſter hic.

Bartholomæus Sibylla, Monopolitanus, Ord. Frat. Prædicatorum Theologiæ Profeſſor, circa A. 1434. Scripſit *Speculum peregrinarum Quæſtionum* quod prodiit Romæ 1493. Pariſ. 1497. Argent. 1499. 4. Lugd. 1521. Venet. 1575. 1582. Oudinus Tomo III. p. 2369.

Sibrandus, Abbas Horti S. Mariæ Ord. Præmonſtratenſis in Friſia occidentali, ſeſquimilliari a Leovardia, obiit An. 1238. de quo vide Chronicon ejus monaſterii paullo poſt citandum. Scripſit *Vitam S. Siardi*, deceſſoris ſui, qui A. 1230. obiit, nec non *Vitam S. Friderici Hallemi*, qui Horti Mariæ fundator fuit & primus Abbas. Edita eſt in Actis Sanctorum Tom. I. Martii p. 289. Val. Andreæ Bibl. Belgica p. 808. Svvertii Athenæ Belgicæ pag. 673. Suffridus Petri de Scriptoribus Friſiæ Dec. VII. 9.

Sibrandus Leo, Leovardienſis, primum monachus in Lidlumenſi cœnobio apud Franekeram, poſtea, quum monaſterium deſereretur, Paſtor in Menaldo, vico Friſiæ, tandem exul in Cuſemaria ſui ordinis Præpoſitura mortuus A. 1588. Compoſuit *Tabulam Geographicam Friſiæ*, quam ipſo vivente excudit primum Jacobus Daventrienſis, & deinde locupletatam recudit A. 1579. Hoenbergius, teſte Suffrido Petri. Scripſit porro *Vitam & res geſtas Abbatum in Lidlum*, quas edidit Anton. Matthæus Analect. Tom. VI. ed. prior.

prior. T. III. edit. poſt. p. 537. *Vitam & res geſtas Abbatum Horti B. Virginis S. Mariengard*, ab eodem editas T. VIII. edit. prior. Tomo V. p. 241. ed. poſt. *Vitam Eelkonis Liavkama Abb. ibidem* Tomo III. p. 396.

Siccardus, vel *Sighardus*, Caſellanus ſeu Caſalenſis, Epiſcopus Cremonenſis Anno 1185. & biennium Legatus Apoſtolicus per Inſubriam. Scripſit *Acta S. Homoboni Cremonenſis*, *Chronicon a nativitate Chriſti uſque ad Ann.* 1213. quod editum Tom. VII. Scriptorum Italicorum Muratorii p. 520. *Tractatum de humilitate*, *Hiſtoriam Romanorum Pontificum*, *Mitrale vel Summam de divinis officiis*, ex quo Durandum multa exſcripſiſſe dicunt. Ariſii Cremona literata Tom. I. p. 87. ſeq. ultimum opus, quod etiam *de Eccleſiaſticis officiis* inſcribitur, eſt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 140. ſub titulo *Summæ* in Bibl. S. Victoris Pariſienſis, ibid. pag. 1375. In alio Codice Bibl. Regiæ Pariſinæ apud eundem pag. 898. dicitur *Mitralis Sichardus*, quod prænomen ex opere ſupra memorato, & quidem titulo ejus male intellecto, originem habet. Adde Oudinum Tomo III. p. 88.

Cajus Sollius Apollinaris Sidonius, vulgo *Sidonium Apollinarem* vocant, patria Lugdunenſis ex Galliis, natus circiter A. 430. Poſtquam ſtudia literarum non mediocriter tractaverat, Avito & Anthemio Auguſtis gratus fuit, ad Senatoris Romani & Præfecti Urbis dignitatem evectus, tandem A. 471. Epiſcopus Claromontanus in Arvernis, mortuus A. 488. vel 489. Vitam ejus pluribus verbis enarrant Auctor anonymus ex MS. Orteliano editus ſub finem editionis Wovverianæ p. 492. Joan. Savaro, qui eam maximam partem ex ſcriptis auctoris collegit. Adde Hiſtoire literaire de la France Tom. II. pag. 550. P. de Colonia hiſt. literaire de la Ville de Lion pag. 152. Labbeum de Script. Eccleſ. Tomo II. p. 346. & alios.

Ex ſcriptis ejus ſuperſunt 1. *Carmina XXIV.* in quibus ſunt aliquot Panegyrici non ſine afflatu poetico producti. 2. *Epiſtolarum libri IX.* ex quibus res geſtæ illorum temporum non mediocriter illuſtrantur. 3. *Sermo in electione Benedicti Simplicii, Bituricenſium Epiſcopi habitus*, legitur poſt Epiſtolam IX. libri VII. Reliqua, quæ ab ipſo vel promiſſa, vel effecta ſunt, vel etiam injuria temporum perierunt, recenſent Caveus, Hiſtoria literaria citata, & Auctor præfationis ad opera Sirmondi, qui Caveum aliquoties emendat.

Editiones ejus adnotarunt Daumius in Syllabo Poetarum Chriſtianorum, Fabricius in Bibliotheca Latina & Auctores Hiſtoriæ literariæ citatæ. Nos, quum non admodum multæ ſint, eas paucis repetemus. Prima eſt Jo. Bapt. Pii cum comment. Mediol. 1498. fol. repetita ab Henrico Petri. Baſil. 1542. 4. Sequuntur Tornæſiana, Lugd. 1552. 8. Baſileenſis 1597. 8. Wovverianam priorem cum annot. Petri Colvii, Lugdun. vel Pariſ. 1598. 8. non vidi, alteram tamen Hanoviæ, typis Wechelianis 1617. 8. a Geverhardo Elmenhorſtio curatam manibus teneo. Inde ceſſabit ſcrupulus, quem ſibi fingunt Auctores Hiſt. literariæ p. 572. dum eandem editionem ab aliquibus Francofurti & Heidelbergæ curatam eſſe legerant. Editionem Jo. Savaronis Pariſiis ex officina Plantiniana, apud Hadrianum Perier, 1599. 4. dudum poſſideo, ex Bibliotheca Thomæ Ittigii τȣ̃ μακαρίτȣ comparatam, quam igitur negare non debebant Auctores modo laudati. Et hæc ipſa editio commentariis ſat ſpiſſis eſt inſtructa. Alteram ejuſdem Savaronis ibidem 1609. 4. impreſſam ipſe quoque vidi, & cum ſuperiore contuli. Editionem vero illius ſine annotationibus fateor mihi prorſus eſſe ignotam. Tandem Sirmondus de Sidonio bene mereri voluit, ipſumque Pariſ. 1614. & 1652. cum annot. edidit, quas in utraque operum Sirmondi

di editione invenies. Editio ipſius, ſed ſine annotationibus, inſerta eſt Bibliothecæ PP. maximæ Tom. VI. p. 1077.

Sequuntur Nomina eorum, ad quos ſcriptæ ſunt Epiſtolæ Sidonii, ex quibus plerique fuerunt eruditi, vel eruditionis & rei Chriſtianæ fautores.

Agricolæ, I. 2. II. 12.
Agrœtio, VII. 5.
Ambroſio, VI. 9.
Apro, IV. 21. V. 14.
Apruncolo, IX. 10.
Apollinari, III. 13. IV. 4. 6. V. 3. 5.
Aquilino, V. 9.
Aruogaſti, IV. 17.
Attalo, V. 18.
Avito, III. 1.
Audaci, VIII. 7.
Auſpicio, VII. 10.
Baſilio, VII. 6.
Burgundioni, IX. 14.
Calminio, V. 12.
Campanio, I. 10.
Candidiano, I. 8. IV. 3.
Cenſorio, VI. 10.
Chariabaudi, VII. 16.
Claudianus Sidonio, IV. 2.
Claudiano, IV. 3. V. 8.
Conſtantio, I. 1. III. 2. VII. 18. VIII. 16.
Conſentio, VIII. 4.
Deſiderato, II. 8.
Domnitio, IV. 20.
Donidio, II. 2. 9.
Damnulo, IV. 25.
Elaphio, IV. 15.
Eleutherio, VI. 2.
Eriphio, V. 17.
Eucherio, III. 8.
Evodio, IV. 8.
Euphronio, VII. 8. IX. 2.
Eutropio, I. 6. III. 6. VI. 6.
Explicio, II. 7.
Fauſto, IX. 3. 9.
Felici, II. 3. III. 4. 7. IV. 5. 10.
Ferreolo, VII. 12.
Firmino, IX. 1. 16.
Florentio, IV. 19.
Fontelo, VI. 7. VII. 4.
Fortunali, VIII. 8.
Gaudentio, I. 4.
Gelaſio, IX. 15.
Græco, VI. 8. VII. 2. 7. 11. IX. 4.
Hecdicio, II. 1. III. 3.
Heronio, I. 5. 9.
Heſperio, II. 10.
Hypatio, III. 5.
Induſtrio, IV. 9.
Joanni, VIII. 2.
Juliano, IX. 5.
Juſtino, V. 21.
Lampridio, VIII. 9.
Leoni, IV. 22. VIII. 3.
Leontio, VI. 3.
Lucontio, IV. 18.
Lupo, VI 1. 4. 9. VIII. 11. IX. 11.
Mamerco, VII. 1.
Mauruſio, II. 14.
Migecio, VII. 3.
Montio, I. 2.
Nammatio, VIII. 6.
Novetio, VIII. 13.
Nymphidio, V. 2.
Oreſio, IX. 12.
Pagatio, II. 6.
Pannichio, V. 13.
Papianillæ, V. 16.
Paſtori, V. 20.
Patienti, VI. 12.
Perpetuo, VII. 9.
Petreio, IV. 20.
Petronio, II. 5. V. 1. VIII. 1.
Philimachio, I. 3.
Phylagrio, VII. 14.
Placidio, III. 14.
Polemio, IV. 14.
Potentino, V. 2.
Pragmatio, VI. 2.
Principio, VIII. 14. IX. 8.
Probo, IV. 1.
Proculo, IV. 23.
Proſpero, VIII. 15.
Prudenti, V. 19.
Remigio, IX. 7.
Riothamo, III. 9.
Ruricio, IV. 6. VIII. 12. V. 15.
Ruſtico, II. 2.
Sacerdoti, V. 21.

Salonio, VII. 15.
Sapaudo, V. 10.
Secundino, V. 18.
Secundo, III. 12.
Serano, II. 13.
Simplicio, III. 2. IV. 4. 7. 12. V. 4.
Siſagrio, II. 4.
Sulpicio, VII. 13.
Syagrio, V. 5. VIII. 8.
Tetradio, III. 10.
Thaumaſto, V. 7.
Theoplaſto, VI. 5.
Tonantio, IX. 13.
Trigretio, VIII. 12.
Turno, IV. 24.
Vectio, IV. 13.
Vincentio, I. 7.
Veluſiano, VII. 17.

Nunc in gratiam eorum, qui editionem priorem Savaronis poſſident, oſtendam, in quibuſnam partibus editio altera, quæ A. 1609. prodiit, locupletior exiſtat, id quod uſum ſuum habet, ne quis in ea vel quærat, vel deſideret, quæ non debebat.

In titulo ſic habet editio poſterior: *Jo. Savaro*, *Claromontenſis*, Regis Chriſtianiſſ. Conſiliarius, *Præſes & Præfectus Arverniæ*. Et paullo poſt: II. Editio multis partibus auctior & emendatior.

In Elogiis adduntur quædam ex Ruricio Epiſt. 8. l. 2. & Epiſt. 25. l. 2. Apollinari, item ex Gervaſio Tillleberienſi l. 2. c. 11. otior. imper.

Non longe a fine p. 16. *Catalogus Eccleſiarum*) Edit. recentior ſic: *Liber I. de Eccleſiis Claromontii* §. 22. *MS. &c.*

Ordo & Kalendar. MS. S. Geneſii. V. Idus Julii Translatio SS. Quintiani & Sidonii.

Vetus inſcriptio arcæ funebri inciſa in Eccleſia S. Saturnini Daydaci: *Hic ſunt duo innocentes* ** *Et S. Sidonius*.

Ad librum I. Epiſt. 2. pag. 8. not. *Cæſaries refuga*) ibi additur: Iſidori Gloſſæ, *refrontat*, *a fronte repellit*.

ibid. *Cervix non ſedet nervis*) add. ſic Statius 9. Thebaid. de equo: *Colla ſedent nodis*. ubi Luctatius, *plena ſunt nodis*.

ib. lin. penult. *Aimoinus lib.* 3. *cap.* 7. add. ex Gregor. Turon. l. 4. cap. 43.

p. 9. lin. 11. pro μυκάκιον lege μύκηκον. add. Iſidorus de ſpiritualibus differentiis, *aurium inditum eſt nomen*, *a vocibus auriendis*, *per immutationem enim literæ*, *aures velut audes ſunt nominata*, *per has enim voces atque ſonum quaſi per cochleam deſcendere*, *qui erectus in circulum orbemque moveatur*. cochleam j. anfractus. ut ibid. ait. l. 11. c. 1. ex D. Ambroſ. Hexam. l. 6. c. 9.

ibid. poſt verba Prudentii, *Gothi* leg. Gothus.

ib. lin. 9. a fine: verba parentheſi incluſa (emendo cautionibus) omiſſa ſunt.

p. 10. lin. 2. *Et ut &c.* uſque ad l. 6. *Ex quibus &c.* Hæc verba una cum numo omittuntur.

p. 12. circa fin. *legis Birariorum*. lege *Boiar*.

l. 3. p. 22. not. *interrogatum*) adde *interrogatum lege repetundarum &c.*

l. 5. p. 29. not. *Opinione*) add. *Opinatiſſimus*, *celeberrimus*. Iſidorus in Gloſſis MSS.

p. 31. l. 16. *Silvoſum*) emend. *Ulvoſum*.

p. 33. not. *Novumque portum*) add. acta S. Apollinaris Ravennatis MS. *accipiens eum centurio duxit eum ad Claſſem in domum ſuam*.

p. 35. *Calaber*) de Calabria enim venti peſtilentes ſpirant. Oroſius. *inſuper etiam expirata de Calabris ſaltibus aura corrumpens*, *repentinos acutarum infirmitatum afferret tranſcurſus*.

l. 6. p. 41. lin. 7. a fine: *Sid.* leg. *Iſid.*

p. 46. not. *Noxæ non eſſe confinem*) add. Egeſippus lib. 4. cap. 10. *abſolvunt omnes*, *quia nihil*, *quod eſſet affine ſceleri*, *proferebatur*.

l. 7. p. 49. not. *Teſtatur hoc*) add. Caſſiodorus de amicitia, *Rumpenda eſt enim amicitia*, *ſi crimen adeo enorme eſt*,

ut

ut ſine famæ diſpendio tolerari non poſſit : veluti ſi contra fidem Chriſti , ſi contra publicam utilitatem , vel ſimile aliquid præſumptione damnabili attentavit .

p. 53. not. *Frequens ſenatus*) Lampridius in Alexandro , *cum ſenatus frequens in Curiam , hoc eſt , in ædem Concordiæ &c.* Symmach. epiſt. 7. l. 1.

p. 56. not. *In inſulam*) omiſſa ſunt in edit. recent. verba l. 3. *poſtquam Chriſtiani* , uſque ad finem notæ , & contra hæc poſita : Acta MS. S. Marii martyris , *venientes in caſtrum trans Tyberim intra carcerem , invenerunt hominem venerabilem , nomine Quirinum &c.* Idem Metellus Quirinal. ode 7. & 8.

p. 57. not. *Ut ſuſpenſo*) add. vide Theodorum & Thalelæum tit. 52. Baſil. c. 60.

l. 8. p. 62. not. *Armis eunuchi*) add. Acta MSS. *Tunc Maximianus Imp. juſſit omnes qui in palatio erant Chriſtianos diſcingi , ut renunciarent militiæ , qui cum cingula ſolverent , notavit illinc tranſeuntem Iſitium quendam beatæ memoriæ virum , & furens vocavit eum ad ſe , & expoliatum veſtimentis , quibus erat veſtitus , induit eum colobium laneum , & tradidit eum lanariis ad injuriam in gynæcio , prior enim erat palatii ipſius .*

l. 9. p. 68. not. *Eia , inquit*) add. Ruricius Epiſt. 25. l. 2.

l. 10. 71. *Campanio*) MSS. Fauchet. & Andegav. *Campanio .*

l. 11. p. 77. not. *Igniti dentis*) add. Symmach. epiſt. 25. l. 1. *ne libellus tuus admorſu duri dentis uratur .*

p. 78. not. *Quigenus*) add. Paulinus natali 5. Felicis , *jam prior hoc primos orbis liber edidit actus Martyris , unde domo , vel qui genus &c.*

p. 79. not. *Hiantis interregni*) add. *& occiſus eſt pridie Idus Junias , & intravit Genſericus Romæ , & prædavit eam dies quatuordecim , & levatus Imperator in Galliis Avitus VI. Idus Julias &c.* Succenſet Victor Sunnunenſis in Chron. Aetio & Studio Coſſ.

p. 87. not. *Auaio , ait*) add. Vetus tamen chronicon MS. tradit Sidonium Comitem Arvernæ & Arverniæ noſtræ , cui adſentitur Petrus Arvernus venerabilis ad calumniatorem , *Sidonius vir eruditiſſimus & ardentiſſimi ingenii ex præfecto & Conſule antiquus Arvernorum Epiſcopus &c. Conſule* , id eſt , *Comite* . Odo ad Fulconem Andegavorum Comitem , ſtatim initio Epiſtolæ , *Fulconi bono , glorioſiſſimo Conſuli Andegavorum* . Idem de translatione S. Martini , *eo tempore vir inluſtris Ingelgerius Gaſtinenſis Comes , Hugonis Ducis Burgundiæ Nepos , Lochiæ & Ambaſiæ Dominus , ſtrenuus armis , ſumma probitate & poteſtate præditus erat , & Andegavenſium Conſulatum nuper ex regio munere ſibi impartitum procurabat* . Hildebertus epiſt. 25. ad Comitiſſam : *Abſentia mariti laborioſior tibi cura conſulatus incubuit &c.* Idem repetit epiſt. ſequenti & in utraque Comitatum interpretatur . Quod dictum volo , ut Petrum doctiſſimum Arvernum non accuſem inſcientiæ , & ejus calculum quoad Sidonii Comitatum , adjiciam .

p. 88. not. *Præbere cervices*) add. Seneca epiſt. 4. de tranquil. anim. c. ij. Joannes Salisb. Policr. l. 6. c. 1. Sulpic. Severus de vita B. Martini c. 13. Victoris Epitome in Severo Alex.

II. 1. p. 93. not. *A turribus*) add. vide Caniſium JC. Tom. 5. ant. lect. Vulgo edita in pluribus MSS. legitur , atque etiam defendi poteſt . Gervaſius Silleber. lib. 2. otior. Imper. cap. 19. ubi de Auxitani metropolitani Suffraganeis , *Adurenſis vel Torrinenſis .*

p. 96. poſt l. 2. *Calcans*) Theodoſius Novella , de navibus ultra &c. *Ideo calcatam legem , quæ de navigiis non excuſandis olim fuerat promulgata &c.*

ibid. not. *Theodoricianaſque proponens*) add. Corollarium ſit , quod ſcribit Alphonſus Burgenſis & ex eo doctiſſ. Genebrardus in Chronico . *Euricus Rex Hiſpaniarum Gothis primus leges dedit ſcripto , unde a S. Iſidoro inter legislatores ponitur .* Vide j. epiſt. 3. l. 5.

II. 2. p. 108. poſt lin. 8. *Contenta*) Architrenius ſimia Sidonii noſtri l. 4. c. 8.

c. 8. *Sole ſuo contenta domus &c.* non abſimili locutione ducamus 8. *Terra ſuis contenta bonis &c.* ſupra epiſt. 8. l. 1. *Cœli ſui dote contentis.*

p. 110. not. *Nec pilæ ſunt mediæ*) Paulinus IX. natali S. Felicis. *Quæque prius pilis ſtetit hæc modo fulta columnis, vilia mutato ſprevit cæmenta metallo.*

p. 117. not. *Inter greges tintinnabulatos*) add. Paulinus natali VI. S. Felicis.

. , . . . ut præſepia vidit,
Nuda boum, & nullos dare tintinnabula pulſus,
Excuſſa ut cervice boum crepitare ſolebant,
Mollibus aut lentis cava lignis æra ferire.

II. 7. p. 128. not. *Interminabilis*) add. *interminabile bonum* Fauſto ad Ruricium epiſt. 7.

II. 8. p. 130. *Deſiderato*) Civitatis Arvernæ Senatori, ex cujus genere prodiit S. Deſideratus Epiſcopus Arvernarum, S. Aviti Succeſſor, de quo honorifica hiſtoria S. Aviti MS. liber I. de Eccleſiis Claromontii, num. 18. & catal. Epiſcopor.

p. 134. *Carmen ſaxeum*) add. *rupices chartæ*, Salviano lib. 1.

II. 9. p. 141. not. *Cavenduſque tractator*) add. Gloſſa vetus: ὁμιλητικὸς *tractator.*

ibid. not. *moneret*) add. Prudentius Cathem. 3. *Sumere eum monet hora cibum.*

p. 143. not. *Quamvis convivium*) add. V. Gloſſogr. MS. *fercula, miſſoria.*

p. 146. not. *VVardo fluvius*) add. Gervaſius Tilleberienſis MS. l. 1. c. 11. *Sicut ſcimus fluvium Gardonem in Narbonenſi provincia in confinio civitatis Nemoſenſis in æſtate frequenter abſorberi ſub loco qui vocatur Campiniacum, demumque ſub caſtro S. Privati in lacum ampliorem amnem renaſci.*

II. 10. p. 155. not. *Calpurnia Plinio*) add. j. Epiſt. 8. l. 4.

II. 11. p. 157. not. *Et morum*) add. D. Cyprianus de dupt. martyr. *popularis exiſtimatio ſolet dominorum mores ex ſervorum moribus æſtimare.*

II. 13. p. 162. *Patroni tui*) add. Chronicon Tironis Proſperi, quod Caniſius edidit ex MSS. *IV. & V. Valentiniano VIII. & Anthemio. Valentinianus ipſe occiſus ad duas lauros XVII. Kal. Aprilis & levatus Petronius Maximus Imperator, qui LXXII. die occiſus, per urbem tractus.*

III. 3. p. 184. not. *Diffibulant*) add. Prudent. pſychomach . . . *& avulſis exfibulat ilia Zonis.*

p. 185. *Palam officiis exequialibus*) Jornandes c. 4. *Quumque diutius &c.*

p. 186. not. *Hiſtoriam texere*) add. Lactantius l. 1. c. 11. D. Hieron. de viris illuſtr. c. 132. Corn. Nepos in Attico, Martyrologium Romanum VII. Idus Aprilis.

III. 13. p. 211. not. *Concinnatoribus criminum*) add. Rufinus lib. 6. cap. 6. hiſt. *Concinnat igitur adverſus eum infame ſatis ac noxium crimen.*

id. not. *Si quid*) Tertullianus in Apol. *non qua penes vos paraſiti affectant, ad gloriam famulandæ libertatis, ſub auctoramento ventris, inter contumelias, ſaginandi.*

p. 212. not. *Fæculentiæ*) add. Pacianus in parænesi, *atque ut cœnum ſolet tum maxime fœtere, cum moveas.*

p. 215. not. *Pruritu*) add. *Prurigo obtrectationum*, Cæſarius homil. ad plebem. D. Hieron. ad Nepotianum, *lingua pruriens.*

p. 217. not. *Improbus dictis*) add. Iſaacus presbyter de mundi contemptu c. 2. *Quis diligens turpiloquia poteſt habere mundam mentem?*

IV. 1. p. 223. not. *Nam facultatum*) Tertullianus apol. *vel quia ex ſubſtantia familiari fratres ſumus, quæ penes vos fere dirimit fraternitatem.*

ibid. poſt verba: D. Ambroſ. de fide: add. idem in Lucæ c. 12. lib. 7. c. 17. *cum inter fratres patrimonium non judex, ſed pietas ſequeſtra debeat dividere.*

IV. 3. p. 231. not. *Incitat ut Curio*) add.

add. Euſeb. a M. D. CCCCXLIV. in Chron. *Curio promptus & popularis orator*.

IV. 4. p. 236. not. *Diſpoſita confundat*) add. idem epi. 59. l. 6. *ſi nihil diſpoſita conturbet*. Rothaldus ad Nicolaum PP. *ita diſpoſitum Deo auxiliante minime differam*.

IV. 4. p. 237. not. *Portitorem*) add. idem Hieron. in præf. hiſt. S. Antonii, & c. 61. Fauſtus Ruricio ep. 3. 8. 9. Et paſſim Ruricius in epiſtolis.

IV. 11. p. 252. not. *Vicarium*) add. vide Carolum M. l. 7. c. 313.

p. 254. not. *Et verbi*) add. Arnobius in Pſalm. 139.

p. 256. not. *Nam de Pontificis*) add. Ergo ex his verſibus in adulterinum ſenſum contortis Romanus antiquarius eo divertit, ut putet, diœceſes Gallicanas Romanæ ſedi immediate fuiſſe ſubjectas, quod eſt, a Sidonii ſenſu alieniſſimum, qui ne quidem verbum de Romano Pontifice in opere ſuo fecit.

IV. 12. p. 257. not. *Motus animorum*) add. v. 259.

p. 258. not. *Ipſe etiam*) add. Anonymus in vita Fulgentii c. 1.

IV. 13. p. 259. not. *Cantillenſem Eccleſiam*) add. poſt vocem obfirmata: *in Vicaria Cantellenſi, Eccleſia vocabulo Navas cum manſis, & cunctis ſibi adjacentibus terris*. Et ſub finem: Vet. Tabula Peutingeri: *Cantelia Auguſtonemetum*.

p. 260. not. *Barba*) add. Ex hac epiſt. Baron. Tom. I. A. C. 58. Cuyckius Rurimundenſis Epiſc. in ep. parænetica ad Clerum, & Caniſius in Alcuinum ep. 38. ſcribunt, Epiſcopos Galliarum barba raſos fuiſſe. Cum ex ea perſpicuum ſit, Germanicum virum ſpectabilem eſſe, non Epiſcopum, qui crinem Deæ Politiæ, non autem Deo voverat, quem ſeniſſimum ut ad profeſſionem religionis arripiendam Vectius impelleret, Vectium compellat Sidonius, quemve Sacerdotis patrem, filiumque Pontificis, non vero Pontificem prædicat, adde quod Cantilenſis Eccleſia nunquam fuit Cathedralis Eccleſia, imo ſub diſpoſitione Cathedralis Arvernenſis Eccleſiæ, nec in libro notitiarum, Metropoleων laterculo, & Apoſtolica Cancellaria, Cantillenſis Epiſcopatus ulla mentio fit. Tantumque abeſt, ut ex Sidonio barba raſos fuiſſe Galliarum Epiſcopos perſpicuum ſit, quin imo barbam promiſiſſe conſtat ex 24. ep. hujus libri, quam vide.

IV. 14. p. 263. not. *Namque ut is*) add. Guilelmus Arvernus Pariſienſis Epiſcopus, de moribus, ubi de pietate, *in foro meo nemo damnatur, quæ contra morem aliorum judicum confitentes omnes abſolvo, ſed per juſtitiam*.

Confeſſus abſolvitur) Ruricius Sidonio lib. 1. ep. 8. *Prædicantibut vobis ſæpius audiſſe me recolo, nullatenus ab iniquitatibus nos poſſe purgari, niſi fuerimus crimina noſtra conſcientia compungente, confeſſi*.

ibid. not. *Porro autem*) add. vide Ruricium Ominatio l. 2. ep. 27.

IV. 15. p. 264. *Elaphio*) Ruricius ep. 7. l. 2. *Domno ſublimi, ſemperque magnifico fratri Elaphio Ruritius Epiſcopus*.

p. 265. not. *Epulum*) add. illoſque ad Tractatum meum de Fratriis relego.

IV. 16. p. 267. *Ruricio*) Viro inluſtri ex genere Aniciorum, Omatii viri æque inluſtris genere, genero, Iberiæ conjugi, j. Carm. XL. Sidonii amico & Imitatori, ut ex hac epiſtol. & ep. VIII. lib. I. Ruricii ad Sidonium conſtat: poſtea Lemovicenſi Epiſcopo, Fortunat. lib. 1. carm. 5. cui multas ſcripſit epiſtolas Fauſtus, nonnullas Græcus, Cæſarius, Sedatus, Eufraſius, Victurinus, Turentius, quas cum duobus libris epiſtolarum ejuſdem Ruricii debemus Caniſio V. opt. & erudítiſſ. Extat autem lib. 1. ep. 8. ad Sidonium, cui Sidonius reſpondet hac epiſt.

IV. 21. p. 280. *Aſpro*) add. At ille nimis aſpere & illiberaliter nos aſpernatus eſt atque durius accepit, quam belli homines ſolent, in hiſce commentariis quædam aliter accepta quam ipſe vo-

voluerit ; verum tamen etſi remaledicere liceat, non remaledicam, nec injuriam ultione ſolabor, cum quod Chriſtianus & dicto regis obaudiens, tum quia mihi religioſus, concretus quidem hiſpidus, hirſutus, ſed venerabili ſqualore pretioſus, birro detritus, at multo rerum uſu tritus & ingenii verſatilis, juſſu moribundi ſenis retulerit, ipſum has injurias ſcripſiſſe aliena fide, juſſiſſeque ut ſpongia deletilis adpingeretur. Calumniæ tamen invidiam amoliar, Tom. VI. A. C. 484. ſic ait, *ad Apprunculum hunc ſpectare videtur, Aper ille itidem Arvernenſi matre ortus, & Arvernis educatus, ad quem extat, ejuſdem Sidonii epiſtola lib. V. ep. 21. qua ad patriam eum niſus eſt revocare*, per illa verba quid aliud intelligi poteſt, quam Aprum Arvernenſi matre ortum & Arvernis educatum, ut ex Sidonio liquet, eundem eſſe cum Apprunculo, quem quod Aper Arvernenſis a matre erat, Arvernenſem quoque a matre putat, nec ex alio autore, quam ex Apro Sidonio colligit : non enim ex Sidonio, Ruricio, Gregorio aut actis S. Aprunculi diſcimus, S. Apprunculum Avernenſi matre ortum & Avernis educatum : nec ad illum ſpectare latine dicimus pro affinem eſſe, & ex eadem gente. Non eſt ergo, quod mihi meum gentilitium nomen improperaret, quod apud doctos & bonos omnes alicujus nominis eſt.

IV. 22. p. 284. not. *Concinnare mendacium*) add. Anaſtaſius Aug. epiſt. ad Senatum, *ne fugitivorum audiant concinnatos ſermones, & mendacio ſolo compoſitos*.

IV. 23. p. 288. not. *Et dominum ſequens*) add. Eucher. Homel. de pœnitent. Ninevit. *Non indicabo vis in id ipſum, 1. quod tu in te ſeverus agnoſcis, ego propitius agnoſcam, quod tu triſtis accuſas, ego lætus abſolvam : quod tu recordaris in publicum, ego oblivìſcar in æternum*.

IV. 24. p. 293. not. *Barba prolixa*) add. nihil amplius, de barba enim, coma & corona libellum procudam, Deo auſpice.

V. 7. p. 320. not. *Ad intelligendum ſaxei*) omiſſa ſunt verba : ut Salviano lib. 1. *rupices chartæ*.

p. 321. not. *Sphingarum ungues*) add. Prudentius hymno Laurentii : *Aſt hic avare contrahit &c.*

V. 12. p. 332. not. *Calminio ſuo*) add. & in Epiſcopatu Anicienſi, monaſterium, quod dicitur S. Theofredi, a fundo ædificavit, dotavit, ditavitque, & de ſuo nomine Calminiacum appellavit, vulgo *S. Chaffre*. hiſt. S. Calminii MS. c. 7.

V. 17. p. 343. not. *Quicquid ſpoponderit*) add. Carolus Magn. lib. 6. cap. 251.

p. 348. not. *Placuit ad*) omiſſa ſunt verba : Petronius *: paulo ante in conductum accurrit*. Initio Satyr. & loco eorum hæc repoſita : *Condi* proprie ædificia dicuntur. Servius, *Conditores*, qui conſtruunt. Supr. ep. 2. l. 2. & 18. l. 4. unde *Conditio templorum* Eulogio l. 3. c. 3. memorabilium, *Conditio Troiæ*, veteri Xenophontis interpreti in æquivocis : inde in proclivi *conditorium*, ut *tractatorium*, *aleatorium*, *receptorium* & id genus multa. Conditorium etiam atque &c.

Deinde poſt verba : Conditorium reliqui : inſere hæc : Seneca lib. 6. de benef. c. 5. *nec conductum meum, quanquam ſis dominus, intrabis*. Agobardus de Judaic. ſuperſtit. *In ipſa autem Roma biennio in ſuo habitaſſe conductu*, hypogæum eſt &c.

VI. 1. p. 360. *Domino*) Ex D. Auguſtino Haymo homel. Dom. XVI. p. Trin. *Niſi forte hoc evenerit, ſicut B. Auguſtinus dicit, ut ille, qui filius eſt, per miſericordiam Dei ſublimetur ad Epiſcopalem dignitatem, & efficiatur Epiſcopus, & tunc poterit eſſe patri & filius & dominus, propter honorem dignitatis*. Paſſim Ruricius, Fauſtus, Deſiderius, & reliqui in epiſtolis.

p. 361. *Quod tu pater patrum & Epiſcopus Epiſcoporum*) Gervaſius Rhemenſis

ſis epiſt. ad Paſchalem P. P. *Excellentiſſimo Patri Patrum, & Epiſcoporum Epiſcopo Paſchali, Gervaſius Remenſis dictus Epiſcopus*, nec tantum Pontifex Romanus, ſed etiam Patriarcha Conſtantinopolitanus hoc titulo honoratus eſt. Balſamo reſponſis ad interrogata Marci Patriarchę, κύριος μακρὸς πατὴρ πατέρων ὑπάρχων τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ καὶ πρεσβυτέρων πρεσβύτερος, nec non Epiſcopus Alexandrinus, Anaſtaſius Biblioth. in hiſtor. S. Joannis c. 13. *fecit ei deprecationem continentem ita, in facie quippe ei non audebat tale aliquid dicere. Sanctiſſimo & ter beato patri patrum Joanni Vicario Chriſti deprecatio, & poſtulatio a Coſma indigno ſervo ſervorum ſanctitatis Veſtræ*, inſuper a Theodoſio Magno S. Chryſoſtomus etiam diem functus πατὴρ πατέρων vocatur, Nicephorus l. 14. c. 43. & S. Jacobus a Divo Clemente de geſtis S. Petri initio, nec non Oſius Cordubenſis a Sancto Athanaſio ἀληθῶς ὅσιος καὶ πατὴρ τῶν Ἐπισκόπων

VI. 12. p. 385. not. *Regenſes*) add. vulgo *Ries*.

ibid. not. *Albenſis*) del. *Vanaria*. *Aubenas* & pone: *Vivarais*.

ibid. not. *Valentinæ*) dele verba: Idem Proſper. & pone: Eidem Proſpero. *Valence*.

VII. 1. pag. 391. not. *Murorum faciem*) Plinio epiſt. 73. add. al. 75.

XII. 2. p. 399. *S. Euſtachii*) Maſſilienſis Epiſcopi, cui S. Venerius deceſſit. Gennadius de viris inluſt. c. 79. *ſed & ad perſonam S. Euſtachii Epiſcopi ſucceſſoris ſupra dicti hominis Dei compoſuit Sacramentorum egregium & non parvum volumen*. ubi de Muſæo Maſſilienſi idem Honor.

VII. 4. p. 407. not. *Vaſionenſi oppido*) add. vulgo *Vaiſon*.

VII. 5. p. 405. not. *Agrœcio*) add. obiit A. C. 487. Tabulæ Senonenſis Eccleſiæ, idibus Junii, vetus Calendarium Senonenſis Eccleſiæ, *Idibus Junii Agricii Epiſcopi Senonenſis*, primum ſepultus in Eccleſia SS. Gervaſii & Prothaſii, deinde tranſlatus ab Anſegiſo A. C. 876. in Eccleſiam S. Petri, ubi mos eſt Archiepiſcopos ſepelire. Chronologia Monachi Altiſſiodorenſis. *Huic etiam Anſegiſo venerabili præſuli, præfatus Papa dedit caput B. primi Papæ Gregorii & brachium S. Leonis Papæ & Doctoris, quas ille venerandas reliquias Senones detulit, & in Eccleſia S. Petri vivi, cum debita veneratione depoſuit. Idem quoque tranſtulit corpora SS. Pontificum Leonis, Urſini, Agricii & Ambroſii in prædictam Eccleſiam, de baſilica S. Leonis, ubi primum fuerant tumulata, quæ prius dedicata fuit in honore SS. Gervaſii & Prothaſii*. Ex his adparet lapſus hujuſce Chronographi, qui ſcribit S. Agrœcium adfuiſſe Concilio Niceno. *Fertur quoque S. Agrœcius Senonenſis Archiepiſcopus prædicto affuiſſe concilio &c.* nec connominis inter Epiſcopus numeratur, qui Niceno Concilio ſubſcripſerunt. Codex Romanus. Hunc male cum Græco Maſſilienſi confundit Baronius Anno Chriſti 463. Tomo VI. Kalend. & breviarium Senonenſis Eccleſiæ, *Idibus Junii Agricii Epiſcopi Senonenſis*.

VII. 9. pag. 425. not. *Verba facturus*) add. Fauſtus homel. de vidua, quæ duo æra miſit in gazoph. Victor. Utic. lib. 2. Conc. Carthag. 4. c. 24.

p. 427. not. *Cervicoſitas*) add. Aimoin l. 2. c. 22. *a quibus levi jugo regulæ ab illis traditæ Gallicana ſubderetur cervicoſitas*. Guilielmus Nangius, *Theutonicorum cervicoſitas*.

p. 428. not. *Cathedris*) add. Haymo in Matth. c. 23. *Solium regium eſt, tribunal conſulum, cathedra doctorum vel ſacerdotum*.

ibid. not. *Præſederunt*) add. Hincmarus in hiſt. S. Remigii c. 51.

VII. 12. p. 437. not. *Prior eſt*) add. ep. 4. libr. ejuſdem, *mihi quidem major hic natu* Concil. Narbon. c. 6. *Nec unuſquiſque de inferiore gradu ſeniorem ſibi elatus increpet aut injuriet*.

VII. 13. p. 438. not. *Himerius*) add. vide ex integriore Sigeberto Vinierium A. C. 479.

VII.

VII. 14. p. 441. not. *omnes*) Plin. add. epiſt. 4. 22.

VII. 15. pag. 447. not. *Profeſſione*) add. lin. 5. Martyrologium Vencienſis Eccleſiæ: *In Galliis civitate Vencienſis, depoſitio B. Verani Epiſcopi Vencienſis, qui fuit monachus inſulæ Lyrinenſis, diſcipulus B. Hilarii, Abbatis dictæ inſulæ, & poſtea Epiſcopi Arelatenſis &c.*

VII. 17. p. 451. not. *Decumbentis*) add. Marcellinus Comes in Chron. Ind. VII. Vincomalo & Opilione Coſſ. *Marcellus demum presbyter totiuſque monaſterii præſul. præſulatus monachorum*. Vetus Interpres Novella 5. c. 9.

p. 454. not. *Grinincenſium*) add. forte *Grini* diœceſis Viennenſis, non procul a Rhodano.

VIII. 6. pag. 474. *Nammatio*) de cognomine Gregor. Turon. l. 2. cap. 16. 17. 21. Ruricius lib. 2. epiſt. 2. 5. & 61.

in not. *Artis arce*) add. Vincentius Lirin. de Origine, qui arcem totius ſcientiæ condidiſſet.

p. 477. not. *Præſtolarentur*) Metellus eleganter Quirinal. Ode 3.

p. 481. ante lin. 12. a fine: *Copulis*) Sic habent MSS. Bongarci, Fauchetii, Jureti, Pithæi: nec hæc lectio caret elegantia. Copulæ canum venaticorum, vulgo *couples des leuriers*, qui copula junguntur: hinc Ovidius: *Copula detrahitur canibus &c.* Legis Francicæ lib. 4. c. 47. VI. *Epiſcopi & Abbates & Abbatiſſæ cuplas canum non habeant, nec falcones, nec accipitres, nec joculatores. Ita copula equorum* Symmacho l. 7. epiſt. 69.

p. 483. not. *Decimum*) add. vide Jonam Abbatem in hiſt. S. Vulfranni c. 4. Vincentium l. 24. & ex eo Anton. p. 2. tit. 14. c. 2. §. 2. & Petr. Equilin. l. 3. c. 213.

VIII. 11. p. 505. not. *Lampridius orator*) add. ex quibus patet, alium eſſe ac diverſum a Lampridio rhetore quamvis alia Baronio mens T. 6. A. C. 474. vide Carm. 23.

p. 510. not. *Conſtellatione*) add. D. Clemens ad Jacobum fratrem Domini l. 9. *Sed eſt apud Seres legum metus vehementior, quam geneſis conſtellatio*; præter Spartianum in Vero, & Gregor. Magnum homil. 10. Alcuinus de divin. offic. c. 3.

ibid. not. *Climatericos*) add. D. Clemens eod. libro *& climateras quaſdam introducunt, ut de rebus incertis ſcientiam fingant, climateras enim dicunt quaſi periculi tempus, in quo interdum perimatur quis, interdum non perimatur &c.* Polycarpus l. 2. de geſtis S. Sebaſtiani, *aut climaterica tibi in centro ſunt nata*.

p. 511. not. *Themate oblato*) add. D. Clemens ibid. *Audi conjugis meæ thema, & invenies ſchema, cujus exitus accidit*. Polycarpus ibid. *aut inviſibili, aut themate*.

ibid. not. *Schema*) add. D. Clemens, *Sedet ipſe rurſus Mars ad Venerem Schema tetragonum habens*, paulo poſt, *cumque multa de his ſenex proſecutus eſſet, & unum quodque Schema matheſis, ſtellarum quoque poſitiones enumeraſſet, iterum, per quod Schema effœminatos & diſſolutos naſci adſerit viros Chaldaicæ diſciplinæ*. Polycarpus ibid. *illico videbis eum tibi rationabilia Schemata, atque infinita afferre*. Item Clemens l. 10. *Etenim nupias facere Venerem ponitis, quæ ſi Jovem habeat in Schemate ſuo, pudicas efficiat &c.* ibidem ſæpe.

ibid. not. *Planeticorum*) add. vide Philaſtrium hereſi 43. *Poſt hunc C. Baſſus ſimiliter in literis, & numero elementorum, aſtrorumque ſeptem, vitam omnium hominum & generationem conſiſtere aſſerebat &c.* Idem hereſi 121. *Alia eſt hæreſis, quæ dicit ſecundum Zodia naſci homines, ſicut Mathematici illi vaniſſimi, totiuſque erroris & ſceleris aſſertores &c.* quas hereſes Leo Magnus epiſt. 93. c. 10. 13. & 14. Concil. Braccarenſe I. cap. 9. & 10. & Alcuinus de divin. offic. cap. 5. anathemate percellunt.

ibid. not. *Aſyndetus*) add. S. Clemens lib. 10. *quia in his omnibus aliquis aut aſyndetus fuit cum malo &c.* idem

dem Polycarpus de geſtis S. Seb. l. 2. repetit.

ibid. *Tetragono*) add. *Denique cum Mars centrum tenens in domo ſua ex tetragono reſpexerit Saturnum cum Mercurio ad centrum &c.* Willelmus Arvernus c. de legib. *Et dixerunt, quod lex Hebræorum ortum habet a Saturno, & propter multiplicia infortunia, Saturni videlicet retrogradationes &c.*

ibid. not. *Apocaſticus*) add. D. Clemens lib. 10. *Reſpondebit tibi ſine dubio, quia tempora tua malitioſus ſuſcepit Mars, aut Saturnus, aut aliquis eorum apocataſticus fuit &c.* idem Polycarpus lib. 2.

ibid. not. *Quamquam*) ibi pro *Valerian.* lege, *Valerium*, & add. S. Clementem l. 10. Polycarpum l. 2. Petr. Blæſenſem epiſt. 65.

VIII. 12. p. 516. not. *Non opinata*) add. Egeſippus l. 4. c. 27. *Utrinque ei Nilus eſt cœli ubertas, terræ fœcunditas, arva temperat, ſolum opimat.*

IX. 4. p. 543. not. *Relegendo*) add. Paulinus epiſt. ad Macharium, *deinde Campaniam longis tractibus legit.*

ibid. lin. penult. *Auliano*, leg. *Juliano*.

IX. 6. p. 546. not. *Abſtineat*) add. Haymonem homil. 14. in fine, & Petrum Damianum ſerm. de S. Andrea.

IX. 9. p. 554. lin. 4. a fine: *volatili*, leg. volatico.

p. 556. not. *Jugaſti*) add. unde *jugalis* pro conjuge. Jornandes de ſucceſſ. regn. *qui interfecto Areobindo jugalem ejus neptim imperatoris ſibi cupiens ſociare.*

p. 559. not. *Socrates*) add. Caſſiodorus pſ. 72. *Hæc naribus recalva fronte, piloſis humeris & repandis cruribus &c.* Caſſiod. pſ. 72. *Hæc nona eſt ſpecies definitionis, quam græci κατ' hypotypoſin, latini per quandam imaginem dicunt, quando nominata matre vel patre, ad intelligentiam individuæ Perſonæ ſenſus noſter adducitur, congregantur etiam multæ res, ad perſonas comiter exprimendas, ut eſt illud, Socratis filii Sophronici: cujus mater eſt Phanerete, calvus ventroſiſſimus. Hæc enim omnia ſolum Socratem indicare ac definire noſcuntur.* Hugo Ætherianus de hæreſibus quas in latinos Græci devolvunt l. 3. c. 18. *Quod ad imaginem Socratis ſculpitur ſimulachrum, niſi enim calvum, ſimum prominentiamque oculorum oſtendat Socratis, nequaquam dicatur ejus eſſe effigies.*

IX. 12. p. 567. not. *In jugis*) add. Gervaſius Tilleber. l. 3. cap. 3. Otior. Imperial.

IX. 13. p. 574. not. *Petri librum*) add. Quo jure Romæ vindicet Baronius T. 6. A. C. 516. in addit. quo auctore Romanum eſſe ſcribat, & conſulatum iniiſſe, neſcio, ſcio quidem, multos eſſe connomines.

p. 576. not. *Anaglyptico*) hic multa omiſſa ſunt in edit. poſteriori a lin. 13. ut id obiter.. ad l. 25. anaglypha. Inſerta vero loco illorum ſunt hæc: Anaſtaſ. Bibliothec. de Vita S. Joannis Alexandrini c. 27. *ut emeret ſpeciem argenti anaglyphi.* Metellus Quirinal. ode 14. *qua bibitur ſcypho vivis ſignis anaglypho.*

IX. 16. p. 588. not. *Maritaret*) add. Ruricius ep. 5. l. 1. Hiſperico: *Nunc etiam tellus ſterili rigore concluſas quaſi virili ſemine concepto, occultis maritata meatibus venas laxat ad partum.*

ibid. not. *Non tamen*) add. ex Ennio Quintilianus. vide Ciceron. ep. 25. l. 2. & l. 1. ad Q. Fratrem.

AD CARMINA.

Carm. II. verſ. 48. *Commiſſam*) Plinius libro 10. epiſt. 40. & 64. al. 50. & 51.

IV. 3. *Præſtitit*) add. Siculus Flaccus de condit. agror. *Nec tamen omnibus perſonis victis ablati ſunt agri, nam quorundam dignitas & gratia aut amicitia victorem Ducem movit, ut eis concederet agros ſuos.*

V. 2. *Imperium*) add. Leo PP. epiſt. ad Nicetam Aquilejenſem in fine. *data XII. Kalend. Aprilium Majoriano Auguſto primum Conſule.*

VI. 1. carm. ſequens in editione poſteriore hic ponitur.

VI. 35. *Publicus hic pater eſt*) id eſt imperator, ratio redditur ſupra epiſt. 1. l. 2. in fine, vide notas. Altercatio Adriani A. & Epicteti. Adr. *Quid eſt Cæſar ?* Epict. *Publicæ lucis caput*.

VII. 12. *Jam conſulis*) poſt verba: auſpicatus eſt, hæc add. vetus epigraphe ſemeſa, quam cum aliis non paucis publico debet Caduceus noſter:

--- AGNE INNOCENS
--- NVS SII DEPOSITA
--- VLIAS FL. AVITO
--- C. CONSULE.

attamen in Faſtis &c. Sub finem additur, vox, *quadrimeſtrem*.

VII. 221. *Nam poſt*) add. Eumenius rhetor in panegyr. Conſtantio dicto, *Vithungi, Quadri, Carpi, toties profligati*. D. Ambroſ. ep. 27. *In medio Romani Imperii ſinu, Juthungi populabantur Rhetias, & ideo adverſus Juthungum Hunnus accitus eſt*. Notitia Imperii orientalis, de comite limitis Ægyptii, *Cohors quarta Juthungorum, Aphrodito*.

VII. 567. Hæc annotatio ſic eſt reponenda: *Vierni*) ita MSS. & vett. MSS. Santo. Put. Jur. *Vierum*. Anxie quæſivi & inveni. Vetus Tabula itineraria, *Ambruſium XV. Nemuſo XV. Vgerno VIII. Arelato*. Arelatenſe caſtrum eſt. Cyprianus in hiſt. S. Cæſarii, *aut certe in caſtro Ugernenſi detineatur*, de quo Gregorius noſter hiſt. l. 8. c. 30. & l. 9. c. 7. Idacii Chron. *in ipſo Anno Avitus Gallus ab exercitu Gallicano, primo Toloſæ, dein apud Arelatum Auguſtus appellatus*. idem Chron. Iſidori A. C. 941.

IX. 329. *Germanum Probum*) add. & ſupra epiſt. 6. l. 5. init.

XI. 132. *Sint nati*) Omatius filius Ruricii & Iberiæ, quem Ruricius ſic nutrivit & erudiit, ut ad Sacerdotium uſque perduxerit. Ruricius epiſt. ult. l. 1. & 27. l. 1.

Sintque nepotes) Ruricii nepos, Ruricius quoque fuit, de quo Fortunat. l. 1. Carm. 5.

Ruricii gemini, floret quibus Anniciorum
Juncta parentali culmine Roma fuit.
Accumulante gradus prænomine, ſanguine nexi.
Exultant pariter hic avus, inde nepos.

XIII. 18. *Manum ac rudentem*) add. Landulfus l. 22. *accipientes pedem ipſius rudente ligantes*.

XIII. 19. *Qui Phœbi*) add. at non falſe.

XIII. 20. *Nunc ſuſpendia*) Eo res Romana venerat, ut ad incitas redacta eſſe videretur, ideoque tricones nec ſolvere lenti, ad ſolutionem tributariæ functionis ſuſpendiis adigebantur. Theodoſius Novella de indulgent. reliquor. *innumeræ deinde clades, ſæva cuſtodia, ſuſpendiorum crudelitas &c.* Majorianus Novell. eod. tit. *Cum non jam amiſſio fortunarum, ſed ſæva cuſtodia, & ſuſpendiorum crudelitas formidabatur*.

p. 145. not. *Nec non*) add. Liturgiæ S. Baſilii vet. Interpres, *Chriſtianos fines in vita noſtra: fideles, indoloros, inconfuſos, inexpugnabiles*. Eadem verba repetit poſtea ibid.

XVI. 72. *Dum lubrica volvitur ætas*) add. D. Ambroſ. de obitu Valentiniani, *tanta enim fuit emendatio vitæ ejus, in illo omnibus lubrico adoleſcentiæ tempore &c.* D. Hier. de vita S. Antonii c. 3. *ille lubricum adoleſcentiæ iter, & ad ruinam facile proponebat*. Fulgentius de continent. Vergil. *poſtpoſito lubricæ ætatis naufragio &c.*

XVI. 103. D. Hieron. in ejus vita: *cibum & veſtimentum ei palma præbebat*, poſtea *contextis palmarum foliis veſtiebatur*.

XVI. 106. *Vixque otia ſomni* add. S. Athanaſius in vita S. Antonii c. 5. *de carnibus vero & vino tacere melius puto, quam quicquam dicere, quoniam nec apud plurimos quidem monachorum iſtiuſmodi eſcæ in uſu habentur*.

XVI. 113. *Urbem* (add. *monachoſque*, id eſt, Lirinenſes cellulanos.

XVI. 114. *Bis ſucceſſor*) add. urbem & monachos regis, Fauſtus homel. de S. Maximo. *Beatus & ipſe communis pa-*

pater , quem & illic honoratus accepit , & hic honor rapuit , dignus cui primus ille fundator gubernacula Lirinenſis navis poſt ſe moderanda committeret , dignus , cui tanquam Helias ad ſuperna migraturus Heliſæo diſcipulo pallium pietatis & gratiæ , ac præclara meritorum indumenta traderet , & in ſe augendus , & in filio duplicandus , dignus , inquam , hic cui ille piiſſimus pater Honoratus tanquam Moiſe primi populi primus princeps ductandi per deſertum Iſraelis legem traderet , & quaſi fortiſſimo Jeſu Nave pia jura transfunderet , electo utique ac ſatis probato , qui ſacrum ad promiſſa cæleſtia promoveret , ac perurgeret exercitum &c. Dinamius Patricius de vita S. Maximi , *tantus vero fervor in eo exſtitit , ut antequam monaſticam vivendi regulam complexus eſſet vel myſtica inſtituta , jam converſatione præcipuus videretur , ac deinde S. Honorato deceſſori ſuo ſummis virtutibus ornatiſſimo , qui illic Abbas fuerat , & honore ſuccederet & meritis æquaretur &c.* Ego Dinamio accedo & cum eo homeliam de S. Maximo , S. Fauſto tribuo. Baronius in Martyrol. V. Kal. Decembris S. Eucherio Lugdunenſi parum conſiderate . Qui enim fieri poteſt , ut Proſpero ſucceſſerit Maximus & de Maximo homeliam fecerit Eucherius , cum Eucherius obierit Valentiniano III. & Martiano Imperantibus . Gennadius c. 63. de viris illuſtrib. Proſpero & Maximo ſuperſtitibus . Baronius Anno Chriſti 466. & Marcellinus in Chronico .

XX. *Ad ſororium*) add. & l. 6. cap. 31. Saresber. Policrat. l. 6. c. 18. Gervaſium Tilleberienſem l. 2. c. 31. & Aimoini append. lib. 5. c. 8.

XXI. p. 168. not. *Narbonem*) add. mihi plaudo , quod conjecturæ meæ adſtipulator accedat Scaliger animadv. in Euſebii Chron. IDCCCXCVI.

XXIII. 214. *Piuſque princeps*) add. Proſper Aquit. de prædict. Dei part. 3. promiſſ. 38.

Et hæc quidem hactenus .

Siffridus de Arena , Italus , Ord. Prędicatorum , claruit A. 1270. & ſcripſit *ſuper tres nocturnos Pſalterii & ſuper Canticum Magnificat* . Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. 259. Altamura p. 25.

Siffridus , vulgo presbyter *Miſnenſis* , melius monachus *Miſenenſis* , prout vocatur in Codice MS. Academiæ Lipſienſis teſte Catalogo Felleriano p. 314. Poſſevinus eundem ordini Prædicatorum accenſet : recte quidem . Nam in urbe Miſena , unde nomen regioni Miſnicæ , monaſterium hujus ordinis fuit , quod hodie Scholæ oppidanæ inſervit . Scripſit *Compendium hiſtoriarum a creatione mundi uſque ad annum* 1307. Codex MS. exſtat in Bibl. Regia Dreſdenſi , tres alii in Paullina Lipſienſi : nam opus ipſum huc uſque typis expreſſum non eſt . *Epitomen* ex illo ab A. C. 458. ad 1307. Georgius Fabricius Annalibus urbis Miſnæ Lipſ. 1569. 4. editis ſubjunxit p. 273. repetitam deinde in Saxonia illuſtrata , cui etiam titulus Germaniæ magnæ datus eſt , Vol. II. pag. 141. porro in Scriptoribus rerum Germ. Jo. Piſtorii Tom. I. pag. 682. & editionis Struvianæ p. 753. Ericus Benzelius , nunc Epiſc. Gothoburgenſis Anno 1698. hanc editionem Fabricianam ex Codice Lipſienſi locupletiorem reddidit , quod exemplar Gothæ poſſidet Max. Rev. Erneſtus Salomon Cyprianus . Vide Jo. Dav. Schreberi Vitam Ge. Fabricii p. 237. 238. Adde Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 743. Oudinum T. III. p. 667.

Siffridus Teuto , Ord. Prædicatorum , Epiſcopus Cyrenſis & Theoderici Archiep. Moguntinenſis Suffraganeus, Theologus , linguæ etiam Hebraicæ peritus , circa A. 1459. Edidit *Determinationes duas ad Archipræſulem Mogunt.* 1. *an Princeps Catholicus poſſit protegere vel permittere Judæis religionem exercere ?* 2. *an poſſit inhibere matrimonium liberum ſuis ſubjectis ad bonum principatus ? Reſponſiones* item *ad quatuor quæſtiones &c.* Utrumque opuſculum excuſum eſt in

4. ſine mentione anni & loci. *Sermones & Collationes* ejus non ſunt impreſſæ. Trithemius de ſcript. Eccleſ. cap. 831. de viris illuſtr. Germaniæ p. 27. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 820. Altamura p. 195. Oudinus Tomo III. pag. 668. qui hunc male *Siffridum de Arena* vocat.

Sigebertus Pius cognomine, Rex Orientalium *Anglorum*, Redualdi, Regis pagani filius. A patre ejectus in Galliis bonas literas didicit, Chriſtianam fidem elegit, & cum Deſiderio Gadurcenſium Epiſcopo amicitiam contraxit. Tandem patre & fratribus defunctis, regnum adiit, & ad religionem Chriſtianam Ann. 636. perduxit. Scholam quoque Grammaticam Cantabrigiæ, ut ajunt, aperuit. Scripſit *Legum & Inſtitutorum lib. I. Epiſtolas, maxime ad Deſiderium Cadurcenſem*. Lelandus cap. 57. Balæus Cent. I. 78. Pitſeus cap. 652.

Sigebertus, monachus *Corbeienſis*, vixit A. 809. & *Vitam S. Voymonis*, alias *Unnonis*, Archiepiſcopi Bremenſis, cujus diſcipulus & ſocius itineris fuerat, conſcripſit. Meminit Jo. Trithemius in Chron. Hirſaugienſi An. 909. & ex hoc Eiſengreinius & Poſſevinus. Vide quæ Benzelius adnotavit ad Vaſtovii vitem Aquiloniam p. 13.

Sigebertus Gemblacenſis, in cœnobio S. Vincentii Metenſis educatus, & cum Folcuino Abbate diu converſatus, variam eruditionem ſibi acquiſivit, ibidem docuit, & cum Judæis quoque ſecundum veritatem Hebraicam diſputare potuit. Poſtea in monaſterio Gemblacenſi vixit, & juniores monachos in bonis litteris erudivit, obiit valde ſenex A. 1112. Vide Libellum de geſtis Abbatum Gemblacenſium Tom. II. Dacherii pag. 768. Sigebertum ipſum de ſcriptor. Eccleſ. cap. 171. Trithemium de Script. Eccleſ. c. 358. Val. Andreæ Bibl. Belgicam p. 810. Svvertii Athenas Belgicas p. 673. 674.

Ejus ſcripta ſunt hæc:

Vita S. Guiberti Confeſſoris, monaſterii Gemblacenſis fundatoris, edita a Surio d. 23. Maji, Henſchenio in Actis Sanctorum tom. VI. Maji pag. 260. Lambecio Tom. II. Bibl. Vindobonenſis p. 898. & Mabillonio Sec. V. Bened. p. 299.

De Scriptoribus Eccleſiaſticis liber, Colon. 1580. 8. cum ſcholiis Auberti Miræi in Bibliotheca ipſius Eccleſiaſtica, Antv. 1339. fol. & in repetita editione Fabriciana.

Chronicon, ab A. 381. quo tempore Euſebius deſiit, uſque ad A. C. 1212. editum Pariſ. apud Henr. Stephanum avum, 1513. 4. inter Scriptores Rerum Germanicarum Joan. Piſtorii T. I. Frf. 1566. & 1583. nec non editione illius noviſſima a B. G. Struvio curata: ſeparatim ex editione Auberti Miræi, Antv. 1608. In ordine chronologico omnia triennio ſerius narrare ſolet, quam geſta ſunt, obſervante Oudino, quum Spanhemius hoc deſcribentium potius, quam ipſius Sigeberti vitio accidiſſe credat, quum illud certum ſit, exemplaria ejus manu exarata plurimum eſſe diverſa & interpolata. Vide ipſum Tom. II. Operum p. 593. ſeqq. Interpolatum jam olim fuiſſe Sigebertum vel exinde conſtat, quia in aliis exemplaribus, & illo, quo Vincentius Beluacenſis uſus eſt, (vide Speculum hiſtoriale XXIV. 151.) plura exſtant, quam in eo, quod edidit Miræus. Obſervavit hæc Launojus de Lazari adventu in Galliam c. 6. Tom. II. Operum part. 1. pag. 226. Sane auctarium Aquicinctienſe MS. plura continet, quam a Miræo edita ſunt. Voyage de deux Benedictins Tom. I. p. 82. Errores ipſius quidam notantur in Annalibus Car. le Cointe Tom. III. p. 222. ſeqq. Adde & Noſtrum ſupra lib. VII. pag. 11.

Epiſtola ad Leodienſes, in qua illorum calamitatem deflet, in quorum exitium Paſchalis Papa Robertum Flandriæ Comitem excitaverat, inſerta ſimul Epiſtola Papæ modo dicti. Edita pri-

primum eſt in Colonienſi Conciliorum editione, ſed ſine nomine auctoris, quod vero addidit Goldaſtus, qui denuo edidit, in Collectione Scriptorum contra Gregorium VII. p. 188. Inde porro repetiit Edu. Brovvn in Appendice ad Faſciculum rerum expetendarum, & fugiendarum. Neſciverunt hoc, ut alia multa, Edm. Martene & Urſinus Durand, hinc illam denuo ediderunt ex MS. Stabulenſi Tom. I. Collectionis ampliſſimæ pag. 587. Addimus verba quædam ex annotatione ſubjecta: *Recudimus epiſtolam, tum, ut Sigebertum a vitio ſchiſmatis purgaremus. Nam etſi Henrico adhæſerit Imperatori, quem a Papa deponi non poſſe exiſtimabat, Paſchalem tamen ſemper agnovit veneratuſque eſt legitimum Pontificem: Tum, ut refutaremus ſententiam Joannis Roberti in Sancta Legia aſſerentis, hanc epiſtolam in nulla Conciliorum editione reperiri, ſed a Centuriatoribus confictam eſſe, cum in Stabulenſi reperiatur codice aliquot ante Centuriatores ſæculis ſcripto, licet imperfecta.*

Acta S. Theodardi, Epiſc. Leodienſis, antiquior quidam conſcripſerat, noſter vero ſtilum immutaverat. Nondum edita cenſebat Caveus, exſtant autem apud Surium d. 10. Sept. Deſumſit ex eo ſua Ægidius in vita hujus Epiſcopi, teſte Chapeavillio Tom. I. Scriptorum Leodienſium p. 102.

Vita S. Maclovii, exſtat apud Surium d. 15. Nov.

Epiſtolæ duæ ad Leodienſes, de regula S. Bernonis, & de jejuniis quatuor temporum, exſtant in Martene & Durand. Theſ. novo Anecdotorum I. p. 305.

Vita S. Sigeberti Auſtraſiorum Regis, ſec. VII. quam ex prima editione dedit Andr. du Cheſne Tom. I. Script. Francicorum p. 591. ex poſteriore, Libro miraculorum & aliis additionibus locupletata Jac. Moſander in Appendice ad Surium Tomo VII. in editione tertia Surii d. 7. Febr. & Henſchenius in Actis SS. Tom. I. Febr. p. 229. cujus adde Commentarium prævium p. 213. 214.

Vita Theoderici, Epiſcopi, Metenſis edita eſt a Leibnitio Tom. I. Script. rerum Brunſvicenſium p. 293. ſub nomine *Levitæ S. Vincentii*. Ipſe vero Sigebertus eam a ſe ſcriptam eſſe teſtatur.

Geſta Abbatum Gemblacenſium Tom. VI. Dacherii p. 505. edit. novæ Tomo II. edita ipſi quoque adſcribo, ipſius teſtimonium ſecutus. Fecit idem Mabillonius & alii. Quæ vero ætatem illius ſuperant, ab alio continuatore ſunt adjecta.

Sequuntur inedita Sigeberti quæ ipſe commemorat: *Paſſio S. Luciæ*, metro alcaico: *Sermo in laudem illius*, qui MS. Gemblaci ſervatur: *Paſſio Thebæorum martyrum*, lib. III. carmine, ibidem. Incipit. *Martyribus roſeas Thebæis ferre coronas*: *Vita S. Lamberti*, Epiſcopi Leodienſis, & *Translatio ejuſdem*, MS. Gemblaci: *Reſponſio ad Epiſtolam Hildebrandi Papæ*, quam contra Imperatorem ſcripſerat ad Hermannum, Epiſc. Metenſem: *Apologiam* ad Henricum Imper. contra eos, qui miſſas ſacerdotum conjugatorum calumniantur: *De jejunio quatuor temporum*, *Eccleſiaſtes metro heroico*, *Liber Decemnovennalis* (non *Decennalis*, ut eſt apud Val. Andream) ſive *de Computo Eccleſiaſtico*, ut Trithemius, MS. Gemblaci. *Sermones & Epiſtolas* addit Trithemius. Scripſit etiam *Romanorum Pontificum vitas*, quæ Piſauri in Bib. Ducali fuerunt, teſte Lud. Jacobo a S. Carolo Bibl. Pontificia pag. 437. qui & idem *contra Epiſtolam Paſchalis II. Pont. Max.* ſcripſiſſe teſtatur.

Sigebertus Levita eſt *Gemblacenſis*.

Sigebertus Metenſium Rex, ſeculo VII. cujus *Epiſtola* ad Deſiderium Cadurcenſem Epiſcopum, qua ſine ſua ſcientia ſynodale Concilium in regno ſuo cogi prohibet, edita primum eſt a Caniſio tom. V. part. 2. in editione nova vero T. I. p. 64. poſt in Conciliis Regiis Tomo XIV. Labbei Tomo V. item in Capitularibus Baluzii Tomo I. pag. 143.

Sigibertus Epiſcopus *Uſetienſis*, hiſtoriam

riam regum Galliæ ſcripſiſſe dicitur, de quo plura haud ſunt cognita. Hiſt. literaire de la France Tom.. V. pag. 601.

Sigehardus vel *Sigeardus*, mon. S. Albani, diœceſis Moguntinæ, ſcripſit Anno 1298. *Vitam & Paſſionem S. Aurei & Juſtini*, unde Excerpta dedit Dan. Papebrochius in Actis Sanctorum Tom. III. Junii pag. 73. cujus etiam vide Commentarium prævium pag. 45. 46. Scripſit etiam teſte Trithemio in Chron. Hirſaugienſi, *Vitam S. Albani:* fortaſſe illa eſt, quam dedit Caniſius Lect. Ant. edit. prioris Tomo IV. p. 598. poſter. Tom. IV. p. 153. quamvis negandum non eſt contradicere Serarium rer. Mogunt. I. 48. 4.

Sigehardus, Aquitanus, monachus San-Maximienſis juxta Treverim, ſec. X. Scripſit *Hiſtoriam miraculorum S. Maximini Epiſc. Trevirenſis*, quam edidit God. Henſchenius in Actis Sanctorum Tom. VII. Maji pag. 25. Adde Brovveri Annal. Trevirenſes IX. 41. Hiſt. literariam Galliæ Tom. VI. p. 300.

Sigerus de Inſulis, aliis *Zegerus*, Flander, Ord. Prædicatorum, circa A. 1438. Scripſit *Vitam B. Margaretæ de Ypris*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 106.

Sigifridus, Archiepiſcopus Moguntinus ab A. 1064. obiit A. 1084. in hiſtoria illorum temporum non incelebre nomen. *Epiſtolæ* illius tres ad Alexandrum II. Papam, *una* ad Hildebrandum, habentur in tomis Conciliorum. Alia ejus diplomata paſſim proſtant.

Sigiſmundus Amidanus, Cremonenſis, Philoſophus Ariſtotelicus circa A. 1423. Scripſit *ſuper Phyſicam Tractatum*, & *ſuper Convivio Platonis Commentaria*. Ariſii Cremona literata Tom. I. pag. 238.

Sigiſmundus Burgus, Cremonenſis JCtus & Orator, in Senatum adſcitus A. 1489. Venetias Orator miſſus A. 1503. ibique nobilitatis inſignibus decoratus eſt, obiit A. 1529. Ejus ſunt *Oratio in funeribus Auguſtini Barbadici, Ducis Venetiarum Cremonæ habitis A.* 1505. *Panegyricus Leonardo Lauretano, Principi Venetiis dictus*, Venet. 1503. *Opera hiſtorica*. Idem Ariſius Tom. II. p. 3. qui etiam p. 4. 16. Panegyricum integrum inſeruit.

Sigiſmundus de Comitibus, Fulginas, e Comitibus Antignoni & Cocoronii, quinque Pontificibus a Secretis, obiit A. 1512. Scripſit *Hiſtoriarum ſui temporis* libros XIX. ab A. 1475. uſque ad obitum ſuum, quos MSS. habuit Lud. Jacobillus. Exſtant etiam in Bibl. Ambroſiana Mediolanenſi. Bern. de Montfaucon Bibl. Bliothecarum MSS. pag. 523. Scripſit porro *ſuper Decades Flavii Blondi*, *Carmina* utraque lingua & *Epiſtolas*. Jacobilli Bibl. Umbriæ pag. 251.

Sigiſmundus Goſſenpot, vide infra, *Udalricus monachus S. Afræ*.

Sigiſmundus Meiſterlikus, vide ſupra lit. M. pag. 67. Adde Felleri Monumenta inedita p. 44. & Pezii præfationem ad T. I. Theſauri Anecdotorum p. 33.

Sigiſmundus Pandulfus Malateſta. Arimini Dominus, ſeculo XV medio. Iſottam quandam tantopere amavit, ut eam fere Deam faceret. Hinc in Bibliotheca Norfolcienſi adſunt: *Sigiſmundi Pandulphi Carmina ad amicos, & aliorum ad eundem Carmina*. Alius dicitur *Liber Iſottæus*, de quo ſupra in *Porcellio*. Adde Giornale de' Letterati d' Italia Tomo IX. p. 150. *Epiſtola* ejus ad Mahometum II. Turcarum Imperatorem, exſtat T. IV. Miſcellaneorum Baluzii p. 524.

Sigiſmundus de Policaſtro, Patavinus, Medicinam in patria docuit ſeculo XV. In ſenectute quatuor filiis brevi tempore orbatus, ſeptuagenarius uxorem ſecundam duxit, ex qua tres ei filii nati ſunt: quorum natu ſecundum ipſe laurea Philoſophica tremulis præ ſenectute manibus exornavit. Obiit anno ætatis nonageſimo quarto, cum ſupra 50. annos docuiſſet. Scripſit *Comm. in ope-*

opera Galeni, *Quæſtiones varias*, quarum prima eſt *de actuatione Medicinarum*, Venet. 1506. fol. *Commentariorum libros tres in Aphoriſmos Hippocratis*, *de febribus*, *de venenis eorumque cognitione*. Nicolai Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini lib. III. ſect. II. c. 4. Bern. Scardeonius Ant. Patavin. II. 9. p. 209. 210. Merklini Lindenius renovatus p. 969.

Sigiſmundus Roſitzius, vixit ſec. XV. & 1430. ſe primam miſſam in Eccleſia B. M. V. in Arena Wratislaviæ cantaſſe affirmat. Sunt, qui illum Canonicum Ord. S. Auguſtini in monaſterio B. M. V. in Arena fuiſſe tradunt. Scripſit *Chronicon Sileſiacum*, cujus pars prior exhibet *Catalogum Epiſcoporum Wratislavienſium*, (omiſſis Smogrenſibus & Bicinenſibus) uſque ad Rodulphum, qui An. 1468. electus eſt. Pars poſterior habet *res in Sileſia geſtas* ab An. 1237. 1470. Exſtat Tomo I. Scriptorum Sileſiacorum Sommersbergii p. 62.

Sigizzo junior, Bononienſis, ex familia nobili Blanchetta, ab Honorio II. renunciatus Presbyter Cardinalis SS. Marcellini & Petri, in ſchiſmate contra Innocentium II. pro Anacleto Pſeudopontifice ſtetit, & ſcripſit *in ejuſdem defenſionem Tractatum*, olim in Bibliotheca Ducis Urbinatis MS. aſſervatum: obiit poſt annum ſalutis 1136. Hæc Oldoinus in Athenæo Romano, p. 604. Adde Jac. Laderchium de Baſilica Marcellini & Petri p. 347.

Sigloardus, Canonicus Remenſis, *rhythmos* confecit in mortem Fulconis Æp. Remenſis, qui ſub finem ſeculi IX. obiit. Exſtant in Flodoardi Hiſt. Remenſi IV. 8. ſed non in omnibus Codicibus: Ex Igniacenſi edidit Labbeus in Bibl. MSS. Tom. I. p. 362. Adde Hiſt. literaire de la France Tom. V. p. 691.

Signorinus (*Signorolum* vocat Picinellus) *Homodeus*, Mediolanenſis, JCtus, poſt Eques & Comes Palatinus. Docuit Vercellis, Bononiæ, Patavii, Parmæ, Ticini, Taurini, ac denique rurſum Vercellis, ubi Ann. 1340. publice diſputavit, *utrum Doctor Equiti ſit præferendus*, de quo etiam nobilem *Tractatum* conſcripſit, quem Ludovicus Bologninus aliquot declamationibus illuſtravit. Reliqua ejus ſcripta ſunt *Conſiliorum volumen*, *in Rubr. primi ff. veteris*, *in Rubr. primi ff. novi*, *in l. Infortiat. de Injuſt. &c.* Pancirollus de claris Legum interpretibus II. 64. Picinelli Athenæum eruditorum Mediolanenſium p. 493. 494. Nic. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymaſii Patavini lib. III. ſect. I. c. 3. Marcus Mantua. de illuſtribus JCtis c. 223. * In MS. Cod. num. 369. Felini exſtant conſilia hujus 186. adnotatque idem Felinus non reſpondere ullo modo impreſſis, quæ ſunt, ut idem adnotat, 267. Porro conſilia iſta prodierunt Mediolani Anno 1497. *Liber de præcedentia Doctoris*, *& Militis* cum additionibus Ludovici Bolognini prodiit vetuſtis typis ſine loco, & anno. In alio MS. Codice Felini n. 419. ſunt conſilia quædam cum tractatu de excuſſionibus. In his Codicibus numquam Signorinus, ſemper Signorolus appellatur.

Sigvvolfus, Anglus, monachus ordinis S. Benedicti. Scripſit ad Alcuinum, eumque *de locis difficilioribus Geneſeos* conſuluit, cui is etiam reſponſum tranſmiſit. Balæus Centur. X. 26. Pitſeus c. 124.

Sillanus de Nigris, Papienſis Medicus circa An. 1490. Scripſit *ſuper nono Almanſoris copioſam Expoſitionem*, Venet. 1490. 1497. 1518. 1597. fol. Mercklini Lindenius renovatus p. 969. In editione Veneta, apud Otinum Papienſem de Luca, 1497. accedunt *in eundem Petri de Tuſſignano multiplices receptæ*.

Sillebertus, vide Noſtrum ſupra libro VIII. p. 215.

Silverius, Papa, natione Campanus, Hormiſdæ Epiſcopi Romani filius, primum S. R. E. Subdiaconus Regionarius, poſtea Pontifex electus A. 536. a

Vigilio autem ejectus An. 538. *Epiſtolam* ejus ad Vigilium habes apud Baronium ad A. 539. n. 2. T. II. Concil. Harduini, p. 1419. ubi quoque habes *Epiſtolam ad Amatorem*.

Silveſter I. Papa, Rufini & Juſtæ filius, patria Romanus ab A. 315. 335. *Conflictus S. Silveſtri & Judæorum* in præſentia Conſtantini Imp. & Helenæ matris ejus exſtat MS. Cantabrigiæ & Pariſiis, nec non in Vita ejus apud Surium d. 31. Dec. Moguntiæ 1554. 4. cum præf. Georgii Wicelii, copioſior autem teſte Poſſevino in Bibl. Nonantulana, & in Combefiſii Bibl. Concionatoria Dom. I. Quadrageſimæ. Dialogum ejus μυθικὸν in Chronico MS. Georgii Hamartoli exſtare notavit Fabricius.

Epiſtolæ & Decreta apud Ivonem & Burchardum T. I. Conciliorum Harduini pag. 285. 527. & in Petri Conſtant. Epiſtolis Romanorum Pontificum p. 37. 54.

Adde Proſperi Mandoſii Bibl. Romanam Cent. VII. 13. Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam pag. 212. Oldoini Athenæum Romanum pag. 604. * Conflictus ejus cum Judæis apud Surium editus plane diverſus eſt ab eo, qui legitur in MS. meo Cod. membranaceo ſcripto ſæculo XIV. Titulus hujus eſt: *convocatio Judæorum adverſus S. Silveſtrum*. Incipit: *Abiatar primus illorum dixit principale negotium eſt videlicet Deum, quem colimus, quia unus eſt per legem ipſius ignorare*. Apocryphum hoc opuſculum in fine mutilum eſt. Forte tamen coincidet cum eodem opuſculo, prout legitur in Bibliotheca Concionatoria Combefiſii, quæ modo non eſt ad manus.

Silveſter II. Papa, vide ſupra *Gerbertus*.

Silveſter de Balneo-Regio, Hetruſcus, Ord. S. Auguſtini, A. 1469. fuit Regens Collegii Senenſis, A. 1472. Romanus, A. 1477. Romanæ provinciæ Rector, A. 1483. Ordinis Procurator Generalis, tandem A. 1485. Vicarius Generalis, quo Anno d. 13. Sept. obiit. Scripſit *de potentia generandi in divinis, de nobilitate intellectus & voluntatis, de Canonizatione B. Simeonis de Tuderto, de ſubjecto Theologiæ, Quæſtiones Theologicas*. Philippi Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 624. Gandolfus de ducentis ſcriptoribus Auguſtinianis p. 314.

Silveſter Giraldus, vide ſupra lib. VII. p. 62.

Silveſter de Marradio, Etruſcus, Ord. Prædicatorum, circa A. 1500. ſcripſit *Speculum veri & humilis prædicatoris revelatum*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 895.

Silveſter Mediolanenſis, Ord. Prædicatorum conventus S. Euſtorgii, vixit A. 1520. Scripſit *Tractatum de ente & eſſentia, Quæſtiones varias*. Idem pag. 772. Picinelli Athenæum eruditorum Mediolanenſium p. 485. Altamura p. 167.

Silveſter Mazolinus, Prierias, ſive *de Prierio*, a patria, villa Marchionatus Cebenſis, prope urbem Cevam (*Ceva*) ſita, fuit monachus Dominicanus, Profeſſor Patavinus, Prior Mediolanenſis, Veronenſis & Comenſis, Vicarius generalis, A. 1515. Magiſter S. Palatii, obiit Ann. 1523. Scripſit *Comment. in Sphæram & in Theoricas planetarum*, Venet. 1513. Mediol. 1514. *Textum Dialecticæ*, Venet. 1496. 4. *Auream Roſam* in Evangelia totius anni, ſæpius editam, *Errata & argumenta Lutheri recitata, detecta & repulſa*. Romæ 1520. 4. *Epitomam Capreoli*, Cremon. 1497. 1649. 4. *Summam Summarum*, quam Silveſtrinam inſcripſit, ſæpius qq. editam. *De juridica & irrefragabili veritate Romanæ Eccleſiæ Romanique Pontificis*. Rom. 1520. 4. & alia longe plura. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. II. pag. 55. Belii Dictionarium, Oldoini Athenæum Liguſticum p. 496. Sopranus de Scriptoribus Liguriæ pag. 255. Andr. Roſſotti Syllabus Scriptorum Pedemontii pag. 523. Poſſevinus Tom. II. Apparatus p. 405.

405. Nic. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini Tomo II. p. 186. Hippol. Marraccii Bibl. Mariana Tomo II. p. 365.

Andreas Silvius, de quo jam ſupra actum eſt lib. I. ubi tamen pro *Arelatenſis* legendum *Atrebatenſis*. Ejus etiam ſunt *Libri duo de miraculis S. Rictrudis*, ἀνωνύμως editi in Actis Sanct. d. 12. Maji. Adde Oudinum T. II. p. 1689. & quos ille citat.

Silvius Bonus, Britannus, Latini ſermonis peritus, Rhetor & Poeta ſec. V. Cum Maximo Britannorum Rege in Galliam transfretavit, ubi Auſonium æmulum & inimicum expertus eſt. Scripſit *Maximi Cæſaris laudes*, *de bellis Armoricis*, *Epiſtolas*, *Poemata*, *Invectivas in Auſonium*. Ita Lelandus c. 20. Balæus Cent. I. 40. Pitſeus c. 29. quæ quum deſcriberem, ſtatim mihi ſubleſtæ fidei videbantur, quod Voſſio quoque viſum eſt, qui omnia commentitia, nec ullius veterum teſtimonio ſuffulta eſſe agnoſcit: de Hiſtor. Latinis III. 12. p. 829. Occaſionem autem huic commento ſumſerunt ex Auſonii Epigr. 109. & quinque ſequentibus, quæ contra hunc Silvium Bonum directa ſunt.

Simeon de Colonia, monachus neſcio quis, ſcripſit *Speculum Alchimiæ minus*, quod eſt in Bibl. Regia Pariſina. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 780.

Simeon Dunelmenſis monachus & Præcentor Ord. S. Benedicti Congregationis Cluniacenſis, & Theologiæ Doctor Oxonienſis. Poſt irruptionem Danorum omnes hiſtoriarum reliquias in variis monaſteriis conquiſivit, & inde opera ſua conſcripſit, mortuus circa A. 1130. Eo frequenter uſus eſt, Lelando teſte, Rogerius Hovedenus, ita tamen, ut auctorem ſuum ne ſemel quidem citaverit. Opera ejus ſunt hæc:

1. *De regibus Anglorum & Danorum* ab A. 616. uſque ad 1129. apud Tvvyſdenum S. R. Anglus p. 85.

2. *De obſidione Dunelmi* A. 869. Ibidem p. 79.

3. *De Archiepiſcopis Eboraci*. Ibidem p. 75. & apud Labbeum T. I. Novæ Bibl. MSS. ſect. 2.

4. *Hiſtoria Dunelmenſis Eccleſiæ*. Ibidem p. 1. Hanc Seldenus in præf. Scriptoribus Tvvyſdeni præmiſſa, nec non Acta Sanctorum Tom. III. Martii p. 124. 125. & Tom. VI. Maji pag. 718. Turgoto tribuunt, de quo inferius ſuo loco.

5. *De paſſionibus SS. Martyrum Ethelberti & Ethelredi*, *Abbreviationes Malmesburienſis*, (*a*) & *Epiſtolæ ad Elmerum* huc uſque nondum prodierunt.

Vide Lelandum cap. 160. Balæum Centur. II. 98. Pitſeum c. 226. Caveum p. 577. & ante omnes Seldenum in præfatione ad Scriptores Tvvyſdeni pag. 1. ſeqq. Oudinum Tom. II. pag. 1101.

Simeon Scotus carmine ſcripſit *Acta S. Columbæ* ad Alexandrum Scotorum Regem, ut notat Jac. Uſſerius de primordiis Eccleſiæ Anglicanæ pag. 689. 697. ex quo fragmenta quædam exhibet Jo. Colganus in Triade Thavmaturga Hiberniæ p. 466.

Simon Aſfligemienſis cœnobii monachus in Brabantia, Ord. S. Benedicti, circa annum 1290. Scripſit *Sermones in Cantica Canticorum*, *Abbreviationem Moralium Gregorii in Jobum*, *Comment. in Ezechielem*, ex Gregorio, Collationibus Patrum & Richardo de S. Victore, *Viſionem cujuſdam converſi Ord. Præmonſtratenſis ex monaſterio Poſtele*. Henr. Gandavenſis de ſcript. Eccleſ. cap. 56. Valer. Andreæ Bibl. Belgica pag. 811. Svvertius Athenis Belgicis pag. 674. 675.

Simon Ailvvardus, Poeta Anglus, vixit A. 1456. & *de ludo ſcaccorum* ſcripſit. Pitſeus Append. Cent. IV. 34.

Simon Alcoccus, Anglus Theologiæ Do-

(*a*) De his ita ſcribit Henricus VVarthon præf. ad tomum I. Angliæ Sacræ p. 13. *VVilhelmi* (Malmesburienſis) *Hiſtoriam* (Pontificum Anglorum) *Simeon Dunelmenſis abbreviaſſe dicitur. Extat quidem ejuſmodi Abbreviatio in Bibliotheca Lambethana, nullius plane pretii.*

Doctor, Profeſſor & Concionator circa A. 1380. Scripſit *de modo dividendi thema pro materia ſermonis dilatanda*, *Expoſitiones in Magiſtrum Sententiarum & Conciones*. Balæus Centur. VI. 52. Pitſeus c. 652.

Simon de Angelis, Ord. Prædicatorum in conventu Senenſi ſec. XV. vergente, ſcripſit *Vitam Catharinæ de Lenziis*, quæ vulgo alteram Catharina de Senis dicta erat, cuique a ſacris confeſſionibus fuit. Vinc. Maria Fontana de Provincia Romana Ord. Præd. pag. 376. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. 876.

Simon Angelus de Rocci, Senis natus Anno 1437. Ord. Prædicatorum, Patavii literis incubuit, poſt Lector Bibliæ & Sententiarum in conventu Senenſi, Regens ſtudii Florentiæ ad S. Mariæ novellæ, obiit Ann. 1509. Scripſit de quæſtione, *an vita laicalis*, *an clauſtralis ſit præferenda?* item *Officium Eccleſiaſticum in feſto S. Ambroſii Sanſedonii confeſſoris Ord. Prædicatorum recitandum & cantandum*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædic. T. II. p. 13.

Simon Anglus, Ord. Prædicatorum ſeculo XIV. exeunte, ſcripſit *Poſtillas ſuper IV. Prophetas majores*, *ſuper libros Maccabæorum*, *in Proverbia Salomonis*, *in præfationes Bibliorum S. Hieronymi*. Idem Quetif p. 705. Pitſeus Append. Centur. IV. 35.

Simon Baringuedus, Toloſanus, Theologiæ Doctor Pariſinus circa annum 1373. Scripſit *Comment. in Apocalypſin*, *de Trinitate*, *de viribus animæ*, *in priora & poſteriora Ariſtotelis*, *de attributis*, *Opera quædam Auguſtini in Concluſiones redacta* Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 625. Gandolfus de ducentis Scriptoribus Auguſtinianis pag. 314.

Simon Beaulieu, apud Bellum locum in Bria Campaniæ familia nobili ortus, fuit Archidiaconus Carnotenſis & Pictavienſis, tum Canonicus Bituricenſis & Sancti Martini Turonenſis, tandem Archiep. Bituricenſis & Cardinalis. Hunc Bonifacius VIII. Legatum miſit in Gallias ad componendum bellum inter Philippum IV. Franciæ & Eduardum II. Angliæ Reges. Extant ejus *Acta Synodi Provincialis*, quam habuit in ſua Eccleſia Ann. 1282. al. 1284. apud Baluzium T. IV. Miſcellaneorum p. 205. & *Epiſtolæ*, quarum aliquas referunt Sammarthani Tom. I. Galliæ Chriſtianæ. (*a*) Hæc Oldoinus in Athenæo Romano p. 606.

Simon Benignus, Modruſiæ in Croatia Epiſcopus, claruit A. 1513. quo Concilii Lateranenſis Patribus ſeſſionem ſextam d. 27. Aprilis celebraturis verba fecit *de ſchiſmatibus ſeculi poſtremi*, *promiſſa toties Eccleſiæ reformatione*, *& bello Turcis inferendo*. Extat ille Sermo una cum Epiſtola ad Bernardinum de Frangepanibus dedicatoria, Concil. T. XIV. pag. 144. Hæc Whartonus Append. ad Caveum p. 162.

Simon Abbas *S. Bertini*, vide infra *Simon Gaudenſis*.

Simon de Bertis ſive *Bertius*, Florentinus, Ord. Prædicatorum Magiſter Theologiæ, Prior cœnobii Romæ ad Minervam & Tuſciæ Vicarius, circa A. 1491. Scripſit *Diverſorium concionatorum*, quo integrum Quadrageſimale, & Sermones præterea LX. continentur. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. 875. Pocciantii Catal. Scriptorum Florentinorum, pag. 161. Jul. Niger p. 504. Altamura pag. 213. 525.

Simon Bituricenſis, vide infra *de Sulliaco*.

Simon Bononienſis, Ord. Eremitarum S. Auguſtini, Theologiæ Magiſter, obiit A. 1333. Scripſit *Librum de novo mundo*. Orlandi Notitia Scriptorum Bononienſium p. 247. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 626. Gandolfus de ducentis Auguſtinianis ſcriptoribus p. 315.

Simon Boraſton, vide paullo poſt *Burneſton*.

Si-

(*a*) In editione nova de ipſo agitur Tomo II. pag. 73. ſeqq.

Simon Borſanus, Archiepiſcopus Mediolanenſis & Cardinalis SS. Joannis & Pauli, obiit A. 1381. reliquit *Volumen ſuper librum Clementinarum*. Phil. Picinelli Athenæum eruditorum Mediolanenſium pag. 494. Oldoini Athenæum Romanum p. 607.

Simon Bredonus, ſeu *Biridanus*, Winchecombæ in Anglia natus, Oxoniæ in Collegio Mertonenſi literis incubuit, Medicus & Aſtrologus inſignis, circa A. 1386. Scripſit *in Eſaiam Prophetam*, *in computum Eccleſiaſticum Roberti Lincolnienſis*, *Logicam*, *Arithmeticam theoricam*, *Tabulas Chordarum*, *Calculationes Chordarum*, *in demonſtrationes Almageſti*, *de proportionibus*, *Æquationes planetarum*, *Trifolium de re medica*, *Aſtronomiam calculatoriam & judiciariam &c.* Lelandus cap. 373. Balæus Cent. VI. 65. Pitſeus c. 681.

Simon Burneſton, alias *de Boraſtona*, Ordinis Dominicanorum Monachus, poſt Provincialis, & Theologiæ Doctor Cantabrigienſis circa A. 1337. Scripſit *Alphabetum de vocabulis prædicabilibus*, *Concordantiam quorundam Doctorum*, *Diſtinctiones Theologiæ*, *de criminibus corrigendis*, *de ordine judiciario*, *de unitate & ordine Eccleſiaſticæ poteſtatis*, *de poſtulandis ſuffragiis &c.* Balæus Centur. V. 41. Pitſeus c. 513. Jac. Quetif de Scriptoribus Ordinis Prædicatorum T. I. p. 594. Altamura p. 475. Oudinus III. p. 872.

Simon Camers, ſive *de Camerino*, Ord. S. Auguſtini, fundator congregationis Montis Ortoni apud Patavium, ubi Ann. 1478. Obiit. Scripſit *Sermones in feſtivitates annuas*. Jacobilli Bibl. Umbriæ pag. 248. Gandolfus de ducentis ſcriptoribus Auguſtinianis p. 315.

Simon de Catana, vide infra *Simon de Puteo*.

Simon Fidatus, *de Caſſia* dictus, quia Caſſia Hernicorum urbe oriundus erat, fuit Eremita Ordinis S. Auguſtini in conventu Florentino, ubi Ann. 1348. diem ſuum obiit. Proſtant ejus *Enarrationes Evangelicæ veritatis* ſive *Geſta Salvatoris*, 1485. ſine anno & loco. Baſil. 1507. Colon. 1533. 1540. fol. & alibi, *Liber de B. Virgine*, Baſil. 1517. *de doctrina Chriſtiana*, *Expoſitio Symboli*, *de ſpeculo Crucis*, *Epiſtolæ* & alia. Trithemius de Script. Eccleſ. c. 605. Aubertus Miræus c. 433. Whartonus in Append. ad Caveum p. 23. Acta Sanctorum Tom. I. p. 267. Jacobilli Bibl. Umbriæ p. 250. Gandolfus de ducentis Auguſtinianis ſcriptoribus pag. 321. Phil. Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano p. 629. * Præter libros a Bibliothecario indicatos, ſunt & alii, qui ab authore hoc prodierunt commemoratione digniſſimi, nempe *liber de vita Chriſtiana* hic indicata. *Liber de diſciplina ſpiritualium*, & alter *in verba S. Pauli: ſi ſpiritu vivimus*. *Liber de cognitione peccati*. *De vita heremitica*. *De conflictu Chriſtiano*. Opera iſta omnia nondum lucem viderunt. vide Gandolfo p. 324.

Ejus tamen de vita Chriſtiana liber Italice ſcriptus eſt non Latine, ut ex duplici Codice Bibliothecæ Riccardianæ Catalog. pag. 354. diſcimus. In titulo ejuſdem unius codicis ita legi monet Lamius ibid. *Ordine della vita Criſtiana compilato da F. Simone da Caſcia della Marca dell' Ordine de' Romitani Frati di S. Agoſtino intorno agli anni Domini 1333. quando ſtava in Firenze predicatore*. Opera alia Italica ejuſdem ibid. legas.

* *Simon Conſtantinopolitanus* Jacumæus vel Sacumæus ab Allatio dictus ex monacho Ordinis Baſiliani Hieracenſis Epiſcopus a Clemente VI. renunciatus Ann. 1348. tum ad Thebanam ſedem aſſumptus An. 1366. teſte Ughellio T. 9. Ital. Sac. Vet. edit. col. 548. Latine vertit libellum Plutarchi de remediis iræ juſſu Petri de Corſinis S. R. E. Cardinalis, & Epiſcopi Portuenſis. Cum vero verſio illa obſcuritate, & imperitia Latini ſermonis multa exhiberet ambigua, cultiori ſtylo illam refinxit Pierius Coluccius Salutatus, & in capita

pita diſtinctam eidem Cardinali Portuenſi direxit. Verſionem hanc numquam prodiiſſe credo, at ſervatur in MS. meo Codice chartaceo.

Simon Corbejenſis, ſive e Corbila, Gallus, Theologus Pariſinus, Carmelitarum in Gallia Provincialis, ſcripſit *Gloſſas Scipturarum*, *Sermones* plures, vixit An. 1312. Poſſevinus T. II. Apparatus p. 407.

Simon le Couvreur, Atrebas, Ord. Carmelitici ibidem Ann. 1462. monachus, poſt Prior Conventus Veſontionenſis in Burgundia uſque ad A. 1489. quo Atrebatum reverſus eſt. Scripſit *Hiſtoriam rerum ſuo tempore geſtarum ſub Carolo VI. Galliæ Rege uſque ad A.* 1412. Val. Andreæ Bibl. Belgica pag. 811.

Simon (perperam alii *Petrum* vocant) *de Cramado*, vel *Crammaudo*, Gallus, ex Magiſtro libellorum ſupplicum Aginnenſi Præſul Biterrenſis, Carcaſſonenſis, Avenionenſis, Pictavienſis & Remenſis, poſt Patriarcha Alexandrinus. Interfuit Synodo Pariſienſi Ann. 1390. ad componendum ſchiſma habitæ, in qua publicatus eſt *Tractatus de Schiſmate*, quem Simon compoſuerat. Tandem Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina interfuit Concilio Conſtantienſi: obiit Anno 1429. Oldoini Athenæum Romanum p. 607. Epiſtola Ann. 1400. ſcripta ad Archiepiſcopum *Cantuarienſem ſuper materia unionis Eccleſiæ*, exſtat in Martene & Durand Theſauro novo Anecdotorum T. II. p. 1230.

Simon Cremonenſis, Ordinis Fratrum Eremitarum Auguſtinianorum, circa annum 1337. Scripſit *Sermones in Evangelia*, Reutling. 1484. fol. *in Epiſtolas*, *Quadrageſimale*, *Sermones de præcipuis Deiparæ feſtivitatibus*, *Quæſtiones & Expoſitiones Sententiarum*, *de indulgentiis Aſſiſii &c.* Trithemius c. 602. Miræus c. 433. Whartonus Append. ad Caveum p. 24. *Sermones* in monaſterio Auguſt. Ratiſponenſi manu exaratos aſſervari docet Felix Milenſius in Alphabeto Ordinis Eremitarum S. Auguſtini p. 283. Ariſii Cremona literata T. I. p. 179. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 626. Gandolfus de CC. Auguſtinianis ſcriptoribus p. 319. Hippol. Marracii Bibl. Mariana T. II. p. 368.

* *Simon Cremonenſis*, aliquanto ſerius quam hic conſtituitur, floruit: nam Anno 1387. Regens ſcholę cœnobii ſui Genuenſis conſtitutus eſt, extatque ejus mentio in vetuſtis documentis uſque ad annum 1390. Præter opera hic indicata ſcripſit etiam *collationes mortuorum in Evangelia*, *& epiſtolas totius anni*, *quæſtiones de ſanguine Chriſti*, *harmoniam in Evangelia*, *in Epiſtolas Pauli*, *libros Sanctorum*, *quibus additæ ſunt conſtitutiones Clementis V.* (ita P. Gandolfo, ſed quid ſit poſtremum hoc opus non aſſequor) Vide P. Gandolfo in diſſ. de ducentis Auguſtin.

Simon Dominicanus, vide ſupra *Simon Anglus*.

Simon Dunſtadius, Anglus, Franciſcanus, & Ordinis ſui Provincialis, ſcripſit *in Ariſtotelis Meteora*. De ætate non conſtat. Lelandus c. 442.

Simon Feverſhamenſis, Anglus, Theologiæ Doctor Oxonienſis, & Eccleſiæ Birtonenſis in Comitatu Gantiæ Rector circa An. 1370. Scripſit *in Ariſtotelem de animalibus*, item *in ejus priora & poſteriora*, *Quæſtiones ſuper Ethica Ariſtotelis*, *Quæſtiones in Meteora*, *Quæſtiones de anima*, *de ſenſu & ſenſato*. Lelandus c. 408. Balæus Cent. VI. 30. Pitſeus c. 623.

Simon Fidatus, vide ſupra *Simon de Caſſia*.

Simon de Florentia, vide infra *Simon Tornaquincius*.

Simon Fraxinus, Anglice *Aſche*, Canonicus Herefordienſis A. 1200. Silveſtro Giraldo amiciſſimus. Scripſit pro ipſo *Apologiam rhythmicam* contra Adamum Abbatem Dorenſem: *de innocentia ejuſdem*, quæ nunc prodierunt Tomo II. Angliæ ſacræ: *Epiſtolas & Carmina*. Lelandus c. 214. Balæus Centur. III. 39. Pitſeus c. 277. Jo. Prince Danmo-

monii orientales illuſtres p. 9.

Simon Freron, Canonicus Aurelianenſis, Concilii Baſileenſis primum ad Pontificem, deinde ad Imperatorem Conſtantinopolitanum Legatus. Ejus ſunt *tertia pars propoſitionis* Imperatori jam dicto factæ, in Conciliis Labbei Tom. XII. p. 856. *Epiſtola ad Papam ſuper facto Græcorum* in Martene & Durand Collect. ampliſſ. Tom. VIII. p. 756.

Simon Gallus, Ord. Prædicatorum, ſeculo XV. Scripſit *Abſtractiones Epiſtolarum ſ. Sermones Dominicales*, *Speculum Eccleſiæ pro rudibus ſacerdotibus*. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. pag. 904.

Simon Gandavenſis, patria Londinenſis, ſed patre Flandro Gandavenſi natus, A. 1297. Epiſcopus Sarisburienſis. Ejus ſunt *de vita ſolitaria*, *Meditatio de ſtatu Prælati*, *Statuta Eccleſiaſtica ad ſuos Sacerdotes*. Lelandus c. 313. Balæus Centur. IV. 73. Pitſeus c. 431. Svvertii Athenæ Belgicæ p. 675.

Simon Gandenſis alius, primum Alciacenſis Ord. Bened. apud Heſdinum Arteſiæ oppidum, poſt ad S. Bertinum Abbas, ſcripſit *Chronicon Eccleſiæ Bertiniacæ* ab Anno 1021. uſque ad annum 1148. quo Gandavi obiit. Val. Andreæ Bibl. Belgica p. 811. Sanderus de eruditis Gandavenſibus p. 117. 118.

Simon Genuenſis, vide paullo inferius *Simon de Janua*.

Simon Genuenſis, alius a ſuperiore, Medicus circa finem ſeculi XIV. ſcripſit contra Matthæum Silvaticum *Opus Pandectarum Medicinæ*. Sopranus de Scriptoribus Liguriæ p. 257. Oldoini Athenæum Liguſticum p. 500.

Simon Gramaudus, vide ſupra *Simon de Cramado*.

Simon Hentonus, aliis *Wintonius*, quod Pitſeus ita conciliat, quod ille Hentoniæ in villa prope Wintonium natus, in hac autem urbe educatus & monachus Dominicanus fuit. Floruit circa annum 1360. Commentatus eſt *in varios libros Biblicos*, ſcripſit præterea *de articulis fidei*, *& de decem præceptis*. Balæus Cent. V. 99. Pitſeus c. 591. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. 648.

Simon Hermannus, Harlemenſis, Ord. Carmelitarum circa An. 1460. ſcripſit *Copulata Sermonum & de votis monaſticis*. Val. Andreæ Bibl. Belgica p. 811. Svvertii Athenæ Belgicæ p. 675.

Simon de Hungaria, Ord. S. Auguſtini, *Ægidii Romani Quodlibeta ſex* edidit Bonon. 1482. & *ejuſdem Theoremata* ibidem, non addito anno impreſſionis. Pil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 627.

Simon de Janua, vero nomine *Simon a Cordo*, patria Genuenſis, profeſſione Medicus, poſt Nicolai V. Pontificis Subdiaconus & Cappellanus, Canonicus item Rothomagenſis circa annum 1300. ſcripſit *Synonyma Alchimiæ* de diverſis libris & ponderibus, menſuris item & ſignis medicinalibus, quæ MS. ſunt in Bibl. Medicea & S. Gatiani Turonenſis. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 383. 1276. Librum quoque *Serapionis de diverſis Medicinis* in Latinum ſermonem convertit: ibid. pag. 1197. 1295. *Liber XXVIII. Bulchaſi Benaberazerin translatus a Simon. Januenſi*, *interprete Abram Judæo Tortuoſienſi*, impreſſus eſt Venetiis per Nic. Jenſon 1471. 4. cum Libro *Servitoris* de præparatione medicinarum ſimplicium. Alia editio prodiit Venet. 1479. de qua Maittaire Tom. I. p. 404. *Notas* ejus *marginales* in Alexandrum Iatroſophiſtam ex Codice Regio 334. citat Car. du Freſne in Indice Auctorum, quem Gloſſario præfixit, quæ tamen editæ ſunt Lugduni 1504. 4. & Papiæ 1528. 8. *Clavis ſanitatis*, in qua ſimplicia medicamenta latina, gręca & arabica ordine alphabetico traduntur, prodiit Venet. 1486. 1510. 1514. folio. Adde Sopranum de Scriptoribus Liguriæ p. 257. Oldoini Athenæum Liguſticum p. 499. Mercklini Lindenium renovatum p. 971. Fabricium Bibl. Græcæ Vol. XIII. pag. 424. Oldoini Theatrum Archiatrorum Pon-

Pontificiorum p. 214. ſeqq. * Si vir iſte doctiſſimus Nicolai V. capellanum egit, non potuiſſet utique circa Ann. 1300. ſcribere *Synonyma*; non enim inter ſe conveniunt hæc duo. Reipſa igitur capellanum & medicum egit Nicolai IV. quare potuit circa A. 1300. ſcribere *Synonyma Alchimiæ*. *Clavis ſanitatis*, quæ opus illius eſt, hunc titulum accepit a Campano D. Papæ Capellano, & Canonico Pariſienſi, ut legimus in Epiſtola ejuſdem Campani operi præfixa. Reipſa tamen in antiquiſſima editione, quam modo dum iſta ſcribo, verſor manibus, *Synonyma Simonis Genuenſis* inſcribitur. Editio, cujus jam memini, Mediolani prodiit An. 1473. per Antonium Parmenſem in fol.

Simon Islepus, Archiepiſcopus Cantuarienſis, fundator Collegii Cantuarienſis in Academia Oxonienſi, obiit Anno 1366. Scripſit *Sermones Quadrageſimales*, *de Tempore & Sanctis*, *pro ordine Sacerdotali Conſtitutiones Decretales*, *ſpeculum Regis Eduardi III. Epiſtolas*. Balæus Centur. VI. 20. Pitſeus c. 610. * Archiepiſcopi hujus Cantuarienſis conſtitutiones plures editæ ſunt in tertio volumine Concil. magnæ Britanniæ a Wilkins vulgato; pag. vero 52. legas conſtitutiones ejus, ſive ſtatuta Aulæ Cantuarienſis in univerſitate Oxonienſis.

Simon Langham, monachus Ord. S. Benedicti, Abbas Weſtmonaſterienſis, Epiſcopus Elienſis, demum Achiepiſcopus Cantuarienſis obiit Avenione An. 1376. Scripſit *Sermones & de Conſuetudinibus*. Pitſeus c. 640. Ex Sermone ejus, quem in Synodo habuit, teſtimonium veritatis producit Henr. Wharton in Auctario ad Uſſerii Hiſt. dogmaticam de Scripturis & Sacris vernaculis p. 432. * Epiſtolæ quædam ex ejus Regeſto extractæ inſertæ ſunt in collectione Conciliorum Magnæ Britanniæ apud Wilkins Tom. III. p. 64. & deinceps.

Simon Langtonus, frater Stephani Langtoni Archiepiſcopi Cantuarienſis, & ejuſdem Eccleſiæ Archidiaconus. Archiepiſcopus Eboracenſis electus, ſed a Rege & Papa rejectus fuit. Tandem Ludovici Galliæ Regis Cancellarius fuit, quem quod contra Anglos incitaverat, excommunicationem Pontificis incurrit, & obiit A. 1248. Scripſit *de pœnitentia Magdalenæ & Epiſtolas*. Balæus Centur. IV. 5. Pitſeus c. 346. Bulæus hiſt. Univ. Pariſinæ Tomo III. pag. 710.

Simon de Leontino, Siculus, a patria ſic dictus Ord. Prædicatorum, nobili loco natus, Prior Meſſanæ, A. 1268. Epiſcopus Syracuſanus eligitur, obiit Anno 1292. Scripſit *Quæſtiones quodlibeticas*, & *Acta legationis ad Petrum Aragoniæ regem*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 431.

Simon Leontinus, alius, Ord. Minorum Conventualium S. Franciſci, vixit ſub Friderico III. Siciliæ Rege An. 1358. cui a confeſſionibus fuit & concionibus, apud quem etiam Majoris Capellani munus obiit. Scripſit *Chronicon regni Siciliæ*, cujus editionem promiſit Michael de Judice Abbas Cong. Caſinenſis Monteregali in Sicilia: vide Giornale de' Letterati d' Italia Tom. VI. p. 518. Alia vernaculo ſermone ſcripſit, ſed quæ huc non pertinent. Adde Ant. Mongitore Bibl. Siculam T. II. p. 229. 230.

Simon Lingonienſis, Gallus, a patria, quæ civitas Epiſcopalis in confinio Campaniæ & Burgundiæ eſt, ita dictus, Ord. Prædicatorum, primum Pariſiis legit Sententias, deinde Provincialis Franciæ & Magiſter Ordinis, tandem A. 1366. Epiſcopus Nannetenſis & An. 1383. Venetenſis, paullo poſt fatis conceſſit. Ejus ſunt *Acta legationum*, *quas pro ſummis Pontificibus & regibus Franciæ plures egit*, *Statuta diœceſis Nannetenſis*, quarum particulam ediderunt Martene & Durand tom. IV. Theſauri novi Anecdotorum p. 961. *Sermones & orationes publicæ plures*. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ordinis Prædica-

ca-

catorum Tom. I. p. *636. 637.* Altamura p. 133.

Simon Marianus Philippus, neſcio quis, ſcripſit *Hiſtoriam ſui temporis*, quæ MS. eſt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 139.

Simon de S. Martino & de S. Nicolao. Epiſtola cujus eſt Exordium: *Simoni de S. Martino Simon de S. Nicolao ſal. Ad quæſtiones tuas reſpondemus*. Item prolixa Epiſtola, quæ ſic incipit: *Dilecto Priori de S. Nicolao Simoni, Simon modicus de S. Martino, non modicæ patientiæ humilitatem*. Item Epiſtola, quæ incipit: *Dilecto ſuo Simoni dilectus ejus Simon*. Hæc ſunt in Bibl. monaſterii S. Martini Tornacenſis, teſte Ant. Sandero Bibl. Belg. MSS. I. pag. 127. cujus hæc ſunt ad verbum. Apparet ex his, utrumque Simonem fuiſſe Tornaci, alterum in monaſterio S. Martini, alterum S. Nicolai.

Simon Mepham, Anglus, Canonicus Ciceſtrienſis, dein Archiepiſcopus Cantuarienſis, mortuus A. 1333. Compoſuit *Canones de juſtitiis, de feriis, de appellatione, de teſtamentis, de decimis, de Eccleſiis ædificandis, de clandeſtina deſponſatione*. Lelandus c. 343. Balæus Centur. X. 85. Pitſeus c. 503. * Conſtitutiones illæ, de quibus hic Bibliothecarius, ſunt Concilium Provinciale Cantuarienſe Ann. 1328. & alterum Maghfeldenſe Ann. 1332. quæ habentur in collectione Concil. Britanniæ.

Simon Piſtoris, Lipſienſis, Medicinæ Profeſſor & Senator Lipſienſis, ſator familiæ in Saxonia celeberrimæ, vixit ſub finem ſeculi XV. & initium XVI.

Ejus ſunt diſſ. *de Malo Franco*, Lipſ. 1498. 4. *Declaratio defenſiva Poſitionis de Malo Franco*, ibid. 1500. 4. *Confutatio conflatorum circa Poſitionem quandam extraneam & puerilem Doct. Martini Mellerſtad de Malo Franco*, ibid. 1501. 4. Varia ſcripta de hac controverſia enumerat Leichius de origine Typographiæ Lipſ. p. 78. Vide Centuriam Maderianam n. 57. & Mercklini Lindenium renovatum p. *973.*

Simon Poncius, Tarraconenſis, Medicus circa A. 1430. Scripſit *Apologeticum ſive defenſionem veteris inſtituti Hieronymianorum Hiſpaniæ adverſus prætenſam Lupi reformationem*, quod edidit Petrus de la Vega in fine Chronici Ordinis Hieronymianorum. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. X. 3. num. 150.

Simon Abbas *Præmonſtratenſis* circa annum 1470. Ejus *Epiſtolæ* ſunt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 18. *69.*

Simon de Puteo, Meſſanenſis, & ibidem in conventu S. Dominici monachus, Magiſter Pariſinus, inquiſitor per Siciliam generalis, juris E. R. collector & Nuncius Apoſtolicus, poſt A. 1378. Epiſcopus Catanenſis, obiit ſub finem ſeculi XV. vel initium ſequentis. Ejus ſunt *Acta ſive in inquiſitione ſive in defenſione jurium Pontificiorum, præſertim Urbani VI.* quæ in archivis Siculis & Vaticanis ſervantur. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. *706.*

Simon de S. Quintino, a patria, ſcilicet Auguſta Veromanduorum ita dictus, Ord. Prædicatorum, A. 1245. ab Innocentio IV. in Tartariam miſſus eſt, ut incolas ad fidem Chriſtianam converteret, in quo itinere annos duos & ſex ſeptimanas inſumſit. *Deſcriptionem* illius *itineris* a Simone acceptam Vincentius Beluacenſis inſeruit Speculo Hiſtoriali lib. XXX. cap. 95. ſeqq. qui etiam lib. XXX. cap. 2. promittit, ſe quædam ſuppleturum, quæ in hiſtoria Fr. Simonis deſunt. Gallice verſa prodiit cum itinere F. Guillelmi de Rubruquis & aliis rerum Tartaricarum tractatibus, int. Petro Borgeron, Pariſ. 1634. 8. Altamura Bibl. Dominicana pag. 10. Quetif Tom. I. p. 122.

Simon Reinalduccius, Tudertinus, Ord. Eremitarum S. Auguſtini, Theologiæ Lector, reliquit *Sermones de B. Vir-*

Virgine, *& Sermones feſtivos*, qui MSS. ſuperſunt in Conventu S. Praxedis. Obiit A. 1395. vel, ut alii, 1400. Hippol. Marraccii Bibl. Mariana T. II. p. 370.

Simon Ribiſin, Juris Utriuſque Licentiatus, Raymundi Cardinalis Gurcenſis Secretarius, nonniſi una Epiſtola ad Reuchlinum data mihi notus eſt, quæ inter Reuchlinianas habetur p. 67.

Simon Romanus, ex ordine Eremitarum S. Auguſtini, S. Theologiæ Lector Patavii An. 1458. ſcripſit *Vitam B. Helenæ* Viduæ tertii Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, cujus autographum periiſſe videtur, verſionem ex antiquo Italico concinniorem dedit Jo. Bapt. Sartorius, Utini 1632. Inde verſionem Latinam confecerunt Hiſtoriographi Sanctorum Antvverpienſes T. III. Aprilis p. 247.

Simon Saltarelli, Florentinus, Ord. Prædicatorum, nobili loco natus. Fuit A. 1311. provinciæ Romanæ Provincialis, A. 2312. Procurator Generalis, A. 1317. Epiſcopus Parmenſis, A. 1323. Piſanus, obiit A. 1342. ætatis octogeſimo. Scripta ejus ſunt: *Acta Piſis in cauſa Petri Corbarii Antipapæ*, *Apologiæ plures pro ſummo Pontifice contra Ludovicum Bavarum*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. 611. Julius Niger de Script. Florentinis p. 506. Altamura p. 117.

Simon Soutray, Anglus, monachus Benedictinus in cœnobio S. Albani, alii Eremitam Auguſtinianum vocant, Doctor Theologiæ Oxonienſis, & adverſarius VVicleffi, circa annum 1382. Ejus ſunt *de auctoritate Eccleſiæ*, *de Sacramento altaris & contra Wicleffitas*. Balæus Cent. VI. 83. Pitſeus c. 674. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 731.

Simon Spirenſis, Carmelita, totius Alemanniæ Prior Provincialis, Magiſter Pariſienſis, Coloniæ Theologiam docuit circa A. 1340. Scripſit *ſuper Sententias*, *contra Judæos*, *& Poſtillam in Epiſtolas Pauli Coloniæ lectam*. Trithemius de ſcriptor. Eccleſ. c. 606. & de ſcriptor. Carmelit. p. 76. b. Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 408.

Simon Stochius vel *Stokius*, illuſtri genere natus in Cantia, anno duodecimo ætatis in eremum ſe contulit, & in trunco quercus cavæ habitavit, unde cognomen *Stockii*, h. e. trunci accepit. Ibi viſionem habuiſſe ajunt, fore, ut ex Palæſtina iu Angliam veniant monachi, quam rem eventus quoque comprobavit, dum Carmelitanorum Ordo in Angliam pervenit. De qua viſione quid ſentiendum ſit, docet diſſertatio Joan. Launoji, aliquoties excuſa. Ordini igitur illi ſe aſſociavit, & A. 1245. ejus Magiſter Generalis conſtitutus eſt. Obiit centenarius anno 1265. Ex ſcriptis ejus hæc recenſentur: *Canones cultus divini*, *Homiliæ ad populum*, *de Chriſtiana pœnitentia*, *Epiſtolæ ad Fratres*, *Antiphonæ duæ* ad Mariam, quæ incipiunt: *Flos Carmeli vitis florigera*, *& Ave ſtella matutina*.

Vide Lelandum c. 277. Balæum Cent. IV. 7. Pitſeum c. 377. Poſſevinum II. p. 408. Hippolytum Marraccium in Bibl. Mariana Tomo II. p. 371.

Simon Sudberius, Cancellarius Sariſberienſis, vixit aliquamdiu Avenione, poſt Epiſcopus Londinenſis, tandem Archiepiſcopus Cantuarienſis, A. 1381. in populari tumultu trucidatus. Scripſit *de celebratione Miſſarum*, *de pœnitentiis & remiſſionibus*. Pitſeus c. 671. * Scripta illa *de celebratione Miſſarum* &c. de quibus hic, nihil eſſe aliud puto, quam varias illas conſtitutiones, quæ leguntur paſſim apud Wilkins tom. 3. an. 1375. quo Cantuarienſem Eccleſiam adivit uſque ad annum 381. quo obiit.

Simon de Sulliaco, Archiepiſcopus Bituricenſis, poſt Cardinalis S. Cæciliæ, vixit A. 1290. Inſtrumentum viſitationis ejus ab A. 1284. ſeqq. fuit penes Jo. Mabillonium, qui Excerpta ex illo Tom. II. Analectorum edidit, in editione nova p. 338. 345. *Epiſtola* illius *contra Præpoſitum Aenti monaſterii*

de

de pluralitate beneficiorum exſtat ibidem p. 345. Acta vero Viſitationis integra dedit Baluzius Miſcell. IV. p. 205. Adde Oldoini Athenæum Romanum pag. 610.

Simon Taylor, aliis *Taillerus*, Scotus, in re muſica circa Annum 1240. clarus, ſcripſit *Libros duos Pentachordorum*, *Libros alios duos*, *alterum de tenore muſicali*, *alterum de cantu eccleſiaſtico corrigendo*. Dempſterus hiſt. Scotiæ lib. XVIII. n. 1135. Jac. Quetif de Script. Ord. Prædicatorum Tom. I. pag. 111. Ge. Mackenzie de Scotis eruditis Vol. I. pag. 187.

Simon de Thomaſis, Brixienſis, Ord. Prædicatorum, Prior Januæ in monaſt. S. Dominici, Concilio Piſano interfuit, poſt A. 1412. Epiſcopus Aprumiatenſis (*Brugneto* ſub metropoli Januenſi) a Joanne XXIII. evectus, obiit Anno 1418. Scripſit *de Regularium privilegiis*, *contra impugnantes religiones ab Apoſtolica ſede approbatas*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 762. Leon. Cozzando Libraria Breſciana pag. 295.

Simon de Thondi, Scotus, monachus Melroſenſis, poſt A. 1171. Abbas Coggeshalenſis in Anglia, tandem A. 1197. Epiſcopus Moravienſis in Scotia, mort. 1184. Scripſit *in Epiſtolas Pauli*, *de reformatione Cleri*, *de regia ſucceſſione S. Malcolmi*. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 299.

Simon Thornayus, hunc Anglici ſcriptores Polydorus Vergilius lib. XV. cum Balæo Cent. III. 47. XII. 80. patria Cornubienſem ſtatuunt. Contra Henricus Gandavenſis cap. 24. Trithemius de ſcriptor. Eccleſ. c. 467. Sanderus. *Simonem de Tornaco* vel *Tornacenſem* faciunt. Fuit autem Canonicus Tornacenſis & Magiſter Theologiæ in Academia Pariſina circa Ann. 1216. Scripſit *Summam Theologiæ*, *Inſtitutiones divinæ paginæ*, *Quæſtiones Sententiarum*, *in Symbolum Athanaſii*, *in Boethium de Trinitate*, *Lecturas ſcholaſticas*, & alia. Mira de eo narrat Matthæus Pariſinus & alii, quod, cum ſubtiliſſimus eſſet, nimium autem ſibi tribueret, repente obmutuerit & omnia dedidicerit, ut Orationem dominicam de novo diſcere cogeretur. Vide Balæum hiſt. Univerſ. Pariſ. Tom. III. p. 8. 9. & 710. Val. Andreæ Bibl. Belgicam pag. 813. 814. Svvertii Athenas Belgicas p. 677. Sanderum de ſcriptoribus Flandriæ pag. 153. Oudinum Tom. III. pag. 26. ſeqq.

Simon Tornacenſis Epiſcopus, cujus diplomata duo A. 1126. & 1130. data edidit Aub. Miræus Opp. diplom. I. p. 377. 380. alia adſunt in Continuatione illius Tomo II. pag. 963. 965. 1313.

Simon Tornaquincius, nobilis Florentinus, monachus Auguſtinianus, Theologiæ Magiſter & Lector in Gymnaſio Patavino, obiit A. 1429. Scripſit *Sermones Quadrageſimales & Vitam Monicæ Matris D. Auguſtini*, quæ ex libris Confeſſionum Auguſtini collecta eſt. Edita eſt T. X. Operum Auguſtini edit. Bened. ſed ſine nomine Auctoris. Voſſius de Hiſtor. Latinis pag. 719. 720. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum pag. 627. Gandolfus de ducentis ſcriptoribus Auguſtinianis p. 326. Pocciantii Catal. Scriptorum Florentinorum p. 161. Julius Niger de Script. Florentinis p. 506. qui etiam alius cognominis ex ordine Benedictinorum a Carolo du Freſne, ſed ſine titulo operis, producti meminit: de quo nihil mihi conſtat. Fortaſſe, quod ad ordinem ſpectat, lapſus eſt memoriæ vel librarii. * Vix dubito hunc ipſum eſſe Simonem de Florentia, qui cum aliis nonnullis Ordinis ſui ſociis Piſano concilio An. 1409. interfuit idemque cum aliis nonnullis delectis viris conſultus fuit, num liceret Concilio duos æmulos Pontifices demittere, & tertium alium a ſe electum aſſumere; reſponditque cum ſociis in ea rerum circumſtantia fas eſſe Patribus ita

Eccleſiæ providere. Conſultationem hanc ego e MS. Taurinenſi Codice vulgavi in T. III. Concilior. meor. pag. 1138.

Simon Tunſtedus, Anglus, monachus Franciſcanus in cœnobio, ut videtur, Norvvicenſi, poſtea ejus ordinis per Angliam Provincialis, obiit An. 1369. commentatus eſt *in Ariſtotelis Meteora*, *& de quatuor principalibus*. Balæus Centur. VI. 35. Pitſeus c. 617. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 316. 317.

Simon Cardinalis *Viennenſis de paupertate Chriſti* MS. eſt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 139.

Simon Vivacitus, Catanenſis, U. J. D. in Catanenſi Lyceo publicus Legum Interpres, vixit A. 1499. Fuit aſſeſſor & anno dicto etiam Judex Magnæ Curiæ Regiæ. Ejus exſtat *Lectura ſuper ritu Regni Siciliæ*, in Commentariis ſuper Ritu collectis a Marcello Converſano, Panormi 1614. fol. Ant. Mongitore Bibl. Sicula Tom. II. p. 233.

Simon, *Waldenſis* cœnobii in Anglia monachus, Ann. 1297. Jus Canonicum Cantabrigiæ publice docuit, & *in magnam partem juris Commentarios* ſcripſit. Pitſeus Append. Centur. IV 36.

Simon Wickingham, aliis *Vicanus*, monachus Carmelita in cœnobio Norvvicenſi & Theologiæ Doctor Pariſinus circa A. 1360. Scripſit *Lecturas Scripturarum*, *Sermones*, *Quæſtiones ordinarias*, *Quodlibeta*. Lelandus cap. 551. Balæus Centur. VI. 18. Pitſeus c. 601.

Simon de Wintonia, vide ſupra *Simon Hentonus*.

Simon de Zanachis, Parmenſis, Prior Domus SS. Mariæ & Hieronymi de Montello Ord. Carthuſienſis prope Terviſium, Ann. 1472. Scripſit *Vitam B. Urſulinæ Parmenſis*, monialis cœnobii S. Quintini, Ord. S. Benedicti, quæ Italice converſa prodiit Parmæ 1615. ex contextu vero Latino primigenio in Actis Sanctorum Tom. I. Aprilis pag. 725. ubi confer notata Henſchenio p. 723. 724.

Magiſtri *Simonis Tractatus de Sacramentis* manu circiter ſeculi XIII. exaratus habetur in Bibliotheca monaſterii Tegernſeenſis. Incipit: *Aſcendens Chriſtus in altum, & Patri eos, qui crediderant, commendans, inter cætera &c.* Rev. Vir Bern. Pez, qui hæc memorat. Diſſert. Iſagogica ad tomum I. Theſauri Anecdotorum noviſſimi pag. 14. conjecturam proponit, an forte ſit ille Magiſter Simon, qui in Eberhardi II. Archiepiſc. Salzburgenſis diplomate, monaſterio Admontenſi A. 1203. dato, teſtem agit. Vide Theſaurum laudatum Tom. III. part. 3. p. 730.

Alius *Simon* Ord. Prædicatorum, ſec. XIV. ſcripſit *Librum de naturis rerum*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. 730.

Simpertus, vide infra *Sindpertus*.

Simplicianus, Ambroſii in Epiſcopatu Mediolanenſi ſucceſſor: *Cataneum* vocat Picinellus, neſcio quo fundamento nixus. Amicus fuit Ambroſii & Auguſtini, quorum Epiſtolæ & libri ad illum directi ſunt. Ipſe ad Auguſtinum & alios *Epiſtolas* ſcripſit, quas partim hinc inde reperiri ait Trithemius. Adde Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 632. *Vita Zenobii Epiſcopi Florentini*, quæ MS. eſt in Bibl. Laurentiana Florentiæ, ipſi tribuitur quod credibile non eſt Mabillonio Itin. Ital. p. 166. & Papebrochio Tom. VI. Maji p. 50.

Cæterum de ipſo vide Gennadium cap. 36. Trithemium cap. 119. Picinelli Athenæum eruditorum Mediolanenſium 1. 495.

Simplicius, patria Tiburtinus, per annos XV. fuit Epiſcopus Romanus, obiit A. 483. Confer de vita ejus Henſchenii Commentarium hiſtoricum in Actis SS. Tom. I. Mart. p. 133. *Epiſtolæ* ejus aliquot habentur apud Baronium ad annum 476. n. 9. 18. 22. ad num. 477. n. 7. ad A. 478. n. 8. 10. 13. ad An. 479. n. 5. 10. ad annum 482. n. 2. 13. 20. 46. & Tom. II. Conciliorum Harduini pag. 803. Alias

XV.

XV. quas Harduinus omiſit Tom. IX. Conciliorum Regiorum, & Tomo IV. Labbei. *Decreta* apud Ivonem Carnotenſem, Gratianum, Burchardum Wormatienſem & alios. Adde Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 199. Oldoini Athenæum Romanum p. 610.

Simplicius, monachus Caſinenſis, ſec. VI. quædam *de Regulæ Benedictinæ laudibus atque promulgatione* compoſuit, quæ idonei referunt auctores. Evolve Sigebertum de Script. Eccleſ. c. 31. Petrum Diaconum de viris illuſtr. Caſinenſibus c. 5.

Sindpertus vel *Simpertus*, Abbas Murbacenſis & Epiſcopus. Expungunt eum ex ſerie Abbatum Murbacenſium Gabr. Bucelinus & Car. le Cointe Annal. Francorum, reſtituit autem illum Mabillonius.

De Epiſcopatu ejus non omnia huc uſque fuerunt clara. Mabillonius ſedem ſibi ignotam dicit. Auctores Hiſtoriæ literariæ Gallicæ tom. IV. p. 362. eum Epiſcopum Auguſtanum A. 809. mortuum dicunt. Melius Eccardus rerum Francicarum XXV. 46. 47. ex variis documentis ipſum Ratisbonenſem, & A. 791. defunctum eſſe aſſerit.

Ejus *Epiſtolam Encyclicam* admodum brevem edidit Mabillonius Annal. p. 418. cui accedit alia ſalutatoria. *Regularia ſtatuta monaſterii Murbacenſis* edidit Bern. Pez tomo II. Theſauri Anecdotorum noviſſimi p. 72.

Sinipaldus Burgus. Cremonenſis, Medicinæ & Philoſophiæ Doctor circa Annum 1398. deceſſit anno ætatis XCVII. Scripſit *de ſanitate tuenda*, *de ratione victus*, *de nutritione & augmentatione*, *de doloribus colicis*. Ariſii Cremona literata Tom. I. p. 134. 135. Alius hujus nominis A. 1403. fuit Prætor Placentinus, de quo idem p. 140.

Siricius Papa ex Cardinali, ſi credere fas eſt, S. Pudentianæ, ab A. 385. 398. *Epiſtolæ* V. ejus exſtant tom. I. Conciliorum Harduini p. 845. *Decem* in Epiſtolis Pontificum a Petro Couſtant editis p. 624. *Decreta* in Collectionibus Decretorum. De aliis ſcriptis vel Decretis, quæ ipſi vel tribuuntur, vel perperam adſcribuntur, idem Couſtantius p. 699. 709. De *Epiſtola ad Afros* Blondellus in Turriano vapulante p. 550. *Epiſtola* ad Mediolanenſem Eccleſiam cum reſponſione Ambroſii habetur tomo II. opp. Ambroſii p. 963. edit. Benedict. Ab Holſtenio ipſi quoque tribuitur *Epiſtola* ad Anyſium Theſſal. *de cauſſa Bonoſi*; vide Launojum lib. I. Epiſt. 7. Vide Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 200. Oldoini Athænæum Romanum p. 614. Adde Noriſii diſſ. de Sanctitate Siricii tomo IV. Opp.

Siſebutus, Gothorum Rex ab a. 713. ad 721. Ejus ſuperſunt *Epiſtolæ ad diverſos* perſcriptæ, in Codicibus Eccleſiæ Ovetenſis, Toletanæ & Collegii Complutenſis. Scripſit quoque *Vitam & martyrium S. Deſiderii Viennenſis in Gallia Epiſcopi* a. 712. paſſi, quæ in antiquiſſimo non uno Codice Siſebuto Regi tribuitur. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. V. n. 221.

Siſebutus monachus, forte Caſinenſis, in Breviario ſeculi XI. quod in Bibl. monaſterii Caſinenſis adſervatur, auctor hymni dicitur, qui incipit, *Te Deum laudamus*, & vulgo Ambroſio adſcribitur. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 219. Adde Theodori Pœnitentiale p. 328. * Vix credo alium eſſe hunc a Seſebuto, qui adſcripta metro oratione quædam ſcripſit de *eclipſibus Solis & Lunæ*. Ejus fragmentum ſervavit nobis Anonymus in libro de computo vulgato a Muratorio Anecdotorum tom. 3. pag. 160. quem anonymum anno 810. ſcripſiſſe idem vir doctus opinatus eſt. Incipit fragmentum iſtud:

Seſebutus dicit:
Cur feſſo Luna libeſcit (f. liqueſcit) *circulus orbe*
Purpureumque jubar nivei cur tabeat oris?

Petrus de Sittavia, Abbas Aulæ Regiæ, ordine tertius, Ordinis Ciſtertienſis, non procul a Praga Bohemiæ, floruit

ruit a. 1330. & poſtea. Patria ipſi procul dubio fuit Zittavia, urbs Luſatiæ non incelebris, quæ a nobis hodie *Sittavia* pronunciatur. Scripſit *Chronicon Aulæ Regiæ*, quod Hiſtoriam Bohemicam complectitur, & a Frehero ſub initium Scriptorum Bohemicorum editum eſt: item *Volumen Secretorum Aulæ Regiæ*, quod miracula Beatæ Virginis, aliorumque ſanctorum monachorum & Converſorum laudati monaſterii continet, & ibidem MS. adſervatur. *Sermones* de feſtis principalibus adſunt in Bibliotheca Academiæ Lipſienſis Paullina, teſte Catalogo Felleriano pag. 150. Car. de Viſch Bibl. Ciſtercienſis p. 276. Oudinus tomo III. p. 896.

Siviardus, Abbas *Aniſolenſis*, diœceſis Cenomanenſis, quem Mabillonius floruiſſe putat initio ſeculi VIII. Henſchenius autem a. 687. obiiſſe tradit. Scripſit *Vitam S. Carileſi*, Presbyteri & conditoris monaſterii Aniſolæ, quam primum edidit Mabillonius Sec. I. Benedictino in Appendice p. 642. deinde Jo. Bapt. Sollerius in Actis Sanctorum tom. I. Julii p. 90. Ipſa vita S. Siviardi, ſine mentione tamen hujus ſcripti, edita eſt ab Henſchenio tom. I. Martii p. 65.

Sixtus I. patria Romanus, Epiſcopus Romanus ab a. 132. 142. ſcripſiſſe creditur *Epiſtolas Decretales duas*, quas notis illuſtravit Sever. Binius tom. I. Conciliorum, exſtant etiam apud Baronium, & Harduinum ſub finem tomi I. De *Decreto* illius, quod apud Binium, Simonetam, Caranzam & alios habetur, nihil addo. Suſpecta ſunt omnia. Adde Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 201. Oldoini Athenæum Romanum p. 614. Proſp. Mandoſii Bibliothecam Romanam Centur. IV. 45.

Sixtus II. Epiſcopus Romanus, alias quoque *Sextus* & *Xyſtus*, Athenienſis, primum Philoſophus, poſtea Chriſtianam religionem amplexus. Sedit ab a. 257. uſque ad ſequentem menſes XI. & dies XVIII.

Scripta ipſi ſequentia tribuuntur:

1. *Anaphora ſ. Liturgia*, edita a Renaudotio in Liturgiarum Orientalium Collectione tom. II. p. 134. Syriace in Miſſali Maronitarum a. 1594. ſed ejus non eſt.

2. *Epiſtolæ duæ* exſtant in Conciliis Labbei tom. I. p. 820. Harduini tom. I. pag. 179.

3. *Liber de divitiis* in Bibliothecis Patrum obvius. Vide ſub Sixto III. nam auctores hic variant.

4. *Enchiridion ſ. Sententiarum* libellus ab Hieronymo, Origene & Auguſtino huic Sixto abjudicatur, ut de aliis nihil dicam. Huic ſe opponit Urb. God. Siberus, vir, ſi quiſquam alius, rerum Eccleſiaſticarum gnarus, quem Jo. Pinius ſcioli nomine traducere non debebat. Is Lipſ. 1725. 4. has ſententias denuo editas huic Sixto vindicare ſtudet, quum tamen nihil, quod non ethnicus dicere poſſit, in iiſdem inveniatur. Rufino indignantur Patres, quod illas ſententias pro more ſuo libere vertendo fucum orbi Chriſtiano fecerit. De editionibus confer Siberum & Fabricium Bibl. Græca Vol. XIII. p. 647. ſeqq. Adde illam, quæ cum verbis aureis Pythagoræ in officina (Simonis) Grunenbergi apud Auguſtinianos Wittenburgi 1514. m. Nov. prodiit. Plura de vita & ſcriptis ejus dabit Jo. Pinius in commentario prævio ad vitam Sixti II. & ſociorum tom. II. Auguſti p. 124. Lud. Jacobus a S. Carolo in Bibl. Pontificia p. 202. Oldoinus in Athenæo Romano pag. 614.

Sixtus III. Papa, Romanus patria, ſedit ab anno 432. 440. *Epiſtolam* ad Cyrillum Epiſcopum Alexandrinum ex Codice Vaticano edidit Baronius ad annum 433. n. 12. ſeqq. *aliam* ad Joannem Epiſcopum Antiochenum ibid. n. 17. *unam* ad Epiſcopos orientales ex Collectione Iſidori Harduinus tom. I. Conciliorum p. 1735. Hæc ſuppoſita eſt, quod multis oſtendunt Launojus Epiſt. VI. 3. n. 125. ſeqq. & Couſtantius in Appendice ad Epiſtolas Romano-

norum Pontificum p. 114. Decem ejus & ad eum datæ Epiſtolæ, cum notitia reliquorum Scriptorum ad ipſum pertinentium, habentur in Petri Couſtantii Epiſtolis Romanorum Pontificum p. 1231. 1273. *Hypognoſticon* libros, qui inter Opera Auguſtini ſuppoſititia habentur, ipſi quidam tribuunt: ſed eos refellit Natalis Alexander Sec. V. p. 49. ſeqq. Libros tres Pelagiani huic Sixto ſuppoſuerunt, *de Divitiis*, *de malis Doctoribus & operibus fidei*, *& de judicio futuro; de caſtitate*: qui Pelagianorum ſententias propinant. Doletque Baronius ad annum 440. n. 6. haud pridem eadem opuſcula ſine diligentiori conſideratione nomine Sixti Romani Pontificis eſſe cuſa. Prodierunt autem Romæ 1573. 8. & Antverp. 1575. 16. poſtea in Bibliothecis PP. aliquoties repetita. Vide Fabricium Bibl. Græc. Vol. XI. p. 403. Adde Proſperi Mandoſii Bibl. Romanam Cent. I. 67. Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam pag. 203. Oldoini Athenæum Romanum pag. 615. Oudinum tomo I. pag. 1169.

Sixtus IV. antea Franciſcus de Ruvere, Savonenſis, Ord. Minorum, Presbyter Cardinalis tit. S. Petri ad Vincula, creatur Pontifex a. 1471. moritur a. 1484. *Epiſtolas* ejus complures habes apud *Bzovium*. Excerpta ex Regiſtro ejus de a. 1474. exſtant apud Martene & Durand Collect. ampliſſ. II. p. 1466. Sunt epiſtolæ CXXXV. *Epiſtolam* ad Carolum Ducem Burgundiæ edidit Baluzius Miſcell. IV. p. 527. Aliæ in Codice Belgico Miræi tomo II. p. 1266. III. p. 212. 216. *Decreta duo de feſto Conceptionis immaculatæ B. Mariæ*, habentur tomo VIII. Conciliorum Binii, & cum duabus aliis bullis Harduini tom. IX. pag. 1493. ſeq. in Bibl. Sfortiana, teſte Ludovico Jacobo, fuit Tractatus MS. *Juris congrui ſuper literis Apoſtolicis Sixti IV. de ædificiis ad decorem Urbis conſtruendis*. *Diaria* ejus diverſa in Bibl. Barberina adſervari teſtatur Lud. Jacobus pag. 438.

Scripſit præterea *librum de ſanguine Chriſti & Tractatum de potentia Dei*. Prior prodiit Romæ 1470. uterque cum *Tractatu de futuris contingentibus*, Nurenb. 1473. fol. *de Conceptione Beatiſſimæ Virginis*, *contra errores cujuſdam Carmelitæ Bononienſis*, Rom. 1471. Aggreſſus quoque fuit opus, in quo oſtendere voluit, D. Thomam & Joannem Scotum in ſententiis convenire, quamquam verbis differant.

Adde Waddingum de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 317. nec non in Annalibus tomo V. VI. & VII. Lud. Jacobum a S. Carolo p. 203. Willot Athenas ſodalitii Franciſcani p. 325. Hippol. Marraccii Bibl. Marianam tomo II. p. 372. Bælium in Lexico. * In collectione ſcriptiuncularum quarumdam editarum legi Exhortationem Sixti Papæ IV. ad omnes Principes, ut facta generali unione reſiſtant Turcarum regi, jam Apuliæ oras ingreſſo. Data Romæ 1481. ſexto id. Aprilis Pontificatus an. X. Impreſſa per Bartholomæum Culdinbek de Sultz. Has ipſas literas e MS. codice ſe primum evulgaſſe arbitratus eſt Raynaldus ad an. 1481. §. 23. nec ille dedit integras.

Paulus de Middelburgo lib. VI. de die Paſſionis Chriſti adverſus Petrum de Rivo Lovanienſem Theologum ſcribens meminit operis cujuſdam *de futuris contingentibus*, quod confecit Sixtus IV. adhuc inter Cardinales merens adverſus eumdem Petrum de Rivo contendentem futura contingentia nihil certæ veritatis obtinere ante ſuum eventum.

Sixtus Illuminatus, Ligur, Ord. Prædicatorum ſec. XV. ſcripſit *Librum de Muſica*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 905.

Smaragdus, plenius *Ardo Smaragdus*, presbyter & monachus monaſterii Ananæ, diœc. Magalonenſis in Gallia Narbonenſi, obiit a. 843. & inter Sanctos Nonis Martii colitur. Elogium ejus breve dedit Mabillonius Sec. IV. Benedictino part. 2. p. 589.

Scripſit *Vitam S. Benedicti*, Abbatis Arianæ & Judæ in Belgica, editam ſtilo

lo parumper immutato, ab Hugone Menardo lib. 2. obſervationum ad Martyrologium Benedictinum, poſtea plenius, & ſervata phraſi primigenia, ante Concordiam Regularum S. Benedicti: porro a God. Henſchenio in Actis Sanctorum tom. II. Febr. p. 610. tandem a Jo. Mabillonio Seculo IV. Benedictino part. I. pag. 191. *Sermo* ejus in conſecratione Altaris S. Salvatoris ejuſdem monaſterii a. 782. habitus, exſtat apud eundem Mabillonium p. 223.

Liber Smaragdi *de Sanctis Eucherio, Valerio & Materno*, exſtat in Bibl. monaſterii S. Gisleni in Hannonia, teſte Ant. Sandero Bibl. Belgica MSS. I. p. 248. Crediderim potius ad hunc, quam ad ſequentem referendum.

Smaragdus, Abbas S. Michaelis ad Moſam in diœceſi Virdunenſi, Ord. S. Benedicti, & antea quoque Præceptor, qui fratres monaſterii Grammaticam docuit. A. 810. Romæ fuit in Collatione inter Papam & Legatos Caroli M. de proceſſione Spiritus S. A. 824. una cum Frothario Epiſcopo Tullenſi judex datus eſt a Ludovico Pio Imp. in controverſia inter Iſmundum Abbatem Mediolanenſem & monachos ejus. Reliquit hæc ingenii ſui monumenta:

1. *Commentarius in Evangelia & Epiſtolas in divinis officiis per anni circulum legenda*. Argent. 1536. fol. Trithemius *Poſtillam* vocat. Hos ſermones a Caſp. Hedione Germ. verſos eſſe ait Poſſevinus tom. II. Apparatus p. 418. & Wion in Ligno Vitæ II. 77.

2. *Diadema Monachorum*, vel *de Eccleſiaſticorum & Monachorum maxime, virtutibus*, ex ſententiis Patrum contextum. Pariſ. 1532. 8. 1640. 12. Antverp. 1540. 8. & in Bibl. PP. maxima tom. XVI. p. 1305.

3. *Commentarius in Regulam S. Benedicti*. Colon. 1575. fol. Editus eſt poſt Synodum Aquiſgranenſem a. 817. habitam, quia quædam ejus Statuta repetit. Male vero editus eſt inter opera Rabani Mauri: quia in hoc commentario varia occurrunt, quæ ex *Diademate Monachorum & Via Regia* repetiit. Verſus huic commentario præfixos edidit Jo. a Boſco in Bibl. Floriacenſi tomo I. pag. 290.

4. *Via regia*, ejuſdem indolis ac *Diadema Monachorum*, exſtat apud Dacherium Spicil. tom. V. p. 1. ed. prior. & tom. I. p. 238. edit. poſt.

5. *Acta Collationis Romanæ a.* 810. apud Sirmondum Concil. Galliæ tom. II. p. 256. & Labbeum tom. VII. p. 1194. Harduinum V. p. 969. In Bibl. Heilsbrunnenſi Codex eſt membranaceus, in titulo exhibens *Collationum librum II. capitula XVI. complexum*: quod an huc referendum ſit, an vero opus ſingulare ſit, non dixerim. Vide Catalogum Hockeri pag. 11.

6. *Epiſtola Caroli M. ad Leonem Pontificem de Proceſſione Spiritus S.* etiam noſtro tribuitur, ibid p. 1199. Harduinus pag. 973.

7. *Epiſtola ad Ludovicum Auguſtum* communi nomine Frotarii Epiſcopi Tullenſis & Smaragdi Abbatis ſcripta habetur inter Epiſtolas Frotarii loco tertio, apud Andr. du Cheſne S. Rerum Franc. tom. II. p. 71.

8. *Grammatica major* ſ. *Commentarius in Donatum*. Mabillonius Exemplar MS. in monaſterio Corbejenſi vidit, ex quo præfationem & quædam libri ſpecimina protulit in Analectis p. 358. Opus diviſum eſt in libros XIV. quibus in alio Codice decimus quintus de Orthographia ſubjicitur. In illo exempla potius ex ſacris, quam profanis Scriptoribus protulit, & nonnunquam Etymologias verborum Gothicorum & Francicorum immiſcuit.

9. *Commentarius in Prophetas*, &

10. *Hiſtoria monaſterii S. Michaelis* ſunt inedita. Varia de hoc Smaragdo legas in Chronico monaſterii S. Michaelis, quod exhibent Analecta Mabillonii p. 350. ſeqq. & in annotatione Mabillonii p. 357. Hiſtoire literaire de la France tom. IV. p. 439. Bulæi hiſt. Univerſ. Pariſ. tom. I. p. 641. Leyſeri Hiſtoria Poetarum medii ævi p. 284.

Sma-

Smaragdus, presbyter & monachus S. Maximini Trevirenſis, circa a. 800. Scripſit *Commentarium in Pſalmos*, cujus præfationem ediderunt Edm. Martene & Urſinus Durand Collect. ampliſſ. tom. I. pag. 53.

Fuit etiam Smaragdus Abbas monaſt. Luneburgenſis Sec. X. fundati.

Albertus Snavel, Belga neſcio quis, vixit ſub finem ſeculi XV. ſcripſit *Chronicam* rerum præcipue ad Belgii fœderati provincias ſpectantium, verſibus leoninis nec magnæ molis, ab anno 1200. 1421. editam in Analectis Gerardi Dumbar tom. III. p. 633.

Soccii Sermones per anni circulum a quodam egregio S. Theologiæ profeſſore, ordinis Ciſtercienſis, conventus in Marienrayd (*Mariæ roda*) prope Hildeshem, conſcripti fuerunt. Hic enim Doctor (ut habet præfatio ad dictos ſermones) cum eſſet ingenio clarus, & in ſcriptura potens, nec non in componendis ſermonibus expeditiſſimus, indignum ducens, talentum ſibi a Deo præſtitum & infuſam gratiam ſine fructu perire, *Sermones* quoſdam *de tempore & de Sanctis* per anni circulum compoſuit. Verum quia humilis erat, ingenito quodam rubore devictus, eoſdem ſermones, quoad vixit, non præſumpſit publicare. Moritur tandem in grandæva ætate, & fratres cellulam ejus emundantes, hos ipſos ſermones in ſoccis, ſeu ſotularibus ejus abſconditos invenientes, gaviſi de tanto theſauro, eos publicaverunt. At quia in ſoccis inventi ſunt, a re geſta ſermonibus nomen indiderunt, & *Sermones ſoccios* intitulaverunt; volentes nimirum, ut non ſcripta modo, ſed multo magis tantæ humilitatis exemplum omnes audientes inſtrueret. Prodierunt Argentorati anno 1484. & Daventriæ (*a*) in 3. tomis, in folio. Hæc Car. de Viſch in Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 299. Editionem antiquiorem, quæ ſine mentione loci 1476. prodiit, memorat Maittaire in Annalibus typographicis tomo I. p. 367. * Soccii MSS. ſermones tribus vel quatuor in folio voluminibus nactus ſum inter MSS. Codices Bibliothecæ PP. Ordinis S. Benedicti Cœnobii Vindobonenſis S. Mariæ ad Schotos; in fine vero ſermonum de Sanctis hæc legi: *Per manus Conradi de Puithuſa An. D.* 1384. *finitus eſt iſte liber, qui nuncupatur Soccus, in octava S. Michaelis Archangeli*. Ex quo diſcas vetuſtiorem eſſe auctorem hujus operis, quam vulgo a multis creditur.

Maittaire præter hic indicatam editionem an. 1476. memorat & alteram anni 1480. Daventriæ 3. voll. in fol.

Soccot, monachus Clarævallenſis, poſt Abbas Bonæ Cumbæ in Vaſconia, ſcripſit *Conciones ſuper Dominicas totius anni*, quæ MSS. ſervantur in Claravalle Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 300.

Solemnis, neſcio cujus, *Commentarius in Leviticum* MS. exſtat in Bibl. monaſterii Vallis Lucenſis in Gallia. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 1345.

Solitarius poſt annum fortaſſe 900. ſcripſit librum *de Gemma animæ*. Hæc ex Bellarmino de Miſſa II. 13. Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 425. * Id nominis in bene multis codicibus MSS. datur Honorio Auguſtodunenſi, cui & liber *de Gemma Animæ* tribuitur. Vide Bibliothecam Mellicenſem non ante multos annos Viennæ in Auſtria excuſam.

Solyinus de memoralibus geſtis Alexandri exſtat MS. in Bibl. monaſterii Parcenſis in Belgio, teſte Val. Andrea Bibl. Belgica MSS. II. p. 165. Fortaſſe eſt *Wilkinus* de Spoleto.

Somentius de Somentiis, Cremonenſis, Philoſophus & Aſtronomus circa a. 1458. ſcripſit *de Stellarum fixarum genere, de fluxu & refluxu maris, de primo mobili, & volatilium & aquatilium natura*. Ariſii Cremona literata tom. I. pag. 286.

Somniatoris Monachi *Poſtillæ in Evange-*

a) Per Richardum Paffrod. 1480. teſte Maittairio p. 410. *Sermones æſtivales*, ibid. 1490. fol.

gelia in Bibl. Sangermanenſi MSS. eſſe teſtatur Cangius.

Sonnacius, Archidiaconus, poſt Epiſcopus Remenſis, Concilium in metropoli ſua habuit a. 625. Ejus ſunt *Statuta* XXI. articulis conſtantia, quæ Georgius Colvenerius primum cum Flodoardo Remenſi edidit, poſt in Bibl. PP. max. tom. XVII. p. 649. & tomos Conciliorum relata ſunt. De *Teſtamento* ejus quædam profert Flodoardus II. 5. Adde Hiſt. literaire de la France tom. III. p. 518.

Soter, Epiſcopus Romanus, patria Fagundanus ex Campania, ſedit ab anno 175. 179. *Epiſtolæ decretales duæ*, quæ ipſi tribuuntur, exſtant apud Baronium tom. II. in Conciliis Binii & Harduini tom. I. p. 99.

Decreta apud Gratianum, Carranzam & alios. Interciderunt ejus *Epiſtola ad Corinthios*, quam ab his publice lectam fuiſſe ſcribit Dionyſius apud Euſebium Hiſt. Eccleſ. IV. 24. item *liber contra Cataphrygas* ſive Montaniſtas. Auctor Prædeſtinati c. 26. 86. Adde Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 206. Oldoini Athenæum Romanum p. 615. Fabricii Bibl. Græcam Volum. V. p. 190. Tillemontium tomo II. p. 459.

Sozomenus, Presbyter Piſtorienſis, ſed Florentiæ educatus, ſcripſit *Chronicon* ab orbe condito ad ſua tempora, ut in Præfatione loquitur. Conſtat duobus magnis voluminibus, quorum poſterius deſinit in anno M. CCXCII. Quidam tamen auctorem ſerius vixiſſe, & ad Seculum XVI. perveniſſe exiſtimant. Quamquam ſuperiora ſecula, quibus nondum politior litteratura reſtitui cæpta erat, ſtilus auctoris ſapit, ipſique litterarum characteres. In fine voluminis primi laudat auctor Veſpaſianum librarium iis verbis, quæ huc referre juvat. *Haud te, Veſpaſiane librarie, urbiſque Florentinæ civis, ſilentio præterire in hujus primi voluminis calce mihi eſt conſilium. Namque ſi Ciceronis coætaneus fuiſſes, te peroptime dignum ſuis aureis litterarum monumentis decoraſſet, immortalemque feciſſet. Tu profecto in hoc noſtro deteriori ſæculo Hebraicæ, Græcæ, atque Latinæ linguarum, omnium voluminum dignorum memoratu notitiam, eorumque auctores memoriæ tradidiſti. Quam ob rem ad te utique omnes Romanæ atque aliarum eccleſiarum Pontifices, Reges, Principes, aliique trium linguarum eruditi, ſi humanitatis cognitionem cupiunt, greſſus ſuos dirigunt. Ego autem ipſe, ut pro veritate loquar, auxilio tuo in doctorum virorum documentis ab eis relictis potiſſimum uſus ſum: quorum multa mihi a te demonſtrata, ac deinde diligenter perquiſita, in hoc primo noſtro volumine conſerui. Eſto ergo immortalis, ut ita dixerim, dummodo hæc mea ſcripta, ſatis inepte pro ingenioli mei facultate prolata, tu etiam permanebis.* In ſecundo ejuſdem Sozomeni volumine ad a. DCCCLIII. fit mentio de Joanna Pſeudopapiſſa; & ad annum M. CC. XC. de miraculo Euchariſtiæ, quod apud Pariſios evenit: ubi Judæus quidam pepigit cum femina Chriſtiana, ut ad ſe corpus Chriſti deferret, quod in ferventem aquam projecit. Hæc Mabillonius in Itinere Italico p. 172. qui hunc Sozomeni Codicem in bibliotheca Abbatiæ Fæſulanæ invenit. Quamvis autem citetur Sozomenus in Annalibus Ptolemæi Lucenſis ad annum 1254. & inde Voſſius cum Caveo eum a. 1290. vixiſſe tradant, tamen illa lacinia recentioribus temporibus inſerta eſt. Nam Sozomenus anno circiter 1430. vixit & ſcripſit, prout monet Muratorius tom. XI. S. R. Ital. p. 1247. Natus enim eſt Piſtoriæ, filius Bonifacii Sozomeni circiter a. 1407. & ſequentibus, Florentiæ literis incubuit, fuit deinde Canonicus in patria, interfuit Concilio Conſtantienſi, & demum a. 1458. obiit. Scripſit *Chronicon univerſale a mundo condito ad ſua tempora*, quod vero integrum luce dignum non judicatur, quia non niſi vulgaria continet, & in reliquis, quæ bonæ frugis ſunt, Joannem & Matthæum Villanos, qui lingua Italica ſcripſerunt, & tomis antecedentibus a Muratorio editi fuerant, totos deſcripſit. Hinc laudatus Murato-

to-

torius non niſi *Specimen Hiſtoriæ Sozomeni* edidit ab anno 1362. 1410. tom. XVII. S. R. Ital. p. 1057. Neque ſtilus ejus magnopere ſe commendat, ſed barbarus eſt, ab amicis tamen forte emendatus, quod & in Epiſtola ad librarium contigiſſe probabile eſt. Adde Oudinum tomo III. p. 795. * Multo certiora de viro hoc doctiſſimo dare nunc mihi licet ex Bibliotheca Piſtorienſi viri Doctiſſimi Franciſci Antonii Zacharia Lib. I. Part. III. Pag. 29. Natus eſt igitur Sozomenus Piſtorii anno 1387. Conſtantienſi Concilio interfuit. Tum Canonicatu in Eccleſia Majori Piſtorienſi potitus, ibi tandem anno 1458. obiit. Hiſtoriam hic indicatam ſcripſit, quam perduxiſſe uſque ad annum 1455. idem vir doctiſſimus productis teſtibus affirmat. Reipſa tamen nullibi invenitur Codex MS. Hiſtoriæ Sozomeni ad uſque eum annum deductæ. Quæ vulgavit Muratorius fragmenta ſunt Hiſtoriæ ejuſdem Sozomeni ad annum uſque 1410. In MS. Codice Bibliothecæ Feſulanæ Canicorum Lateranenſium hæc ipſa Hiſtoria extat duobus diſtincta Codicibus ab Orbe condito uſque ad Cæleſtinum V. perducta, ut nos docet Pater Antonius Pallavicini Novarienſis ejuſdem Congregationis Canonicus Vir. Cl. in Summa Bibliothecæ Feſulanæ edita Florentiæ 1752.

Joannes Dominicus Spazarini Patavinus. Scriptoris hujus extant in Bibliotheca Ambroſiana *fragmenta hiſtorica* in cod. MS. chartaceo, teſte P. Montfaucon Biblioth. MSS. tom. I. pag. 513. Nec plura de hoc viro novi, de quo forte plura dediſſet Fabricius, niſi morte præpeditus fuiſſet, quandoquidem huc Lectores ſuos revocavit.

Poſtquam hæc ſcripſi, evolvendum occurrit volumen alterum inſcriptum: *Diſſertazioni Voſſiane* di Apoſtolo Zeno pag. 195. ex quo didici hiſtoriam, quam Spazarinus ſcripſit, res geſtas Venetorum continere, atque ad annum uſque 1516. ab auctore illo ſuo perduci. Extat ineditum hoc opus in Bibliotheca Patavina teſte Thomaſino in opere inſcripto: Bibliotheca Patavina MS. & alibi. Obiit auctor iſte an. 1519. ætatem agens annorum 90. Reipublicæ Venetæ a ſecretis, vel, ut ætate illa appellabatur, cancellarius fuit.

Spera-in-deus, vel *Sperandeus*, Abbas Cordubenſis, ſcripſit ſeculo X. *adverſus Coranum ſive Sarracenorum Legem*, *de martyrio Adulphi & Joannis*, *Epiſtolas duas ad Alvarum de myſterio Trinitatis*. Plura Nic. Antonii Bibl. Hiſpana Vetus VI. n. 135. ſeq.

Matthæus Spinellus de Juvenatio, quod oppidum eſt littorale in territorio Barienſi, inter Tranum & Barium, patriæ ſuæ Judex ſive Syndicus ſec. XIII. ſcripſit *Chronicon rerum in Italia geſtarum* ab anno 1247. ad 1268. & quidem lingua Italica, quod articulatim diſcerptum exſtat apud Joan. Antonium Summonte tom. II. hiſtoriæ Neapolitanæ lib. 3. una vero ſerie Latino ſermone edidit Dan. Papebrochius in Propylæo ad Acta Sanctorum Maji part. II. p. 40. deinceps occurrit in Jo. Bapt. Caruſii Bibl. hiſtorica regni Siciliæ tom. II. p. 1055. & Muratorii S. R. Ital. tom. VII. pag. 1089.

Stanislaus de Cracovia, Polonus, Ord. Prædicatorum, medio circiter ſeculo XIV. ſcripſit *de vita & miraculis S. Hyacinthi Ord. Prædicatorum*, quod opus nondum eſt editum. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 632. Adde Acta Sanctorum tomo III. Auguſti p. 309.

Stanislaus Polonus, Ord. Minorum Reg. Obſerv. ferventiſſimus Prædicator in Lithuania, floruit a. 1483. ſcripſit *Vitam S. Stanislai Epiſcopi*. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 319.

Stanislaus de Znoyma, a patria, urbe Moraviæ primaria ſic dictus, Profeſſor Theologiæ Viennenſis in Auſtria, ſec. XV. Scripſit *Tractatum contra Huſſitas* MS. in Bibl. Bethlenſi. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. pag. 612. *Epiſtola ad Jo. Huſſum* extat in Bibl. Heilsbrunnenſi, teſte Catalogo Hocke-

riano p. 119. * Authoris hujus opuſcula alia ſervat Bibliotheca Vindobonenſis, ex cujus indice MS. hæc mihi notavi: Tractatus *de univerſalibus realibus*. Cod. 429. Theolog. Latin.

Tractatus de Sacramento Altaris, ibid.

De peccato & gratia, cod. 431.

De vero & falſo, cod. 465.

De eccleſia, & alii tractatus *de Antichriſto* cum ſermone contra V. articulos Wiclefi, cod. 476.

De triplici ratione cultus latriæ, *Duliæ*, & *Hyperduliæ* cod. 491.

Stantonus, Anglus, Philoſophus & Mathematicus, ſeculo incerto. Scripſit *Canones in tabulas Arſachelis*. Pitſeus Append. Centur. IV. 37.

Chronicon Stederburgenſe, quod monaſterium eſt monialium in diœceſi Hildesheimenſi, ab anno 1000. 1319. Inſerta eſt Gerardi Præpoſiti narratio *de rebus geſtis Henrici Leonis*. Primus invenit & editioni paraverat Henricus Meibomius, avus, edidit autem cum ejus aliis opuſculis Henricus Meibomius junior a. 1682. inſertum poſtea Scriptoribus rerum Germanicarum tom. I. pag. 450. Authenticum exemplar nactus Leibnitius denuo & auctius edidit tomo I. Scriptorum Brunſuicenſium p. 849.

Georgius Stella, Januenſis, Facini Stellæ, Cancellarii communis Januæ filius, Civis ibidem, peſte cum ſuis obiit a. 1420. ſcripſit *Annales Genuenſes* ab anno 1297. ad 1409. quos deinceps

Joannes Stella frater, Notarius & Cancellarius Januenſis uſque ad annum 1435. continuavit. Exſtant in Muratorii S. R. Ital. tom. XVII. p. 945. Georgius quoque in præfatione *de Sanctis & illuſtribus patriæ ſuæ viris* librum promittit, qui an adhuc ſuperſit, non conſtat. Confer præfationem Cel. Muratorii. Alios *Annales Genuenſes* Georgii Stellæ, ſed Italica lingua conſcriptos, inde ab anno 1147. memorat in Bibl. Sluſiana obvios Bern. de Motfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 176.

Stepelinus, monachus S. Trudonis in Hasbania, ſub finem ſeculi XI. ſcripſit *Miraculorum S. Trudonis* libros II. editos a Mabillonio Seculo VI. Benedictino, parte 2. p. 85.

Stephanardus Flamma de Vicomercato, Inſuber, a patria nomen ducens, Mediolani fuit in domo S. Euſtorgii Ord. Prædicatorum, ubi primus Theologiam docuit a. 1292. obiit a. 1298. Scripta ejus hæc ſunt: *Poſtilla ſuper Lucam*, *Dialogus de apprehenſione ſ. de potentiis apprehenſivis*, *ſumma notabilis in jure Canonico*, *Periarchon ſ. de principiis nominum*, *de controverſia hominis & fortunæ*, *metrice*, *de irregularitate*, *de emanationibus*, *de peſte Mediolanenſi Carmen*. Sed hæc omnia non dum ſunt edita. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 460. 461. Picinelli Ateneo de' Letterati Milaneſi p. 498. Altamuram p. 76. 463. Giornale de' Letterati d' Italia tom. XV. p. 6. Oudinum tomo III. p. 609. *Poema* ipſius *de geſtis in civitate Mediolani ſub Ottone Vice-Comite* ab anno 1263. 1277. edidit Lud. Ant. Muratorius primum tom. III. Anecdotorum Latinorum pag. 57. dein tom. IX. S. R. Ital. p. 57.

Stephanus I. Papa, Romanus, ab anno 257. *Epiſtolæ* ejus duæ habentur tom. I. Conciliorum Harduini pag. 141. & apud Baronium tom. II. *Decreta* apud Gratianum, Ivonem, Burchardum Wormatienſem & alios. Adde Proſperi Mandoſii Bibl. Romanam Cent. VIII. 54. Lud. Jac. a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 207.

Stephanus II. Papa (Baronio & aliis III.) patria Romanus, ſedit ab anno 752. 757. *Epiſtolæ* illius variæ occurrunt apud Baronium annis dictis, *una* ad Pipinum Francorum Regem, tom. III. S. R. Ital. Muratorii part. 2. pag. 92. ſeqq. *Reſponſa*, quæ a. 754. cum in Francia eſſet in Cariſiaco villa ad varias quæſtiones dedit, edita ſunt a Sirmondo in Conciliis Galliæ, & Harduino tom. III. Conciliorum p. 1985. *Epiſtola* ad Proculum Archiepiſcopum Viennenſem in Bibl. Floriacenſi Joan.

a Bo-

a Boſco tomo III. p. 44. Adde Lud. Jacobum a S. Carolo p. 218. Oldoini Athenæum Romanum p. *619*.

Stephanus III. al. IV. Syracuſanus, ſedi Romanæ præfuit ab anno 768. 772. *Epiſtola* ejus *una* ad Carolum & Carolomannum Francorum Reges legitur apud Baronium a. 770. n. 9. plures tom. III. Muratorii part. 2. p. 177. tom. VI. Conciliorum Labbei, in Jac. Gretſeri Volumine Epiſtolarum Pontificiarum, & in Scriptoribus Francicis Andr. du Cheſne. Ant. Mongitore Bibl. Sicula tom. II. p. 237. Hier. Raguſa Elogia Siculorum p. 265. Lud. Jacobum l. c. Oldoinum p. 622.

Stephanus V. al. VI. Romanus creatus a. 885. mortuus a. 891. *Epiſtolæ* illius quædam editæ ſunt a Baronio ad annum 885. n. 9. ad a. 886. n. 26. item Ughello in Italia ſacra, & Harduino tom. VI. Conciliorum p. 461. Una conficta exſtat in Marca Hiſpanica p. 813. quam fraudem detegit auctor Petrus de Marca p. 365. ſeq. *Sermo* ad populum Romanum otioſis ſermonibus & fabulis in Eccleſia vacantem, ibidem a. 890. n. 2. & apud Anaſtaſium in vita. Exſtat etiam hujus Pontificis (teſte Carriere in Hiſtoria Chronologica Pontificum Rom.) *Reſcriptum* ad Heribertum Archiepiſcopum Moguntinum, *quo explodit purgationem per ferrum candes vel aquam ferventem fieri ſolitam*.

Adde Proſperi Mandoſii Bibl. Romanam Cent. V. 18. Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 209.

Stephanus VII. ab anno 897. ſtrangulatur a. 900. *Epiſtola* ad Fulconem Remenſem exſtat in Flodoardi Hiſt. Remenſi IV. 4.

Stephanus IX. Germanus, Baronio & aliis X. primum dictus Fridericus (inde ejus ſupra mentio facta eſt lib. VI. p. 208.) fuit primum Eccleſiæ Rom. Bibliothecarius & Cancellarius, poſtea monachus & Abbas Caſſinenſis, tandem Papa ab anno 1057. menſe Junio, uſque ad annum ſequentem, 29. Mart. *Epiſtolam* ejus *unam* ad Willelmum Archiepiſcopum Remenſem poſt Papirium Maſſonum edidit Baronius ad annum 1057. n. 23. *alteram* ad Pandulphum Epiſcopum Marſicanum Ughellus Italiæ ſacræ tom. IX. *utramque* Harduinus Conciliorum tomo VI. pag. 1501. *Tractatum contra hæreſin Fermentariorum* memorat Anonymus Mellicenſis c. 86. Librum duplicem *de corpore Domini* adverſus Græcos Petrus Diaconus de viris illuſtribus Caſſinenſibus c. 17. ubi confer adnotationem Jo. Bapt. Mari.

Stephanus Abbas, neſcio quis, auctor *Regulæ Monacharum*, quæ habetur in Codice Regularum Lucæ Holſtenii part. 2. pag. 75.

Stephanus, de Balgiaco, *Æduenſis* ſive *Auguſtodunenſis* Epiſcopus ab a. 1112. ad 1136. quo ſe hac dignitate abdicavit, & in monaſterio Cluniacenſi diem ſuum obiit. Ejus eſt liber *de Sacramento Altaris*, primum a Jo. de Montelon Canonico Auguſtodunenſi, apud Henr. Stephanum a. 1517. editus, poſt in Bibliothecis Patrum toties repetitus. Caveus p. 564. Oudinus tomo II. p. 1101. Gallia Chriſtiana tomo IV. p. 389.

Stephanus, *Afer* natione, presbyter *Altiſſiodorenſis*, circa a. 587. Ab hoc petiit Aunarius, ut vitam S. Amatoris proſaico, S. Germani vero ligato ſermone conſcriberet. Exſtat ad eum Epiſtola Aunarii, cum reſponſione Stephani noſtri, in Actis Sanct. tom. I. Maji pag. 50. quæ probabile facit, *Vitam S. Amatoris*, quæ ibidem p. 52. occurrit, a calamo ipſius profluxiſſe. Inde conſtat vitam S. Germani equidem a Stephano conſcriptam, ſed vel perditam, vel nondum editam eſſe. Voſſius de hiſtoricis Latinis III. 3. pag. 749. Hiſt. literaire de la France tom. III. p. 361.

Stephanus de Aliis, Cremonenſis, ex ordine Humiliatorum circa annum 1485. ſcripſit *de hoſpitalitate & de horis canonicis*. Ariſii Cremona literata tom. I. pag. 1340.

Stephanus Anglicus, quem Pitſeus Ap-

pend. Centur. IV. 38. memorat, eſt idem *Stephanus Langtonus*, de quo Fabricius noſter ſupra lib. XI. p. 242. ſeqq.

Alius hujus nominis fuſe conſignavit *Vitam S. Wilfridi*, quam in compendium redegit Guilielmus Malmesburienſis. Voſſius de Hiſtoricis Latinis III. p. 722.

Stephani, *Anicienſis* Epiſcopi, *Epiſtolam* in paſſionem S. Placidi martyris & ſociorum ediderunt Martene & Durand Collect. ampliſſ. VI. p. 788.

Stephanus, Archiepiſcopus *Antibarenſis*, circa finem ſeculi XV. Ejus *Sermo de fide contra Turcas & de futura tribulatione* MSS. in Bibl. Ambroſiana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 524. Prior impreſſus eſt a. 1480. 4. ſine mentione loci. Scripſit etiam *in Cantica*, & forte etiam *in duodecim Prophetas*. Vide eundem p. 101. 139. 1344. Vid. infra *Stephanus Torcellanus*.

Stephanus Aquædunus, vide infra *Eiton*.

Stephanus Auguſtodunenſis, vide ſupra *Æduenſis*.

Stephanus Autiſſiodorenſis, vide infra *Stephanus de Varneſia*.

Stephanus Baſignanatus Gorgonius, Carmelita Theologus, ſub initium ſec. XVI. Ejus *Oratio de immortalitate animæ*, una cum *Exhortatione ad arma contra infideles capeſſenda*, habita fuit in Conventu Cardinalium coram Leone X. a. 1517. Excuſa ſine loci, aut typographi, aut temporis expreſſione. Hæc Bern. de Montfaucon in Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 585.

Stephanus de Bella villa, vide *Stephanus de Borbone*.

Stephanus Biſuntinus, a patria *Veſontione* ita dictus, Ord. Prædicatorum, Magiſter Pariſinus, Provincialis provinciæ Franciæ & demum Magiſter ordinis, obiit Lucæ a. 1294. Scripſit *Poſtillas in Eccleſiaſten & Apocalypſin*, *Librum de auctoritatibus Sanctorum & Philoſophorum*, *Alphabetum narrationum*. Vid. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 480. Altamura p. 69. 461.

Stephanus Boni Fontis Abbas primus, quod monaſterium in Campania Galliæ & diœceſi Remenſi ſitum, & a. 1137. vel, ſecundum alios, 1154. fundatum eſt. Liber ejus *de exordio cœnobii Ciſtercienſis* editus eſt in Bertrandi Tiſſier Bibliotheca Patrum Ciſtercienſium Bonofonte 1660. edita, p. 1. Vide Ittigium de Bibliothecis Patrum c. 13. p. 675.

Stephanus Birkington, aliis *Brikington*, ex vico Birkinton in inſula Taneti in Cantia oriundus, Ord. S. Benedicti in cœnobio Cantuarienſi, circa annum 1380. Scripſit *Seriem & Vitas Archiepiſcoporum Cantuarienſium*, unam breviorem ab Henr. Whartono tom. I. Angliæ Sacræ p. 1. editam, alteram auctiorem, ex qua Auctor Antiquitatum Britannicarum plura adfert. Tribuuntur eidem *Commentarii de regibus Angliæ*, *de Pontificibus & Imperatoribus Romanis*. *Catalogum* vero *Epiſcoporum Elienſium*, quem ipſi Pitſeus Append. Centur. IV. 39. tribuit, ejus eſſe negant. Vide Rob. Gerii Append. ad Caveum p. 51. Oudinum tomo III. pag. 1153.

Stephanus de Borbone, a familia, *de Bellavilla* vero, a patria dictus, oppido Burgundiæ. Puer Matiſcone inter clericos eccleſiæ cathedralis S. Vincentii educatus fuit, poſtea Pariſiis literas tractavit, inde ordini Prædicatorum nomen dedit, & per maximam Galliæ partem, imo in ipſis Alpibus, concionibus habendis operam dedit. Vixit a. 1262. duoſque Tractatus elaboravit, *de diverſis materiis prædicabilibus*, & *de VII. donis Spiritus Sancti*, in quibus res a ſe in itineribus geſtas exponit. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 184. 185. qui ſimul docet, in Speculo morali, quod Vincentio Bellovacenſi tribuitur, dimidiam fere partem ex opere poſteriore Stephani noſtri eſſe deſcriptam, id quod Prologus & Excerpta ſatis ampla ibidem

dem reperienda docent . Oudinum tomo III. pag. 239. Memoires de Trevoux 178. p. 1484. Anonymus , cujus Tractatus de hæreſibus Pauperum de Lugduno exſtat in Martene & Durand Theſauro novo Anecdotorum tomo V. p. 1777. ait , ſe ſua de libris Fratris Stephani de Bellavilla accepiſſe .

Stephanus Brovvne , Carmelitanus monachus , Theologus primum Aberdonienſis, poſt Oxonienſis anno 1340. Scripſit *Conciones & Lecturas Scholaſticas*. Balæus Centur. XIV. 54. Pitſeus c. 519.

Stephanus Brulifer , vide ſupra lib. II. p. 285. Nomen ejus eſt *Brulefer*, germ. *Brenneiſen* . Memoriam ejus a. 1718. d. 15. Oct. peculiari ſcriptiuncula celebravit Herm. von der Hardt.

Stephanus Cajetanus a patria ſic dictus , Ordinis Dominicani , Vicarius Archiepiſcopi Neapolitani per annos XXXII. Floruit a. 1470. & *Librum de ſacramentis* ſcripſit . Trithemius de Scriptor. Eccleſ. c. 861. Toppi Bibl. Neapolit. p. 286. cum additionibus Leon. Nicodemi p. 232. 233. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 857.

Stephanus Calvus , Cremonenſis , humaniorum literarum in patria Doctor, ſcripſit *de regulis Grammaticalibus* , *de arte rhetorica* , *Sententias morales* . Ariſii Cremona literata tom. I. p. 236.

Stephanus Cantuarienſis , eſt *Langtonus* , de quo ſuperius lib. XI. p. 242.

Stephanus Carnotenſis Comes , ſeculo XIII. cujus *Epiſtola de bello ſacro* habetur in Mabillonii Muſeo Italico tom. I. pag. 237.

Stephanus Cellæ novæ in Gallæcia monachus , circa a. 1150. ſcripſit *Vitam & miracula S. Rudeſindi* , Dumienſis Epiſcopi , a. 877. defuncti , quæ exſtat in Actis Sanct. tom. I. Mart. p. 107. & apud Mabillonium Sec. V. Benedict. p. 522. cujus obſervationem præviam confer. Caveus p. 586. Nic. Antonii Bibl. Hiſpana Vetus VII. 7. n. 100.

Stephanus de Chalmeto , Cartuſiæ Portarum Monachus , vixit ſeculo XII. Ejus Epiſtola *ad Monachos S. Sulpitii* Ordinis Ciſtercienſis *de perſeverantia ordinis* exſtat in Bibliotheca PP. max. tom. XXIV. pag. 1518.

Stephanus Ciſtercienſis , vide *Hardingus* , lib. VIII. p. 188. 189. Adde *Exordium parvum ordinis Ciſtercienſis* ipſum Stephanum auctorem agnoſcere , & ſub initium Bibl. PP. Ciſtercienſium Bertrandi Tiſſier editum eſſe .

Fr. Stephanus Cœleſtinus , Florentinus , circa a. 1448. ſcripſit *de intellectus humani ultima functione* , qui liber Bononiæ impreſſus eſt . Bumaldi Minerval p. 215.

Stephanus Comes , neſcio quis , cujus *Epiſtola ad uxorem de expeditione Hieroſolymitana* MS. eſt in Bibl. Vaticana . Vide Monteſalconium p. 24.

Stephanus de Conty , natus de Ambianis , Monachus & Officialis Corbeienſis , cujus exſtat *Hiſtoria ſui temporis* , in Cod. 520. Bibl. Sangermanenſis . Vixit ſub Carolo VI. ſec. XV. Hæc Car. du Freſne in Indice Auctorum , quem Gloſſario præfixit . Scripſit etiam *de Jure Canonico* . Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 1131. 1135.

Stephanus Coſta , Papienſis , JCtus , ſcripſit *de conſanguinitate & affinitate* , in Tractatu Tractatuum Vol. I. fol. 20. *de ludo & joco* . ibid. fol. 181. * Ejus repetitiones variæ impreſſæ Papiæ per M. Antonium de Carchano An. 1483. Vivebat ſæculo XV. inclinante , legebatque in univerſitate Papienſi ; ut carmen ibi impreſſum docet .

Auctor Ticini primus in urbe legens .

Stephanus Cremonenſis , vide *Stephanus Serva* .

Stephanus Diaconus . Vide ſupra ſub *Meſſiano* lib. XII. p. 76.

Stephanus Dolanenſis . Vide infra *Olomucenſis* .

Stephanus Dulcinus , Cremonenſis , non Mediolanenſis , Regiæ Eccleſiæ S. Mariæ Scalenſis Mediol. Canonicus , initio ſec. XVI. ſcripſit *de nuptiis Illuſtriſſ. Ducis Mediolanenſis* , Mediol. 1489. 4. *Bre-*

4. *Breviarium*, *ſeu Bonifacii Simonetæ Abbatis Ciſtercienſis*, *de Chriſtianæ fidei & Romanorum Pontificum perſecutoribus Epiſtolarum libros ſex*, *cum ſummariis*. Mediol. 1502. Baſil. 1509. fol. Ariſii Cremona literata Tom. II. p. 2. Picinelli Athenæum eruditorum Mediolanenſium p. 497. * Quid egerit Stephanus iſte in opere inſcripto: *Bonifacii Simonetæ Doctoris ac Monaſterii Comu Abbatis perſecutionum Chriſtianarum hiſtoria*, *Pontificumque commentarii*; ex me potius volo diſcant lectores, quam ex ambiguis Bibliothecarii hujus verbis. Nihil igitur operis in lucubratione iſta impendit Dulcinus, niſi ut in ſe aſſumeret curam libri evulgandi; dedit etiam operis *Breviarium*, ſeu breviſſimum ſchema. Cætera ſunt ejuſdem Bonifacii, cujus opus primo lucem vidit Mediolani An. 1492. menſe Januarii in fol. Codicem hunc ſervat Bibliotheca Canonicorum Majoris Eccleſiæ Lucenſis, cui in fine manu deſcriptam Epiſtolam quamdam legi ad opus iſtud, & auctorem pertinentem. Hanc ipſam Epiſtolam, quod non admodum prolixa ſit, hic dare non gravabor.

Reverendo in Chriſto Patri D. Abbati, *cæteris quoque Patribus*, *confratribuſve Monaſterii S. Auguſtini intra muros Civitatis Placentiæ ordinis Regularium Canonicorum Frater Aloiſius della Cruce Prior Cornu S. P. D. & optat.*

Fama eſt haud diu ficta, *falſa vel*, *ſed vera*, *& quam* (*juxta Philoſophum*) *veram omnes autumant*. *Famant quilibet nempe*, *Reverende D. P. Abba*, *veſtram tandem Paternitatem una cum veſtro toto Angelico cœtu vere imitari vitæ ſanctimoniam venerabilis S. P. Auguſtini Doctoris excellentiſſimi vaſtam eremum incolentis*; *qui nec propterea ſacram meditationem divinam aſpernabatur*, *quin potius jugi vigilantia amplexabatur ſummopere utramque*. *Vobis itaque Magni Doctoris imitatoribus venerandis Patribus*, *literarum ſtudii pariter*, *& vitæ ſolitariæ cultoribus Reverendus Dominus Bonifacius Simoneta Abbas S. Stephani Cornu ordinis Ciſtercienſis* (*me medio*) *fragmen mittit* (*quod & quidem dono largitur*) *ſudorum*, *ſuarum vigiliarum*: *opus videlicet pene divinum ab eo miro ordine compoſitum*: *ut id capientes mutua charitate* (*uti ſoletis*) *ſimul benevolentia continuantes unanimes* (*ut ſemper fuiſtis*,) *& perſeverantes conſolidemini*. *Ex eo quippe percipietis*, *viri famoſiſſimi*, *modeſtiam*, *religionem*, *manſuetudinem*, *devotionem*, *munificentiæ culmen*, *pietatem*, *clementiam*, *cunctarum denique ſcientiarum monarchiam*, *bonorum atque morum omnium peramœnum odorem*, *prudentiam*; *neque ejuſdem auctoris ingenium prodere angelicum neceſſe eſt*; *mirificum ipſum ſe commendat opus*, *in eo velut Paradiſo* (*cum animadvertetis*) *ita perpulchri flores legi conjicietis cum fructibus miraciſſimis cum ſuaviſſima harmonia cujuſque Philoſophiæ*, *artis & ſcientiæ*, *ut nuſquam ab ipſo haud plenius*, *vel abſcedat hilarius*, *ad id vel triſtis etſi jejunus acceſſerit*. *At ſi primo opus nomen poſſideat de perſecutione Chriſtianorum*; *tamen ſic varius varias liber hic modo continet artes*, *quod* (*ut ita dicam*) *Reginam adſtare videas a dextris in veſtitu deaurato circumdata varietate*. *Nempe liber ipſe ſua varietate*, *auctoris ſui perſpicaciſſimi denique inſignem doctrinam aperit partim*, *modo Pontificum actus ſummorum*, *& vitas demonſtrando*, *modo commendando eorumdem virtutes*; *vitiaque malaque ipſorum damnando crimina*. *Hæ*; *quæ quis non laudet ſacro monimenta liquore adſperſa*? *Epiſtolarum enim hujus inſignis ita ſenſus varios aperit claro ſermone*; *quod non dubium illi ſingulas heroi hærere ſcientias*, *ſive Aſtronomo ſint*, *aut Medico*, *vel Phyſico*, *ſeu Hiſtorico*, *Coſmographo*, *Chiromanticoque attinentes*. *Docet & perſæpe civilium legum ordinem*, *ac Canonicarum inſtitutiones*. (*Ut quidam ſcribit*) *denique habent ſcriptores protinus omnes*: *emicat hoc clarum opus*.

1. *Quod boni* (ut fert idem) *dat gravitas*: *quod candida facta tulerunt*:

2. *Hic*

2. *Hic velut irrigui refluenti aſpergine prati*
3. *Agmina ſubluerit florum varioque colore*
4. *Herba viret: placito ſic ſtat ſententia caſu*
5. *Propoſito, & quadrant alienaque dicta ſequuntur*

Facie igitur jucunda accipe corde ſereno alme conſortium devota quod porrigit manus dextrocherium e ſuperis delapſum, videlicet monilibus immenſis coruſcatum, pretioſiſſimis lapidibus ſplendidatum, vernantibus, atque coruſcantibus gemmis radiatum, contextum inſignibus margaritis, auro quoque puriſſimo circumligatum, & argento, ac ſplendore luminatum Solis, lumine . . . . . clarum & ſyderum, in videlicet communi veſtra excellentiſſima Bibliotheca (ut inde redactum magis, magiſque ſicuti lux ſuper candelabrum poſita elucеſcat) honorifice ſic ibidem locandum per vos qui inter orthodoxorum clara Patrum opera glorioſe vivat in æternum. Verum tamen univerſa vanitas omnis homo vivens, & imagine pertranſiens, fruſtraque ſe conturbans, caſſo atque ſuo labore ultro ſe exercens. Valete Venerabiles Patres, mei quoque obſecro ad pium memores eſtote dominum noſtrum. Amen.

Ex Abbatia S. Stephani Cornu juvenis XVI. Kal. Jan. 1497.

Earumdem VV. RR. Paternitatum Aluyſius della Cruce Clarævallis Monachus decretorum Doctor, & S. Stephani Cornu Prior immeritus.

Stephanus Eccleſiæ Gallus Arvernus, Claromontii natus, S. Theologiæ Magiſter & hæreticæ pravitatis Inquiſitor, vixit A. 1366. Reliquit *Expoſitionem ſuper Pater noſter*, & *Acta inquiſitionis*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 660.

Stephanus Eddius. Vide ſupra lib. V. pag. 80.

Stephanus Eduenſis, vide *Æduenſis*.

Stephanus Eiton, *Edon*, lat. *Aquædunus*, Anglus, Canonicus regularis Ord. S. Auguſtini in monaſterio Warotrenſi, diœceſis Eboracenſis, circa A. 1320. Scripſit *Acta Regis Edvvardi ſecundi*, Lelandus c. 346. Balæus Centur. V. 9. Pitſeus c. 470.

Stephanus Eugubinus, floruit tempore Juſtini Imp. A. 565. ſcripſit *Chronicon* ab origine mundi uſque ad ſua tempora, *de Chriſto & de Eccleſia*. Ita Jacobillus in Bibl. Umbriæ p. 254. qui ad Vincentii Armanni Comment. civitatis Eugubii provocat.

Stephanus de Exonia: de hoc addimus verba ex Catalogo MSS. Bibl. Teniſonianæ p. 12. 13. *Annales domus Fratrum de Multifernan* (i. e. Montis Fernandi) ab An. Dom. 45. ad A. 1274. In iis nulla deprehenduntur veſtigia ſive auctoris, ſive loci ad quem olim pertinebant. Sed quia ibi crebra fit mentio de rebus Conatienſibus, & ſpeciatim de antiqua familia Dexceterorum (ſive de Exonia) Athletanæ Dominorum, & Cœnobii Stradenſis Fundatorum; inde orta eſt ſuſpicio, ad Cœnobium fratrum Prædicatorum Stradæ prope Athelthan, in Comitatu Majo, pertinuiſſe, & ejus loci Dominicanum aliquem horum Annalium fuiſſe auctorem; fortaſſe (inquit Waræus) fratrem Stephanum de Exonia, quem natum perhibent A. 1246. & inductum 1263. Hæc ibi. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 320. eum *Stephanum Hibernicum* vocat, male vero *de Oxonia:* in reliquis conſentit.

Stephanus Fliſcus, Manfredi fil. Soncinenſis, J. U. D. ac Epidaurii Gymnaſii Rector circa annum 1453. Scripſit *Synonyma verborum*, *Synonyma ſeu variationes Sententiarum*, Mediol. 1480. Venet. 1544. *Phraſes elegantiæ Latinæ*, ſine loco. 1485. *de componendis Epiſtolis*, Venet. 1505. in 4. 1547. *Regulas Summaticas*, (opus Grammaticum) Brixiæ 1634. Ariſii Cremona literata tom. I. p. 278.

Stephanus Foreſtus, Hungarus, a. 1312. fuit Archiepiſcopus Strigonienſis, alias Ord. S. Auguſtini, obiit a. 1332. ſcripſit *Sermones & Comment. in libros Sententiarum*. Gandolfus de ducentis Au-

Auguſtinianis ſcriptoribus pag. 326.

Stephanus Francus, Ord. SS. Trinitatis Redemptionis captivorum S. Joannis de Mattha fundatoris diſcipulus, Presbyter Cardinalis S. Calliſti ab Innocentio III. creatus, obiit a. 1218. Scripſit *de virtutibus & excellentiis B. Mariæ*, *& de immaculata ejuſdem conceptione*. Oldoini Athenæum Romanum p. 619.

Stephanus de Gareſio, Inſuber, Ord. Prædicatorum, a quo ajunt typis editum eſſe librum, *Catena argentea in univerſam Logicam*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 895. Andr. Roſſotti Syllabus Scriptorum Pedemontanorum p. 521.

Stephanus de S. Genovefa, vide infra *Tornacenſis*.

Stephanus Geroldus, Antiquitatum amator circa a. 1360. collegit *Epitaphia inſignia Cremonæ*. Ariſius l. c. p. 173.

Stephanus Gilletus, Burgundus, Carmelita, Lugdunenſis & Narbonæ Provincialis, Tria *Sermonum* volumina per annum ſcripſit, & *Collationes varias*. Vivebat a. 1380. Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 433.

Stephanus, *Grandimontenſis* ordinis fundator, alias quoque *Stephanus de Mureto*, a loco ſcilicet *Mureto*, horis quatuor ab urbe Lemovicenſi diſſito, ubi primum vitam eremiticam egit: obiit a. 1124. cujus Regula edita Divione 1645. & Rotomagi 1671. Opus ejus, quod *Doctrina* inſcribitur, MS. exſtat in Bibl. S. Germani de Pratis, teſte Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. pag. 1137. Adde Oudinum tomo II. p. 881.

Stephanus Herrandus, *Halberſtadenſis* Epiſcopus. Vide ſupra lib. VIII. p. 242. quibus jam addimus, conferendas eſſe Leuckfeldii Antiquitat. Halberſtadenſes p. 534. ſeqq. *Sermones* ejus memorant Annales Corbejenſes a Paullino editi p. 5?3. *Epiſtola* adverſus Schiſmaticos pro Gregorio VII. legitur in Variis Monumentis contra Schiſmaticos a Sebaſt. Tengnagelio Ingolſtad. 1612. editis.

Stephanus Hardingus, Anglus, primum monachus Ord. S. Benedicti in conventu Schirburnenſi, congregationis Cluniacenſis, ſtudiorum cauſſa in Scotiam, Galliam, Italiam & Romam uſque perrexit. Poſt reditum fuit primum monachus & Subprior cœnobii Moliſmenſis, Lingonenſis diœceſis, deinde Ciſtercium una cum aliis fundare cœpit, demum Abbas ejuſdem loci tertius fuit, & a. 1135. obiit. Ejus ſunt:

1. *Charta Charitatis*, h. e. primæ Conſtitutiones Ordinis Ciſtercienſis, quæ exſtant apud Angelum Manrique Annal. Ciſterc. tom. I. ad a. 1119. & in Menologio Ciſtercienſi d. 5. Jul.

2. *Epiſtolæ duæ*, inter Epiſtolas S. Bernardi n. 45.

3. *Sermo habitus in obitu S. Alberici*, deceſſoris ſui, apud Manrique l. c. a. 1109.

4. *Sermo* habitus a. 1113. cum S. Bernardum cum triginta ſociis venientem habitu Ordinis Ciſtercienſis induit, apud Bernardum Britum lib. I. cap. 22.

5. *Exhortationes privatæ ad Monachos* ſunt ineditæ.

6. Eidem vulgo adſcribitur *Liber Uſuum ſeu Rituum Ordinis Ciſtercienſis*. Pariſ. 1628. & alibi editus.

Librum *de exordio cœnobii Ciſtercienſis* huic noſtro quoque tribuit Caveus, ſed meliori jure *Abbati Boni Fontis* adſcribimus, donec meliora doceamur.

Vide Lelandum c. 143. Balæum Centur. II. 63. Pitſeum c. 190. Car. de Viſch Biblioth. Script. Ciſterc. p. 301. Ludovicum Jacobum de claris ſcriptoribus Cabilonenſibus p. 138. & quos ille citat.

Stephanus Havves, Anglus, illuſtri genere natus, in Anglia, Scotia & Gallia literis incubuit, poſtea inter Aulicos, Cubicularios & Secretarios Henrici VII. Regis admiſſus. Claruit a. 1500. Scripſit *Templum cryſtallinum*, *Virtutis exemplar*, *Delectamentum ſpiritus*, *de conjugio Principis*, *Amantium conſolamen*, *Alphabetum avicularum*. Balæus Centur. VIII. 58. Pitſeus c. 903.

Ste-

Stephanus Herrandus, v. ſupra lit. H.

Stephanus Hibernicus, vide ſupra *Stephanus de Exonia*.

Stephanus Hiſpanus, vide ſupra *Cellæ novæ* Monachus.

Stephanus Hœſt, Laudenburgenſis, Canonicus Spirenſis circa annum 1471. Scripſit *in libros Ethicorum*, *Sermones & Collationes*. Trithemius de ſcriptor. Eccleſ. c. 833.

Stephanus Infeſſura, primum, ut ipſe ad annum 1478. teſtis eſt, Civitatis Hortanæ Prætor, deinde S. P. Q. R. Scriba ſive Cancellarius, ſcripſit *Diarium urbis Romanæ* ab anno 1371. 1494. editum ab Eccardo in Corpore Scriptorum medii ævi tom. II. p. 1863. repetitum a Muratorio S. R. Ital. tom. III. part. 2. p. 1109. Opus partim Italica, partim Latina lingua conſcriptum eſt. Codices ejus MSS. in quamplurimis Bibliothecis occurrere, teſtatur Index in Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS.

Stephanus Juliacus, Ordinis S. Franciſci Doctor Theologus Sorbonæ Pariſienſis, *Vitam B. Coletæ*, Reformatricis Ord. S. Claræ Gandavi a. 1447. defunctæ, quam Petrus a Vallibus, alias Petrus de Remis dictus, Gallico ſermone ſcripſit, Latine vertit. Vixit eodem fere tempore. Edita eſt autem Vita hæc in Actis SS. Martii tom. I. p. 539. Surius d. 6. Martii mutato parumper ſtilo in compendium redegit, Lucas Waddingus Annalibus Minorum paſſim inſeruit. Ex hac notitia emendanda ſunt, quæ perperam de noſtro profert Aub. Miræus de ſcript. Eccleſ. c. 522.

Stephanus Jureconſultus Anglus, Oxonii & Londini verſatus, ſed ſeculo incerto, *Municipalium actionum Epitomen* reliquit. Pitſeus Append. Centur. IV. 40.

Stephanus Langtonus, vide ſupra lib. XI. pag. 242.

Stephanus de Lantzkrana, Præpoſitus monaſterii S. Dorotheæ Viennenſis, Ordinis Canonicorum regularium S. Auguſtini, circa a. 1450. obiit in vigilia S. Andreæ a. 1477. *Tractatus* ejus *de IV. noviſſimis* editus eſt a Bernardo Pezio tomo I. Bibliothecæ Aſceticæ p. 27. *Reſponſio ad Epiſtolam ſcrupuloſi*, qui ordinari timuit ab Epiſcopo, quem ſimoniacum exiſtimavit, prodiit in Raymundi Duellii Miſcellaneorum libro I. p. 218. Inedita adhuc ſuperſunt *Expoſitio Miſſæ*, *Collatio in Cœna Domini de ingratitudine & humilitate*, *Expoſitio Regulæ D. Auguſtini*, *Tractatus de tribus ſubſtantialibus ſeu eſſentialibus ſtatus religioſi*, & Lingua Germanica, *Via ad cœlum*, *Speculum Clauſtralium*, *de quibuſdam ad ſolos religioſos pertinentibus*. *Viam ad cœlum* Pezius promiſerat, ubi codicem integrum nacturus eſſet; ſed huc uſque nondum præſtitit. Notitia hæc debetur laudato Duellio in præfatione libri citati.

Stephanus Leodienſis monachus & Abbas S. Jacobi, quem quidam anno 740. vixiſſe tradunt, melius illi, qui cum Oudino tomo II. p. 961. ipſi a. 1100. aſſignant, ſcripſit *Vitam S. Modoaldi*, Trevirenſis Epiſcopi, quæ apud Surium exſtat d. 12. Maji & in Actis Sanctorum tom. III. Maji p. 50. * De hoc ſcriptore hæc lego in Alberici chronico ad an. 1015. *Floruit apud S. Jacobum in Leodio Abbas Stephanus in muſica valde peritus, qui fecit novum canticum de B. Benedicto, & multa alia ſcilicet florem mundi*. An ad hunc ipſum Stephanum potius quam ad Epiſcopum ejus nominis Leodienſem carmina, quæ Bibliothecarius noſter tribuit Leodienſi Epiſcopo, referenda ſint, viderint docti. Profecto in adnotatione MSS. Codicis Bibliothecæ Lambetanæ *officium de inventione S. Stephani, & de SS. Trinitate* aſſignatur Stephano Leodienſi, nihil vero ibi de Epiſcopatu. Eadem de Cantilena S. Benedicti ab hoc Stephano ſcripta tradit Anonymus in Hiſtoria S. Laurentii Leodienſis vulgatus a Martene Vet. Mon. tom. IV. addens cantionis illius exordium hoc: *Florem mundi* &c. Cantilenam aliam de S. Jacobo majore eidem pariter authori deberi teſtatur.

Stephanus, *Leodienſis* Epiſcopus, Comes Salmenſis, Clericus Metenſis, Abbas Lobienſis, tandem a. 903. Epiſcopus Leodienſis obiit a. 920. Scripſit *Vitam & Paſſionem S. Lamberti*, quæ exſtat apud Chapeauvillium tom. I. Script. Leodienſ. p. 351. & Surium 17. Sept. Scripſit etiam *Cantica quædam & Antiphonas*, ex quibus, ut apud Caveum videre eſt, quædam ſunt prohibita. Evolve Sigebertum Gemblac. ad a. 903. & de ſcript. Eccleſ. c. 125. Trithemium cap. 298. Anſelmi vitas Epiſc. Leodienſium c. 39. Val. Andreæ Bibl. Belgicam pag. 816. Svvertii Athenas Belgicas p. 679. Hippol. Marraccii Bibl. Marianam tomo II. p. 380.

Stephanus Lugdunenſis Card. ap. Cang.

Stephanus Maconus, vide infra *Stephanus de Senis*.

Stephanus Mediolanenſis, vide *Stephanardus*.

Stephanus Meldenſis Epiſcopus, ſeculo XII.

Ejus *Epiſtola* ad Stephanum Epiſc. Æduenſem MS. exſtat in Bibl. S. Germani, teſte Car. du Freſne & Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 1131.

Stephanus Meſſalahus, Anglus, Mathematicus & Aſtrologus, ætatis incertæ. Ejus ſunt *de compoſitione Aſtrolabii*, *Flores judiciorum ex ſtellis*, *de revolutione annorum mundi*, *de ratione circuli & ſtellarum*. Balæus Cent. XII. 31. Pitſeus Append. Cent. IV. 41.

Stephanus de Mureto, vide ſupra *Stephanus Grandimontenſis*.

Stephanum Muſicum, qui *de arte Muſica* ſcripſerit memorat Anon. Mellicenſis de ſcriptor. Eccleſ. c. 79. ubi Bern. Pez in annot. conjicit indigitari forte Stephanum Epiſcopum Leodienſem.

Stephanus Niger, Cremonenſis, Mediolani Græcas literas docuit circa annum 1489. ſcripſit *Comm. in Hermogenem*, *in aurea Carmina Pythagoræ*. *Dialogum*, *quo*, *quicquid in Græcarum literarum penetralibus reconditum*, *quoad Hiſtoriæ veritatem*, *ad fabularum oblectamenta*, *ad eruditionis famam conferre quo modo poſſit*, *congeſtum in lucem propagatur*. *Accedunt Philoſtrati Heroica*. Mediol. 1517. fol. *Dial. Mercurii & Stephani*, *Præfationes in Homerum*, *Pindarum & Livium*, *opus de nimio vitæ luxu*, quod ſub titulo, *de luxu Græcorum* prodiit tom. VIII. Theſauri Gronoviani p. 2466. E Græcis Latine vertit *Icones & Heroica Philoſtrati*, *aurea Carmina Pythagoræ*, *quædam Iſocratis*, *Muſonii & Plutarchi*, impreſſa Mediolani 1521. Ven. 1532. fol. *Epiſtola* ad Ant. Pratum magnum Galliæ Cancellarium, & *de fraterna benevolentia* Opuſculum, prodierunt cum quibuſdam Opuſculis Plutarchi Baſil. 1518. 4. Ariſii Cremona literata p. 396. Picinelli Athenæum Eruditorum Mediolanenſium p. 499. * Eſt apud me opuſculorum quorumdam Stephani Nigri collectio Baſileenſis an. 1532. ex qua nonnulla minus accurate tradita hic emendare licet. *Dialogus Mercurii & Stephani* nihil eſt aliud quam dedicatio verſionis a ſe adornatæ de *Iconibus* quæ dirigitur ad Joannem Grolierum Lugdunenſem Francorum Regis a ſecretis ac Inſubriæ quæſtorem primarium. Epiſtola ad Antonium Pratum dedicatio eſt operis chriarum quinque, quas dirigit non quidem ad Antonium Pratum Cancellarium Galliæ, ſed ad Antonium & Guillelmum ejuſdem Antonii filios. His quinque chriis nonnullas poetarum Latinorum Græcorumve ſententias author illuſtrat.

Stephanus ex Nottis, Ord. Humiliatorum, ſcripſit *Opus remiſſionis a pœna & culpa*, quod Mediolani prodiit 1500. fol. * Primo in Breidæ domo ordinis Humiliatorum ..... profeſſus & nunc in domo de Carugate ejuſdem ordinis, & civitatis præpoſitus artium & Theologiæ magiſter ac decretorum doctor. Ita legitur in calce tractatus de jejunio ejuſdem auctoris dicato Antonio Trivulcio S. R. E. Cardinali. Exſtat in cod. MS. Taurinenſi, de quo in catalogo MSS. ejuſdem tom. II. pag. 47.

Stephanus, nobili genere natus, & primum Regni Bohemiæ Cancellarius, po-

poſtea Cartuſiæ Dolanenſis in Moravia, demum domus Vallis Joſaphat *Olomucenſis* primus Prior, vixit temporibus Jo. Huſſi, obiit a. 1421. 7. Junii. Ejus opera nota ſunt hæc:

1. *Medulla tritici*, ſive *Anti-Wikleffus*, in quo Wikleffum tanquam viventem alloquitur. Editus eſt a Bern. Pez Theſ. noviſſ. Anecdot. tom. IV. part. 2. p. 149.

2. *Anti-Huſſus:* ibid. p. 361. Dedicatus eſt Stanislao de Znoyma, & c. 1. exhibet Epiſtolam ipſius Huſſi ad Stephanum datam. Sub finem operis p. 425. exſtat etiam *Copia inſtrumenti Declarationem certorum dubiorum M. Jo. Huſs continentis*, a. 1412.

3. *Dialogus Volatilis inter Aucam* (h. e. Anſerem) *& Paſſerem*, *adv. Huſſum*. ibid. p. 431. Scriptus eſt a. 1414.

4. *Liber Epiſtolaris ad Huſſitas*, partibus V. conſtans: ibid. p. 503. Scriptus eſt a. 1417.

5. *Apologia pro ſacris religionibus monaſticis adverſus hæreticos*, edita eſt ab eodem Pezio Bibliothecæ Aſceticæ tom. IV. p. 87.

Stephanus Palecz, Bohemus, Theologus Huſſitis admodum infenſus, qui *Anti-Huſſum* ibidem ſcripſit, & *de quatuor portis inferni*, *contra articulos Bohemorum*. Vide Felleri Catalogum MSS. Bibl. Paullinæ p. 201. 211.

Stephanus Paloſius, Romanus, ex Canonico S. Mariæ Majoris Epiſc. Tudertinus a Gregorio XI. ab Urbano VI. vero S. R. E. Camerarius ac Romæ Vicarius, poſt Presbyter Cardinalis creatus fuit. Obiit anno 1398. & *Conſtitutiones pro Clericis Tudertinis* edidit. Proſperi Mandoſii Bibl. Romana Centur. VIII. 18. Ughelli Italia ſacra tomo I. p. 1354.

Stephanus, *S. Pantaleonis* procul dubio Coloniæ Monachus, circa annum 990. ſcripſit librum *de S. Maurini Abbatis & Martyris inventione & translatione in monaſterium S. Pantaleonis*. Exſtat apud Surium d. 10. Jun. Mabillonium Sec. V. Bened. p. 333. & in Actis Sanctorum tom. II. Jun. p. 279.

Stephanus, *Pariſinus*, Epiſcopus, cognomine *Templier*, cujus proſtat *Reſcriptum de quorundam errorum & librorum damnatione a.* 1270. *&* 1277. *cum rotulo errorum*, in Bibliothecis Patrum, & quidem in maxima tom. XXV. p. 329. Forte hujus eſt *Tractatus in Regulam S. Benedicti*, quem in monaſterio Senovienſi offendit Theod. Ruinartus. Vide illius Iter in Alſatiam & Lotharingiam p. 442. tom. III. Operum poſthumorum.

Alius Stephanus vixit a. 1131. cujus aliquot *Epiſtolæ* habentur in Spicilegio Dacheriano tom. III. p. 489. ſeqq. *Duæ* aliæ tomo VI. Conciliorum Harduini part. 2. p. 1183.

Stephanus Patringtonus, aliis *Petrington*, Eboracenſis, Theologiæ Doctor Oxonienſis, monachus Carmelitanus & ordinis ſui Provincialis, Confeſſionarius Reginæ, tandem Epiſcopus Menevenſis & Ciceſtrienſis, obiit anno 1417. Scripſit *in Epiſtolam ad Titum*, *ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *contra Statutum Parlamenti*, *contra Wiclefitas*, *Lolhardos*, *& Nicolaum Herfordum*, *ſuper Eclogas Theodoli*, *in fabulas Æſopi*, *& alia*. Lelandus c. 514. Balæus Centur. VII. 43. Pitſeus c. 766. Trithemius de ſcript. Eccleſ. c. 661. Bzovius ad a. 1419. p. 596.

Stephanus de Piopera, Mediolanenſis, Ord. Prædicatorum circa annum 1500. *de roſario B. Virginis* ſcripſiſſe dicitur. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 895.

Stephanus Piperacenſis, vide infra *Stephanus* de S. Victore.

Stephanus Poloniaci laudatur à Sixto Senenſi, Ord. Prædicatorum, ſec. XIV. qui *Commentarium in Evangelium Joannis* ſcripſit. MS. Codex Lugduni eſt in conventu ordinis. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 730. qui in Indice monet, rectius *Poliniaci* ſcribendum.

Stephanus de Praga, Theologus Bohemus, cujus *Orationem* in Concilio

Conſtantienſi ſolemniter habitam *de maturanda Eccleſiæ emendatione* edidit Hermannus von der Hardt in Actis Concilii jam dicti tomo. I. p. 823. Fortaſſe eſt *Stephanus Palecz*, de quo ſuperius. * Opportune Bibliothecarius noſter admonuit ſuſpicari ſe hanc *de maturanda Eccleſiæ emendatione* orationem ſub nomine Stephani de Praga vulgatum deberi Stephano de Palecz; reipſa enim hanc ipſam orationem nactus ſum in codice Bibliothecæ Cæſareæ Vindobonenſis hoc præfixam titulo: *Sermo Rev. Magiſtri Stephani de Palicz de Praga ſacræ Theologiæ Prof. prædicatus in Concil. Conſtantienſi Dominica III. poſt feſtum SS. Trinitatis anni* 1416. (male ergo Hardtius habitum ſuſpicatur anno 1417. *in illud*: *Reſiſtite fortes in fide*.

Stephanus Presbyter, vide ſupra *Africanus & Anglicus*.

Stephanus de Provincia, Juris Profeſſor circa annum 1330. ſcripſit *ſuper Clementinis & Quæſtiones varias*. Trithemius de ſcriptor. Eccleſ. c. 573.

Stephanus de Reate, Ord. Prædicatorum vixit circiter a. 1368. & *Tractatum de univerſalibus* reliquit. Jac. Quetif de Sriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 659. Adde Ambr. ab Altamura p. 22.

Stephanus de Filgeriis, *Redonenſis* Epiſcopus, primum Capellanus Henrici II. Anglorum Regis, obiit a. 1178. Scripſit *Vitam S. Firmati Epiſcopi*, quæ bis Gallice prodiit circa annum 1612. ſeqq. translata a Præſidente la Barre, latine vero dedit God. Henſchenius in Actis Sanctorum tom. III. Aprilis p. 334. & *Vitam S. Vitalis primi Abbatis Savigneii*. Bulæus Hiſt. Univerſ. Pariſienſis tom. II. p. 775. Robertus de Monte ad annum 1178.

Stephanus Rotomagenſis, Beccenſis monachus, circa annum 1160. cujus complura habentur in Bibl. Sangerman. Cod. 771. Car. du Freſne in Indice Auctorum, Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. pag. 1137. 1138. Duo ejus Carmina, unum *de Waleranno Comite Mellenti*, alterum *Acroſtichis* ad Giſlebertum, amicum ſuum, cui ei carmina ſua mitteret, inde ediderunt Martene & Durand Collect. ampliſſimæ tom. I. p. 875. 879.

Stephanus de Salanhaco, aliis *de Sallanacho*, Aquitanus Lemovicenſis diœceſis, a loco originis ſuæ *Salanhac* nomen adeptus, natus fuit circa annum 1210. poſt annos XX. Lemovicis Ordini Prædicatorum adſcriptus, a. 1249. Prior conventus ſui, a. 1261. Toloſanus, a. 1261. in Scotiam miſſus fuit ejus regni Viſitator. Poſt varias alias in ordine ſuo dignitates obiit circiter a. 1290. Scripſit 1. *Tractatum de quatuor rebus, quibus Deus Prædicatorum ordinem inſignivit. Primo de bono ac ſtrenuo duce S. Dominico. Secundo de glorioſo nomine Prædicatorum. Tertio de illuſtri prole. Quarto de ſecuritate Profeſſionis*. Hic manu exaratus exſtat Mediolani in Conventu Gratiarum, teſte Henſchenio in Actis Sanctorum tom. I. Martii p. 655. 2. *Tractatum de tribus gradibus Prælatorum Ordinis Prædicatorum: De ordinis magiſtris: De Prioribus provincialibus, præſertim provinciæ Provinciæ: De Prioribus conventualibus dictæ provinciæ*. 3. *Collectionem Actorum omnium Capitulorum generalium & Capitulorum etiam provincialium provinciæ Provinciæ a principio ad annum* 1778. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 415. ſeqq. Altamura p. 64. Oudinum tomo III. p. 502.

Stephanus de Senis, Prior Domus S. Mariæ de Gratia Ord. Carthuſienſis prope Papiam, ſcripſit a. 1411. *Epiſtolam* ad Thomam Antonii de Senis, *de geſtis & virtutibus S. Catharinæ Senenſis*, quam edidit Dan. Papebrochius in Actis Sanctorum tom. III. Aprilis p. 961. *Vitam S. Catharinæ* poſtea auctiorem fecit Raymundus de Vineis, Ord. Prædicatorum, de quo ſupra. Adde Theod. Petreji Bibl. Cartuſianam p. 275. 276. Car. Joſ. Morotii Theatrum Chronol. Ord. Cartuſiani pag. 23.

Stephanus Seropus, Hiſtoricus Anglus circa annum 1399. ſcripſit quædam *de re-*

rebus Anglicis. Pitſeus Append. Centur. IV. 43.

Stephanus Serva, Cremonenſis, ex Canonicis Regularibus Lateranenſibus, ſub initium ſeculi XVI. explicuit *Vitam S. Ubaldi*, Epiſcopi Eugubini & Confeſſoris, ſermone latino & italico, Parmæ per Franc. Ugoletum, 1519. 1523. fol. Romæ per Mich. Angelum Eugenium Eugubinum, 1628. Fortaſſe eadem eſt, quæ apud Surium, ſed ſtylo mutato, legitur d. 16. Maji.

Stephanus Sfondratus, Cremonenſis, ibidem inter Advocatos receptus a. 1495. ſcripſit *de Tabellionum dignitate*, *de erectione montis pietatis*, *de ornatu mulierum*, *de privilegiis dotalibus*, *Allegationes in Jure diverſas*. Ariſii Cremona literata tom. I. p. 374.

Stephanus Torcellanus in ditione Veneta Epiſcopus, & Archiepiſcopus Patracenſis, claruit a. 1515. quo *Sermonem* habuit in Concilio Lateranenſi, Concil. tom. XIV. p. 261. Whartoni Append. ad Caveum pag. 163.

* *Stephanus Thegliatii Torcellanus* Epiſcopus & Archiepiſcopus Patracenſis. Authoris hujus ſermo *de fide contra Turcas* habitus fuit in celebratione Miſſæ Pontificis in ſolemnitate S. Joannis Evangeliſtæ an. 1481. Quare fallitur Bibliothecarius noſter impreſſum definiens an. 1480. Porro quæ dixi de anno leguntur in fine ejuſdem ſermonis excuſi loco & anno incertis. Extat etiam altera ejuſdem oratio excuſa in 4. abſque anno & loco editionis dicta die feſto Pentecoſtes coram Innocentio VIII. an. Pontificatus ejus tertio, ideſt an. 1487. tunc autem Patracenſem Archiepiſcopum, & Epiſcopum Torcellanum agebat. Anno 1486. orationem habuit die feſta omnium Sanctorum coram Alexandro VI. *in prima Miſſa & capella ejus Pontificatus*. Edita eſt abſque nota loci & anni in 4. obiit anno 1515.

Stephanus iſte Torcellanus idem omnino eſt cum Stephano Archiepiſcopo Antibarenſi, de quo Bibliothecarius noſter jam egerat ſuperius V. *Stephanus Antibarenſis*, ut ex titulo ſermonis, quem ſupra deſcripſi, *de fide contra Turcas*.

Stephanus Tornacenſis Epiſcopus, patria Aurelianenſis, primum a. 1165. Aureliæ in monaſterio S. Evurtii Canonicus Regularis, poſt Abbas, a. 1177. Abbas S. Genovevæ Pariſiis, a. 1190. comes Philippi Auguſti in terram ſanctam, a. 1192. Epiſcopus Tornacenſis, obiit a. 1200. Habemus ejus *Epiſtolas* CCXXXVIII. quas J. B. Maſſonus primus eruit, & cum Epiſtolis Gerberti & Joannis Sarisburienſis edidit Pariſ. 1611. 4. inde in Bibl. PP. aliquoties ſunt repetitæ: poſt XL. ineditis locupletavit & denuo edidit Claudius du Molinet, Pariſ. 1682. 8. *Epiſtolam unam* ad Wilhelmum Æp. Remenſem edidit Steph. Baluzius Miſc. tom. I. p. 420. Alias plures Miræus ſeu potius Continuator illius, Opp. diplom. tom. II. p. 838. 981. 1197. 1200. 1201. tom. III. pag. 364. 579.

Sermo de S. Geraldo, Abbate Silvæ majoris in Aquitania, pro officii proprii lectionibus compoſitus, exſtat in Actis Sanctorum tom. I. April. p. 430.

Ad inedita pertinent *Sermones & Comment. in Decretum Gratiani*, quæ Claud. du Molinet editione indigna judicat.

Plura vide apud Caveum p. 600. Bulæum hiſt. Univerſit. Pariſienſis tom. II. p. 774. Val. Andream Bibl. Belgica p. 817. Oudinum tomo II. p. 1647.

Stephanus monaſterii *S. Trudonis* monachus, congregationis Cluniacenſis, vixit ſub finem ſeculi XI. conſignavit *Miracula per S. Trudonem* in memorato cœnobio facta ab a. 1055. ad 1082. Voſſius de Hiſtor. Latinis p. 380.

Stephanus de Varneſia, dictus etiam *Autiſſiodorenſis*, Ord. Prædicatorum, Theologiæ Magiſter Pariſinus a. 1248. ſcripſit *Sermones aliquot*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. pag. 120.

Stephanus Venturatus, Patavinus, Philoſophus & Poeta, Scriba Capituli eccleſiæ Cathedralis in urbe patria, ſcri-

pſit

pſit *Annales de rebus & geſtis Patavii* ab anno 1184. 1523. quos Scardeonius poſſedit: *Orationes multas*, quarum tres celebrat Pignorius adverſus Ariſtotelem pro Platone, *Commentaria in omnes Platonis Dialogos*, *& in Periarchon Origenis*, *Carmen heroicum inſcriptum*, *Platonis Apotheoſis*, *& Epigrammata multa*. Italice edidit *Dialogum de officio Scribæ Prætorii*. Obiit juvenis a. 1528. Confer Scardeonii Antiquitates Patavinas II. 10. p. 241. & Nicolai Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini tomo II. p. 190.

Stephanus a Vicomercato, vide *Stephanardus*.

Stephanus de S. Victore, Canonicus Regularis monaſterii S. Victoris prope Lutetiam, vixit ſec. XII. & dedit *Vitam & miracula S. Petri de Chavanon*, fundatoris ac primi Præpoſiti Eccleſiæ S. Mariæ de Piperaco in Epiſcopatu S. Flori in Arvernia, Ord. Canonicorum Regularium S. Auguſtini. Exſtat ea tomo II. Spicilegii Dacheriani p. 155.

Stephanus, *Ulyſſiponenſis* Eccleſiæ Præcentor, ſub finem ſec. XII. ſcripſit *Miracula S. Vincentii* in translatione ejus a. 1173. patrata. Exſtant in Actis Sanctorum tom. II. Jan. p. 408.

Stephanus Wittebienſis in Northumbria monaſterii monachus Ord. S. Benedicti, poſt primus Abbas Eboraci in monaſterio B. Mariæ Congregationis Cluniacenſis circa annum 1080. Scripſit *de reparato monachatu & de fundatione cœnobii ſui*. Balæus Centur. II. 57. Pitſeus c. 170. Oudinus tomo II. p. 753.

Stephanus Wittebergenſis, Prior Raynolbienſis cœnobii (neſcio cujus) Ord. S. Auguſtini, *Quadrageſimale magnum* ſcripſit, quod Monachii aſſervatur, Felix Milenſius in Alphabeto ordinis Erem. S. Auguſtini p. 263. 286.

Stephelinus, monachus ad S. Trudonem, ſub Guntramno & Adelardo II. Abbatibus, ſec. XI. ſcripſit *Vitam S. Trudonis*. Molanus ad Uſuardum d. 23. Nov. Hæc Val. Andreas in Bibl. Belgica p. 819. Exſtat MS. in Bibl. Antverpienſi publica, teſte eodem Andrea Bibl. Belgica MSS. I. pag. 270.

Sterlengerius, Ord. Prædicatorum, ſcripſit *in quatuor libros Sententiarum & Sermones ad Clerum*. Vivebat a. 1355. Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 436. *Sterlengatium* vocat Ambr. ab Altamura pag. 129.

Joannes Stoeflerus, *Juſtingenſis*, Mathematicus celebris & profeſſor Academiæ Tubingenſis, natus a. 1452. mortuus a. 1532. Blaubeuræ, ut ajunt. In Prognoſticis ſuis diluvium univerſale a. 1524. prædixerat, ab eventu deſtitutus, de qua re Bælius in Lexico. Scripſit *Calendarium Romanum magnum*, Oppenheim 1518.

Rationem Compoſitionis Aſtrolabiorum.
Coſmographicas Deſcriptiones,
Commentarium Latinum in Sphæram Procli.

Strabo, Bedæ Venerabilis germanus frater, *Homiliarum* Auctor, ſcriptor fictitius: ac proinde nullo jure inter ſcriptores Ligures ponitur in Oldoini Athenæo Liguſtico p. 509.

Sturmio, aliis *Sturmius*, natus in Norico ſub initium ſec. VIII. comes & aſſecla Bonifacii, in monaſterio Fritislarienſi educatus, poſtea primus Abbas Fuldenſis, mortuus a. 776. vel 779. De eo Hiſtorici paſſim, præcipue Eccardus tomo I. rerum Francicarum. Ejus ſunt duo ſcripta a Mabillonio tom. IV. Analectorum p. 454. 457. ἀνωνύμως edita, quorum prius inſcribitur *Ordo officii in domo ſeu eccleſia Friſingenſi ante Paſcha*, alterum *Antiquæ conſuetudines monaſteriorum Ordinis S. Benedicti*. Verum ipſe Mabillonius poſtea agnovit opuſcula eſſe Sturmionis, qui ea in itinere Italico, & præcipue monaſterio Caſinenſi, collegerat. Et ſub hujus nomine denuo edita ſunt in Libro *Vetus diſciplina monaſtica*, Pariſ. 1726. 4. p. 4. Hiſtoire literaire de la France tom. IV. p. 161.

Petrus Subertus, Decretorum Doctor, urbiſque S. Pappuli ſub metropoli Toloſana, Epiſcopus, obiit a. 1454. Scripſit

pſit

pſit librum *de cultu vineæ Domini*, ſ. *Viſitatione Epiſcopali*, quem Jo. Cappuiſius recognovit, & cum Baculo Paſtorali Jo. Franciſci Pavini edidit 1508. Hæc God. Henſchenius in Comm. hiſtorico de S. Veronica n. 16. tom. I. Febr. pag. 453. Editionem alteram 1514. apud Aſcenſium memorat Oudinus tomo III. p. 2337.

Suffridus Rodolphi, Sterkenburgius, Bolſverdiæ natus, ſedem fixit in arce Sterkenburgo, unde ipſi cognomen. Floruit circa annum 1499. & *Hiſtoriam Friſiæ* compoſuit, quod opus hinc & inde diſtractum in cœnobio monialium Præmonſtratenſium Bethlehem, inter Leovardiam & Doccomium, aliquamdiu delituit. Suffridus Petri de ſcriptoribus Friſiæ Dec. IX. 10.

Sugerius, Abbas S. Dionyſii, ab anno 1121. 1152. cujus vita conſcripta eſt ab Anonymo Gallo, ſub titulo: *Hiſtoire de Suger, Abbè de S. Denis, Miniſtre d' Etat ſous le regne de Louis le jeune*. Pariſ. 1721. 12. 3. Vol.

Scripſit *Vitas Ludovici VI. & regum Franciæ*; *de translatione corporum S. Dionyſii & ſociorum*, *de Conſecratione eccleſiæ a ſe ædificatæ*, quæ omnia exſtant tom. IV. Script. Francicorum Franc. du Cheſne, p. 281. 331. ſeqq. Supplementum hujus dedit Mabillonius Analectorum tomo I. p. 328. Ejus *Epiſtolæ* aliquot, & multorum ad ipſum exſtant tomo I. Theſauri novi Anecdotorum Martenii & Durandi p. 414. ſeqq. *Una* ad Petrum Mauricium ſive Venerabilem, in Bibl. Cluniacenſi p. 960. ubi etiam tres Epiſtolæ Petri ad noſtrum habentur. *Una* ad Eugenium Papam legitur in tomis Conciliorum; *de rebus in ſua adminiſtratione geſtis*, qui liber etiam a Franc. du Cheſne ſeorſim editus eſt, Pariſ. 1648. 8.

Sulcardus, Weſtmonſterienſis monachus, Ord. S. Benedicti, congregationis Cluniacenſis circa annum 1070. Scripſit *Chronicon*, *Sermones*, *Epiſtolas & Opuſcula varia* Balæus Centur. II. 55. Pitſeus cap. 167. *Chronologia monaſterii Weſtmonaſterienſis* eſt in Bibl. Cottoniana. Libros III. *de geſtis Anglorum*, qui ἀνωνύμως habentur in collectione Scriptorum Anglicorum Heidelbergenſi, noſtro tribuit Oudinus tomo II. p. 870. hac præcipue ratione adductus, quia libro III. c. 27. horum temporum meminit, quæ ipſi adtribuuntur. * Authores Hiſtoriæ Literariæ Gallicæ notant obiiſſe Sulcardum circa annum 1060. vel paulo citius; addunt pariter ſupereſſe in CL. MSS. præter ea, quæ hic indicantur; varia etiam opuſcula, quorum tituli non referuntur. Ex ejus Chronico fragmentum quoddam vulgatum eſt in Monaſtico Anglicano Tom. I. pag. 57. 58.

Sulpicia, Poetria ſeculi incerti, cujus *Satyra* eruditis non incognita eſt. De hac vide poſt alios Bibliothecam Latinam Fabricii noſtri, ſed collato Indice, nam omnia de illa ſparſim adduxit. Illud jam addo, *Carmina* illius XX. cum Gregorii Tipherni & aliorum poematibus prodiiſſe Argentorati per Thomam Schurerium 1509. 4.

Sulpicius Alexander: vide ſupra libro I. p. 67.

Sulpicius Pius cognomine, Vatani in diœceſi Bituricenſi natus, poſt ordines inferiores Eccleſiæ laudatæ Epiſcopus a. 624. mortuus 644. Exſtant ejus *Epiſtolæ quatuor* non magni admodum momenti, primum editæ a Caniſio Ant. Lect. tom. V. part. 2. p. 53. poſt in Bibliothecis Patrum, nec non ab Andr. du Cheſne Script. Franc. tom. I. p. 882. Adde Hiſt. literaire de la France tom. III. p. 559. Vitam ejus dant Surius 17. Jan. Acta Sanctorum tomo II. Jan. pag. 165. Mabillonius Sec. II. Bened. p. 167.

C. Sulpicius Apollinaris, Carthaginienſis, Grammaticus ſec. II. temporibus Antoninorum. Auctor habetur *Periocharum in Comœdias Terentii*. Inter Epigrammata Vetera Pithœi & Catalecta Virgiliana ipſi tribuitur *Epigramma in Æneida Virgilii* ex incendio ereptam. Alias crebra ejus mentio eſt apud Gellium.

lium. Confer Dictionarium Petri Bælii.

Joannes Sulpicius, *Verulanus* a patria *Verulo*, humaniores literas docuit Romæ ſeculo XV. Liber ejus *de octo partibus orationis* prodiit Venet. 1488. idem cum Donato de figuris, Verulano *de componendis epiſtolis*, *de ſcanſione & ſyllabarum quantitate*, ibid. 1489. 4. *de componendis & ornandis Epiſtolis*, ibid. 1488. 4. *de ſcanſione* cum Servii Centimetro & Priſciano de accentibus, edit. ant. 8. ſine anno & loco, *Grammatica cum ſuo vocabulario*, Lipſ. 1500. 4. *Comment. in Lucanum*, Pariſ. per Aſcenſium 1506. fol. Edidit quoque Vegetium & Vitruvium. * Præter ea quæ hic recenſentur, dedit & opuſculum elegans metricum *de moribus in menſa ſervandis*, quod poſt editionem a Badio curatam, iterum produxit Gulielmus Durandus Ludimagiſter Lugdunenſis, additis adnotationibus ſuis Gallico-latinis in 8. Lugduni 1542.

Præter Vegetium ſimul etiam junctimque edidit Aelianum, & Frontinum, quæ tria opuſcula emiſit Romæ an. 1487. in 4.

Sydo, Canonicus Regularis Falderæ in Holſatia, qui locus etiam Novummonaſterium (*Nienmunſter*) dicebatur: monaſterium autem ipſum poſtea Bordesholmam translatum eſt. Ille Sydo, qui ſe *puſilli gregis in Novo-monaſterio miniſtrum* vocat, ſub finem ſeculi XII. *Neomonaſterienſis hiſtoriæ Synopſin* ſcripſit, ex qua quædam adducit Henſchenius in Actis Sanctorum tom. I. Martii p. 654. Henricus Muhlius, Theologus Kilonienſis, qui in Diſſertationibus Academicis Hiſtoriam monaſterii Bordesholmenſis copioſe ſatis expoſuit, noſtri paucis verbis mentionem facit, & quartum ordine Præpoſitum fuiſſe aſſerit, p. 492.

Syagrius, neſcio quis, ſcripſit *de fide & regulis fidei libros ſeptem*, in quibus inter alia refutat eos, qui Patrem & Filium in Trinitate non admittunt, quia hæc nomina relationem aliquam involvunt. Meminit ejus ſolus Gennadius c. 65. Opus vero dudum periit.

De Syghen, *Nicolaus*, aliis *Sigen* vel *Segen*, monachus Ord. S. Benedicti Erfordiæ in monaſterio D. Petri, vixit circa annum 1490. Verùm nomen illius fuiſſe *Nic. Hottenbach*, eumque a. 1495. peſte abreptum teſtatur Petrus Friderici mox citandus. Ego auguror, fortaſſe patriam ejus fuiſſe *Sigenam* Comitum Naſſoviorum urbem. Scripſit:

1. *Chronicon Petrenſe*, ſive monaſterii laudati, volumen ſatis ſpiſſum, quod res Erfordienſes complectitur, ad quod Jo. Maur. Gudenus ſæpe provocat. Ineditum eſt huc uſque, nec facile edetur. Continuationem illius elaboravit P. Petrus Friderici, ejuſdem Ordinis monachus.

2. *Continuationem Lamberti Schafnaburgenſis*, de qua Fabricius noſter ſupra tom. IV. p. 237. & tom. V. p. 132. Quum ante noſter incognitus fuerit, Gudenus in Programmate publico a. 1681. exarato primum ejus mentionem fecit, idque ex Manuſcriptis Cœnobii, ad quæ provocat.

3. Jo. Chriſt. Neu in mantiſſa ad Wheari relectiones hiemales eidem tribuit *Monachi Erfurtenſis Hiſtoriam Landgraviorum Thuringiæ* a Piſtorio tom. I. p. 908. editam, quod in medio relinquendum eſt. Videtur enim hic potius monachus Reinhardsbornenſis fuiſſe.

Vide Motſchmanni Erfordiam literatam Collect. I. p. 38. & in Supplem. p. 974.

Syllanus de Nigris, Medicinæ Profeſſor Ticinenſis circa annum 1398. & Jo. Galeatio Vicecomiti valde charus, ſcripſit *de medicina practica*, Venet. 1518. fol. Ariſii Cremona literata tom. I. p. 247.

Symmachus, Papa, natione Sardus, electus a. 498. mortuus a. 514. *Epiſtolæ* quædam ad Æonium ſ. Cæſarium exſtant apud Baronium ad annum 499. n. 36. 37. & in Appendice tomi VII. ad annum 502. num. 37. ad annum 514. n. 4. *Apologeticus adverſus Anaſtaſium Imperatorem*, ad annum 503. n. 18. 30. *Epiſtola ad Epiſcopos Galliæ*, ad an-

annum 513. n. 46. & in Jo. a Boſco Bibl. Floriacenſi tomo III. pag. 33. *Epiſtola ad Avitum* edita eſt a Dacherio tom. III. Spicilegii, pag. 307. *Confirmatio Theodori Epiſc. Laureacenſis* a. 499. data edita eſt a Gaſp. Bruſchio de Laureaco & Patavio p. 48. a Gevvoldo cum Chronico Reicherſpergenſi, & inde in Ludevvigii Script. Bambergenſibus tom. II. pag. 352. *Epiſtolæ ad Liberium Patricium & Laurentium Mediolanenſem*, nec non *Decreta* illius, in Conciliis Harduini tom. II. p. 955. *Apologeticus ad Anaſtaſium Imperatorem* in Micropresbytico & Bibliothecis PP. Pariſinis: *idem* cum *Epiſtola ad Eccleſiam in Illyrico, Dardania & Dacia*, in Orthodoxographis Grynæi. Adde Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 216. Oldoini Athenæum Romanum p. 623. Trithemium de Scriptoribus Eccleſ. c. 195.

Q. Aurelius Symmachus, Vir Conſularis & Præfectus Urbis, de quo pleraque jam occupata ſunt a Celeb. noſtro Fabricio Bibl. Lat. III. 14. Symmachus quidam *Hiſtoriarum libros* edidit, ex quorum quinto Jornandes in Geticis luculentum adfert fragmentum de Maximino Imp. Dubium vero, an ſit hujus Symmachi, an vero Patris, qui *Epigrammata in præſtantes ſui ſeculi viros* condidit, ut ex ejus ad filium Epiſtola & filii reſponſo, lib. I. Epiſt. 2. & 3. cognoſcitur. Voſſius de Hiſtor. Latinis pag. 724. Proſp. Mandoſii Bibl. Romana Cent. II. 21. 22.

Symphoſius Amalarius: vide ſupra lib. I. pag. 80.

Sympoſius Poeta vulgo habitus, & *AEnigmata* ipſi adſcripta. Verum noſtro tempore Vir Celeberrimus, Chriſtophorus Auguſtus Heumannus, cum Hannoveræ 1722. 8. novam illorum Ænigmatum editionem proderet, in præfatione luculenter oſtendit, *Ænigmata* illa Lactantium, Ciceronem illum Chriſtianum, auctorem agnoſcere. Argumenta apud ipſum videantur. Ibi quoque notitiam editionum habes, circa quam nihil habeo, quod moneam, præterquam quod editiones primæ Pariſinæ a. 1533. & 1537. ex Maittairio jam confirmentur.

Syrus, vide ſupra *Aldebaldus* tomo I. p. 54. Vita ibi memorata exſtat etiam apud Mabillonium Seculo V. Benedictino pag. 786.

LIBER XIX.

T*Ageno*, Decanus Patavinus ſ. Paſſavienſis, cum Diepoldo ſ. Theobaldo Epiſcopo ſuo expeditioni Aſiaticæ interfuit, deinde juſſu illius *de expeditione Aſiatica Friderici I. Imperatoris* a. 1189. ſcripſit, quod Opuſculum habes in Freheri Script. rerum German. tom. I. Append. pag. 6. Adde Woſſium de Hiſt. Latinis II. 54.

Taio, vel *Taius*, cognomento *Samuhel*, Epiſcopus Cæſarauguſtanus poſt S. Braulionem, a. 649. Romam miſſus eſt, ut Gregorii M. partem Moralium, quæ in Hiſpania deſiderabatur, inde peteret. Quum liber inveniri non poſſet, cœleſti monitu locum illius reſcivit, prout narrant Rodericus Toletanns II. 20. & Mariana VIII. 8. Baronius ad annum 649. Adde Harduinum tom. V. Concil. p. 625. Sed fides ſit penes auctorem. *Collegit V. libros Sententiarum ex Operibus Gregorii M.* qui in bibliotheca Thuana fuerunt. Fragmentum dedicationis ad Quiricum Epiſcopum Barcinonenſem edidit Mabillonius præfat. Seculi II. Benedictini p. 41. integram vero idem Analect. tom. II. p. 68. edit. novæ p. 62. Adjicitur quoque Epigramma in illud opus. Libro primo Tajo agit de Deo diviniſque adtributis: in ſecundo de incarnatione Chriſti & prædicatione Evangelii, deque paſtoribus & ſubditis: in tertio de diverſis Eccleſiæ ordinibus, & de virtutibus: in quarto de divinis judiciis, tentationibus & peccatis: in quinto de reprobis & de judicioac reſurrectione. Idem opus dicitur *Taji Sententiarum volumen* in Chronico Fonta-

tanellenſi apud Dacherium tomo II. p. 280. Adeoque Tajo primus fuit, qui Sententias collegit, & Petro Lombardo in hoc ipſo laboris genere præluxit. *Epiſtola* ejus ad Eugenium Toletanum exſtat in Miſcellaneis Baluſii tom. IV. p. 397. Confer Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam Vet. VI. 7. num. 422. Mabillonium p. 64. Oudinum tomo I. p. 1622.

Tancredus a Corneto, Hetruſcus, JCtus, *Bononiæ* Canonicus, Archidiaconus, & major ſtudii Cancellarius, Pariſiis quoque per aliquod tempus docuit, circa annum 1217. mortuus 1240. A. 1233. una cum aliis a Gregorio IX. electus eſt, ad inquirendum in res geſtas & miracula S. Dominici, cum ἀποθέωσιν illius meditarentur. Scripſit *Praxin Juridicam*, *de ordine & proceſſu judiciario*, *Gloſſas ſuper Decretales*, *Provinciale*, h. e. recenſionem omnium Epiſcopatuum. Panzirollus de claris Legum interpretibus III. 4. Bumaldi Minerval Bononienſe p. 217. Orlandi Notitia Scriptorum Bononienſium pag. 250. Tractatus *de ordine judiciario* correctus per Barthol. Brixienſem, MS. eſt in Bibl. monaſterii Heilsbrunnenſis, teſte Catalogo Hockeriano pag. 97. Circa annum 1227. *Collectionem quintam*, vel *ſextam* potius, *Epiſtolarum Decretalium* compoſuit, in qua Conſtitutiones exſtant Honorii tertii, ſub cujus nomine etiam publicari debuit. Opus iſtud factum poſt annum 1227. quo Honorius tertius Innocentii III. ſucceſſor mortuus eſt. Hujus interpres perhibetur Jacobus Albanus Faventinus Epiſcopus, Henrici Oſtienſis Præceptor. Hanc diu deſideratam, neque unquam editam, quia Gregorius IX. Honorii Succeſſor, Pontifex factus ſtatim de nova editione Decretalium cogitabat, cum Antonius Auguſtinus inter Collectiones ſuas Decretalium non edidiſſet, tandem in Bibliotheca Albienſi repertam, Tholoſæ a. 1645. Innocentius Cironius Academiæ Tholoſanæ Cancellarius, edidit, & Gloſſas doctiſſimas adjecit, in quibus explicat ea, quæ ad juris cognitionem & temporum hiſtoriam pertinent, quæ a prioribus Gloſſarum ſcriptoribus omiſſa fuerant. De ſcriptore iſto Arthurus Duck de Auctoribus juris lib. I. cap. 6. §. 6. Gerardus von Maſtricht, in Academia Doesburgenſi Juris & Hiſtoriæ Profeſſor, in Hiſtoria Juris Eccleſiaſtici & Pontificii, num. 352. p. 384. edita Duisburgi anno 1676. & Amſtelodami 1686. in 8. Hæc Oudinus tomo III. pag. 90.

* *Summula compendioſa juris civilis, atque canonici per D. Tancredum de Corneto.* Inter codices Latinos Bibliothecæ Taurinenſis cod. CCCXLIII. Extat etiam in MS. codice 372. Bibliothecæ Felinianæ ſcripto an. 1391.

Tancredus de Tancredis, Senenſis, Ord. Prædicatorum, ſec. XIII. de quo multa fabuloſa narrant, & ſcripta quoque proferunt, ſine auctoritate & fide, unde hic monenda tantum fuerunt. Vide Jacob. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. pag. 91. Altamura pag. 9.

Alter hujus nominis Italice ſcripſit: ibid. pag. 857.

Tangmarus, ſub initium ſeculi XI. primum Presbyter, Bibliothecarius & Notarius, poſtea Decanus Hildesheimenſis, in Italiam miſſus ad Papam & variis negotiis adhibitus, ſcripſit *Vitam S. Bernvvardi Epiſcopi Hildesheimenſis* æqualis & diſcipuli ſui, editam a Surio d. 20. Novembris, ſed admodum interpolate, melius a Brovvero in Sideribus Germaniæ, Mabillonio Sec. VI. Benedictino part. I. p. 201. & Leibnitio S. R. Brunſuic. tom. I. p. 441. Adde Voſſium de Hiſtor. Latinis II. 43.

Tarra, monachus Hiſpanus, ſeculo VI. reliquit *Epiſtolam ad Reccaredum Regem*, quam ex Codice Toletano deſcriptam habuit Cardinalis de Aguirre, ſed ita depravatam, ut vix ſententia elici poſſit. Nic. Antonii Bibl. Hiſpana Vetus IV. 5. num. 115.

Petrus Tateretus, aliis *Tartaretus*, natione Gallus, Philoſophus Scholaſticus.

Ejus

Ejus ſcripta nota mihi ſunt ſequentia:

1. *Expoſitio in Summulas* (Logicales) *Petri Hiſpani*. Pariſ. per Jo. Buyer & Guil. Boucher, 1496. 4. ibidem per Mag. Andr. Bocard. 1494. 4. Albiori (h. e. Wittebergæ) in Academia nova, juſſu & expenſis Friderici III. Electoris Saxoniæ, ſuaſu Martini Pollichii Mellerſtadii, per Wolfgangum Stoekel, 1504. folio.

2. *Expoſitio ſuper textu Logices Ariſtotelis*, cum allegationibus paſſuum Scoti. Witteb. ut modo. Particula hujus hebraica verſa fuit a quodam Judæo, ſub nomine כפר המרכאנט, Codicem MS. poſſedit Wolfius, prout ipſe teſtatur Bibliothecæ Hebraicæ tomo IV. pag. 826.

3. *Expoſitio Metaphyſicæ Ariſtotelis*, cum allegatione paſſuum Scoti. Vitteb. 1504. fol.

4. *Quæſtiones morales* ſunt in Bibl. Domini de Vauclerc apud Laudunum. Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 1301. De hoc intelligenda ſunt verba Martini Pollichii Mellerſtadii, quum primum Lutheri ſermonem audiviſſet: *Hic monachus Eccleſiam omnem reformavit. Nititur enim ſcripturis Prophetarum & Apoſtolorum, & firmus eſt in verbis Chriſti, quæ nemo Thomiſtarum cum integro Tartareto evertet.* Vide Tentzelium de initio Reformationis Lutheri c. 3. p. 156.

Tatius Cyrillus, hiſtoricus tempore Conſtantini Magni a Capitolino memoratus. Cangius.

Tatvvinus, Anglus ex Mercia, Ordinis S. Benedicti Monachus & Sacerdos monaſterii Bruidune in Mercia, cujus meminit Beda Hiſt. Eccleſ. Angl. V. 23. deinde Archiepiſcopus Cantuarienſis, obiit eodem, quo Beda, a. 734. Scripſit *Carmina & AEnigmata*. Lelandus c. 96. Pitſeus c. 100.

Tavrentius, alii ſcribunt *Turentius & Turcitius*, neſcio quis, dedit *Epiſtolam* ad Ruricium Lemovicenſem, quam edidit Caniſius Lect. Ant. tom. II. part. 2. p. 360. & Ruricius quoque ad ipſum duas dedit. Auctores Hiſtoriæ litterariæ Gallicæ tom. III. p. 55. ipſum *Tauricianum* Epiſcopum Nivernenſem eſſe conjiciunt: ſed illis hoc obſtat, quod Ruricius, cum ad Epiſcopum ſcribit, hunc dignitatis characterem ſemper adjecit, hunc vero tantum modo *virum magnificum* appellavit.

Joannes Taxſton, vide ſupra *Joannes de Buri*.

Teclanus Scotus natione & cognomento, Ord. S. Benedicti, monachus S. Jacobi majoris in ſuburbio Herbipolitano Scotorum Cœnobiarcha VI. Vir pius & literatus, ut libro 18. Hiſtoriæ Scoticæ refert Thomas Dempſterus, ſcripſit *Hymnos in laudem Deiparæ virginis*, obiit a. 1217. Hippolytus Marraccius in Bibl. Mariana tomo II. p. 387.

Teleſphorus, Epiſcopus Romanus, Thurienſis, (non Carmelita, ut ridicule Lud. Jacobus p. 217.) ſedit a. 142. 154. *Epiſtola*, quæ ipſi tribuitur, in tomis Conciliorum tom. I. Harduini p. 91. & Epiſtolis Pontificum, eſt ſuppoſititia.

Adde Oldoini Athenæum Romanum pag. 624.

Teleſphorus Eremita, & Presbyter, patria Coſentinus, floruit a. 1368. ut exſtat in MS. Taurinenſi, teſte Montefalconio Bibl. MSS. p. 1401. & tradit Toppius in Bibl. Neapolitana pag. 287. quod rectius eſt, quam quod Ruſticianus, de quo ſupra, a. 1486. claruiſſe dicit: nam a. 1486. nullum amplius in Eccleſia Romana ſchiſma obtinuit. Scripſit *de devotione religionis*, *de futuris Eccleſiæ ſchiſmatibus*, *Explicationem Apocalypſeos*, *de magnis tribulationibus*, & *de ſtatu Eccleſiæ*, *vel de cauſis præſentis tunc Schiſmatis*, *ex Joachimo*, *Cyrillo & aliis*. Exſtat MS. Lugduni in Bibl. Societatis Jeſu cum figuris manu exaratis, teſte Lud. Jacobo a S. Carolo Bibl. Pontificia p. 441. Adde Eliæ de Amato Pantopologiam Calabram p. 134. Papebrochium tom. VII. Maji p. 125. Oudinum III. p. 2217. * Legendum Theloſphorus; vixiſſe utique potuit an. 1368. ut ex Taurinenſi Bibliotheca eruit Montfauconius. Opus ejus inſcribitur non

quidem *de devotione Religionis, ſed de magnis tribulationibus in proximo futuris compilatum a docto & devoto presbytero eremita Thelosphoro de Cuſentia Pronunciæ Calabriæ*. Liber iſte nondum prodiit, ſed ejus epitome conflata a Ruſticiano Italo ordinis Prædicatorum an. 1486. vid. V. *Ruſticianus*.

Teliesſinus Helius vel *Teleſinus*, Britannus, Philoſophus, Rhetor & Mathematicus inſignis circa a. 540. Latino & Britannico ſermone ſcripſiſſe dicitur *Acta Regis Arthuri*, *Vaticinalem hiſtoriam*, *Vaticinia & Carmina*. Lelandus c. 24. Balæus Centur. I. 54. Pitſeus c. 47.

Teraldus, neſcio quis, circa annum 1000. Scripſit *Epiſtolam* ad Guidonem, *cur in feſtivitatibus SS. Pauli & Laurentii verſiculi antiphonis innectantur*, quæ edita eſt in Martene & Durand Theſauro novo Anecdotorum I. p. 120. Monachum Floriacenſem fuiſſe conjicit Hiſt. literaria Galliæ tom. VI. p. 555. 6.

Terentianus, Maurus ſ. Afer natione, vulgo Carthaginienſem dicunt, quod negat Tanaquillus Faber ad Longinum περὶ ὕψους c. 1. Ætatem ex eo judices, quod Auguſtinus ad ipſum provocat, teſte Baptiſta Pio in annotationibus poſterioribus c. 104. & Ennodius Epiſt. VIII. 29. obſervante Fabricio.

Carmen ejus *de literis, ſyllabis, pedibus & metris* primus produxit Georgius Merula, deinde prodiit Venetiis per Jo. Tacuinum, 1503. 4. ex caſtigatione Jac. Micylli, Francof. 1532. cum Comment. Villerii Pariſiis apud Simonem Colineum, 4. in Opere Poetarum, & inter Grammaticos Heliæ Putſchii p. 2383. Adde Fabricii Bibl. Latinam IV. 7. p. 794. 795. Omiſſus eſt in hiſtoria Poetarum medii ævi Leyſeriana.

Teridius, vel *Tetradius*, patria Cabilonenſis, Cæſarii Arelatenſis nepos & monachus Lerinenſis circa annum 541. Ejus eſt *Regula monachorum* Cæſario dictante ſcripta, in Bibl. Patrum maxima tom. VIII. p. 873. Adde Ludovicum Jacobum de doctis Cabilonenſibus p. 6.

Arnoldus Terreni, patria Ruſcinonenſis, Decretorum Doctor, Eccleſiæ Elnenſis Sacriſta, Avenione a. 1373. Jus Pontificium docuit, ubi quoque Tractatum *de myſterio miſſæ & horis canonicis*, nec non *Quæſtiones Avenione compilatas* ſcripſit. Utrumque opus MS. eſt in Bibl. Colbertina. Oudinus tomo III. pag. 1140.

Tertius Damianus Viſſenacus Decipolitanus, edidit Librum *de victus ratione, medendi modo, purgatione, hidronoſo, ſeu morbo Anglico*. Antverp. 1491. 4. Reliqua ejus mihi non ſunt nota.

Quintus Septimius Florens Tertullianus, Carthaginienſis, primus ex Patribus Latinis, de quo nihil profero, quia de ipſo exhauſta ſunt fere omnia a Caveo, Dupinio, Oudino & aliis, qui de ipſo ſcripſerunt. Editiones operum ſingulorum ſollicite conquiſivit Ittigius in præfatione libri de Bibliothecis & Catenis Patrum. Ab illo tempore prodiit *Apologeticus* cum notis Variorum ex recognitione Sigeberti Haverkamp, Lugd. Bat. 1718. 8. Liber *de Oratione* plenior ex Codice Ambroſiano in Anecdotis Muratorii, ſub initium tomi tertii. Adde Giornale de' Letterati d' Italia tomo XV. pag. 2. Liber *de Præſcriptionibus* in Inſtitutionibus Theologicis antiquorum Patrum (cujus Collectionis auctor eſt Cardinalis Tolomeus) ſub initium tomi primi.

Teterius, presbyter Eccleſiæ Altiſſiodorenſis ſec. VI. ſcripſit *Miracula S. Cyri & S. Julittæ martyrum*, poſt translationem in Gallias patrata, quorum mentio fit in Actis Sanctorum tom. I. Maji p. 52. & tom. III. Junii p. 20. Adde Hiſtoriam Galliæ literariam tom. III. p. 404.

Tetradius, vide *Teridius*.

Teulſus, vide *Theulſus*.

Teutcarius monachus S. Galli *de computo Eccleſiaſtico* MS. in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. pag. 58.

Teu-

Teuzo, Florentinus, monachus ordinis S. Benedicti inter Vallumbroſanos, poſt Abbas mon. S. Pauli Radiolenſis in diœceſi Fæſulana, *di Raggiolo*, obiit a. 1095. 7. Aug. ſcripſit *Commentarium in Regulam S. Benedicti*, cum præfixa Epiſtola ad Odelricum Epiſcopum. In Bibliotheca Benedictinor. Florentiæ invenit Jo. Mabillonius, prout ipſe teſtatur in Itinere Italico pag. 169. Scripſit item *Vitam S. Jo. Gualberti*, *ord. Vallis umbroſæ fundatoris*, *Magiſtri ſui*, quæ MS. ſupereſt. Julius Niger de Scriptoribus Florentinis p. 510. Venantii Simii Catal. virorum illuſtrium Vallis umbroſæ p. 287. 288.

Thaddæus Dini, Florentinus, ord. Prædicatorum circa a. 1359. ſcripſit *Sermones* bene multos. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tom. I. p. 647. Pocciantius p. 163. Julius Niger p. 507.

Thaddæus, Florentinus, Philoſophus & Medicus in Academia Bononienſi, ſcripſit *in Aphoriſmos Hippocratis*, nec non *in alia ejuſdem*, & *Joannitii Iſagogarum Libellum*, quæ conjunctim prodierunt, Venet. 1527. fol. *in artem parvam Galeni*, Neap. 1522. fol. *de conſervanda ſanitate*, *Conſilia varia*. Obiit Bon. a. 1303. Pocciantii Catal. Scriptorum Florentinorum pag. 162. Julius Niger p. 508. de ipſo hæc notavit Symphorianus Champerius de ſcript. Medicis: *Cum a Principibus Italiæ vocabatur*, *quinquaginta aureos in mercedem diurnam paciſci conſueverat*. *Ab Honorio ſummo Pontifice ſemel vocatus non prius adire voluit*, *quam centum aureos ſibi in diem ſtatutos intellexit*. *Unde liberatus Pontifex decem millia aureorum illi condonavit*. Adde Merklini Lindenium renovatum p. 991. Trithemium de ſcript. Eccleſ. c. 493. * Quamquam vera ſunt ea, quæ Bibliothecarius noſter aſſerit de Thaddæo, juvat tamen illa ex antiquiore teſtimonio aſſerere. Ita enim ſcribit Aurelius Martoranenſis Epiſcopus in oratione ſua funebri pro Laurentio Medice Neapoli habita: *Thaddæus ob raram in medicis experientiam velut alter Eſculapius quinquaginta aureos diunam mercedem paciſci ſolitus*: *ab Honorio Pontifice ægrotante centenos in diem*, *& hoc amplius reſtituta illi valetudine decem millia dono conſecutus eſt*. *Hujus ſunt Hippocratis aphoriſmi*, *& prænoſtica*, *& Galeni Niccrotegmi*. *Hujus de ſervanda ſanitate liber*, *& ad varias utilitates multa conſilia mortalibus opitulantur*.

Thaddæus, Abbas Scotorum *Ratiſponæ* a. 1457. excerpſit quædam *de Chronica fundationis Scotorum* ad petitionem Conradi Præpoſiti in Illminſter, quæ exſtant apud Caniſium Lect. Ant. tom. IV. p. 752. Baſnagius vero in obſervatione prævia memorat, Jo. Cuſpinianum ejus opera uti ſolitum in elucubrando opere de Romanis Imperatoribus.

Thaddæus a Roma, carmine deſcripſit *bellum Friderici I. Imp. adverſus Mediolanenſes*, cui interfuit. Reineſius Epiſt. 79. ad Daumium.

Thaddæus, Notarius Vicentinus, cujus *Verſus rhythmici de Ecelino Romano & Alberico*, a Felice Oſio editi ſunt cum Alb. Muſſato pag. 32. & poſtea tomo VI. Theſauri Italiæ.

Thaddæus Urbevetanus, Hetruſcus, Ord. Prædicatorum circa annum 1470. ſcripſit *Comment. in Auguſtinum de Civitate Dei*. Idem Quetif l. c. p. 847. Altamura pag. 196. 520.

Thalaſſius, Africanus, dictus *Humilis Monachus*, ſcripſit ad Paulum presbyterum *de ſincera charitate ac vera continentia*, nec non *de regimine mentis* Hecatontades quatuor. Auguſtæ Vindel. 1520. Baſil. 1551. nec non in Bibliothecis Patrum, Micropresbytico, Orthodoxographis Heroldi & Grynæi.

Thebaldus Cortellerius, cujus *Annales rerum geſtarum Marchiæ Treviſinæ & de Familiis illuſtribus Patavinis* exſtant MSS. in Bibl. Ambroſiana Mediolanenſi. Vide Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. 524.

Thebaldus Eugubinus, v. infra *Theobaldus*.

The-

Thebites Aſtrologus & Mathematicus, ben Chorath, Ex-Judæus, quem alii Hiſpanum, alii Anglum credunt. Vixit a. 1190. & ſcripſiſſe dicitur *de ſignificationibus Planetarum*, *de capite & cauda Draconis*, *de motu octavæ Sphæræ*, *Demonſtrationes in Almageſtum*, *Additiones in Sphærica Menelai*, *de diffinitionibus*, *de imaginationibus*, *de Magia naturali*. Hæc Balæus Centur. XII. 2.

Theganus, Treverenſis Eccleſiæ Chorepiſcopus ſec. IX. ſcripſit *librum de geſtis Ludovici Pii* uſque ad annum 837. vere magis, ut Miræus judicat, quam erudite. Editus eſt cum aliis Francicarum rerum ſcriptoribus a Petro Pithœo, nec non in Scriptoribus rerum Germ. qui Culpiſii, vel etiam Schilteri nomen præferunt, pag. 69.

Exemplum multo auctius Pithœano adſervat Bibl. Vindobonenſis, teſte Lambecio tom. II. p. 391.

Scripſit quoque *Epiſtolam* ad Hattonem præſulem Moguntinum, cum ei librum Alcuini de Trinitate mitteret, editam in Collect. ampliſſima Edm. Martene & Urſini Durand tom. I. pag. 84.

Adde Hiſt. literaire de la France tom. V. pag. 45.

Theliaus, alias *Eliud*, Britannus, Epiſcopus Landavenſis circa annum 563. *Conciones ad populum* ſcripſiſſe dicitur. Lelandus c. 30. Balæus Cent. I. 58. Pitſeus cap. 51.

Theobaldus Anglicus, monachus Cartuſianus a. 1320. ſcripſit *de progreſſu Sanctorum Patrum & de vita contemplativa*. Balæus Centur. V. 8. Pitſeus c. 467.

Theobaldus Anguilbertus, Hibernus, Artium & Medicinæ Doctor, ſcripſit *Menſam Philoſophicam*, Pariſ. 1507. & 1517. 8. editam, quam quidam præter rem Michaeli Scoto tribuunt. Lepidam ex illa hiſtoriam narrant Menagiana tom. IV. pag. 50.

Theobaldus Cabilonenſis Epiſcopus, ab anno 1261. ad 1264. prius Canonicus Trecenſis, reliquit *Sermones* varios, quos monaſterio Firmitatis ſuper Gronam teſtamento legavit. Vide Ludovicum Jacobum de claris ſcriptoribus Cabilonenſibus p. 8. & quos ille citat.

Theobaldus Epiſcopus *Eugubinus*, a. 1163. obiit a. 1171. Scripſit *Vitam S. Ubaldi Epiſc. Eugubini*, cujus originale Eugubii in curia adſervatur. Impreſſa vero eſt primo a Surio d. 16. Maji, dein Peruſii 1623. per Carolum Oliverium, Vicentinum, quæ editio quia optima fide ad exemplar authenticum curata fuerat, Vincentius Armannus eandem denuo collatam & emendatam parti tertiæ Epiſtolarum ſuarum inſeruit. Tandem Daniel Papebrochius eandem cum MSS. Belgicis collatam edidit in Actis Sanctorum tom. III. Maji p. 630. Adde Roſini Lyceum Lateranenſe pag. 177. Ughelli Italiam ſacram tomo I. p. 638.

Theobaldus de Saxonia, Ord. Prædicatorum, Concilio Conſtantienſi interfuit, & a. 1416. *Sermonem* ibidem habuit. Quetif tom. I. p. 757. Scripſit quoque libellum hoc tit. *Talmut*, *ſive Objectiones contra Judæos*, cujus notitiam a me primum habuit Wolfius ὁ μακαρίτης, tom. III. Bibl. Hebraicæ p. 1164. ubi particulam ipſi ex MS. Stargardenſi mutilo ſubmiſeram. Poſtea ex editione antiqua exemplar integrum miſi, quod tomo IV. p. 556. ſeqq. inſertum eſt. Poſthæc occurrit mihi alia editio antiquis literis Longobardicis, ſine anni & loci mentione, in 4. foliis octo impreſſa, cujus hic eſt titulus: *Thalmut. Objectiones in dicta Talmut ſeductoris Judæorum*. Operæ pretium eſt varias lectiones illius adnotare.

p. 556. lin. 1. *doctrina*) add. *Judæorum* l. 2. *Et* (*prout*. l. 9. *Contra*) hic ponitur τελεία σιγμή. l. 10. *Legitur*) add. *&*. l. 13. *reſpondet*) *reſpondit*. l. ult. *hoc determinant*) *hoc determinat Rabbi Moyſes & dicit*.

p. 557. l. 7. *per Eſa. dicit*) *per Malachiam dicit ca. iij*. l. 13. *Auen*) *Amen*. l. 18. *paſcet*) *paſcit*. l. 26. *Currus*) add. *Dei*.

Dei. l. 29. *Rabbi Saul Naaman*) *Rabbi Saul ad Naaman*. l. 30. *deſertionis a tempore deſertionis templi*: forte ponendum eſt, deſtructionis.

p. 558. l. 3. *Illis*) *Illos*. l. 7. *lactaverunt*) -- *rint*. l. 9. *delectationes*) -- *nis*. l. 12. *theriſaſim*) add. *id eſt*. l. 19. *iſrahel vitæ*) *vitæ iſrael*. l. 22. *ergo*) illud poſterius deeſt. l. 23. *veniam*) *& veniam*. l. 24. *venia*) add. *ergo peccat*. l. 26. *qui*) add. *hoc*. *verbo*) adde *Jeremiæ*. *Dereliqui*) *Reliqui*. l. 30. *Diviſi*) *Dimiſi*. l. 35. *ruinas*) *rimas*. l. 32. *neſſubor*) *nebuſſor*.

p. 559. l. 6. *eis*) hij. l. 7. *etiam*) *enim*. l. 27. *&*) poſterius deeſt. l. 31. *ſapientibus*) add. *eſt*. *tibi*) *ter*. l. 28. *aſſerunt*) Ita legitur: *aſſerunt*, *maledicunt miniſtris eccleſ.*

p. 560. l. 2. *adimus*) *ad minus*. l. 6. *parum*) *parvum gentis*) add. *tuæ*. l. 8. *conſtringatur*) *confringatur*. l. 25. *In Antiocho liberati ſunt*) hæc omittuntur.

p. 561. l. 5. *Idem*) *Item*. l. 24. *cubitorum*) add. *& longitudo Moyſi fuit etiam decem cubitorum*. l. 26. *tales*) *talos*. *Idem*) *Item de*. l. 36. *cervam*) add. *qui cum jam*.

p. 562. l. 7. *oleas*) *ollas*. l. 26. *hoc*) deeſt. l. 27. *Si eſt*) lege ſic: *Si eſt de ſubſtantia deitatis*, & illa.

p. 563. l. 1. *Quot*) *Quot autem Pſalmus dicit*. l. 10. *detrimento*) *determinato*. l. 14. *numerantur*) *numerabunt*. l. 17. *poſſibile*) *impoſſibile*. l. 21. *dicit*) *dicunt*. l. 28. *eclipſim*) Codex addit: *Si dicit*, *quod fuerit in cœlo aereo*, *interroga*, *unde cauſentur fulgura & tonitrua*, *iris & nives*. l. 36. *ratione*) *Nonne*.

p. 564. l. 5. *tamen*) *tantum*. l. 13. *ante*) add. *infuſionem*. l. 22. *Intravit*) *Juravit*. l. 24. *modum*) *nodum*. l. 25. *diei*) *Dei*. l. 37. *contineant*) *continet*.

p. 565. l. 5. *offertis*) *offeratis*. l. 15. *procedentes*) add. *& has lachrimas in magnum mare ſtillare*. l. 23. *vagire*) *rugire*. l. 27. *deſolutionum*) *deſolationem*. l. 30. *ipſe*) deeſt. l. 31. *in potentia*) *ex impotentia*. l. 37. *id eſt*) *quæ eſt*.

p. 566. l. 5. *&*) *eſt*. l. 8. *Iſaiam*) *Malachiam*. l. 25. *ſuis*) add. *tunc juramentum illud ipſum non juvaret*. *Sin autem*, *tunc*. *Et*) add. *non*. l. 22. *paradiſo*) add. *Et adhuc vivit*, *ut illi peſſimi credunt*. l. 27. *inimico*) *invito*. l. 29. *reſiſtit*) *reſtitit*. l. 30. *extra*) *contra*.

p. 567. l. 4. *Deum*) *Deo*. l. 19. *aſinum*) *ſyon*. l. 27. *ſpurius*) add. *& quod ſciret omnem ſcientiam*, *& quod fuiſſet*. l. 30. *omnium*) *omni*. *nigromantiæ*) -- *ticæ*. l. 33. *peremere*) *perimere*.

p. 568. l. 11. *plene*) *pleni*. *l*. 14. *quos*) *quas*.

Theobaldus Stampenſis, Gallus, non Anglus, circa annum 1240. S. R. E. Presbyter Cardinalis tit. S. Sabinæ dicitur Balæo Cent. X. 66. XIII. 85. & Pitſeo c. 413. ſed dubitante Ciaconio & Bulæo. *Epiſtolas* ejus V. edidit Dacherius Spicil. tom. III. p. 445. in quarum initiis ſe *Magiſtrum Oxenefordiæ*, *& Magiſtrum Cadumenſem* appellat. Quinta ex his eſt ad Roſcelinum Compendienſem Clericum, quem graviter arguit, quod filios ſacerdotum ad ſacros ordines non eſſe admittendos aſſerebat. Ea legitur quoque in Bulæi hiſtoria Univerſitatis Pariſ. tom. I. p. 489. quem confer p. 643. 644. Scripſiſſe præterea dicitur *Diſputationes varias* & *Contra errantes in Theologia*. *Librum adverſus quoſdam*, *qui contra Eccleſiæ a Chriſto datam Petro & ejus ſucceſſoribus curam*, *temere concionabantur*, teſte Lud. Jacobo a S. Carolo Bibl. Pontificia p. 441. & Oldoino in Athenæo Romano pag. 624.

Theobaldus Vereducius, Aſſiſienſis, Ord. Minorum, poſtea Epiſcopus Terracinenſis & Stabienſis, demum a. 1309. Aſſiſienſis. Edidit *Hiſtoriam Indulgentiæ S. Mariæ Angelorum prope Aſſiſium* Waddingi Annales Ord. Min. tom. I. p. 291. Jacobilli Bibl. Umbriæ pag. 257. Hippolyti Marraccii Bibl. Mariana tom. II. pag. 386.

Theobaldus, neſcio quis, cui *Vita S. Willelmi Pictavorum Comitis* adſcribitur: in tribus Codicibus Vaticanis ille *Willelmus Aquitaniæ Dux* dicitur. Bern.

de

de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 43. 74. 76. *Dux* abſolute, in Codice monaſt. Lobienſis, Val. Andreas Bibl. Belgica MSS. I. p. 304. Quamvis, judice Mabillonio in Itinere Italico p. 53. nomen Theobaldi recens additamentum eſt. Eſt potius *Vita S. Guilielmi Magni Eremitæ in Stabulo-Rodis in Etruria*, qui ex Comitibus illis deſcenderat, exſtat autem in Actis Sanctorum tom. II. Februarii p. 450. & apud Surium d. 10. Febr.

Theobaldus monachus, ſcripſit ad Sigerum Præpoſitum Lirenſem in Brabantia, *Vitam S. Gummari*, patroni Lirani. Exſtat apud Surium d. 11. Octobr. ſed Prologo trunca, qui legitur in Rubra valle juxta Bruxellam. Hæc Val. Andreas in Bibl. Belgica p. 822.

Theobaldus Epiſcopus incertus, cujus *Phyſiologum de naturis XII. animalium*. 4. ſine anno & loco editum memorat Hockerus in Bibl. Heilsbrunnenſi p. 274. * Idem opuſculum metrice ſcriptum extat in MS. Codice Mellicenſi, ut diſco ex hiſtoria ejuſdem Bibliothecæ edita Viennæ. In Bibliotheca Riccardiana extat Codex inſcriptus: *Tebaldus Phyſiologus de natura animalium cum allegoria ad Chriſtum*. Vide Lami in Catalogo ejuſdem Bibliothecæ.

Theobaldus, monachus cœnobii *Bezenſis* vel *Beſuenſis*, in Burgundia vixit a. 1126. ſcripſit autem *Acta*, *Translationes & miracula S. Prudentii martyris*, libris IV. edita in Labbei Biblioth. MSS. tom. II. p. 605. Nomen ſuum gemina Acroſtichide ſub finem libri IV. aperuit, ætatem vero, cum initio libri IV. meminit Anſirici, Archiep. Chryſopolitani, qui a. 1136. obiit. Adde Oudinum tom. II. p. 1064.

Theodatus Frithona, apud Anglos Weſtſaxonas nobili genere natus, primus poſt Italos Archiepiſcopus Cantuarienſis ex gente Anglorum circa annum 664. Meminerunt ejus Beda Venerabilis, Wilhelmus Malmesburienſis, & Gervaſius Dorobernienſis. Scripſiſſe dicitur *de ſuis prædeceſſoribus Archiepiſcopis Cantuarienſibus*. Vixit a. C. 664. Lelandus cap. 55. Balæus Centur. X. 11. Pitſeus cap. 74.

Theodemarus Abbas Caſinenſis, ſeculo IX. *Epiſtola* ejus ad Carolum M. exſtat in Petri Diaconi Chronico Caſinenſi I. 12. quam ſuſpectam habet Menardus in Martyrologio Benedictino, & Car. le Cointe ad annum 789. n. 137. ſeqq. vindicant vero Angelus de Nuce, editor Chronici laudati, & Jo. Mabillonius præfat. ad Seculum IV. Benedict. part. 1. p. 60. ſeqq.

Theodemirus, amicus Claudii Epiſcopi Taurinenſis, ſeculo IX. qui eum primo adhortatus fuerat, ut quædam conſcriberet, poſtea quum de imaginibus perperam ſentire cœpiſſet, ad ipſum amice & graviter ſcripſit, ſententiam ejus refutans, ſed omnia illius perierunt. Hiſtoire literaire de la France tom. IV. p. 490. le Cointe ad annum 828. * Scriptorem hunc Monachum & Abbatem extitiſſe compertum eſt ejus epiſtola ad Claudium Taurinenſem, quæ in MS. codice Piſtorienſi præcedit commentarium ſeu quæſtiones ejuſdem Claudii in libros Regum. Liber iſte Claudii nondum in lucem productus ſervatur in MS. codice hœdino Bibliothecæ Canonicorum Majoris Eccleſiæ Piſtorienſis. Epiſtolam vero ex hoc ipſo codice evulgavit nuper in ſua Bibliotheca Piſtorienſi vir Cl. ac de literis deque me ipſo egregie meritus P. Franciſcus Antonius Zacharia Societatis Jeſu ornamentum. Opuſculum vero Claudii integrum propediem evulgandum ſperamus a viro Doctiſſimo P. Joanne Chryſoſtomo Trombelli Abbate S. Salvatoris Bononiæ viro eruendis vetuſtis codicibus nato, cujus cœptis tota applaudit Italia.

Theodericus S. Albani monachus apud Moguntiam, Ord. S. Benedicti, ſcripſit ad Richardum Fuldenſem Abbatem *de vita & miraculis S. Benedicti*, *de translatione ejuſdem in Galliam*, & *ſermones in honorem Sanctorum*. Addit autem Eiſingreinius, ab eodem Theoderico ſcripta

pta eſſe *Commentaria in Canticum Canticorum*, *& in D. Joannis Evangelium*: *ſucceſſiones* item *Moguntinorum Pontificum* accurate fuiſſe deſcriptas, rerum geſtarum ac temporum notatione inſignitas. Cum vero alii ſcribant eum vixiſſe anno 1440. forte in Eiſingreinii numerum error irrepſit, quo indicatur eum floruiſſe a. 985. Hæc Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 455. Eadem pagina *Vita & translatio S. Benedicti Theoderico* cuidam monacho Hirsfeldenſi tribuuntur, qui a. 1042. vixerit.

Theodericus de Apoldia, vel quod idem eſt, *de Thuringia*, (nam Apoldia (*a*) Thuringiæ eſt oppidum non procul a Jena ſitum) circiter a. 1229. natus, anno ætatis XVIII. cœnobiticam vitam ſectatus eſt, Ordini fratrum Prædicatorum in conventu Erfordienſi adſcriptus. Cum jam ſenectutem attigiſſet, ſexagenarius *Vitam S. Eliſabethæ*, quæ Andreæ, Regis Hungariæ filia, & Ludovici, Thuringiæ Landgravii, conjux fuit, conſcripſit. Varia ad eam rem undequaque collegerat ab ancillis Eliſabethæ relicta, Conradi de Martburg Epiſtolam, conciones Monachorum aliquot, denique rumores per vulgus ſparſos. Facili methodo illud opuſculum perfecerat, quippe aliquando verba ipſa deſcribebat, ut ſpecimen videre poſſis in Hiſtoria Landgraviorum Thuringiæ. Nec ipſe diffitetur hanc viam tenuiſſe. Hæc Jac. Baſnagius in obſervatione prævia ad hanc vitam, quæ edita eſt a Surio d. 10. Nov. Caniſio Lect. Ant. edit. prior. tom. V. p. 143. poſterioris tom. IV. p. 113. Quædam hujus Theoderici ex duobus Codicibus Bibliothecæ Jenenſis ſupplevit Burc. Gothelf Struvius in Actis litterariis tomo II. faſciculo I. Exſtat quoque Codex MS. ſat locuples Heilsbrunnæ in Franconia, teſte Hockero in Catalogo Bibliothecæ illius monaſterii pag. 122. Scripſit præterea *Vitam S. Dominici*, quam poſt a. 1285. colligere cœpit, & demum a. 1292. ad finem perduxit. Eam in Codice membranaceo ſcriptam habuit & memorat Henſchenius in Actis SS. tom. I. Martii p. *656*. edidit quoque, ſed ſtilo ſuo ubique interpolatam, Surius d. 5. Auguſti, & nonniſi fragmenta quædam libri VII. & VIII. adfert. Integram vero ex Codice Francofurtenſi & Ultrajectino edidit Guilielmus Cuperus in Actis Sanctorum tom. I. Auguſti p. 562. cujus adde quoque Commentarium prævium p. *361*, 370. 371. Fidem ejus variis argumentis in dubium vocat Phileleutherus Helvetius de miraculis, quæ Dominico & aliis adſcribuntur (Duaci 1734. 8.) p. 345. ſeqq.

Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. pag. 413. *Theodericum Thuringum* & p. 453. *Theod. de Apoldia* tanquam diverſos exhibet, ipſe tamen p. 414. dubitationem ſuam profert, annon unus & idem eſſe potuerit. Sed revera unus eſt Theodericus, id quod tempus & circumſtantiæ reliquæ ſatis oſtendunt. Illud adhuc moneo, Quetifium p. 453. cum *Apoldæ* nomen memorat adjicere vocem *Wilani*, quæ plane nullum ſenſum habet, & expungenda eſt. Sic quoque Oudinus tomo III. p. *603*. libros *Theoderici de Vriberg* huic noſtro tribuit, tractatum *de Iride & Calendarium metricum*, quæ duo ſunt in Bibl. Paullina Lipſienſi. Diſpici autem poſſet de altero tractatu *de beatifica viſione per eſſentiam*, qui Theoderico Teutonico Ord. Prædicatorum adſcribitur.

Theodericus Bernenſis, Ord. Præmonſtratenſis in monaſterio Bernæ ad Moſam, a. 1160. ſcripſit *Homilias* & *Hiſtorias*. Svvertius Athenis Belgicis p. 685.

Theodericus Burgognonus, Patria Lucenſis Ord. Prædicatorum, Epiſcopus Cervienſis, obiit a. 1298. ætatis 93. Ei *libros tres Chirurgiæ* tribuunt, Venet. 1499. 1513. & 1519. impreſſos, ſed qui

(*a*) Habuimus olim in Thuringia *Vicedominos de Apoldia*, ex quorum nobili familia hunc Theodericum prognatum fuiſſe, aliunde ſibi conſtare ait Val. Ferd. de Gudenus in Sylloge Diplomatum tom. I. p. 356.

qui potius ad *Theodericum Catalanum*, ejuſdem ordinis, pertinent. Is autem libros ſuos lingua patria conſcripſit, unde ad nos non pertinent. Vide Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 354. 355. Ejus *Mulomedicina* ſive *Chirurgia Equorum* latine MS. adeſt in Bibl. Vaticana & Taurinenſi. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 23. 1402. Adde Lindenium renovatum pag. 993. * Liber hujus *chirurgia equorum* extare quidem poteſt in Bibliotheca Vaticana, a Taurinenſi vero abeſt, cum nullibi legatur in catalogo MSS. Codd. ejuſdem Bibliothecæ per hos annos vulgato.

Theodericus Burgſdorfius, aliis *Buxdorf*, Eques Sileſius, Jurium Doctor, Profeſſor Lipſienſis, a. 1439. ibidem Rector, a. 1463. Epiſcopus Numburgenſis obiit a.1466. Scripſit *Orationes Scholaſticas*, *Commentarios in Jura municipalia*, *Additiones in Speculum Saxonicum*, *Repertorium Speculi Saxonici*, quæ ſcripta aliquoties typis antiquis impreſſa ſunt. *Conciliorum* quoque *Volumen* ingens collegit. Confer Centuriam Maderianam c. 21. Hanckium de Sileſiis indigenis Eruditis p. 150. Sagittarii hiſtoriam Epiſcopatus Numburgenſis §. 38.

Theodericus ab Homborch, Abbas *Bursfeldenſis* ab anno 1469. 1487. Scripſit librum *de religione clauſtralium & exercitio novitiorum*, quem Jo. Trithemio perficiendum dedit, ſub cujus nomine MS. adeſt in Bibl. Domini de Vauclerc prope Laodunum, teſte Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. pag. 1301. Adde Leuckfeldii Antiquitates Bursfeldenſes pag. 24. 25.

Theodericus, *Caſſinenſis* monachus ſeculo XI. ſcripſit *Vitam S. Firmani*, & *hymnum in laudem S. Mauri*. Petrus Diaconus in Catalogo Virorum illuſtrium Caſſinenſium c. 16. * Vitam S. Firmani ab hoc Theoderico deſcriptam latine cum Italica verſione excuſam habemus typis Tarviſinis ſeu potius Lucenſibus ſub mentito Tarviſii nomine an. 1727. ex hac vero diſcimus egregie decipi Voſſium de Hiſtor. latinis, qui Firmanum hunc cum Firmino Ambianenſi Epiſcopo confudit; cum monachus iſte heremiticam vitam perpetuo egerit. Editionem & verſionem curavit, deditque ſuppreſſo tamen nomine vir doctiſſimus P. Hieronymus Lagomarſini Societatis Jeſu.

Theodericus Delphius, a patria Delphis Belgicis, Ord. Prædicatorum Coloniæ, Theologiæ Magiſter, ibique & Erfordiæ Studii Regens, circa annnm 1400. Scripſit *Speculum fidei chriſtianæ*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 749.

Theodericus, monachus *Dunelmenſis* in Anglia, familiaris & Confeſſionarius Mariæ, Reginæ Scotiæ, quæ a. 1093. obiit, ſcripſit *Vitam illius Reginæ*, quæ habetur in Actis Sanctorum tom. II. Junii p. 328. Sunt, qui illam Turgoto tribuant, de quo inferius, ſed is, teſte Hectore Boethio, ſcripſit hanc Vitam ſermone patrio, non Latino.

Theodericus, monachus *Floriacenſis*, circa a. Scripſit Librum *de illatione redituque corporis S. Benedicti Aurelianis ad Floriacum*, quem edidit Jo. a Boſco in Bibl. tom. I. p. 219.

Theodericus de Friburgo, a patria Briſgoiæ urbe nomen habens, a Dreſſero quoque *Thamninus* dicitur, Theologiæ Magiſter Pariſienſis fuit circa annum 1310. Scripſit *de origine rerum prædicabilium*, *de tempore*, *de iride*, *de menſuris rerum*, *de corpore Chriſti ſub Sacramento*, *de corpore Chriſti mortuo*, *de entium communitate*, *de tribus difficilibus*, *de entium quidditate*, *de generatione lucis*, *de viſione beatifica &c.* Altamura Bibl. Domin. p. 46. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 510. qui eundem p. 731. ſub nomine *Thomæ Teutonis* profert. *Theodorus de Utiburgo* perperam vocatur in Codice Vaticano, qui opera illius continet. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. pag. 106.

Theodericus Greſemundus vel *Greſmunt*, de Meſchede, Artium & Medicinæ

cinæ Doctor Moguntiæ, ſcripſit Tractatum *de regimine ſanitatis tempore peſtilentiali*. Trithemius de ſcript. Eccleſ. c. 832.

Filium habuit cognominem, quique propterea ab aliis *junior* dicitur, patria Spirenſem, ut in titulo Carminis de violata Cruce dicitur, quamvis alii Moguntinum dicant. Quindecim annos natus admirandum ingenium & eruditionem plane ſingularem oſtendit, ſic ut pares ſuæ ætatis habuerit paucos aut nullos. Ejus *Lucubrantiunculæ ſive Apologiæ ſeptem artium liberalium Dialogus* prodiit Moguntiæ per Petrum Friedberg, 1494. 4. Daventr. 1497. 4. Lipſ. 1505. 4. *Carmen de hiſtoria violatæ Crucis*, Argent. 1514. 4. Memorantur etiam *Carmen pro puriſſima Conceptione ſemper Virginis Dei genitricis Mariæ*, *Orationes & Epiſtolæ*. Trithemius l. c. Hippolyti Marraccii Bibl. Mariana tomo II. p. 387. Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 455.

Theodericus de Herxen, Germanus, Ord. Fratrum Clericorum in communi viventium Viſitator, ſcripſit *in Pſalterium totum*, *in Orationem Dominicam*, *in ſalutationem Angelicam*, *de moriendi deſiderio*. Vivebat a. 1476. *Exercitium Dominicæ paſſionis*, prodiit 1492. 8. ſine mentione loci. Maittaire tom. I. p. 550. Trithemius de ſcript. Eccleſ. c. 857. Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 455. Hippol. Marraccii Bibl. Mariana tomo II. pag. 387.

Theodericus, *Hirsfeldenſis* monachus, ſcriptor *Vitæ S. Benedicti*, vixit a. 1042. du Freſne in Syllabo Auctorum, qui Gloſſario præfixus eſt.

Theodericus ab Homborch, vide ſupra *Theodericus Burſfeldenſis*.

Theodericus Kerberus, Magdeburgenſis monachus, ſcripſit *Epiſtolas* contra Petrum Wigmannum Vratislavienſem, quibus eum de nonnullis laudat, de furore autem iracundiæ atque invidiæ arguit. Hæc Poſſevinus tom. II. Apparatus pag. 455.

Theodericus Langen, vel *Longus*. Vide ſupra lib. XI. p. 242.

Theodericus a Leydis, ſupra tomo III. p. 46. Egmondenſium rerum ſcriptor.

Theodericus Loerius a Stratis, monachus Carthuſianus Colonienſis, & Vicarius, ſcripſit *Vitam Dionyſii Carthuſiani*, quæ Coloniæ a. 1532. primum edita, poſt in Actis SS. Martii tom. II. pag. 247. rurſum repetita eſt.

Theodericus Monachus *S. Matthiæ* prope Treverim, Ord. S. Benedicti a. 1000. ſcripſit *de inventione S. Celſi Epiſcopi & Confeſſoris*, apud Surium 23. Febr. & in Actis Sanctorum tomo III. Febr. p. 396. *de miraculis ejuſdem*, & *Sermones de Sanctis*: item *Hiſtoriam Trevirorum*, quam memorat Trithemius principio Chronici Hirſaugienſis: quamquam in Catalogo virorum illuſtrium Germaniæ inter ejus Scripta Annales Treverenſes non numerat. Adde Oudinum tomo II. p. 726. qui pro more multa inſercit, ad rem non pertinentia, ut tantum volumina magna conſtiparet.

Idem forte eſt Auctor *Vitæ S. Hildegardis*, primum in Operibus Hildegardis, Colon. 1566. poſt a Surio d. 17. Sept. editæ: is autem illum Abbatem Benedictinum vocat, qui a. 1200. claruerit. Adde Oudinum tomo II. p. 1695.

Theodericus de Monaſterio, S. Theologiæ Profeſſor in Academia Colonienſi, vixit ſeculo XV. Scripſit *de vitio proprietatis* ad ſanctimoniales conventus S. Ægidii Monaſterienſis. MS. eſt in Bibl. S. Martini Tornacenſis, teſte Ant. Sandero Bibl. Belgica manuſcripta I. p. 135. Fuit item apud Cornelium Dielmannum Ord. Eremitarum S. Auguſtini: ibid. p. 295. *Sermo de neceſſaria morum in Eccleſiaſticis reformatione* in Concilio Conſtantienſi a. 1415. habitus editus eſt ab Herm. von der Hardt in Hiſt. literaria Reformationis part. III. pag. 45. *Excerpta* alterius a. 1416. habiti, ibidem p. 58. alia duo apud Eundem in præfatione ad Acta Concilii Conſtantienſis tomo V. p. 22, 23.

Theodericus monachus *Nidroſienſis* in

Norvvegia, vixit circa annum 1160. & Auguſtino Archiepiſcopo Nidroſienſi tunc viventi dedicavit *Hiſtoriam de regibus Norvvagicis*. Eam e MS. Lubecenſi protraxit Jo. Kirchmannus, & annotationibus quibuſdam illuſtravit, in lucem vero edidit Bern. Caſp. Kirchmannus, J. U. D. nepos illius, & cum Anonymo *de profectione in terram Sanctam* edidit Amſtelodami apud Janſonio-Waesbergios 1684. 8. Oudinus libellum non vidit, quamvis de illo quædam proferat.

Theodericus de Niem, vide ſupra lib. XIII.

Theodericus de Oſembruch, (non *Obſembruch*) a patria, urbe ſcil. Oſnabruga, ſic dictus, monachus Ord. Minorum, floruit a. 1498. Scripſit *de paſſione Domini*, *Manuale ſimplicium*, (*a*) *de exercitio interiori & Librum precationum*. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 321. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani pag. 331. Trithemius ſcript. Eccleſ. c. 950.

Theodericus Paderbornenſis Canonicus circa annum 1079. ſcripſit *Commentationem in Orationem Dominicam*, & quidem, ut titulus Codicis Clauſtro-Neoburgenſis habet, ob memoriam *Immabi Venerabilis Epiſcopi*, qui ab anno 1052. ad 1079. ſedi Paderbornenſi præfuit. Editum eſt opuſculum a Bern. Pez Theſ. noviſſ. Anecdotorum tom. II. part. 1. p. 57.

Theodericus Pauli, Gorcomienſis, ſcriptor ſeculi XV. cujus *Chronicon univerſale* MS. poſſident Jeſuitæ Antverpienſes, prout ipſi teſtantur in Actis Sanctorum tom. II. Martii p. 641. Ex eo forte petitum eſt *Miraculum memorabile* in homine quodam flammis miſere exuſto, & tamen in vita conſervato, donec Confeſſione & Euchariſtia munitus eſſet meritis S. Barbaræ. Contigit a. 1448. & Theodericus ipſe rei geſtæ interfuit: exſtat autem apud Surium d. 4. Decembris.

Theodericus de Porta Cœli, Saxo, monachus Ord. S. Auguſtini, procul dubio in monaſterio *Himmels-Pfort*, juxta Wernigerodam, diœc. Halberſtadienſis, floruit a. 1498. & ſcripſit *Hortulum Virginitatis*, qui de laudibus B. Mariæ agit. MS. exſtat Monachii. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 649. Hippol. Marraccii Bibl. Mariana tomo II. p. 387. 388.

Theodericus de Saxonia, Ord. Prædicatorum, circa a. 1311. Saxoniæ Provincialis, ſcripſit *in quatuor libros Sententiarum*, *& de radialibus impreſſionibus*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 513.

Theodericus de Suſteren, a patria, oppido Juliacenſi ſic dictus, Ord. Prædicatorum Coloniæ ſec. XVI. ineunte. Scripſit *Summam contra gentes*, Col. 1499. 1509. fol. *Quæſtiones diſputatas*: ibid. 1499. fol. Idem Quetif Tom. II. p. 22.

Theodericus, monachus cœnobii *Theologienſis* ſive *Tolegienſis* in diœceſi Trevirenſi ſec. XI. ſcripſit *Acta S. Conradi*, S. Cononis, deſignati Archiepiſcopi Trevirenſis, qui A. 1066. obiit. Edita eſt a God. Henſchenio in Actis Sanctorum T. I. Junii p. 127.

Theodericus Thuringus, vide ſupra *Theodericus de Apoldia*.

Theodericus Trevirenſis Archiep. vid. Theodericus S. Trudonis.

Theodericus, monachus *Trevirenſis*, vide ſupra *Theodericus S. Matthiæ*.

Theodericus, Abbas *S. Trudonis*, Ord. Benedicti, diœceſis Leodienſis, primum Blandinienſis & ad S. Petrum Gandavenſis monachus. Rexit monaſterium ſuum ab Anno 1099. ad annum 1107. Res ejus narrat Rudolphus, ſucceſſor ipſius, in Chronico S. Trudonis lib. VI. Tomo II. Dacherii. Vide de ipſo Val. Andreæ Bibl. Belgicam pag. 822. Voſſium de Hiſtoricis Latinis pag. 393. Acta Sanctorum Julii I. p. 171.

Scri-

(*a*) Poſſevini conjectura eſt, librum inſcribi *Manuale ſupplicum*; quod illi dijudicabunt, qui librum inſpicere poterunt.

Scripta ejus ſunt ſequentia:

1. *Vita S. Rumoldi*, Epiſcopi Dublinienſis & Mechlinienſium Apoſtoli, quæ edita eſt a Surio d. 1. Julii, ab Hugone Vardæo, Ord. Min. Lovanii, in Actis S. Rumoldi, opere poſthumo, Lovanii 1662. tandem a Jo. Bapt. Sollerio in Actis Sanctorum Julii Tomo I. pag. 241. cum Commentario prævio ſatis luculento, a p. 169. 241.

2. *Vita S. Bavonis*, edita eſt a Surio d. 1. Octobr. repetita a Mabillonio Sec. II. Benedictino pag. 396.

3. *Vita S. Landradæ* (non *Lintrudis* vel *Lutrudis*) Abbatiſſæ Belliſienſis, diœc. Leodienſis, edita eſt a Surio d. 8. Julii & in Actis SS. Julii Tom. II. p. 619. cum Comm. prævio Jo. Bapt. Sollerii. Hanc vitam Theoderico Æp. Trevirenſi quidam tribuunt: male. Confer tamen Voſſium de Hiſt. Latinis II. 40. III. 1. 6. & libro III. parte 2. pag. 725. cujus verba Oudinus quoque deſcripſit.

4. *Vita S. Trudonis*, &

5. *Sermo de translatione SS. Trudonis & Eucherii*, exſtant apud Surium 23. Novemb.

6. *Vita S. Amalbergæ virginis*, apud eundem d. 8. Julii, & in Actis SS. Tomo III. Julii pag. 90. ſed hæc ipſi tantum per conjecturam tribuitur.

7. Liber unus verſu heroico *Veteris ac Novi Teſtamenti hiſtorias* continens nondum eſt editus.

Eum autem in annis Chriſti, & certis Imperatoribus ac Pontificibus adjungendis multum aberraſſe, obſervatur in Actis SS. Tomo II. Maji p. 593. in reliquis etiam chronologicis & hiſtoricis ſatis negligentem, & tantum de ædificatione ſollicitum fuiſſe tradit Jo. Bapt. Sollerius Tomo III. Julii pag. 84.

Theodericus de Vallis-colore, vulgo *de Vaux-couleur*, Gallus, carminice ſcripſit *Vitam Urbani IV. Pontif. Romani*, quæ MS. exſtat Trecis in Eccleſia S. Urbani, ut teſtantur Andreas Ducheſnius in Vita Urbani IV. & Petrus Trizonius in Gallia Purpurata. Hæc Lud. Jacobus a S. Carolo in Bibl. Pontificia pag. 442. Carmen vero illud ex Papirii Maſſoni libro V. de Epiſcopis Urbis Romæ repetiit Muratorius S. R. Ital. Tomo III. parte 2. p. 405.

Theodericus Virdunenſis Epiſcopus, ab Anno 1048. diu Eccleſiæ ſuæ præfuit, & tempore ſchiſmatis inter Henricum IV. & Gregorium VII. a partibus Cæſaris ſtetit. Scripſit *Epiſtolam ad univerſos Prælatos & nobiles*, apud Goldaſtum Conſtitut. Imperial. Tom. I. p. 236. qua Gregorium ſatis acerbe perſtringit, & *aliam ad ipſum Gregorium VII.* in qua ipſum conſulit, quid adverſariis ipſius reſpondere debeat, apud Martene & Durand Theſ. Anecdot. T. I. pag. 214.

Theodericus Ulſenius, Friſo, Medicus & Poeta An. 1494. ſcripſit *de pharmacandi comprobata ratione* lib. II. carmine, cum ſcholiis Pictorii, Norib. 1496. *Epigrammata & Elegias*. Svvertii Athenæ Belgicæ pag. 687. Trithemius de ſcript. Eccleſ. cap. 961. Suffridus Petri de ſcriptoribus Friſiæ Dec. VII. 7.

Theodericus Vric, quod Latine eſt *Liber*, *ingenuus*, Oſnabrugenſis, Ord. S. Auguſtini, in Conventu urbis dictæ circa annum 1440. Scripſit *Hiſtoriam Concilii Conſtantienſis*, Sigiſmundo Imperatori inſcriptam, quæ primum prodiit Coloniæ per Joannem de Lubeck, 1488. poſt Tom. I. Concilii Conſtantienſis per Herm. von der Hardt.

Reliqua lucem publicam non viderunt, memorat autem Jo. Schiphovverus in Chron. Comitum Oldenburgenſium Tom. II. Meibomii p. 172. *Sermones*, *Coſmologium* ſive *Librum Apum*. *Tract. de conceptione immaculatæ virginis*: *ſuper decem præcepta*: *de intentione & remiſſione formarum contra Marſilium de Padua*: *Logicam magnam & parvam*: *Quadrageſimale*, & alia. Plura laudatus Hermann von der Hardt cujus narrationem retinuit Gandolfus de ducentis Auguſtinianis ſcriptoribus p. 329. Adde Oudinum Tomo III. p. 2259. a quo perperam ſcribitur *Vric*.

Theo-

Theodinus, Caſſinenſis monachus, qui videtur Arnoldo Wioni omnino is eſſe, qui ab Alexandro II. Papa in numerum Cardinalium adſcriptus fuit. Elegantes *ſermones duos* habuit *in feſto S. Placidi Abbatis & Protomartyris*, Ord. S. Benedicti: qui extant apud Timotheum a Meſſana, Monachum Meſſanenſem, MSS. Hæc Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 456.

Theodorus, monachus *Campidonenſis* & S. Galli, ſec. VII. SS. Columbani & Galli diſcipulus. Ejus nomen præfert *Vita S. Magni*, qui fundator fuit Cellæ Campidonenſis, edita a Caniſio Lect. Ant. Tom. I. p. 651. Surio d. 6. Sept. & Goldaſto Rerum Alemannicarum Tom. I. part. 2. p. 190. Quædam hujus vitæ de Tozzone Epiſcopo Auguſtano exſtant in Actis Sanctorum T. II. Jan. pag. 56. Cum vero non niſi nugas agat & falſa proferat, quod erudite oſtendit Baſnagius tum in Obſervatione prævia, tum in annotationibus, credibile eſt alium quendam vitam Theodori deperditam reficere voluiſſe. Jo. Mezlerus de viris illuſtribus S. Galli l. 3. dicit, hanc vitam a Caniſio depravatam prodiiſſe. Mabillonius Seculo II. Benedictino pag. 505. hoc Theodori nomen ab impoſtore quodam ſuppoſitum exiſtimat. Ait enim ipſe Theodorus ſe vitam S. Magni deſcripſiſſe, & ad caput ejus in ſepulcro repoſuiſſe, c. 29. Goldaſtus vero p. 141. refert, Lantonem Epiſcopum Auguſtanum hanc vitam in tumulo Magni repertam Ermenrico Elevvagenſi monacho deſcribendam atque emendandam commiſiſſe. Ab hoc igitur Ermenrico depravationes illæ irrepſiſſe poterunt. Adde Sandii notas ad Voſſium de Hiſt. Latinis p. 273. 274.

Theodorus, Epiſcopus Romanus, patria Hieroſolymitanus, ſedit An. 643. 649. *Epiſtolæ* ejus *duæ* habentur Tomo II. Conciliorum Harduini p. 613. Adde Oldoini Athenæum Romanum pag. 624.

Theodorus, natione Græcus, Tarſenſem vocat Anonymus Mellicenſis cap. 27. Archiepiſcopus Scotorum, aliis *Cantuarienſis* circa annum 688. Capitula ſ. *Pœnitentiale* ejus edidit Dacherius Spicil. Tom. IX. ſed edit. novæ Tom. I. pag. 486. repetiit Harduinus Tom. III. Conciliorum pag. 1771. *Epiſtolas ad diverſos* ſcripſit. Poſſevinus Tom. II. Apparatus pag. 464. Plura dabit Caveus & Trithemius. A Correctoribus Gratiani Archiepiſcopus Hibernienſis vocatur. Waræus de ſcript. Hiberniæ p. 33.

Theodorus, Prior monaſterii B. M. *de Charitate* in Gallia, *Aſcetica quædam* ſcripſit, nec non *Epiſtolam* unam inter Epiſtolas Petri Venerabilis II. 5. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 308.

Theodorus Lælius, alias *de Lellis*, vide ſupra lib. XI. pag. 235. adde vero ſequentia: Natus fuit Interamnæ, Patavii ſtuduit, & J. U. D. renunciatus eſt, Romæ Auditor Rotæ fuit. De Feltrenſi Epiſcopatu res non ſatis certa eſt. Obiit A. 1466. ante adeptum pileum. Scripſit *Orationem gratulatoriam ſuper creationem Pii II. Quinque orationes ad Galliarum Regem pro Pio II. pro defenſione Catholicæ fidei contra Turcos*: *plures elegantes Epiſtolas nomine Pauli II. & alias*: *Apologiam pro liga inter Venetos & Sigiſmundum Imp.* Jacobilli Bibl. Umbriæ p. 258. Ejuſdem *Tractatus contra Pragmaticam ſanctionem*, *de Annatis*, *& Orationes* habentur in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 139. *Replica* etiam impreſſa eſt Francof. 1607. 4. cum aliis hujuſmodi opuſculis ad illam controverſiam ſpectantibus, & inter Scriptores Goldaſti de Monarchia S. R. Imperii Tomo II. Plura dabit Nicolai Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini Tom. II. p. 21. Oldoini Athenæum Romanum p. 625.

Theodorus Memus, Venetus, Ordinis Minorum circa annum 1321. Scripſit *Vitam S. Franciſci*, *Vitam S. Claræ Aſſiſiatis*, *Volumen Sermonum*, & *Sermones*

nes funebres. Jac. Alberici Catalogus Scriptorum Venetorum p. 85.

Theodorus Priſcianus, Medicus, de quo ſufficienter egit Fabricius noſter in Bibl. Latina IV. 12. n. 4. hinc non repetuntur.

Theodorus Spanduginus Cantacuzenus, cujus liber *de origine & moribus Turcarum*, Prodiit Florentiæ 1468. 8. teſte Maittairio Tomo I. Annalium p. 280. Italica verſio edita eſt Florentiæ apud Torrentinum 1551. 8. * Florentinam hanc editionem Theodori Spandugini profert quidem Maittairius, ſed ex fide aliorum, atque in Notis num reipſa hæc editio extet ambigere ſe profitetur, & mihi pariter vix perſuaderetur.

* *Theodorus Sacerdos* Monachus, & Abbas ſcripſit opuſculum quoddam, in quo refert Corpus S. Bartholomæi arcæ incluſum & in mare conjectum Liparim Siciliæ appuliſſe. tum in Calabriæ locum quemdam delatum tranſiſſe. Hæc olim legi in MS. hiſtoria Paulini Puteolani, quam adhuc ſervat Bibliotheca Malateſtarum Cæſenæ (non enim tranſiit in Bibliothecam Vaticanam, ut obreptum eſt clariſſimo Tartarotto in diſſert. de ſcriptor. a Dandulo laudatis inſerta rerum Italicar. Tom. XXV.) Ait vero idem Paulinus hunc Theodorum *ſignorum virtutibus* claruiſſe *duorum inſignium cœnobiorum Abbatem egiſſe*, tum & opuſcula quædam alia utilia edidiſſe, vixiſſe vero tempore Adriani, & Leonis ſummorum Pontificum; nempe ſæculo IX. ineunte.

Theodoſius, aliis *Theodorus Blanchettus*, Nobilis Bononienſis circa annum 1157. ſcripſit *de beata vita lib.* 3. *de comparandis divitiis Chriſtiano more lib.* I. *de deteſtatione avaritiæ lib.* 2. *contra hæreticos lib.* 10. *Conſolationem paupertatis & miſeriarum humanæ vitæ*. Bumaldi Minerval Bononienſe pag. 217. Orlandi Notitia Scriptorum Bononienſium p. 250.

Alius hujus nominis junior, circa annum 1350. fuit Eques Hieroſolymitanus, qui cum Georgio fratre *Chronicon Bononienſe* compoſuit. Orlandus p. 251.

Theoduinus, vide *Deoduinus*, ſupra T. II. p. 21.

Theodulphus, Epiſcopus Aurelianenſis, ſeculo IX. Patria ejus incerta eſt. Vulgo Italum ſtatuunt, quia in veteri Chronico apud Quercetanum Tom. I. p. 36. Carolus Magnus illum ex Italia in Gallias adduxiſſe legitur. Quæ ſententia ſatis infirma eſt. Non melior eſt altera, qua Mabillonius, Nic. Antonius & Eccardus rerum Francicarum XXXVIII. 169. ipſum Hiſpanum faciunt, quia Theodulphus Getici populi reliquias in Heſperia ſive Hiſpania *conſanguineos ſuos* vocavit. Nam *conſanguinei* vox metaphorice poſita eſſe potuit, pro ejuſdem fidei ac religionis conſorte. Igitur patria ejus certo nondum eſt cognita. Antequam in Galliam veniret, uxorem habuit, ex eaque Giſlam filiam, ad quam Carmen IV. libri III. ſcriptum eſt. Fuit autem primum Abbas Floriacenſis, teſte Catalogo Abbatum Floriacenſium T. I. Miſcellaneorum Baluzii p. 492. poſt Epiſcopus Aurelianenſis. Interfuit A. 794. Concilio Francofurtenſi contra Felicem: Anno 811. teſtis fuit in teſtamento Caroli M. Apud Ludovicum Pium primum in gratia fuit, poſt quum Bernardo Italiæ Regi magis favere videretur, A. 818. ſede ſua ejectus, & in urbe Andegavenſi carceri incluſus fuit, quia vero innocentiam ſuam conſtanter tuebatur, A. 821. reſtitutus eſt, quo etiam obiit. Epitaphium ejus edidit Mabillonius Analect. Tom. I. p. 426. ubi vide annotationes p. 433. 434. in editione recent. p. 377. 378. & Eccardum l. c.

Opera ejus conjunctim edita ſunt a Jacobo Sirmondo, Pariſ. 1646. 8. poſt in Operibus hujus repetita, ſequenti ordine:

1. *Capitula ad Presbyteros parochiæ ſuæ:* Edita ſunt primum a Baronio ad annum 835. num. 5. deinde a Jo. Buſæo

ſæo cum Epiſtolis Hincmari Rhemenſis, Moguntiæ 1602. 8. porro a Sirmondo T. II. Conciliorum Galliæ p. 211. qui longe accuratius ad annum 797. aut circiter referenda eſſe cenſet: Spelmanno Tomo I. Conciliorum pag. 584. Harduino Tom. IV. p. 911. Canones IX. Concilii VI. Oecumenici, qui Tom. III. Conciliorum Harduini habentur p. 1719. ſuppoſiti ſunt, & fere toti ex his Capitulis exſcripti.

2. *De ordine baptiſmi*, qui liber A. 812. conſcriptus eſt, quum Carolus M. de hac re cogitaſſet. Eccardus rerum Francic. XXVIII. 18. Inſcriptus eſt Magno Senonenſi Archiepiſcopo, in uno vero Codice Corbejenſi, ex quo Menardus ad librum Sacramentorum Gregorii M. (Pariſ. 1642. 4.) p. 113. edidit, Joanni Arelatenſi, quod Sirmondus mendoſe factum crediderat, Mabillonius vero Tom. I. Analect. p. 24. (edit. novæ p. 76.) rem ſic expedivit, ut diverſa exempla utrique inſcripta eſſe contendat.

3. *De Spiritu Sancto*, liber, A. 809. editus & Carolo M. inſcriptus. Nam illo anno in Concilio Aquiſgranenſi de proceſſione Spiritus S. actum fuerat. Vide Eccardum XXVII. 63.

4. *Carmina* in libros VI. diſtincta, de quibus accurate ſatis agit Polic. Lyſerus in hiſtoria Poetarum mædii ævi p. 223. ſeqq. ita tamen, ut quædam ſuppleri debeant. *Paræneſin ad Judices*, quæ librum I. conſtituit, ſed initio deſtitutum edidit Lutetiæ Pet. Daniel: poſt Gev. Elmenhorſtius Lugd. Bat. 1618. 4. porro Andr. Rivinus cum quibuſdam carminibus ex Caniſio & Bibl. PP. Colonienſi Lipſ. 1653. 8. una cum Drepanio, Floro & aliis. Poſtea *Carmina X. inedita* primus dedit Mabillonius Annal. T. I. pag. 376. ſeq. (edit. novæ p. 410. *Epigrammata duo* Baluzius Miſcell. lib. I. p. 492. 493. Hymnos autem duos *de Natali Domini & ad SS. Martyres Sergium & Bacchum*, in editione Sirmondi omiſſos eſſe obſervat Chriſtianus Daumius in Syllabo Poetarum Chriſtianorum, qui tamen jam ante in Bibliothecis Patrum & in editione Riviniana excuſi fuerant. Carmen *de tota Veteri & Novi Teſtamenti inſtructione* legitur in Goldaſti Manuali Biblico p. 34. in Operibus lib. II. Carm. I. inſcribitur ſic: *Verſus in fronte Bibliorum, quæ ipſe deſcribi fecit*. Carmen breve *de luxuria* ediderunt Martene & Durand. Theſauro novo Anecdot. Tom. I. p. 399.

5. *Fragmenta Sermonum duorum*, nec non Fragmentum aliud *operis de ſacris Interpretibus* edidit Lucas Dacherius Spicil. Tom. V. p. 117. (in edit. recent. Tom. I. p. 254.) Hæc vero Theodulfi eſſe, tum ſtilus docet, tum quoque, quia initium Capitularium ejus ſub finem adjectum eſt.

6. *Annales Caroli M. & Ludovici Pii* ſcripſiſſe Theodulphum ait Arnoldus Wion in Ligno Vitæ & poſt ipſum Voſſius de Hiſtoricis Latinis pag. 757. & adeſt hujuſmodi fragmentum Annalium ſub nomine Theodulphi in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 35. Fortaſſis eſt unus ex illis Annaliſtis Anonymis, quales de illis temporibus plures exſtant.

7. In Catalogo Abbatum Floriacenſium ſupra memorato ipſi quoque tribuitur *Explicatio Simboli Athanaſiani* & *Explicatio myſtica Miſſæ*, quæ duo etiam in MS. Codice Floriacenſi habentur.

8. *Speculum* locorum Biblicorum ipſi quoque tribuitur, quod alias inter Opera Auguſtini Tom. III. p. 680. exſtat.

Plura dabit Hiſtoria literaria Galliæ Tomo IV. p. 459.

Theodulus, natione Italus, primum in Italia, deinde Athenis ſtuduit, & Epiſcopus conſtitutus eſt. Sunt, qui eum Cœles Syriæ Presbyterum vocant, quos Honorius Auguſtodunenſis, Theodorum & Theodulum diſtinguens, refutat. Vixit ſeculo X. Scripſit *Eclogam, qua comparantur Miracula V. T. cum veterum poetarum commentis*. In quodam

dam Codice MS. habetur, Joannem Chryſoſtomum hoc opus compoſuiſſe, quum autem arrogantiam vitaret, Theoduli nomen inſcripſiſſe. Vide Sanderi Bibl. Belgicam MSS. I. p. 139. *Tetraſtichum* in aliis Codicibus inſcribitur, quod ſingula carmina quatuor verſibus comprehenduntur. Prodiit hæc Ecloga cum Commentario Liptz per Conradum Kacheloven, 1492. 4. Colon. 1494. 4. 1495. 4. Eſt & inter auctores octo Opuſculorum, ut Catonis Faceti, Matthæi Vindocinenſis &c. Lugduni per Steph. Baland, 1505. 4. in Goldaſti Manuali Biblico (Francof. 1620.) pag. 22. Hanc editionem cum Codice Academiæ Juliæ contulit Polycarpus Lyſerus in hiſt. Poetarum medii ævi pag. 296. in eam commentatus eſt Bernardus Silveſter, teſte Sigeberto Gemblacenſi c. 169. quem adde de noſtro c. 134. & Lyſerum l. c. p. 293. & Stephanus Patringtonus, de quo ſupra.

Quod *de opere Eclogarum*, in Bibl. Bodlejana & Helmſtadienſi obvio memorat Hallervordius, procul dubio errat. Certe in Codice Helmſtadienſi non opus plurium Eclogarum, ſed tantum una hæc Ecloga in tres libros diſtincta habetur. Trithemius cap. 185. *Eclogas* & librum *de conſonantia Scripturarum* diſtinguit.

Theofridus Abbas, cujus Sermones duo *de Sanctorum reliquiis*, & *de veneratione Sanctorum*, primum editi ſunt cum Berengoſo, Colon. 1555. 8. poſt in Bibliothecis Patrum eruditis controverſiam moverunt. Plerique cum Caveo ipſum ſec. XI. Abbatem Epternacenſem fuiſſe contendunt, de quo paullo poſt agetur. Auctores autem Hiſtoriæ literariæ Gallicæ Tom. IV. p. 60. eos *Sermones* adſcribunt Theofrido, qui ſeculo VII. fuit Abbas primum Menatenſis in Alvernenſi diœceſi, poſt Camerienſis in territorio Velaunenſi. *Theoffridi Abbatis Sermones* MSS. ſunt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 134. * Quamquam ſermones illi duo Bibliothecario hic noti ab auctoribus Hiſtoriæ Gallicæ Theofrido huic Abbati in T. 4. operis adſcripti fuerunt, in volumine tamen IX. ad vitam Theofridi Abbatis Epternacenſis eidem Epternacenſi Monacho, revocata priori opinione, adſcribunt. Vide ibi quibus permoventur conjecturis. Porro Theofridus iſte Abbatem agebat Carmerienſem Velaunenſi diœceſi.

Theofridus, Abbas *Epternacenſis*, ord. S. Benedicti, obiit A. 1110. ſcripſit *Vitam S. Willebrordi*, fundatoris cœnobii ſui, & Ultrajectenſis Archiepiſ. a Surio editam d. 7. Dec. *Flores epitaphii Sanctorum* lib. IV. qui Luxemburgi editi ſunt cum vita S. Willebrordi & cum notis Jo. Roberti, S. J. 1619. 4. Vid. Val. Andreæ Bibl. Belgicam pag. 832. Svveertii Athenas Belgicas p. 692. Libros *de conſummatione ſeculi*, ac de *noviſſimo die*, ex Eiſengreinio ipſi tribuit Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 469. * Villebrordi a Surio edita alia plane eſt ab ea quam Theofridus ſcripſit; vulgavit enim Surius eam quam Alcuinus proſa oratione dedit. Theofridi opus numquam prodiit, uti monent hiſtoriæ literariæ Galliæ ſcriptores Tom. IX. pag. 508. Aliam pariter vitam idem Abbas compoſuit, nempe S. Irminæ Abbatiſſæ Hereſienſis in diœceſi Trevirenſi, quæ tamen numquam comparuit. Opuſculum *de fine mundi* a Poſſevino Theofrido huic tributum, eſt Theofridi Abbatis Carmerienſis, nec aliud profecto eſt, quam liber Micrologi de lapſu mundi ſenario ab eodem Theofrido ſcriptus, ut ex iiſdem authoribus diſcimus.

Theogerus, Epiſc. Metenſis, ſcripſit *Librum de Muſica*, qui MS. eſt in Bibl. monaſterii Tegernſeenſis & Zvvetlenſis. Incipit: *Pythagoras philoſophus apud Græcos primus Muſicæ artis repertor fuiſſe legitur*. Vid. Rev. Bern. Pezii diſſ. iſagogicam ad Tom. I. Theſauri Anecdotor. noviſſimi p. 15.

Theonas, cujus *Epiſtolam ad Lucianum Præpoſitum Cubiculariorum*, monita chriſtiana & politica præſcribentem, edidit

didit Dacherius Spicil. Tom. III. pag. 297. qui fuerit, incertum eſt. Græcum hominem fuiſſe ex eo conſtat, quod dicit: *Ptolemæus Philadelphus divinas ſcripturas in linguam noſtram traduci juſſit*. Dacherius ſuſpicatur eſſe Theonæ Epiſcopi Cyziceni, qui eam Præpoſito Cubiculariorum inſcribere potuerit. Editor novus Dacherii Franciſcus Joſephus de la Barre Theonam Cyzicenum retinet, ſed illum Lucianum Præfectum Cubiculariorum Licinii fuiſſe auguratur. Certi quid nemo facile proferet.

Theophanius, aliis *Theophilus*, Diaconus Caſinenſis, vixit A. 855. & carminice ſcripſit *de conſtructione cœnobii Domini Salvatoris*, *de adventu S. Benedicti ad Caſinum*, *ac de miraculis per eum inibi factis in laudem ſanctæ Dei genitricis*, *de conſtructione monaſterii S. Mariæ in Plumbariola*. Petrus Diaconus de viris illuſtribus Caſinenſibus cap. 10. Hippol. Marraccii Bibl. Mariana Tom. II. p. 395.

Theophilus de *Ferrariis*, Cremonenſis, ord. Prædicatorum circa A. 1471. Prælo ſubjecit *Commentaria S. Thomæ in varios libros Ariſtotelis* ad varios Codices MS. recognita. Venet. 1471. fol. Poſtea prodierunt ejus *Propoſitiones ex omnibus Ariſtotelis operibus collectæ*, ibid. 1493. 4. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicator. Tomo I. pag. 847. Ariſii Cremona literata T. I. p. 328. Ambr. Altamura Bibl. Dominicana p. 211.

Theophilus Hiſtoriographus, auctor perantiquus, Pelbarti de Temeſvvar indicio notus, cujus meminit in Stellario Mariæ, ſcripſit *de nativitate B. Mariæ*, *& de portentis & ſignis*, *quibus clarificata fuit*. Andreas etiam Gelſomius in Theatro cœleſti Devotionis Mariæ cap. 4. citat Theophilum antiquum ſcriptorem in *Speculo Beatæ Mariæ*. Ætas & reliqua ſunt incerta. Hippol. Marraccii Bibl. Mariana T. II. p. 396.

Theophorus, ſub quo nomine Jo. Gerſon latere voluit. Vid. ſupra lib. VII. pag. 51.

Theraſia, ſ. *Theratia*, cujus *Epiſtola ad Sanctum & Amandum*, cum aliis Opuſculis Patrum edita eſt a Thoma Galleto, Lugd. 1615. poſt in Bibliothecas Patrum illata.

Theſeus Capocius, Lilybætanus Siculus, Priami, de quo ſupra, filius, J. U. D. & Poeta circa a. 1520. *Epigrammata* reliquit. Mongitore Bibl. Sicula tomo II. p. 252.

Theudoinus, Præpoſitus Catalaunenſis, an. 868. ſcripſit *Epiſtolam* ad Almannum Monachum Altivillarenſem prope Remos, ut vitam S. Memmii Ep. Catalaunenſis primi deſcriberet. Edita eſt a Mabillonio Annal. p. 423. edit. prioris tomo II. p. 86.

Theulfus, monachus monaſterii Mauriniacenſis in diœceſi Senonenſi, ord. S. Benedicti, ſcripſit *Chronicon Mauriniacenſe*, quod uſque ad a. 1147. pertingit, libris tribus, quorum primus periit, duo poſteriores exſtant in Scriptoribus Francicis Andr. du Cheſne Tomo IV. p. 359. Vide Launojum de S. Brunone p. 47.

* *Theulfus Brito*. Scripſit circa ſæculum XI. aſtricta oratione opuſculum de ſchola Abbatiæ Foſſatenſis ſicut & de iis qui in eadem ſchola exercebantur. Habuit illud P. Mabillon & ex eodem carmina quædam vulgavit in Annalibus Ordinis S. Benedicti l. 61. n. 20.

Thierricus Vallicoloris, vide ſupra *Theodericus de Vallis-Colore*.

Thietmarus, vide *Dithmarus* ſupra lib. IV. p. 37.

Thimo, monachus S. Michaelis Bambergenſis a. 1146. *de conceptu originali* & alia plura ſcripſiſſe dicitur Eiſengreinio. Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 476. Scripſit etiam *Vitam S. Ottonis*, *Bambergenſis Epiſcopi*, vel certe multum ad eandem contulit de quo confer Acta Sanctorum tomo I. Julii.

Thinredus Doverius, monachus Anglus Ordinis S. Benedicti in cœnobio Doverenſi, & Præcentor circa a. 1371. Scripſit *Pentachordorum & Tetrachordorum librum I.* & *de legitimis ordinibus Muſicæ*.

ſicæ. Balæus Cent. VI. 47. Pitſeus c. 630. Alii ſcribunt *Thiuredus*.

Thiotfridus, vide ſupra, *Theofridus*.

Thomas de Acerno, Epiſc. Lucerienſis, Decretor. Doctor, Urbani VI. Papæ familiaris & protector negotiorum & cauſarum Regni Neapolitani, ſcripſit *Opuſculum de creatione Urbani VI.* quo ille contendit creationem ejus fuiſſe legitimam. Lacinias ex illo produxit Baluzius in Vitis Paparum Avenionenſium: Integrum vero ex Codice Vaticano Muratorius S. R. Ital. tom. III. part. 2. p. 715.

Thomas Agni de Lentino, Leontii in Sicilia natus, fuit ex primis ſodalibus Dominicanorum ordinis, Romanæ provinciæ Prior, (*a*) a. 1255. Epiſcopus Bethlehemitanus, a Pontifice Legatus in Syriam miſſus, a. 1267. Archiep. Cuſentinus, a. 1272. Patriarcha Hieroſolymitanus, obiit a. 1277. Scripſit *Vitam S. Petri Martyris, ord. Prædicatorum*, quam ſtylo immutato edidit Surius d. 29. April. primigenio vero Acta Sanctorum tomo III. Aprilis p. 686. *Epiſtolam de ſtatu terræ ſanctæ*, *Sermones de Tempore & Sanctis*, nec non *de feſtivitatibus Mariæ*. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tomo I. p. 558. ſeqq. Altamura p. 45. Ughellus tomo IX. pag. 216. Hier. Raguſa Elogia Siculorum p. 284. ut Miræum & Voſſium taceam.

Thomas Alcherus, Anglus, ætatis incertæ ſcriptor, dedit *Poſtillas in Evangelium Marci, Lucæ & Joannis*. Pitſeus Append. Cent. IV. 48.

Thomas de Ales, Anglus, Doctor Pariſienſis, ord. Minorum, circa a. 1240. ſcripſit librum *de Vita beatæ Virginis*, & *Sermones*. Catalogus Doctorum de Immaculata Conceptione apud Pezium & Hueberum Cod. diplom. part. III. pag. 325. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 332.

Thomas Almericus, Cremonenſis, circa a. 1198. ſcripſit *Eventus Italiæ ſui temporis*, & *Acta Friderici I. Imperatoris*. Ariſii Cremona literata tomo I. p. 95.

Thomas Anglicus, vide infra, *Jorſius*, & *Walleis*.

Thomas Antonii, Senenſis, ord. Prædicatorum in Conventu SS. Joannis & Pauli Venetiis, circa a. 1430. terram ſanctam adiit. Scripſit *Vitam Catharinæ de Senis*, a Bonino Mombritio editam, in Actis vero Sanctorum tomo III. Aprilis p. 967. tantum excerpta illius habentur: Collegit *Epiſtolas ejuſdem: Vitam S. Dominici*, *B. Mariæ Storionæ Venetæ*, *Vitas quarundam aliarum Sororum de pœnitentia tertii ordinis*, *de merito vitæ regularis: de principiis & confirmatione tertii ordinis S. Dominici*. Vid. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tomo I. p. 780. Altamura Bibl. Domin. p. 170. Vinc. Maria Fontana de Provincia Romana ord. Præd. p. 380.

Thomas de Aquino, vel *Aquinas*, natus anno circiter 1225. obiit a. 1274. de cujus vita nihil memoro, cum illam ſcriptores complures ediderint.

Anonymus, in editione Operum Romana, tomo I.

Clementis VI. P. M. Sermonem MS. de laudibus S. Thomæ allegat Oudinus p. 312.

Pauli *Frigerii*, oratorii Romani ſodalis Vita S. Thomæ, Italice. Rom. 1668. 4.

Bernardus *Guidonis* de Vita & miraculis S. Thomæ Aquinatis MS. in Bibl. S. Victoris Pariſienſis: editus in Actis Sanctorum tomo I. Mart. p. 716.

God. *Henſchenii* Comm. prævius, in Actis SS. tomo I. Martii p. 655. & Analecta, ibid. p. 741.

Raymundi *Hugonis*, ord. Præd. Conventus Prageriaci, provinciæ Toloſanæ, Hiſtoria Translationis a. 1368. ibid. p. 725.

Antonii *Mallet* Vita S. Thomæ, tomo I. Editionis Opp. Pariſinæ præmiſſa.

Gg 2 An-

(*a*) Ant. Mongitore in Bibl. Sicula tomo II. p. 252. ipſum vocat *Priorem Neapolitanum*, ubi etiam Divum Thomam ordini adſcripſerit.

Angeli *della Noce*, Archiep. Roſſanenſis, diſſ. de monachatu & profeſſione S. Thomæ, priuſquam Prædicatorum caſtra ingrederetur, in S. Archicœnobio montis Caſſini.

Antonii *Pizamani*, Patricii Veneti, Vita S. Thomæ, præmiſſa Opuſculis Venetiis 1498. editis.

Petrus *Rogerius*, vide ſupra, Clemens VI.

Guilielmi de *Thoco* Vita Ejus: de qua Fabricius noſter ſupra libro VII. p. 169.

A. *Touron* Vie de S. Thomas d' Aquin. Paris 1737. 4. (*a*)

Hier. *Vielmius*, ord. Præd. *De D. Thomæ Aquinatis doctrina & ſcriptis libri duo*. Patavii per Paſqualium 1564. 4. Venet. apud Juntas 1575. 4.

Vita Thomæ Othonis *Vænii* ingenio & manu & XXXI. tabulis æri inciſis delineata. Antverp. 1610. fol.

Plures indicat Index Bibliothecæ Quetifianæ tomo II. p. 987.

De doctrina & auctoritate D. Thomæ ſequentes auctores mihi occurrerunt.

Anon. de arte prædicandi collectus ex Thomæ ſcriptis. Memming. 1483.

Hugo de *Bilhonio* contra corruptorem S. Thomæ. Vide Quetifium tomo I. p. 385.

Jo. Ge. *Dorſchei* Thomas Confeſſor veritatis. Argent. 4.

Franc. *Garciæ* Emendatio erratorum, quæ typographorum incuria in Summa S. Thomæ reperiebantur. Tarraconæ 1578. 4.

Dav. *Lenfant*, ord. Præd. Biblia S. Thomæ, ſ. Explicatio locorum V. T. ex Thomæ ſcriptis. Pariſ. 1657. 4. 3. Voll.

Reginaldi *Lucarini* Maſſa auri, ſ. Hermes Biblicus MS. Vide Quetif tomo II. p. 641.

Guil. de *Mara*, Angli, ord. Minorum, Correctorium Thomæ.

Xantis *Mariales* Bibl. interpretum ad Summam S. Thomæ, Venet. 1660. fol.

Antonini *Maſſoulieu*, Thomas ſui interpres, Romæ 1692. fol.

Jo. *Pariſienſis* Correctorium Corruptorii Thomæ.

Anton. *Senenſis*, qui multum de Thoma laboravit. Vide modo Quetifium tomo II. p. 27.

Alb. *Zenneri* Armamentarium Evangelico-Thomiſticum. 1665. 4. contra Dorſcheum.

Operum ejus conjunctim editorum Editiones habemus quatuor. *Prima* prodiit Romæ, juſſu & ſumtibus Pii V. Pontificis, a. 1572. tomis XVII. *Secunda* Venetiis a. 1592. apud Dominicum Nicolinum, quæ ad Romanam plane efformata eſt. *Tertia* Antverpienſis (Quetifius mavult Colonienſem dicere) a. 1612. tomis XVIII. apud Jo. Keerbergium, cura & ſtudio Coſinæ Morelles, Valentini, ord. Præd. Profeſſoris Theologi: in qua tomo ultimo quædam ſpuria ſunt addita, quæ Thomam auctorem non agnoſcunt. *Quarta* Pariſienſis, curantibus Joanne Nicolai, Coſma Morelles, Antonio Mallet, & Petro Pellicano, ord. Præd. ſumtibus ſocietatis Bibliopolarum, 1660. tomis XXIII. fol.

Quæ in ſingulis his editionibus exſtant, ea nunc ſingulatim recenſebimus, editionem tamen, quam ipſi Pontificii meliorem exiſtimant, Romanam ſecuti, ubi ſingulæ quoque librorum editiones, quas expiſcari potuimus, ſubjicientur.

Tomus I. Editionis Romanæ

Vita D. Thomæ e diverſis collecta.

Expoſitio (imperfecta tamen) *in primum & ſecundum peri-Herminias*, cum duplici textus interpretatione, antiqua & Joannis Argyropyli.

Expoſitio in primum & ſecundum Poſteriorum Analyticorum, cum interpretatione antiqua & Argyropyli.

Quæ hoc Tomo habentur, prodierunt ſeparatim Venetiis per Guil. de Tridino, 1489. fol. per Octavianum Scotum 1495. & cum Quæſtionibus Do-

(*a*) *Beyträge zu denen Leipziger Gelehrten Zeitungen, IV. Band p. 735. ſq.*

Dominici de Flandria . Venetiis 1497.

Tomus II.

Expoſitio in octo libros de Phyſico auditu, cum textu antiquo & Argyropyli . Colon. 1480. Venet. apud Scotum 1480. 1504. ibid. per Joannem & Gregorium de Gregoriis 1492. fol. Fortaſſe ſub Titulo *de principiis rerum naturalium*, Lipſiæ 1498. 4.

Libri duo priores Græce verſi ſunt a Ge. Scholario, in Bibl. Medicea & Vaticana . Quetif p. 345.

Commentaria (imperfecta tamen) *in libros tres de Cœlo & Mundo*, cum textu antiquo & Argyropyli . Non enim abſolvit S. Thomas, ſed reliqua Petrus de Arvernia , diſcipulus ejus abſolviſſe perhibetur . Cum his additionibus Petri de Alvernia editi ſunt Venetiis 1486. ibid. per Octavianum Scotum , 1495. fol. & apud Juntas 1516.

In primum & ſecundum de generatione , cum verſione antiqua & Franc. Vatabli . Venetiis per Petrum Lichtenſtein 1498. fol. & poſtea 1565. fol.

Hæc duo poſteriora opera ſimul prodierunt Coloniæ 1480. fol.

Tomus III.

Expoſitio in quatuor libros Meteororum, cum verſione antiqua & Franciſci a Vicomercato . Venet. 1561. fol.

In tres libros de Anima, cum verſione antiqua & Michaelis Sophiani . Duos poſteriores Thomæ eſſe omnes judicant, primum ajunt eſſe Reginaldi de Piperno , idque conſentientibus ſcriptoribus antiquis . Colon. 1480. Venet. per Petrum Lichtenſtein 1503. Bonon. 1575. Græce vertit Georgius Scholarius , in Bibl. Medicea . Allatius de Georgiis p. 408.

In libros de anima , de cœlo & mundo, Pariſ. 1539. fol.

Fortaſſe hæc Expoſitio librorum Ariſtotelis de anima eſt ille liber *de facultatibus animæ* , quem in hebraicum ſermonem converſum poſſidebat Wolfius ὁ μακαρίτης, prout legitur in Bibliotheca illius Hebraica Vol. IV. pag. 825.

In parva Naturalia , nimirum in libros *de ſenſu & ſenſato* , *de memoria & reminiſcentia* , *de ſomno & vigilia* , *de ſomniis & divinatione per ſomnum* . Cætera Petrus de Arvernia ſupplevit , ſcil. *de motibus animalium* , *de longitudine & brevitate vitæ* , *de reſpiratione & inſpiratione* , *de juventute & ſenectute* . Paduæ, apud Hieronymum de Durantis, 1493. fol. cum additionibus Petri de Alvernia & libro Proculi (ſ. Procli) de cauſis ab Aquinate illuſtrato , Venetiis 1505. item 1566. adjuncto libello quodam *de motu caloris & lumine* .

Tomus IV.

Expoſitio in duodecim libros Metaphyſicorum , cum verſione antiqua & Beſſarionis . Venet. 1560. fol.

In librum de Ente & Eſſentia , cum Comm. Thomæ de Vio Cajetani .

Expoſitio in librum de Cauſſis .

Tomus V.

Expoſitio in decem libros Ethicorum ad Nicomachum , cum verſione antiqua & Joannis Argyropyli . Venetiis 1519. & 1599. folio .

In octo libros Politicorum , cum verſione antiqua & Leonardi Aretini . Cum præfatione Nimiræi , Pariſ. 1500. Venet. 1563. & 1595. fol.

In omnes hos libros Ariſtotelis Expoſitiones conjunctim prodierunt Venet. 1496. fol.

Cæterum quod S. Thomas in libros Ariſtotelis vetitos & nondum expurgatos ſcripſit, excuſare conatur Launojus Epiſt. V. 9. c. 1. irrito conatu . Aut enim ſanctitas Thomæ , aut infallibilitas Pontificis vacillat . Novimus Launojum . Cætera Lector meditetur .

* Pontificia infallibilis in docendo auctoritas , & Thomæ Aquinatis ſanctimonia in tuto ſunt . Id autem omiſſis cæteris aliis argumentis , quæ facile eſſet proferre , conſtat ex tempore, quo Aquinas ad ſcribendos commentarios iſtos ſe contulit , nempe cum *ſtudium Romæ teneret* , ait Ptolemæus Lucenſis Hiſt. Eccl. lib. 22. cap. 24. *quaſi totam Philoſophiam ſive Moralem , ſive naturalem*

lem

lem in ſcriptum ſeu commentum redegit; ſed præcipue Ethicam & Mathematicam (Metaphyſicam) Igitur ſi Romæ ſcribebat Thomas, non ergo invito Pontifice, neque ejus auctoritate ſpreta. Ex hoc etiam intelligimus Pontificem, cum Ariſtotelis libros vetuit, id egiſſe non tamquam judicaret falſa dogmata in illis contineri, ſed quod multi eis abuterentur; quod periculum ex D. Thomæ commentariis tolli poſſe cenſebat Pontifex.

Tomus VI.

Comment. in primum & ſecundum Sententiarum Petri Lombardi.

Tomus VII.

In tertium & quartum Sententiarum.

Prodierunt in omnes Sententiarum libros Moguntiæ per Petrum Schœffer, 1469. fol. Venet. per Jo. de Colonia & Nic. Genſon 1481. 1483. 1486. fol. cum titulis & Concluſionibus M. Henrici Gorrichemienſis, Argent. 1489. Ex recognitione Timothei Veronenſis, cura Boneti Locatelli, typis Octaviani Scoti, Venet. 1497. 1500. 1514. fol. Baſil. per Nic. Keſler, cum ſcriptis S. Thomæ ad Hanibaldum, 1492. Pariſ. 1574. 8. ibid. ex recognitione & cum notis Joannis Nicolai, Ord. Præd. 1659. fol.

Super primo libro Sententiarum ſeparatim: Venet. per Ant. de Strata, 1486. folio.

Super ſecundum, Bononiæ, per Bened. Hectorem, 1494. folio.

Super tertium, Colon. 1476. Baſil. 1489. Venet. per Herm. Lichtenſtein 1490. ib. per Simonem de Luere. 1503. fol.

In quartum. Venet. 1478. per M. Alexandrum de Vuild. 1598. fol.

Tomus VIII.

Quæſtiones diſputatæ. Prodierunt 1472. fol. ſine mentione loci, Romæ per Arnoldum Pannartz, 1476. fol. Colon. 1477. curante Theoderico de Suſteren, Colon. per Henr. Quentel. 1499. 1500. & 1508. fol. Argent. 1500. 1507. fol. Venet. apud Nic. Jenſon 1480. apud hæredes Octaviani Scoti 1503. fol. 2. Vol. Pariſ. per Franc. de Honoratis, 1557. fol. Lugd. 1569. fol. Quædam in Græcum ſermonem verſæ adſunt in Bibl. Coisliniana, p. 150.

Quæſtiones quodlibeticæ, quæ etiam dicuntur *Placita S. Thomæ*. Coloniæ, 1471. 1485. 1491. fol. Noribergæ, per Andr. Friſner & Jo. Senſenſchmid, 1474. fol. Ulmæ, 1475. Venet. apud Jo. de Colonia, 1476. ibid. apud Jo. de Forlivio & Greg. de Gregoriis 1485. 1495. 1498. fol. ibid. per Marinum Saracenum, 1486. 4. & Octavianum 1501 Lovanii 1487. Lugd. 1513. 8. Pariſ. cum Scripto altero in libros Sententiarum, quod vulgo dicitur *ad Hannibaldum*, ex recognitione Joannis Nicolai. 1660. fol.

Tomus IX.

Summa Catholicæ fidei, contra gentiles, cum Comment. *Franciſci Ferrarienſis*. Editio antiqua ſine mentione anni & loci fol. Romæ 1476. fol. Venet. per Jo. de Colonia & Nic. Jenſo, 1480. Coloniæ per Henr. Quentel. 1497. 1499. fol. Lugd. per Juntas & ſocios 1521. 8. 1566. fol. Pariſ. cum comm. Silveſtri Ferrarienſis, apud Jo. Foucher, 1552. fol.

Græce vertit Demetrius Cydonius. Exſtat in Bibl. Regis Galliæ, Vaticana & Veneta. Quetif p. 346.

Hebraice libros III. priores vertit Joſephus Ciantes, Epiſcopus Marſicanus, Romæ 1657. folio. Wolfii Bibl. Hebr. Vol. III. p. 278. 419.

Tomus X.

Prima pars Summæ Theologiæ, cum commentario Thomæ de Vio, Cajetani. *Inter omnes conſtat*, ait Launojus Epiſt. l. 1. n. 4. *Theologiæ Summam Doctoris S. opus eſſe ultimum, & cæterorum perfectiſſimum, quod tamen abſolvere non potuit*. Idem tamen poſtea hanc Summam S. Thomæ non eſſe pronunciat in Obſervatione Octava Tractatus de Traditione Eccleſ. Romanæ circa Simoniam, Opp. Tomo II. parte 2. p. 522. Reſpondit ipſi Jacobus Echardus, idem ille, qui una cum Quetifio Biblio-

bliothecam Ordinis Prædicatorum edidit, in Diſſertatione, cui titulus: *Sancti Thomæ Summa ſuo auctori vindicata, ſive, de V. F. Vincentii Bellovacenſis ſcriptis diſſertatio*, Pariſ. 1708. quam poſt ob defectum exemplorum operi laudato rurſus inſeruit. Argumenta ejus paucis verbis in ſummam redigemus: 1. quia adſunt Codices Seculi XIII. ſat multi, antequam Thomas in numerum Sanctorum redigeretur, qui ipſi hanc Summam tribuunt; 2. quia Speculum Morale, quod Vincentio Beluacenſi tribuitur, & in quo Prima Secundæ & Secunda Secundæ maximam partem leguntur, non ſit opus Vincentii, ſed a quodam falſario ſub ipſius nomine ex Thoma, Stephano de Borbone, Petro de Tarentaſia & Richardo de Media villa compilatum, id quod ab Echardo labore operoſiſſimo, duo nempe hæc opera ſecum conferendo, comprobatum eſt. Ex quo deinceps patet, Summam prius fuiſſe quam Speculum, item Speculum ante annum 1300. quo circiter mortuus eſt Richardus, non fuiſſe compilatum, quum Vincentius Ann. 1269. jam obierit.

Waddingus & Joannes de la Haye, Ord. Minorum, ſtatuunt, S. Thomam ab Alexandro de Hales Summam ſuam excerpſiſſe, quod rurſum operoſe refutavit Echardus.

Prodiit vero Summa hæc integra Baſil. 1485. fol. vol. 4. Venetiis 1489. fol. apud Scotum 1505. fol. apud Juntam 1509. & apud Juntas, 1588. fol. cum Commentariis Cajetani & additionibus multis, Lugduni & alibi pluries, Amſtelodam. ſub ementitis Coloniæ Agrippinæ typis, 1640. 4. & 1639. 12. vol. decem. Editio recentiſſima prodiit cura Cornari, Cardinalis & Epiſcopi Patavini, Patav. 1713. 12. Vide Giornale de' Letterati d' Italia Tomo XV. p. 456.

Summam in compendium redactam *Hebraice* vertit R. Jacob Iſaaci filius Zahalon, Judæus Ferrarienſis & Medicus, ſed nondum typis expreſſam. Alias R. Aſarias de Rubeis hunc Thomam citat. Vide Wolfii Bibl. Hebraicam Vol. I. p. 306. 601.

Græce verſa eſt a Maximo Planude, quæ verſio in variis Codicibus MSS. latet, quarum recenſum init Quetifius p. 346. 347.

Verſibus *Italicis* ad latinorum Hexametrorum metrum compoſitis Summam expreſſit Hyacinthus de Ruggieri, Ord. Prædicatorum. Acta Erud. 1704. pag. 524.

Prima pars Summæ ſeparatim prodiit Venet. 1477. fol. ibid. apud Antonium de Strata, 1482. 1484. 1489. per Theodericum de Aſula, 1490. per Octavianum Scotum 1495. ibid. cura F. Matthæi Siculi, 1508. fol. ibidem ex recognitione F. Auguſtini Natalis Raguſæi, typis Philippi Pincii, 1509. fol.

Expoſitio in librum Dionyſii de divinis nominibus. Prodiit cum Operibus Dionyſii, Argent. 1503. fol.

Tomus XI.

Prima Secundæ, & Secunda Secundæ, cum Comment. Thomæ de Vio.

Prima Secundæ ſeorſim prodiit Moguntiæ per Petrum Shoyffer de Gernſheim, 1471. fol. Venet. 1478. 1483. 1490. 1496. 1497. 1500. 1508. 1509. 1522. Pariſ. cura Antonii Coronel. 1513. 4.

Secundam Secundæ S. Thomæ recte adſcribendam judicat Joan. Launojus Epiſt. VI. 14. n. 335. ex Judæis allegat R. Gedalja in Schalſcheleth hakkabala fol. 67. 1. edit. Amſtel. Prodiit Moguntiæ per Petrum Schoffer 1467. 1469. Venet. 1475. 1479. 1480. 1481. 1490. 1491. 1496. 1516. 1527. fol. Romæ 1475. Colon. 1480. 1493. Pariſ. 1512. 8. 1515. 4. 1520. fol. & 4.

Tomus XII.

Tertia pars Summæ Theologiæ, cum Comm. Thomæ de Vio. Tarviſii 1476. Venet. 1478. 1486. 1493. 1522. fol.

Hic quoque memorandum eſt *Quartum Scriptum S. Thomæ*, quod nihil aliud eſt, quam Supplementum operis ab ipſo Thoma non ad colophonem per-

perducti. Prodiit per Petr. Schoiſſer de Gernsheim 1469. ſine loco 1478. Venet. 1487. 1493. 1505. 1518. fol.

Tomus XIII.

Expoſitio in librum beati Job. Lugd. 1520. 8. Hanc editionem Quetiſius Pſalmis tribuit: perperam.

In primam Quinquagenam Pſalmorum.

In Cantica Canticorum. Editio Pariſina duos habet D. Thomæ Commentarios in Cantica, quum tamen nemo veterum tale quid memoret. Alter autem ille, ab Amadeo Scoto, Lugd. 1562. editus, in MS. Bibl. Cluniacenſis, Oudino teſte p. 316. Remigio Antiſſiodorenſi tribuitur, quanquam etiam inter Opera Caſſiodori edit. Rothomagenſis A. 1679. impreſſus habetur.

In Iſaiam Prophetam.

In Jeremiam Prophetam. In hos duos Expoſitiones prodierunt Lugduni, 1531. 8.

In Lamentationes ſ. Threnos Jeremiæ. Hæc omnia D. Thomæ vindicat Oudinus p. 310. ſeqq. Expoſitio in Jeſaiam, Jeremiam, Threnos & Matthæum cura F. Bartholomæi Spina, Venet. 1527. fol.

Tomus XIV.

Expoſitiones in ſancta Jeſu Chriſti Evangelia ſecundum Matthæum & Joannem. Priorem quidam ſollicitarunt, & vel Petro de Scala vel Petro de Andria tribuunt: perperam. Supplevit quædam ex lectionibus ejus Reginaldus ſocius illius ſed tamen D. Thomas correxit & approbavit. Vide Oudinum & Quetiſium. In Evangelium Joannis ſeorſim prodiit Pariſ. per Joannem de Porta 1520. folio.

Tomus XV.

Continuum ſ. Catena aurea in quatuor Evangeliſtas. Hoc Opus Petrus de Alva & Aſtorga Pontio Carbonello potius tribuit, ſed refutatus a Franciſco Janſſeo. Quin & Quetiſius p. 327. & Oudinus p. 317. multis opus hoc. D. Thomæ vindicarunt. Editum eſt Romæ 1470. Norib. apud Koburger 1474. 1475. Venet. 1474. 1482. 1484. 1486. 1493. fol. 1494. 1584. 4. Colon. Pariſ. Antverpiæ, tandem Pariſiis per Joannem Nicolai 1667. fol. & Lugd. 1686. fol. Editiones recentiores interpolatas eſſe notat Rich. Simonius.

Tomus XVI.

Expoſitiones in omnes D. Pauli Epiſtolas. Baſil. 1475. ibid. per Mich. Turter, 1495. fol. Bonon. 1481. fol. Venet. 1496. 1498. Pariſ. 1526. 1529. 1532. 1541. per Joannem de Roigny 1549. 1563. &c. demum per Jo. Nicolai, Lugduni 1689. folio.

Sermones pro diebus Dominicis & Sanctorum ſolemnitatibus. Romæ 1571. 8. Pariſ. 1578. 8. Mogunt. 1616. 8.

Enarrationes Evangeliorum Dominicalium & quadrageſimalium ex Catena aurea excerptæ, Pariſ. per Claudium Chevallon, 1538. 8.

Tomus XVII.

Continet *Opuſcula*, *D. Thomæ*, quorum editiones ſeparatæ multum differunt. Prima continet *Opuſcula Philoſophica*. 1484. fol. ſine mentione loci edita, a Maittairio memorata. In editione Mediolanenſi 1488. quæ cura Pauli Barbi Soncinatis habentur opuſcula LI. Quetiſius tantum XLIX. numerat. Editio Antonii Pizamani Venet. 1490. 1498. 1587. & 1596. habet numero LXXIII. Alia editio Venet. per Herm. Lichtenſtein 1490. 4. a me non viſa eſt. Inſigniora XXVIII. Duaci, 1609. 8. 2. Vol. Memoratur alia Pariſina, 1634. fol. Optima eſt, quæ opuſcula Theologica & moralia novo ordine diſponit, editio Petri Pelicani, Pariſ. 1656. folio.

In editione Romana hoc ordine ſequuntur:

1. *Contra errores Græcorum*, ad Urbanum Pont. Max. Teſtimonia Græcorum hic peſſima fide adducuntur, prout Launojus in Epiſtolis docet: quod excuſat Quetiſius, quia ea fide adduxit, qua ipſi a Pontifice tradita fuerant.

2. *Compendium Theologiæ*, ad Mag. Reginaldum ſocium ſuum.

3. *De-*

3. *Declaratio quorundam Articulorum contra Græcos, Armenos & Saracenos*, ad Cantorem Antiochenum. Græce vertit Demetrius Cydonius, in Bibl. Vindobonenſi, Medicea & Veneta.

4. *De duobus præceptis Charitatis, & de decem Legis Præceptis.*

5. *De Articulis Fidei & Sacramentis Eccleſiæ.*

6. *Expoſitio ſuper Symbolum Apoſtolorum*, ſcilicet, credo in Deum.

7. *Expoſitio Orationis Dominicæ*, Pater noſter.

8. *Expoſitio Salutationis Angelicæ*, Ave Maria. Quidam hæc quatuor Petro de Adria tribuunt, utpote qui illa ex lectionibus Thomæ collegerat.

9. *Reſponſio de articulis centum, & octo ſumtis, ex Opere Petri de Tarantaſia* ad F. Jo. Vercellenſem Generalem Magiſtrum Ord. Præd.

10. *Reſponſio de Articulis* 42. ad eundem.

11. *Reſponſio de Articulis* 36. ad Lectorem Venetum.

12. *Reſponſio de ſex Articulis*, ad Lectorem Biſuntinum.

13. *Differentia Divini Verbi, & humani.*

14. *De natura verbi intellectus.*

15. *De ſubſtantiis ſeparatis*, ſive *de Angelorum natura* ad F. Reginaldum ſocium ſuum.

16. *De unitate intellectus* contra Averroiſtas.

17. *Contra peſtiferam Doctrinam Retrahentium homines a religionis ingreſſu.*

18. *De perfectione Vitæ ſpiritualis.*

19. *Contra impugnantes Dei cultum & religionem.*

20. *De Regimine Principum*, ad Regem Cypri. Libro tertio & quarto multa narrantur, quæ demum poſt tempora S. Thomæ contigerunt, hinc, conſentientibus præterea Codicibus MSS. ſtatuit Quetifius, hos duos, una cum fine ſecundi ad Thomam non pertinere, ſed a Ptolemæo Lucenſi additos eſſe. Oudinus contra ipſi plane abjudicat. Cæterum hi libri ſpeciatim prodierunt Venetiis, 1568. & inter Reſpublicas minores, Lugd. Batav. apud Joannem le Maire, 1630. 12.

21. *De Regimine Judæorum.*

22. *De Forma abſolutionis*, ad Generalem Magiſtrum Ordinis.

23. *Expoſitio primæ Decretalis*, ad Archidiaconum Cudeſtinum.

24. *Expoſitio ſuper ſecundam Decretalem*, ad eundem.

25. *Tractatus de ſortibus*, ad Dominum Jacobum de Burgo.

26. *De officiis aſtrorum*, ad F. Reginaldum ſocium ſuum. Dicunt ſeorſim prodiiſſe Colon. 1580.

27. *De æternitate Mundi*. Græce vertit Prochorus presbyter, in Bibl. Vaticana.

28. *De Fato.*

29. *De Principio individuationis.*

30. *De Principiis naturæ*. ad F. Silveſtrum.

31. *De Ente & Eſſentia*. Venet. 1488. 4. ibid. 1496. fol. Lypſiæ 1498. 1508. 4.

32. *De natura materiæ & dimenſionibus interminatis.*

33. *De mixtione Elementorum*, ad Magnificum Philippum.

34. *De occultis operibus Naturæ*, ad quendam militem.

35. *De motu cordis*, ad Mag. Philippum. Hæc duo prodierunt Lipſiæ per Jac. Thanner 1495. 4. & 1499. 4.

36. *De Inſtantibus.*

37. *De Oppoſitis.*

38. *De Demonſtratione.*

39. *De Fallaciis*, ad quoſdam nobiles Artiſtas. Græce habetur in Bibl. Florentina & Vaticana. Quetif pag. 245.

40. *De Propoſitionibus modalibus.*

De Eruditione principum, qui liber tum primum e Vaticana prodiit. Oſtendit autem Quetifius p. 135. opus eſſe Guil. Peraldi.

41. *De natura accidentis.*

42. *De natura generis*. Hæc duo agnoſcit Ptolemæus Lucenſis.

43. *De potentiis animæ.*

44. *De tempore.*

45. *De pluralitate formarum*. Hæc ſunt dubia.

46. *De dimenſionibus indeterminatis*. Jam ſupra adfuit n. 32.

47. *De natura Syllogiſmorum*. Dubium.

48. *Summa totius Logicæ Ariſtotelis*. Conſtat tractatibus novem, & inter dubia refertur. Prodiit Venet. per Simonem Bevilaqua, 1496. 4. Sunt qui *Thomæ Anglico*, cui cognomen eſt *Jorſius*, vel etiam Herveo Britoni tribuant. In editione Pariſina hæc Summa habetur tom. I.

49. *De ſenſu reſpectu ſingularium, & intellectu reſpectu univerſalium*.

50. *De inventione medii*.

51. *De natura luminis*.

52. *De natura loci*.

53. *De intellectu & intelligibili*.

54. *De quo eſt & quod eſt*.

55. 56. *De univerſalibus* tractatus duo. Omnia hæc dubia ſunt, & minori charactere impreſſa.

57. *Officium de feſto Corporis Chriſti*, juſſu Urbani IV. qui hoc feſtum inſtituerat. Meminerunt omnes antiqui, & indubium eſt. De hoc Officio, quod Breviario Romano inſertum eſt, exſtat diſſertatio Danielis Papebrochii in Propylæo ad Acta Sanctorum Maji tomo II. p. 51. Adde Oudinum p. 340.

58. *De venerabili Sacramento Altaris*. Quetif Alberto Magno tribuit, diſſentiente Oudino p. 342. qui Itali vel Galli eſſe ſtatuit.

59. *De Sacramento Euchariſtiæ ad modum decem prædicamentorum*. Oudinus ad ſeculum XIV. deſinens vel XV. incipiens refert.

60. *De humanitate Jeſu Chriſti*. Dubium.

61. *De dilectione Chriſti & proximi*. Oudinus p. 345.

62. *De divinis moribus*.

63. *De beatitudine*.

64. *De modo confitendi & puritate conſcientiæ*. Callice vertit Ant. Stephanus. Pariſ. 1579. 8.

65. *De officio Sacerdotum*. Editio antiqua prodiit ſine anno & loco, deinde Pariſ. per Chevallonum 1527. 1536. 12.

66. *Expoſitio Miſſæ*.

67. *De emtione & venditione ad tempus*.

68. *Epiſtola de modo ſalubriter acquirendi ſcientiam ſive humanam ſive divinam*. De his omnibus vide Oudinum pag. 347. ſeqq.

69. *Expoſitio in librum Boetii de Hebdomadibus*.

70. *Quæſtiones ſuper librum Boetii de Trinitate*. Græce verſum exſtat in Bibl. Vaticana.

71. *De vitiis & virtutibus numero quaternario conjunctis*. Eſt compendium *Summæ* Guilielmi Peraldi *de virtutibus & vitiis*, auctore Jacobo de Voragine, quemadmodum Oudino viſum eſt.

72. *De concordantiis dictorum, in quo concordat ſeipſum in paſſibus apparenter contradictoriis*.

73. *De uſuris in communi & de uſurariorum contractibus*. Spuria hæc ſunt.

74. *De præſcientia & prædeſtinatione*. Hoc opuſculum tantum in editione Pariſina acceſſit, quippe additum fuerat Commentariis Cajetani in Summam Doctoris Angelici.

Poſt hæc opuſcula in editione Romana acceſſit *Scriptum ſecundum D. Thomæ in quatuor libros ſententiarum, ad Annibaldum Annibaldenſem, Ord. Prædic. & Cardinalem*. Hannibaldo de Hannibaldis aſſeruit Quetifius, de quo etiam Noſter ſupra libro VIII. p. 187.

In editione Opuſculorum ultima Pariſina hoc etiam nunquam alias editum prodiit: *Quæſtiones propoſitæ in Capitulo generali Pariſiis celebrato anno Domini MCCLXIX. coram magiſtro ordinis & diffinitoribus*.

Tomi XVIII. loco poſſit eſſe Tabula aurea *F. Petri de Bergamo in omnia opera D. Thomæ*, cum Concordantiis dictorum ejus & Judice auctoritatum Sacræ Scripturæ. Quanquam ex Quetifio conſtat, ſolere illud opus cum tomo I. compingi.

Speculator de verbis Petri, Græce exſtat

ſtat Venetiis inter Codices MSS. Cardinalis Beſſarionis.

Confeſſio, Græce per Demetrium Cydonium in Bibl. Medicea.

In editione Antverpienſi vel Colonienſi additus eſt tomus XVIII. cujus contenta etiam recenſebo:

1. *Poſtilla ſeu Expoſitio aurea in librum Geneſeos*. Hujus libri nullus veterum auctorum, qui opera D. Thomæ recenſent, meminit. Prodiit antea Antverpiæ apud Bellerum 1572. 8. Lugduni 1573. 8. Vide Oudinum p. 307.

2. *Expoſitio in Danielem Prophetam*, e MS. Lovanienſi Thomæ eſſe negat Malvenda de Antichriſto p. 10.

3. *Expoſitio in 1. & ſecundum Machabæorum*, quam Stephanus Sampajo primum edidit Parif. 1596. 8. repetitam ibidem 1636. 8.

4. *Commentarius in ſeptem Epiſtolas Canonicas*, editus Parif. 1543. & 1550. per Claudium Spineum: deinde Lugduni 1556. 8. & Antverpiæ 1592. Rurſum Pariſiis cum Commentario in Epiſtolas Paullinas, 1563. fol. Labbeus obſervavit Lyranum allegari ad I. Petri II.

5. *In B. Joannis Apocalypſin, nunc primum e tenebris eruta*. Sed jam prodierat Florentiæ, per Laur. Torrentinum 1549. 8.

6. *Commentarius ſuper libros Boethii de conſolatione Philoſophiæ*, qui jam antea prodiit Toloſæ per Jo. Parif. 1481. Gandavi 1485. fol. Venet. 1486. & 1489. & alibi.

7. *Expoſitio in tractatum Boethii de ſcholarium diſciplina*. Colon. 1498. fol. Lugduni per Jo. de Prato 1490. 4. 1514. 4.

Verum hæc opera ſpuria, & indigna, quæ ſub D. Thomæ nomine citentur, ut pluribus oſtendunt Labbeus & præcipue Quetifius: adde Oudinum p. 326.

Tabula omnium Operum Thomæ Aquinatis prodiit Baſileæ 1495. 4.

Quod ad auctoritatem Operum D. Thomæ pertinet, jam olim fuerunt, qui doctrinis illius non ſemper voluerunt aſſurgere, de quo teſtatur *Epiſtola Stephani Epiſcopi Pariſini, cum conſilio univerſitatis Theologorum de commendatione doctrinæ S. Thomæ, & quomodo Epiſcopus annullavit excommunicationem, quæ facta fuerat contra aliquos articulos*, quam habes in Theſauro novo Anecdotorum Edmundi Martene & Urſini Durand Tomo I. p. 1372. & habent quædam Quetifius & Bulæus in hiſtoria Univerſitatis Pariſinæ. Contra vero ſequentibus temporibus auctoritas quarundam illius doctrinarum in tantum invaluit, ut Jo. Launojus, qui non facile credebat, quæ Eccleſia Romana, in doctrinam Thomæ juraret. Verba ejus ſunt hæc Epiſt. VI. 14. n. 561. *Religioſe juro in beati Thomæ doctrinam omnem, quam convenienter definitæ a ſe Theologiæ ſcholaſticæ in prima parte quæſt. 1. art. II. & art. VIII. ad ſecundum tradidit: & propter honorem S. Thomæ non juro in aliam, quæ ab illa diſſentiret.*

Cæterum in his, quæ hic de S. Thoma protuli, plerumque ſecutus ſum Quetifium & Oudinum, ita tamen, ut de meis multa quoque interſperſerim. Reliqua Lector ab Auctoribus laudatis petet, item ab aliis, qui Scriptores Eccleſiaſticos percenſuerunt. * Summa Catholicæ fidei, ſeu potius, ut fert titulus, *de veritate Catholicæ fidei contra errores Gentilium* prodiit Romæ impreſſore Arnoldo Parnartz in domo viri nobilis Petri de Maximis An. Verbi 1475. die vero 20. ſeptembris ſedente Xiſto IV. pontifice Maximo anno ejus V. eſt etiam apud me vetuſtiſſima editio ejuſdem operis impreſſa Venetiis per Franciſcum de Hailbrum & Nicolaum de Francfordia ſocios abſque anni adſcriptione.

In abbatia Rubei Clauſtri in Belgio, quæ eſt Canonicorum Regularium S. Auguſtini ſervatur Epiſtola S. Thomæ de Aquino ad Aleydem Duciſſam Brabantiæ fundatricem Vallis Ducis. Vide Itinerar. literar. duorum Benedictinorum T. II. p. 115.

Verſionem Summæ ab Hyacintho de Ruggieri metrica oratione concinnatam laudans Bibliothecarius noſter errat, errore ex actis eruditorum hauſto. Non enim Italicis verſibus ad Latinorum ſonum exactis illam Rogerius expreſſit, ſed potius latinis verſibus dedit ita concinnatis, ut ſolent Itali octono metro. Prodiit opus Rogerii primum A. 1652. Romæ. Vide Creſcimbeni Stor. della Volgar Poeſia vol. 1. l. VI. cap. VIII.

Prætereundum non duco opus præclarum P. Bernardi De Rubeis Ord. Præd. *de geſtis, & ſcriptis, ac doctrina S. Thomæ Aquinatis diſſertationibus criticis & apologeticis* exactum in fol. Venetiis An. 1730. Diſſertationes vero illæ comparent etiam in ſua ſingulæ loca diſtributæ in nova editione operum S. Thomæ, quæ cœpta eſt Venetiis in 4. An. 1745.

Thomas, Archidiaconus Roberti Capitonis Epiſcopi Lincolnienſis circa annum 1253. ſcripſit *Librum de Baptiſmo*. Pitſeus Append. Cent. IV. 49.

Thomas de Argentina, a patria ſic dictus, Theologus Pariſinus, Auguſtinianus Eremita, & A. 1345. ordinis ſui Generalis, obiit Viennæ A. 1357. Scripſit *in IV. libros Sententiarum*, Argent. 1490. Venet. 1564. 1588. Genuæ 1585. *Conſtitutiones ordinis ſui*, *Sermones*, *Meditationes* & *Epiſtolas*. Vide Trithemium c. 627. Whartoni Append. ad Caveum p. 31. Felicis Milenſii Alphabetum ord. Eremitarum S. Auguſtini pag. 288. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 655. Gandolfum de ducentis Auguſtinianis Scriptoribus p. 334.

Alius *Thomas de Argentina*, ord. Præd. qui vixit A. 1495. & *Sermones*, *Meditationes*, *Epiſtolas* & *Quæſtiones* ſcripſit. Geſnerus, Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicator. Tom. I. p. 811. Ita ſcriptores, qui procul dubio hos duos confundunt.

Thomas, vel etiam *Thomaſinus Aribertus*, Cremonenſis, Rhetor & Philoſophus, obiit An. 1320. ſcripſit *Odas Pindaricas*, *Epigrammata*, *Epiſtolas*, *de hominis generoſitate*, *de vera amicitia*. Ariſii Cremona literata Tom. I. p. 227.

Thomas Arientus, Philoſophiæ & Medicinæ Doctor, Chirurgiæ Lector publicus Bononiæ, A. 1390. una cum uxore, & filio adoptivo a famulo perfido occiſus fuit. Reliquit opus MS. *Praxis omnium morborum*, *cum medicinis cujuſcunque generis*. Orlandi Notitia Scriptorum Bononienſium p. 251.

Thomas Arundelius, Comitum proſapia natus, Epiſcopus Elienſis, Archiepiſpopus Eboracenſis, Angliæ Cancellarius, tandem Archiepiſcopus Cantuarienſis, obiit An. 1415. Scripta ejus ſunt *de Clericis peregrinis*, *de Magiſtris*, *de hæreticis*, *Comment. in Sapientiam*, *Explicatio Paſſionis J. C. Sermones ab Adventu uſque ad Paſcha*. Pitſeus c. 764. *Sermonem* habuit in obitum Annæ Reginæ A. 1394. ex quo quædam adducit Uſſerius de Scripturis & Sacris Vernaculis p. 161. ſibi tamen in agnoſcenda veritate non conſtans, ut idem oſtendit p. 163.

Thomas Asheburnus, Staffordienſis, ord. Eremitarum S. Auguſtini, Ann. 1382. in Synodo Londinenſi una cum aliis Wicleſum damnavit. Scripta ejus ſunt: *Contra Trialogium Wicleſi*, *de identitate in Sacramento*, *Sermones*, *Quæſtiones ordinariæ*, *Replicationum liber I. Extractiones ex S. Auguſtino*. Balæus Centur. VI. 77. Pitſeus c. 676.

Thomas Aulabii, Anglus, Magiſter Cantabrigienſis, ſcripſit *de origine & ſucceſſu Cantabrigienſis Gymnaſii*. Geſnerus ex Balæo, quæ tamen in illo mihi non occurrerunt.

Thomas Aymo Bonjoannis, Inſuber, ord. Prædicator. conventus Albenſis, ſec. XV. Scripſit *Vitam B. Margaritæ de Sabaudia*, *Theodori marchionis Montiſferratenſis ſponſæ*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 905.

Thomas de *Azzoguidis*, Bononienſis, JCtus circa A. 1340. ſcripſit *Quæſtiones Juridicas*. Bumaldi Minerval Bononienſe p. 217.

Thomas Bacillerius, Bononienſis, docuit

cuit Philoſophiam Bononiæ. Patavii & Papiæ, obiit A. 1521. Geſnerus.

Thomas de *Baillaco*, Cancellarius Academiæ Pariſinæ, obiit A. 1328. Ejus varii de rebus *T*heologicis *Commentarii*, *Quodlibeta* & *Sermones* ſervantur in Bibliotheca S. Victoris. Hemeræus de Academia Pariſina p. 130. Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 1375.

Thomas Bajocenſis, cognomento *Junior*, Thomæ ſenioris Archiepiſcopi nepos, circa A. 1169. Scripſit *Cantus Eccleſiaſticos*, & *Officiarium Eboracenſis Eccleſiæ*. Balæus Centur. XIII. 25.

Thomas Balduinus, vide ſupra lib. II. p. 165.

Thomas Patriarcha *Barbarienſis*, profertur ab Oudino, tanquam Auctor *Fortalitii fidei*, qui liber eſt Alphonſi de Spina, id quod ex editionibus illius conſtat. Poterat hoc Oudinus facile videre, inter alias etiam hac de cauſſa, quia in opere Alphonſi libri ſinguli loco capitum in Conſiderationes diſpertiti ſunt. Addit autem potius conjecturam, hunc Thomam fuiſſe monachum ex ordinibus mendicantibus, & quidem ordinis Minorum, qui Patriarchali titulo a Pontifice donatus ſit ſine certa ſede. Sed miror, ipſi talia excidere potuiſſe. Credo enim potius, hunc Thomam *Barbarienſem* in rerum natura nunquam fuiſſe. Jo. quidem Wolfius Rerum memorabilium Tomo I. pag. 832. Thomam hunc expreſſe auctorem ejus libri facit: ſed nulla addita ratione. Contra Alphonſus de Spina in Fortalitio fidei Libro III. Conſideratione VII. fol. 144. a. edit. Noribergenſis per Koburgerum An. 1494. citat *Fratrem Thomam Patriarcham Barbarienſem in libro ſuo de apibus c. XXX.* Atqui vero hic liber pertinet ad *Thomam Brabantinum*, qui etiam *Cantimpratenſis* dicitur, de quo inferius agetur. Si igitur fuit aliquis *Thomas Barbarienſis*, quod negare non prorſus ſuſtineo, alia quædam & certiora de illo erunt proferenda.

Thomas Baſinus, Lexovienſis Epiſcopus, a Rege autem ejectus, Archiepiſcopi Cæſarienſis titulum accepit, & ultimum vitæ tempus Ultraj. conſumſit, mortuus A. 1491. Vide Wilh. Hedam in hiſtoria Ultraject. p. 304. Ex ejus *hiſtoria de Ludovico XI. Galliæ Rege & Carolo Burgundiæ Duce*, ſæpius aliqua ad verbum, non diſſimulato Thomæ nomine exſcribit Jac. Meyerus Annal. lib. XVII. Juris fuiſſe peritiſſimum, atque id in ſchola Lovanienſi fuiſſe profeſſum, auctor eſt Rob. Gaguinus in hiſtoria Francorum, quem vide ad A. 1465. Voſſius de Hiſt. Latinis p. 611. Excerpta ex illa hiſtoria de rebus in Hollandia & diœceſi Ultrajecti Ann. 1481. ſeqq. geſtis edidit Ant. Matthæus Annal. Tomo II. edit. prioris, Tomo I. p. 505. edit. novæ, quem confer in præfatione. Ejus *Apologia* & *Hiſtoria* eſt in Bibl. Regis Galliarum. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 952. *Conſilium ejus ſuper proceſſu puellæ Aurelianenſis* MS. bis exſtat in Bibl. Vaticana: ibid. pag. 54. 82. Adde Oudinum Tomo III. pag. 2616.

Thomas Beccatellus, Poeta Bononienſis, A. 1503. edidit *Carmina in honorem B. Catharinæ de Bononia*. Orlandi Notitia Scriptorum Bononienſium pag. 251.

Thomas Bechington, Anglus, Theologus Oxonienſis & benefactor Collegii Novi ibid. Fuit A. 1429. Decanus Curiæ de Arcubus, poſt Epiſcopus Bathonienſis. Scripſit *de jure Regum Anglorum ad regnum Franciæ*, *Sermones*, & *in Epiſtolas Petri Bleſenſis*. Lelandus cap. 541. Balæus Centur. VIII. 10. Pitſeus c. 842.

Thomas Becket, Londinenſis, ſtuduit Oxoniæ, Pariſiis & in Italia, Juris Canonici Doctor, Archidiaconus Cantuarienſis, Præpoſitus Beverlacenſis, Summus Angliæ Cancellarius, & tandem A. 1162. Archiepiſcopus Cantuarienſis. Clericorum fautor ſummus magnas cum Rege inimicitias geſſit, a cujus ſatellitibus tandem A. 1170. inter-

ter-

terfectus, poſt mortem Sanctus habitus eſt. De vita ejus plura habes in *Quadrilogo*, ſive vita ejus ex quatuor Scriptoribus contexta, & Epiſtolis ejus præfixa, brevius apud Caveum, & alias. *Epiſtolarum* ejus *Libros VI.* una cum admixtis aliorum ad Thomam, edidit Chriſtianus Lupus, Bruxellis 1682. 4. *Encomium rhythmicum de ſeptem gaudiis B. Virginis* edidit Hippolytus Maraccius in opere de Antiſtitibus Marianis, teſte Car. de Viſch in Bibl. Scriptor. Ciſterc. p. 309. Inedita ſunt ſequentia: *Apologia ad Gilbertum, Epiſcopum Londinenſem, Proceſſus ejus ad ſuos Epiſcopos lib. I.*

Confer Balæum Cent. II. 100. Pitſeum c. 239. Bulæum hiſt. Univerſitatis Pariſ. Tomo II. p. 775. 776. Car. de Viſc. Bibl. Scriptorum ord. Ciſterc. p. 309. Vitam ejus ingenti Volumine ſcripſit Herbertus de Boſcham, cujus mentionem facit Oudinus Tomo III. p. 1479.

Thomas Beverlacenſis, Anglus, ſed *Frigidi Montis* (Fremont) in Gallia, diœceſis Beluacenſis, monachus Ciſtercienſis, circa A. 1170. Scripſit *vitam B. Margaretæ*, cognomento Hieroſolymitanæ, ſororis ſuæ, proſa & carmine, quæ MS. aliquot locis occurrit, magna vero ex parte Annalibus ſuis ab Ann. 1187. & ſeqq. inſeruit Angelus Manrique. *Tractatum de contemtu mundi*, ad ſororem ſuam memoratam. Vide Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ciſterc. p. 311. 312. Polyc. Lyſeri Hiſt. Poetar. medii ævi p. 435. Oudinum T. II. p. 1688.

Thomas Bongeius, vide infra *Bungeius*.

Thomas Bonjoannes, ord. Prædicatorum, Panormitanus, Philoſophus & Theologus, circa A. 1342. ſcripſit *de rerum proprietatibus*. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum T. I. p. 906. Alium hujus nominis quære ſupra in *Thomas Aymo*.

Thomas Borſtallus, Norfolcenſis, ord. Eremitarum S. Auguſtini, Doctor Theologus, & Profeſſor in Sorbona Pariſienſi, mortuus A. 1290. reliquit *Quodlibeta Scholaſtica*, *Diſceptationes ordinarias*, & *ſuper Magiſtrum Sententiarum*. Balæus Cent. IV. 58. Pitſeus c. 418.

Thomas de Bozolaſto, Inſuber, ord. Prædicatorum in conventu Papienſi, Sec. XIV. Ejus *Vita B. Sibyllinæ Papienſis Sororis de Pœnitentia S. Dominici* a Taegio part. III. Monum. p. 193. & in Actis Sanctorum Tomo III. Martii edita eſt p. 68. Idem Quetif l. c. p. 662.

Thomas Brabantinus, vide *Cantimpratenſis*.

Thomas Bradelejus, vide *Scropus*.

Thomas Bradvvardinus, vid. lib. II. p. 67.

Thomas Bricot, Theol. Prof. Scripta ejus ſunt:

1. *Textus ſuppoſitionum Logicæ Petri Hiſpani*, & *Quæſtiones in fine ſingulorum librorum*: prodierunt cum Georgii Bruxellenſis Logica, Lugd. 1494. 1509.

2. *Textus Ariſtotelis ſuper octo libris Phyſicorum abbreviatus*, cum continuatione textus M. Georgii & quæſtionibus ejuſdem. Pariſiis per Henr. Stephanum 1504. fol. Lugduni per Jo. Carcan 1495. fol.

3. *Abbreviati textus totius Logices*. Pariſiis 1489.

4. *Inſolubilia*. Pariſ. 1492. 8.

5. *Additiones ad Georgii Bruxellenſis expoſitionem in Logicam Ariſtotelis*. Lugd. apud Steph. Gueynard 1504. 4.

6. *Curſus optimarum quæſtionum ſuper totam Logicam*. fol. ſine mentione anni & loci. Eſt Northuſæ in Bibl. Blaſiana.

Thomas Brinton, vel *Brampton*, Anglus, monachus ordinis S. Benedicti in cœnobio Norvicenſi. Romam vocatus ſedis Apoſtolicæ fuit Pœnitentiarius, tandem Epiſcopus Roffenſis, circa An. 1380. Scripſit *Sermones coram Pontifice* & *Sermones ſolemnes*. Balæus Centur. XII. 12. Pitſeus Append. Centur. IV. 50.

Thomas de Brixia, vide, *Thomas Calviſanus*.

Tho-

Thomas Bromius, Carmelita in Conventu Londinenſi, & Prior, poſt An. 1362. Provincialis, obiit A. 1380. Ejus ſunt *Lectura Theologiæ*, *Quæſtiones variæ*, *de laudibus Scripturæ*, *in præfationem Hieronymi*, *in Epiſtolas ad Romanos*, *Sermones de tempore*. Lelandus c. 419. Balæus Centur. VI. 61. Pitſeus c. 649.

Thomas Brovvnus, Presbyter ſecularis, ſcripſit Ann. 1513. *Vitam Nicolai Maguirii*, Epiſcopi Leghlinenſis, cujus Capellanus fuerat. Hæc Waræus de Scriptoribus Hiberniæ I. p. 87.

Thomas de Brunduſio, cujus *Additiones & Apoſtillas ſuper conſtitutionibus*, *capitulis & pragmaticis regni Siciliæ* memorat Geſnerus.

Thomas Buckinghamus, Anglus, illuſtri loco natus, Theologiæ Doctor Oxonienſis, Eccleſiæ Exonienſis Cancellarius, cujus ætas ignoratur, ſcripſit *Commentarios ſuper Magiſtrum Sententiarum*, & *Quæſtiones Theologicas*. Pitſeus Append. Centuria IV. 52.

Thomas Bungeius, vel *de Bungey*, oppido ad Avonam diſtrictus Norfolcenſis, ordinis S. Franciſci, Theologus Doctor & Profeſſor Oxonienſis, ſuique ordinis Provincialis circa Ann. 1290. Scripſit *ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *Quæſtiones Theologicas*, & *de Magia naturali*. Lelandus c. 290. Balæus Cent. IV. 61. Pitſeus c. 417. Waddingus de ſcriptoribus ord. Minorum pag. 323. Willot. p. 332. Geſnerus.

Thomas de Cabham, Anglus, Theologiæ Doctor, Subdiaconus Sarumenſis, Eccleſiæ Sarisburienſis Canonicus & Vice-Decanus, vulgo *probus Presbyter* cognominatus, tandem An. 1313. Archiepiſcopus Cantuarienſis. Scripſit *Summam de caſibus pœnitentiæ & Eccleſiaſticis Officiis*, *de peccatis in genere*, *Speculum Eccleſiæ*, *de baptiſmo*, *Sermones* &c. Lelandus c. 286. Balæus IV. 98. Pitſeus c. 416. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 663.

Thomas Caffarinus, vide *Thomas Antonii*.

Thomas Cajetanus, vide infra *de Vio*.

Thomas de Caloria, alias *Meſſanenſis*, a patria dictus, Franc. Petrarchæ intimus, obiit circa Ann. 1341. Latine ſcripſit *Carmina* & *Epiſtolas*, *Poemata* quoque Italica. Mongitore Bibl. Sicula T. II. p. 256. 257.

Thomas de Calviſano, a patria in diœceſi Brixienſi ſita, unde etiam *Thomas de Brixia* vocatur, ord. Prædicatorum, ſub initium ſeculi XVI. ſcripſit *Orationes*, *Comm. in Summam S. Thomæ*, *Sermones de tempore*, *de Sanctis*, & *Quadrageſimales*. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum Tomo II. pag. 26. Leon. Cozzando Libraria Breſciana p. 297. Altamura p. 233.

Thomas de Campo, monachus ordinis neſcio cujus ſcripſit *Verſus medicinales*. Vide Felleri Catal. MSS. Bibl. Paulinæ p. 267.

Thomas de Cantilupo, vide ſupra lib. III. p. 329.

Thomas Cantimpratenſis, *Joannem* vocant Sammarthani in Gallia Chriſtiana, *Henricum* & *Guilielmum* alii, indicante Sandio ad Voſſium de Hiſtoricis Latinis p. 381. Puto perperam id factum. Natus fuit in vico Leuuis prope Bruxellam A. 1201. primo Canonicus ord. S. Auguſtini in Cantimprato prope Cameracum, deinde monachus ord. Prædicatorum Lovanii. Coloniæ docentem audivit Albertum Magnum, & Thomam Aquinatem condiſcipulum habuit. Porro Lovanii in Conventu Dominicanorum Subprior & Lector, Epiſcopus Luſentinus & Epiſcopi Cameracenſis Suffraganeus fuit, & Ann. 1263. fatis conceſſit. Scripta ejus nota ſunt hæc:

1. *Bonum univerſale de Apibus*, Daventriæ ante A. 1478. Pariſ. & alibi ſine mentione temporis, deinde curante Ge. Colvenerio Duaci 1597. 1605. 1627. 8. Gallice vertit Vincentius Willart ord. Prædicator. Bruxell. 1650. 4.

2. *Vita Joannis Abbatis primi monaſterii Cantimpratenſis*, & *ejus Eccleſiæ funda-*

datoris. Pariſiis aſſervatur in Bibl. S. Genovefæ.

3. *Vita B. Chriſtinæ*, dictæ *Mirabilis*, Trudonopoli in Hasbania. Exſtat apud Surium d. 23. Junii, & in Actis Sanctorum Tomo V. Julii p. 650.

4. *Vita B. Mariæ Ogriacenſis*, apud Surium ibid. Hanc vitam Thomæ noſtro tum Codices MSS. tribuunt, tum etiam Dionyſius Carthuſianus libro de quatuor noviſſimis, articulo 50. ubi hunc Thomam vocat virum literatum, religioſum ac nobilem. Tamen Daniel Papebrochius non Thomæ, ſed Nicolao Cantimpratenſi tribuit, in Actis Sanctorum Tomo IV. Junii p. 634. Ratio ſola hæc eſt, quia Arnoldus Rayſſius inter Periſtromata Sanctorum Duaci, 1630. ac rurſus poſt Cœnobiographiam & Lipſanographiam A. 1636. editam, hanc vitam *N. Regulari Canonico monaſterii Cantimpratenſis* tribuit. Interim non negat Papebrochius, Thomam noſtrum libro 2. Apiarii cap. 54. num. 18. quædam ex hac vita verbotenus deſcripſiſſe.

5. *Vita B. Lutgardis Monialis de Aquiria*, ord. Ciſterc. Surius d. 16. Junii, & in Actis Sanctorum Tom. III. Junii p. 234. cum annot. Dan. Papebrochii.

6. *Vita B. Margaritæ Iprenſis*, prodiit Duaci 1618. per Hiacinthum Choquetium, inter Sanctos Belgii ord. Prædicator. p. 144.

7. *Hymnus de B. Jordano* exſtat in Actis Sanctorum Tomo II. Febr. pag. 738.

8. Creditur & hujus eſſe *Latina Ariſtotelis translatio*, quæ in Scholis ſolet obtinere: ſed, Bulæo judice, antiquior eſt.

9. Opus *de naturis rerum* lib. XX. memorat Trithemius, quod quindecenni labore confectum ipſe aſſerit. Fuit Duaci apud Ge. Colvenerium.

Vitam ipſius dederunt Hyacinthus Choquetius de Sanctis Belgii ord. Prædicator. Jo. Gillemannus in Hagiologio Brabantinorum, & Ge. Colvenerius ſupra memoratus. Adde Scholion Miræi ad Henr. Gandavenſem c. 51. Voſſium p. 419. Caveum p. 638. Bulæum hiſtoria Univerſ. Pariſienſis Tom. III. pag. 711. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 250. ſ. Val. Andream in Bibl. Belgica p. 832. Svvertii Athenas Belgicas p. 692. Ambr. ab Altamura p. 21.

Thomas Cantuarienſis, vide ſupra *Becket*.

Thomas ex Capitaneis de Cellionibus, Gallus, Theologiæ Doctor, Abbas monaſterii B. Mariæ de Pietate Raineri Orator a Ludovico XI. ad Sixtum IV. miſſus A. 1471. al. 1473. *Orationem* elegantem recitavit, quæ ſtatim Pariſiis excuſa eſt. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 310. Prædicatorum ordini, ex quorundam ſententia adſcribit Jac. Quetif Tomo I. p. 865.

Thomas Capuanus, a patria ſic dictus, A. 1216. ab Honorio III. Cardinalis Presbyter tit. S. Sabinæ creatus eſt. Duabus legationibus a Gregorio IX. adhibitus eſt, in quarum altera A. 1230. pacem inter Fridericum & Papam conciliavit. Patriarcha quoque Hieroſolymitanus creatus eſt, ſed a Pontifice non dimiſſus, qui Græcis hunc tantum virum invidebat. Moritur A. 1239. teſte Odorico Raynaldo ad h. a. n. 19. Ad hunc data eſt Epiſtola Friderici II. apud Petrum de Vineis III. 19. Scripſit *Dictatorem Epiſtolarem* ſive *Summam dictaminis*, h. e. de modo conſcribendi Epiſtolas & bullas Pontificias in Cancellaria Romana. Opus eſt miſcellum, ſeria & jocoſa, proſas & rhythmos continens, & in Bibliothecis Galliæ ſæpius occurrit. *Summam epiſtolarem* vocat Codex Heilsbrunnenſis, teſte Hockero p. 80. Particulam ejus edidit Jo. Ge. Hahnius Collectionis Hiſtoricorum Tomo I. p. 279. Martyrologium ejus exſtat in Bibl. Vaticana, teſte Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 41. Epiſtolæ in Bibl. Regia Pariſina, ibid. p. 937. Adde

Top-

Toppii Bibl. Neapolitanam pag. 294. Oldoini Athenæum Romanum p. 628. Oudinum Tomo III. p. 86.

Thomas Cardinalis tit. S. Petri ad Vincula, natione Anglus, monachus Dominicanus & Theologiæ Doctor, vixit Anno 1380. & ſcripſit *ſuper Ariſtotelis Philoſophiam univerſam*, *Quodlibeta varia*. Pitſeus c. 655.

Thomas de Caſſano, ab oppido ducatus Mediolanenſis, quod patria ipſi fuit, ſic dictus, Ord. Prædicatorum circa A. 1410. *Sermones* reliquit Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 753. Alius junior ſec. XVI. memoratur a Julio Nigro de Script. Florentinis p. 512.

Thomas de Caſſato, vide *Thomas de Claraſco*.

Thomas Caſtelfordus, Eboracenſis, monachus Ordinis S. Benedicti in cœnobio Pontisfracti, vulgo *Ponfret*, vixit An. 1320. & *Hiſtoriam* & *Geſta Pontisfracti* reliquit. Lelandus c. 340. Balæus Centur. IV. 100. Pitſeus c. 471.

Thomas Cavvſton, monachus Cantuarienſis, *Hiſtoriam de monachis Eccleſiæ Chriſti Cantuarienſis* duplicem ſcripſit, videlicet, quo die ſinguli profeſſi fuerint ab Anno 1207. ad 1486. & quo die ſinguli obierint ab A. 1286. Hæc Oudinus T. III. p. 1153.

Thomas de Celano, Ordinis Minorum Provinciæ Pendenſis, vel *Pendentis* in Italia, circa A. 1220. Libellum reliquit *de Vita & miraculis S. Franciſci*, quem Gregorius IX. approbavit. Voſſius de Hiſt. Lat. II. 57. p. 461. Toppii Bibl. Neapolitana p. 295. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum pag. 325. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani pag. 333. Oudinus Tomo III. p. 105. Petr. Anton. Corſignanus de viris illuſtr. Marſorum p. 54. 185.

Thomas de Ceperano, Ordinis Minorum, Notarius Pontificis Romani, ſcripſit *Legendam S. Franciſci*, quam ipſi Creſcentius de Æſino, Generalis in capitulo generali A. 1245. conſignandam delegaverat. Voſſius l. c. & III. 7. fin. Waddingus l. c. Willot p. 333.

Thomas Ceriolus, Cremonenſis, Jurium Doctor, inter Judices patriæ cooptatus An. 1473. anno ſequenti inter Decuriones, ſcripſit *Conſilia legalia*. Ariſii Cremona literata T. I. p. 400.

Thomas Chaundler, de hoc jam egit Fabricius lib. IX. p. 174. nam Lelandus & hunc ſecuti *Joannem* prænominaverant. Adde tamen Rob. Gerii Append. ad Caveum p. 114. ubi varias ejus dignitates recenſet. *Chronicon de vita Willelmi de Wickham* edidit Whartonus Angl. Sacræ Tom. II. p. 355. Ex *Allocutionum opere de laudibus Wickhami* ea quæ ad Thomam de Bechington Epiſcopum Wellenſem pertinent, habentur ibidem p. 357. Adde Oudinum Tomo III. p. 2725.

Thomas Cheſterfield vel *Cheſterton*, Canonicus Lichfeldenſis A. 1347. Scripſit *Seriem Epiſcoporum Coventrenſium & Lichfeldenſium*, adjecta hiſtoria Eccleſiæ ab A. 656. ad ſua tempora, quam edidit Whartonus Angliæ Sacræ Tom. I. p. 423.

Thomas Chillendenus, Juriſconſultus Anglus, poſt monachus Cantuariæ ad S. Servatorem, ævo incerto. Scripſit *Commentarios in Leges antiquas*. Lelandus c. 568. Balæus Centur. XI. 57. Pitſeus Append. Centur. IV. 54.

Thomas Ciſtercienſis Ordinis & Abbatiæ Monachus circa A. 1201. Scripſit *Commentarios in Cantica Canticorum*, quos Pontio Epiſcopo Claromontano dedicavit. Pariſ. 1521. Lugd. 1521. Caroli de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 310. 312. qui addit in monaſterio Morimundenſi aſſervari talem Commentarium, cui præſcriptum ſit nomen *Thomæ de Perſenia*. Fratres Ordinis Minorum hunc ſibi Commentarium vindicare voluerunt, ſed a Magiſtro Sacri Palatii cauſſa cognita Ciſtercienſibus adſcriptus fuit, ut docent Bertrandus Tiſſier in præfat. ad Tom. I. Bibl. PP. Ciſtercienſium, Oudinus T. II. p. 1575.

Thomas de Claraſco, alias quoque *de*

Caſſato, Pedemontanus, in illo ducatu hæreticæ pravitatis Inquiſitor, Prior provincialis Lombardiæ ſuperioris, & tandem Cardinalis tit. S. Sabinæ, obiit Anno 1390. Scripſit *Summam caſuum conſcientiæ & Sermones*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. 702. Altamura p. 132.

Thomas Claxton, Anglus, Ordinis Dominicanorum, Doctor Theologus, ſeculo incerto, ſcripſit *ſuper librum I. Sententiarum*. Pitſeus Append. Cent. IV. 55.

Thomas Clifford, Hiſtoricus Anglus, quædam de rebus Anglicis ſcripſiſſe dicitur. Pitſeus Cent. IV. 56. in Append.

Thomas Colbius, Carmelitanus in cœnobio Norvvicenſi, A. 1399. Epiſcopus Liſmorenſis & Waterfordienſis in Hibernia conſtitutus eſt, quamquam ea dignitate non admodum diu fruitus eſſe videtur. Scripſit *Præceptorium divinæ Legis*, *de Eccleſiæ paritate*, *Lectiones ſacræ Scripturæ*: item *Indices in quædam Opera Auguſtini*, *Gregorii*, *in Polychronicon Carnotenſis*, *in Guilhelmum Senghamum de fide & legibus*. Lelandus cap. 444. Balæus Centur. VII. 38. Pitſeus c. 741. Waræus de ſcriptor. Hiberniæ p. 128.

Thomas Colyngham, Doctor Sorbonicus, poſt monachus Ciſtercienſis circa A. 1387. Scripſit *Commentarios Sorbonicos de Euchariſtia*, Lutetiæ excuſos. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 310. 311. Ge. Mackenzie de Scotis eruditis Vol. I. p. 422.

Thomas Cracovienſis. Huic in Cod. Thuano 773. (*a*) adſcribitur *Dialogus de ratione ſumendi Corpus Domini*. Car. du Freſne in Indice Auctorum. Verum error eſt librarii, qui ſcribere debebat *Matthæum de Cracovia*, de quo Fabricius noſter ſupra lib. XII. p. 48. cui adde Pomeraniam meam novantiquam vernaculo ſermone editam part. V. p. 642. 643.

Thomas Craulæus, Anglus, Theologiæ Doctor, Academiæ Oxonienſis Cancellarius, a. 1398. Archiepiſcopus Dublinienſis, Hiberniæ Cancellarius & Juſtitiarius. Scripſit *Epiſtolam ad Regem*, in qua de negotiis ſuis conqueritur. Vide Lelandum c. 279. Balæum Cent. XIII. 96. Pitſeum c. 767. Waræum de ſcript. Hiberniæ p. 129. *Czanleius* perperam dicitur Bzovio ad annum 1419. p. 596.

Thomas Dando, aliis *Daudo*, Anglus, Carmelitanus in Comitatu Wilcheriæ & Conventus Marleburgenſis Prior, circa A. 1436. Ejus eſt *Vita Alfredi Regis*: apud Voſſium de Hiſt. Latinis p. 560. perperam legitur *Arturi*. Lelandus cap. 543. Balæus Cent. XI. 53. Pitſeus c. 809.

Thomas Diaconus, Flander, monachus Bergæ S. Winoci, a Gallis A. 1333. in expugnatione urbis illius captus, ſed rurſum liberatus fuit. Deſcripſit *illam calamitatem expugnationis & captivitatis ſuæ*. Jacob. Meyerus Annal. Flandriæ lib. XIII. Voſſius de Hiſtor. Lat. p. 539. Val. Andreæ Bibl. Belgica p. 834. Sanderus de ſcriptoribus Flandriæ p. 156.

Thomas Dinus, vide *de Garbo* p. 253.

Thomas Diplovatatius, *Plonatatium* vocat Geſnerus, poſtquam ipſius loco ſuo jam mentionem fecerat. Corinthi natus, apud Thomam Palæologum Peloponneſi Deſpoten educatus eſt. Philoſophiam & Juriſprudentiam Patavii didicit, Romæ & Neapoli docuit. In aula Alfonſi Regis Arragoniæ, & Nicolai de Fliſco Cardinalis Romæ vixit. Deceſſit Romæ a. 1534. major nonagenario.

Scripſit varia, quæ allegantur a Nicolao Comneno in Prænotionibus Myſtagogicis, *Synopſin juris Græci*, *ad Novellas*, *in IV. controverſias Græcorum*, *Ecthesin Canonum Apoſtolorum*, *notas ad ſententias Synodales*, *Explicationem regularum Nicephori CPol. notas ad Epiſtolam*

(*a*) Ex hoc vel ſimili prodiit editio Pariſina, apud Guidonem Mercatorem 1497. 8. ubi inſcribitur, *Dialogus de accedendo ad Altaris Sacramentum*.

lam Orthodoxam Beſſarionis, Opus ingens *de præſtantia Doctorum & clariſſimis Juriſconſultis*, quod eruditi mire deſiderant. Scripſit quoque *Vitas Innocentii IV. Bartoli a Saxoferrato*, *Pauli Caſtrenſis*, *Angeli de Gambillonibus*, *Aretini*, *Alexandri de Tartagnis*, *Imolenſis & Jaſonis Mayni*, prout tradit Geſnerus. Ex his *Vita Bartoli* impreſſa eſt in Celeb. noſtri Fabricii Bibl. Græca Vol. XII. p. 555. quem etiam confer Vol. X. p. 502. *Collectanea cum ſcholiis græcis in Tipucitum & Gregorium Patzò JCtos Græcos*. *Excerpta cum annot. in Polybium*, *Compendium Vitarum Plutarchi Gr. L. Deſcriptio Peloponneſi cum ſcholiis ex Plethone &c.* Plura Nic. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini tomo II. pag. 43.

Thomas Dockingus, patria Norfolcenſis, monachus Franciſcanus in cœnobio Norvvicenſi a. 1270. Scripſit *in pleroſque libros Biblicos*, *in Magiſtrum Sententiarum*, *Quæſtiones ordinarias*, *in poſteriora Ariſtotelis*, Lelandus c. 311. Balæus Centur. IV. 39. Pitſeus c. 379. Waddingus de ſcriptorib. Ord. Minorum p. 324. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 333.

* *Thomas Doctius* Senenſis Bartholomæi Socini præceptor *Doctor verus* ob ſingularem veritatis indagandæ peritiam appellatus, defunctus Ann. 1441. Vide Pancirol. de clar. leg. Interpr. lib. 2. cap. 91. *De excuſatore conſilium* Piſciæ An. 1489.

Thomas Donatus, Venetus, patritia familia ortus, Ord. Prædicatorum, A. 1492. invitus Patriarcha Venetorum factus, obiit A. 1505. Scripſit *Sermones*, & *Officia pro feſtis viſitationis & ſanctificationis B. V.* quæ impreſſa extant in Breviario Veneto 1492. *Comment. ſuper Pſalterium*, *Epiſtolas Pauli & Evangelium Matthæi*, *Tractatum ſuper Summam S. Thomæ*, *Sermones in conventuum viſitatione*. Jacob Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. II. pag. 11. Jac. Alphabeti Catalogus Scriptorum Venetorum p. 83. Altamura pag. 225.

Thomas Dorniberg, vide ſupra lib. IV. pag. 61.

Thomas Dublinenſis, vide ſupra *Craulæus*.

Thomas Dundramenſis Abbas, ſ. *de Dundranan* in Scotia, unus fuit e ſex Doctoribus Theologiæ, qui Cardinalibus conjuncti in Concilio Conſtantienſi Rom. Pontificem elegerunt. Scripſit *de Schiſmate deponendo*, *de Pontifice eligendo*, *Acta Concilii Conſtantienſis*. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis, p. 311. Baſileenſi etiam Concilio interfuiſſe, & *Orationem* habuiſſe, quam in tomis Conciliorum exſtare docet Ge. Mackenzie de Scotis eruditis Vol. I. p. 319. ſeqq.

Thomas Eboracenſis, Ordinis S. Franciſci Prælector in Academia Oxonienſi circa A. 1260. dedit *Commentarium in Eccleſiaſten*. Lelandus cap. 254. Balæus Centur. X. 69. Pitſeus cap. 370. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 324.

Thomas Eborallus, Theologiæ Doctor & Profeſſor Oxonienſis, poſtea Canonicus Paulinus Londinenſis, cujus ætas eſt incognita, reliquit *Sermones in Viſitatione Cleri Londinenſis*. Balæus Centur. XII. 64. Pitſeus Append. Cent. IV. 58.

Thomas Eccleſton, Anglus, monachus Franciſcanus, vixit An. 1340. ſcripſit *de adventu Minorum in Angliam*, & *de impugnatione ordinis per Dominicanos*. Prius opus Balæus Centur. V. 58. cum Conformitatum libro comparat. Adde Lelandum c. 284. & Pitſeum c. 524. Waddingum l. c. Willot p. 334.

Thomas Edvvardſton, Anglus, Ordinis Eremitarum S. Auguſtini e cœnobio Clarenſi in Suffolcia, Theologiæ Doctor Oxonienſis, Leonelli Ducis Clarentiæ opera ad Archiepiſcopatum (Hiberniæ putat Pitſeus, ſed reclamante Waræo: Ego putarim titularem fuiſſe in partibus infidelium) promotus: obiit An. 1396. & in cœnobio Clarenſi ſepultus eſt. Scripſit *Sermones ſolemnes*, *Determinationes Theologiæ*, & *Lecturas Scholaſticas*. Balæus Cent. VII. 7. Pit-

ſeus c. 216. Waræus de ſcript. Hiberniæ p. 126. Phil. Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano p. 660.

Thomas, *Elienſis* cœnobii Monachus, claruit A. 1170. Ejus ſunt *Vita S. Etheldredæ*, Reginæ & Abbatiſſæ Elienſis, cujus libro II. continetur *Hiſtoria monaſterii Elienſis*: ſequuntur *Miracula in translatione S. Etheldredæ edita*. Omnia hæc edita ſunt, & adnotationibus illuſtrata per Dan. Papebrochium, in Actis Sanctorum Tom. IV. Junii p. 493. 582. Ante hunc *Hiſtoriam*, ſed mutilam, dederat Jo. Mabillonius ſec. II. Benedictino pag. 738. *Vitam* edidit Galeus, & Hiſtoriæ Elienſi tanquam ab Anonymo ſcriptam adjecit, Tom. I. (Caveus allegat Tom. III. qui mihi notus non eſt) p. 489. *Prælogum* totius operis ſeparatim dedit Henr. Whartonus Angliæ Sacræ Tom. I. p. 39. *Vitam* & *Hiſtoriam* in compendium redegit Anonymus, quem ſub nomine Thomæ noſtri edidit Guil. Dugdalius Tomo I. Monaſtici Anglicani p. 87.

Vide Caveum p. 594. Oudinum T. II. p. 1673.

Thomas Elmham, non *Elinham*, ut Pitſeus Append. Centur. IV. 59. multo minus *Holingham*, ut idem n. 60. qui præterea duos ex uno facit. Fuit patria non Anglus, ſed transſmarinus, primum monachus Abbatiæ S. Auguſtini juxta Cantuariam, poſt An. 1407. Theſaurarius, tandem in Cœnobio de Lenton, agri Nottinghamenſis, Ord. Cluniacenſis A. 1414. Prior, quod tamen munus A. 1426. reſignavit. Scripſit *Vitam & Geſta Henrici V.* Angliæ Regis, quam primus edidit Thomas Hearne, Oxon. 1727. 8. Eandem *Vitam metrice* quoque confecit, cujus ſpecimina dedit Hearnius in Appendice p. 375. 376. Ultimum ex iiſdem exhibemus:

SCrVtVs Conſpirat, RiMatVr OLencia PLebi,
Rumpe Iugo Cor Aiens, Res Dabit Vltra Sonum:
EIA! Ruit GenS Avita, Malis Opus Hoſte Triumphat.

Primi verſus literæ initiales nomen Patroni innuunt, qui fuit Henricus *Scrope*: reliqui numerales Annum C. 1415. Secundi verſus literæ indicant *Ricardum* fratrem Ducis Eboracenſis. Tertii verſus literæ primæ retro lectæ alium patronum celebrant, qui fuit *Thomas Graye*. Sed turpe eſt difficiles habere nugas. Cæterum quæ de hoc auctore diximus, ea certa ſunt, & ex præfatione libri petita, ubi plures alii non accurate de noſtro ſcribentes refutantur. Adde Journal des Scavans 1728. Nov. p. 311. Acta Eruditorum 1730. p. 476.

Thomas Eporedienſis, a patria, hodie *Yvrea*, ſic dictus, ord. Prædicatorum, floruit A. 1516. Scripſit *Vitam B. Margaritæ de Sabaudia*, *Theodori Marchionis Montisferrati conjugis*, & *a ſponſi morte monaſterii Albenſis fundatricis & profeſſæ*. Jac. Quetif Tomo II. p. 34.

Thomas de Fauce, Eugubinus, Congregationis Scopettinorum Generalis A. 1461. ſcripſit *contra cultum Ethnicorum*, opus laudatiſſimum, ut Armannius in Chron. Eugub. refert. Hæc Jacobillus in Bibl. Umbriæ p. 260.

Thomas Fich, Canonicus regularis & Subprior Eccleſiæ cathedralis S. Trinitatis Dublinii, ſcripſit *de rebus Eccleſiæ ſuæ*, qui *liber albus* dicitur, fortaſſe & *Necrologium*, quia character libri MS. illud ævum indicat: obiit Ann. 1517. Waræus de Scriptoribus Hiberniæ pag. 81.

Thomas de Firmo, a patria ſic dictus, ord. Prædicatorum, Concilio Piſano A. 1409. adfuit, Magiſter ordinis, poſt Nuncius Apoſtolicus Joannis XXIII. obiit A. 1413. Ejus ſunt *Sex literæ encyclicæ e Capitulis generalibus, quibus præfuit, pro more ſcriptæ*, *Regula Fratrum & Sororum de pœnitentia B. Dominici*. Jac. Quetif de Scriptoribus ordinis Prædicatorum Tomo I. p. 747. Altamura p. 153.

Thomas Florentinus, vide *Thomas de Garbo*, pag. 253.

Tho-

Thomas de Fonte, Senenſis, Ord. Prędicatorum, Confeſſor S. Catharinæ Senenſis circa A. 1389. ſcripſit *Singularia & mira, quæ in Beata illa virgine experiebatur*, ex quibus alii Scriptores vitæ illius profecerunt. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. *696*.

Thomas de Forcellis, Legatus Academiæ Pariſinæ ad Concilium Baſilienſe, cujus *Oratio ad Concilium dictum* exſtat in Bibl. monaſterii Heilsbronnenſis, teſte Catalogo Hockeriano p. *116*. * Lege Thomas de Corcellis. Ab ea quam Bibliothecarius noſter hic indicat, diverſam credo orationem ab eodem Thoma dictam Bituris in Concilio Ann. 1438. ex Gallis Epiſcopis coacto, quam legi in Cod. MS. Bibliothecæ Cæſar. Vindobonenſi Jur. Can. 68. pag. 303. quam hæc verba præcedunt: *A. D.* 1438. *poſtquam coram Rege Franciæ & Prælatorum in Bituris congregatorum propoſitiones tam ex parte Conc. Baſilienſis, quam D. Papæ Eugenii factæ fuiſſent, & deliberatum quod Rex ipſe authoritatem Eccleſiæ defendere vellet per Regem reſponſum extitiſſet, unus ex oratoribus D. Papæ Epiſcopus Dignenſis in præſentia DD. prælatorum, & cæterorum Principum, non tamen Regis, plurima contra authoritatem ſupremam generalium Conciliorum expoſuiſſet, ad quam pro parte S. Concilii per organum Thome de Concellis S. Theologiæ Doctoris unius ex ambiatoribus S. Concilii Baſilienſis prædicti extitit reſponſum, ut juxta ſequitur.*

Illuſtriſſ. Principes &c. *Incumbit nobis* &c.

Thomas Formaglinus, Bononienſis, JCtus circa An. 1319. Scripſit *Lecturas in Digeſtum Vetus & Codicem*, nec non *Quæſtiones*. Bumaldi Minerval Bononienſe p. 220. Orlandi Notitia Scriptorum Bononienſium p. 253.

Thomas Fremont, ſeu *de Frigido Monte*, vide ſupra *Beverlacenſis*.

Thomas Fulginas, tertii Ordinis S. Franciſci, miraculis & prophetia clarus, ætate incerta, ſcripſit metrice *Ruinas multarum civitatum Italiæ & tribulationum Eccleſiæ*, antequam evenirent. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 324.

Thomas Fyle, vide *Thomas Lyld*.

Thomas Gallus, Abbas S. Andreæ Vercellenſis, Ord. Ciſtercienſis, patria Pedemontanus, ex familia Galla oriundus: præceptor fuit S. Antonii de Padua, obiit A. 1246. Scripſit *Comment. in Dionyſium Areopagitam Expoſitionem ſ. Paraphraſin in Canticum Canticorum*: quæ opera nondum ſunt edita. Plura dabit Andreas Roſſottus in Syllabo Scriptorum Pedemontii p. 1. * Expoſitio ejus in Canticum Canticorum publicam lucem aſpexit Pariſiis An. 1521. typis Aſceſianis. Obiit vero A. 1246. ut ex ejus epitaphio, quod legitur in ædibus S. Andræe Vercellenſis diſcimus. En verſus:

Bis tres viginti currebant mille ducenti
Anni, cum Thomas obiit Venerabilis Abbas.
Primitus iſtius templi ſummeque peritus
Artibus in cunctis liberalibus atque magiſter
In hierarchia; nunc arca clauditur iſta;
Quam celebri fama vegetavit pagina ſacra.

Titulus operis ejus in S. Dionyſium hic notatur in Cod. *656*. Bibliothecæ Athenæi Taurinenſis: *Tractatus de differentia mundanæ Theologiæ, atque divinæ, & demonſtrationibus eorum.*

Thomas de Garbo, Dini filius, Florentinus, Medicus & Vir Conſularis circa A. 1340. ſcripſit *Summam Medicinalem cum tractatibus duobus de adjectione humidi radicalis, & de reductione medicinarum ad actum*. Venet. 1521. 1529. fol. Tractatus poſterior extat cum Libellis De Doſibus, Patav. 1556. 8. 1579. 4. Lugd. 1584. 8. *Expoſitionem ſuper Cap. III. Canonis Fen. XXV. Avicennæ de Generatione Embryonis*. Venet. 1502. fol. *Comment. in Libros Galeni de febrium differentiis*, Pariſ. 4. Lugd.

Lugd. 1514. 4. Confer Symphorianum Champerium de ſcriptoribus Medicis, Trithemium de ſcript. Eccl. cap. 613. Pocciantii Catal. Scriptorum Florentinorum p. 164. Mercklini Lindenium renovatum pag. 1018. * Medici hujus doctiſſimi de natura fœtus duæ ſunt commentationes, altera brevior, diffuſior vero altera, quas ambas ſimul habeo excuſas in fol. Venetis typis Ann. 1500. Harum poſtrema quamquam ſub Dini nomine excuſa eſt ibidem & ab aliis Gentili de Peruſio tribuitur, editionis tamen illius curator Baſſianus Politus Medicinæ Doctor in literis huic ipſi editioni præmiſſis Thomæ Garbo vindicat. Eſt etiam ejuſdem Thomæ ſumma medicinalis cum tractatibus hic a Bibliothecario noſtro indicatis eodem pariter A. 1500. ibidem excuſa.

Thomas Gaſcoigne, Anglus, nobili genere natus, Cancellarius Academiæ Oxonienſis, claruit A. 1460. Ejus ſunt *Sermones in Evangelia*, *Veritates ex ſcripturis*, *Dictionarium Theologicum*, *Vita S. Hieronymi*, *Septem flumina Babyloniæ*, *Lectiones ordinariæ*. Balæus Centur. VIII. 22. Pitſeus c. 852. Lelandus c. 526.

Ex Dictionario Theologico hæc verba notatu digna affert Uſſerius de Scripturis & Sacris vernaculis pag. 164. *Thomas Arundel, Cantuarienſis Archiepiſcopus, ſic lingua percuſſus erat, ut nec deglutire, nec loqui aliquot dies ante mortem ſuam potuerit, divitis epulonis exemplo, & ſic tandem obiit. Atque tunc multi fieri putabant, quia verbum alligaſſet, ne ſuo tempore prædicaretur.*

Thomas de S. Gervaſio, Nobilis Brixienſis, Ord. Prædicatorum Ann. 1365. Scripſit *Acta Sanctorum Sacri Ordinis Prædicatorum: Vitam S. Dominici, S. Petri Martyris, & S. Thomæ Aquinatis*. Leonardo Cozzando Libraria Breſciana p. 297.

Thomas Graius, teſtante Briano Tvvyno lib. 3. de antiquit. Academiæ Oxonienſis p. 277. auctor eſt Chronici, quod inſcribitur *Scala mundi*. Voſſius de Hiſtor. Latinis lib. III. pag. 725. ibi Sandius.

Thomas Gualenſis, vide infra *Walleis*.

Thomas Guichardus, Rhodius, J. U. D. Magiſtri Ordinis Hieroſolymitani Orator ad Clementem VII. *Orationem* habuit, in qua Rhodiorum expugnationis & deditionis a. 1522. factæ Summa continetur, Romæ excuſam 1523. & 1524. 4. Vide Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 585.

Thomas Gulpherammus, Patritius & Judex Cremonenſis circa a. 1340. ſcripſit *de ſepulturis Illuſtrium virorum Cremonenſium*, & *de memoria locali*. Ariſii Cremona literata tom. I. p. 163.

Thomas de Hales, ſive *Halenſis*, Anglus, Ordinis S. Franciſci, Doctor Sorbonicus, circa a. 1340. Scripſit *de beata Virgine*, *Sermones Dominicales*, *Diſputationes Scholaſticas*. Balæus Centur. V. 49. Pitſeus c. 523. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 324.

Thomas de Hanneia, Grammaticus Anglus, in patria & Toloſæ docuit, & *de quatuor Grammaticæ partibus* ſcripſit circa a. 1360. Balæus Centur. XIII. 90. Pitſeus c. 584.

Thomas Haſilvvodus, Canonicus regularis S. Auguſtini in monaſterio de Leidis in Cantia circa a. 1320. reliquit *Chronicon compendiarium*. Balæus Cent. V. 20. Pitſeus c. 483.

Thomas de Haſſelbach, vide ſupra lib. VIII. pag. 193.

Thomas Hibernicus, alias *Palmeranus* ſ. *Palmerſtonenſis*, in agro Kildarienſi natus, Doctor Sorbonicus aliquando docuit, mortuus in monaſterio Aquilæ regni Neapolitani a. 1269. Ejus proſtant *Manipulus florum*, ſive *Flores omnium doctorum*, *qui ſuper ſacris literis ſcripſerunt*, Placent. 1483. folio. Venet. 1492. 1550. Pariſ. 1556. Lugd. 1555. 1567. & alibi pluries.

Inedita ſunt *de Chriſtiana religione*, *de illuſionibus dæmonum*, *de tentatione diaboli*, *de remediis vitiorum*.

Balæus Centur. XIV. 89. Waræus de ſcriptor. Hiberniæ p. 60. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum t.I. p. 744.

744. Willótus eum Franciſcanis adſcribit in Athenis ſodal. Franciſcani p. 333.

Thomas de Hilleia, patria Suffolcenſis, Carmelitanus in cœnobio Gippeſvvicenſi, Theologiæ Doctor Cantabrigienſis, ibi & Brugis eandem docuit, *Chryſolithi* cognomen adeptus. Vixit a. 1290. & ſcripſit *in Apocalypſin Joannis*, *in varia Sacræ Scripturæ loca*, *Quæſtiones Theologicas*, *Introductiones ad Lecturam &c.* Lelandus c. 357. Balæus Cent. IV. 65. Pitſeus cap. 421.

Thomas Hiſpellas, Ord. Minorum, ſcripſit A. 1270. *Vitam B. Andreæ de Cacciolis*, Hiſpellatis, magiſtri ſui, qui S. Franciſci diſcipulus fuit. Eam Joannes de Targurinis JC. Hiſpellas, Bartoli diſcipulus Ann. 1358. in compendium redegit. Waddingi Ann. Ord. Minorum T. VII. Jacobilli Bibl. Umbriæ p. 260.

Thomas Holingham, vide *Thomas Elmham*.

Thomas Januenſis de Valerano, recenſuit Chryſoſtomi homilias in Matthæum, editionem antiquiſſimam, & præfationem adjecit. Eam in Bibliotheca monaſterii Farfenſis vidit Mabillonius, & memorat hoc in Itinere Italico p. 147.

Thomas de Illeia, vide *Hilleia*.

Thomas Jorſius, ſive *Joyce*.

Thomas Iſmaelita, Ordinis S. Brigittæ in cœnobio prope Richemundam ad Tameſim, quod vocatur *Sion*, circa annum 1430. Edidit *Speculum humilitatis* & *Collectiones miraculorum*. Balæus Centur. VII. 82. Pitſeus c. 797.

Thomas de Kempis, vide ſupra lib. X. p. 215.

Thomas de Laa, monachus Mellicenſis, cujus *Epiſtola de ſtatu monaſterii ſui* Anno 1452. data exſtat in Codice Diplomatico Pezii & Hueberi part. III. p. 359.

Thomas Langfordus, Eſſexienſis, Ordinis Prædicatorum Theologiæ Doctor, circa A. 1320. Scripſit *Chronicon univerſale*, *Commentarium ſive Poſtillam ſuper Job*, *Sermones* & *Varias Diſputationes*. Balæus Cent. V. 15. Pitſeus c. 476.

Thomas Langleius, Ordinis S. Benedicti monachus in Hulnenſi Comitatus Nortfolcenſis cœnobio A. 1430. Scripſit *Epigrammata*, & *de variandis carminibus*. Balæus Cent. XI. 43. Pitſeus cap. 802.

Thomas Lavingham, Philoſophus Anglus, ſcripſit *Supplementum in libros Phyſicorum*, forte Ariſtotelis. Pitſeus Append. Cent. IV. 62.

Thomas Leirmant vel *Erſiletonus*, natione Scotus, edidit *rhythmica quædam*, & ob id *Rhythmicus* apud Anglos cognominatus eſt. Vixit An. 1286. Geſnerus.

Thomas Leontinus, vide ſupra *Thomas Agni*.

Thomas Lexovienſis, vide *Baſinus*.

Thomas Lilus, vide infra *Lyld*.

Thomas Linacer; Anglus, Cantabrigienſis, ſtudia in patria cœpta Florentiæ Demetrio Chalcondylæ & Angelo Politiano ductoribus proſecutus, & a Laurentio Mediceo humaniſſime exceptus eſt, poſtea Romæ Bibliothecas inviſit, & Hermolao Barbaro familiariter uſus eſt. In patriam redux Arturo Principi, Henrici VII. filio præceptor datus eſt. Poſt Medicinæ Doctor & Profeſſor Oxonii factus, in aulam revocatus, Archiatri partes ſuſtinuit. A. 1515. beneficio Eccleſiaſtico & Sacerdotii dignitate mactus eſt: obiit A. 1524. ætat. 64. Notatu dignum eſt, quod de eo narrat Jo. Checus in libro de pronunciatione Linguæ Græcæ: *In Ciceronis convitio Linacer mihi perinde placere debet, atque in eo, quod, cum provecta admodum inclinataque ætate eſſet, homo ſtudiis morbiſque fractus, & morti vicinus, cum Sacerdos eſſet, jam tum novum Teſtamentum primo in manus cepiſſe, & ex eo aliquot Matthæi capita perlegiſſe fertur. Et quum quintum, ſextum, ſeptimumque percurriſſet, abjecto, quantum potuit, totis viribus libro, juraſſe, aut hoc non fuiſſe Evangelium, aut nos non eſſe Chriſtianos.*

Scripta ejus nota ſunt ſequentia:

1. *Grammaticæ rudimenta*, Mariæ principi Regiæ dedicata. Pariſ. 1533. 1543. per

per Rob. Steph. 1538. 1540. 4. 1556. 8. Baſil. 1542. Ex Anglico latine vertit Ge. Buchananus.

2. *De emendata ſtructura Latini ſermonis*. Lond. 1524. 4. Pariſ. 1528. 1533. 1536. 4. Baſil. 1530. 4. 1543. 8. Col. 1539. Pariſ. 1543. 4. Lugd. 1541. Venet. Ald. 1557. 8. Lipſ. 1591. 8. Dedicatus fuit liber Mariæ principi regiæ, poſt Reginæ.

3. *Epiſtolæ ad diverſos*.

4. *Carmina*.

5. *Sphæram Procli latine vertit*, editam. Witteb. 1538. 8. Hunc librum Henrico VII. Regi dedicaverat, quia vero adulator aliquis ipſi indicaverat, librum jam Latine converſum eſſe, quamvis ſatis miſere, Rex munus aſpernatus eſt, & implacabili in Linacrum odio exarſit. Eraſmus Epiſt. XXVI. 14.

6. *Ariſtotelis meteora*.

7. Multa Galeni Latine vertit *de temperamentis*, *de ſanitate tuenda*, *de inæquali intemperie*, *Methodum medendi*, *de naturalibus facultatibus*, *de pulſuum uſu*. Pariſ. per Simonem Colinæum, 1530. fol. *de inæquali intemperie* ſeorſim, Baſil. 1539. 8.

Confer de eo Balæum Centur. VIII. 65. Pitſeum c. 925. Bælii Dictionarium.

Thomas Liver, Ranckvvillenſis, vixit A. 1200. & *omnium ſuperioris Alamanniæ Comitum & Baronum origines* ſcripſit, quas tamen multis fabulis inquinavit. Vide Goldaſtum ſub finem Tomi II. rerum Alemannicarum. *Chronicon Suecicorum* (rectius *Suevico*) *Germanicum* Ulmæ 1486. impreſſum memorat Maittaire Tomo I. p. 479.

Thomas Lombardus, Ord. Prædicatorum, Inquiſitor Pedemontanus, tempore Schiſmatis creatus Cardinalis, ſcripſit *Sermones*, qui Toleti in cœnobio S. Marci aſſervantur. Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 489.

Thomas Lovanienſis, vide *Cantipratanus*.

Thomas Lumbæus, vel *Lombe*, Anglus, Carmelitanus in conventu Linnenſi, Theologiæ Doctor & Profeſſor Oxonienſis, obiit A. 1390. Scripſit *Lecturas in Sacram Scripturam*, *ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *Determinationes Theologiæ*, *Quæſtiones ordinarias*, *de incarnatione Verbi*, *Sermones*, *contra Lolhardos & VViclefitas*. Trithemius de ſcriptor. Eccleſ. c. 663. Lelandus cap. 562. Balæus Centur. VI. 91. Pitſeus c. 685. Petri Lucii Bibl. Carmelitana p. 79.

Thomas Lyld, a Balæo corrupte *Lyle*, aliis *File*, dictus, Anglus, Ord. Prædicatorum, Magiſter Cantabrigienſis, Avenione a Clemente VII. Ann. 1344. Epiſcopus Elienſis conſtitutus, obiit A. 1361. Scripſit *Quæſtiones Theologicas*, *Sermones de tempore & Sanctis*. Balæus Centur. VI. 26. Pitſeus c. 586. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 649. Altamura p. 139. 491.

Thomas Mailorius, ex Mailor, urbe Cambriæ, oriundus, vixit Ann. 1490. deſcripſit *Acta Arturi Regis*, & *de menſa ejus rotunda*. Pitſeus c. 894.

Thomas Maldonus, a patria ſic dictus, ubi inter Carmelitanos verſatus eſt, & dignitatem Prioris conſecutus circa annum 1404. Ejus ſunt *Introitus Bibliorum*, *Lectura in Geneſin*, *Lectiones in Pſalmos*, *Sermones*, *Collationes ſolemnes*, *ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *Determinationes Theologiæ*, *Quæſtiones ordinariæ*, *Quodlibeta*, *Actus veſperiales*. Lelandus c. 483. Balæus Centur. VII. 27. Pitſeus cap. 735. Hipp. Marraccii Bibl. Mariana T. II. p. 412.

Thomas de Malumbris, Cremonenſis, JCtus & Senator patriæ circa A. 1350. ſcripſit *ſuper Infortiatum Volum. 2. ſuper Inſtituta regulas faciliores*, *de modo bene vivendi*. Ariſii Cremona literata T. I. p. 168.

Thomas de Manfredis, Cremonenſis, JCtus & Judex patriæ circa annum 1364. ſcripſit *Conſultationes in utroque jure*. Ariſii Cremona literata T. I. p. 121.

Thomas Maurigniacenſis Abbas, vixit tem-

temporibus S. Bernardi. Exſtat *Epiſtola* ejus ad hunc ſcripta in Miſcellaneis Baluzii lib. IV. pag. 459. in qua ipſum conſulit, quid ſibi faciendum ſit, qui a Legato Apoſtolico ſede ſua dejectus eſſet. Duæ aliæ exſtant in Chronico Abbatiæ Maurigriacenſis. Liron Bibl. Chartraine p. 51.

Thomas Martanus, Spoletinus, Comes Galli Cedulis, Ampliator Ann. 1436. caſtri Collis Marchionis in agro Spoletino, & nepos Thomæ de Martanis, qui Anno 1360. fuit Senator urbis. Scripſit *Hiſtoriam Spoletinorum afflictionis ſub Pirro Tartari Tomacelli filio, Spoleti Rectore & arcis præfecto*, ab A. 1436. uſque ad A. 1441. MS. eſt Spoleti, exemplum fuit penes Lud. Jacobillum, cui hæc debentur ex Bibl. Umbriæ p. 260.

Thomas Medicus, patricius Venetus, ſcripſit *Fabellam Epiroticam*, impreſſam 1483. Geſnerus.

Thomas de Mediolano, a patria & conventu Ord. Prædicatorum, ubi verſatus eſt, ita dictus, Mathematicus inſignis circa A. 1510. Scripſit *Epitomam de proportionibus motuum*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. II. p. 24. Altamura p. 228. * Scripſit etiam *de ſphera*, ſicut & *de Re Mechanica* opuſcula, Quæ M-Sa. in Cœnobio S. Mariæ Gratiarum Mediolani ſervari teſtatur Argelatus in Biblioth. Mediolan:

Thomas Meſſanenſis, vide ſupra *Thomas de Caloria*.

Thomas Mieres, Gerundenſis, JCtus, Alphonſo V. Regi Aragoniæ a conſiliis, regiique patrimonii in Catalonia Advocatus fiſchalis, circa A. 1439. ſcripſit *Apparatum ſuper conſtitutionibus curiarum generalium Cataloniæ*, Barcinone 1523. & 1610. fol. impreſſum. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. X. 5. n. 289.

Thomas, *Monumetenſis* monachus Benedictinus, circa A. 1160. ſcripſit *Vitam & miracula Guilhelmi pueri & martyris*, quem Judæi Norvici cruci adfixerant. Lelandus c. 288. Balæus Cent. II. 94. Pitſeus c. 222.

Thomas de la Moor, ſive *Morus*. Vide ſupra lib. XII. p. 89.

Thomas Murnarus, Argentinenſis, Ord. Minorum, Cracoviæ, Francofurti ad Mœnum, Friburgi in Briſgoia, Treveris & Argentorati verſatus eſt, ubique nugas egit, ubique cum viris doctis rixas excitavit, præcipue cum Sebaſtiano Brant & Jacobo Wimphelingio. In Lutherum quoque ſtrinxit calamum, ſed parum ab ipſo reſponſi tulit. Ingenium ex ſcriptis cognoſces, ex quibus hæc mihi nota ſunt:

Invectiva contra Aſtrologos, Sereniſſimo Romanorum Regi Maximiliano piiſſimo, contra fœderatos, quos vulgo Suitenſes nuncupamus, interitum prædicentes. Argent. 1499. 4.

Tractatus de pythonico quæſtu, (non *ſpiritu*, ut ſcribit Waddingus) Friburgi, 1499. *De pythonico contractu* inſcribitur in opere, quod Malleus maleficarum vocatur, T. II.

Reliqua Waddingus memorat de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 325. *Chartiludium in Inſtituta Juſtiniani*, quod in tabellas redactum impreſſum eſt Venetiis, *de Sacerdotio Novi Teſtamenti* & alia quædam Germanice ſcripta, *die Narren-Beſchwerung*, *die Schelmenzunſt*, *der Gret Mullerin Jartag*: inter quos etiam eſt liber notus *der Eulenſpiegel*: id quod ipſi objicit liber vernaculus: *Ayn ſchoner dialogus und ſtraffred von dem Schulthayſs von gayſsdorf &c.* Waddingus etiam ipſi tribuit *Tractatum contra viros mulieroſos*, prænotatum, *Patrum ſtultorum Geuthma*. Ne vero quis fruſtra quærat, quid ſit illud *Geuthma*, notandum eſt, vocem eſſe Germanicam, a Waddingo, qui linguam noſtram non calluit, ita depravatam. Titulus libri in Becmani Catalogo Bibl. Francofurto-Viadrinæ p. 205. ſic habet: *Gauchmat zu Strafe allen vveibiſch chen Mannen*, Baſil. 1519. 4.

Thomas Nacci, idem eſt, qui ſupra *Thomas Antonii*, id nomen autem ab avo aſſumſit.

Thomas Nerius, Florentinus, Ord. Præd. vir pius, ſcripſit librum eruditum *pro doctrina* Fr. Hieronymi Savonarolæ circa A. 1512. Hæc Vinc. Maria Fontana de Provincia Romana Ord. Præd. p. 380.

Thomas Netter, vide infra *Waldenſis*.

Thomas Nevvmarket, ſive *de Novo foro*, a patria ſic dictus, Anglus, Rhetor & Poeta circa Ann. 1410. Scripſit *Compendium Rhetorices*, *de arte dictandi*, *Expoſitionem Computi Dionyſii*, *Tractatum de Sphæra* (ſive potius, *in Sphæram*) *Sacroboſci*, *Conciones*, *Epiſtolas*, *Carmina*. Balæus Centur. VII. 60. Pitſeus c. 756.

Thomas Nortonus, Briſtolenſis, Chymicus circa A. 1477. ſcripſit *de lapide Philoſophico*, *Epitomen Alchymiæ*, & *de tranſmutatione metallorum*. Balæus Cent. XI. 66. Pitſeus p. 876.

Thomas Norvvodus, Anglus, Ordinis Prædicatorum, A. 1320. commentatus eſt *in Epiſtolam ad Romanos* & *Magiſtrum Sententiarum*. Pitſeus c. 479. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. pag. 531. Altamura pag. 99.

Thomas Ocleſſus vel *Hocleſſus*, Anglus, claris parentibus ortus, Galfredi Chauceri diſcipulus, Poeſeos cultor, Berengarii & Wiclefi ſectator circa A. 1410. Scripſit partim Latino, partim Anglico ſermone *de cœleſti Jeruſalem*, *Planctum proprium*, *de quodam Jonatha*, *de regimine principis*, *Dialogum ad amicum*, *de quadam Imperatrice*, *de arte moriendi*. Balæus Centur. VII. 40. Pitſeus c. 747.

Thomas Otterburnus, Anglus Franciſcanus, quem ad a. 1411. referunt. Ejus ſunt *Hiſtoria rerum Anglicarum*, *de ſucceſſione Comitum Northumbriæ*, & *Opuſcula*. Balæus Cent. VII. 55. Pitſeus c. 761. Lelandus c. 394. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 326. *Hiſtoria Anglica* ab origine gentis uſque ad Eduardum IV. cum Joanne a Whethamſtade, edita eſt a Thoma Hearne, Lond. 1733. 8. * Si Thomas iſte Anglia genitus eſt, & in ordine Minorum meruit profecto alius eſt a F. Thoma Ochſenbrunner Baſileenſi Ordinis FF. Prædicatorum, qui ſcripſit libellum de ætatibus Populi Romani, quem edidit Romæ an. 1493. in 4. direxitque Paulo de Campo Fregoſo titu. S. Sixti Card. Genuenſi.

Thomas Palmeranus, vide ſupra *Hibernicus*.

Thomas Palmerus, monachus Dominicanus, Conventus Londinenſis Prior, & Theologiæ Doctor, circa a. 1410. Opera ejus ſunt, *ſuper unione facienda*, *de originali peccato*, *de adoratione imaginum*, *de veneratione Sanctorum*, *de peregrinatione*, *de indulgentiis*. Balæus Cent. VII. 47. Pitſeus c. 761. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 753. Altamura p. 500.

Thomas Parpalia, (non Parapalia, ut apud Geſnerum legitur) Taurinenſis, Condominus Roviliaſci, J. U. D. in Academia patria Juris Civilis Lector, circa a. 1500. ſcripſit *Præludia feudalia*, *in Rubric.* 2. *ff. vet. ſi certum petatur*, *l. ſi quis nec cauſam*, *in Quint. tit. Codic. lib.* 1. *de Sacroſ. Eccleſ. l. placet*, *& de Tranſact. l. ſi quis*, *in* 1. *Infort. tit. ſolut. matrimon. Repetitionem in* 2. *part. ff. novi*, *tit. de verbor. obligat.* quæ Taurini impreſſa ſunt. Andr. Roſſotti Syllabus Scriptorum Pedemontii p. 541.

Thomas Penket, Anglus monachus Auguſtinianus in cœnobio Warringtonenſi, ſectator Joannis Scoti, Oxonii & Patavii per aliquod tempus Theologiam docuit, in patriam redux Ordinis ſui per Angliam & Hiberniam Provincialis, obiit a. 1487. Ejus ſunt *Annotationes in Auguſtinum*, *in Magiſtrum Sententiarum*, *in Metaphyſicam Ariſtotelis*, *Placita Theologica*, *Lectiones in Scotum*, *de arte ſermocinandi*, *Elucidationes naturalium*, *Summa dialectices &c.* Edidit quoque & emendavit Jo. Duns in IV. libros ſententiarum, Venet. 1481. per Jo. de Colonia & Nic. Jenſon, & 1474.

per

per Albertum de Stendal. Lelandus c. 580. Balæus Centur. VIII. 47. Pitſeus c. 886. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. *662*. Gandolfus de ducentis ſcriptoribus Auguſtinianis p. 340.

Thomas Penzelo, Widenſis: Ejus *Modus ſtudendi* impreſſus eſt Lipſiæ 1507. a Jac. Thanner. Geſnerus.

Thomas de Perſenia. Vide ſupra *Tomas Ciſtercienſis*.

Thomas Peverellus, vel *Piperellus*, Suffolcenſis, Carmelitanus, Theologiæ Doctor Oxonienſis, a. 1397. Epiſcopus Offorienſis, a. 1398. Landavenſis, & anno 1407. Wigornienſis, obiit a. 1417. d. 1. Mart. Balæus, qui initium a Cal. Jan. deducit, ponit a. 1418. Edidit *Quæſtiones Theologiæ*, *Sermones ſolennes*, & *Ordinationes ſui cleri*. Lelandus c. 518. Balæus Centur. VII. 49. Pitſeus c. 769. Waræus de ſcriptor. Hiberniæ p. 127.

Thomas Piperata ſ. *de Storletis*, Bononienſis, Jureconſultus, ſcripſit librum *de fama* typis excuſum, & *Quæſtiones*. Bumaldi Minerval Bononienſe p. 221.

Thomas Pontanus, Italus, patria Sarazanenſis, ſec. XV. *Epiſtolæ* ejus duæ habentur in Martene & Durand. Collect. ampliſſ. III. p. 723. 739.

Thomas Pontius, Ord. S. Benedicti monachus Cantuariæ in cœnobio S. Auguſtini, & poſt Abbas, vixit a. 1330. & *de clara Dei viſione* Tractatum reliquit. Lelandus c. 344. Balæus Centur. V. 36. Pitſeus c. 500.

Thomas Prondolus, Ferrarienſis, primum in patria Canon. & Vicar. deinde Archiepiſcopus Ravennenſis, interfuit Conciliis Conſtantienſi, Ferrarienſi & Florentino, defunctus a. 1445. ſcripſit *Pomerium Ravennatenſe*, quod in Bibl. Vaticana MS. ſupereſt. Auguſtinus Superbus de viris illuſtribus Ferrarienſibus p. 13.

Thomas Radburnus, Rob. Gerius mavult *Rudburnum*, Anglus, Theologiæ Doctor Oxonienſis, poſt Archidiaconus Sudberienſis tandem Epiſcopus Menevenſis, vixit a. 1419. Ejus notum eſt *Chronicon* & *Epiſtolæ ad diverſos*, præcipue Thomam Waldenſem. Pitſeus c. 771. Voſſius eum cum ſequenti confudit, de Hiſtor. Latinis p. 559. *636*.

Thomas Radburnus junior, Ordinis S. Benedicti monachus cœnobii Hidenſis in ſuburbio Wintonienſi ſiti. Scripſit circa a. 1480. *De rebus Gidenſis monaſterii*, *Hiſtoriam Epiſcopatus Wintonienſis*, *Breviarium Chronicorum*, a Bruto uſque ad a. 18. Henrici II. quod eſt Londini in Bibliotheca Cottoniana; Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. pag. *637*. & *Hiſtoriam majorem*: quam auctori ſuo reſtituit, & reſectis alienis, edendam curavit Henr. Whartonus Angl. Sacræ tom. I. p. 179. *Minoris* præfationem, ibid. p. 287. Pitſeus c. 879. Plura Rob. Gerius Append. ad Caveum p. 104.

Thomas Radcliffus, Leiceſtrienſis, in patria monachus Ord. Eremitarum S. Auguſtini, Theologiæ Doctor & Epiſcopus, circa a. 1370. Scripſit *Pro introitu Sententiarum*, *Lecturas Scholaſticas*, *Conciones ad vulgum*. Balæus Centur. VI. 14. Pitſeus c. *621*. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. *663*.

Thomas Radinus, *Todiſchus* dictus, patria Placentinus, ord. Dominicani Theologus ſubtiliſſimus, Poeta, Philoſophus & Orator eximius, &, quod mireris, αὐτοδίδακτος. Claruit a. 1510. Scripſit ad Maximilianum Imp. Librum *de Pulchritudine animæ*, quem *Callipſychian* vocavit, Mediol. 1511. alium, cui titulus, *Abyſſus ſideralis*. Pariſ. 1514. 4. *Orationem contra Lutherum*, Lipſ. 1510. 4. (*a*) & alteram *contra Melanchthonem* Romæ 1522. 4. Hæc Wartonus Append. ad Caveum p. *161*. cui adde Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. II. p. 73. Poſſevinum tomo II. Apparatus p. 490. Altamura Bibl. Domin. p. 233.

Thomas de Raymundis, JCtus & Judex

(*a*) Lutherus hanc orationem non Radino, ſed Emſero tribuerat, utpote qui noſtrum tunc nondum noverat. Adde *unſchuldige Nachrichten* 1720. pag. 195. 196.

dex patriæ a. 1488. Hieroſolymitanum iter ſuſcepit & obiit a. 1510. ſcripſit *Carmina contra hypocritas & Peregrinationem ad loca ſancta*. Ariſii Cremona literata tom. I. p. 399.

Thomas Ringſtedus, Anglus, Dominicanus, Theologiæ Doctor & Profeſſor Cantabrigienſis, peragrata Gallia & Italia Pœnitentiarius Pontificis, in patriam redux a. 1357. Epiſc. Bangorenſis, obiit a. 1370. Scripſit *Gloſſas ſuper Pſalterium*, *Poſtillam in Parabolas Salomonis*, *ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *Placita Theologiæ* &c. Lelandus c. 413. Balæus Centur. VI. 43. Pitſeus c. 627. Idem in Append. Centur. III. c. 91. *Richardum* quendam *Ringſtedum* nobis adfert, verum id nominis corruptum fuit ex *Rich.* pro quo legerunt *Fr. Th.* Adde Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tomo I. p. 652. Altamura p. 99.

Thomas Ringſtedus junior, Jurium Doctor, apud Mildenhamum in Comitatu Suffolcenſi Vicarius, claruit a. 1440. Reliquit *Gloſſas in Epiſtolas & Evangelia totius anni*, *Sermones de tempore & Sanctis*, *de Commemorationibus*. Balæus Centur. VII. 92. Pitſeus c. 817.

Thomas Rodelius, monachus Igniacenſis, Scripſit *Vitam B. Petri Monoculi*, *Abbatis Claræ vallenſis*, quam publicavit Henriquez in Faſciculo Sanctorum ord. Ciſtercienſis. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum ord. Ciſtercienſis p. 312.

Thomas Rubettius, Ordinis Ciſtercienſis, circa a. 1151. claruit, & literis comprehendit *Decreta Synodalia*, nec non *Vitam B. Walleni* ſive *Waltheni*, prout refert. Car. de Viſch Bibl. Ciſterc. p. 312. & Dempſterus Hiſt. Scot. a. 1087. Hæc Hallervordius ſpicil. ad Voſſium.

Thomas Rudburnus, vide ſupra *Radburnus*.

Thomas Sandalius, Scotus, monachus Ciſtercienſis in Kentire, poſt Abbas cœnobii quod Sandal vel Sandalium dicitur, circa a. 1257. Scripſit *ſuper Magiſtrum Sententiarum*, *de Baptiſmo*, & *Quæſtiones controverſas*. Car. de Viſch l. c.

Thomas, Epiſcopus *Sareptanus*, ordinis Præmonſtratenſis & Medicus Wratislavienſis, ſcripſit circa a. 1360. *Practicam medicinalem Tractatum de febribus*. Uterque liber MS. eſt in Bibl. Academiæ Lipſienſis Paullina, teſte Catalogo Felleriano p. 271.

Thomas Sarisburienſis, Theologus Anglus, ſcripſit *de arte prædicandi*. Pitſeus Append. Cent. IV. 65.

Thomas Scaravellus, Inſuber Vercellenſis, Ord. Prædicatorum in conventu Salutienſi, interfuit Concilio Baſilienſi, & *Volumen Sermonum* reliquit. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tom. I. p. 795. Roſſotti Syllabus Scriptorum Pedemontii p. 542.

Thomas Schiſaldus, Siculus, Lilybæi natus, Ord. Prædicatorum, Orator, Theologus, Poeta, qui literas humaniores in Siciliam intulit & auxit, Alphonſo quoque Regi charus, circa a. 1495. Scripſit *Vitam B. Petri Hieremiæ Panormitani Ord. Prædic.* quam edidit Octavius Cajetanus in vitis Sanctorum Siculorum tom. II. p. 254. & Antvverpienſes in Actis Sanctorum tom. I. Martii p. 294. ſed ſine auctoris nomine, quem ſuppleverunt Jo. Bapt. de Franchis in indice auctorum, quibus uſus eſt in vita B. Petri ſcribenda, & Hier. Raguſa in Elogiis Siculorum. *De viris illuſtribus Ord. Prædicatorum*, *Commentaria in Pſalmos*. *De adventu Caroli VIII. regis Francorum Neapolim*, *Artem Poeticam*, *Comment. in Horatium*, *Juvenalem & Perſium*. Vide Jac. Quetif. de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 882. Ant. Mongitore Bibl. Siculam tom. II. p. 262. 263. Hier. Raguſa Elogia Siculorum p. 290.

Thomas Scropus, nobiliſſima familia ortus ex oppido Bradley, monachus Benedictinus, poſtea Carmelitanus in cœnobio Norvvicenſi, duriorem vitam agens. A. 1446. factus eſt Epiſcopus Dromorenſis in Hibernia, & a Papa ad Rhodienſes miſſus fuit. Reverſus cum pa-

pacem cum Hibernis colere non poſſet, reſignato Præſulatu Epiſcopi Norvvicenſis Vicarius generalis obiit a. 1491. Scripſit *De Carmelitarum inſtitutione*, *Catalogum Sanctorum ejuſdem ordinis*, *Compendium hiſtoriarum & jurium*, *Sermones de decem præceptis*, *de privilegiis Pontificum*, *de ſua legatione ad Rhodios*. Libros quoque decem *Phil. Riboti Catalani de peculiaribus Carmelitarum geſtis* in Anglicum ſermonem convertit. Lelandus c. 584. Balæus Centur. VIII. 54. Pitſeus c. 896. Waræus de ſcriptoribus Hiberniæ p. 133. Petri Lucii Bibliotheca Carmelitana p. 79.

Thomas de Senis, vid. *Thomas Antonii*. * Alterum ab hoc Thoma puto eſſe Thomam Antonii Senenſem natum anno circiter 1350. cujus eſt conteſtatio *de Sanctitate B. Catharinæ* vulgata ex parte a P. Martene in collectione Monum. Tom. VI. Integram vero ſervat MS. Bibliotheca SS. Joannis & Pauli Veneta Dominicanorum. Laboravit etiam una cum P. Bartholomæo Dominici in conficiendo *libro*, *ſeu tractatu de origine ſeu ortu*, *atque proceſſu ſtatus Fratrum & Sororum de Pœnitentia S. Dominici in civitate Venetiarum*: quod opus MS. ſervatur in eadem Bibliotheca teſte P. de Rubeis in Comment. de rebus Congregationis B. Jacobi Salmorii cap. II. §. 3. Idem vero vir doctiſſimus ibidem admonet opus de *reformatione*, quod Raimundo de Vineis Magiſtro Generali Ordinis Prædicatorum nondum editum adſcribitur a Fontana in Theatro Ordinis Prædicatorum idem forte eſſe opus cum ſuperiori, excerpta enim quædam ex ipſo a Fontana adducta in eodem tractatu de ſtatu Fratrum, & ſororum &c. totidem verbis recurrunt. Obiiſſe virum hunc poſt annum 1422. idem ſcriptor affirmat cap. III. §. 6.

Thomas Schaveſtenus, Franciſcanus Oxonienſis, ſeculo incerto, ſcripſit *Curſum moralem* & *Collectanea in Lucam*. Lelandus c. 403.

Thomas, *Spalatenſis* patria, natus a. 1200. primum ibid. Canonicus, poſt Archidiaconus, obiit a. 1268. Condidit *Hiſtoriam Salonitanam*, ſive Pontificum Salonitanorum, atque Spalatenſium, quam J. Lucius ſub finem operis de regno Dalmatiæ p. 310. edidit, & annotationibus illuſtravit.

Thomas Sperman, Anglus, ord. Prædicatorum, circa a. 1310. Scripſit *Comm. in Geneſin*, *in Epiſtolam ad Hebræos & Jacobi*, *Quæſtiones diſputatas*. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tomo I. p. 511.

Thomas Sprottus, Norvvicenſis, monachus Benedictinus Cantuariæ in cœnobio S. Auguſtini. Scripſit *Hiſtoriam Cantuarienſem* & *Abbatum ſui cœnobii Vitam & res geſtas*, circa a. 1274. *Chronica ab Orbe condito ad a. C.* 1339. edidit una cum aliis Thomas Hearne, Oxon. 1719. 8. (*a*) Lelandus c. 287. Balæus Centur. IV. 42. Pitſeus c. 394. Uſus eſt eo Guilielmus Thorne, de quo ſupra lib. VII. p. 169. & Jo. Jocelinus: vide Catal. MSS. Bibl. Teniſonianæ p. 10.

Thomas Squarzaficus, Genuenſis, mandante Senatu Legum publicarum Volumen a. 1450. correxit. Hæc Oldoinus in Athenæo Liguſtico p. 520.

Thomas Stacius, Mathematicus Cantabrigienſis, Collegii regalis alumnus, Aſtrologus inſignis circa a. 1440. reliquit *Judicia revolutionum*. Balæus Centur. XI. 49. Pitſeus c. 815.

Thomas Staucham, Anglus, ord. SS. Trinitatis redemtionis captivor. circa a. 1340. ſcripſit *de ſalutatione Angelica* lib. I. ut teſtatur Petrus Lopez de Altuna in Chronica generali ordinis prædicti lib. 4. Hæc Hippol. Marraccius in Bibl. Mariana tomo II. p. 415. Fortaſſe confunditur cum ſequenti.

Thomas Straveshavv, vel *Straveshan*, ord. S. Franciſci monachus Briſtolienſis, vixit a. 1346. Ab eo conſcripta ſunt *in D. Lucam Collectanea*, *de ſalutatione Angelica*, *de excellentia nominis Jeſu*,

(*a*) Acta Eruditorum 1722. p. 107. Bibl. Angloiſe tomo VI. p. 277.

ſu, *Tabula Doctorum univerſalis*, *in Lecturam Guilhelmi de Wara*, *in Delamarum contra Thomam*, *in Lecturam Roberti Canton*, *Curſum moralem* &c. Balæus Centur. V. 73. Pitſeus c. 545. Waddingus de ſcriptoribus ordinis Minorum p. 327. Marraccius l. c.

Thomas Stubbs, ſive *Stobæus*, Eboracenſis, monachus Dominicanus & Theologiæ Doctor. Scripſit *Chronicon Archiepiſcoporum Eboracenſium* ab initio uſque ad a. 1373. quod exſtat in Scriptoribus Anglicis Tvvyſdeni p. 1685. & in Wharthoni Anglia Sacra t. II. p. 1685. Reliqua ſunt inedita: Officium *de nomine Jeſu & de B. Anna*, *in Revelationes Brigittæ*, *de perfectione vitæ ſolitariæ*, *de ſtatutis Eccleſiæ*, *ſ. Scutum Eccleſiæ*, *Contra Statutorum impugnatores*, *de ſtipendiis*, *quæ prædicationibus debentur*, *de pœnis peregrinationis hujus vitæ* &c. Lelandus c. 324. Balæus VI. 36. Pitſeus c. 634. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tomo I. p. 671. Altamura p. 225.

Thomas Stureienſis, Anglus monachus Auguſtinianus & Nuncius Apoſtolicus, vixit a. 1370. Ejus ſunt *Moralitates in Apocalypſin*, *de Sacramentis*, *Declamationes*, *de utroque ſeculo Prognoſticon*, *Exceptiones Philoſophorum*. Balæus Centur. VI. 33. Pitſeus c. 624. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 659. Gandolfus de ducentis Auguſtinianis Scriptoribus p. 342.

Thomas Sutton, aliis *Svetonius*, vel *de Svetonia*, Anglus Dominicanus & Doctor Sorbonicus circa a. 1290. Scripſit *Commentarios in Pſalmum*, *in quædam Ariſtotelis & Thomæ*, *Summam Theologiæ*, *Quodlibeta de relatione*, *de unitate formarum* &c. Lelandus c. 305. Balæus Centur. IV. 69. Pitſeus c. 424. Jac. Quetif l. c. p. 464. Altamura p. 48.

Thomas de Templo, ſocius S. Dominici creditur, ſed recentior eſt, ſcripſit librum *de miraculis & Roſario B. Virginis*, *& de prædicatione illius facta per S. Dominicum*, & obiit a. 1260. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. VIII. 4. n. 120. Altamura p. 56. Jac. Quetif l. c. p. 472. Acta Sanctorum tomo I. Auguſti p. 361. 362.

Thomas Teuto, vide ſupra *Theodericus de Friburgo*.

Thomas de Toledo, Dominicanus provinciæ Caſtellanæ, S. T. Magiſter, claruit circa a. 1470. *Indices* confecit in Summam S. Thomæ, Jac. de Voragine & Jo. a S. Geminiano Sermones, quædam Nicolai Lyrani & alia. Scripſit ſuper *Quodlibeta D. Thomæ*, *Mariale*, & *de laudibus portæ Paradiſi*, (h. e. Mariæ.) Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. X. 12. n. 643. Quetif l. c. p. 846. Altamura p. 195. & 519. Hipp. Marraccii Bibl. Mariana tomo II. p. 417.

Thomas Tomaſſinus, Venetus, ord. Prædicatorum, Theologiæ Magiſter, Prior provincialis Lombardiæ inferioris, a. 1410. Epiſcopus Æmonienſis, (vulgo *Città nova* in Iſtria) a. 1420. Polenſis, a. 1423. Urbinatenſis, a. 1424. Traguricnſis, tandem a. 1435. Feltrenſis & Belunenſis, obiit a. 1447. Scripſit *de diviniſſimo corporis Chriſti Sacramento Carmen heroicum*, & *Sermones de Sanctis*. Quetif l. c. p. 806. Ughellus Italia Sacra tomo V. col. 193. ubi de Epiſcopis Bellunenſibus. Jac. Alberici Catalogus Scriptorum Venetorum p. 83. Altamura p. 168. * Præter Epiſcopatus illos, quos geſſiſſe Tomaſſinum Bibliothecarius narrat, obtinuiſſe etiam adminiſtrationem civitatum Forilivii, Imolæ, & Cerviæ demandatam ſibi ab Eugenio IV. anno 1443. conſtat. Inſuper anno 1435. translatus fuit ad cathedram Recanatenſem, & Maceratenſem. Obiit anno 1446. die 24. Maji. Vide P. De Rubeis in comm. de Rebus Congregat. B. Jacobi Salmonii cap. IV. §. 7.

Thomas de Torquemada, a patria, Caſtellæ veteris oppido, ſic dictus, Dominicanus in cœnobio Pinciano, Prior conventus Segobienſis, Catholicis Regibus a confeſſionibus, ipſiſque auctor fuit, ut Judæos ex Hiſpania ejicerent: tan-

tandem Inquiſitor generalis, obiit a. 1498. 16. Kal. Oct. Auctor eſt *Directorii pro Magiſtratu & munere Inquiſitorum*, & *variorum Statutorum ordinis*. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. X. 15. n. 846. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tomo I. p. 192. Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 492. Altamura Bibl. Dominicana p. 524.

Thomas de Trentaquatris, nobili familia Bononiæ natus, ord. Prædicatorum, qui de Bibliotheca conventus ſui quam optime meritus eſt, obiit a. 1444. & *Sermones de tempore*, *de Sanctis*, & *Quadrageſimales* reliquit. Quetif l. c. p. 797. Toppii Bibl. Neapolitana p. 300. Altamura p. 513.

Thomas de Tuderto, ſcripſit *Artem ſermocinandi*. Geſnerus.

Thomas, monachus Ciſtercienſis B. Mariæ de *Valcellis* in Cameraceſio, ſcripſit *Expoſitionem in Cantica Canticorum*. Car. de Viſch p. 312. Exſtat in Bibl. monaſterii Elnonenſis. Ant. Sanderi Bibl. Belgica MSS. I. p. 45.

Thomas Varoye, Scotus, Præpoſitus Bethvvaliæ, circa a. 1390. Scripſit *de Otterburnenſi prælio*, *Odas & Rhythmos*. Balæus Cent. XIV. 55. & ex eo Voſſius de Hiſtor. Lat. p. 801. Ge. Mackenzie de Scotis eruditis vol. I. p. 297.

Thomas Vaſco, vide ſupra *Gaſcoigne*.

Thomas Vercellenſis, natione Gallus & Doctor Pariſinus, Canonicus S. Victoris, demum primus Abbas monaſterii S. Andreæ Vercellis, obiit a. 1226. Scripſit *Extractiones* (h. e. Compendium) *librorum Dionyſii Areopagitæ*, in quibus *per annos viginti* elaboraſſe ſe teſtatur, quæ cum Operibus Dionyſii Argent. 1503. Colon. apud Quentelium 1536. fol. editæ ſunt. *Commentarium Hierarchicum in Cantica Canticorum* edidit Bern. Pez in Theſauro noviſſ. Anecdotorum tomo II. part. 1. pag. 501. cumque non ex merito *elegantiſſimum ac prorſus divinum opus* vocat, quum ſane inconditum & abſurdum ſit fabulas hierarchicas textui ſacro admiſcere. *Tractatum de ſeptem fructibus contemplationis* ipſe citat Comment. in Cantica p. 659. Cæterum laudanda eſt diligentia Cel. Pezii in illis, quæ ad hunc auctorem, huc uſque ſatis obſcurum, pertinent, extricandis, cui adde Oudinum tomo III. p. 9. * Diſcipulum habuit S. Antonium de Padua. Hunc enim eſſe Abbatem illum S. Andreæ de Vercellis, cujus proprio nomine ſuppreſſo meminit Author libri de miraculis ejuſdem Sancti inſertis in actis SS. ad diem XIII. Junii. Idem vero ſcriptor affirmat ab eodem Abbate non ſolum commentarium digeſtum in libros S. Dionyſii; ſed libros ipſos pariter e Græco in latinum vertiſſe. En verba ejuſdem ſcriptoris: *Acceſſerunt ad Abbatem S. Andreæ de Vercellis, qui tunc inter omnes Theologos excellentior habebatur, qui & libros B. Dionyſii noviter ex Græco tranſtulerat in latinum, & pulcherrime commentatus eſt*. Vivebat author iſte poſt obitum B. Antonii parum.

Thomas de Vio, a patria, arce regni Neapolitani ad mare Tyrrhenum ſita, dictus, natus a. 1469. ord. Prædicatorum in conventu Cajetano, unde *Cajetani* cognomen, a. 1491. Lector artium Patavii, poſt Magiſter Theologiæ Brixiæ, Ticini & Romæ docuit, a. 1517. Cardinalis titulo S Sixti, varia cœtus ſui negotia geſſit & a. 1534. obiit. Opera ejus prodiere ſat multa, & quidem

I. Philoſophica.

Comment. in D. Thomam de ente & eſſentia, Patav. ſine anno, Lugd. 1541. 1581. & alibi: *in libros poſteriorum Analyticorum Ariſtotelis*, Lugd. 1578. 8. *in prædicabilia Porphyrii & prædicamenta Ariſtotelis*, ibid. *in tres libros de anima*, Romæ, Venet. 1496. fol. Pariſ. 1539. fol.

II. Theologica.

1. *Commentarii in Summam S. Thomæ*, prodierunt cum ipſa Summa Lugd. 1540. & 1541. fol. Vol. IV. ibid. 1552. ſeorſim ibid. 1558. 8. In ſequenti Romana 1570. quædam reſecta ſunt, juben-

bente Pio V. quod & in poſterioribus ſervatum fuit.

2. *Peccatorum ſummula ordine alphabetico*, Rom. 1525. Venet. 1525. 8. Pariſ. 1526. 1530. 8. Lugd. 1550. 1565. 8.

3. *Commentarii in totam fere Scripturam Sacram*, poſt varias editiones conjunctim prodierunt Venet. 1531. 2. Vol. Lugd. 1639. fol. tom. V.

4. *Tractatus ſpeciales* de variis materiis numero LXXX. prodierunt Lugd. 1581. Antverp. 1612. fol. tribus voluminibus, quorum autem recenſum brevitas noſtra non patitur.

III. Inedita.

Commentarii in octo libros Phyſicorum Ariſtotelis, *in libros de cœlo & mundo*, *in ſecundum Periherminias*, *in quatuor libros Sententiarum*, *Quæſtiones de ſenſu agente*, *Epiſtolæ tres encyclicæ ad totum ordinem*, *Acta Legationis ſuæ Germanicæ & Hungaricæ*, *Epiſtolæ plures ad Leonem X.*

Plura de eo habent Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tom. II. p. 14. Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 493. ſeqq. Nic. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini tom. I. lib. III. p. 302. Altamura Bibl. Dominicana p. 258. ſeqq. Oldoini Athenæum Romanum p. 631. Hippolyti Marraccii Bibl. Mariana tomo II. p. 419. 420. * Inter Cajetani opuſcula junctim edita nequaquam extare puto brevem ejus commentatiunculam in quæſtione *num fas ſit Principes abſolvere in ſacramentali confeſſione, qui per apros, cervos* &c. *ſubditis inferunt damna, niſi deſiſtant & damnis ſatisfaciant.* Opuſculum iſtud editum eſt Coloniæ an. 1518. atque ab eo ſcriptum ibidem legitur cum generalem Magiſtrum ordinis ſui ageret Romæ anno 1514. die 2. Maji; tunc vero prodire typis datum eſt data facultate *a Reverendo P. Silveſtro de Pierio Ord. Prædicatorum Romæ ſacri Palatii magiſtro, & ſacrarum literarum profeſſore diviniſſimo*. Hanc Cardinalis Cajetani ſcriptam lucubrationem anonymus quidam vulgavit.

Thomas de Vio, Papienſis, JCtus, ni fallor, Brixienſis, ſcripſit *de Cambiis*, & *Montibus pietatis*, quæ opuſcula exſtant in Oceano Juris tomo V. fol. 192. 195.

Thomas Ugolini, Umber, Iguvii (hodie Eugubio) natus, ord. Prædicatorum Theol. Magiſter, ad partes ſeptentrionales & orientales Inquiſitor a Nicolao V. a. 1447. delegatus, ſcripſit *de ſolitudine monaſtica*. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tom. I. p. 808. Jacobilli Bibl. Umbriæ p. 261.

Thomas de Viglevano, Inſuber, ord. Prædicatorum circa a. 1500. ſcripſit *Sermones*, *Compendium Juris Canonici*, & *Summam de contractibus*, *confeſſariis utilem*. Quetif l. c. p. 895. Altamura p. 235.

Thomas de Vintona, vide *Thomas Sutton*.

Thomas Virlejus, Theologus Anglus, ætatis incertæ, ſcripſit *Commentarium in omnes D. Pauli Epiſtolas*. Balæus Centur. X. 96. Pitſeus Append. Cent. IV. 67. Lelandus c. 371. Fortaſſis idem eſt, quem Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tom. I. p. 731. *Thomam de Virduno* dicit, cuique ſec. XV. tribuit.

Thomas de Utino, ord. Prædicatorum circa a. 1483. ſcripſit *Summam de caſibus conſcientiæ*, *ſeu de dubiis per totam Quadrageſimam*. Quetif. l. c. p. 865. Altamura p. 208.

Thomas Netterus, *Waldenſis*, a vico Walden in agro Eſſexienſi, Magiſter Oxonienſis, Carmelita Londinenſis, ordinis ſui Provincialis, intimus & a Confeſſionibus Regis, miſſus eſt a. 1409. ad Concilium Piſanum, a. 1415. ad Concilium Conſtantienſe, a. 1419. ad Regem Poloniæ & Ordinis Teutonici Magiſtrum, obiit Rothomagi Regem ſecutus a. 1430. Exſtat ejus *Doctrinale Antiquitatum fidei Eccleſiæ Catholicæ*, adverſus Wiclefitas & Huſſitas, impreſſum Pariſ. 1532. fol. Salmanticæ 1556. fol. & cum brevibus elucidationibus Jo. Bapt. Rubei, Venet. 1571. fol. Inedita ſunt longe plura, *Comment. in varios li-*

libros Biblicos, *in Magiſtrum Sententiarum*, *Defenſorium pacis*, *Sermones coram Rege*, *ad clerum Oxonienſem*, *in funere Regis*, *Faſciculus Zizaniorum Wicleffi*, *Reſponſa in Concilio Piſano*, *ad clerum in eodem Concilio*, *Orat. ad Cæſarem Sigiſmundum*, *ad Concilium Conſtantienſe*, *Epiſtolas CLXIV. Gravamina fratrum contra Oxonienſes*, *in varios libros Ariſtotelis &c.* Trithemius de ſcriptor. Eccl. c. 767. Lelandus c. 532. Balæus Cent. VII. 84. Pitſeus c. 797. Whartonus in Append. ad Caveum p. 75. Petri Lucii Bibl. Carmelitana p. 79. 80.

Thomas Walleis, alias *Guallenſis* & *Anglicus* dictus, Cambro-Britannus, Dominicanus & Theologiæ Doctor Oxonienſis, Joannem XXII. Pont. Max. præſentem hæreſeos accuſavit, ob id in vincula conjectus, ſed paullo poſt liberatus. Vixit a. 1330. Scripta ejus hæc memorantur: *Comment. in plures libros Biblicos*, *in Auguſtinum de civitate Dei*, *in Magiſtrum Sententiarum*, *de ſtatu animarum poſt mortem*, *de videndo faciem Dei poſt reſurrectionem*, *de theoria vel arte prædicandi*, *contra Iconoclaſtas*, *de temporibus in poteſtate patris*, *Moralizationes in Ovidium*, *de formis veterum Deorum* &c. Solent fere opera ejus & Thomæ Jorſii, hujus item & Thomæ Aquinatis confundi. Confer Lelandum c. 345. Trithemium c. 696. Balæum Centur. V. 35. Pitſeum c. 504. Whartonum Append. ad Caveum p. 21. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tomo I. p. 597. Ambr. ab Altamura p. 147. Oldoini Athenæum Roman. p. 626. Oudinum tomo III. p. 906. * Quæſtio eſt anceps num huic, ſeu Roberto Holcoti Anglo tribuenda ſit *expoſitio in Proverbia Salomonis*, quam ſub utriuſque ſimul nomine vulgavit Aſcenſius Pariſiis 1510. quo in Præfatione profitetur agnoſcere ſe in toto hoc opere vultum Valleſii; quare putat ex indulgentia quadam Holcoti nomen præfigi. Sed Ludovicus Valleoleti n. III. teſtatur Holcotum ſcripſiſſe *valde notabiliter ſuper omnes libros ſapientiales*; quod non dixit de Vallenſio. Vide Lambeker Biblioth. Antiq. civic. Vindobon. pag. 41.

Thomas Walſingham, a patria ſic dictus, oppido Norfolcenſis diſtrictus, monachus & Præcentor in cœnobio S. Albani circa a. 1440. Scripſit *Hypodigma Neuſtriæ* a ſec. VII. uſque ad a. 1416. quod habetur in Scriptoribus Britannicis Camdeni p. 409. edit. Francof. item *Chronicon breve* ab anno 1273. 1422. ibid. p. 37. Inedita ſunt *Auctarium Polychronici* Ranulfi Higdeni, & *Geſta Henrici VI.* Balæus Centur. VII. 88. Pitſeus c. 816. Whartonus Append. ad Caveum p. 98. Oudinus tomo III. p. 2423.

Thomas Wicke, ord. S. Auguſtini Canonicus regularis in cœnobio Oſney juxta Oxonium, circa a. 1290. Ejus ſunt *Chronica compendioſa*, quod alias *Chronicon Saliſburgenſis monaſterii* vocatur, tomo II. Scriptorum Anglicor. Thomæ Gale p. 21. habetur: *Catalogus Abbatum Oſnienſium*, Carmina, *Increpatio gulæ* & *Commendationes vini*. Balæus Centur. IV. 72. Pitſeus c. 425. Ejus etiam eſſe creditur, ait Oudinus tomo III. p. 946. *Indiculus vaſorum & ſupellectilis ſacræ monaſterii de Oſneya*, quem Galeus tomo II. Scriptorum Anglicorum edidit. Idem Pitſeus in Append. *Thomam Wicket* memorat, qui *Chronicon Angliæ* ſcripſerit, forte ab hoc noſtro non diſtinguendum.

Thomas Wigenhalus, monachus Præmonſtratenſis in cœnobio Dieramenſi Comitatus Norfolcenſis a. 1470. Scripſit *Hiſtoriam cœnobii ſui*, & *Miracula B. Virginis in eodem loco*. Lelandus c. 434. Balæus Cent. VIII. 41. Pitſeus c. 866. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tomo I. p. 910. Male Ambr. ab Altamura p. 344. a. 1570. vixiſſe aſſerit.

Thomas Wikingham, Carmelita Norvvicenſis, Coloniæ literis operam dedit, nil niſi *Sermones* ſcripſit. Vixit autem a. 1372. Balæus Cent. XIII. 88. Pitſeus c. 632.

Thomas Wilton, Jurium Doctor, Decanus Paullinus & Cancellarius Londinenſis fuiſſe creditur circa a. 1470. Scripſit *contra Mendicantes*, *Viſitationem Cleri* & *Petitiones Orationis Dominicæ*. Balæus Cent. VIII. 32. Pitſeus c. 864.

Thomas Winchecumbus, Wigornienſis, monachus Benedictinus Eueshamenſis, ætatis incertæ, dedit *Chronica ſui cœnobii*. Balæus Cent. X. 92. Pitſeus Append. Cent. IV. 69.

Thomas Winchelſeus, Anglus, monachus, neſcio cujus ætatis, ſcripſit *Quodlibeta*, *Comment. in Logicam Ariſtotelis*, & *Sermones*. Lelandus c. 319.

Thomas Winterton, Lincolnienſis, Eremita S. Auguſtini in cœnobio Stanfordienſi, Theologiæ Doctor Oxonienſis, & ordinis ſui Provincialis circa a. 1392. Scripſit *ſuper aſſertione Euchariſtiæ lib. I. Abſolutionem contra Confeſſionem Wicleffi*, *Diſputationes Theologicas* & *Sermones*. Lelandus c. 468. Pitſeus c. 673. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 664.

Thomas Wodbrigius, Hiſtoricus incertæ ætatis, ſcripſit *de rebus Anglicis*. Pitſeus Append. Cent. IV. 70.

Thomas Wolphius, junior, Decretorum Profeſſor Argentinenſis, in litteris humanioribus non ineruditus, obiit Romæ a. 1509. ætatis 34. Scripſit *Expoſitionem in Pſalm. XIV.* Domine quis habitabit, Argent. 1508. *Epiſtola* ad Jacobum Wimphelingum cum Adoleſcentia Mantuani impreſſa eſt. *Chronicon* quoque *de rebus geſtis urbis Argentoratenſis* ſcribere aggreſſus eſt, teſte Jac. Wimphelingio in Catalogo Epiſcop. Argent. p. 123. *Diſputatio de nomine imperatorio* edita eſt cum Vita Catonis & Aurelio Victore, Argent. per Jo. Prus, 1504. 4. Geſnerus. * Juvat hic adſcribere epitaphium viri hujus docti a Beato Rhenano Saleſtatino conditum, quod legi impreſſum in veteri editione vitæ Joannis Geileri Cæſaremontani ab eodem Rhenano ſcriptæ.

D. O. M.

Thomæ Volphio juniori
Pontificis juriſperito
Priſcæ elegantiæ, facundiæque
Studioſiſſimo
Quem tam immatura, quam
Subitaria morte Romæ
Sublatum
Et Quirites & Germani flevere
Amici B. M.
Poſuerunt
Vixit ann. XXXIII. menſ. IX.
Obiit ann. Salutis M. D. IX.
Exſcriptum in ædibus
Schurerianis.

Thomas Wolſæus, Anglus, lanionis filius, Epiſcopus Lincolnienſis, poſt Dunelmenſis ac Wintonienſis, Archiepiſcopus Eboracenſis Angliæ, Cancellarius, Cardinalis & Pontificis in Angliam Legatus tempore Henrici VIII. ſec. XVI. de quo pleni ſunt omnes hiſtoriarum libri. *Epiſtolæ* ejus quædam editæ ſunt a Martene & Durand Collect. ampliſſ. III. p. 1269.

Thomas Wright, Anglus, profeſſione Trinitarius Redemptionis Captivorum, in Academia Pariſienſi Theologiæ publicus Doctor, quam Academiam inſtante S. Ludovico Rege, novis legibus ſcriptis, reparavit, ab Innocentio IV. anno 1244. Pontificatus II. in Concilio Lugdunenſi evulgatus Presbyter Cardinalis Titulo S. Crucis in Hieruſalem, & Archiepiſcopus Tuamenſis in Hibernia, doctrina & ſanctitate clarus deceſſit anno 1249. ætatis 66. Kal. Novembris, cum poſteris tradidiſſet *in Canticum Magnificat Commentaria* libris duobus, *in omnes Pſalmos Davidicos* libros novem, totidemque *in Epiſtolam Pauli ad Hebræos*. Libros item novem *in Magiſtrum Sententiarum*, librum unum *de incarnatione Chriſti contra Hebræos*, & *Sermonum Adventualium* librum alterum. Hæc Oldoinus in Athenæo Romano p. 634.

Tho-

Thomas de Zacchariis, Cremonenſis, Medicinæ, ac Philoſophiæ Doctor, linguæ Græcæ, Hebraicæ, Syriacæ, ac Chaldaicæ Profeſſor, obiit octogenarius a. 1368. ſcripſit *de partu mulierum lib.* 5. *de cœna & prandio lib.* 2. & quædam ad rem medicam pertinentia ex Hebræo tranſtulit. Ariſii Cremona literata tom. I. p. 176.

Thomaſellus de Peruſio, ord. Prædicatorum circa a. 1285. ſcripſit *Commentarium in Magiſtrum Sententiarum*. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum tom. I. p. 401. Jacobilli Bibl. Umbriæ p. 261. Oldoini Athenæum Auguſtum p. 316.

Thomaſinus Aribertus, vide ſupra *Thomas Aribertus*.

Thomaſinus de Ferraria, ord. Prædicatorum Theol. Magiſter circa a. 1390. Ejus ſunt hæc: *Thomaſina S. Compendium librorum I. II. & III. S. Thomæ in Sententias*, *Sermones Quadrageſimales*, impreſſi Colon. per Jo. Koelhof, 1474. fol. *Sermones de tempore & Sanctis*. Quetif l. c. p. 700. Altamura Bibl. Dominicana pag. 142. Auguſtinus Superbus de viris illuſtribus Ferrarienſibus p. 25.

Thomaſucius e Valle Macinaria juxta Nuceriam, tertii Ordinis S. Franciſci, obiit Fulginiæ, miraculis & prophetia celebris d. 15. Sept. 1377. & Beatis accenſetur. Præſcripſit metrice *Ruinas multarum civitatum Italiæ & tribulationem Eccleſiæ*, antequam evenirent, & poſtea adimpletas, Fulginiæ a. 1566. & 1627. cum ejus vita impreſſas. Waddingus de Script. Ord. Minorum. Jacobilli Bibl. Umbriæ p. 261.

Thomellus, vide *Tomellus*.

Thoromachus Epiſcopus, ex cujus Chronica Græca collectus eſt liber IV. & VI. Collectionis Hiſtoricæ Chronographicæ, tom. II. Ant. Lect. Caniſii part. 1. p. 195. Oſtendit autem Vir Celeberrimus Jac. Baſnagius in obſervatione prævia p. 151. neminem alium, quam Gregorium Turonenſem intelligi. Nam *Toronachus* pro Turonenſi ſæpius ſcribere ſolebant. Quæ vero in Codice Petavii Senatoris Pariſienſis ſic leguntur: *Excarpſum de Chronica Greg. Thoronaci*; ea Codex, quo uſus eſt Caniſius, ſic immutavit: *Excerptum de Chronica Græca Thoromachi Epiſcopi*. Quæ vero hoc libro narrantur, non Græca ſunt, ſed Occidentalia, & quæ plerumque in Francia contigerunt.

Thuringiæ Landgraviorum hiſtoriam dedit Anonymus, quem quidam Erpherphordienſem, alii Reinhardsbornenſem monachum vocant, ab origine gentis uſque ad a. 1426. editus a Jo. Piſtorio tomo I. rerum Germanicarum p. 908. ex Codice in quibuſdam auctiore & emendatiore a Jo. Georgio Eccardo in Hiſtoria Genealogica Principum Saxoniæ ſuperioris p. 351.

Nicolaus Marſchalcus Thurius. De hoc ſcripſi Diſſertatiunculam a. 1733. Viro Ampliſſimo, *Jo. Danieli Schadæo*, JCto, novos honores, quum ipſe in ſupremo Provocationum conſilio locum obtinuiſſet, gratulatus. Quia vero obſervavi, hoc ſchedion, neque Viro ſummo, Jo. Alberto Fabricio, neque Viro Illuſtri, Erneſto Joachim. de Weſtphalen, qui nuper ſcriptores Cimbricos & Mecklenburgicos nobis dedit, notum fuiſſe, quamvis poſterior quædam de illo reſciviſſe videtur, totum illud hic repetere, & additionibus novis locupletare placet. Ante omnia vero notandum eſt, me multa debere Bibliothecæ Hiſtoricæ Hamburgenſi, reliqua propria diligentia adjeciſſe: in novis vero additamentis quædam Viro Celeb. Jo. Backmeiſtero debere, qui in Animadverſionibus ad Annales Marſchalci noſtri quædam de vita illius congeſſerat.

§. 1.

Patria Marſchalci & Natales.

Nicolaus igitur Marſchalcus patria Thuringus eſt, id quod expreſſis verbis probat Equitum ſuo tempore doctiſſimus, Ulricus Huttenus, qui Elegiam ad Marſchalcum noſtrum ſcribens, Muſam

ſam ſuam ſub finem ſic alloquitur: (*a*)

Hæc ubi tradideris vati, mea Muſa, Thuringo,
Ad mea, reſcripto carmine, tecta redi.

Quod vero perpauci id huc uſque perſpectum habuerunt, cauſſa hæc eſt, quod ipſe Marſchalcus ſe non *Thuringum*, ſed *Thurium* ſcripſit. Nimirum ea labes tunc temporis viros eruditos invaſerat, ut, quæ Teutonica eſſent, contemnerent, & nomina peregrina potius eligerent. Sic Miſnenſes maluerunt eſſe *Myſi*, Saxones *Sacæ*. Eodem modo noſter *Thurium* ſe vocavit, quod nomen populus olim magnæ Græciæ habuit, ut antiquitatis ſe gnarum oſtenderet. Quænam vero ſpeciatim patria ipſius fuerit, huc uſque nondum expiſcari potui. Celebr. Hornius (*b*) eum ex gente Nobilium Marſchallorum, qui olim apud Landgravios Thuringiæ hoc dignitatis genus obtinuerunt, & Goſſerſtadium vicinaſque aliquot villas dudum poſſident, oriundum eſſe tradere videtur. Quum igitur aſſerti ſui rationem nullam adtulerit, rem interea in medio relinquendam eſſe puto, donec certiora dies doceat. Hoc addo, *Nobiliſſimum Thurium* vocari a Conrado Mutiano Rufo, (*c*) quumque illis temporibus tituli non eſſent tam vulgati, ac noſtris, credibile utique eſt, ipſum ortu fuiſſe nobilem.

§. 2.

Erfurti & Wittebergæ verſatur.

Ad litterarum ſtudia cum animum applicuiſſet, in Erfurtenſi Academia iiſdem incubuit, ubi Spalatinum habuit diſcipulum, *Artiumque Magiſtri* & *Juris Utriuſque Bvccalaurei* dignitatem obtinuit. Eo tempore Fridericus Sapiens, Elector Saxoniæ, Academiam novam Wittebergæ condebat, quam ille inter primos decoravit, ſic, ut in albo inſcriptorum nomen ipſius undecimo loco habeatur. (*d*) An ibi Jura docuerit, non ſatis audeo confirmare, quum nec nomen illius inter eos legatur, qui Juris Utriuſque Doctores ibidem renunciati ſunt. Hoc a Marſchalco noſtro edocemur, Fridericum Electorem cum fratre Joanne ſæpius auditoria frequentaſſe: (*e*) id quod rarum eſt in Principibus, & hac occaſione omittendum non erat.

§. 3.

Roſtochii honores publici.

Patria vero ipſi non ſatis faviſſe videtur; quapropter exteris potius, quam patriæ, ſtudia ſua offerre coactus eſt. Docent hoc verba Hutteni, qui ait, ipſum multa alibi mala ſuſtinuiſſe, & demum in terris Megalopolitanis halcyonia inveniſſe. (*f*) Roſtochium enim abiit anno MDVII. a Ducibus Megalopolitanis, Henrico Pacifico & Alberto

to

(*a*) Edidit Huttenus inter alia *in Vvedegum Lætz & filium ejus Henningum V. Juris Doctorem Gripeſvaldi in Pomerania Querelarum libros duos. Francophordii cis Oderam*, 1510. 4. pl. 13½. Quod opuſculum quum Cl. Burckhardus, ſcriptor Vitæ Huttenianæ, prorſus non viderit, pauca de illo monenda ſunt. Huttenus ex Italia redux a. 1509. in Pomeraniam venit, ubi cum morbo & paupertate conflictabatur. Wedegus Loſſius Coſ. Gryphiſvvaldenſis ipſum recipiebat, & quaſdam pecunias ſubminiſtrabat, ſed indignis præterea modis ipſum tractabat. Huttenus hujus rei impatiens pedibus iter Roſtochium ſuſcipit, ſed non procul ab urbe aberat, quum Loſſiani ſatellites ipſum adgreſſi omnibus, quæ ſecum habebat, ſpoliarunt. Ipſe autem ſic affectus Roſtochium venit, ibique magno cum applauſu docuit. Poſtea vero has Querelas edidit, quæ nihil aliud ſunt, quam Farrago variorum Carminum, ad Patronos & amicos miſſorum, in quibus alia quoque varia, quæ ibi non quæras, inveniuntur.

(*b*) *Horn Sachs. Hand-Bibl. 1. Theil* p. 99.

(*c*) Epiſt. XLII. in Tentzelii Suppl. II. hiſt. Gothanæ p. 41.

(*d*) Sennerti Athenæ Witteberg. p. 39.

(*e*) Marſchalcus in præfatione ad Petri Ravennatis Compendium Juris civilis: *Audiunt te* (Ravennatem) *& D. Federicus Ro. Imp. Archimarſcalcus: & D. Joannes germanus ejus, principes noſtri Saſſoniæ illuſtriſſimi: ſi quando per ocium rei ſuæ publicæ liceat.*

(*f*) Huttenus lib. 1. Querelarum p. 40. ita de Marſchalco:

Utque malis olim tulit ipſe ſimillima noſtris,
Dum leget, in promotu cauſa doloris erit.
Utere ſorte tua, cui nunc fortuna ſecunda eſt:
Quem levat ex longo parta labore quies.
Utque tibi domus eſt, ut blandi muneris uxor,
Ut grave ſub tanto Principe nomen habes,
Dignum illis animum gere &c.

to Pulchro, evocatus, non quidem, ait Backmeiſterus, ut Jus tam Civile, quam Canonicum ibidem in Cathedra Academica doceret, ſed ut Hiſtoriam potius univerſalem ſtudioſæ juventuti traderet: qnæ per anos XX. poſt obitum Alberti Krantzii in Academia laudata ſiluerat. Præterea Ducibus laudatis fuit a Conſiliis. (*a*) Cancellarii quoque dignitatem laudatus Backmeiſterus ipſi tribuit, de qua dubitare nollem; quum vero Epitaphium ſileat, nullumque aliud adſit teſtimonium, imo, quum ex inferius dicendis conſtet, Caſparum Schoneichium tunc Cancellarii dignitate functum fuiſſe, cui Epitomen Germanicam Hiſtoriæ Megalopolitanæ dedicavit, illam merito in dubium vocamus. In Miſcellaneis Roſtochienſibus (*b*) exſtat ipſum a. MDX. Rectore M. Henrico Cruſemanno in album Roſtochienſe relatum fuiſſe, quod etiam dixit Backmeiſterus, ſed ex Querelis Huttenianis conſtat, ipſum hoc anno Roſtochii jam domum, uxorem & munus habuiſſe. Neſcio igitur, qui factum ſit, ut tum demum apud Academiam nomen profeſſus fuerit. Miſcellaneis laudatis inſertum eſt Scriptum publicum quod inſcribitur *Obſervantia Lectionum pro Univerſitate Roſtochienſi* a. 1520. editum, ubi inter *Lectiones* & *exercitationes* in utroque Jure extraordinarias de noſtro hæc habentur: *D. Nicolaus Mareſcalcus Thurius utriuſque Juris Doctor leget Hora duodecima convenientem in jure civili materiam juxta voluntatem ſtudioſorum. Et aliis temporibus non occupatis, elucidabit Hyſtoriam aquatilium latine & græce.* Quum Scriptores Mecklenburgici pauca nobis de illo, præter labores litterarios, de quibus paullo poſt, memoratu digna reliquerint: hoc unum Spalatinus, (*c*) diſcipulus ipſius, retulit, quod a. MDXXIII. una cum aliis Legatis a Duce Megalopolitano ad Electorem Saxoniæ miſſus fuerit. Quid vero ibidem peregerit, non additur. Plures legationes memorat Backmeiſterus, ſed nullius geſta ſingulatim refert.

§. 4.
Scripta Marſchalci.

Plura de ſcriptis illius proferre poſſumus, quæ quamvis aliorum ſcriptis ſatis celebrata, a pauciſſimis tamen ob raritatem ſummam viſa ſunt: idque partim ob antiquitatem, partim vero quia Roſtochienſia ſuo ſumtu imprimi curavit. Habuit enim in ædibus propriis typographum Erfurtenſem, Guntherum Winterum, quem ipſe aluit, & hoc modo commodum litterarum augere voluit. (*d*) Quæ igitur ex ingenii ipſius monumentis mihi cognita ſunt, ea ſequenti ordine enumerabo:

1. *Carmina de diva Anna, & de moribus Archigrammateorum, cum commentario Georgii Burcardi Speltini*, h. e. Spalatini: exſtant in Collectione Poematum Heſiodi, Lactantii, Ovidii, Auſonii & aliorum, Erphordiæ a. MDI. 4. impreſſa, cujus contenta jam olim Cel. Fabricio a me tranſmiſſa, ab hoc autem primum in Supplemento Bibliothecæ Latinæ, poſtea vero in ejuſdem tomo III. relata ſunt. Ipſe liber exſtat in Bibliotheca Paullina Lipſienſi.

2. *Libellus de Orthographia*. Erphordiæ per Wolfg. Schenck, 1501. 4.

3. *Enchiridion Poetarum*, libri duo. Erfordiæ 1502. 4. Hunc librum nuper in auctione Gothana obſervavi, ſed non vidi. Sunt tamen, qui Spalatino potius, quam Marſchalco tribuunt.

Præfatio in Petri Ravennatis Compendium Juris civilis, impreſſum Albiburgi pridie nonas Septembres, Anno a natali Chriſtiano MDIII. 4. Hunc librum ipſe poſſideo, fortaſſe primum omnium, qui Wi-

(*a*) Germanice, pro iſtorum temporum ſimplicitate, ſe tantum ſcribit *Fr. Furſtlichen Gnaden Hofe-Diener:* in præfatione Chronici rhythmici. Vide Bibl. Hiſtor. Hamb. tom. II. p. 276.

(*b*) *Etwas von Roſtockiſchen Sachen* a. 1739. p. 783.

(*c*) Spalatinus Annal. tom. II. Mencken. p. 630.

(*d*) *Stiebers MecKleuburgiſche Hiſtorie der Gelehrſamkeit* p. 75. 77. *und im leben Hertzogs* Magni p. 20.

Wittebergæ unquam ſunt excuſi. (*a*) Typi ſunt ſatis nitidi, ſed nomen typographi non adparet.

5. *Bericht von dem zu Sternberg* 1491. *vorgelaufenen Juden-Handel. Roſt.* 1510. 4. Eſt narratio de Clerico, qui hoſtiam conſecratam Judæis vendiderat, a quibus peſſime accepta, hi vero deinde una cum ſacrificulo ſuppliciis adfecti ſunt (*b*) Opuſculum illud poſtea latino ſermone edidit, hoc ipſi rubrum præfigens: *Res a Judæis perfidiſſimis in Monte Stellarum geſta, ad Illuſtres Principes Henricum & Albertum, germanos, Duces Mecklenburgicos inclitos*. Roſt. MDXXII. 4. Noſtro tempore illud propter raritatem rurſum edidit Jo. Hubnerus Junior, J. U. L. Hamb. MDCCXXX. 4. pl. 6.

6. *Inſtitutionum Reip. militaris, ac civilis libri IX.* Sub finem hæc leguntur: *Impreſſum feliciter in celebri urbe Roſtochio in ædibus Thuriis Anno a Nat. Chriſt. MDXV. ad Cal. Maias*. fol. Cl. Bunemannus, hoc opus nuper una cum aliis venum exponens, pretium conſtituit octo imperialium.

7. *Cebetis Philoſophi Thebani de fortunæ inſtabilitate opus elegantiſſimum*. Sub finem hæc leguntur: *Impreſſam Roſtochii in ædibus Thuriis ad Calendas Febr. MDXVI.* 4. Continet plagulas IV.

8. *Hiſtoria aquatilium*, latine & græce, *Roſtochii, in ædibus ipſius anno* 1520. *in folio: cum figuris, ſed abſurdis. Promittit Zoographiam & therion hiſtoriam, & ornithographiam, quæ an præſtiterit, neſcio*. Hæc Geſnerus in Bibliotheca, cui notitiam pleniorem hujus operis, leviter tantum ab aliis tacti, debemus.

9. *Annales Herulorum ac Vandalorum, libri VII. Roſt.* 1521. fol. plag. 26. Hunc librum in Bibliotheca Regia Berolinenſi oculis uſurpavi, quo tempore Nobilis quidam Megalopolitanus ipſum manu ſua deſcribebat. Sub finem additæ ſunt Annotationes quædam Grammaticæ vocum Latinarum & Græcarum, non ubivis occurrentium, quæ non ſatis verſatos remorari poterant, rogatu Valentini Stoientini, Equitis Pomerani, & JCti Gryphiſvvaldenſis, conſcriptæ. Notitiam ſufficientem contentorum hujus libri dat Bibliotheca Hiſtorica Hamburgenſis. (*c*) Typi non ſunt admodum elegantes, minoris formæ: græca non ſatis ſeſe commendant, & accentibus deſtituuntur. Judicant, qui perlegerunt, Auctorem ſatis bene ſcribere, ſed ita, ut vitio ſeculi ſui laboret, neque ad hodiernas Hiſtoricorum accuratiorum rationes ſit exigendus. Poſtquam hic liber diu inter rariſſimos habitus fuit, optime de illo meritus eſt Vir illuſtris, quem modo laudavimus, Erneſtus Joachimus de Weſtphalen, Sereniſſimi Holſatiæ Ducis Cancellarius, qui illum tomo I. Scriptorum Cimbricorum & Megapolenſium recudi juſſit p. 165. & annotationibus quibuſdam illuſtravit.

Horum Annalium exſtat Verſio vernacula Eliæ Schedii, quam Vir Illuſtris ad latus textus Latini poni voluit. Hæc textum Latinum, utpote qui obſcuritatem ſingularem affectavit, ita explicat, ut Lector in eruditione antiqua non ſatis exercitatus non detineatur.

Quum vero Annales Marſchalci ultra annum 1521. non procederent, laudabilem operam ſuſcepit Sebaſtianus Backmeiſterus, Verbi divini Miniſter in Eccleſia Travemundenſi, qui illos Lingua Latina uſque ad a. 1713. continuavit.

(*a*) Alium, qui anno ſequente Albiori prodiit, in Bibliotheca Scholæ noſtræ Crucianæ conſpiciendum, memorat Cl. Beyerus in Epiſt. de Bibliothecis Dreſdenſibus.

(*b*) Ex Marſchalco ſua deſumſerunt, quotquot deinceps hujus negotii meminerunt, ex quibus præcipue nominandi ſunt Dav. Henr. KœpKenius in fabuloſa Megapoli p. 104. ſeqq. Henr. Aſcanius EngelKe, diſſ. de hoſtia, Sternbergæ a Judæis confoſſa & cruentata. Lipſ. 1599. 4. *Dav. FrancKs Bericht von der Hoſtie tzu Sternberg Roſt.* 1721. 8. & quos KœpKenius cum FrancKio magno numero citat.

(*c*) Tom. II. p. 261. ſeqq. Adde *Stiebiers Hiſtorie der MecKlenb. GelehrſamKeit* p. 76. 77.

vit. Invenies operam ejus in Collectione laudata p. 339.

Hujus filius Joannes Backmeiſterus, Medicinæ Doctor & Profeſſor Tubingenſis, nec non Archiater Bado-Durlacenſis, Animadverſiones Genealogico-Chronologico-Hiſtoricas in hos Annales elaboravit, quæ ibidem locum in hac Collectione invenerunt p. 453.

10. *Chronicon Principum Megapolenſium*, libri V. rhythmis germanicis. Exſtat ibidem p. 561. & antea impreſſum non fuerat.

11. *Vitæ Obetritarum* cum *Commentariis in libros geſtorum Obetritarum*, ineditæ hucuſque occurrunt tomo II. Operis laudati, p. 1502. ex Codice Bibl. regiæ Holmienſis deſcriptæ.

12. *Deflorationes Antiquitatum ab origine mundi*. Roſt. 1522. fol. pl. 16. Eſt Compendium hiſtoriæ univerſalis, cujus ſynopſin recenſent Hamburgenſes, (*a*) qui ſimul obſervant, ipſum Annio Viterbienſi multum tribuere, & nomen *Deflorationum* ab ipſo quoque petiiſſe. Et hoc opus publico reddidit Illuſtris Weſtphalius tomo I. Operis laudati p. 1419.

13. *Ein Auſzog der Meckelburgiſchen Chroniken*. Hic titulus eſt libelli plagulis V. in folio, procul dubio in ædibus Thuriis impreſſi. In altera facie tituli leguntur hæc verba: *Der Meckelburgiſchen Chroniken ein Koſtbarlicher Auſzogk von Doctore Nicolao Mareſcalco Thurio, deme Erbarn veheſten und geſtrengen Hern Caſpari von Schoeneychen, der durchleuchtigen hochgebornen Furſten und Herrn, Hern Heinriches, und Hern Albrechts Gebruder, Herzogen zu Meckelburg, Furſten der Wenden, graven zu Svverin, der Lande Rhoſtoch und Stargard Herren, Canczler &c. zvv geſchrieben*. Hunc libellum ipſe poſſideo.

14. *Epiſtola ad Spalatinum*, Brandenburgi a. 1505. data edita eſt a Celeb. Kappio præf. ad Beehrii Hiſt. Meclenb. p. 45.

§. 5.

Judicia de eo.

Ex his igitur adparet, quid de Marſchalco noſtro judicandum ſit. Certe pro fato iſtorum temporum fuit non eruditus ſolum, ſed inter majorum gentium jure ſuo collocandus. Utriuſque ſane linguæ ſtudioſus fuit, Latine ſcripſit ſatis eleganter, Poeticam artem tractavit non infeliciter, Hiſtorias legit & ipſe quoque ſcripſit, Jus civile docuit, Principibus ſuis conſilio adfuit. Sic igitur de eo judicant, qui ex æquo judicare didicerunt, qui tamen id ſimul addunt, veritatem ſectantes, Marſchalcum noſtrum ex iſtorum temporum conditione dijudicandum eſſe, quibus ſtudia literarum in Germania poſt diuturnam barbariem prodire quidem cœperunt, ſed plenam meſſem oſtendere nondum potuerunt. Vitium certe ſeculi erat, quod nonnunquam oratorem potius, quam hiſtoricum agit, quod in rebus majoris momenti non ſatis accuratus fuerit, quod ad Geographos Græcos ſæpe numero ſine cauſſa, & tantum eruditionis oſtentandæ gratia, provocaverit. (*b*) Huttenus noſtro quoque Coſmographiæ ſtudium tribuit, cum Muſam ſuam ad Marſchalcum ablegatam ſic adloquitur:

Invenies illum placidas tractare ſorores,
Invenies gravium volvere ſcripta virum.
Et jam forte vagas depingit in ordine terras,
Cumque mari ſilvas, flumina, rura, lacus;
Et gentes, quavis cœli regione repoſtas,
Totque urbes graphico digerit in radio.

In margine additur: *Marſchalcus Coſmographus*. Fortaſſe Marſchalcus tunc privata opera hujuſmodi litteris incubuit, aut ſtudioſam juventutem eas docuit: in publicis enim monumentis tale

(*a*) *Hamb.* Bibl. Hiſt. pag. 277.

(*b*) *Stiebers Mecklenburgiſche Kirchen-Hiſtorie*, p. 223. 312. 313. Adde judicium illuſtris Weſtphalii in præfatione, quod cum hoc meo fere in omnibus convenit.

le quid ab ipſo præſtitum eſſe non conſtat.

§. 6.

Mors & Sepultura.

Tandem fato ſuo functus eſt Marſchalcus noſter, & exuviæ ejus templo monaſterii Dobberanenſis illatæ ſunt. Unde, quantum apud Principes ſuos gratia valuerit, vel ideo conjicimus, quia locus ille ſepulturæ ipſorum Principum alias deſtinatus fuit. Monumentum ipſi ſequens poni juſſit Henricus Pacificus:

Nicolao Marſchalco Thurio, & literarum & linguarum omnium Viro Doctiſſimo, Juriſprudentia inſigniter claro, tanquam bene merito, *Henricus*, Megalopyrgenſium Dux, Gratiſſimus Princeps, monumenta poſuit.

Hoc Nicolai habitant Marſchalci funera ſaxo,
Henricus Princeps hæc monumenta dedit.
Henricus Princeps, quo non modo ſanctior alter,
Et Megalopyrgos Vandalicoſque regit:
Omnia conſiliis cum multa pace gubernans,
Doctorum ut ſemper, ſic, Nicolae, tuis.
Hic merito funus tanto ſepelivit honore,
Virtuti gratus inclytæ & officiis.

Moritur Roſtochii die 12.Jul.1525. (*a*)

Tiberianus, Bæticus, ſ. Hiſpanus, hæreticus, ſectator Priſcilliani, ſcripſit *Apologeticum*, ſed tumeſcenti ſermone. Hieronymus de viris illuſtribus c. 123. Vixit ſeculo III. inclinante.

Tiberius Bacillerius, Bononienſis, Philoſ. & Med. Doctor, Bononiæ, Ferrariæ, Patavii, Papiæ & alibi Philoſophiam docuit circa a. 1490. Ejus prodierunt ſequentia: *Lectura in tres libros* (Ariſtotelis) *de anima, & parva naturalia, & libros Averrois de ſubſtantia orbis, & in duos libros de generatione & corruptione*, Papiæ 1508. fol. *In octo libros de Phyſico auditu, & in librum de Cœlo Summa*, ibid. 1509. fol. *In univerſam Ariſtotelis & Averrois Dialecticam*. ib. 1512. fol. Bumaldi Minerval Bononienſe p. 222. Marcheſii monumenta virorum illuſtrium Galliæ togatæ p. 77.

Ticonius, vel *Tychonius*, Afer, Donatiſta, qui tamen contra Donatiſtas ſcripſit, ut monet Auguſtinus de doctrina Chriſt. III. 30. & Epiſt. 48. al. 93. quo poſteriore loco *Narrationem* illius exhibet. *Septem ejus Regulæ de explicatione Sacræ Scripturæ* MS. ſunt in Bibl. Benedictinorum Florentiæ & S. Victoris Pariſiis: Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 416. 1375. impreſſæ in Orthodoxographis Grynæi & Bibliothecis PP.

Regulæ XII. de concordia Evangelii MS. in Bibl. monaſterii B. M. de Becco: Montfaucon p. 1253. Guidonis Ebroicenſis, ord. Prædicator. a. 1290. annotationes ad Tichonii regulas memorantur a Sixto Senenſi & aliis.

Tidericus Lange. Vide ſupra lib. XI. p. 242.

Tigernacus, auctor *Annalium Hiberniæ*, quos uſque ad a. 1088. perduxit. Eos, & continuationem Anonymi, manuſcriptos habuit Waræus, prout ipſe teſtatur de Scriptoribus Hiberniæ p. 51. Adfuerunt quoque in Bibl. Jo. More Epiſc. Norvicenſis, teſte Montefalconio in Bibl. MSS. p. 689. & ante hunc in Bibl. Teniſoniana, ubi p. 18. *Tigernanus* ſcribitur.

Nicolaus Tigrinus, *Lucenſis*, *de vita Caſtrucii Caſtracani* MS. in Bibl. Vaticana, teſte Montefalconio p. 86. Vide Nicolaus Tegrimius.

Tilmannus de *Aquisgrano*, vel *Aquenſis*, etiam de *alto lapide* dictus, ordinis Carmelitarum Prior provincialis inferioris Germaniæ, docuit Pariſiis & Coloniæ circa an. 1360. Scripſit *Super Sententias lib. III. In Evangelium Matthæi Lecturam*, *Quæſtiones diſputatas* & *Sermones*. Trithemius de viris illuſtribus Germaniæ p. 30. de ſcriptor. Eccleſ. c. 636. de ſcript. Carmeliticis p. 79. b. Svvertii Athenæ Belg. p. 606.

Tilmannus Dulmanienſis, Veſtphalus, ord.

(*a*) *Stiebers MecKlenb. Hiſt. der Gelehrſ.* p. 77. 78. *Hamb. Bibl.* p. 270.

ord. D. Auguſtini Canonicus, Drutenhuſenſis monaſterii Priorem vocat Marraccius, Trithemio Præpoſitus cœnobii D. Chriſtophori in Ravengirsburg. (auf dem Hundſruck) Scripſit volumen de laudibus beatiſſ. Virginis prænotatum, *Corona Virginis*, item ſuper Domini verbis, *Niſi quis converſus fuerit*, *ſicut parvulus*, Tractationem uberem. Librum *de vinea ſpirituali*. Alium *de Novitiorum Inſtitutione*. *Parva* quoque *exercitia ſpiritualia*. Vivebat Eiſingreni ann. 1477. Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 497. Trithemius c. 871. Hippol. Marraccii Bibl. Mariana tomo II. p. 422.

Timannus Remenerius, Guernenſis, ſcripſit *Libellum regiminis & conſtructionis*, qui a Jo. Finctio Paulinenſi recognitus prodiit Pariſiis apud Jo. Gaulthier 1511. 4.

Timo, Præpoſitus monaſterii Kaminatenſis in Weſtphalia circa a. 1239. ſcripſit *Chronicon monaſterii ſui*, quod ab Herboldo de Haſelhorſt continuatum an. 1481. oculis uſurpavit Greg. Wittehenne, prout ipſe teſtatur in continuatione Chronici Huxarienſis Petri Viſſelbeccii p. 135.

Timotheus de Totis, Mutienſis, ord. Prædicatorum, ſub finem ſec. XVI. cætera obſcurus. Scripſit *Orationem de funere Rev. Patris ac excellentiſſ. Doctoris Magiſtri Ludovici de Ferraria, totius ord. Præd. Procuratoris digniſſimi*, ſine mentione anni & loci 4. impreſſam.

Timotheus Veronenſis, Canonicus regularis Bononiæ a. 1453. *Epiſtolam* ſcripſit, ad ſingulos Italiæ principes, quos nominatim hortatur, ut ſuis copiis in Turcam, qui nuper urbe CP. potitus erat, contendant. Exſtat tomo III. Codicis diplomatici Pezio-Hueberiani p. 367. 378. *Apologia ad Antianos Parmæ de Stephano monacho non reſtituendo parti ſeculari*, & *libri II. in ſanctam ruſticitatem litteras impugnantem* MSS. adſunt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon l. c. p. 98. 119. 141. *Epiſtolas* idem in Indice Auctorum præfixo memorat, ſed numeri non reſpondent.

* *Timotheus Maffejus* Veronenſis Archiepiſcopus Raguſinus. Plura ſcripſit, quæ ſingula enarrat Cl. Scipio Maffejus in ſuo opere *Verona illuſtrata*. Sunt vero: *Dialogus*, in quo de Monachorum ſtudiis diſquirit, quæ ſcilicet Monachum deceant. Inſcribitur: *In ſanctam ruſticitatem literas impugnantem*. Dirigitur opus Nicolao V. Pontifici & duobus libris abſolvitur. Ejus præfationem Maffejus vulgavit in eodem opere Hortatoriam ad Italiæ principes, cujus hic Bibliothecæ author meminit. *De confeſſionibus* & *Pœnitentiis*. *Guarinum de obſcuritate vocabulorum*. *Ad Nicolaum V. Epiſtolam*, qua oblatum ſibi Mediolanenſem Archiepiſcopatum deprecatur. Hanc epiſtolam præfixo nomine Bartholomæi Cotta Can. Later. vulgavit Ughellius tom. IV. pag. 259. ſed in MS. codice Strozziano Florentiæ Timotheo vero authori reſtituitur. In Boſſii epiſtolis ep. 5. laudatur Timothei opuſculum ad Alphonſum Aragonium, & in epiſt. 26. Oratio ejus neſcio quæ. Extat denique ejus *in detractores magnificentiæ Coſmi Medices Dialogus*, qui publicam lucem aſpexit in Lamii Deliciis Erudit. to. XI.

Tindarus Alphanus, Peruſinus, frater Accurſii ſive Bonacurtii JCti, & pronepos Bartoli, Lector Juris civilis in patria, ſcripſit Dialogum *de teſtibus variantibus*, item *de compenſationibus*, quæ duo opera inſerta ſunt Oceano Juris, vol. III. fol. 96. 123. & *de decimis*, proavi quoque Reſponſa eo ordine, quo nunc habentur, collocavit. Pancirollus de claris Legum interpretibus II. 67. Jacobilli Bibl. Umbriæ p. 258. * *Dialogus de Teſtibus variantibus* diu antequam ederetur in Oceano Juris, prodierat loco & anno incertis. Exſtat in Bibliotheca Felini, qui ſua manu ad oram adnotavit: *Mirabiliſſimus & optimus*. Opus vero *de compenſationibus*, & illud pariter ſeorſum lucem viderat impreſſum Senis an. 1493.

Tirechanus, Epiſcopus Hibernus, S. Ultani diſcipulus, poſt medium ſeculi VII.

VII. ſcripſit *libros II. de rebus geſtis S. Patricii*, quorum hæc eſt inſcriptio: *Tirechan Epiſcopus hæc ſcripſit ex ore, vel libro Ultani Epiſcopi, cujus ipſe alumnus vel diſcipulus fuit*. Suo tempore adhuc MSS. exſtitiſſe teſtatur Waræus de Script. Hiberniæ p. 23. cui hæc debentur. Uſus eodem non ſemel eſt Uſſerius in Antiquitatibus Eccleſiarum Britannicarum, cujus loca congeſſit & exſcripſit Jo. Colganus in Triade Thavmaturga Hiberniæ p. 196. ſqq. Adde Acta Sanctorum Antverpienſia tomo I. Julii p. 631. & Colganum p. 217. 218.

Joannes Tiſſerandus, ord. S. Franciſci, Doctor Theologus, Pariſiis a. 1494. vel ſequenti ordinem mulierum pœnitentium inſtituiſſe dicitur. Scripſit *Acta Berardi de Carbio*, & aliorum quinque martyrum, ord. S. Franciſci, qui a. 1220. in Mauritania occiſi ſunt. Habentur in Actis Sanctorum tomo II. Jan. p. 65.

Titianus, Epiſcopus Tarviſinus, ſeculo incerto. Quamvis enim Ughellus tomo V. Italiæ ſacræ p. 489. ipſum circa a. 400. floruiſſe tradit, tamen hoc certum eſt, Vindemialem a. 484. Collationi Epiſcoporum Catholicorum cum Arianis diſputantium interfuiſſe. Vide Papebrochium tomo II. Junii pag. 180. Scripſit *Vitam Florentii & Vindemialis*, Epiſcoporum ex Africa per Hunericum ejectorum, quæ habetur in Actis Sanctorum tomo I. Maji p. 270.

Titus Caſtritius, Rhetor ſeculi II. de quo vide Bælium in Lexico lit. C.

Titus Livius, *Forojulienſis*, aliis *de Fraloviſiis*, ſive verum nomen ſit, ſive fictum, gratioſus fuit Humfredo, Gloceſtriæ Duci, fratri Henrici V. Scripſit *Vitam Henrici V. Regis Angliæ*, quam cum aliis eo pertinentibus edidit Thomas Hearne, Oxoniæ 1716. 8. Adde Giornale de' Letterati d' Italia tomo XXVIII. p. 400. Ex his emendanda ſunt, quæ Fabricius ſupra de patria perperam poſuerat lib. XI. p. 278. reliqua bene ſe habent.

Titus Veſpaſianus Strozzius, Ferrarienſis, Poeſi & armis a. 1470. claruit. Hercules Eſtenſis Ferrariæ Marchio eo Præceptore uſus eſt, & Profeſſores literarum illum velut Mæcenatem ſuſpexerunt. Varios *Carminum Latinorum* libros ſcripſit: Marcheſii monumenta virorum illuſtrium Galliæ togatæ p. 101.

* *Titus Veſpaſianus Strozius* non Ferrarienſis, ut per errorem hic, ſed Florentinus cum pariter inter Florentinos viros doctos recenſeatur ab Aurelio Marturanenſi Epiſcopo in oratione Funebri in Laurentium Medicem Neapoli habita: hæc enim ille agens de viris doctis Florentinis: *Titum Stroccium in ſcribendis elegis Tibullo, Propertioque parem*. Præceptore Guarino Veronenſi uſum ait, ſimulque ejus in carminibus elegantiam celebrat Janus Pannonius in Panegyrico ejuſdem Guarini hoc terno carmine:

Sed Titus hac ipſa longe perfuſior unda
Seu lituo pugnas, cythara ſeu cantet amores
Intexens Paphiæ laurum Parnaſida myrto.

Tobias, illuſtri familia in Cantia natus, ord. S. Benedicti, Cantabrigiæ Græcam & Latinam linguam docuit, poſt Epiſcopus Roffenſis fuit circa a. 726. Scripſit *Homiliarium & Epiſtolas ad diverſos*. Lelandus c. 63. Balæus I. 96. Pitſeus c. 91.

* *Tobias Veronenſis* Sigiſmundi Malateſtæ Poeta, Guarini Veronenſis diſcipulus, ut lego in Panegyrico Guarini a Jano Pannonio carmine adſtricta oratione ſcripto:

Hinc Aganipæo Tobias fonte rigatus.

Scripſit de rebus geſtis a Sigiſmundo Malateſta, quos commentarios ſumme elegantes eſſe ex aliorum relatione ſibi compertum ſcribit Franciſcus Barbarus in ep. 225. ad Phœbum. Hujus operis meminit nemo, ne Cl. quidem Scipio Maffejus in ſua *Verona illuſtrata* p. 2. ubi de Tobia in claſſe Poetarum Latinorum. Eumdem credo Tobiam a Burgo,

go, cujus epiſtolas *ad Iſottam Nogarolam* in MS. Cod. ſervari ait Maffejus ibid. Ejus pariter eſt oratio ad Franciſcum Barbarum Veronenſem Prætorem, quam ex Veronenſi Cod. idem Maffejus laudat ejuſque excerpta dat Eminentiſſimus Cardinalis Quirinus *in Diatriba præliminari ad Epiſtolas Barbari*. Ex alio Codice MS. apud eumdem Maffejum reſcimus carmen ab eo ſcriptum, cui titulus: *Iſottæus*; ſunt autem libri tres Elegiarum in laudem Iſottæ Ariminenſis, quos typis editos Pariſiis aſſerit idem Maffejus, ſed & multo auctiores ſervari in Cod. Veronenſi affirmat, in quo pariter Tobiæ Poetæ Veronenſis nomen legitur, cum in editis nullum extet nomen adſcriptum. Hunc denique eſſe cenſeo Tobiam, quem Neſtor Dionyſius Novarienſis in ſuo vocabuliſta inter ſcriptores, quibus ipſe uſus eſt, & ſæpe in opere illo emendavit, accenſet.

Tomellus, Balduini cognomento Montani, Flandriæ & Hannoniæ Comitis Secretarius, ſcripſit *Hiſtoriam Haſnonienſis monaſterii*, ord. S. Benedicti ad Scarpim fluvium in diœceſi Atrebatenſi, a Balduino laudato a. 1070. fundati. Exſtat in Edm. Martene & Urſ. Durand Theſauro novo Anecdotorum tomo III. p. 777. Val. Andreas in Bibl. Belgica p. 840. cum Svveertio eum monachum *Elnonenſem* vocat, & de monaſterii *Elnonenſis* fundatione ſcripſiſſe tradit Svveertius in Athenis Belgicis p. 695. ipſi quoque tribuit *Vitam Balduini, Inſulani Comitis*. Adde Jac. Meyerum in Annal. Flandriæ A. 1070.

* *Tomellus Monachus* Haſnonienſis nullam dedit hiſtoriam Abbatiæ Elnonenſis, quamvis id aſſerit Svveertius hic a Bibliothecario productus. Forte enim Codice MS. Svveertius legerat pro *Haſnonienſis Elnonenſis* oſcitatione quadam, quæ exemplo non caret. Hinc factum ut novi Chronici author haberetur. Authores hiſtoriæ literariæ Galliæ T. VIII. p. 146. ſuſpicantur Hiſtoriam hanc Abbatiæ Haſnonienſis hiulcam eſſe in editis, & forte illi deeſſe quidquid excurrit hiſtoriæ ab Anno 1070. uſque ad obitum Rollandi Abbatis, cujus elogium hic a Tomello legitur, nempe ab A. 1070. uſque ad A. 1085.

Tomickus, rerum Aragonenſium ſcriptor, qui res cum Gallis geſtas ad A. 1390. ſcripſerat. Citari hunc video a Joanne Mariana l. 18. c. 14. non dum tamen, quod ſciam, typis evulgatum. Hæc Andr. Schottus Bibl. Hiſpan. p. 352.

Tonantius, vide infra, *Vitalis*.

Tormundi, monachi Claræ vallenſis, ſec. XII. *Epiſtolæ* de Bernardo Sanctis adſcripto, exſtant T. VI. Opp. Bernardi p. 1359.

Tortarius, vide *Rodulphus Tortarius*.

Franciſcus Toti, Peruſinus, ord. Minorum, circa A. 1326. juſſu Joannis S. Theodori Cardinalis Diaconi ſcripſit Tractatum *de poteſtate Eccleſiæ*, qui eſt in Bibl. Colbertina. Oudinus T. III. p. 880.

Tranquillus Parthenius Andronicus, natione Dalmata, in Academia Lipſienſi habuit Orationem *de laudibus Eloquentiæ*, quæ ibid. A. 1518. 4. typis excuſa eſt. Alia Oratio *contra Turcas ad Germanos* prodiit Auguſtæ 1518. 4. pl. 3. Viennæ 1541. Lovanium profectus eſt ad viſendum Eraſmum. Vide Czvvittingeri Hungariam litteratam p. 16. Leichium de origine Typographiæ Lipſienſis p. 39.

Traſimundus, vel potius *Traymundus*, non Abbas, ſed monachus Claræ vallenſis, circa An. 1180. ſcripſit *Librum de arte dictandi*, collegit quoque *Epiſtolas Petri & Henrici*, Abbatum Claræ vallenſium: inter quas *duæ* ipſius Traſimundi habentur in Bibl. PP. Ciſtercienſi Tomo III. p. 259. & 261. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum ord. Ciſtercienſis p. 313. In Codice Bibl. S. Germani ſcribitur *Tranſmundus*. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 1138.

Tribrarchi Mutinenſis *Epiſtola ad Thomam, cambiatorem Bononienſem, ad Bonijacobum, Patavinum poetam, Excuſatio ad d. Borſiam Ducem, quod carmina ſua non ſint ſcripta in bona charta, neque mi-*

niata : in Guil. Macrum , pictorem optimum ; *Epitaphium in Barthol. de Jacobæis Pado demerſum a.* 1461. ex MS. Bibl. Juliæ manu Frid. Beſſelii deſcripta exſtant in Bibl. Regiomontana : teſte præfatione ad hujus Beſſelii Miſcellaneórum Philologico-Criticorum Syntagma .

Trifolius Presbyter circa A. 520. ſcripſit *Epiſtolam ad Fauſtum Senatorem contra Joannem Scytham monachum* , editam primum in Conciliis Labbei , poſtea T. II. Harduini p. 1460.

Tripartita Hiſtoria Eccleſiaſtica vocatur eo , quod ex tribus græcis Scriptoribus , Sozomeno , Socrate & Theodorito , ab Epiphanio Scholaſtico in latinum translatis , a Caſſiodoro collecta & conſcripta fuit . Eaque ducitur a temporibus *Conſtantini M.* uſque ad *Theodoſium* juniorem , ſive ab A. 1306. ad 441. Et olim quidem plus valuit , quam hodie , cum ipſos illos triumviros habemus , nec tantum eorum fontes adire , ſed meliorem etiam , quam quæ illius eſt Epiphanii , verſionem legere , & uſurpare poſſumus . Continuata eſt a Sigeberto Gemblacenſi uſque ad A. 1113. atque hujus laborem excepit ac perſecutus eſt Robertus , Abbas S. Michaelis de Monte uſque ad Ann. 1147. Editio Francof. 1588. fol. in eo præſtat prioribus , quod , adhibitis aliquot vetuſtiſſimis exemplaribus , a mendis prope infinitis repurgata , narrationibuſque anni a nato Chriſto in margine adjecti ſunt . Hæc Jo. Fabricius Bibl. Fabricianæ part. II. p. 413.

Triſtanus Caracciolus , Neapolitanus , nobili genere natus circiter An. 1439. privatus vixit uſque ad annum fere 1517. Scripta ejus ſunt hæc : *Vita Joannæ I. Reginæ Apuliæ* , *Vita Serzanis Caraccioli magni Seneſchalli* , *Joh. Bapt. Spinelli Cariati Comitis Vita , ad Ferdinandum illius filium : De varietate fortunæ : De inquiſitione Epiſtola : Genealogia Caroli I. Siciliæ regis : De Ferdinando , qui poſtea Rex Aragonum fuit , ejuſque Genealogia : Nobilitatis Neapolitanæ defenſio , ad Legatum Reipublicæ Venetæ* : quæ edidit Muratorius S. R. Ital. T. XXII. p. 1. ſeqq. Sequentia ſunt inedita : *Diſceptatio quædam priſcorum cum junioribus de moribus ſuorum temporum : Oratio ad Alphonſum juniorem : De inconſtantia : De cujuſque vanitate in loquendo : Epiſtola de ſtatu civitatis Neapolis : Plura bene vivendi pręcepta , ad filium : De funere Ferdinandi I. Epiſtola : De vita Auctoris pauca quędam : Joviani Pontani Vita brevis : Didonis Reginæ Vita : Penelopes caſtitas & perſeverantia ; Quid ſit in tot variis artibus junioribus amplectendum : Opuſculum ad Marchionem Atellæ : De Sororis obitu : De concordia , & de ineundo conjugio : Ordo ſervandus a Militibus Hieroſolymitanis in electione magni Militiæ Magiſtri* . Adde Toppii Bibl. Neapolitanam p. 363. & Acta Eruditorum 1733. p. 384.

Triſtanus de Sylva , Civitatenſis , eques nobiliſſimus , ſub finem ſec. XV. *de rebus geſtis Ferdinandi Catholici & Iſabellæ* ſcripſiſſe refertur a Marineo Siculo lib. XX. princ. & Steph. Guiribajo in Compend. hiſtoriarum Hiſpaniæ XVIII. 1. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. X. 16. n. 889.

Nicol. Trivetus , vide ſupra *Nicolaus* .

Troianus Epiſcopus Santonenſis in Gallia circa A. 540. *Epiſtola* ejus ad Eumerium Epiſcopum Namnetenſem , *de puero , qui , an baptizatus eſſet , neſciebat* , occurrit in Conciliis Harduini T. II. p. 1434.

Troilus Malvetius , Bononienſis , J. U. D. Collegiatus circa A. 1446. Scripſit *de Epiſcopi dignitate* , *Conſilia* , *Tractatus in materia commendæ beneficiorum* . Reliqua exſtant in Oceano Juris , *de Sortibus* , Tomo XI. part. 2. p. 598. (al. edit. Tom. X. fol. 141.) *de Oblationibus* , Tomo XIV. p. 136. *de Sanctorum Canonizatione* , ibid. p. 97. (al. edit. Tomo VI. fol. 179.) Separatim prodiit Bonon. apud Ugonem de Rugeriis 1487. fol. Adde Bumaldi Minerval Bononienſe p. 224. * Ex conſiliis ejus in beneficiaria extat typis editum ſine loco , & anno *Conſilium in materiæ*

Com-

Commendæ *Beneficiorum & Tractatus de ſorte*.

Trotula, quæ & *Erotis* dicitur, cujus *Curandarum ægritudinum muliebrium ante, in & poſt partum liber* exſtat cum Medicis antiquis Venet. apud Aldi filios, 1547. fol. p. 71.

Trumberus, Anglus, regum Northumbrorum proſapia ortus, primum in Scotia monachus, deinde in cœnobio Gedlingenſi non procul a Richmondo, Abbas, tandem Epiſcopus Lichfeldenſis circa A. 700. Scripſiſſe dicitur *de Officiis Eccleſiaſticis*. Lelandus c. 58. Balæus Cent. I. 89. Pitſeus c. 78.

Truſianus Valorius, ab aliis perperam *Curſianus*, *Druſianus* vel *Torrigianus* dictus, patria Florentinus, Medicus inſignis, poſt, quia fortuna curationibus medicis reſpondere noluit, ordinem Carthuſianum profeſſus circa A. 1370. ſcripſit *ſuper Avicennæ præfationibus*, & *ſuper Tegni* (Arte) *Galeni*. Pocciantii Catal. Script. Florentinor. p. 165. Symphorianus Champerius de Script. Medicis Theod. Petreji Bibl. Cartuſiana pag. 294. Vide infra Turriſanus.

Truſtanus, alii *Turſtanus*, Henrici Angliæ Regis Sacellanus, poſt A. 1119. Archiepiſcopus Eboracenſis, deinde monachus Ciſtercienſis in cœnobio Fontanenſi apud Rippon, oppidum agri Eboracenſis, obiit circa A. 1140. Scripſit *de origine cœnobii Fontanenſis*, *de ſuo Primatu ad Calixtum II. Papam*, *Contra Anſelmum juniorem*. Pitſeus cap. 196. Car. de Viſch Bibl. Scriptor. ord. Ciſterc. p. 313. Oudinus Tomo II. p. 1122.

Jodocus Trutvetter, a patria vulgo *Iſenacenſis* dictus, Theologiæ Licentiatus & liberalium artium Profeſſor Erfurti, A. 1501. Lutherum albo Academiæ inſcripſit, mortuus Ann. 1519. Ab hoc primum didicit Lutherus, ſolis Canonicis libris deberi fidem : quamvis in reliquis a Luthero diſſenſerit. Ejus nota mihi ſunt hæc :

Summa totius Logicæ, Erf. 1501. 4.

Epitome Logicæ, ibid. 1507. 4.

Breviarium Dialecticum, ibid. 1500. 4.

Opus majus de Logica, quod Nic. Marſchalcus Thurius epigrammate ornavit.

Syſtema Phyſicum, quæ duo memorat Paulini in Annal. Iſenacenſibus, a me non viſa.

Confer Fabricii Centifolium Lutheri pag. 19. 20. ubi hoc nomen reſtituendum, quod operæ ſatis corrupte expreſſerunt.

Franciſcus de Tuderto, vero nomine *Franciſcus de Aptis*, patria Tudertinus circa annum 1340. fuit Epiſcopus Corſienſis, An. 1348. ad Eccleſiam Cluſinam translatus, A. 1353. ad Caſſinenſem, A. 1356. ad Florentinam, tandem R. E. Cardinalis, Avenione moritur peſte A. 1361. Scripſit tractatum *de quarta canonica piorum legatorum debita Epiſcopo*, qui MS. eſt in Bibl. Colbertina. Reliqua ejus geſta, quæ huc non pertinent, enarrat Oudinus Tomo III. p. 961. Ughelli Italia ſacra Tom. I. p. 576. III. p. 149. 641.

Tundalus alias *Tungalus*, Hibernus, patria Caſſelienſis, vel, ut alii volunt, Corcagenſis, A. 1159. in ecſtaſin raptus *Apparitiones* miras recitavit, vel etiam deſcripſit, quæ habentur in Joannis Tinmouthenſis Sanctilogio MS. Vincentii Beluacenſis Speculo Hiſtoriali XXVII. 88. in Bibliotheca Vaticana & Oxonienſi. Waræus de Script. Hibern. p. 55. 56. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 79. Cartuſianorum ordini adſcribit Poſſevinus, neſcio quo jure, hinc de ipſo etiam evolvantur Theod. Petreji Bibl. Cartuſiana p. 296. Car. Jo. Merotii Theatrum Chronol. Ord. Cartuſienſis p. 70.

Tullius Dacus, aliis *Julius*, Ord. Prędicatorum ſec. XIV. reliquit *Lecturam ſuper XII. Prophetas minores*, *Tractatum de potentiis animæ*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. 729.

Turcius Rufus Aſterius quis fuerit, conſtat ex adnotatione ad calcem Codicis antiquiſſimi Georgicorum Virgilii, in

in Bibl. Vaticana occurrentis, quæ ſic habet: *Turcius Rufius Apronianus Aſterius V. Cl. & illuſtris ex Comit. Domeſticor. protect. ex Comit. privat. largit. ex Præfecto Urbis Patricius, & Conſul. ordin. legi & diſtinxi Codicem Fr. Macharii V. Cl. non mei fiducia, ſed ejus, cui ad omnia ſum devotus arbitrio. XI. Kal. Majas Romæ*. Fuit autem ille Codex ſcriptus circa tempora Valentis vel Theodoſii. Vide Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 318. Idem Carmina Sedulii collegit & edidit, de qua re Barthius Adverſ. II. 2. Noriſius in Cenotaphio Piſano diſſ. 4. c. 2. p. 451. ſ. & editio Sedulii Celleriana p. 10.

Turgotus, Anglus, primum Monachus, poſt Prior Dunelmenſis, tandem An. 1109. Epiſcopus S. Andreæ in Scotia, obiit A. 1115. Abbatem Wiremuthenſem fuiſſe dicunt Pitſeus & Baleus, verum e chronico Forduni Tomo III. p. 500. & 551. oſtendi poteſt, ipſum e Priore factum eſſe Epiſcopum. Vitam ejus dedit Simeon Dunelmenſis de Geſtis regum Anglorum ad annum 1074. Scripſit ſermone patrio *Vitam Malcolmi Regis*, *Vitam Margaritæ Reginæ*, & *de Regibus Scotorum*; Latino vero *Annales ſui temporis*: ex quibus multas lacinias Joannes Fordunus in Scoti-Chronicon intulit, quas in indice editionis Hearnianæ quilibet evolvere poteſt, pag. 1578. Tomo V. *Hiſtoriam Eccleſiæ Dunelmenſis*, quam vulgo Simeoni Dunelmenſi tribuunt, ab hoc Simeone, Turgoto noſtro ſurreptam & nomine ſuo inſcriptam, rationibus non contemnendis adducti ſtatuunt, Uſſerius, Seldenus & alii. Vide Balæum Cent. II. 60. Pitſeum c. 178. Seldenum præf. ad Scriptores Anglicos Tvvyſdeni pag. 4. 22. ſeqq. & Opp. Tomo II. p. 1127. Voſſium de Hiſtoricis Latinis p. 397. ibique Sandium, Dan. Papebrochium in Actis Sanctorum Junii Tomo II. pag. 521.

Turibius, patria Taurinenſis, ex nobili familia *de Becutis*, Epiſcopus Aſturicenſis in Hiſpania, circa A. 448. Ejus eſt *Epiſtola* ad Idatium & Cœponium, *de Eccleſiarum Hiſpanicarum ſtatu* ſ. *de non recipiendis in auctoritatem fidei apocryphis ſcripturis, & de ſecta Priſcillianiſtarum*, edita ab Ambroſio de Morales Hiſt. Hiſpan. XI. 26. & Baronio ad A. 447. n. 3. De iiſdem Priſcillianiſtis ſcripſit ad Leonem Papam, cui hic reſpondet epiſt. 93. Perquam multa de eo habet Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vetere III. 4. n. 96. 111. cui adde Andreæ Roſſotti Syllabum Scriptorum Pedemontii p. 543.

Alius Turibius fuit Epiſcopus ſecundus Cenomanenſis ſec. II. ut ajunt. Vide Geſta Pontificum Cenoman. c. 2. apud Mabillonium Annal. p. 242. & Montfauconii Bibl. Bibl. MSS. p. 8.

S. Turibii monachi Palentini in Hiſpania circa A. 565. Elogium hiſtoricum dedit id. Mabillonius ſec. I. Bened. p. 187.

Turriſanus de Turriſanis, aliis *Druſianus*, Florentinus, Medicus Bononienſis, diſcipulus Thaddæi, claruit Ann. 1343. & Bononiæ octogenarius obiit. Scripſit *Pluſquam-Commentum in parvam Artem Galeni* editum Venet. 1504. 1543. 1557. fol. unde *Pluſquam-Commentator* dictus eſt. Mercklini Lindenius renovatus p. 1031. Idem eſt cum Truſiano de quo ſupra.

Turpinus, vide ſupra lib. IX. ſub *Joannes Turpinus*, & adde Hiſt. literariam Galliæ Tom. IV. p. 205. nec non Acta Sanctorum Tom. II. Jan. pag. 875.

Turſtanus, vid. ſupra *Truſtanus*.

Tutilo, monachus S. Galli, circa finem ſeculi IX. cognomine *Itinerarius*, quia ſæpius ex monaſterio excurrere ſolitus erat. Poſt mortem inter Beatos habitus eſt. De eo vide quædam in Vita Notkeri c. 22. 23. Fuit poeta, pictor & muſicus egregius. *Carmina* ejus quædam, inter quæ ſunt aliquot *Tropi*, ſive Cantica, edidit Caniſius Ant. Lect. Tom. II. part. 3. p. 212. ſeqq. Plura de illo Jodocus Metzlerus de viris illuſtri-

ſtribus S. Galli I. 24. Hiſt. literaire de la France T. V. p. 671.

Tyndarus, JCtus, vide ſupra *Tindarus*.

Tynna, Scotus, monachus Melroſienſis Ord. Ciſtercienſis, & Cellarius circa annum 1164. ſcripſit *Acta S. Walleni Magiſtri* (Abbatis) *ſui*, *de Eleemoſynæ bono*, & *Sermones Quadrageſimales*. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 313.

Typhis Odaxius, Patavinus, ſub initium ſec. XVI. vixit, Poeta lepidiſſimus & inventor verſuum Macaronicorum. *Opus* quoque *Macaronicorum* ſcripſit, quod morti proximus igni comburi voluit: attamen Opuſculum ejus plus quam decies impreſſum eſt, diuque in Italia maximi habitum incredibili cum voluptate legebatur, donec Merlinus Cocajus ex Ordine S. Benedicti illud Poeſeos genus melius excolere cœpit, & Typhin ſuperavit. Vide Nicolai Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini T. II. p. 186.

LIBER XX.

VAlaſcus de Taranta, Medicus Regis Galliæ, natus Monſpelii, obiit circa annum 1418. ætatis 36. Scripſit *Philonium Pharmaceuticum & Chirurgicum*, *de medendis omnibus corporis affectibus*, cum annot. Jo. Hartmanni Beyeri, Venet. 1502. 1521. 1532. fol. Francof. 1599. 4. Lugd. 1490. fol. 1500. 4. 1526. 8. cum præf. Ge. Wolfg. Wedelii Frf. 1680. 4. *Medicinalium obſervationum Exempla*, cum obſervationibus Remberti Dodonæi, Colon. 1581. 8. Hardervici, 1671. 8. *De Epidemia ſive peſte*. fol. ſine loco, 1474. Mercklini Lindenius renovatus p. 1037.

Valentinus Diaconus, forte Aſculanus, ſub initium ſeculi IV. ſcripſiſſe dicitur *Acta S. Emygdii* Epiſcopi & martyris Aſculani, cum Epiſtola ad Melchiaden, Epiſcopum Romanum, qui ab Anno 310. 314. ſedit, directa: verum hæc traditio non ſatis ſolido fundamento nititur. Interim *Acta* hæc edita ſunt in Actis Sanctorum Antverpienſibus T. II. Auguſti pag. 28. ubi vide Commentarium prævium Petri Boſchii p. 21.

Valentinus de Forolivio, Avicennam *de Embryone Valentinus* in ſermonem Latinum tranſtulit, qui MS. exſtat Cæſenæ in Bibl. Fratrum Minorum. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 433.

Valentinus Miſnenſis, Licentiatus, monachus Afranus, ſcripſit librum *de arte moriendi*, Lipſ. Apud Maur. Brandiſſ. 1489. 4. Hæc Poſſevinus Tom. II. Apparatus pag. 517. Maittaire I. pag. 511.

Valentinus Peruſinus, aliis *de Camerino*, Ord. Prædicatorum, Præceptor Thomæ de Vio, Cajetani, vixit circa annum 1500. Scripſit *Centum quinquaginta quæſtiones Metaphyſicas*. Altamura Bibl. Dominicana p. 222.

Valerianus Epiſcopus *Cemelienſis*, quæ urbs olim in Alpibus maritimis juxta Ebrodunum ſita fuit, hodie in ruinis ſuis jacet. De eo certiora proferre non poſſumus, niſi quod Concilio Regienſi in Galliis A. 439. interfuit. Vide T. III. Conciliorum Labbei p. 1289. Goldaſtus ipſum *Priſcum Valerianum* vocat, qui prius quam Epiſcopus factus eſt, Præfecti Prætorio Galliarum dignitatem obtinuit, illumque Valerianum eſſe ſtatuit, cui Paræneticus Eucherii Lugdunenſis inſcriptus eſt. (*a*) Hunc alii quoque ſequuntur. Illud certius eſt, ipſum a Monachis Lirinenſibus Abbatem fuiſſe electum, ut teſtatur Epiſtola a Sirmondo edita.

Diu incognitus fuit hic Valerianus, donec Goldalſtus *Sermonem* ejus *de bono diſciplinæ*, qui dudum Tomo IX. operum D. Auguſtini lectus fuerat, edidit cum Iſidori Hiſpalenſis Fragmento de Prælatis, apud Petrum de la Rouiere, 1601. 8. (*b*) deinde ſub initium Parænne-

(*a*) De hoc agit Hiſt. literaire de la France Tom. II. p. 360.

(*b*) Non in 12. ut ſcribunt Auctores Hiſt. liter. Gallicę Tom. II. p. 331.

neticorum Veterum, Inſulæ ad lacum Acronium, h. e. Lindaviæ, (*a*) 1604. 4. utrinque cum annotationibus, ita tamen, ut priores poſterioribus longe ſint uberiores. Poſtea Jac. Sirmondus invenit *Sermones* ejus *viginti*, in quibus ille modo memoratus etiam fuit, nec non *Epiſtolam ad monachos de virtutibus & ordine doctrinæ Apoſtolicæ*: (*b*) quæ edidit Pariſ. 1612. 12. poſt 1623. cum Operibus Leonis & Petri Chryſologi. Interea recudit Theoph. Raynaudus Lugd. 1633. demum in Opp. Sirmondi edit. Pariſ. Tomo I. p. 613. edit. Venetæ Tomo I. p. 345. & in Bibl. PP. maxima T. VIII. p. 498.

Semipelagianiſmi ipſum accuſavit medio ævo Nicolaus Chichon ord. Minorum: de quo vide Raynaudum Tom. XII. Opp. p. 438. verum Theophilus Raynaudus Apologiam ejus dedit, ſub titulo *Contra parcum charitatis Valeriani criminatorem*, Tomo XI. Opp. p. 93. ubi etiam ſancti titulum ipſi vindicat.

Plura dabunt Goldaſtus in annotationibus citatis, Hiſtoire literaire de la France Tomo II. p. 328. Oldoinus in Athenæo Liguſtico p. 523. Andr. Roſſotus in Syllabo Scriptorum Pedemontii p. 545.

Valerianus Anguſſola, Cremonenſis, Rhetoricam ibi publice docuit circa A. 1364. ſcripſit *Regulas ad humaniores literas addiſcendas*, *Epiſtolas* & *Epigrammata*. Ariſii Cremona literata Tomo I. p. 175.

Valeriani, neſcio cujus, *Diſſuaſio* ad Rufinum *de non ducenda uxore*, fuit bis in Bibliotheca monaſterii *Glaſtonienſis*, prout Catalogus ejus a Thoma Hearnio editus docet, poſt Chronicon Joannis Glaſtonienſis p. 431. 432.

Valerius Abbas monaſterii S. Petri de Montibus Compluti, ſec. VII. Scripſit *Vitam S. Fructuoſi*, Abbatis Dumienſis, poſt Archiepiſcopi Bracarenſis, quam ediderunt Prudentius Sandoval in libro Fundationum Benedictinarum Hiſpanię, lingua Hiſpanica ſcripto, Jo. Tamayus in Martyrologio Hiſpaniæ Tomo II. d. 16. April. Jo. Mabillonius Sec. II. Bened. p. 581. & Acta Sanctorum Antverpienſia d. 16. April. In Concordia Regularum Benedicti Anianenſis ab Hugone Menardo publicata cap. 3. §. 7. fragmentum Valerii *dę genere monachorum* inſertum eſt. Inedita ejus ſunt *de vana ſeculi ſapientia*, *de inſtitutione novæ vitæ*, *de vita & ſancta peregrinatione S. Eucheriæ*, *Hiſtoria brevis Dona-dei Abbatis*, *de quibuſdam miraculis & revelationibus duorum monachorum Maximi & Bonelli*, *cujuſdamque S. Fructuoſi famuli*. Vid. Nic. Antonii Bibl. Hiſpanam Vet. V. 7. n. 367. ſ.

Valerius Abbas, neſcio ubi, patria Cremonenſis, circa A. 1196. ſcripſit *de familiis nobilibus Longobardis Cremonæ commorantibus*, cujus ſupplementum confecit Raphael Fabagroſſa. Ariſii Cremona literata Tom. I. p. 94.

Valerius Aragonus, ord. Prædicatorum in oppido S. Matthæi regni Valentini ſec. XV. *Volumen ſermonum* reliquit. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum T. I. p. 905.

Valerius, ſocius S. Pontii, qui Cimellæ in Alpibus maritimis circa A. 257. martyrium ſubiit, & cujus ipſe *Vitam* deſcripſit. Exſtat in Actis Sanctor. T. III. Maji p. 272.

Valerius, Archipresbyter Aſturicenſis, claruit A. 902. Multas *Patrum Orientalium Vitas*, longe diverſas ab editis, in unum collegit volumen, quod Gothicis literis exaratum in Eccleſiæ Toletanæ Bibliotheca etiamnum extare ex Roſvveydi fide refert Aubertus Miræus Auctar. de Script. Eccl. c. 279. Hæc Caveus.

Valerius Roſanus, Cremonenſis, circa A. 1468. ſcripſit *de Exarchis Ravennæ*, *de memorabilibus Italiæ ſucceſſibus*, de

(*a*) Ibidem Auctores ſic ponunt: *Imprimè à l'Isle, mais plutot a Geneve.* Parænetici non impreſſi ſunt *Inſulis*, quę urbs vulgo *Ryſſel* vel *l'Isle* audit, ſed *Lindaviæ*, ut diximus. Poterant illud Auctores diſcere ex Ittigio de Bibliothecis Patrum.

(*b*) Epiſtola hęc plenior edita eſt inter Patres Apoſtolicos Tomo I. p. 449.

de Scientiis Dialogum. Ariſii Cremona literata T. I. p. 300.

Valerius Stradivertus, Cremonenſis, Philoſophus, Latinæ, Græcæ & Hebrææ linguæ Interpres circa A. 1357. ſcripſit *de Philoſophia morali & ſpeculativa*, Italice vero *de geſtis Marchionis Uberti Pallavicini*, *& Boſſii Dovarienſis ex Cremonæ Regulis*. Ariſius l. c. pag. 119.

Georgius Valla, Placentinus, Medicus & Humaniorum literarum Venetiis Profeſſor, ſec. XV. Edidit varia.

1. *In Ciceronis libros de Univerſitate Comment.* Venet. per Anton. de Strata 1485. fol.

2. *Georgio Valla interprete. Nicephori Blemmidæ logica. Georg. Vallæ libell. de argumentis. Euclidis elementorum 14us cum Hypſiclis interpretatione. Nicephorus & Proclus de Aſtrolabio. Ariſtarch. Sam. de magnitudinibus & diſtant. ſolis & lunæ. Timæus de mundo. Cleonidis muſica. Euſeb. Phamphil. de Theologic. ambiguitatibus. Cleomedes de mundo. Athenagor. de reſurrectione. Ariſtotel. de mundo, magna ethica & poetica, Rhaz. de peſtilentia. Galen. de bono corporis habitu, confirmatione corporis, præſagitura, præſagio, introductorium, de ſuccidaneis. Alexand. Aphrodiſ. de febrium cauſis. Pſell. de victu humano*. Venet. per Anton. de Strata, 1488. per Simonem Papienſem dictum Bevilaquam. 1498. fol.

3. *De rebus expetendis & fugiendis*. Venet. apud Aldum 1497. 1501. fol.

4. *Ariſtotelis magna moralia Latine verſa*. Pariſ. 1497. fol. & cum variis Ariſtotelis operibus, Venet. per Bernardinum Venetum, 1504. fol.

5. *Jo. Tortellii Orthographia & Lima per Ge. Vallam*. Venet. 1504. fol.

6. *Rhetorica*, Venet. per Simonem de Luere 1514. 4.

7. *Grammatica Latina*, ibid. eod. 4.

8. *De expedita argumentandi ratione*. Baſil. apud Frobenium, 1519. 4. Videant, qui conferre poſſunt, an ſit *Logica* n. 2. memorata.

9. *Compendiaria & facilis differendi ratio*. Baſil. 1522. 8.

10. *In Ciceronis Partitiones Comment.* Pariſ. apud Rob. Stephanum 1535. 8.

Laurentius Valla, patria Romanus, Patricius & Canonicus S. Joannis Lateranenſis, natus A. 1415. obiit Ann. 1465. ſeu potius 1457. Orationis Latinæ fuit ſtudioſus, & veritatis amantiſſimus, ſed ob eandem libere prolatam Pontificis, Regum & magnorum virorum, qui ſua vitia ab ipſo taxari nolebant, odium incurrit. Interim in numero illorum ingeniorum eſt habendus, quæ litterarum ſtudia tunc revirentia multum inſtaurarunt, corruptionem Eccleſiæ perſpectam habuerunt, eique pro viribus mederi ſtuduerunt. De vita ejus multa non addo, de ſcriptis ejus plura prolaturus.

Opera ejus, poſt Collectionem opuſculorum variorum Lovanii 1483. prodierunt Baſileæ apud Henricum Petri 1540. & 1543. fol. ordine ſequenti:

1. *Elegantiarum Latinæ Linguæ Libri VI.* quod opus quanto cum plauſu receptum fuerit, teſtantur editiones fere innumeræ.

Editio antiquiſſima ſub initium typographiæ, ſine anno & loco, fol. Rom. 1471. fol. ibidem per Arnoldum Pannartz. 1475. fol. Venet. per Jac. Rubeum, 1476. fol. Mediolani, per Phil. Lavagna, 1479. fol. Ven. 1483. Venet. per Bapt. de Tortis, 1486. fol. Colon. 1487. 4. Venet. per Bernardinum de Novaria, 1491. fol. Cum libello *de pronominibus reciprocis*, Venet. apud Chriſtophorum de Penſis, 1496. fol. cum libello *de pronomine Sui*, & *Lima*, per Ant. Mancinellum, Venet. 1499. fol. Mediolani per Phil. de Lavagna, 1475. 4. cum *Lima*, Venet. per Barth. de Zanis, 1503. fol. cum libello de *reciprocis*, *annotationibus in Raudenſem*, & *Dialogo in Poggium*, Pariſ. apud Henr. Stephanum, 1520. 4. Argent. per Ulr. Morhardum 1521. fol. Editiones ſequentes data opera omittimus.

Elegantiarum adeps per Bonum Accur-

curſium Piſanum collectus, Pariſ. per Simonem Colinæum 1533. 1536. 1543. 8. *Paraphraſis luculenta & brevis* Eraſmi in hos Elegantiarum libros Colon. 1529. 8.

2. *Libellus de reciprocatione* ſui & ſuus, qui in editionibus recentioribus Elegantiarum tantum non omnibus exhibetur.

3. *Antidoti in Poggium Florentinum libri IV.* Senæ per Henr. *de Harleim*. 1490. fol.

4. *Apologus & Actus Scenicus in eundem*.

5. *In Antonium Raudenſem Annotationum libellus*. Venet. per Lucam, 1481. 4.

6. *Ad Alphonſum Regem Epiſtola Apologetica*. Huic primum a ſecretis fuit, poſtea tamen iram ejus incurrit.

7. *Invectivarum ſ. Recriminationum in Benedictum Morandum Bononienſem libri II.*

8. *In Barthol. Facium Ligurem & Antonium Panormitam Recriminationum libri IV.*

9. *In Bartoli de inſigniis & armis libellum, ad Candidum Decembrium Epiſtola*.

10. *De Dialectica libri tres*. Impreſſi ſunt 4. ſine mentione anni & loci, Venet. 1499. fol.

11. *Contra Donationis, quæ Conſtantini dicitur, privilegium, ut falſo creditum eſt & ementitum, Declamatio*, in Faſciculo rerum expetendarum, & Schardii Collectione de poteſtate Imperiali.

12. *Apologia pro ſe & contra calumniatores*, ad Eugenium IV. Pont. Max.

13. *De voluptate & vero bono libri III.* Baſil. 1519. 4.

14. *De libero arbitrio*. Prodiit una cum aliis opuſculis 1482. fol. ſine mentione loci, Baſil. 1518. 4. cum *Apologia*, & opuſculo *contra Bartolum*.

Et hæc quidem in Collectione operum laudata: Superſunt autem alia, quæ ibi fruſtra quæres, a nobis jam ſupplenda.

Lima, Venet. 1482. ab Antonio Mancinello edita, & ibidem 1497. 4. repetita. Etiam aliquando cum libris Elegantiarum.

Hiſtoriarum Ferdinandi Regis Aragoniæ libri III. Pariſ. per Rob. Stephanum 1521. 4. ibidem per Simonem Colinæum, 1521. 4. item in Hiſpania illuſtrata T. 1. p. 727.

Sermo de myſterio Euchariſtiæ. Argent. 1490. 4. cum Operibus Lactantii, Venet. 1502. fol.

Annotationes in Novum Teſtamentum, Pariſ. apud Badium 1505. fol. Inſcribuntur etiam *de Collatione Novi Teſtamenti*, & cum annot. Jacobi Revii prodierunt Amſtel. 1631. 8. repetitæ in Bibliis Criticis Anglicanis.

Calumnia Theologica, Laurentio Vallæ olim Neapoli intentata, quod negaſſet, Symbolum membratim articulatimque per Apoſtolos eſſe compoſitum. Ipſo Laur. Valla autore. Argent. 1522. 4.

Comment. in Salluſtium, in editione Veneta per Jo. Tacuinum de Tridino 1500. fol. ibid. 1590. Baſil. 1519. 1564. fol.

Emendationes in ſex libros Livii de ſecundo bello Punico, in editione Pariſ. 1573. folio.

Homeri Ilias, lat. Venet. 1502. fol. Colon. 1522. 8. Lugd. apud Gryphium, 1541.

Herodotus latine. Coloniæ per Eucharium Cervicornum 1526. item in editionibus Henrici Stephani, & Frf. 1594. fol.

Thucydides lat. in editione Henr. Stephani, Baſil. 1540. apud Hervagium.

Æſopi fabulæ XXXIII. latine.

Librum Epiſtolarum & *Commentaria in Quintilianum* memorat Trithemius, *Orationem in laudem S. Thomæ* MS. Oudinus. *Vita Ariſtidis MS.* eſt in Bibl. Auguſtana. * Quamquam non nego vera diſputaſſe Vallam, cum donationem Conſtantini in dubium revocandam ſuſcepit; exploratum mihi eſt tamen Pontificum Romanorum odium & inſectationes non ex opinione quidem illa ſua incurriſſe; ſed ideo potius invidiam in ſe concitaſſe conſtat quod

in

in meditationibus ſuis exponendis verbis uſus eſt procacibus, & plane indignis, quæ ab homine ſacris chriſtianis, & catholicis addicto, atque inſignibus beneficiis a Pontificibus affecto expromerentur. Hæc illi exprobrarunt viri ætatis illius doctiſſimi, qui tantam audaciam perſtrinxerunt, & caſtigarunt. Cedo mihi verba Antonii Corteſii in *Antivalla*, quod opus ego in MS. Codice Biblioth. Felini nactus mihi deſcripſi: *Quod de donatione Flavii Cæſaris Conſtantini, quæ ſibi viſa erant, illuſtrioribus mandaſſet literis, non equidem indigne ferrem; niſi tam acerbe in Pontifices Maximos atque adeo in omnes ſacros ordines invectus eſſet*. Profecto nec Bibliothecarius noſter peperciſſet orationem habenti cuidam in ſæcularem aliquem principem tam aſperam, tam petulantem, tantis injuriis redundantem, coercendamque tantam audaciam æquiſſimum fore judicaſſet. Quid vero eſt quod Bibliothecarius addit nempe laboraſſe Vallam ut corruptam Eccleſiam ſanaret? Quid eſt dogmatis quod Valla reprehenderit? Quid eſt in Religione vitii, quod deprehenderit ſanandumque ſuſceperit? Unum eſt, quod Valla reprehendit, Pontifices ſcilicet Maximos dominio civili potiri; hoc illum urit, in hoc invehitur. Contra illum viri æque ſummi, atque doctiſſimi calamum ſtrinxerunt, vindicaruntque ſæcularium rerum dominium Romano Pontifici. Cur in hac lite Vallæ potius, quam adverſariis ejus jus æquum adſiſtere pronuntiaverimus? Unus fuit tunc & ſolitarius Valla, qui jus iſtud Pontifici Romano negaret; alii plures, immo omnes contra aſſerendum illi cenſuerunt. Cur uni potius quam omnibus faverimus?

Nicolaus Valla, JCtus & Romæ ad D. Petrum Canonicus, *partem Iliadis* & *Heſiodum* latine vertit. Poſterior verſio prodiit Baſileæ apud Frobenium 1518. 4. & alibi ſæpius. Ipſe Valla obiit Ann. 1473. Adde Lexicon Bælianum.

Petrus Valla. De hoc parum mihi conſtat, niſi quod *Annotationes* ejus in Plautum Venet. per Lazarum Soardum A. 1511. fol. impreſſæ ſunt.

Varinus, aliis *Viridianus*, Presbyter, Stephani I. Pontificis juſſu *Sanctorum Martyrum Paſſiones* conſcripſit; uti habemus ex Actis SS. Diodori Presbyteri Mariaci Diaconi Martyrum apud Surium. Meminit etiam de eo Petrus de Natalibus. Hæc Proſper Mandoſius in Bibl. Romana Cent. IV. 13.

* *Varrinus* ex ordine Minorum S. Franciſci, qui circa finem ſæculi 13. florebat, dedit commentarios in IV. libros Sententiarum, quos ſervari in Biblioth. Univerſitatis Taurinenſis docet nos Tomus II. indicis MSS. ejuſdem Biblioth. p. 43.

Diarium Vazſtenenſe: Hoc titulo proſtant Annales monaſterii *VVadſtena* vel *Vazſtena*, quod in Oſtro-Gothia ſitum fuit. Incipiunt ab A. 1344. uſque ad A. 1545. & primis temporibus breviores ſunt, poſtea, quæ ſingulis diebus in monaſterio notatu digna ſunt, obſervant, unde *Diarii* nomen. Auctores ſunt varii ex Clericis illius, quorum aliquos recenſet Reverendiſſ. Ericus Benzelius, Editor illius, in præfatione. Prodiit liber Upſaliæ 1721. 4. cui varia diplomata & chartæ ad hiſtoriam Eccleſiaſticam Sueciæ ſpectantes ſubjunctæ ſunt.

Ubaldus de Luca, vide *VValdus*.

Ubertinus de Albicis, v. *Hubertinus*.

Ubertinus de Caſalis, vide ſupra lib. III. p. 354. adde Willoti Athenas ſodalitii Franciſcani p. 336. Liber *de vita Chriſti* MS. eſt in Bibl. Laurentiana Medicea, teſte Montefalconio p. 237.

Ubertinus Clericus, Creſcentinas, ex oppido Creſcentio, ad Durium amnem in Longobardia tranſpadana ſub poteſtate Ducis Sabaudiæ, oriundus, vixit poſt medium ſec. XVI. Papiæ & Mediolani bonas literas docuit. Scripſit *Commentarios in Ciceronis epiſtolas ad familiares*, quorum editiones triginta duæ ab A. 1479. uſque ad Ann. 1580.

prodierunt, *Carmina*. Venet. 1491. fol. *Epiſtolas*, ib. eod. *Comment. in officia Ciceronis* & *Metamorphoſin Ovidii*, uterque dicto loco, anno & forma, Comment. *in Epiſtolas Heroides Ovidii*, Venet. 1493. 1499. 1501. bis 1515. 1543. fol. 1503. 1558. 4. Addunt quidam *Comment. in Valerium Maximum*. Confer Jo. Chriſtiani Fiſcheri diſſert. de hoc Hubertino Clerico, Jenæ 1739. habitam: Andr. Roſſotti Syllabum Scriptorum Pedemontii p. 555. * Scripſit quidem Ubertinus iſte commentarios in Epiſtolas familiares Ciceronis, qui tamen ſub ejus nomine prodierunt plus vice ſimplici commentarii, authorem non quidem unicum, ſed multos referunt; ſunt enim alii a Guarino, alii a Joanne Petro Lucenſi, alii ab Omnibono Vicentino adornati, iique ſimul omnes in unum corpus collecti ſunt ab Ubertino, cui proinde adſcripti in fronte editionum quarumdam reperiuntur.

Ubertinus de Marinis, Panormitanus, JCtus, magnæ Regiæ Curiæ Judex, Conſiliarius Regius & Vice-Cancellarius, A. 1414. Archiepiſcopus Panormitanus, Orator ad Concilium Conſtantienſe miſſus, & magnus Siciliæ Cancellarius, obiit An. 1434. Scripſit *Interpretationem ad Capitulum* Volentes 28. *Regis Friderici de alienatione feudorum*, *Allegationes ſuper intellectum Capituli* 38. *Regis Jacobi*, *quæ incipit*, ad novas communantias, *Conſilium contra Baronem Caſtriveterani*. Vide Ant. Mongitore Bibl. Siculam Tom. II. p. 271. 272.

Ubertus Decembrius, vide ſupra lib. IV. p. 18.

Ubertus Foliata, Cremonenſis, JCtus circa A. 1395. Scripſit *de officio Prætoris*, *de differentiis Legum & Canonum*, *de fideicommiſſo*, *de reprobatione teſtium*, *de favoribus pupillis præſtandis*. Ariſii Cremona literata Tomo I. p. 195. Avum habuit cognominem, qui multa quoque in Jure ſcripſiſſe dicitur, ſed tituli operum non exſtant. Vide eundem p. 148.

Ubertus Stangonus, Ligur, omnium votis electus eſt ad proſequendos *Annales Genuenſes* ab A. 1270. 1279. Sopranus de Scriptoribus Liguriæ pag. 221. 222. Oldoini Athenæum Liguſticum p. 527. * *Ubertus Stangonus* ſeu Stanconus Juriſperitus decreto Senatus electus ad continuandam Caffari hiſtoriam Genuenſem per decennium produxit. Hæc porro hiſtoria legitur vulgata a Muratorio Rerum Italicar. T. VI. p. 559.

Udalricus, monachus *S. Afræ*, Auguſtæ, ſcripſit ſimul cum Sigiſm. Goſſenpot *Chronica Auguſtenſium*, quæ Viennæ extabant MS. in Bibl. Laziana. Poſſevinus Tomo II. p. 518.

Udalricus, Patriarcha *Aquilegienſis* circa A. 1060. *Epiſtolæ* illius VI. habentur in Codice Diplomatico Pezii & Hueberi parte I. p. 419. Aliorum ad ipſum Epiſtolæ ibidem ſequuntur.

Udalricus Argentoratenſis, ord. Prædicatorum, Alberti Magni Auditor, *ſcripſit in quatuor libros Sententiarum*, *Summam* item collegit *Theologiæ*, ac librum *de Anima* compoſuit. Vivebat A. 1281. Ex Eiſengreinio & Trithemio c. 475. Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 518. cui adde Labeum de Script. Eccle. Tomo II. p. 456. Sed dijudicandum viris doctis relinquo, annon fortaſſe cum *Thoma de Argentina* confundatur, hac præcipue de cauſſa, quia nemo huc uſque indicavit, ubi & a quo hi libri impreſſi ſint.

Udalricus, primus hujus nominis Epiſcopus Auguſtanus, de quo pauca quædam hic repetere & addere liceat, poſt ea, quæ ſupra lib. VIII. pag. 305. ſ. adfuerunt.

1. Negari non poteſt, Udalricum hunc Nicolai I. temporibus vixiſſe; per ea, quæ jam docuit Fabricius. Unde & ſcriptores recentiores negare non debebant.

2. Negari non poteſt, Epiſtolam ejus ipſis Pontificiis ſatis fuiſſe cognitam, imo jure a quoquam in dubium revocari debet neutiquam. Nam præter teſtimonium Hermanni Contracti a

Fa-

Fabricio productum, invenitur illa etiam in Codice Udalriciano Bibliothecæ Vindobonenſis, atque invitis ipſis edita eſt cum Codice integro ab Eccardo T. II. Corporis Scriptorum medii ævi p. 23. Ex alio quodam Codice dederunt Martene & Durand Collectionis ampliſſimæ Tomo I. p. 449. ut alios auctores taceam, ad quos Calixtus de conjugio Clericorum provocavit.

3. Quum igitur hæc ita ſeſe habeant, judicent inter ipſos Pontificios, qui judicare poſſunt, quantum vel doctrina illorum de cœlibatu ſacerdotum, vel pudor ipſorum conſtare poſſit. Non ſufficit cum Martenio in annotatione ſubjecta, rem quæ negari non poteſt, coloribus inducere. Verba ejus ſunt hæc: *Eam* (Epiſtolam) *hic damus*, *ut*, *quam corrupti fuerint illo ævo presbyterorum mores*, *demonſtremus*, *& quam bene de Eccleſia meruerit Gregorius VII. qui presbyterorum matrimonia*, *ſeu potius concubinatum*, *incredibili pene labore abſtulit*. Non ſufficit vocem *Fabulæ* adponere relationi de capitibus infantum in vivario inventis. Si enim tantum mille infantum capita ibi fuiſſent, ſatis ille infantum ſanguis ad cœlum clamitaſſet. (*a*)

4. Ponamus vero, nunquam conceſſuri, Epiſtolam hanc eſſe ſuppoſitam & falſam, ad quoſnam hujus rei culpa redundabit? Certe non ad noſtros: quum Codices antiqui ab ipſis Pontificum aſſeclis deſcripti illam nobis in manus dederint. Inde vero tantum hoc concludimus, fuiſſe ſemper in mediis Papatus tenebris homines male de Papa ſentientes, inque contumeliam ipſius varia protrudentes, quale quid etiam de Joanna Papiſſa factum eſt.

5. Ceterum editionibus a Fabricio memoratis, præter duas jam prolatas addo illam, quæ in Roberti Barns vitis Pontificum habetur, fol. 8. edit. Wittebergenſis 1536. 8. In Autographis Lutheri memoratur verſio Germanica Hagenoæ 1521. 4. excuſa: ego Argentinenſem ejuſdem anni poſſideo. * Bibliothecarius noſter nonnulla hic congerit, quibus fides integra Epiſtolæ de continentia clericorum Udalrico I. Auguſtano Epiſcopo adſeratur. Principio quidem immerito negari ait Udalricum ſub Nicolao I. Pontifice Auguſtanam cathedram tenuiſſe; demonſtratum enim ait a Fabricio lib. 8. p. 305. Udalricum quemdam tunc reipſa Auguſtanis ſacris præfuiſſe. Verum nihil habet Fabricius, quæ fidem extorqueant. Unum affert Bertoldi Conſtantienſis, qui ſub exordium Sæculi XII. ſcribebat, teſtimonium. Idoneum profecto teſtem de re ante tercentos fere annos geſta. In regeſto Epiſtolarum Nicolai Papæ I. nulla legitur Epiſtola ad Udalricum Auguſtanum; nulla etiam mentio de conjugio clericis concedendo; nec quidquam mutit idem Pontifex de hac re ſibi ab orthodoxo aliquo Epiſcopo propoſita; hæc tanta non ſunt, ut plane demonſtrent nullum ſub Nicolao Papa I. extitiſſe Auguſtanum Epiſcopum Udalricum, qui cum eodem Pontifice conqueſtus de jugo continentiæ immerito ſacris hominibus impoſito; ſed neque contrarium evincit Bertoldi auctoritas. Non abs re ſuſpicaremur ſcriptorem hunc non aliunde Udalricum Auguſtanum ſub Nicolao niſi ex hac una Epiſtola noſſe.

Sed hæc miſſa faciamus. De ſinceritate Epiſtolæ hujus inquirendum ſupereſt; ego fictitiam judico tum quod nonnulla contineat plane commentitia, ut illa de pluſquam ſex millibus infantibus in hortum projectis; hæc enim emunctæ naris criticis fabellam ſubolent. Inſuper ex nullo certo monumento Sæculi IX. diſcimus agitatam tum fuiſſe quæſtionem de Cœlibatu Sacerdotis. Synodi omnes tunc habitæ, omneſque Nicolai Epiſtolæ in eo ſunt, ut cœlibes Sacerdotes velint, ac ſtatuant, cujus diſciplinæ cauſſa omne a Sa-

(*a*) Codex Udalricianus & editiones Proteſtantium habent: *pluſquam ſex millia infantum capita*: Martenius vero ſic exhibet: *plus quam millia infantum capita*.

Sacerdotibus mulierum contubernium, ac conſuetudinem arcent.

Ponamus tamen, ut verbis utar Bibliothecarii noſtri, *numquam conceſſuri* Epiſtolam hanc ab Udalrico Auguſtano Epiſcopo ad Nicolaum I. datam. Numquid propterea improbandus eſſet Latinorum Sacerdotum cœlibatus? Non arbitror. Alvarus Pelagius, Guillelmus Mimatenſis Epiſcopus, verſari ſe in ambiguo profitentur, num præſtaret ad tollendam Clericorum incontinentiam conjugium illis concedere. Fac in ea perſuaſione fuiſſe etiam Udalricum Auguſtanum Epiſcopum. Quid inde? Plane contrariam in ſententiam Romani Pontifices omnes. Synodi per ſucceſſiones Sæculorum celebratæ deſcenderunt. Hos laudatores habet, aſſertoreſque Latinorum Clericorum cœlibatus.

Udalricus Epiſcopus *Auguſtanus*, ſecundus hujus nominis (nam de primo jam ſupra egit Fabricius noſter lib. VIII. p. 305. ſ.) rexit Eccleſiam ſuam ab A. 924. ad 973. Vitam ejus exhibet Anonymus a Velſero Opp. p. 515. Surio 4. Jul. Mabillonio Sec. V. Benedictino p. 415. & in Actis Sanctorum Tom. II. Julii p. 97. editus, cum Commentario prævio Jo. Pinii p. 73. 97. item Benedictus Gullmann, Auguſtanus, in diſſert. Lipſ. 1693. præſide M. Godofredo Ludovici habita. Ei *Sermo Synodalis*, *parochianis presbyteris in Synodis enunciandus* adſcribitur, editus primum T. IX. Conciliorum Binii edit. ſecundæ pag. 803.

Diploma ejus monaſterio Campidonenſi datum edidit Mabillonius p. 476. & poſt eum Pinius p. 77. In Concilio Romano a. 993. de Canonizatione ejus actum eſt, cujus decretum exſtat apud Harduinum tom. VI. Conciliorum p. 727.* Animadvertiſſe debuit Bibliothecarius noſter *ſermonem* illum *Synodalem*, qui authori huic in collectionibus Conciliorum adſcribitur, ipſam eſſe homiliam S. Leonis Papæ IV. quæ olim in principio Synodicarum ſeſſionum pro conſueto more legebatur. Eſt tamen homilia illa multa interpolatione variata prout ſæpe alias in variis MSS. Codicibus offenditur. Quin & ipſa homilia Leonis, quæ ſuo loco in collectione Labbeana legitur, non uſque adeo pura eſt, & intacta, ut ego in meo ſupplemento Conciliorum demonſtravi.

Udalricus Babenbergenſis a. 1125. *Codicem Epiſtolarem* collegit: ſic enim ipſe docet in prologo:

Cum jam curriculis annorum mille peractis
Centum viginti cœpiſſet quintus haberi.

Eum vero poſtea dedicavit Præſuli Gebehardo, qui, ſi Bambergenſis indigitatur, quem ſequiorum temporum ſcriptores *Eberhardum* vocant, anno demum 1147. Epiſcopus conſecratus eſt. Potuit igitur eſſe Udalricus ſacerdos S. Ægidii, qui comes S. Ottoni fuit in itinere Pomeranico, & ex cujus ore Ebbo vitam Ottonis deſcripſit. Vide præfationem Andreæ Bambergenſis ad vitam Ottonis, & ipſam vitam loco non uno. *Codicem* igitur hunc *Epiſtolarem* a. 1125. ſcripſerat Udalricus, poſt annum vero 1147. demum Gebehardo Epiſcopo dedicavit. Codex ipſe continet proprie Inſtitutionem quandam Epiſtolicam, ut formulas inde Epiſtolarum ſuarum haurirent Scriptores illorum temporum ſatis rudes. Sed tamen Epiſtolæ non ſunt fictæ, verum potius diplomata adſunt vera & genuina, ut plurimum ex Archivis Bambergenſibus deſumta, quæ res mediorum temporum mirifice illuſtrant.

Quaſdam illarum jamdudum ediderat Reinerus Reineccius cum Hiſtoria Henrici IV. & (Bennonis vita) Gregorii VII. Frf. apud Andr. Wechelum, 1581. fol. p. 29. Eaſdem & plures ex codice Bibliothecæ Cæſareæ Sebaſtianus Tengnagelius, Bibliothecarius, in Veteribus Monumentis pro Gregorio VII. contra Schiſmaticos, Ingolſtadii, 1612. 4. editis: (a) alias Jacobus Gretſerus in

(a) Vide Ittigium de Bibliothecis Patrum c. 7. p. 614. 617.

in Volumine Epiſtolarum, quas Romani Pontifices ad varios Imperatores & Reges dederunt, ibidem 1613. 4. edito. Noſtro tempore Rev. Bernardus Pez ejus Codicis exemplum in Bibliotheca monaſterii Zvvetlenſis invenit, & editione dignum judicavit, conſiliumque ſuum in Actis Eruditorum Lipſienſibus a. 1717. p. 30. aperuit. Prodiit paullo poſt Epiſtola Angeli Fonteji, Veronenſis, (h. e. Joan. Benedicti Gentillotti ab Engelsbrunn, Bibliothecarii Cæſarei) qui primo quidem oſtendit, quaſdam hujus codicis Epiſtolas dudum fuiſſe impreſſas, reliquas vero ſatius eſſe ſupprimi, vel levioris momenti, vel, (id quod præcipuum momentum eſſe credo) quia multæ veritates hiſtoricæ adſunt de diſſidio Henrici IV. & Gregorii VII. Pontificiis non admodum gratæ. Pezio reſpondit Epiſtola ad Joan. Burcardum Menckenium, Kal. Maji data, & Auguſtæ Vindel. & Græcii 1717. 4. impreſſa, in qua ſatis candide conſilium ſuum defendit, neque omnia diſſimulanda eſſe cenſet, quæ a Pontificibus vel male acta, vel de illis ſequius ſcripta ſunt, adducto in hanc rem loco ſat noto ex Melch. Cani Locis Communibus. Angelus autem Fontejus Kal. Maji 1718. huic aliam Epiſtolam repoſuit ad eundem Menckenium datam, & Viennæ impreſſam, in qua priora quædam repetit, hoc tamen de edendo integro Codice Udalriciano conſilium non mutat, idque ideo ne noſtris anſa detur inde proficiendi, & ipſius quoque Pezii honori conſulatur. (*a*) Interim hunc Codicem ex ipſa Bibliotheca Vindobonenſi nactus eſt Jo. Georgius Eccardus, & tomo II. Corporis Hiſtoricorum medii ævi ſub initium inſeruit.

Udalricus Abbas in *Campo liliorum*. Dedit *Sermones figurativos*, quorum titulus *Concordantia Charitatis*. MS. exſtant in Bibl. Vindobonenſi, teſte Lambecio lib. II. p. 773.

Udalricus, patria Ratiſponenſis, Prior primum in Gruningen, poſt fundator & primus Prior monaſterii *Cellenſis* in Silva nigra circa a. 1087. Vitam ejus a monacho illius cœnobii conſcriptam edidit primum Joan. Mabillonius Sec. VI. Bened. part. 2. p. 781. poſt Jo. Bapt. Sollerius in Actis Sanctorum tom. III. Julii p. 154. cum Comm. prævio. Scripſit autem hic Udalricus *de antiquioribus conſuetudinibus libros III.* editos a Dacherio tom. IV. Spicilegii p. 21. edit. prior.

Udalricus, *Cluniacenſis* Monachus, Ratisbonæ illuſtri familia natus, circa a. 1018. monente Wilhelmo Abbate Hirſaugienſi, ſcripſit *Antiquiores conſuetudines Cluniacenſis monaſterii*, quas edidit Dacherius Spicil. tom. I. p. 641. edit. prioris tom. IV. p. 21. Scripſit etiam *Vitam S. Hermanni monachi*, *filii Ducis Bertholdi*, & *Epiſtolas varias*. Anonymus Mellicenſis cap. 110.

Udalricus Conſtantienſis Epiſcopus, primum monachus S. Blaſii in Silva Hercynia, a. 1109. electus, a. 1118. demum conſecratus, vixit uſque ad a. 1140. vel circiter. Scripſit *Vitam S. Gebehardi*, *Epiſcopi Auguſtani*, editam in Antiquis Lectionibus Henrici Caniſii & a Surio, d. 27. Auguſti, *Vitam S. Conradi*, *Epiſcopi* itidem *Auguſtani*, quam dedit idem Surius d. 26. Novembris. Oudinus tom. II. p. 1124.

Udalricus Herlinger, vel *Nerlinger*, vide ſupra *Hericus* lib. VIII. p. 235. & adde Poſſevinum l. c.

Udalricus de Landau, monachus Tegernſeenſis ſec. XV. Quatuor ejus Scripta *contra M. Joannem Pyrckhamer*, *aſſerentem*, *quod textus Evangeliorum*, *quæ nunc præ manibus habemus*, *ſit per S. Hieronymum ſolummodo emendatus*, *ſed quo interprete de Græco in Latinum ſit translatus*, *neſcitur*, exſtant in bibliotheca laudati monaſterii, teſte Bern. Pezio Diſſert. Iſagogica ad tomum I. Theſauri Anecdotorum noviſſimi p. 14.

Udal-

(*a*) De hac controverſia evolve Giornale de' Letterati d' Italia tom. XXXI. p. 351. ſeqq. & Eccardum in præfatione tomi II.

Udalricus a Lentzburg, ex Anachoreta *Curienſis* Epiſcopus, *Vitas SS. Lucii & Amiſonis Pontificum* conſcripſit. Vivebat a. 1332. Ex Eiſengreinio Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 518.

Udalricus, Abbas monaſterii *Tegernſeenſis* in Bavaria ab a. 1041. Ejus *Epiſtolæ IV.* exſtant in Codice Diplomatico Pezii & Hueberi part. I. p. 227.

Udalricus Welling, vide ſupra *Henricus Stero*, lib. VIII. p. 229.

Udalſcalcus, ex familia honeſta nobilium virorum de Maiſack natus, monachus ad S. Ulricum, (Auguſtæ Vindelicorum) Abbatis Eginonis individuus comes, vir religioſus & præclare doctus, verſificator non pœnitendus, muſicus & componiſta eximius, Theologus vero ſui ſeculi nominatiſſimus, eligitur in Abbatem anno Domini 1126. Præfuit prudenter & fideliter annis 25. Scripſit librum *de Muſica*, *hiſtoriam* multorum ſanctorum, imprimis vero *S. Afræ*, *S. Udalrici*, *S. Mauritii* & *S. Mariæ Magdalenæ*, varii generis verſibus. Extant multa ipſius *epigrammata* ſparſim hinc inde parietibus inſcripta, quæ ipſius ingenium admodum fecundum, doctrinam vero non vulgarem præclare & luculenter produnt. Obiit anno Domini 1151. Hæc Caſp. Bruſchius in Chronologia monaſteriorum Germaniæ pag. 497. cum quo confer Sigiſmundi Chronicon Auguſtenſe Piſtorianum tom. III. p. 605. Ejus hodie exſtat *Narratio de Controverſiis inter Hermannum Epiſcopum Auguſtanum & Eginonem Abbatem S. Udalrici*, edita a Caniſio Lect. Ant. tom. III. part. 2. p. 1. Unicum *Epigramma* ejus in Eginonem deceſſorem exſtat apud Bruſchium p. 496. Mabillonius ſeculo V. Benedictino p. 415. dicit, ipſum a quibuſdam Auctorem Vitæ S. Udalrici Epiſcopi Auguſtani, a Velſero, ipſo Mabillonio & in Actis Sanctorum editi, habitum fuiſſe: quia vero ille auctor binis locis memorat, ſe Udalricum vidiſſe, noſter vero binis ſeculis junior fuit, eam ſcribere non potuit. Contra vero Sigiſmundus l. c. docet *vitam hujus Udalrici* carmine ab Udalſcalco fuiſſe conſcriptam: Incipit enim his verbis: *Inclyta devotis colimus*. Adde Jo. Pinium in Commentario prævio ad Vitam S. Udalrici, in Actis Sanctorum tomo II. Junii p. 95. Oudinum tomo II. p. 1013.

Alius Udalſcalcus Epiſcopus Auguſtanus fuit poſt medium ſeculum XII.

Udardus monachus Cuprenſis in Scotia, poſt Epiſcopus Brechinenſis circa a. 1190. Scripſit *in Canticum Salomonis*, *in omnes D. Pauli Epiſtolas*, *Homilias ad populum Scotium*, *Epiſtolas ad diverſos*. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum Ord. Ciſtercienſis p. 315.

Udo de Nellenburgo, Archiepiſcopus Trevirenſis, ab a. 1067. ad 1078. cui quidam *Martyrologium*, quod ſub *Adonis* nomine notum eſt, tribuunt.

Vedaſtus, Epiſcopus Cameracenſis & Atrebatenſis ab anno circiter 500. uſque ad a. 540. Vita ejus duplex cum Commentario prævio Godofredi Henſchenii & aliis habetur in Actis Sanctorum tom. I. Febr. p. 782. Adde Annales Caroli le Cointe, & Galliam Chriſtianam tomo III. p. 2.

Ejus *Orationes* MSS. ſuperſunt in Bibl. monaſterii S. Vedaſti Atrebatenſis, teſte Ant. Sandero Bibl. Belgica manuſcripta pag. 63.

Venericus, ex clerico Trevirenſi, Epiſcopus Vercellenſis & Regni Italiæ Cancellarius, amicus Gregorii VII. Papæ, ſcripſit *de unitate Eccleſiæ conſervanda*, *& de Schiſmate inter Henricum Imp. & Gregorium VII.* qui liber editus eſt a Simone Schardio, & quidem primo loco inter Scriptores de Juriſdictione Imperiali, Baſil. 1566. fol. Adde Andr. Roſſotti Syllabum Scriptorum Pedemontii p. 551. & Trithemium de ſcriptor. Eccleſ. c. 341. neque alia habet Ughellus in Italia ſacra tomo IV. p. 776.

Guilielmus Ventura, Capitaneus Aſtenſis, Ogerii Alterii *Chronica Aſtenſia* ab origine urbis, uſque ad a. 1294. ſcripta continuavit ab a. 1260. uſque

ad

ad 1325. quæ ſimul edita ſunt in Scriptoribus Italicis Muratorii tomo XI. Adde Menckeniorum Bibl. virorum militia ac ſcriptis illuſtrium p. 466.

Venturinus de Bergomo, a patria ita dictus, Ord. Prædicatorum, magno animarum flagravit deſiderio, a Benedicto XII. in exilium actus, a Clemente VI. reſtitutus, crucem in expeditionem Hieroſolymitanam prædicare juſſus eſt: ipſe quoque ad iter eo ſe accinxit, ſed Smyrnæ obiit a. 1346. Scripſit *Sermones* & *Epiſtolas*. Ex his quædam excerpta dedit Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 620. 621. cui hæc debentur. Adde Ambr. ab Altamura Bibl. Domin. p. 118.

Veranius, Eucherii Lugdunenſis Epiſcopi filius, poſt Epiſcopus Vincienſis, de quo ſupra, ubi de Salonio fratre egimus, dictum fuit. Vide præterea Hiſt. literaria Galliæ tom. II. pag. 476.

Veranius, Epiſcopus Cabellicenſis circa a. 580. Ejus eſt *Sententia* in aliquo Concilio propoſita *de continentia Clericorum*, tom. V. Conciliorum Labbei p. 977. & tom. III. Harduini p. 458. Confer librum cit. tom. III. p. 356. Adde Galliam Chriſtianam tomo I. p. 941.

Vercellinus de Vercellis, a patria ſic dictus, Ord. Prædicatorum circa a. 1460. Ejus ſunt *Poſtilla ſuper Evangelia Dominicalia*, *Hymni & Sequentiæ de Sanctis*, *Summa Logicæ*, *cujus titulus* Tetralogus, *Quæſtiones in totam Phyſicam & Theologiam*, *Logica contra Ocham*, *quam inſcripſit* Anti-Ocham. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 822. 825. Andr. Roſſotti Index Scriptorum Pedemontii p. 553. Altamura Bibl. Domin. p. 80.

Verecundus Presbyter ſcripſit in *Canticum Canticorum*. Poſſevinus tomo II. Apparatus p. 519.

Alius Afer, Epiſcopus Juncenſis in Byzancena Africæ provincia, exul Chalcedone obiit a. 552. ſcripſit duos medicos breveſque libellos, quorum primus *de Reſurrectione & Judicio*, alter *de Pœnitentia* agit. Appendix Iſidori & Ildefonſi de Script. Eccl. c. 6. ibique Miræus, Leyſeri hiſt. Poetarum medii ævi p. 146.

Veremundus, Hiſpanus, Archidiaconus ad D. Andream in Scotia, a. 1090. ab Hectore Boethio & Guil. Elphinſtono laudatus, ſcripſit *Scotorum Antiquitates*. Balæus Cent. XIV. 46.

* *Petrus Paulus Vergerius* Juſtinopolitanus ad excidium uſque Carrarienſis familiæ in ejus famulatu perſeveravit; anno 1404. Doctoris Lauream ibidem conſecutus eſt. Tempore Concilii Baſileenſis in Hungaria obiit, ut ex fide Æneæ Sylvii teſtatur Bergomenſis in ſupplemento chronicorum ad annum 1428. Laudatur a Jano Pannonio in Panegyrico Guarini hoc verſu:

Rupibus & ſparſos decorans Vergerius Iſtros;

a Raphaele Volaterrano, Jovio, Voſſio, & aliis. Scripſit hiſtoriam Carrarienſium Principum ab eorum origine uſque ad Jacobini mortem a Muratorio Rer. Italicar. T. XVI. vulgatam. Dedit etiam librum *de ingenuis moribus*, quem ego habeo ex editione Veneta an. 1497. cum commentariis Joannis Bonardi presbyteri Veronenſis. Scripſit & vitam Franciſci Petrarchæ a Jacobo Philippo Thomaſino Æmonenſi Epiſcopo in *Petrarcha redivivo* vulgatam. Teſte etiam Bergomenſi orationes dedit in laudem S. Hieronymi, quas in Eſtenſi Bibliotheca ſe reperiſſe teſtatur Muratorius; una tamen ex his orationibus lucem aſpexit excuſa in fine epiſtolarum S. Hieronymi editionis Venetæ an. 1490. tom. 2. in fol. Recuſa dein in Mantiſſa ad opera S. Hieronymi editionis noviſſimæ Veronenſis pag. 298. inter vetera teſtimonia de S. Hieronymo. Eſt etiam ejus *Invectiva* contra Sigiſmundum Malateſtam, qui Virgilii Maronis ſtatuam e foro Mantuano ſummovit; quæ oratio alicubi legitur hoc titulo: *Invecti-*

va in Carolum de Malateſtis ; tum & *Invectiva in Ludovicum Alidoſium* . Dedit & hiſtoriam Principum Mantuanorum fruſtra huc uſque quæſitam . Collegit etiam *Syllogem* ſententiarum ex Timæo Platonis hoc titulo diſtinctum : *Allegabilia dicta ex Timæo Platonis* . Olim pariter extabat liber epiſtolarum ejus . Denique ſupereſt adhuc ejus Apologia pro Carrarienſibus Principibus contra Albertinum Muſſatum , & opuſculum de differentia amici , & aſſentatoris . Diligenter diſtinguendus eſt Paulus Vergerius iſte ab alio ejus nominis Vergerio Juſtinopolitano Epiſcopo , qui cum minus recta de religione ſenſiſſet multis jactatus eſt , ac tandem Italiam , & Fidem Catholicam deſeruit . Obiit anno 1565.

Exciderat de ſeniori illo Vergerio id , quod legi in catalogo Codicum MSS. Bibliothecæ regii Athenæi Taurinenſis , in quo Tom. II. pag. 304. codex 1027. ſe offert ſcriptus hoc titulo : *Petri Pauli Vergerii de Juſtinopoli ſermo de laudibus B. Hieronymi* . Incipit : *Præſtantiſſimi viri , atque optimi Patres : cum bona venia veſtra ;* eſt tamen idem opus ac orationes in laudem S. Hieronymi , quarum ſupra ex Muratorio memini . Ibi pariter in cod. 601. Latino extat carmen ad Franciſcum de Carraria ſuper reditu natorum ejus Franciſci & Jacobi ex hoſtili captivitate . Denique Arriani opuſculum de Alexandri Magni Indica expeditione e Græco in Latinum vertiſſe conſtat ; quam verſionem utpote barbaris Germanicis magis quam latinis auribus dulciter inſonantem , e manibus delicatulorum excutiendam ratus Bartholomæus Facius , ſuam ipſe adornavit , quam viciſſim alii improbandam cenſuerunt . Vide Fabricium Biblioth. Græca tom. 3. pag. 269. quo etiam docente verſio iſta Vergerii numquam typis prodiiſſe diſco .

Hæc poſtquam ſcripſi incidit in manus meas Cl. Zeni opus differt. Woſſianæ T. I. pag. 51. &c. ex quo plura mihi incognita de hoc Vergerio didici . Igitur epiſtolarum Vergerii Codicem nondum quidem editum adhuc tamen ſupereſſe apud Cl. Brunaccium nunc primum ſcio . Verſionem Arriani pedeſtrem quidem non tamen barbaram ideo vir clariſſimus extitiſſe demonſtrat , atque ex eodem MS. Codice præfationem ad Sigiſmundum Imperatorem producit .

Invectiva in Malateſtam directa eſt ad Ludovicum Alidoſium , ex quo factum eſt , ut quidam invectivam unicam in duas diſtinxerint , aliam in Malateſtam , aliam vero in Alidoſium , quem tamen habuiſſe exoſum nullibi diſcimus . Invectivam iſtam ſub nomine Guarini Veronenſis dedit P. Martene Veter. Monum. T. 3. col. 868. ſed illam ſuo Authori Muratorius Rer. Italic. T. 16. col. 112. reſtituit . Alia hujus opera videnda ſunt apud Zenum *ibid.*

Vernherius de Bothis , vide *Warnherus* .

Verus , Epiſcopus *Arauſionenſis* , ſub finem ſec. V. ſcripſit *Vitam S. Eutropii* , deceſſoris ſui , qui poſt Ann. 475. deceſſit . Sigebertus Gemblacenſis c. 73. Tota nondum proſtat , ſed particulam ejus ex Codice Pariſino dedit Dan. Papebrochius in Actis Sanctorum Tom. VI. Maji p. 699. Epiſcopum *Hiſpalenſem* perperam vocat Trithemius de ſcript. Eccleſ. c. 245. quem ſequitur Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 520. qui & nomen *Eutropii* non expreſſit , ſed habet *Epiſcopi* . Vide Galliam Chriſtianam T. I. p. 767.

Verus , Epiſcopus *Rutenenſis* in Galliis , qui A. 625. Concilio Remenſi interfuit . *Epiſtolæ* ejus *duæ* ad Deſiderium Epiſcopum Cadurcenſem editæ ſunt a Caniſio Lect. Ant. T. I. p. 648. 649. ad ipſum vero datæ ſunt Epiſtolæ Sulpitii Severi Epiſc. Bituricenſis , ibidem p. 645. & Ruricii Lemoviceni II. 22. Adde Galliam Chriſtianam Tomo I. p. 201.

Annales Vetero-Cellenſes , nihil habent , quod Annalibus ſimile ſit , ſed continent enarrationem illuſtris proſapiæ Mar-

Marchionum Miſniæ. Auctor, cujus nomen non eſt cognitum, monachus fuit in monaſterio Veteris Cellæ in Miſnia, quod Chriſtianus Schlegelius & Jo. Conradus Knauthius ſingulatim deſcripſerunt. Editiones illius varias recenſet Clar. Kreyſigius in Bibl. Hiſtorica Saxoniæ ſuperioris p. 4.

Uſingus vel *Uffo*, Worcomienſis Friſius, Ord. S. Benedicti, monachus in cœnobio S. Ludgeri Werthinenſis, ſcripſit *Carmen de S. Ludgero*, quod editum eſt in Actis Sanctorum Tom. III. Martii p. 659. *Vitam S. Idæ*, *viduæ* Egberti Saxonum principis, apud Surium d. 4. Sept. & Leibnitium T. I. Scriptorum Brunſuicenſium p. 171. *Carmen breve in laudem monaſterii VVerthinenſis*, apud Eundem Tomo III. p. 604. *Vitam S. Lucii*, Regis Britanniæ, quæ nondum eſt edita. Vixit circa A. C. 1000. Val. Andreæ Bibl. Belgica p. 843. Svvertii Athenæ Belgicæ p. 699. Suffridus Petri de ſcript. Friſiæ Dec. VII. 5.

Ugo de Caſtello, Triphernas, quæ urbs hodie *Città di Caſtello* vocatur, Ord. Prædicatorum Florentiæ in conventu S. Mariæ novellæ A. 1337. ſcripſit *in Sphæram Joannis de Sacrobosco*. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum T. I. p. 593.

Ugo de Prato, Ord. Prædicatorum, cujus *Sermones itinerarii dicti a.* 1499. ſunt Florentiæ in Bibliotheca ordinis. Idem p. 893.

Ugolinus, vide *Hugolinus*.

Ugolinus Malabranca, vide ſupra lit. M. quibus adde Gandolfum de ducentis Auguſtinianis ſcriptoribus pag. 343.

Ugolinus de Porta Ravennate, Bononienſis, auditor Irnerii, Juris civilis Profeſſor & Gloſſator celeberrimus. *Gloſſas* ejus Craſſus in ſuo apparatu adjecit. A Friderico etiam I. Imperatore ad librum Feudorum compilandum & conferendum adhibitus eſt. Obiit A. 1168. Pancirollus de claris Legum interpretibus II. 17. Bumaldi Minerval Bononienſe p. 228.

Ugolinus de Scoalocbis, Cremonenſis, U. J. D. Urbis Aſtenſis, Prætor Genenſis & in numerum nobilium relatus circa A. 1318. ſcripſit *ad Codicem Juſtinianeum*, *de legatis piis*, *de compromiſſo*. Ariſii Cremona literata T. I. p. 152.

Uguetinus, Canonicus primum S. Auguſtini, deinde Monachus Metenſis, Ord. S. Benedicti, ſcripſit *Opus de viſione ſua terribili*, quam in ſpiritu habuiſſe ſe refert. Excuſum eſt Pariſiis 1513. fol. apud Henricum Stephanum, in libro trium virorum & trium ſpiritualium virginum, quod Jacobus Faber edidit. Adde Poſſevinum Tomo II. Apparatus p. 520.

Uguitio, vide *Huguitio*.

Vibianus, ſeu *Vivianus Tomaſius*, Urbevetanus, Presbyter Cardinalis S. Stephani in Cœlio monte ab Alexandro III. renunciatus, *plures* ad S. Thomam Archiepiſcopum Cantuarienſem, atque ad Regem Angliæ *literas* miſit, quarum aliquæ publici juris ſunt: Ejuſdem literæ *de Appellatione* aſſervantur MSS. in Bibliotheca Regia, teſte Philippo Labbe in Bibl. MSS. Hibernica legatione functus e vita exceſſit Romæ ſub Urbano III. incertum quo anno, menſeve. Hæc Oldoinus in Athenæo Romano p. 634.

Vicedominus de Vicedominis, Placentinus, Minorita, Gregorii X. ex ſorore nepos, celebris Jureconſultus & cauſſarum patronus, ex Aquenſi Archiepiſcopo a patruo creatus Epiſcopus Cardinalis Præneſtinus, obiit Ann. 1276. Edidit Ann. 1269. in Synodo Aquenſi *Statuta & Conſtitutiones pro ſuis Clericis*. Oldoini Athenæum Romanum p. 635.

Vichardi, Canonici Lugdunenſis, *Carmen Satyricum contra monachos*, a Flacio ex Codice Veteri deſcriptum, exſtat in Bibl. Regiomontana, teſte præfatione ad Frid. Beſſelii Miſcellaneorum Philologico-Criticorum Syntagma. Sed quo tempore auctor vixerit, & reliqua illius adhuc ignorantur.

Victor I. Papa, natione Afer, electus

A. 186. ſedit uſque ad A. 196. vel ſecundum Baronium ab A. 194. 203. *Epiſtolæ* ejus *duæ* in controverſia Paſchali ad Deſiderium & Paracodam, Epiſcopos Viennenſes, exſtant in Bibliotheca Floriacenſi Tom. III. p. 24. 26. apud Baronium ad annum 198. n. 17. cum notis Binii Tom. I. Conciliorum: aliæ duæ Tom. I. Conciliorum Harduini pag. 103. Tribuitur ipſi quoque Opuſculum, quod inſcribitur, *Ratio fidei reddita Hunerico Regi Vandalorum*.

Vide Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 218. Oldoini Athenæum Romanum p. 635.

Victor II. prius dictus Gebehardus Epiſcopus Aichſtetenſis, ſedit ab Ann. 1055. ad 1057. *Litteræ* confirmatoriæ privilegiorum eccleſiæ Sylvæ Candidæ exſtant apud Harduinum T. VI. Conciliorum p. 1037.

Victor III. antea Deſiderius Abbas Caſinenſis, de quo ſuperius actum eſt l. IV. p. 63. Hujus forte eſt *Admonitio* carmine ſcripta, cujus initium: *Ergo doma carnem, qui vis evadere mortem.* Exſtat in Bibl. monaſterii S. Martini Tornacenſis, teſte Ant. Sandero Bibl. Belgica MSS. p. 108. *Oratio* in Concilio Beneventano, de miſeriis Eccleſiæ Romanæ & nequitiis multifariis Guiberti Anti-papæ, apud Leonem Oſtienſem III. 71. Baronium ad annum 1087. n. 9. 16.

Victor Antipapa, antea dictus Octavianus Cardinalis S. Cæciliæ, intruſus A. 1159. moritur A. 1164. *Epiſtola* ejus ad Principes Germaniæ de electione ſua occurrit apud Radericum Friſingenſem II. 50. & Baronium ad An. 1159. n. 42. Alia ad Albertum Epiſcopum Virdunenſem pro abſolutione Eccleſiæ S. Michaelis prodiit in Miſcellaneis Baluzii Tomo IV. p. 465.

Victor, *Capuanus* Epiſcopus, vixit temporibus Juſtiniani, & refutavit Cyclum Paſchalem Victorii ſ. Victorini Aquitani, quod opus Beda citat, de ratione temporum c. 49. ſed hodie non exſtat. *Præfatio* ejus *in Ammonii Harmoniam Evangeliſtarum*, Moguntiæ 1524. 4. edita exſtat in Bibliothecis Patrum, Orthodoxographis & alibi. Vid. Sigebertus de ſcript. Eccleſ. c. 20. Baronius ad Martyrologium 17. Octobr. Leon. Nicodemi additiones ad Toppii Bibl. Neapolitanam p. 246. 247. Labbeus de Script. Eccleſ. Tomo II. pag. 461.

Victor de Carben, Ex-Judæus, in Archiepiſcopatu Colonienſi baptizatus, poſt inter Chriſtianos Sacerdos, circa initium ſeculi XVI. Scripſit *de Vita & moribus Judæorum*, Colon. 1504. 1509. 4. Pariſ. per Henr. Stephanum, 1511. 4. *Propugnaculum fidei Chriſtianæ*. Colon. 1518. 4. cujus pleniorem notitiam dat Wolfius Bibl. Hebr. Vol. IV. pag. 568. quem & de ipſo confer Vol. I. p. 355. III. p. 238. IV. p. 815.

Victor Cartennæ in Mauritania Epiſcopus circa A. 460. teſte Gennadio c. 77. Scripſit *adverſus Arianos* ad Geiſericum, Vandalorum regem, *de pœnitentia publica*, *ad Baſilium quendam ſuper mortem filii conſolatorium libellum*, & *Homilias* multas. Liber *de pœnitentia* habetur ad calcem operum Ambroſii in multis editionibus: Liber vero *de conſolatione in adverſis* inter opera Baſilii Magni Tomo III. pag. 613. edit. Pariſinæ, 1638. Vide præter alios Caveum & Oudinum Tomo I. p. 1282. Tillemontium Tom. XVI. p. 611.

Victor, Epiſcopus Carthaginienſis creatus A. 646. ſcripſit *Epiſtolam* ad Theodorum Epiſcopum Romanum, in qua eum de creatione ſua certiorem facit, & confeſſionem fidei ſuæ exponit. Exſtat apud Baronium ad A. 646. n. 15. & Tom. III. Conciliorum Harduini p. 754. *Fidei ratio*, Hunerico Regi Wandalorum tradita, exſtat in Sichardi Antidoto adverſus Hæreſes & Bibliothecis Patrum.

Claudius Marius Victor, alii *Victorium* & *Victorinum* vocant, perperam, patria Maſſilienſis, ibidem ſec. V. Rhetoricam docuit, mortuus circiter A. 445. Scripſit

pſit *de Geneſi libros III.* carmine epico, cui adjuncta eſt *Epiſtola* ad Salomonem Abbatem. Edidit primum, ſed admodum interpolatos, Jo. Gagneius, Lugd. 1536. Pariſ. 1545. 8. Guil. Mirellus caſtigatiores edidit, omiſſa Epiſtola ad Salomonem, 1560. 8. ſed tamen editionem Gagneianam ſecutus eſt Georgius Fabricius in Corpore Poetarum Chriſtianorum & Bibliothecæ Patrum tantum non omnes. Vide, præter alios, Hiſtoriam literariam Galliæ Tom. II. pag. 244. Leyſeri Hiſtoriam Poetarum medii ævi p. 51. Labbeum T. II. p. 462.

Victor Martyritanus in Africa Epiſcopus, Joannis Caſſiani dicta ita purgavit, & quæ minus erant, addidit, ut ei rerum iſtarum palma merito conferatur: quem inter alia de Africæ partibus cito nobis credimus eſſe dirigendum. Ita Caſſiodorus Inſtitut. divin. cap. 29. loquitur. Ex his Caſſiodori verbis colligi videtur, a Victore Martyritano antidotum contra veneni intimationem, quod ſcriptis ſuis Caſſianus inſeruit, adpoſitum fuiſſe. Baronius tamen exiſtimat, Caſſiodorum ſpe fruſtratum non accepiſſe, quod ex Africa exſpectabat. Siquidem Ado Viennenſis in Chronico, ab ipſo Caſſiodoro id operis, ut Caſſianum corrigeret, elaboratum affirmat, dum ait: *Opera Caſſiani a catholicis cautiſſime legenda, maxime de libero arbitrio & gratia: ſed & Encratitarum hæreſi incautius favit. Errores illius Caſſiodorus purgare volens, non ad plenum omni ex parte potuit.* Hæc ad verbum Miræus de ſcript. Eccleſ. p. 27. edit. Fabric.

Victor Maſſilienſis, non eſt auctor, ſed nomen monaſterii S. Victoris in urbe Maſſilienſi. Id quod ideo moneo, quia in Indice ad Ittigium de Bibliothecis Patrum hic Victor una cum Vincentio Metenſi inter Auctores refertur. Cum vero numerus paginæ evolvitur, tum Chronica Victoris Metenſis & Victoris Maſſilienſis a Labbeo in Bibliotheca nova MSS. indigitantur.

Victor Tunnunenſis Epiſcopus, non Hiſpanus, ut vult Steph. Garibajus Hiſt. gener. Hiſpaniæ VIII. 24. indicante Nic. Antonio, ſed Afer, cujus urbem huc uſque *Tunnunum* fuiſſe crediderunt, Petrus autem Weſſelingius in diſſert. de Evangeliis, juſſu Imp. Anaſtaſii non emendatis p. 27. *Tennonam* vocat. Alii aliter ſcribunt.

Propter tria Capitula multa paſſus eſt, exilio, carcere & plagis mulctatus, tandem in quodam monaſterio Conſtantinopolitano, cui juſſu Juſtiniani incluſus fuerat, mortuus. Ejus exſtat *Chronicon* ab A. C. 444. ad A. 565. editum a Caniſio Lect. Ant. I. p. 319. in Hiſpania illuſtrata IV. p. 117. poſt Chronicon Euſebii a Joſepho Scaligero editum & in Opuſculis Petri Pithœi p. 397. ſed hæc editio non eſt tam plena. Iſidorus Hiſpalenſis de ſcriptor. Eccleſiaſticis c. 25. ipſum Chronicon ab orbe condito ad primum annum Juſtini junioris condidiſſe ſcribit, in qua re ipſi, qui ætate proprior eſt, non omnem fidem cum Baſnagio negabimus. Librum ejus *de pœnitentia* ediderunt Benedictini in Appendice ad T. II. Operum Ambroſii p. 589. *Pro defenſione trium Capitulorum lib. I.* memorat Trithemius de ſcript. Eccleſ. c. 214.

Adde Labbeum de ſcriptoribus Eccleſ. T. II. p. 462.

Victor Epiſcopus *Vitenſis* in provincia Africæ Byzacena, Ann. 484. Eugenii Carthaginienſis Epiſcopi profeſſioni fidei Hunnerico Regi Vandalorum oblatæ ſubſcripſit. *Uticenſem* vulgo quondam dixerunt, ſed recentionibus temporibus fidei Codicum & ope Criticorum res ſatis clare deducta eſt. Imo quatuor Victores Vitenſes Epiſcopos fuiſſe memorant Memoriæ Trivultinæ menſe Aprili A. 1709. quibus adde Acta Sanctorum Tomo III. Auguſti p. 454. Noſter perſecutione orthodoxorum ejectus Conſtantinopolin abiit, ibique, vel, ut Cotelerius Tomo III. Monumentorum p. 598. contendit, in Epiro veteri ſcripſit

Hi-

Hiſtoriam perſecutionis Vandalicæ ſive Africanæ ſub Genſerico & Hunnerico, Vandalorum regibus, cui ſub finem Appendicis loco annexuit *Acta ſeptem monachorum martyrum Capſenſis territorii*. Hiſtoria perſecutionis, ab aliis in tres, ab aliis in quatuor, quinque vel ſex libros diſtinguitur. Imo in Codice monaſterii Cremiſanenſis Ord. S. Benedicti in Auſtria, qui ſeculo XII. ſcriptus eſſe creditur n. 55. *Victoris hiſtoriæ Wandalicæ libri XIV.* annunciantur. Niſi forte aliud ſit opus, ab hoc noſtro diverſum, quod hiſtoriam non perſecutionis Wandalicæ, ſed potius res geſtas regum Wandalicorum in Africa contineat; tum ſane auro carius volumen eſſet, quod orbi erudito non ultra debebat invideri. Hæc autem Hiſtoria perſecutionis prodiit primum Coloniæ 1517. 8. deinde cura Reinhardi Lorichii, ibidem 1537. per Beatum Rhenanum Pariſ. 1541. in Orthodoxographis Grynæi Tom. I. pag. 799. in Bibliothecis Patrum, porro cum annot. Franciſci Balduini poſt Optatum Milevitanum, Pariſ. 1569. 8. Hæc editio in Bibl. S. Joannis Hamburgi occurrit, a Friderico Lindenbrogio collata cum MS. optimo Lugdunenſi, ex quo innumera loca optime reſtituuntur. Prodiit ulterius cum Operibus Vigilii Tapſenſis, quæ Divione 1664. 4. impreſſa ſunt, cum notis & diſſertationibus Petri Franciſci Chifflectii, Soc. Jeſu Presbyteri, (*a*) tandem parte prima Hiſtoriæ perſecutionis Vandalicæ a Ruinarto editæ, cum notis & obſervationibus illius, Pariſ. 1694. 8. (*b*)

Verſio Belgica, *van vervolginghe der Chriſtenen in Africa door de Vandalen*, prodiit Antverp. 1568. 8.

Ei quoque tribuitur *Paſſio Liberati Abbatis & ſociorum ejus Carthagine*, quæ editio eſt a Surio d. 17. Aug. & in Actis Sanctorum Tomo III. Auguſti p. 455.

Conjiciunt porro, ipſum Auctorem eſſe *Notitiæ provinciarum & civitatum Africæ*, quam edidit Sirmondus Operum T. I. pag. 430. vid. tamen Tillemontium T. XVI. p. 558. Non autem videtur auctor *Expoſitionis fidei Catholicorum Arianis oblatæ*, de qua idem p. 561. 598.

Cæterum Anonymi *Diſſert. ſur Victor de Vite, avec une nouvelle vie de cet Eveque* prodiit Pariſ. 1708. 12. Confer Journal des Scavans 1708. p. 243. Memoires de Trevoux 1709. Avril. pag. 677.

Victorianus Voconius, vide infra *Voconius*.

Victorinus, (1) pleno nomine *Fabius* (*a*) *Marius Victorinus*, Afer, Rhetoricam Romæ diu docuit, & ad ſenectutem gentilium ſuperſtitionem ſectatus, tandem vero ad veram fidem converſus eſt. Mortuus eſt anno circiter 370. De converſione elegans eſt teſtimonium Auguſtini Confeſſ. VIII. 2. 5. 11. Ex ſcriptis ejus nota ſunt ſequentia:

1. *Expoſitio in libros duos Ciceronis de Inventione*, editi cum libris Rhetoricis Ciceronis, & in Rhetoribus Pithœi p. 79. Seorſim Mediolani per Anton. Zarotum, 1474. fol. Pariſ. apud Aſcenſium 1508. fol. ibid. per Rob. Steph. 1537. 4.

2. *De re Grammatica* ſive *Orthographia, de carmine heroico*, & *de ratione metrorum*. Hæc exſtant in Grammaticis Ve-

(*a*) Giornale di Roma 1675. p. 23. ſeqq.

(*b*) Journal des Scavans 1694. p. 675. Journal de Hambourg p. 109. Acta Erudit. Tomo II. Supplem. p. 407.

(1) Victorinos alios hac occaſione memoramus ex Jo. Launoji diſſert. de quinque Victorinis.

1. Victorinus, qui hæreſin Praxeæ defendit, memorante Tertulliano de præſcriptione adv. hæreticos cap. ult.

2. Victorinus Maſſilienſis, de quo infra ſub *Claudius Marius Victor*.

3. Victorinus Lampadius, Antiochenus, cujus *Orationes conſulares* varias, nec non *Imperatorias* in laudem Zenonis Imp. citat Photius Cod. CI.

4. Victorinus Aquitanus, vide infra *Victorius*.

5. Victorinum Epiſcopum, qui ob redargutos Paſchales Eccleſiæ cyclos in Synodo Romana altera damnatus ſit, memorat Baronius ad a. 303. 324. ſed ſine teſte.

(*a*) *Laurentii* nomen interponit Sirmondus ad lib. I. Epiſt. Ennodii, procul dubio ex Codicibu antiquis, quos tamen non indicavit.

Veteribus Putſchii p. 1939. ſeqq. ubi tamen perperam *Maximus Victorinus* vocatur. *Ars Grammatica* & *de ratione metrorum* rurſus occurrunt apud eundem Putſchium p. 2450. Alias editiones habet Fabricius Bibl. Lat. IV. 7. pag. 796.

3. *De ſanctiſſima Trinitate* adverſus Arrianos.

4. *Contra Juſtinum Manichæum*.

5. *De principio diei*. Hæc duo Opuſcula primus edidit Jac. Sirmondus Pariſ. 1630. 8.

6. *De generatione Verbi adv. Candidum Arrianum*. Liber editus primum cum Jac. Ziegleri Conceptionibus in Geneſin, Baſil. 1528. fol. poſt in Hæreſiologia Heroldi p. 171. Is vero Zieglerus docet hunc librum adverſus Candidum præponi debere libris IV. de Trinitate, quia verba illorum prima hæc ſunt: *In primo ſermone hujus operis & multa & fortiora quædam etiam horum, o amice Candide, propoſita atque tractata ſunt abs te: quæ quanquam ut opportuna diſſoluta ſunt, tamen idcirco iſta ex eorum Epiſtolis audire volumus*. Hinc merito miratur Andr. Rivinus in præfatione ad Scripta duorum Victorinorum p. 28. quod Bibliothecæ Patrum, earumque compilatores, hoc Opuſculum prorſus neglexerint. Ne igitur oblivioni traderetur, Andreas Rivinus illud præmiſſo Candidi Arriani libello, pag. 223. recudi juſſit p. 238. operis modo laudati. Denique duo hæc opuſcula Candidi & Victorini tanquam nondum edita ex Codice Auguſtano S. Udalrici produxit Mabillonius Annal. Tom. IV. p. 155. edit. novæ p. 1. ita tamen, ut mutila ſit Epiſtola Candidi. Incipit enim ita: *Dei eſt omnis ſubſtantia. Deus igitur non eſt ſubſtantia. Quomodo igitur &c.* Adde Ittigium de Bibliothecis PP. c. 3. pag. 295. Maxima autem inter has editiones eſt lectionum varietas, ſic ut una ex altera emendari poſſit. De Cenſura Campani in hunc librum vide ſupra lib. III. p. 327.

7. *De Trinitate hymni tres*, alii ſic habent, *de Homouſio recipiendo hymni tres*, exſtant in editione Rivini (Gothæ 1652. 8.) p. 208.

8. *Carmen de fratribus VII. Maccabæis*, quod quidam *Nictario*, alii *Victorino Pictavienſi* tribuunt, a Rivino quoque editum eſt cum annot. p. 167. Pleraque ſcripta Theologica etiam in Bibliothecis Patrum occurrunt.

9. *Verſio Iſagoges Porphyrii de quinque vocibus* extat cum Boethii Commentariis.

10. Inedita ſunt, Hieronymo teſte, *Commentarii in Apoſtolum*, h. e. Epiſtolas Paulinas, & teſte Caſſiodoro de Dialectica, liber *de ſyllogiſmis hypotheticis*.

Victorinus non *Pictavienſis*, ut perperam vulgo crediderunt, ſed *Petavionenſis* Epiſcopus, id quod ſingulari diſſertatione de Victorino Epiſcopo & Martyre adſtruxit Jo. Launojus Tomo II. Operum, part. 1. p. 634. Fuit autem *Petavio* urbs Pannoniæ, inter Siſciam & Vindobonam ad Dravum fluvium, quod ex Tacito, Æthico, Itinerario Antonini, Ammiano Marcellino & aliis probat idem Launojus Obſervat. I. p. 640. Hodie dicitur *Pettau*, & in Stiria ad fines Slavoniæ ſita eſt. Vixit ſub finem ſeculi III. & A. 303. martyrio coronatus eſt. Hieronymus de Viris illuſtribus c. 74. teſtatur eum ſcripſiſſe in *Geneſin*, *Exodum*, *Leviticum*, *Eſaiam*, *Ezechielem*, *Abacuc*, *Eccleſiaſten*, *Canticum Canticorum* & *Apocalypſin*. Nihil vero illius hodie ſupereſt præter *Commentarium in Apocalypſin*, cujus editionem primam hucuſque ignoro, illatus autem eſt poſtea in Bibliothecas Patrum, & editus ab Andrea Rivino in Scriptis Sacris duorum Victorinorum, Gothæ 1652. 8. idem ſimul edidit *Carmen de Jeſu Chriſto Deo & homine*, & alterum *de Paſcha*, quod an huic noſtro tribuendum ſit, ambiguum eſt. præterea Caveus in Hiſt. lit. p. 95. edidit *Tractatum Victorini de Fabrica mundi*, qui ἀποσπασμάτιον ex Commentario in Geneſin vel Apocalypſin eſſe poſſit,

ſed

ſed de auctore nihil pronunciare audet. Adde Poſſevinum Tomo II. Apparatus p. 523.

Victorinus Epiſcopus neſcio quis. Exſtat ejus *Epiſtola una* ad Ruricium Lemovicenum, ſicut & in hujus Epiſtolis una ad Victorinum habetur.

Victorius, Aquitanus, quem Lemovicenſem vulgo credunt, Clericus Romæ fuit & Mathematicus inſignis ſec. V. Quum illis temporibus de feſto Paſchatis celebrando multæ eſſent controverſiæ, is juſſu Hilarii Archidiaconi Romani *Canonem Paſchalem* conſcripſit, quem Eccleſia Occidentalis poſtea ſecuta eſt. Edidit illum Ægidius Bucherius, Antverp. 1634. fol. cum Commentario. Confer præter alios Auctores Hiſt. literariæ Gallicæ Tom. II. p. 424. Acta Sanctorum Tom. I. Jan. p. 354. le Cointe Tomo I. p. 588. Tom. IV. pag. 870. Mabillonium de ſtudiis monaſticis p. 391. edit. Gallicæ.

Alius Victorius eodem ſeculo in Gallia Poeta inſignis fuit, quem Sidonius Apollinaris celebrat. Vide Hiſt. literariam citatam Tom. II. p. 419.

S. Victricius, Epiſcopus Rotomagenſis ſub finem ſeculi IV. amicus Paullini Nolani, cujus ad illum exſtant Epiſtolæ aliquot. Vitam ejus ſcripſit Jo. Bapt. le Brun, quæ in Actis Sanctorum die 2. Auguſti repetita legitur. *Tractatus ejus de laude Sanctorum*, occaſione receptionis reliquiarum quarundam ex Italia miſſarum, ex MS. S. Galli editus eſt ab Abbate Lebeuf in libro Gallico: *Recueil de divers ècrits pour ſervir d' eclairciſſement à l' hiſtoire de France*. Pariſ. 1739. ſub finem Tomi II. (*a*)

Vigellus, vide ſupra *Nigellus*.

Vigilantius, inter hæreticos vulgo habitus, Gallus natione, non Hiſpanus, cujus ſcripta, quæ hodie non amplius exſtant, refutat Hieronymus, non ſine affectuum depravatorum indicio. In quam rem conferenda eſt diſſert. Jo. Clerici de argumento ab invidia petito. Presbyter fuit Barcinonenſis, & ab Epiſcopo ſuo, quod docet Caveus, etiam durante controverſia, communione non excluſus fuit. Vide Gennadium de viris illuſtr. c. 35. Nic. Antonium Bibl. Hiſpana Vet. II. 11. n. 464. ſ. Hiſtoire literaire de la France T. II. p. 57. ſ. Bælium in Lexico, Pagium ad A. 406.

Vigilius, Diaconus, poſt Archidiaconus Romanus, jam A. 531. a Bonifacio Papa ſucceſſor denominatus, poſtea rejectus, tandem per fraudes Silverio dejecto (*b*) ſedit ab A. 538. 555. Variæ illius *Epiſtolæ* habentur apud Baronium ad A. 538. n. 14. 22. ad Ann. 540. n. 14. 23. ad A. 544. n. 11. ad annum 545. n. 3. 7. 8. ad A. 546. n. 61. 65. ad Ann. 550. n. 2. 9. 16. & ſeqq. nec non Tom. II. Conciliorum Harduini p. 1429. Tom. III. p. 3. 62. 175. ſeqq. 213.

Fragmentum Epiſtolæ Vigilii Papæ exſtat apud Baluzium Miſc. Tom. V. p. 461. *Decretum ſive Conſtitutio Vigilii de tribus Capitulis* exſtat Tom. III. Conciliorum Harduini p. 10. 217. Ejus nomine *Epiſtola* ſcripta, quam impiam Harduinus pronunciat, occurrit in Breviario Liberati c. 22.

Adde Profp. Mandoſii Bibl. Romanam Cent. VII. 76. Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 220. Oldoini Athenæum Romanum p. 636.

Vigilius Diaconus circa A. 430. ſcripſit *Regulam Monachorum*, teſte Gennadio de ſcript. Eccleſiaſticis c. 51. Edita eſt in Collectione Regularum Holſtenii, Pariſ. 1663. 4. part. I. pag. 89.

Vigilius Tapſenſis in Africa Epiſcopus, in provincia Byzacena circa An. 484. Epiſcopum Brixienſem multi ſtatuunt, quibus adſtipulatur Leonardus Cozzandus in Libraria Breſciana pag. 204. 205. Sed hiſtoria illorum temporum

rum

(*a*) *Leipziger gelehrte Zeitungen* 1740. p. 53. Memoires de Trevoux 1740. Dec. p. 2521.

(*b*) Conf. Gottlieb Wernſdorfii jun. Diſſ. de Silverio & Vigilio PP. MM. Witteb. a. 1739. qui Baronii de his narrationes expendit.

rum alia quævis docet: vide modo Sirmondum Tomo III. Opp. pag. 1013. Tillemontium Tomo XVI. pag. 614. ſeqq. Ughelli Italiam ſacram T. IV. p. 528. cum annot. Galeardi. Opera illius conjunctim edidit Petrus Franciſcus Chiffletius, poſt opera Victoris Vitenſis, Divione, 1664. 4. cum annotationibus & diſſertationibus: & quidem ordine ſequenti.

1. *Adverſus Neſtorium & Eutychem libri V. pro defenſione Synodi Chalcedonenſis*, qui ſub Vigilii Tridentini nomine aliquoties editi ſunt: primum Tubingæ apud Huldericum Morhardum, 1528. fol. cum præfatione Caſp. Churrerii, deinde Tiguri 1539. per Caſſandrum Colon. 1575. 8. & ſubjectis Var. Lect. ex vet. Codice P. Pithœi, inter Opera Caſſandri p. 514. Baſileæ, per Joſiam Simlerum 1571. fol. inter Scripta Veterum Latina de una perſona & duabus naturis in Chriſto, fol. 88. b. in Hæreſiologia Heroldi, & in Bibliothecis Patrum. Ipſe poſſideo editionem Lipſienſem, ex officina Vœgeliniana typis nitidis expreſſam, 8. ſed ſine mentione anni. Germanice vertit Chriſtoph. Stolberg, Paſtor Creutzenacenſis, 1572. 8.

2. *Altercatio ſub nomine Athanaſii adverſus Arium*, ſive Dialogi II. in Concilio Nicæno inter Athanaſium & Arium habiti p. 84. Exſtant Tomo III. Opp. Athanaſii p. 632.

3. *Dialogi ſive Altercationes tres, ſub nomine Athanaſii* adverſus Arium, Sabellium & Photinum, p. 118. Hos ſibi ipſe tribuit Vigilius libro V. adv. Eutychen c. 2. Exſtat Opp. Athanaſii Tomo III. p. 642. Utrumque hoc opus in unum compaginavit & cum libris adverſus Eutychen edidit Georgius Caſſander.

4. *De Trinitate, ſive de unita Trinitate Deitatis libri XII. ad Theophilum.* Undecim tantum libri exſtant T. III. Opp. Athanaſii pag. 604. Idatio Claro Antelmius & Benedictini in Opp. Athanaſii p. 603. octo libros priores vindicant: Reliqui, nimirum nonus, decimus & undecimus auctorum incertorum ſunt: Duodecimus, qui inſcribitur *de Trinitate & Spiritu Sancto*, ipſius Athanaſii genuinus fœtus eſt, inter opera ejus T. I. editus.

Vigilius patria Romanus, Epiſcopus *Tridentinus*, martyrio coronatus circa A. 400.

Epiſtola ad Simplicianum Epiſc. Mediolanenſem, quæ geſta Siſinii & ſociorum martyrum continet, edita primum eſt ab Aloyſio Lipomano T. II. Vitarum ſanctorum priſcorum Patrum, poſt a Laur. Surio d. 29. Maji, a Baronio ad Ann. 400. denique in Actis Sanctorum Tom. VII. Maji p. 41. *Alium de eadem materia libellum*, Joanni (Chryſoſtomo) urbis CPol. Epiſcopo inſcriptum, quem Baronius periiſſe dolebat, ex MS. Vaticano edidit Papebrochius l. c. p. 42.

Sunt qui *libros contra Eutychetem* huic Vigilio tribuunt, quos toto cœlo errare oſtendit Baronius ad Martyrologium Romanum. Conſtat enim, Eutychen, multo poſt, quam Vigilius Tridentinus, martyrio coronaretur, hæreſim ſuam diſſeminaſſe, contra quem alter Vigilius ſcripſit. Vide Ughelli Ital. ſacram Tomo V. p. 589. & Proſp. Mandoſii Bibl. Romanam Centur. I. 22.

Philippus de Villeta, monachus, poſt Abbas S. Dionyſii A. 1398. ſcripſit librum *de auctoritate Conciliorum* & *Chronica*. Sunt, qui ipſi tribuunt *Vitam Caroli VI. Francorum Regis*, quæ MS. eſt in Bibl. Thuanea, jam Regia, & Gallice tranſlata a Jo. le Laboureur, Pariſ. 1663. fol. 2. Vol. ſed fundamento non ſatis firmo innixi. Vide Oudinum Tomo III. p. 1270. & Galliam Chriſtianam, edit. antiquæ Tomo IV. pag. 338.

Vincentius, Prior Cartuſiæ *Axpacenſis* in Auſtria, cujus *Epiſtolas XX.* quibus tamen aliorum quædam admixtæ ſunt, ediderunt Bern. Pez & Philib. Hueber Codicis Diplomatici parte III. p. 327.

Pleræque datæ ſunt ad Jo. de Weylhaim, monachum Mellicenſem, qui nonnunquam ad marginem quædam notavit, ex quibus hoc memoramus, quod A. 1459. fuerit ſeptuagenarius, p. 338. 9. natus igitur A. 1389. Agnovit autem bonus ſenex calamitatem Eccleſiæ temporum ſuorum, inde conqueritur, quod Concilia generalia, eorumque decreta non obſerventur, quod de Cardinali Cuſano nihil boni ſperandum ſit, quod electio Calixti III. ſenis octogenarii reformationi Eccleſiæ parum profutura ſit, quod inteſtini Eccleſiæ hoſtes multo ferocius in Eccleſiam ſæviant, quam Turcæ & barbari &c. Extant quoque notabilia quædam de peregrinatione puerorum ex Germania & Helvetia ad monaſterium S. Michaelis de periculo maris in Picardia. Credibile vero eſt, eum, utpote teſtem veritatis, non habuiſſe multos amatores, illum tamen, tanquam ſenem, tolerare coacti ſunt. Succeſſor ipſius in munere Prioratus, Thomas, ad eundem Jo. de Weylhaim de hac re conqueritur, quod tam libere ſcribat, & admonitionem reſpuat. Inter alia controverſiam habuit cum Bernardo de Waging *de ignorantia docta*, quorſum pertinent Epiſt. X. & XV. nec non annotatio Jo. de Weylhaim p. 342. nam ultra modum hæc exaggerare nolo.

Vincentius Bandellus, Caſtro novo diœceſis Dertonenſis oriundus & A. 1435. natus, Ord. Prædicat. Magiſter Theologiæ, diſputator ſubtilis, Prior Bononiæ & Mediolani, A. 1500. Magiſter Ordinis, Galliam, Belgium, Hiſpaniam & Germaniam peragravit, obiit Ann. 1506. Ejus ſunt *Libellus recollectorius de veritate conceptionis B. Mariæ*, ſine nomine Auctoris impreſſus Mediol. 1475. 4. *Tractatus de ſingulari puritate & prærogativa conceptionis Jeſu Chriſti*, Bonon. 1481. 4. Mediol. 1512. & alibi. *Quod beatitudo hominis in actu intellectus & non voluntatis eſſentialiter conſiſtit*, *Opuſculum de poteſtate Papæ*, *Multijugæ in Theologia quæſtiones*, *Epiſtolæ encyclicæ ad univerſum ordinem &c.* Vid. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. II. p. 1. 2. Altamura Bibl. Domin. p. 226. Hippol. Marraccii Bibl. Marianam T. II. p. 430.

Vincentius Barſius vel *Bartius*, Mantuanus, Ord. Carmelitarum, Theologus & Poeta inſignis, ſcripſit *Silvam Carminum*, Bonon. & *Albam Labyrinthum*, Parmæ 1519. Petri Lucii Bibl. Carmelitana p. 80. Gio. Maria Penſa Teatro degli huomini più illuſtri della famiglia Carmelitana di Mantova pag. 85.

Vincentius Bellovacenſis, non ab Epiſcopatu ſic dictus, ut multi falſo opinantur, ſed a patria, & Cœnobio Dominicanorum, in quo Bellovaci degebat: Burgundum quidam ſtatuunt, ſed ſine cauſſa. Regnante Philippo Auguſto Lutetiæ literis operam navavit, familiæ regiæ adſcriptus, & unus ex primis fuit, qui ordini Prædicatorum ſe adjunxerunt. Helluo librorum fuit, ac proinde nullis dignitatibus ornari voluit, obiit autem A. 1264. Oudinus uſque ad A. 1289. vel 1290. ſuperſtitem fuiſſe ſtatuit.

Vide Trithemium de ſcript. Eccleſ. . 457. Bulæi hiſtor. Academ. Pariſinæ Tom. III. p. 713. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 212. ſeqq. Altamura Bibl. Dominicana p. 21.

Opera ejus hæc ſunt:

1. *Speculum majus*, quod tria alia *Specula* complectitur, *Naturale*, *Doctrinale* & *Hiſtoriale*, quæ una cum *Morali*, de quo poſtea, conjunctim edita ſunt Argentinæ apud Jo. Mentelin 1473. & 1476. Baſileæ apud Jo. Amerbachium ſub titulo *Bibliotheca mundi*, fol. Maittaire Tom. I. pag. 428. Noribergenſis Ant. Coburgeri ubi *Speculum Hiſtoriale* prodiit A. 1483. *Naturale*, 1483. *Morale*, 1485. Regiſtrum in Speculum Hiſtoriale prodiit 1493. *Doctrinale*, 1486. Venetiis 1489. 1494. & 1591. Duaci 1624. fol.

Speculum Hiſtoriale ſeparatim prodiit Mo-

Moguntiæ per Jo. Fuſt, 1474. fol. laudant etiam Noribergenſem 1473. Aug. Vindel. 1496. fol. Gallice verſum Pariſ. 1495. fol. 5. Vol.

Speculum Morale, ut ait Jac. Quetif, non eſt Vincentii, ſed fœtus ſeculi XIV. ex operibus S. Thomæ, Petri de Tarantaſia, Richardi de Mediavilla & Stephani de Borbone compilatus, quod idem ille Quetifius per ſingulas libri partes oſtendit p. 218. 231. Editum eſt Venet. per Hermannum Lichtenſtein 1493. folio. Adde, quæ ſupra ad Tomum X. Operum D. Thomæ Aquinatis dicta ſunt.

2. *Sermonum* pars æſtivalis & hiemalis, Nurenb. per Ant. Koberger, 1492. fol. 2. Vol. Vid. Hockeri Catal. Bibl. Heilsbrunenſis p. 145.

3. Libri *de Gratia humanæ Redemtionis*: *Laudum Virginitatis glorioſæ*: *de S. Joanne Evangeliſta*: *de Eruditione puerorum regalium*: *Conſolatorius de morte amici*. Baſil. per Jo. Amerbach. 1481. fol. Hocker l. c.

4. *Liber conſolatorius de morte amici*, exſtat in Bibl. monaſterii S. Martini Tornacenſis, teſte Ant. Sandero in Bibl. Belgica Manuſcripta p. 119. & in monaſterio Dunenſi: ibid. p. 193. Eſt potius *Epiſtola conſolatoria ad Ludovicum Francorum Regem de morte filii*. Vide Oudinum T. III. p. 453.

5. *Flores ex libris Caſſiani excerpti*: *Commentarius in Orationem Dominicam & ſalutationem Angelicam*, in MSS. Angliæ & aliis exſtant.

6. *De laudibus Beatiſſimæ Virginis*, *ſive de moribus & geſtis ipſius*, Baſileæ apud Jo. Amerbach 1481. impreſſum teſtatur Hippolytus Marraccius in Bibl. Mariana tomo II. p. 431.

Vincentius Carrarius, Doctor & Scriptor Ravennas ſcripſit *hiſtoriam totius provinciæ Ravennatenſis*, ſed huc uſque ineditam, qua tamen uſus eſt Scipio Claramontius lib. VII. Cæſenatenſis. Ætas nondum eſt cognita.

Vincentius de Caſali, Ord. Prædicatorum, a. 1216. ſcripſit *Tractatum de Conceptione B. Virginis*. Poſſevinus tom. II. Apparatus p. 527. Altamura Bibl. Dominicana p. 1. Marraccius tomo II. p. 433.

Vincentii Caſtellani Hiſtoria Foroſempronii eſt in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 140.

Vincentius Cipellus, Cremonenſis, Monachus Caſinenſis & Abbas in monaſterio S. Thomæ Cremonæ circa a. 1442. ſcripſit *de religioſa militia*. Ariſii Cremona literata Tom. I. p. 266.

Vincentius Corcionus, ſcripſit *Archivium Neapolitanum*, ſeu Indicem omnium ſcripturarum ad Regiam juriſdictionem ſpectantium in 18. tomos diſtributarum. MS. exſtat Romæ in Bibl. Sluſiana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 176.

Vincentius Coventrienſis, Ordinis S. Franciſci de Obſervantia monachus, (non Carmelita, ut voluit Lelandus) Doctor & Profeſſor Cantabrigienſis circa a. 1251. Scripſit *Expoſitorium Miſſæ* & *Repetitiones Lectionum*. Balæus Cent. IV. 12. Pitſeus c. 356. Waddingus de ſcriptoribus Ord. Minorum p. 330. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 337.

Vincentius Ferrerius, vide ſupra lib. VI. p. 163.

Vincentius Gruner, Cygnæus, Collegii majoris in Academia Lipſienſi Collegiatus & a. 1410. Rector Academiæ. Scripſit *Expoſitionem in Officium Miſſæ*, *Librum quæſtionum diſputatarum*, *Grammaticam* & *Rhetoricam*. Trithemius de ſcript. Eccleſ. c. 726. Centuria Maderiana c. 27.

Vincentius Hiſpanus JCtus circa a. 1260. quem Antonius Auguſtinus inter cæteros Gloſſatores appellat, præf. ad Decretales. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. VIII. 3. n. 115. & ſub finem tomi II. p. 271.

Alius primum Valentiæ Rex, *Zeit Abu Zeit* dictus Mohammedanus, poſtea Chriſtianus, nomine *Vincentii* aſſumto, obiit a. 1267. aut ſequenti, ſcripſit *de hiſtoria animalium*, qui cum

Abn-Sinæ operibus per Michaelem Schotum ex Arabico in Latinum translatus vulgo dicitur. Idem Antonius VIII. 4. n. 146. * De *Vinc. Hiſp.* iſto juvat ea referre, quæ adnotavit Ptolomæus Lucenſis Hiſtor. Eccl. lib. 25. cap. 26. Hujus Pontificis (Honorii) tempore floruerunt duo Doctores Juris Canonici videlicet Laurentius & Vincentius, quos tradunt Hiſpanos fuiſſe, & magna auctoritate allegantur in jure. De Laurentio nihil lego ſive in Pancirolo ſive in Nicolao Antonio. De Vincentio vero Hiſpanicam habuiſſe originem non alio teſtimonio aſſeritur ab utroque niſi Antonii Auguſtini in epiſtola dedicatoria Antiquarum compilationum. Scripſit commentarium in libros quinque Decretalium eo ipſo tempore, quo illæ prodierunt, quare recentior eſt anno 1260. ut hic definitur.

Vincentius Kadlubko, vide ſupra lib. III. pag. 310.

Vincentius Lector in provincia Franciæ Ord. Prædicatorum circa a. 1500. ſcripſit *Gnomologiam Alphabeticam*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 905.

Vincentius Lirinenſis, natione Gallus, primum ſecularibus negotiis addictus, dein monachus & Presbyter in monaſterio Lirinenſi, mortuus circiter a. 450. De vita ejus ſatis accurate exponit Daniel Papebrochius in Actis Sanctor. tom. V. Maji p. 284. Tillemontius tom. XV. p. 143. Ejus eſt ſub nomine *Peregrini*, *Commonitorium adverſus hæreticos*, quod quidem duplex ſcripſerat, poſterius autem periit. De editionibus illius variis vide Caveum p. 275. & Hiſt. literaire de la France tom. II. p. 310. 311. Optima eſt Baluziana primum ſeorſim a. 1663. poſt aliquoties cum Salviano edita, & Bremæ a. 1688. 4. repetita. Inſeruit quoque Thomaſius Cardinalis Inſtitutionibus Theologicis antiquorum Patrum Romæ 1709. tom. I. p. 188. Recentiſſima eſt D. Joannis Salinas, Neapolitani, Canonici Regularis Lateranenſis ac Theol. Lectoris, qui in Præfat. ad opera Proſperi Aquitanici & Honorati Maſſilienſis a. 1732. Romæ edita teſtatur, ſe Vincentii Lirinenſis opus jam ante menſes aliquot edidiſſe. *Bohemice* vertit Balthaſar Oſthovinus S. J. teſte Sotvvello Bibl. Jeſuit. p. 103.

Quod ipſum aliqui Semipelagianum faciunt, alii vero defendunt, id Lector harum rerum curioſus apud Voſſium & Noriſium in Hiſtoria Pelagiana, nec non alios Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ſcriptores evolvet. Vide Launojum, vel qui ſub ejus nomine latet, in vera Eccleſiæ doctrina de prædeſtinatione & gratia c. 12. Opp. tom. I. p. 1086. item Brunonis Neuſſeri Prodromum velitarem contra (Noriſium) Auctorem Hiſt. Pelagianæ, unde excerpta Actis Sanctorum p. 287. inſerta ſunt, nec non ipſum Papebrochium p. 285.

Tribuunt quoque noſtro *objectiones Vincentianas contra doctrinam Auguſtini de prædeſtinatione & libero arbitrio*, quibus Reſponſiones repoſuit Proſper Aquitanicus in operibus illius obvias. Id quod ſi verum eſt, a crimine Pelagianiſmi non erit immunis. Oudinus ei quoque librum ſub nomine *Prædeſtinati* a Sirmondo editum tribuit, verum Hiſtoria literaria citata p. 313. ſeqq. eum omnibus viribus defendit. Ratio defenſionis eſt, quia ab Eccleſia Romana ſanctus habetur, & a Baronio d. 24. Maji Martyrologio Romano inſertus eſt, quod honoris genus fatente ipſo Tillemontio Hiſt. Eccl. tom. XV. p. 146. ante hoc tempus ipſi a nemine tributum fuit. Vide Oudinum, qui multis hæc tractat, tom I. p. 1233. ſeqq. & Labbeum de Script. Eccleſ. tomo II. pag. 486.

Vincentius de Marvegio, a patria, quod oppidum eſt Galliæ in tractu Gabalenſi, Ord. Prædicatorum ſub finem ſeculi XIV. aut initium ſequentis, ſcripſit *Sermones ſuper Pater noſter & Ave Maria*, item *de Vita Chriſti*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum tom. I. p. 731.

Vincentius Merlinus, Venetus, Ord.

Præ-

Prædicatorum, Profeſſor Metaphyſices Patavinus circa a. 1490. *de metaphyſicis* ſcripſit. Idem p. 872. Altamura p. 212.

Vincentius Metenſis, vide ſupra *Victor Maſſilienſis*.

Vincentius Palæottus, vide ſub lit. P.

Vincentius Presbyter Gallus ſec. V. Gennadio teſte c. 80. *in Pſalmos* commentatus eſt, ſed huc uſque nihil ejus notum eſt. An auctor ſit *objectionum contra Auguſtinum*, de quibus ſub Vincentio Lirinenſi, item libri, qui *Prædeſtinatus* inſcribitur, operoſe diſquirunt Benedictini in Hiſtoria literaria Franciæ Tom. II. p. 414. 415. totique in eo ſunt, ut hominem ignotum ejuſque orthodoxiam defendant, neſcio in quem uſum.

Vincentius Victor, ſeculo V. contra Auguſtini libros *de origine animæ* ſcripſit, ab hoc quoque confutatur. Vide Noriſii Hiſt. Pelagianam I. 19. & Oudinum tomo I. p. 1231.

Vindicianus, Comes Archiatrorum Valentiniani Imp. circa a. 370. cujus *Epiſtola de Medicina*, exſtat cum Medicis antiquis, Venetiis apud Aldum, 1547. fol. p. 86. & inter Medicos minores Andreæ Rivini, Lipſ. 1654. 8. qui noſtro etiam *Carmen de Medicina* tribuit, quod vulgo Marcello adſcribitur. *Quædam* hujus Vindiciani *Epiſtolæ medicæ* in Codice Bibl. Cathedralis Atrebatenſis, teſte Val. Andrea Bibl. Belgica MSS. I. p. 330.

Vindricus, Abbas monaſterii S. Apri in urbe Tullenſi, ſec. X. ſcripſit *Vitam S. Gerardi* Epiſcopi Tullenſis, quæ exſtat in Actis Sanctorum tomo III. Aprilis p. 206. * *Vindricus* florebat ſæculo non quidem X. ſed XI. Scriptum vero ab illo commentarium de S. Gerardo, ſed non integrum, ac potius ex eo epitomen Bollandiſtæ dederunt. Integrum habemus ex Anecdotis Martenis Tom. 3. ſicut ex Calmet in hiſtor. Eccleſiaſt. Lotharingiæ T. I. pag. 55. Vide Hiſtoriam litterariam Galliæ Tom. VII. pag. 510. Obiit an. 1069. ut Calmeto placuit. Mabillonius tamen ambigere ſe profitetur, num ultra annum 161. vitam produxerit.

Virgilius, antiqua & nobili familia ortus in Hibernia, patria relicta transfretavit in Galliam, & in aula Pipini biennio commoratus Odiloni Bavariæ Duci mittitur, ut Epiſcopatui Saltzburgenſi præficeretur. Conſecratus igitur eſt a. 767. obiit a. 785. vel 784. 5. Cal. Decembris. Hic Virgilius una cum Sidonio ſcripſit *Epiſtolam* ad Zachariam PP. contra Bonifacium Archiepiſcopum Moguntinum, quæ inter Bonifacianas habetur. Putatur etiam Virgilius ſcripſiſſe *Gloſſarium* a Melchiore Goldaſto in notis ad Columbanum citatum, & *de Antipodibus*. Hæc Waræus de ſcriptor. Hiberniæ p. 37.

Virgilius Wellendorfer, Salisburgenſis, Artium Magiſter & Theologiæ Baccalaureus in Academia Lipſienſi ſub initium ſec. XVI. Ejus *Trilogium de mirifico verbo intelligibili mentis & cordis* impreſſum eſt Lipſiæ per Melch. Lotter, 1605. 4. *Moralogium ex Ariſtotelis Ethicorum libris excerptum*, ibid. per Wolfg. Stœckel 1509. fol. *Decalogium de Metereologicis impreſſionibus & mirabilibus naturæ operibus*, ibid. per eund. 1507. 4. Erfurt. 1514. 4. *Heptalogium de ſeptem artibus liberalibus*, Lipſ. 1502. 4. *Oecologium ex Oeconomicis Ariſtotelis*. ibid. 1511. fol. *Polilogium ex Politicorum libris Ariſtotelis* ibid. 1513. fol. Vide Centuriam Maderianam n. 61.

S. Virgnous, diſcipulus S. Columbæ, ſub finem ſec. VII. obiit a. 612. Scripſit *Vitam* Magiſtri & Doctoris ſui, teſte Dempſtero Hiſt. Scotiæ n. 1170.

Vitalianus, Papa, Signinus patria, ſedit ab a. 655. 669. Ejus nomine exſtant Epiſtolæ *duæ* apud Baronium ad a. 669. n. 5. 7. *ſex* in Conciliis Harduini tomo I. *una* tomo VIII. Italiæ ſacræ Ughelli p. 19.

Vitam ejus congeſſit Bollandus Tomo II. Jan. p. 779. quibus adde Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 211. Oldoini Athenæum Romanum p. 640.

Vi-

Vitalis & *Tonantius*, Hiſpani, ſec. V. videntur ad hæreſin Neſtorianam delapſi fuiſſe, unde Capreolus ad eos *Libellum* ſive *Epiſtolam* ſcripſit, de qua ſupra Fabricius noſter lib. III. p. 332. *Reſponſio* autem illorum ad eandem, quantum ſciam, nondum edita, exſtat in Codice monaſterii Augiæ Divitis in Svevia, teſte Mabillonio in Itinere Germanico p. 93. edit. Fabricianæ.

Vitalis, de *Auxitana* provincia oriundus, Apoſtolicæ ſedis Notarius, circa a. 1123. ſcripſit *Vitam S. Bertrandi Convenarum Epiſcopi*, quam ediderunt Martene & Durand Collect. ampliſſ. VI. p. 1021.

Vitalis, *Brixienſis* patria, Præpoſitus monaſterii S. Petri Olivetani circa a. 1118. ſcripſit *Hiſtoriam Brixienſem* & *Sermonem de Cruce*, *quæ ibidem adoratur*. Leonardo Cozzando Libraria Breſciana p. 206.

Vitalis de Canellas, vel *Caniellas*, Catalanus, bellicis & politicis expeditionibus Jacobi I. Aragoniæ Regis interfuit, a. 1247. in Comitiis Oſcenſibus *Codicem Legum Aragonenſium* a ſe conſcriptum publicavit. Nic. Antonius Bibl. Hiſpana Vet. VIII. 3. n. 75.

Vitalis de Fontibus, monachus, ſcripſit a. 1333. *Comment. in Boethium de conſolatione Philoſophiæ*, qui MS. eſt in Bibl. Laudunenſi. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 1296.

Vitalis de Furno, vide ſupra, *Joannes Vitalis*.

Vitalis Nemauſenſis, JCtus, *de Collationibus* exſtat in Oceano Juris tomo VI. fol. 222.

Vitalis, *Tholonenſis* Epiſcopus, cujus *Sermo* in Concilio Conſtantienſi a. 1417. habitus exſtat in Herm. von der Gardt Hiſt. lit. Reformationis parte III. p. 17. particula illius jam edita erat in Actis Concilii modo dicti tomo V. præfat. p. 26. *Alius* a. 1416. habitus in Actis laudatis Tomo IV. p. 1360.

Vitellus Afer, Donatiſta, tempore Conſtantis Imp. ſcripſit *de eo*, *quod odio ſint mundo ſervi Dei*; *adverſus gentes*: *adverſus traditores*, quo nomine orthodoxos intelligit; *ad Regulam eccleſiaſticam*. Gennadius de Scriptoribus eccleſ. c. 4.

Vitus Arnpekhius, (non Præpoſitus Ebersbergenſis, de quo paullo poſt, ſed) Presbyter & Sixti Epiſcopi Friſingenſis Capellanus, natus eſt a. circiter 1441. & in Academia Viennenſi literis incubuit. Scripſit

1. *Chronicon Bajoariæ*, quod a. 1495. Sixto Epiſcopo modo dicto dedicavit, exſtat in Bern. Pezii Theſauro noviſſimo Anecdotorum tomo III. part. 3. p. 1. Excerpta de Guelfis ex eodem jam dederat Leibnitius S. R. Brunſvic. Tomo III. p. 660.

2. *Chronicon Auſtriacum* ab a. 810. 1490. editum ab Hieron. Pezio S. R. Auſtriac. tomo I. p. 1165.

3. *Librum de fundationibus monaſteriorum in Bajoaria*, quem ipſe citat Chron. Bajoar. II. 23. & 29. & putat Rev. Bern. Pez non diverſum eſſe ab *Hiſtoria Fundationum nonnullorum per Bavariam monaſteriorum*, quam ſub nomine Andreæ Presbyteri & Canonici Reg. S. Aug. apud S. Magnum prope Ratisbonam Marq. Freherus Ambergæ 1602. 4. evulgavit. Nam Codex Tegernſeenſis, ætati Arnpekhii proximus, id Opuſculum eidem tribuit. Mutilum edidit Freherus, longeque id auctius exſtat MS. in bibliothecis Lunælacenſi & Emmerammenſi.

4. *Librum de geſtis Epiſcoporum Friſingenſium*, ipſe memorat Chron. Bajoar. V. 73. ſed is huc uſque detegi nondum potuit.

Vitus, patria *Cortonenſis*, ab ipſo S. Franciſco a. 1211. in ordinem ſuum allectus, & Miniſter provincialis ad Romaniam ſive Thraciam miſſus, vixit uſque ad a. 1250. Scripſit *Vitam B. Æmilianæ* ſive *Humilianæ* viduæ tertii ordinis S. Franciſci Florentiæ, quam edidit Dan. Papebrochius in Actis Sanctorum tomo IV. Maji p. 386. Adde Waddingum de Scriptoribus ord. Minorum p. 331.

Vitus Prior *Eberſpergenſis* monaſterii

in

in Bavaria, ord. S. Bened. Scripſit *Chronicon Bavariæ* ab initio gentis, uſque ad a. 1505. quod a. 1493. cœptum Wilhelmo, Comiti Palatino Rheni & utriuſque Bavariæ Duci dedicavit. Hic enim Dux per Joannem Regiomontanum, Præceptorem ſuum, hunc laborem noſtro detulerat. Codex ejus MS. ſed negligentius ac perturbatius exaratus habetur in Bibliotheca Cæſarea Vindobonenſi. Hunc Auctorem Lambecius, Neſſelius, Sandius, Gentillottus, & ambo Pezii cum *Vito Arnpekhio* confuderant, ſed Bern. Pezius, Vir Celeb. errorem hunc ingenue faſſus eſt, & detexit, in quo fecit, quod virum honeſtum decet. Ut vero differentiam libri utriuſque alii quoque perſpicere poſſent, dedicationem, Prologum, & contenta hujus Viti Eberſpergenſis ex Codice Vindobonenſi publicavit in Diſſert. Iſagogica ad tomum III. Theſauri Anecdotorum noviſſimi p. 23. 24.

Viventiolus, in monaſterio Cordatenſi educatus, a. 516. fuit Epiſcopus Lugdunenſis. Scripſit quædam, ex quibus vero nihil ſupereſt, niſi *Epiſtola* una non magnæ molis, ad Alcimum Avitum, inter Epiſtolas hujus n. 59. *Fragmentum* orationis in Concilio Agaunenſi a. 517. in Conciliis Labbei tom. IV. p. 1559. & *Tractoria Epiſtola* ad Epiſcopos provinciæ ſuæ, ut ad Synodum Epaonenſem a. 517. veniant, apud Harduinum Tomo II. Conciliorum p. 1046. Adde Hiſtoriam Galliæ literar. Tomo III. p. 94.

Vivianus, monachus Præmonſtratenſis, unus ex primis S. Norberti diſcipulis, circa a. 1130. ſcripſit *Harmoniam* ſive *Tractatum de libero arbitrio & gratia* editum a Martene & Durand Collect. ampliſſ. tomo IX. p. 1073.

* *Vivianus Bononienſis* Doctor, cujus eſt liber impreſſus vetuſtis typis ſine loco & anno in fol. continens caſus in terminis ſuper ff. veteri. Item ejuſdem ſuper infortiato caſus longi. Item ejuſdem ſuper codicem caſus longi.

Ulgerius, Epiſcopus Nannetenſis, aliis Andegavenſis, ab a. 1126. Scripſit Carmine *Vitam S. Mauritii*, Andegavenſis Epiſcopi, ex qua verſus quoſdam adducit Auctor Apologiæ pro translatione prima Renati Andegavenſis Epiſcopi, & ex hoc Launojus in diſſ. de hiſtoria hujus Renati, Operum Tomo II. part. I. p. 675. *Relatio* ejus ad Innocentium Papam II. pro monaſterio Rotenſi adverſus monachos Vindocinenſes exſtat Tomo II. Miſcellaneorum Baluzii p. 200. *Verſus* ejus de Marbodo Epiſcopo Redonenſi ediderunt Martene & Durand in Theſauro novo Anecdotorum Tomo I. p. 357. Mag. Vulgerii *Verſus in Bonifacium VIII. Papam & mores cleri* editi ſunt a Jo. Georgio Eccardo Corporis ſcriptorum medii ævi Tomo II. p. 1849. Ulgerii, Epiſcopi Andegavenſis, *Venalitium diſciplinarum* citat Joannes Sareſberienſis in Metalogico II. 20. p. 108. edit. Pariſ. 1610. Adde & Bulæi Hiſt. Academiæ Pariſinæ Tomo II. p. 778.

Ulmarus, Presbyter & monachus cœnobii S. Vedaſti, ſcripſit libellum *de inventione corporis & miraculis S. Vedaſti* Epiſc. *Atrebatenſis*, qui editus eſt in Mabillonii Sec. II. Benedictino part. I. p. 599.

Ulpericus, vide *Helpericus*.

Ulpho, monachus ord. S. Birgittæ in cœnobio Wadſtenenſi Sueciæ, obiit a. 1433. Scripſit *Vitam S. Catharinæ Suecicæ*, quæ filia fuit S. Birgittæ, quæ primum Stockholmiæ prodiit, poſt apud Surium d. 24. Martii, & in Actis Sanctorum Tomo III. Martii p. 505. Confer Diarium Vadſtenenſe ad a. 1433. & Vaſtovii Vitem Aquiloniam p. 142. edit. Benzelianæ.

Ulricus, cujus cognomen huc uſque latet, Presbyter Orphanorum a. 1432. ad Concilium Baſileenſe miſſus, ibi anno ſequenti defendit *Tertium Articulum Bohemorum in Concilio Baſileenſi propoſitum*. Exſtat in Martene & Durand Collect. ampliſſ. tomo VIII. p. 305. *Replica contra dicta M. Kaltiſen*, ibid. p. 493. Vide Jac. Lenfant Hiſt. Concilii

Ba-

Baſileenſis Tomo I.p.338.& Tomo II.p.4.

Ulricus Engelberti Argentinenſis, ord. Prædicatorum, magnus Theologus & Caſuiſta, obiit a. circiter 1272. cujus *Summa* citatur in Catalogo Doctorum pro maculata Conceptione Mariæ apud Pezium & Hueberum Codice dipl. III. p. 323. Scripſit quoque *ſuper Sententias*, & *ſuper librum Meth.* dubium Meteororum an Metaphyſicorum Ariſtotelis. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum Tomo I. p. 356. Altamura p. 46. *Ulrici de Argentina* magnum opus *de ſummo bono* MS. exſtat in Bibl. Corſendoncana, teſte Val. Andrea Bibl. Belgica MS. II. p. 70.

Ulricus Herbipolenſis, monachus ord. Cartuſiani in Horto Angelorum prope Wirceburgum, & ſacræ paginæ Licentiatus, circa a. 1480. Scripſit carmine *de ſanctis fundatoribus*, *proceſſu*, *titulo ac confirmatione Carmelitani inſtituti*, & *Epiſtolam ad Carmelitas Herbipolenſes*, in qua eos ad majorum ſuorum Eliæ & Eliſæi veſtigia ſectanda hortatur. Theod. Petreji Bibl. Cartuſiana p. 296. Car. Joſ. Morotii Theatrum Chronol. ord. Cartuſienſis p. 109.

Ulricus Huttenus, nobilis Francus, miles, poeta & literator ſummus, ſub initium ſeculi XVI. De cujus vita, ne Iliada poſt Homerum ſcribam, nihil adfero. Eam enim tribus voluminibus edidit Jo. Jac. Burcardus, Guelferbyti 1717. ſeqq. 8. Adde Lexicon Bælianum, & Niceronum tomo XV.

Catalogus Opp. illius habetur apud Burcardum & Niceronum, ſed uterque mancus & mutilus, poteſt autem ex aliis ſcriptis ſuppleri, quod ab otio meo jam impetrare non poſſum.

Ulricus Kriegius, Tigurinus, *hiſtoriam parvam* ſui temporis conſcripſit, in qua Stumpfio teſte, de originibus Habſpurgicis agit. A Bucelino laudatur, & ſec. XIV. ſcriptor dicitur. Stumphius Rudolpho I. Imp. æqualem facit lib. 7. fol. 207. Marq. Herrgott Geneal. Habſpurg. Proleg. VIII. p. 66. Felleri Monumenta inedita p. 40.

Ulrici cujuſdam *Chronicon monaſterii in Enſdorff* exſtat MS. in Bibl. Electoris Bavariæ, teſte Bern. Pez differt. Iſagogica ad tomum I. Theſauri Anecdotorum noviſſimi p. 23.

Ulricus Molitor, Conſtantienſis, Decretorum Doctor Papienſis, & cauſſarum in patria patronus, ſcripſit *de lamiis & pythonicis mulieribus*, Conſtantiæ 1489. 4. Lipſ. 1495. 4. Mantiſſa ad Miræum de Scriptoribus Eccleſ. p. 107. edit. Fabric.

Ulricus Scultetus, Germanice *Schultheiſſ*, Lentzburgenſis, primum Matthiæ Comitis de Buchek Confeſſarius, poſt a. 1333. Epiſcopus Curienſis in Rhætia, obiit a. 1355. Scripſit *Vitas Sanctorum Lucii & Amiſonis Pontificum*, & alia. Phil. Elſſii Encomiaſticon Auguſtinianum p. 302. Gandolfus de ducentis ſcriptoribus Auguſtinianis p. 345.

Ulrichus Velenus, Minhonienſis. Cum præfatione illius a. 1520. 4. prodiit hoc opuſculum: *Graviſſimis certiſſimiſque & in S. Scriptura fundatis rationibus variis probatur: Apoſtolum Petrum Romam non veniſſe, neque illic paſſum. Proinde ſatis frivole & temere Romanus Pontifex ſe Petri Succeſſorem jactat & nominat.* Vidi quoque editionem illius recentiorem.

Ultanus mac Concubar (aliis filius O-Concharii) Epiſcopus Ardbracenſis vel Ardbrecanenſis in Media, Hiberniæ Provincia, obiit valde longævus a. 656. vel 662. Scripſit *Vitam S. Brigidæ*, quam Jo. Colganus edidit in Triade Thaumaturga Hiberniæ p. 527. & Jo. Bollandus in Actis SS. Febr. tomo I. p. 118. Hic poſterior eam ipſi tribuere non vult, adeſt autem apud Colganum p. 542. 545. qui Ultanum expreſſe auctorem facit. *Hymnum miracula S. Brigidæ* complectentem, apud Colganum p. 542. cujus tamen ordo turbatus eſt, ſic, ut acroſtichis Alphabetica non integra ſit, quare & quædam deeſſe credo. Putatur quoque *Vitam S. Patricii* ſcripſiſſe: certe illa uſus eſt Auctor Vitæ Tripartitæ S. Patricii in Sanctis Hibernicis editæ p. 28. quæ & citatur in Actis San-

Sanctorum Tomo II. Martii p. 520.

Alius *Ultanus*, Furfei frater, cujus meminit Beda Hiſt. Eccl. Anglorum VIII. 19. Waræus de ſcript. Hibern. p. 22.

Umbertus Heduus, vide ſupra *Hubertus de Romanis*, lib. VIII. p. 285.

Umno, neſcio quis, ſcripſit *Vitam S. Arnulphi* Epiſcopi Metenſis a. 640. mortui, quam Petrus Boſchius edidit in Actis Sanctorum Tomo IV. Julii p. 440. de erroribus tamen illius hiſtoricis quædam monuit in Commentario prævio p. 434.

Unvvonus, Camber, linguæ antiquæ Britannicæ admodum gnarus, ab Abbate S. Albani Verulamium vocatus eſſe dicitur, ut quædam in linguam latinam transferret, ex quibus præcipue *Vita S. Albani* memoratur. Vixit a. 970. Lelandus c. 128. Balæus Centur. II. 33. Pitſeus c. 145.

Voconius, Afer, Caſtellani Mauritaniæ Epiſcopus a. 460. Scripſit *adverſus Judæos, Arianos & Hæreticos*, & *Sacramentorum egregium volumen*: Gennadius c. 78. quæ vero hodie non extant. Forte Canonem Miſſæ Gregorii M. juſſu Voconium vel Muſæum Maſſilienſem compoſuiſſe notat Fabricius ex libro *la Perpetuitè de la foy* IV. 3. p. 27.

Voconius, vide Fabricium noſtrum ſupra lib. III. p. 294.

Volcmarus, Abbas monaſterii Furſtenfeldenſis in Bavaria, & Ludovico, Bavariæ Duci, Ludovici IV. Imp. Patri, a Conſiliis, obiit a. 1318. Scripſit *Annales Bavariæ* ab a. 508. 1313. qui etiamnum exſtare dicuntur. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum ord. Ciſtercienſis p. 333. Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 544. Emendandus hic eſt Voſſius, monente Sandio.

Volcvvinus, *Volquinus*, vide ſupra *Folcuinus* lib. VI. p. 174.

Volcuinus, monachus Veteris Campi, ord. Ciſtercienſis, poſt Prior Walckenredenſis, demum primus Abbas monaſterii Sittichenbacenſis in Thuringia, quod abbreviate *Sichem* vocarunt, a. 1179. adhuc in vivis fuit, & teſtis in diplomate apud Leuckfeldium in Antiquitt. Kaltenbernenſibus p. 103. Scripſit *Sermones* pios & doctos, ex quibus *unum Synodalem* habuit & citat Goldaſtus ad Paræneticos p. 95. edidit autem Leuckfeldius Ant. Walckenred. Tomo II. p. 180. Alium *Sermonem de Zizania & Semine* citat Goldaſtus ad Eginhardi vitam Caroli M. c. 32. *Commentarium perpetuum in Evangelia*, adhuc ineditum. Car. de Viſch Bibl. Scriptorum ord. Ciſtercienſis p. 316. Schamelii hiſt. monaſterii Sittichenbacenſis p. 109.

Volradus Schube, Vicarius Hildesheimenſis in ſummo templo, circa a. 1483. ſcripſit *Chronicon monaſterii S. Godehardi in Hildesheim*, pro quo Abbas largiſſimum ei præmium dederat. Greg. Witthenne contin. Chron. Huxarienſis Petri Viſſelbeccii p. 136. An adhuc ſuperſit, non potuit reſcire Luckfeldius, cui hæc debentur ex Antiqu. Bursfeldenſibus p. 92.

Voluſianus ſcripſit *Epiſtolam* ad Auguſtinum, quæ in hujus Epiſtolis eſt ſecunda numero: qua de illo quærebat explicationem dubiorum aliquorum ad Chriſtianam religionem ſpectantium. Hæc Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 544. Epiſcopus autem Carthaginienſis fuit.

Alii cuidam Voluſiano Codices quidam falſo tribuunt *Epiſtolam*, quæ ſub Udalrici Auguſtani nomine ſatis eſt nota, inter quos unus fuit ſatis vetuſtus, quem Jo. Balæus Matthæo Parkero, Archiepiſcopo Cantuarienſi, dono dederat, teſte Martyrologio Anglicano Jo. Foxi: qui etiam, teſte Caveo, aliam de hac re ſub Voluſiani nomine Epiſtolam plane elegantem adjunxit, qua Clerici uxorati cauſam ſuam adverſus Nicolaum Papam ſtrenue & nervoſe agunt.

Voluſius Mæcianus, Brixienſis, JCtus, Imperatorum ab Antonino Pio ad Alexandrum Severum Conſiliarius. Scripſit *Fideicommiſſorum* libros XVI. *Publicorum* lib. XIV. *Ad legem Rhodiam* lib.

lib. I. & Quæſtiones ſingulares.

Leonardo Cozzando Libraria Breſciana p. 206. Ottavio Roſſi Elogj iſtorici di Breſciani illuſtri p. 6.

Uranius, diſcipulus Paullini Nolani & Eccleſiæ dictæ Presbyter, natione Gallus. Dedit a. 431. *Relationem de morte S. Paullini*, quam edidit Surius d. 22. Jun. ex meliore Codice Chifſletius in Paullino illuſtrato p. 198. Acta Sanctorum d. 22. Jun. Tom. IV. p. 195. & Editores novi Operum Paullini Tomo II. p. 143.

Adde Oudinum Tomo I. p. 1006. & Hiſtoire literaire de la France Tomo II. p. 202. In Voſſio hic quædam tranſpoſita eſſe monet Sandius, quæ ad Uranium minime pertinent.

Urbanus I. Papa, Romanus patria, Pontiani filius, a. 224. creatus. *Epiſtola* ejus *ad omnes Chriſtianos* exſtat apud Harduinum Tomo I. Conciliorum p. 113. quæ tamen ſpuria cenſetur. *Decreta* ejus apud Gratianum, Carranzam & Barboſam exſtant. Vide Mandoſii Bibl. Romanam Cent. II. 31. Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 221. Oldoini Athenæum Rom. p. 642.

Urbanus II. Papa, prius Otto Caſtilionæus dictus, monachus Cluniacenſis & Epiſcopus Oſtienſis creatur a. 1088. 12. Martii, obiit a. 1099. 29. Jul.

Vitam ejus cum cura ſcripſit Theod. Ruinartus, quæ impreſſa eſt ſub initium Tomi III. Opp. poſthumorum Mabillonii & Ruinarti: in cujus Appendice multæ quoque Urbani hujus Bullæ exhibentur. Narratio de adventu ejus ad monaſterium Cluniacenſe habetur in Miſcell. Baluzii Tom. V. p. 237. ſeqq.

Adde Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 222. Arn. Wion Lignum Vitæ V. 20. Lyſeri Hiſtoriam Poetarum medii ævi p. 365. Hippolyti Marraccii Bibl. Marianam Tomo II. p. 442.

Epiſtolæ ejus ſat multæ occurrunt apud Baronium inde ab anno dicto 1088. Harduinum Tomo VI. Conciliorum p. 1627. *Sermo ejus poſt conſecrationem Ivonis Carnotenſis* exſtat apud eundem a. 1092. n. 5. *Sermo Synodalis*, in Concilio Claromontano *pro liberanda ab oppreſſione paganorum terra ſancta* reperitur apud Guilielmum Tyrium de bello ſacro I. 15. & Baronium a. 1095. n. 35. 42. *alius* ibid. n. 43. 49. item Tomo X. Conciliorum Labbei p. 514. ſeqq. Tom. VI. Harduini p. 1721. & in Appendice Ruinarti p. 369. 381. *Præceptum* de cœnobio Figiacenſi & Concheuſi uniendo, Mabillonius ſec. III. Bened. part. 2. p. 448. *Decretum* de Primatu Lugdunenſi, Harduinus l. c. p. 1729. de Atrebatino Epiſcopatu, Miræus in Codice piarum donationum, p. 76. 271. de aliis idem p. 669. Continuator ejus Tom. III. p. 21. *Epiſtolæ* ad Epiſcopos Gallos & Clerum Viennenſem in Jo. a Boſco Bibl. Floriacenſi Tomo III. p. 74. 75. *Quatuor* alias Steph. Baluzius in Appendice ad Petri de Marca diſſert. tres (Pariſ. 1669. 8. p. 351. ſeqq. *Privilegium* de Eccleſia Gratianopolitana, idem Miſcellaneorum Tomo II. p. 177. *Bullæ multæ* in Marca Hiſpanica p. 1184. 1208. *Epiſtola* de adulterio Philippi, Regis Galliæ, apud Dacherium Tom. III. Spicilegii p. 418. aliæ p. 422. ſeqq. *Epiſtolæ variæ* ad Eccleſiam Atrebatenſem pertinentes, apud Baluzium Miſcell. V. p. 237. *Epiſtolæ XVI.* aliæ ibidem Tomo VI. p. 371. *tres*, ibid. Tomo VII. p. 129. *Duæ* apud Hahnium Collect. Tomo I. p. 119. 120. *Aliquot* apud Martene & Durand Collect. ampliſſ. I. p. 520. ſ. *Duæ* in Eorundem Theſauro novo Anecdot. p. 248. 267. *Quatuor* ad Epiſcopum Dolenſem, ibid. Tomo III. p. 878. *Duæ* in Codice diplomatico Pezii & Hueberi part. I. p. 297. *Quatuor* in Bibl. Cluniacenſi p. 514.

Urbanus III. antea Lambertus Crivellus, Archiepiſcopus Mediolanenſis, ſedit ab a. 1185. 1187. *Epiſtola* ejus, qua electionem ſuam orbi Chriſtiano indicat, edita eſt a Baronio ad a. 1186. n. 1. *quinque* aliæ Tomo VI. Conciliorum Harduini part. 2. p. 1883. *Variæ* apud Miræum Tomo I. Operum diplomat. p. 550. Tomo II. p. 834. Tomo

III.

III. p. *63.* 353. *una* in Marca Hiſpanica p. 1380. *una* ad Epiſcopum Dolenſem, in Theſauro novo Martenii & Durandi Tomo III. p. 911. *tres* in Codice diplomatico Pezii & Hueberi part. II. p. 33. 40. 42. *duæ* in Bibl. Cluniacenſi p. 1447. Vide Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 224.

Urbanus IV. antea Jacobus Pontaleo, natus Tricaſſibus, patre ſutore veteramentario, primum Canonicus Tricaſſinus, poſtea Archidiaconus Laudunenſis, Epiſcopus Verdunenſis, Alexandri IV. per Germaniam, Pomeraniam, Pruſſiam & Livoniam Legatus, Patriarcha Hieroſolymitanus, tandem a. 1261. Pontifex Romanus, mortuus a. 1264. Ad *Epiſtolas* ejus ſæpe provocat Bzovius, qui Regeſtum ejus in Bibl. Vaticana oculis uſurpavit, *quinque* vero tantum publicavit a. 1262. ſeqq. *plures* Waddingus in Annalibus ord. Minorum. Varia *Privilegia* Academiæ Pariſienſi conceſſa edidit Balæus Tomo III. p. *366.* *Epiſtolas duas* Harduinus Tomo VII. Conciliorum p. 547. *Plures* Miræus opp. diplom. I. p. 429. II. p. 1253. *Sex* Baluzius poſt Concilia Galliæ Narbonenſis p. 167. *Sexdecim* apud Martene & Durand Collect. ampliſſ. p. 1250. *LXIII.* apud Eoſdem in Theſauro novo Anecdotorum Tomo II. p. 1.

Deſcriptio terræ ſanctæ, qua uſus eſt Adrichomius.

Metaphraſis in Pſalm. L. (ſecundum Hebræos eſt LI.) exſtat in Bibl. PP. Pariſinis Tomo I. A quibuſdam tribuitur Urbano III.

Vide Lud. Jacobi a. S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 224. Marraccii Bibl. Marianam Tomo II. p. 444.

Urbanus V. antea dictus Guilielmus Grimoaldus, fuit S. Victoris apud Maſſilienſes Abbas ord. S. Benedicti, & Sedis Apoſtolicæ in Sicilia Nuncius, electus a. 1362. mortuus a. 1370. *Epiſtolas* ejus quaſdam edidit Bzovius ad a. 1366. ſeqq. quam plurimarum vero excerpta ſuppeditat: *tres* Harduinus tomo VII. Conciliorum p. 1767. 1793. 1862. *duas* Miræus, vel potius ejus Continuator, Opp. dipl. tomo II. p. 1326. *unam* Jo. a Boſco in Bibliotheca Floriacenſi tomo I. p. 248. *ſexaginta* in Waddingi Annalibus Minorum, *alias LVII.* ibidem in Regeſto Pontificum, *unam* Chapeavillius tomo III. Scriptorum Leodienſium p. 37. *duas* Martene & Durand Theſ. novo Anecdotorum tomo I. p. 1489. 1492.

Oratio de expeditione terræ ſanctæ ad Joannem Franciæ Regem habita, & *de oratione ex voto Commentaria egregia* memorantur a Lud. Jacobi p. 225.

Adde Wion Lignum Vitæ V. 24. Baluzii Vitas Paparum Avenionenſium Tomo I. p. 363. ſeqq. Oudinum Tomo III. p. 1113. * Inter Conſilia Ægidii Bellameræ ad Conſil. V. occurrunt mihi: *Allegationes Domini quondam Gulielmi Grimoardi* tunc in minoribus conſtituti, & poſtea Urbani Papæ V. in facto monachi delinquentis, qui homicidium commiſit intra clauſtra, & adulterium extra, an de reo cognoſcere pertineat ad Epiſcopum ſive ad Abbatem. Scriptum iſtud an typis prodierit, ignoro; cum neſciam an typis excuſa ſint illa conſilia Bellameræ; & ſi excuſa, an omnia. Ego in MS. cod. Feliniano reperi. *Bullam ejuſdem Pontificis ad Marquardum Patriarcham Aquilejenſem de abuſu in judiciis ferendis corrigendo* dedit Ughellius in Aquilejenſibus, ſed multo correctiorem P. Franciſcus Madriſius Utinenſis Congregationis Oratorii in nova editione operum S. Paulini Aquilejenſis appendice 2. actorum veterum n. 31.

Urbanus VI. antea Bartholomæus Prignanus, Neapolitanus, Decretorum Doctor, ex Archiepiſcopo Acheruntino Metropolita Barenſis, Cancellariæ Apoſtolicæ in Italia Præfectus, Pontifex eligitur a. 1378. moritur a. 1389. *Epiſtolas* ejus complures edidit Bzovius in Annalibus Eccleſiaſticis: *unam* Dacherius Tomo III. Spicilegii p. 751. *unam* Pez & Hueber Codicis diplomatici parte III. p. *69.*

Hiſtoria Epiſcoporum Barenſium uſque ad ſua tempora.

Formulæ precum, Germanice prodierunt Dilingæ 1567.

Adde Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 227.

Urbanus a Bononia, vide infra *Urbanus Servita*.

Urbanus Hydruntinus, ord. S. Franciſci, poſt a. 1429. Epiſcopus Caſtrenſis, ſedit annos 28. Ughelli Italia ſacra Tomo IX. p. 95. Scripſit *de Antichriſto*, *de nativitate Domini*, *de animæ immortalitate*, & Opus, cui titulus *Negotium*. Waddingus de ſcriptoribus ord. Minorum p. 332. Willot Athenæ ſodalitii Franciſcani p. 339.

Urbanus Muſcardus, Sarzanenſis, ſec. XII. ſcripſit *de Chriſtiana amicitia*, *de tranſitu animarum ad beatam vitam*, & *de quatuor elementis*. Sopranus de Scriptoribus Liguriæ p. 728. Oldoini Athenæum Liguſticum p. 540.

Urbani Reverſei Hiſtoria Archiepiſcoporum Senonenſium 8. voluminibus conſtans Pariſiis MS. exſtat in Bibl. Regia. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 953.

Urbanus, *Servita*, Bononienſis, cognomine *Averroiſta*, & *Philoſophiæ Parens*, Theologiæ Doctor, Pariſiis, Patavii & Bononiæ Philoſophiam docuit, circa a. 1390. obiit a. 1503. Scripſit *ſuper libros* (Ariſtotelis) *Phyſicos*, *de Cœlo & Anima*, qui typis excuſi ſunt a. 1485. Bumaldi Minerval Bononienſe p. 235. 264. Orlandi Notitia Scriptorum Bononienſium p. 266. Marcheſii virorum illuſtrium Galliæ togatæ p. 77.

Urſinus, monachus Gallus, vixit ſec. VII. & juſſu Anſcaldi Pictavienſis Epiſcopi, nec non Audulfi, Abbatis ſui, *Vitam S. Leodegarii* Epiſcopi Auguſtodunenſis & Majoris Domus in Francia ſcripſit, editam ab Andr. du Cheſne Tomo I. Scriptorum Francicorum, Mabillonio Sec. II. Benedictino p. 698. & Surio d. 2. Octob. du Cheſne II. p. 617. Adde Sandii notas ad Voſſium p. 272.

Urſinus, monachus, teſte Gennadio c. 27. *adverſus eos* ſcripſit, *qui rebaptizandos hæreticos decernunt*. Primus ſine auctoris nomine edidit Nic. Rigaltius in annotationibus ad Cyprianum, quem ſequitur Jo. Fellus in editione Operum Cypriani. Interea auctorem detexerat Phil. Labbeus in tabula Conciliis a ſe editis præfixa, & inſeruerat Tomo I. p. 770. Vide Caveum & Oudinum Tomo I. p. 1005

Urſio Abbas Cœnobii Altimontenſis in Hannonia circa a. 1054. ſcripſit *Acta S. Marcelli Papæ & Martyris* ſec. IV. Exſtat in Actis SS. tom. II. Jan. p. 9. Val. Andreæ Bibl. Belgica p. 848. Svvertii Athenæ Belgicæ p. 705.

Urſo, *Urſonus*, vel *Urſus*, Notarius Genuenſis, heroico carmine Latino *Liguſticæ claſſis Victoriam de Friderico II. Cæſare* a. 1242. deſcripſit, eodemque metro *librum fabularum moralium* contexuit: quæ opera MSS. apud plures cuſtodiuntur. Hæc Sopranus de Scriptoribus Liguriæ p. 279. Oldoinus in Athenæo Liguſtico p. 541.

Urſo, ſcripſit *Epitaphium* Einonis cujuſdam Abbatis vel Epiſcopi, quod exſtat in Pezii & Hueberi Codice diplom. part. I. p. 8. Alius *Urſo* ſive *Urſus* de *urinis*. Reineſii Epiſt. ad Daumium p. 280. 2. 4.

S. Urſula, cognomine *Cynoſura*, natione Britanna patria Cornubienſis, in oppido maritimo Tamervvorth nata, Chriſtiani Principis Dionothi filia, tandem Coloniæ cum Undecimilla (ex qua undecies mille virgines fecerunt) martyrio coronata circa a. 453. Scripſiſſe dicitur *Documenta fidei*, *de arcanis viſionibus*, & *Epiſtolas ad diverſos*. Balæus Centur. I. 39. Pitſeus c. 36. Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 545.

Urſus, S. R. E. Diaconus, vel, ut alii, Subdiaconus circa a. 860. *Vitam S. Baſilii* Cæſariæ Cappadociæ Ep. ab Amphilochio Græce ſcriptam latinitate donavit. Oldoini Athenæum Romanum pag. 643. Acta Sanctorum Tomo II. Junii p. 937.

Bar-

Bartholomæus Arnoldi Uſingus, ſive *de Uſingen*, monachus Auguſtinianus, Erpfurdiæ docuit, ibique unus ex præceptoribus Lutheri fuit, obiit Herbipoli a. 1532. Ejus ſunt:

Parvulus Philoſophiæ naturalis. Lipſ. 1499. 4.

De falſis Prophetis tam in perſona, quam doctrina vitandis. Erphurd. 1525. 4.

Exercitium veteris artis. Baſil. 1527.

Compendium Philoſophiæ naturalis. Erford. ſine anno 4. Diſpiciant, qui comparare poſſunt, an idem ſit cum parvulo jam memorato.

Sermo de ſancta Cruce Erphurdiæ prædicatus. Erph. 1524. 4.

Liber tertius Fr. Barth. ab Uſingen, *in quo reſpondet nebulis Culſameri* &c. ibid. 1524. 4.

Reſponſio ad Confutationem Culſamericam plus quam tragicam. Erphurd. 1522. 4.

Vide Felicis Milenſii Alphabetum Eremitarum S. Auguſtini p. 9. Bzovium ad a. 1526. n. 53.

Uſuardus, Gallus, monachus S. Germani Pratenſis, ut creditur, quamvis alii Fuldenſem, alii quoque S. Salvatoris in Neuſtria monachum fuiſſe tradunt. Vixit non temporibus Caroli M. ut quidam exiſtimant, ſed Caroli Calvi, cui etiam *Martyrologium* dedicavit, prout docent Hadr. Valeſius in parte poſteriore Defenſionis diſceptationis de Baſilicis Mabillonius præf. ad Secul. IV. Benedictinum part. 2. p. 87. & Bouillartus in præfatione ad Uſuardum. Editum eſt illud *Martyrologium* primo Lubecæ 1475. in opere, quod inſcribitur *Rudimentum Novitiorum*, deinde prodiit editio Belgica nomine Jacobi de Voragine, 1480. Titulo *Martyrologii Romani* edidit Bellinus de Padua, Auguſtinianus, Venet. 1498. Patavii 1500. Sequitur Greveniana Colon. 1515. 1521. In uſum Eccleſiæ Pariſienſis a Jo. Munerato, Theologo Pariſino, de quo Fabricius noſter ſupra lib. IX. p. 106. Pariſ. 1536. Lovanii, cum additionibus & annotationibus Jo. Molani, Theologi Lovanienſis, 1568. 1573. 8. Antverpiæ, per Jo. Heſſels, qui juſſu Curiæ Romanæ quædam omiſit, 1583. 8. eodem anno in Collectione Renati Laurentii de la Barre, quæ inſcribitur *Hiſtoria Chriſtiana Veterum Patrum*, Pariſ. Editio Bouillarti quoque prodiit Pariſiis, & tandem Jo. Bapt. Sollerius emendatiorem dedit Antverpiæ, 1714. fol. cum præfatione ſat luculenta & erudita, cujus contenta habes in Actis Eruditorum Lipſ. 1715. p. 473.

Auctoritas ejus Martyrologii eſt longe maxima per omnes fere Eccleſias Galliæ, quod teſtimoniis quamplurimis in medium productis docet Jo. Launojus in libro de diſcrimine inter Dionyſium Areopagitam, & Dionyſium Pariſienſem Epiſcopum, Opp. Tomo II. p. 499. ſ. Et tamen a. 1670. inſignis de illa auctoritate controverſia oborta eſt, quum Canonici Pariſini Martyrologium Eccleſiæ ſuæ, quod ipſum eſt Uſuardi, denuo deſcribere, tres vero ex illis verba XVIII. Cal. Sept. *Dormitio ſanctæ Dei genitricis Mariæ*, immutari vellent. Hinc Jolius, Cantor & Canonicus Pariſinus Opuſcula tria pro Uſuardo edidit, diſſ. *de verbis Uſuardi, quæ in Martyrologio Eccleſiæ Pariſienſis referuntur in feſto Aſſumptionis B. M. V.* 1669. 12. *Epiſtolam ad Cardinales Retzium & Bullonium*, 1670. 12. & *Traditionem antiquam Eccleſiarum Franciæ de verbis Uſuardi*, 1671. Contra hunc ſurrexit Jacobus Gaudinus, Canon. qui *Aſſumptionem Mariæ Virginis vindicatam* edidit. 1670. 12. & Nicolaus Advocatus Billiadus, Canonicus, qui *Vindicias Parthenicas* edidit Pariſ. 1670. 8. Joan. Launoius a duobus aliis Canonicis conſultus ſcripſit *Judicium de controverſia ſuper exſcribendo Pariſienſis Eccleſiæ Martyrologio*, Lauduni, 1670. Pariſ. 1671. 8. Gaudinum præcipue refutans, Advocatum vero ſigillatim in *Specimine Erratorum, quæ in Vindiciis Parthenicis extant*, 1671. Operum Tom. I. p. 84. Advocatus vero *Repetitas Vindicias* dedit

dit 1672. 8. nulla tamen Launoji mentione facta. Huc quoque pertinet Carpentarii Theologi (h. e. Jacobi Boileau) Epiſtola *de contentione orta inter Canonicos Pariſienſes ſuper verbis Uſuardi*. Duaci, ſeu potius Senonis, 1671. Exſtat in Operibus Launoji Tom. I. p. 108. Confer Præfationem hujus ipſius Tomi. Sub finem adducimus verba ex Pithœanis p. 4. *Il y a dans le martyrologe de Rome une quantitè de Saints Ariens. Cela eſt venu, quæ Uſuard & les autres, qui ont fait des martyrologes, n' ètant pas beaucoup ſçavans, & trouvant les Martyrologes des Ariens, ils les fourroient dans la leur*.

Adde Bulæi hiſtoriam Univerſitatis Pariſinæ Tom. I. p. 648. 649. Bollandi præfationem generalem ad Acta Sanctorum, ante Tom. I. Januarii p. 50. Labbeum de ſcript. Eccleſ. Tomo II. p. 490. Hiſtoriam Galliæ literariam Tomo V. p. 436.

Alium librum Uſuardi *de vitiis & virtutibus* ſervat Bibl. monaſterii Camberonenſis in Hannonia, teſte Val. Andrea Bibl. Belgica MSS. I. p. 367.

Utho Secundi Hermanni Sueviæ Ducis ex fratre nepos. Epiſcopus Argentoratenſis a. 950. ſcripſit *Vitas Sanctorum Arbogaſti atque Amandi*, deceſſorum ſuorum. Ex Eiſengreinio Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 546. Prior edita eſt poſt editionem Colon. 1485. & Argent. 1496. in Actis Sanctorum Tom. V. Junii p. 170. Add. Hiſt. literariam Galliæ Tom. VI. p. 302.

Utredus Boltonus, Ordinis S. Benedicti monachus Dunelmenſis circa a. 1380. cum Guil. Jordano, Dominicano, & Jo. Hiltono Franciſcano, propter fratres mendicantes controverſias habuit, hinc ſcripſit *contra querelas fratrum*, *Quæſtiones contra eorum mendicitatem*, *de regia Chriſti dignitate*, *contra blaſphemos in Chriſtum*, *de ſubſtantialibus regulæ monachalis*, *de non auferendis Eccleſiæ bonis*, *de eſu & abſtinentia carnium*, & alia longe plura. Lelandus c. 449. Balæus Centur. VI. 53. Pitſeus c. 659.

Chronicon Vulturnenſe, res monaſterii Vulturnenſis in provincia Samnii complectitur. Auctor eſt Joannes monachus ibidem.

Edidit Muratorius S. R. Ital. tom. I. part. 2. p. 319.

LIBER XXI. ET ULTIMUS.

V*Valafridus Strabus* vel *Strabo*, a vitio oculorum ita dictus. De patria ejus eruditi certant. Balæus Centur. XIII. 9. & Pitſeus c. 112. Anglosaxonem ſtatuunt, Venerabilis Bedæ vel fratrem, vel conſanguineum, atque ita Haymonis fratrem germanum. Addunt illum primum Londini, dein Fuldæ monachum, Alcuino quoque præceptore uſum fuiſſe. Verum neque res ipſa, neque tempora conveniunt. Si enim Walafridus a. 750. obiit, in monaſterio Fuldenſi educari non potuit. Melius igitur Sigebertus Gemblacenſis cum Trithemio & aliis Germanum faciunt; Suevus enim fuit (*a*) quamvis locus patrius detegi adhuc nequeat. Educatus autem primum fuit in monaſterio S. Galli, prout docet Ermenricus monachus Augienſis in libro de Grammatica, quem exhibent Analecta Mabilloniana p. 421. ubi auctor Grimoldum ſic alloquitur, cum prius de aliis viris claris in illo monaſterio inſtructis locutus fuiſſet: *Domnus Walhafredus tibi notiſſimus*, *quem etiam tu ipſe ut peritus cathegeta peritum ſophiſtam enutriſti*. Imo ipſe, teſte Goldaſto, (*b*) alicubi ſcribit, ſe in monaſterio S. Galli ſcholas frequentaſſe, ſed locum inveſtigare nondum potui. Inde ad monaſterium Fuldenſe pervenit, & Rabanum

(*a*) Sic ipſe Walafridus in præfatione libri I. de vita B. Galli: *Inveni terram*, *quam nos Alemanni*, *vel Suevi incolimus*, *Altimaniam ſæpius nominari*.

(*b*) Vide Prolegomena de Auctoribus ad Scriptorum Alemannicorum tom. I. partem 2. Pluribus vero illud docet Jodocus Metzlerus de viris illuſtr. S. Galli II. 68. quamvis non minus operoſe illud impugnet Jo. Egon de Viris illuſtribus Augiæ divitis II. 13.

num Maurum præceptorem habuit. Primum autem fuit Decanus Cœnobii S. Galli, deinde a. 842. Abbas Augiæ divitis (*Reichenau*) in diœceſi Conſtantienſi, mortem obiit a. 849. & quidem in Gallia, quo ad expediendum aliquod negotium miſſus fuerat. Trithemius ipſum Rectorem ſcholarum in monaſterio Hirsfeldenſi fuiſſe tradit. Adde Bulæum in hiſtoria Univerſ. Pariſinæ tom. I. p. 446. 447.

Ex ſcriptis ejus ſuperſunt ſequentia:

1. *De officiis divinis* ſive *de Exordiis & Incrementis rerum Eccleſiaſticarum*. Pitſeus male duos ex hoc libros facit. Exſtat in Collectione Jo. Cochlæi, quæ inſcribitur: Speculum antiquæ devotionis circa Miſſam, num. 2. in Collectione Melchioris Hittorpi de Catholicæ Eccleſiæ divinis officiis ac miniſteriis, n. 7. nec non in Bibliothecis Patrum.

2. *De vita B. Galli Confeſſoris* libri II. Habentur apud Surium d. 16. Octobr. in Scriptoribus rerum Alemannicarum Goldaſti tom. I. part. 2. p. 142. apud Mabillonium Sec. II. Benedictino p. 227.

3. *De vita S. Othmari* Abbatis: apud Surium d. 16. Nov. Goldaſtum p. 177. & Mabillonium Sec. III. Benedict. part. 2. p. 153.

4. *Vita S. Blaitmaici* Abbatis Hiienſis & Martyris: apud Caniſium Antiqu. Lect. tom. VI. edit. novæ tom. II. part. 2. p. 201. in Actis Sanctorum tom. 2. Jan. p. 236. in Bibl. PP. maxima Tom. XV. p. 210. in Actis SS. Ord. Benedictini l. c. p. 439. in Jo. Colgani Actis SS. Hiberniæ Tom. I. pag. 128.

5. *Vita S. Mammæ ſivæ Mamantis monachi*: Caniſius p. 184. Bibl. PP. p. 205.

6. *Vita S. Leodegarii*: Caniſius p. 210.

7. *De Viſionibus S. Wettini*: Caniſius p. 204. Bibl. PP. max. p. 212. Mabillonius Sec. IV. Bened. part. 1. p. 272.

8. *Hortulus*, quem Jo. Atrocianus ſub *Strabi Galli* nomine edidit; fortaſſe ſcriptum fuerat, *Strabi Decani S. Galli Hortulus*, quod non recte aſſecuti ſunt. Prodiit autem primum Norib. apud Joan. Weyſſenburgerum 1512. 4. Porro dedit eum Jo. Atrocianus ad calcem Æmilii Macri de herbarum virtutibus, Friburgi Briſgoiæ 1530. 8. Editus etiam eſt cum Eobano Heſſo de tuenda valetudine Frf. 1564. 1571. 8. Venetiis apud Aldum 1547. cum Medicis antiquis p. 247. Baſil. 1627. 8. Inſerta deinde Bibliothecis Patrum Colonienſi & Lugdunenſi, a Caniſio Tom. VI. p. 672. Exſtat in Aſſe veterum de re herbaria per Andr. Rivinum Lipſ. 1655. 8. Dedicatoriam ad Grimoaldum Abbatem primus dedit Caniſius. Quædam illius emaculavit & illuſtravit Barthius Adv. IV. 24. qui & Dedicationem ſuo loco reponendam eſſe monuit. Codicem ejus manu exaratum in incendio Bibliothecæ ſuæ amiſſum deplorat Bartholinus p. 89. 90. Ut obiter hoc addamus, hic Strabo a Macro de viribus herbarum allegatur, cap. XXV. 19. 25. unde de ætate hujus conjectura capi poterit. Bulæus notat, Walafridum noſtrum, Poema, quod *Hortulum Puerorum* vocavit, ad Grimoaldum Abbatem S. Galli, ſcripſiſſe.

9. *Sermo ſeu Tractatus de ſubverſione Hieruſalem*: Caniſius Tom. VI. p. 331. edit. novæ p. 275.

10. *Poemata varia*, apud Caniſium p. 537. in Bibliothecis Patrum, Baluzium Miſc. IV. p. 551.

11. *Gloſſæ* quoque *Ordinariæ*, quam vocant, in Scripturam Sacram auctorem eſſe, vel potius eandem ex ore Rabani Mauri excepiſſe dicunt. Ejus editiones exhibet Hiſt. liter. Galliæ Tom. V. p. 62.

12. *Commentarius in Novum Teſtamentum*, quem edidit Marcianæus Tomo V. Opp. Hieronymi p. 847.

13. *Præfationem* præmiſit Thegano de geſtis Ludovici Pii, eumque in capita diſtinxit. Editiones require ſupra, ubi de *Thegano* egimus.

14.

14. *Gloſſæ Latino-Barbaricæ de partibus humani corporis* rurſum ex doctrina Rabani Mauri per Walafridum deſcriptæ exſtant in Goldaſti Alemannicis Tom. II. part. 1. p. 64.

15. *Picturæ Hiſtoriarum Novi Teſtamenti*, habentur in Goldaſti Manuali Biblico Frf. 1620. p. 85.

16. *Homilia in initium Evangelii Matthæi de Genealogia Chriſti* edita eſt a Bern. Pez Theſ. noviſſ. Anecdot. Tom. II. part. I. pag. 39.

17. *Expoſitio XX. primorum Pſalmorum*, exſtat ibidem Tomo IV. part. 1. p. 471.

18. *Epitome Commentariorum Rabani Mauri in Leviticum:* Exſtat Tomo II. Operum Rabani p. 296.

19. Initium *Annalium Fuldenſium* noſtro tribuunt Auctores Gallici de l' hiſtoire literaire de la France. Confer Mem. de Trevoux 1742. Jan. p. 97.

Inedita ejus ſunt *Liber de vita S. Galli* ſermone ligato, qui adhuc in monaſterio S. Galli ſupereſſe dicitur, *Homiliarium*, *Epiſtolæ ad diverſos*, *Carmen heroicum de miraculis B. Virginis*, & alia, quæ narrat Mezlerus. *Chronicon de Abbatibus monaſterii ſui* eſt in Bibl. Vaticana, prout teſtatur Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 74.

Vide Trithemium de Script. Eccleſ. c. 246. Balæum Cent. XIII. 9. Pitſeum c. 112. Jod. Mezlerum de viris illuſtr. S. Galli II. 69. Jo. Egonem de viris illuſtr. Augiæ divitis I. 12. II. 13. Lyſeri Hiſtoriam Poetarum medii ævi p. 235. Hiſt. literaire de la France Tom. V. p. 59. ſq.

S. Walburga vel *Walburgis*, natione Angla, SS. Winibaldi & Willibaldi ſoror, S. Bonifacii neptis, in pietate Chriſtiana & ſtudiis litterarum bene verſata, una cum aliis virginibus in Germaniam vocata eſt, ut ibi curſum Evangelii promoveret. Vixit circa a. C. 780. & ſcripſit *Hodœporicon S. Willibaldi*. Hæc Pitſeus c. 120. Hoc *Itinerarium* una cum *vita S. Wunibaldi* edidit Caniſius Antiqu. Lect. Tom. IV. part. 2. edit. novæ Tom. II. part. 1. p. 99. & Sanctimoniali Heidenheimenſi in ipſa inſcriptione tribuit. *Hodœporicon* ſolum editur in Actis Sanctorum Tom. II. Julii p. 500. *Vita S. Wunibaldi* ſola a Surio d. 18. Dec. Caniſius quoque ex gloſſa Codicis Rebdorfiani docet, bis auctorem Walburgam vocari, vitam vero Wunibaldi ab alio quodam ſcriptam eſſe aſſerit, quia Walburgis in ea mentionem facit. Jac. Baſnagius de Walburgi rem in medio relinquit: Mihi vero teſtimonium Pitſei pondus aliquod habere videtur, qui narrationem ſuam procul dubio ex ipſa Anglia nactus eſt. Adde God. Henſchenium in Actis Sanctorum Febr. Tom. II. p. 69. 70. ubi p. 75. 76. quædam ex *Hodœporico* & *Vita Wunebaldi* eduntur, & Tom. III. p. 511. ſeqq. ubi vita ejus a variis auctoribus conſcripta cum Commentario prævio editur. Jo. Bapt. Sollerius in Comm. prævio ad vitam S. Willibaldi pag. 488. ex ipſo Itinerario multa adfert, quæ Walburgam Itinerarii auctorem probabiliter faciant. Quia vero Adalbertus Abbas Heidenheimenſis in vita S. Willibaldi dicit, Walburgam aſſerere, ſe Richardo Rege genitam, hoc vero in Hodœporico non exſtat, concludit exinde Sollerius, Hodœporicum, quod nunc editum eſt, Walburgæ non eſſe.

Waldeccenſe Chronicon auctoris recentioris ſec. XVII. exſtat in Collectione Sim. Frid. Hahnii Tomo I. p. 803. Conjicit quidem Hahnius, Danielem Praſſerum, cujus p. 864. mentio fit, auctorem eſſe potuiſſe, ſed nihil inde in rem noſtram concludi poteſt.

Waldevvinus, Wigornienſis Epiſcopus circa a. 1200. *Sermones* reliquit. Balæus Cent. X. 51. Pitſeus c. 276.

Waldrammus, Monachus & poſtea Decanus monaſterii S. Galli, Græce quoque non indoctus, qui Epiſtolas Canonicas Græcas manu ſua deſcribere potuit. Ekkehardus in vita Notkeri c. 20. Tandem factus eſt Epiſcopus Argentoratenſis, & a. 895. Concilio Tribu-

burienſi interfuit. Verſus quoſdam *in adventu Regis* factos ſcripſit, qui inter reliqua Carmina monachorum S. Galli exſtant apud Caniſium Lect. Ant. Tom. II. part. 3. p. 214. *Carmina duo* ad Salomonem Conſtantienſem ibidem p. 248. 249. & in Bibl. PP. maxima Tom. XVI. p. 1304. *Pſalterium* quoque in linguam vernaculam tranſtulit, qui Codex in Bibliotheca S. Galli diu fuit aſſervatus. Vide Obſervationem Jac. Baſnagii, Jod. Mezlerum de viris illuſtr. S. Galli I. 25. Lyſeri Hiſtoriam Poetarum medii ævi p. 271. Hiſt. literariam Galliæ Tom. VI. p. 166.

Waldus vel etiam *Ubaldus de Luca*, a patria ſic dictus, Ord. Prædicatorum ſec. XIV. Scripſit *Summam*, *quam intitulavit Sententias Sententiarum omnium Doctorum ſuper Sententias quæſtiones ſcribentium*, *Expoſitiones quarundam auctoritatum Sacræ Scripturæ*, *de civitate Beatorum*, *& de dotibus corporis & animæ Beatorum*, *de civitate Babylonis & de ſeptem vitiis capitalibus*. Jac. Quetif de Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. 732.

Wallenus, natione Scotus, Simonis Comitis Huntingtonienſis filius, Regum Scotiæ avunculus, primum Canonicus regularis, deinde monachus Ciſtercienſis in Wardona & Rievalle, tandem Abbas Melroſenſis, obiit a. 1163. Scripſit *Comment. in Regulas Eccleſiaſticas*, *Expoſitionem in Geneſin*, *de ſilentio clauſtrali*. Car. de Viſch de Scriptoribus Ord. Ciſtercienſis p. 316.

Walramus, ab aliis ſcribitur *Waleramus*, *Gualeramus*, *Walrabanus*, Epiſcopus Numburgenſis ab a. 1090. ad 1110. a partibus Henrici VII. adverſus Gregorium VII. ſtetit fideliter. Ejus ſunt:

1. *Epiſtola ad Ludovicum*, Thuringiæ Landgravium, qua ipſum monet, ut, Pontifice deſerto, Imperatori fidem exhibeat. Ediderunt eam Dodechinus in Appendice ad Marianum Scotum a. 1090. Baronius h. a. n. 5. Goldaſtus in Apologia pro Henrico IV. p. 51. Lunigius in Spicilegio Eccleſiaſtico Archivi Imperialis part. II. Append. p. 146. Leuckfeldius in Antiqq. Halberſtadenſibus p. 693. Verum Ludovicus in reſponſione, quam Herrandus Epiſcopus Halberſtadenſis ſcripſiſſe dicitur, indignis modis noſtrum tractat.

2. *De unitate Eccleſiæ conſervanda*, *& de ſchiſmate inter Imperatorem & Pontificem*. Inventus eſt primum ab Ulrico Hutteno & 1520. Moguntiæ, 4. editus: poſtea Simon Schardius inſeruit Collectioni de Juriſdictione & auctoritate Imperii, primum illi locum tribuens: deinde Goldaſtus Apologiæ pro Henrico IV. p. 53. Vide Jac. Burckhardum de vita Hutteni part. II. p. 28. & Noſtrum ſupra libro III. p. 420.

3. *De inveſtitura Epiſcoporum per Imperatores facienda* libellus in Collectione Schardii de Juriſdictione Imperiali n. 14.

4. *Epiſtolam* ejus *de S. Leonardo Confeſſore* ediderunt Martene & Durand Collect. ampliſſimæ Tom. I. p. 635. Data eſt autem ad ſereniſſimam matronam domnam *Gertrudem*, quæ fuit, ut conjiciunt Editores, Ecberti marchionis Saxoniæ (vel Miſniæ potius) filia, relicta Henrici Comitis de Northeim, avia Lotharii Imperatoris.

5. Aliam *Epiſtolam ad Anſelmum Cantuarienſem*, quæ in hujus Operibus p. 137. ſqq. exſtat, additis notis p. 578. ſupra Tomo I. p. 112. memorat Fabricius.

6. Ejus quoque *Epiſtola ad Eccleſiam Bambergenſem*, qua excommunicatum aliquem vitandum eſſe indicat, in Codice Udalriciano, Tomo II. Corporis ſcriptorum medii ævi Jo. Georgii Eccardi p. 263.

Adde de ipſo Acta & Facta Præſulum Nuenburgenſium in Syntagmate Paulliniano p. 133. Sagittarii Hiſtoriam Epiſcoporum Numburgenſium §. 11.

Walterus, vide ſupra *Gualtherus*.

Walterus Abbas, neſcio quis, ſcripſit *Vitam S. Vindiciani*, quæ MS. habetur in Bibl. S. Vedaſti Atrebatenſis, teſte Ant. Sandero in Bibl. Belgica manu ſcripta p. 73.

* *VValterus Abbas* S. Vedaſti Atrebatenſis ſcripſit vitam S. Vindiciani Atrebatenſis, quæ nondum prodiit: ejus tamen epitomen vulgavit Haræus in ſuo opere de vitis Sanctorum. Obiit teſte Mabillonio an. 1091. die XI. Martii.

Walterus Bovver, vel etiam *Bovvyer*, Scotus, natus a. 1385. poſtea Jo. Forduno, hiſtorias ſuas ſcribenti amanuenſis adfuit, & quæ ille in itineribus didicerat, ab illo accepit: Tandem factus eſt Abbas monaſterii S. Columbæ. In Jo. Forduni *Scotichronico* libri quidam ab ejus manu profecti ſunt, in quibuſdam codicibus etiam totum opus hinc inde interpolavit. Quæ vero omnia Thomas Hearne in editione noviſſima *Scotichronici* Oxon. 1722. 8. 5. Voll. omiſit: Cujus præfatio integra multa de hoc Bovero notatu digna profert. *Continuatio* autem *Walteri Bovveri* in hac nova editione incipit lib. V. c. 46. anno Chriſti 1385. Tomo IV. p. 1063. uſque ad a. 1425. & ad finem hujus Tomi. *Prologus Bovveri* in hoc opus exſtat Tom. V. p. 1393. & *alia præfatiuncula* p. 1403. Fragmentum Bovveri, quod ad bellum de Bannokburne pertinet, ex Codice MS. Comitis Oxonienſis edidit Hearne in Appendice ad Jo. Glaſtonienſis Chronicon p. 577.

Walterus, vel *Gualterus*, Cabilonenſis Eccleſiæ primum Archidiaconus, deinde ab a. 1080. uſque ad 1114. Epiſcopus. Scripſit *Epiſtolas nonnullas pro monachis Ciſtercienſibus*, quarum una exſtat Tom. I. Annal. Ciſtercienſium Angeli Manrique p. 70. Vide Ludovici Jacobi lib. I. de claris ſcriptoribus Cabilonenſibus p. 6. qui & auctores bene multos, ejus mentionem facientes, allegat. Vide multis Galliam Chriſtianam Tomo IV. p. 887. ſeqq.

Walterius de Moda, monachus Ciſtercienſis in monaſterio B. Mariæ de Thoſan, vulgo *Dæſt* in Flandria, circa a. 1284. Scripſit metrice *Compendium vitæ B. Torphinii Epiſcopi Hamariæ in Norvegia*, quod edidit Car. de Viſch. in Bibl. Scriptorum ord. Ciſtercienſis p. 316.

Waltherus, Subdiaconus *Spirenſis*, ibidem beneficio Balduini vel Balderici Epiſcopi literis imbutus, vixit & ſcripſit,

Cum primum regno ſucceſſit tertius Otto, ut ipſe libro VI. operis jam memorandi ſub finem aperuit. Scripſit *vitam S. Chriſtophori* metrice libris VI. quorum primus ab ipſo inſcribitur *Scholaſticus*, quippe in quo rationem vitæ juvenilis & ſtudiorum ſuorum reddit. Edidit opus Rev. Pezius Theſ. noviſſ. Anecdotor. Tomo II. part. 3. p. 27. Eandem *Vitam* ſcripſit etiam proſaice, quam edidit idem l. c. p. 97. Adde Mabillonii Iter Germanicum p. 64. 65. edit. Fabricianæ.

Walterus de Verdinio, forte Virodunenſis, ord. Prædicator. ſec. XIV. ſcripſit *Summam ad omne propoſitum ſecundum ordinem Alphabeti ad reperiendum omnes auctoritates Sanctorum & Sacræ Scripturæ pro prædicatione*, quæ MS. eſſe dicitur in conventu Autiſſiodorenſi. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum Tomo I. p. 732.

Waltramus, vid. ſupra *Waldramus*.

Joannes Koelver de Wanckom, Profeſſor Juris Canonici in Acad. Colonienſi a. 1460. ſcripſit *Summaria & Concluſiones tam Gloſſarum, quam Doctorum ſupra Sextum Decretalium*, Colon. 1463. fol. *Summaria & Concluſiones circa Clementinas*, ibid. 1484. fol. Vide Oudinum Tomo III. p. 2703.

Wandelbertus, Diaconus & monachus Prumienſis monaſterii circa a. 850. Scripſit *Martyrologium* carminice, quod Bedæ prius adſcripſerunt (vide ſupra lib. II. p. 18.) editionem novam Phil. Labbeus promiſit in Bibl. nova MSS. p. 64. integrum autem edidit Lucas Dacherius Spicil. Tom. II. p. 39. Tom. V. p. 305. editionis veteris ſub finem p. 62. additur *Carmen de Creatione mundi*, quod in editione priore Spicilegii deſiderabatur. Adde Trithemium de ſcriptor. Eccleſ. c. 316. Bulæum hiſt. Univerſ. Pariſienſis Tomo I. p. 447. Bollandum in præfatione generali ad

Acta

Acta Sanctorum, ante Tom. I. Januarii p. 51. Baronium de Martyrolog. c. 9. Sollerium præf. ad Uſuardi Martyrologium cap. I. artic. 3. *Vitam & miracula S. Goaris presbyteri* juſſu Marcvvardi Abbatis ſui conſcripſit circiter a. 939. editum a Surio d. 6. Julii, Mabillonio Seculo II. Benedictino p. 281. *Miracula* tantum, omiſſa vita, dedit Jo. Pinius in Actis Sanctorum Tomo II. Julii p. 337. Vide Oudinum Tomo II. p. 149. Hiſt. literaire de la France Tom. V. p. 377. * Præteriiſſe pigeret editum a Dacherio Wandelberti martyrologium interpolatum eſſe, ſiquid aliud maxime. Integrius, ac purius legitur in MS. Codice Bibliothecæ Canonicorum S. Martini Lucenſis. Interpolationis hujus unicum hoc ex multis ſpecimen hic exhibendum duco ex menſe Januario acceptum. Ibi vero ita legit Dacherianus codex:

Tum pridie nonas Augenti feſta recurrunt. Codex cathedralis:

Tum pridie nonas Aggei feſta recurrunt. Ita profecto ſcripſit Wandelbertus; cum Aggei cujuſdam martyris nomen hac ipſa die in Hieronymianis vetuſtis martyrologiis occurrat: Hoc igitur ſublato martyre minus noto, alterum ſibi forte magis celebrem Augentum ſeu Augendum interpolator ſubſtituit; niſi forte non interpolatoris, ſed imperiti exſcriptoris hoc vitium eſſe malueris. Hæc igitur dum recolo ſubit animum cogitatio, num operæ pretium facturus ſim, ſi novam Martyrologii hujus editionem moliar; quod opportune tunc præſtitero, cum novam Martyrologii a Florentino gentili meo excuſi editio ex integro a me recenſita noviſque acceſſionibus illuſtrata proferetur in lucem.

Warinus, Clericus primum Leodienſis, poſt monachus Gorziæ tandem Abb. Metenſis in monaſterio S. Arnulfi, circa a. 1060. Ejus proſtat *Epiſtola* qua reſpondet Joanni Abbati Fiſcamnenſi. Is autem repetebat ab eo Benedictum monachum ſuum, ex Judæo Chriſtianum, qui in monaſterium S. Arnulfi tranſmiſſus per plures annos ibi verſatus fuerat. Habetur apud Mabillonium Annal. p. 451. in editione priore Tomo I. p. 225.

Warmannus, antiqua Comitum Kiburgenſium & Dillingenſium ſtirpe ortus, monachus primum Augiæ divitis, poſt a. 1026. Epiſcopus Conſtantienſis fuit, mortuus a. 1034. Scripſit *vitam S. Priminii*, fundatoris cœnobii Augienſis & Epiſcopi Meldenſis. Jo. Egon de viris illuſtr. Augiæ divitis II. 26. Illa vita edita eſt primum a Chriſtoph. Brovvero in Sideribus Germaniæ, poſt a Jo. Mabillonio Sec. III. Benedictino part. 2. p. 140.

Warnaharius, vel *Warnacharius*, Presbyter Eccleſiæ Lingonenſis in Galliis, initio ſeculi VII. A Ceraunio Epiſcopo Pariſienſi rogatus Acta martyrum deſcripſit, ex quibus adhuc exſtant *Acta SS. Tergeminorum*, h. e. Speuſippi, Eleuſippi & Meleuſippi, edita a Surio d. 17. Jan. pag. 392. & Bollando Tom. II. Jan. p. 76. quem etiam confer p. 73. item *Acta S. Deſiderii Epiſcopi Lingonenſis*, qui ſec. II. martyrium ſubiit, quæ exſtant in Actis SS. Maji Tom. V. p. 244. Præfatio horum Actorum ad Ceraunium habetur etiam in Gerardi Dubois Hiſt. Eccleſ. Pariſ. III. 6. n. 12. Vide Hiſtoriam Galliæ literariam Tom. III. p. 524.

Warnerus, monachus, & forte quoque Abbas Weſtmonaſterienſis, a. 1092. *Homiliarius* cognomine, quia librum Homiliarium conſcripſit. Ejus ſunt præterea *Faſciculus temporum*, & *Deflorationes Sanctorum Patrum*, quod opus Pitſeus Baſil. 1494. impreſſum eſſe dicit. Vide Balæum Cent. X. 39. Pitſeum c. 173.

Warnerus de Botis, ord. Prædicatorum circa a. 1314. Scripſit *ſuper Evangelia de tempore per totum annum*. Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum Tomo I. p. 532. ex Poſſevino, tomo II. Apparatus p. 547.

Waſelinus Abbas S. Laurentii in ſubur-

burbio Leodienſi, ſcripſit *Epiſtolam* ad Florinenſem Abbatem, *de continentia conjugatorum ante Communionem*, quam edidit Mabillonius Analect. p. 471. Duo autem fuerunt ibi hoc nomine Abbates; prior cognomento *Momalius*, a. 1147. obiiſſe memoratur, alter ejus ſucceſſor, nonnulla ingenii ſui monumenta reliquit, prout teſtatur Reinerus de Scriptoribus monaſt. S. Laurentii Leodienſis I. 12. ut ſunt: *de concordia Evangeliorum & expoſitione eorum*, quod imperfectum reliquit: *de vita & miraculis S. Nicolai; Cantus de transfiguratione Domini, de ſanctis Agaunenſibus, de S. Apollinare martyre*. Eo tempore, Mabillonio teſte, Guaſelinus ejuſdem diœceſis monaſterio præfuit, an idem cum poſteriore Waſelino fuerit, nondum liquet. Unus quoque illorum fuit Prior S. Laurentii, cui Epiſtolas duas a Reimbaldo Canonico Leodienſi directas eſſe, ex Codice MS. Alnenſi teſtatur Mabillonius. * *Liber de conſenſu Evangeliſtarum* ſatis amplus extat in MS. codice Abbatiæ S. Laurentii extra muros Leodienſes, quem vidiſſe ſe ſcribunt eruditiſſimi authores ſecundi itineris literarii pag. 188. qui & monent epiſtolam illam *de continentia conjugatorum* a P. Mabillonio vulgatam non quidem ad Abbatem Florinenſem prout legitur in Mabillonio, ſed ad Abbatem Monaſterii *de Flonne* Ordinis S. Auguſtini quatuor mille paſſibus a Leodio dirigi, ut ſe legiſſe in MS. codice S. Laurentii authori coævo teſtantur.

Buſſo *Watenſtedius*, Mindenſis, piſtoris filius, a. 1460. Canonicus Hamelenſis, ſcripſit *Chronicon Mindenſe*, quod cum annotationibus ſuis in Syntagmate rerum Germanicarum edidit Chriſt. Franc. Paullini, Frf. 1697. 4.

Annales Wavverleienſis monaſterii in Anglia, ord. Ciſtercienſis, in agro Surregienſi, ab a. 1066. ad 1291. exſtant Tomo II. Script. Anglicorum Galei p. 129. ſeqq.

Waſo, *Wazo* & *Guaſo* alias dictus, fuit primum Capellanus Leodii, deinde Scholarum magiſter, Capellanus Henrici III. Imp. Decanus Leodienſis, Præpoſitus & Archidiaconus, tandem a. 1042. Epiſcopus Leodienſis, obiit a. 1048. Vitam ejus dedit Anſelmus Canon. Leod. cum additionibus Ægidii, Tom. I. Chapeavillii p. 281. ſeqq. ubi etiam p. 282. Wazonis *Invectiva in Joannem Præpoſitum*, qui munere ſuo ſatis violenter fungebatur: p. 300. *Epiſtola ad Henricum Imperatorem*, ne Aquiſgranum pergeret: p. 302. *Epiſtola ad Epiſcopum Catalaunenſem*, in qua monet, ne hæretici, qui tunc erant Manichæi, ſupplicio adficerentur. Nam, ut obiter hoc adjiciamus, ex ſolo pallore hæretici judicabantur, ſic ut multi quoque ex Catholicis eo prætextu trucidarentur. p. 303. 304. *Epiſtola alia ad Cæſarem*, ne electioni Pontificis ſe immiſceat. Vide Val. Andreæ Bibl. Belgicam p. 849. * Viri hujus Sancti vitam non unus tantummodo Anſelmus Canonicus Leodienſis ſcripſit, ſed & operam ſuam illi junxit Alexander Canonicus alter Leodienſis, qui ambo in continuatione ſua ad Hiſtoriam Epiſcoporum Leodienſium geſta hujus Epiſcopi deſcripſerunt. Hanc vero Hiſtoriam poſt editionem Chapeavillii iterum ex alio MS. codice produxit P. Martene in Collect. Monum. Tom. IV. pag. 894. &c. In utraque hac editione litteræ hic indicatæ repræſentantur, ſed præterquamquod apud Martene *Invectiva ad Joannem Præpoſitum* multo integrior eſt, reliquæ etiam epiſtolæ in multis valde diſcrepant ab iis, quæ in priori editione leguntur. Cæterum Bibliothecarius noſter hic omiſit epiſtolam aliam Waſonis ad Henricum I. Regem Galliæ, qua illum monet ne bello laceſſat Henricum Nigrum occupatum in itinere Romano, quo ad obtinendam Imperii Coronam ſe contulerat. Vide Hiſtoriam litterar. Galliæ Tom. VII. pag. 591.

VVedechindus Duldorp, Vicarius, dubium Hamelæ an Mindæ, *Poemata* dedit in Epiſcopos Mindenſes, quos ſingulos triſticho complectitur: pertigit au-

autem uſque ad Wulbrandum, qui circa a. 1437. obiit, unde ætas illius forte conjicienda. Editus eſt cum Watenſtedio, de quo modo egimus.

Monachus VVeingartenſis, nomen habet a monaſterio *VVeingarten* in Suevia, diœceſis Conſtantienſis, ord. S. Benedicti, non procul a Ravensburgo, civitate Imperiali. Scripſit *Chronicon de Guelfis Principibus*, qui monaſterii laudati fundatores fuerunt, uſque ad a. 1191. pertingens. Editum eſt primum a Caniſio Antiquarum Lectionum Tomo I. p. 176. edit. prioris, in recentiore vero Tomo III. part. 2. p. 577. deinde a Leibnitio Scriptorum Brunſuicenſium Tomo I. p. 781. accedunt Emendationes & Supplementa e duobus Codicibus antiquis Tomo III. p. 657. Vide Jo. Davidis Kœleri, Viri Celeberrimi, Programma inaugurale de fide & autoritate Monachi Weingartenſis, Gœttingæ, 1735. ubi multa invenies notatu digniſſima.

Annales VVeingartenſes ad hiſtoriam Sueviæ & Bavariæ multum conducentes ab a. 811. 877. editi ſunt a Mabillonio in Analectis p. 368.

Aliud *Chronicon VVeingartenſe* a nato Chriſto uſque ad a. 1197. hiſtoriam potiſſimum univerſalem tractat, & a Caniſio poſt Chronicon de Guelfis editum eſt.

VVenceslaus de Crumlovia, Decanus Eccleſiæ Pragenſis, Librum *de LXX. erroribus Jo. Rokyzani hæretici* conſcripſit, Bohuslao Balbino viſum. Vide Ge. Conradi Riegeri Hiſtoriam fratrum Bohemorum, vernaculo ſermone conſcriptam, Vol. II. p. 777.

VVenceslaus Payer de *Cubito*, Bohemus, ex urbe *Elnbogen*, quæ vox *Latine* cubitum denotat, Medicus Lipſienſis, ſub finem ſeculi XV. & initium XVI. Scripſit *Tractatum de Thermis Carolinis*, adjecto *Conſilio de Peſte*, Lipſ. 1522. 4. & 1614. 8. additis aliorum Medicorum de hoc argumento epiſtolis. Mercklini Lindenius renovatus p. 1050.

VVendelinus Steinbach, Butzbaco, Wetteraviæ oppido, oriundus, Tubingæ literis incubuit, & ibidem primo plebanus in arce, deinceps Theologiæ Doctor ac Profeſſor a. 1489. conſtitutus eſt. Scripſit *Supplementum in XXVII. Diſtinctiones ultimas Sententiarum*, quæ in Opere Gabrielis Biel, Præceptoris ejus, defuerant, Tubing. 1520. fol. & alibi cum opere Bielis. Manuſcripta ejus ibidem ſervantur: *Epithoma tractatus de Simonia D. Conradi Summerhard*, *Accurtatio tractatuum ejuſdem de ſuffragiis defunctorum & de Matrimonio*, *Comment. in Epiſtolas Pauli ad Philippenſes*, *Coloſſenſes & Laodicenſes*, *Sermones & Diſputationes variæ*. Moſerus de Profeſſoribus Theologiæ Tubingenſibus.

VVenericus, vide ſupra *Venericus*.

VVerefridus, aliis *VVirofridus*, in aula primum Alfredi Regis Angliæ, deinceps Epiſcopus Wigornienſis circa a. 900. *Gregorii M. Dialogorum libros* in Linguam Saxonicam tranſtulit. Balæus Cent. X. 29. Pitſeus c. 135. Lelandus c. 118.

VVerembertus, patria Curienſis, monachus S. Galli, Rabani Mauri diſcipulus, linguæ Græcæ, hiſtoriarum, Theologiæ & Muſices peritus, vixit a. 862. Scripſit *in Geneſin*, (a) *Sermones*, *Epiſtolas*, *Epigrammata*, *in Evangelia*, *Hymnos de Chriſto & Sanctis*. Hæc Jod. Mezlerus de viris illuſtribus S. Galli I. 16. Monachus Sangallenſis, qui de vita Caroli M. ſcripſit, ſe multa de religioſitate & Eccleſiaſtica Caroli cura ex ore illius ſcripſiſſe ait, patrem quoque illius Adalbertum vocat. Adde Bulæi hiſt. Academiæ Pariſinæ Tom. I. p. 640. & 647. Trithemii Catal. illuſtrium Germanorum. Lambecium Bibl. Vindobonenſi Tomo II. p. 452. Hiſt. literaire de la France Tom. V. p. 605.

VVeremboldus, monachus Hirſaugienſis, Ord. S. Benedicti a. 988. ſcripſit *de laude martyrum*. Ex Eiſengreinio Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 547.

Wer-

(a) Non *Apocalypſin*; vid. Sandii notas ad Voſſium, p. 54.

VVernerus, vide *Irnerius*.

VVernerus, Abbas *S. Blaſii* in Silva nigra, Ord. S. Benedicti, circa a. 1210. Scripſit *Deflorationem* ſ. *Excerptionem Sanctorum Patrum* ſuper Evangeliis de tempore, Baſil. 1494. *Sermones* plures & elegantes. Miræus de ſcriptorib Eccleſ. p. 65.

VVernerus Laerius cognomento (*a*) *Rolevink*, Weſtphalus, monachus Cartuſianus in cœnobio Colonienſi per annos 48. obiit a. 1502. Edidit 1. *Faſciculum temporum*, h. e. Hiſtoriam univerſalem ab orbe condito ad ſua tempora. In Bibl. Scholæ noſtræ Crucianæ exemplar adeſt in folio, ſine nota loci & temporis, quod indicem præfixum habet, & uſque ad a. 1490. pertingit. Prodiit vero etiam editio Colon. 1480. fol. & verſio Belgica eodem anno Ultrajecti impreſſa, Aug. Vind. per Erh. Ratdolt, 1481. 1483. fol. Colon. per Henr. Quentel. 1481. fol. Venet. per Erh. Ratdolt 1485. fol. Argent. per Joannem Pryſſ. 147. fol. Lovanii apud Jo. Veldener, 1476. Spiræ, per Petrum Drach, 1477. fol. Pariſ. apud Jo. Parvum 1512. 4. Adde Fabricium noſtrum lib. VI. p. 444. Jo. Piſtorius ſub initium Tomi II. Rerum Germanicarum repetiit, cui additum eſt ſupplementum Jo. Linturii uſque ad a. 1514. Gallica verſio Petri Sarget prodiit Pariſ. 1505. fol. Belgica Anonymi, Ultrajecti a. 1480. fol. Utraque eſt in Bibl. Regia Dreſdenſi teſte Cel. J. C. Gœtzio in Memorab. illius Bibliothecæ Vol. I. p. 430. 433.

2. *De moribus & ſitu antiquorum Saxonum* lib. III. quem titulum aliqui ſic ponunt: *De laude VVeſtphaliæ*; nam Weſtphalia antiquis dicebatur Saxonia. Prodiit liber primum ſine anno & tempore adjecto in 4. poſt Coloniæ 1514. curante Ortvvino Gratio 4. & 1602. demum Tomo III. Scriptorum Brunſuicenſium Leibnitii p. 606.

2. *Quæſtiones XII. pro Sacræ Theologiæ Studioſis*, Colon. apud Arnoldum Therhornen 1457. 4. editas eſſe docet Leibnitius præf. Tomi III. citati p. 20.

4. *Paradiſus conſcientiæ*, ibid. impreſſus.

5. *Sermo de S. Benedicto*, quem impreſſum ait Morotius & Trithemius.

Reliqua ejus ſunt inedita, *Vita D. Pauli*, *Formula timoratorum Epiſcoporum*, *item Canonicorum & Presbyterorum ſecularium*, *de vera nobilitate & ejus origine*, *de Hoſpitalariis & operibus miſericordiæ vacantibus*, *de Kalendario & Martyrologio*, *de excellentia Alberti Magni*. *Epiſtolæ innumeræ*, præſertim ad Trithemium (non Poſſevinum, ut ſcribit Morotius) qui etiam ipſum in cella ſua inviſerat. Vide hunc de ſcript. Eccleſ. c. 929. de ſcript. Germ. c. 246. Theod. Petreji Bibl. Cartuſianam p. 259. Car. Joſ. Morotii Theatrum Chronol. ordinis Cartuſienſis p. 113.

VVernerus alius Cartuſianus, eodem modo ab Hiſtoricis hujus ordinis deſcribitur, quo a Fabricio noſtro ſupra lib. VII. p. 122. Cartuſiani differunt, & ajunt eum a. 1400. vixiſſe, & forte a Victorinis ad ſuos tranſiiſſe. Opus quod *Enucleamenta Biblica* inſcripſit, dicunt impreſſum eſſe Pariſiis 1518. apud Petrum Gomarſcium.

Alius Wernerus Cartuſianus eſt, cujus librum *de Venerabili Sacramento Euchariſtiæ*, una cum Alegri Opuſculo Coloniæ edidit Petrus Quentelius 1535.

Theod. Petreji Bibl. Cartuſiana p. 296. Car. Joſ. Morotii Theatrum Chronol. Ord. Cartuſienſis p. 75.

VVernerus Titianus, patria Juliacenſis, a villa *Titz* nomen nactus, ſec. XVI. primum in monaſterio Canonicorum Regularium S. Auguſtini Noveſii inſtitutus, deinde Prior cœnobii Marbacenſis in Alſatia fuit, tandem cum monaſterium Noveſienſe ſolo æquatum eſſet, ejus quoque Prior, multa pro libertate monaſterii ſui pugnavit. Scripſit *Annales Noveſienſes* ab a. 690. 1592. editos in Martene & Durand Collect. ampliſſ. IV. p. 523.

Wern-

(*a*) Tres hoc nomine adducit Sincerus de libris rarioribus p. 87.

VVernharus, Abbas monaſterii Altahenſis in Bavaria, obiit a. 1317. *Epiſtolas* illius XXXVII. ediderunt Pezius & Hueberus in Codice diplom. part. II. p. 208.

VVernherus, Lector Minorum Ratiſponenſium Sec. XIII. vel initio ſequentis, ſcripſit *Librum Soliloquiorum*, quem ex Codice Mellicenſi, qui apographum eſt Codicis Tegernſeenſis, edidit Bern. Pezius Biblioth. Aſceticæ Tom. IV. p. 41. Obſervat Editor Reverendus, illum quædam ab Anſelmo mutuatum eſſe.

VVerthinenſe monaſterium in Comitatu Marcano ſitum ad Ruram fluvium, cujus colonia eſt monaſterium S. Ludgeri apud Helmeſtadium. Chartularium illius dedit Leibnitius Tomo I. Scriptorum Brunſuicenſium p. 101. Excerpta vero ex Necrologio illius Tomo III. p. 717. Alias Syllogen Abbatum illius ab Henningo Hagen elaboratam exhibet idem Tomo III. p. 600. & Carmen Uffingi in laudem ejus p. 604.

VVeſſelus Groningenſis, vide ſupra *Joannes VVeſſelus*.

VVettinus, Monachus Augiæ divitis (*Reichenau*) in diœceſi Conſtantienſi, Waldonis ibidem Abbatis conſanguineus, & ſcholarum monaſterii præfectus. Sub finem vitæ a. 824. extra ſe raptus, & ab Angelo, ut ajunt, e corpore ductus, reductuſque miranda arcana in cœlo, purgatorio & inferno vidiſſe & audiviſſe traditur, quæ Heito Epiſcopus & Abbas Augienſis proſaice, (v. ſupra lib. VIII. p. 194.) metrice autem Walafridus Strabus deſcripſerunt. Nihil ſcripſit, quod huc uſque cognitum ſit, mentio autem illius ideo injicitur, quia Arnoldus Wion in Ligno Vitæ II. 79. eum primo Canonicum S. Auguſtini, deinde Metenſem S. Vincentii monachum facit, quem *Uguetinum* vocat, hominem pium & ſanctum, quod ex Tractatu, quem de viſione ſua terribili ſcripſit, conſtare poſſit. Tractatum vero illum in perſona Fratrum Metenſium invenire licet in Libro trium virorum & trium ſpiritualium virginum, & lib. VIII. Collat. Predenbachii cap. 39. Sed rem totam multis verbis refutat Jo. Egon de viris illuſtribus Augiæ divitis II. 7. cujus etiam verbis hic uſi ſumus. Obſervat enim ille, ipſiſſimum eſſe opus Heitonis ſive Hattonis Epiſcopi, ſed cui audaculus aliquis ſequentem præfationem e cerebello ſuo effictam attexuit: *Viſio Uguetini prius Canonici, poſtea Monachi, quam oſtendit illi Deus per Angelum, & quam nos Fratres ejus ipſo narrante ſcripſimus, ſervi ſancti Vincentii Metenſis, &c.* Adde Magnoaldi Ziegelbaur Conſpectum rei literariæ Ord. S. Benedicti part. I. p. 93. Pagium ad a. 824. n. 20.

Guilielmus VVhitlock, Canonicus Lichfeldenſis, additamenta collegit ad Thomæ de Cheſterfield Seriem Epiſcoporum Lichfeldenſium & Coventrenſium, ab a. 1357. uſque ad a. 1559. quæ habetur in Angliæ Sacræ VVhartoni Tom. I. p. 4.

VVibaldus, aliis *Guibaldus*, *VViboldus* & *Guicboldus*, claro genere apud Leodios natus, ex nobilibus ſcilicet *de Pratis*. Ab ipſis incunabulis in monaſterio Stabulenſi educatus fuit, deinde ad Leodienſium ſcholas perrexit, ubi adhuc a. 1115. verſatus eſt, a. 1117. vero ad VValciodorenſe monaſterium ſe contulit. Ubi ſcholas ipſe rexit, donec a. 1130. Stabulenſium Abbas, a. 1136. Caſinenſium, denique a. 1137. Corbejenſium creatus eſt, ubi a. 1158. fatis conceſſit. Magna auctoritate fuit apud Lotharium Imp. qui cum in Epiſtola ex archivis Caſinenſibus a Mabillonio protracta *Romani imperii archicancellarium* vocat. Exſtat in vita noſtri p. 165. Negotiis quoque civilibus & bellicis multum interfuit. De vita ejus confer Petri Diaconi Chronicon Caſſinenſe IV. 124. ſeqq. Schatenium in Annalibus Paderbornenſibus. Omnium vero induſtriam ſuperarunt Edm. Martene & Urſinus Durand qui Tomo II. Collectionis ampliſſimæ Vitam VVibaldi a p. 153. 183. copioſe ſatis elaborarunt.

runt. Iidem Duumviri *Epiſtolas* ejus CCCCXLI. ex Codice Stabulenſi συγχρόνῳ ediderunt, a p. 183. ſeqq. cum huc uſque non niſi una fuerit edita Tom. II. Spicilegii Dacheriani p. 708. edit. novæ, & in Actis Sanctorum Tom. III. Aprilis p. 807. ad Theodericum Abbatem VValciodorenſem, quæ in hac Collectione ſexto loco poſita eſt.

VVibaldus, civis, poſt a. 965. Epiſcopus Cameracenſis, Ottoni Imp. familiaris, obiit a. 969. Scripſit carminice *Tractatum de Alea regulari contra Aleam ſecularem*, ubi de virtutibus Chriſtianis: qui exſtat in Hiſtoria Epiſcoporum cum annot. Georgii Colvenerii. Adde Val. Andreæ Bibl. Belgicam p. 850. Svvertii Athenas Belgicas p. 706. Hiſt. literariam Galliæ Tom. VI. p. 311.

VVibertus, Archidiaconus Tullenſis ſec. XI. ſcripſit *Vitam Leonis IX. Papæ*, qui primum Epiſcopus Tullenſis fuerat. Edita eſt primum a Surio d. 19. April. & Sirmondo Pariſ. 1615. aucta vero & emendata a God. Henſchenio in Actis Sanctorum Tomo II. Aprilis p. 648. Jo. Mabillonio Sec. VI. Benedictino parte 2. p. 49. Jo. Ge. Eccardo in Probationibus Originum Habsburgo-Auſtriacarum p. 171.

VVibertus, monachus Villarienſis in Brabantia, Ord. Ciſtercienſis, ſcripſit *Epiſtolam* prolixam ad S. Hildegardem, in qua ipſi quæſtiones XXXVIII. proponit, quæ cum ſolutionibus exſtant inter opera Hildegardis. Car. de Viſch de Scriptoribus Ord. Ciſtercienſis p. 320. 321.

VVicbertus, alii *Hunerbertum* vocant, Anglus, patria Deirus, primum Canonicus Eboracenſis, deinde Monachus Benedictinus, porro Abbas VVirmouthenſis & Giruicenſis. Ajunt eum S. Bonifacii præceptorem fuiſſe. Scripſiſſe dicitur *de vita Ceolfridi* Abbatis VVirmouthenſis, & *Epiſtolas ad diverſos*. Balæus Cent. I. 90. Pitſeus c. 95.

VVicbodus, cujus *Quæſtiones in Octateuchum* in Codice S. Maximini Trevirenſis invenerunt, in tria vero tantum Geneſeos capita ediderunt Martene & Durand Collect. ampliſſ. IX. 293. dubium eſt, quis fuerit. Sub initium Codicis exſtant hæc verba: *Carolus Rex Francorum & Longobardorum, ac patricius Romanorum, hunc codicem ad opus ſuum ſcribere juſſit*. An igitur VVigbaldus ille ſit, Caroli Magni ſub Itherio & Radone Archicancellarius notarius; an VVidbaldus, quem teſte Aſtronomo, idem princeps circa a. 778. præfecit Petragoricis, incertum eſt. Opus autem ex dictis ſanctorum Patrum, Auguſtini, Gregorii, Hieronymi, Ambroſii, Hilarii, Iſidori, Eucherii, Junilii contextum eſt, quorum verba retinuit. Et quia maxima Geneſeos pars purum Hieronymi atque Iſidori textum fere exprimit, ſequentes vero libri unum Iſidorum exhibent, plura Duumviri laudati edere noluerunt. Ipſe tamen Codex uſui eſſe poteſt illis, qui futuro tempore Hieronymi & Iſidori opera denuo recenſebunt. Adde Hiſtoriam literariam Galliæ Tom. IV. p. 177.

VVichardus Baro *a Polheim* Auſtriacus, primo Decanus, deinde Archiepiſcopus Saliſburgenſis, mortuus a. 1315. ſcripſit *Continuationem Hermanni Contracti* ab a. 1279. 1310. (Poſſevinus *Chronicon Auſtriæ* vocat) quæ quondam extabat Viennæ MS. apud VVolſgangum Lazium, nunc in Bibliotheca Viennenſi. Hæc Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 548. Lambecius in Catalogo librorum a ſe editorum p. 54. qui ipſum una cum aliis auctoribus editioni paraverat.

VVidbertus, aliis *Guibertus*, Abbas tertius monaſterii in Valle S. Petri Carnuti, a ſanctis moribus laudatus, obiit inter a. 981. & 986. Scripſit *Vitam & martyrium* (de S. Eman) *S. Amantii*, quæ adhuc manuſcripta circumfertur. Ita Jo. Liron in Bibl. Carnotenſi (Bibl. Chartraine) p. 7. 8. ſed oſtendit Autor Hiſt. literariæ Gallicanæ tomo VI. p. 407. illam in Actis Sanctorum 16. Maji dudum eſſe impreſſam.

VVi-

VVidi monachi circa a. 1000. *Epiſtola* ad Heribertum Archiep. Colonienſem edita eſt Tomo I. Miſcellaneorum Baluzii p. 412.

VVidradus, Abbas Flaviniacenſis a. 748. cujus *Teſtamentum duplex* exhibet Mabillonius ſec. III. Benedictino part. 1. p. 683. 688.

Joannes VViclef, *VViklyf*, Lelando *VVicoclivus*, aliis aliter, Anglus, in ſeptentrionali inſulæ parte, locum quidam *VViked life* vocant, natus & educatus, Collegii Mertonenſis in Academia Oxonienſi ſocius, Collegii quoque Cantuarienſis ac Baliocenſis Præfectus, & Rector Eccleſiæ Luttervordienſis, obiit a. 1387. ultima die Decembris. De actis & doctrina ejus nolo multa proferre, quia Bibliothecam tantummodo curare meum eſt. Interim plena de ipſo ſunt Hiſtoriarum volumina, & conſulat Lector præterea ſcriptores ſequentes, qui vitam ipſius data opera deſcribunt.

Petrus Maria *Graſſus* de ortu & progreſſu hæreſium Jo. VViclefi. Vicentiæ, 1707. fol. Giorn. de' Letterati d' Italia Tomo XIV. p. 24. XVII. p. 104. Journal des Sçavans 1709. p. 321.

N. *Harpsfeldii* Hiſtoria VViclefi, a me viſa non eſt.

Thomæ *Jameſii* Apologia pro VViclefo, Oxon. 1608. 4. Anglice.

Jo. *Levvis* hiſtoria vitæ & Vexationum Jo. VViclefi. Lond. 1720. 8. Anglice, de quo Bibl. Angloiſe Tom. IX. p. 138. Memoires lit. de la grande Bretagne Tom. VII. p. 120. Acta Erudit. Tomo VIII. Supplem. p. 205. Nevv Memoirs Tom. V. p. 104.

Ejuſd. præfatio ad verſionem Novi Teſtamenti a VViclefo converſi.

Dan. *Neal* hiſt. Puritanorum, Anglice (Lond. 1732. 8.) cap. 1.

Bened. *Picteti* oratio de VViclefo. Genev. 1717. 4.

Ge. Conr. *Rieger* in hiſtoria Fratrum Bohemorum, libro Germanico. §. 127. ſeqq.

Stephani Prioris Olomucenſis Anti-VViclefus, Anti-Huſſus & alia, edita in Theſauro noviſſimo Anecdotorum Bern. Pezii Tom. IV. parte 2. p. 149.

Ant. *Varillas* hiſt. hæreſim Wiclefi, Huſſi & Hieronymi. Pariſ. 1681. 12. Gallice.

Opera ab ipſo ſcripta magnum ſatis numerum implent, nos initium faciemus ab impreſſis

1. Primum locum occupet *Verſio* totius Scripturæ Sacræ in linguam Anglicam, ex Vulgata verſione ſuſcepta, cujus Codices non pauci in Bibliothecis Angliæ latent, mirum vero eſt, Anglos eam tam diu neglexiſſe, quum vel linguæ cauſſa ipſis in pretio eſſe debeat. Noſtro tempore Jo. Levvis *Novum Teſtamentum* edidit Lond. 1732. fol. cum præfatione, quæ notitiam verſionum Anglicarum exhibet. Evolve Memoires de Trevoux 1733. p. 928. Bibl. raiſonnee Tom. VIII. pag. 479. De ea quoque agunt Henr. Whartonus in Auctario ad hiſtoriam dogmaticam de ſcripturis & ſacris vernaculis, Jac. le Long in Bibl. ſacra & alii.

2. *Dialogorum libri IV.* 1525. 4. ſine mentione loci, Baſileæ prodiiſſe placet Fabricio.

3. *Oſtiolum Wiclefi*, ſive Tractatus de Sacramento Altaris, in quo Transſubſtantiatio tam e Scriptura, quam Philoſophia oppugnatur. Norimb. 1546. 8. Oxon. 1612. 12.

4. *Tractatus duo adverſus Fratres mendicantes*, Angl. per Jameſium, Oxon. 1608. 4.

5. *Aphoriſmi* ſ. *Articuli Wicleviani*, per Jo. Foxum Argent. 1554. 8.

6. *Confeſſio fidei*, ſive Concluſiones XVIII. in Synodo Lambethano Ann. 1377. exhibitæ, apud Foxum in Comment. rerum Eccleſ. (Baſil. 1563. fol.) part. 1. p. 8.

7. *Epiſtola* ad Urbanum Papam An. 1384. ibid. p. 16.

8. *Reſponſum* ad Richardum Regem A. 1377. *de jure Regis & Papæ*, ibidem.

9. *Declaratio fidei ſuæ*, & *Concluſiones* plu-

plures apud Walſinghamum ad A. 1378. & ſequentes. In his impreſſis præcipue Whartonum ſecutus ſum.

Plurima Wiclefi noſtri ſunt inedita, quæ in Bibliothecis Angliæ latent, & a Bæleo, Oudino & Catalogis Anglicis magno numero proferuntur, unde quædam delibabo. *Commentarius in Epiſtolas & Evangelia totius anni*, Latine, *Expoſitio in Epiſtolas Dominicales*, Anglice, *Commentarius in Pſalmos & alios hymnos eccleſiaſticos: de veritate S. Scripturæ: de peccatis mortalibus: de civili dominio: Confeſſiones binæ de Sacramento Altaris: de vita Sacerdotum: de regula S. Franciſci: Expoſitio Symboli Apoſtolici, Decalogi & Orationis Dominicæ: de abominatione in loco ſancto: Speculum ſecularium Dominorum: de fundatione Pſeudofratrum: de Chriſto & Antichriſto: de contrarietate duorum dominorum: de citationibus frivolis & aliis verſutiis Antichriſti: Speculum Eccleſiæ militantis*, & alia longe plura.

Ex his titulis conſpicimus, Wiclefum fuiſſe virum ſummo ingenio & judicio præditum, qui ſe non abripi paſſus eſt a tenebris illius ſeculi, ſed qui ſingulari rerum omnium perſpicientia corruptionem doctrinæ & vitæ cognitam habuit. Hinc opera ejus aliquot voluminibus conjunctim edere debebant Angli, neque hunc tantum theſaurum orbi Chriſtiano & cœtui puriori diutius invidere. * Juvat hic eos recitare libellorum Wicleffi titulos, ex quibus decerptæ ſunt impiæ ejus aſſertiones ab univerſitate Oxonienſi in Epiſtola ad Archiepiſcopum Cantuarienſem vulgata a Wilkins Concil. Britan. Tom. III. p. 339. &c. cenſura notatæ. Liber inſcriptus *de ſermone Domini in monte* libri IV. quorum tertius eſt de Antichriſto, ideſt de Papa. Ex hoc deprompṭæ ſunt 74. hæreticæ aſſertiones. Libellus de perfectione ſtatuum ex quo excerptæ ſunt 33. hæreſes. Libellus de ordine Chriſtiano, ex quo 13. Dialogus, ex quo 35. *tractatus* 3. de arte ſophiſtica, ex quo 20. De dominio civili lib. 3. de quo 43. Tractatus *de Diabolo & membris ejus*; de quo 5. De donatione Cæſarea, de quo hæreſes 14. *Liber reſponſorius ad argumenta monachi de Salley*; de quo hæreſes II. *Liber reſponſorius ad argumenta Stroadæ*; de quo 9. *Libellus de confeſſione*, de quo 5. *de verſutii Pſeudocleri* ex quo 4.

Quantum vero ex his excerptis intelligimus, nihil viro inerat, ex quo ſibi inſigne illud, quo a Bibliothecario noſtro mactatur, elogium promereretur. Tota ejus ſcriptio perpetua eſt debacchatio in viros Eccleſiæ addictos ad furorem uſque. Multum ibi ſcurrile, ut illud num. 243. *Sic religioſi noſtri poſſent religionem ſuam merdoſam deſerere* &c. n. 5. *Papa eſt patulus antichriſtus* &c. Rudis ubique barbaries; legas enim ibi num. 226. *Eccleſiæ ſervitilior* pro Eccleſiæ ſervus addictior; ſic etiam *Eccleſiæ amatilior*; legas pariter n. 221. *ordines Mendicantium ſunt diſpoſiti arrabibiliter, ut incurrant ingratitudinem*. Nec in verbis tantummodo, ſed in rebus etiam ineptit, ut conſtat ex illo num. 224. *Quilibet eſt Deus* & 223. *Non ſequitur quælibet creatura eſt Deus, ergo Deus eſt aliqua creatura*. Num. 171. *Ubique omne ens eſt, cum omne ens ſit Deus*. Nec in antiquitatem Eccleſiaſticam minus offendit n. 53. *Confeſſio vocalis facta Sacerdoti introducta per Innocentium III. non eſt tantum neceſſaria ut diffinit; quia ſi quis ſolum cogitatu, verbo, vel opere offenderet fratrem ſuum, ſolo cogitatu, verbo, vel opere ſufficit pœnitere*. In iis etiam, ex quibus viri docti laudem ſibi a Bibliothecario noſtro extorſit, multa, ne dicam omnia ſunt in ejus etiam ſententia indigne & impie dicta: nam Euchariſtiæ Sacramentum, quod ſenſu etiam heterodoxorum venerabile eſt, & reverentia digniſſimum indignis & impiis modis traducit. Inſuper in eo pariter dogmate ſibi perpetuo adverſatur; modo enim ait corpus Chriſti eſſe in Euchariſtia *ſubſtantialiter, corporaliter, & demencionaliter attendendo ad modum hoſtiæ ſecundum naturam ſuam*, ut eſt in excerpto

259.

259. modò vero propoſ. 70. *hoſtia conſecrata eſt verus panis naturaliter, & corpus Chriſti figuraliter*. Sed apage nugas. En igitur præclarum ſcriptorem, cujus operi edendo Anglicana prælia merito deſudent.

VVigandus VVirt ſ. *Caupo*, ord. Prædicatorum in conventu Francofurtenſi Theologiæ Lector & Concionator, multas habuit cum Jo. Trithemio & aliis de Conceptione B. virginis controverſias, contra Trithemium ſcripſit *Dialogum apologeticum*, *contra VVeſeli perfidiam*, *& contra eos*, *qui de Conceptione Immaculatiſſimæ Virginis male ſentiunt*. Oppenheimii 1494. vel 1507. 4. Editionem ſine mentione anni & loci memorat Jo. Lud. Hockerus in Bibl. Heilsbrunenſi p. 153. *Tractatum de eadem materia ſed verſibus elegiacis adv. Sebaſtianum Brant.* Jac. Quetif de Scriptoribus ord. Prædicatorum Tom. II. pag. 13.

VVigmorus, cognomine *Homiliarius*, natione Anglus, ſed ſeculo incerto, ſcripſit *Sermones per Adventum*, & *per totum annum*, quos Balæus Londini a Roberto Graftono impreſſos eſſe dicit, Centur. XI. 4. Pitſeus Append. Cent. IV. 75. Diſpiciant eruditi, annon hic idem ſit cum *VVarnero Homiliario*, de quo ſuperius actum fuit: nam vicinitas & ſimilitudo literarum facile effecit, ut unum pro altero legeretur.

VVigo Decanus monaſterii Phyuhtvvangenſis ſ. Feuchtvvangenſis in Franconia, circa A. 980. Ejus *Epiſtolæ XIII.* editæ ſunt in Codice dipl. Pezii & Hueberi part. 1. p. 1[illegible]0.

VVilbertus Alemannus, ſcripſit ad Talayrandum Petragoricenſem S. R. E. Cardinalem *Hiſtoriam partium terræ ſanctæ*. Vivebat A. 1336. Ex Arnoldo Boſtio Poſſevinus Tomo II. Apparatus p. 548.

VVilfridus Ripponenſis, in oppido Rippon Angliæ ſeptentrionalis natus, primus monachus fuit in cœnobio S. Hildæ Streneshalcenſi, deinde Archiepiſcopus Eboracenſis & Friſionum Apoſtolus, obiit A. 710. Vitam ejus ſcripſerunt *Eddius Stephanus*, & *Eadmerus*, de quibus Fabricius noſter ſuperius. Scripſit *de Catholico celebrandi Paſchatis ritu*, *de Clericorum tonſura*, *de regulis Monachorum*, *de actis & decretis Streneshalcenſis Concilii*, *Epiſtolas ad diverſos*. Lelandus c. 74. Balæus Centur. I. 88. Pitſeus cap. 85. Suffridus Petri de ſcriptoribus Friſiæ Dec. IV. 2.

VVilfridus, vide ſupra *Bonifacius*, T. II. p. 258.

VVilhelmus de Benyne, Prior de Neubothle, poſtea Abbas Cupri in Scotia, circa A. 1188. Scripſit *de Vita S. Joannis Scoti*, *Epiſcopi S. Andreæ*. Car. de Viſch p. 326.

VVilhelmus Brome & *VVilhelmus de Dyngton*, Cuſtodes Capellæ B. Mariæ Eccleſiæ Parochialis S. Joannis Bapt. Cirenceſtriæ, A. 1460. fecerunt *Regiſtrum Chartarum ac Munimentorum pertinentium ad Capellam modo dictam*. Catalogus Codicum Dugdalianorum in Muſeo Ashmoleano p. 16.

VVilhelmus Bruce, Scotus, circa An. 1479. ſub Antonio Spinola Poloniæ Regi contra Tartaros militavit. Ejus ſunt, *de bello adverſus Turcas gerendo conſilium*. Lipſ. 1595. 8. *De Tartaris Diarium*, Frf. 1598. fol. Ge. Mackenzie de Eruditis Scotis vol. I. p. 460.

VVilhelmus Ciſtercienſis, Abbas, neſcio cujus loci aut temporis, ſcripſit *Sermonem de Aſſumtione B. Virginis*, qui exſtat in Car. de Viſch Bibl. Scriptorum ord. Ciſtercienſis p. 321. ſeqq.

VVilhelmus Dean, Anglus, ſcripſit ad Papam Alexandrum III. *de nece Thomæ Cantuarienſis*. Exſtat in Bibl. Regia Londinenſi. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 628.

VVilhelmus Dempſterus, Scotus, ex Cureſtoniorum familia natus, ſec. XIII. Profeſſor Philoſophiæ, a Parlamento, quid de Philoſophia Lulliana ſtatuendum ſit, in conſilium adhibitus. Scripſit *Examen in Brevem Raimundi Lulli artem*. Lugd. 1514. Ge. Machenzie de Scotis eruditis vol. I. p. 231.

VVillelmi Godellus, monachus S. Martialis Lemovicenſis, ſcripſit *Chronicam* ab orbe condito uſque ad Ann. 1172. quæ exſtat MS. Pariſiis in Bibl. Regia. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 946.

VVilhelmus Kecellus, Anglus, Clericus Beverlacenſis, ſub finem ſec. XI. aut initium ſequentis videtur ſcripſiſſe *Miracula Joannis Beverlacenſis*, Archiepiſcopi Eboracenſis, quæ edidit Henſchenius T. II. Maji p. 173.

* *VVilhelmus* Abbas Hirſaugienſis ſcripſit Aſtronomica, quæ in Codice fere coævo Emmerammenſi non tamen integra extare teſtatur P. Pez in Cod. Diplomatico p. 259. ex quo libro præfationem ibidem vulgavit. Floruit circa annum 1073.

VVilhelmus, Abbas Melroſenſis in Scotia, ord. Ciſtercienſis, circa A. 1170. Scripſit *in Canticum Salomonis*, *de officio Monachi*, & *ad Joannem Cardinalem, Scotiæ & Hiberniæ Legatum*. Car. de Viſch p. 326.

VVilhelmus de Morbecta, vel *Morbeta*, vide ſupra libr. XII. p. 88. Adde Lambecium libro III. Bibl. Vindob. p. 326.

VVilhelmus Pariſienſis, auctor *Nanceidos*, ſive Poematis de clade Burgundionum circa urbem Nancejum. A. 1474. unde non ſemel verſus aliquot adducit Meierus Annalium Flandriæ lib. 17. qui & p. 371. illum *Poetaſtrum Pariſienſem* appellat. Hæc ex Voſſio de Hiſtoricis Latinis III. 8. p. 605. Auctorem verum detexit Oudinus T. III. p. 2674. eumque *Petrum de Blarrorivo*, Pariſinum eſſe docet. Opus illud Nanceidos impreſſum eſt in celebri Lotharingiæ pago Divi Nicolai de portu (non A. 1476. ut vult Labbeus : illo enim prælium geſtum fuerat) ſed An. 1518. fol. Maittaire Tomo II. p. 323. qui tamen pagi Lotharingici nomen mutilavit. Illum Petrum vero Fabricius noſter ſupra ſuo loco omiſerat.

VVilhelmus de Prato, ord. Prædicatorum, ſcripſit *de Eruditione Principum*, qui liber bis occurrit in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 57. 88.

VVilhelmus, nobili genere in Gallia natus, in monaſterio S. Germani de Pratis educatus, Canonicus S. Genovefæ, tandem A. 1162. Abbas *Roſchildenſis* in Dania, ab Abſalone Archiepiſcopo eo vocatus, obiit An. 1202. ætatis 98. Interceſſione Genovefæ, ut credebat, a morbo ſanatus ſcripſit Opuſculum *de miraculis Genovefæ*, quod MS. ſupereſt in Bibl. Regis Galliæ. Oudinus Tomo II. p. 1460.

M. VVilhelmus Smetius, de Baſſevelde in Flandria, Monaſterii in Thoſan (vulgo *ter Doeſt*) Abbas ſec. XV. Scripſit *Summam Theologiæ Scholaſticæ* tribus tomis diſtinctam. Car. de Viſch de Scriptoribus ord. Ciſtercienſis p. 326.

VVilhelmus Saginetus, cujus *Lamentatio ob cœlibatum Sacerdotum*, ſeu Dialogus Nicænæ conſtitutionis & naturæ ea de re, (ita) cum refutatione Joannis Gerſonis, MS. eſt in Bibl. Baſileenſi. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibl. MSS. p. 615.

VVilhelmus de Schepſeved, monachus Abbatiæ de Crokyſden in Comitatu Staffordienſi, ſec. XIV. cujus *Annales de rebus præcipue Anglicis ab a. 1066. ad a.* 1374. MSS. adſervantur in Bibl. Cottoniana. Oudinus Tomo III. p. 1087.

VVilhelmus VVey, Anglus, Collegii Etonenſis ſocius A. 1450. Scripſit *Itinerarium ad terram ſanctam*, *Peregrinationem ad S. Jacobum in Hiſpania*, *Indulgentias in curia Romana*, quæ inter Codices MSS. Angliæ ſuperſunt. Oudinus T. III. p. 2543.

VVilhelmus de *VVycumba*, ord. Canonicorum regularium S. Auguſtini, primum Roberti Betun Epiſcopi Herfordienſis Clericus familiaris, poſtea Prior Lanthenſis cœnobii in Cambria, circa A. 1140. Scripſit *Vitam Roberti Epiſcopi* jam laudati, quam edidit Henr. Wharton Tomo II. Angliæ ſacræ pag. 295. Adde Oudinum Tomo II. pag. 1385.

VVi-

VVilhelmus Vreſſenich , A. 1348. Paſtor , anno ſequente Abbas Steinfeldenſis , diœc. Colonienſis , ord. Præmonſtratenſis , ſcripſit *Vitam B. Hermanni Joſephi* monachi Steinfeldenſis . Poematis initium eſt .

Agrippinenſis Hermanni pauperis ortum . Deſinit autem his verſibus :

Sanctorum vere legitur tot nullus habere ,
Ut Joſeph , alloquia cum Virgine matre Maria .

Hæc God. Henſchenius in Comm. prævio ad vitam Hermanni Joſephi , T. I. Aprilis p. 683.

VVilhelmus Turnbull , Scotus , Epiſcopus Glaſcuenſis circa A. 1450. Academiam Glaſcuenſem recens fundatam inauguravit . Ejus ſunt *Oratio ad Academiæ ſuæ Profeſſores* , & *Academiæ Glaſcuenſis Statuta* . Ge. Machenzie de Scotis eruditis Vol. I. p. 465.

VVilkinus , (aliis *Gualichinus* , *Qualichinus*) *de Spoleto* , ſeculi XIII. ſcriptor , Carmen heroicum *de geſtis Alexandri Magni* procudit , cujus Codicem vidi Francofurti ad Viadrum apud Nicolaum Weſtermanum . Vide Fabricii noſtri Bibl. Græcam Volum. II. pag. 227.

VVilebrandus ab *Oldenburg* , Canonicus Hildesheimenſis , qui A. 1211. luſtravit terram ſanctam , & quæ viderat , in ſcripta retulit : auctor neque indoctus neque incurioſus . Hæc Leo Allatius , qui illud *Itinerarium terræ Sanctæ* Symmictorum libro I. p. 122. edidit , nuper admodum Venetiis cum Joſepho Geneſio inter Scriptores Byzantinos recuſorum .

VVilleramus Abbas , non *Eberſpergenſis* , (*a*) ſed *Merſeburgenſis* monaſterii in Suevia , (*b*) Ord. S. Benedicti Pariſiis operam dedit bonis literis , inde Scholaſticus Eccleſiæ Bambergenſis , poſt aſſumto habitu in monaſterio Fuldenſi Abbas Merſeburgenſis claruit A. 1070. Scripſit *Paraphraſin geminam in Canticum Canticorum* , quarum prior metrica eſt lingua Latina , poſterior proſaica , lingua veteri Theotiſca . Ipſe librum inſcripſit *de nuptiis Chriſti & Eccleſiæ* . Editus eſt primum a Paulo Merula , Lugd. Bat. ex Officina Plantiniana Raphelengii 1598. 8. ſecutæ ſunt obſervationes Franciſci Junii , Amſtel. 1655. 8. *Præfationem* , quæ huc uſque defuerat , ex codice Rhedigeriano dedit Opitius ad Hymnum de S. Annone p. 3. poſtea ex Codice S. Euchari ante annos 600. exarato Martene & Durand Collect. ampliſſ. I. p. 507. Codex Ambroſianus Bibliothecæ Vindonenſis emendatior eſt , prout pluribus oſtendit Lambecius lib. II. de Bibl. Vind. p. 764. ſqq. Tandem prodiit in Theſauro Schilteriano Tomo II.

Plura Trithemius de Scriptoribus Eccl. & de viris illuſtribus Germaniæ , Eccardus l. c. Leyſeri Hiſtoria Poetarum medii ævi , p. 354. Jo. Henr. a Seelen in vita Stadenii p. 58.

VVilibaldus , Presbyter in Eccleſia S. Victoris Moguntiæ , ſec. VIII. qui juſſu Lulli Archiepiſcopi Moguntini & Megingaudi Epiſcopi Herbipolenſis *Vitam S. Bonifacii* primum in ceratis tabulis conſcripſit , deinceps in pergamenis reſcribendam , prout habet Auctor incertus Vitæ S. Bonifacii , in Actis Sanctor. Junii Tomo I. pag. 476. cui addatur Eccardus rerum Francicarum XXIV. 22. Nec obſtat , quod Mabillonius & Papebrochius objiciunt , in fine operis ſic legi : *Ego VVillibaldus Epiſcopus ſcripſi* : nam hæc lacinia ab homine otioſo & ignaro adſcripta eſt . Præterea Willibaldus noſter cognationis cum S. Bonifacio ne verbo quidem meminit ; imo n. 46. Vitæ illius , in Actis Sanctorum p. 469. expreſſe de Epiſcopo Eichſtadienſi , tanquam a ſe diverſo his verbis loquitur : *Duos bonæ induſtriæ viros ad ordinem Epiſcopatus pro-*

(*a*) Ita vocatur ab Anonymo Mellicenſi c. 78. & in Codice Lugdunenſi , quo uſus eſt Merula .

(*b*) Non in Saxonia , ut ſcribit Eccardus in Hiſtoria ſtudii Etymologici linguæ Germanicæ c. 14. p. 125. Nam Saxonicum illo tempore nondum erat extructum .

promovit. *VVillibaldum* (Eichſtedenſem) *&* *Burghardum* (Wirzburgenſem.) Adde Jo. Bapt. Sollerii Commentarium prævium ad Vitam Willibaldi Tomo II. Julii p. 487.

Edita eſt hæc vita primum a Caniſio Antiquar. Lectionum Tomo IV. in editione Baſnagiana Tomo II. part. I. p. 227. deinde a Serario ad calcem Epiſtolarum Bonifacii, Mogunt. 1605. 4. & in Bibliothecis Patrum, apud Surium d. 5. Junii, Mabillonium Sec. III. Bened. part. 2. ſub initium, in Actis Sanctorum Tomo I. Junii p. 460.

Vita S. VValburgæ ſororis & *Epiſtolæ*, quæ Willibaldo Eichſtedenſi tribuuntur, ſunt adhuc ineditæ.

Confer præter jam laudatos Henſchenii Comm. prævium ad Vitam Bonifacii p. 452. Mabillonii Obſervationes prævias. Hiſt. literaire de la France Tom. II. p. 167.

S. VVillibrordus, in Northumbria in territorio Ripponenſi natus, monachus cœnobii Ripponenſis, Ordinis S. Benedicti, poſt Epiſcopus Ultrajectinus, obiit A. 736. vel 739. Scripſit *Canones Eccleſiaſticos*, *de ſua peregrinatione*, *Homiliarium*, *Epiſtolas ad diverſos*. Lelandus c. 72. Balæus Cent. II. 5. Pitſeus c. 102. *Teſtamentum* ejus edidit Scribanius in Antvverpia, Miræus in Codice piarum donationum p. 11. in Batavia ſacra T. I. & in Calmeti Hiſt. Lotharing. Tom. I. Append. p. 270.

De vita ejus ſcriptores fere triginta allegantur in Indice Lelandi, quibus adde Waræum de ſcriptor. Hiberniæ p. 108. Hiſt. literaire de la France Tom. IV. p. 63. Arn. Wion Lignum Vitæ V. 51.

Jacobus VVimphelingius Seleſtatenſis ſcripſit *elegantiarum medullam*, oratoriaque præcepta in ordinem clare breviterque redacta, quæ dicavit Theodorico Greſſmundi Moguntino juniori data ad illum Epiſtola ſignata An. 1493. Prodiit opuſculum iſtud ſine nota anni & loci impreſſionis in 4. Scripſit præterea opus de integritate, cujus meminit Trithemius lib. 2. Epiſt. 38. & iterum Epiſt. 42. ad Matthæum Hibernum. In altera ex iſtis Epiſtolis narrat Trithemius ejus libri authorem evincere adniſum fuiſſe, S. Auguſtinum numquam cucullum induiſſe; quo nomine delatum ad ſedem Apoſtolicam Apologiam ſuam centum verſiculis digeſſiſſe. Scripſit etiam vitam Joannis Geileri Keicſpergii, quæ extat in priori volumine ſermonum ejuſdem Geileri edito cum altero ſecundo volumine Argentinæ A. 1518. & 1519. in fol. Ejuſdem eſt pariter liber inſcriptus *Adoleſcentia* editusque Argentinæ Anno 1500.

VVimundus, Benedictinus ex monacho Abbatiæ de Cruce S. Leufridi ſeu Heltonis, Archiepiſcopus Averſanus circa annum 1060. *Epiſtola* ejus, qua Erfaſto *de uno Deo & trino* inquirenti reſpondet, exſtat Tomo III. Spicilegii Dacheriani p. 401.

VVindignotus, Hiſtoricus Anglus, ut ex Guilhelmo Hormanno colligitur, ſed ætatis incertæ. Scripſit *Hiſtoriam Saxonum*, quæ adhuc Pitſei tempore Windeſoriæ in Bibliotheca dicti Hormanni adfuit. Sunt, qui eum eundem cum Witichindo Corbeienſe fuiſſe dicant, quod nemo dirimet, niſi qui conferre poterit. Balæus Cent. X. 54. Pitſeus Append. Centur. IV. 78.

VVindricus, vide *Vindricus*.

VVipo vel *VVippo*, presbyter, Conradi Salici & Henrici III. Imp. Capellanus. Burgundum natione facit Jac. Baſnagius, ex his illius verſibus:

Irradias patriam, ſi tu modo viſeris, illam.

Sed non cogitavit vir ſummus, *patriam* mediis temporibus idem notaſſe ac regionem. Cætera igitur illius nos latent. Scripſit *Vitam Conradi Salici*, editam a Piſtorio Tomo III. S. R. Germ. p. 421. *Panegyricum ad Henricum III. Imp.* ligato ſermone, a Caniſio Lect. Ant. Tom. III. part. I. p. 161. & *Proverbia* ad Henricum Conradi Imp. filium, a Martene & Durand Collect. ampliſſ. Tom. IX. pag. 1095.

& poſt

& poſt eum a Cel. Fabricio noſtro Tomo I. hujus Operis p. 447. edita.

VVithredus, presbyter Anglus, amicus Bedæ Venerabilis circa A. 730. ſcripſiſſe dicitur *de celebratione Paſchatis*. Lelandus cap. 97. Balæus Cent. X. 23. Pitſeus c. 96.

VVitikindus, patria Saxo, monachus *Corbeienſis*, diſcendi cauſſa monaſterium Hirſaugienſe adiit, poſt ad Corbeienſes rediit, ibique Scholis præfuit. Magnoaldus Ziegelbaur in Conſpectu rei literariæ Ord. S. Benedicti part. I. p. 99. Scripſit circa A. 980. *de rebus Saxonum geſtis* libros III. editos primum inter Scriptores Germanicos Hervagii, Baſil. 1532. fol. poſt a Reinero Reineccio, Frf. 1580. fol. ab Henrico Meibomio ſeniore, Frf., 1621. fol. cum annotationibus, quas nepos Scriptorum Germanicorum Collectionis Tom. I. repetiit. Tandem Leibnitius *Summam Capitum VVitichindi ex Codice antiquo Caſinenſi* inſeruit Tomo I. S. R. Brunſuicenſium p. 208. ſequuntur ibidem p. 211. Variæ Lectiones ex Codice Archivi Dreſdenſis, & p. 221. Codicis Caſinenſis. Poetica ejus, teſte Sigeberto c. 129. ſunt *Paſſio Theclæ Virginis*, & *vita Pauli Eremitæ*, quæ proſam habuit admixtam: utrumque opus nondum typis eſt editum. Adde Lyſeri Hiſtoriam Poetarum medii ævi p. 283. 284. Paullinum de viris illuſtribus Corbeie Saxonicæ p. 96.

VVitmundus, vide ſupra *Guitmundus*, lib. VII. p. 172.

VVolbero, monachus & Abbas S. Pantaleonis Colonienſis, Ord. S. Benedicti, electus Ann. 1147. obiit 1167. Scripſit *Commentarium in Cantica Canticorum*, quem Henricus Gravius edidit Colon. 1650. 4. Oudinus Tomo II. p. 1423.

VVolfgangus, patre Comite de Pfulingen ortus, in monaſterio Augiæ divitis educatus, Epiſcopus Ratisbonenſis obiit a. 994. Vide Jo. Egonem de viris illuſtribus Augiæ divitis I. 5. Ejus *Paraphraſis in Pſalmum L.* edita eſt in Bern. Pezii Theſ. noviſſ. Anecdotorum Tom. II. part. 1. p. 11.

VVolfgangus, Monachus *Nideraltahenſis* in Bavaria monaſterii, ſub finem ſec. XIII. vixit & variis conſiliis virorum ſummorum adhibitus fuit, quod teſtantur *Epiſtolæ* ejus LXXII. editæ in Codice diplomatico Pezii & Hueberi part. II. p. 173.

VVolfhardus, monachus & Presbyter cœnobii Haſenrictani (non *Haſſerenſis*, ut habet Poſſevinus,) in diœceſi Eichſtetenſi, ſub finem ſeculi IX. ſcripſit *Vitam S. VValpurgis* libris IV. quorum duos dedit Caniſius Tom. IV. p. 720. edit. novæ Tomo II. part. 3. p. 262. ſtilo immutato Surius d. 25. Febr. integros Acta Sanct. Tom. III. Febr. p. 523. & Mabillonius Sec. Bened. III. part. 2. p. 287. Scripſit quoque *Vitas Sanctorum*, quorum plura Volumina in diverſis Germaniæ Bibliothecis exſtant. Præfationes ejus in ſingulos menſes, excepto Februario ediderunt Pez & Hueber Cod. diplom. part. I. p. 90. Adde Hiſt. literariam Galliæ Tom. V. pag. 682.

VVolfhelmus, Abbas tertius Brunvvillarenſis monaſterii, diœc. Colonienſis. obiit A. 1091. vel, ut alii volunt, A. 1132. Vitam ejus ſcripſit Conradus monaſterii laudati monachus, editam a Surio d. 22. Aprilis, in Actis Sanctorum Tom. III. Aprilis pag. 76. & a Mabillonio Seculo VI. Benedictino part. 2. p. 675. Scripſit his Wolphelmus *Epiſtolam de Sacramento Euchariſtiæ contra errores Berengarii*, quæ ipſius Vitæ inſerta eſt c. 10. 11. *Verſus in utrumque Teſtamentum* inſeruit idem Conradus c. 4. p. 83. *Sermones*, *Epiſtolas* & *Carmina*, teſte Trithemio de viris illuſtribus Germanis. Adde Mabillonii Obſervationes prævias p. 675. & Poſſevinum Tomo II. Apparatus p. 549.

VVolfherrus, in Altahenſi monaſterio educatus, & diſcipulus S. Godehardi Epiſcopi Hildesheimenſis ſec. XI. Scripſit *Vitam S. Godehardi*, magiſtri ſui, quæ edita eſt primum ſub ſpurio *Arnoldi* nomine, qui eam *Menghardo* dedi-

dicavit, a Brovvero inter Sidera Germaniæ, & Surio d. 4. Maji, poſtea cum Codicibus MSS. collata & vero auctori reſtituta a Godefrido Henſchenio in Actis Sanctorum Tomo I. Maji p. 502. a Mabillonio cum obſervationibus præviis Seculo VI. Benedictino part. 1. p. 395. tandem a Leibnitio inter Scriptores Brunſuicenſes Tom. I. p. 482.

Scripſit quoque *Vitam S. Guntheri*, nobilis Thuringi, Eremitæ juxta monaſterium Altahenſe, quam edidit Caniſius Tomo III. parte 1. p. 183. Surius d. 9. Oct. Mabillonius loco citato p. 475. Hunc autem illius vitæ Auctorem eſſe tum ſtilus comprobat, tum etiam, quod ſex priora capita illius ex vita S. Godehardi repetita ſunt.

VVolſtanus, patria Wintonienſis, ibidem monachus Benedictinus & cantor circa A. 1000. Scripta ejus ſunt, *de S. Suithuni translatione & miraculis*, *vita Ethelvvoldi Epiſcopi*, *vita Ethelvvoldi Regis*, *de tonorum harmonia*. Lelandus c. 126. Balæus Cent. II. 41. Pitſeus c. 154. *Vita Suithuni* metrice edita eſt a Mabillonio ſec. V. Bened. p. 628. & T. I. Auguſti p. 98. *Vita* vero *Ethelvvoldi Epiſcopi* a Surio d. 1. Aug. ab eodem Mabillonio p. 606. nec non in Actis Sanctorum T. I. Auguſti p. 88.

Adde Jo. Pinium in Comment. prævio ad vitam S. Suithuni, Tom. I. Julii p. 321. 324. *VVolſtanum* vocat Oudinus Tom. II. p. 500. & cum *Lupo* convenire perperam tradit.

S. VVolſtanus, Wigornienſis, monachus & Prior ordinis S. Benedicti in cœnobio S. Burgi, poſt Abbas Glavorniæ, tandem Epiſcopus Wigornienſis obiit A. 1095. Reliquit *Homiliarium* & *Admonitiones ad diverſos*. Pitſeus cap. 174.

VVolterus de Brugis, vide ſupra lib. III. adde Willoti Athenas ſodalitii Franciſcani p. 339.

VVoperius Remſmageſtus, Prior cœnobii Thaborenſis, *Friſiæ Chronicon* poſteris reliquit, quod in Alberto Bavaro Hollandiæ Comite deſinit. Exſtat Hagæ Comitis apud Cornelium Dunium JC. Hæc Ant. Sanderus in Bibl. Belgica manuſcripta I. p. 27. Laudatus autem Hollandiæ Comes, obiit A. 1404. ex quo de ætate auctoris judicare licet. Aliud exemplum, ſed mutilum eſt in Bibl. publica Amſtelodamenſi II. p. 45. ubi *Vorperus* ſcribitur.

VVorgreſius, Britannus, Abbas primus Glaſconienſis circa A. 630. *Hiſtorias* & *Homiliarium* ſcripſiſſe dicitur. Pitſeus c. 68.

P. Wuia, non eſt ſcriptor medii ævi, ſed nomen P. tantum adpoſuit, ut eo melius lateret. Literæ vero W VI. retro lectæ indicant nomen auctoris, qui fuit *Jurga* (h. e. Georgius) *Valentinus VVintherus*, Treptovienſis ad Regam Pomeranus, J. U. D. Comes Palatinus Cæſareus, & Ducum aliquot Pomeraniæ Conſiliarius, qui obiit An. 1623. Vitam ejus dedit Burc. Gotthelff Struvius in Archivo Hiſtorico-Politico, quod vernacula lingua edidit, part. 1. pag. 193. Addito nomine vero edidit *Parthenium litigioſum*, aliquoties editum: Elaborare cœpit opus ingens *Balthi Pomeranici*, quod a quibuſdam, velut editum, allegatum fuit, re vera autem affectum eſt. Vide Pomeraniam meam antiquam & novam parte I. Sub nomine autem *P. VVuja*, & titulo *Canonici irregularis*, ſcripſit *Hiſtoriam Epiſcopatus Caminenſis*, quæ diu latuit, tandem a Jo. Petro Ludevvigio Tomo II. ſcriptorum Germanicorum p. 496. ſeqq. in lucem eſt protracta, quamvis admodum mendoſe, ſi nomina propria ſpectes. Scriptus eſt liber a. 1616. vel 1617. quo tempore libellus *de turbato Imperii ſtatu*, 1613. 8. editus, de Proteſtantium Epiſcopatibus non ſatis ex æquo & vero ſcripſerat.

VVulfadus primum præceptor Carolomanno a Carolo Calvo patre datus, deinde Canonicus Remenſis, tandem Archiepiſcopus Bituricenſis, obiit An. 876. *VVlphardus* dicitur in ſubſcriptione diplomatis A. 869. apud Dacherium

Spi-

Spicil. II. p. 466. *Ejus Epiſtola paſtoralis ad parochos & parochianos ſuos* exſtat apud Mabillonium Anal. p. 100. Adde Bulæi Hiſtor. Univerſ. Pariſ. Tom. I. p. 648. Hiſtor. literariam Galliæ T. V. p. 479.

VVulfajus vel etiam *VVulphagus*, monachus Elnonenſis, condiſcipulus Milonis ſec. IX. Scripſit *Verſiculos in confirmatione operis*, ſcil. vitæ S. Amandi Epiſc. Trajectenſis a Milone ſcripti, quanquam res ipſa docet, legendum potius eſſe *in commendationem operis*. Exſtat in Actis Sanctorum Tom. I. Febr. pag. 888.

VVulfinus Boethius, de quo Fabricius jam ſupra egit, lib. II. p. 251. quibus nunc pauca hæc adde: Non fuit revera Epiſcopus Pictavienſis, ſed forte Chorepiſcopus illius Eccleſiæ ſub Sigibrano. *Vita S. Juniani* edita fuit etiam a Labbeo Bibl. nova MSS. Tom. II. p. 569. particulæ quoque ante hunc ab Hugone Menardo & Andrea du Cheſne. *Acta translationis S. Juniani*, quæ procul dubio eundem auctorem habent, dedit Mabillonius in Actis SS. Ord. Bened. Tom. IV. part. I. p. 430. repetierunt Antverpienſes Tom. III. Auguſti pag. 138. Hiſtoire literaire de la France T. IV. p. 499.

VVulpertus, forte monachus Benedictinus, ſcripſit *Libellum metricum de vita clauſtrali*, hoc exordio:

Qui cupis immundi vitare pericula mundi,
Teque ſitis Dio tradere ſervitio &c.

Eſt MS. in Bibliotheca monaſterii Weihenſtephenenſis in Auſtria, prout teſtatur Rev. Bern. Pezius Diſſert. Iſagogica in Tomum I. Theſauri Anecdotorum noviſſimi p. 26.

X.

F*Ranciſcus Ximenius*, (hunc enim Fabricius noſter Tom. II. pag. 199. ad hunc locum rejecit) Gerundenſis, Epiſcopus Einenſis & Patriarcha Hieroſolymitanus, circa A. 1400. vixiſſe creditur. Scripſit *Librum de Natura Angelica*, Compluti, 1527. *Tractatum de Scala Dei*, Barcinone, 1501. *Paſtorale pro inſtructione Epiſcoporum & Superiorum*, ibid. 1495. fol. *de Vita Chriſtiana libros IV.* Valentiæ 1484. Granatæ 1486. fol. Alia illius opera ſed lingua Hiſpanica in Bibl. Cœnobii S. Mariæ de Jeſu prope Barcinonem MSS. aſſervari teſtatur Waddingus de Scriptoribus ord. Minorum p. 140. Hæc Whartonus in Appendice ad Caveum. Oudinus ex Petri Salazar Chron. Provinciæ Caſtellæ II. 23. refert, ſcripſiſſe de vitis Sanctorum copioſe, ſub titulo *Flos Sanctorum*, Tom. III. p. 2226.

Alter hujus nominis eſt Franciſcus Ximenius, Cardinalis & Archiepiſcopus Toletanus, cujus vitam ſcripſerunt Gallice Marſolerius & Flechierius, ut de aliis ſcriptoribus Hiſpanicis taceam. Is ſuo ſumtu dedit *Biblia Complutenſia* Polyglotta, de quibus Jacobi le Long Bibliotheca Biblica p. 13. edit. Lipſienſis, & Jo. Chriſtophori Wolfii, τῦ μακαρίτυ, Bibl. Hebraica Tomo II. pag. 338.

Tres alios recentiores adfert Nic. Antonius in Bibl. Hiſpanica nova Tomo I. p. 385.

Ex his unus eſt, ord. Franciſcanorum, unus ex duodecim, qui primi ad Indos occidentales miſſi ſunt, mortuus Mexici An. 1540. qui proprie huc non pertinet. Vide tamen Waddingum.

Y.

Y*Vo* vide *Jvo*.

Yvo, aliis *Evenus de Begaignon*, Gallus Armoricus in parochia *Pleſtin* dicta diœceſis Trecorienſis, ex illuſtri familia *Rumen-Begaignon* natus, ord. Prædicatorum, A. 1357. Innocentii VI. fuit Pœnitentiarius, poſt a. 1360. Trecorenſis in Britannia Epiſcopus & Cardinalis. Scripſit *ſuper Pſalmum Miſerere*, & *Statuta Synodalia*. Jac. Quetif de Scri-

Scriptoribus Ord. Prædicatorum Tom. I. p. *667*. Oldoini Athenæum Romanum p. *644*.

Yvo Brito ſ. Armoricus, ex primis ſodalibus Ord. Prædicatorum circa An. 1250. Scripſit *Relationes duas* exigui momenti: Quetif l. c. p. 151.

Yſembardus le Tollier, Rothomagenſis, Doctor Theologus Pariſinus, & in Gymnaſio S. Bernardi ſacrarum literarum interpres circa A. 1509. Scripſit *in* 5. *prima capita Geneſis*, *Sermones de tempore & Sanctis*. Car. de Viſch in Bibl. Scriptorum ord. Ciſtercienſis pag. 334.

Z.

FRanciſcus Zabarella (nam & hunc Fabricius Tom. II. p. *199*. hoc loco quæri juſſit) patria Patavinus, ibidem & Florentiæ jus Pontificium docuit, factus poſtea Archiepiſcopus Florentinus & Cardinalis titulo Sanctorum Coſmæ & Damiani, obiit in Concilio Conſtantienſi A. 1417. Ejus ſunt:

1. *Commentarius in libros Decretalium & Clementinas*. Venet. 1502. fol. *in Clementinas* ſeorſim ibid. 1481. 1487. fol.

2. *Conſilia juris*. Venet. 1581. fol.

3. *Variarum Legum repetitiones*. Venet. 1597.

4. *De Schiſmatibus auctoritate Imperatoris tollendis*, in Collectione Schardii de auctoritate Imperiali, & Argent. *1609*.

5. *Capita agendorum in Concilio Conſtantienſi de Eccleſiæ reformatione*, apud Herm. von der Hardt in Actis Concilii Conſtantienſis Tomo I. p. 50*6*.

6. Reliqua ſunt inedita: *Commentarii in naturalem & moralem Philoſophiam*: *Tractatus de Horis Canonicis*: *Hiſtoria ſui temporis*: *De felicitate libri III. Commentarii in Vetus & Novum Teſtamentum*: *Acta in Concilio Piſano & Conſtantienſi*: *Epiſtolæ*, & alia.

Videatur Pancirollus de claris Legum interpretibus III. 38. Wharthonus in Append. ad Caveum p. 57. Nic. Comneni Papadopoli Hiſt. Gymnaſii Patavini Tom. I. Adde Poggi Florentini & alterius Anonymi orationes in funere illius habitas tomo I. Concilii Conſtantienſis p. 537. 546. * In Bibliotheca Felini non unus eſt Codex operum Zabarellæ, quorum alii manuſcripti ſunt, impreſſi vero alii, quibus omnibus adnotationes quædam Felini manu additæ ſunt, unde multa ad rem literariam noſcuntur. In Codice 250. ſunt in ſecundum Decretalium expoſitiones, ibi vero hæc notat Felinus: *Fuit impreſſa hæc Lectura Venetiis an.* 1502. *& cum volebam emere reperi quod hæc MS. eſt longe plenior & forte in duplum, unde puto illa eſſe priora commentaria Zabarellæ, hæc autem eſſe opus conſummatum; idem reperi de lectura iſtius integra ſuper tertio, quarto & quinto. Super primo non habebam, unde emi impreſſam, quam puto plenam*. In Cod. 257. continentur ejuſdem Zabarellæ tractatus *de ſepulturis*, *de parochiis*, *de celebratione Miſſarum*, *de reliquiis & veneratione Sanctorum*, *de obſervatione jejunii*, *de purificatione poſt partum*, *de capellis monachorum*, *de jure patronatus*, *de victu*, *& honeſtate Clericorum & mulierum*, *& de Clericis ægrotis*. An typis hæc omnia prodierint, viri docti diſcutiant; mihi enim in præſenti non vacat; forte enim continentur *in repetitionibus variarum legum*, hic a Bibliothecario noſtro indicatis. Codex 258. MS. continet ejuſdem varia *conſilia & reſponſiones*, in quibus multa ſunt Zabarellæ ipſius manu conſcripta. Eſt etiam ibi tractatus *de removendo ſchiſmate in Pontificatu*, cujus opuſculi meminit Bibliothecarius noſter ſub titulo *de ſchiſmatibus authoritate Imperatoris tollendis*. Codicem hunc dedit Felinus ad impreſſionem, quæ Piſciæ adornata eſt An. 1490. ut excuſum ibi epigramma a Cyllenio Piſcienſi editum declarat. Cum vero editio hæc inter raras ſit rariſſima, ideo hexaſticum iſtud hic dare non piget.

Ad

Ad D. Felinum Sandeum de opere Zabarellæ perfecto

Qui jacuit neque adhuc niſi te favitante niteret
Feline, impreſſus nunc Zabarella tuus.
Pro patre, pro Domino tanto lætare reperto
Qui colis & doctum tam venerare ſenem
Conſiliis fulgens opus immortale legendum
Miſſum Piſchea gratius eſto manu.
Cillenius Piſcienſis.

Opuſculum Franciſci Zabarellæ de horis dicendis ad Clem. *Dignum* de celebratione Miſſarum offert Codex 374. MS. Felini.

Bartholomæus de Zabarellis ejuſdem cum Franciſco familiæ Protonotarius Apoſtolicus dein Spalatenſis Archiepiſcopus ſcripſit *Conſilia* & allegationes numero LXI. quæ extant in Codice 260. MS. Felini.

Zachæus Chriſtianus. Hujus *cum Apollonio Philoſopho Conſultationum libros III.* edidit Lucas Dacherius Tom. I. Spicil. I. edit. novæ, & in Monito adjecto, varia de ætate illius conjecerat, quæ non repetimus. Ediderunt vero poſtea Edm. Martene & Urſinus Durandus T. V. Anecdotorum ſub initium *Altercationem Theophili Chriſtiani & Simonis Judæi*, cujus Gennadio teſte, auctor eſt Evagrius, unde probabile admodum eſſe credunt viri laudati, Evagrium hoc quoque opus elaboraſſe: Quæ argumentatio, mea quidem ſententia, non procedit, quum etiam alter quidem Evagrium imitari potuerit. Interim Fabricius noſter ſupra lib. V. p. 113. hujus operis notitiam jam exhibuit.

Zacharias, Pontifex Romanus, natione Græcus, mortuus 752. cujus Vitam per Anaſtaſium Bibliothecarium cum annot. & Commentario prævio dederunt Bollandiſtæ Tom. II. Mart. pag. 406.

Dialogos Gregorii M. in Græcum ſermonem convertit, de quorum editionibus Fabricius noſter conſulendus ſupra lib. VII. p. 86. 87. Illud obſervatione dignum memorat Jac. Baſnagius, quod Græcorum ſententiam de proceſſione Spiritus S. a ſolo Patre verſioni ſuæ immiſcuerit. Nam quæ Gregorius Dialog. II. 38. ita ſcripſit: *Cum enim conſtet, quia Paracletus Spiritus a Patre ſemper procedat & Filio;* Zacharias ita vertit: *Aperte igitur patet, quod Paracletus a Patre procedit*, & *in Filio permanet*. *Epiſtolas* aliquot illius habes inter Epiſtolas Pontificum a Gretſero, & Bonifacianas a Serario editas, in Conciliis Galliæ, Tom. III. Conciliorum Harduini pag. 1877. ſeqq. in Codice piarum donationum Aub. Miræi p. 12. 640. 641. in Bibl. Floriacenſi Jo. a Boſco Tom. III. p. 43. apud Othlonum libro II. de Vita S. Bonifacii, quarum variantes lectiones habes apud Caniſium Lect. Ant. Tom. III. part. 1. pag. 359. inter Epiſtolas Hibernicas ab Uſſerio editas. Privilegium ejus, quod monaſterio S. Dionyſii dedit, ſuppoſitum eſſe docet Jo. Launojus in Aſſertione Inquiſitionis in Chartam immunitatis S. Germani Tom. III. Opp. part. 1. p. 160. De alio Fuldenſis monaſterii Privilegio idem probat in Aſſertione Inquiſitionis in privilegium S. Medardi Sueſſionenſis Tomo eodem part. 2. p. 295.

Vide Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 230. Poſſevini Apparatum Tomo II. p. 552. Oldoini Athenæum Romanum p. 644. * Inter Epiſtolas ab eo ſcriptas una eſt incipiens: *Pythacium*, e qua canonem Gratianus eruit, hanc vero integram Labbeus evulgavit; ego quæ deerant ex MS. Codice Bibliothecæ Canonicorum majoris Eccleſiæ Lucenſis ſupplevi atque evulgavi in priori volumine ſupplementi Conciliorum ſuo loco.

Zacharias, incertæ ſedis Epiſcopus, cujus *Sermonem de S. Georgio* edidit Bern. Pez Theſ. noviſſ. Anecdot. Tom. IV. part. 2. p. 15.

Zacharias Benedictus, Italus, patria

Vicentinus, Ord. Cartuſiani in cœnobio S. Andreæ de littore Venetiis circa An. 1508. Scripſit *Vitam S. Brunonis*, qui auctor erat ordinis dicti, & reperitur in calce operum illius Brunonis, editionis Aſcenſianæ. *Originem ordinis Cartuſiani* habes ſub finem operum Brunonis Cartuſiani, Tomo III. Theod. Petreji Bibl. Cartuſiana p. 297. Voſſius de Hiſt. Lat. p. 649. Car. Joſ. Morotii Theatrum Chronol. Ord. Cartuſiani p. 116.

Zacharias de Bozonis, Savonenſis, Ord. Eremitarum S. Auguſtini, Prior Cœnobii patrii, poſtea Pœnitentiarius Baſilicæ S. Petri, demum Sacrarii Pontificii Cuſtos renunciatus A. 1498. poſt quadriennium obiit. Scripſit Tractatum *de ſacris ritibus*, qui in Bibl. Vaticana MS. cuſtoditur. Oldoinus in Athenæo Liguſtico p. 542. Adde Gandolfum de ducentis Auguſtinianis ſcriptoribus p. 346.

Zacharias Chryſopolitanus ſive *Goldsborough*, Anglus, Ordinis Canonicorum Præmonſtratenſium in Abbatia S. Martini Laudunenſis circa A. 1150. Scripſit *Commentarium in Concordiam Evangelicam Ammonii Alexandrini*, quæ Colon. 1535. fol. & poſt in Bibliothecis Patrum edita eſt. Oudinum Tom. II. p. 1442.

Zacharias Ferrerius, Vicentinus, Epiſcopus primum Sebaſtenſis, dein Guardenſis, Leonis X. Papæ Prælatus domeſticus ac Referendarius, per univerſam Poloniam, cum Legati de Latere, & majoris Pœnitentiarii de Urbe poteſtate A. 1520. Nuntius ac Orator, ideo miſſus, ut inter Sigiſmundum I. Poloniæ Regem & Magnum Pruſſiæ Magiſtrum, Albertum Brandenburgicum, ſororis ejus filium, pacem conciliaret, quæ tamen non ſucceſſit. Scripſit *Vitam S. Caſimiri*, qui Poloniæ Regis filius, & Rex Hungariæ fuit, Thorunii A. 1521. typis editam, & poſt in Actis SS. Martii Tom. I. p. 347. repetitam. Scripſit etiam *Lugdunenſe ſomnium de Divi Leonis X. P. ad ſummum Apoſtolatus apicem electione* & *Epiſtolas ad Ludovicum Francorum Regem XII.* quæ duo ſimul impreſſa ſunt Lugduni 1513. Vide Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 308. Hippol. Marraccii Bibl. Marianam Tomo II. pag. 449. Ughelli Italiam ſacram T. VIII. p. 298.

Zacharias Lilius, Vicentinus Canonicus regularis, circa An. 14. 93. ſcripſit *Breviarium orbis*, Florent. per Antonium Miſcominum 1493. 4. Neap. 1496. 4. *Opuſcula* Florent. 1496. 4. * Ab Opuſculis hic indicatis differunt libelli ejus *de perenni Sanctorum gloria*, quos ab authore ſuo recepiſſe ſe commemorat Matthæus Boſſius in Epiſtola 224. ad eumdem Lilium inter Epiſtolas ejus poſteriores legenda. *Actum in illis*, ait Boſſius, *de vero Dei cultu ſuſcipiendo, de inſpectu illius majeſtatis æternæ, de utriuſque animi & corporis dotibus, atque aureolis, de animorum perpetuitate, de revicturis a morte, & judicandis omnibus, de purgando ignibus toto orbe, de ſingulis cæleſtibus orbibus aſtris, & ſignis, deque Angelis, hominibuſque beandis*.

Zacharias de Lunigiana, Ord. Prædic. ex Conventu S. Marci de Florentia, Concionator inſignis circa Ann. 1499. Scripſit *Apologiam in favorem Savonarolæ*. Ambr. ab Altamura Bibl. Dominicana p. 218. Vinc. Maria Fontana in Provincia Romana Ord. Præd. p. 384.

Zacharias de Rhodigio, mihi ignotus, ſcripſit *de donatione Conſtantini*. MS. in Bibl. Vaticana. Bern. de Montfaucon Bibl. Bibliothecarum MSS. p. 142.

* *Zacharias* Abbas mihi unice notus ex Nevizani Sylva nuptiali, qui lib. I. fol. 8. editionis Lugdunenſis A. 1526. habet. *Abbas Zacharias in ſermone Concilii Piſani in fine II. chartæ, ubi de duodenario, de quinquennario*. Concilium Piſanum hic intelligi illud credo, quod occaſione Schiſmatis A. 1409. habitum eſt. Num forte idem eſt Zacharias de Rhodigio, quem de donatione Conſtantini ſcripſiſſe hic legimus?

Zanettinus Roccius, Cremonenſis, circa

ca A. 1424. Scripſit *Carmina varia vol. 3. Hymnos in laudem S. Himerii, Petri ac Marcellini, ac Homoboni, Tutelarium Cremonæ, Comœdiam inſcriptam Filotecia, de fato Tract.* 1. Ariſii Cremona literata T. I. p. 238.

Zanettinus Zuccus, Cremonenſis, circa A. 1444. Scripſit carmine *Vitam S. Euſebii Abbatis Cremonenſis*, *Comœdias ſacras*, ſoluta vero oratione *de vitiis evellendis*, Idem p. 266.

Zeno, Veronenſis Epiſcopus, quem alii Græcum, alii Veronenſem patria tradunt. Martyrium ſubiiſſe vulgo tradunt tempore Gallieni, Caveus paullo ante Ambroſii tempora vixiſſe credit. Vitam ejus ſermone Italico dedit Baptiſta Perettus, quæ in utraque editione Veronenſi habetur. Eandem juſto Commentario, inſertis Actis, explicat Godofredus Henſchenius in Actis Sanctorum Tomo II. Aprilis p. 69. cui adde Italiam ſacram Tomo V. p. 679. ſ. & Ceillerium T. VIII. De ætate diſputant quoque Voſſius & Sandius.

Exſtant ejus *Sermones* ultra Centum & triginta, plerique non magnæ molis, quos viri docti non omnes genuinos volunt agnoſcere. Certe orta jam hæreſi Ariana ſcriptos eſſe palam eſt, quorſum pertinent tres illi *de æterna Filii Dei generatione*: & Labbeus obſervat Tom. II. p. 509. quatuor ex illis inter homilias S. Baſilii reperiri, alios ex Commentario Hilarii in Pſalmos, alios aliunde depromtos eſſe. Vide Tillemontium Tomo III. Hiſt. Imperatorum, annot. 6. ad perſecutionem Valeriani, & Rivetum Tomo III. Opp. p. 641. *Non ſunt Sermones illi paris ſtili, judicii, ſeculi, neque adeo unius Theologiæ, ut alibi docemus*. Ita Barthius ad Statii Silvas V. 1. 256. An vero alibi illud docuerit, incertum eſt, quia commentarios illos admodum ſenex conſcripſit. Contra genuinos eſſe contendit & valde laudat Buchnerus Diſſert. Academica 389. p. 257. Stilum in illo ſcintillantem commendat Barthius & Apulejum Chriſtianum dicit Adverſ. XLIII. 10. ad Claudianum p. 1231. & ad Statium Thebaidos II. 213.

Editi ſunt illi Sermones primum a Guarino Veronenſi Venetiis 1508. deinde auſpiciis Auguſtini Valerii, Epiſcopi Veronæ & Cardinalis, cura Raphaelis Bagatæ & Baptiſtæ Peretti prodierunt Veronæ 1586. 4. repetiti poſtmodum in Bibliothecis Patrum, tandem rurſum Veronæ 1710. 4. juſſu Jo. Franciſci Barbadici, Epiſcopi Veronenſis, in qua editione nihil acceſſit, nihil emendatum eſt, unde manu critica vehementer eget, ad Codices MSS. ſollicite recenſenda. Melior editio prodiit Veronæ 1739. folio, cura Petri & Hieronymi Ballerinorum fratrum, qui vitam Zenonis enarrant, & ſcripta illius critice dijudicant. (*a*)

Sermo de S. Arcadio exſtat apud Surium d. 12. Jan. & cura Jo. Bollandi cum MSS. collatus in Actis Sanctorum T. I. Januarii p. 723.

Zenobius Strata, Florentinus, Joannis Grammatici filius, liberales artes Florentiæ docuit, & Piſis a Carolo IV. Poeta coronatus eſt. Vixit circa Ann. 1355. & *Verſus in Sphæram*, nec non *Orationem de fama* ad Carolum IV. Imp. reliquit. Ad ipſum exſtant Epiſtolæ Franciſci Petrarchæ verſibus conſcriptæ. *Moralia* Gregorii Magni in ſermonem Italicum tranſtulit, impreſſa Florentiæ 1486. fol. Pocciantii Catal. Scriptorum Florentinorum p. 170. Julius Niger de Scriptor. Florentinis p. 537.

Zenzelinus Caſſanus, Gallus, JCtus, in *Extravagantes* & *Clementinas* Commentarios edidit. Panciroſlus de claris Legum interpretibus III. 20. * Ejus apparatus in conſtitutionibus editis per Joannem Papam XXII. prodierunt vetuſtis typis excuſi ſine loco & anno in fol.

Zephyrinus Papa, aliis *Abundius Zephyrinus*, ſedit ab A. 203. 221. *Epiſtolæ* duæ illius exſtant apud Baronium T. II. & Tom. I. Conciliorum Harduini

p. 105

(*a*) Journ. des Scavans 1741. Dec. p. 411.

p. 105. *Decreta* apud Ivonem, Gratianum & alios.

Adde Proſperi Mandoſii Bibl. Romanam Centur. VI. 9. Lud. Jacobi a S. Carolo Bibl. Pontificiam p. 232. Oldoini Athenæum Romanum p. 645.

Matthæus de Zervviſt, Auguſtinianus, ſcripſit *de triplici adventu Verbi, in carnem, in mentem, & in judicium: De indulgentiis: Expoſitionem Symboli Athanaſiani: De corpore Chriſti: Expoſitionem in orationem Dominicam*, quæ habentur Monachii in Bibl. Auguſtinianorum. Felix Milenſius in Alphabeto Eremitarum S. Auguſtini p. 81. 82.

Ziliolus ſeu *Ægidiolus*, aliis *Gelliolus de Cantellis*, Cremonenſis, JCtus ex patriæ Decurionibus, Peruſiis & Patavii Legum Phrontiſtes circa A. 1384. ſcripſit *de fideicommiſſis lib. 4. de legitimatione, de dato in ſolutum lib. 2.* Ariſii Cremona literata Tom. I. p. 185.

Zixilianes, vide *Cixilanes*: & adde Vitam illam editam eſſe in Actis Sanctorum Tom. II. Jan. p. 536. & Seculo II. Benedictino Mabillonii p. 515.

Zoſimus Papa, natione Græcus, ſedit ab Anno 417. 19. Aug. ad finem A. 418. Epiſtola ejus duplex ad quoddam Concilium Africanum contra Pelagium memoratur ab Auguſtino in Epiſtola ad Optatum de origine animæ, edita eſt autem a Baronio ad annum 417. num. 19. & 25. Aliæ plures exſtant ibidem n. 41. 44. 49. 50. 52. ad A. 418. n. 5. 40. 41. *Duæ* T. I. Conciliorum Harduini pag. 1233. *Alia* ad Simplicium Viennenſem Archiepiſcopum in Jo. a Boſco Bibl. Floriacenſi Tom. III. p. 29. Trithemius c. 150. memorat libros *de Paſchate & de Sacerdotio*. Quaſdam ex ejus Epiſtolis ſpurias eſſe contendit Launojus de duobus Dionyſiis.

Plura apud Lud. Jacobum de S. Carolo Bibl. Pontificia pag. 232. Oldoini Athenæum Romanum p. 645.

Joannes de Zredna, Cancellariæ regni Hungariæ Protonotarius circa A. 1450. reliquit *Epiſtolas Hiſtoricas de rebus geſtis inter Fridericum V. Imp. & regnum Hungariæ ab anno* 1445. 1451. quas collegit Paulus de Ivancis, diœceſis Zagratienſis Presbyter. Volumen hoc aſſervatur in Bibl. Vindobonenſi. Petrus autem Lambecius in Syntagmate rerum Germanicarum ſe editurum promiſit in Catalogo librorum ſuorum pag. 59. ſed eventus non reſpondit. Vide Czvvittingeri Specimen Hungariæ literatæ p. 408. &, qui ex eo profecit, Oudinum Tomo III. p. 2571.

Zuinus Roncadellus, Cremonenſis, familia illuſtri oriundus, circa A. 1384. ſcripſit *de imaginum cœleſtium ſignificatione*, & *de horis planetariis*. Ariſii Cremona litterata T. I. p. 187.

Zvvetlenſe Chronicon (quod a monaſterio Auſtriæ nomen habet) duplex habemus, *alterum* a nato Chriſto, uſque ad annum 1349. editum in Scriptoribus Auſtriacis Pezii Tomo I. p. 524. *alterum* ab Anno 1075. 1179. ibid. pag. 517. Fragmentum de fundatione monaſterii Zvvetlenſis exſtat ibidem p. 522. Diplomatarium autem Zvvetlenſe dedit Jo. Petrus Ludevvigius in Reliquiis Manuſcriptorum T. IV. p. 24.

COELII

COELII SEDULII PRESBYTERI

CARMEN

DE

VERBI INCARNATIONE

Ex MS. Codice Corbejenſi ante annos nongentos exarato.

Obſervatio prævia.

IN pervetuſto Codice Corbejenſis monaſterii, unde Juvenci librum in Geneſim eruimus, extat abſque ullo auctoris nomine, Sedulii presbyteri Scoti operis paſchalis liber I. cui tanquam pars ejuſdem, nulla interpoſita diſtinctione, nulla diviſione, nulloque titulo præmittitur ſequens de Verbi incarnatione carmen: quod cum ſingulari ſtudio perlegiſſemus, eundem in priori & in ſequenti lucubratione ſtilum animadvertimus, nihilque incommodi videri, ſi uni eidemque auctori, nempe Sedulio, utraque attribueretur. Judicium hoc noſtrum confirmavit Sedulius ipſe in dedicatorio carmine operis paſchalis ad Theodoſium Auguſtum, quod ita incipit:

Romulidum ductor, clari lux altera ſolis,
Eoum qui regna tenes moderamine juſto,
Spes orbis, fratriſque decus, dignare Maronem
Mutatum in melius divino agnoſcere ſenſu.

Quibus ex verbis luce clarius patet, Sedulium in opere paſchali Virgilium poetam imitari, ejuſque phraſes divino adaptare ſenſui ſibi propoſuiſſe. Id autem in carmine de Verbi Incarnatione obſervatum ita fuit, vix ut ſit verſus aliquis, qui Virgilium non reſonet, ejuſque non exprimat verba. Et ne quod hac de re dubium ſuboriri valeat, ſingulos Virgilii locos unde ſuos verſus accepit Sedulius, in notis deſignari curavimus.

* * *

OMnipotens genitor tandem miſeratus ab alto, 1
Poſtquam cuncta dedit cœlo conſtare ſereno, 2
Omnibus in terris divinum aſpirat amorem, 3
Semper honore pio nomen natique patriſque 4
Ornare & canere, paribuſque in regna vocari 5
Auſpiciis, hinc progeniem virtute futuram
Egregiam, & totum quæ legibus occupet orbem.
Ne tamen in terris mortalia pectora turbet,

Igno-

1 Æneid. V. verſ. 726.
Imperio Jovis huc venio, qui claſſibus ignem
Depulit, & cœlo tandem miſeratus ab alto eſt.

2 Ex Æneid. III. v. 518.
Poſtquam cuncta videt cœlo conſtare ſereno.

3. Æneid. VIII. v. 373.
Incipit & dictis divinum aſpirat amorem.

4 Æneid. VI. v. 116. *Natique patriſque,*
Alma precor, miſerere.

5 Æneid. VII. v. 256.
Paribuſque in regna vocari
Auſpiciis hinc progeniem virtute futuram
Egregiam, & totum quæ viribus occupet orbem.

Ignotum numen, Deus æthere miſſus ab alto,
Mortalis viſus potuit quantuſque videri.
Virgo matura fuit jam plenis nubilis annis, *6*
Cui genus a proavis 7 ingens nomenque decuſque:
Intemerata thoris talem ſe læta ferebat, 8.
Caſta pudicitiam miro ſervabat amore. *9*
Huic ſe forma Dei, cœlo dimiſſus ab alto 10
Spiritus, intus alit, caſto ſe corpore miſcet. 11
Ante tamen dubiam dictis ſolatur amicis: 12
Alma parens mundi Dominum paritura potentem,
Nam te digna manent generis cunabula 13 ſancti,
Vade, ait, o felix nati pietate, quocumque vocaris 14
Auſpiciis manifeſta novis, hic vertitur ordo, 15
Hujus in adventu fides & fama perennis. *16*
Dixerat: illa pavens oculos ſuffuſa nitentes, 17
Suſpirans, imoque trahens a pectore vocem, 18
Virgo refert: haud equidem tali me dignor honore: 19
Non opis eſt noſtræ, 20 nec fas nec conjugis umquam
Prætendi tædas, aut hæc in fœdera veni: 21
Sed poſt juſſa Deum nihil eſt, quod dicta recuſem.
Accipio; agnoſcoque libens: ſequor omina tanta, 22
Promiſſiſque patris 23 exſequar cœleſtia dona,
Admiranda Dei tantarum munera laudum.
Panditur interea domus omnipotentis olympi 24
Sydeream in ſedem, terras unde arduus omnes
Aſpicit, & natum verbis compellat amicis: 25
Nate, meæ vires, mea magna potentia ſolus, *26*
Nate, mihi quem nulla dies ab origine rerum
Diſſimilem arguerit, 27 comitem complector in omnes.
Te ſine nil altum mens inchoat: omnia mecum

Æter-

6 Æneid. VII. v. 53.
Jam matura viro, jam plenis nubilis annis.
7. Æneid. XII. v. 225.
Cui genus a proavis ingens clarumque paternæ
Nomen erat virtutis.
8 Æneid. I. v. 507.
Talis erat Dido, talem ſe læta ferebat.
9 Georg. II. v. 524.
Caſta pudicitiam ſervat domus.
10 Eclog. IV. v.
Jam nova progenies cœlo demittitur alto.
11. Æneid. VI. v. 726.
Spiritus intus alit, totamque infuſa per artus
Mens agitat molem, & magno ſe corpore miſcet.
12 Æneid. V. v. 770.
Excipit ac feſſos dictis ſolatur amicis.
13 Æneid. III. v. 105.
- - - *Gentis cunabula noſtræ.*
14 Eclog. III. v. 49.
- - - *Veniam quocumque vocaris.*
15 Æneid. III. v. 37[illegible].
Auſpiciis manifeſta fides, ſic fata Deum rex
Sortitur volvitque vices, is vertitur ordo.
16 Æneid. IX. v. 79.
Dicite priſca fides facto, ſed fama perennis.
17 Æneid. I. v. 232.
- - - *Oculos ſuffuſa nitentes.*
18 Æneid. I. v. 375.
Suſpirans imoque trahens a pectore vocem.
19 Æneid. I. v. 339.
Tunc Venus: Haud equidem tali me dignor honore.
20 Æneid I. v. 605.
Non opis eſt noſtræ Dido - - -
21 Æneid. IV. v. 339.
- - - *aut hæc in fœdera veni.*
22 Æneid IX. v. 21.
- - - *Sequar omina tanta.*
23 Æneid. V. v. 863.
Promiſſ[illegible] Neptuni.
24 Æneid. [illegible] v. [illegible]
Panditur [illegible] domus omnipotentis Olympi,
Concil[illegible] divum pater atque hominum[illegible]
Sid[illegible] ſedem, terras unde arduus omnes
Aſp[illegible].
25 Æneid. [illegible]
[illegible] compellat amicis.
26 Æneid. I. v. 6[illegible]8.
Nate, [illegible] magna potentia ſolus.
27 Æneid. IX. v. [illegible]
- - - *me nulla dies [illegible] fortibus auſis*
Diſſimilem argue[illegible].

Æternis regis imperiis, 28 & quidquid ubique eſt.
Nulla meis ſine te quæretur gloria rebus: 29
Omnia ſub pedibus, qua ſol utrumque recurrens 30
Aſpicit oceanum, vertique regique videbunt.
Quæ tibi polliceor, neque eſt te fallere quicquam,
Hæc tibi ſemper erunt vatum prædicta priorum: 31
Nec mea jam mutata loco ſententia cedit. 32
Naſcere præque diem veniens age lucifer almum; 33
Naſcere, quo toto ſurgat gens aurea mundo, 34
Unde etiam magnus cœlorum naſcitur ordo; 35
Naſcere, ut incipiant magni procedere menſes 36
Ne maneant nobis priſcæ præſtigia fraudis; 37
Proſpera venturo lætentur ut omnia ſeclo. 38
Adgredere, o magnos, aderit jam tempus, honores: 39
Aſpera tum poſitis miteſcent ſæcula bellis, 40
Pacatumque regent patriis virtutibus orbem. 41
Haud mora, continuo patris præcepta faceſſit: 42
Æthere ſe mittit, 43 figitque in Virgine vultus, 44
Nec mortale tuens, afflata eſt numine quando
Jam propiore Dei 45 Nam tempore eodem
Matri longa decem tulerunt faſtidia menſes; 46
Et nova progenies 47 mox clara in luce refulſit. 48
Mox etiam magni proceſſit numinis aſtrum, 49
Stella facem ducens multa cum luce cucurrit. 50
Ille dies primus lethi, primuſq; ſalutis 51
Monſtrat iter vobis ad eum, quem ſemper acerbum 52
Semper honoratum cuncti celebrate faventes.
Annua vota tamen 53 noctem non amplius unam 54

28 Æneid. I. v. 234.
Æternis regis imperiis.
29 Æneid. IX. v. 278.
Nulla meis ſine te quæretur gloria rebus.
30 Æneid. VII. v. 100. & 101.
Omnia ſub pedibus qua ſol utrumque recurrens
Aſpicit oceanum.
31 Æneid. IV. v. 464.
Multaque præterea vatum prædicta priorum.
32 Æneid. IX. v. 220.
33 Ecloga VIII. v. 17.
34 Ecloga IV. v. 9.
Deſinet, ac toto ſurget gens aurea mundo.
35 Eclog. IV. v. 5.
Magnus ab integro ſæclorum naſcitur ordo.
36 Eclog. IV. v. 12.
- - *Incipient magni procedere menſes.*
37 Eclog. IV. v. 31.
Pauca tamen ſuberunt priſcæ veſtigia fraudis.
38 Eclog. IV. v. 52.
Aſpice venturo lætentur ut omnia ſæclo.
39 Eclog. VI. v. 48.
Aggredere, o magnos, &c.
40 Æneid. I. v. 1[illegible]5.
Aſpera tum poſitis miteſcent ſæcula bellis.
41 Eclog. VI. v. 17.
Pacatumque reget patriis virtutibus orbem.
42 Georg. VI. v. 548.
Haud mora, continuo matris præcepta faceſſit.
43 Æneid. IX. v. 645.
Æthere ſe mittit.
44 Æneid. XII. v. 70.
Illum turbat amor figitque in virgine vultus.
45 Æneid. VI. v. 50.
Nec mortale ſonans afflata eſt numine quando
Jam propiore Dei.
46 Eclog. IV. v. 61.
47 Eclog. IV. v. 7.
Jam nova progenies.
48 Æneid. II. v. 590.
- - *& pura per noctem in luce refulſit.*
49 Eclog. IX. v. 47.
Ecce Dionæi proceſſit Cæſaris aſtrum.
50 Æneid. II. v. 694.
51 Æneid. IV. v. 196.
Ille dies primus lethi primuſque malorum.
Monſtrat iter vobis, &c.
52 Æneid. V. v. 40.
Jamque dies ni fallor adeſt, quem ſemper acerbum,
Semper honoratum, ſic dii voluiſtis, habebo.
53 Æneid. V. v. 53.
Annua vota tamen ſolemneſque ordine pompas.
54 Æneid. I. v. 87.
Tu faciem illius, noctem non amplius [illegible].
Falle dolo.

Haud ſegnes vigilate viri, 55 dapibuſque futuris 56
Luce palam cumulate piis altaria donis. 57
Hac veſtri maneant in religione nepotes; 58
Jamque egomet venio ſedes arcemque reviſo. 59
Accipite ergo animis atque hæc mea figite dicta, 60
Ore favete omnes, 61 & huc advertite mentem. 62
E diverſo ſedem quotiens venietis 63 in unam,
Undique collecti pacem laudate 64 frequentes.
Cogite conſilium, coeant in fœdera dextræ, 65
Qua datur pacis ſolum inviolabile pignus. 66
Diſcite juſtitiam, æterna in pace futuræ
Concordes animæ, ſi non irrita dicta putatis. 67
Nulla dies uſquam memori vos eximet ævo: 68
Mortalem eripiam formam, 69 & præmia reddam
Fortunatorum nemorum, ſedeſque beatas. 70
Non eritis regno indecores, nec veſtra feretur
Fama levis, 71 mecum pariter conſidite regnis.
Urbem quam ſtatuo, veſtra eſt, 72 intrare licebit.
Nuſquam abero, & tutos patrio vos limine ſiſtam: 73
Iidem venturos tollemus in aſtra nepotes. 74
Quæ vero nunc quoque vobis, dum vita manebit,
Præmia digna feram? non vobis numine noſtro
Divitis uber agri rerumque opulentia deerit. 75
Fundit humo facilem victum juſtiſſima tellus, 76
Proventuque onerat ſulcos, atque horrea vincit: 77
Floret ager, ſpumat plenis vindemia labris. 78
Exuberat fœtus ramos frondentis olivæ;
Quotque in flore novo pomis ſe fertilis arbor
Induerit, totidem autumno matura tenebit. 79
Non liquidi gregibus fontes, non gramina deerunt;

Et

55 Æneid. IV. v. 73.
Præcipites vigilate viri.
56 Æneid. I. v. 214.
Illi ſe prædæ accingunt dapibuſque futuris.
37 Æneid. XI. v. 50.
- - *vota facit, cumulatque altaria donis,*
58 Æneid. III. v. 400.
Hac caſti maneant in religione nepotes.
59 Æneid. II. v. 760.
Procedo ad Priami ſedes arcemque reviſo,
60 Æneid. III. v. 250.
61 Æneid. V. v. 71.
Ore favete omnes - - -
62 Æneid. VIII. v. 449.
- - - *& huc advertite mentem.*
63 Æneid. XII. v. 446.
Vidit ab adverſo venientes.
64 Æneid. XI. v. 460.
Cogite concilium, & pacem laudate ſedentes.
65 Æneid. XI. v. 292.
- - - *Coeant in fœdera dextræ.*
66 Æneid. XI. v. 363.
Turre ſimul pacis ſolum inviolabile pignus.
67 Æneid. XII. v. 504.
- - *æterna gentes in pace futuras*
Concordes animæ, ſi non irrita dicta putatis.
68 Æneid. IX. v. 47.
Nulla dies unquam &c.
69 Æneid. X. v. 101.
Mortalem eripiam formam, magnique jubebo
Æquoris eſſe Deas.
70 Æneid. VI. v. 639.
71 Æneid. VIII. v. .
Non erimus regno indecores, nec veſtra feretur
Fama levis.
72 Æneid. I. v. 576.
Vultis & his mecum pariter conſidere regnis?
Urbem, quam ſtatuo, veſtra eſt.
73 Æneid. II. v. 620.
74 Æneid. III. v. 158.
75 Æneid. VII. v. 261.
- - - *Non vobis rege Latino*
Divitis uber agri, Trojæque opulentia deerit.
76 Georg. II. v. 460.
77. Georg. II. v. 580.
Proventuque oneret ſulcos atque horrea vin
78 Georg. II. v. 6.
79 Georg. IV. 142. & 143.
Quotque in flore novo pomis ſe fertilis arbor
Induerat, - - *tenebat.*

Et quantum longis carpent armenta diebus,
Exigua tantum gelidus ros nocte reponet. 80
Hæc ſunt, quæ noſtra deceat vos voce moneri. 81
Vivite felices, & condita mente tenete. 82
Hæc ubi dicta dedit, mox ſeſe attollit in auras
Suſpiciens cœlum, caput inter nubila condit. 83
Atque ita diſcedens terris, animiſque ſuorum
Concretam exemit labem, purumque reliquit
Æthereum ſenſum, atque aurai ſimplicis ignem. 84
Ex illo celebratus honos, lætique minores 86
Servavere diem, atque hæc pia ſacra quotannis 86
Matres atque viri, pueri innuptæque puellæ 87
Carminibus celebrant, pateriſque altaria libant. 88
Aſt ego, qui cecini magnum & mirabile numen,
Hæc eadem gentique meæ, generique manebunt.

80 Georg. II. v. 200.
Non liquidi - - deſunt.
Et quantum longis carpent armenta diebus,
Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.
81 Æneid. III. v. 461.
Hæc ſunt, quæ noſtra liceat te voce moneri.
82 Æneid. III. v. 88.
- - - tu condita mente teneto.
Vivite felices, quibus eſt fortuna peracta.
83 Æneid. IV. v. 176. & 177.
- - - mox ſeſe attollit in auras
Ingrediturque ſolo, & caput inter nubila condit.
84 Æneid. IV. v. 746. 747.
85 Æneid. VIII. v. 268. 269.
86 Æneid. V. v. 59.
- - - Atque hæc mea ſacra quotannis.
87 Æneid. VI. v. 306. 307.
Matres atque viri, defunctaque corpora vita
Magnanimum heroum, pueri innuptæque puellæ.
88 Æneid. XII. v. 174.
- - - pateriſque altaria libant.

HENRICI SEPTIMELLENSIS

CARMINA

De diverſitate Fortunæ, & Philoſophiæ Conſolatione Variantes Codicis Lucenſis collati cum editione Florentina anni 1730. in 4.

Pag.	Edit.	MS.
Pag. 3.	Probra pati	verba loqui
	ut monſtrum monſtror	ut monſtror monſtrum
	cantica cantat	cantica cantant
4 - -	mihi multa	multa mihi
	nunc mea verſa	nunc verſa
	ut gravius cadit hic, quem format forma gigantis	
	quam nanus, cujus parvula forma ſedet.	deſunt; ſed dantur poſt carmen: *Modo mater erat:*
	Hinc ego	At ego
5 - - -	nullus miſerans	miſerans nullus
	omnia fata	omnia dira
	Jupiter alte	Jupiter alme
	& ultor	& ultra
	Therſiten	Terxiſtem
	ora rigant	ora bibunt
Pag. *6.*	tam fuit orbe miſer	tam miſer orbe fuit
	Nec Tityus lacerus	Non Titius lazarus
	Hæc collecta	Hæc collata
7 - -	Neciet hinc	Neſcit hinc
	nimio vel ſolis in ortu	vel ſolis in ortu nimio
	perpetuum	perpetuo
	miſeris aliena	miſeros aliena
	longinquis dedecus Indis	longinquis partibus Indis dedecus
	miſer inter amicos	inter amicos miſer
	Reciproca caret hic tranſitione dolor	Reciproca hic tranſitione caret dolor
8	quis vocer	quod vocer
	quod magis eſt &	quod maius amici
	inconcuſſa fero turbine vera fides	inconcuſas fides fero turbine vera
	ſtrinxit	ſtringit
9 - -	Atqui lupi citius pace fruentur ovis	atque lupis citius pace fruetur ovis
Pag. *9*	& ternus	& trinus
	autumnus nutrit	nutrit & autumnus
	dolore ligat	dolore rigat
	corda ferit	corda forat

Pag.

	Edit.	MS.
Pag. 10	cor lancinat	cor lanceat
	Pænarum fero	Pænorumque fero
	propere maledico clientem	proprio maledico clienti
	Hugo, veni	Hugo, miſer
	meus iſte quid	meus quid eſt hoc
	verbero duris	verbero diris
Pag. 11	aquoſus adeſt	aquoſus habet
	Immo vomunt	imo gemunt
	ratum	rarum eſt
	ad aſſem	in aſſum
	& geminas fortis	& geminos fontes
	viſibus	uſibus
	hoc plus	hic plus
Pag. 12	incauſtum	incauſtrum
	plus miſer eſſe nequit	plus nequit eſſe miſer
	Lib. II.	Lib. II.
Pag. 13	me ſia	me ſibi
	quod puto	ſed puto
	vos hoc mea	vos mea
	miſera quam carne	miſero quem carcere
	occat	tractat
	Theſiphon æque	Theſiphoneque
14 - - -	Megera ferit	Megera furit
	lacerare cupit	lacerare ſitit
	& ſceleris	& celerem
15 - -	Mundique minores	mundique minora
	ſubdere colla	ſubdere cuncta
	fericam	ferigam
	& calphos	& calvis
	Expugnans	expugnas
	ſentiet	ſentit
	quid me	quidve
	deveni ad nihilum	ad nihilum deveni
16 - - -	florida nunc	aurea nunc
	ſermones ponderet	ſermones ponderat
17 - - -	ſacerdotem	ſacerdotes
	hæc ſolum	hoc ſolum
18 - - -	lævia fracta Fides	lænia fracta Fidem
	ingere	inſere
	neſcia habere	neſcis habere
	laceras mea membra laceſſis	laceras me, meve laceſſis
19 - - -	verſare	vexare
20 - - -	vaniloquis	veriloquis
	omnimoda	omnimode
	avorum	avitum
	aliquando	quandoque
21 - - -	Clarus	carus *utrinque*
	orbe tuo	orbe ſuo

	Edit. Lib. III.	MS. Lib. III.
Pag. 22 -	Fortunæ	Fortuna
	limen	lumen
	jus	mis
	tuus	tuos
	exorbitat idem	exorbitat illud
Pag. 23 -	debilem at	debilis
	ignarus	ignare
Pag. 24 -	abeſt	abiit
	aberrat	oberrat
	Te multum fovi docui te ſæpe rogavi	deeſt
	Et mea ſecreta ſæpe videre dedi	
	ſepis munimine	te ſepis vimine
Pag. 25.	Nimis & tibi	nimium tibi
	dextro lumine	dextro limite
	miſeranda	miſerande
	primo &	primo
	nunc ego	non ego
Pag. 26	Cum fructus hodie ante ſuos paret edere flores	Cum fructus paret ante ſuos nunc edere flores
	cum quod	cum quod eſt
	Phaleris circundata fictis	falſis circumdata fucis
	faſtigia	faſtidia
	quam ſit ad	quanque ſit alta
Pag. 27 -	Macedo	Macedum
	eſſe poteſt	eſſe docent
	robora multa	robora dura
Pag. 28 -	quid loculuſve	loculuſve
	eſſe poteſt	eſſe ſolet
	vitæ	venæ
	quod jacet	quo jacet
	veniamus	venimus
	ſordibus	ſordidus
	fæda cupit	fæda capit
Pag. 29 -	commercia ſedes	commercia merces
	ſtudet	ſudat
	ingenuam	ingenuum
	nunc mercenaria vitæ	ſua mercenaria vita
Pap. 30 -	perfecto	profecto
	indoctus	edoctus
	linita	lenita
	& omnes	& omnem
	patrant	patrat
	Regnis	Regis
Pag. 31 -	attenuat vires	accumulat vices
Pag. 32 -	inter utcunque	inter utrumque
	reſpue	deſpice

ſe-

	Édit.	MS.
	ſectare, pares venerare.	venerare pares ſectare
	arcum	antrum
	aurum	ſi aurum
Pag. 33	virtutum	virtutem
	redeundi	reddundi
Pag. 34	nec in omni	*deeſt* omni
	urbanos	urbanum
	ſemper nec quæras ſemper	ſemper quæras, nec ſemper
	pratum feſtinat	prato feſtinant
	non niſi	nam niſi
	quanquam ſpina orta ſit illa	quamvis ſit filia ſpinæ
Pag. 35.	Jungas	jungo
	Ille colores, ille ſonos, ſapit ille ſapores	Ille colores ſapit, ille ſonos, ille ſapores
	claros	caros
	& phaleris	& fallens
	querelis	loquelis
Pag. 36 -	quod tu vere	quod fere
	amor	honor
	qui nimis	quod nimis
	Syriæ	Syrium
37	inique	iniquos
	in propriis gradibus	in proprio ſtatu
	plus bonitate	cum probitate
	probis	probris
38 - - -	obrui	obruit
	inſidiæ ſit dolus	inſidiæ & dolus
	trutanam	tirannam
	ſuſcipe mente tuum	mente reſume tuum
39 - - -	& quem	& ſi quem
	Florentine ſtatum	Florenzete tuum
	reſume tuum	reſume tua
	tiſibus	riſibus
Pag. 39	tiſibus acta tuis	riſibus acta tuis.
40 - - -	Suſcipe Millenis &c.	Alongeps (ſic) unde locus, quod amor dimittat amorem Hos disjungit quos copulat unus amor. Suſcipe Millenes &c. In fine adduntur hi tres verſiculi

Materiam miſeriam quam fuit arte ſecutus
Hoc opus exegit Metroſus Philoſophus Dux
Ex re nomen habens, qui Gandolphinus habetur.

Addenda & Corrigenda in adnotationibus Joannis Dominici Manſi ad Fabricii Bibliothecam.

LAurentius Abſtemius* ſcripſit etiam præfationem in libellum continentem Cornelii Nepotis vitam Catonis Senioris, Sextum Aurelium de vitis Cæſarum, & Benvenuti Imolenſis Auguſtalem, qui prodiit Fani an. 1514. typis Hieronymi Soncini in 8. *Ibidem*.

Angelus Acciajolus. Obiit ſcriptor iſte Piſis die 12. Junii an. 1409. Vide Mazzuchellum: *Gli Scriptori d' Italia* vol. I. p. 1. pag. 38. *Ibidem*.

Donatus Acciajolus obiit anno 1478. ut docet Fontius in Annalibus, & monet Mazzuchellus de Scriptor. Ital. Tom. I. p. 1. pag. 41. Vitas Annibalis & Scipionis an ipſe ex Græco verterit, vel de ſuo ſcripſerit ambigunt multi; quin & multo probabilior eſt eorum ſententia, qui primum ab ipſo cuſas arbitrati ſunt. Vid. ibid. pag. 44. *Tom. I. pag.* 4.

Zenobius Acciajolus vitam abſolvit die 27. Julii 1519. ut ex codice MS. Vaticano Mazzuchellus emendat (Scrittori d' Italia vol. I. p. 1. p. 51.) *Ibidem*.

Franciſcus de *Accoltis*. Mazzuchellus in opere de Scriptoribus Italiæ Tom. 1. p. 1. pag. 71. recte monet e vivis exceſſiſſe Juriſconſultum hunc poſt conjurationem Pazzianam, quæ in annum 1478. incidit. In Bibliotheca Felini extat liber ejus in *tit. Digeſt. Solut. Matrim. de Teſtib.*, *de lib. & poſth. de vulgar. & Pupil. & de acquir. hered.* Quæ omnia ſimul impreſſa ſunt Senis an. 1486. die 15. Julii in fol. Extat inſuper ejus *lectura in primam partem Infortiati* edita Piſciæ per Jacobum de Orlandis ſine anno. Inſuper ejus commentarius *de acquir. hered.* editus Piſciæ die X. Decembris 1489. Item ejus conſilia, ibidem an. 1486. In alio codice Felini chartaceo ſignato n. 180. continetur manu ejuſdem Felini Sandei adſcripta lectura, ſeu *lecturæ ſuper decretales* Franciſci Aretini, in cujus codicis fine hæc ſcribit Felinus: *Solemniſſimi, rariſſimiquæ Juriſconſulti Franciſci Aretini commentaria, quæ in ultimis ſuis congreſſibus Ferrariæ geſtis ſapientiſſime edidit; demum quinquennio vixit ſub imperio Ducis Mediolani ſecretorum ejus fideliſſimum ſcrinium*. Cui Duci defuncto ſucceſſo Galeacio filio *abiit tantus doctor vocatus a populo Senenſi leges Romanas iſthic commentaturus. Quo tendens per Ferrariam tranſitum fecit* 3. *Octobris* 1466. *quo die forte hæc oommentaria ſcribere complevi Felinus ego ſtudiorum meorum anno finito nono, ætatis* 22. *injuncto mihi lectura Decreti onere pro ſequenti anno, quam alio anno habueram*. Ex hac adnotatione conſtat de certo anno lecturæ Senenſis. Diſcimus etiam moram Mediolanenſem Aretini per annos plures. Diſcimus pariter conſediſſe illum diu Mediolani, quod Mazzuchellum fugit. Eſt etiam in eadem Bibliotheca n. 181. liber typis impreſſus Franciſci Aretini ſuper *tit. de Accuſat. Inquiſit. & denunciat. in* 5. *Decretal.* in fine vero operis legitur: *completa eſt lectura iſta in civitate Senarum videlicet die* 23. *Junii* 1469. Excuſum eſt opus Piſciæ an. 1486. die 21. Octobris. Alterum eſt ejuſdem Bibliothecæ volumen ſignatum n. 182. continens *Conſilia Franciſci Aretini de Accoltis cum repertorio eorum, quæ in iſtis conſiliis proſcripta ſunt edita per Simonem de Octavianis de Aretio U. J. D. Jus Canonicum ordinarie legentem, ac ejuſdem D. Franciſci ſororis filium edita Piſis an. Domini* 1482. *die vero* 23. *menſis Maii*. Valent hæc ad perficiendam genealogiam familiæ Accoltorum ab eodem Cl. Mazzuchello ibidem pag. 60. delineatam, in qua hæc Franciſci ſoror minime ſignatur. In eodem pariter volumine cum impreſſo opere compacta ſunt ejuſdem *Franciſci elegantiſſima in*

lib.

lib. 2. *Decretalium ſcripta* excuſa Bononiæ an. 1481. die 20. Decembris. Vertit etiam ex Græco Chryſoſtomi homilias LXXXVIII. in Joannis evangelium editas Romæ an. 1470. Sunt qui in ea Romana editione excuſas homilias non quidem omnes, ſed ex iis nonnullas tantummodo Aretinum tuliſſe interpretem ferant, cum aliæ ad alium antiquiorem pertineant; ſed falſi illos redarguit editoris monitum, quod in priori pagella legitur: *Franciſco huic noſtro, cujus translationem hoc præſens continet volumen*. Præter hos commentarios in Joannem in cod. 59. MS. Bibliothecæ Felini ſex aliæ leguntur homiliæ S. Joannis Chryſoſtomi ex Aretini hujus interpretatione, quarum nonnullas ille direxit *Archidiacono Valentino SS. D. N. Datario*, præfatiuncula de ſuo adjecta contextæ ſunt homiliæ iſtæ ex excerptis S. Joannis Chryſoſtomi, & fere reſpondent Eclogis S. Joannis Chryſoſtomi in Tom. XII. editionis Montfauconii legendis; quamquam & interdum ſed raro ab illis diſcrepant. Has puto a Facio de viris illuſtribus pag. 15. deſignari, cum ab authore noſtro verſa ſcribit ex Origenis philocalia quædam; conſtat enim ſcriptum illud eclogas ex multis Patribus continere.

Perſuaſum huc uſque omnibus & mihi etiam fuit verſionem epiſtolarum Diogenis ex Græco Franciſco huic Aretino deberi. Nunc vero novum mihi accidit didiciſſe ex inedita hiſtoria M. Attilii Aleſſi de Antiquit. Aretinis, cujus fragmentum vulgavit Cl. Lamius in Catalogo MSS. Riccardianor. in eo etenim hæc lego: *Franceſco Grifolini* (*Aretino*) *in greco & latino dottiſſimo infeliciſſimo Giovine, il quale nella città di Napoli caſcando morì di ſubito eſſendo già ſtato eſaminato, e in diſpute publiche provato, allora quando traduſſe l' epiſtole di Diogene in latino a Papa Pio II. Pontefice Maſſimo*. Quis non videat deſignari hiſce verbis verſionem illam Franciſco Accolto tributam, quæque Pio II. Pontifici inſcripta eſt? Florebat Attilius iſte ſæculo XVI. Tom. I. pag. 19.

Ægidius Albornotius. Gratum nuncium lectoribus eruditis nolo invidere, idque forte ex me primum recepturi ſunt. Hoc ipſo quo ſcribo vel præcedenti anno Bononiæ in collegio majori Hiſpanorum repertum eſt commercium epiſtolare Aegidii hujus Cardinalis, quod per annos ſuæ in Italia legationis detinuit. Hinc hiſtoriam totam legationis illius eruere licet; hinc de Epiſcopis Italiæ ad corrigendum Ughellium certiora diſcimus; ex his nova plura ab hiſtoria fruſtra petenda docemur. Supereſt ut communi eruditorum nomine eruditos Collegii illius alumnos, quique illis præeſt, Rectorem doctiſſimum, rogemus ne communi eruditionis utilitati tantum theſaurum occludi diutius patiantur. Aegidii hujus Conſtitutionum pro Marchia Anconitana codicem MS. membranaceum ſæculi XIV. ego apud me ſervo, eaſdemque an. 1372. ſcriptas legimus. *Ibidem*.

Ægidius Carlerii. In MS. Regio Bibliothecæ Pariſienſis extat *Poſitio de punitione peccatorum notoriorum facta ante adventum Bohemorum ad Concilium Baſileenſe*; tum *diſputatio ſuper prædictorum punitione peccatorum ſub dialogo coarctata*; quæ omnia ipſius Ægidii manu ſcripta ibidem ſervantur, cum aliis ejuſdem auctoris de eodem argumento. Vide recenſionem actorum Conſilii Baſileenſis apud Schoepflinum in comment. Hiſtor. Critic. Hujus etiam auctoris eſſe arbitror lucubrationem alteram inſcriptam: *Poſitio de auctoritate Conciliorum generalium Decani Cameracenſis* Tom. I. pag. 38.

Albericus Monachus Caſinenſis. Quo tempore vir iſte obierit, nemine indicante, incertum eſt. Annus 1088. eruiſſe ſibi viſus eſt Fabricius ex adnotatione Mari ad libellum Petri Diaconi *de viris illuſtribus Caſin.* cap. 21. ſed ibi adnotator annum quidem emortualem, ætatemque nonagenariam ſignavit; at deſignatio hæc temporis ad Berengarium

de quo ibi, non vero ad Albericum pertinet. Mendum hoc Fabricii detexit vir Cl. Mazzuchellus in opere *degli Scrittori d' Italia V. Alberico Monacho* Tom. 1. pag. 47.

Albertus Magnus. Liber ejus *Philoſophia Pauperum* an prodierit Brixiæ an. 1493. ignoro. Illud profecto mihi oculato teſti conſtat. Operis Alberti inſcripti: *Philoſophia naturalis*, quod idem eſſe cum *Philoſophia Pauperum* vix dubito, editionem eſſe Brixianam anni 1490. in 4. Presbytero Baptiſta de Farfengo impreſſore Tom. 1. pag. 62.

Alexander de Antella. Aliud Doctoris hujus opus MS. ſervat codex Felinianus n. 223. nempe *Alexandri de Antila additiones ad tractatum Friderici de Senis de rerum permutatione. Ibidem*.

Alexander Arioſtus. De patria viri hujus docti diſſident eruditi; mihi tamen vix dubitatio ſupereſt, quin Ferrarienſis cenſendus ſit, cum in opuſculo ejus *de uſuris*, quod adhuc in vivis agens anno 1486. produxit, Ferrarienſis in ipſa operis fronte ſcribatur. Tom. 1. pag. 90.

Ancharanus Petrus. Errat Fabricius cum multis notans Ancharanum anno 1410. defunctum. Pluribus enim demonſtrat Cl. Mazzuchellus Tom. 2. pag. 676. annum ejus emortualem ſignandum eſſe an. 1416. erratum eſt etiam hic a me cum ſcripſi Ancharanum reſpondiſſe nomine Concilii Piſani ad Verdunenſem Epiſcopum, ſcribendum enim fuerat ad *Verdenſem*. In codice 164. Bibliothecæ Felini extat commentarius ſeu *lectura eximii Doctoris Petri de Ancharano ſuper ſextum Decretalium ſolerti ſtudio per D. Petrum Albignanum Tracium & plures alios emendata, impreſſa Venetiis IV. id. Martias* 1501. In eodem pariter volumine compacta eſt *lectura ejuſdem ſuper Clementinis diligentiſſime caſtigata & correcta per D. Bernardum Oliverium de Sanguineto Finarienſem impreſſa Mediolani A. D.* 1494. *die* 24. *Martii*. Codex alius MS. ſignatus 165. ejuſdem Bibliothecæ membranaceus fert *lecturam Petri de Ancharano ſuper primo Decretalium ſcriptam per me Nicolaum de Miſna, alias de Dreſchen die* 15. *Novembris* 1398. Succedit ejuſdem Petri *Repetitio C. Judicis officium de officio Judicis*. Claudit volumen *lectura ejuſdem Petri ſuper* 2. *Decretalium*. In fine codicis hæc leguntur manu Felini: *Apoſtillæ ſunt ex propria manu Petri de Ancharano, ut vidi ex comparatione facta de literis ad conſilia manu ſua ſcripta, & ſubſcripta, quæ habeo in* 4. *libro Informationum ipſius*. Demum codex eſt alius ſignatus 167. chartaceus MS. continens. *Petri de Ancharano in Regulis ſexti Decretalium cum ejuſdem Diſputatione pleniſſima de Clericatu ſuſcepto poſt delictum*. Accedit *lectura ſuper cap. Canonum ſtatuta*. In codice 190. eſt Repetitio ejuſdem *in cap. Poſtulaſti de Foro competenti* impreſſa Bononiæ 1474. die 29. Octobris, ſicut & altera ejuſdem *repetitio cap. de conſtitutionibus* impreſſa Bononiæ an. 1475. die 9 Januarii. In codice 239. continentur manuſcripta completa Petri de Ancharano *ſuper Clementinis* abſoluta, ut ibidem legitur, *die* 28. *Martii* 1390. *Bononiæ*. Codex 248. MS. exhibet Petri hujus *Repetitionem in cap. de Reſcriptis in* 6. tum alteram *in Cap. Si Pater de Teſtam. in* 6. tum Repetitiones alias ejuſdem. In cod. 294. MS. eſt *Petri de Ancharano in Cap. Finem litibus Repetitio*. Tom. 1. pag. 100.

Angelus de Gambilionibus. Quid de Juriſconſulto hoc ferat Bibliotheca Felini paucis hic expediam. *Angeli de Zambelionibus* (ſic) *de Aretio de materia Teſtamentorum, & ultimarum voluntatum ſol. Venetiis* 1486. *Lectura D. Angeli de Gambilionibus de Aretio ſuper tit. de action. in almo ſtudio Bononienſi edita*. Item ejuſdem Angeli *de Appellationibus & relation. Quam legit & finem impoſuit die* 2. *Septembris an. D.* 1443. *in almo ſtudio Bononienſi per Vindelinum de Spira* ſine anno & loco. In veteri editione Mediolanenſi anni 1490. conſiliorum Barbaciæ legitur conſilium quodam

dam hujus Angeli de Gambilionibus. Hujus pariter Angeli eſſe opus puto *lecturas ſuper inſtituta Angeli de Aretio* editas Romæ 1478. & Mediolani 1483. Tom. 1. pag. 150.

Auguſtinus de *Aſculo*. Cl. Mazzuchellus annum quo ſcriptor iſte floruit, recte emendat. Scribendum enim fuerat floruiſſe an. 1297. quo deſtinatus fuit a Bonifacio VIII. ut ſacras omnium ubique fidelium confeſſiones audiret. Alia ejus opera vide ibidem apud eumdem Mazzuchellum Tom. 1. pag. 239.

Jacobus Bertaldus. Quamvis adnotatio ad codicem Vindobonenſem a Lambecio indicatas fert Jacobum hunc ſcripſiſſe opus ſuum anno 1245. certum eſt tamen auctorem recentem hujuſce adnotationis erraſſe, nam Bertaldus obiit anno 1315. ut ex allata ſepulchrali ejus epigraphe aliiſque monumentis evincit P. Joannes degli Agoſtini Tom. 1. operis inſcripti *notizie degli Scrittori Veneziani* pag. 517. Tom. 1. pag. 247.

Joannes Baptiſta a S. Blaſio. Patavini hujus Juriſconſulti hæc opera extant in Bibliotheca Felini: *De actionibus* Venetiis 1481. *De Correlativis* ibidem eodem anno. *Conſilium de prohibitione Feudi alienandi* Venetiis 1477. Tom. 1. pag. 376.

Chriſtophorus Caſtellioneus. In Bibliotheca Felini extat *Chriſtophori de Caſtilione Repetitio l. ubi ita donatur de donat.* edita Piſis anno 1494. Tom. 2. pag. 51.

Dominicus Bolanus, ſeu potius Bollanus obiit anno 1496. ut ſcribit P. Degli Agoſtini *Storia degli Scrittori Veneziani Tom. I. pag.* 527. Præter *de Conceptione B. Mariæ Virginis* ſcripſit etiam *Venetarum rerum hiſtoriam*, quæ adhuc in manuſcriptis jacet, & alia nonnulla apud eumdem Degli Agoſtini recenſita. Tom. 2. pag. 52.

Dominicus de *Dominicis*. Plura de operibus auctoris hujus tum manuſcriptis tum editis congerit P. de Auguſtinis in opere vernaculo de Scriptoribus Venetis Tom. 1. pag. 213. Ex eo vero diſcimus opuſculum *de Cardinalium legitima creatione* prodiiſſe impreſſum poſt quatuor priores libros prioris voluminis operis *de Republica Eccleſiaſtica* auctore Marco Antonio de Dominis Londini 1617. & Heidelbergæ 1618. Diverſum vero ab hoc eſt Opuſculum ejuſdem auctoris: *de creatione Cardinalium ad Pium II. Conſilium* quod in MS. codice Berberino ſupereſſe idem P. de Auguſtinis teſtatur. Tom. 2. pag. 59.

Hieronymus Donatus. Quid mihi fucum fecerit ignoro. Profecto oratio illa Donati ad Julium II. nomine Venetorum ab eo ipſo Donato ad hoc miſſo a Senatu ſuo eſt habita, nihilque in ea de loco, in quo edita eſt, legitur. Quare ea quæ hic ſcripſi imprudens volens, prudenſque retracto. Tomo 2. pag. 131.

Stephanus de *Noctis*, ita enim ſcribendum, non ut eſt in Fabricio Ex noctis, operis de Remiſſione a pœna, & culpa author religioſum Humiliatorum ordinem profeſſus fuit Mediolani exeunte ſæculo XV. Videndus de illo Saxius Hiſtoria typographica Mediolan. ad annum 1483. Tom. 2. pag. 193.

Franciſcus Aretinus. Ea quæ hic adnotavi, modo retractanda eſſe judico. Conſtat enim ea quæ hic dixi de Franciſco de Acceptantibus pertinere ad Franciſcum de Accoltis, qui etiam Franciſcus Aretinus ſine addito dicebatur. *Eadem pagina*.

Franciſcus Albertinus. Libri de mirabilibus novæ & Veteris urbis editio anni 1510. erat quidem hic ſubjungenda, utpote Fabricio ignota, ſed nec ſilendum fuerat, editionem Romanam anni 1505. a Fabricio indicatam non latuiſſe eruditos. Tom. 2. pag. 197.

Franciſcus Niger. Plura de ſcriptore iſto congeſſit P. Degli Agoſtini *notizie degli Scrittori Veneziani* Tom. 2. pag. 473. quo docente diſco Nigrum circa annum 1513. obiiſſe. Ejus vero opus de arte Epiſtolandi prodiiſſe primum Venetiis an. 1488. in 4. Quam vero ego hic indicavi, editionem anni 1496.

ſine loco idem vir doctus non vidit, ſed illam penes me eſſe ſancte profiteor. Reliqua viri hujus docti opera apud eumdem ſcriptorem diligenter recenſita reperies. Tom. 3. pag. 41.

Gerardus Dicæus floruit ſub initium ſæculi XV. lege XVI. Tom. 3. pag. 82.

Gratianus de *Cluſio*. Dolet præteriiſſe me egregii operis mentionem, quod ſuſcepit per hos dies, & ferme jam totum abſolvit Cl. Carolus Sebaſtianus Berardi juriſprudentiæ ſtudiis in Regia Taurinenſi Nobilium Academia præfectus. En ejus titulum: *Gratiani Canones ab apocryphis diſcreti, corrupti ad emendatiorum codicum fidem exacti, difficiliores commoda interpretatione illuſtrati*. Totum illud, quantum quantum eſt, in volumina diſtribuetur tria, ex quibus duo jam prodiere Taurini anno 1752. & 1754. in 4. In priori agitur de Canonibus Conciliorum in Gratianeo opere repræſentatis; altero diſcutiuntur canones Romanis Pontificibus tributi; tertium denique propediem evulgandum de canonibus ex Patrum operibus deſumptis. Idem olim venit in mentem Cl. Antonio Auguſtino in ſuo illo opere *de emendatione Gratiani*, cum tamen poſt illius viri celebris obitum plura in lucem producta ſint, ex quibus magis ac magis emendari Gratianus poſſit, inde facta occaſio eſt Cl. Berardo, ut eamdem ſpartam iterum adornaret Tom. 3. pag. 130.

Guido de *Bonato*. Si fides habeatur Jacobo Malvecio in chronico Brixienſi Guidonem hunc penes ſe habuit, ac de futuris rerum eventibus ſæpius conſuluit Ezelinus de Romano celebris in Italia tyrannus, qui anno 1259. vita ceſſit. Vide Malvecium Chron. diſtin. 8. cap. 28. & 30. Tom. 3. pag. 246.

Hieronymus Balbi. P. Joannes Degli Agoſtini in altero volumine operis: *Notizie iſtoriche degli Scrittori Veneziani* pag. 241. mihi imputat opinionem de patria Hieronymi Balbi a vero plane alienam ratus ſcripſiſſe me Hieronymum illum Balbi patria extitiſſe Forolivienſem. Non equidem diffiteor, me ex fide Laurentii Champerii ſcripſiſſe Hieronymum Balbum, qui Pariſiis amœniores literas docuit Forolivium habuiſſe patriam, ita enim aſſeruit Champerius in catalogo præceptorum ſuorum in fine opuſculi: *Duellum epiſtolare* edit. Venetiis 1519. cujus hæc ſunt verba: *Præceptores noſtri primum inter amicos locum vendicarunt in humanitate Guido Juvenalis, Joannes Ferdinandus, Fauſtus Andrelinus, Hieronymus Balbus Forolivienſis*. Non dubito, quin hic deſignetur Hieronymus ille Balbus, qui cum Andrelino lites immortales Pariſiis exercuit; an vero Hieronymus iſte Balbus idem omnino ſit habendus cum Epiſcopo Gorcenſi ejuſdem nominis nec ibi ego affirmavi, nec omnino ſcio. Immo ex hoc forte Camperii teſtimonio dirimi utcumque poſſet lis inter eruditos diu agitata, num Hieronymus Balbus Andrelini adverſarius idem omnino ſit cum Gurcenſi Epiſcopo cognomine; nemo enim huc uſque ſcivit vel ſcripſit Hieronymum Balbum Gurcenſem Epiſcopum natum eſſe Forolivii, ſed alii Venetiis, alii alibi prodierunt. Vide eumdem Degli Agoſtini ibid. & Mazzuchellum V. Andrelini not. 23. Tom. IV. pag. 5.

Jacobus de *Arena*. In codice MS. Felini extat tractatus *de excuſſionib. compoſitus per D. de Arena de Parma*; tum & alius *de natura expenſarum quæ fiunt in judiciis* ejuſdem auctoris. Tom. IV. pag. 14.

Jacobus Malvetius. Fugerat me indicare Chronicon Jacobi Malvecii prodiiſſe in Muratorio Rer. Italic. Tom. XIV. Perducitur illud uſque ad annum 1332. Tom. IV. pag. 51.

Joannes Patriarcha *Antiochenus*. Quamvis Joannes iſte in Concilio Conſtantienſi Romani Pontificis partibus facit; in Concilio tamen Baſileenſi pro ſuperioritate Concilii ſupra Pontificem peroravit ea oratione, quæ legitur in Labbeo Venetæ edit. Tom. XVII. pag. 706. Tom. IV. pag. 108.

Joan-

Joannes Neſius. Præter *oraculum de novo ſæculo* in Bibliotheca Riccardiana ſervatur ejus *oratio quædam funebris & Epiſtola Conſolatoria ad Braccium Martellinum* in obitu ejus patris, & alia quædam opuſcula vernacula ſcripta. Vide Lamium in catal. ejuſdem Biblioth. Tom. IV. pag. 120.

Joannes de *Polemar*. In recenſione actorum Concilii Baſileenſis, quæ in Codd. Regis Galliæ continentur vulgata a Cl. Schoepflino in comment. hiſtor. Critic. editis Baſileæ an. 1741. pag. 541. exhibetur: *Joannis de Palomar Sac. Palatii Auditoris dialogus inter ipſum, & Joannem diſcipulum in Sac. Concil. Baſileenſi an.* 1433. *de auctoritate Papæ*. Tom. IV. pag. 250.

Laurentius de *Monacis* obiit anno 1429. ut adnotat P. Degli Agoſtini in opere *Iſtoria degli Scrittori Veneziani* Tom. 2. pag. 368. ubi & alia nonnulla ejus opera inedita recenſet. Tom. IV. pag. 264.

Leodriſius Cribellus. Opus *de expeditione Pii II.* quod hic per incuriam Cribellio Brixienſi Præfecto tributum eſt, ad alterum Leodriſium Cribellum hic a Fabricio poſt priorem illum commemoratum pertinet. Tom. V.

Petrus de *Monte*. Cl. P. degli Agoſtini in opere vernaculo de Venetis Scriptoribus Tom. 1. pag. 364. ambigere ſe faſſus eſt num repertorii a Petro de Monte editi extiterit umquam editio Romana anni 1476. revera tamen extat in Bibliotheca Felini duplici in folio volumine, & in fine poſtremi voluminis legitur: *impreſſum Romæ apud S. Marcum* 1476. *die* 5. *Februarii*, tum ſubditur continuo manu ejus temporis exarata hæc adnotatio *per honorabilem virum Simonem Nicolai de Luca mercatorem curiam Romanam ſequentem*.

NOI

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Reviſione, ed Approvazione del *P. Fr. Paolo Tomaſo Manuelli Inquiſitore Genera del Sant' Offizio di Venezia*, nel Libro intitolato: *Joannis Alberti Fabricii &c. Bibliotheca Latina, Mediæ, & infimæ Ætatis &c. con aggiunte* non v' eſſer coſa alcuna contro la Santà Fede Cattolica, e parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro, niente contro Principi, e buoni coſtumi, concediamo Licenza a *Giovanni Manfrè Stampatore di Venezia*, che poſſa eſſere ſtampato, oſſervando gli ordini in materia di Stampe, e preſentando le ſolite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 7. Luglio 1754.

(*Gio: Alviſe Mocenigo II. Rif.*
(*Daniel Bragadin Cav. Proc. Rif.*
(

Regiſtrato in Libro a Carte 52. al num. 389.

Giacomo Zuccato Segr.

A dì 13. Luglio 1754.

Regiſtrato nel Magiſtrato Eccellentiſſimo degli Eſecutori contro la Beſtemmia.

Gio: Battiſta Battiſti Segr.

ADDENDA
AD
FABRICIANAM
BIBLIOTHECAM
MEDIÆ ET INFIMÆ ÆTATIS.

JO. DOMINICUS MANSI LUCENSIS

IN TRIA OPUSCULA MOX SUBJICIENDA.

PRÆFATIO.

POſtquam V. Cl. Petro Lambecio laudabile illud conſilium ſuccurrit, ut in eos, quos confecit de Bibliotheca Vindobonenſi Commentarios rara quædam & parva, pretio magna opuſcula inveheret, cæteris deinde, qui Catalogos inſignium Bibliothecarum paulo accuratius conficiendos, evulgandoſque ſuſceperunt, utile illud exemplum imitari placuit. Ita conditæ dapes multo ſapidiores ad palatum faſtidioſorum quorumdam lectorum efficiuntur, quibus arida ſcriptorum nomina, & ſimplices librorum tituli minus ſapiunt. Ad hunc morem ſeſe compoſuit Jo. Albertus Fabricius, tum in Bibliotheca Græca, tum in Latina, & in præſenti hac quam in Italiam reproducimus. Cum vero additamenta plura nova hæc editio præferat, eaque me authore acceſſerint; opportunum mihi pariter viſum eſt, opuſculis etiam novis pretium operis augere, Lectoreſque, minus forte ad proletaria mea affectos, raritate & novitate alienæ hujus mercis avidius trahere. Pauca ſunt hæc de multis quæ Felini Sandei Lucenſis olim Epiſcopi, de quo plura hic ſuo loco egi, Bibliotheca mihi ſuppeditavit, reliquis in tempus Deo dante ſi vita ſupererit evulgandis. De ſingulis nunc ratio reddenda eſt.

I. De Julio Pomponio Læto quamvis multi multa prodiderunt; plura ſunt tamen incerta fama adeo obvoluta, ut in obſcuro maneant; velut de natalium genere, de moribus, ſtudiis, indole, nomine, die, & anno ejus emortuali. Singula hæc ex iſto, quod nunc ego primus edo, funebri Julii Pomponii Læti elogio a Michaele Ferno ſcripto in majorem lucem extrahuntur. Ille enim diem fatalem inſignis viri exprimit V. Idus; Junii profecto; nam ſtatim ab eo obitu datum hoc elogium conſignatur III. Id. Junii anni 1498. ex quo etiam de anno obitus edocemur. Hinc deceptos arguas Scriptores plures apud Zenum diſſert. Voſſian. tom. II. diſſert. XIV. qui anno 1484, & Zenum ipſum, qui an. 1497. die 11. Maii vita functum ſtatuit. In publica egenorum ægrotantium æde pauperem vitam abſolviſſe ſcripſit Pierius Valerianus de Literat. Infelicit. lib. II. Num vera prodiderit, nunc demum ambigere licet, cum ex Ferno diſcimus modicum illud, quod Læto ſupererat, argentuli dum *cubabat depenſum* fuiſſe. Nihil enim feciſſet ſumptus ſi in pu-

 bli-

blica illa æde vitæ poſtremam partem traxiſſet. Reliqua ex eodem Ferno repetas. Porro Michael Fernus Mediolanenſis ex editione a ſe primum curata operum Joannis Antonii Campani dudum Eruditis innotuit; nec Jacobi Antiquarii nomen in obſcuro latet, cum & de illo agat Fabricius in hoc ipſo opere V. *Jacobus* Tom. IV. pag. 4.

I I. Succedunt Cyriaci Anconitani Picenicollei (ita enim ſe appellat) epiſtolæ. Cyriaci Anconitani nomen Eruditis auribus dudum inſonuit; nec epiſtolarum ejus fama me evulgatorem expectat. Norunt enim viri docti Epiſtolarum Cyriaci codicem in Ambroſiana Bibliotheca ſervari, ut notatum Montfauconio Biblioth. MSS. Tomo I. pag. 512. Raras tamen hucuſque prodiiſſe, credo; eaſque omnes collegit, quantum ſcio, V. Cl. Laurentius Mehus, junctas Itinerario Cyriaci, a ſe edito Florentiæ an. 1742. in 8. Alias ab his diverſas reperi in codice MS. Biblioth. Felinianæ, quas cum dignas ſuo Authore, & luce publica merito ſuo donandas cenſuerim, ut hic darem operæ pretium me facturum judicavi. Adieci in eodem codice pariter ſubjunctam ejuſdem Cyriaci oratiunculam occaſione Publici Fœderis Anconitanos inter & Raguſæos initi, cui Fœderi ſanciendo Cyriacus cum aliis Optimatibus e ſuis civibus delectus eſt. Compoſitum illud eſt anno X. Eugenii IV. die XIII. Kal. Quintiles ideſt anno Chriſti 1440. die XIX. Junii. Multa ſunt totidem hic expreſſa verbis ac leguntur in Itinerario ſuperius indicato; quin & in Itinerarium ſuum invexit Cyriacus ea, quæ in hac oratione antea expreſſerat; cum Itinerarium non ante annum 1441. ab authore ſuo ſcribi potuiſſe Cl. Mehus demonſtraverit. Variantes nonnullas maximi momenti, quæ ex utriuſque collatione deprehendi ſedulo in margine adnotavi; ſicut & admonui unde conſenſus iſte utriuſque opuſculi incipiat, & quo deſinat. Idem Cl. Mehus in præfatione ad Itinerarium ex duabus Philelphi epiſtolis legendis lib. V. num. 22. 23. collectionis epiſtolarum ejus adſtruit ante exitum anni 1443. Cyriacum Aſiam Græciamque peragraſſe. Cum tamen ex epiſtola, quam hic evulgo, ſcripta an. 1444. diſcamus Cyriacum anno illo Cycladas, Delum aliaſque Græcas urbes inviſiſſe; hinc non totam ſimul ab eo luſtratam facile deducimus. Reliqua, quæ ex his epiſtolis eruuntur ſine labore per ſe Lector intelliget.

I I I. Supereſt opuſculum tertium reliquos duos amplitudine ſua, & argumenti dignitate ſuperans auctore Diomede Caraffa Comite Magdaloni, & Ferdinando I. Aragonio Apuliæ Regi ab intimis conſiliis. Diomedis Caraffæ in Neapolitana Hiſtoria, nec ignotum nec incelebre nomen eſt. Ex illuſtri & a tota Europa familia prodivit Diomedes Caraffa vir ſtrenuus, qui Alphonſo I. Aragonio Neapolitano Regi admilitans adverſus Renatum Andegavenſem poſt multa egregie & ſtrenue geſta, cum tandem in obſidione Neapolis ab Alphonſi Regis copiis incurſus fieret in mœnia; ille inter primos militans accurrentibus hoſtibus dejectus, oppreſſuſque fuit an. 1441. ſi fides habeatur Laurentio Bonincontrio Miniatenſi in annalibus a Muratorio vulgatis Rer. Italic. Tom. XXI. pag. 151. cujus hæc ſunt verba: *Sed illi a Renato repulſi, intra ho-*

hortos Urbis quidam mortui; alii præcipitati; in quibus Diomedes Caraffas &c. Hunc Diomedem olim quidem ego auctorem opuſc. reputaveram; cum tamen Scriptor iſte opus ſuum direxerit Eleonoræ Aragoniæ Herculi I. Ateſtino Ferrariæ Duci jam nuptæ; idque primum conjugium convenerit an. 1463. ut ex diariis Neapolitanis Hectoris Pignatelli olim dictis, & in eodem volumine a Muratorio vulgatis, diſcimus, alium fuiſſe oportet Diomedem hunc a Milite an. 1441. interfecto. Filius fortaſſe ſeu ex Filio Nepos prioris illius fuerit. Quicumque ille tamen extiterit Diomedes librum ſuum ſcribebat poſt annum 1469. & ante annum 1483. Narrat enim in eo Robertum Malateſtam opera & auxilio Ferdinandi Regis adjutum ditionem ſuam defendiſſe, & pacaſſe imperium. Id vero tunc contigiſſe credo, cum ab Archiepiſcopo Spalatenſi Marchiæ præfecto, atque exercitus Pontificii ductore ditione ejus occupata, & Arimino ſtricta obſidione afflicto e præſentiſſimo diſcrimine ab exercitu Ferdinandi Regis cum Florentinis & Duce Mediolanenſi fœdere juncti ereptus fuit. Hæc narrat author noſter in opuſculo ſuo, nihilque ſubdit de converſis a Roberto armis in benefactorem ſuum Ferdinandum, quod accidit extremo Roberti anno ſcilicet 1482. ex quo planum factum eſſe arbitror, eo intermedio tempore inter annum 1469. & 1482. Diomedem hunc ad ſcribendum ſe contuliſſe. Videri ille poſſet præpoſterum ſibi conſilium ſtatuiſſe, dum opus de *Regentis & boni Principis officiis*, Mulieri, Viro ejus adhuc ſuperſtite, & unico imperii adminiſtratore, deſtinavit. Id utique ferri vix poſſet niſi ſciremus Eleonoram illam Aragoniam virilis animi fœminam fuiſſe, nec ſiviſſe, ut partes ejus in adminiſtratione Imperii deſiderarentur. Habes apud Petrum Cyrnæum in commentario de Bello Ferrarienſi, orationem ejus ad Populum Ferrarienſem animis conſternatum, qua ſpe melioris fortunæ illos erexit.

Opuſculum iſtud ego in Cod. MS. Feliniano offendens hæſi primum animo, num mihi deſcriberem, ratus jam typis prodiiſſe; ea de re non unum Virum doctum percunctatus ſum; conſului Biblioth. Neapolitanam Toppii cum additionibus Nicomedis, altumque in utroque ſilentium offendi; Jaſurum etiam non neglexi, nec me fecit doctiorem; quare tamquam inedito locum hic illi dare conſtitui. Profecto digniſſimum eſt ut in lucem edatur; ſive enim felicitatem, qua mentem ſuam explicavit author, ſive ſtyli elegantiam, ſive in interprete latini eloquii candorem ſpectes, ſive præceptorum copiam, utilitatemque conſideres, hæc ſimul omnia, ut admirationi, imitationi, commodis hominum proponantur digniſſima ſunt. &c.

I. MI-

I.

MICHAELIS FERNI

MEDIOLANENSIS

JULII POMPONII LÆTI

ELOGIUM HISTORICUM.

Fernus, Antiquario de obitu Pomponii.

JUlius Pomponius Lætus, felix, fortunatus deceſſit: Deceſſit Pomponius linguæ latinæ inſtaurator maximus. Sic morimur mortales: nec juvant quemque aut opes, aut diſciplinæ. Homo ſemper attrivit ſe continuis vigiliis: Studiorum aſſiduitate: multa terrarum peragratione id tandem aſſecutus, ut princeps litteratorum omnium & haberetur, & eſſet, una omnium conſenſione; ſed id nunquam aſſecutus, quin ſibi quoque oppetendum foret una mortalium omnium lege. Quo emigraſti Pomponi? Ubi illæ tuæ junoniæ aves? Tua illa ſtupri neſcia Catella? Illæ nemoroſa incluſæ cavea garrulæ aviculæ? Mœrent, gemunt: ſingultiunt: lugent: in quibus tranquilliſſimam vitam traducebas: Quo tui videndi, demirandi; contemplandi; addo etiam adorandi cauſa, totus velut ad unicum literarum oraculum confluebat orbis, Conſtantinianæ Thermæ, illa infeſta omnibus mors execrabilis, & ſemper probris, convitio dira, vel ob hoc ſolum imprecatione deteſtanda. Non poſſum referre tibi, quanto hujus in obitu perculſa Roma dolore. Contuemur nos, quotquot in urbe ſumus, ſtudioſi alterutri; & in ipſo confunduntur obtutu oculi, quaſi pudeat milites imperatore ſuo deſtitutos, tantam jacturam in rem literariam accepiſſe; tanto principe cunctum latinum imperium, quod hic in dignitate florens & excelſum ſapientiſſime cuſtodiebat, orbatum eſſe. Quis alterum reddet nobis Pomponium? Paſſim rogamus. Quis in illius arcem tam eminens, & elatus, audebit ſe rapere? Cui unquam natura, Cœlum, ſuperi, inferi tam concordi conſenſu præſtabunt, ut Pomponium ingenio, ſtudiis, cognitione, probitate, fide referre poſſit aut gratia? Contempſit (quod ſua ſemper natura fuit) ad ſummam admirationem omnem ſemper faſtum, adeo uſque, ut nulli unquam principi, in quibus familiare illud crimen eſt, adjicere ſe voluerit; illorum geſta vel magno quæſitus ſtipendio ſcribenda, ne quid mortalium ulli deberet, ſibi deſumpſerit; ipſam naturæ ſuæ facilitatem & libertatis invidia. Natus erat, id quod non ignoras, Salernitanorum principum clariſſimo de ſanguine: Cæterum ſtudio literarum, & virtutis fragrantia, nec regias unquam quæſivit aut opes aut honores: nec laudavit in omni vita aliud unquam magis, quam deſpectis maximis facultatibus in libertate ſibi vivere. Urbanitas erat in illo plurima, omnibus comis & perbenignus, ſed congreſſus quorundam nebulonum arrogantiſſimorum, quorum affluebat, non tam oſtentandi ſui cauſa, quam nomen etiam & famam ex illius conſuetudine ſibi indipiſcendi turbam ex omni Italia maximam refugiebat.

Me

Me ſemper, ut avidulum literarum, & vere illius præſtantiſſimæ & divinæ virtutis admiratorem continuum amanter eſt complexus: etiam arcana aliqua credebat. Multorum populorum, nationum, gentium, quos adierit, mores, vitam enarrabat. De principibus multa, quantum peritiſſimus quiſque Reipublicæ adminiſtrator, procul ab omni munere publico, differebat. Eventus rerum longe ante videbat prædicebatque. Quæ oculis ſubjeciſſet varia orbis loca apud Coſmographos caſtigata demonſtrabat. Cogitabat nonnunquam ad peritiſſimos Indos ſe transferre, & hanc urbis parciſſimam conditionem, niſi eruditiſſimorum hominum conventus demulſiſſet, effugere geſtiebat. Iſtos lautos, iſta gulæ irritamenta aſſidue carpebat. Abſtemium me aliquando veluti naturæ ſapientiſſimum cuſtodem oppido commendabat, atque pergerem in reliqua vita, quod & ipſe apprime cuperet quandoquidem melior habitudo mihi perſtaret, enixe ſuadebat; ſe accuſabat, quod non in juventa ad id inſtituiſſet. Et de ſe multorumque valetudine blande & feſtiviter multa referebat. Heu me: memini cum paulo hilarior inter ſales percunctaretur, quantum expaviſſem ad Regilum lacum in Algido cum in Gabios tenderem. Non ita me ſubito latrones invaſerant, ac reſcivit ille. Hac frequentatione & uſu domeſtico evenit nonnunquam, ut intereſſe eum, & conſpicari illum cuperent maximorum Regum oratores, & ad faciem compellare. In qua re mirificum riſum excitabat mihi, cum illos non alio vultu exciperet, quam e vulgo quemlibet unum; dimittere quoque æque deſiderio plenos, ac ad eum iſſent ante. Inſtabat fortaſſe quidam paulo ignobilis & exterus e Germania illius videndi cupidus; homo affabilis alioqui; ſed ſæpe anguſtia familiari preſſus in conſpectum illius ſe dedit: ac quærenti illi num eſſet Pomponius: tum, inquit: expletum deſiderium tuum eſt; vidiſti me, & in verbo abiit. Nonnullis tanta veſania nonnunquam inceſſerat, ut admirabundi & velut homines phanatici num eſſet Pomponius? ac ne illius ſolum eruere doctrinam contenti; ſed nomen etiam uſque de luſtrico, genus, vitam, patrem, patriam ſcitarentur ac petulantius exquirerent. Nos operæ pretium fuit videre quam ridiculariter, quam viroſe a ſe eliminaret. Quem eſſe eum arbitrarentur; num Urſum fortaſſe? aut Tygridem? aut Elephantem? Veſtigaret ne ipſe de illis genus, aut avos, aut atavos, aut qua tandem fetoſa læna nati eſſent? Hoc ad rigiditatem quandam naturæ & nimium contemptum imputabant imperiti aliqui; neſcii quod nunquam vacua illi fuiſſet dies, ſi ſe nugatoribus iſtis ad vota voluiſſet committere. Accedebat, quod oderat, quo delectantur alii, concurſus iſtius fumum inanem; & præſtare intelligebat impendere ſtudiis id quantulum temporis, quam in hac ſui oſtentatione inutiles horas ducere; Et quamquam parvipenderet quamcunque ſub hoc cœlo Deorum, hominum tempeſtatem animi quadam acritate, & conſtantia; erat tamen illi quorundam ratio; Et cum flocci faceret patres iſtos ſuperciliofos omnes, in quibus majeſtas accedere creditur, ſi ſe quam pauciſſimorum faxint, ſi ſe fortaſſe ad vices quaſdam intra penetralia contineant, unum ſanctæ Crucis Carvaial Cardinalem noſtrum in omni facultate excellentiſſimum in præcipuo cultu habebat: aperiendi capitis contentione genuflexibus & humili ſemper illum venerabatur affectu. Vidi ego, & interfuere innumeri, quibus admirationi erat, quod pertinax alias contemptor & in hoc uno perinſignis Pomponius huic adblandiri, hunc quam conciliatiſſimum ſibi reddere tantopere evigilaret: unde palam fuit ſcite tenere illum honeſtiſſimos mores: & poſſe illum modeſtiſſime cum Principibus verſari & eſſe; Sed odiſſe compedes, & clauſtra, & ſeptum, & malle fabas commi-

minuere quam angi perpete cura , & tanquam arcta obſidione , (quod ego utique) intra aulas regum ſua libertate lætus fœlix coerceri . Erat veſtibus neglectus , cothurnatus plurimum ; cerulei coloris caligæ . Sericum non omnino ſprevit ; at laciniosa indumenta , eaque domi perbrevia . Per urbem tunica celia ſæpe , aliquando oſtrina . Capillus rejectus & canus ſupra aurem . Apex , qualem geſtant Inſubres , paulum in ambitum complicatus . Domi invinctum longiſſima linea vitta caput pene in Numidicum modum ad meliorem valitudinem plurima anni parte habebat , quod advenas & ſpectatores in incredibilem admirationem excitabat . Errabat crebro ſolus per veterum monumenta , vetuſtatis diligentiſſimus rimator . Nihil in urbe tam abſtruſum tamque abditum , ad quod ille non penetrarit . Situm , regiones , portas , colles , vias , vicos , ædes , templa , aras , domos , delubra , lacus , balnea , baſilicas , hortos , horrea , piſtrina , inſulas , ſenatula , obeliſcos , bibliothecas , campos , fora , pontes , thermas , janos , aquas , capitolia, amphitheatra, coloſſos , columnas , macella , theatra , ludos , nymphea , equos æneos , eburneos , tabulas , ſigna , arcus , lupanaria , latrinas , vexilla , caſtra , cohortes , ſacra , prophana omnia , tam perite quam proprios digitos percalluit diſcriminavitque . Deprehensus ſæpe intra cineres & buſta majorum vagans functorum ſpiritus eſt creditus . Erat enim proceritatis infra mediocrem ; habitudinis non laxæ , ſed genæ ſpatioſioris , & lineamento reliquo vultus non tamen ad deformitatem oblongæ ; dens rarus , & ſcaber ; balbutire viſus cum expeditiſſimæ linguæ eſſet , hærere namque palato lingua , & oris convexum ſubquatere . At hoc vis ingenii & contemptus quidam in uſum trajectus pariebat ; Quod mihi indicio erat ; nam ubi profitebatur nihil ſonantius , nihil mobilius , nihil concinnius lingua illius audiri poſſe judicaſſes . Unde & fortuiti iſti compellatores & allocutores adventitii ſtupuiſſe viſi ſunt , quod in congreſſibus cum refertum illum quidem in omni doctrinarum genere ſentirent , in cathedra & pro ſella in gymnaſio profitendo multo Divo propior quam mortali homini , tam cumulata poetarum & hiſtoriarum interpretatione haberetur . Legebat in Gallicinio ſemper ; non imbres , non deſæviens frigus , non immanis ulla tempeſtas hominem coercebat , quominus præcipitem ſe ex illo Quirinali jugo ad Gymnaſium daret ; & ruebant agminati illa vel hora ad illum auditores , quantum ſchola ipſa vix poterat capi . Interdum pro oſtio ſub dio longiſſimam velut caudam , quæ teſtudine recipi nequiret , ducerent . Quæ legeret ille ſemel volumina emendatiſſima in omnem Italiam exibant . Nam corrigendi , & erigendi latinam linguam ſtudioſus adeo fuit , ut non unum ille volumen profiteretur , quod idem manu ſua non transferret . Compoſuit multa ; & edidit ſub ſuo nomine tam honoris quam laboris ſui largitor etiam mirificus pauciſſima : & colliguntur nulla non elegantiſſima illius volumiua quæ haud mora audies evolare . Quamquam delectabatur magis docere quam ſcribere , ut eſſent Pomponiani plurimi diſcipuli , in quorum excellentia cerneret nomen ſuum inclarere , ſicut Socrates , & factitavit Chriſtus : qui cum ipſi (ſed longe aliter hic , & aliter ille) doctiſſimi conſummatiſſimi eſſent , in diſcipulis & miniſtrorum ſplendore voluerunt nomen & famam ſuam ; ingenii & divinitatis majeſtatem elucere . Sed eſt delirantis ſimillimum perſequi iſta ad te , quo cum tanta conſuetudo fuit , tantaque illi familiaritate , tanta benevolentia copulabare , & ea quidem proſequi , quam nemo unus modo etiam forte infans aut paulum literas edoctus viſus eſt ignorare . Significare tibi acerbiſſimam omnibus illius mortem volui tantummodo . Sed vexit me per hanc vitæ ſuæ exiguam

guam recitationem , tanquam per rapidiſſimum torrentem laudum ſuarum meus maximus dolor . Et tu non deſiviſti unquam illum ad aſtra ferre . Nolo tibi oſtentatione quadam verborum luctum meum graviſſimum recenſere . Verum deeſſe mihi ſemper aliquid quiddam & urgere & percellere cor videtur anxietas quædam ſollicita . Quod, cum unde eſt mecum impenſius revolvo, protinus ad illum omnis percurrit recordatio, & in illius occurſu largiſſimi ſingultus erumpunt. Primum quidem ob id quod captum mortalium omnium ſupergreſſus eſt Julius Pomponius Lætus, fælix, fortunatus; ſubinde, quod me amaret, non poſtremum; ſed iccirco præſertim quod ille mihi ante ereptus eſt, quam illo cum noctes & dies, ſicut cupiebam, aliquando per meliorem fortunam potuerim traducere. Non improbo illam conſuetudinem antiquorum, ut cum functis cariſſimum quodque conjungeret, ne deſiderio tabeſceret ſuperſtes, quod optatiſſimum in vita habuiſſet. Roga, mi Antiquari, vitam illi æternam apud Cœli fabrum mundique ſummum artificem ad quem certo Lætus ille evolavit. Nam inter clariſſima vitæ illius conſilia illud perſpicuum, quod ſummum ſemper Creatorem unice dilexit. Leviuſculi homines, quidam gerriloqui gattulones, poetas, & oratores quoſque eximios, gentilitatis cujuſdam accuſant & perfidiæ. Mors teſtata, quam ſanctiſſima illius vita. Non fateri modo errata cum aſtantibus, velut extremi diei præſagus contendit, ſed Salvatorem etiam ipſum efflagitavit. Ad religioſiſſimam mortem, immo vero vitam ſempiternam religioſiſſime ſe compoſuit. Febris vexavit illum primo, mox tuberculum ad lævam aurem extuberatum capitis humore influente. Inedia curare tam febrem quam exitialem anthracem illum exiſtimavit poſſe. Sed conſecutus eſt defectus reliqui corporis: cui medicum nullum fomentum ſubinde potuit ſubminiſtrare. Ubi fati neceſſitatem agnovit, occumbere ſe faſſus eſt, ac in morte mortem ſuperaturum ſe jactavit. Non disjectus eſt ille ſenſu non excanduit diem ſupremum exigi; non luctu & ſquallore viſentes exterret. Lætus qui voluit in vita ſemper appellari, lætus extitit ſemper & in morte. Ablatus eſt nobis jam ſeptuagenarius V. Id. ſub veſperam. Poſtero die in Ara Cœli in editiore collis Tarpeji rupe, lauro coronatus virenti, tumulo traditus eſt. Hæres Matthias diſcipulus per dilectus haud multum ditatus, agellum & domunculam libros paucos & ſupellectilem modicam ex omni hæreditate accipiens. Quod enim argentuli fuit, dum cubat, depenſum. Et funus amicorum impendio elatum. Commendavit ad ſepulchrum Petrus Marſus extemporaria quidem, ſed eleganti & luculenta oratiuncula. Convenerunt viri quique doctiſſimi, ſed & ignari literarum illo munere & officio carere noluerunt. Oſculum ante humationem plurimi non perhorruerunt. Mutatæ veſtes quot non credat poſteritas, & publicus prope luctus urbem invaſit. Exequias munificentiſſimas inſtruunt; in quibus peractis ſacris, quiſquis pollet ingenio, depromit aliquid in publicum, ut agnoſcant ludorum ſcenicorum reſtauratorem unicum quotquot ſub illo claruerunt. In quo pietatis argumento quoniam effigiem illius exprimere tabella promiſſum ſæpe manu mea, ſed omine ſemper quodam lævo invito mihi interceptum munus non potui homo expers olim ſcenæ, induam & ipſe forſan mimum. Ut ſentiant fortunatiſſimi manes, quod poſt injectum marmor caritas illa & recordatio ſanctiſſima meritorum in auras non conceſſerunt, ſepulchri erit extra præſentem formam exactiſſima conſideratio. Clarebit carmine marmor, & erit in foro Literario monitrix illius virtutis ſemper erecta ſtatua. Et quidem ſi virtus, ſi probitas, ſi divina illius doctrina nihil admirationis promerita eſt; ſi ſignum abſit omne, ſi cera, ſi gypſus

ſus non referant; Hoc ſemper immortalem nobis, & memorandum reddet Pomponium, quod in illius obitu patres, pueri, ſenes, juvenes, docti, indocti, advenæ, cives, deſiderium maximum oſtenderunt; nec a lachrymis etiam & ſingultu uberti temperavere. Vale. Ex urbe deſolatiſſima III. Id. Junii MCCCCXCVIII.

HIERONYMI DONATI

Patritii Veneti

Epitaphium græcum in Pomponium.

Ὦ ξένε τοῦδε σέβου τύμβου κλέος, ἐνθάδε
κεῖται
Τηλαυγὴς Λαίτου Πομπονίου κεφαλή
Ἐσβέσθη ῥώμης κῦδος μέγα τον δ' ὀλοφυρμὸν
Παιδείας μουσῶν, καὶ χαρίτων ἔλακεν (a)
Ὦ γεραιὲ μεῶν, πάτερ ἤπιε σοῦγε θανόντος
Δημοσιον πένθος δάκρυα κοινὰ χέει.

Ejuſdem in Latinum converſum.

Hoſpes adi: venerare decus numenque ſepulchri:
Hic reſident Læti Pomponii cineres,
Extincta eſt Romæ præcellens gloria, luget
Docta Cohors, mœret Muſa, gemunt charites.
Te moriente quidem juvenum, pater optime, fudit
Publica communes mœſtities lachrymas.

JOANNES LAURENTIUS

HIERONYMO DONATO

Oratori Veneto.

Epigramma tuum de Pomponio græce ſcriptum adeo ſum admiratus, ut ejus elegantiam æmulari latine cuperem; non tamen omnino bene ſucceſſit: nam quanto lapſu ab ea decidere agnoſco. Ariditas enim mea uberrimam illam ingenii tui beatitudinem, feſtiviſſima græcæ linguæ venuſtate alioquin adjutam aſſequi nullo modo potuit. Id tibi in præſenti legendum, qualecunque ſit, mitto. Tu vero boni conſules, ac pro ſapientia, qua præditus es; infantiæ mæ dabis veniam.

Ὡς γὰρ ἀπόγραφος ἐξ ἀρχετύπου δευτερεύω.

Translatio ejuſdem.

Pomponii clarum Læti venerare ſepulchrum
Hoſpes, & inſigni ſacra feras capiti.
Gloria quanta perit Romæ! gymnaſia patrem
Flevere · & charites Pieridumque chorus:
Docte ſenex, juvenum pater optime, poſt tua fata
Communi gemitu fundimus heu lachrymas.

GASPARINI LANII

aliud epitaphium in eundem

Pomponi, venerande ſenex, juvenumque magiſter,
Læte: ſub hoc ſitus & marmore: vivis adhuc.
Vivis: eriſque diu Latiæ nova gloria linguæ;
Non perimit claros mors inimica viros.
Deſine Roma ſacrum lachrymis turbare Poetam.
Hic cinis. Aſt toto perſonat orbe decus.

Ferno meo ſalutem. Vixit Pomponius ſatis ſibi; Publicæ vero utilitati non vixit ſatis diu Sanctiſſimum ſe præſtitit in omni ætatis curſu. Sed cum mortem in propinquo adeſſe cerneret ex-

(a) Ἢ ἔλιπεν.

expiato ad chriſtianum ritum animo, perbelle ſe ipſum conſecutus eſt. Totam gloriæ ſupellectilem ex paupertate quæſivit. Nec præterquam annos ſeptuaginta ſuum quicquam putavit. In quibus ingenia excitavit, & fovit, dignumque fuit ut in humeris lachrymiſque urbis elatus in Capitolio, ut ſcribis, ſepeliretur ad Aram Cœli. Deſtinaverat ille tamen ſibi aliquando in via Appia alienum ſepulchrum, ſed, donec fata permiſiſſent, teſtatus vixiſſe. At pietas diſcipulorum meliorem nunc locum delegit. Amiſſa ſunt in eo incredibilia literarum emolumenta. Hæc acerbitas jacturarum ad alios pertinet. Ipſe ſua nunc fruitur æternitate, quam alioquin etiam vivens uſurpabat: tum novercante fortuna palam calcata. Nec ullæ unquam Romanæ illecebræ virum ſine reciprocatione ſibi conſtantem attigiſſe viſæ ſunt. In familiari lacerna quotiens amiculo caput circumdediſſet, beatiorem ſe Perſarum Rege longe putabat. Propagarunt majores noſtri viri quidem clariſſimi imperium de gentibus. Pomponius Imperii ornamenta excitavit de ſepulchris. Triumpharunt illi re bene geſta. Iſte æque bene reſtituta Capitolium tenet. Qui eum ergo luget, hominem fortunatum luget, de cujus celebrandis laudibus niſi cura ſuſcipiatur, omnium qui literas ſciunt livorem aut ingratitudinem poſteritas accuſabit, Vale. Mediolano XVIII. Julii 1498.

Frater tuus Ja. Antiquarius.

FErno meo ſalutem. Una diſceptatiuncula apud Principem atque Senatum, non ſolum oſtendi adverſarii ſtoliditatem, ſed etiam ſpem omnem vanam feci. Putabat me neſcire quod ſciebam. Quæ autem teneo, latebant illum. Nihil mihi temporum varietas excuſſit aut obliteravit. Corroboratiſſima ſunt quæ ad te perſcripſi, & meliore quotidie niteſcunt recenſione. Dolebam equidem iſta petulantia ſugillari nomen meum. Et qui optima alienis rebus pondera ſemper adhibui, de me ipſo male meritum unquam videri poſſe totus animo æſtuabam. Sed veritas ſicut oleum ſupernatat. Neque alius compertus ſum, quam qui ſemper fueram, probus & juſtus. Quippe divitiarum magnitudo omnis, & honorum cumulus in conſpectu meo pro nihilo fuerunt, bonæ etiam famæ per bonas artes partæ tam fui cupidus quam vitæ. Nam mortuum me eſſe mallem, quam male audientem. Puto igitur Ricavos herbam nobis palam dediſſe, quos in omni foro umbone repulſos moviſſem gradu ſtraviſſemque. In qua re de fide ac diligentia tua tantum mihi promittebam, quantum de hominis amiciſſimi ac officioſiſſimi opera, & ſtudio ſperare debebam. Vale. Mediolano XXIIII. Julii MCCCCLXXXXVIII.

Fr. tuus Ja. Antiquarius.

I I.

CYRIACI ANCONITANI

EPISTOLÆ, ET OPUSCULA.

Ad Joannem Palæologum Divum Auguſtum, Pium, Felicem, Byzantianum Imperatorem.

CYRIACUS ANCONITANUS.

(1) POſteaquam ex Italia, Sanctiſſima illa peracta fidelium unione, ſumma tui cum laude conceſſiſti ϖολύχινε ἰὼ βασιλεῦ, Majeſtatem feliciſſimam tuam Byzantiana inclyta ipſa tua in Regia, reviſere multis, eximiiſque ſuadentibus meritis deſiderabam, excolendiſſime Princeps. Verum & ſi occiduas ad partes me conferre omnimode maluiſſem, ut quod de more optabam, ſi quid iiſdem nobilibus locis, noſtram ad diem vetuſtatis dignum extaret, inſpectaremus, non abſque te primum viſo, tuiſve felicibus auſpiciis iter ipſum captare conſtitui. Interea vero, cum Idibus Septembribus exactis, Alphonſus ille Hiſpanus, & inclytus Auſoniæ Rex, inito cum Pontifice Eugenio fædere, noſtram in Picenam Provinciam cum copiis adventaſſet, & eam Eccleſiæ potiori ex parte deditam reſtituiſſet, dum Aſculum premeret, ex Ancona Patria ad eum una cum D. Card. Firmano eadem in provincia Pontificia poteſtate Legato (2), me quam avidiſſime contuli. Ubi cum brevem hanc hiſce vobis tranſmiſſam orationem ſuis coram Principibus Regiis in tentoriis habuiſſem, ac inde alia inter digna relatu, de ingenti Pannonum in Turcas motu, eximia cum Cardinali S. Angeli laude, pleraque digna oratione relata fuiſſent, ſumme deſideranti gloriam principi, pro viribus ſuadere conabar, ut ad quieſcendum Italiam, & ipſum optimum patrem hac in ſanctiſſima expeditione favitandum nobilem intendere animum maluiſſet. Suaſerat & idipſum ſibi Byzantianus ille Theodorus Chariſtenus egregius Orator tuus, qui ſuperioribus diebus ex eadem urbe regia tua hanc ob rem ipſam ad Venetos, & occidentales Principes Legatus tua providentia miſſus adierat. Cui bonus ille Rex, mihique non alienum ab hac re animum oſtentarat, quin & ſummo deſiderio rem ipſam affectare, auxiliaque interim daturum, claſſeque tibi opitulaturum pro poſſe, & e Balearibus uſque Inſulis, ex Ebyſſaque pollicebatur. Ego præterea, cum inde poſt Idus octobres ceſſiſſem, & ob id ipſum, & tui potiſſimum gratia Byzantium petens, Rhaguſium, Illyricam Epidauri Coloniam, divertiſſem; continuo iiſdem ipſis de rebus nuper ab inclyto Pannonum Rege Ladislao in barbaros bene geſtis felices adventare nuntios video, non exigua cum ejuſdem Cardinalis, & Coniati Jani fortiſſimi Ducis laude, quorum certas vidimus Raguſæorum ad ordinem epiſtolas, & alias ad Pontificem ipſum, & cæteros in Italia Principes providentiſſime miſſas inſpeximus. Quibus & nos utique principibus hac ipſa de ſubitanea Barbarorum invaſione literas pleraſque ex Illyrico dedimus. Ut ex iis denique bo-

(1) *Scripta an.* 1444.

(2) *Dominico Capranica.*

bonis, piiſque cæptis rebus, & tam laudatiſſime motis, moveant & ſe demum Itali præcellentiſſimi Potentatus, & Heroes Clari. Cohibeant denique illa ſæva Latinorum invicem prælia, & deteſtanda bella nullos, hercle, triumphos habitura. Pudeatque ex iis penitus, ab externis Parthicæ expeditionis trophæis palmam ſurripere; quin & ſi hos tandem aliqua movet pietatis imago, in tam truces Chriſticolum voratores animadvertendum curent. Ego etenim cum inde ad cæptum peragendum iter ceſſiſſem: Raguſææ Civitatis Principes, & Celſitudini tuæ dicatiſſimi viri litteras fide dignas ad Majeſtatem tuam, & Illuſtres Deſpotas fratres Theodorum, & Conſtantinum dedere. Ut ego vobis dicatiſſimus, & tamdiu fideliſſimus obſervator, & veſtrum apprime cupidiſſimus gloriæ, vos ipſos tam fideles, catholicos, & Chriſtianiſſimos Principes ad hanc ipſam adverſus Barbaros hoſtes expeditionem favendam excitarem, &, ut ajunt, calcaria currentibus addere ſummo ſtudio, ſolertiaque conarer. Et tandem cum ad Achaicam, Peloponneſiacamque Patrarum ad urbem veniſſem, illico fratri tuo Illuſtriſſimo Conſtantino ſcripſi, & hac ipſa utique de re, quæ digna viſa ſunt, detexi: & cum inde Corinthum veniſſem a Demetrio Axanio præfecto ſuo percepimus eum nuper magnis undique collectis ex Peloponneſo copiis una optimo cum Thoma Germano ex Lacedæmonia, Spartaniave Miſiſtrate ad Iſthon cum exercitu adventurum. Ubi iterum longo murorum aggere reſtituto, Iſthmoque fatali rurſus utique turritis mænibus vallato, exinde per Megaridem copias traducturum, Achaiamque totam, Thebarum jam urbe nuper in deditionem recepta, Lebadeam, Parnaſeamque, Dauliam, & ſacram Delphorum urbem ſingulis cohortibus invaſurum, & a barbaris prædigne liberaturum, optimo juvante Deo. Ego ſed enim interea cum Euripeam Chalcidiam, inſignem Eubææ Civitatem adveniſſem, ut tute magis tuam verſus regiam urbem navigarem ad V. Cal. Martias Euripeam triremem conſcendens Maphio Molino Veneto Viro nobili Navarcho cæpimus navigare, ipſe quidem ut Ægeum ab infeſtis Cyothalanis, piratiſque liberaret; ego vero, ut ex itinere Sacram Delon, cæteraſque ſparſas per æquor Cycladas indagarem: & ex Chio denique tutiorem per navim regiam ipſam tuam Conſtantinopolim adventare curarem, optimo juvante Deo, nec non Genio Sanctiſſimo noſtro favitante Mercurio. Ex eadem Trireme. Ex Orca antiqua Euboinæ Inſulæ, & vetuſtate deleta Civitate.

E. S. R. M. T.

Dicatiſſimus K. A.

PRæterea cum ex Hadrianopoli recedere, & abitum Byzantium adornaſſem, ex Pannonia Legatos, propediem eodem ad magnum ipſum Regem adventuros percepimus. Quos cum expectare delegiſſem, non multos poſt dies, quatuor hic Oratores ad LX. equitum comitatos vidimus adveniſſe, unum ſcilicet Stoyka Quiſdanich a Poloniæ, Pannoniæque inclyto Rege Ladislao, alterum Vitislaum ab illo præcellenti Equitum Magiſtro Coniati Jano, & duos e Georgio Argentigenæ, Mæſiæ, Servianæque provinciæ Deſpota: quorum alter Metropolites A. religione venerandus erat: alter vero nomine Logothetes: qui cum poſt biduum ad ſuperbam Iyſanni præſentiam ſe contuliſſet Regius Orator primum, deinde Deſpotei, ut ultimus ex primario bellica virtute Jano, Latinis, Græcis, Servianiſque literis epiſtolas de fide, & ſua quæque modeſta munera principi magno dederunt. Et ad poſterum diem cum apud Regios Baſſianos Collegas rem tantæ legationis agitaſſent, & ablata jampridem; occupatave eorum in Provinciis oppida, repetita majori ex parte, conceſſa denique poſt triduum

ex-

excepiſſent, & nonnullis ad pacem componendam conditionibus acceptis, ad principes eorum, & patriam remeare curarunt. Sed cum expetitum præcipue oppidum illud inſigne Columbarium, quod ad Danubii meatum Periſterion Græce dicunt, Barbarus occupatum iterum detinere maluerat: non omne ab Rege fœdus, ſociive ratum fore putandum. Nec ea forte, quæ tam late reddiderat princeps hic ſuperbus, amiſiſſet: ni nuper adverſus Charamannum ſuo potiori cum exercitu profecturus eſſet: nam ingens bellum potens illa in Aſia princeps in ipſum Teucrorum Regem paraſſe, ſuaſque jam provincias vaſtatum iri, oppidaque occupare cæpiſſe perceperat. Quas ob res non multos poſt dies, relicto in Thracia Cialaby nonnullis cum legionibus filio, & Chalil Baſſia Collega, primario Helleſpontum transfretare, & in Aſiam copias enixe ductitare decreverat. Poſtero vero die cum Legati ut Columbarium recuperarent, hac in urbe morantes inſiſterent, id ipſum hodie ſibi Regem reddidiſſe cognovimus. Et ſuos utique Barbaros Solymambegh, & Uranam Græcæ nationis Legatos ad firmanda Chriſtianis cum principibus fædera in Pannoniam miſiſſe.

Copia literarum Regis Pannoniæ ad Teucrorum Regem.

Excellenti Principi, & magno Imperatori Soltano Murathbeg, tamquam fratri, & amico ſyncere præferendo.

Uladislaus Dei Gratia Hungariæ, Poloniæque, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Rex, Lithoriæque Princeps ſupremus, & hæres Ruſſiæ &c. Salutem, ac fraternitatis, & amicitiæ proſperum incrementum. Noverit Veſtra Excellentia, nos nobilem, & egregium Otoynagiſdanich dictum, hominem noſtrum fidelem in factis, ex negotiis cum Veſtra Excellentia noſtri parte tractandis plene informatum, & per nos ſufficienter eruditum, cum totali noſtra auctoritate, & poteſtatis plenitudine ad Veſtram Excellentiam deſtinaſſe, ut cum ipſa Veſtra Excellentia noſtri parte valeat tractare, diſponere, & concludere auctoritate, ac in perſona noſtri. Cujus quidem verbis, & dictis, nec non ex relatibus noſtri ex parte Veſtræ Excellentiæ referendis placeat Magnitudini Veſtræ fidem credentiæ adhibere tamquam noſtræ propriæ perſonæ. Velit igitur Magnitudo Veſtra ſuos nuntios ſolemni præfaato Nuntio noſtro videlicet Floyka ad nos dirigere, & tranſmittere, & quicquid ipſe Stoyka noſter fidelis cum Veſtra Magnitudine diſpoſuerit, & concluſerit, fidem, & vinculum quodcumque volueritis promittimus præfatis veſtris Nuntiis dare, & conferre. Veſtra igitur Magnitudo velit modo ſimili fidem, & vinculum dare jam fato noſtro Nuntio, quod omnia illa, quæ diſpoſueritis, & concluſeritis, obſervabitis inconcuſſe, ut certi ſumus in vobis. Datum Budæ ſecundo Die feſti S. Georgii Martyris. Anno Domini 1444.

Reſponſio Teucri ad ipſum Pannoniæ Regem.

Magno, ac excellenti Principi Magno Imperatori Uladislao Imperatori Hungariæ, Regique Poloniæ &c. tamquam fratri, & amico dilectiſſimo Amurath Beg, Magnus Dominus, Magnus Amorath, Soltani Filius, Magni Imperatoris, Magni Soltani Machmeth Beg Salutem, atque fraternitatis, & amicitiæ proſperum incrementum.

Noverit Veſtra Excellentia, quod nobilem virum, ac egregium Nuntium Stoyka veſtrum fidelem nobis placitam, & dilectam literam ex parte Excellentiæ Veſtræ conduxit. Per quam literam Excellentia Veſtra narravit, quod quicquid fidelis, ac veſter Nuntius Stoyka veſtræ parti tractabit, tamquam veſtræ perſonæ propriæ credamus. Narrans Dominationi Veſtræ quod dictus

ctus Nuntius Stoyka nobis dixit in primo de Domino Deſpota Georgio, videlicet quod dare debeam filios, atque loca ſua, & quod ipſe Georgius ſit obligatus in omnibus ſervitiis noſtris: ſicut pro præterito erat. De quo pro fraternitate Excellentiæ Veſtræ conceſſi. Ac etiam nobis narravit, quod Domino Blado Vayvoda Valacho placeat mihi pacem ſecurus agere in hoc modo, quod ipſe Blado Vayvoda mihi det tributum ad ſolitum primum, ac in omnibus ſervitiis noſtris, ſicut primo erat obligatus, quod noviter ſit. Niſi quod non perſonaliter ad noſtram Curiam veniat. De quo amore Excellentiæ Veſtræ contenti ſumus. Videlicet quod Blado Vayvoda det tributum, & omnia, quæ in noſtris negotiis erat obligatus, etiam noviter faciat, ac contenti ſumus, quod ipſa perſonaliter non veniat in Curia noſtra, niſi quod nobis mittat oſtagium: ac etiam ſi noſtri in locis ſuis fugiant, quod nobis mittant, & etiam nos ſic faciamus, ſi de illis hic fugient. Et iſta intelligitur hoc modo, videlicet, quod Excellentia Veſtra nobiſcum pacem, atque fraternitatem, & amicitiam bonam ſimul habeamus: ex qua cauſa nos juravimus coram nuntio Excellentiæ Veſtræ, videlicet Stoyka, quod nos cum Excellentia veſtra bonam, & Solidam pacem habeamus ſine aliquo dolo, vel fraude uſque ad annos decem. De quo nos mittimus noſtrum fidelem nobilem, & egregium Solymasbeg, videlicet, quod placeat Excellentiæ Veſtræ perſonaliter jurare, recte, & fideliter ſine aliquo dolo, quod per annos decem bonam, & ſolidam pacem nobiſcum habebitis. Datum Hadrianopoli XII. Junii.

Poſtquam per Illyricum, & ipſa in Raguſio Civitate, fortiſſime, atque Magnanime Princeps, certis pleriſque nuntiis, & præcipue Cardinalis Optimi, & Angelici nominis Pontificia poteſtate Legati veris Epiſtolis novimus, quanta, qualiave ad Chriſtianum pium propagandum Imperium perſtrenua, & inſuperabili virtute tua, tuique florentiſſimi exercitus probitate provide, conſtanter, magnanimiterque geſſiſti te vere inſignem pietate Principem, Stratagemiphorumque militiæ Ducem, dignumque, ac verum Chriſtianæ Religioſæ, Pientiſſimæque gentis pugilem vocitandum, appellandumque fore cenſebam Poteſtatem, imperiumque tuum Oceano, honores vero, & laudes, atque nomen aſtris te dignum terminare putavi. Quapropter animum meum omnem, fidem, mentemque, & affectionem, ac meipſum totum inclytæ virtuti, & Celſitudini tuæ devovi, dedicavique, magne τροπαιοφόρ τ ἀνηρ: cum vero deinde me ad Threiciam Hadrianopolim regiam, & heu barbara ditione ſubactam opulentiſſimam urbem & elati Regis Aſiæ præſentiam: Pleriſque, & honeſtis de cauſis contuliſſem, Regios nuper, & Celſitudinis Tuæ Georgiique Deſpotæ egregios oratores vidimus, & quanta apud ipſum elatum principem geſſerint audivimus, ut omnia vobis ex relatu veſtræ legationis, & ejuſdem Murath Beg Regiis literis nota erunt, ad quæ & formanda vobiſcum fœdera Solymambeg barbarum fidelem ſuum; & Græcæ utique nationis homines mittit. Sed omnia a vobis hac in re exorta, morave, optimo conſilio peracta putandum eſt, ut e providentiſſimis, ſapientiſſimiſque principibus, ac magnarum gerendarum rerum expertiſſimis. Quamobrem vobis, & almæ Chriſticolum Religioſæ, atque excolendiſſimæ expeditioni meliora, felicioraque omnia ſemper ſucceſſura ſperamus. Opto bene valeatis. Ex Hadrianopoli pridie Idus Junii. Eug. Pont. An. XIV. E. J. C. T.

Devotus, & dicatiſſimus
Kyriacus Anconitanus.

Scripſimus hec ex Hadrianopoli, Chriſtianiſſime Princeps, in Barbaros, quoad licuerat, moderate, ut Barbarum nempe

pe ſęvam perniciem vitaremus. Nam latius de rei conditione, deque eorum coacta pace dixiſſem. Cum & ingenti formidine territos, ut e veſtris late noveritis quotidie Teucros mœnia reparare, Turcoſque propugnaculis ligno munire, militem ad fugam potius quam ad pugnam aptare cognovimus. Alia vero ex parte Charamanum in Aſia in ipſum Amorath motum in armis, & loca, oppidaque ſua vaſtatum, peſſundatumque iri cum Tyrannus hic Superbus percepiſſet; in eum furens, relicto in Thracia Cialaby filio, cum & Chalil Baſſia Collega primario ſuo, ſuis cum pleriſque cohortibus; ipſe Helleſpontum transfretare, & copias magna vi in Aſiam ductitare delegerat. Ut etſi vos Chriſtiani optumi principes pacem hanc improbam, & penitus execrandam obſervare cœperitis, ſtatim conflicto, fugatove, aut aliqua conditione pacato Charamano ingenti animo auctis in Aſia copiis, Helleſponto remenſo, in Thraciam iterum validiori cum exercitu remeare, & Mœſiam, Pannoniamque tota ſua cum poteſtate repetens, præteritam, recentemque a vobis illatam ſibi cladem enixe vindicare curabit. At, etſi, quod magis putandum, & ipſum formidare jam cernimus, vos pace maligna penitus ſpreta, in eum paratas jam veſtras invictas, & florentes copias in Thraciam ipſam admoviſſe cognoverit, & Claſſe Helleſpontum a noſtris occupaturum perceperit, ni forte in Europa interciperetur, ipſe minori ignominia maneret in Aſia. Quare agite principes optumi, & indicite dignum Chriſtianæ Religionis bellum, & Sanctiſſimam, glorioſamque jam felicibus auſpiciis ceptam expeditionem ad exoptatum perducere finem numquam abſiſtere velitis. Ex Byzantiana Pera eo quo ad eam venimus. VIII. Kalend. Jul. fauſto, & Præcurſoris, Baptiſtæve Sanctiſſimi venerandiſſimo die.

Ad Cardinalem Sancti Angeli Legatum
Kyriacus Anconitanus.

POſteaquam e Florentina Urbe ad tuam hanc piam, felicemque Legationem profectus es, optime Juliane Pater, ſæpe tuis de ſucceſſibus optimis plura undique peragrata audivimus voce, literiſque delata, & feliciores in dies de te Angelos advolare videmus, & meliora ſemper intelligimus allaturos, Angelice, & vere Juliane, atque Cæſaree Verendiſſime vir. Equidem vero cum ſuperioribus diebus Alphonſus ille Hiſpanus, & inclytus Auſoniæ Rex, inito cum Pontifice fędere, noſtram in Picenam Provinciam (*Repetitum reliquum Epiſtolæ ſuperioris ad Joannem Palæologum Imperatorem Auguſtum. Poſtea ſequitur.*)

Quin & ſi hos tandem aliqua movet humanæ pietatis imago in tam truces Chriſticolum voratores ad noſtrum imperium, noſtramque propagandam Religionem te pium, & optimum Patrem hac tua in Sanctiſſima conſpiratione ſecundent, & ut pluries majores noſtri præclariſſime fecerant, inſignes ex his triumphos ducere laudatiſſime curent. Nec minus interea Ladislaum optimum ipſum Pannoniæ Regem tibi hac in tam piiſſima re obtemperaturum videre, ſumme laudare, atque attollere cogor. Nec equidem injuria eum ipſum pium, & religioſiſſimum Regem ad perdignam hanc in Teucros expeditionem exequendam magnum intendiſſe animum exiſtimandum puto. Quoniam & olim Romæ Cæſareo quoque tempore Sibyllinis fatalibus in libris compertum fuiſſe tradatur, numquam niſi a Rege Parthos ſubjici poſſe. Teucrorum namque genus, & Achemenidum originem a Parthis duxiſſe notnm ſatis eſt. καὶ ἐκφανεστάτων πάντοις.

Nec non fortiſſimum illum equitum Magiſtrum, & inſignem peregrinæ militiæ Ducem Coniati Janum inclytam, omni-

omniſariamque per laudem extollendum cenſui, qui perſtrenua virtute ſua, ſuique florentiſſimi exercitus probitate tam modici temporis ſpatio, tot egregiis victoriis, tam ſævi, pernicioſique almæ Religionis noſtræ hoſtis inveteratam diu audaciam ita depreſſerat, ut quod paulo ante Murath Beg truculentiſſimi principis nomen undique Chriſticolis formidandum memorabatur: hodie tergiverſatum, fugax, dejectum, peneque extinctum videatur, habeaturque. Laudandum utique magnopere duco Georgium ipſum pientiſſimum Deſpoten, qui a tam violentiſſimo hoſte Meſiæ Servianæ provinciȩ ſuæ imperio pulſus ob eam ipſam digne in priſtinam poteſtatem redigendam tam provide, ſolerterque hanc ipſam digniſſimam expeditionem ære potiſſimum ſuo excitandam, parandam, proſequendamque curavit. Sed in primis, & ante alios omnes probare, laudareque conſtitui Divinum illud Eugenii Sanctiſſimi Pontificis ingenium, & admirabilem providentiam; qui tot, tantoſque inter celeberrimos patres te unum dignum, & optimum atque angelicum hominem huic tam piæ, laborioſæque, & honorificentiſſimæ rei præfecerat Antiſtitem deſignatum, benemeritumque, Pontificia poteſtate Legatum. Utque ſemper, quibuſque in rebus, & Eccleſiæ Dei maximis, & in illa potiſſimum tot externarum gentium compoſitione provide, conſtanter, æque, pie, magnanimiterque geſſiſſe cognoverat. At & quis tam expers humanæ pietatis eſſet, qui in tam profanum, inviſum, & penitus execrandum Teucrorum genus hunc ipſum pium, dignum, opportunumque motum non ſummopere laudare, benedicere, & prædicare potuiſſet? Equidem vero cum profanorum iiſdem periculoſis in locis ſæpius fuerim, & per nobiliſſimas Aſiæ, & Europæ per Orientem Urbes, perque Jonicas inſulas, & Ægeas miſerabilem Græcorum, plurigenumque Fidei noſtræ gentium calamitatem aſpexiſſem. Quis fȩdam illorum cladem? Quis funera fando explicet? Aut lachrymis poſſit æquare dolorem? Vidimus enim Chriſticolas homines, pueroſque ſimul, & innuptas pueras, ac ingentes omnigenum matronarum globos a Teucris longo ordine præda ferreis ſub catenis, verberibuſque afflictos per Threicias, & Macedonicas Urbes, miſerandum in modum ſæpenumero ductitare. Ac eos denique per vicos, foraque, & Helleſpontiaca littora infande, turpiter, & obſcæne, more, ut ita dixerim, pecudum venumdare. Proh ſcelus! Nam & hæc ipſa tam immania, barbaricave facinora, & a ſacra præditis Religione generoſis quoque principibus intoleranda, ad prædignum hoc ipſum inſigne facinus conſpirandum, humaniſſimam veſtrum, utrorumque pietatem plurimum accedere debere: veſtramque virtutis magnitudinem excitare prudentum quiſnam ambigerit. Veſtris his igitur bonis, feliciſſimiſque cæptis, magna illa Cælicolum numina faveant, & aſpirent, quorum optimis auſpiciis Chriſtiana alma Religio, ſublatis ſuperſtitionibus per orbem omnibus, & perfidiis, profanum, infandumque genus omne valuit peſſumdare quorumque SS. auxilio fugatis, preſſis, & trucidatis, profanis undique hoſtibus, non modo ab his Mæſiam, Græciam, Macedoniam, Epyrum, Illyriamque liberam per vos, atque reſtitutam videre. Quin & extra per Aſiam, atque Lybiam noſtrum ipſum pium, & religioſum imperium, noſtræque almæ Religionis cultum ſuper & Ætiopas, atque Garamantas, & Indos proferre inſigniter, fauſte, atque feliciſſime videamus. Opto bene valeatis. Ex Raguſio Non. Decembr. Eug. Pont. A. XIII. (1)

(1) *Anno* 1443.

Ad eumdem Julianum Cardinalem S. Angeli Kyriacus Anconitanus.

(1) SCripſimus ad te pridem ex Hadrianopoli, & Byzantio, quæ digna nobis potiſſimum viſa ſunt, fortunatiſſime Juliane Pater. Sed inde paucos poſt dies Reverendiſſimum Vicecancellarium Cardinalem, (2) optimum tuum hac Sanctiſſima in expeditione Collegam: Pontificia cum beatiſſima Claſſe Helleſpontum, Byzantiumque veniſſe noviſti. Ex qua ita Helleſpontiacum, Boſphorumque fretum obſervatum habeto, ut nequis Teucer hinc inde trajicere poſſit, effectum eſt. At & non multum poſtea major huic lætitiæ acceſſit hilaritas nobis, & Imperatori noſtro fideliſſimo Joanni. Nam cum nudiuſtertius VII. Idus Septembres apud eum in curia eſſem, Angelum ab Angelico te viro optimo exoptatum adventaſſe vidimus: & literas tuas alacres, & felices, Regiaſque, & invictiſſimi Coniati Jani Ducis, ac optimorum quorumcumque principum patentes, privataſque vidimus, quas equidem primum Majeſtati Suæ legimus Græce retulimus, & quanta ex his eum, & curiam totam, atque urbem, & in conſpectu Coloniam Peram jucunditate, hilaritateque repletas vidimus: hiſce non facile literis explicarem. Optabam equidem magnopere omnes per orbem Gentes, & fidelium potiſſimum principes harum copiis litterarum & Sanctiſſimi fœderis, & ampliſſimi apparatus, & ad felices acceſſus certiores fore, & per navim, quæ jampridem Siciliam navigavit, Alphonſo Regi, ac aliis in Regno Auſoniave Principibus exempla pleraque miſimus, e quibus ſibi pro viribus, ſuadere conabar, ne tam Sanctiſſimæ expeditionis eos videremus expertes. Et ne his plura dicam Imperatorem hunc optimum, & inclytos fratres ad rem ipſam ſavendam, paratamque jam ſuam triremum claſſem augendam ſumma ſua cum poteſtate, diligentia, ſolertiaque incumbere ſcito; ad quæ non modo Regiam ſuam Urbem; ſed Ægeas utique Inſulas, Lemnum, Imbrum, Scyron, Scyathum, Scopuloſque admiſcendum curarunt. Valere te quam diu feliciorem, & te Sanctiſſima hac in expeditione reviſere opto. Pridie Idus. Septembr.

Præterea cluſis, & ad diem hunc XIII. Kalend. Octobres morantibus literis, Nobiles nonnulli Genuenſes Viri certis ex Rhodo epiſtolis ſignificarunt; Rhodios Ægyptiacæ Claſſi ingentem Cladem intuliſſe, & quos ad terram deſilientes, & mænia quaſſare calcantes convenerant, ad novem hominum millia captos, cæſoſque feciſſe, machinaſque, ac ſpolia omnia barbara diripuiſſe, & inter captivos e præſtantioribus Admiratos ſex intercepiſſe. Quæ quidem feliciſſimæ res quantum Chriſticolis adjumenti extiterint; Barbariſque profanis hoſtibus obfuiſſe ſane te intelligere ſcimus, optime, atque ſapientiſſime pater, & fere patrum inſigne, & immortale decus.

E. R. P. T.

Dicatiſſimus Kyriacus Anconitanus.

Anconitana, Illyricaque laus: & Anconitanorum, Rhaguſæorumque fœdus: ex K. P. A. Marino de Reſti Rhaguſæo Viro Cl. Kyriacus Anconitanus. Picenicolleus.

VEniſti tandem, optume, præſtantiſſimeque Marine, noſtram hanc Anconitanam P. C. ex ampliſſimo Veſtræ nobiliſſimæ Civitatis ordine Legatus, & Orator egregius, ad renovandum, quinimmo potius dicam in melius emendandum, reformandumque fœdus

(1) *Scripta an.* 1444. (2) *Franciſcus Condulmerus Eugenii Pontif. ex fratre nepos Card. tit. S. Clementis.*

dus jamdiu intermiſſum inter Anconitanos, & veſtros tamdiu nobis amiciſſimos Rhaguſæos: Civitatum ſcilicet utrarumque Cives inter, hinc inde ſocios, incolas, & colonos. Opus quidem honeſtum in primis, & exoptabile, pium, utile, dignum, humanum, & honorabile, opportunumque, & quodammodo hinc inde Civitatibus, gentibuſque invicem neceſſarium excitatis. Sed quo ſis, optume Marine, alacrior, avidiorque ad hæc ipſa honeſtiſſima fædera ineunda, firmandaque, haud dubie habeto, quod fæderatæ binæ hæ antiquo nobiles, atque liberrimæ civitates maritimæ, invicem amiciſſimæ Ancona, & Epidauria Raguſion, adamantinis benevolentiæ vinculis junctæ, duæ veluti ſtabiliſſimæ Illyrici, Adriaticique ſinus, ad utrumque latus, & ineluctabiles arces extiterint. Hæc enim ad Italicum, illa quidem ad Dalmaticum ſua quæque littora, mariaque tutantes, quarum quidem nobilium Civitatum ſitus, regiones, & egregias qualitates, hiſce benevolentiæ tuæ duxi quam paucis adnotandum. Eſt enim Civitas Ancona nobilis, (1) & toto fere orbe præclara, egregiumque Piceni provinciæ caput. Quo etiam nomen dare pro excellentia meruit, ut Anconitana Marchia nuncuparetur. Etenim vero altius, ut ea de præclare Civitate antiqua ab origine repetam, qui eam homines ab origine condiderint; quare ex parte venerint, non ſatis certum inter auctores Græcos, Latinoſve compertum habeo, nec mirum tam longo ævo Commentariis non intercedentibus. Fuere, qui ex Delo ſacra in Ægeo, atque nobiliſſima Cycladum Inſula, commemorarunt Sacerdotes quoſdam viros ex Dorica regione Græcos, ea forte tempeſtate prædonibus agitatos altum per Jonium, Illyrium, Adriaticumve transfretantes, noſtrum tandem ad promontorium Cymba devectos, ædem Divæ Veneri, quæ ſibi Dea Cœlo benigna fuerat, poſtquam dicaverant, principium Civitati dediſſe, eique nomen ſitus opportunitate ad recurvi cubiti figuram Græco vocabulo Anconam merito impoſuiſſe. Quos deinde ſecuti ex Lydia, Jonia, Caria, atque Cilicia juvenes, quam plures nobiles, noſtra ad hæc littora navibus applicantes, locum poſtquam illis habilem, ſitumque incomparabilem cognoverant: ibi poſtquam deſidientes conſederant, incrementum eximium cæptæ Civitati omnifariam, modiſque omnibus contuliſſe. Nec equidem alii defuere, qui dicerent Siculos quoſdam antiquiſſimos populos Tyrannicam Cyclopum, Leſtrigonumque fugientes edacitatem, ſiniſtrum Italiæ litus, per Adriaticum navibus perlegentes, ad noſtrum ipſum Apennini montis promontorium Ancona, liberam ſibi Coloniam delegiſſe in loco fertili, aere ſub æquo, claris in collibus Oenotriis, & ſub pede ejuſdem Acroterii montis præcelſi. Ubi Liburnorum in conſpectu ad portum aquæ conſpectabantur, a quo ad Illyriam, Græciam, Aſiam, & Ægyptum, reliquaſque neceſſarias gentium regiones ſaluber, ac facilis navigantibus ab Italia pateret acceſſus; hoc enim ſanctiſſimo pacto ne unquam ibi deeſſet honeſtæ, & pulcherrimæ libertatis ſpecimen, decus, nomen, & ornamentum. At enimvero noto inter auctores Græcos comperimus Mathematicum illum Claudium Ptolemæum Alexandrinum hac de nobiliſſima Civitate trifariam & egregiam mentionem habere. (2) Poſuerat enim in ſuo de Geographia libro, in Europæ Chorographia Italas inter maritimas partes, inter & Maritinos, Senonaſque Ciſalpinos Gallos Ancona Picenorum provinciæ inſignem, primariamque Civitatem in ſinu Illyrico ad ſiniſtrum Italiæ littus, & egregium in Adriaco Apennini montis promontorii caput, habentem ab Occiduo per longitudinem gradus XXXVI., atque binas quartas, latitudinis vero ab Æquinoctiali in Arctum gradus ſeptem de

(1) *Vide Itinerar. Kiriaci Anconit.*

(2) *Ptolem. Geog. l. 3. cap.* 1.

quinquagies, & dimidium, cumque ſexto. Qua vero in parte montes deſcripſerat, Apenninos primum ad Anconis promontorium in Adriacum mare vergentes poſuerat. Ubi tandem in fine de dierum altitudine, nobilium in Italia Civitatum mentionem habet, (1) Anconem X. inter inſignes totius Italiæ Urbes deſcripſit, habentem maximam anni diem, horarum XV. atque tertiam horæ partem, diſtantem ab Alexandria per Occiduum hora una, atque binis quartis. Aliam vero unam ejuſdem nominis urbem eo ab auctore toto terrarum orbe deſcriptam comperimus. Nam in Cappadociæ nobiliſſimo Regno maritimas ad oras Leucoſyron poſita eſt Ancon. Sed quod ad noſtræ cumulum claritatis accedit, hoc præcipue dignum commemorare, & peregregium nobis viſum eſt, quod harum, decem nobilium, & antiquarum Italiæ Urbium una hæc Civitas Ancon, unica ſub alma Dei Vicarii poteſtate ad noſtrum uſque tempus, unica & alma Civium democratica libertate floret. Reliquæ vero omnes (Romam ſemper excipio) aut deletæ penitus, aut tyrannica ditione ſubactæ ſerviendo męſtam, & lugubrem vitam agunt. Clitomachus vero, Græcus & ipſe, auctor haud ignobilis multum ante ſuis in Commentariis hæc de Ancone ſcripta reliquit, ut & Latine habetur ex Lino. *Fides primum Anconis lapidem cęmento preſſit Divis manibus ſuis in loco Paratantino* (2) *ad lævam pacati littoris, ſemeſtribus quatuor & quinquaginta*, (3) *ſole ſeptimo ante Pergamorum flammas*. Domeſticos vero auctores, qui celeberrimum hujus almæ Civitatis nomen commemorant, te dudum, & pluries lectitaſſe non dubito. Namque Tibullum Poetam haud ignobilem de Ancone hæc talia ſcripſiſſe luculentiſſime didiciſti:

Fides fixa tuo ſancto de nomine diſci (4)

Quæ tumidos Illyris fluctus (5) repelleret *Ancon*.

Lucanum vero Cordubenſem, dum in cauſa belli civilis inſignes ad utrumque Italiæ littus deſcriberet Urbes, dixiſſe noviſti:

Hinc Tyrrena vado frangentes æquora Piſæ
Illinc Dalmaticis obnoxia fluctibus Ancon.

Juvenalem equidem Satyrum ceciniſſe haud ignoras:

Ante Domum Veneris quam Dorica ſuſtinet Ancon. (6)

Quid memorem Quintum deinde Curtium, Latinum hiſtoricum quidem nobilem: quem de Ancone hæc in Trajanum Cæſarem ſcripſiſſe percepimus. *Trajanus igitur Imperator per æquoris vada venit in Civitatem fidelem, & in ripam Cephalinam Thetidis curvæ, ubi de ſe memoriam fecit, ſpectaculum grande. Poſtea vero per colliſeptam Picenum, & clauſarum Alpibus Ombriam in Urbem profectus eſt*. Hujuſce quidem rei nobile teſtimonium in hodiernum extat inſignem apud ipſum noſtræ Civitatis portum marmoreus, & mirabilis arcus, quem deſuper inclytus olim ille S. P. Q. R. huic glorioſiſſimo Principi Divo Trajano Cæſari ejuſdem ſaluberrimi portus providentiſſimo conditori, auream equeſtrem ſtatuam conſpicuas inter Divæ Martianæ Sororis, Plotinæque jucundiſſimæ Conjugis imagines, ut Triumphale ſpecimen, decus, & ornamentum, mira quidem Architectorum ope dicarat, hoc nobili ſuo teſtante aureis literis hypogrammate.

IMPER. CÆSARI DIVI NERVÆ F. TRAJANO OPT. AUG. GERMANICO, DACICO PONT. MAX. TR. POT. XVIIII. IMP. IX. COS. VI. PP. PROVIDENTISSIMO Principi SENATUS P. Q. R. Quod acceſſum Italiæ hoc etiam addito ex pecunia ſua portu, tutiorem Navigantibus reddiderit. (7)

Ipſe

(1) *Idem lib. VIII. tab. VI.* (2) *Itin. Paratantino.* (3) *Itin. decem & quinquaginta.*
(4) *Itin. Dixti.* (5) *Itin. Depelleret. Deſunt hæc in Tibullo.* (6) *Satyr. IV. V.* 40.
(7) *Itin. Imp. XI. Itin. P. F.*

Ipſe deinde optimus Imperator auream ejuſdem ſtatuæ, atque præclaram imaginem huic tam egregiæ maritimas inter ad Adriacum Civitati, Civibuſque omne per ævum honorabile ſignum geſtare Regia liberalitate donavit. Cujuſce vero ſplendentem iconis effigiem per publica, & egregia noſtræ Civitatis loca, purpureaque prætoriana vexilla, undique per Latium, & Auſonias Urbes eniteſcere conſpectamus. Vidiſti præterea noſtræ hujus præclaræ Civitatis ornamenta alia quamplura, ſed inter potiora antiqua, atque nobilia undique ex cocto latere mænia, maritimum a fronte litus, treſque circumdantia ripales, & aereas arces, portas deinde regias, turres innumeras, & præcelſas: nec non ſacra ſuperis ſpecioſa, ornatiſſimaque delubra: alta quoque magiſtratuum Prætoria, Civiumque palatia, & conſpicuas undique per Urbem ædes; marmoreos itaque arcus, & geſtarum rerum trophæa: ſcenas, columnas, baſes, & epigrammata; quin & arenarum ingentia, vetuſtiſſimaque Numidicæ architecturæ loca per eminentia Urbis Amphitheatra, magnum indicium ſplendoris primævæ Civitatis familiæ, & verendiſſimæ antiquitatis. At enim ut finem amodo faciamus, ne quidem hoc loco prætercam disjectas olim tridente a Civibus alma pro libertate, Cataldææ altiſſimæ arcis moles, & machinarum vi avulſa ripis per urbem, & ariete crebro, muralive concita tormento ingentia, atque immania ſaxa. Quæ omnia, & alia quamquam plura eximia Civitatis ornamenta quandoque per otium conſpectare belliſſimum nobis viſum eſt. Videres namque deinde exoptabilius, Cl. Marine? Immo potius dicatum, vidiſtine? Politicam illam Civium modeſtiam, & honeſtatem? Quietem, pacem, unionem, concordiam, ſecuritatem, Religionem, almamque Democraticam libertatem, quam & nobiliſſimæ utique veſtræ quamvis Ariſtocraticæ nullam exiſtimares morum difformitatem habere. Quæ quidem igitur omnia ad hæc ipſa ineunda tam idonea, felicia, & honeſtiſſima fædera, tuam denique benevolentiam, & affectionem plurimum debent incendere tuamque non parum virtutis magnitudinem excitare. (1)

Explicavimus hactenus aliqua de Ancona, nunc vero de Rhaguſio aliquid delibandum erit. Dicam admodo aliquid veſtra de antiquiſſima Dalmatica Epidauro nobiliſſima Illyridis Urbe, a qua inſignis veſtra Rhaguſion traxit originem Rhiſinum olim veſtris a majoribus dicta. Comperimus enim Coſmographum illum Cl. Claudium Ptolemæum Alexandrinum ſuo eodem libro, eademque Chorographia Epidaurum tres inter maritimas Illyridis urbes egregiam Dalmatiæ poſuiſſe, atque ſecundam maritimam civitatem: ſed omnes inter Illyricas terra, marique primarias, unam inter quinas Epidaurum deſcriptam cognovimus habentem ab Occidente per longitudinem gradus XLIV. $\frac{1}{3}$, latitudinem vero ab Æquinoctiali in Arctum gradus XLII., & tertiam gradus partem, quam & Anneus ipſe Lucanus civilia inter bella cecinerat.

Illyris Jonias vergens Epidaurus in undas.

Quam demum vetuſtiſſimam Civitatem, a poſteris apud Rhiſinum oppidum duodenariam gradus partem auſtraliorem veſtratum in Coloniam deductam, Rhaguſium nuncupatam percepimus. Quæ quidem nobiliſſima urbs magna ſuorum Civium probitate, ſolertia, cura, induſtria, & egregia cum virtute in dies mirifice aucta, una omnes inter Illyricas, præclara, & politiarum optima, nobilium, & optimorum hominum poteſtate municipali, & Ariſtocratica libertate floret. Reliquæ vero aut collapſæ penitus, & omnino deletæ, aut Regum, Potentatuumve ditione, aut Tyrannica, & barbarica feritate ſubactæ ſunt. Qua quidem in re noſtra cum Ancone tamdiu liberri-

ma

(1) *Huc uſque Itinerarium.*

ma Civitate, tam dignam habere conformitatem, optimamque paritatem, luculentiſſime didiciſti, optume, præclariſſimeque Marine. Inite igitur bonis avibus tam decens idoneum, & honeſtum nobilium Civitatum, & gentium utrarumque feliciſſimum fædus.

Ad Iduum Junii fauſtum, feliciſſimumque diem, hoc inter Anconitanos, & Rhaguſæos novum fędus initum, vetuſque firmatum eſt: Marino Reſto Rhaguſæorum Oratore Viro Cl. ſuorum in hac parte Legato, & Paulo Polydoro, Nicolao Bonarello, & Kyriaco Picenicolle regulatoribus, nec non eorum de Collegis Piliareſio Piſanello, Stephano Fatato, & Antonio Bertucio VI. Vir. Anconitanorum auctoritate Senatus egregiis hujuſce rei Commiſſariis, ad futurum uſque vigeſimum temporis annum duraturum. In quo hæc fere, ſummatimque comprehenſa ſunt.

Sanctio.

Pax, amicitia, & benevolentia eſto populo Anconitano, ſociiſque. Item Rhaguſæis, ſociiſque ſuis: Itemque per omnia Rhaguſæorum maria, portus, & littora Anconitanis, ſociiſque mercaturæ gratia, honeſtiſve de cauſis navigare licere, eorumque navigia ſuis in quibuſque locis impune pernoctanto, quæ etſi non exonerando merces abierint, immunitas eſto, nihilque ſolvunto.

Eodem itaque mare Rhaguſæis, eorumque ſociis noſtra per maria, littoraque iiſdem honeſtis de cauſis navigare utique liceat, perinde ac licebat. Hoc ſed enim præcipue unum novo hoc in fędere additum, & decretum eſt, quod omnia Rhaguſæorum navigia, quæ ex quaque Illyrici ſinus parte, quomodolibet intus Anconitani portus limites applicuerint pro qualibet in Illyrico perceptarum rerum centena exiſtimati valoris aureum unum, ac tres octavas aurei partes pro duhana publico Anconitanæ Civitatis ærario perſolvunto.

Exemplis quidem, penituſque libere præſervatis auro, argento, margaritis, pretioſiſque omnifariam gemmis. In cæteris vero aliis prius conventa, inveterataque antiqui, intermiſſique fęderis pacta ſervanto.

Qui vero adverſus hujuſce fęderis præcepta ierit, ſecuſve faxit, mille aureis pęna mulctanto.

Sit igitur felix, fauſtum, & beatum hoc ipſum, recens, emendatum, confirmatum, homologatumque fędus, Beatiſſimis auſpicantibus Martyribus, & Pontificibus noſtris Kyriaco, atque Blaſio publicarum rerum ambarum protectoribus optumis, & patronis. Aliiſque juvantibus utrarumque Civitatum Divis almis, piiſſimiſque Numinibus. Exactum Anconæ XIII. Kal. Quintiles. Eugenii Papæ anno X. (1)

Sex modi adminiſtrandarum Rerumpublicarum, Tres ad Juſtitiam, & tres ad Injuſtitiam.

Monarchia juſtum Regnum, cui oppoſita eſt Tyrannis. Ariſtocratia Optimatum Potentatus, cui contraria eſt Oligarchia paucorum violentum Imperium. Democratia populi bene adminiſtrantis potentatus, cui oppoſita eſt Ochlocratia imperitæ turbæ temeraria poteſtas.

Monarchia.

Princeps unus in orbe bonus, ut Cæſar, vel Auguſtus, qui ex lege & S. C. Plebisveſcito, & Tribuni poteſtate, magiſtratibus bonis provincias, regnaque per orbem moderare curabant, ut hodie Fridericus deſignatus Imperator in Germania. Nec non in Gallia, & Britannica Inſula Carolus, & Henricus nobiliſſimi Reges: ſua quique Regna optime noſtro ævo Regia poteſtate gubernant. Sed præclarius hodie Alphon-

(1) *Anno Chriſti* 1440.

phonſus inclytus ille Auſoniæ Rex Tarraconenſem Hiſpaniam Balearum, Sicanorumque Inſulas, Auſoniamque ſua præclariſſima Regna inſigniter propagata gubernat; Eugenio Opt. Maximoque annuente Pontifice, qui ſanctius Divinis juris ordine Chriſticolis toto orbe imperat univerſis.

Tyrannis.

Principis unius in Urbe, Regnove dominatio: ut Athenis Pyſiſtratus, & Syracuſis Dionyſius, qui fortiter, ſine lege, abſoluta poteſtate populis imperitabant, & ad libitum eos ſua quæque juſſa, mandatave ſequi pro impetu cogebant. Ut hodie potiſſimum inter Barbaros homines Murath Beg in Bythinia, & Thracia; in Ægypto vero, & Syria Sultanus ille Memphiticæ Babylonis Princeps inſolentiſſime ſervant.

Ariſtocratia.

Optimates Cives delecti, ut Lacedæmonum XXVIII. Viri virtute bona Conſilium, & Romanorum Patrum Senatus. Quorum optimam politiam noſtra hac ætate Veneti per Italiam; Sed aliis poſthabitis omnibus externis, una inter Illyricos Rhaguſæorum Civitas laudatiſſime ſervat.

Oligarchia.

Paucorum Civium in Urbe regimen, vel dominium, ut Decemviri, qui in Urbe perinde ac Tyrannidem magiſtratum gerere contendebant, ut Bononiæ, & Genuæ noſtro ævo ſæpe nonnulli audaces inſurgere conantur ſuis cum ſectatoribus Cives.

Democratia.

Populi, Municipumque mixtum in Civitate Principatum, ut Athenienſes ſervaſſe comperimus. Quamquam ſæpenumero perinde ac Ariſtocraticum opportune optimum Areopagitarum Conſilium habuiſſent. Hodie vero ex Italis Florentia in Thuſcia, in Piceno autem Ancon, & Ricinatum Colonia ſervare videntur, & hæ quidem alma ſub Pontificia Dei Vicaria poteſtate protectæ, & moderatæ ſunt.

Ochlocratia.

Plebis Urbanæ, Turbæve multorum in Civitate Dominium, ut in Urbe quandoque a Patribus ſegregata Plebs, concitave Tribunis ex impetu multitudinis eorum abſoluta voluntas, ut perinde ac lex haberetur, inſtabat: eamque ſequi magiſtratus omnes cogere prætendebat. Ut & noſtro tempore Bononienſis populus, & Aſculanus, & quodammodo conciti Genuenſes magni perniciose quandoque, tumultuarieque conſpiraſſe videntur.

Iratus recole, quod nobilis ira Leonis
In ſibi proſtratos ſe negat eſſe feram.

III. DIO-

III

DIOMEDIS CARAFFÆ

COMITIS MAGDALONI,

ET

Ferdinandi I. Apuliæ Regis ab intimis Conſiliis

DE REGENTIS ET BONI PRINCIPIS OFFICIIS.

ELIONORA ARAGONIA FERRARIÆ DUCISSA

Magnifico, & ampliſſimo viro Diomedi Caraffæ Comiti Magdaloni, & Conſiliario ſecreto S. P. D.

AUCTOR BAPTISTA GUARINUS.

CUm omnibus abundare te ſemper judicaverim, Magnifice, & ampliſſime vir Diomede; tum vero hoc in te præcipuum eſſe cognovi quod maximam habes in amore conſtantiam: quod quidem licet plurimis, evidentiſſimiſque argumentis perſæpe antea perpexiſſem; tamen eo libello, quem de Regis, & boni Principis officio proxime ad me miſiſti, ſic me in ſententia confirmaſti, ut nulla ex parte id mihi obſcurum, aut ambiguum eſſe poſſit. Nam cum in patria juvenilem ætatem meam erudire, & ad bonorum morum diſciplinam te mihi ducem, conſiliatorem, & rectorem præbere nunquam deſtiteris; nunc ſcribendis ad me præceptis tuis facile declaraſti, non temporis ſpatio, non locorum intervallo tuam erga me benevolentiam ulla ex parte labefactatam, aut imminutam eſſe. Neque enim poteſt mihi non ſatis ſpectatus eſſe animus, qui tanta cura, tantaque induſtria pro mea dignitate, utilitateque laborare, & invigilare ſtuduerit. Legi itaque libentiſſime ea de cauſſa libellum ipſum quod cum non dicam meo judicio, (quod exiguum eſt) ſed inclyti conjugis mei, & omnium, qui de tam arduis negotiis ferre ſententiam poſſunt: omnibus numeris abſolutus videatur, ei multum apud me gratiæ amor in me tuus adjiciebat. Neque ego ſane te arrogantiæ, ut ſuſpicari videbaris, condemnavi, quod eam ſcribendi materiam ſumpſiſſes, in qua præter ingenii tui acumen, ſingularemque prudentiam etiam uſus, qui magiſter egregius haberi ſolet, te doctorem optimum reddere potuiſſet: præſertim cum apud glorioſiſſimum & maximis rebus geſtis, clariſſimum parentem meum exercitatum te eſſe & tu ipſe fatearis, & ego non ignorem: quem & ſapientiſſimum, & regendi imperii artibus inſtructiſſimum eſſe non modo Italæ gentes prædicant; ſed tanta diverſitate cæterarum provinciarum diſcreta omnium judicia conſentiunt. Nec me latebat, aut quod dici ſolet, optimum quemque ſuæ artis diſputatorem: aut Græcorum proverbium: Quam quiſque novit artem, in hac ſe exerceat. Sed profecto cum libelli ipſius excellentiam mecum animo contemplor, quid in eo primum laudem, neſcio: in-

inventionem, an diſpoſitionem, an explicandi rationem. Nam in excogitando munere, quod mihi accomodatum pro tua erga me fide, ac benignitate mitteres, prudentiam tuam mirifice ſum admirata: non ſolum quia iter, quod jam totiens confeceras, mihi nunc primum ingredienti demonſtrare voluiſti: ſed quod rectiſſime guſtaſſe videris, quod privatum hominem doceat: ab eo unum tantum hominem adjuvari: qui vero conſulendo admonendoque bonum principem effeciſſet, hunc non principi ſoli, ſed & ſubditis una opera magnopere prodeſſe. Ea vero collegiſti, quibus, qui obtemperaverint; non modo regnum ſuum tueri, ac defendere, verum etiam alienum admiratione ſui comparare, & ſibi conciliare poterit. In diſtributione præterea rei familiaris tibi plurimum & uſus, & providentiæ ſupereſſe oſtendiſti; ut ad diſpenſandas facultates tua ſibi conſilia aſſumere tam privati, quam principes utiliter poſſint. Quid autem de præceptorum ordine loquar? Nam etſi pulchrum, & difficile eſt invenire præclare; indocti tamen interdum, & barbari id facere ſolent; diſponere autem apte, niſi eruditis, & magno ingenio præditis negatum eſſe dicitur. Is enim a te ſervatus eſt ordo, qui maxime debuit; ut ea prius explicarentur, quæ majoris eſſent ponderis, & a quibus poſteriora pendere cognoſcerentur; ut nuſquam diluciditas, nuſquam induſtria, nuſquam tua deſideretur attentio. In eloquendo vero eum modum adhibuiſti, ut cum præcipere, qualis eſſe debeat princeps, oneroſum, ac prope ſuperbum haberi ſoleat; tu aliena magis recitare, quam ex te arroganter promere, aut docere verecunde profeſſus es: ac ſæpe ſapientiſſimi aut avi, aut patris mei ſaluberrima mihi exempla propoſuiſti, ad quæ facile excitari queam: cum a ſapientibus dici ſolitum accepimus: honeſtiſſimum eſſe majorum veſtigia ſequi, præſertim ſi recto itinere præceſſerunt. Quid, quod nihil ſuperfluum, aut accerſitum inculcaſti: ipſa vero præcepta (quod in eo genere obſervandum eſſe ajunt) brevius, quam fieri poſſit explicaſti? Neque enim (quod accidere tibi apud me poſſe vereris) te prolixitatis accuſo. Neque ſemel tantum a fronte ad calcem libellum ipſum perlegi, ſed identidem in manus aſſumpſi, ſemperque aliquid, quo quaſi novo delectarer, inveni; nec niſi unum fuit, quod moleſtia me afficeret: nam cum ſcripta tua tantum habere ſuavitatis, utilitatiſque intelligerem, multo majorem ſermonibus tuis, præſentibuſque conſiliis ineſſe conjectabar, atque adeo ſciebam; eaque res, quo ſepius legi, eo magis ad deſiderium tui me accendit, acerbioremque mihi abſentiam tuam reddidit: Scito igitur, Clariſſime Vir, munus tuum mihi gratiſſimum fuiſſe eoque nomine ingentes a me tibi gratias agi, haberique; & quoad vivam, a tuis me conſiliis in Regno, ac re familiari adminiſtranda minime diſceſſuram cum te, & natura acutum, & uſu exercitatum, & ad veritatem promptum, fidelemque, eſſe jampridem mihi perſuaſerim. Sed cum opus tuum ex omni parte utiliſſimum, ac ſumma laude digniſſimum ab omnibus cenſeri animadverterem; ut non ſolum Italis, ſed exteris quoque nationibus prodeſſe, & nomen tuum, quamvis per ſe ſatis clarum, hac etiam ratione ad regiones longinquas tranſmitti poſſet, dedi operam, ut a Baptiſta Guarino homine nonnullius in re literaria nominis, cujus fidem, obſervantiamque erga me innumerabilibus, & claris indiciis exploratam habebam, in Latinam linguam, quod ea longius, latiuſque diffuſa eſt, quam noſter vernaculus & vulgaris ſermo, converteretur: idque tamquam mutuæ in te benevolentiæ meæ teſtimonium ad te remittere conſtitui, ut quaſi diligens agricola primus laborum tuorum fructum perciperes. Qua in re ſi tibi gratum aliquid fecero, gaudebo ſane me operam non perdidiſſe; ſi minus; meum tamen in diſ-

diſſemnandis laudibus tuis ſtudium improbare non debebis.

Diomedis Caraffæ Comitis Magdaloni, & Regii Conſiliarii Secreti ad Illuſtriſſimam Ferrariæ Duciſſam D. Elianoram Aragoniam, de regentis, & boni Principis officiis.

PROOEMIUM.

QUod multis nonnumquam accidere videmus, Illuſtriſſima Elianora, ut dum benemerendi ſtudium ſuum, cupiditatemque oſtendere quærunt, arrogantiæ crimen incurrant; tametſi eorum ingenium ab hujuſmodi culpa longe abſit; mihi quoque apud impræſentiarum fortaſſis eveniret: quod cum iſtic adeſſe, & operam tibi præſens navare non poſſum; tamen cum mihi de te ſæpius diligentiſſime percunctanti nunciatum fuerit in magnis, variiſque rebus pertractandis, ac totius imperii tui gubernaculis te ſolere verſari: (id quod veriſſimum eſſe oportet cum & tanto genere, talique parente nata ſis: & ingenii, cæteriſque naturæ dotibus abundes) hoc mihi arrogaverim, ut quę tibi ad id propoſitum negotia ſuſcipienda, & quibus artibus, quave ratione adminiſtranda ſint, in breves commentarios redigere ſtatuerim; neque id conſideraverim, nos a te potius, quam te a nobis inſtrui, atque edoceri poſſe: præſertim cum & ingenii tui vigor, & virtutum excellentia mihi, qui tot annos tecum vixi, non ignota eſſe debuerit. Sed licet, inclyta Elianora, cæteris in rebus ſi te monere audeam, atque adeo cogitem, me reprehenſione dignum eſſe confiteor: ea tamen ratio non parvam mihi ad hoc opuſculum tibi conſcribendum fiduciam præbuit; quod multarum, magnarumque rerum uſus, in quibus tui ſapientiſſimi parentis benignitate potius, quam ulla mea dignitate longo jam tempore verſatus ſum; non dicam, me qui aliqua fortaſſe ingenii mediocritate cenſeri queo, ſed quamvis etiam maxime ruſticum ſub talis, tantique præceptoris diſciplina erudire, & ad ejuſmodi præcepta exercitatum reddere potuit. Itaque ſi quid a me dicetur, quod non improbandum videatur, id non inventioni meæ, ſed ipſius parentis tui ſapientiæ prope Divinæ attribuito; & eum magis, quam me loqui, exiſtimato: ab illius enim fontibus omnis hæc noſtra doctrina manavit. Illud præterea cogitabis, ſolere quidem interdum juvenes prudentes appellari, quod in te plane dici & poteſt, & ſolet; ſed tamen prudentia ipſa vel diu, & frequenter experiendo, vel ab his, qui experti ſunt, audiendo comparatur. Quocirca tritum eſt ſermone proverbium: quibus in rebus dubites, earum peritos eſſe conſulendos: ſic enim fieri, ut quæ non ſine labore, aut ſumptibus ipſi conſecuti ſunt; ea tibi facile, & gratis impertiantur. Ego vero de his ipſis rebus, in quibus jamdiu exercitatus fueram, ut me tibi in conſilium adhiberes, non expectavi; ſed prævenire, & audacter me tibi offerre volui. Qua quidem in re ſi, ut ab initio dixi, arrogans fortaſſe viſus fuero: ut boni conſulas, rogo. Non enim temeritate ulla id aggreſſus fui, ſed qui honori tuo ſemper invigilo, quique tua laude multo etiam magis, quam mea delector.

Operis diviſio

COgitanti mihi, Illuſtriſſima Elianora, & perſæpe, ac diligenter animo pertractanti quatuor potiſſimum negotiorum genera eſſe videntur, quæ ad curam tuam, officiumque pertinere poſſunt; quorum primum ad tuendum imperii ſtatum ſpectat: alterum in jure dicendo verſatur: tertium rei familiaris, & vectigalium adminiſtrationem, diſpenſationemque complectitur: quartum in ſubditorum, & civitatis commodis procurandis, augendiſque conſumitur. Neque enim tibi, & tui ſimilibus

libus perſonis mercaturam, aut maritimas negotiationes conſentaneas eſſe exiſtimandum eſt.

PARS PRIMA.

De Imperio tuendo.

ANte omnia vero ab eo, quod primum propoſitum eſt, ordiemur; quoniam niſi ſtatum imperii ſervaveris, in reliquis, quæ ab illo dependent, fruſtra laborabis. Cum autem ad id munus præſtandum neceſſe ſit, aliquos quaſi conſiliorum ſocios, & miniſtros adhiberi, danda in primis erit opera, ut hi deligantur, qui fideles, & rerum experientia docti; ad hæc natu grandiores ſint, & naturali perſpicacitate, atque acri ingenio vigeant: ac poſtremo, quæ tractata fuerint, ſecreta reticeant.

Quæ quoniam in pauciſſimis univerſa reperiuntur: ii fere ſolent adhiberi, in quibus pauciora deeſſe cognoſcantur. Sed ſi detur optio; eos potius ſumendos eſſe cenſeo, qui ſumma prudentia, quam qui fide careant: quanto enim callidiores, peritioreſque fuerint, niſi te, ac imperium tuum amaverint tanto eos apud te habere tibi pernicioſius eſt: quorum fides tibi cognita, & perſpecta fuerit, tametſi non ita ingenio abundent, ſtudio tamen inſerviendi ſolertiores plerumque, acutioreſque reddentur. Etſi ad ea, quæ neceſſaria ſunt, prævidenda minime idonei erunt; ſaltem ab eis cavere non oportebit: cum certo ſcias nihil contra te molituros, & nunquam in fide peccaturos. Quocirca non ſine cauſa dicitur ad hominem ſapientem, niſi tibi amicus fuerit, (1) conſulendum ne acceſſeris: ſicut nec ad inſanum, etiamſi tibi benevolus ſit. Poſtremo id pro certo habeto: ſi apud te hi fuerint, qui utriuſque fortunæ tecum participes futuri ſint; eos in rebus tuis omnem induſtriam, curam, meditationem, diligentiam, omnem denique mentem locaturos: ubi, ſi quid ingeniis acumen denegaverit, experientia ſupplebitur.

Sint præterea ab inclyto conjuge tuo ad id munus adhibiti; quo quidem in conſilio ſi pauci fuerint, longe magis probaverim, quam ſi multi: quoniam quæ pluribus communicata ſunt, ea ſecreta eſſe perdifficile eſt. Nec ulla certe tractandis imperii negotiis capitalior accidere calamitas poteſt, quam ſi ea palam fiant; ut quotidianis prope exemplis docemur. Et profecto hæc, de qua loquimur, taciturnitas in hominibus rarior fere, quam ulla alia virtus, reperitur; quia, quos taciturnos exiſtimari oportet; non ſolum eis commiſſa ſponte vulgare non decet; verum etiam ſi quis apud eos iis ipſis de rebus ſermonem habere inſtituerit, ita reſpondere debent, ut penitus ignari videantur: Quod niſi fiat, ſæpe accidit, ut ea revelarint, de quibus ne verbum quidem ſe feciſſe credant.

Non igitur te latet, Illuſtriſſima Elianora, quod & vulgo ajunt, & in Romana ſæpius hiſtoria legitur; innatum fœminis eſſe, ut nihil reticere poſſint. Ego vero, qui te optime novi, numquam equidem verebor, nequid hac in re labaris; monendos tamen eſſe conſiliorum, ſecretorumque participes cenſeo, ut ad hoc plurimum curæ adhibeant; & præſertim, ſi quos tu ipſa delegeris, ne ſi quid forte emanaverit, conjux tuus te, ut fœminam ſuſpectam habeat. Quocirca, ut ab ejuſmodi te culpa, liberes quotiens ab aliquibus enunciari conſilia deprehenderis, tu prima conjugi tuo indicabis.

Maxime tamen omnium eos ad imperii gubernationem idoneos conſiliarios exiſtimabis, qui non modo præſentia intelligunt, verum etiam futura cogitatione percipiunt. Nam ſicut ante fluminis incrementa extruendi ſunt aggeres; non autem cum inundatio jam cęperit; ita ſapientis eſt futuros caſus prævidere; ut enim eſt in veteri pro-

(1) *Non conſulas ſapientem, niſi amicus ſit.*

verbio : mala , poſtquam acciderunt , ab inſipientibus quoque cognoſcuntur . Nec te moveat , quod vulgo ajunt : ſoli Deo futura nota eſſe : nam ſapientes quoque multa proſpiciunt ; aut ſi non plane divinant , ſaltem quot modis aliquid accidere poſſit , animo complectitantur . Itaque diſputatione conſtituendum eſt , quid agendum ſit , cum quid evenerit , ut contra ſingulos caſus muniti eſſe poſſimus . Quod enim ajebat Scipio : turpe eſſe Imperatori dicere : non putaram : id nos omnibus rempublicam , imperiumque gubernantibus , præceptum eſſe credere debemus . Poſt ipſam vero conſultationem , quæ fieri poſſunt , ea præparanda ſunt , ſi qua erunt , quæ caveri nequeant : ſaltem cum prævisa fuerint , minus lædent .

In primis tibi laborioſum , aut moleſtum eſſe non debebit , ut præſtituto tempore negotiis interſis : nec umquam gravaberis omnium ſententias diligenter audire . Nam ſæpe evenit , ut qui melius , quam cæteri , non ſentiat , utile tamen aliquid in medium adducat . Idcirco dici conſuevit : appellandum eſſe ſapientem ; non qui bonum a malo ſecernat ; ſed qui propoſitis duobus bonis , utilius ; rurſuſque , qui de duobus incommodis minus eligere noverit .

Illud præcipue animadvertendum eſt , cum de imperii ſtatu conſilium agitatur , videri nonnumquam adeo circumſpecta , & excuſſa eſſe omnia , ut nihil præterea quærendum ſit , quo tamen tempora plurima providenda , & cavenda ſuperſint . Nam cum rebus tuis omni ex parte abunde proſpexeris : (quod tamen magnum , ac perdifficile) tunc de cæterorum Italiæ principum , Rerumquepublicarum ſtatu : tam quos tibi , ſi eveniat , auxilio futuros ſperes ; quam de quorum erga te voluntate dubites : immo etiam de his , qui nec amici , nec inimici ſunt , conſultandum erit ; hoc enim exploratum habeas & in Italia , & apud exteras nationes ; ſicut & in ipſo regno tuo tres , quas retuli animorum varietates reperiri : totius autem fere orbis Reges , populoſque in gubernandi ſtatus ſui deliberationibus commoda ſua ſequi ; & ea tam generis , quam affinitatis , & amicitiæ vinculis anteponere ſolere . Quare hi tibi pluris faciendi erunt , quorum fortuna cum tua conjuncta eſt ; quam qui tibi aut cognatione , aut alia quavis neceſſitudine devincti ſunt præſertim ſi ad eos aliqua ex calamitatibus tuis perventura ſit utilitas .

Cum autem duæ omnino regni tuendi rationes ſint ; amoris una , altera timoris : non ſolum honeſtius , ac laudabilius ; ſed etiam ad perpetuitatem firmius eſt ita cum ſubditis agere , ut te diligere cogantur : quod quidem volenti facillimum eſt . Nam quod ajunt nonnulli ; oportere omnibus iis largiri , quorum benevolentiam venari ſtudeas ; id falſum eſt . Licet enim beneficos eſſe principes deceat : ſæpe tamen ad amorem ſatis eſt , ſi civium bona per vim , aut injuriam non eripiantur . Quos circa ſi forte acciderit , ut conſueta vectigalia (1) ſubitis , & inſperatis ſumptibus minime ſufficiant , & ea de cauſſa ad ſubditorum opes confugiendum ſit ; danda erit opera , ut non voluntate , ſed neceſſitate , & irritum quoque ad auxilium rogandum venire principem intelligant : At ſi quando mulctandi erunt aliqui , oſtendere oportebit ſervandæ juſtitiæ gratia id fieri , non pecuniæ aviditate . Nam cum pauci ſint , quibus auferri bona contingat , apud cæteros tamen ea res odioſa eſſe conſuevit .

Sed cum multa ad colligendam benevolentiam valeant ; nulla eſt profecto facilior ratio , quam ſubditorum neceſſitatibus providere , & in primis cavere ne frugum , & annonæ penuria invaleſcat ; quæ ſi inſtare videbitur , ab alienis regionibus quovis modo procuranda erit rei frumentariæ copia . hæc enim potiſſimum cauſa eſt , quia plebs aut

(1) ἄτηκρου.

aut bene, ſi adſit ; aut male, ſi non adſit, ſecum agi prædicat. Quamobrem eorum non ſecus ac filiorum cura ſuſcipienda eſt: præſertim, quia ſi rebus ad victum neceſſariis abundant, nihil mali verſabunt animo, & quominus pecuniæ in commeatus profuderint; eo copioſius, ſi quando uſus evenerit, tibi ſubvenire poterunt. Nec ullo modo committendum eſt, ut de Rege ſuo queri valeant. Solent enim querelarum pleni ſermones ad res novas moliendas viam patefacere: quas cum aggredi ſtatuerunt; periculoſo ſemper itinere graſſantur, nec umquam ſine magna rerum perturbatione, & ingenti diſpendio eorum conatibus reſiſti poteſt; cum abſque maxima Regum jactura ſubditi perire nequeant. Id ergo ne accidat: attente providendum eſt, ut ſuum quiſque negotium agat, nec novandis rebus anſam ullam habeat. Plura, ut hac de re loqueremur, producti ſumus: quod licet in fronte, non magni fortaſſe ponderis, a quibuſdam judicetur, maximorum tamen motuum cardo in ea perſæpe vertitur.

Si vero pro tuendo ſtatu exules aliqui facti fuerint: dies, noctesque ab eis cavendum erit, nec umquam ſuſpitione liber animus eſſe debebit: quoniam, ut ſemper viſum eſt, & in dies magis, magiſque cognoſcitur; ii aſſidue invigilant, nec umquam meditari deſinunt, qua ratione adverſarios invadere, & lædere queant: nunc eorum gubernationes calumniando, nunc cives magnis pollicitationibus ſollicitando: quæ ſi contempſeris, facile his rebus aditum patefacies, quas antea ne cogitaſſes quidem; & ſæpe contingit, ut quæ temere attentata ſunt, dum ab hoſte negliguntur, optato fine non careant. Nullo autem modo harum rerum, ſicut nec aconiti periculum in homine amico fieri vellem.

Curandum erit igitur, ut ab iis cogitationibus exulum animi avertantur; nec ulla via, quæ eis conducat, in patriam reducendi erunt; ſed potius aut variis negotiis occupandi, aut in alicujus tibi conjunctiſſimi Regis, vel Reipublicæ fines relegandi. Atque ut hanc partem brevi concludam; omnium quidem optimum eſt dare operam, ne illi fiant exules: proximum vero, ut ſi qui facti fuerint, quam longiſſime ſummoveantur.

Quoniam autem hi tantum inopes exiſtimari ſolent, qui amicis carent: & quotidie experimur, nullam eſſe vitam, quę amicitia non egeat, eam vel in primis regendo imperio maxime neceſſariam arbitrari debemus: amicorum enim reſpectus, auctoritaſque etiam ſine ſumptu eorum, & auxilio perſæpe nos tutos reddere poteſt: quos tamen ad hanc neceſſitudinem tibi adjungas, diligenter animadvertendum erit. Nam ſi quis eſt, qui vel omne regnum tuum, vel ejus partem ſperare videatur, cum eo perpetua, & ſtabilis amicitia eſſe nullo modo poteſt. Si quis præterea cum veteribus ſociis ſimultatem exercebit, parum idoneus erit, qui ſibi concilietur: neque enim, ut eſt in veteri proverbio, duabus ſimul uxoribus, duobuſve inter ſe æmulis commode placere quiſque poteſt; quin alteram partem offendat; dum alteri morem gerere ſtudet. Quos autem tibi devinxeris, laborandum erit, ut eorum ſocietas perpetuo conſervetur: quod quibus rationibus fieri debeat, non eſſe te admonendam duxi; cum id optime callere ſoleas, & domeſticum, ac recens exemplum obſervari animo debeat: non ignorare te puto, proximis annis Robertum Ariminenſem principem ob amicitiam, quam cum magnanimo parente tuo inierat contra potentiſſimos hoſtes, agrum ſuum defendiſſe, tutoque domi manſiſſe: quo quidem in bello nullos ſumptus pater ipſe tuus ſibi definierat: ſed cum ſervandæ ſocietatis finem victoriam ſibi propoſuiſſet; ſupra tercenta millia nummum aureorum effudit, priuſquam amici regnum in tuto collocatum eſſe perſpiceret, quod quam proximum exitio fuerit, nemo

eſt,

eſt , qui neſciat . Quotquot igitur haberi poterunt amicitiæ , tot appetendæ , & ſuſcipiendæ erunt : nec quemquam omnino , ut humilem , aut indignum repudiaveris , faſtidierisque , quoniam ea tempora nonnumquam accidunt , ut ab hominibus etiam infimis , quod numquam ſperaſſes , beneficium maxime accipere contingat .

Sicut autem expedit amicitias comparare , eaſque colere , atque augere ; ita maxime conducit : (poſteaquam eo deventum eſt , ut ad has quoque artes confugiendum ſit) apud eos , quos tibi infenſos eſſe noveris , aliquem tibi ex familiaribus eorum conciliare , qui de omnibus , quæ contra te agantur , ſtatim , & occulte certiorem te faciat : quod quidem in tam corruptis hujus ſæculi moribus tibi difficile non erit , ſi modo non eſſe argento parcendum non exiſtimaveris . Neque te hujuſmodi ſumptus graveat , quia vel minimi damni , aut mali futura notitia , quam hac ratione inveſtigaveris , cum omni ſolutæ pecuniæ jactura , non male compenſari poterit . Sed quemadmodum magno uſui erit in aliena regia tales homines vendicare , ſic cavendum erit , ne in tua nutriantur . Neque ſane laborioſum erit diligenter attendenti eos deprehendere , cum vel minimo verbo plerumque , vel alia conjectura manifeſto ſeſe aperiant :

De facilitate vero in ſubditos , de manſuetudine , deque audiendi benignitate , quæ pars ad captandam benevolentiam non modo utilis , verum etiam perneceſſaria eſt , non multa mihi dicenda ſunt , cum in ea te cunctis antecellere & conſtans omnium ſermo prædicet , & ego te ad id egregie natam jampridem cognoverim : quo etiam tibi magis laborandum puto , ne major videlicet reprehenſio ſequatur , ſi in eo defeceris , ad quod ingenium tuum ipſum te ducit . Ne tamen ab animi tui magnitudine decipiaris te breviter admonendam eſſe duxi , non eſſe neceſſe ; imo nec fieri poſſe ; (quod etiam paulo ante dicebamus) ut omnibus , qui ad te acceſſerunt , aurum , opeſque largiaris : neque enim divitiæ Creſi , aut Midæ ad id ſatis forent : ſed leniter reſpondere , hilarique vultu , & blandis verbis , affabilitateque ſermonis unumquemque tibi adjungere , hoc eſt , quod omnibus præſtare & potes , & debes : quam in re dictum illud Titi Cæſaris obſervandum erit : *Non oportere quemquam a ſermone principis triſtem diſcedere* .

Hæc autem verborum liberalitas a pecuniarum beneficentia maxime differt ; quoniam , ut crebris largitionibus opes exhauriuntur ; ita ſermonis theſauris , quo pluribus diſtribueris , eo beatiores , copioſioreſque , & ad bene de multis promerendum paratiores redduntur : hoc eſt mercimonii genus , quod nec uſu atteritur , nec laſſat exercentem : ſed quo affluentius erogatur , eo magis tam danti , quam accipienti prodeſt . Nec tibi dubium ſit , Illuſtriſſima Elianora , magnos principes , & tui ſimiles plus verbis ſæpenumero , quam muneribus efficere . In hoc igitur benignitatis genere , quod in regendo imperio non poſtremum locum obtinet , quodque uberrimos fructus brevi affert , non dicam , te exerceas , ſed exercere pergas : nam id a te ſumma cum dexteritate hactenus factitatum eſſe ; ex quo maximam voluptatem cæpi ; una omnium voce ad nos perlatum eſt .

Inter illa vero , quæ magnam regno tuo auctoritatem parere poſſunt , ~~hoc~~ vel præcipuum judicabis ; ſi milites , quotquot poſſis , alueris . Nam , ut omittam , quod quidquid ſumptus in ea re feceris , id omne in tuorum ſubditorum utilitatem redundabit ; etiam cum adeſſe armatos , quibus coerceantur , intelligent , dicto ſemper audientes populi erunt , nec novi quicquam molientur . Apud finitimos vero , cæteraſque gentes hac ipſa ratione tuarum opum exiſtimatio augebitur . Quæ omnia , ſi militum præſidia deſint , contra evenire ſolent . Nam & tui ad tumul-

multus, ſeditioneſque contumaciter inſurgent, & a cæteris facile deſpicieris.

Nec modici ſane operis eſt, ita te cum finitimis gerere, ut ab illis ameris: exoriuntur enim crebræ contentiones, æmulationeſque, quæ concordiam dirimant. Quia tamen experientia docemur, cum altera pars nolit, haud facile duos ſeparari, manibus, pedibuſque (ut ajunt) eniti quiſque debet, ut bonum ſe vicinum præſtet: plus enim prodeſſe poteſt, qui proxime adeſt, quam qui procul, etiam ſi longe potentior ſit. Et ſi verum perſcrutari velimus, parvæ cauſæ ſunt, quæ finitimorum contentiones excitare conſueverunt. Quare melius eſt nonnunquam aliquid de ſuo jure concedere, quam in ſummæ rerum certamen deſcendere. Non enim fruſtra ſapientes habentur, qui aliquid interdum amittere ſciunt; quia videlicet ſua prudentia intelligunt, niſi hoc fecerint, quantum damni, incommodique conſequatur. Unde non ab re Cæſar Auguſtus minima commoda, non minimo ſectantes diſcrimine comparare ſolebat aureo hamo piſcantibus, cujus abrupti damnum nulla captura penſari poſſet. Nec illud contemnendum eſt, quod præterquamquod a bono vicino nihil mali provenit; etiam id aſſequeris ut rebus tuis adverſis ſubitum afferatur auxilium. Sola enim vicinitas perſæpe id efficit, quod nulla pecuniarum longinqua vis præſtabit; ut taceam, quod quæ procul diſtant, re tranſacta, fere nobis opitulantur. Danda erit igitur opera, ut ſi non omnes, majorem ſaltem finitimorum partem tibi devincias.

Ad tuendas etiam fortunas tuas maxime conducet tam ad inferendam, quam ad propulſandam injuriam, omni genere telorum, armorumque, nec non baliſtarum, & tormentorum refertum habere armamentarium. Nam cum ea maximam imperio tuo & auctoritatem, & tutelam præbeant; nullum tamen a te commeatum, nullos ſumptus exigunt; cumque adverſus repentinos incurſus, tumultuſque inteſtinos, quaſi certiſſimum præſidium tibi ſuppeditent, etiamſi qui ſint, qui mala cogitent, harum rerum terrore coercentur: amicis vero, ſociiſque non mediocrem eadem fiduciam exhibent. Itaque ſi quid mihi fidei habes, hanc partem nullo modo neglexeris.

Arcium quoque cuſtodiendarum diligens adhibenda eſt cura, & quanto majoris ſunt ponderis, tanto fideliores homines præficiendi ſunt. Nam ſæpe cognitum eſt, totius ſummæ ruinam, everſionemque ab unius præfecti fluxiſſe perfidia. Sed meo judicio id negotium nonniſi claris, & alto loco natis viris committi debet. Nam obſcuri generis homines nec habent, quod de exiſtimatione perdant: & niſi raro, & ſummo cum labore nobilium veſtigia ſequuntur, ut fidei famam, & laudis honorem reliquis omnibus rebus anteponant, nec pretio, aut animi imbecillitate frangantur. Non equidem negaverim, quoſdam virtutis igniculos in humilibus etiam perſonis reperiri; ſed hujuſmodi ſpei in aliis mallem, quam in me, aut quopiam meorum periculum facere. Ipſas vero arces cum armis tutas, tum vero commeatibus, rebuſque & ad victum, & ad defenſionem neceſſariis inſtructas eſſe oportet: quod niſi optime proſpectum fuerit, non nobis plerumque, ſed hoſtibus ſervantur, qui imparatas aggreſſi abſque ullo certamine potiuntur, nec ita cito, aut facile ſedes amiſſæ recipiuntur. Nulla tamen caſtella, nulloſque muros magis inexpugnabiles fore tibi perſuadeo, quam populorum animos, ut antea dixi, tibi conciliatos habere; & ſubditorum omnium benevolentiam. Neque enim dubitari poteſt omnia regna ſuſpicionibus ſemper abundare: nec niſi cum magna (ut ita loquar) zelotypia contineri; nec immerito: nulli enim ſunt populi, qui non alicui imperio præter ſuum Regem commodi ſint: quod verum eſſe facillime credere, ſi memoria repetere volueris quam

mul-

multa regna, aliud alia ratione intercepta fuerint. Quocirca contra omnes caſus, omneſque rerum eventus, præmeditati aſſidue, ac probe muniti eſſe debemus.

Illud vel in primis attendendum eſt, quod ſi ad protegendas tui ſtatus opes, & milites, & bellica, ut paulo ante expoſui, arma, tormentaque haberi neceſſe eſt; multo magis aliquam vim pecuniæ ad neceſſarios uſus comparatam, ac reconditam ſervari oportet; ut ſi quando eveniat, in tempore uti poſſis. Neque enim tunc cumulanda eſt, cum erogandi neceſſitas incumbit; nam & amici, ut ajunt, & pecuniæ in rebus adverſis maxime deficiunt, aut ſaltem in tam brevi temporis articulo comparari nequeunt. Et profecto, mea ſententia, hi longe errant, qui tutum eſſe illud imperium prædicant, cui cum reliqua, quæ ſupra diximus, tum vero pecunia deſit, tanta ſaltem, quanta repentinis caſibus ſufficere valeat. Quis eſt enim, qui non intelligat, ea pecuniarum vi effici, quæ nulla alia ratione impetrentur: nec ſine cauſa dici ſolere: argentum morbis omnibus aptiſſimam eſſe medicinam. Non tamen propterea ſumptus eos, quos perſonarum, & imperii dignitas poſtulat, omittendos eſſe dixerim: ſed ſi qua ſint, quæ aut libido regalis, ut fit, ſibi indulgeat, aut uſus minime neceſſarii ſurripiant: ea omnia ad tempus differenda eſſe cenſuerim; quoniam ſi ſalvæ res fuerint; ea facile reſtituentur: at ſi ſumma rerum perierit: nihil omnino illa ſubvenient.

Si vero propter incertos temporum caſus aliquam pecuniæ ſummam tuendo imperio neceſſariam eſſe ſtatuimus: quanto magis credere debemus, ob eamdem ipſam cauſſam oportere homines quoſdam ad rem militarem & manu, & conſiliis idoneos, quaſi in theſauro quodam repoſitos habere? Nam gregarios milites, cum tempus poſtulat, ubique locorum facile reperies: & ſero peditum, equitumque duces militaris diſciplinæ ſcientia, ac virtute præditos, & in rebus adminiſtrandis exercitatos perraro, & difficile invenies. Qua quidem in re prudentiſſimi parentis tui imitandum tibi erit exemplum: qui tametſi jamdiu pacem, ſummamque tranquillitatem ſibi terra, marique pepererit: ex eo tamen tempore non modo quemquam illuſtrium imperatorum, ducumque non dimiſit, ſed in hodiernum uſque diem alios ſtipendiis, maximiſque præmiis affectos, alios clariſſimarum matronarum conjugiis honeſtatos: oppidiſque donatos neceſſitatum ſuarum uſui reſervat: nam, ut antea dixi, quos duces exercitatos habuerit, facile cum opus erit, exercitus, ac multitudinem pecunia comparabit. Quod ſi non ita multi nutriri poſſunt, videndum eſt tamen, ut pro vectigalium tuorum ratione nonnullos habeas; iique tibi non ſecus, ac rerum tuarum ſalus cariſſimi ſint. Magnopere tamen conſiderandum erit, ut eos deligas, quos tui amantiſſimos, & conjugis tui ſtudioſiſſimos eſſe cognoveris: ſæpe enim accidit, ut quos longo tempore magnis ſumptibus aluimus; ii, quando maxime indigemus, nos deſtituant, & interdum ad hoſtes tranſeant, quo fit, ut non nobis eos, ſed contra nos tamdiu paraverimus. Nonnulli etiam reperiuntur, qui licet a nobis minime transfugiant; tamen cum belli gerendi neceſſitas premit, tunc operam ſuam jactant, tunc ſibi nimium arrogant, tunc duras leges, gravioraque onera, & majora ſtipendia nobis imponunt: quod, neſcio, an longe deteſtabilius ſit, quam ab illis deſeri. Si quos ergo, nacta eris, quorum præter rei bellicæ ſcientiam, fidem etiam erga vos, benevolentiamque probe perſpexeris, eos non ſolum arctiore familiaritate, comique ſermone tibi devincias; ſed etiam ut promptiores, ac diligentiores efficias, pro cujuſque meritis, proque tuarum opum ratione largiore munificentia proſequeris. Nam, ut omittam, quod virtute inſignes extol-

tol-

tollendo, eos ipſos tibi obnoxios reddes: reliquis etiam (quod non parum emolumenti affert) quoddam quaſi calcar adjicies, & hoc exemplo confirmabis: ut ſi benemerendo illos imitari ſtuduerint, ſimilia quoque munera ſe conſequuturos minime deſperent. Niſi enim majora fortibus, quam ignavis præmia, honoreſque proponantur: quemadmodum illi operam ſuam non navabunt; ſic hi numquam ad meliorem frugem emendabuntur. Conſuevit enim inertiſſimus quiſque, ubi præmium non aſſequatur, ſuo magis ingenio, quam alienis exhortationibus obtemperare.

Sed profecto qui regendis hominibus præſunt, niſi eorum peccata aut legibus, aut exemplis coerceant, hos ego apud ſummi Dei tribunal aliquando negligentiæ ſuæ rationem reddituros arbitror. Neque enim data eſt illis a Deo poteſtas, ut diem voluptatibus conterant, aut ſubditis errores indulgeant; ſed ut populos eorum curæ commiſſos bonis moribus inſtituant, & ad virtutis iter dirigant, in quo a pleriſque parumpenſi habetur. Quinimmo ſi quis terreni principis decreta ſpreverit, aut quoque modo inobediens fuerit, ſtatim ad carnificem rapitur. Si quis vero contra Omnipotentis Dei juſſa, aut interdicto ludo aliena rapuerit, aut ingenuos liberos conſtupraverit, aut Deum, & Sanctos ejus ſpurciſſimis blaſphemiis laceſſiverit, aut aliud inexpiabile facinus admiſerit; non modo non quæritur ad pænam, ſed ipſis quoque principibus arridentibus, quaſi re bene geſta inflatus per limina potentiorum, & populi frequentiam impune verſatur. Non debet igitur, qui ſe optimum Regem profitetur, pati nomen Divinæ Majeſtatis conviciis lacerari: ſed ut debitam rerum omnium Creatori reverentiam præſtet, quicumque illum aut verbo, aut geſtu aliquo nefario temerare auſus fuerit, talibus ſuppliciis afficiatur, ut cæteris exemplum eſſe poſſit. Nam ſi data eſt Regibus facultas, ut ſolo verbo flagitia prohibendo tantum ſubditis prodeſſe, & Deum honorare queant; qui hoc facere neglexerit; quo pretextu, quibuſve rationibus ſuam excuſabit incuriam? Ludus quoque talaris, & quicumque in ſe turpitudinem continet, prohibendus eſt, neque hoc a regentis officio alienum eſſe judices: ex eo namque ludo, cum nihil boni proveniat, odia, vulnera, cædes oriuntur, & plerumque bonorum omnium amiſſiones, quas non inopia ſolum, ſed furta, latrocinia, corporis proſtitutiones, & multa hujuſcemodi flagitia conſequuntur. Quod ſi remiſſio aliqua continuis laboribus interponenda eſt; luſus pilæ a veteribus etiam non improbatus, calculi, ſagittatio, diſcus, jaculatio, aliaque, quæ nec illiberalem aviditatem præſeferunt, & aliquando uſui eſſe poſſunt, iis concedantur. Quin etiam utile eſſe arbitror ſubditis ipſis perſuadere, ut aliquod miſſilium, baliſtarumve genus quiſque domi habeat; ea dico præſertim, quæ nec magno parabilia ſunt, & militum telis, tuiſque tormentis reſiſtere nequeunt, quo in genere ſunt jacula, arcus, ſcorpioneſque, quibus ſagittæ jaciuntur. Nam ſi majora poſſederint; verendum eſt, ne ſic inſtructi ſint aliquando, ut copias tuas contemnere poſſint. Illud enim perſpicuum eſt, quibus artibus aſſueverunt populi, ad eaſdem proniores ſemper eſſe. Itaque ſi bellicoſi nimis evaſerint; metuendum erit, ne ſi quando neceſſitas incumbat, tua potentia cohiberi nequeant; præſertim cum magnæ copiæ tum propter nimios ſumptus, tum propter ſuſpectam multitudinis fidem, aſſidue in urbibus ali non poſſint. Exercendi ſunt igitur ſubditi feſtis, otioſiſque diebus arcuum, ſcorpionumve ſagittatione; quod etiam libentius facient, ſi præmia victoribus interdum a Rege proponentur; aut ſi eorum luſibus nonnumquam ſe quoque miſcere, ac ſpectaculo intereſſe non gravabitur: hoc enim pacto & tela comparabunt, & huic exercitationi abſque principis ſumptu (quod ad conſervan-

dum imperium maxime conducit) idoneos ſe præbebunt . Nec ſolum ea utilitas ſequetur ; verum etiam , dum hoc ludo erunt occupati vanis cogitationibus , levioribuſque , aut ſeditioſis negotiis non inquietabuntur . Quare huic loco proverbium illud optime quadrare duxi : quando puerum mulier pepererit , eam non modo , quia maſculus natus ſit , ſed etiam , quia femellam non ediderit debere lætari .

SECUNDA PARS.

De jure dicendo , & juſtitia ſervanda .

QUoniam de rebus , quæ ad tuendum imperium ſpectant ſatis,ut arbitror, multa diximus, jam tempus poſtulare videtur ut de juſtitia ſervanda , qui (non) alter propoſiti noſtri locus erat , quam brevius fieri poterit , diſſeramus . Eſt enim juſtitia omnis felicitatis humanæ fundamentum , his , qui eam dilexerint , & inviolabiliter colendam eſſe cenſuerint . Primum igitur debet princeps , aut quicumque regendos populos ſuſceperint, eos homines juri dicendo præficere , qui & Deum timeant , & præſentem rerum ſtatum diligant . Deinde qui ingenii præſtantia , & dignoſcendi juris ſcientia cæteris antecellant , quæ ut in uno concurrant omnia , optabile eſt ; veruntamen ſi nemo reperiatur , qui omnibus iis rebus præditus ſit ; ut quiſque optimus exiſtimabitur , ita primus adhibeatur , eique mandetur , ut ipſum jus tam locupletibus , quam tenuioribus conſervetur æquabile ; nec pecunia , aut gratia varietur . Nam ubi hoc diligenter fiat ; ibi Dei ſummi patrocinio tuta omnia eſſe , ac fore ſperandum eſt . Quæ autem violenta , aut iniqua ſunt , ea diu permanere non poſſunt . Neque ſolum jus ſuum unicuique tribuendum eſt ; ſed curandum , ut judicia ipſa , quantum patietur æquitas , celerrimam in diſcernendis controverſiis , terminandiſque litibus habeant diſſolutionem ; ac ſi quando amplioris viri , ejuſque , qui apud Regem , aut in Republica magna ſit auctoritate , cauſa agetur ; tunc præcipue danda erit opera , ut conſervatam æquabilitatem omnes intelligant : hujuſmodi enim caſus , ſi fieri poſſet , præſentaria pecunia emendi eſſent , ut palam fieret , nihil principibus carius , atque acceptius eſſe juſtitia : cujus quidem tanta vis eſt , ut ne latrones quidem , ac piratæ ſine æquabili inter ſe prædæ diviſione (quæ juſtitiæ particula quædam eſt) vivere nequeant : & ſi verum diligenter animo , rationeque luſtraveris ; ſola juſtitia ad mutandum imperium per ſe ſatis valet . Reliqua ſimul omnia ſine hac nihil ad eam rem virium habent .

His autem , qui juri dicendo præficientur , certa merces e fiſco , vel de publico conſtituta eſſe debebit , nec ullo modo concedendum erit , ut a litigatoribus utilitatis aliquid capiant . Nam licet in ferendis ſententiis æquum ſtatuant : tamen accepta pecunia corruptionis ſuſpicione non carent . Qua quidem in re , ſicut & in cæteris omnibus , circumſpectiſſimi parentis tui ſapientiam non laudare non poſſum : qui eam ob cauſam controverſiarum præmia , quas triceſimas vocabant , judicibus ſuſtulit , & proprio ære ſolvere maluit , quam corruptorum judiciorum infamiam ſuſtinere .

Sed ad conſervandum juſtitiæ munus , nihil æque valere putandum eſt , quam ſi is , qui cæteros continere velit , ſeipſum contineat : non enim recte cæteros comprimet , qui ipſe frenis indiget . Quoniam ergo principi dies a ſubditis dici non poteſt , ipſemet de ſe judicium ſtatuat ; quod niſi fecerit , non ſecus aliis coercendis fruſtra laborabit , quam ſi quis curvati ligni umbram erigere velit : ipſum vero lignum , ex quo umbra jacitur , movere negligat . Cum autem in ſeipſum ſeverus extiterit , facile reliquis imperabit : præſertim , quia ea natura multitudinis eſt , ut ad principis mores ſeſe conformet . Et profe-

ℓto, ſi diligenter cum animo noſtro reputare voluerimus, præter bonas actiones, nihil in hac vita reperiemus, ex quo veram voluptatem, fructumque percipiamus: nam cum benefactorum recordatio jucundiſſima ſit; tum vero laudem, exiſtimationemque hac ipſa ratione conſequemur: cumque ex corporeis vinculis liberati hinc diſcedemus; ad eas ſedes, juſtitia duce, migrabimus, in quibus ævo fruamur ſempiterno: his enim, qui juſtos ſe præbuerint, ea, quæ diximus, præmia in utraque vita propoſita eſſe nemo dubitaverit. Qui vero ſeſe vitiis addixerint, & injuſtis facinoribus inquinaverint; præterquamquod perpetuis conſcientiæ flagellis verberantur; etiam cum e vita exceſſerint, iis erit ſecluſum iter a concilio beatorum, in ea loca, ubi pænis crucientur æternis. Et certe qui juſtitiam contempſerit, tyranni nomen obtineat, neceſſe eſt. Neque enim debet juſtus Rex aut uxores, aut liberos, aut alia bona civium concupiſcere; atque adeo ſi concupiſcenti non concedantur; ſibi ipſi, qui aliena intemperanter appetiverit, magis iraſci debet, quam ſua fortiter, & obſtinate tutari volentibus. Suas igitur cupiditates princeps coerceat, libidinem domet, motus animi cogat rationi parere; a quibus ſi ſe vinci permiſerit; nihil erit, de quo victor evadat. Si vero immoderatos appetitus ſuos proſtraverit, facile reliquis ſuperiorem ſe præbebit. Quando autem in rebus ſubditorum aliquid conſpexerit, quod ejus animum moveat (nonnulla enim eſſe poſſunt), aut non petat; aut ſi petierit, longe majus aliquod munus contra paret; vel pretium tantum eroget, ut non lucri aviditate, ſed aut delectatioue, aut neceſſitate ad id flagitandum inductus videatur.

Maxime vero protegendi ſunt tenuiores viduæque, & pupilli, ne ob inopiam, ac ſolitudinem ſuam patrocinio deſtituti a potentioribus (quod fere accidere ſolet) opprimantur, atque vexentur: neve minores (ut ajunt) piſces a majoribus devorentur. Nobiles enim, ac locupletes rebus ſuis propria ope facillime conſulunt.

Omnibus in locis, ubi præcipua viget humanitas, ea conſuetudo eſt, quam tibi quoque probari cupio; ut præſtitutis nonnullis diebus aliquis in carcere vinctos inviſat, eorumque cauſam principibus renuntiet: ut ſi qui ob æs alienum, & inopiam nexi fuerint, eorum ſaluti legitima via conſulatur; ut vinculis exempti ad quæſtus ſuos abeant, & ſeſe a creditoribus redimant. Si qui vero ſint capitalibus pænis obnoxii, aliquando tandem inde ad ſupplicium promantur: nam mors celeriter irrogata beneficii loco perſæpe haberi ſolet.

Inſtituendi ſunt etiam, qui egenorum, calamitoſorumque patrocinium ſuſcipiant, & eorum curam agant: iique quotiens ad te acceſſerint, benigne audiendi, & omni favore proſequendi, ac celeriter expediendi erunt. Id enim cum Deo acceptiſſimum ſit; tum vero ad alliciendam multitudinis benevolentiam plurimum prodeſt; nec tibi dubium eſſe debet injuria multos in civitatibus affici, quia vel inopia, atque imbecillitate, vel inſcitia cauſam ſuam tutari non potuerunt.

Quemadmodum autem juris dicendi tenor uniformis, ac ſimplex eſſe debet, nec perſonarum, ſed cauſarum varietatem internoſcere; ſic in animadverſionibus, caſtigationibuſque conſtituendis ſequendum non eſt jus extremum, ut quicumque contra leges aliquid admiſerit, e veſtigio puniatur. In hoc enim Reges maxime a legibus differre oportet; quod illas rem ſurdam, ac inexorabilem eſſe, nihilque laxamenti, nec veniæ habere convenit. Regiæ vero humanitatis officium eſt, temporum, maleficii, ætatis diſcrimen habere, periculoſumque exiſtimare, in tot humanis erroribus ſola innocentia vivere. Nam cum Omnipotens, & Miſericors Deus nobis ignoſcat, nec ſtatim ſupplicia peccantibus irroget; nos quoque viciſ-

ſim lapſorum miſereri oportet, eorumque maxime, qui tunc primum in errores inciderint, ſive æris, ſive capitis pœna mulctandi videantur. Ad clementiam quippe proniores, quam ad crudelitatem eſſe debemus. Neque id dicendum eſt, non eſſe crudelitatis nomine appellandum, quod a legibus concedatur. Nam ſummum jus, ut dicitur, ſumma injuria; & juſtitiæ rigor, niſi benignitate clementiæ temperatus fuerit, ad immanitatem quamdam vergit unde non ſolum Demea ille Terentianus ait, reipſa reperiſſe ſe, facilitate nihil eſſe homini melius, neque clementia: ſed etiam Scripturæ doctrina, cujus vexillum ſequimur. *Noli*, inquit, *eſſe multum juſtus*. Qua quidem in re benigniſſimo conjugi tuo gratulor, qui in reos perhumanum, ac clementem ipſum eſſe conſtanti fama celebratum eſt. Nec hiſce de rebus ideo diſſerui, quod aut illum, aut te ipſam talibus præceptis indigere putarem; ſed quod ad ſuſceptum opus, quod ſub tuo nomine cæteris etiam fortaſſe proderit, hoc quoque pertinere videbatur.

Id autem, humaniſſima Elianora, maxime conſiderandum erit, ut antequam edictum a principe promulgetur, etiam atque etiam diligenti meditatione, conſilioque diſcutiatur. Sed cum per præconem recitatum fuerit, videndum erit, ut ei obtemperetur. Nam qui legem a ſe conditam negligi patitur, nihil aliud facere videtur, quam publice ſui contemptum edicere.

Maximam vero laudem, & nominis immortalitatem ea res principi affert, ſi curam adhibuerit, ut per omnes imperii ſui fines latrocinia, furtaque tollantur, & tam noctu, quam interdiu tutum omnibus iter pateat, poſſitque unuſquiſque onuſtis auro manibus, ut ajunt, palam per deſerta etiam loca deambulare. Et certe, qui hoc non fecerit, reprehenſione dignus exiſtimabitur; quia nulla eſt tam ſpatioſa regionis, provinciæve latitudo, nulla tanta vaſtitas, ut, ſi diligentia adhibeatur, caveri non poſſit. Teſtimonio tibi iterum eſſe velim excellentiſſimi parentis tui providentiam, qua factum eſt, ut per univerſum ejus regnum, cum apertis pecuniarum ſarcinis in viis publicis cubare non reformident: nec aut verbo, aut facto cuipiam afferatur injuria. Nam ſi quando accidebat, ut ſpoliatum ſe quiſque quereretur, maximis ſuppliciis cæterorum ſecuritati, indemnitatique conſulebatur; neque ſumptibus, aut labori parcebatur, quominus ſceleris auctores ad pœnam inveſtigarentur. Quin etiam non multi dies præterierunt, ex quo quidam propter paſtoriam veſtem comiti ſurreptam in crucem ſublatus fuit. Non enim rei vilitas attendenda erat; ſed itinerum benignitas exemplo procuranda; nec certe in hujuſmodi caſibus ultra modum progredi ſeveritas eſt. Nam quid inter bellum, & pacem intererit; ſi per tranquillum, & pacatum agrum quovis tempore, nec iter quam tutum præbeatur? Ut taceam, quod præter ſubditorum utilitatem, cui hac ratione conſulueris, magnam hinc tibi benevolentiam adjunges, & a peregrinis, quibus per loca ditionis tuæ tranſire contigerit, nomen tuum ubique gentium extolletur in aſtra laudibus.

Ad juriſdictionem ipſam hoc quoque pertinere judicandum eſt, ut a principe ipſo ſubditi aliquando publice audiantur: quod & ab avo tuo Alphonſo Regum omnium ætatis noſtræ tam juſtitia, quam cæteris rebus geſtis clariſſimo, & deinceps ab inclyto parente tuo, cujus ſingulas actiones, quaſi regendi formulas quaſdam arbitrari debemus, enixe, atque ſollicite ſervatum eſſe video. Sic enim multis contumeliis nobilium adverſus humiles; potentiorum in tenuiores; aulicorum in reliquos cives occurritur; qui opibus, & gratia ſua freti, niſi oppreſſorum querelis ad principis aures patere aditum intellexerint; plebejos, & infimos quoſque nunc rapiendo, nunc verberando, nunc debitam mercedem

ab-

abnegando injuriis onerare non deſinunt. Ad reprimendam igitur eorum audaciam, & ad cætera ſubditorum commoda proſpicienda, ſi propter arduas, multipliceſque occupationes id ſæpius agi non poterit; ſaltem unum in menſe deſtinatum audiendis uniuſcujuſque poſtulatis diem eſſe omnes intelligant.

Sed cum omnium commodis ſerviendum ſit, peregrinorum in primis habenda eſt ratio, qui exigendæ pecuniæ cauſa in tuas urbes advenerint. Neque id tantum Divini honoris, atque juſtitiæ, ſed & populorum tuorum utilitatis gratia faciendum erit: ut ipſi quoque in alienis urbibus idem conſequantur. Nam cum fama percrebuerit a te præclare cum externis agi; idem juris in tuos ubique ſervabitur. Nec ſatis mirari poſſum, hoc tempore nonnullorum hominum inſcitiam, qui dum civium ſuorum protegere facultates prohibendis, impediendiſque exactionibus conantur; id agunt, ut ſui omnes apud externos populos claudi ſibi judicia, & fidem ſuam contemni, ac pro nihilo haberi ſentiant. Itaque quod ad utilitatem ſubditorum factum eſſe videbatur, in detrimentum vertitur; & dum paucorum opibus conſulitur, in omnes odium pernicieſque contrahitur. Unde & hominum ſæpenumero captivitates, mercium, & aliorum bonorum interceptiones; mutuæ inimicitiæ, ſemina denique bellorum naſci ſolent. Quare ut aliquando huic parti finem imponam, non minus peregrinis adverſus cives, quam civibus inter ſe jus ſervetur æquabile, atque eo celerius, diligentiuſque ipſorum controverſiæ decidantur, quo in aliena patria, quam domi ſuæ, lites perſequi incommodius eſt.

TERTIA PARS.

De re familiari, & vectigalibus adminiſtrandis.

QUemadmodum tuendi imperii negotia gubernanda, Illuſtriſſima Elianora; & quæ in jure dicendo ſervanda eſſent, ſatis ut opinor, explicatum eſt; ſequitur, ut quæ ad rem familiarem, vectigaliaque, & proventuum, atque impenſarum adminiſtrationem pertinere videantur, ea quam breviſſime perſequar. Qua quidem in re ſcio multos eſſe, qui ſibi primas partes deferri oportere arbitrantur; cum tamen a ſummo faſtigio mea ſententia longiſſime abſint. Sed his nunc omiſſis, nos inſtitutum noſtrum agamus. Primum igitur reddituum omnium, qui certi, ac legitimi ſunt, tam ex terra naſcentium, quam cæterorum exactiſſima tenenda eſt ratio; eamque, ne nos fallat, ad calculum ſæpius revocari oportet. Deinde pro eorum ſumma facienda eſt accurata diſtributio, ut ad cuſtodiendas arces, militeſque alendos, & cætera, quæ pro conſervando imperio neceſſaria eſſe docuimus, pars una convertatur. Altera in paſcenda, veſtiendaque familia, & in uxoris, liberorumque ſumptibus, aliiſque hujuſmodi, quæ ad vitæ cultum, dignitatemque pertinent, conſumatur. Tertia incertis, & in dies occurrentibus impenſis reſervetur, quæ neque vitari poſſunt, & majorem interdum, quam quibus ordo, moduſque præfinitus eſt, partem intercipiunt. Atque ea omnia, quæ propoſuimus, ita moderanda ſunt, ut ad ſubitos, & impræmeditatos caſus aliquid etiam pecuniæ (quod bene regenti faciendum eſſe ſupra oſtendimus) reponere, ac recondere valeas. In quo etiam illud te meminiſſe velim, proventuum quidem, ac vectigalium rationem non incertam, facile haberi poſſe: ſumptuum vero, & principi præſertim quam difficillime. Quare ob cauſas paulo

lo

lo ante explicatas, hoc negotium ſic adminiſtrari oportebit, ut longe majores ſint redditus, quam impenſæ; quod niſi fiat, cum detrimento afficiat: tum vero dedecus, & infamiam quamdam inſipientis affert. Cum dicitur in tantis opibus, facultatumque copiis hominem adeo rationis expertem eſſe, ut neque vires ſuas metiri ſciat, &, ut ita loquar, mendicare cogatur: nec aſſentatoribus patefeciendæ ſunt aures, qui eum tum magnanimum, tum multo majore imperio dignum eſſe prædicent. Nam qui in mediocri fortuna parum ſe prudentem oſtenderit; multo minus ſperandum eſt eum moderatiorem in ampliſſima futurum.

Habendi ſunt præterea, qui ad domeſticos uſus, neceſſariaſque apparationes ſufficiant, quorum & dignitas, & conditio tum ad facultates, tum ad regni dignitatem erit referenda. Atque ego ſane pauciores potius ſumendos eſſe ſuaſerim, quam ita multos, ut eorum commodis proſpicere nequeas. Quis enim præſtabilius eſſe ambigat, pauciores habere, qui bene; quam plures, qui male ſecum agi prædicent? Pretioſiſſimum omnino, elegantiſſimumque ſupellectilis genus eſt præſtantes, & ad res agendas accommodatos habere domeſticos. Nec temere a ſenioribus uſurpatum eſt, quod jam in proverbii conſuetudinem venit, unum hominem interdum mille aliis æquari, & comparari poſſe. Idque ſæpiſſime vidimus ad procurandam fortunæ, ac dignitatis acceſſionem nonnullis principibus, ſingulos tantum familiares, & ſumma prudentia, & egregia fide præditos ſatis fuiſſe. Quare fortunatum illum Regem eſſe, & Deo cariſſimum exiſtimare licet, cui tanta ingenii vis data eſt, ut, cui rei ſuorum quiſque aptiſſimus ſit, dijudicare poſſit. Ad quam ſententiam ingenioſi poetæ carmen non male accommodaveris:

Principis eſt virtus maxima noſſe ſuos.
Nam niſi acre in diſcernendo judicium adſit, iis plerumque adminiſtrationibus nonnulli præficiuntur, a quibus eorum mores, & natura prorſus abhorret, & ab iis ſummoventur alii, ad quas mira quadam dexteritate propenſi ferebantur: ex quo fit, ut neutri de Rege benemereri valeant. Idque maxime in rei familiaris diſtributione contingit. Unde enim alter modico ſumptu magnum regenti honorem conciliaverit: alter cum majore etiam copia ignominiam, ac decus ſæpenumero comparabit. Diligenter igitur etiam, atque etiam conſiderandum erit, quinam ad principis uſus adhibeantur: in quibus eligendis id potiſſimum ſpectari debebit, an res ſuas bene geſſerint: nam qui ſua male adminiſtraverit, hunc in alienis prudentiorem fore deſperandum eſt.

Sed multi profecto in hac facultatum diſpenſatione vehementer errant, & extremum aliud alii complectuntur: nonnullos enim reperies, qui adeo rem familiarem claudant, ut non dicam ad res juſtas, ſed ne ad neceſſarias quidem aperiant; & ſtruendis, accumulandiſque pecuniis, noctes, dieſque totas ſe dedant, reliqua omnia negligentes: quo quid homini miſerius accidere poſſit, non intelligo; nec aliud de iis ſuſpicandum puto, quam Divina ira eſſe hac pæna mulctatos, ut bonis ſuis frui neſciant; ſed iis ſordibus immerſi vitam (ſi vita eſt potius nominanda, quam viventium ſepultura) tranſigant: qui ut nummos poſſideant, quos quaſi Deos ſuos venerantur, & colunt, ſeſe Diabolo, & Angelis ejus, in ſervitutem mancipantur.

Alii contra ita largi ſunt, ut redditus ſuos vix dum collectos quam celerrime profundant, atque abjiciant. Quo fit, ut cum bona ſua profligaverint, multa contra leges, honeſtatemque aggrediantur; ut ſub aliquo prætextu, alienis manus inferre poſſint. Quæ quidem ſi indigentibus, aut iis ſaltem, quos de ſe benemeritos ſentiunt, erogarent, aliquo modo ferendum videretur. Nunc, quaſi amariſſima ſarcina exonerare ſe cupiant, præcipiti via, variiſque vitiorum diverticulis ſtatim a

ſe

ſe divitias omnes abigere feſtinant: neque intelligunt in eos aliquando ſe temporum caſus incidere, in quibus non ſolum honoris, dignitatiſque, ſed ipſius etiam imperii jacturam faciant, a qua ſi ſe redimere nequeunt, nulli rei, niſi effuſioni ſtultiſſimæ imputandum eſt. Qui vero mediocritatem in hiſce rebus tenere poſſunt; ii ſunt, qui populos optime regunt, & ſummis efferendi ſunt laudibus. Nam ſicut prodigos eſſe non convenit, ita fugienda eſt avaritiæ ſuſpicio: & omnia, ut ante diximus, agenda pro viribus, ut ad uſus neceſſarios ſuppetant facultates, & mendicandi periculum devitetur. Nec omnia, quæ aut in mentem veniunt, aut importuna libido efflagitat, coemenda ſunt; ſed ea tantum, quæ commoda, & utilia judicamus, habita ſemper rerum, quas ſupra memoravimus, ratione. Illud enim animo frequenter repetendum eſt, quod jam proverbii locum obtinet: Qui non neceſſaria emere ſtudet, hunc ſæpe cogi, quæ neceſſaria ſunt, vendere.

Sed cum diligentes, & moderati ſumptus multas commoditates in ſe contineant; tum vero illud in primis afferunt, ut tua tibi ſatis ſint, nec alienam opem implorare, aut per vim copias ſubditorum auferre, quæ utraque deteſtabilia ſunt, ac perniciosa, cogaris. Multos autem videmus, qui nullo modo ſcelus arbitrentur, aliena mutuari, nec ea reſtituere, aut ſi reſtituant, vel ſero id agant, vel parte retenta. Sed profecto alienas pecunias accipere, & eas nunquam reddere, quid aliud exiſtimari debet, quam tutum quoddam rapinæ, ac furti genus? Ad extremum autem ſubſidium eo tempore dumtaxat confugiendum eſt; quo repentina fortunæ vis aliqua, tantam ſummam poſtulat, quantam ex tuo, quia forte nondum exacta ſint vectigalia, parare nequeas; ad quos tamen caſus aliquid pecuniæ ſepoſitum eſſe oportere ſupra oſtendimus. Tunc etiam petendum fortaſſe conceſſerim, cum vel fines imperii emptione dilatandi, vel prædii, aut domus comparandæ, oblata fuerit opportunitas; ut petendi juſta, & aperta cauſa ſubeſſe videatur. Cum vero profundendi temeritas in eam te negligentiam adduxerit, ut alienas opes rogare oporteat, facillime omnibus patefacies, poſteaquam tuas facultates attriveris, velle etiam reliquorum inſontium bona perditum ire. Quid enim profuerit temperanter, moderateque vixiſſe, & rei familiaris habuiſſe rationem; ſi ea, quæ parcendo corraſerint, alienæ ſtultitiæ vivendo conſumant? Aut quid animi tandem credis eis futuram, qui locupletioribus mutuum dando, hoc amittere ſeſe intelligant; quod ſæpiſſime genium ſuum defraudantes ex tenuiſſimis facultatibus ſuperlucrari ſtuduerint? Hæc igitur omnia vitia ſuſtulerit, qui in redditibus diſtribuendis mediocritatem ſervabit, modeſtumque ſeſe ad omnes impenſas præbebit. Nec parum etiam in ea re civibus exemplo proderit, qui cum iis moribus inſtitutum eſſe principem intelligent; ipſi quoque rebus ſuis conſulent; & ſe locupletare ſtudebunt; nec metuent divitias oſtentare, quas ibi occulere, & diſſimulare conſueverunt, ubi eas a principe rogatum ire ſuſpicantur. Quicquid ergo deinceps ſibi comparabunt, principi ſuo acceptum referant.

Cæterum, ut ii maxima reprehenſione digni ſunt, qui ſub nomine mutui aliena rapiunt; ita etiam vehementer improbandi, qui cum egere cœperint, non ea quidem petendi via graſſantur; ſed in fiſci latebras ſeſe immergunt; & inde obſoleta jam, & antiquata jura, tabulaſque curioſe indagatas, more egentiſſimi fæneratoris eruunt: & ſi quid nacti fuerint, unde aviditati ſuæ fomenta ſuppeditent, pertinaciter id apprehendunt; & ut locupletiſſimos quiſque videtur, ita plurima, & perſæpe leviſſima crimina ei objiciuntur; operæ pretium eſt tunc videre; ab aliis, qui ante rei Divinæ tempus

pus hæſitaverint: ab aliis, qui in amicorum aurem inſuſurraverunt; aut ab hujuſmodi, ridiculas calumnias grandes pecuniarum ſummas efflagitari, quæ ſi aliter ſolvendo non ſint, ad ſupellectilis, & prædiorum venditiones compelluntur. Eas deinde pecunias inconſulto princeps diſſipabit, ac profundet, nihil exiſtimans quanto cum labore, miſeriiſque illorum partæ fuerint: & quotidie modo in hunc, modo in illum novas ſtruet inſidias: prius namque unde extorqueat, finem invenit, quam ſuas cupiditates refrænare poſſit. Quam diuturnum autem futurum ſit hoc imperium tam avidum, atque violentum, quis eſt, qui non videat? Nam brevi optimus quiſque aut in alias regiones migrabit; aut qua ratione mutare Regem, & eo metu liberare ſe queat, rationem inibit. Quo circa non temere dicitur; ubi æquum vigeat imperium, ibi florere urbes, & civium opes creſcere. Contra ubi vi agatur, ibi omnia in deterius ruere; ac celeriter evaneſcere. Nam ſi malum vicinum ferre nolumus; quomodo tandem injuſtum principem æquo animo feremus, qui non ſolum bona nobis eripere; ſed etiam in carcerem nos retrudere facillime poteſt? Nemini ergo mirum eſſe debet, ſi tyrannorum odio patriam fugientes aliquos in abſtruſas, reconditiſſimaſque provincias ſeſe abdere interdum videmus; ad boni autem Regis tranquillam, pacatamque gubernationem permultos ſæpe confluere. Et profecto cum mecum animo contemplor, nulla clades, nullum infortunii, aut exitii genus homini miſerabilius accidit, quam ut ſapiens ſtulti, & juſtus iniqui regatur imperio; ex quibus ſane, inclyta Elianora, colligere potes, quam fructuoſum principibus ſit vectigal ita ſe regere, ut ſubditos ſpoliare non cogantur. Suaſerim multo magis hoc loco, poſteaquam in hujuſce rei mentionem incidimus; fiſcales calumnias gravi calumniantium pœna eſſe reprimendas; & Domitiani Cæſaris vocem memoria tenendam: princeps, qui delatores non caſtigat, irritat.

Cum autem Regum fere omnium proventus ex portoriis, decumis, ſalinis, mercaturæ, & annonæ publicis habeantur; eos, multo conducibilius eſt, redemptoribus locare, quam ſuo nomine exigere, & qui aliter egerit, non eſt bonus adminiſtrator exiſtimandus, cum publicani majore ſedulitate, vigilantiaque negotium ſuum agant, quam alienum. Quippe qui modo præfinita ſtudio ſuo menſura, vel annua ſalaria ſequantur, non multum laboris adhibere conſueverunt. Quo fit, ut non tantum exigua tibi redeant vectigalia, ſed ipſa quoque negligentia ſpatio temporis paulatim diminuantur. Nec moleſte ferendum eſt, ſi mancipites nonnunquam eo quæſtu patrimonium augeant. In eo namque lucrantur, in quo fiſcus jacturam non facit, & quo majorem ex iis redempturis fructum conſequuntur, eo plures locationis tempore licitatores adſunt. Unde & proventus ipſi augentur. Multa præterea publicanis facere licet, quæ principi turpia ſunt. Omnino autem, qui vectigalia conducunt, eos adjuvare, & favore proſequi decet, ut locupletiores fiant, modo conſuetudinis, & honeſtatis ratio habeatur.

Omnis autem quæſtus principis dignitati indecorus, & ſordidus videri debet: quippe qui negotiatoribus imperare, non ipſe negotiari, nec lucrum ullum, niſi ex diligenti ſuorum proventuum, & legitimorum adminiſtratione ſibi inſtituere debet. Subditis vero quæſtuoſæ relinquendæ ſunt officinæ, & ad eas exercendas adhortandi, atque adjuvandi: iis enim artibus locupletari eis conceſſum eſt. Si vero princeps quoque eas profiteatur, aut deſerenda eſt illis mercatura: at nihil omnino utilitatis inde ſperandum, cum neque emendi, neque vendendi commodis principi pares eſſe poſſint: atque etiam ſi poſſint, expectare tamen oportebit, dum illius merces divenditæ fuerint. Negotiatio au-

autem (quod te non latere arbitror) nec nugas, nec moram ullam patitur. Quamobrem ſi quæſtum princeps ſequitur, multo magis ille quidem opes ſuas, quam cives ipſi, amplificat. Videndum eſt tamen, ne idem accidat, quod domum ædificantibus nonnullis, qui dum lapides fundamentis parcius ſuppeditando utilitati ſuæ conſulere ſe credunt; id agunt, ut quicquid ſupra conſtruxerunt, corruat. Subditorum quippe facultates potentiæ regiæ fundamentum exiſtimari oporteret. Optimates ergo, mercatores, opifices, agricolæ, ſuo quiſque munere fungantur. Neque enim cuiquam, quid agat, deeſſe poteſt. Rex ipſe quoque in ſua arte verſetur. Nam ſicut indignum eſt a civibus officia regentis invadi; ita civium negotia occupari a Rege non decet.

Poſtquam autem & redditibus, & ſumptibus, ut ſupra diximus, tum modus, tum ordo præfinitus erit: quanto plures haberi poterunt ad eam rem idonei præficiendi, qui ut ea omnia diligenter obſerventur, attendant. De quo quidem paucis agendum eſſe duxi, cum iſtic a vobis plane intelligi putem; quæ ad id munus optime præſtandum concurrere oporteat.

Ad alendam vero familiam etſi omni commeatuum genere cellas tuas, & horrea ſemper abundare, non dubitarem, tamen quid hac etiam de re ſentirem, te breviter commonere volui. Scio namque multos eſſe, qui in diem, ut dicitur, vivere, quam totius anni præparatum habere victum, longe melius opinentur, & prædicent; quia ſcilicet minus ſtipendia ſentiuntur, cum de pleno ſemper hauritur; qui potius conſervandi moleſtiam, diſtribuendique laborem mihi fugere videntur, quam veritatem non dignoſcere. Nam quis non intelligat multo commodius, & utilius eſſe oleo, caſeo, ligno, fœno, frugibus ad hominum, equorumque uſum neceſſariis inſtructos eſſe, ut ſuis quæque temporibus aut ex reddita, ſi habeas, aut pecunia, ſi non habeas, comparare, atque recondere, quam aut iis rebus ſæpenumero vi adverſæ tempeſtatis indigere, aut urgente penuria cariora omnia mercari? Quod ſi parſimoniæ minus hoc modo conſuli objiciant; ego vilitatem rerum cum affluentia facile compenſaverim, honorificentiuſque, & melius eſſe contenderim: eodem etiam ſumptu large, & copioſe, quam parce, contenteque familiam paſcere. Nam ut prætereamn, quod ab inſtitutoribus, qui lucrari quærunt, multa coemenda ſunt; hoſpites aliquando his temporibus improviſi adveniunt, quibus, quæ neceſſaria duxeris, ad eos accipiendos, haberi nullo modo queunt. Unde præter incommodum ſæpe etiam imprudentiæ, aut tenacitatis infamia naſcitur, quam poſtea tollere, abolereque difficillimum eſt. Aut omnia igitur, aut maxima quæque ſaltem temporibus ſepoſita, & parata eſſe, eaque bene cuſtodiri, diſpenſarique convenit.

Quando autem omnia bene proviſa, & ſumma cum ratione tibi conſtituta eſſe videbuntur; non tamen remiſſo penitus, ac negligenti animo eſſe debebis; ſed aliquando videndum erit, an impoſitus ordo ſervetur, eorumque, quos ſumptibus præpoſueris, fides, & cura exploranda erit; quod cum eorum dignitati non adverſetur; tum vero permagni intereſt, talia ne omittantur, an interdum diligenter a te recenſeantur; &, mihi crede, ubi obſervari hæc a te cognoverint, attentiores ipſi quoque, & ad ſubducendam rationem curioſiores efficientur. Neque tibi aliter ſperandum eſt, quam pecuniæ regiæ vel publicæ diſpenſatores, qui ſe integros ad id munus, incorruptoſque præbeant, albo corvo rariores reperiri: cujus quidem perfidiæ originem, & quaſi rivulos quoſdam ab illius Judæ fontibus manaſſe credo, qui fraudandis Chriſti loculis ad avariſſimæ proditionis ſcelus conſcientiæ ſuæ iter aperuit. Id ergo cum minime ferendum ſit, ſingulis annis, ſi non ſæpius,

pius, ſaltem ſemel omnes tui emptoris creditores præconis publici voce citari probaverim, etiamſi nemini quicquam eum debere conſtet; ut & ipſe fidelius rem agat, cum in ſe conjici oculos advertat; & populares non ſine tui commendatione intelligant, præcipuæ tibi curæ eſſe, ne cui eorum fraus, aut injuria fiat, qui tuorum diſpenſatorum fidei ſua bona credenda eſſe duxerint.

Unum illud huic parti adjiciam, tametſi cum hic nobiſcum eſſes, & iſtic poſtea a te factitatum fuiſſe, & ſæpiſſime fieri cognoverim; ut cum in eos, qui & virtute præſtantes, & inſerviendo benemeriti ſunt beneficus ſit princeps, ac liberalis: tum vero indigentibus, & Chriſti pauperibus de re familiari impertiat. Nam cum omne bonum ab illo nobis datum eſſe firmiter credamus; grati erga ipſius Majeſtatem animi teſtimonia edere debemus. Quæ laudabiliora etiam videbuntur, ſi nonnunquam in propatulo eleemoſynæ fient: non quod ſiniſtræ ignotum eſſe non debeat, quod dextera fecerit; ſed quia, ut ſæpe jam diximus, principis exemplo multitudinem bene inſtitui oporteat. Nec minus languentes, & infirmos, quam egenos, commendatos eſſe conveniet: ii ſunt enim, quibus ad Cælum velociſſimus patet aſcenſus; & pro ſingulis, quæ in eos conferuntur, centuplum promittitur; ut omittam longe majorem ex iis laudem, & gloriam principi fore, quam ſi hiſtrionum, ridiculorumque hominum prædicationes largitione conſectetur.

QUARTA PARS.

De ſubditorum, civitatiſque commodis procurandis.

Reſtat, ut de ſubditorum vita pro cujuſque dignitate conſtituenda, deque eorum commodis procurandis (quæ reliqua pars erat diviſionis noſtræ) diſſeramus. Decet enim tamquam filios parentibus, ita & populos Regibus eſſe curæ. Sed omnium, quæ ad hanc rem pertinent, primum, & optimum exiſtimari debet, ut pacato regantur imperio, pacique, quoad ejus fieri poſſit, conſulatur, nec niſi ſumma neceſſitas cogat, bella ulla ſuſcipiantur. Quanta enim detrimenta, quantas calamitates, quantam agri deſolationem, quanta ſæpe amittendi totius Regni pericula bellum afferat; nemo fere credit; niſi qui expertus fuerit. Quare de bello verba quidem fieri aliquando conceſſerim; ſed tamen attente cavendum eſt, ne ad id neceſſario ſuſcipiendum cauſa ulla præbeatur. Nam ſæpe quaſi miraculi loco & antiquis temporibus, & ætate noſtra cognitum eſt, qui primus diſcordiarum cauſas attulerit, eum non modo in acie ſuperari, verum etiam gravioribus jacturis, acerbioribuſque cladibus affligi; quod quidem pro evidentiſſimo argumento haberi poteſt, hoc injuſtitiæ genus Divinæ Majeſtati nullo modo placere.

Huic pacis beneficio proximum eſt juventutem diligenter perſcrutari, & quorum ingenia, corporaque rei militari aptiora videantur; eos aut ſtipendiis propriis adjuvare, aut alienis ducibus, ſub quorum diſciplina erudiri poſſint, commendare: ne domi vitam ſegnes tranſigant: neque enim ſperandum eſt gubernandis prædiis, aut culturæ agrorum ejus generis homines deditos fore. Qui vero ad negotia gerenda idonei judicabuntur, hos quoque vel a principe ipſo exerceri conveniet; vel apud Regem quempiam, aut Rempublicam collocari: ubi Magiſtratibus gerendis ſpectandam virtutem ſuam præbeant: hac enim ratione nec otio torpeſcent, & facile in claros viros evadent: cum honoribus, & ali ingenia, & augeri ſoleant. Magiſtratus vero ipſos tam tuos, quam publicos, etſi quo pluribus diſtribueris, eo major æquitas videri poſſit: tamen cum eos præſertim, qui majoris ſunt ponderis, prudenter a quibuſ-

buſdam fideliterque, & ad tuam, ſubditorumque utilitatem, & honorem optime adminiſtrari cognoveris; eos ergo vel nunquam, vel nonniſi ſero mutandos eſſe cenſuerim: quoniam ſi aliter factum fuerit evenit plerumque, ut ante ab honoribus diſcedant, quam ad officii curam pertinentia negotia callere cœperint; efficiturque, ut cum imperitis ſemper imperitiores ſuccedant: & res tuæ, & cum alii cives, tum vero infimi, qui nullo modo negligendi ſunt; hac ignoratione plectantur.

Si qui vero in mercaturæ quæſtu elaborare, & excellere ſtudebunt; non modo ad id eos hortari, & favore proſequi; ſed etiam, ſi fieri poterit, eis pecuniæ opem afferre decebit. Ad ſuſtentandas quippe civitates fructuoſa eſt negotiatio; & ad ſuppeditandam rerum, quibus egeas, copiam accomodata. Ideoque pluribus verbis de ea diſputandum eſſe cenſui. Nam cum natura ſterilia perſæpe loca videamus ex mercatorum induſtria omnibus rebus affluere; multo magis, niſi cives tuos ad id exercitationis genus inſtitui, ac erudiri curaveris; aliunde inſtitores ad oppida tua concurrent; perceptamque utilitatem non aliter in patriam ſuam auferent; quam ſylveſtres columbæ ſolent, quæ ſi quando ad periſteronem alliciuntur, ubi appoſitum cibum depaſtæ ſunt, ad priſtinas ſedes redeunt. Laborandum eſt igitur, ut apud tuos is fructus maneat; etiamſi opus fuerit, quoad lucri dulcedinem guſtaverint, eos tua ope foveri, atque ſuſtentari. Quod a liberaliſſimo parente tuo hiſce annis egregie factum eſt; qui complures onerarias, actuariaſque naves magnis ſumptibus ad eum dumtaxat uſum ædificavit, ut negotiari volentibus deſerviant; nec aliud ex illis fænus comparatur, quam ut Cives navigando rem ſibi vel quærere, val augere poſſint. Nec ipſas modo naves omnibus armamentis inſtructas commodat; verum etiam alumen, triticum, cæteraſque in ſuo Regno naſcentes merces, eorum fidei credit.

Quo effectum eſt, cum prioribus ſeculis nulli præter tranſmarinos in regionibus noſtris conſpicerentur mercatores; jam nunc indigenæ multi emptionibus, venditionibuſque dediti; plurimaque ad eam rem aptiſſima navigia inveniantur, & plura in dies fabricentur: adeo ut in ultimis Orientis, Occidentiſque finibus noſtrates homines aſſidue negotientur. Speroque brevi, quantum huic Regno profuerit ea res ad nihil aliud, niſi ad ſubditorum utilitatem ab ipſo parente tuo excogitata; facile omnibus notum fore. Itidemque ab eo pro introducenda lanificii arte factum eſt. Nam cum magnam auri vim ob pannorum inopiam ex urbibus exportari cerneret; nonnullos ad id artificii genus delegit; quibus, ut inchoandi facultatem haberent, interdum uno tempore centena millia aureorum abſque ullo fænore mutuavit. Nec unquam deſinit ſubditos ipſos proprio etiam ſumptu pro cujuſque ingenio in variis artibus; magiſtratuum præterea, vel rei familiaris adminiſtrationibus exercere: quibus in rebus nihil aliud ei propoſitum videtur, quam ut a populis otium avertat; & patrimonia ſingulorum adaugeat. In quam narrationem ideo digreſſus ſum, ut quanta locupletandorum civium cura principibus ſuſcipienda ſit, domeſtico exemplo cognoſceres. Neque enim Rex inops eſſe poteſt, cujus imperio ditiſſimi homines ſubjiciuntur. Nec tamen negaverim non poſſe hoc idem ab omnibus & ubique præſtari; ſed ubi & facultatum copia, & locorum commoditas ſuppetit; ibi ſubditos a principibus ſuis & conſilio, & re excitandos, adjuvandoſque eſſe aſſero.

Ut autem propoſitum perſequar; cum omnium civium pro varietate naturæ ſit ſuſcipienda cura, ne ruſticos quidem negligendos eſſe cenſuerim; ſed providendum, ut boves ad arandum habeant, ne agri cultura deſeratur;

utque alio pecore pro loci ſitu, & ingenio abundent, in quibus nihil ſane detrimenti patieris; quoniam quicquid acceperint, ex pecuniæ creditæ fructu facile reddere poterunt. Nullo autem modo adverſus id genus hominum exigendi acerbitate utendum eſt; ſed ſi quando temporum inæqualitates, & aeris injuriæ ad ſolvendum impotentes effecerint; æquo animo exactionem differri conveniet. Nulla eſt enim mora, quam debitori præſertim non celerrime properaſſe videatur. Cumque ea dilatione quaſi beneficio immortali ipſorum ſtudia, fidemque tibi arctiſſime devinxeris; nihil tamen de tuo amittes. Quod ſi ſecus facere volueris, aut boves ipſos vendere, aut agrorum culturam omittere (quod non ipſis modo, verum etiam tuis proventibus pernicioſiſſimum eſt,) aut ſupellectilem, & alia uſus neceſſaria oppignorare coguntur; quæ res maxima illos calamitate afficit; cum tibi parum emolumenti accelerata conferat exactio.

Inter alia ad hoc, de quo agimus, pertinentia officia hoc præcipuum exiſtimare princeps debebit; ut civium diſcordias ſopire; orientes inter eos lites componere; & in ipſo limine contentionibus obſtare ſtudeat: quod eo facilius accedente præſertim regentis auctoritate tum monendo, tum ſuadendo, tum corripiendo impetrabitur, quo minus jurgia proceſſerint. Nam ut ait Ovidius:

Principiis obſta: ſero medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere moras.

Hoc qui facere neglexerit; quique nihil aliud curandum ſibi exiſtimaverit; niſi ut argento populos emungat, is tyrannum potius, quam principem, aut juſtum Regem agere ſe confiteatur neceſſe eſt.

Sed cum ſubditos Regi, non aliter, quam patri filios diligendos ſupra poſuerimus, non in poſtremis illud habendum erit, ut ſi qua eis calamitas acciderit, internuntii domum ab ipſo mittantur, qui eorum dolorem conſolando mitigare, ac lavare ſtudeant. Idemque faciendum erit, ſi quis adverſa valetudine laboraverit, qui ſi inops fuerit ad morbi curationem, & ad recuperandam ſalutem opem afferri, ſuſtentarique conveniet. Nam quando mendicare erubeſcentibus tribuitur elemoſyna, duplo major cæteris æſtimanda eſt.

Similique modo ad copulanda matrimonia intercedere decebit; ea quippe in re vel tua, vel inclyti conjugis tui magnopere prodeſſe poteſt auctoritas. Nam regentum verba, & ob eam cauſam ſperata familiaritas pro dotis acceſſione a multis habentur: ac ſi quando extrema parentum inopia eſſe videbitur, in filiarum collocatione præter verborum auxilium aliqua etiam pecuniæ ſummula eos adjuvare oportebit: hoc enim liberalitatis genus hominibus, & ipſi Deo beneficiorum omnium acceptiſſimum, ac æterna remuneratione digniſſimum judicatur.

In procuranda vero ſubditorum utilitate illud vel in primis cavendum eſt, ne adulterini nummi a quoquam feriantur: hoc enim ad unicum Regis patrocinium, fidemque pertinere arbitrantur omnes. Et certe neſcio, an ulla res alia magis providenda ſit: cum ſuarum facultatum proventus, ſuarumque artium, & laborum mercedem in pecuniæ fundamenta quiſque locatam eſſe putet: ſed ita corrupti ſunt ætate noſtra mores, ut maxima etiam diligentia adhibita, maximiſque pœnis, animadverſionibuſque propoſitis, vix reprimi, coercerique poſſint: qui nummos tondent, circumciduntque; aut ſubdola ſpecie contegunt; aut alia quavis fraude corrumpunt; ut in tanta facinoroſorum hominum copia, facile intelligi queat, eos, impunitate ſperata, novas quaſdam, & inopinatas depravandæ pecuniæ rationes excogitaturos. Nam cum circumſpectiſſimus parens tuus omni ſtudio, curaque id genus hominum proſequatur: nec tamen

adhuc

adhuc ex Regno tuo tollere, ac penitus eradicare potuerit, quid in his locis futurum arbitramur, ubi nulla adverſus eos ſeveritas diſtringatur?

Neque hoc de aureis, argenteiſque nummis tantum admoneri quiſquam putet. Nam moneta ærea, quo vilior eſt, eo facilius adulteratur. Ideoque eo modo, eaque prudentia excudenda eſt, ut in ea re nihil auctori lucri fiat: non enim ad principis quæſtum, ſed ad emendi, vendendique commoditatem, & multitudinis utilitatem id nummorum genus percutitur. Idcirco tantum æris in ſingulis eſſe debet, ut labor omnis cudendi pro nihilo habeatur; ne quis e numero ſceleſtorum ad eos ſimulandos operam ſumat: cum & fruſtra tempus amitti cognoſcet, & nullum inde fructum ſe conſecuturum ſperare poterit. Si quis autem princeps ſignando ære lucrari voluerit; magno detrimento populares afficiet, & cum his conferri poſſe videbitur, qui, ut quotidie aliquid acquirant, de hordeo equis ſuis demunt; nec intelligunt ipſorum periculo eos maceſcere.

Cum autem non una, eademque ubique conſuetudo, aut locorum, & agri natura ſit; ſed variis in regionibus victum alii aliis artibus, aliaque induſtria ſibi comparent; videndum erit unicuique regenti, ut ſuis hæ ſuppetant facultates, quas patriæ ipſius ſitus, & opportunitas, non hominum cupiditas poſtulat. Omnium tamen primum, & maximum eſt; idque omnino meminiſſe debemus, ut ſi agri ingenium ferat; detur opera, ut quam largiſſima colligatur frugum, & omnis annonæ copia. Nam quibus civitatibus ea ſuppetit, tanta ſaltem, quanta incolis neceſſaria eſt, ab eis plurima, & ingentia mala prohibentur, quæ rei frumentariæ inopia quotidie accidere videmus. Veſter equidem Ferrarienſis tractus, quantum perſpicere potui, tritici, reliquarumque frugum feraciſſimus eſt: ſed quia ſæpius, ſtagnante Pado, magna pars intercipi ſolet: curandum eſt, ut in aliis Imperio veſtro ſubjectis locis, quæ fluviorum inundationibus non ſunt obnoxia, copioſa fiat ſementis; ut ſi quam Padus ſtragem iſtic ediderit, e Regno ipſo veſtro ſubſidium petere poſſitis. Ad eam rem igitur, tamquam arcum, intentam habere mentem oportebit, & agricolas, ut ante diximus, adjuvare, qui ſi gravioribus forte oneribus ita preſſi videbuntur, ut operi ruſtico vacare nequeant, levandi & aliqua immunitate donandi erunt. Neque enim ulla tibi in hac re fiet jactura; cum dempta ex iis locis tributa, & frequens hominum illuc concurrentium multitudo, & rerum omnium compenſatura ſit affluentia. Sapientis enim eſt pecuniam in loco negligere; rerum cauſas, earumque progreſſus prævidere, & præterita futuris annectere. Rude autem, & imperitum vulgus, quod ſenſu tantum movetur, ad id ſolum, quod adeſt, quodque præſens eſt, ſe accommodat. Quantam vero utilitatem, fructumque afferat rerum ad vitam degendam neceſſariarum præparatio, perſpicuum eſt conſiderare, & memoria repetere volenti: quam multi ætate noſtra hac ipſa providentia imperii ſui ſtatum non modo incolumem conſervaverunt; verum etiam cum magna ſui nominis celebritate, exiſtimationeque amplificaverunt. Contraque quam multos commeatuum negligentia in graviſſima damna, cladeſque, in turpiſſimum denique contemptum, atque ignominiam adduxit.

Plura equidem, Inclyta Elianora, ad ſuſceptum opus pertinentia, & hæc ipſa, quæ dicta ſunt, latius, copioſiuſque explicari potuiſſe arbitror; ſed quia minus mali eſt ſemel, quam bis peccare; ideo & brevitati ſtudui; & nunc jam finem facere decrevi; ne præter arrogantiæ crimen, de quo ab initio dixi, etiam prolixitatis arguar. Te vero obſecro, obteſtor, ſupplico denique ut meam benemerendi voluntatem accipias. Si autem materiæ dignitati ingenioli mei parvitas reſpondere non

po-

potuit; facultatem noſtram & apud te ipſam, & apud Inclytum Conjugem tuum, cæteroſque omnes, qui hæc noſtra legent, excuſes. Speravi namque pro tua cum in omnes, tum in meipſum benignitate, ac manſuetudine, in hoc munuſculo, qualecumque foret, meum potius erga te animum, quam temeritatem contemplaturam: & quemadmodum viduæ pauperculæ, quæ duo minuta æra miſit in gazophilacium, acceptam humanæ ſalutis auctori mentem fuiſſe prædicant; ita tibi donantis affectum, quam rei pretium, gratiorem fore judicavi.

FINIS TOMI VI.

NOI RIFORMATORI
Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Reviſione, ed approvazione del P. Gio. Franc. Ant. Mantoa Inquiſitor Generale del Sant' Offizio di Padova nel Libro intitolato Primum *Michaelis Ferni Mediolanenſis continens Julii Pomponii Læti Elogium Hiſtoricum :* Secundum *continens Epiſtolas & Opuſcula Cyriaci Anconitani* : Tertium *Diomedis Caraffæ de Regentis*, *& Boni Principis Officiis*, *Præfatione præmiſſa Jo. Dominici Manſi Lucenſis*: non v' eſſer cos' alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro, niente contro Principi, e buoni coſtumi, concediamo Licenza a Giovanni Manfrè Stampatore di Venezia, che poſſa eſſere ſtampato oſſervando gli ordini in materia di Stampe, e preſentando le ſolite copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 23. Luglio 1754.

(
(*Daniel Bragadin Cav. Proc. Ref.*
(*Marco Foſcarini Cav. Proc. Ref.*

Regiſtrato in Libro a Carte 55. al Num. 405.

Giacomo Zuccato Segr.

Adì 27. Luglio 1754.

Reg. in Libro del Mag. Ecc. de' Sig. Eſecutori contro la Beſtemmia.

Gio. Battiſta Battiſti Segr.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 102170476